

ΣΤΥΛ.Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗ

τὰ ἄνὰ ποδο τῆς θρησκείας

ΑΘΗΝΑΙ 1971

Στυλιανού Ι. Χαραλαμπάκη

**ΘΕΜΑΤΑ
ΤΟΥ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΟΣ**

**ΤΑ
ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ**

**Β' έκδοση
Επαναυξημένη και βελτιωμένη**

**ΑΘΗΝΑ
1984**

ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

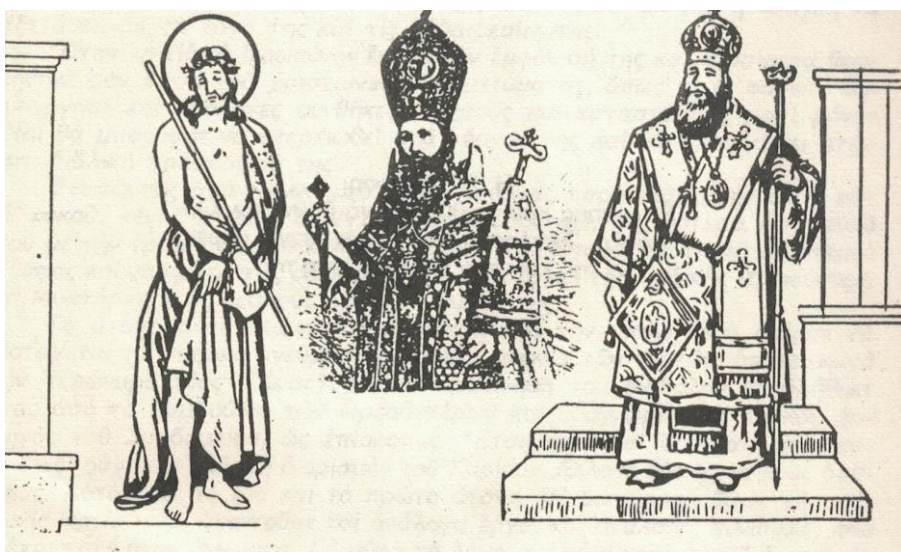
Στυλιανός Ι. Χαραλαμπίδης

© Αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία

ΦΙΛΑΔΕΛΦΟΣ - FILADELFOS

ιδιωτική συλλογή

ΣΥΓΚΡΙΝΑΤΕ
ΤΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΓΡΑΦΑ

«Λαός μου, οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς
καὶ τὸν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταρασσουσιν –
Λαέ Μου, αυτοὶ που μακαρίζουν εσάς πλανοῦν εσάς
καὶ ἐμποδίζουν τὴν οδὸ τῶν ποδιῶν σας»
(Ἠσαΐας 3:12)

Σε αυτούς που επιθυμούν
να δουν την Ορθόδοξη Εκκλησία
στην αρχέγονη μορφή της και στη Βιβλική της θέση

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Α' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Ύστερα από εκείνα που εξέθεσα στο προηγούμενο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, περί του θέματος της “ειδικής Ιεροσύνης”, που με κάθε λεπτομέρεια Βιβλική και Ιστορική παρουσίασα, ότι δεν φέρει τη σφραγίδα της Καινής Διαθήκης και της Ιεράς Παράδοσης, και επομένως είναι έξω από το λυτρωτικό σχέδιο του Θεού, παρουσιάστηκε και η ανάγκη να εξετάσω και τα έργα της και τις αυθαιρεσίες της.

Όταν η “ειδική Ιεροσύνη” έκανε την εμφάνισή της και αυθαίρετα θεωρήθηκε σαν βάση του Χριστιανικού πολιτεύματος, όπως ήταν φυσικό, δημιούργησε και ανάλογες συνθήκες, θεσμούς και καταστάσεις, γιατί μόνο έτσι θα μπορούσε να στερεωθεί στο “έργο” της και να προοδεύσει στην αντι-Βιβλική προσπάθειά της.

Ξεκινώντας από το γνωμικό εκείνο που μας παρουσιάζει την αιτία κάθε κακού, “ενός ατόμου δοθέντος μύρια έπονται”, και ύστερα από αυτά που με την έρευνά μου ανακάλυψα, νομίζω, ότι μπορώ να σταθώ σε στερεό έδαφος και να κρίνω στις σωστές θέσεις, τα “έργα” της “ειδικής Ιεροσύνης”, τα Μυστήρια, τους θεσμούς και τις Τελετές της.

Το άτοπο αυτό έκανε την εμφάνισή του την εποχή που άρχισε να εισέρχεται το κοσμικό πνεύμα στην άγια κοινωνία των πιστών, οπότε, κατά τον Ιερώνυμο (5^{ος} αιώνας), κατά παρακίνηση του διαβόλου επιβλήθηκε ένας από το Συμβούλιο των Πρεσβυτέρων και αναγνωρίστηκε ειδικός αρχηγός του Συμβουλίου, ως επίσκοπος. Έτσι, αργά και βαθμιαία καλλιέργησαν “οι όχι με αληθή διορισμό του Κυρίου”, άλλους δύο ιερατικούς βαθμούς. Αυτό είναι το ένα και το πρώτο άτοπο. Η διατήρηση όμως της “ειδικής Ιεροσύνης” απαιτούσε και ανάλογα έργα, και ανάλογες συνθήκες, που μέχρι τότε ήταν άγνωστα. Γι’ αυτό το λόγο, “οι όχι με αληθή διορισμό του Κυρίου”, “ειδικοί ιερείς”, προχώρησαν εντελώς αυθαίρετα και τα δημιούργησαν, τα συστήματα σαν “θεοούστατα” και τα επέβαλαν ως “μέσα της Χάριτος”. Αποδείχτηκαν όμως, ότι είναι τα “ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ” μέσα.

Αυτά εξετάζω στο βιβλίο μου τούτο, στα μέτρα της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης, της Αρχαιολογίας, της Χριστιανικής Γραμματολογίας, της Ιστορίας και της Επιστήμης.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ Β' ΕΚΔΟΣΕΩΣ

Η πρώτη έκδοση του βιβλίου τούτου ήταν σχεδόν πρόχειρη. Δεν ξεκίνησα τα θέματά μου για να καταρτιστεί βιβλίο. Με ένα δίφυλλο φυλλάδιο έγινα η αρχή. Το περιεχόμενο όμως δημιούργησε πολύ ενδιαφέρον και έφτασε το τετρασέλιδο φυλλάδιο να γίνει οκτασέλιδο και στη συνέχεια δεκαεξασέλιδο Περιοδικό με τον τίτλο “ΠΙΜΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΑΛΛΟΙ”.

Είχα πάντως μια προαίσθηση ότι τα θέματά μου θα γεννούσαν ενδιαφέρον. Γι' αυτό σε κάθε έκδοση τυπώνονταν περισσότερα από εκείνα που ήταν απαραίτητα για τους συνδρομητές. Στο τέλος ενσωματώθηκαν τα υπόλοιπα τεύχη σε βιβλίο.

Παρά το γεγονός αυτό και παρόλο ότι δεν έγινε καμία διαφήμιση, η ζήτηση του βιβλίου ήταν από τις σπάνιες. Από αποτελεί μια απόδειξη, ότι ο κόσμος δέχεται ευχάριστα την αλήθεια, όταν διαπιστώνει ότι αυτός που την προσφέρει δεν την εμπορεύεται.

Οι αναγνώστες, ο ένας προς τον άλλο διαφήμισαν το βιβλίο. Οι ιερείς γιατί διαπίστωσαν ότι τα “μέσα της Χάριτος” τα οποία τελετουργούν ως μέσα επαφής με τον Θεό και μέσα σωτηρίας, είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα. Οι Διαμαρτυρόμενοι όλων των κλάδων, γιατί είδαν, ότι εκτός από την Αγία Γραφή, και οι ιστορικές πηγές και η Ιερά Παράδοση δεν δικαιολογούν τη γραμμή και θέση του ιερατικού κλάδου και τη Διοίκηση της Εκκλησίας από Μητροπολίτες, και επομένως το διάβημά τους είναι σωστό σε ένα μεγάλο μέρος. Ο απλός λαός, γιατί πίστεψε ότι ο κλήρος δεν του έδωσε σωστή θρησκευτική αγωγή. Και το βιβλίο εξαντλήθηκε.

Αρκετοί από τους ιερείς και αρχιερείς που το διάβασαν, είπαν: Σωστά πράγματα είναι. – Είναι θέματα ισχυρά ντοκουμενταρισμένα. – Δεν μπορούμε να αντιμετωπίσουμε αυτές τις αλήθειες. – Όπως τα γράφει, έτσι είναι. – Είναι βόμβα στο παπαδικό σύστημα. – Ως θεολόγος συμφωνώ απολύτως με αυτά τα κείμενα. – Είναι δυναμίτης, κλπ.

Τη μεγαλύτερη χαρά στη ζωή μου, την βρήκα στις επιστολές που έλαβα και στα εμπιστευτικά, “για το φόβο των Ιουδαίων”, σημειώματα, τηλεφωνήματα και προφορικά μηνύματα των αναγνωστών μου.

Σήμερα, που η Εκκλησία έφτασε στο τελευταίο σκαλοπάτι, πρέπει να της πούμε την αιτία του κακού, ότι δεν είναι μόνο ο ηθικός τομέας, αλλά παράλληλα είναι η καταστρατήγηση των θεϊκών Υπουργημάτων του Θεού Λυτρωτή και η παραβίαση των θεϊκών μηνυμάτων, από τον κλήρο.

Εάν η Εκκλησία θέλει να αντιμετωπίσει κατάλληλα και με επιτυχία την απειλή που υπάρχει από ξένα στοιχεία, που βρίσκονται στο πολίτευμά της, πρέπει να αντιληφθούν οι υπεύθυνοι, ότι υπάρχει μεγάλη και ζωτική ανάγκη να δοθεί μια μάχη, και να δοθεί σωστά. Η μάχη δε αυτή, στη βάση της πρέπει να είναι όχι μόνο θεολογική, αλλά προ πάντων Βιβλική και της Ιεράς Παράδοσης υπόθεση. Αυτή τη μάχη αποφάσισα να δώσω με την εργασία μου αυτή.

Τώρα απευθύνω το βιβλίο τούτο, σε δεύτερη έκδοση:

1. Στον κλήρο που παραμένει ακόμα σε νυσταλέα κατάσταση ή επαγγελματική τοποθέτηση, για πληροφοριακή ενημέρωση και αφύπνιση.

2. Στους ανθρώπους που επιθυμούν να δουν την Ορθόδοξη Εκκλησία στην αρχέγονη μορφή της, στη Βιβλική και ιστορική της θέση.

3. Στους ανθρώπους που αποτελούν την Αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία, για να έχουν ένα πολύτιμο όπλο στα χέρια τους να συνεχίσουν το σωστό και ορθόδοξο αγώνα.

Το κείμενο μεταγλωττίστηκε σε σύγχρονη εύληπτη γλώσσα. Έγιναν όλες οι απαραίτητες βελτιώσεις, που επιτρέπει η ιστορικότητα των κειμένων, η σωστή ερμηνεία, η αυστηρότητα της τήρησης των θεϊκών και ιστορικών μηνυμάτων, και ο επιβεβλημένος και επιτρεπόμενος έλεγχος από τη “Γραφή της Αλήθειας” και της Ιεράς Παράδοσης, **όχι της Εκκλησιαστικής**, και πολλές βελτιώσεις, και σε αρκετά σημεία το ύφος είναι πιο ήπιο.

Από το πλήθος των επιστολών που έχω λάβει κατά την πρώτη έκδοση, παραθέτω λίγες μόνο, για οικονομία χώρου.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

Κριτική Εισαγωγή

Τῷ Ἐντιμωτάτῳ κυρίῳ Στ. Χαραλαμπίκη, τέκνῳ ἡμῶν ἐν κυρίῳ ἀγαπητῷ, χάριν καὶ εἰρήνην παρὰ Θεοῦ.

Εἰς Πειραιᾶ

Τοῦ βίου τὴν θάλασσαν διαπλέοντες κατὰ τοὺς δυσκόλους τούτους καιροὺς, ἐδέχθημεν τὰς ἑορτίους εὐχὰς ὑμῶν, ὡς ὕμνον συνοδεύοντα τοὺς Ἀγγέλους κατὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου. Τοιαύτην βαθεῖαν ἐντύπωσιν προὔξενῃσεν ἡμῖν ἡ ἐκδήλωσις τῶν αἰσθημάτων ὑμῶν ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, ἀφοῦ ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν κόσμον καὶ ἰδίως πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἔκαμε τὸν Οὐράνιον Πατέρα νὰ ἀποστείλῃ τὸν μονογενῆ Υἱὸν Αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, ἵνα γένηται ἄνθρωπος καὶ ἰδρύσῃ τὴν Ἐκκλησίαν Αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, χάριν τοῦ ἀνθρώπου.

Ἐξβαίοντες περὶ τοῦ στοργικοῦ ὑμῶν ἐνδιαφέροντος ὑπὲρ τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐκδηλουμένου ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν, καὶ εὐχαριστοῦντες θερμῶς διὰ τὰς εὐχὰς ὑμῶν, ἀντευχόμεθα δαυιλῇ τὴν χάριν καὶ πλούσια τὰ δωρήματα τοῦ ἐν Θελεέμ Τεχθέντος Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ, ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὴν κατ' οἶκον Ἐκκλησίαν ὑμῶν.

Χριστούγεννα τοῦ 1964

§ Κατὰ τὴν
§ ἐκδήλωσιν τῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως
§ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν

ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ Α΄
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΒΟΡΕΙΟΥ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ ΣΤΟ ΑΣΣΒΗΛ
ΑΣΣΒΗΛ ΒΟΡΕΙΑΣ ΚΑΡΟΛΙΝΑΣ Η. Π. ΑΜΕΡΙΚΗΣ 38801

ΤΜΗΜΑ ΚΛΑΣΣΙΚΩΝ

Κον Σ. Ι. Χαραλαμπίκη
Τσακάλωφ 37
Αμφιάλη – Κερατσίνι
Πειραιά – Ελλάς

Αγαπητέ κ. Χαραλαμπίκη.

Η συνάντηση και γνωριμία μας κατά την θερινή διαμονή μου στην Αθήνα, υπήρξε πράγματι ευχάριστο γεγονός.

Σκοπός της παρούσης επιστολής μου είναι να σε πληροφορήσω, ότι και οι Καθηγητές του τμήματός μου εκφράζονται ότι επιτελείς άριστη ενημερωτική εξυπηρέτηση με την έκδοση και κυκλοφορία των θεμάτων σου, που αφορούν το εκκλησιαστικό πολίτευμα.

Οι απόψεις σου δεν είναι προϊόν της αχαλίνωτης εκκλησιαστικής παράδοσης. Και το γεγονός αυτό με κάνει να πιστεύω, ότι θέματά σου αυτά θα γίνουν αιτία να επακολουθήσει μία σωστή ανταλλαγή ιδεών με την ευρύτερη κυκλοφορία των μελετών σου μεταξύ του κόσμου που ομιλούν την Ελληνική.

Αρκεί να αποφεύγονται οι ριψοκίνδυνες υβριστικές εκφράσεις, όταν διατυπώνονται οι απόψεις σου, και να επιβεβαιώνονται τα επιχειρήματά σου με βαθιά πειστική και λογική πολυμάθεια, όπως ακριβώς κάνεις.

Τα θέματά σου αξίζουν συμπαθητικής ακρόασης από όλους, εκτός από εκείνους που έχουν υποδουλωμένες τις διάνοιές τους

Ειλικρινά δικός σου.

William S. Thurman – Διευθυντής

* * * * *

Αξιότιμο κ. Στυλιανό Χαραλαμπίκη

Αγαπητέ μου εν Χριστώ αδελφέ,

Εν πρώτοις σάς εκφράζω ολόθερμα ευχαριστίες για την ευγενή καλοσύνη που είχατε να μου κάνετε δώρο τα βιβλία σας (“ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ” και “ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΙΑΣ”).

Μία λέξη αρμόζει ως χαρακτηρισμός – **Δυναμίτης!**

Μένω έκθαμβος – Είναι συντριπτικά και συγκλονιστικά, και ως εκ τούτου απαραίτητη και αναγκαία συμβολή για την ανόρθωση της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Για να ωφεληθούν πρέπει να γίνουν οι μελέτες αυτές αποδεκτές, με την ίδια ειλικρίνεια και θάρρος με τα οποία συγγράφηκαν. Θα απαιτηθεί πολύ ταπείνωση εκ μέρους των Ορθοδόξων για να γίνουν αποδεκτά τα όσα αποκαλύπτετε.

Προσέχετε από τη ζύμη των Φαρισαίων.

Θαυμαστής σας.

Εν αγάπη Χριστού. Ε.Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

Αγαπητέ μου αδελφέ,

Σας συγχαίρω ολόθερμα για τη γλώσσα που χρησιμοποιείτε της παρρησίας και της φιλαληθείας. Η συμβολή σας στην αποκατάσταση της Αποστολικής Εκκλησίας και της αληθούς Ορθοδοξίας είναι μέγιστη. Εκτελείτε διακονία Ηλίου στις έσχατες αυτές ημέρες – Έργο αποκατάστασης της θείας τάξης και εν Πνεύματι λατρείας (*«Ἡλίας μὲν ἔρχεται πρῶτον καὶ ἀποκαταστήσει πάντα – Ὁ Ἡλίας βέβαια ἔρχεται πρῶτα καὶ θὰ τα ἀποκαταστήσει ὅλα»* Μτ.17:11)

Ο Κύριος να σας κρατύνει, ενθαρρύνει και στηρίζει στο προφητικό και αποκαλυπτικό σας έργο.

Εν αγάπη Χριστού.

Ε. Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ μου αδελφέ,

Η σκέψη μου πετάει κοντά σας, φίλτατε αδελφέ μου, με απέραντη σκέψη προς το πρόσωπό σας και απέραντη εκτίμηση για τον αγώνα που διεξάγετε προς αποκατάσταση της Αποστολικής Ορθοδοξίας.

Σκιρτά η ψυχή μου από βαθύτατη χαρά και ευφροσύνη όταν διαβάζω τα περισπούδαστα άρθρα σας. Πράγματι, πόσο έχουμε απομακρυνθεί από την Ορθοδοξία των Αποστόλων και Πατέρων. Πόσα ελλείμματα πράττουμε σήμερα εν ονόματι αυτών, δήθεν της Ορθοδοξίας.

Άρα θα πειστούν οι ηγέτες της Εκκλησίας για να ελευθερωθεί η Εκκλησία μας από τη Βαβυλώνια αυτή αιχμαλωσία; Ή θα απαιτηθεί επέμβαση του Ουρανού και σεισμικές δονήσεις του Αγίου Πνεύματος;

Ο Κύριος να σας ενισχύει, αδελφέ Στυλιανέ, και να σας κρατύνει στον αποστολικό και προφητικό σας αγώνα. Έχετε κλίση Προφήτου Ηλίου, “για να αποκαταστήσει τα πάντα”, προ της επιστροφής του Ιησού· μόνο έτσι θα προσλάβει Νύφη και Εκκλησία *«μὴ ἔχουσαν σπῖλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ’ ἵνα ᾗ ἁγία καὶ ἄμωμος – χωρὶς να ἔχει κηλὶδα ἢ ρυτίδα ἢ κάτι τέτοιο, ἀλλὰ να εἶναι ἁγία καὶ ἄμωμη»* (Εφεσ.5:27).

Με αδελφικούς ασπασμούς

Ελάχιστος εν Χριστῷ αδελφός

Ε. Π. Αρχιμανδρίτης – Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ κύριε Χαραλαμπάκη,

Με πολλή δυσκολία θα σας απηύθυνα τα κατά συνθήκη, συνήθως, γραφόμενα ή απονεμόμενα **“συγχαρητήρια”**. Τα τόσο, εξάλλου, ανέτως διδόμενα από ανθρώπους, οι οποίοι έχουν εξασφαλίσει το πόστο τους, την προβολή τους και την άνεσή τους.

Έχω διαβάσει όλα τα βιβλία σας. Με καταπλήττουν οι θέσεις που χαράσσετε, όπως και η καθαρότητα της σκέψης που διαθέτετε. Η ορθή περιγραφή της αλήθειας της θρησκευτικής, καθώς και η ελευθέρα Χριστιανική δύναμη με την οποία τη στηρίζετε, γιατί η “πίστη” δεν φοβάται κανένα. Α-

γαπά... μόνο τον Θεό! το περιεχόμενο των βιβλίων σας είναι “μαρτυρία” του Θείου Λόγου, ανάγλυφη αποτύπωση αυτής από την Ιστορία και ζωντανή έκφραση των πρώτων ανόθευτων Χριστιανικών αιώνων περί άδολης και καθαρής Χριστιανικής παράδοσης. Είναι αγνή Αλήθεια, που ανακύπτει από θα βάθη τής μόνης Αλήθειας, του Θεού! Είναι επιστροφή στο γνήσιο Χριστιανισμό της αποκάλυψης του Θεού στην ψυχή του ανθρώπου.

Στους νέους καιρούς, που έρχονται θαμποί και θολοί, θα χρειαστεί μόνο η ζωντανή, και όχι τυφλή, πίστη, σαν φλόγα, που πηδά από μέσα από την ψυχή του ανθρώπου Χριστιανού, ο οποίος θα παλεύει ανάμεσα σ’ έναν μελλοντικό ειδωλολατρικό κόσμο της υλιστικής επάρκειας και του “ξέφρενου” αισθησιασμού.

Όσα σώριασαν οι αιώνες στον καθαρό μας (ελληνο-) Χριστιανικό ουρανό, με πρωτεργάτες τυράννους αυτοκράτορες (αναμινγνύοντας σε εύγευστο κοκτέιλ – ανακάτωμα) τη Θεία Αποκάλυψη με την πολιτική τους (σκοπιμότητα) και με σκοτεινούς συνεργούς αυτών Φαρισαίους “δεσποτάδες”, που λησμόνησαν την αποστολή του επισκόπου, όλα θα τα αποβάλει ο άνεμος της ελευθερίας του Πνεύματος και της Αλήθειας, και θα μείνει χρυσή η αλήθεια του Ευαγγελίου και της πραγματικής Ιεράς Παράδοσης. Παρεκτός αυτών όλα τα υπόλοιπα θα τα αποβάλει το απορρυπαντικό του χρόνου και της ιστορικής αλήθειας, όπως ακριβώς τα ψιθυρίσματα μιας λάγνης νύχτας το φως μιας λαμπερής ημέρας.

Υψώστε το λάβαρο της στιλβούσης Αλήθειας. Μην δειλιάσετε μπροστά στους δειλούς. Μην υποστείτε τη σημαία της Ελευθερίας, της Αγάπης και της Αλήθειας.

Μόνη όμως μέθοδος η απалότητα, η ταπεινοφροσύνη, ή αγάπη· όχι το μίσος ή ο φανατισμός.

Τότε, και μόνο τότε, θα σας απευθύνει ο ΚΥΡΙΟΣ τα αληθινά “συγχαρητήριά” Του, όχι... Εγώ, ή κάποιος άλλος. “Εγώ” – με έψιλον μικρό ή κεφαλαίο είναι το ίδιο πράγμα.

Με πολλή αγάπη εν Χριστώ
Αρίσταρχος Βέρος, Πρεσβύτερος – πτυχιούχος Θεολόγος

* * * * *

Αγαπητέ κύριε Χαραλαμπάκη,

Πολύ μεγάλη υπηρεσία προσφέρατε στον Ελληνικό λαό, στην Ορθόδοξη Εκκλησία και γενικότερα στο Χριστιανικό κόσμο με τα βιβλία σας “ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ”, “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, “Η ΜΑΥΡΗ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗ ΒΙΒΛΟΣ”, “Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ”, κ.α.

Αποδείξατε πως με την πάροδο των αιώνων, παραδόσεις και διδασκαλίες «έντάλματα ανθρώπων» (Μτ.15:9), κάθησαν σαν σκουριά πάνω στο αγνό μέταλλο της Αλήθειας του Ευαγγελίου, με αποτέλεσμα να την κάνουν δυσδιάκριτη.

Αποδείξατε πως πολλά από εκείνα, που μερικοί σήμερα μας τα παρουσιάζουν σαν διδασκαλίες της Πρώτης Χριστιανικής Εκκλησίας, δεν είναι παρά προσθήκες, πολύ μεταγενέστερες, από τις οποίες άλλες έχουν ειδωλο-

λατρική ή Ιουδαϊκή προέλευση, άλλες είναι απλώς ανθρώπινες γνώμες και άλλες έγιναν για να γαργαλίζουν την ανθρώπινη ακοή (*«έπισωρεύουσιν διδασκάλους κνηθόμενοι την άκοήν – θα μαζέψουν διδασκάλους, επειδή θα αισθάνονται φαγούρα στα αυτιά»* Β'Τιμ.4:3).

Με δύναμη Πνεύματος Αγίου πολεμήστε το ψέμα και την πλάνη και υψώστε την αλήθεια του Ευαγγελίου του Χριστού.

Γι' αυτό θεωρώ πολύ σπουδαία ανάγκη την επανέκδοση του βιβλίου σας καθώς και τη μεταγλώττισή του στη Δημοτική, για να είναι κατανοητό σε περισσότερο κόσμο.

Ο Θεός ασφαλώς θα το χρησιμοποιήσει για να φωτιστούν οι διάνοιες πολλών συνανθρώπων μας και να οδηγηθούν σ' Εκείνον που είναι *«ή όδός και ή αλήθεια και ή ζωή»* (Ιν.14:6).

Με πολλή αγάπη Χριστού
Ευάγγελος Μήτσης, Νομικός

* * * * *

Αγαπητέ κ. Χαραλαμπίκη,

Με ιδιαίτερη χαρά πληροφορούμε ότι ετοιμάζετε την επανέκδοση του βιβλίου σας *“ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ”*. Με την τελειοποίηση των μέσων εκτυπώσεως, που σήμερα έχει φτάσει στο απόγειο της αποδοτικότητάς της, κυκλοφορούν την εποχή μας άπειρα έντυπα κάθε μορφής και περιεχομένου. Τολμώ λοιπόν να γράψω, ότι μέσα σ' αυτό τον ωκεανό των εντύπων, τα βιβλία σας, τουλάχιστον στον τομέα της θρησκείας και της Εκκλησίας, αποτελούν το “κάτι άλλο”. Όχι γιατί περιέχουν νέες ανακαλύψεις –ο κόσμος λαχταρά πάντα την ανακάλυψη που του αποκαλύπτει μια άγνωστη πλευρά της ζωής του και του κόσμου που κατοικεί– αλλά γιατί ξεσκεπάζουν το παλαιό, το πρωτότυπο. Και από αυτή την άποψη μπορούμε να πούμε ότι και τα δικά σας βιβλία προβαίνουν σε ανακαλύψεις πραγμάτων. Που οι μ.Χ. Γραμματείς και Φαρισαίοι, τους οποίους ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, συνάδελφός τους, τους χαρακτηρίζει και παραβάλλει “προς τας πονηράς του ιπποδρόμου αμίλλας”, διαμέσου των αιώνων με ιδιάζουσα επιμέλεια σκέπασαν για να εξυπηρετήσουν τα ατομικά τους συμφέροντα, τις αδυναμίες τους, τις αχαρακτήριστες ροπές και ιδιοτροπίες τους, τους εγωισμούς και τις ματαιοδοξίες τους, διότι αποδοκίμασαν να έχουν επίγνωση Θεού, *«παρέδωκεν αυτούς ό Θεός εις άδόκιμον νοῦν – παρέδωσε αυτούς ο Θεός σε αδόκιμο νου»* (Ρωμ.1:28-32).

Με τον αδόκιμο αυτό νου, προσχώρησαν ως Δεσποτάδες πλέον και, σκέπασαν όσα ήθελαν και πρόσθεσαν όσα επιθυμούσαν. Γι' αυτό τα βιβλία σας είναι ευεργετικά. Ξεσκεπάζουν τις Βιβλικές και ιστορικές αιώνιες αλήθειες και εκθέτουν τους ακροβατισμούς και τα τερτίπια του αντι-Βιβλικού κλήρου.

Γ. Τ. Μ.
Διδ. Θεολογίας

ΙΑΡΥΘΕΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1968

ΕΔΡΑ: ΑΘΗΝΑΙ
ΑΡΙΘ. ΔΙΠΛ. IV / 30-6-82

ΣΥΝΟΡΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ
HELLENIC CLUB OF WRITERS
ATHENS - GREECE

ΤΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΟΝ ΣΥΜΒΟΛΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΙΝ ΚΑΙ ΑΝΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ Στέλιον Χαλακτάκη
ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ «ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ»

ΠΡΟΣ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΝ ΤΩΝ ΕΞΑΙΡΕΤΩΝ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΞΕΩΝ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΟΜΙΝΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 30-6-1982

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΔΑΝΑΗ ΒΟΓΙΑΤΣΙΣΓΛΟΥ

ΠΑΡΟΥΣΙΑ ΕΝ ΚΟΡΜΑΙΣ
ΕΝ ΕΤΕΙ 1983

ΕΛΛΗΝ. ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ
ΑΡΙΘ. ΔΙΟΛ. ΣΤ. 25-11-83

ΕΛΛΗΝΟΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ

HELLENIC CLUB OF WRITERS
ATHENS - GREECE

ΤΟ ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΛΛΗΝΩΝ ΛΟΓΟΤΕΧΝΩΝ ΤΙΜΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΕΤΗΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΩΝ ΣΥΜΒΟΛΗΝ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΡΑΔΙΥΣΙΝ ΚΑΙ ΑΝΥΨΩΣΙΝ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΑΠΟΝΕΜΕΙ

ΕΙΣ ΤΟΝ *Στέφανο Χαράλαμπακην*

ΤΟ ΠΑΡΟΝ ΔΙΠΛΩΜΑ «ΤΙΜΗΣ ΕΝΕΚΕΝ» ΠΡΟΣ

ΕΠΙΒΡΑΒΕΥΣΙΝ ΤΟΝ ΕΞΑΙΡΕΤΟΝ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΕΥΞΕΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 25-11-1983

Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ν. ΚΟΥΡΝΗΣ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ

ΔΑΝΑΗ ΒΟΥΛΑΤΟΓΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1) Πρόλογος Α' Έκδόσεως
- 2) Πρόλογος Β' Έκδόσεως
- 3) Κριτική
- 4) Βραβείο Α'
- 5) Βραβείο Β'
- 6) Επιστολή 1^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών – Εισαγωγή
- 7) Επιστολή 2^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών – Οι όροι της Σωτηρίας
- 8) Επιστολή 3^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Η στάση του Αριστοτελικού “θαυμάζειν”
- 9) Επιστολή 4^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Εκκλησία – “Ξύλα και καλάμια ατάκτως δομημένα”
– Οι ακρότητες μέχρι τον 4^ο αιώνα
- 10) Επιστολή 5^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Τα Μυστήρια παρουσιάζουν ημιτελές το έργο του εξιλασμού
- 11) Επιστολή 6^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Τα Μυστήρια δεν είναι μέσα της Χάριτος
– Οι αρχαιότεροι συγγραφείς δεν γνώριζαν τα Μυστήρια
- 12) Επιστολή 7^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Τα Μυστήρια ακυρώνουν τους όρους της Χάριτος
– Οι αρχαίοι έχουν πάλι το λόγο
– Ο αριθμός των Μυστηρίων είναι κωμικός
- 13) Επιστολή 8^η: Περί Μυστηρίων και Τελετών
– Ο παραλληλισμός των Μυστηρίων ανατρέπει την αναγέννηση
– Σκοτεινά νέφη
– Παιδαριώδης παραλληλισμός των Μυστηρίων
– Παράλογη δικαιολογία “τα Μυστήρια εν σπέρματι”
– Ο όρος “Μυστήριο”
- 14) Επιστολή 9^η: Το Μυστήριο του Βαπτίσματος
– Προτυπώσεις, Προεικονίσεις του Χριστιανικού Βαπτίσματος
– Ο χρόνος της σύστασης του Βαπτίσματος
– Πότε πρέπει να γίνεται το Βάπτισμα
– Το Βάπτισμα με βάση την προσωπική ομολογία Πίστεως
– Μεγάλο Θεολογικό σφάλμα ο θεσμός του νηπιοβαπτισμού
– Ο Ναός ως πολυκατοικία δαιμονίων
– Η Κολυμπήθρα ως πισίνα Δαιμονίων
– Περί Αναδόχου
– Τα αποτελέσματα του Νηπιοβαπτισμού
– Το Βάπτισμα με ραντισμό
– Ο Βιβλικός τρόπος κατάδυσης στο Βάπτισμα
– Ο τρόπος επικλήσεως του Βαπτίσματος της Αρχέγονης Εκκλησίας
– Ποιοι έχουν το δικαίωμα να βαπτίζουν;
– Το Βάπτισμα δεν συνεπάγεται την αναγέννηση
– «Ένα Βάπτισμα»
– Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

- 15) Επιστολή 10^η: Το Μυστήριο του Χρίσματος
– Είναι Ιουδαϊκής προελεύσεως
– Το Χρίσμα κατά την Παλαιά Διαθήκη
– Η συμβολική θέση του Αγίου Μύρου την Παλαιά Διαθήκη
– Η Θεολογική εξω-Βιβλική θέση του Χρίσματος
- 16) Επιστολή 11^η: Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας
– Οι νέοι “βασιλείς” όρμησαν στα απαγορευμένα λάφυρα
– Η Θεία Ευχαριστία ως Τελετή ανάμνησης
– Η Θεία Ευχαριστία φορτώθηκε
από απαγορευμένα “λάφυρα”
– Η Θεία Ευχαριστία δεν είναι επανάληψη
της θυσίας του Ιησού Χριστού
– Οι ιερείς ξανασταυρώνουν τον Χριστό
– Απαγορεύεται η επανάληψη της Θυσίας
– Ποιες θυσίες δέχεται ο Θεός;
– Αστήρικτο στήριγμα
– Τα είδη του Άρτου και του Οίνου της Θείας Ευχαριστίας
δεν μεταστοιχειώνονται
– Η Αγία Γραφή σάς καταγγέλλει
– Η Ιερά Παράδοση και οι αρχαίοι απολογητές
σάς καταγγέλλουν
– Ο τρόπος της μετάληψης διαφωνεί με την Αγία Γραφή
– Λίγο διάλειμμα για σκέψεις
- 17) Επιστολή 12^η: Το Μυστήριο της Εξομολόγησεως
– Η εξομολόγηση και η άφεση στην Παλαιά Διαθήκη
– Η εξομολόγηση και η άφεση κατά την Καινή Διαθήκη
– Η Εξομολόγηση στα χρόνια
της Μεταποστολικής Εκκλησίας
– Συγχωροχάρτι
– Και οι Ορθόδοξοι δίνουν συγχωροχάρτια
- 18) Επιστολή 13^η: Το Μυστήριο του Γάμου
– Για τους λόγους αυτούς
– Ζυγός και διαζύγιο
– Κατάργηση του γάμου
- 19) Επιστολή 14^η: Το Μυστήριο του Ευχελαίου
– Η χρήση του ελαίου για θεραπευτικούς λόγους
– Πηγές του επταπάπαδου Ευχελαίου
– Το επταπάπαδο και η εκμετάλλευση του ελαίου
– Αντι-Βιβλικός ο σκοπός του Μυστηρίου
– Ιερατική ασυμφωνία
- 20) Επιστολή 15^η: Η Τελετή και το θαύμα του Αγίου Φωτός
στον Τάφο του Χριστού
– Απατηλό φως αντί του Θεϊκού Φωτός
– Παράδοση με ανθρώπινα περιττώματα
– Πληροφορίες από άνθρωπο του Πατριαρχείου
– Σχόλια του Αδαμάντιου Κοραή
– «Κρήτες άει ψεδσται» ή Ιερείς;
– Για το λόγο αυτό
– Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

- 21) Επιστολή 16^η: Η Τελετή του Θείου Νιπτήρος
– Ο Θείος Νιπτήρας και η Προκρούστεια μεταχείρισή του
– Η Τελετή του “Ιερού Νιπτήρος” στη Μονή της Πάτμου
- 22) Επιστολή 17^η: Η Τελετή του Μεγάλου Αγιασμού
– Ο ανθρώπινος αγιασμός εκτόπισε τον Θεϊκό
– Ο Μεγάλος Αγιασμός
- 23) Επιστολή 18^η: Ο Μικρός Αγιασμός
- 24) Επιστολή 19^η: Η Τελετή της Παρακλήσεως
– Τελετής της Παρακλήσεως προς την Παναγία
- 25) Επιστολή 20^η: Η Τελετή του Ψυχορραγούντος
- 26) Επιστολή 21^η: Η Νεκρώσιμη Τελετή
- 27) Επιστολή 22^η: Η Τελετή των Μνημοσύνων
– Τάδε λέγει άνθρωπος
– «Τάδε λέγει Κύριος»
– Για όλα αυτά
- 28) Επιστολή 23^η: Η Προσκύνηση των Αγίων και της Παναγίας
– Οι Άγιοι στην Εκκλησία
– Η θέση των Αγίων
– Πληροφορίες περί της Παναγίας
– Ο τάφος της Παναγίας βρίσκεται κοντά στην Έφεσο
– Η ανάληψη της Παναγίας
– Σεβασμός όχι διάκριση
– Εγκλήματα αντί τιμών
– Η Παναγία μπορεί να μεσιτεύει; Πρέπει να προσκυνείται;
– Γνώμες των Πατέρων
– Η Μαριολατρεία στην πράξη
– Οι εορτές της Παναγίας
- 29) Επιστολή 24^η: Περί Προσκυνήσεως και Μεσιτείας των Αγίων και Αγγέλων
– Πώς χαρακτηρίζονταν οι Άγιοι στην αρχέγονη Εκκλησία
– Οι πηγές που απαγορεύουν την προσκύνηση
– Ερμηνεία Πηδαλίου
– Αντι-Βιβλικές θέσεις
– Πληροφορούνται οι Άγιοι;
– Εγκληματίες και ανύπαρκτοι άγιοι
– «γινέσθω δε ὁ Θεὸς ἀληθής»
- 30) Επιστολή 25^η: Περί Προσκυνήσεως των ιερών λειψάνων
– «Εν τιμῇ ἐστῶσαν οἱ Άγιοι»
– Επικρίσεις του Αδαμάντιου Κοραή
– Οι άγιοι ως πολυκέφαλοι
- 31) Επιστολή 26^η: Περί εικόνων
– Στην Αρχέγονη Εκκλησία δεν υπήρχαν εικόνες
– «Σιγησάτω πάσα σάρξ»
– «Υπήρξε γενναίο το ανθρωπιστικό διάβημα των μεταρρυθμιστών»
– Κακοποίηση των κειμένων
– Η αιτία της δημιουργίας των εικόνων
– Απαγόρευση των εικόνων
– Τα θαύματα των εικόνων
– Οι κατασκευαστές των εικόνων

- 32) Επιστολή 27^η: Περί της Ιεράς Παραδόσεως
 – Η Ιερά Παράδοση δεν επιδέχεται αυξομειώση
 – Αρχική νοθεία
 – Η ανάγκη της Ιεράς Παραδόσεως
- 33) Επιστολή 28^η: Περί Εκκλησίας
 – ΕΚΚΛΗΣΙΑ – Η σημασία του όρου
 – Η Εκκλησία ως κοινωνία μεγαλειώδους
 – Η Εκκλησία ως ορατός οργανισμός
 – Ιδιότητες της Εκκλησίας
 – 1. Η Εκκλησία ως μία
 – Έγινε διάσπαση στην “Μία Εκκλησία;”
 – 2. Η Εκκλησία είναι Αγία
 – 3. Η Εκκλησία είναι Καθολική – Οικουμενική
 – 4. Η Εκκλησία είναι Αποστολική
 – Η Ζωή της Εκκλησίας ως Αγίας στην πράξη
 – Περί Εκκλησιαστικών αιρέσεων
 – Η Διοίκηση της Εκκλησίας
 – Αποτελέσματα της παρεκκλίσεως
 – Το μικρόβιο της μόλυνσης στη διαίρεση των Εκκλησιών
 – Η διαίρεση είναι εξακολουθητική
 – Η ιστορία είναι απευδής μάρτυρας
 – Ειλικρινείς πληροφορίες
 – Ευαγγελικές θέσεις και ανθρώπινες αντιθέσεις
 – Υποκριτική αναγνώριση των σφαλμάτων

ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Επιστολή 1^η

Περὶ Μυστηρίων και Τελετῶν

Προς
τον Οικουμενικό Πατριάρχη
κ. Αθηναγόρα τον Α'
Κωνσταντινούπολη

ΘΕΜΑ: Εισαγωγή – Περὶ μυστηρίων και Τελετῶν

Αγαπητέ αδελφέ,

Η παραδρομή της αγίας κοινωνίας – Εκκλησίας και η αλλαγή του Θεοσυστατου πολιτεύματός της, με αναγκάζουν να προχωρήσω στην έρευνά μου, ύστερα από όσα εξέθεσα στο προηγούμενο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”. Όλοι οι ιστορικοί συμφωνούν και κανείς δεν αμφιβάλλει, ότι οι πιέσεις των διωγμών κατά του Χριστιανισμού, οι κατά μάζες προσερχόμενοι Ιουδαίοι και ειδωλολάτρες στους Χριστιανικούς κύκλους, ο άγονος Καλογηρισμός, η Τουρκική σκλαβιά τετρακόσα ολόκληρα χρόνια, η έλλειψη φωτισμένων ανθρώπων και ο περιορισμένος αριθμός των βιβλίων της Αγία Γραφής, έγιναν η αιτία να επικαθήσουν πολλές σκόνες, λάσπες και άχρηστα υλικά στο Ορθόδοξο και άγιο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι αλληθώρισαν τα μάτια της στην καταπιεστική πορεία της.

Αφού λοιπόν αυτή είναι η παραδρομή της Εκκλησίας στη Βιβλική και ιστορική αλήθεια, και αφού δεν τόλμησε άλλος να χρησιμοποιήσει το ξεσκονόπανο για το Βιβλικό και ιστορικό ξεσκόνισμα, ανέλαβα εγώ, με τις ασθενείς μου δυνάμεις, αλλά με τη χάρη του Παντοδύναμου Θεού, που είναι ο μόνος ικανός να με δυναμώσει, να πραγματοποιήσω αυτό που έχω μέσα στην καρδιά μου. Μετά το ξεσκόνισμα αυτό, θα περιμένω να διακρίνω τι θα επιτρέψει

η αγάπη του Ελεήμονος Θεού, για την αναμόρφωση και μεταρρύθμιση της παραστρατημένης αυτής Μάνας – Εκκλησίας.

Σε μεγάλο βαθμό με βοήθησε η επιθυμία των αναγνωστών του Περιοδικού μου “ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”, να προχωρήσω στην έρευνα και να εκθέσω την εξέλιξη του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Με την εργασία μου λοιπόν αυτή θα διερμηνεύσω τα αισθήματα των αναγνωστών μου, των ανθρώπων που με παρακολουθούν με θείο ζήλο και θεϊκό παλμό και ενδιαφέρον, τις αλήθειες που εκθέτω. Σ’ ένα μεγάλο αριθμό επιστολών οι αναγνώστες μου, μου εκθέτουν την ανάγκη να συνεχίσω τον αγώνα και να μην περιοριστώ μόνο σε όσα εξέθεσα μέχρι σήμερα στο Περιοδικό μου και στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”. Έτσι, θα βρει και στο άτομό μου εφαρμογή η θεϊκή σύσταση: **«ἀληθεύοντες ἐν ἀγάπῃ αὐξήσωμεν εἰς αὐτὸν τὰ πάντα – λέγοντας ἀλήθεια με ἀγάπη να αυξήσουμε σ’ Αυτὸν στα πάντα,»** (Εφεσ. 4:15).

Πολλές φορές με συγκίνησε ο ενθουσιασμός και η ικανοποίηση των αναγνωστών του Περιοδικού μου. Ομολογώ ότι δεν ήθελα να χαρακτηρίζουν τις πτωχές γραμμές μου, ως “Πολύτιμα μαργαριτάρια”, “στόμα Κυρίου”, “έργο θεάρεστο”, “διακονία Ηλίας”, “ο μόνος

ικανός” κλπ., γιατί έχω υπόψη μου, ότι «ὁ ἔπαινος γενήσεται ἐκάστῳ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ – ο ἔπαινος θα γίνει σε καθέναν ἀπὸ τον Θεό» (Α΄ Κορ.4:5). Οπωσδήποτε ὁμως, ο μεγάλος αριθμός των επιστολών που καταφθάνουν και οι εκδηλώσεις τους, με βεβαίωσαν οριστικά πλέον, ὅτι οι αλήθειες που εκθέτω, αποτελούν διδασκαλία που ανταποκρίνεται ἀπολύτα στις πνευματικές ανάγκες των ἀνθρώπων, που επιθυμούν στη ζωή τους την «δικαιοσύνην Θεοῦ» (Ρωμ. 1:17). Γι’ αυτό ακριβώς εἶδα πράγματι την ἀνάγκη να εξετάσω σε λεπτομέρειες τις συνθήκες, τους θεσμούς και τις καταστάσεις εκείνες που δημιούργησε η “ειδική ιεροσύνη”, προκειμένου να διατηρηθεῖ και να στερεωθεῖ σε κάποια “θεμέλια”, τα οποία χαρακτήρισαν και θέσπισαν ὡς “μέσα της Χάριτος” – “Μυστήρια”.

Ξεκινώντας το βαρὺ και δύσκολο αὐτὸ ἔργο, αισθάνομαι την ἀνάγκη να δηλώσω, ὅτι σε ὅλες του τις θέσεις θα φροντίσω να το πλαισιώνει πάντα η ἀγάπη του Θείου Λυτρωτή, η εὐλικρίνεια, η ευθύτητα και η σωστή πορεία. Ἀν κάπου, παρὰ τη θέλησή μου, σφάλω στις εκφράσεις μου, ζητῶ εκ των προτέρων συγγνώμη.

Αγαπητέ ἀδελφέ, Οικουμενικὲ Πατριάρχη. Εἶναι δύσκολος ο δρόμος που θα ἀκολουθήσουμε και σκληρὸς ο ἀγώνας που θα διεξάγουμε. Με τη βοήθεια του Παντοδύναμου ὁμως θα προχωρήσουμε. Σκοπὸς και στους δυο μας πρέπει να εἶναι η παρουσίαση της θεϊκῆς **αλήθειας**, ὅχι ἀνθρώπινης σοφιστείας και μωρῆς ἐξυπνάδας – τους εαυτοὺς μας. Ἐτσι ἐλπίζω, ὅτι θα δημιουργήσουμε μια καλή ατμόσφαιρα, ἀνάλογη με το σκοπὸ μας, που θα υποδείξει στην Ποιμαίνουσα Ἐκκλησία την ἀνάγκη της Μεταρρύθμισης και ἀτελοποίησης των ἐκκλησιαστικῶν ἐξωτερικῶν μέσων, ἢ μάλλον της ἐπιστροφῆς στις γνήσιες ὁρθόδοξες ρίζες.

Ἐπειδὴ θα χρησιμοποιήσω κείμενα για τη διαπίστωση των ὅσων θα εκθέ-

σω, σας πληροφορῶ, ὅτι δεν θα φέρω καμία ευθύνη για την αὐστηρότητά τους. Θα εἶναι κείμενα. Θα μιλήσει ο ἀφευδῆς Λόγος του Θεοῦ – η Ἀγία Γραφή, η Ἱερὰ Παράδοση, η Χριστιανικὴ Γραμματολογία ὅλων των αἰώνων, η Ἀρχαιολογία και η Ἱστορία. Δεν θα χρησιμοποιήσω την ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση, γιατί εἶναι μια ἀχαλίνωτη φαντασία. Ἐπειδὴ τα κείμενα αὐτά θα ἀποδεικνύουν και θα ἐπιμαρτυροῦν την ὁρθότητα των ὁσων θα ἀποκαλύπτω, γι’ αὐτὸ, νομίζω, ὅτι δεν πρέπει κανεὶς να με χαρακτηρίσει ὡς κακὸδοξο ἢ αἰρετικό. Ὅσα θα παραθέσω θα ἀποδείξουν το ἀρχέγονο Ὁρθόδοξο πνεῦμα και θα ἐμφανίσουν την ὁρθὴ δοξασία της γνήσιας Ὁρθοδοξίας.

Ὅπως και στο προηγούμενο θέμα, περὶ “ειδικῆς” και γενικῆς ιεροσύνης, το ὁποῖο πραγματεύομαι στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, κατὰ τον ἴδιο τρόπο θα σας φέρω πάλι ἀντιμέτωπο με τις ἴδιες πηγές.

Ἐπειδὴ η φύση του θέματος ἀπαιτεῖ ἐξονυχιστικὴ ἔρευνα με ἀκριβεῖς πληροφορίες, γι’ αὐτὸ εἶναι ἀνάγκη να ἀρχίσω ἀπὸ τη χρονικὴ ἐκείνη περίοδο, που ο Δημιουργὸς ἔφερε τον ἄνθρωπο στην ὑπαρξὴ και σχετίστηκε μαζί του. Στην ἱστορία του ἀνθρώπου, ἀπὸ την ἀρχὴ της δημιουργίας του, βλέπουμε τις διάφορες χρονικὲς περιόδους, στις ὁποῖες ο Θεὸς χορηγεῖ νέο φῶς και νέες ἀποκαλύψεις πάνω στις ὁποῖες δοκιμάζει και δοκιμάζεται ο ἄνθρωπος σύμφωνα με τις σχέσεις που εἶχε μαζί Του. Οι χρονικὲς αὐτὲς περίοδοι, ὀνομάστηκαν στη γλῶσσα της Θεολογίας, “Οικονομίες”. Με βάση την Ἀγία Γραφή, που μας ἀποκαλύπτει τη Βουλὴ του Θεοῦ, βλέπουμε, ὅτι στο σχέδιο του Θεοῦ, που ἀποβλέπει στην ἀποκατάσταση του ἀνθρώπου, ὑπάρχουν ἐπτά Οικονομίες:

1. Της ἀθωότητας.
2. Της συνείδησης.
3. Της ἀνθρώπινης κυβέρνησης.
4. Της ἐπαγγελίας.

5. Του Νόμου.
6. Της Χάριτος.
7. Της Βασιλείας.

Στην περίπτωσή μας, μας ενδιαφέρει μόνο να αναφέρουμε ότι βρισκόμαστε στην 6η Οικονομία, της Χάριτος. Στις πέντε προηγούμενες Οικονομίες, έδωσε ο Θεός ευκαιρίες στον άνθρωπο να δοκιμάσει τον εαυτό του, και να αποδειχθεί, ότι ο άνθρωπος δεν μπορεί μόνος του να σταθεί εκεί, που τον θέλει ο Δημιουργός Του. Το προσπάθησε αυτό μετά την πτώση του, αλλά απέτυχε. Μήπως αρχικά ήταν ατελής ο άνθρωπος; Οπωσδήποτε, όχι! Έκανε κακή χρήση της υπακοής, όταν ο Θεός ήθελε να καλλιεργήσει την εμπιστοσύνη του ανθρώπου με τον Εαυτό Του. Σαν συνέπεια αυτής της παρακοής, ήρθε η θνητότητα και όλες οι δοκιμασίες της ζωής.

Στην Οικονομία της αθωότητας, ο άνθρωπος είχε προσωπική επαφή με το Δημιουργό του. Μετά την πτώση όμως άλλαξε η ατμόσφαιρα. Ήρθε η Οικονομία της Συνείδησης. Για τον άνθρωπο σταμάτησε η προσωπική επαφή με τον Θεό. Η επικοινωνία του Θεού με τον άνθρωπο γινόταν πλέον με εκλεκτές προσωπικότητες, τους Προφήτες. Ο Θεός λοιπόν ήταν τότε απλά επισκέπτης στον άνθρωπο, με αντιπρόσωπο. Σ' αυτή την κατάσταση ήταν η ανθρωπότητα στις προηγούμενες Οικονομίες.

Η πτώση διέφθειρε τόσο τον άνθρωπο, ώστε από "εικόνα και ομοίωση του Δημιουργού", που ήταν, έγινε «τέκνο φύσει όργης – από τη φύση τέκνο οργής» (Εφεσ.2:3). Το Σχέδιο του Θεού όμως δεν ματαιώθηκε. Ο Θεός δεν αποτυγχάνει ποτέ του σκοπού Του. Τον άνθρωπο τον προόριζε για μια αιώνια ζωή σ' αυτή τη γη. Για το λόγο αυτό η παντοδυναμία Του τοποθέτησε τη σφαίρα της γης σε κατάλληλη απόσταση από τον ήλιο, για να υπάρχουν συνθήκες ζωής. Εφόσον όμως ο άνθρωπος έπεσε και σαν συνέπεια της

πτώσης επήλθε ο θάνατος, ο Θεός απέτυχε του σκοπού Του; Οπωσδήποτε, όχι! Αν δεχτούμε ότι απέτυχε ή εξαιτίας της πτώσης άλλαξε σχέδιο, τότε ο Θεός δεν είναι τέλειος, αλλά ατελής, όπως και οι άνθρωποι. Γνωρίζουμε όμως, και απόλυτα πιστεύουμε, ότι ο Θεός είναι τέλειος. Άρα, έπρεπε να βρεθεί τρόπος αποκατάστασης του ανθρώπου και επαναφοράς του αρχικού σχεδίου της αιώνιας ζωής.

Όπως μας πληροφορεί η Αγία Γραφή, γνωρίζουμε, ότι από την ημέρα της πτώσης δεν σταμάτησε ο Θεός να εργάζεται για την αποκατάσταση του ανθρώπου. Η πτώση αυτή ήταν σε τέτοιο, που ο άνθρωπος θεωρήθηκε σαν λεπρός, συγκρινόμενος με την αγιότητα του Θεού. Έτσι κατάλαβε ο ξεπεσμένος άνθρωπος τον βαθμό της πτώσης του. Για το λόγο αυτό ο Θεός τοποθέτησε τον ιερέα σαν μεσάζοντα μεταξύ Αυτού και του αμαρτωλού ανθρώπου. Θέσπισε Τελετές και θυσίες τις οποίες πραγματοποιούσαν οι ιερείς. Έδωσε μέσω του Μωυσή το Νόμο των Δέκα Εντολών, ως καθρέπτη, για να διακρίνει ο αμαρτωλός τον εαυτό του, ότι είναι ένοχος σε όλες τις μορφές και θέσεις της ζωής. Με τον τρόπο Του αυτό ήθελε ο Θεός να κάνει τον άνθρωπο να ποθήσει έναν Σωτήρα. Πράγματι, ο πόθος αυτός δημιουργήθηκε. Όλα αυτά μας πείθουν, ότι η θέση του ανθρώπου μπροστά στην αγιότητα του Θεού ήταν πάρα πολύ δύσκολη και η πορεία της ζωής του, πολύ επικίνδυνη. Τον απόλυτο αυτό κίνδυνο τον βλέπουμε επανειλημμένως στην Αγία Γραφή.

1. Όταν ο εκλεκτός, ο υπηρέτης του Θεού Μωυσής, δεν ευαρέστησε τον Θεό με τη συμπεριφορά του «*ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογίας Κάδης – στα Νερά Αντιλογίας Κάδης*», καταδικάστηκε σε θάνατο και δεν αξιώθηκε να φτάσει στη γη της επαγγελίας (δες Δευτερονόμιο 32:48-52, 34:4-5).

2. Όταν η Σύγκλητος της Βουλής του λαού Ισραήλ με τον Κορέ, τον Δαθάν κι

τον Αβειρών, αξίωσαν να πλησιάσουν τον Θεό, όπως ο Μωυσής και το ιερατείο, τιμωρήθηκαν σκληρά: «*ήνοιχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς*» (Αριθμοί 16:32).

3. Όταν ο Οζά, με όλη την ευλάβεια επιθυμούσε να συγκρατήσει την κλονιζόμενη Κιβωτό, ο Θεός οργίστηκε εις βάρος του. τον χτύπησε αμέσως και πέθανε («*καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ Κύριος τῷ Ὁζά, καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεός, καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ* – *Και θύμωσε ἡ ὀργὴ τοῦ Κυρίου με τὸν Οζά, καὶ χτύπησε αὐτὸν ἐκεῖ ὁ Θεός, καὶ πέθανε ἐκεῖ δίπλα στὴν κιβωτὸ τοῦ Κυρίου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ*» Β' Βασιλειών 6:7). Αυτό έγινε γιατί μόνο οι ιερεῖς είχαν το δικαίωμα της μεταφοράς της Κιβωτού.

4. Όταν ο βασιλιάς Σαουλ ήθελε να ενεργήσει το ιερατικό έργο του προφήτη Σαμουήλ, δοκίμασε την αποδοκιμασία ου Θεού. Εξαιτίας αυτής της συμπεριφοράς του, απορρίφτηκε η βασιλεία του (δες Α' Βασιλειών 13:8-14). Την ίδια περίπτωση αντιμετώπισε και ο βασιλιάς Οζίας, ο οποίος τιμωρήθηκε από τον Θεό με τη λέπρα του (δες Β' Παραλειπομένων 26:16-21).

Οι πληροφορίες αυτές της Αγίας Γραφής μάς πείθουν απόλυτα ότι η θέση του ένοχου και ξεπεσμένου ανθρώπου συγκρινόμενη με την αγιότητα του Θεού, ήταν πολύ δύσκολη. Με κανέναν τρόπο, με κανένα δικαίωμα δεν μπορούσε να πλησιάσει απευθείας τον Θεό, παρά μόνο με τον μεσάζοντα ιερέα. Η κατάσταση όμως αυτή, δεν ήταν δυνατόν να διαιωνιστεί γιατί το αρχικό Σχέδιο του Θεού, δεν ήταν αυτό. Ο άνθρωπος λοιπόν πρέπει να επανέλθει στην αρχική του θέση, όπως τον είχε προορίσει ο Θεός.

Για το σκοπό αυτό, ήταν αναγκαία μια περίοδος χρόνου στην οποία ο Θεός της αγάπης θα έδινε Χάρη στους ανθρώπους, με τον όρο όμως της πίστης και της μετάνοιας. Πώς όμως θα έρθει αυτή η περίοδος της Χάριτος, αφού η πτώση του ανθρώπου, που γέννησε την

αμαρτία, δημιούργησε στις αρχές της ηθικής τάξης ολέθρια καταστροφή, για την οποία η θεία Δικαιοσύνη απαιτούσε επανόρθωση; Η θέση λοιπόν του ανθρώπου ως αμαρτωλού, ήταν εναντίωση κατά της βουλής του Θεού.

Ο Θεός όμως ως αγαθός, δεν μπορούσε να συγχωρήσει; Μάλιστα μπορούσε, αλλά το θείο Δίκαιο απαιτούσε το θάνατο του παραβάτη ανθρώπου. Γιατί “το σχέδιο του Θεού δεν ξετυλίγεται με τρόπο μηχανικό και αδιάφορο προς την ηθική τάξη, αλλά πάντοτε σε αρμονία προς τις αρχές αυτής, των οποίων εγγυητής και εκτελεστής είναι η θεία Δικαιοσύνη”. Δύσκολη λοιπόν και η θέση του ανθρώπου και δυσκολότερη η δημιουργία της περιόδου της Χάριτος. Όλη η ανθρωπότητα ήταν υπόδικη ενώπιον του δικαιοκρίτη Θεού. Οι ηθικές προσπάθειες και οι πράξεις δεν ήταν ικανές να τακτοποιήσουν την ενοχή του ανθρώπου. Αλλά ο Θεός της αγάπης τακτοποίησε τη δύσκολή Του αυτή θέση. Προκειμένου να δημιουργήσει την περίοδο αυτή της Χάριτος έστειλε τον Υιό Του τον Μονογενή, να αναλάβει το μεγάλο και άλυτο αυτό πρόβλημα του ξεπεσμένου ανθρώπου. Με το θάνατό Του αντικατέστησε στο θάνατο κάθε αμαρτωλό που θα μετανοήσει και θα Τον αναγνωρίσει Σωτήρα του. Με τον εξιλαστήριο αυτό θάνατό Του ικανοποιήθηκε η θεία Δικαιοσύνη, και ο Θεός της αγάπης νομοθέτησε την “Πίστη στον Σωτήρα Χριστό”, ως το μόνο μέσο τακτοποίησης του αμαρτωλού, προκειμένου να του χορηγήσει την αμνηστία και τη Χάρη.

Έτσι δημιουργήθηκε ένας θαυμάσιος τρόπος τακτοποίησης των αμαρτιών κάθε ανθρώπου. Δια του Χριστού ο Θεός έλαβε μέρος στη ζωή και το πνεύμα του ανθρώπου, μεταδίδοντας σε αυτόν το φως Του και τη δύναμή Του. Έτσι ο Θεός έδειξε την ευσπλαχνία Του, και ένωσε τον Εαυτό Του με τον ξεπεσμένο άνθρωπο. Συνέδεσε τη θεία φύση με την ανθρώπινη “δίνοντας και

ζώντας τη δική Του ζωή μέσα σε αυτόν". Έτσι εκδηλώνει την ύπαρξή Του σε ζωή και δράση στον κάθε λυτρωμένο και σωσμένο άνθρωπο. Και σε αυτό συμφωνούν τα λόγια των προφητών, καθώς είναι γραμμένο: «*ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν καὶ ἀνοικοδομήσω τὰ πεπτωκότα αὐτῆς καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀναστήσω καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος – Τὴν ἡμέρα ἐκείνη θα σηκώσω τὴ σκηνή του Δαβὶδ που εἶχε πέσει καὶ θα ἀνοικοδομήσω τὰ πεσμένα αὐτῆς, καὶ θα σηκώσω τὰ καταστεμένα αὐτῆς καὶ θα ἀνοικοδομήσω αὐτή ὅπως στις ἀρχαίες ἡμέρες*» (Αμώς 9:11), «*μετὰ ταῦτα ἀναστρέψω καὶ ἀνοικοδομήσω τὴν σκηνὴν Δαυὶδ τὴν πεπτωκυῖαν, καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀνοικοδομήσω καὶ ἀνορθώσω αὐτήν, ὅπως ἂν ἐκζητήσωσιν οἱ κατὰλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριον, καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς, λέγει Κύριος ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα – Μετὰ ἀπὸ αὐτὰ θα ἐπιστρέψω καὶ θα ἀνοικοδομήσω τὴ σκηνή του Δαβὶδ που ἔχει πέσει· καὶ τὰ κατασκαμμένα ἐρείτιά της θα ἀνοικοδομήσω· καὶ θα τὴν ἀνορθώσω, ὥστε νὰ ἀναζητήσουν καὶ οἱ υπόλοιποι τῶν ἀνθρώπων τὸν Κύριο, καὶ ὅλα τὰ ἔθνη στοὺς ὁποίους ἔχει κληθεῖ τὸ ὄνομά Μου πάνω τους, λέει ὁ Κύριος που κάνει ὅλα αὐτά*» (Πραξ. 15:16-17).

Για τὸ λόγο αὐτό, ὁ Χριστὸς «*ᾧφειλε κατὰ πάντα τοῖς ἀδελφοῖς ὁμοιωθῆναι – ὅφειλε σε ὅλα νὰ ὁμοιωθεῖ με τοὺς ἀδελφούς Του*» (Εβρ. 2:17). Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἐγίνε ἀνθρώπος, ὄχι μόνο γιὰ νὰ Του εἶναι δυνατόν νὰ πεθάνει στὸ σταυρό γιὰ λογαριασμό τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὴν ἐξιλέωσή του (ἡ θεότητα εἶναι ἀπαθής), ἀλλὰ γιὰ νὰ ἔχει καὶ προσωπικὴ σχέση μαζί του. Επίσης με τὸν τρόπο αὐτὸ τῆς συγκατάβασής Του, Του εἶναι δυνατόν νὰ παρουσιάζει τοὺς δικούς Του, ὅπως τὸν ἑαυτὸ Του, στὴν παρουσία τοῦ Θεοῦ, καὶ νὰ λέει: «*ἰδοὺ*

ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός – Ἰδοὺ, ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα μοι ἔδωκε ὁ Θεός» (Ησ.8:18, Εβρ.2:13).

Ὅταν δὲ ὁ Θεὸς μᾶς παρουσιάζει τὸν Υἱὸ Του ὡς τὸ μοναδικὸ μέσο σωτηρίας, ἐννοεῖ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεσολαβήσῃ ἄλλο μέσο, ἐμψυχο ἢ ἀψυχο, προκειμένου ὁ ἀνθρώπος νὰ ἔρθῃ σὲ ἐπαφὴ με Αὐτόν. Σαφέστατῃ ἀλλωστε εἶναι ἡ δῆλωση τοῦ Εὐαγγελίου: «*οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δὲν ὑπάρχει σὲ κανέναν ἄλλο ἢ σωτηρία· γιατί οὔτε ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, που νὰ ἔχει δοθεῖ μεταξύ τῶν ἀνθρώπων, με τὸ ὁποῖο νὰ πρέπει ἐμεῖς νὰ σωθούμε*» (Πραξ.4:12).

Ύστερα ἀπὸ αὐτὲς τὶς θεϊκὲς διακηρύξεις, εὐλόγο γεννᾶται τὸ ἐρώτημα: Τα Μυστήρια, με τοὺς “εἰδικούς ἱερεῖς”, τι ρόλο παίζουν; Οἱ θεϊκὲς διακηρύξεις μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ὁ Χριστὸς μεταδίδει προσωπικὰ τὴ Χάρη, τὸ Φῶς, τὴ Δύναμη καὶ τὸ Ἑλεὸς Του, στὸν ἀνθρώπο που μετανοεῖ. Επίσης μᾶς πληροφοροῦν ὅτι ὁ θεῖος Αὐτὸς Λυτρωτὴς διεκδικεῖ γιὰ κάθε περίπτωση, με Βασιλικὴ Ἐξουσία τὰ δικαιώματα τῶν πιστῶν ἀπὸ τὴ Δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Αὐτὰ σημαίνουν, ὅτι κανέναν ἀπολύτως Βιβλικὸ ρόλο δὲν ἔχουν οἱ “εἰδικοί ἱερεῖς”, στὴν ἐποχὴ τῆς Χάριτος. Τα “Μυστήρια” με τοὺς “εἰδικούς ἱερεῖς”, εἶναι ἀντι-Βιβλικές, ἀνιστόρητες, ἐκτυφλωτικὲς καὶ παραπλανητικὲς πράξεις, συγκρινόμενες με τὸ ἐξιλαστήριο ἔργο τοῦ Θεοῦ Λυτρωτῆ. Γι’ αὐτὲς τὶς ἐπιζημιες, τὶς ἐκτυφλωτικὲς καὶ μαγικὲς πράξεις θὰ ἀσχοληθοῦμε στὴ συνέχεια.

Ὡς υπεύθυνοι ἐκκλησιαστικοὶ ἄνδρες θὰ σταθοῦμε με εὐλικρίνεια μπροστὰ στὴ μοναδικὴ ἀλήθεια τῆς Ἁγίας Γραφῆς, τῆς Ἱερᾶς Παράδοσης, τῆς Ἱστορίας, τῆς Ἀρχαιολογίας καὶ τῆς Χριστιανικῆς Γραμματολογίας, καὶ θὰ ἐκθέσουμε ὠμῇ τὴν ἀλήθεια, ὅπως ἀρμόζει σὲ εὐλικρινεῖς ἄνδρες καὶ ευθεῖς

ερευνητές, οι οποίοι σέβονται τον εαυτό τους και αγαπούν και δεν εμπορεύονται τη διδασκαλία του θείου Λυτρωτή.

Έτσι θα μας δοθεί η ευκαιρία να εκθέσουμε τα αίτια της κρίσης της Ορθόδοξου Εκκλησίας.

Επιστολή 2^η

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

ΘΕΜΑ: Οἱ ὅροι τῆς σωτηρίας εξασφαλίζουν τὴν αἰωνιότητα

Αγαπητέ ἀδελφέ,

Πρὶν ἀρχίσω τὸ κύριο μέρος τοῦ θέματός μου, καὶ ἐπειδὴ παραπονεθήκατε σὲ κοινὸ φίλο ἀναφορικὰ μετὰ τὴν προσφώνηση τοῦ “ἀδελφοῦ” που χρησιμοποιοῦν γιὰ τὸ ἀτομὸ σας, βλέπω τὴν ἀνάγκη νὰ σας ἐπαναλάβω ὅσα καὶ στὴν πρώτη ἀνοιχτὴ ἐπιστολή μου, σας τόνισα. Σας ἔγραψα, τότε: Ἡ θέση μας καὶ ἡ θεϊκὴ κλήση, μας βεβαιώνουν, ὅτι «*Θεοῦ ἔσμεν συνεργοὶ – τοῦ Θεοῦ εἴμαστε συνεργάτες*» (Α΄ Κορ.-3:9). Ὡς συνεργοὶ λοιπὸν τοῦ Θεοῦ, οφείλουμε νὰ ἔχουμε καὶ ἀνάλογη συμπεριφορὰ μετὰξὺ μας. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, ἡ συμπεριφορὰ μου πλέον δὲν θὰ εἶναι κατωτέρου σὲ ἀνώτερο ἢ Ἱεροδιακόνου πρὸς τὸν Δεσπότη του. Θὰ εἶναι συμπεριφορὰ, ἀδελφοῦ πρὸς ἀδελφὸ. Ἡ ἀδελφικὴ δὲ αὐτὴ ἐξίσωση, εἶναι καὶ τὸ μεγάλο προνόμιο τῶν Χριστιανῶν, σύμφωνα μετὰ τὴ διακήρυξη τοῦ Κυρίου: «*πάντες ὑμεῖς ἀδελφοὶ ἐστε – ὅλοι ἐσεῖς ἀδελφοὶ εἰστε*» (Μτ. 23:8).

Ἀν ἐσεῖς καὶ ἐγὼ εἴμαστε κατὰ τὸν Α ἢ τὸν Β τρόπο ὄργανα τῆς θείας Βουλῆς, δὲν παύουμε νὰ εἴμαστε ὑπῆκοοι τοῦ Μεγάλου Ἀρχιεπισκόπου, στὸν ὁποῖο ἀνήκουμε ὡς πρόβατα καὶ ἀπὸ τὸν ὁποῖο πρέπει νὰ παίρνουμε δυνάμεις καὶ κατευθύνσεις γιὰ τὸ θεῖο ἔργο Του, τὸν ὁποῖο εἴμαστε **υπηρέτες**. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δὲν ἔχουμε τὸ δικαίωμα νὰ χρησιμοποιοῦμε γιὰ τοὺς εαυτοὺς μας τοὺς τίτλους καὶ τὰ Ἀξιώματα, τὰ ὁποῖα ἀνήκουν μόνον στὸν Θεό. Ἐπομένως, μου εἶναι ἀδύνατον, φοβούμενος τὸν Θεό, νὰ λάβω τοὺς τίτλους τοῦ Αἰωνίου καὶ νὰ τοὺς ἀποδίδω σὲ θνητό. Μα, θὰ μου πεῖτε, εἶμαι κεφαλὴ τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Λάθος! Κατὰ τὴν λανθασμένη Ὁρθόδοξη ἀντίληψη, εἰστε. Κατὰ

τὸ Δόγμα ὁμῶς τοῦ Ευαγγελίου, ὄχι, δὲν εἰστε! Εἰστε ὑπηρέτης. Ὁ ἀψευδὴς Λόγος τοῦ Θεοῦ, λέει, ὅτι «*ἔσμεν ἀλλήλων μέλη – εἴμαστε μέλη ο ἑνὸς τοῦ ἄλλου*» (Εφεσ.4:25) καὶ “μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ”, τῆς Ἐκκλησίας. «**ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας**» (Εφεσ.5:23). Ἀφοῦ λοιπὸν εἴμαστε μέλη, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴμαστε καὶ κεφαλὴ. Ἀν ἐσεῖς καὶ ὁ Πάπας εἰστε κεφαλές, τῶν Ἐκκλησιῶν, αὐτὸ θὰ σημαίνει ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἓνα πολυκέφαλο τέρας. Ἀν θέλουμε ἐπίσης νὰ ἀκούσουμε τὸν Χρυσόστομο, θὰ μας πεῖ: «*Μία κεφαλὴ σὲ ὅλους ἐπέθεσε τὸν κατὰ σάρκα Χριστό καὶ σὲ ἀγγέλους καὶ σὲ ἀνθρώπους*» (PG 62, ΙΕ).

Τὰ παράπονά σας ἀπευθύνετε σὲ κοινὸ φίλο, στὸ ὁποῖο εἶπατε ὅτι σας καθαίρεσα, ἐπειδὴ σας ἀποκαλῶ “ἀδελφὸ” καὶ δὲν χρησιμοποιοῦν τοὺς τίτλους τοῦ Παναγιωτάτου, Θειοτάτου, κλπ, καὶ δὲν ἐκδηλώνω τὰ ἐδαφιαῖα [μέχρι τὸ ἔδαφος] προσκυνήματα. Με λύπη μου διαπιστώνω ὅτι κάνετε γλωσσικὴ κριτικὴ. Σας πληροφορῶ λοιπὸν, ὅτι ἐγὼ κάνω λογικὴ κριτικὴ. Γι’ αὐτὸ σας ἐπαναλαμβάνω: Ἐσεῖς καὶ ἐγὼ, εἴμαστε ὑπηρέτες στὸν ἴδιο Ποιμένα. Ἀσχετὰ ὅτι ἐσεῖς φέρετε τὸ Ἀραβοπερσικὸ ἔνδυμα καὶ ἐγὼ τοῦ σύγχρονου πολίτη. Ἀσχετὰ ἐὰν ἐσεῖς παρουσιάζετε στὴν ὥρα τῆς λατρείας ὡς διακοσμητικὸ στοιχεῖο, μετὰ τὴν ἐνδυμασίαν τοῦ φύλαρχου τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοῦ Αυτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐγὼ ἐμφανίζομαι ὡς ταπεινὸς ὑπηρέτης τοῦ θείου Λυτρωτή. Ξέρω ὅτι γι’ αὐτὴ τὴν συμπεριφορὰ μου, αὐτοὶ που σας περιβάλλουν, οἱ συνοδικοὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, με ἀποκαλοῦν “ἀσεβὴ”. Νὰ εἶναι βέβαιοι ὅπως, ὅτι ὁ τίτλος αὐτὸς

δεν ανήκει σε μένα. Γι' αυτό τους τον επιστρέφω.

Υιοθετήσατε, αβασάνιστα και απερίσκεπτα τους τίτλους του Παναγιωτάτου, Θειοτάτου και καθετί που σας αποδίδει την μάταιη αυτοπροβολή. Εγώ όμως δεν μπορώ να τους χρησιμοποιώ πλέον, όταν απευθύνομαι σε εσάς. Για το λόγο ακριβώς αυτό, καταργώ τον τίτλο του Παναγιώτατου που χρησιμοποιούσα μέχρι τώρα, και στο εξής θα χρησιμοποιώ τον τίτλο του “αδελφού”, σύμφωνα με την υπόδειξη του Κυρίου: «πάντες ἡμεῖς ἀδελφοί ἐστε – ὅλοι εσεῖς ἀδελφοί εἰστε» (Μτ.23:8).

Αντιλαμβάνομαι τη λεπτότητα της θέσης σας. Το αντι-Βιβλικό σύστημα της Εκκλησίας, σας φέρνει σε πολύ δύσκολη θέση. Το καταλαβαίνω. Η θέση σας όμως, ως Οικουμενικού Πατριάρχη, τοποθετεί στους ώμους σας ευθύνη, γιατί ανέχεστε την παραβίαση του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας. Το γεγονός ότι τα δημοσιεύματά μου αποδεικνύουν την παραβίαση και το αντι-Βιβλικό σύστημα που ακολουθεί η Εκκλησία, και ταυτόχρονα φανερώνουν τη μορφή και την ποιότητα του αρχικού ξεκινήματος, έπρεπε να σας κινήσει το ενδιαφέρον και να προχωρήσετε σε σοβαρά διαβήματα, για την επαναφορά του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, το οποίο παραμόρφωσαν τα ανάποδα μέσα της θρησκείας των παπαδικών τελετών και των Μυστηρίων. Για τα θέματα αυτά, θα ασχοληθούμε ευθύς αμέσως. Έτσι εισερχόμαστε πλέον στο κύριο μέρος του θέματος.

Ο Θεός θέλει να βοηθήσει τον αμαρτωλό χωρίς τα ανθρώπινα μέσα

Αγαπητέ αδελφέ, Οικουμενική Πατριάρχη. Η γνώση του αψευδή Λόγου του Θεού μάς οδήγησε στην ακράδαντη πίστη, ότι ο Ιησούς Χριστός υπήρξε μία μοναδική Προσωπικότητα σε ολόκληρη την οικουμένη. Με τη διδασκαλία Του φανέρωσε ότι είναι ουράνιος («Οὐδέ-

ποτε οὕτως ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὥς οὗτος ὁ ἄνθρωπος – Ποτέ ἐτσι δεν μίλησε ἄνθρωπος ὅπως Αὐτός ὁ ἄνθρωπος» Ιν.7:46). Με τα θαύματά Του «ὀρίσθέντος υἱοῦ Θεοῦ ἐν δυνάμει – ὀρίστηκε Υἱός Θεοῦ με δύναμη» (Ρωμ. 1:4). Με τη θυσία Του απέδειξε την αιώνια αγάπη Του για τον αμαρτωλό («ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός. ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτων· ὁ μισθωτὸς δὲ καὶ οὐκ ὢν ποιμὴν, οὗ οὐκ εἰσὶ τὰ πρόβατα ἴδια, θεωρεῖ τὸν λύκον ἐρχόμενον καὶ ἀφίησι τὰ πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος ἀρπάζει αὐτὰ καὶ σκορπίζει τὰ πρόβατα. ὁ δὲ μισθωτὸς φεύγει, ὅτι μισθωτὸς ἐστι καὶ οὐ μέλει αὐτῷ περὶ τῶν προβάτων. ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ὁ καλός, καὶ γινώσκω τὰ ἐμὰ καὶ γινώσκομαι ὑπὸ τῶν ἐμῶν, καθὼς γινώσκει με ὁ πατήρ· καὶ ἐγὼ γινώσκω τὸν πατέρα, καὶ τὴν ψυχὴν μου τίθημι ὑπὲρ τῶν προβάτων. καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεῖνά με δεῖ ἀγαγεῖν, καὶ τῆς φωνῆς μου ἀκούσουσι, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς ποιμὴν. διὰ τοῦτο με ὁ πατήρ ἀγαπᾷ, ὅτι ἐγὼ τίθημι τὴν ψυχὴν μου, ἵνα πάλιν λάβω αὐτήν. οὐδεὶς αἶρει αὐτήν ἀπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ἐγὼ τίθημι αὐτήν ἀπ' ἐμαυτοῦ· ἐξουσίαν ἔχω θεῖναι αὐτήν, καὶ ἐξουσίαν ἔχω πάλιν λαβεῖν αὐτήν· ταύτην τὴν ἐντολὴν ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου – Εγὼ εἰμαι ὁ ποιμένας ὁ καλός. Ὁ ποιμένας ὁ καλὸς τὴ ζωὴν του θυσιάζει για τα πρόβατα. Ὁ μισθωτὸς ὁμως, καὶ που δεν εἶναι ποιμένας, του οποιου δεν εἶναι δικά του τα πρόβατα, βλέπει το λύκο να ἐρχεται καὶ αφήνει τα πρόβατα καὶ φεύγει· καὶ ὁ λύκος τα αρπάζει καὶ σκορπίζει τα πρόβατα. Καὶ ὁ μισθωτὸς φεύγει γιατί μισθωτὸς εἶναι καὶ δεν τον μέλει για τα πρόβατα. Εγὼ εἰμαι ὁ ποιμένας ὁ καλός· καὶ γνωρίζω τα δικά Μου καὶ γνωρίζομαι ἀπὸ τα δικά Μου. Καθὼς Με γνωρίζει ὁ Πατέρας, καὶ Εγὼ γνωρίζω τον Πατέρα· καὶ τὴ ζωὴν Μου θυσιάζω για τα πρόβατα. Καὶ ἄλλα πρόβατα ἔχω, που δεν εἶναι

από αυτή τη μάντρα. Κι εκείνα πρέπει να φέρω, και τη φωνή Μου θα ακούσουν· και θα γίνουν ένα ποιμνίο, ένας ποιμένας. Γι' αυτό ο Πατέρας Με αγαπά, επειδή Εγώ θυσιάζω τη ζωή Μου, για να τη λάβω πάλι. Κανείς δεν την αφαιρεί από Εμένα, αλλά Εγώ τη θυσιάζω από τον Εαυτό Μου. Εξουσία έχω να τη θυσιάσω και εξουσία έχω πάλι να τη λάβω. Αυτήν την εντολή έλαβα από τον Πατέρα Μου» (Ιν.10:11-18). Με την ανάστασή Του φανέρωσε την ικανοποίηση της θείας Δικαιοσύνης («ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν ἤγειρεν Ἰησοῦν, ὃν ὑμεῖς διεχειρίσασθε κρεμάσαντες ἐπὶ ξύλου· τοῦτον ὁ Θεὸς ἀρχηγὸν καὶ σωτήρα ὕψωσε τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ δοῦναι μετάνοιαν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. καὶ ἡμεῖς ἐσμεν αὐτοῦ μάρτυρες τῶν ῥημάτων τούτων, καὶ τὸ Πνεῦμα δὲ τὸ ἅγιον ὃ ἔδωκεν ὁ Θεὸς τοῖς πειθαρχοῦσιν αὐτῷ – Ὁ Θεὸς τῶν πατέρων μας ἀνάστησε τὸν Ἰησοῦ, τὸν Ὅποιον εὑρεῖτε πιάσατε καὶ σκοτώσατε, αφοῦ Τὸν κρεμάσατε πάνω σε ξύλο. Αὐτόν ὁ Θεὸς ὕψωσε με τὸ δεξιὸν Τοῦ χέρι ἀρχηγό καὶ σωτήρα, γιὰ νὰ δώσει μετάνοια στὸ λαὸ Ἰσραὴλ καὶ ἄφεση ἁμαρτιῶν. Καὶ εμεῖς εἴμαστε μάρτυρές Τοῦ καὶ τῶν λόγων αὐτῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο, ποῦ ἔδωσε ὁ Θεὸς σ' ἐκείνους ποὺ πειθαρχοῦν σ' Αὐτόν» Πραξ.5:30-32). Με την ανάληψή Του φανερώθηκε “ενώπιον του Θεοῦ υπέρ ημῶν” ως μεσίτης, συνήγορος και Μεγάλος Εγγυητής («κρείττονος διαθήκης γέγονεν ἔγγυος Ἰησοῦς – πολὺ καλύτερης διαθήκης ἔχει γίνεῖ ἐγγυητής ὁ Ἰησοῦς» Εβρ. 7:22).

Όλα αυτά επέδειξαν τη Θεϊκή Του προέλευση – ήταν Υἱός Θεοῦ και Θεός, Υἱός ἀνθρώπου και ἀνθρώπος τέλειος. «ὥραϊος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων – ωραιότερος ἀπὸ τοὺς γιους τῶν ἀνθρώπων» (Ψαλμ.44:2). Η Προσωπικότητά Του ήταν εκείνη που ἔλκυσε τοὺς Μαθητὲς Του και Τὸν ἀκολούθησαν χωρὶς ἀντιρρήσεις, και πίστεψαν: «Ὦν ἔγραψε Μωϋσῆς ἐν τῷ

νόμῳ καὶ οἱ προφήται, εὐρήκαμεν, Ἰησοῦν τὸν υἱὸν τοῦ Ἰωσήφ τὸν ἀπὸ Ναζαρέτ – Αὐτόν γιὰ τὸν Ὅποιον ἔγραψε ὁ Μωυσῆς στὸ νόμο καὶ προανᾶγγεῖλαν οἱ προφῆτες, Τὸν βρήκαμε: τὸν Ἰησοῦ, τὸ γιὸ τοῦ Ἰωσήφ, ἀπὸ τῆς Ναζαρέτ» (Ιν.1:46)

Μέσω του Ἰησοῦ φανέρωσε ὁ Θεὸς τὰ αἰσθήματα τῆς καρδιάς Του, ὅτι σπλαχνίζεται τὸν κάθε ξεπεσμένο ἄνθρωπο. «μνεῖα μνησθήσμαι αὐτοῦ διὰ τοῦτο ἔσπευσα ἐπ' αὐτῷ, ἐλεῶν ἐλεήσω αὐτόν, φησὶ Κύριος – σίγουρα θὰ θυμηθῶ αὐτόν. γι' αὐτὸ ἔσπευσα σὲ αὐτόν, σίγουρα θὰ ἐλεήσω αὐτόν, λέει ὁ Κύριος» (Ιερ.38:20).

Ἡ διαβεβαιώσεις αὐτὲς τοῦ Αἰώνιου Θεοῦ μᾶς πείθουν ἀπόλυτα ὅτι ἀνέκαθεν ὁ Θεὸς ἐπιθυμοῦσε νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὸν ἄνθρωπο, χωρὶς τὴ μεσολάβηση ἀνθρώπων μέσων («τῇ χάριτί ἐστε σεσωσμένοι διὰ τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο οὐκ ἐξ ὑμῶν, Θεοῦ τὸ δῶρον – με τὴ χάρη εἰστε σωσμένοι μέσῳ τῆς πίστεως· καὶ αὐτὸ δὲν προέρχεται ἀπὸ ἐσᾶς, τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ δῶρο» Εφεσ. 2:8). Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἔκανε τὴ μεγαλύτερη προσφορὰ καὶ συγκατάβαση με τὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ Του, ποῦ ἦταν «ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτηρ τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ – ἀκτινοβολία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ καὶ ἀποτύπωμα τῆς ὑπόστασής Του» (Εβρ.1:3). Πραγματοποίησε ἡ ἀγάπη Του αὐτὸ τὸ μέσο, γιὰ νὰ καταλάβῃ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι πρέπει νὰ παραμερίσει ὅλα τὰ ἀνθρώπινα μέσα, ἐμψυχα ἢ ἄψυχα, καὶ νὰ ἔχει προσωπικὴ σχέση καὶ ἐπαφὴ μαζί Του, ὅπως τὸ παιδί με τὸν πατέρα του. Ἐτσι πραγματοποιεῖ τὴν ἐπιθυμία Του προκειμένου νὰ ἐξυπηρετήσῃ κάθε ἁμαρτωλὸ καὶ νὰ ἐκδηλώσῃ τὸν Εαυτό Του σὲ ζωὴ καὶ δράση γιὰ λογαριασμὸ τοῦ ξεπεσμένου ἀνθρώπου. Με τὴν προσφορὰ λοιπὸν αὐτὴ γνωρίζει πλέον ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ἡ ἁμαρτία τὸν ἀπομάκρυνε μὲν ἀπὸ τὸν Θεό, ἡ θυσία ὁμῶς τοῦ Ἰησοῦ τὸν ἔφερε πολὺ πλησίον καὶ στὸ ἐξῆς μπορεῖ ἐλεύθερα, ἀλλὰ καὶ με παρρησία νὰ

χρησιμοποιεί ο θνητός τον αιώνιο. **Αυτό είναι το μεγάλο Μυστήριο.**

Την έννοια του Μυστηρίου αυτού δεν είχε καταλάβει ούτε ο Απόστολος Πέτρος κατά το ψάρεμα του πλήθους των ψαριών. Εξεπλάγη τότε ο Πέτρος, γιατί κατάλαβε πόσο αμαρτωλή ήταν η θέση του μπροστά στον Αιώνιο, γι' αυτό και γονατιστός υπέβαλε την παράκληση της απομάκρυνσής Του: «*Ἐξέλθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἄνθρωπος αμαρτωλὸς εἰμι – Φύγε ἀπὸ ἐμένα, γιατί ἄνδρας αμαρτωλὸς εἶμαι*» (Λκ.5:8). Ἀλλάξε όμως γνώμη, όταν την ημέρα της Πεντηκοστής μέσω Πνεύματος Αγίου αντιλήφθηκε το μυστήριο της ένωσης των αμαρτωλῶν με τον Αιώνιο. Στο εξής κατά τη δραστηριότητά του, κηρύττοντας τη μετάνοια και την επιστροφή, διακήρυξε και την έννοια του μυστηρίου τούτου, την επαλήθευση της υπόσχεσης του Θεού, «*καὶ πᾶσι ὅσους ἂν προσκαλέσεται Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν – και ὅλους ὅσους προσκαλέσει Κύριος ὁ Θεός μας*» (Πραξ.2:39). Η εκπλήρωση αυτής της θεϊκής επαγγελίας και η κατανόηση αυτού του Μυστηρίου, οδήγησε τους πρώτους Χριστιανούς και σε ανάλογο πολίτευμα. Κατάργησαν ὅλο το ιερατικό σύστημα και δίδαξαν στους πιστούς την ελεύθερη είσοδό τους στην Παρουσία του Θεού, χωρίς τη μεσολάβηση ιερῶν, Μυστηρίων και μυστηριοποιῶν.

Ο ίδιος ο Πέτρος, που πριν από λίγο αγνοούσε την έννοια αυτού του μυστηρίου, διακηρύττει με στεντόρεια φωνή και γράφει με ανεξίτηλα γράμματα τις νέες και βαρυσήμαντες πληροφορίες, μέσω των οποίων ο θνητός μπορεί να πλησιάσει τον Αιώνιο, και ο αμαρτωλός τον Άγιο Θεό. Τα λόγια του αυτά, λόγια Πνεύματος Αγίου, πληροφοροῦν και τον πιο αμαρτωλό και αμόρφωτο, ὅτι ἔχει δικαίωμα, βασιλική Εξουσία και ιερατικό προνόμιο να πλησιάζει τον Αιώνιο και να χρησιμοποιεί τον Ὑψιστο, ὅπως το παιδί συμπεριφέρεται στον φυσικό του πατέρα. Ἀς ἀκούσουμε

λοιπὸν τη βαρυσήμαντη αὐτὴ πληροφορία ἀπὸ το θεϊκὸ αὐτὸ ὄργανο, τον Ἀπόστολο Πέτρο: «*αὐτοὶ ὡς λίθοι ζῶντες οἰκοδομεῖσθε, οἶκος πνευματικὸς, ἱεράτευμα ἅγιον, ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ... Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλεῖον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἱ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ ἐλεηθέντες... ἦτε γὰρ ὡς πρόβατα πλανώμενα, ἀλλ' ἐπεστράφητε νῦν ἐπὶ τὸν ποιμένα καὶ ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ὑμῶν – εσεῖς σαν λίθοι ζωντανοὶ οἰκοδομεῖσθε οἶκος πνευματικὸς, ιερατεῖο ἅγιο, για να προσφέρετε πνευματικὲς θυσίες, εὐπρόσδεκτες στον Θεὸ μέσω του Ἰησοῦ Χριστοῦ... Εσεῖς ὁμως εἰστε γένος ἐκλεκτό, βασιλικὸ ιερατεῖο, ἔθνος ἅγιο, λαὸς για ἰδιοκτησίᾳ του Θεοῦ, για να εξαγγεῖλετε τις ἀρετὲς Εκείνου που σας καλεσε ἀπὸ το σκότος στο θαυμαστὸ Του φῶς. Οἱ οἱποῖο κάποτε δεν ἦσασταν λαὸς, ἀλλὰ τώρα εἰστε λαὸς Θεοῦ· που δεν ἦσασταν ἐλεημένοι, ἀλλὰ τώρα ἐλεηθήκατε... Γιατὶ πλανιόσασταν συνεχῶς σαν πρόβατα, ἀλλὰ ἐπιστρέψατε τώρα στον Ποιμένα καὶ Ἐπίσκοπο των ψυχῶν σας*» (Α' Πέτρ.2:5, 9, 10, 25).

Το πολίτευμα αὐτὸ της Εκκλησίας στηρίχτηκε στο εξής θεϊκὸ θεμέλιο: «*τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς – στη διδαχῇ των ἀποστόλων καὶ στην κοινωνία καὶ στον τεμαχισμό του ἄρτου καὶ στις προσευχές*» (Πραξ. 2:42). Ἀπλούστατο πολίτευμα. Εἶναι ἀπλὸ, γιατί δεν ἀπαιτοῦνται ἄλλα μέσα καὶ ξένα στοιχεῖα καὶ ἀντικείμενα για τη δωρεὰ Χάρη, προκειμένου να λάβει ὁ οἱοσδήποτε αμαρτωλὸς την ἄφεση των αμαρτιῶν του, τη Χάρη του Θεοῦ Λυτρωτῆ καὶ την εὐλογία του Παντοδύναμου. Ὁ λυτρωμένος εἶναι πλέον ἱερέας ἐνώπιον του Θεοῦ καὶ ἔχει ὅλα τα δικαιώματα να του ἀπευθύνει τα λόγια

του και να προσφέρει ενώπιόν Του με ιερατική παρρησία τις πνευματικές του θυσίες. Είναι και προφήτης ο λυτρωμένος, γιατί έχει όχι μόνο το δικαίωμα, αλλά και την αποστολή να γνωστοποιεί στους ανθρώπους την άγνωστη Βουλή του Αιωνίου και να εξαγγέλλει τις αρετές Του: «*Υμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν... ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε – Ἐσεῖς ὁμῶς εἰστε γένος ἐκλεκτό... για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου*» (Α' Περ.2:9). Από αυτό αποδεικνύεται, ότι ιερέας είναι εκείνος που μεταφέρει τις ανθρώπινες υποθέσεις προς τον Θεό, και προφήτης είναι εκείνος που μεταφέρει τις θεϊκές υποθέσεις προς τον άνθρωπο. Το πολίτευμα της θεϊκής γραμμής είναι απλό στη λειτουργία του, αλλά πλούσιο στην ευλογία του. Αυτό επίσης φανερώνει, ότι ο Κύριος δεν ήρθε για να δυσκολέψει τη ζωή, αλλά για να προσφέρει τις μεγαλύτερες υπηρεσίες για το σωστό προσανατολισμό της και την αποκατάστασή της στην αιωνιότητα.

Η Εκκλησία των πρώτων αιώνων ακολούθησε αυτό το Θεοδίδακτο και Ορθόδοξο πολίτευμα. Γι' αυτό αξιώθηκε να παρουσιάσει τις πιο χρυσές σελίδες στην ιστορία, που φανερώνουν την ενεργό δράση του Αγίου Πνεύματος. Έτσι η Εκκλησία έδωσε την ευκαιρία στον Θεό να εκδηλώσει τον Εαυτό Του σε ζωή και σε δράση προσωπικά προς τον άνθρωπο.

Ύστερα λοιπόν από αυτά τα λαμπρά αποτελέσματα που παρουσίασε η Εκκλησία στα Αποστολικά και στα πρώτα Μεταποστολικά χρόνια, θα περίμενε καθένας μια λαμπρή πρόοδο που θα έφτανε μέχρι την εποχή μας, και μια αμετάβλητη διαφύλαξη της πρώτης θεϊκής μορφής της. Πόσο λυπάται όμως ο ερευνητής Χριστιανός, βλέποντας την κίβδηλη μορφή της σημερινής Εκκλησίας. Για το λόγο αυτό είναι χρήσιμο να επιστρέψουμε στα περασμένα. Πίσω λοιπόν! Επιστροφή στις γνήσιες Απο-

στολικές Ορθόδοξες Χριστιανικές ρίζες!

Αν επιστρέψουμε είκοσι αιώνες πίσω, θα δούμε την Εκκλησία να στέκεται σε θέσεις ηρωισμού πίστης με όλο το περιεχόμενο του καρπού του Πνεύματος. «*ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια*» (Γαλ.5:22-23). Με το Θεϊκό αυτό πολίτευμά της και τις πεποιθήσεις της έδωσε όλη τη μορφή και το νόημα της συνισταμένης όλης της Οικονομίας της Χάριτος. Τα γνωρίσματά της, οι εκδηλώσεις της και η ενεργός προσωπική δράση του Θεού, μέσω του Πνεύματος μάς επιτρέπου να τα μελετήσουμε και από αυτά, να γνωρίσουμε, δυστυχώς, την πολύ λανθασμένη και εξω-Βιβλική, την ξένη και παράξενη εξέλιξη της σημερινής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Η συνισταμένη της Αποστολικής Εκκλησίας εμπνέει θεϊκές ελπίδες και μεγαλύτερες θεϊκές αποκαλύψεις. Συγκρίνοντας λοιπόν την πρώτη Εκκλησία, με τη σημερινή, βλέπουμε ότι δεν υπάρχει μεταξύ τους ομοιότητα, ούτε ταυτίζεται το Θεοσύστατο πολίτευμα της πρώτης, με το καλογεροκακο-δοξικό πολίτευμα της δεύτερης. Μόνο συνωνυμία υπάρχει. Οι ελπίδες δεν πραγματοποιούνται. Οι απαιτήσεις δεν ικανοποιούνται. Είναι φυσικό να μας γεμίζει την καρδιά η απορία: Γιατί, γιατί;

Απάντηση: Γιατί η Εκκλησία στις απρόσεκτες θέσεις της άλλαξε το Θεοσύστατο πολίτευμά της και έτσι ανατράπηκαν τα πάντα. Εισχώρησαν οι στείρες Καλογερικές συνήθειες, οι οποίες παραμέρισαν την ενεργό δράση του Θεού και τοποθέτησαν ανάποδα μέσα, ως “μέσα της Χάριτος”, και μια σκοταδιστική διδασκαλία που κλείνει το δρόμο για την παρουσία του Θεού και μειώνει το λυτρωτικό έργο του Σωτήρα Χριστού. Ποια είναι αυτά τα **ανάποδα μέσα** και ποια είναι η σκοτα-

διστική διδασκαλία; Θα τα δούμε στη συνέχεια.

Η πρώτη Εκκλησία ήξερε πολύ καλά τις Ορθόδοξες γραμμές της, την ελεύθερη είσοδο στο θρόνο της Χάριτος, το ιερατικό και βασιλικό Αξίωμα και δικαιώμα κάθε πιστού. Τα δικαιώματα αυτά θα εξασκούσε με το μεγάλο πρόνομο της λατρείας. Οι θεοδιδάκτοι Μαθητές του Ιησού διδάζαν «*πάσαν [όλη] τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ*» (Πραξ. 20:27). Γι' αυτό δεν παρέλειψαν να διδάξουν και τη σημασία της λατρείας και να την παραστήσουν ως ζωτική ανάγκη. Η θεοδιδάκτη αυτή Εκκλησία ήξερε, ότι, η μεν «πνευματική λατρεία», παρέχει στον λατρευτή ένα αίσθημα ασφάλειας και σκοπού, επειδή τον φέρνει πλησίον του Δημιουργού του. Έτσι η Εκκλησία έκανε καλή χρήση της άσκησης αυτής, διατηρούσε με ασφαλή θεμέλια την πνευματική της υπόσταση και στηριζόταν σε ζωντανή σχέση με τον Θεό. Ακολουθώντας τη γραμμή αυτή, παρουσίαζε στη ζωή της και στη δράση της μια πηγή χαράς και ευλογίας, η οποία ακράτητα παρακινούσε τους πιστούς στην επιδίωξη της μετάδοσης αυτών των ουράνιων αληθειών. Η Εκκλησία ήταν η πανηγυρίζουσα κοινότητα.

Όπως μας πληροφορεί η Καινή Διαθήκη, τρεις χιλιάδες άνθρωποι πίστεψαν στο πρώτο κήρυγμα του Αποστόλου Πέτρου και σε λίγες ημέρες προστέθηκαν άλλοι και έφτασε ο αριθμός των πιστών μέχρι πέντε χιλιάδες. Στη συνέχεια μας πληροφορεί ο Λόγος του Θεού, ότι «*προσετέθησαν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσεί τρισχίλια... ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζομένους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ... καὶ ἐγενήθη ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν ὥσεί χιλιάδες πέντε – προστέθηκαν τὴν ἡμέρᾳ ἐκείνῃ περίπου τρεῖς χιλιάδες ψυχές... καὶ ὁ Κύριος προσέθετε κάθε ἡμέρᾳ στὴν ἐκκλησία αὐτοὺς που σώζονταν... καὶ ἐγένε ο ἀριθμὸς τῶν ἀνδρῶν περίπου πέντε χιλιάδες*» (Πραξ. 2:41, 47, 4:4). Αυ-

τό σημαίνει, ότι στη συνέχεια αυτή υπήρχε μια θαυμάσια πρόοδος στην Εκκλησία. Ποια μέσα χρησιμοποίησαν για την πρόοδο αυτή; Ποια Μυστήρια τέλεσαν για τον αγιασμό τόσων χιλιάδων ψυχών, για τη μετάνοιά τους, την επιστροφή τους και τη σωτηρία τους; Ας τα ακούσουμε: **Το κήρυγμα του Λόγου, το βάπτισμα και το “Δείπνο του Κυρίου”**. Με το κήρυγμα έδωσαν στους ακροατές τους να καταλάβουν την ανάγκη της πίστης και της μετάνοιας στον σταυρωμένο Ιησού. Έτσι διατύπωσαν με σαφήνεια τους όρους της σωτηρίας. «*Ακούσαντες δὲ κατενόγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπόν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτοὺς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Ὅταν λοιπὸν ἀκουσαν αὐτά, ἐνίωσαν κατάνυξη στὴν καρδιά καὶ εἶπαν στὸν Πέτρο καὶ τοὺς υπόλοιπους ἀποστόλους: “Τι πρέπει νὰ κάνουμε, ἄνδρες ἀδελφοί;” Ὁ Πέτρος τότε εἶπε σ’ αὐτοὺς: “Μετανοήσατε καὶ ἀς βαπτιστεῖ καθένας ἀπὸ εσᾶς στὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ σὲ ἄφεση ἁμαρτιῶν, καὶ θὰ λάβετε τὴν δωρεὰ τοῦ ἁγίου Πνεύματος”*» (Πραξ. 2:37-38).

Είναι φανερό λοιπόν, ότι για να τύχει ο αμαρτωλός της άφεσης των αμαρτιών του και να λάβει το Πνεύμα το Άγιο, δεν απαιτούνται ιδιαίτεροι αγωγοί της Θείας Χάριτος, παρά μόνο η εκπλήρωση των όρων της σωτηρίας, δηλαδή, η πίστη και η μετάνοια. Στη συνέχεια ακολουθεί το Βάπτισμα που επισφραγίζει τους όρους αυτούς. Τελείται δε στις ιερές συνάξεις των πιστών και “Το Δείπνο του Κυρίου”, για να γνωστοποιεί με το μέσον αυτό η Εκκλησία, ότι τη λύτρωσή της την οφείλει στη θυσία του Ιησού Χριστού και ότι μέσω αυτής είναι μέτοχος των επαγγελιών του Θεού με βάση τη σωτηρία.

Επιστολή 3^η

Περὶ Μυστηρίων και Τελετών

ΘΕΜΑ: Η στάση του Αριστοτελικού “θαυμάζειν”

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο άνθρωπος, όπως ξέρουμε, δημιουργήθηκε “κατ’ εικόνα και ομοίωση” Θεού. Φέρει δηλαδή της θεοειδείς ιδιότητες – γνωρίσματα της αγάπης, της σοφίας, της δύναμης και της δικαιοσύνης. Αυτό σημαίνει ότι, εάν χρησιμοποιήσει σωστά στη ζωή του τα θεϊκά αυτά γνωρίσματα, και μέσω της εξλαστήριας θυσίας του Ιησού Χριστού, μπορεί, χωρίς κανένα άλλο μέσο, Μυστηρίων των “ειδικών ιερών”, να συναδελφωθεί με τον Θεό.

Επειδή θα προχωρήσουμε με πνεύμα ειλικρινής έρευνας και στο θέμα των Μυστηρίων, γι’ αυτό είναι ανάγκη να χρησιμοποιήσουμε τη **στάση του Αριστοτελικού “θαυμάζειν”**, από την οποία γεννήθηκε η επιστήμη. Με βάση λοιπόν τη στάση αυτή, **“ο άνθρωπος είναι ένα ον, το οποίο βλέπει, αισθάνεται, απορεί και αμέσως αναζητεί την αιτία”**.

Για να είναι αδιάβλητη η έρευνά μας, και προς διαστολή και διασαφήνιση των όσων εκθέτω, θα φροντίσω με κάθε τρόπο να βρίσκομαι πάντα στα όρια του πραγματικού, για να είναι και επιστημονικά άρτια η έρευνά μου.

Ο θαυμαστός τρόπος της αγάπης του Θεού, με τον οποίο πραγματοποίησε το σχέδιο της σωτηρίας μέσω της θυσίας του Αυτρωτή, μας κάνει να απορούμε για τα μέσα των Τελετών και των Μυστηρίων που χρησιμοποιεί η Ορθόδοξη και η Ρωμαϊκή Εκκλησία, ως αγωγούς της Θείας Χάριτος (χωρίς αυτά, αποκλείεται η σωτηρία). Αυτά όμως, δυστυχώς, αποτελούν μια πλήρη αντινομία, και γι’ αυτό αναζητούμε την αιτία.

Συγκρίνοντας τη ζωή και δράση της αρχέγονης Εκκλησίας, βλέπουμε, ότι

όχι μόνο δεν χρησιμοποιούσε κάτι τέτοιους “αγωγούς”, αλλά ούτε είχε ιδέα γι’ αυτά τα τεχνάσματα. Αυτό λοιπόν σημαίνει ότι τα τεχνάσματα αυτά αποτελούν επίσης μια πλήρη αντιποίηση της Θεϊκής Αρχής και Εξουσίας, η οποία χορηγεί την αμνηστία και τη σωτηρία στον κάθε αμαρτωλό, δωρεάν και κατά Χάριν. Δίκαιη επομένως είναι η αναζήτηση του **Γιατί**;

Ιστορικά είναι αποδεδειγμένο, ότι μέχρι το τέλος του 3^{ου} μ.Χ. αιώνα, οι ιστορικές ειδήσεις περί της Χριστιανικής λατρείας, δεν δίνουν καμία απολύτως πληροφορία περί Τελετών και Μυστηρίων, μέσω των οποίων σήμερα κινείται ο μηχανισμός των Εκκλησιών Ρωμαϊκής και Ορθόδοξης. Τα ίδια σχεδόν υποστηρίζει και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών Μωραΐτης, στο βιβλίο του “Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας”, σελίδα 33. Προχωρεί μάλιστα εκείνος περισσότερο και λέει ότι «μέχρι τον 4^ο αιώνα οι ιστορικές ειδήσεις περί της Χριστιανικής λατρείας είναι μάλλον πενιχρές, ούτε έχουμε και κατά τους χρόνους τούτους κάποια ιστορική έκθεση, περιγραφή ή ερμηνεία των εν τη λατρεία και ιδιαίτερα την θεία ευχαριστία τελουμένων, πλην σποραδικά κάποιες ειδήσεις και μάλιστα του Ιουστίνου». Γνωρίζει όμως ο Μωραΐτης ότι ο Ιουστίνος δεν σημειώνει ούτε μία λέξη περί Μυστηρίων, παρά μόνο τον αναμνηστικό “Δείπνο του Κυρίου”.

Τον 4^ο αιώνα άρχισε να πνέει ο άνεμος του ανθρωπίνου πνεύματος στις άγιες συνάξεις των πιστών κατά την “εν πνεύματι λατρεία”. Μία από της μεγάλες αιτίες του άνεμου τούτου, υπήρξε ο Μοναχισμός. Με τις στείρες αντιλήψεις του κατέλαβε πολύ έδαφος στην αφέ-

λεια των αμόρφωτων Χριστιανών και έτσι εδραιώθηκε στο Θεοσούστατο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι η στάση ηρωισμού της πίστεως άρχισε να καταρρέει και η σύσταση της αρχικής λατρείας να παίρνει μια άλλη, ξένη και παράξενη μορφή.

Από την εποχή εκείνη που οι πρεσβύτεροι σφετερίστηκαν την ανώτατη Αρχή και από προεστοί έγιναν μονάρχες επίσκοποι, εισήχθη το ανθρώπινο και εκτός της Θεϊκής γραμμής στοιχείο στην Εκκλησία. Όπως είναι δε φυσικό, το θείο στοιχείο θα συμβουλευτεί μόνο τα θεία, το δε ανθρώπινο τα δικά του. *«τὸ γεγεννημένον ἐκ τῆς σαρκὸς σὰρξ ἐστίν, καὶ τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ Πνεύματος πνεῦμά ἐστι – Το γεννημένο από τη σάρκα είναι σάρκα· και το γεννημένο από το Πνεῦμα είναι πνεῦμα»* (Ιν. 3:6).

Για να σταθεροποιήσουν τη θέση τους οι μονάρχες πια επίσκοποι, υιοθέτησαν από την ειδωλολατρία και τον Ιουδαϊσμό καθετί που θα τους ανέβαζε στη θέση του Άρχοντα πλέον και όχι του ποιμένα με την υπηρεσιακό τίτλο του πρεσβυτέρου. Έτσι, η αυθαίρετη αυτή στάση και θέση τους, δεν τους δυσκόλεψε καθόλου να δεχτούν από κοινού με τους ειδωλολάτρες τα πάθη και τα έθιμα του θεού των Περσών Μίθρα. Στην ειδωλολατρική θρησκεία πίστευαν ότι με τα Μυστήρια μπορεί να εξασφαλιστεί η ελπίδα, ο πόθος του μέλλοντος, η αθανασία, η απολύτρωση και η σωτηρία μετά θάνατον. Την ιστορική αυτή πληροφορία επιβεβαιώνει και ο Μωραΐτης, στο ως άνω βιβλίο του στη σελίδα 24, υποστηρίζει τα ίδια. Τα μυστήρια αυτά των ειδωλολατρών τελούνταν από “ειδικούς ιερείς”. Για το λόγο αυτό θεωρήθηκε πολύ ενδιαφέρον να τηρηθεί ο ίδιος τύπος από τους μονάρχες επισκόπους, οι οποίοι με όλη την αυθαιρεσία συνέστησαν κατά τον ίδιο τύπο το “ειδικό ιερατείο” για την τέλεση των εθίμων – μυστηρίων των ειδωλολατρών. Έτσι αποδεικνύεται ότι

πράγματι το ανθρώπινο και σαρκικό στοιχείο συμβουλευεται μόνο τα δικά του. Εάν υπήρχε πνευματικότητα σε αυτούς που πρωτοστάτησαν σε αυτή την αυθαίρετη στάση και θέση, θα ήταν πολύ ικανοποιημένοι από τη βεβαιότητα της ελπίδας την οποία σημειώνει η Αγία Γραφή. Θα τους ήταν αρκετός ο σκοπός αυτής της ελπίδας, η εξάρτησή της, η Πηγή της, το αντικείμενο της, οι καρποί της και οι ευλογίες της.

Για την Εκκλησία που έχει ως βάση και θεμέλιο την Αγία Γραφή, με την οποία και μόνο κινείται ο μηχανισμός της, δεν υπάρχει ποτέ η ανάγκη να δανειστεί εξωτερικά βοηθήματα, προκειμένου να στηρίξει την ελπίδα της και να ενισχύσει την προσδοκία της. Στο Λόγο του Θεού υπάρχει πλήθος θεϊκών υποσχέσεων για την ελπίδα, οι οποίες δίνουν ζωή και δύναμη στην Εκκλησία, η οποία “καυχείται στην ελπίδα της δόξας του Θεού”. (*«καυχώμεθα ἐπ’ ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ – καυχώμεστε για την ελπίδα της δόξας του Θεού»* Ρωμ.5:2). Η Εκκλησία που διατηρεί αυτή την ελπίδα, είναι απόλυτα βέβαιη ότι οι υποσχέσεις του Θεού που αναφέρονται στον πόθο του μέλλοντος και την απολύτρωσή της, θα επαληθευτούν στο ακέραιο. Με την ελπίδα της αυτή και τη ζωή της η Εκκλησία ανυψώνει το πνεῦμα της, εξαγνίζει τους πόθους της, αναζωογονεί την προσδοκία της και αναπτρώνει το ζήλο της για τη Δόξα του Αιωνίου, προσμένονσα *«τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ»* (Τιτ. 2:13).

Δεν ήταν όμως με αυτά τα αισθήματα και αυτοί που πρωτοστάτησαν για την παραβίαση του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Δεν αδικούμε λοιπόν την ιστορία, υποστηρίζοντας ότι από τότε ο ηρωισμός της πίστεως άρχισε να καταρρέει και το πολίτευμα της Εκκλησίας να παίρνει μια άλλη μορφή και θέση.

Με τον τρόπο αυτό της δήθεν ενίσχυσης της ελπίδας και της απολύτρω-

σης της Εκκλησίας, οι δοξομανείς προσετοί των Εκκλησιών **“με τη διενέργεια του διαβόλου”**, δημιούργησαν μια πολύτιμη γι’ αυτούς ευκαιρία. Αφενός μεν υπερύψωσαν τους εαυτούς τους και έδωσαν ειδικότητα στις θέσεις τους, αφετέρου δε συνέστησαν και “ειδικές” μυστηριακές πράξεις – τελετές, που για την τέλεσή τους δογματίσαν την αναγκαιότητα των “ειδικών ιερών”. Έτσι άρχισε το μικρόβιο να μολύνει τον οργανισμό της Εκκλησίας. Η μόλυνση αυτή προχώρησε αργά, αλλά σταθερά. Ιδού, μια απόδειξη, που φανερώνει τη σταδιακή μόλυνση του οργανισμού:

Στις ημέρες του Χρυσοστόμου, περί τα μέσα του 4^{ου} αιώνα, υπήρχαν δύο μόνο Μυστήρια, το Βάπτισμα και η Θεία Ευχαριστία. Αναφερόμενος δε ο Χρυσόστομος σε αυτά, λέει: **«εξ αμφοτέρων η Εκκλησία στήθηκε»**.

Προχωρώντας στην ιστορία βλέπουμε **στον 8^ο αιώνα τον Δαμασκηνό να απαριθμεί τρία Μυστήρια, το Βάπτισμα, τη Θεία Ευχαριστία και το Χρίσμα. Φτάνοντας δε στον 13^ο αιώνα, βλέπουμε κάποιο μοναχό με το όνομα Ιώβ, να αναφέρει ότι τα Μυστήρια είναι επτά**.

Όλα αυτά φανερώνουν ένα μέρος της σταδιακής διαμόρφωσης του πολιτεύματος της Εκκλησίας. Στους προηγούμενους αιώνες καταφαίνεται, ότι δεν υπήρχε ούτε ιδέα περί των επτά Μυστηρίων, όπως τα έχουν διαμορφώσει σήμερα οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή. Πρέπει λοιπόν να επαναλάβουμε, ότι ο μολυσμός προχώρησε και μόλυνε όλο τον οργανισμό της Εκκλησίας. Καμία λοιπόν αμφιβολία δεν υπάρχει, ότι το “ειδικό ιερατείο”, προκειμένου να σταθεροποιήσει την αντιβιβλική και εγωιστική θέση του, ενεργούσε και έπραττε σύμφωνα με το σαρκικό του φρόνημα. Δεν συμβουλευόνταν τον αλάθητο οδηγό, το Λόγο του Θεού, ούτε παραδειγματίζονταν από το αρχικό πολίτευμα της Εκκλησίας, το

απλό και το Θεοσύστατο. Έτσι λοιπόν, οι “ειδικοί ιερείς” ευχαρίστως δέχτηκαν να υιοθετήσουν ξένα στοιχεία, γιατί η εξωτερική τους επίδραση τους ήταν χρήσιμη. Δεν παραλείπω να τονίσω ότι αρκετοί εναντιώθηκαν και αγωνίστηκαν γι’ αυτή τη μόλυνση, αλλά η αρρώστια είχε μολύνει όλο το σώμα και έτσι έμεινε αθεράπευτο, γιατί σε όλα αυτά ίσχυε πάντα “το δίκαιο του ισχυρότερου”. Στη συνέχεια, θα υποδείξουμε πώς εισχώρησαν στην Εκκλησία τα ξένα στοιχεία.

Δικαιολογημένα κατηγορείται η Ρωμαϊκή – Καθολική Εκκλησία για τα εγκληματικά της μέτρα, που εφάρμοσε με την εγκληματική οργάνωση της Ιεράς Εξέτασης, προκειμένου να σταθεροποιήσει την αντίχριστη Εξουσία της. Δεν είναι όμως και σε καλύτερη θέση και η Ανατολική Εκκλησία, με τα μέτρα που έλαβε για λογαριασμό της “ο εξ Ισπανίας καταγόμενος” Αυτοκράτορας Θεοδόσιος ο Μέγας, κατά το έτος 380, προκειμένου να στηρίξει το ιερατείο της Ανατολικής Εκκλησίας και καθετί που δογματίζαν για τον εαυτό τους. «Δια διατάγματος εκδοθέντος κατά μήνα Φεβρουάριο, του 380, καθιέρωσε το θρίαμβο της Ορθοδοξίας, αποφαινόμενος, ότι άπαντες οι υπήκοοι οφείλουν του λοιπού να τηρούν ακριβώς το δόγμα το πρεσβευόμενο υπό του επισκόπου Ρώμης Δαμάσου και υπό του αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας». Δηλαδή, θέλοντας και μη, έπρεπε όλοι οι υπήκοοί του να κλίνουν γόνυ στον Βάαλ. Το Διάταγμά του αυτό έχει ως εξής:

«Επειδή κρίνουμε, ότι πάντες οι λοιποί είναι τυφλοί και μωροί, στιγματίζουμε αυτούς με το μυσαρό όνομα των αιρετικών και απαγορεύουμε στις συνελύσεις τους να σφετερίζονται το σεβαστό όνομα της Εκκλησίας. Παρεκτός δε της θείας δίκης, οι τοιοῦτοι έχουν να υποβληθούν στις αυστηρές τιμωρίες, τις οποίες η αρχή μας υπό την θεία Πρόνοια καθοδηγούμενη θα κρίνει εύλογο να επιβάλει σε αυτούς».

Έτσι ο Θεοδοσίος επέβαλε με τη σπάθη την Ορθοδοξία. Για την εκτέλεση του Διατάγματος αυτού, «πρώτον μεν αφαίρεσε από αυτούς (τους μη Ορθοδόξους) όλα τα πολιτικά δικαιώματα, έπειτα αποστέρησε αυτούς από το δικαίωμα να διαθέτουν, τελευταίο καταδίκασε πολλούς σε εξορία επιβάλλοντας σε κάποιους μάλιστα και την ποινή του θανάτου». Με τα “μέσα” αυτά επιβλήθηκαν “οι ειδικοί ιερείς” και τα δόγματά τους, στη συνέχεια ο Θεοδοσίος, και αμέσως το επόμενο έτος 381, συγκάλεσε την Β’ Οικουμενική Σύνοδο, “περί της νομίμου κατοχής των αρχιερατικών θρόνων”. Είναι αναμφισβήτητο γεγονός λοιπόν, ότι “η Ορθοδοξία” εκείνη επιβλήθηκε με τη σπάθη και οι “ειδικοί ιερείς” σταθεροποιήθηκαν με τη βία – Βία και Νοθεία.

Ο Ολλανδός βυζαντινολόγος και “εις άκρον φιλέλληνας” Έσσελινγκ, σχολιάζει τα ανωτέρω με τις εξής παρατηρήσεις: «Ήταν πλέον ικανά ισχυρή η Εκκλησία, ώστε να αναγκάζει να εισέρχονται... Έτσι λοιπόν πλήθος ανθρώπων προσέρχονταν τότε στο Χριστιανισμό, επιζητώντας με τον τρόπο αυτό, την ησυχία του στον βίο... Άλλως δε και η ομοιότητα πολλών λεπτομερειών της Χριστιανικής λατρείας προς τις ιδέες της παλαιάς θρησκείας τους, διευκόλυνε την αποστασία, όπως λ.χ. η από ημέρα σε ημέρα επιτεινόμενη λατρεία της Παναγίας. Οι εθνικοί, οι επιμένοντες στην παλαιά θρησκεία, έσκωπταν [χλευάζαν] την νέα αυτή Κυβέλη ή Ίσις (ειδωλολατρική θεότητα), όπως την ονόμαζαν και με δυσαρέσκεια έβλεπαν τη νέα θρησκεία αντιποιούμενη απο-

κλειστικά κάθε δύναμη στην πολιτεία». Στη συνέχεια ο Έσσελινγκ λέει, ότι πολλοί ειδωλολάτρες άφησαν στις Εκκλησίες πολλά ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, τα οποία και διατηρήθηκαν.

Ήταν λοιπόν εγκληματικά τα μέτρα του Θεοδοσίου. Η Εκκλησία όμως τον ανακήρυξε “Μέγα”. Ήταν “μέγας” ο Θεοδοσίος, αλλά μόνο στα εγκλήματα. Ο ιστορικός Ζώσιμος αναφέρει, ότι ασωτεύοντας και διασκεδάζοντας ο Θεοδοσίος μετά τις “νίκες” του, πληροφορήθηκε για τη μικρή στάση των Θεσσαλονικέων κατά το έτος 390. Με στάσιμη τη λογική και με παράλυτη την καρδιά, «διέταξε γενική σφαγή με τους Γότθους», χωρίς καμία διάκριση μεταξύ αθών και ενόχων, πολιτών και ξένων» (“Ιστορία”, Κ. Παπαρρηγόπουλου, τόμος Γ’, σελ.190-192, 198, 200, “Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου”, τόμος Θ’, σελ. 536, “Βυζαντινός Πολιτισμός”, Έσσελινγκ, σελ.23-25).

Τα αποτελέσματα των εγκληματικών αυτών μέτρων του Θεοδοσίου, τα σημειώνει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολής Αθηνών κ. Εμ. Αλιβιζάτος, στο βιβλίο του “ΒΙΒΛΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΚΟΔΟΓΜΑΤΙΚΗ”, σελ.36. Ας τον ακούσουμε:

«Οι εθνικοί κατά μάζας προσερχόμενοι στο Χριστιανισμό, έφεραν μαζί τους όλες σχεδόν τις εθνικές τους κακίες, και πολλές κακίες αυτών εκ συνηθείας και έξεις, οι οποίες, πρώτον, ήταν ξένες και θεωρούνται αποτροπιαστικές, λίγο-λίγο εισχωρούσαν στη Χριστιανική κοινωνία, της οποίας η όψη, με αυτές, εντελώς αλλοιωμένη παρουσιάζεται».

Επιστολή 4^η

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

ΘΕΜΑ: Εκκλησία – “Ἐὺλα καὶ καλὰμια ἀτάκτως δομημένα”

Αγαπητὲ ἀδελφέ,

«Ὁ Θεὸς εἶναι τὸ ἀπόλυτο Ὄν, τὸ αὐθύπαρκτο *[υπάρχει ἀπὸ μόνο Του]* καὶ υπερτελὲς *[ἀπόλυτα τέλειο]*, τὸ Ὅποιο ὑπάρχει υπεράνω τῶν ὀρίων τόπου καὶ χρόνου, τὸ ἀνενδεές *[δεν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τίποτε]* καὶ μακάριο». Τα προσόντα αὐτὰ χαρακτηρίζουν τὸν Θεὸ ὡς Παντοδύναμο στὴ φύση Του, ὡς πανταχοῦ παρόντα καὶ πάνσοφο στὴν ιδιότητά Του, ὡς Παντοκράτορα, φοβερό, ισχυρό «πάσης δυνάμεως δυναστεύοντα, παρ’ ὧ, οὐκ ἀδυνατεῖ οὐδὲν ῥήμα». Ὅλα αὐτὰ μαρτυροῦν ὅτι ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ καμία δικανικὴ ἢ δικολαβικὴ *[αγόρευση δικηγορικὴ]* ἀνθρώπινη υποστήριξη. Δὲν ἔχει ἀνάγκη τῆς χειραγωγίας ξένης δυνάμεως καὶ ἀνθρώπινης φρουρήσεως. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἡ θρησκεία τὴν ὁποία ἰδρύσε μέσω τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ, ἔχει ὡς χαρακτηριστικά, τὸν Δυναμισμό καὶ τὴν αὐτοπεποίθηση, τὴν Ἀλήθεια καὶ τὸ Φῶς. Συνεπῶς, ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ ὡς αἰώνια καὶ υπερκόσμια, ἔχει τὴ δυνατότητα τῆς αὐθύπαρκτης λάμψεως τοῦ Φωτός τῆς καὶ τῆς διάλυσης τῶν σκοτεινῶν καὶ ξένων στοιχείων ποὺ μολύνουν τὸ χαρακτῆρα τῆς. Τὸ φῶς τῆς λοιπὸν αὐτὸ ἦταν ἀρκετὸ νὰ υπερνικήσει τὴν ἐχθρικὴ διδασκαλία, ποὺ ἀντιμετώπισε ἡ Εκκλησία στὶς ἡμέρες τοῦ Μεγάλου Θεοδοσίου, χωρὶς νὰ χρησιμοποιηθοῦν οἱ βιαιοπραγίες καὶ τὰ ἐγκληματικά του μέτρα, γιὰ τὰ ὁποία ἀνέφερα προηγουμένως.

Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ἐπίσκοπος τότε Κωνσταντινουπόλεως, ἀνθρώπος με φιλοτιμία καὶ με φιλόδοξη τάση νὰ υπηρετήσῃ τὸ θρίαμβο τῶν πεποιοτήσεών του, εἶχε γιὰ τὶς περιπτώσεις αὐτὲς σωστὲς ἀντιλήψεις. «Αγωνί-

στηκε νὰ προσελκύσει τοὺς ἐχθροὺς με τὴν πειθῶ, ὅχι με τὴ βία», τὴν ὁποία μερικῶς χρησιμοποίησε ὁ Μέγας Κωνσταντίνος καὶ ολοκληρωτικά ὁ Μέγας Θεοδοσίος. Ατυχῶς γιὰ τὸν Γρηγόριο, οἱ συνάδελφοί του ἀρχιερεῖς, ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴν ἀντιπολιτευτικὴ μερίδα, τὸν πολέμησαν σκληρά, γατὶ δὲν ἀκολουθοῦσε τὰ σκληρὰ μέτρα τοῦ Αυτοκράτορα Θεοδοσίου ἐναντίον τῆς αἵρετικῆς διδασκαλίας τῶν ἡμερῶν του, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἐποφθαλμιοῦσαν τὴν πρώτη θέση. Ἐτσι ὁ Γρηγόριος, κατὰ τὴ συνεδρίαση τῆς Β’ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀναγκάστηκε νὰ δώσει τὴν παραίτησή του, ἡ ὁποία «ἐγίνε δεκτὴ μετὰ μεγάλης ταχύτητος». Ὅλα ὁμῶς αὐτὰ φανερῶνουν μιὰ γενικὴ ἐξαχρείωση πολιτείας καὶ Εκκλησίας. Καὶ «ὅταν ἡ καρδιά καὶ τὰ ἦθη κάποιου λαοῦ ἐξαχρειωθοῦν, τότε πλήθος δογματικῶν πλάνων ἀναφύεται αὐτόματα καὶ ὀρμητικὰ αὐξάνεται». Ἡ ἐξαχρείωση λοιπὸν αὐτὴ ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ἡ πίεση τῶν Αυτοκρατόρων καὶ οἱ ἐξωτερικὲς ἐπιδράσεις ἀπὸ τὸ ἄλλο, δημιούργησαν ἀνάλογες συνθήκες καὶ καταστάσεις, ποὺ βοήθησαν, ὅχι μόνο νὰ ἐμφανιστοῦν, ἀλλὰ καὶ νὰ αὐξηθοῦν πολλὲς δογματικὲς πλάνες. Σοβαρὴ καὶ μεγάλῃ ἀπόδειξη τῆς ἐξαχρείωσης τῶν καρδιῶν καὶ σ’ αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς θρησκευόμενους, μας δίνει ἡ ἀπρεπέστατη καὶ ἐγκληματικὴ συμπεριφορὰ τοῦ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας Κύριλλου καὶ τῶν ὁμοφρόνων του, οἱ ὁποῖοι σὰν θηρία κατακρεοῦργησαν με ὅστρακα γυνανὴ τὴν μοναδικὴν στὴν ἱστορία γυναικὰ φιλόσοφο Ὑπατία, γιὰτὶ τὴν χαρακτηρισαν ὡς μάγισσα, ἐπειδὴ χρησιμοποιοῦσε ἀριθμοὺς, ὡς Καθηγήτρια

των Μαθηματικών (βλέπε, “Το Βασίλειο Ιεράτευμα”, σελ.19-22).

Ο διαπρεπής ιστορικός Mosheim περιγράφει με ακρίβεια τα ελατήρια και τις αιτίες που ώθησαν τους “ειδικούς ιερείς” να συστήσουν και να δογματίσουν ήθη και έθιμα, τελετές και μυστήρια, όλα εκείνα που έγιναν αιτία να αλλάξουν το αρχικό και Θεοσύστατο πολίτευμα της Εκκλησίας. Ας τον προσέξουμε:

«Οι Χριστιανοί επίσκοποι ή πρεσβύτεροι, πολλαπλασίασαν,

α) Θρησκευτικές τελετές προς το σκοπό, ώστε οι Ιουδαίοι και οι ειδωλόλατρες να διάκεινται περισσότερο φιλικά προς αυτούς.

β) Επειδή οι Χριστιανοί κατηγορούνταν ως αθεϊστές, γιατί δεν είχαν ναούς, θυσιαστήρια, θύματα, ιερείς για να κάνουν θυσίες, κλπ., οι “ειδικοί ιερείς” νόμισαν αναγκαίο να συστήσουν λαμπρές τελετές, οι οποίες επρόκειτο να επιδράσουν στις αισθήσεις του λαού.

γ) Παρέλαβαν τύπους του Μωσαϊκού Νόμου και λίγο-λίγο διέφθειραν την ίδια τη διδασκαλία του Δείπνου του Κυρίου, το οποίο μετατράπηκε ταχύτερα ή όσο κάποιος φαντάζεται σε ΘΥΣΙΑ (εκ νέου ο Χριστός θυσιάζεται κάθε φορά, κατά την οποία ο κατασταθείς ιερέας κάνει τη λεγόμενη αναίμακτη θυσία!).

δ) Επειδή για τους Έλληνες και ανατολικούς λαούς τίποτε άλλο δεν θεωρείτο αγιότερο από τα λεγόμενα Μυστήρια, η περίπτωση αυτή οδήγησε τους “ειδικούς ιερείς”, για αποδώσουν σεμνοπρέπεια στη θρησκεία τους, ώστε να λένε και αυτοί, ότι είχαν παρόμοια μυστήρια και ιδιαίτερες άγιες τελετές ακατανόητες στον κοινό άνθρωπο.

ε) Πολλές ιεροτελεστίες, είχαν την αρχή τους από τις συνήθειες των Αιγυπτίων, οι οποίοι διδασκαν μέσω των εικόνων, πράξεων και ψηλαφητών συμβόλων. Έτσι οι Χριστιανοί διδασκαλοί (“ειδικοί ιερείς”) σκέφτηκαν το

ίδιο για να προσάγουν το σκοπό τους... Πολλοί επίσκοποι ανέλαβαν κατά την εποχή τούτη προνόμια πριγκίπων, ιδιαίτερα οι έχοντες υπό την καθοδηγία τους τα περισσότερα πολυπληθή και πλούσια εκκλησιάσματα. Αυτοί θάμπωσαν τους οφθαλμούς και τις διάνοιες του πλήθους με κάποιον θρόνο, υπηρετώντας και με άλλα εμβλήματα θρησκευτικού μεγαλείου και πιθανόν με λαμπρά γεύματα» (Mosheim, τόμος Ι, σελ.180,183, 227-228).

Βλέπετε, αγαπητέ αδελφέ, πώς μιλούν οι ιστορικοί. Το κείμενο αυτό, χωρίς καμία περιστροφή επιβεβαιώνει τις αδικαιολόγητες παρεκτροπές και αφορμές που έγιναν αιτία να εισχωρήσουν τα παράξενα και ξένα στοιχεία στους κόλπους της Εκκλησίας και να αλλάξουν κάθε Θεοσύστατη γραμμή και λογική πορεία.

Οι ακρότητες μέχρι τον 4ο αιώνα

Πριν προχωρήσω σε άλλα αναμφισβήτητου κύρους κείμενα, θέλω να κάνω μια περιλήψη εκείνων που μέχρι τώρα καταχώρησα.

1) Μέχρι τον 4ο αιώνα δεν υπάρχουν πληροφορίες περί ύπαρξης Μυστηρίων και ιερατικών Τελετών της σύγχρονης Εκκλησίας.

2) Από την εποχή, που οι “ειδικοί ιερείς” σταθεροποίησαν τη θέση τους, υιοθέτησαν Ιουδαϊκά και ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, για την επιτυχία του σκοπού τους.

3) Η Ορθοδοξία και αρκετά από τα δόγματά της επιβλήθηκαν με τη σπάθη των Αυτοκρατόρων, Μέγα Κωνσταντίνου και Μέγα Θεοδοσίου.

4) Οι αρχιερατικοί θρόνοι του κοσμικού μεγαλείου και της μάταιης δόξας νομιμοποιήθηκαν τον 4ο αιώνα, γιατί η Αποστολική και Μεταποστολική εποχή, δεν είχε να παρουσιάσει αυτές τις ακρότητες.

5) Με την επέμβαση και επιβολή των βάρβαρων αυτοκρατορικών μέτρων, η Εκκλησία έγινε ισχυρή σε δύναμη σπά-

της, ώστε θέλοντας και μη, οι άνθρωποι αναγκάζονταν και πιέζονταν να δεχτούν τις ακρότητες των αντι-Βιβλικών “ειδικών ιερών”, και να γίνουν δήθεν “Χριστιανοί”.

6) Στερούμενοι πνευματικότητας και θείας αποστολής, οι “ειδικοί ιερείς”, υιοθέτησαν τα εγκληματικά μέτρα του Αυτοκράτορα Θεοδοσίου, τον οποίο ανακήρυξαν “Μέγα”.

7) Πιεζόμενοι οι ειδωλολάτρες και οι Ιουδαίοι έμμεσα και άμεσα να δεχτούν τη νέα θρησκεία, μετέφεραν στους κόλπους της τις συνήθειες της παλιάς τους θρησκείας.

Χωρίς καμιά αμφιβολία λοιπόν αποδεικνύεται, ότι η Ρωμαϊκή και η Ορθόδοξη Εκκλησία, δεν βρίσκονται *«ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν»* (Εφεσ.2:20). Σημείωσα την ιστορική αυτή περίπτωση, για να αποδείξω ότι εφόσον οι Εκκλησίες αυτές δεν βρίσκονται στα Αποστολικά θεμέλια, είναι φυσικό και η οικοδομή τους να είναι από “ξύλα και καλάμια ατάκτως δομημένα”. Αυτά λοιπόν τα αναληθή σημεία, τα αντι-Βιβλικά και αντι-Ορθόδοξα, δεν είναι δυνατόν ποτέ να χρησιμοποιούνται ως “αγωγοί της θείας Χάριτος”.

Επειδή το θέμα είναι αρκετά δύσκολο και πολλές λαός που αγνοεί το Λόγο του Θεού θα δυσκολευτεί να το εννοήσει, μας είναι αναγκαία η Ψυχολογία, ο οποία θα μας βοηθήσει να χρησιμοποιήσουμε με επιτυχία και τη θεωρία του Αριστοτελικού “θανυμάζειν”. Η Ψυχολογία, βέβαια, από τη χαμηλή σκοπιά της Τηλεπάθειας και υποβολής θα μας δώσει τη γνώμη της. Επειδή όμως η διατύπωσή της είναι Βιβλική, βοηθά σε μεγάλο βαθμό στην κατανόηση της ανθρώπινης προσωπικότητας, την οποία χαρακτηρίζει η θεία οντότητα και η θεία Πνοή.

Αλλά πιθανόν, να εγερθεί η ερώτηση: Τι σχέση έχει η ανθρώπινη προσωπικότητα με την εξέταση της Βιβλικής ή εξω-Βιβλικής θέσης των Μυστηρίων;

Απαντώ: Επειδή τα Μυστήρια θεωρούνται ως “αγωγοί της θείας Χάριτος”, και χωρίς αυτά δεν υπάρχει καμία περίπτωση σωτηρίας, ή θείκης ευλογίας, θα αποδείξω με τη βοήθεια και της ψυχολογίας, ότι η “θεολογική” αυτή αντίληψη είναι όχι μόνο Βιβλικά πλανεμένη, αλλά και ψυχολογικά ανεδαφική.

Η γνώμη λοιπόν της Ψυχολογίας είναι η εξής: **«Το ανθρώπινο πνεύμα δεν είναι μόνο πηγή των δικών του σκέψεων, αλλά συγχρόνως είναι και δέκτης εξωτερικών εμπειριών από το Σύμπαν του Αοράτου, στο οποίο δρα ο Θεός, και κατά δικαιολογημένη ανοχή Του και ο Σατανάς»**. Η διατύπωση αυτή είναι πολύ διαφωτιστική για το θέμα μας. Γιατί, εάν το ανθρώπινο πνεύμα δεν ήταν τέτοιος δέκτης, πώς θα επενέβαινε ο Θεός στη σφαίρα του ανθρώπινου πνεύματος και της ανθρώπινης ζωής; Προικισμένο λοιπόν το πνεύμα του ανθρώπου με τη θεία αυτή δεκτικότητα, μπορεί, εφόσον έχουν προηγηθεί οι όροι της σωτηρίας, με το σπουδαίο προνόμιο της προσευχής, να λάβει απευθείας τη Χάρη του Θεού και το Πνεύμα Του, μέσω της αξιομισθίας της θυσίας του θείου Λυτρωτή. Εφόσον δε ο Χριστιανός λάβει τα απαραίτητα αυτά εφόδια, έχει τον Θεό που κατοικεί και δρα μέσα του. Από τη φύση της λοιπόν υπάρχει αυτή η δεκτικότητα στον άνθρωπο. Εξαιτίας όμως της πτώσης του, η δεκτικότητα αυτή βρίσκεται σε υπνώζουσα και λανθασμένη κατάσταση. Όταν όμως ο αμαρτωλός αφυπνιστεί, η δεκτικότητα αυτή τίθεται σε λειτουργία, ο δε Θεός έρχεται δια του Πνεύματος και κατοικεί στον άνθρωπο, και έτσι η Εκκλησία των αναγεννημένων, γίνεται *«ή σκηνή τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων»* (Αποκ.21:3).

Εδώ ακριβώς βρίσκεται την επαλήθευσή του το Μεγάλο Μυστήριο της ένωσης του Χριστού με την Εκκλησία, *«ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – για να αγιάσει αυτή...*

γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού» (Εφεσ.5:25-32).

Ο Θεός της αγάπης έδωσε τη διαβεβαίωση αυτή απευθείας στον Αποκαλυπτή Ιωάννη και στον Απόστολο Παύλο, τους οποίους πλαισίωσε η θεία Πνοή Του: «ἤκουσα φωνῆς μεγάλης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λεγούσης· Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν, καὶ αὐτοὶ λαὸς αὐτοῦ ἔσονται, καὶ αὐτὸς ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν ἔσται... γράφον, ὅτι οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσι – ἄκουσα φωνὴν μεγάλην ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ να λέει: “Ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μαζί με τοὺς ἀνθρώπους καὶ θα κατασκηνώσει μαζί τους, καὶ αὐτοὶ θα εἶναι λαοὶ Του καὶ ὁ Ἰδιος ὁ Θεὸς θα εἶναι μαζί τους... γράψε, γιατί αὐτοὶ οἱ λόγοι εἶναι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί”» (Αποκ.21:3, 5). Τοῦτο βεβαίως θα λάβει ἀπόλυτη ἐφαρμογή στη Βασιλεία τοῦ Κυρίου. Το γεγονός ὅμως ὅτι καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος μάς λέει για τοὺς πιστοὺς, ὅτι εἶναι «ναὸς Θεοῦ», στον ὁποῖο τὸ Πνεῦμα Του κατοικεῖ («ναὸς Θεοῦ ἔστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν... τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματος ἐστίν... ὑμεῖς ναὸς Θεοῦ ἔστε ζῶντος – ναὸς Θεοῦ εἰστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ μέσα σας... τὸ σῶμα σας εἶναι ναὸς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος που εἶναι μέσα σας... εμεῖς είμαστε ναὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζωντανού» Α' Κορ.3:16 6:19, Β' Κορ.6:16), ἔχουμε λόγους ἀπὸ τὸν Θεὸ να πιστεύουμε, ὅτι ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους ἔχει σκηνώσει με τοὺς πιστοὺς. Εφόσον λοιπὸν αὐτὸ λαμβάνει χώρα, ὅταν ὁ ἄνθρωπος τηρήσει τοὺς ὅρους τῆς σωτηρίας, πὼς εἶναι δυνατόν να δικαιολογήσουμε ἄλλα μέσα – Μυστήρια ὡς ἀγωγούς τῆς θείας Χάριτος, τα ὁποῖα ἄλλωστε δεν γνώριζε ἡ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία, καὶ τα ὁποῖα ἐνεργοῦνται ἀπὸ τρίτα πρόσωπα καὶ μάλιστα ἐξω-Βιβλικά, ἀντιποιοῦμενα τὴν θεία Ἀρχή;

Προικισμένος ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν Δημιουργό του με τὶς ψυχικὲς λειτουργ-

γίες ἀποτελεῖ μία προσωπικότητα. «Οἱ ψυχικὲς λειτουργίες προσκομίζουν στη συνείδηση τὸ ἀπαιτούμενο υλικὸ για τὸ οἰκοδόμημα τοῦ ψυχικοῦ βίου. Σαν τέτοια λοιπὸν προσωπικότητα ὁ ἄνθρωπος, συνεχῶς ἀνέρχεται πνευματικά. Δεν τηρεῖ ποτὲ τὴ Στωικὴ θέση “πλήρης ἀπάθεια”, ἀλλὰ τὴν Ἀριστοτελικὴν στάση “τοῦ θαυμάζειν, τοῦ ἀνέρχεσθαι καὶ τοῦ ἐρευνᾶν”. Ἐτσι ὁ ἄνθρωπος καθίσταται καὶ δημιουργικὸς καὶ ἱκανὸς να συλλαμβάνει μεγάλες γενικὰ σκέψεις καὶ ἀπὸ αὐτὲς κατόπιν να ταξινομεῖ τὶς μερικότερες καὶ να ἀσχολεῖται ἐιδικὰ με αὐτὲς. Ἡ πραγματικότητα ὅμως αὐτῇ, “ὁ ἄνθρωπος”, δεν πρέπει να ἀκολουθεῖ ποτὲ νόμους καὶ κανόνες, τοὺς ὁποῖους ἔχουν διαμορφώσει μαγικοὶ ἢ μηχανικοὶ τρόποι ἢ μέσα, καὶ δεν πρέπει να βρίσκεται ποτὲ στη θέση καὶ κατάσταση τῶν Στωϊκῶν, τῆς “πλήρης ἀπάθειας”. Πρέπει να δικαιολογεῖ τὴ λογικὴ τοῦ ιδιότητα καὶ τὸ χῶρο που καταλαμβάνει στη σφαῖρα που ζεῖ. Πρέπει να ξέρει κατάλληλα να χρησιμοποιοῖ τὶς ψυχικὲς λειτουργίες, τοῦ συναισθήματος, τῆς ἀντίληψης, τῆς δεκτικότητας, τῆς μνήμης, τῆς προσοχῆς, τῆς κρίσης καὶ τοῦ λογισμοῦ, για να τίθεται σε κίνηση ολόκληρος ὁ ὁργανισμὸς τοῦ καὶ να συλλαμβάνει τὴν ἐννοια τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τῆς θέσης τοῦ, που ἀφορᾷ τὴ στάση τοῦ καὶ τὴ συμπεριφορὰ τοῦ στην ἀγιότητα, τὴν ἀγάπη καὶ τὴ δικαιοσύνη τοῦ Θεοῦ. Ὁ σκοπὸς που ἔδωσε ὁ Θεὸς τὶς ψυχικὲς αὐτὲς λειτουργίες στον ἄνθρωπο, εἶναι εἴαν θέλει, να μπορεῖ να υψωθεῖ στα ἐπίπεδα τῆς πνευματικῆς ζωῆς καὶ να εἶναι στην πραγματικότητα “εἰκόνα καὶ ομοίωση” δικῆ Του. Πὼς λοιπὸν καὶ με ποιο νόμο δικαιοσύνης καὶ λογικῆς θα περιορίσουμε αὐτὴ τὴν προσωπικότητα, τὸν ἄνθρωπο, στους κανόνες – περιορισμοὺς τῶν “Μυστηρίων”, οἱ ὁποῖοι ἔχουν διαμορφωθεῖ κατὰ ἓναν ἐντελὼς μαγικὸ τρόπο;

Ἀγαπητέ, ἀδελφέ. Ὅταν ἡ Βίβλος ομιλεῖ, υποχρεούμαστε να τοποθετή-

σουμε την ακοή μας στη φωνή αυτή του Θεού.

Η Βίβλος λοιπόν μαρτυρεί, η Ιερά Παράδοση συμφωνεί, η Ιστορία επικυρώνει και η Ψυχολογία βοηθά να εννοήσουμε, ότι μόνος του ο άνθρωπος, χωρίς τη μεσολάβηση αντιπροσώπου ή

άλλων μέσων, με το μέσον μόνο του ιλασμού του θείου Αντρωτή, πρέπει να τακτοποιεί τη θέση του στη δικαιοσύνη του Θεού. Ο ιλασμός άλλωστε του Σωτήρα, δεν επιτρέπει ιδιαίτερους αγωγούς, γιατί υποτιμούν την αξία Του και την ιλαστήρια θυσία Του.

Επιστολή 5^η

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

ΘΕΜΑ: Τα Μυστήρια παρουσιάζουν ημιτελές το έργο του εξιλασμού

Αγαπητέ αδελφέ,

Οι όροι της σωτηρίας, μετάνοια και πίστη, αποδίδουν σε όλη την πληρότητα το νόημα της δικαίωσης και της σωτηρίας. Γι' αυτό βλέπω την ανάγκη της ανάλυσης αυτών των όρων.

1) **Μετάνοια:** Όσοι με ειλικρίνεια έχουν δοκιμάσει τη Μετάνοια στη ζωή τους, ξέρουν ότι πηγάζει πάντα από μια εσωτερική θλίψη και συντριβή της καρδιάς, για τα αμαρτήματα και σφάλματα του παρελθόντος. Αυτός που μετανόησε αισθάνεται ότι είναι συνδεδεμένος με τη σταθερή απόφαση της διόρθωσης και αλλαγής κατευθύνσεως στην πορεία της ζωής του. “Μετανοώ”, άλλωστε σημαίνει, “αλλάζω κατεύθυνση, πορεία – αλλάζω μυαλό, νου”.

2) **Πίστη:** Η πίστης, από το “πείθομαι”, παρουσιάζει την απόλυτη υπακοή στη φωνή του Θεού. Εφόσον δε η φωνή του Θεού είναι η Αγία Γραφή, αυτός που πιστεύει, πείθεται και αποδέχεται απόλυτα τις σωτηριώδεις αλήθειες του Ιερού αυτού Βιβλίου, συνδέεται και αφοσιώνεται στον Λυτρωτή Χριστό και δέχεται το έργο του ιλασμού της σταυρικής θυσίας, το οποίο αποτελεί τη δικαίωσή του και τη σωτηρία του. Για την πραγματοποίηση λοιπόν αυτής της σωτηρίας, δεν απαιτείται απολύτως κανένα άλλο μέσο, παρά μόνο η εφαρμογή αυτών των όρων – Μετάνοια και Πίστη. Την αλήθεια αυτή όχι μόνο η Αγία Γραφή μάς παρουσιάζει με απόλυτη ακρίβεια, αλλά και όλα τα ανόθευτα αρχαία συγγράμματα εκείνων που υπήρξαν οι πρώτοι υπηρέτες του Ευαγγελίου και οι οποίοι εργάστηκαν με ανιδιοτέλεια και με ακράδαντη πίστη. Τέτοια συγγράμματα λ.χ. είναι το αρχαιότερο της Α' Επιστολής του Κλήμη

Ρώμης (Α' Ι, 32), το οποίο λέει τα εξής: «Ούτε με αυτά δικαιωνόμαστε, ούτε με τη δική μας σοφία ή σύνεση ή ευσέβεια ή έργα, αλλά δια της πίστεως». Τα ίδια υποστήριξε και ο Ιουστίνος, ο Φιλόσοφος (Διαλ. Προς Τρυφ. 45 ΙΙΙ, απολ. Ι, 32), ο Ειρηναίος (κατ. Αιρ. ΙV, 27, 2), ο Τερτυλλιανός (ADV, MARC. V, 3) και ο Κλήμης Αλεξανδρείας (Στρωμ. ΙΙ, 12, κλπ). Ο δε Χρυσόστομος είπε: «Ο Θεός... δικαίωσε... πίστη ζητήσας μόνο» (Ομιλία 7, στην προς Ρωμαίους.).

Νομίζετε λοιπόν, αδελφέ μου, ότι όταν οι αρχαίοι αυτοί συγγραφείς και πρώτοι απολογητές του Χριστιανισμού υποστήριξαν τη σωτηρία μόνο δια της πίστεως, έλαβαν υπόψη τους τα σημειρινά Μυστήρια και τις εξω-Βιβλικές Τελετές; Οπωσδήποτε, όχι! Στις ημέρες τους δεν υπήρχαν αυτά τα ανθρώπινα τεχνάσματα. Για το σκοπό αυτό πρέπει να σταθούμε με ειλικρίνεια ενώπιον του Θεού και της συνειδήσής μας, και να δούμε την απόλυτη ανάγκη να μεταμορφώσουμε τον άνθρωπο στο άγιο θέλημα του Θεού και να τον πληροφορήσουμε σωστά, στα μέτρα και στα σταθμά της θεϊκής αλήθειας. Να του δώσουμε μια σωστή αγωγή, για να μάθει πώς να χρησιμοποιεί μόνος του τον Αιώνιο Θεό στη ζωή του. Έχω άδικο;

Εάν υποθέσουμε ότι απαιτούνται ιδιαίτεροι αγωγοί – Μυστήρια, προκειμένου να λάβει ο αμαρτωλός τη θεία Χάρη, το Έργο του Ιλασμού είναι ημιτελές. Ποιος όμως είναι εκείνος ο άνθρωπος, που θα έχει μια τέτοια καρδιά, και θα διαθέτει ένα τέτοιο ανάστημα για να προσφέρει κάτι το συμπληρωματικό σε μια τέτοια τέλεια θεϊκή θυσία; Και όμως υπάρχουν πολλοί τέτοιοι. Είναι όλοι οι ιερείς – αρχιερείς και η

ακολουθία τους. Καθένας όμως πρέπει να δει τη σοβαρότητα του θέματος και την παραβίαση της αξιομισθίας του θείου Λυτρωτή και να σταματήσει. *«ἀρκετός γὰρ ἡμῖν ὁ παρεληλυθὸς χρόνος τοῦ βίου – Γιατί είναι αρκετός για εμάς ο χρόνος του βίου που έχει παρέλθει»* (Α' Περρ.4:3).

Εάν επίσης δεχτούμε την τόσο παρεξηγημένη ερμηνεία, ότι κάθε φορά που ο ιερέας λειτουργεί, ο Χριστός θυσιάζεται εκ νέου, τότε η Χάρη δεν είναι πλήρης, και αυτό σημαίνει ότι η Βίβλος λέει ψέματα, ότι ο *«Χριστός ἅπαξ περὶ ἁμαρτιῶν ἔπαθε, δίκαιος ὑπὲρ ἀδίκων – ο Χριστός μια φορά για πάντα ἔπαθε για τις αμαρτίες, ο δίκαιος ὑπὲρ των ἀδίκων»* (Α' Περρ. 3:18). *«οὐδ' ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτόν... οὕτω καὶ ὁ Χριστός, ἅπαξ προσενεχθείς... αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ... μὴ γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Οὔτε για να προσφέρει πολλές φορές τον ἑαυτό Του... ἔτσι και ο Χριστός, αφού μια φορά για πάντα προσφέρθηκε... Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχῶς κάθισε στα δεξιὰ του Θεοῦ... γιατί με μία προσφορά ἔχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που ἁγιάζονται»* (Εβρ. 9:25, 28, 10:12, 14).

Στις πληροφορίες αυτές κανείς δεν μπορεί να αντιτάξει ἀρνηση. Τα θεϊκά αυτά μηνύματα δεν είναι για την ανθρώπινη θέση, κρίση, σοφία, γνώμη και συζήτηση. Είναι να τα δεχτούμε μόνο ὅπως ἔχουν, και να υψώσουμε φωνή ευγνωμοσύνης προς τον ουράνιο Πατέρα, τον Θεό της αγάπης, ο Οποῖος με *«μὴ γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – με μία προσφορά ἔχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που ἁγιάζονται»*.

Σε τι συμπέρασμα λοιπόν οδηγούμαστε; Ὅτι ἔχουμε ιερὴ υποχρέωση να

πούμε την ἀλήθεια στο λαό. Μα, θα μας λιθοβολήσουν, γιατί μέχρι τώρα τους κρύβαμε τα θεϊκά αυτά μηνύματα. Το αξίζουμε! Γιατί είμαστε ἄξιοι αυτών που πράξαμε· πρέπει και να απολαύσουμε. Γιατί ὅπως η “ειδική ιεροσύνη”, ἔτσι και **ο θεσμός των Μυστηρίων παρουσιάζει κλειστό το δρόμο για την παρουσία του Θεοῦ, και εμποδίζει τη θεία Χάρη να ενεργήσει και δεν αφήνει το Πνεῦμα να λειτουργήσει κατευθείαν στην καρδιά του ανθρώπου.**

Με τα δεδομένα του ιερού Βιβλίου της Αγίας Γραφής και του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, αποδεικνύεται πληρέστατα, ότι ο θεσμός των Μυστηρίων δεσμεύει και περιορίζει, συγκρατεῖ και εμποδίζει το Πνεῦμα του Θεοῦ να χορηγήσει “την δωρεάν και κατὰ Χάρη” ἀμνηστία στους ανθρώπους.

Αγαπητέ ἀδελφέ, σεβαστεῖτε ὅπως ἀρμόζει σε ἐκκλησιαστικούς ἄνδρες τα θεϊκά Ὑπουργήματα του θείου Λυτρωτή. Γιατί: Το μέτρο των δωρεῶν της θείας Χάριτος είναι ἀποκλειστικό προνόμιο του Θεοῦ της αγάπης και δεν μπορεί τίποτε να Τον εμποδίσει, προκειμένου να χορηγήσει το Ἐλεὸς Του κατευθείαν σε ἐκείνους που το ζητούν, με βάση την προσευχή που ο Κύριος Ἰησοῦς μᾶς διδάξε, *«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... κλπ – Πατέρα μας που εἶσαι στους οὐρανούς... κλπ»* Η ἀλήθεια αὐτὴ ἀποδεικνύεται γιατί:

1) Δεν ὑπάρχουν ὅρια στο θέμα της θείας συγχώρησης (*«οὐδὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσευσεν ἡ χάρις – ὅπου ὁμως πλεόνασε ἡ ἁμαρτία, ὑπερπερίσσευσε ἡ χάρις»* Ρωμ.5:20).

2) Δεν ὑπάρχουν ὅρια στην ἔκταση του ἐξιλασμοῦ (*«κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη – να κηρυχτεῖ στο ὄνομά Αὐτοῦ μετάνοια και ἄφεση ἁμαρτιῶν σε ὅλα τα ἔθνη»* Λκ. 24:47).

3) Δεν υπάρχουν όρια στη δύναμη και αποτελεσματικότητα του Αίματος του Σωτήρα Χριστού («τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας» Α' Ιν. 1:7), και

4) Δεν υπάρχουν όρια στην αξία της μεσολάβησης του Μοναδικού Αρχιερέα μας, ο Οποῖος «καὶ σώζειν εἰς τὸ παντελές δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελῶς ἐκείνους που προσέρχονται μέσω Αὐτοῦ στον Θεό» (Εβρ.7:25).

Ερχόμενος στην ανάγκη και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος της Θεολογικής Σχολῆς Αθηνών κ. Π. Τρεμπέλας, για την προκειμένη αλήθεια, δεν μπόρεσε να την αποφύγει. Με σαφήνεια την υποστηρίζει, και μεταξύ άλλων γράφει και τονίζει τα εξής σημαντικά: «Τουναντίον δε παρουσιάζεται αποδεκτό, ὅτι δύναται (το Πνεῦμα) ὡς κυρίαρχο και των πάντων δεσπῶν και ἀνευ αὐτῶν (των Μυστηρίων) να ενεργεῖ. Και αποδεικνύει τοῦτο ἐδῶ μεν η περίπτωση των Αποστόλων, οι οποίοι αναγεννήθηκαν και τελικά χειροτονήθηκαν με την κατὰ την Πεντηκοστή εμφανή καθόδου του Αγίου Πνεύματος πάνω σε αὐτούς, ὥστε να βεβαιώνεται ὅτι “Με Πνεῦμα Ἅγιο και φωτιά βάπτισε τους Αποστόλους ο Σωτήρας, ὅταν ἐγίνε ξαφνικά ἀπὸ τον ουρανὸ ἦχος, σαν φερομένου βίαιου ἀνέμου” (Κύριλλος Ἱεροσολύμων). Εδῶ δε αποδεικνύει τοῦτο η περίπτωση του Κορνηλίου και των γύρω ἀπὸ αὐτόν, στους οποίους πριν ἀκόμα βαπτιστοῦν κατήλθε το Πνεῦμα» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος} σελ.3).

Αὐτό παρατηρεῖται σε πολλές περιπτώσεις την Καθηγητῶν της Θεολογικής Σχολῆς, ὅταν ἀπὸ αυστηρῆ ερμηνευτική και ιστορική ἀνάγκη δεν μποροῦν να παραμερίσουν την αλήθεια.

Αγαπητέ ἀδελφέ, «Στώμεν καλῶς!» Σταθεῖτε με σεβασμό στις θεϊκές αλήθειες και δεν θα δυσκολευτεῖτε να διαπιστώσετε ὅτι, τα Μυστήρια με την “ειδική ιεροσύνη” θέτουν ὅρια στη “σωτήρια ἐνέργεια του Θεοῦ, με την οποία

οικειοποιεῖ σε κάθε ἄνθρωπο τα ἀγαθὰ που πηγάζουν ἀπὸ τον σταυρό του Κυρίου”. Ὑστερα ἀπὸ τις ἀδιάφνεστες αὐτές αλήθειες, δεν πρέπει να με ἀδικήστε ἐπειδὴ υποστηρίζω ὅτι τα Μυστήρια και οι Τελετές που διαμόρφωσαν, ὄχι με ἀληθὴ διορισμό του Κυρίου, εἶναι τα ΑΝΑΠΟΔΑ μέσα της θρησκείας.

Ενῶ ὁμως ο κ. Τρεμπέλας τονίζει τις ἀνωτέρω αλήθειες, για να μην απομακρυνθεῖ ἀπὸ το “δόγμα”, ἀπὸ το οποίο εἶναι σφιχτὰ δεμένος και πολὺ περιορισμένος, και δεδομένου ὅτι εἶναι και επαγγελματίας Καθηγητῆς, προσθέτει στη συνέχεια το “βαθμολογικό” “εντοῦτοις” για να δώσει βαθμό και στα παδικὰ σφάλματα. Ἐτσι δικαιολογεῖ τα ἀδικαιολόγητα “Μυστήρια”, τα οποία στην πραγματικότητα εἶναι ἀποδυτήρια της θείας Χάριτος. Επειδὴ δε κατὰ την Ὁρθόδοξη ἀποψη, τα Μυστήρια ενεργοῦν ὡς “δραστικοὶ φορεῖς”, “ΕΧ ΟΡΕΡΕ ΟΡΕΡΑΤΟ”, δηλαδή, μηχανικά και αὐτόματα, με την ἀπλή και μόνο τέλεση, για το λόγο αὐτὸ εμφανίζονται σαν μαγικό ὄργανο, τα οποία ἀπλὰ και μόνο με τις συλλαβές και τις διάφορες μαγικές κινήσεις ενεργοῦν μηχανικά και δὴθεν διοχετεύουν τη θεία Χάρη. Τόσο ὁμως το θεωρητικό μέρος του Ευαγγελίου ὅσο και το πρακτικό, ἔχουν ἀποδείξει ὅτι πρόκειται περὶ ἀστείου λάθους.

Οι Αποστόλοι του Κυρίου υπῆρξαν οι συνεχιστές της διδασκαλίας Του και γενικά του ἔργου Του. Κατὰ την ὁργάνωση λοιπὸν των κατὰ τόπων Εκκλησιῶν, δεν ἦταν δυνατόν παρὰ να ἔχουν πάντοτε αὐτὴ τη διδασκαλία ὡς ἀχώριστο και ἀπαραγνώριστο οδηγὸ τους. Δεν ἔχουμε λοιπὸν κανένα λόγο να ἀμφιβάλουμε ὅτι δεν φρόντιζαν πάντοτε να ἀποδειχτοῦν πιστοὶ ταμίες, οἰκονόμοι και θεματοφύλακες αὐτῆς της γραμμῆς.

Αφοῦ λοιπὸν αὐτοὶ υπῆρξαν οι Αποστολοι και Μαθητές του Κυρίου, ἔχετε την ἐντύπωση, ὅτι θα τους διέφυγε να τονίσουν και να ἐπαναλάβουν την ἀνα-

γκαιότητα του θεσμού των “Μυστηρίων” ως αγωγών της θείας Χάριτος; Ασφαλώς, όχι! Ό,τι παρέλαβε, λέει ο Παύλος, από τον Κύριο αυτό και παρέδωσε (*«Εγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὃ καὶ παρέδωκα ὑμῖν – Γιατί εγὼ παρέλαβα ἀπὸ τοῦ Κυρίου αὐτοῦ που ἐπίσης παράδωσα σ’ εσάς»* Α’ Κορ. 11:23), δηλαδή, μόνο δύο μυστηριακές

πράξεις, το Βάπτισμα και η θεία Ευχαριστία – Το Δείπνο του Κυρίου. Οι άλλες εκκλησιαστικές πράξεις και Τελετές είναι για την αρμονική ζωή της σχέσης των Χριστιανών με τον Θεό και της θεϊκής εξάρτησής τους, ώστε καθετί που ενεργούν με λόγια ή με πράξεις, να είναι πάντα με την έγκριση και την ευλογία Του.

Επιστολή 6^η

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

ΘΕΜΑ: Τα Μυστήρια δεν είναι μέσα της Χάριτος

Αγαπητέ αδελφέ,

Όταν μία οργάνωση ή ένα σύστημα, ένας θεσμός ή μία μέθοδος έχει σαν θεμέλιο την πλαστογραφία και την παραποίηση, τη νοθεία και την καλπονοθευση, χωρίς καμία δυσκολία χαρακτηρίζεται αμέσως ως κιβδηλοποιημένη προσπάθεια, με ψεύτικα δείγματα τρόπου σκέψης και ενέργειας. Καθετί που δεν εδράζεται και δεν θεμελιώνεται σε νομικούς, φυσιολογικούς ή πνευματικούς νόμους, είναι καταδικασμένο από θείους και ανθρώπινους νόμους, και “γοργώ τω πόδι” οδηγείται σε απώλεια. Αλλά και αν ακόμη επικρατήσει η κιβδηλοποιημένη αυτή προσπάθεια, δεν έχει ζωή να δώσει, ούτε σωστή δράση να παρουσιάσει. Αυτό ακριβώς παρατηρείται και στο θεσμό των “Μυστηρίων”. Η πολύπτυχη αδιαφορία του λαού στα Μυστήρια, η έλλειψη πνευματικής δύναμής τους και η Βιβλική άγνοια του τρόπου σωτηρίας, που διακρίνει Ορθόδοξους και Καθολικούς, προδίδει νοθευμένα δείγματα του τρόπου σκέψης και ενέργειας στην προσπάθεια του θεσμού των Μυστηρίων.

Εάν τα “Επτά Μυστήρια” ήταν τα μόνα “μέσα της Χάριτος”, η διδασκαλία του Ιδρυτή της Εκκλησίας Κυρίου Ιησού και των Μαθητών Του, σε αυτά θα περιστρέφονταν και αυτά θα αποτελούσαν της κύρια απασχόλησή τους. **Δεν κάνουν όμως κανέναν απολύτως λόγο.** Ομιλούν μεν περί μυστηρίων οι Μαθητές, αλλά όχι περί των “Επτά” της Ορθοδόξου και Καθολικής Εκκλησίας. Αναφέρουν περί μυστηρίων, της ενσάρκωσης (*«όμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον· Θεὸς ἐφανερώθη ἐν σαρκί»* Α' Τιμ.3:16), περί Βουλῶν του Θεοῦ (*«τὸ μυστήριον*

τοῦ θελήματος αὐτοῦ... καὶ ἐτελέσθη τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ – τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος Αὐτοῦ... τότε θα τελεστεῖ τὸ μυστήριον τοῦ Θεοῦ» Εφεσ.1:9, Αποκ.10:7), περί του μυστηρίου της ενώσεως του Χριστοῦ με την Εκκλησία (*«τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι μεγάλο· ἐγὼ λοιπὸν το λέω γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὴν ἐκκλησίαν»* Εφεσ. 5:32). Ομιλοῦν επίσης περί του μυστηρίου της ανομίας (*«Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοῦς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ υπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται – Παρακαλοῦμε λοιπὸν εσάς, ἀδελφοί, ὅσον ἀφορὰ τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ συνάξή μας στὸ ἴδιο μέρος κοντὰ Του, νὰ μὴ σαλευτεῖτε γρήγορα ἀπὸ τὴν ψυχραμία τοῦ νοῦ σας, μήτε νὰ θορυβεῖστε, μήτε νὰ πνεύμα μήτε νὰ λόγο μήτε νὰ ἐπιστολή σαν νὰ ἦταν ἀπὸ ἐμᾶς, πὼς δῆθεν ὅτι ἔχει ἔρθει ἡ ἡμέρα τοῦ Χρι-*

στού. Κανείς ας μη σας εξαπατήσει κατὰ κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα έρθει η ημέρα εκείνη αν δεν έρθει πρώτα η αποστασία και αποκαλυφτεί ο άνθρωπος της αμαρτίας, ο γιος της απώλειας, αυτός που αντιτάσσεται και υπερυψώνεται ενάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ή σέβασμα, ώστε να καθίσει αυτός στο ναό του Θεού ως θεός, για να αποδεικνύει τον εαυτό του ότι είναι θεός. Δεν θυμάστε ότι, ενώ ήμουν ακόμη κοντά σας, αυτά έλεγα σ' εσάς; Και τώρα ξέρετε Εκείνο που τον εμποδίζει, στο να αποκαλυφτεί αυτός κατά το δικό του καιρό. Γιατί το μυστήριο της ανομίας ήδη ενεργείται· μόνο Εκείνος που το εμποδίζει τώρα, το κάνει, ωσότου φύγει από τη μέση» Β' Θεσ.2:1-7), και περί του μυστηρίου των εθνικών στην εν Χριστώ κοινωνία και πίστη («οὐ γάρ ἐστι διαστολή Ἰουδαίου τε καὶ Ἑλλήνος... εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν, ἐμφανὴς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσι... ὅτι κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνωρίσθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου – γιατί δεν υπάρχει διάκριση μεταξύ Ἰουδαίου καὶ Ἑλλήνα... βρέθηκα ἀπὸ αὐτοὺς που δεν Με ζητοῦν, ἐμφανίστηκα σ' αὐτοὺς που δεν ρωτοῦν για Μένα... γιατί σύμφωνα με ἀποκάλυψη μου γνώρισε το μυστήριο, καθὼς ἔγραψα προηγουμένως με λίγα λόγια, στα οποία μπορείτε, ὅταν τα διαβάσετε, να κατανοήσετε τη ἀντίληψή μου στο μυστήριο του Χριστοῦ. Το ὁποῖο σε ἄλλες γενιές δεν γνωρίστηκε στους γιους των ἀνθρώπων, ὅπως τώρα ἀποκαλύφθηκε στους ἀγίους ἀποστόλους Του καὶ στους προφῆτες με το Πνεῦμα: να εἶναι οἱ ἐθνικοὶ συγκληρονόμοι καὶ

σύσσωμοι καὶ συμμέτοχοι τῆς υπόσχησης Αὐτοῦ στον Χριστό διαμέσου του εὐαγγελίου» Ρωμ.10:12, 20, Εφεσ.3:3-6). Ὅμως, σε καμία περίπτωση δεν μιλούν περὶ των “Ἑπτὰ Μυστηρίων”.

Εἶναι ἄξιο παρατήρησης, ὅτι οἱ Ἐκκλησίες Ὀρθόδοξη καὶ Ρωμαϊκὴ ἐπιμένουν με πεισματώδη καὶ δαιμονιώδη φανατισμὸ στα Μυστήρια, γιατί ὅταν καταργηθεῖ ὁ θεσμός αὐτός, αυτομάτως καὶ ὁ θεσμός τῆς “εἰδικῆς ιεροσύνης” εἶναι καταδικασμένος να πέσει. Ἐτσι χάνεται καὶ ἡ μισθολογικὴ θέση, καὶ τὸ Ἀξίωμα καὶ ἀποδεικνύεται ὅτι για ἀρκετοὺς αἰῶνες καὶ για λόγους κέρδους καὶ ματαιοδοξίας ἡ Ἐκκλησία ἀπέκρυψε τὴν ἀλήθεια στο ποίμνιό της. Ἀλλά, **“ἔχει ὁ καιρὸς γυρίσματα”**.

Κανένας θεολόγος καὶ κανένας Δογματολόγος Καθηγητὴς ἢ ἐρευνητὴς δεν βρέθηκε ποτέ, που να ἔχει τὸ ἀνάστημα να ἀναπτύξει για τα Μυστήρια, ὅτι ὁ ὅρος **“Μέσα τῆς Χάριτος”** βρίσκεται στὴν Ἀγία Γραφή ἢ στηρίζεται στὴν Ἱερὰ Παράδοση. Τὴν ΑΛΗΘΕΙΑ αὐτὴ εἶναι ἀδύνατον να τὴν κατακερματίσουν οἱ θεολόγοι κι οἱ “εἰδικοὶ ἱερεῖς”.

Ἡ σωστὴ θέση αὐτῆς τῆς ἀλήθειας διδάσκεται καὶ στις Θεολογικὲς Σχολές, ἀλλὰ οἱ Καθηγητὲς δεν παραλείπουν με σαφήνεια να τὴν σημειώσουν, ἐφόσον βέβαια δεν μπορούν να τὴν ἀποφύγουν. Ἐτσι ὁ μεν Ἀνδρούτσος γράφει περὶ των Μυστηρίων ὡς “μέσων τῆς Χάριτος”, ὅτι **«δεν ὑπάρχει ρητὴ καὶ ἄμεση μαρτυρία στὴν Ἀγία Γραφή»**. Δικαιολογεῖ ὅπως τὴ σύσταση των πέντε Μυστηρίων, που δεν ἀναφέρονται στὴν Ἀγία Γραφή, με τὸ ἐξῆς δικαιολογητικό: «Εφόσον δεν ἀποδεικνύεται τὸ ἐνάντιο, ἔχουν τὴν ἴδια κατ' ἀναλογία ἰσχὺ τα πέντε Μυστήρια, ὅπως καὶ τα δύο, τὸ Βάπτισμα καὶ τὸ Δεῖπνο του Κυρίου» (“Δογματικὴ”, Χρ. Ἀνδρούτσου, σελ.295). Στον ἰσχυρισμὸ αὐτὸ του Δογματολόγου Ἀνδρούτσου, λέω καὶ ἐγὼ τα ἐξῆς: **Καὶ ἡ γιὰγιά μου, ἀν ἀντὶ για πόδια εἶχε καρούλια, θὰ ἦταν Λεωφορεῖο**. Καὶ τὸ ε-

πιχείρημα αυτό, έχει κατ' αναλογία την ίδια ισχύ.

Ο δε κ. Π. Τρεμπέλας γράφει επίσης: **«Ο όρος “μέσα της Χάριτος” δεν συναντά κανείς με αυτές τις λέξεις στην Αγία Γραφή»**. Για να δικαιολογήσει όμως και εκείνος τον αδικαιολόγητο όρο των “μέσων της Χάριτος”, γράφει ότι επεκράτησε στη θεολογική γραμματεία να χρησιμοποιείται ο όρος αυτός. **«Και είναι μεν αληθές, ότι ρητά και αδιαμφισβήτητα μόνο των δύο μυστηρίων... φέρεται ιδρυτής ο Κύριος, δηλαδή, του Βαπτίσματος και της Ευχαριστίας»** (“Δογματική”. Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.2). Τόσο λοιπόν ο Ανδρούτσος, όσο και ο Τρεμπέλας, αναφέρουν σαφώς στη Δογματική τους, ότι δύο μόνο Μυστήρια συνέστησε ο Κύριος. Επικαλούμαι τη μαρτυρία αυτών των Καθηγητών, γιατί στον Ορθόδοξο κόσμο είναι άνθρωποι κύρους.

Αν υποθέσουμε λοιπόν ότι τα “Επτά Μυστήρια” είναι τα “μέσα της Χάριτος”, δεν θα φαινόταν στην Αγία Γραφή και στην Ιερά Παράδοση, ότι τα συνέστησε ο Κύριος; Ασφαλώς, ναι! Αλλά, τέλος πάντων, διέφυγε από τον Ιδρυτή της Εκκλησίας και τους Αποστόλους Του να διατυπώσουν αυτή τη “βασική αλήθεια” ...και ήρθαν κατόπιν τα στείρα και άγονα πνεύματα των Καλογέρων από το έτος 800 μ.Χ. να τα διαμορφώσουν σιγά και βαθμιαία, ένα προς ένα. Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Αγαπητέ Γέροντα. Η θεϊκή προσταγή, λέει: *«εάν τις έπιθῇ ἐπὶ ταῦτα... καὶ εάν τις ἀφέλῃ ἀπὸ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου... ἀφελεῖ ὁ Θεὸς τὸ μέρος αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς – Ἀν κάποιος προσθέσει σ' αυτά... και αν κάποιος αφαιρέσει από τους λόγους του βιβλίου... θα αφαιρέσει ο Θεός το μέρος του από το βιβλίο της ζωής»* (Αποκ.22:18-19). Η αλήθεια αυτή ουσιαστικά θα επαληθευτεί σε αυτούς που συνέστησαν τα Μυστήρια και τα υποστηρίζουν ως

“Μέσα της Χάριτος”. Όλα αυτά μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η συμπεριφορά αυτή της απόκρυψης της αλήθειας, είναι χαρακτηριστικό δείγμα του τρόπου σκέψης και πράξης των οργάνων της Ορθοδόξου και Ρωμαϊκής Εκκλησίας. Είναι μια προσπάθεια που υποστηρίζει και διαφυλάσσει τα σαρκικά και αμαρτωλά συστήματα, που άνοιξαν την είσοδο και μπήκε ο διάβολος μέσα στην Εκκλησία, και αλωνίζει όπως του αρέσει.

Όπως η Εξουσία των “ειδικών ιερών” δεν στηρίζεται σε αληθινές βάσεις αλλά στα ΨΕΥΔΟΚΛΗΜΕΝΤΙΑ (βλέπε “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ” σελ.269), κατά τον ίδιο τρόπο και τα Μυστήρια, δεν έχουν βάσεις αληθινές. Την πληροφορία αυτή θα μας τη δώσει πάλι ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Χρ. Ανδρούτσος:

«Στην αρχαία Εκκλησία δεν γίνεται ειδικός λόγος για τη θεία σύσταση των Μυστηρίων... Η μόνη μαρτυρία που αποδίδει τη σύσταση των Μυστηρίων στον Ιησού Χριστό, είναι αυτή του ψευδώνυμου Αμβροσίου του Αυτού, Quis est Auctor Sacramento - rum nisi Dominus Iesus? De coeld ista Sacramenta Venerunt. (ποιος είναι ο ιδρυτής των Μυστηρίων, εάν μη ο Κύριος Ιησούς; Από τον ουρανό τούτα τα Μυστήρια ήρθαν... από καμία όμως Γραφική ή Ιστορική μαρτυρία βεβαιώνονται)» (“Δογματική”, Χρ. Ανδρούτσου, σελ.296).

Σε ποια συμπεράσματα οδηγείται ο αναγνώστης, ύστερα από αυτά; Ότι ο τρόπος σκέψης και ενέργειας των οργάνων της Εκκλησίας, δεν στηρίζεται σε αληθινές βάσεις, ούτε υπηρετούν την αλήθεια του Ευαγγελίου.

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Θεός του Ελέους και της αγάπης, μετά τον ιλασμό του θείου Λυτρωτή, δεν αλυσόδεσε το Έλεός Του με μυστηριακές πράξεις και ανθρώπινα τεχνάσματα. Ο αψευδής

Λόγος Του, λέει: **«Επεφάνη ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις – Φανερώθηκε ἡ χάρις του Θεοῦ ἡ σωτήρια σε όλους τους ανθρώπους»** (Τιτ.2:11). Ὅμως, τῇ Χάρει αὐτῇ που φανέρωσε ἡ ἀγάπη του πολυεὐσπλαχνοῦ Θεοῦ, οἱ “ειδικοί ιερεῖς” καὶ κἀπηλοι τῆς θρησκείας, αλυσόδεσαν με αλυσίδες καὶ ἔδεσαν με σχοινιά. Σαν ἄλλοι δε θεοὶ δογματίσαν το θεσμό των “Μυστηρίων” καὶ διακήρυξαν ὅτι χωρὶς αὐτὰ «κανεῖς δεν μπορεῖ νὰ γίνεῖ κάτοχος τῆς Χάρης που σώζει». Το θέμα ὁμως ἐξεταζόμενο ἀπὸ το Λόγο του Θεοῦ καὶ βασιζόμενο ἐπὶ τῆς “φανερωμένης Χάρης”, ἔχει ἐντελῶς διαφορετικὴ ὄψη καὶ θέση. Ἡ ὄψη του εἶναι φανερὴ καὶ ἡ θέση του χαριτωμένη.

Για νὰ γίνεῖ ἐπομένως ὁ ἄνθρωπος κάτοχος τῆς “φανερωμένης Χάρης”, ἀφοῦ προηγηθῶν οἱ ὅροι τῆς σωτηρίας, εἶναι ἀναγκαῖα ἡ προσευχή. Αὐτὴ εἶναι τὸ μέσον τῆς Χάριτος. Με τὴν προσευχὴ εἴτε ὁ Κύριος νὰ ζητᾷ μόνος του ὁ ἄνθρωπος τὴν ἄφεση των ἀμαρτιῶν του: **«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν»** (Μτ.6:5,12). Με τὴν προσευχὴ εἶπε νὰ ζητοῦμε τὴν Βασιλεία του Θεοῦ (**«ζητεῖτε πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ»** Μτ.6:33). Με αὐτὴ μας σημειώνει ὁ ἀπ. Παῦλος νὰ ζητοῦμε “τὰ ἄνω” (**«τὰ ἄνω ζητεῖτε»** Κολ. 3:1), καὶ με αὐτὴ καὶ μόνον **«προσερχόμεθα μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος – ὡς προσερχόμεσθε με παρρησία στο θρόνο τῆς χάριτος»** (Εβρ. 4:16). Για πῶς σκοπὸ μάς λέει ὁ Λόγος του Θεοῦ νὰ πλησιάζουμε **«το θρόνο τῆς Χάριτος;»** Μήπως για νὰ ἐμφανιστοῦμε ὡς διακοσμητικὰ στοιχεῖα με τὰ λαμποκοποῦντα διαμάντια καὶ μπριλάντια, ὅπως γίνεται με τὸ ἱερατεῖο των Ἐκκλησιῶν Ὁρθοδόξου καὶ Ῥωμαϊκῆς; Μήπως για νὰ δεῖξουμε τὴν καλλικέλαδὴ φωνὴ μας σε περικαλλεῖς καὶ ματαιόδοξους ἄμβωνες, σε αυτοκρατορικοὺς θρόνους, σε θέσεις καὶ ἐξέδρες, για νὰ ἐπιδείξουμε ὅ,τι ἡ ματαιόδοξη προσπάθεια των “Μητροπα-

τετριτισσοφόρων” ἀρχιερέων πρόσθεσε καὶ ὅσα ὁ ἐγωισμὸς των “ειδικῶν ιερῶν” συμπλήρωσε; Τίποτε ἀπ’ ὅλα αὐτὰ. Ὁ πολυεὐσπλαχνος Θεὸς του Ὁποίου τὰ σπλάχνα βοοῦν για κάθε ἄνθρωπο, μάς λέει **«νὰ πλησιάζουμε τὸ θρόνο τῆς Χάριτος»** για νὰ λάβουμε Χάρη καὶ ἔλεος. Με ποῖο μέσο νὰ Τον πλησιάζουμε; Μόνοι μας, με τὴν προσευχή, μέσω του Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ποῦ εἶναι λοιπὸν τὰ “Μυστήρια ὡς μέσα τῆς Χάριτος;” Κλείστηκαν ἔξω. Με αὐτὰ, δυστυχῶς ἀφαιρέσατε **«τὴν παντοτινὴ θυσία καὶ στήσατε τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως, “τὸ ῥηθὲν διὰ Δανιὴλ τοῦ προφήτου – που εἰπώθηκε μέσω του Δανιὴλ τοῦ προφήτη”»** (Μτ.24:15). Εἰάν τὰ Μυστήρια ἦταν τὰ μόνα καὶ μοναδικὰ “μέσα τῆς Χάριτος”, δεν θα μάς ἐγράφε ἡ Θεοκίνητη πέννα των Μαθητῶν καὶ Ἀποστόλων του Κυρίου **«προσερχόμεθα τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος – νὰ προσερχόμεσθε στο θρόνο τῆς χάριτος»**, με τὰ Μυστήρια; Γιατί λοιπὸν τὰ παρέλειψαν; Γιατί, ἐφόσον τὰ Μυστήρια εἶναι ἡ βάση καὶ τὸ θεμέλιο τῆς Χριστιανικῆς Οἰκονομίας δεν ὑπάρχει οὔτε μία λέξη ἢ νύξη στὴν Ἁγία Γραφή, στὴν Ἱερὰ Παράδοση, στὴν ἱστορία καὶ στὴν πράξη τῆς Ἀποστολικῆς καὶ τῆς ἀμέσως Μεταποστολικῆς Ἐκκλησίας, που νὰ φανερώναι τὸ “βασικό” αὐτὸ θεσμὸ καὶ τὴν ἀναγκαῖότητά του; Αὐτὸ δεν σας βάζει σε υποψίες; **«ἐκ τούτου γινώσκομεν τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης – Ἀπὸ αὐτὸ γνωρίζουμε τὸ πνεῦμα τῆς ἀληθείας καὶ τὸ πνεῦμα τῆς πλάνης»** (Α΄ Ἰν.4:6).

Δογματικὰ υποστηρίζεται ἀπὸ τὴν Ὁρθόδοξη καὶ Ῥωμαϊκὴ θεολογία ὅτι, “ἡ στέρηση των Μυστηρίων, εἶναι στέρηση τῆς σωτηρίας”, καὶ “ὁ μὴ προερχόμενος στα Μυστήρια στερεῖται τῆς Χάρης που σώζει”. Εἰάν ὁμως υποθέσουμε ὅτι αὐτὴ εἶναι ἡ ἀλήθεια, εἶναι εὐλόγη καὶ ἡ ἐξῆς παρατήρηση: Οἱ Ἀπολογητὲς των πρώτων αἰώνων ἀντιμετώπισαν ὅλο τὸ ρεῦμα των διωγμῶν καὶ ὅλη τὴν πίεση των ἀπίστων καὶ των αἱρετικῶν,

καθώς επίσης και όλα τα νόθα συγγράμματα της εποχής. Ήταν φυσικό λοιπόν να διατύπωναν με ακρίβεια και με όλη τη διαύγεια των νοημάτων, την αλήθεια της Χριστιανικής διδασκαλίας. Με κάθε προσοχή και σεβασμό φρόντισαν να παραδίδουν «αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – σε αὐτοὺς να φυλάσσουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα ἀπὸ τους ἀποστόλους καὶ τους πρεσβυτέρους που ἦταν στην Ἱερουσαλὴμ» (Πραξ.16:4), καὶ ὅσα ἀφοροῦσαν τη σχέση καὶ εξάρτιση τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό, συμπεριλαμβανομένης τῆς γραπτῆς καὶ προφορικῆς παράδοσης «εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς» (Β' Θεσ.2:15). Εἶναι φανερό λοιπόν, ὅτι ἀν ὑπῆρχαν τα Μυστήρια τότε, καὶ ἀν πιστευόνταν ὡς “Μέσα τῆς Χάριτος”, ἐκεῖνο που θα προηγέτο στη διατύπωση αὐτῆς τῆς ἀλήθειας, θα ἦταν ἡ ἐξαίρετη θέση καὶ ἡ σαφὴς ἐξήγησή τους. Αὐτό το καταλαβαίνει καὶ ὁ κοινὸς νους. Τι βλέπουμε ὁμως; Καμία ἀπολύτως μαρτυρία δὲν ὑπάρχει στα συγγράμματά τους, προκειμένου περὶ Μυστηρίων. Μαρτυρία μόνο ὑπάρχει γιὰ τις δύο Μυστηριακὲς Πράξεις τοῦ Βαπτίσματος καὶ τῆς θείας Ευχαριστίας – Κυριακοῦ Δείπνου. Συνεπώς, ἡ Αποστολικὴ καὶ ἡ ἀμέσως Μεταποστολικὴ Ἐκκλησία δὲν πίστευε καὶ δὲν δεχόταν Μυστήρια ὡς “Μέσα τῆς Χάριτος”. Δὲν χρησιμοποιοῦσε οὔτε ἔδινε καμία συγκατάθεση σε ξένα “Μέσα”, που ἀφοροῦσαν τὴν “ἐν πνεύματι λατρεία”. Φοβούμενη τὸ θεϊκὸ “Ἀνάθεμα” καὶ σεβόμενη κάθε θεϊκὴ ἐντολή, παρέμεινε πιστὴ μόνο σε ὅσα συμφωνοῦσαν με «τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – τα δόγματα τα εγκεκριμένα ἀπὸ τους ἀποστόλους καὶ τους πρεσβυτέρους που ἦταν στην Ἱερουσαλὴμ». Ἐνέκρινε μόνο καὶ διατύπωνε ὅ,τι βεβαιώθηκε «ὑπὸ τῶν ἀκουσάντων – ἀπὸ ἐκεῖνους που ἀκουσαν» (Εβρ.2:3), δηλαδή,

ἀπὸ τους Μαθητὲς καὶ Αποστόλους τοῦ Ἰδρυτῆ τῆς Ἀγίας Ἐκκλησίας, ὁ Ὅποιος τοὺς ἀπέστειλε “πρὸς πάντα τα ἔθνη”, να εὐαγγελίσουν καὶ να διδάξουν **δωρεάν** τὴν “ἐν πνεύματι λατρεία”. Με τὴ συμπεριφορὰ τῆς αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία ἐκείνη ἦταν ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὸ Εὐαγγελικὸ “Ἀνάθεμα:” «ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Ἀλλὰ καὶ ἂν εμεῖς ἢ ἄγγελος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ κηρύττει σ' εσὰς ἄλλο εὐαγγέλιο ἀντίθετο ἀπὸ αὐτό που κηρύξαμε σ' εσὰς, ας εἶναι ἀνάθεμα. Ὅπως ἔχουμε προεῖπει καὶ τώρα πάλι λέω: ἀν κάποιος κηρύττει σ' εσὰς ἄλλο εὐαγγέλιο ἀντίθετο ἀπὸ αὐτό που παραλάβατε, ας εἶναι ἀνάθεμα» (Γαλ. 1:8-9).

Ὅπου λοιπόν ὑπάρχει “ἄλλο Εὐαγγέλιο”, ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ τὸ θεϊκὸ “Ἀνάθεμα”. Τὴν οὐράνια αὐτὴ Ἀλήθεια τὴν ἀφήνουμε στὸν ἀναγνώστη να τὴν ἀνακαλύψει καὶ να διαπιστώσει μόνος του, καὶ να πιστέψει ἢ τους “ειδικούς ιερεῖς” με τα ἀνθρώπινα τεχνάσματα, ἢ τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ, τὸν ὁποῖο καὶ εμεῖς σεβόμαστε καὶ σ' αὐτόν ὑπακούμε. Γιατί, «ἡμεῖς ἐκ τοῦ Θεοῦ ἐσμεν· ὁ γινώσκων τὸν Θεὸν ἀκούει ἡμῶν – εμεῖς ἀπὸ τὸν Θεὸ εἴμαστε. Ὅποιος γνωρίζει τὸν Θεὸ ἀκούει ἐμάς» (Α' Ἰν.4:6).

Ἡ Ἐκκλησία τῶν πρώτων αἰώνων εἶχε ὑπόψη τῆς, ὅτι δὲν εἶναι ἓνας σὺλλογος ἢ ἓνα σωματεῖο, ἀλλὰ εἶναι “ἓνα σῶμα ἐνωμένο δια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος με τὴν Κεφαλὴ στὸν οὐρανὸ”. Γι' αὐτὸ ἦταν βέβαιη, ὅτι γιὰ λογαριασμὸ τῆς ὁ Θεὸς Λυτρωτῆς τῆς εξασφάλισε μιὰ θεῖα Αἱώση, ἡ ὁποία ἀναγνωρίζεται ἀπὸ τὴ θεϊκὴ καὶ Πατρικὴ Εξουσία. Ἡ αἱώση αὕτη εἶναι ἡ ἐπικοινωνία καὶ ἡ ἐπαφή, που μπορεῖ κάθε ἄνθρωπος να ἔχει προσωπικά με τὸν Θεό, μέσω τῆς προσευχῆς. Δὲν ἐπέβαλε ὁμως καμία ἀπολύτως Αἱώση ἐπικοινωνίας καὶ ἐπαφῆς τοῦ ἀνθρώπου με τὸν Θεὸ μέ-

σω των “Μυστηρίων”. Την προσευχή είχε η Εκκλησία ως αναπνοή και ως διαρκή ευχαρίστηση, ως καταφύγιο και ως παρηγοριά. Έτσι ήξερε κάθε Χριστιανός, ότι η επαφή του με τον Θεό εγκαινιάζοταν με την προσευχή. Με αυτήν επικοινωνούσε πραγματικά με τη θεϊκή Παρουσία και πίστευε κάθε Χριστιανός, ότι ο Θεός *«ἔστιν καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδότης γίνεται – σ’ αὐτοὺς που αναζητοῦν Αὐτόν γίνεται μισθαποδότης»* (Εβρ.11:6).

Με την προσευχή η Εκκλησία ζητούσε, έκρουε και λάμβανε· *«Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν· ζητεῖτε, καὶ εὕρεσθε· κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν – Ζητάτε καὶ θα σὰς δοθεῖ, ερευνάτε καὶ θα βρεῖτε, κρούετε καὶ θα σὰς ἀνοίχτει»* (Μτ.7:7). *«ὅτι ὀφθαλμοὶ Κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὦτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν – Γιατί οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Κυρίου εἶναι πάνω στους δικαίους καὶ τ’ αὐτιά Του προσέχουν στὴ δέησή τους»* (Α΄ Περ.3:12). Η Ορθόδοξη λοιπόν εκείνη Εκκλησία ακράδαντα πίστευε αυτή τη διδασκαλία, και σεβόμενη το Λόγο του Θεού, με ακρίβεια τον εφαρμόζε. Μήπως έχει κανείς την τόλμη να υποστηρίξει και μαζί με τον ισχυρισμό του να μας δώσει μια απόδειξη ότι την αίτηση αυτή την κρούση και τη λήψη των θείων δώρων, στο “ὅ,τι ζητήσετε”, υπήρχαν τα Μυστήρια, ή αν με αυτά λάβαιναν οι Χριστιανοί ὅ,τι ζητούσαν; Θα είναι παράλογη μια τέτοια υποστήριξη και ένας παρόμοιος ισχυρισμός. Γιατί “η Γραφή της Αλήθειας” δεν τον αναγνωρίζει, η ιστορία δεν τον παραδέχεται και η Ιερά Παράδοση τον απορρίπτει. Παρά το γεγονός αυτό, ακούγεται πολλές φορές από τους “ειδικούς ιερείς”, γιατί αυτό είναι το συμφέρον τους, να επικαλούνται την Παράδοση για όλα αυτά. Και όταν μάλιστα βρεθούν σε δύσκολη θέση, ρίχνουν τα πάντα στην πλάτη της “Παράδοσης”, χωρίς να διαχωρίζουν την Ιερά Παράδοση από την Εκκλησιαστική, στις οποίες υπάρχει τεράστιο χάσμα και αδιαπέρα-

στος δρόμος. Τούτο θα το δούμε όταν θα έρθει η σειρά αυτού του θέματος. Σ’ αυτό επαληθεύεται η λαϊκή παροιμία: “Όσα δεν φτάνει η αλεπού, τα κάνει κρεμαστάρια”. Πάλι όμως έρχομαι στην ανάγκη να τους επαναλάβω, ότι και η Ιερά Παράδοση αγνοεί τόσο το θεσμό των “Μυστηρίων”, όσο και τη θέση τους ως “μέσων της Χάριτος”.

Η προτροπή του Κυρίου *«Αἰτεῖτε, καὶ δοθήσεται ὑμῖν – Ζητάτε καὶ θα σὰς δοθεῖ»*, και η βεβαιότητά Του, ότι *«πᾶς ὁ αἰτῶν λαμβάνει – καθένας που ζητά λαβαίνει»* (Μτ.7:8), και ότι *«ὁ πατήρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς δώσει ἀγαθὰ τοῖς αἰτοῦσιν αὐτόν – ο Πατέρας σας που εἶναι στους ουρανούς θα δώσει ἀγαθὰ σε ὅσους ζητοῦν ἀπὸ Αὐτόν»* (Μτ. 7:11), παρουσιάζει την ατομική προσευχή κατὰ τρόπο αναντίρρητο, ως μέσο της Χάριτος. Για να λάβει καθένας αυτές τις δωρεές και για να αποκτήσει τα υποσχεθέντα αγαθά, δεν συνέστησε ο Δωρητής Κύριος τη χρησιμοποίηση κανενός “Μυστηρίου μέσω των ειδικών ιερέων”, παρά μόνο την προσευχή. Και τούτο γιατί ο κάθε πιστός αναγεννημένος, είναι απευθείας συγκοινωνός του Χριστού. Ο Λόγος του Θεού μάς δίνει τη σχετική πληροφορία: *«πιστός ὁ Θεός δι’ οὗ ἐκλήθητε εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν – Πιστός ο Θεός, μέσω του Οποίου κληθήκατε σε κοινωνία με τον Υἱό Του Ἰησοῦ Χριστό, τον Κύριό μας»* (Α΄ Κορ.1:9).

Την ίδια θέση, ως μέσο της Χάριτος κατέχει και το κήρυγμα του θείου Λόγου. Η ακρόαση του κηρύγματος είναι εκείνη που διεγείρει το πνεῦμα του ακροατή και οδηγεί τη σκέψη στους πνευματικούς κόσμους. Τη στιγμή αυτή της ακρόασης συντελείται η μυσταγωγία του Πνεύματος του Θεού, το Οποίο επιδρά, διεγείρει και φωτίζει την ψυχή του ανθρώπου, στο να εννοήσει ὅσα ο κήρυκας διδάσκει και την αφήνει ελεύθερη να ζητήσει ἀπὸ τον Θεό, με την προσευχή, ὅ,τι αυτή θέλει.

Σοβαρό παράδειγμα έχουμε από την περίπτωση του Ιταλού αξιωματούχου εκατόνταρχου Κορνήλιου, και της πορφυροπώλιδος Λυδίας – του μεν Κορνήλιου με την προσευχή, της δε Λυδίας με την ακρόαση του θείου Λόγου. Η προσευχή του Κορνήλιου άνοιξε τους ουρανούς και ο άγγελος του Θεού τον πληροφόρησε για την ανάγκη του άλλου μέσου της Χάριτος, δηλαδή, της ακρόασης του θείου Λόγου. Άκουσε ο Κορνήλιος το Λόγο και το Πνεύμα του Θεού συνετέλεσε τη μυσταγωγία Του: *«ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον»* (Πραξ. 10:44).

Η ακρόαση του θείου Λόγου *«διήνοιξε τὴν καρδίαν – άνοιξε πλήρως τὴν καρδίά»* της Λυδίας *«προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου – για να προσέχει σ' αυτά που μιλούσε ο Παῦλος»*. Με το μέσο λοιπόν αυτό εργάστηκε το Πνεύμα το Άγιο το έργο της Χάριτος του Θεού στην καρδιά της Λυδίας, η οποία αφού πίστεψε, *«έβαπτίσθη»* (Πραξ.16:14).

Με τα δύο αυτά σοβαρά και Βιβλικά παραδείγματα αποδεικνύονται σαφώς και χωρίς καμία απολύτως δυσκολία τα «μέσα της Χάριτος». Ποια είναι; Η προσευχή και η ακρόαση και εκτίμηση του θείου Λόγου. Τα μέσα αυτά είναι μεστά από πνευματική δύναμη και θεία οντότητα. Ενεργούν στην καρδιά του ανθρώπου και το έργο τους είναι αισθητό. Δεν ενεργούν με τους ήχους των συλλαβών και με τις μαγικές κινήσεις, όπως γίνεται με τα “Μυστήρια” της Ανατολικής και Ρωμαϊκής Εκκλησίας.

Είναι άξια παρατήρησης η περίπτωση του Κορνήλιου, ο οποίος έλαβε το Πνεύμα το Άγιο πριν βαπτιστεί. Ενώ, κατά την Ορθόδοξη διδασκαλία, πρέπει πρώτα να βαπτιστεί ο άνθρωπος, για να λάβει τη Χάρη, και ταυτόχρονα το Πνεύμα να συντελέσει την αναγέννηση. Δηλαδή, αντιστροφή των όρων. Σωστός επομένως είναι ο χαρακτηρισμός μου, ότι τα σημερινά Μυστήρια και οι Τελε-

τές, είναι τα ανάποδα μέσα της θρησκείας.

Η αλήθεια των Βιβλικών μέσων της Χάριτος, τα οποία ανέφερα, δεν τα παραβλέπει, από ερμηνευτική ανάγκη, ούτε ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Π. Τρεμπέλας, αν και σε αρκετά σημεία δολοφονεί τη θέση τους. Τα υποστηρίζει όμως, και ως προς τη θέση της ακρόασης του θείου Λόγου, γράφει τα εξής: «Ούτε επιτρέπεται να λησμονούμε τη βεβαίωση του Παύλου, κατά την οποία η πίστη εξ ακοής, η δε ακοή του Λόγου του Χριστού. Και εδώ είναι τα ερωτήματα του θείου Παύλου: “Πώς θα πιστέψουν, αυτοί που δεν άκουσαν; Πώς θα ακούσουν χωρίς αυτόν που κηρύττει;” Αλλά και εξάλλου, πώς θα παρατρέξουμε τη βεβαίωση... κατά την οποία οι Χριστιανοί είναι αναγεννημένοι όχι από φθαρτή σπορά, αλλά άφθαρτη, μέσω του Λόγου του ζωντανού Θεού και μένοντας στον αιώνα; Το Λόγο άλλωστε τούτο, ο μεν αδελφός Ιάκωβος τον χαρακτηρίζει ως “τον έμφυτο Λόγο, που μπορεί να σώσει τις ψυχές μας”, η δε προς Εβραίους Επιστολή τον εμφανίζει ως “ενεργητικό και κοφτερότερο από κάθε δίστομη μάχαιρα που διεισδύει μέχρι το χωρισμό ψυχής και πνεύματος”» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.4-5).

Η περίπτωση του αποστόλου Πέτρου κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, που το θείο κήρυγμα επέδρασε στις καρδιές των ακροατών, μας βεβαιώνει απόλυτα, ότι η ακρόαση του θείου Λόγου είναι το πρώτο μέσο της Χάριτος. Την ημέρα εκείνη οι ακροατές ήταν από δεκαεπτά έθνη. Ομιλητής ήταν ο Πέτρος. Όταν όμως οι διψασμένες καρδιές των ακροατών άκουσαν το θείο κήρυγμα, ξύπνησε το πνεύμα τους και ανυψώθηκε η σκέψη τους στην Παρουσία του Θεού. Τη στιγμή εκείνη συντελέστηκε η μυσταγωγία του Πνεύματος του Θεού. Αμέσως έδρασε στις καρδιές τους, φώτισε τη διάνοιά τους, *«άσμένως αποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ – με*

χαρά αποδέχτηκαν το λόγο του» (Πραξ. 2:41)

Σε τι απέβλεπε ο λόγος του Πέτρου; Στο να πιστέψουν οι ακροατές στο Πρόσωπο και το εξιλαστήριο έργο του Ιησού. Πίστεψαν λοιπόν «τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχαὶ ὥσεί τρισχίλια – την ημέ-
ρα ἐκείνη περίπου τρεις χιλιάδες ψυ-
χές» (Πραξ.2:41).

Ο τρόπος με τον οποίο συντελέστηκε τότε η μυσταγωγία του Πνεύματος στις καρδιές των ακροατών, είναι ο εξής:

«*Ἀκούσαντες δὲ κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ, εἰπὼν τε πρὸς τὸν Πέτρον καὶ τοὺς λοιποὺς ἀποστόλους· Τί ποιήσομεν, ἄνδρες ἀδελφοί; – Ὅταν λοιπὸν ἀκου-
σαν αὐτά, ἐνίωσαν κατάνυξη στην καρδιά και εἶπαν στον Πέτρο και στους υπόλοιπους ἀποστόλους: “Τι πρέπει να κάνουμε, ἄνδρες ἀδελφοί;”»* (Πραξ. 2:37).

Ποιο ήταν το μέσο, που τους έκανε να λάβουν αυτή τη στάση, οι ακροατές; Η ακρόαση του κηρύγματος. Και ποιο επίσης ήταν το μέσο που έφερε σε κα-
τάνυξη τις καρδιές τους; Η πίστη στο Πρόσωπο του Ιησού.

Όλα αυτά φανερώνουν ότι η ακρόα-
ση του θείου Λόγου προσκάλεσε την πίστη μέσα τους και «κατενύγησαν τῇ καρδίᾳ – ἐνίωσαν κατάνυξη στην καρ-
διά». Έτσι μόνο κατάλαβαν και την ανάγκη να ρωτήσουν τους Αποστόλους, τι έπρεπε να κάνουν για να σωθούν.

Μέχρι εδώ έχουμε την εφαρμογή του ενός όρου σωτηρίας, δηλαδή, της πί-
στεως. Αυτό το διαπίστωσε αμέσως ο Πέτρος, και γι' αυτό, στην ερώτηση τους έθεσε αμέσως μπροστά τους τον άλλο όρο, δηλαδή, τη μετάνοια, και τους είπε: «*Μετανοήσατε, και βαπτι-
σθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, και λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύ-
ματος – Μετανοήστε και ας βαφτιστεῖ καθένας ἀπὸ εσᾶς στο ὄνομα του Ἰησοῦ Χριστοῦ σε ἄφεση ἁμαρτιῶν, και θα λάβετε τη δωρεά του Ἁγίου Πνεύμα-
τος»* (Πραξ.2:38). Έτσι τηρήθηκαν και

οι δύο όροι της σωτηρίας από τους α-
κροατές του Πέτρου, δηλαδή, η μετά-
νοια και η πίστη. Και μετά την ενσυνεί-
δητη πίστη και ειλικρινή μετάνοια, α-
κολούθησε ο βάπτισμα ως «*συνειδή-
σεως ἀγαθῆς ἐπερώτημα εἰς Θεόν –
συμβόλαιο στον Θεό μιας συνείδησης ἀγαθῆς»* (Α' Περ.3:21), και ως αισθητό σημεῖο της ταφῆς του παλαιού ανθρώ-
που (ἄφεσης ἁμαρτιῶν), και της εγέρ-
σεως ενός νέου, με τη σταθερή πια α-
πόφαση να θέτει σε εφαρμογή το θέ-
λημα Του Θεοῦ («*συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω και ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατή-
σωμεν – Ταφήκαμε, λοιπὸν, μαζί με Αὐτόν μέσω του βαπτίσματος στο θά-
νατο, ὥστε, ὅπως ἀκριβῶς ἐγέρθηκε ο Χριστὸς ἀπὸ τους νεκροὺς μέσω της δόξας του Πατέρα, ἔτσι κι εμεῖς να περπατήσουμε σε καινούργια ζωή»* Ρωμ.6:4).

Έτσι ξεκίνησε η Αποστολική Εκκλη-
σία, και αυτή τη γραμμή ακολουθούσε. «*ὁ δὲ Κύριος προσετίθει τοὺς σωζόμε-
νους καθ' ἡμέραν τῇ ἐκκλησίᾳ – Και ο Κύριος προσέθετε κάθε ἡμέρα στην ἐκκλησία αὐτοὺς που σώζονταν»* (Πραξ. 2:47). Οι σωσμένοι λοιπὸν αὐτοί, «*ἦσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων και τῇ κοινωνίᾳ και τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου και ταῖς προσευχαῖς... οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ και τῇ δεήσει – ἐπέμεναν καρτερικά συνεχῶς στη διδαχὴ των ἀποστόλων και στην κοινω-
νία και στον τεμαχισμό του ἄρτου και στις προσευχές... αὐτοὶ ὅλοι ἐπέμεναν καρτερικά και ομόψυχα στην προσευχή και στη δέηση»* (Πραξ.1:14, 2:42).

Γιατί δεν λέει, ότι ἐπέμεναν στην τήρηση και φύλαξη και συμμετοχή των Μυστηρίων, ως «μέσων Χάριτος;»

Γιατί δεν υπήρχαν αὐτά ως «μέσα». Ἦρθαν μεν μέσα, ως «μέσα», ἀλλὰ ἤρ-
θαν ἀπ' ἑξῶ. Και σαν εἴσοδο χρησιμο-

ποίησαν το παράθυρο, όχι την πόρτα. Μπήκαν σαν κλέφτες.

Όταν ο απ. Παύλος έγραφε στους Χριστιανούς της Γαλατίας, προκειμένου να τους στηρίξει την πίστη, υποδεικνύει «ὁ οὖν ἐπιχορηγῶν... τὸ Πνεῦμα – Αὐτόν που χορηγεῖ... ἀφθονα το Πνεῦμα» (Γαλ.3:5), και δεν αναφέρει δεν αναφέρει οὔτε μία λέξη περί “Μυστηρίων”, ὅτι μόνο με αὐτὰ χορηγεῖται το Πνεῦμα και η σωτηρία, ὅπως σήμερα πιστεύουν τα “ειδικὰ ιερατεία” των Εκκλησιῶν της Δύσης και της Ανατολῆς.

Ο ἴδιος ο Παῦλος ἐξηγεῖ κατόπιν το μέρος αὐτό, ὅτι δια της πίστεως μόνο σε “Εκείνον”, ο ἄνθρωπος λαβαίνει το Πνεῦμα, γι’ αὐτό και σημειώνει: «προ-ἰδοῦσα δὲ ἡ γραφή ὅτι ἐκ πίστεως δικαιοῖ τὰ ἔθνη ὁ Θεός... ἵνα τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ Πνεύματος λάβωμεν διὰ τῆς πίστεως... πάντες γὰρ υἱοὶ Θεοῦ ἐστε διὰ τῆς πίστεως ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ... Ὅτι δὲ ἐστε υἱοί, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεός τὸ Πνεῦμα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὰς καρδίας ἡμῶν, κρᾶζον· ἀββᾶ ὁ πατήρ. ὥστε οὐκέτι εἶ δοῦλος, ἀλλ’ υἱός· εἰ δὲ υἱός, και κληρονόμος Θεοῦ διὰ Χριστοῦ – Και ἐπειδὴ προεἶδε η Γραφή ὅτι ἀπὸ τὴν πίστη δικαιώνει τα ἔθνη ὁ Θεός... ὥστε να λάβουμε τὴν υπόσχεση τοῦ Πνεύματος μέσω της πίστεως... γιατί ὅλοι γιοι Θεοῦ εἰστε μέσω της πίστεως στον Χριστὸ Ἰησοῦ... και ἐπειδὴ εἰστε γιοι, ο Θεός ἀπέστειλε ἔξω το Πνεῦμα τοῦ Υιού Του στις καρδιές σας, που φωνάζει: “Αββᾶ, Πατέρα”. Ὅστε δεν εἶσαι πια δούλος, ἀλλὰ γιος· και αν εἶσαι γιος, εἶσαι και κληρονόμος τοῦ Θεοῦ μέσω τοῦ Χριστοῦ» (Γαλ.3:8, 14, 26, 4:6-7).

Πῶς λοιπὸν γίνεται ο ἄνθρωπος “κληρονόμος τοῦ Θεοῦ;” Με τα Μυστήρια; Ασφαλῶς, ὄχι! Με τὴν πίστη και τὴ μετάνοια.

Τὴν ἀνάγκη τοῦ να ἀκούσει ο ἄνθρωπος το Λόγο τοῦ Θεοῦ, και να πιστέψει, για να λάβει τὴ Χάρη και το Ἅγιο Πνεῦμα, φανερῶνει ο Κύριος με τα ἐξῆς λόγια Του: «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων και πιστεύων τῷ πέμψαντί με

ἔχει ζωὴν αἰώνιον, και εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν – ὅποιος ἀκούει το λόγο Μου και πιστεύει σ’ Αὐτόν που Με ἐστειλε, ἔχει ζωὴν αἰώνια, και σε κρίση για καταδίκη δεν ἔρχεται, ἀλλὰ ἔχει μεταβεί ἀπὸ το θάνατο στη ζωὴ» (Ἰν. 5:24).

Δεν λέει ο Κύριος, ὅτι αὐτὸς που φυλάσσει και συμμετέχει στα Μυστήρια εξασφαλίζει τὴ Χάρη και τὴν αἰώνια ζωὴ. Λέει: «ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων – ὅποιος ἀκούει το λόγο Μου». Αναφερόμενος δε στο ἔργο τοῦ καθαρισμοῦ των καρδιῶν, που πραγματοποιεῖ ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ θείου Λόγου, λέει: «ὕμεις καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εσεῖς εἰστε καθαροί, ἐξαιτίας τοῦ λόγου που ἔχω μιλήσει σ’ Εσάς» (Ἰν. 15:3).

Τι λοιπὸν μίλησε ο Κύριος;

«Εάν τις ἀγαπᾷ με, τὸν λόγον μου τηρήσει, και ὁ πατήρ μου ἀγαπήσει αὐτόν, και πρὸς αὐτόν ἐλευσόμεθα και μονὴν παρ’ αὐτῷ ποιήσομεν – Αν κάποιος Με ἀγαπά, θα τηρήσει το λόγο Μου, και ο Πατέρας Μου θα ἀγαπήσει αὐτόν και θα ἐρθοῦμε σ’ αὐτόν και διαμονὴ θα κάνουμε κοντά του» (Ἰν.14:23).

Ποιος εἶναι ο λόγος τοῦ Κυρίου;

«μεῖναι ἐν ἐμοί, κάγω ἐν ὑμῖν... ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα – Μείνετε ἐνωμένοι μ’ Εμένα, κι Εγὼ θα εἶμαι ἐνωμένος μ’ εσάς... Εγὼ εἶμαι ἡ ἄμπελος, εσεῖς τα κλήματα» (Ἰν.15:4, 5).

Για τὸν καθαρισμό της ἀνθρώπινης καρδιάς, που μας μιλά το ὡς ἄνω ἐδάφιο, προκειμένου να κατοικήσει ο Τρισυπόστατος Θεός μέσα στον ἄνθρωπο, λέγεται τίποτα περί των ἐπτὰ Μυστηρίων, ὡς μέσων της Χάριτος; Ὁχι, δεν λέγεται οὔτε μία λέξη. Αν ὅμως ἦταν τα Μυστήρια “μέσα της Χάριτος”, δεν θα τονίζονταν με σαφήνεια και πολὺ σοβαρότητα; Ασφαλῶς, ναι! Δεν αναφέρεται ὅμως ἀπολύτως τίποτε! Τί ἐγιναν λοιπὸν τα Μυστήρια, ἀφοῦ εἶναι “μέσα της Χάριτος;” Κλείστηκαν ἔξω. Δεν ἀντιπροσωπεύουν τὴ Βιβλικὴ Αλήθεια.

Οι αρχαιότεροι συγγραφείς δεν γνώριζαν τα Μυστήρια

Για να μη νομιστεί ότι εγώ είμαι απ' έξω, από τη Βίβλο και την ιστορία, θα επικαλεστώ πάλι τους ιστορικούς, για να φανερώσουν εκείνοι, για άλλη μια φορά, την αλήθεια εκείνων που εκθέτω και με ακρίβεια τοποθετώ.

Είναι αναμφισβήτητο γεγονός, κατά τα ιστορικά κείμενα, ότι και μετά το θάνατο των Αποστόλων, η Εκκλησία διατήρησε με όλο το σεβασμό την Αποστολική Παράδοση, με αναλλοίωτο το πολίτευμα της Εκκλησίας. Στην Αποστολική Παράδοση και σε όλη τη μορφή του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, δεν βλέπουμε σε κανένα απολύτως σημείο την αναγκαιότητα ή τη χρήση των “Μυστηρίων”, ότι αυτά είναι τα “Μέσα της Χάριτος”, και χωρίς αυτά δεν σώζεται ο άνθρωπος όσο ενάρετος και αν είναι. Από τις μορφές της λατρείας των χρόνων εκείνων, αποσιώζει εντελώς ο όρος “Μέσα της Χάριτος”.

Οι αρχαιότεροι, με χρονολογική σειρά, συγγραφείς, των χρόνων εκείνων, που φύλαξαν τις μορφές της λατρείας, είναι οι εξής:

1) Ο Κλήμης Ρώμης, 1^{ος} αιώνας, 92-101. 2) Η διδαχή των Αποστόλων. 3) Ο Ειρηναίος, 2^{ος} αιώνας. 4) Ο Ιγνάτιος Αντιοχείας, 2^{ος} αιώνας. 5) Ο Ιουστίνος ο Φιλόσοφος, 2^{ος} αιώνας. 6) Ο Κλήμης Αλεξανδρείας, 3^{ος} αιώνας. 7) Ο Ωριγένης, 3^{ος} αιώνας. 8) Ο Τερτυλλιανός, 3^{ος} αιώνας. 9) Ο Κυπριανός, 3^{ος} αιώνας.

Στην Α' Επιστολή του Κλήμη Ρώμης, βρίσκουμε τον τρισάγιο ύμνο του Προφήτη Ησαΐα (6:3) και στη συνέχεια βλέπουμε προτροπές προς τους Χριστιανούς της Κορίνθου, όπως ομόφωνα ευλογούν τον Θεό “γιατί μέτοχοι γινώμαστε των μεγάλων και ένδοξων επαγγελιών Αυτού” (Κεφ.34:7). Πριν το τέλος δε της Επιστολής αυτής υπάρχει και μία αρκετά μεγάλη ευχή (Κεφ.59:61). Κανένας λόγος όμως δεν γίνεται περί

“Μυστηρίων”, ούτε σ' αυτή την Επιστολή, ούτε στους άλλους συγγραφείς.

Οι συγγραφείς αυτοί και απολογητές του Χριστιανισμού, οι οποίοι διατήρησαν την Αποστολική Παράδοση, προκειμένου περί του πολιτεύματος της Εκκλησίας, και τους τρόπους της λατρείας, και “Μέσα” με τα οποία εξασφαλίζεται η θεία Χάρη και λήψη του Πνεύματος του Θεού, αναφέρουν μόνο δύο εκκλησιαστικές πράξεις – Το Βάπτισμα σε ώριμη ηλικία και το Δείπνο του Κυρίου – θεία Ευχαριστία, ακριβώς όπως τα αναφέρει και η Καινή Διαθήκη. Είναι δε γνωστό και βεβαιωμένο, ότι αυτοί διακρίθηκαν σαν συγγραφείς και ρήτορες του Λόγου. Είναι λοιπόν λογικό να σκεφτούμε, ότι όλοι αυτοί ήταν τόσο αφηρημένοι και τόσο αναισθητοι, ώστε να παραλείψουν τα “Επτά Μυστήρια” της Εκκλησίας, τα οποία είναι τα μόνα και μοναδικά “Μέσα της Χάριτος;” Αυτό δεν το δέχεται κανείς! Αν όμως παράλειψαν τη βάση και το θεμέλιο της Εκκλησίας, πού στηρίζεται η διδασκαλία τους; Στον αέρα; Πώς λοιπόν διακρίθηκαν ως τέλειοι Απολογητές και συγγραφείς, και ρήτορες του Λόγου; Πώς μπορούμε να καυχηθούμε γι' αυτούς, ότι διδάπωσαν σωστά και τέλεια, ενώπιον των εχθρών, τη Χριστιανική Διδασκαλία και τη διάσωσαν από το ρεύμα των απίστων και των υλιστών; Εφόσον παρέλειψαν τα “Μυστήρια”, η διδασκαλία τους είναι κίβδηλη και αιρετική, εάν καθ' υπόθεση τα “Μυστήρια” είναι “μέσα της Χάριτος”. Αφού παρέλειψαν αυτά τα “Σχοινιά της Χάριτος”, δεν παρέδωσαν στους Χριστιανούς σωστή διδασκαλία και δεν διετύπωσαν με συνέπεια τη Διδαχή του θείου Λυτρωτή. Συνεπώς, η Εκκλησία των “ειδικών ιερών”, έχει ιερή υποχρέωση και απαράβατο καθήκον, τους Απολογητές αυτούς, να τους αφορίσει, να τους αναθεματίσει και να τους γράψει στο μαύρο πινάκα, σαν τους μεγαλύτερους εχθρούς της Χριστιανικής Διδασκαλίας, όπως κάνουν σήμερα για

τον συγγραφέα αυτού του βιβλίου, εκτός εκείνων που έχουν τη Βιβλική και ιστορική ικανότητα να το εκτιμούν. Τέτοιοι υπάρχουν αρκετοί, αλλά “για το φόβο των Ιουδαίων”, δυσκολεύονται να εκδηλωθούν ελεύθερα.

Δεν είναι λοιπόν μικρό πράγμα, να παραμερίσουν από τη διδασκαλία τους αυτοί οι Απολογητές, πέντε ολόκληρα “Μυστήρια” και να υποτιμήσουν τα μέσα αυτή της Χάριτος. Αν μπορούμε να φανταστούμε ένα Καθηγητή της Δογματικής, κάποιας θεολογικής Σχολής, να παραλείπει τα “Μυστήρια” στη διδασκαλία και στις παραδόσεις του. Ποιος είναι εκείνος ο φοιτητής, ή “ειδικός” ιερέας, που θα τον ανεχθεί; Η Ποιμένη και Διοικούσα Εκκλησία θα λάβει αμέσως μέτρα εναντίον του και χωρίς καμία αναβολή, θα τον απομακρύνουν από τη θέση του και θα του θέσουν τη ρετσινιά στην πλάτη, ότι είναι αιρετικός.

Είναι λοιπόν μικρό πράγμα να “υποτιμήσουν” οι Απολογητές του Χριστιανισμού “τα σχοινιά”, με τα οποία οι Χριστιανοί στηρίζονται και “ανεβαίνουν στον ουρανό;” Φαίνεται όμως, ότι “τα σχοινιά” αυτά πρέπει να χρησιμοποιηθούν και να δέσουν εκείνους που προσθέτουν στο πολίτευμα της Εκκλησίας “άλλο Ευαγγέλιο”, και άλλα “Μέσα” για τη λήψη της θείας Χάριτος και του Πνεύματος του Αγίου. Είμαι αυστηρός, που γράφω αυτά; Η πίεση των πραγμάτων και ο πόνος μου, με αναγκάζουν να χρησιμοποιώ αυτή τη γλώσσα.

Για τον Νεστόριο, που έθεσε τον όρο “Χριστοτόκος” για την Μητέρα του Κυρίου, συνήλθε η Γ΄ Οικουμενική Σύνοδος και με πολύ φανατισμό υποστήριξαν και θέσπισαν τον όρο “Θεοτόκος”. Η σύγχυση και το μίσος των Συνοδικών έγινε αιτία να χυθεί πολύ αίμα. Ο Αυτοκράτορας αναγκάστηκε να την διαλύσει με αποτροπιασμό.

Πολύ περισσότερο όμως θα έπρεπε να έβλεπε την ανάγκη η επίσημη Εκ-

κλησία να συγκαλέσει άλλη Σύνοδο από τους “ειδικούς ιερείς”, εναντίον των Απολογητών αυτών, που απέρριψαν τα “Μυστήρια” και δεν τα αναφέρουν ως “Μέσα της Χάριτος”. Όμως, δεν έγινε. Αυτό όμως σημαίνει, ότι οι Εκκλησίες Ρωμαϊκή και Ορθόδοξη είναι άξιες κάθε κατηγορίας, γιατί αδιαφόρησαν και δεν αποκήρυξαν αυτούς τους Απολογητές. Επίσης, σημαίνει, ότι στερούνται της αίσθησης του Φωτός του Χριστού. Συνεπώς δεν μπορούν να προσανατολιστούν στον πνευματικό χώρο, ούτε να εργαστούν σύμφωνα με την απαίτηση της λειτουργίας της πνευματικής όρασης. Στερούνται της ικανότητας του προσανατολισμού στον πνευματικό χώρο. Η οπτική οξύτητά τους έχει μειωθεί σε τέτοιο βαθμό, που δεν μπορούν να μετρήσουν και να διαχωρίσουν τη θέση της αλήθειας από το ψεύδος και να αντιληφθούν το μέγεθος της ευθύνης τους έναντι του Θεού.

Σύμφωνα με αυτά εξάγεται το συμπέρασμα, ότι δεν έχουν την απαιτούμενη οπτική ικανότητα για τις πνευματικές οπτικές παραστάσεις. Τούτο είναι φυσιολογικό αίτιο της ψυχικής τύφλωσης. Κατά δε τα ιστορικά πειράματα, είναι βλάβη της οπτικής χώρας του εγκεφάλου. Αν όμως επανέλθει στη λογική της η Εκκλησία των “ειδικών ιερέων” και διαπιστώσει το σφάλμα της αυτό, πρέπει αμέσως να το επανορθώσει. Να συγκαλέσει Οικουμενική Σύνοδο, για τον αναθεματισμό και αφορισμό των πρώτων αυτών Απολογητών, που απέρριψαν και υποτίμησαν τα “Μυστήρια ως Μέσα της Χάριτος”. Έτσι θα τους εξαποστείλουν εκεί που τους πρέπει, στον Τάρταρο της Κολάσεως.

Αγαπητέ, αδελφέ. Είναι ακόμα “ώρα να σηκωθούμε από τον ύπνο”. Είμαι βέβαιος ότι εσείς όχι μόνο βλέπετε τα στραβά και τα ανάποδα, που αβασάνιστα υιοθέτησε η Εκκλησία στο πέρας των αιώνων, αλλά και ασπάζεστε την αλήθεια. Δεν μπορείτε βέβαια μό-

νος σας να επαναφέρετε την Εκκλησία στη θέση της. Μπορείτε όμως να διαμαρτυρηθείτε, πράγμα το οποίο δεν κάνετε.

“Η αποσιώπηση της αλήθειας είναι σαν να θάβεις χρυσό”.

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

Αγαπητέ αδελφέ,

Εσείς, αγαπητέ αδελφέ, είστε γιος φωτός. Ορθώστε λοιπόν το ανάστημά σας το πνευματικό όπως ο ευσεβής Βασιλέας Ασά (913-873 π.Χ.). Εκδηλωθείτε με τη σύνεσή του. Δημιουργείτε τη λαμπρή και θεοσεβή εκκλησιαστική πολιτεία του και προχωρήστε με το ζήλο του σε θρησκευτική μεταρρύθμιση και αποκάθαρση των ξένων στοιχείων, που στο πέρασμα των αιώνων προστέθηκαν στο πολίτευμα της Εκκλησίας (δες Γ' Βασιλειών 15:9-24, Β' Παραλειπομένων κεφ.14-16). Κατακρημνίστε ό,τι δεν είναι σύμφωνο με τη διδασκαλία του Ευαγγελίου και της Ιεράς Παράδοσης (όχι της εκκλησιαστικής), δηλαδή, με το ουράνιο Φως. Κάνετε ό,τι έκανε ο Δανιήλ (δες Δανιήλ 6:12-24). Να είστε περισσότερο από βέβαιος, ότι τα πυρά, που θα στραφούν εναντίον σας, θα έχουν το ίδιο αποτέλεσμα με εκείνο που είχαν τα στόματα των λεόντων. Θα κλείσουν με τη δύναμη του Θεού, ο Όποιος είναι *«χθες και σήμερα ό αυτός*

Αγαπητέ Γέροντα. Η θεοκίνητη πέν-
να του απ. Παύλου μάς άφησε την πλη-
ροφορία, ότι ο θείος Αυτρωτής «*ἀναβάς
ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα
πληρώσῃ τὰ πάντα – ἀνέβηκε πάνω απ’
όλους τους ουρανούς, για να γεμίσει τα
πάντα*» (Εφσ.4:19). Αν λοιπόν αυτός
ήταν ο σκοπός Αυτού που ανέβηκε “σε
ὑψος”, απαραίτητα πρέπει να δεχτούμε
ότι κατ’ αρχή γεμίζει τον άνθρωπο, για
τον οποίο δημιούργησε τα πάντα και ο
οποίος πρέπει να είναι ένα δοχείο, που
να Τον περιέχει και από τον Ίδιο πά-
ντοτε να γεμίζει. Έτσι θα επαληθεύεται
με ακρίβεια ο θείος Λόγος, ότι είμαστε
«*ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα
σ’ Αυτόν*» (Κολ.2:10).

Η θεόπνευστη αυτή πληροφορία, ότι είμαστε «ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα σ’ Αὐτόν», πρέπει να μας οδηγήσει σε πολύ σοβαρές σκέψεις. Ποια είναι η έννοια αυτής της πληροφορίας; Είμαι βέβαιος ότι θα είναι η εξής: Οι αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι ένα δοχείο γεμάτο από το περιεχόμενο των θείων χαρισμάτων, για το οποίο τούς έχει προορίσει ο Δημιουργός. Με άλλα λόγια· η έννοια έχει ως εξής: Με την ενανθρώπιση του Ιησού, η ανθρώπινη φύση των πιστών “ενώνεται καθ’ υπόσταση” με Εκείνον και έτσι οι πιστοί γίνονται κοινωνοί της Χάρης Του, η οποία συνυπάρχει με τη θεία φύση και ουσία, χωρίς τη μεσολάβηση κανενός άλλου μέσου Μυστηρίων ή Τελετών. Και επειδή Εκείνος έχει το πλήρωμα της Θεότητας, και η ανθρώπινη φύση που είναι σε Αὐτόν ενώθηκε υποστατικά με τη Θεότητα, για το λόγο ακριβώς αυτό, οι αναγεννημένοι άν-

θρώποι γίνονται «*θείας φύσεως κοινωνοί*» (Β' Περτ.1:4). Εκείνος έχει το πλήρωμα της Θεότητας, έτσι και εμείς σε Αυτόν και μέσω Αυτού γινόμαστε πλήρεις των χαρισμάτων Αυτού. Είναι λοιπόν ακριβέστατη η θεϊκή πληροφόρηση, ότι είμαστε «*ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι – πλήρεις μέσα σ' Αυτόν*» (Κολ.2:10).

Ο αναγεννημένος Χριστιανός είναι στην πραγματικότητα γεμάτος από τα χαρίσματα του Θεού: Της Χάριτος, ης ιεροσύνης, της σωτηρίας, της δικαιοσύνης, της σοφίας, της δύναμης και της δικαιοσύνης. Τα χαρίσματα αυτά τα αποκτά με την ακοή, την υπακοή, την πίστη, τη μετάνοια, με το βάπτισμα σε ώριμη ηλικία, με την αναγεννημένη ζωή, με την ορθοτόμηση του θείου Λόγου. Αυτά είναι τα μόνα και μοναδικά μέσα για τα οποία μας πληροφορεί η Βίβλος και η Αποστολική Παράδοση.

Οποσδήποτε αυτά τα μέσα δεν τολμά να τα απορρίψει η Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή θεολογία – Εκκλησία, παρά το γεγονός ότι δημιούργησε άλλα δικά της “μέσα”, δικούς της τρόπους και μεθόδους. Αλλά αφού με αυτά πληροῦνται ο άνθρωπος από τα χαρίσματα του “Πατρός των Φώτων”, οι “ειδικοί ιερείς”, με τα Μυστήρια, τι έχουν να του προσθέσουν, και στα τέλεια χαρίσματα του Πανυπερτέλειου Θεού, οι ατελείς “ειδικοί ιερείς”, τι έχουν να προσθέσουν; Τίποτα! Ο Χριστιανός είναι γεμάτος. Έχει ευλογηθεί «*ἐν πάσῃ εὐλογίᾳ πνευματικῇ ἐν τοῖς ἐπουρανίοις ἐν Χριστῷ – με κάθε ευλογία πνευματική στα ἐπουράνια με τον Χριστό*» (Εφεσ.1:3). Η προσπάθειά τους επομένως είναι μια άστοχη πράξη, και υλοτίμηση σε ό,τι ο Θεός ετοίμασε, γιατί προσπαθούν να οικοδομήσουν χωρίς υλικά ένα ανάκτορο, το οποίο ο Θεός έχει ήδη ετοιμάσει μέσω του Ιησού Χριστού. Με την προσπάθειά τους αυτή δείχνουν, ότι, ή δεν γνωρίζουν την έτοιμη οικοδομή, ή θέλουν οι ατελείς να οικοδομήσουν κάτι το καλύτερο από εκείνο, που οικοδόμησε ο Πανυπερτέλειος Θεός. Εκείνο

πάντως που επιτυγχάνουν με τα δῆθεν “μέσα της Χάριτος”, τα Μυστήρια, είναι, να αντικαθιστούν και να ακυρώνουν τους πραγματικούς όρους με τους οποίους έρχεται η Χάρη από τον Θεό της αγάπης.

Ύστερα από αυτές τις σωστές θέσεις και τις θεϊκές διακηρύξεις, σας ρωτώ, αγαπητέ Γέροντα: Ποια είναι η ευθύνη του “ειδικού ιερατείου” που ανέχεται, αλλά και επιβάλλει “άλλο Ευαγγέλιο”, αδίδακτο με σοφιστείες και γνώμες ανθρώπων, έναντι του αδέκαστου και Αιωνίου Θεού; Κατευθείαν τοποθετείται στην κρίση Εκείνου, του Θεού, που λέει: «**Δεν θα προσθέσεις ούτε θα αφαιρέσεις σε όσα Εγώ σου δίνω**».

Όταν μία οργάνωση ή ένα Σωματείο βρίσκεται σε κρίση, με κανέναν λόγο δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως οδηγός ή να σταθεί σε θέση ισχύος και εξουσίας έναντι των σπαδών του. Η Εκκλησία των λυτρωμένων δεν έχει καμία υποχρέωση, αλλά ούτε και ο θείος Ιδρυτής Ιησούς της παρέχει δικαίωμα, να υπακούσει στη φωνή εκείνου που είναι υπό κρίση.

Ποιον λοιπόν πρέπει να ακούσει; **Ας ακούσει το λέει το Πνεύμα προς τις Εκκλησίες**. Ας ακούσει τη Βίβλο. Από αυτή και μόνο θα πληροφορηθεί ο κάθε άνθρωπος ότι ο θείος Λυτρωτής και αδελφός Ιησούς, ο Μεγάλος Εγγυητής και μοναδικός Μεσίτης, έχει πλούσια και αιώνια κληρονομιά και θέλει και επιθυμεί να τη μεταβιβάσει σε κάθε αδελφό Του. Σε κάθε άνθρωπο που δεν θα υποτιμήσει την πρόσκλησή Του, αλλά θα Τον πλησιάσει απευθείας, με θάρρος και με παρρησία στο Θρόνο της Χάριτος και του Ελέους. Γιατί, «*τῇ δεξιᾷ οὖν τοῦ Θεοῦ ὑψώθεις, τὴν τε ἐπαγγελίαν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαβὼν παρὰ τοῦ πατρὸς, ἐσχέκε τοῦτο – αφοῦ με το δεξιὸν χέρι του Θεοῦ υψώθηκε και ἔλαβε την υπόσχεση του Ἁγίου Πνεύματος ἀπὸ τον Πατέρα, ἐσχέχυνε αὐτό*» στον κόσμο και το χορηγεί σε κάθε λυτρωμένο, για να τον γεμίσει με τη Χάρη

Του και να τον γεμίσει από το περιεχόμενο των χαρισμάτων Του και των ευλογιών Του· «και ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμένοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας – και εἰστε πλήρεις μέσα σ’ Αὐτόν· ο Οποῖος εἶναι ἡ κεφαλὴ κάθε ἀρχῆς και ἐξουσίας» (Πραξ.2:33, Κολ. 2:10).

Χορηγεί λοιπόν ο Σωτήρας Κύριος την κληρονομιά Του, στους αδελφούς Του. Για τη μετάβαση δε αυτής, δε επιτρέπει, αλλά ούτε δέχεται μεσολαβητές με “μέσα”, ούτε εξουσιοδοτεί “ειδικούς” ανθρώπους για το θέμα αυτό. Ειδικός είναι μόνο Εκείνος, ως διαθέτης.

Εἶναι βλάσφημη προς τη θεϊκή Χάρη και ανατρεπτική του θείου Ελέους, ἡ αξίωση, ὅτι χρειάζονται “ειδικοί” ἄνθρωποι, ιερεῖς, με “ειδικές ἀμφιέσεις” και “ειδικά μέσα”, Μυστήρια, για να λάβει ο ἄνθρωπος τη Χάρη και το Ἅγιο Πνεῦμα. Ἀν ἦταν ἐτσι, τότε παύει ἡ Χάρη να εἶναι Χάρη. Και ο ὅρος “Θεός ἀγάπης” χάνει την ἐννοιά του και το περιεχόμενό του. Ο Θεός θα ἦταν φειδωλός και ακριβόκοπος [τσιγκούνης], δύσκολος και σπαγκοραμμένος, εφόσον τη Χάρη Του την ἔχει κλειδωμένη και ἀσφυκτικά ἀμπαρωμένη ἐάν υποθέσουμε, ὅτι για να την ἀποκτήσει κάποιος, χρειάζεται ἐιδικότητα.

Ὅταν ο ἀπ. Παῦλος ἔγραφε προς την Ἐκκλησία της Εφέσου, προκειμένου να διατυπώσει το Σχέδιο του Θεοῦ, για τη σωτηρία του κάθε ἀμαρτωλοῦ, και προκειμένου ἐπίσης να φανερώσει, πώς ο Θεός, μέσω του Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐπιθυμεί να συνδιαλλάξει τα πάντα προς τον Ἐαυτό Του, δεν ἀναφέρθηκε σε καμία ἀπολύτως ἐιδικότητα οὔτε ὑπέδειξε “ειδικά μέσα της Χάριτος”. Τους ἔδωσε ὅμως να καταλάβουν ὅτι μόνο μέσω του Ἰησοῦ ἔλαβαν την υιοθεσία, χαριτώθηκαν, ἀπολυτρώθηκαν, ἔλαβαν την ἄφεση των ἀμαρτημάτων και «προορίσας ἡμᾶς εἰς υἰοθεσίαν... κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ... τοὺς προηλπικότας ἐν Χριστῷ... ἐν ᾧ και ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀλη-

θείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν ἐν ᾧ και πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας – προόρισε ἐμᾶς για υιοθεσία... σύμφωνα με την εὐδοκία του θελήματος Αὐτοῦ... ἐμεῖς που ἔχουμε ἐλπίσει... ὅταν ἀκούσατε το λόγο της ἀλήθειας, το εὐαγγέλιο της σωτηρίας σας, στο ὁποῖο ἀφού και πιστέψατε σφραγιστήκατε με το Πνεῦμα της ὑπόσχεσης» (Εφεσ.1:5, 6, 7, 11-13).

Οι ἀρχαῖοι ἔχουν πάλι το λόγο

Ἀς δώσουμε ὅμως πάλι τη θέση στους Ἱστορικούς και Ἀπολογητές, γιατί αὐτοί, μετὰ ἀπὸ την Ἀγία Γραφή, ἀποτελοῦν τις ὀρθόδοξες Πηγές, που ἐπισφραγίζουν και ἐπικυρώνουν τα ὅσα ἐκθέτω.

Βρισκόμαστε στην ἐποχὴ του 2^{ου} μ.Χ. αἰῶνα. Πρωταγωνιστὴς των τότε αἱρετικῶν Γνωστικῶν, τον Μαρκίωνα, των Βαλεντινιανῶν, κλπ, ἦταν ο ἐπίσκοπος Λουγδούνου, Εἰρηναῖος, Μαθητὴς του Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη. Ἀντιμετωπίζοντας τις αἱρετικές και ἐχθρικές τους διδασκαλίες, διατύπωσε την κεφαλαιώδη πρόταση της σωτηρίου δυνάμεως, ἀπὸ την ὁποία ἀπορρέει ἡ λύτρωση, ἡ δικαίωση και πλήρωση κάθε πιστοῦ. Δηλαδή: «Ἐάν δεν σταυρώθηκε ἀληθινά (ο Χριστός), καμία ευχαριστία δεν ἀνήκει σε Αὐτόν ἀπὸ τους ἀνθρώπους, γιατί δεν σταυρώθηκε» (Εἰρηναῖος, Κτ. Αἰρ. III, 18, 6).

Ἡ θέση που εἶχε λάβει, ἀντιμετωπίζοντας τη δυνατὴ και μεγάλη αὐτὴ αἵρεση των Γνωστικῶν, του ἔδωσε μια πολὺτιμη ευκαιρία να διατυπώσει και με σαφήνεια να ἐξάρει τα μέσα με τα ὁποῖα μπορεῖ ο ἄνθρωπος να ἀνυψωθεῖ πνευματικά και να λυτρωθεῖ ἀπὸ την ἀμαρτία. Γιατί, ἡ αἵρεση αὐτὴ «έτεινε στην ἀνύψωση ἀπὸ τη Χριστιανικὴ πίστη στη φιλοσοφικὴ γνώση». Ἐπίσης, ἡ αἵρεση αὐτὴ ἠθέλε να δώσει ἀπάντηση, «στην προέλευση του κακοῦ και την οὐσία της λύτρωσης».

Ἀν υποθέσουμε λοιπόν ὅτι την ἐποχὴ ἐκείνη ὑπῆρχαν τα Μυστήρια, ὡς “Μέ-

σα της Χάριτος”, η ευκαιρία αυτή ήταν η πιο πολύτιμη για τον Μεγάλο αυτόν Απολογητή, τον Ειρηναίο, να διατυπώσει τη “μεγάλη” αξίας τους και τη σημασία τους. Γιατί κατά την Ορθόδοξη θεολογία, σκοπός των Μυστηρίων είναι: «Να μεταδώσουν τη θεία Χάρη, η οποία είναι μία υπερφυσική εξομοίωση με τον Θεό, ένα είδος θεοποίησης της ψυχής στις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις επιθυμίες και τις πράξεις».

Εάν λοιπόν πολιτεύονταν έτσι η Εκκλησία, από την Αποστολική εποχή, ο Μεγάλος αυτός υπέρμαχος της Χριστιανικής αλήθειας, ο Ειρηναίος, θα κατέφευγε αμέσως στα Μυστήρια, θα τα υποδείκνυε, και θα τα υποστήριζε όπως την αλήθεια της σταυρικής θυσίας από την οποία απορρέει η λύτρωση και η δικαίωση. Θα τα έθετε παράλληλα με την αξιομισθία της θυσίας του Θεανθρώπου Χριστού, θα υπερμαχούσε για τη θεϊκή θέση τους και θα φρόντιζε να τα υποδεικνύει ως τα μόνα και μοναδικά “Μέσα”, με τα οποία, και με τον ήχο των συλλαβών τους, ο άνθρωπος εξομοιώνεται με τον Θεό, υψώνεται πνευματικά, τρέφεται ψυχικά και θεοποιεί τις σκέψεις του και τα αισθήματά του. Τι βλέπουμε όμως; Καμία απολύτως λέξη δεν χρησιμοποιεί, καμία χρήση στα “Μέσα” αυτά δεν κάνει. Γιατί; Γιατί δεν υπήρχαν, ούτε στη φαντασία των Χριστιανών.

Σεβόμενος, ο Ειρηναίος, τις γραπτές και προφορικές Αποστολικές παραδόσεις, υποστήριξε το Έργο του Εσταυρωμένου Ιησού, και με σαφήνεια διατύπωσε την αξία και σημασία της θυσίας Του, από την οποία απορρέει «*τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους*» (Εφεσ.1:23). Ο Ειρηναίος ήξερε πολύ καλά τη διδασκαλία του διδασκάλου του, Ευαγγελιστή Ιωάννη, ότι «*ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – ἀπὸ το πλήρωμά Του ὅλοι εμεῖς λάβαμε, και χάρη πάνω σε*

χάρη» (Ιν.1:16). Σαν βάση λοιπόν είχε την κεφαλαιώδη αυτή αλήθεια, που αποτελούσε το μοναδικό θέμα και τη μοναδική Πηγή, από την οποία απορρέει κάθε άλλη θέση και ανάπτυξη της Χριστιανικής διδασκαλίας. Για το λόγο αυτό είπε, ότι δεν θα ωφείλετο καμία ευχαριστία στον Χριστό, αν δεν σταυρωνόταν. Ο Ειρηναίος επομένως δεν ήταν ανεπίδεκτος μαθητής· ήταν επιδεκτικός. Γι’ αυτό και η διδασκαλία του απέδωσε σωστά τα θεϊκά μηνύματα.

Πού δίνει λοιπόν βάση ο Ειρηναίος; Στα Μυστήρια ως μέσα της Χάριτος, ή στη θυσία του Λυτρωτή;

Έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι οι πληροφορίες του Ειρηναίου είναι πολύ σημαντικές. Την αξία του ανθρώπου αυτού, ως Μεγάλου Απολογητή, εκτίμησαν κατάλληλα οι σύγχρονοί του διανοητές πρεσβύτεροι – επίσκοποι, ονομάζοντας αυτόν “Ζηλωτή της Διαθήκης του Κυρίου”. Ο δε Τερτυλλιανός (3^{ος} αιώνας), τον χαρακτηρίζει «ακριβέστατο μελετητή πάσης παιδείας».

Ας δούμε όμως τι έχουμε ακόμα να πληροφορηθούμε από τις πολύτιμες πηγές του περισπούδαστου, του αξιόλογου και πολυμαθέστατου αυτού Απολογητή Ειρηναίου. Είχε να αντιμετωπίσει αρκετές εχθρικές και αιρετικές διδασκαλίες. Για να τις ανατρέψει έπρεπε να παρουσιάσει γενεαλογικά την πλάνη τους. Σαν ζηλωτής της Διαθήκης του Κυρίου, δεν στηρίχτηκε στην ικανότητά του, αλλά στις αληθινές πηγές του γραπτού λόγου και της αληθινής Αποστολικής Παράδοσης. Είχε αξιόλογη γνώση γύρω από τις Χριστιανικές πηγές. Γι’ αυτό όταν αποφάσισε να ανατρέψει τις εχθρικές διδασκαλίες, χρησιμοποίησε τη Βίβλο, τον Απολογητή Ιουστίνο, την “Παράδοση των πρεσβυτέρων” («*ὡς διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρεδίδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – Καθὼς πορεύονταν μέσα ἀπὸ τις πόλεις, παράδιναν σε αυτούς να φυλά-*

γουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ» Πραξ. 16:4) και όλα τα συγγράμματα των συγγραφέων που προηγήθηκαν από αυτών. Έτσι πέτυχε ο Ειρηναίος και πρόσφερε μια **«θετική έκθεση της Χριστιανικής διδασκαλίας, για να μπορούν οι αναγνώστες να διακρίνουν εύκολα το ορθόδοξο από το αιρετικό»**. Στην έκθεσή του αυτή, «προβάλλει την αλήθεια καθώς βρίσκεται αποταμιευμένη στην Εκκλησία, η οποία διατηρεί την γνήσια Αποστολική Παράδοση».

Ερευνώντας λοιπόν τα γραπτά του ακούραστου αυτού πολυμαθέστατου Απολογητή, Ειρηναίου, βλέπουμε ότι πράγματι «μίλησε μόνο τη γλώσσα της Εκκλησίας», κατέδειξε την ενότητα της πίστεως και εξέθεσε θετικά και συστηματικά τη διδασκαλία της Αποστολικής Εκκλησίας. Για το λόγο ακριβώς αυτό, θεολογικά δεχόμαστε «ότι αυτός υπήρξε από τους σπουδαιότερους Χριστιανούς διανοητές και επηρέασε μεγάλως τη μεταγενέστερη θεολογία». Ο Ειρηναίος, επομένως, αποτελεί γενικά ένα αξιόλογο καύχημα για τη Χριστιανική Εκκλησία. Το καύχημα αυτό εκτίμησε και η Ορθόδοξη μεταγενέστερή του Εκκλησία, γι' αυτό και του κατασκεύασε εικόνα με τα χρυσοϋφанта αυτοκρατορικά και ειδωλολατρικά βασιλικά ενδύματα (άμφια), σαν εκείνα που χρησιμοποιούν οι σημερινοί εξω-Βιβλικοί Αρχιερείς. Η πράξη όμως αυτή αποτελεί μεγάλη ασέβεια και μεγαλύτερο εμπαιγμό, για τον άγιο αυτό άνδρα, που όχι μόνο δεν τα γνώρισε στη ζωή του, αλλά και αν τα γνώριζε, με αγανάκτηση και βδελυγμία θα τα αποστρεφόταν.

Στην όλη δραστηριότητα του Ειρηναίου βλέπουμε μία συστηματική έκθεση της Χριστιανικής διδασκαλίας και του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Δεν βλέπουμε όμως ούτε μία λέξη, ούτε την ελάχιστη νύξη ή πληροφορία περί του

θεσμού των Μυστηρίων, ότι αυτά αποτελούν τους αγωγούς της θείας Χάριτος. Μπορείτε να διαψεύσετε αυτό, αγαπητέ αδελφέ; **“Ιδού η Ρόδος, ἰδού και το πήδημα”**.

Έχουν λοιπόν το δικαίωμα οι Εκκλησίες, Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή, να καυχώνται για την προσωπικότητα του Ειρηναίου; Ασφαλώς, όχι! Ο Ειρηναίος δεν ανήκει στην τάξη των παπάδων, ούτε αυτοί ανήκουν σ' εκείνον, άσχετα ότι παρά τη θέλησή του, του φόρεσαν τις αυτοκρατορικές ενδυμασίες για να τον παρουσιάσουν δικό τους. Ο Ειρηναίος είναι ξένος στους “ειδικούς ιερείς” και αλλότριος στους Δεσποτάδες.

Στα συγγράμματα του Ειρηναίου, όχι μόνο δεν βλέπουμε να γίνεται λόγος περί Μυστηρίων, αλλά αντίθετα βλέπουμε κάτι άλλο, που μας δημιουργεί κατάπληξη. Βλέπουμε τον “Κανόνα της αλήθειας”, ο οποίος «περιέχει όλα ό,τι παραδίδεται στους πιστούς κατά το χρόνο της κατήχησης», και στον οποίο δεν υπάρχει **ούτε μία λέξη περί Μυστηρίων**. Ο Κανόνας αυτός έχει ως εξής στη χαρακτηριστική του μορφή:

«Η Εκκλησία... από τους Αποστόλους και τους Μαθητών εκείνων, παρέλαβε την:

Σε έναν Θεό Πατέρα Παντοκράτορα, που δημιούργησε τον ουρανό και τη γη και τις θάλασσες και όλα που είναι σε αυτές, πίστη.

Και σε έναν Χριστό Ιησούς, τον Υιό του Θεού, Τον σαρκωθέντα για τη δική μας σωτηρία.

Και στο Πνεύμα το Άγιο, που μέσω των προφητών έχει κηρύξει τις οικονομίες και τις ελεύσεις και την εκ Παρθένου γέννηση και το Πάθος και την Έγερση και την ένσαρκη στους ουρανούς Ανάληψη του αγαπημένου Χριστού Ιησού του Κυρίου μας και την από τους ουρανούς στη δόξα του Πατρός παρουσία Αυτού για να ανακεφαλαιώσκει τα πάντα και να αναστήσκει κάθε σάρκα όλης της ανθρωπότητας...»

Ο Κανόνας αυτός βρίσκεται σε διάφορες μορφές στα έργα του Ειρηναίου. Η Α' Οικουμενική Σύνοδος τον έλαβε υπόψη της στο Σύμβολο της Πίστεως. Με βάση αυτόν τον Κανόνα ήθελε ο Ειρηναίος να παρουσιάσει την πραγματική θέση της Θεολογίας της Χριστιανικής Εκκλησίας. Παρατάσσοντας δε αυτόν τον "Κανόνα της αλήθειας" δεν κάνει λόγο σε κανένα απολύτως σημείο περί των σημερινών Μυστηρίων. Γιατί; Απλούστατα, γιατί τότε δεν υπήρχαν ως "Μέσα Χάριτος".

Αυτή ήταν η διδασκαλία των Αποστολικών Πατέρων, την οποία όμως δεν ακολούθησαν τα "ειδικά ιερατεία". Άρα, οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή δεν μπορούν να συμβιβάσουν ούτε να παραλληλίσουν τα δικά τους κατασκευάσματα, με τη διδασκαλία των αληθινών αυτών κηρύκων του Ευαγγελίου. Δεν τους ακολουθούν, δυστυχώς, ούτε στη θεωρία ούτε στην πράξη.

Σε ποια κατάσταση λοιπόν βρίσκεται η Εκκλησία; Σε νηπιακή, δυστυχώς. Μοιάζει με νήπιο, το οποίο γνωρίζει μεν τον πατέρα του, αλλά δεν ξέρει το οικογενειακό του δέντρο. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Ειρηναίου, με τα οποία παρουσιάζει την ανάγκη: «Πρώτα γίνεσαι, και αφού γίνεις αυξάνεις και αυξανόμενος ανδρώνεσαι και αφού ανδρωθείς πληθαίνεις και αφού πληθύνεις ενισχύεσαι και αφού ενισχυθείς πρέπει να δοξάζεις τον δικό σου Δεσπότη». Δεν νομίζετε, αδελφέ, ότι τα λόγια αυτά πρέπει να βρουν την εφαρμογή τους στην Εκκλησία;

Ο Ιππόλυτος, ένας από τους διασημότερους Πατέρες και δασκάλους της Εκκλησίας του 3^{ου} μ.Χ. αιώνα, ο οποίος συναγωνίστηκε με τον Ειρηναίο, στο βιβλίο του "Κατά πασών των αιρέσεων", κάνει λόγο για τις Βιβλικές Τελετές, του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας και της Χειροτονίας. Και επειδή τότε άρχισε να επιδρά στην Εκκλησία η χρήση του ελαίου της Παλαιάς Διαθήκης, αναφέρει και περί του

Χρίσματος, αλλά δεν παρουσιάζει καμία Τελετή ως Μυστήριο ή ως "μέσο της Χάριτος".

Ο Ιππόλυτος αγωνίστηκε όσο λίγοι εναντίον όλων των εχθρών της Χριστιανικής διδασκαλίας, αιρέσεων κλπ, και στο βιβλίο του αυτό «εξιστορεί τα μυστήρια και τις θεωρίες των αστρολόγων και των μάγων». Στη συνέχεια εκθέτει τα αιρετικά συστήματα, τριάντα δύο τον αριθμό, από Σίμωνος Μάγου μέχρι του Πάπα Κάλλιστου... και στο τέλος ομιλεί περί της διδασκαλίας της αλήθειας» ("Πατρολογία", Δ. Μπαλάνου).

Η περίπτωση αυτή ήταν πολύτιμη ευκαιρία για τον υπέρμαχο αυτόν της Χριστιανικής αλήθειας, Ιππόλυτο, να εξάρει τη θέση των Μυστηρίων ως "μέσων της Χάριτος", και να τα αντιπαραβάλει με τα μυστήρια των αστρολόγων και των μάγων. Έτσι θα διαχωρίζε τα αληθή από τα ψεύτικα και θα τοποθετούσε στη θέση της τη Χριστιανική αλήθεια, εφόσον άλλωστε αυτός ήταν και ο σκοπός του και σε αυτό ακριβώς το σημείο καταλήγει ο αγώνας του, δηλαδή, στη "διδασκαλία της αλήθειας".

Εύλογη επομένως είναι η απορία: Γιατί ο Ιππόλυτος δεν εκμεταλλεύτηκε αυτή την πολύτιμη γι' αυτόν ευκαιρία; Γιατί μέχρι τότε ήταν τελείως άγνωστα τα σημερινά Μυστήρια, ως "μέσα της Χάριτος". Είναι επομένως και αυτή μία αναμφισβήτητη απόδειξη, ότι τα Μυστήρια δεν έχουν Αποστολική προέλευση. Δεν θα με αδικήσετε λοιπόν, λέγοντας, ότι η Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή Εκκλησία κατακρημνίστηκαν από το οικοδόμημα "των Αποστόλων και των Προφητών". Και η αιτία; Τα τεχνάσματα των "ειδικών ιερέων".

Αναφερόμενος δε και ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος στην εδραίωση της Εκκλησίας και στον τρόπο με τον οποίο λαμβάνεται η θεία Χάρη, και πώς πραγματοποιείται η συμμετοχή στη θεία ζωή, σημειώνει μόνο αυτά που αφορούν το Πρόσωπο του Κυρίου, την πληγωμένη πλευρά Του και τις πηγές

Αίματος και νερού, που πήγασαν απ' αυτές, και τις οποίες ονομάζει “Μυστήρια” και λέει: «Εξ αμφοτέρων η Εκκλησία συστήθηκε». Για την εδραίωση και σύσταση λοιπόν της Εκκλησίας, ούτε ο Χρυσόστομος χρησιμοποιεί τα σημερινά “Μυστήρια” ως “μέσα της Χάριτος”.

Η ιστορία έχει να μας παρουσιάσει πολλούς διάσημους και υπέρμαχους δασκάλους πριν από τον 4^ο αιώνα, οι οποίοι ασχολήθηκαν με τη λύτρωση, τη Χάρη και την πλήρωση του Αγίου Πνεύματος, και οι οποίοι απέδειξαν ως μοναδικό μέσο μόνο το Πρόσωπο του θείου Λυτρωτή και τη θυσία Του. «Και προ του Χρυσοστόμου, ο Μεθόδιος ονομάζοντας την Εκκλησία “γυναίκα” του Κυρίου, παρουσιάζει αυτήν ενδυναμωμένη από την πλευρά Αυτού, όπως άλλοτε η Εύα από την πλευρά του Αδάμ, και αφαιρούμενη από την πλευρά αυτή κάποια δύναμη, για να αυξηθούν οι σε αυτή οικοδομηθέντες» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.9)

Δεν μου διαφεύγει ούτε ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Λούκαρις, ο οποίος αναφερόμενος στην Ομολογία του στο ζήτημα των Μυστηρίων, τα αριθμεί σε δύο, στο Βάπτισμα και στη θεία Ευχαριστία. «Πιστεύουμε τα Ευαγγελικά μυστήρια στην Εκκλησία όπως ο Κύριος παρέδωσε στο Ευαγγέλιο, και εκείνα είναι δύο. Γιατί τόσα σ' εμάς παραδόθηκαν. Και Αυτός που νομοθέτησε, περισσότερα δεν παρέδωσε». Το ίδιο υποστηρίζει και στην επιστολή του προς τον Uttendogaert (“Κύριλλος Λούκαρις”, Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.41, 113). Η ομολογία του όμως αυτή ήταν και ο θάνατός του. Τον εξόντωσαν οι συνάδελφοί του. Δεν μπορείς, δυστυχώς, να ομολογήσεις την αλήθεια φορώντας τις Αραβο-περσικές κελεμπίες, που λέγονται ράσα. Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με αδικήσει που απέβαλα το εμπόδιο αυτό, τα ράσα, και τώρα ως Έλληνας πολίτης και ελεύθερος Ορθόδοξος υψώνω τη φωνή της διαμαρτυρησης και της ανάγκης της επιστροφής

στις γνήσιες Ορθόδοξες και Αποστολικές ρίζες.

Μήπως οι ίδιοι “συνάδελφοι” δεν εξόντωσαν και τον Αρχιμανδρίτη Θεόφιλο Καΐρη, για τους ίδιους λόγους; Αυτόν μάλιστα τον έκαψαν για να μη μολύνει την ατμόσφαιρα των κατήλων της θρησκείας των “ειδικών ιερών”.

Ο αριθμός των Μυστηρίων είναι κωμικός

Ιστορικά και Βιβλικά εξεταζόμενος ο αριθμός των Μυστηρίων παρουσιάζει ενδιαφέρον αρκετά μεγάλο. Από τα αρχαία συγγράμματα και την ιστορία, πληροφορούμεθα, ότι κατά τον 2^ο αιώνα μ.Χ. οι Χριστιανοί άρχισαν να ονομάζουν “Μυστήρια” κάθε θρησκευτική εκδήλωση ή Τελετή, ή κάθε δυσνόητο σημείο με συμβολικό χαρακτήρα. Πέρασαν δώδεκα ολόκληροι αιώνες και ο όρος “Μυστήριον” ωρίμασε στις συνειδήσεις και έλαβε μια αυθεντική θέση στην Εκκλησία, αν και χρησιμοποιείτο μέχρι τότε σε γενικότερη έννοια. Ύστερα όμως από την καλλιέργεια δώδεκα αιώνων κατέληξαν σε κάποιο αριθμό και θέσπισαν τα επτά Μυστήρια, τα εξής: **Βάπτισμα, Χρίσμα, Ευχαριστία, Μετάνοια, Ιεροσύνη, Γάμος και Ευχέλαιο.**

Αξίζει, όχι με γνώμες και συμπεράσματα δικά μου, αλλά από τα ιστορικά και δογματικά κείμενα της Ορθοδόξου θεολογίας, να αποδείξω, ότι όχι μόνο η Βίβλος δεν τα αναφέρει, αλλά και η αρχέγονη Εκκλησία δεν τα χρησιμοποίησε ποτέ. Τα αγνοούσε τελείως. Η Αποστολική Παράδοση δεν διέσωσε τέτοιους θεσμούς. Ας δούμε λοιπόν τα κείμενα, κατ' αρχή από τη Δογματική του Π. Τρεμπέλα:

«Ο αριθμός των Μυστηρίων, ούτε στην Καινή Διαθήκη, ούτε από τους Πατέρες ή κάποιου των παλαιότερων εκκλησιαστικών συγγραφέων καθορίζεται εξ αρχής ρητά... όλα από τον δωδέκατο και μετέπειτα αιώνα σε επτά

αναβιβασθέντα ειδικά μέσα της Χάριτος, να μαρτυρούνται ως Μυστήρια... έτσι και μεταξύ των Μυστηρίων συγκαταλέχθηκαν κατά καιρούς από τους διάφορους ιερούς συγγραφείς και οι μετέπειτα ονομαζόμενες μυστηριοειδείς τελετές, εξήρθησαν όμως στην πράξη της Εκκλησίας εξαρχής τα επτά Μυστήρια ως Θεοσύστατα».

Αρχικά ο Π. Τρεμπέλας χρησιμοποιεί το “εξαρχής” για να φανερώσει την πραγματική αλήθεια, ότι ο αριθμός των επτά Μυστηρίων δεν υπάρχει ούτε στην Καινή Διαθήκη, ούτε στους αρχαίους συγγραφείς. Αλλά προς το τέλος του ως άνω κειμένου χρησιμοποιεί πάλι το “εξαρχής”, για να φανερώσει ότι αρχικά στην πράξη της Εκκλησίας υπήρχαν τα επτά Μυστήρια. Αλήθεια, θα ήθελα να μας έλεγε ο κ. Τρεμπέλας, ποιο από τα δύο “εξαρχής” πιστεύει, το πρώτο ή το δεύτερο; Ή με τον έναν λοβό του εγκεφάλου πιστεύει το ένα, και με τον άλλο πιστεύει το άλλο; Δυστυχώς αυτός είναι ο τρόπος σκέψης και ενεργείας εκείνων, που δεν βασίζονται αυστηρά και μόνο στα Βιβλικά και ιστορικά κείμενα.

Στη συνέχεια σημειώνει ο κ. Π. Τρεμπέλας:

«Εδώ κατά τον 13^ο αιώνα, δόθηκε αφορμή για καθορισμό του αριθμού των Μυστηρίων... και δεν καθορίζεται μεν στην Καινή Διαθήκη ρητά, ότι επτά είναι οι θεοσύστατες αυτές τελετές, γιατί καμία αφορμή δεν δόθηκε προς αυτό, είναι όμως χαρακτηριστικό, ότι συγχρόνως δεν λέγεται, ότι δύο ή τρία ή και λιγότερα είναι τα Μυστήρια».

Ειλικρινά, λυπάμαι για τον κ. Τρεμπέλα, γιατί αυτό που γράφει είναι λέξεις κενές Βιβλικού, ιστορικού και λογικού περιεχομένου. Όστε κ. Τρεμπέλα, σε χίλια τρακόσα ολόκληρα χρόνια δεν δόθηκε ποτέ αφορμή καθορισμού των Τελετών, που παρουσιάζουν τη σχέση και εξάρτηση του ανθρώπου από τον Θεό; Εάν δεν ήξερα τα προσόντα του κ. Τρεμπέλα, θα τον ρωτούσα, τι γράμμα-

τα γνωρίζει. Ας δούμε όμως, αν δόθηκε αφορμή καθορισμού των Μυστηρίων.

Όταν οι Απολογητές του Χριστιανισμού αντιμετώπισαν τις πιέσεις και τις εχθρικές διδασκαλίες των απίστων και των αιρετικών των πρώτων αιώνων, ήταν γι’ αυτούς η μεγαλύτερη ευκαιρία και η καλλίτερη αφορμή να φανερώσουν και να εξάρουν τόσο το “Θεοσύστατο” των Μυστηρίων, όσο και τον αριθμό τους, εάν υπήρχαν. Μήπως δεν ήταν σοβαρότατη αφορμή η περίπτωση του Ειρηναίου και του Ιππολύτου, που ανέφερα προηγουμένως, να παρουσιάσουν τον “Θεόπεμπτο” αριθμό των επτά Μυστηρίων, αν υπήρχαν; Μήπως την ίδια περίπτωση δεν αντιμετώπισαν όλοι οι αγωνιστές της Χριστιανικής Διδασκαλίας τους πρώτους αιώνες; Και αν δεν δόθηκε αφορμή, τότε γιατί οι συγγραφείς μέχρι τον 3^ο κυρίως αιώνα αναφέρουν και τονίζουν με ζωηρότερα χρώματα τις δύο Βιβλικές Τελετές – Μυστήρια, του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας; Είναι φανερό λοιπόν ότι μέχρι τότε υπήρχε απόλυτη η συμφωνία των Εκκλησιών στον αριθμό δύο, των Τελετών Βαπτίσματος και θείας Ευχαριστίας.

Αβίαστα έρχεται το συμπέρασμα ότι πράγματι υπήρξε αφορμή, αλλά δεν αναφέρουν τα “Επτά Μυστήρια”, γιατί δεν τα ήξεραν, εφόσον δεν υπήρχε ο θεσμός αυτός. Ποιος, λογικά σκεπτόμενος, μπορεί να δεχτεί ότι μέσα σε χίλια τρακόσα χρόνια δεν δόθηκε αφορμή καθορισμού του πολιτεύματος της Εκκλησίας; Η πίεση που δοκίμαζε η Εκκλησία στους πρώτους αιώνες από πρόσωπα και πράγματα, από άπιστους και αιρετικούς, επέβαλε την απόλυτη ανάγκη να διατυπωθεί σε λεπτομέρειες ο θεσμός των Μυστηρίων. Δόθηκε λοιπόν πολλές φορές και με πολλούς τρόπους η αφορμή, αλλά δεν χρησιμοποιήθηκε, γιατί τότε δεν υπήρχαν Μυστήρια.

Δεν αμφιβάλλω ότι αν με τους σημεινούς αρχιερείς αντιμετωπίζονταν η

εποχή εκείνη, πράγματι δεν θα δινόταν αφορμή, γιατί είναι χρυσοφόροι και όχι Χριστοφόροι· είναι κουδουνάτοι, όχι πνευματοφόροι· είναι αδιάφοροι για το ποιμνιό τους και ενδιαφερόμενοι μόνο για τα μεγαλεία τους. Είναι μεγάλοι στη μικρότητά τους και μικροί στο μεγαλείο τους.

Επίσης, ο κ. Τρεμπέλας, δεν υποστηρίζει τη Βιβλική και ιστορική αλήθεια, σημειώνοντας, «ότι συγχρόνως δεν λέγεται, ότι δύο ή τρία ή και λιγότερα ή και περισσότερα των επτά είναι τα Μυστήρια». Εδώ συλλαμβάνεται στα λόγια του. Και είναι πολύ λυπηρό να συλλαμβάνουν οι κοινοί άνθρωποι σε φάσεις και αντιφάσεις, τις αυθεντίες, τους ανθρώπους που λέγονται “Πανεπιστημιακοί Διδάσκαλοι”. Τη Βιβλική αλήθεια που υποστήριξαν οι πρώτοι Απολογητές ότι δύο υπήρξαν τα Μυστήρια, την πιστοποιεί ο ίδιος σε άλλο σημείο της Δογματικής του. Ας δούμε τα λόγια του: «...κάνοντας λόγο οι αρχαιότεροι όπως οι Αποστολικοί Πατέρες και οι Απολογητές, περί των δύο κυρίως Μυστηρίων που εισάγουν τον πιστό στην Εκκλησία και ενσωματώνουν αυτόν στον Χριστό, δηλαδή, περί του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.58-59).

Σε συνέχεια και καθώς περνούσαν τα χρόνια, άρχισαν να εισχωρούν τα ανθρώπινα στοιχεία στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Έτσι έχουμε τον 4^ο αιώνα, τον Κύριλλο Ιεροσολύμων, τον Θεόδωρο Μοψουεστίας, τον Αμβρόσιο, τον Κυπριανό, τον Αυγουστίνο, να αναφέρουν για τις Βιβλικές και μη, Τελετές του Βαπτίσματος, του Χρίσματος, της θείας Ευχαριστίας, της Μετανοίας και της Χειροτονίας. Όμως, σε καμιά μορφή και θέση δεν τις παρουσιάζουν ως “Μέσα της Χάριτος”, ούτε καθορίζουν ορισμένο αριθμό, ότι είναι επτά.

Διαπρεπείς εκπρόσωποι της περίφημης Σχολής της Αντιοχείας υπήρξαν ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Θεοδώρη-

τος ο Κύπρου, ο Διόδωρος ο Ταρσού και ο Θεόδωρος Μοψουεστίας. Αν λοιπόν τα Μυστήρια είχαν Αποστολική την προέλευση ως “Μέσα της Χάριτος”, οι διαπρεπείς αυτοί δάσκαλοι δεν θα έβλεπαν την ανάγκη να τα φέρουν στις Κατηχήσεις τους, και τον ορισμένο αριθμό τους; Ασφαλώς, ναι! Δεν δίδαν όμως μια τέτοια διδασκαλία. Για την ενσωμάτωση κάθε ανθρώπου στο Σώμα της Εκκλησίας, ήταν αναγκαίοι οι όροι της σωτηρίας, η πίστη και η μετάνοια, και ακολουθούσαν κατόπιν οι Βιβλικές Τελετές του Βαπτίσματος και της θείας Ευχαριστίας. Επειδή τότε άρχισε να εισχωρεί και το Χρίσμα από Ιουδαϊκή επίδραση, το αναφέρουν μεν ορισμένοι από τους ως άνω διδασκάλους, αλλά όχι ως “Μυστήριο”.

Παρά το γεγονός όμως ότι ορισμένοι από τους επίσημους δασκάλους της αρχαίας Εκκλησίας αναφέρουν το Χρίσμα έστω ως Τελετή, αυτό δεν σημαίνει ότι η πληροφορία αυτή είναι Θεόπνευστη. Υπήρξαν μεν επίσημοι δάσκαλοι της Εκκλησίας, αλλά δεν έπαψαν να είναι άνθρωποι υποκείμενοι σε πτώσεις και σε σφάλματα. Στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, και στις σελίδες 15-17, παραθέτω αρκετές από τις ανθρωπίνες αδυναμίες που χαρακτηρίζαν τους μεγάλους δασκάλους της Εκκλησίας. Είναι απόλυτα βέβαιο όμως ότι οι άνθρωποι αυτοί σέβονταν κάθε Βιβλική πληροφορία και εκδήλωση, αναφορικά με τις Τελετές που σημειώνονται στο Λόγο του Θεού. Για το λόγο αυτό γράφει χαρακτηριστικά ο Αυγουστίνος τα εξής: «Και τι άλλο παρά οι κανονικές Γραφές συνιστούνται».

Στο θέμα αυτό, των Μυστηρίων ως “Μέσων της Χάριτος”, δεν θα παραβλέψω τα ιστορικά κείμενα τα οποία μιλούν και υπεύθυνα δηλώνουν την αλήθεια. Πριν προχωρήσω στα ιστορικά κείμενα, θα αναφέρω εδώ λίγα από όσα σημειώνει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Β. Στεφανίδης, στο βιβλίο του “Εκκλησιαστική Ιστορία”, σελ.425.

Αναφερόμενος στην δωδέκατη εκατονταετηρίδα γράφει τα εξής: «Κατά την εποχή εκείνη, υπήρχε ακόμα αστάθεια περί της έννοιας και του αριθμού των Μυστηρίων. Ο Ιωάννης Δαμασκηνός εκ της προηγούμενης περιόδου (8^η εκατονταετηρίδας), αναφέρει κυρίως δύο, το Βάπτισμα και τη θεία Ευχαριστία (σ.σ. *Εκεί που αναφέρει και το Χρίσμα, δεν το αναφέρει ως Μυστήριο, όπως τα δύο*). Ο Νικόλαος ο Καβάσιλας (1350) αναφέρει τρία, τα δύο αναφερθέντα και το Χρίσμα, το συμπλήρωμα του Βαπτίσματος. Ο Θεόδωρος ο Στουδίτης, επίσης από την προηγούμενη περίοδο της 9^{ης} εκατονταετηρίδας (829), ακολουθώντας τα συγγράμματα του Διονυσίου του Αρεοπαγίτου, γραμμένα στα τέλη της 5^{ης} εκατονταετηρίδας, αναφέρει έξι, τα τρία αναφερθέντα, και με αυτά την μοναχική τελείωση (Μοναχικό βίο) και την ευχή των κεκοιμημένων, δηλαδή, τα μνημόσυνα (επιστολή 2, 16). ο μοναχός Ιώβ ο Ιασίτης (1270) αναφέρει οκτώ, τα γνωστά σ' εμάς επτά Μυστήρια και τη Μοναχική τελείωση... ο Συμεών ο Θεσσαλονίκης (1429) αναφέρει τα επτά Μυστήρια, τα οποία έχομε σήμερα».

Η αστάθεια όμως αυτή και το ανεβοκατέβασμα του αριθμού των Μυστηρίων δικαίως θέτει την απορία στον αναγνώστη: Μήπως και τα “Μυστήρια” είναι δολάρια και ανεβοκατεβαίνουν; Υπάρχει δυστυχώς, κωμικότητα στην υπόθεση!

Στο θέμα αυτό του αριθμού των “Μυστηρίων”, ο επίσης Πανεπιστημιακός δάσκαλος Χ. Ανδρούτσος γράφει τα εξής: «Και χωρία μεν που να μαρτυρούν περί της εβδομάδος των Μυστηρίων δεν υπάρχουν στη Γραφή... αλλά και η Παράδοση δεν αναφέρει τον αριθμό των Μυστηρίων, μόλις δε κατά τον 13^ο αιώνα αναφέρεται ο ορισμένος αριθμός αυτών μνημονευόμενος από εμάς από κάποιον Μοναχό Ιώβ, αντί της Μετανοίας, συναριθμούντος τη Μοναχική Τάξη, και από τον Μιχαήλ Παλαιολόγο που υπέβαλε στη Σύνοδο της Λυών, το 1274, ομολογία που αριθμούσαν σε επτά τα Μυστήρια»

Ομοίως δε και από τους Δυτικούς ο αριθμός επτά των Μυστηρίων μνημονεύεται πρώτα από τον Αλέξανδρο τον Γ' και τον Πέτρο του Λομβαρδού... στην Παράδοση λείπει ο ορισμένος αριθμός των Μυστηρίων» (“Δογματική” Χ. Ανδρούτσου, σελ. 314-315).

Επιστολή 8^η

Περὶ Μυστηρίων καὶ Τελετῶν

ΘΕΜΑ: Ο παραλληλισμός των Μυστηρίων ανατρέπει την αναγέννηση

Αγαπητέ αδελφέ,

Από την εποχή, που το “ειδικό ιερατείο” ακολούθησε την αντι-Βιβλική θέση στην οποία βρίσκεται και σήμερα, έχει μεν επιδείξει πολλά έργα, αλλά αντι-Βιβλικά και αυτά. Στην ιστορία σημειώνονται οι πιο σκοτεινές σελίδες του σκοτεινού έργου των “αντιπροσώπων”... του Ιησού.

Εάν συγκρίνουμε την πολιτική ιστορία με την Εκκλησιαστική, βλέπουμε ότι οι “ειδικοί ιερείς” της Δύσης και της Ανατολής υπερέχουν σε πολλούς τομείς, από τους Πολιτικούς, στα έργα του σκότους. Όταν λάβουμε υπόψη μας μόνο την εγκληματικό οργάνωση της Ιεράς Εξέτασης και τις Σταυροφορίες των ιερέων της Ρωμαϊκής Εκκλησίας και την καταδίκη στους πιο επίσημους Πατέρες της Εκκλησίας της Ανατολής από τους συναδέλφους τους, οδηγούμεθα στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι πρόκειται για ανθρώπους που συνεταιρίστηκαν με τον διάβολο, σε ό,τι αφορά το θέλημα και τα σχέδια του Θεού. Αυτός ήταν ο λόγος που ο Γρηγόριος ο Θεολόγος ήρθε στην ανάγκη να συστήσει στους ανθρώπους να αποφεύγουν κάθε σχέση και επαφή με τους “επισκόπους”. Έτσι εφαρμόζουν εκείνο που με κάθε θυσία θα έπρεπε να αποφεύγουν: *«ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία καὶ κατάρα – Από το ίδιο στόμα εξέρχεται ευλογία και κατάρα»* (Ιακ. 3:10).

Από τους ανθρώπους λοιπόν αυτούς, είναι δυνατόν να γίνει κάτι, που να είναι για τη δόξα του Θεού και το καλό του κοινού; Ακούστε λοιπόν, αγαπητοί μου, τα λόγια του προφήτη: *«ἀνέστησα σύντριμμα, ἀλγερὰ ἢ πληγὴ σου – έφε-*

ρα σε σένα καταστροφή, οδυνηρὴ εἶναι ἡ πληγὴ σου» (Ιερ.37:12).

Η μόλυνση έχει προχωρήσει. Ο χειρουργός πρέπει να θέσει πιο βαθιά το νυστέρι του. Πώς θα αντιμετωπιστεί αυτή η τραγελαφική κατάσταση των “ειδικών ιερέων;” Μέχρι σήμερα έδωσαν πολλές φορές δείγματα γραφής και απέδειξαν ότι είναι κακογράφοι. Με τα καμώματά τους και τα τερτίπια τους, αντί να γίνουν ευλογία, “έγιναν ψύλλοι στη γούνα του Παντοδύναμου”.

Είναι ευτύχημα ότι υπάρχει κάποιο άλλο έργο, άξιο του ονόματος Εκείνου που το έκανε, το έργο του Θεανθρώπου και Λυτρωτή. Το έργο αυτό ανορθώνει και αναστηλώνει τον άνθρωπο, καθαρίζει και δικαιώνει τον αμαρτωλό. Γι’ αυτό το έργο η “Γραφή της Αλήθειας”, λέει: *«οὗ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἴαθητε – του Οποίου τους μώλωπες γιατρευτήκατε»* (Α’ Πέτρ.2:24). Με το έργο αυτό δοξάστηκε ο Θεός και ικανοποιήθηκε η θεία Δικαιοσύνη. Αυτό σημαίνει ότι για τον αμαρτωλό που θα τηρήσει τους όρους της σωτηρίας, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι ο Θεός του έχει χορηγήσει τη Χάρη Του.

Η θυσία του θείου Λυτρωτή είναι επαρκής κατά θείο τρόπο. «Ο Θεός δεν ζητά τίποτε περισσότερο και δεν μπορεί να δεχτεί τίποτε λιγότερο. Όταν προσθέτει κανείς σε αυτό οτιδήποτε, ατιμάζει εκείνο, για το οποίο ο Θεός διακήρυξε, ότι ευαρεστήθηκε σε αυτό και μέσω του οποίου δοξάστηκε απείρως». Η θυσία λοιπόν αυτή είναι το θεμέλιο και ο ασφαλής τρόπος με τον οποίο σχετίζεται ο Θεός με τους ανθρώπους. Δεχόμενος κάθε αμαρτωλός τη θυσία του Ιησού, με τον θετικό αυτό τρόπο, είναι βέβαιος ότι σχετίζεται α-

πόλυτα με τον Θεό, όπως το παιδί με τον φυσικό του πατέρα. Έτσι ο αμαρτωλός γίνεται η κατοικία του Θεού “εν Χάριτι”, γιατί ο Θεός βρίσκεται πάντα εκεί που υπάρχουν τα θεμέλια των σχέσεών Του. Εφόσον λοιπόν πραγματοποιήθηκε το έργο αυτό, πια θέση μπορούν να έχουν άλλοι και αλλότριοι ως “Μέσα της Χάριτος;” Καμία απολύτως, καμία.

Σκοτεινά νέφη

Εκείνοι που ανέκαθεν κατηλεύονται τη θρησκεία έμειναν αχαλίνωτοι. Έτρεξαν, προσπάθησαν, αγωνίστηκαν και πάλεψαν “να βοηθήσουν” το τέλει έργο της ευαρέσκειας του Παντοδύναμου και Πάνσοφου Θεού. Δημιούργησαν συνθήκες και καταστάσεις, τελετές και πομπώδεις πράξεις, αλλά εκείνο που πέτυχαν δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο σκόνη, σκοτεινά νέφη και ο αποκλεισμός του Θεού από τα θεμέλια των σχέσεών Του. Αυτά τα νέφη της σκόνης και του ζόφου εξακολουθητικά σηκώνονται γύρω από τον άνθρωπο, με τα Μυστήρια και τις εξω-Βιβλικές Τελετές. Η σκόνη αυτή και τα σκοτεινά νέφη εμποδίζουν τον άνθρωπο να αντικρύσει τα αποτελέσματα των ευλογιών του Θεού και τη σωτηρία του Εσταυρωμένου.

Μεγάλες ζυμώσεις έγιναν, πολλοί τα μυαλά τους πίεσαν και αρκετά ψευδή συγγράμματα έγραφαν, αυτοί που κατηλεύονται τον Θεό και δεν φοβούνται τον Ύψιστο, προκειμένου να πετύχουν το σκοπό τους και να θέσουν σε εφαρμογή τα σχέδιά τους. Έτσι αποδείχτηκαν οι “ειδικοί ιερείς” και Σια, ειδικοί στη νοθεία, αλλά ανειδίκευτοι στην αλήθεια. Εφόσον θεσπίστηκε από τους ίδιους η “ειδική ιεροσύνη”, ήταν φυσικό, ότι έπρεπε να υπάρξουν και “ειδικά μέσα”, με τα οποία θα θεμελιώναν την “ειδικότητά” τους αυτή.

Τα νέφη όμως της σκόνης και του σκοταδιού, που καλύπτουν τον Ήλιο των ευλογιών του Θεού, δεν τα ανέχο-

νται εκείνοι που έχουν καλά τα μάτια και οξεία την όραση. Με την Πνοή του Πνεύματος του Παντοδύναμου διαλύουν τα σκοτεινά αυτά νέφη και με τη διαυγή τους όραση διακρίνουν την καθαρή από τη μολυσμένη ατμόσφαιρα.

Παρά το γεγονός ότι και ο Φ. Βαφείδης διαστρεβλώνει και αποσιωπά σε πολλά σημεία την ιστορική Χριστιανική αλήθεια, δεν μπόρεσε να αποφύγει το ιστορικό σημείο της έννοιας και του αριθμού των Μυστηρίων, και γράφει για την εποχή που αναφέραμε προηγουμένως, εκείνη που σημειώνουν άλλοι ιστορικοί και Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, τα εξής: «Ούτε η άγνοια, ούτε ο αριθμός των Μυστηρίων είναι ακόμα καθορισμένος την αποχή αυτή» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Φ. Βαφείδης, τόμος 1^{ος}, σελ.318).

Στην προσπάθειά τους οι κατηλεύόμενοι τη θρησκεία, έθεσαν σαν Μυστήρια και τα ειδωλολατρικά έθιμα των Μνημοσύνων, καθώς και την Τάξη των Μοναχών. Δεν τους ήταν αρκετό ότι δημιούργησαν κάθε ανώμαλο στοιχείο στο ουράνιο πολίτευμα της Εκκλησίας, αλλά ήθελαν, οι σκοταδιστές, να μυστηριοποιήσουν και την ειδωλολατρική τους Τάξη. Για το σκοπό αυτό έγραψαν και τα ψευδή συγγράμματα, με τα οποία νόμιζαν ότι θα εξαπατούσαν και αυτούς που έχουν οξεία την όραση.

Το γεγονός λοιπόν ότι είχαν θέσει μεταξύ των “Μέσων της Χάριτος” τα ειδωλολατρικά έθιμα που ανέφερα προηγουμένως, των Μνημοσύνων και της Τάξης των Μοναχών, φανερώνει κατά τρόπο αναντίρρητο ότι δεν ενεργούσαν με το Πνεύμα του Αληθινού Θεού, αλλά με την επήρεια του διαβόλου. Το πιο τρομερό είναι ότι στη μυστηριοποίηση αυτή στα ειδωλολατρικά έθιμα, την παρουσίασαν εκείνοι που υπέδειξαν τον αριθμό “επτά”, των Μυστηρίων, και από αυτούς κατόπιν τα πήραν οι Εκκλησίες, Ανατολική και Ρωμαιοκαθολική. Πώς συμβαίνει όμως, ώστε εκείνοι, που θέσπισαν τον “θεό-

πεμπτο” δήθεν αριθμό των επτά Μυστηρίων, να δεχτούν ένα μόνο μέρος της μαρτυρίας των μυστηριοποιητών, και να μην την δεχτούν εξολοκλήρου; Αφού στην Αγία Γραφή, στην Ιερά Παράδοση και στην ιστορία δεν αναφέρονται, με ποια λογική έκριναν από τις μαρτυρίες αυτών των μυστηριοπλαστών, ότι τα σημερινά “επτά Μυστήρια” είναι έγκυρα και τα άλλα, των Μνημοσύνων και της Τάξης των Καλογήρων, είναι άκυρα; Πάντως έκριναν ότι τα δύο “Μυστήρια” είναι ψεύτικα. Όταν όμως ένας μάρτυρας αποδειχθεί, έστω και σε ένα σημείο, ότι λέει ψέματα, δεν γίνεται πιστευτή και η υπόλοιπη μαρτυρία του και χαρακτηρίζεται σαν ψευδομάρτυρας. Η ειλικρίνεια άλλωστε ενός μάρτυρα κρίνεται και από τα πιο ασήμαντα γεγονότα της κατάθεσής του, τα οποία ή συμφωνούν και υποστηρίζουν της ειλικρίνειά του ή διαφωνούν και στιγματίζουν ως ψεύτικη την κατάθεσή του. Το γεγονός λοιπόν ότι οι μυστηριοπλάστες αυτοί αποδείχτηκαν από τις Εκκλησίες σε δύο σημεία ψεύτες, είναι χωρίς καμιά αμφιβολία, ψευδομάρτυρες. Αυτό σημαίνει ότι οι Εκκλησίες Ανατολική Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική, στηρίχτηκαν σε ψευδομαρτυρία προκειμένου να θεσπίσουν τον αριθμό των Μυστηρίων και να τα θέσουν ως “Μέσα Χάριτος”.

Για τον θείο Λυτρωτή δεν χρειάστηκε πολύς χρόνος να βρουν οι άλλοι “ειδικοί ιερείς” ψευδομαρτυρία για να Τον καταδικάσουν, προκειμένου να φυλάξουν και εκείνοι τους δικούς τους θεσμούς. Για τα “Μυστήρια” όμως χρειάστηκαν χίλια τρακόσα περίπου χρόνια! Ω, της αφέλειας, αφέλεια!

Υστερα λοιπόν από πολλές ζυμώσεις, τις πιέσεις των καταστάσεων και με βάση τα ψευδή συγγράμματα Αμβροσίου, Διονυσίου Αρεοπαγίτη κλπ, κατόρθωσαν οι κάπηλοι της Ορθοδοξίας να θεσπίσουν και αυτοκρατορικά να δογματίσουν οριστικά πλέον από το 1360 μέχρι το 1435 τα σημερινά Μυ-

στήρια “ως Μέσα τις Χάριτος”. Η διακήρυξη αυτή έγινε από τον Μανουήλ Καλέκα το 1360, από τον Συμεών Θεσσαλονίκης το 1429, από τον Ιωσήφ Βριένιο το 1435 «και από αυτούς που μετείχαν της Συνόδου στη Φλωρεντία».

Παιδαριώδης παραλληλισμός των Μυστηρίων

Όλη αυτή η προσπάθεια είχε βλάσφημο και πολύ επιζήμιο αποτέλεσμα. Εγκατέλειψαν οι “ειδικοί” στην παραδρομή, το μεγάλο και απαραίτητο θέμα της αναγέννησης εξαιτίας των Μυστηρίων, και με κάποιο παιδαριώδη παραλληλισμό προσάρμοσαν τον αριθμό τους με τις πνευματικές ανάγκες των ατόμων. Αυτό ήταν το αποκορύφωμα της σατανικής ενέργειας την οποία πέτυχε αυτός που πάντα αντιπράττει, ο διάβολος, στο θέλημα και τα σχέδια του Θεού. Ο Ρωμαίος Καλόγερος, Θωμά ο Ακινάτης ή Ακουίνος, ήταν ο εφευρέτης (1226-1274). Τότε, δηλαδή, που γίνονταν όλες οι ζυμώσεις για τον θεϊσμό των Μυστηρίων και όλες οι άλλες προσπάθειες που ήταν έξω από το σχέδιο του Πάνσοφου Θεού. Ο παραλληλισμός αυτός των Μυστηρίων προς τις πνευματικές ανάγκες των ατόμων, έχει ως εξής:

1) Για την αναγέννηση του ανθρώπου που πραγματοποιείται μόνο με το Πνεύμα το Άγιο, έθεσαν το Μυστήριο του Βαπτίσματος, ενώ τούτο γίνεται μόνο ως αισθητό σημείο της ταφής του παλαιού ανθρώπου και ως επισφράγισμα και επερώτημα της πίστεως, και μάλιστα σε ώριμη ηλικία («πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Πορευτείτε καὶ μαθητέψτε ὅλα τα ἔθνη, βαφτίζοντας αὐτοὺς στο ὄνομα του Πατέρα καὶ του Υιού καὶ του Ἁγίου Πνεύματος... Ὅποιος πιστέψει καὶ βαφτισθεὶς θα σωθεῖ» Μτ.28:19 Μκ.16:16).

2) Για την πνευματική ανάπτυξη έθεσαν με τρόπο εντελώς μαγικό το Μυστήριο του Χρίσματος. Ο άνθρωπος όμως αναπτύσσεται πνευματικά με τη μελέτη του θείου Λόγου, με την τακτική αυτοσχέδια προσευχή και με την επικοινωνία του με τον Θεό, μέσω του Ιησού Χριστού ως μοναδικού μεσίτη.

3) Για την πνευματική τροφή έθεσαν μεν το Μυστήριο της θείας Ευχαριστίας, αλλά δεν πληροφόρησαν τον άνθρωπο για την επιτακτική ανάγκη του Λόγου του Θεού, από τον οποίο πράγματι τρέφεται, αναπτύσσεται και ζωογονείται, και από τον οποίο πληροφορείται περί του σκοπού και της σημασίας της θείας Ευχαριστίας – “Το Δείπνο του Κυρίου”.

4) Για την Εξομολόγηση που πρέπει να γίνεται απευθείας προς το Θεό, άλλαξαν τη θεϊκή εντολή και τη θεμελίωσαν στους εαυτούς τους, και τούτο γιατί ο θεσμός αυτός τους έδωσε “ειδική Εξουσία”.

5) Για τις σωματικές δυνάμεις έθεσαν με τρόπο επίσης μαγικό, το Μυστήριο του Ευχελαίου. Την πληροφορία την πήραν από της Επιστολής του απ. Ιακώβου· «*ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος – Ἀσθενεῖ κανεῖς μεταξὺ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ ας προσευχηθοῦν πάνω του, ἀφοῦ ἀλείβουν αὐτόν με λάδι στο ὄνομα του Κυρίου. Καὶ ἡ προσευχή τῆς πίστεως θα σώσει τὸν ἀποκαμωμένο ἀσθενή καὶ θα ἐγείρει αὐτόν ὁ Κύριος*» (Ιακ.5:14-15). Αλλά ο ιερὸς συγγραφέας Ιακώβος δεν κάνει καθόλου λόγο περί Μυστηρίου. Απλά σημειώνει, ὅτι μαζί με τὴν προσευχή να επαλείφεται ὁ ἄρρωστος καὶ με τὸ λάδι, γιατί τὴν εποχὴ ἐκείνη τα φάρμακα τῆς λαϊκῆς ιατρικῆς, ἦταν τὸ λάδι καὶ τὸ κρασί. Δεδομένου ὅτι τα φάρμακα εἶναι στὴν Πρό-

νοια τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τοῦ ἀνθρώπου, δεν πρέπει να τα παραβλέπουμε. Πνευματικὲς ὁμως δυνάμεις αποκτᾷ ὁ ἄνθρωπος με τὴ λειτουργία τοῦ Πνεύματος τοῦ Ἁγίου, που τοῦ δίνει ἓνα νέο ρεύμα ζωῆς.

6) Για τὸν ἐξαγιασμό τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, τοποθέτησαν τὸ Μυστήριο τῆς “ειδικῆς ιεροσύνης”, με τοὺς “ειδικοὺς ιερεῖς”, **ἐνὼ κατὰ τὴ χειροτονία δεν χειροτονοῦνται ιερεῖς**, ἀλλὰ πρεσβύτεροι. Δηλαδή, καταγέλαστη πράξη καὶ ἀνόητος ἰσχυρισμός. Ἡ Ἁγία Γραφή ἀνατρέπει τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτὸ καὶ πληροφορεῖ τοὺς ἀνθρώπους, ὅτι ὅλοι οἱ ἀναγεννημένοι Χριστιανοὶ εἶναι “ιερεῖς καὶ βασιλεῖς” ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Τὸ θέμα αὐτὸ ἀνέλυσα με λεπτομέρειες στὸ βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑ-ΤΕΥΜΑ”.

7) Για τὸν πολλαπλασιασμό τοῦ ἀνθρώπινου γένους, μυστηριοποίησαν τὴν Τελετὴ τοῦ γάμου. Πρόκειται ὁμως περὶ παρεξηγήσεως στὸν παραλληλισμὸ που κάνει ὁ Παῦλος μεταξὺ γάμου καὶ τῆς μυστηριώδους ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ με τὴν Ἐκκλησία· «*τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι μέγαλο· ἐγὼ λοιπὸν το λέω γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία*» (Εφεσ.5:32).

Ὁ παραλληλισμὸς λοιπὸν αὐτὸς τῶν Μυστηρίων με τὶς πνευματικὲς ἀνάγκες δεν εἶναι σωστός. Δεν εἶναι στα μέτρα τῆς Ἁγίας Γραφῆς ἢ τῆς Ἱερᾶς Παράδοξης. Ὅλα αὐτὰ πραγματοποιοῦνται μόνο με τὴν ἀναγέννηση, ἡ ὁποία μετατρέπει καὶ μεταβάλλει ριζικὰ καὶ ὁλοκληρωτικὰ τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο κάνει «*καινὴ κτίσις – καινούργια κτίση*» (Β' Κορ.5:17) με νέα καρδιά, νέο πνεῦμα καὶ νέα ζωὴ.

Ἡ ἐξεταστικὴ δύναμη τοῦ Λόγου δείχνει ὅτι ὁ παραλληλισμὸς τοῦ Παπικοῦ Καλόγερου Ἀκουῖνου, εἶναι ἀνατρεπτικὸς στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ καὶ βλάσφημος στὴ λειτουργία τοῦ Πνεύματος που πραγματοποιεῖ τὴν ἀναγέννηση.

Πάντως διχάζονται οι γνώμες των Ορθοδόξων θεολόγων, αναφορικά με τον παραλληλισμό αυτό. Πλην όμως τον χρησιμοποιούν κατάλληλα και παράλληλα. Η χρησιμοποίηση του παραλληλισμού αυτού παρουσιάζει τα Μυστήρια ότι δεν διαφέρουν από “τον θεό του Ινδικού Ολύμπου Αβαλοκιτσεβάρ”, με τα πολυάριθμα κεφάλια και χέρια, που αντιστοιχούν στην απονομή των διαφόρων αρετών, που μορφοποιεί τον Βούδα Σακαμούνι».

Ο τρόπος με τον οποίο οι διάφοροι τοποθέτησαν τα Μυστήρια μέσα στους αιώνες, μοιάζει με αγράμματο και αμφιρρέποντα μαθητή, που για να εξαπατήσει το δάσκαλό του τονίζει κάθε επίρρημα με περισπωμένη και οξεία, λόγω αβεβαιότητας του τόνου που θέλει το επίρρημα.

Παράλογη δικαιολογία “τα Μυστήρια εν σπέρματι”

Στην έρευνά τους οι δημιουργοί και υποστηρικτές των Μυστηρίων ανακάλυψαν “την αρχή του παντός”. Είπαν και υποστήριξαν τότε, αλλά και οι σημερινοί υποστηρικτές διαφημίζουν, ότι τα Μυστήρια βρίσκονται “εν σπέρματι” στο Ευαγγέλιο, ή τέλος πάντων εκεί ανευρίσκονται οι κεντρικοί πυρήνες. Με βάση αυτούς τους πυρήνες, υποστηρίζουν ότι, οι Μαθητές του Κυρίου διαμόρφωσαν τα Μυστήρια. Ίσως, μάλλον, στην ανακάλυψή τους αυτή να επανέλαβαν και τα λόγια του Αρχιμήδη: **«Δος μοι πα στω και ταν γαν κινάσω»**. Αυτή είναι μια παράλογη δικαιολογία και βλάσφημη υποστήριξη. Είναι ένα χονδροειδέστατο ψέμα και ένα τερατώδες κατασκευάσμα. Και το πιο λυπηρό είναι, ότι η παράλογη αυτή διδασκαλία των Μυστηρίων διδάσκεται από τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους στα κούφια κεφάλια των φοιτητών, που χωρίς να έχουν ιδέα της Αγίας Γραφής, περιμένουν από αυτούς να ακούσουν και μηχανικά κάτι να μάθουν, για να πάρουν το Πτυχείο τους,

με το οποίο κατόπιν θα εμπορευτούν και εκείνοι την ιερή επιστήμη της θεολογίας.

Βιβλικά και ιστορικά, στα μέτρα της Ιεράς Παράδοσης και της επιστήμης αποδεικνύω πάντοτε, ότι η Αποστολική και η αμέσως Μεταποστολική Εκκλησία, όχι μόνο δεν χρησιμοποίησε ποτέ, αλλά ούτε και γνώριζε τα σημερινά Μυστήρια. Με ποια λογική λοιπόν υποστηρίζεται ότι η διαμόρφωση των Μυστηρίων έγινε από τους Μαθητές του Κυρίου; Ποιος από τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους μπορεί να μας πει, ότι αφού τα Μυστήρια διαμορφώθηκαν από τους Μαθητές του Χριστού, τότε τα χρησιμοποίησαν; Σε ποιο βιβλίο αναφέρονται; Από ποιους Αποστολικούς Πατέρες υποστηρίχθηκαν και από ποια Ιερά Παράδοση μαρτυρούνται; Εάν τολμήσετε να ανοίξετε το στόμα σας θα διαψεύσετε τον εαυτό σας, γιατί, να τα λόγια σας: «Δεν υπάρχει ρητή και άμεση μαρτυρία στη Γραφή». «Από καμία Γραφική ή Ιστορική Μαρτυρία δεν βεβαιώνονται».

Αν δε τα Μυστήρια βρίσκονται “εν σπέρματι” και οι Χριστιανοί επίσης, και η καθόλου Δράση της τότε Εκκλησίας, θα ήταν “εν σπέρματι”. Όταν όμως κάτι βρίσκεται σε σπέρματοιδή κατάσταση, δεν διαθέτει τις δυνατότητες για να παρουσιάσει δράση. Αλλά πώς θα εξηγήσουμε την απέραντη ζωτικότητα της Εκκλησίας εκείνης, για την οποία σημειώνει η Γραφή, ότι από την πρώτη ημέρα της σύστασής της *«πολλά τέρατα και σημεία έγινετο; – πολλά τέρατα και σημεία γίνονταν;»* (Πραξ.2:43). Άρα, είναι παράλογος ο τρόπος που χρησιμοποιούν για να δικαιολογήσουν τα Μυστήρια.

Για να στηρίξουν οι Μυστηριοπλάστες τον ισχυρισμό τους, έλαβαν υπόψη τους τις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες ο Κύριος μιλά για το αδιάλυτο του γάμου, για την πειθαρχική Εξουσία στους Μαθητές Του, και για τη χρήση του ελαίου, με την προσευχή των Πρε-

σβυτέρων, το οποίο αναφέρει ο απ. Ιάκωβος, ως φάρμακο της εποχής εκείνης («*ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχή τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ἢ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ* – Ασθενεῖ κανεῖς μεταξύ σας; Ἀς προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και ας προσευχηθούν πάνω του, αφού αλείψουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα του Κυρίου. Και η προσευχή της πίστης θα σώσει τον αποκαμωμένο ασθενή και θα ἐγείρει αὐτὸν ὁ Κύριος. Κι αν ἔχει κάνει ἁμαρτίες, θα ἀφεθοῦν σ' αὐτόν» Ιακ. 5:14-15). Αὐτά, ὅπως ἐξηγῶ στη θέση του κάθε σημείου, δεν τους προσφέρουν καλές βάσεις.

Ο ὅρος “Μυστήριο”

Στην πολυετή προσπάθεια της ἐπικράτησης των Μυστηρίων, χρησιμοποίησαν το σχετικό ρῆμα “**μῶ**”, για να δώσουν τον ὅρο “Μυστήριο”, που σημαίνει κλείνω τα μάτια και τα χεῖλη. Με αὐτό θέλουν να παρουσιάσουν τον ὅρο “Μυστήριο”, ὅτι σημαίνει “κάθε μυστικό και ἀποκεκρυμμένο, το ἀκατάληπτο και ἀνέκφραστο”. Δηλαδή, πρέπει να κλείσεις τα μάτια σου και το στόμα σου, και να δεχτεῖς ἀνεξέταστα και ἀδιαμαρτύρητα ἐκεῖνα, που ὁ Μυστηριοπομπὸς παπὰς ἔλαβα ἀπὸ τους Μυστηριοπλάστες και Μυστηριοκατασκευαστές και τα ὁποῖα θέλει με τρόπο μαγικό να σου προσφέρει. Σε τι διαφέρουν λοιπὸν τα Μυστήρια ἀπὸ ἐκεῖνα των ειδωλολατρῶν; Εἶναι, συνελπώς, ἢ ὄχι ἐμπνευση ειδωλολατρική, ὁ θεσμὸς των Μυστηρίων;

Ἔτσι πέτυχαν οἱ Μυστηριοκατασκευαστές ἓνα ἀφάνταστα ἐπιζήμιο ἔργο. Κλείνουν τα ὄργανα μάτια και χεῖλη, με τα ὁποῖα ὁ ἄνθρωπος ἐπικοινωνεῖ με τον Θεό. Με τα μάτια ἀτενίζει πρὸς τον οὐρανὸ και με τα χεῖλη του

μιλά στον Θεὸ και Πατέρα του. Τέλος, με τα χεῖλη του ψάλλει «*θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντὸς τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἐστὶ καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ* – *θυσία αἰνέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπὸ των χειλίων μας που ὁμολογοῦν το ὄνομά Του*» (Εβρ.13:15).

Εἶναι ἀλήθεια, ὅτι στην Ἀγία Γραφή, ἡ λέξη “Μυστήριο” ἀναφέρεται πολλές φορές. Ἀλλὰ στην Παλαιὰ Διαθήκη ἔχει τὴν ἔννοια κάποιας διήγησης, ὅπως το ὄνειρο του Ναβουχοδονόσορα (δες Δανιήλ 2:18, 27, 30). Στην Καινὴ Διαθήκη ἔχει τις ἐξῆς ἔννοιες:

1) **Ρωμαίους 14:24** «*κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνους αἰωνίους σεσιγημένου* – σύμφωνα με τὴν ἀποκάλυψη του μυστηρίου για τὸ ὁποῖο εἶχε τηρηθεῖ σιγή ἀπὸ χρόνους αἰώνιους». Του κηρύγματος του Ἰησοῦ Χριστοῦ, με τὸ ὁποῖο φανέρωσε ὁ Θεὸς τὴν ἀγνωστὴ Βουλὴ Του στον ἄνθρωπο, για τὴ σωτηρία του ἀνθρωπίνου γένους.

2) **Εφεσίους 1:9** «*γνωρίσας ἡμῖν τὸ μυστήριον τοῦ θελήματος αὐτοῦ* – *γνωρίζοντας σ' ἐμὰς τὸ μυστήριο του θελήματος Αὐτοῦ*». Τῆς γνωστοποίησης του θελήματος του Θεοῦ, για τὴν ἐκλογὴ και τὴν υιοθεσία στη γενεὰ του Θεανθρώπου, μέσω τῆς ἀπολύτρωσής Του.

3) **Εφεσίους 3:3** «*κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον* – σύμφωνα με ἀποκάλυψη μου γνώρισε τὸ μυστήριο». Τῆς ἀνύψωσης των ἐθνῶν ἀπὸ τὴν τέλεια κατὰπτωση, σε τέτοιο δόξα, ὥστε να συναντηθοῦν και να συνδοξαστοῦν με τον Υἱὸ του Θεοῦ ὡς συγκληρονόμοι τῆς αἰώνιας δόξας.

4) **Εφεσίους 5:32** «*τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν* – *Τὸ μυστήριο τοῦτο εἶναι μεγάλο· ἐγὼ λοιπὸν τὸ λέω για τον Χριστὸ και για τὴν Ἐκκλησία*». Του συμβολισμοῦ σε κάποιο θεσμό, ὅπως ὁ γάμος, ὁ ὁποῖος συμβολίζει τὴν ἔνωση του θείου Ἀνθρωπὲ με τὴν Ἐκκλησία.

5) **Κολοσσαείς 2:2-3** «ἵνα παρακληθῶσιν αἱ καρδίαι αὐτῶν, συμβιβασθέντων ἐν ἀγάπῃ καὶ εἰς πάντα πλοῦτον τῆς πληροφορίας τῆς συνέσεως, εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσι πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι – για να παρηγορηθούν οι καρδιές τους και μαζί να κρατηθούν μέσα στην αγάπη και σε κάθε πλούτο της πλήρους βεβαιότητας της σύνεσης, και σε επίγνωση του μυστηρίου του Θεοῦ, και Πατέρα και του Χριστοῦ, στον Οποῖο ὅλοι οι θησαυροὶ της σοφίας και της γνώσης εἶναι ἀπόκρυφοι». Της καταλλαγῆς και ἐλευθερίας προς τον Θεό ἐπικοινωνίας μέσω του Ἰησοῦ Χριστοῦ.

6) **Α' Κορινθίους 2:7** «λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ – μιλοῦμε σοφία Θεοῦ μέσα σε μυστήριο». Της ἀποκάλυψης της μυστηριώδους διδασκαλίας του Αἰώνιου και ἀσύλληπτου Θεοῦ, την οποία γνωστοποιεῖ στους ξεπεσμένους ἀνθρώπους.

7) **Α' Τιμόθεον 3:16** «ὁμολογουμένως μέγα ἐστὶ τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον – ὁμολογουμένως μέγα εἶναι τὸ μυστήριο της εὐσεβείας». Της ἐνσάρκωσης του Σωτῆρα, ὡς «μυστήριο εὐσεβείας».

8) **Β' Θεσσαλονικεῖς 2:1-7** «Ἐρωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ' αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι' ἐπιστολῆς ὡς δι' ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδὲνα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἐστὶ Θεός. Οὐ μνημονεύετε ὅτι ἔτι ὦν

πρὸς ὑμᾶς ταῦτα ἔλεγον ὑμῖν; καὶ νῦν τὸ κατέχον οἴδατε, εἰς τὸ ἀποκαλυφθῆναι αὐτὸν ἐν τῷ ἑαυτοῦ καιρῷ· τὸ γὰρ μυστήριον ἤδη ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας, μόνον ὁ κατέχων ἄρτι ἕως ἐκ μέσου γένηται – Παρακαλοῦμε λοιπὸν εἰς, ἀδελφοί, ὅσον ἀφορὰ την παρουσίαν του Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ και τη σύναξή μας στο ἴδιο μέρος κοντά Του, να μη σαλευτεῖτε γρήγορα ἀπὸ την ψυχραιμία του νου σας, μήτε να θορυβεῖστε, μήτε με πνεῦμα μήτε με λόγο μήτε με ἐπιστολὴ σαν να ἦταν ἀπὸ ἐμᾶς, πῶς δῆθεν ὅτι ἔχει ἐρθεῖ ἡ ἡμέρα του Χριστοῦ. Κανείς ας μὴ σας ἐξαπατήσῃ κατὰ κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα ἐρθεῖ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἀν δεν ἐρθεῖ πρῶτα ἡ ἀποστασία και ἀποκαλυφτεῖ ὁ ἄνθρωπος της ἀμαρτίας, ὁ γιος της ἀπώλειας, αὐτός που ἀντιτάσσεται και ὑπερυψώνεται ἐνάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ἢ σέβασμα, ὥστε να καθίσει αὐτός στο ναὸ του Θεοῦ ὡς θεός, για να ἀποδεικνύει τον ἑαυτὸ του ὅτι εἶναι θεός. Δεν θυμάστε ὅτι, ἐνῶ ἡμουν ἀκόμη κοντά σας, αὐτὰ ἔλεγα σ' εἰς; Και τώρα ξέρετε Ἐκεῖνο που τον ἐμποδίζει, στο να ἀποκαλυφτεῖ αὐτός κατὰ τὸ δικό του καιρό. Γιατί τὸ μυστήριο της ἀνομίας ἤδη ἐνεργεῖται· μόνο Ἐκεῖνος που τὸ ἐμποδίζει τώρα, τὸ κάνει, ὡσὸ του φύγει ἀπὸ τὴ μέση». Του μυστηρίου της ἀνομίας.

9) **Α' Κορινθίους 15:51-52** «ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ἀτόμῳ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα – Ἰδοὺ, μυστήριο λέω σ' εἰς: ὅλοι δεν θα κοιμηθούμε, ὅλοι ὅμως θα ἀλλάξουμε, σε μια στιγμή, σε ριπὴ ὀφθαλμοῦ, κατὰ την ἐσχάτη σάλπιγγα. Γιατί θα σαλπίζει και οι νεκροὶ θα ἐγερθῶν ἀφθαρτοι και ἐμεῖς θα ἀλλάξουμε». Της ἀνάστασης των νεκρῶν.

Συνολικά, ἡ λέξη “Μυστήριο”, ἀναφέρεται σαράντα πέντε φορές στην Ἀγία Γραφή. Σε καμία περίπτωση ὁμως

δεν έχει την έννοια της μυστηριώδους τελετής από τον “ειδικό ιερέα”. Ούτε δικαιολογείται ο ισχυρισμός ότι με το Μυστήριο μεταδίδεται η θεία Χάρη.

Χαρακτηριστικά το ομολογεί και ο υποστηρικτής των Καλογεरिकών Μυστηρίων κ. Τρεμπέλας: «Πάντως στην Αγία Γραφή πουθενά δεν απαντάται με την έννοια της ιερής τελετής, αυτής που με αισθητό σημείο μεταδίδει υπεραισθητικά την αόρατη Χάρη του Αγίου Πνεύματος» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.11).

Οι Απολογητές και οι Πατέρες της Εκκλησίας των πρώτων αιώνων, όπως ο Ιουστίνος, ο Τερτυλλιανός, ο Κυπριανός, κ.α. είχαν υπόψη τους τις έννοιες περί Μυστηρίων όπως και εδώ τις σημείωσα. Γι’ αυτό χρησιμοποιούν τον όρο “Μυστήριο” σε γενικότερη έννοια. Έτσι βλέπουμε ότι “μυστήριο” ονόμαζαν την αποκάλυψη της Χριστιανικής Διδασκαλίας, η οποία αφού αποκαλύφτηκε, παύει να είναι “μυστήριο”, γιατί οι Μαθητές του Χριστού μάς αποκάλυψαν «*πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ – ὅλη τὴ βουλή του Θεοῦ*» (Πραξ.20:27).

Την αποκάλυψη της μυστηριώδους αυτής αλήθειας, εξηγεί ο απ. Πέτρος αναφερόμενος στους προφήτες που χρησιμοποίησε ο Θεός για να ανακοινώσει στον κόσμο τη μυστηριώδη αλήθεια της σωτηρίας του ανθρώπινου γένους με την ενανθρώπιση και θυσία του Ιησού Χριστού. Η εξήγηση του Πέτρου έχει ως εξής: «*οἷς ἀπεκαλύφθη ὅτι οὐχ ἑαυτοῖς, ὑμῖν δὲ διηκόνουν αὐτά, ἃ νῦν ἀνηγγέλη ὑμῖν διὰ τῶν εὐαγγελισσαμένων ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ ἀποσταλέντι ἀπ’ οὐρανοῦ – Σ’ αυτοὺς ἀποκαλύφτηκε ὅτι ὄχι για τοὺς εαυτοὺς τοὺς, ἀλλὰ για ε-σὰς διακονοῦσαν αὐτά, τα οποία τώρα αναγγέλθηκαν σ’ εσὰς διαμέσου αὐτῶν που εὐαγγέλισαν εσὰς με Πνεῦμα Ἅγιο που ἀποστάλθηκε ἀπὸ τον οὐρανὸ*» (Α’ Πέτρ. 1:12).

Ἀλλὰ σημεῖα του Λόγου του Θεοῦ, τα οποία φανερῶνουν και δίνουν πλήρως στην έννοια της λέξεως “μυστήρι-

ο”, ὅπως αναφέρεται στο Ευαγγέλιο εἶναι τα εξής: «*ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν – σ’ εσὰς ἔχει δοθεῖ να γνωρίσετε τα μυστήρια τῆς βασιλείας των ουρανῶν*» (Μτ.13:11), «*Ὑμῖν δέδοται γινῶναι τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ – Σ’ εσὰς ἔχει δοθεῖ να γνωρίσετε τα μυστήρια τῆς βασιλείας του Θεοῦ*» (Λκ.8:10), «*Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε παρ’ ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πόρρωσις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ – δεν θέλω να ἀγνοεῖτε εσεῖς, ἀδελφοί, το μυστήριο αὐτό, για να μὴ θεωρεῖτε τοὺς εαυτοὺς σας φρόνιμοις, ὅτι δηλαδὴ ἔχει γίνῃ πώρωση μερικῶς στον λαὸ Ἰσραὴλ, μέχρις ὅτου εἰσέλθῃ ἡ πληρότητα των ἐθνικῶν*» (Ρωμ. 11:25), «*Οὕτως ἡμᾶς λογιζέσθω ἄνθρωποι, ὡς ὑπηρετὰς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοις μυστηρίων Θεοῦ... καὶ ἂν ἔχω προφητεῖαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα – Ἐτσι ας μας θεωρεῖ κάθε ἄνθρωπος: ὡς ὑπηρετὲς Χριστοῦ καὶ οἰκονόμοις μυστηρίων του Θεοῦ... Καὶ ἀν ἔχω προφητεῖα καὶ ξέρω τα μυστήρια ὅλα*» (Α’ Κορ.4:1, 13:2), «*ἡ οἰκονομία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἀποκεκρυμμένου ἀπὸ τῶν αἰώνων ἐν τῷ Θεῷ... γνωρίσαι τὸ μυστήριον τοῦ εὐαγγελίου – ἡ κοινωνία του μυστηρίου που ἦταν κρυμμένο ἀπὸ την ἀρχὴ των αἰώνων μέσα στον Θεό... για να κάνω γνωστό το μυστήριο του εὐαγγελίου*» (Εφεσ.3:9, 6:19), «*τὸ μυστήριον τὸ ἀποκεκρυμμένον ἀπὸ τῶν αἰώνων καὶ ἀπὸ τῶν γενεῶν... εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ – το μυστήριο που ἦταν ἀποκεκρυμμένο ἀπὸ την ἀρχὴ των αἰώνων καὶ ἀπὸ τις προηγούμενες γενεές... σε ἐπίγνωση του μυστηρίου του Θεοῦ*» (Κολ.1:26, 2:2).

Ἀγαπητέ Γέροντα. Ο αναγνώστης του παρόντος, χωρὶς καμία δυσκολία θα ἀντιληφθεῖ τις μεγάλες καὶ πολὺ ἐπιζήμιες προσθήκες, τις οποίες πρόσθεσαν στο Ἀποστολικὸ πολίτευμα της Εκκλησίας, ἐκεῖνοι, που δεν παρέμει-

ναν με αυστηρότητα στα Βιβλικά και ιστορικά κείμενα, και στην Παράδοση της αρχαίας Εκκλησίας. Θα αντιληφθεί επίσης, ο αναγνώστης, ότι υπήρξε ένας φαύλος κύκλος και ένα κωμικό δραματολόγιο στην εποχή για την οποία μιλούν τα ιστορικά κείμενα, τότε που γίνονταν οι ζυμώσεις, για την επικράτηση των σημερινών Μυστηρίων. Θα διαπιστώσει επίσης, ο αναγνώστης, ότι και αυτοί οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, σημειώνουν μεν τα αληθινά σημεία, όταν ιστορικά και ερμηνευτικά δεν μπορούν να τα αποφύγουν, κατορθώνουν όμως να τα σκεπάσουν με τα δικαιολογητικά **“εν τούτοις”** και τα εωσφορικά **“αλλά”**, τα οποία χρησιμοποιούν σαν πόδια προκειμένου να στηρίξουν το χωλό Καλογερικό σύστημα, που έχει επικρατήσει, αυτό που χωλαίνει **“και από τα δύο ισχία”**.

Όλες αυτές οι διαπιστώσεις πείθουν τον καθένα στο απόλυτο, ότι μόνο ψευδή συγγράμματα αναφέρουν και διατυπώνουν το θεσμό των **“Μυστηρίων”** και τον αριθμό τους.

Οι εκτός της Βουλής του Θεού **“ειδικοί ιερείς”** είδαν την ανάγκη να σταθεροποιήσουν δογματικά τη θέση τους, και δεν υπήρχε άλλος τρόπος, παρά η ανακάλυψη κάποιου θεσμού Τελετών, που μόνο αυτοί να έχουν το δικαίωμα να τελούν και μέσω αυτού να δένουν και να λύνουν. Και επειδή δεν βρήκαν Αποστολικό ή της Ιεράς Παράδοσης στήριγμα, το δημιούργησαν μόνοι τους.

Για τη σύσταση λοιπόν της **“ειδικής ιεροσύνης”** επινόησαν πολλά και έγραψαν ό,τι ήθελαν ή νόθευσαν αρχαία συγγράμματα, όπως οι επιστολές του Ιγνατίου Αντιοχείας, τις οποίες ή νόθευσαν απατηλά ή απατηλά χέρια τις έγραψαν.

Για την Εξουσία τους παρουσίασαν τα **“ψευδοκλημένα”**.

Για το θεσμό των **“Μυστηρίων”**, πρόβαλαν τον ψευδώνυμο Αμβρόσιο, και για τον αριθμό τους σε **“επτά”**, χρησιμοποίησαν το επίσης ψευδέστατο βι-

βλίο του Διονυσίου του Αρεοπαγίτου. Ω... του θαύματος λοιπόν η ανακάλυψη πέτυχε. **“Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους”**.

Αγαπητέ αδελφέ. Η Εκκλησία είναι Σώμα του Χριστού, **“τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους”** (Εφεσ.1:23). Είναι το συμπλήρωμα, που προστιθέμενο σε ένα άλλο μέρος, αποτελεί μαζί του ένα σύνολο. Έτσι λοιπόν ο Χριστός η Κεφαλή, και η Εκκλησία το Σώμα αποτελούν την μία **“καινή κτίσις – καινούργια κτίση”** (Β' Κορ.5:17). Αυτό το σύνολο έχει ανάγκη από ιδιαίτερους αγωγούς για να έρθει σε επαφή με την Κεφαλή, αφού είναι σύνολο; Ασφαλώς, όχι! Είναι σύνολο. Είναι σώμα αναπόσπαστα συνδεδεμένο με την Κεφαλή, από τη σάρκα Αυτού και από τα οστά Αυτού. **“ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ – Γιατί είμαστε μέλη του σώματος Αυτού, από τη σάρκα Του και από τα οστά Του”** (Εφεσ.5:30).

Ο Χριστιανός λοιπόν λαμβάνει τη Χάρη του Θεού, χωρίς τη μεσολάβηση των Μυστηρίων. Κανένα εμπόδιο δεν υπάρχει από μέρους του Θεού.

Αγαπητέ, αδελφέ. Εδώ τελειώνω αυτά, που σε γενικές γραμμές αφορούν τα Μυστήρια. Στη συνέχεια θα ασχοληθώ ειδικά με το κάθε Μυστήριο. Επιτρέψτε μου όμως να σας ρωτήσω: Τελειώσατε εσείς με την ευθύνη που φέρετε στην αδιάψευστη αλήθεια των Βιβλικών και Ιστορικών εκείνων κειμένων, που παρουσιάζουν την ασυμφωνία του αρχαίου εκκλησιαστικού πολιτεύματος, με το σημερινό; Δεν νομίζω.

Λαμπρό στην προκειμένη περίπτωση έχουμε το παράδειγμα του ευσεβή βασιλιά του Ιούδα, Ιωσία. Η ευσέβειά του και η πίστη του δεν τον άφηναν να ανεχθεί εκείνα που η ανθρώπινη φαντασία πρόσθεσε στη θρησκευτική ζωή του λαού. Πήρε λοιπόν στα χέρια του την ιερή Βίβλο και αφού συγκέντρωσε το

λαό «*ἀνέγνω ἐν ὧσιν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης – διάβασε στ' αὐτιά τους ὅλα τα λόγια του βιβλίου τῆς διαθήκης*». Στη συνέχεια ἔδωσε ἐντολή να ἀποξενώσουν κάθε ξένο στοιχεῖο που υπήρχε στη θρησκευτική ζωὴ του λαοῦ, «*τοῦ ἀναστῆσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης, τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον – ὥστε να ἐπιβεβαιώνει τα λόγια τῆς διαθήκης αὐτῆς, που εἶναι γραμμένα στο βιβλίον*» του Θεοῦ. Υπέδειξε τον τρόπο τῆς ἀληθινῆς λατρείας και εἶπε στο λαό να γιορτάσουν και να θρησκευσουν κατὰ «*γεγραμμένα ἐπὶ τὸ βιβλίον – που εἶναι γραμμένα στο βιβλίον*». Για τον βασιλιά αὐτόν, λέει ἡ Γραφή: «*καὶ ἐποίησε τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς Κυρίου – Καὶ ἐπράξε το εὐθὺ στους ὀφθαλμοὺς του Κυρίου*» (δεξ Δ' Βασιλειῶν κεφ.22, 23:28).

Δεν νομίζεται λοιπόν, ἀδελφέ μου, ὅτι πρέπει να δώσετε και εσεῖς, ὡς Κεφαλὴ τῆς Ορθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν ἀφορμὴ να πει και για εσὰς ὁ Θεός, τα ἴδια λόγια;

Εργάζεστε και δραστήρια κινεῖστε για τὴν ἔνωση των Ἐκκλησιῶν. Παράλληλα ὁμως πρέπει να κινεῖστε και για το χωρισμό του σίτου ἀπὸ τα ζιζάνια, για να βρεῖ ἡ “Ορθοδοξία” τὴν ὀρθὴ δοξασία. Γενικά ὁμως, ὅπως πολιτεύονται σήμερα οἱ Ἐκκλησίες, καλλιεργοῦν σε μεγάλο βαθμὸ ζιζάνια, μέσα στα ὁποία ὑπάρχει λίγος σίτος, τον ὁποῖο ὁμως καταπνίγουν οἱ ἐγωισμοί, ἡ μάταιη δόξα, ἡ ἐκμετάλλευση, το ἐμπόριο, οἱ φανατισμοί, οἱ κακοδαίμονιες και το ἀστικό πνεῦμα με το ὁποῖο διοικούνται. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι εἶναι πάρα πολλὰ τα ζιζάνια και ἀπαιτεῖται πολλὴ και μεγάλῃ προσπάθεια καθαρισμοῦ.

Ὅλα αὐτὰ πρέπει να σας κάνουν να θυμηθεῖτε το «*Στώμεν καλῶς*». Βαδίζετε κακὸ δρόμο. Τι κάνατε για να ἀποκτήσετε τὴν ἐμπιστοσύνη του λαοῦ! Ἀρκεῖστε σε ἓνα Φαρισαϊκὸ κήρυγμα, μεστό ἐγωισμοῦ, κενοδοξίας και φανατισμοῦ, στερούμενο ἀπὸ τὴ ζωοπάροχη δύναμη του Πνεύματος του Θεοῦ. Ἰκανοποιεῖστε στους παχυλοὺς μισθοὺς σας, και για τις ἀνάγκες των μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, του Σώματος του Χριστοῦ, τους παρηγορεῖτε με, τὴ Φαρισαϊκὴ υποκρισία. «Ο Κύριος να σε εὐλογήσει – ὁ Θεός εἶναι μέγας».

Με εὐσφορικὸ φανατισμὸ και με τὴν ἐπιπολάζουσα πάντα υποκρισία φροντίζετε να φυλάσσετε τους Κανόνες τῆς καλογεροκακοδοξίας και τόσα ἄλλα σφαλερὰ “δόγματα”, και ἀρνεῖστε να φυλάξετε τα Βιβλικὰ δόγματα τῆς ἀγάπης του Θεοῦ και τῆς σωτηρίας. Και τὴ σφαλερὴ αὐτὴ πορεία σας τὴν ονομάζετε “ζήλο τῆς ἀλήθειας”.

Τι κάνατε για να συνηθίσετε τους ἀνθρώπους του ποιμνίου σας να μελετοῦν τὴν Ἁγία Γραφή, που εἶναι ὁ Λόγος του Θεοῦ και να πληροφοροῦνται ἀπὸ τὴν Πηγὴ τις σχέσεις τους με τον Θεὸ τῆς ἀγάπης; Δεν κάνατε τίποτα! Οὔτε και σεῖς μελετάτε. Και ὅπου σε κύκλους συλλόγων ἢ Σωματείων γίνεται κάποια μελέτη, παραλείπονται εσκεμμένα τα σημεῖα ἐκεῖνα που δίνουν φως, γιατί ὅταν ὁ λαὸς φωτιστεῖ, θα σας παραμερίσει. Θα διαπιστώσει ἀπὸ τὴν Πηγὴ ὅτι λαθραῖα εἰσχωρήσατε στους κύκλους τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει να ἔχει ἀνθρώπους ποιμένες, που υπηρετοῦν το Εὐαγγέλιο, ὄχι τὴν υπαλληλικὴ τους θέση και τῆς κενοδοξίας σας τα δόγματα.

Το Μυστήριο του Βαπτίσματος

Αγαπητέ αδελφέ,

Η αντιστροφή των θεϊκών όρων και το αναποδογύρισμα των Βιβλικών εντολών, η αδιαφορία των υπευθύνων και τα κατά μαγικό τρόπο τελούμενα “Μυστήρια”, μου δημιουργούν έντονη την αισθητικότητα, μου κεντούν περισσότερο την ευθιξία, μου αναστατώνουν το λογισμό και με κάνουν να πονώ, για τη Μάνα μου, την Ορθόδοξη Εκκλησία. Αυτή με γέννησε, αλλά με γαλούχησε σε παραστρατημένους δρόμους και σε αμαρτωλές εστίες.

Όταν διαπίστωσα τον παραστρατημένο δρόμο στον οποίο βρίσκεται και απέκτησα δική μου αντίληψη, θεώρησα καλό να την εγκαταλείψω και να ζητήσω αλλού και σε άλλους τόπους τη μητρική στοργή και τη σπλαχνική εκκλησιαστική αγάπη. Ούτε στιγμή όμως δεν έπαψα να την αγαπώ, να την πονώ και να τη λυπούμε. Γι’ αυτό με όλη την ειλικρίνεια σημειώνω, ότι εσείς μεν οι Δεσποτο-παπάδες φοράτε τα μαύρα ράσα, αλλά εγώ πενθώ για εσάς. Εσείς διαβάζετε τους κλαψιάρικους ύμνους στους πεθαμένους, αλλά εγώ κλαίω για εσάς τους ζωντανούς. Το πένθος μου αυτό και η λύπη μου η μεγάλη, με ωθούν να σας πλησιάσω περισσότερο, προκειμένου να βοηθήσω την παραστρατημένη αυτή Μάνα. Δεν έχω καμία πρόθεση να την κατηγορήσω.

Εάν λοιπόν αγαπάτε την παραστρατημένη αυτή Μάνα, κατά θείο τρόπο, είναι φρόνιμο, αλλά και θείο, να ενώσουμε τις προθέσεις μας και να συντονίσουμε τις δυνάμεις μας για την προστασία και την ένωσή της με τον νόμιμο σύζυγό της και τον Ουράνιο Νυμφίο της. «Ιδού, Αυτός έρχεται». Και «φοβερὸν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος – Φοβερό είναι να πέσει κανείς στα χέρια του ζωντανού Θεού» (Εβρ.10:31).

Αγαπητέ αδελφέ. Συνεχίζοντας την προσπάθειά μου αυτή, στο να κατανοήσω τα Ανάποδα της Θρησκείας, και εφόσον τελείωσαν αυτά που αφορούν σε γενικές γραμμές τα Μυστήρια, θα ασχοληθώ τώρα ειδικά για κάθε Μυστήριο. Θα ακολουθήσω την ίδια τακτική, με τις ίδιες πηγές και τα ίδια βοηθήματα. Δεν θα παραβλέψω ποτέ την Αποστολική Ιερά Παράδοση, αλλά με αγανάκτηση θα απωθήσω την εκκλησιαστική, την οποία διαμόρφωσαν απαίδευτοι Μοναχοί και κάπηλοι της Ορθοδοξίας.

Θα καταδείξω, με τα μέτρα που χρησιμοποιώ, ότι και για το πρώτο Μυστήριο του Βαπτίσματος, οι διαστρεβλωτές της ουράνιας αλήθειας, αντέστρεψαν τους όρους και ΑΝΑΠΟΔΟΓΥΡΙΣΑΝ ΤΗ ΘΕΙΑ ΕΝΤΟΛΗ που κατά την ανορθόδοξη αντίληψη, ο άνθρωπος γίνεται μέλος της Εκκλησίας, με το Βάπτισμα.

Η θεϊκή εντολή είναι τούτη: «ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Ὅποιος πιστεύει καὶ βαπτιστεῖ θα σωθεῖ» (Μκ.16:16). Την αναποδογύρισαν όμως και την εφαρμόζουν ως εξής: «Ὅποιος βαπτιστεῖ καὶ πιστεύει θα σωθεῖ».

Ο Χριστιανός λοιπόν σήμερα καλείται να διερευνήσει και να διαπιστώσει την αλήθεια από τη μοναδική Πηγή, την Αγία Γραφή, και να δεχτεί όποια εντολή θέλει, την ανθρώπινη ή τη θεϊκή.

Στην ιερή αυτή προσπάθειά μου, αντιλαμβάνομαι, ότι δεν αρκεί να παρουσιάσω μία δογματική και Βιβλική μόνο θέση, στα θέματα που μας απασχολούν. Βλέπω εξίσου την ανάγκη να διατυπώσω παράλληλα και την πρακτική σπουδαιότητα αυτών των θεμάτων.

Προτυπώσεις, Προεικονίσεις, προειδοποίηση και προπαρασκευή του Χριστιανικού Βαπτίσματος

Ο Θεός, σαν Πατέρας της αγάπης, με την πρόθεση και επιθυμία που είχε να λυτρώσει το ανθρώπινο γένος, έδωσε με αισθητά σημεία τρόπους, σύμβολα και καταστάσεις, με τα οποία να μπορεί ο άνθρωπος να αντιληφθεί και να πιστώσει την απολύτρωσή του και να βεβαιωθεί για την αιώνια σωτηρία του. Ένας τέτοιος τρόπος, ένα σχετικό σύμβολο και σοβαρό αισθητό σημείο, είναι το Βάπτισμα. Για το λόγο ακριβώς αυτόν έδωσε ο Θεός έναν τύπο και σύστησε μία δημόσια πράξη, που συμβολίζει την αφιέρωση του πιστού στην υπακοή των όσων λέει ο Ίδιος. Η πράξη αυτή παρουσιάζει καλύτερα και σαφέστερα από κάθε άλλο μέσον την απολύτρωση “από την αμαρτία και την ακαρπία”, και η οποία θέτει τη σφραγίδα της πίστεως και τη μετάνοιας.

Η σοβαρότητα και η ιερότητα της δημόσιας αυτής πράξης και του συμβολισμού της απολύτρωσης, έκανε τον Θεό προφητικά να την προαναγγείλει, να την προεικονίσει και να παρουσιάσει ένα σχετικό πρότυπο στην Παλαιά Διαθήκη («*πλυνεῖς με, καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι – πλύνε με, καὶ θα γίνω πιο λευκός ἀπὸ το χιόνι*» Ψαλμ.50:7, «*λούσασθε καὶ καθαροὶ γίνεσθε, ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου, παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν, μάθετε καλὸν ποιεῖν, ἐκζητήσατε κρίσιν, ρύσασθε ἀδικούμενον, κρίνατε ὀρφανῶ καὶ δικαιώσατε χήραν· καὶ δεῦτε διαλεχθῶμεν, λέγει Κύριος· καὶ ἂν ὧσιν αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν, ὡς χιόνα λευκανῶ, ἂν δὲ ὧσιν ὡς κόκκινον, ὡς ἔριον λευκανῶ – Λουστεῖτε καὶ καθαροὶ να γίνετε, ἀποβάλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῆς ψυχῆς σας μπροστὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς Μου, παύσατε ἀπὸ τῆς πονηρίας σας, μάθετε νὰ πράττετε τὸ καλὸ, ἐκζητήσατε κρίση, λυτρώσατε τὸν ἀδικημένο, κρίνε-*

τε σωστὰ τὸν ὀρφανὸ καὶ δικαιώσατε τὴν χήρα. Καὶ ἐλάτε νὰ διαδικαστοῦμε, λέγει ὁ Κύριος· καὶ ἂν οἱ ἁμαρτίες σας εἶναι πορφυρές, σαν χιόνι θα τις λευκάνω, ἂν εἶναι κόκκινες, σαν μαλλὶ θα τις λευκάνω» Ησ.1:16-18, δες Λευιτικό κεφ.11-15, Αριθ.κεφ.19).

Προτύπωση του Βαπτίσματος υπήρξε η σωτηρία του Νώε και των οικογενειών των παιδιών του μέσα στην Κιβωτό, από τα νερά του Κατακλυσμού, «*ὁ ἀντίτυπον νῦν καὶ ὑμᾶς σφύζει βάπτισμα – τοῦ οὐοίου το ἀντίτυπο, το βάπτισμα, σφύζει τώρα καὶ εσάς*» (Α' Περ. 3:21). Επίσης, προτύπωση του Βαπτίσματος θεωρεῖται καὶ τὸ πέρασμα τοῦ λαοῦ Ἰσραὴλ ἀπὸ τὴν Ερυθρὰ Θάλασσα με Ἀρχηγὸ τὸν Μωυσή, ὅπου «*ἐβαπτίσαντο ἐν τῇ νεφέλῃ καὶ ἐν τῇ θαλάσῃ – βαπτίστηκαν μέσα στη νεφέλη καὶ μέσα στη θάλασσα*» (Α' Κορ.10:2).

Ακόμα προτυπώσεις θεωροῦνται καὶ οἱ πλύσεις καθαρισμῶν στὸν Ἰορδάνη ποταμὸ, σε ἐξαιρετικὲς περιπτώσεις, ὅπως ἡ θεραπεία τοῦ Σύρου λεπρού στρατηγού Ναϊμάν (δες Δ' Βασιλειῶν 5:1-19) καὶ ἡ Κολυμπήθρα τοῦ Σιλῳάμ (δες Ἰν.5:1-15), εἶναι τύποι καὶ συμβολισμοὶ τοῦ Χριστιανικοῦ Βαπτίσματος, καὶ φανερώνουν τὴν ἀναγκαιότητα καὶ τὴ μεγάλη σπουδαιότητα, που θα εἶχε στους ἀνθρώπους τῆς Χριστιανικῆς ἐποχῆς.

Ὁ Θεὸς τοῦ ἐλέους φροντίζει πάντα σαν στοργικὸς Πατέρας, νὰ ἔχουν τὰ πλάσματά Του μια ἐκπαίδευση που νὰ σχετίζεται ἀπόλυτα με τὴν ἁγία Παρουσία Του. Ὁ ἄνθρωπος, ὅπως ξέρουμε, ἀρχικὰ ἦταν τέλειος, προικισμένος με θεία σοφία, που τὸν ικάνωσε μέχρι τὴν πτώση, νὰ ἀντιμετωπίζει τὴ ζωὴ με θεία τελειότητα. Μετὰ τὴν πτώση τοῦ ὁμως, που ξέπεσε καὶ ἡ ἀντίληψή του, ὁ Θεὸς τῆς αἰωνίου ἀγάπης τὸν χρησιμοποίησε σαν μικρὸ παιδί για νὰ τὸν μορφώσῃ ἀνάλογα. Με συμβολισμοὺς καὶ παραστάσεις, με τύπους καὶ εἰκονικὲς πράξεις ἀρχισε νὰ τὸν μορφώνει καὶ νὰ τὸν ἐκπαιδεύει. Με ὅλα αὐτὰ

ήθελε ο Θεός να δείξει στον άνθρωπο, ότι αν και έπεσαν όλα, η αγάπη Του δεν έπεσε, γιατί ο άνθρωπος έχει έναν δοξασμένο προορισμό σε αιώνια ζωή. Γι' αυτό θέλει να του δώσει ό,τι του στέργσει η αμαρτία.

Οι συμβολισμοί λοιπόν και οι τύποι της Παλαιάς Διαθήκης προεικονίζουν τα μεγάλα προνόμια των Χριστιανών, με τα οποία θα γίνονταν δικαιούχοι της θείας Χάριτος. Συμπεριφέρεται έτσι ο Θεός, γιατί δεν ενεργεί με αφανισμό για την πτώση του ανθρώπου, αλλά με χάρη και μακροθυμία. «Το πλέον ζωντανό παράδειγμα της θαυμαστής αυτής Χάρης, της επιείκειας και της μακροθυμίας αποδεικνύεται στο γεγονός, ότι αυτοί οι ίδιοι άνθρωποι, οι οποίοι με τις άνομες πράξεις τους, σταύρωσαν τον αγαπητό Υιό του Θεού, αντί να αφανιστούν από τη γη, υπήρξαν οι πρώτοι, που άκουσαν το άγγελμα της πλήρης και δωρεάν συγχώρεσης μέσω του Αίματος του Σταυρού».

Αυτός είναι ο τρόπος ενέργειας του Θεού της αγάπης. Οι ως άνω τύποι και συμβολισμοί σ' αυτή τη θαυμαστή Χάρη καταλήγουν, τη γλώσσα της μιλούν, τα μαθήματά της διδάσκουν, την καθαρή μαρτυρία της φέρουν και σε τέλεια αρμονία τοποθετούν «τις οδούς των Προφητών και των Αποστόλων», με τη ζωντανή διδασκαλία του θείου Λυτρωτή. Όλα όμως αυτά ήταν τύποι και σκιές. Και εκείνοι που τα είδαν, και οι άλλοι που τα οραματίστηκαν και οι άνθρωποι που τα προφήτεψαν, σε πολλές περιπτώσεις δεν εννόησαν τη σημασία τους, ούτε την εποχή που θα πραγματοποιούνταν, γιατί «ὕμῖν διηκόνουν αὐτά – για εσάς διακονούσαν αυτά» (Α' Πετρ.1:12). «Κατὰ πίστιν ἀπέθανον οὗτοι πάντες, μὴ λαβόντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀλλὰ πόρρωθεν αὐτὰς ἰδόντες καὶ ἀσπασάμενοι, καὶ ὁμολογήσαντες – Ἐξαιτίας της πίστης πέθαναν ὅλοι αυτοί, χωρίς να λάβουν τις υποσχέσεις, αλλά από μακριά τις είδαν και πείστηκαν και τις χαίρετισαν και ὁμολόγησαν» (Εβρ.

11:13), το ανεξερευνήτο των Βουλών του Θεού, των οραματισμών και των υπηρεσιών τους «ἐρευνῶντες εἰς τίνα ἢ ποῖον καιρὸν ἐδήλου τὸ ἐν αὐτοῖς Πνεῦμα Χριστοῦ προμαρτυρόμενον τὰ εἰς Χριστὸν παθήματα καὶ τὰς μετὰ ταῦτα δόξας – ἐρευνώντας σε ποιον ἢ σε τι εἶδους καιρὸ δήλωνε αὐτὰ το Πνεῦμα του Χριστοῦ που ἦταν μέσα τους, όταν μαρτυροῦσε ἀπὸ πρὶν τα παθήματα που θα συνέβαιναν στον Χριστὸ καὶ τις δόξες μετὰ ἀπὸ αὐτὰ» (Α' Πετρ.1:11).

Εκτός όμως αυτών των τύπων και εικονικών παραστάσεων και συμβολισμών, το Βάπτισμα του Ιωάννη υπήρξε η σοβαρότερη και σπουδαιότερη προειδοποίηση και προπαρασκευή του Χριστιανικού Βαπτίσματος. Ο Ιωάννης πλαισιωμένος από προφητική ενόραση βάφτιζε με έναν ιδιαίτερο τρόπο. Το Βάπτισμά του δεν έμοιαζε με τα άλλα βαπτίσματα που υπήρχαν, γιατί το δικό του ήταν προειδοποίηση και προπαρασκευή εκείνου που θα ακολουθούσε, του Χριστιανικού. Αυτό φαίνεται από την ερώτηση που έκανε ο Κύριος στους Αρχιερείς, Γραμματείς και πρεσβυτέρους: «τὸ βάπτισμα Ἰωάννου ἐξ οὐρανοῦ ἦν ἢ ἐξ ἀνθρώπων; – το βάπτισμα του Ιωάννη ἀπὸ τον ουρανό ἦταν ἢ ἀπὸ τους ανθρώπους;» (Μκ.11:30).

Ότι δε το Βάπτισμα του Ιωάννη είχε τη σημασία και το σκοπό που ανέφερα, φαίνεται από τα λόγια του ίδιου: «ἐγὼ μὲν ὑμᾶς βαπτίζω ἐν ὕδατι εἰς μετάνοιαν· ὁ δὲ ὀπίσω μου ἐρχόμενος ἰσχυρότερός μου ἐστίν... αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί – Εγώ, βέβαια, βαπτίζω εσάς μέσα σε νερό για μετάνοια, αλλά Αυτός που ὑστερα ἀπὸ ἐμένα ἐρχεται εἶναι ἰσχυρότερός μου... Αυτός θα σας βαπτίσει μέσα σε Πνεῦμα Ἅγιο καὶ σε φωτιά» (Μτ.3:11). «ἐγὼ μὲν ἐβάπτισα ὑμᾶς ἐν ὕδατι, αὐτὸς δὲ βαπτίσει ὑμᾶς ἐν Πνεύματι ἁγίῳ – Εγώ, βέβαια, σας βάπτισα στο νερό, Αυτός ὁμῶς θα σας βαπτίσει μέσα σε Πνεῦμα Ἅγιο» (Μκ.1:8). «Εγὼ μὲν ὕδατι βαπτίζω ὑμᾶς... αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι

ἀγίῳ καὶ πυρί – Εγώ, βέβαια, σας βαφτίζω σε νερό... Αυτὸς θα σας βαφτίσει μέσα σε Πνεῦμα Ἅγιο καὶ σε φωτιά» (Λκ.3:16). «οὗτός ἐστι περὶ οὗ ἐγὼ εἶπον· Ὀπίσω μου ἔρχεται ἀνὴρ ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. καὶ ἐγὼ οὐκ ἤδειν αὐτόν, ἀλλ' ἵνα φανερωθῇ τῷ Ἰσραὴλ, διὰ τοῦτο ἦλθον ἐγὼ ἐν τῷ ὕδατι βαπτίζων – Αυτὸς εἶναι γιὰ τον ὁποῖο ἐγὼ εἶπα: “Ὑστερα ἀπὸ μένα ἔρχεται ἓνας ἀνδρας, ὁ Ὁποῖος πρὶν ἀπὸ μένα ἔχει υπάρξει, γιὰτὶ μου ἦταν πρῶτος”. Καὶ ἐγὼ δεν ἤξερα Αὐτόν· ἀλλὰ γιὰ να φανερωθεῖ στο λαὸ Ἰσραὴλ, γι' αὐτὸ ἦρθα ἐγὼ βαπτίζοντας μέσα στο νερό» (δες Ἰν.1:29-34).

Γιὰ την ἐξαιρετικὴ καὶ ἰδιαίτερη θεϊκὴ ἐντολὴ πρὸς τον Ἰωάννη, ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, λέει: «Βάπτισε καὶ ὁ Ἰωάννης ὅχι πια μεν Ἰουδαϊκά». Στὴ συνέχεια τῆς ομιλίας του, ὁ Γρηγόριος, παίρνει καὶ τὴ θέση του Ἰωάννη, καὶ σημειώνει: «Εγώ, παιδαγωγικὸ εἰσφέρω βάπτισμα». Τα ἴδια υποστηρίζουν καὶ ὁ Χρυσόστομος, ὁ Μέγας Βασίλειος, ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, κ.α.

Ὅταν λοιπὸν ἦρθε ὁ «ισχυρότερος», «ὁ βαπτίζων ἐν Πνεύματι», καταργήθηκε τὸ τυπικὸ αὐτὸ βάπτισμα του Ἰωάννη, γιὰτὶ εκπλήρωσε τὸ σκοπὸ του. Χαρακτηριστικὰ ἀναφέρει ὁ Χρυσόστομος, τὰ ἐξῆς: «Ὅπως ἐγίνετο τὸ Πάσχα, τοῦτο καὶ ἐπὶ του βαπτίσματος».

Ὁ χρόνος τῆς σύστασης του Βαπτίσματος

Αφοῦ τελείωσε τὸ δημόσιο ἔργο του κηρύγματός Του, ὁ θεῖος Λυτρωτὴς («τὸ ἔργον ἐτελείωσα ὃ δέδωκάς μοι ἵνα ποιήσω – τὸ ἔργο τὸ τελείωσα που Μου ἔχεις δώσει να κάνω» Ἰν.17:4), αφοῦ προσέφερε τον Εαυτὸ Του προσφορά καὶ θυσίᾳ γιὰ τις ἁμαρτίες του κόσμου, καὶ αφοῦ ἀναστήθηκε, διακήρυξε καὶ τὴν ἀπόλυτὴ ἀνάγκη του Βαπτίσματος, τὸ ὁποῖο ἔθεσε σαν σφραγίδα σε ἐκείνους που θα Τον πίστευαν: «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,

βαπτίζοντας αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Πορευτεῖτε καὶ μαθητεύετε ὅλα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντας αὐτοὺς στο ὄνομα του Πατέρα καὶ του Υἱοῦ καὶ του Ἁγίου Πνεύματος» (Μτ.28:19), «ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Ὅποιος πιστέψει καὶ βαφτισθεῖ θα σωθεῖ» (Μκ.16:16).

Γιὰ να κατανοήσουμε τὸ σκοπὸ καὶ τὴ σημασία του Βαπτίσματος, πρέπει πρῶτα να ἐξετάσουμε καὶ να δοῦμε, πῶς τὸ τοποθετεῖ ὁ Κύριος, πότε διακήρυξε τὴν ἀναγκαιότητά του, καὶ πότε καθόρισε τὸ χρόνο τῆς τελεσῆς του.

Ἡ σοβαρότητα τῆς τελετῆς του Βαπτίσματος, ἔκανε πολλοὺς να ἀσχοληθοῦν με τὸ θέμα αὐτό. Γι' αὐτὸ υπάρχουν πολλές γνώμες, σοβαρὲς διαφωνίες καὶ ξένες ἐρμηνείες.

Υποστηρίχθηκε ἡ γνώμη, ὅτι ἡ σύσταση καὶ ἡ εἰσαγωγή του Βαπτίσματος, ἐγίνετο στον Ἰορδάνη ποταμὸ, ὅταν ὁ Κύριος βαπτίστηκε ἀπὸ τον Ἰωάννη. Ἡ γνώμη ὁμως αὐτὴ δεν εἶναι σωστὴ, γιὰ δὺο σοβαροὺς λόγους:

1^{ov}) Τὸ Βάπτισμα του Ἰωάννη ἦταν “Βάπτισμα μετανοίας”, καὶ γιὰ τον Χριστὸ δεν υπήρχαν λόγοι μετανοίας.

2^{ov}) Ἡ ἐξήγηση που ἔδωσε ὁ Κύριος στον Ἰωάννη, φανέρωσε τους λόγους που Τον ἔκαναν να βαπτισθεῖ: «οὕτω γὰρ πρέπειν ἐστὶν ἡμῖν πληρῶσαι πᾶσαν δικαιοσύνην – γιὰτὶ ἐτσι πρέπει, γιὰ να εκπληρώσουμε ὅλη τὴ δικαιοσύνη» (Μτ.3:15). Δηλαδή, ὅτι εἶναι ἀρεστὸ στὴ Βουλὴ του Θεοῦ, πρέπει να εκπληρωθεῖ. Τὸ Βάπτισμά Του λοιπὸν στον Ἰορδάνη ἀφοροῦσε μόνο τον Εαυτὸ Του, γιὰτὶ με αὐτὸ ἔδειξε τὴν ἀπόλυτὴ ἀφοσίωσή Του πρὸς τον Θεὸ καὶ Πατέρα, ὡς ἀντιπρόσωπος του ἀνθρώπου. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς ἐκδήλωσε ὅλη Του τὴν εὐαρέσκεια καὶ εἶπε: «Οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός, ἐν ᾧ εὐδόκησα – Αυτὸς εἶναι ὁ Υἱός Μου ὁ ἀγαπητός, στον Ὁποῖο εὐδόκησα» (Μτ.3:17).

Τὴν παραπάνω γνώμη υποστήριξαν πρὸ πάντων οἱ σχολαστικοὶ θεολόγοι,

Πέτρος ο Λομβάρδος και Θωμάς ο Ακινάτος.

Επίσης υποστηρίχθηκε η γνώμη του χρόνου σύστασης και εισαγωγής του Βαπτίσματος κατά την ομιλία του Κυρίου με τον Νικόδημο. Τότε ο Ιησούς ανέφερε στον Νικόδημο την απόλυτη ανάγκη της άνωθεν γέννησης – αναγέννησης και στη συνομιλία αυτή ανέφερε και τη λέξη «νερό» με μεταφορική έννοια, για να φανερώσει την καθαριστική δύναμη του Θεϊκού Λόγου, ο οποίος μπορούσε να καθαρίσει και την καρδιά του Νικόδημου από τα αμαρτωλά στοιχεία που είχε μέσα της. Τα λόγια του Κυρίου είναι: «*ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, οὐ δύναται ἰδεῖν τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ* – *αν κάποιος δεν γεννηθεῖ ἄνωθεν, δεν δύναται να δει τὴν βασιλεία του Θεοῦ*» (Ιν.3:3). Επειδὴ ὁμως ο Νικόδημος δεν κατάλαβε τὴν ἔννοια, ο Κύριος τοῦ ἔδωσε ἐξηγήσεις, ὅτι ὅπως το νερό, με τον ἴδιο τρόπο και το Πνεῦμα το Ἅγιο θα τον καθαρίσει και συγχρόνως θα τον αναγεννήσει. «*ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος και Πνεύματος, οὐ δύναται εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ* – *αν κάποιος δεν γεννηθεῖ ἀπὸ νερό και Πνεῦμα, δεν δύναται να εἰσέλθει στη βασιλεία του Θεοῦ*» (Ιν.3:5).

Με τα λόγια Του αὐτὰ ο Κύριος φανερώνει και τὴν αναγκαιότητα του Βαπτίσματος, το οποίο ως αισθητὸ σημεῖο δείχνει τὴν ταφή του παλαιοῦ ἀνθρώπου. Ἀς μην υποθεθεῖ ὁμως ὅτι το νερό του Βαπτίσματος θα τον αναγεννοῦσε, ἀλλὰ ἡ υπακοή στη θεϊκή ἐντολή. Γιατί το νερό παραμένει νερό, ἐνὼ το Πνεῦμα παραμένει Πνεῦμα και ἐργάζεται το ἔργο της ἀναγέννησης και της δημιουργίας ἐνὸς νέου κατὰ Χριστὸ ἀνθρώπου.

Ἀποδείξει ὅτι ἡ λέξη «νερό» στη διακήρυξη αὐτὴ του Κυρίου, ἔχει πολλές φορές και τὴν ἔννοια της καθαριστικῆς δυνάμεως του Θεϊκού Λόγου και της λειτουργίας του Πνεύματος Του, φανερῶνουν και τα ἐξῆς σημεῖα:

1^{ov}) «*ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... καθάρισας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι* – *ο Χριστὸς ἀγάπησε τὴν ἐκκλησία... ἀφοῦ τὴν καθάρισε στο λουτρὸ του ὕδατος με το λόγο*» (Εφεσ. 5:25-26).

Ἡ πληροφορία αὐτὴ, εἶναι φανερό, ὅτι ἔχει μεταφορική ἔννοια της καθαριστικῆς δυνάμεως του Λόγου του Θεοῦ. Δεν ἔχει τὴν ἔννοια του λουτροῦ με το φυσικὸ νερό. Ὅτι δε ο Λόγος του Θεοῦ χαρακτηρίζεται ως καθαριστικὴ δύναμη βεβαιώνεται ἀπὸ τον Ἰδιο τον Κύριο: «*ἤδη ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν* – *Ἦδη εσεῖς εἰστε καθαροί, ἐξαιτίας του λόγου που ἔχω μιλῆσει σ' εσάς*» (Ιν.15:3).

2^{ov}) «*Ἐχοντες οὖν, ἀδελφοί, παρρησίαν... και ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχώμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως ἔρραντισμένοι τὰς καρδίας... και λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ* – *Επειδὴ ἔχουμε λοιπόν, ἀδελφοί, παρρησία... και επειδὴ ἔχουμε ἱερέα μέγα στον οἶκο του Θεοῦ, ἀς προσερχώμαστε με ἀληθινὴ καρδιά, με πλήρη βεβαιότητα πίστεως, ἔχοντας ραντισμένες τις καρδιές... και λουσμένοι στο σῶμα με νερό καθαρὸ, ἀς κατέχουμε σταθερά τὴν ὁμολογία της ἐλπίδας ἀκαμπτη*» (Εβρ.10:19-23). Καὶ το ἐδάφιο λοιπὸν τοῦτο μας παρουσιάζει τὴν ἴδια ἀκριβῶς ἔννοια, της καθαριστικῆς δυνάμεως του Λόγου του Θεοῦ και του Πνεύματός Του.

«Ἡ συνδιάλεξη του Κυρίου με τον Νικόδημο υπῆρξε ἐντελῶς ἰδιωτική». Σε τέτοιες συζητήσεις ἰδιωτικῆς φύσεως «με πρόσωπο... που δεν ἀνήκει ἀκόμα στον κύκλο των μαθητῶν, ο χρόνος δεν φαίνεται ο ἀρμόζων προς σύσταση μελέτης», υψηλῆς και σπουδαίας, τὴν οποία ο Ιησούς θέτει ως σφραγίδα πίστεως. Ὅλα αὐτὰ ἐπιβεβαιώνουν ὅτι ο χρόνος σύστασης του Βαπτίσματος δεν τοποθετεῖται οὔτε στη συνδιάλεξη του Χριστοῦ με τον Νικόδημο.

Κυρίως όμως, με τα λόγια Του αυτά προς τον Νικόδημο, εννοούσε ο Κύριος, ότι όπως ο άνθρωπος γεννιέται κατά φυσικό τρόπο, έτσι πρέπει να γεννηθεί και πνευματικά. Το «νερό» στην περίπτωση αυτή (*«ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος – αν κάποιος δεν γεννηθεί από νερό»* Ιν.3:5), σημαίνει τη σύσταση του σώματος. Με άλλα λόγια· ο άνθρωπος δεν πρέπει να παραμένει με τη φυσική του μόνο γέννηση. Παράλληλα, πρέπει να υιοθετεί και δεύτερη, πνευματική γέννηση, για να μην ζει μόνο για το υλικό στοιχείο, αλλά και για το πνευματικό. Η φυσική γέννηση είναι η αρχή της ζωής. Η πνευματική γέννηση – αναγέννηση δημιουργεί μια νέα φύση στον άνθρωπο, με πνευματικές αρχές, πνευματικά συναισθήματα και πνευματικούς σκοπούς. Από τη φυσική γέννηση ο άνθρωπος γεννιέται διαφθαρμένος. Γιατί η γέννηση αυτή φέρει το ένδυμα του θανάτου και της φθοράς. Ενώ η πνευματική μάς φέρνει το ένδυμα της αφθαρσίας και της αιωνιότητας.

«ἦμεν τέκνα φύσει ὀργῆς – ἤμασταν από τη φύση μας τέκνα ὀργῆς» (Εφεσ. 2:3). Γι' αυτό λοιπόν πρέπει να υποβληθούμε σε μία νέα γέννηση, που να έχει την προέλευσή της από τον ουρανό, από το Πνεῦμα το Ἅγιο, για να είναι και οι τάσεις και ροπές της ζωής μας πνευματικές.

Με τα λόγια λοιπόν αυτά, ο Κύριος, δεν εννοεί το Βάπτισμα, αλλά την αναγέννηση.

«Ο χρόνος λοιπόν της σύστασης του Μυστηρίου του Βαπτίσματος πρέπει να τοποθετηθεί μετά την Ανάσταση, όταν ο Κύριος βεβαίωσε τους μαθητές, ότι δόθηκε σε Αυτόν κάθε εξουσία στον ουρανό και πάνω στη γη, παρήγγειλε σε αυτούς να μαθητεύσουν όλα τα έθνη βαπτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (*“Δογματική”, Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.75-76*).

Πότε πρέπει να γίνεται το Βάπτισμα και σε ποιους παρέχεται

Τα λόγια της σύστασης του Βαπτίσματος, μας οδηγούν να εννοήσουμε τον απαραίτητο όρο, που μας επιτρέπει να διαπιστώσουμε ποιοι έχουν το δικαίωμα να ζητήσουν μόνοι τους τη βάπτισή τους. Από την τελευταία εντολή του Κυρίου προς τους Αποστόλους Του (*«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθὴς σωθήσεται – Πορευτείτε και μαθητέψτε όλα τα έθνη, βαφτίζοντας αυτούς στο όνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος... Ὁποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί»* Μτ.28:19, Μκ.16:16), συμπεραίνεται απόλυτα, ότι ο άνθρωπος πρέπει πρώτα να μαθητεύσει, και αν πιστέψει και εκδηλωθεί θεοπρεπώς στη ζωή του, τότε έχει το δικαίωμα να βαπτιστεί. Έτσι το Βάπτισμα τοποθετείται σαν σφραγίδα πίστεως. Γιατί λέει ο Κύριος: *«ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθὴς σωθήσεται, ὁ δὲ ἀπιστήσας κατακριθήσεται – Ὁποιος πιστέψει και βαφτιστεί θα σωθεί· ὁποιος ὁμως ἀπιστήσῃ θα κατακριθεῖ»* (Μκ. 16:16). Δηλαδή, προηγείται η πίστη, και ακολουθεί το βάπτισμα.

Πότε λοιπόν πρέπει να γίνεται το Βάπτισμα; Αφού ο άνθρωπος πιστέψει και αφού εκδηλωθεί με ζωή πίστεως. Το Βάπτισμα πριν από την πίστη είναι πράξη ανόητη, εκβιαστική, πράξη που δεν εγκρίνει το Ευαγγέλιο και επομένως δεν έχει κανένα αποτέλεσμα σωτηρίας – δεν έχει θείο κύρος. Τοποθετείται στο “άλλο Ευαγγέλιο”, για το οποίο ο Λόγος του Θεού το τοποθετεί στο “Ανάθεμα”. *«ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρηκάμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Ἀλλά και αν εμεῖς ἢ ἄγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ'*

εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ' εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που παραλάβατε, ας είναι ανάθεμα» (Γαλ. 1:8-9).

Οι Μαθητές του Ιησού, ως πιστοί συνεχιστές, ταμίες, οικονόμοι και θεματοφύλακες της διδασκαλίας του Διδασκάλου τους, ακολούθησαν αυτή την τακτική και με ακρίβεια συμμορφώθηκαν με την εντολή Του. Έτσι βλέπουμε ότι την ημέρα της Πεντηκοστής δεν βάπτισαν τους συγγενείς τους ή τους πατριώτες τους, τους φίλους τους ή τα νηπιά τους. Βάπτισαν εκείνους, που πίστεψαν στον Ιησού. Η σχετική μαρτυρία είναι η εξής: «οἱ μὲν οὖν ἀσμένως ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν – Αὐτοὶ λοιπόν με χαρά ἀποδέχτηκαν το λόγο του και βαπτίστηκαν» (Πραξ.2:41).

Στη συνέχεια παρατηρούμε στην πράξη της Αποστολικής Εκκλησίας την ίδια γραμμή. Βαπτίζονταν μόνο αυτοί που πίστευαν. Η κατά σειρά μαρτυρία της Καινής Διαθήκης έχει ως εξής:

1^{ον}) Όταν ο Φίλιππος κήρυττε στη Σαμάρεια, βάπτισε όσους πίστευαν στο κήρυγμά του, «ἄνδρες καὶ γυναῖκες» (δες Πραξ.8:2-12).

2^{ον}) Ο ίδιος ο Φίλιππος βάπτισε τον Αιθίοπα, Ἀρχοντα της Καρδάκης, αφού πίστεψε όσα του ανέφερε για τον Ιησού (δες Πραξ.8:26-40).

3^{ον}) Ο Απόστολος Παῦλος βαπτίστηκε από τον Ανανία μετά την επιστροφή του («...καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη – ...και, αφού σηκώθηκε, βαπτίστηκε» Πραξ.9:18).

4^{ον}) Ο Απόστολος Πέτρος βάπτισε τον Κορνήλιο και τους άλλους της άγιας συντροφιάς του, αφού πίστεψαν στον Χριστό («Μήτι τὸ ὕδωρ κολῶσαι δύναται τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέταξε τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου –

“Μήπως μπορεί κανείς να εμποδίσει το νερό, για να μη βαπτιστούν αυτοί, οι οποίοι ἔλαβαν το Πνεῦμα το Ἅγιο ὅπως καὶ εμεῖς;” Καὶ πρόσταξε αὐτοὺς να βαπτιστούν στο ὄνομα του Κυρίου» Πραξ.10:47-48).

5^{ον}) Ο απ. Παῦλος βάπτισε την Λυδία με τους οικείους της στους Φίλιππους της Μακεδονίας, αφού πίστεψαν («καὶ τις γυνὴ ὀνόματι Λυδία, πορφυρόπωλις πόλεως Θυατείρων, σεβομένη τὸν Θεόν, ἤκουεν, ἣς ὁ Κύριος διήνοιξε τὴν καρδίαν προσέχειν τοῖς λαλουμένοις ὑπὸ τοῦ Παύλου. ὥς δὲ ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς... – Καὶ κάποια γυναῖκα με το ὄνομα Λυδία, πωλήτρια πολύτιμων πορφυρῶν υφασμάτων ἀπὸ τὴν πόλιν των Θυατείρων, που σεβόταν τὸν Θεό, ἀκουγε. Σ’ αὐτὴν ὁ Κύριος ἀνοίξε πλήρως τὴν καρδίαν της, για να προσέχει σ’ αὐτὰ που μιλοῦσε ὁ Παῦλος. Μόλις λοιπόν βαπτίστηκε αὐτὴ καὶ ἡ οἰκογένειά της...» Πραξ.16:14-15).

6^{ον}) Επίσης ο απ. Παῦλος βάπτισε τον Δεσμοφύλακα και τους οικείους του, αφού δέχτηκαν και πίστεψαν στον Ιησού («ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα – βαπτίστηκε αὐτός καὶ ὅλοι οἱ δικοὶ του ἀμέσως» δες Πραξ. 16:33-34).

7^{ον}) Στην Κόρινθο ο Παῦλος βάπτισε τον Αρχισυνάγωγο Κρίσπο με τους οικείους του, καθώς και πολλούς άλλους Κορίνθιους, αφού πρώτα πίστεψαν στο κήρυγμά του («Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο – Καὶ ὁ Κρίσπος ὁ ἀρχισυνάγωγος πίστεψε στὸν Κύριο μαζί με ὅλη τὴν οἰκογένειά του· καὶ πολλοὶ ἀπὸ τὸς Κορίνθιους, ἀκούγοντας, πίστευαν καὶ βαπτίζονταν» Πραξ.18:8).

8^{ον}) Στην Ἐφεσο επίσης ο Παῦλος βάπτισε «μαθητάς τινες – μερικούς μαθητές» που βρήκε εκεί, αφού διαπίστωσε ὅτι ἦταν πιστοὶ ἄνθρωποι (δες Πραξ.19:1-5).

Από όλες αυτές τις μαρτυρίες αποδεικνύεται πλήρως και σαφώς, ότι το Βάπτισμα παρέχεται μόνο στους ενήλικες πιστούς, όχι στα νήπια. Αυτό διαβεβαιώνεται και από τον Πανεπιστημιακό δάσκαλο κ. Π. Τρεμπέλα:

«Άλλωστε μόνο η προϋπόθεση, ότι ο Ίδιος ο Κύριος συνέστησε... για να βαπτίζονται όλοι που πιστεύουν στο κήρυγμα του Ευαγγελίου Του, εξηγεί πλήρως τη σπουδαιότητα, την οποία απέδωσαν ευθύς εξαρχής στο Βάπτισμα οι Απόστολοι, και στη σπουδή, με την οποία συμμορφώθηκαν προς την παραγγελία του Διδασκάλου τους» (“Δογματική”, Π. Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.76).

Στις παρατηρήσεις αυτές, δεν νομίζω ότι χρειάζονται περισσότερα σχόλια. Νομίζω όμως ότι χρειάζεται σοβαρότητα με την αλήθεια και την ειλικρίνεια, χρειάζονται μάτια για το Λόγο του Θεού και το ανέσπερο Φως Του.

Το Βάπτισμα με βάση την προσωπική ομολογία Πίστεως

Με αποδείξεις πατρικής στοργής και φροντίδας έδειξε ο Θεός την αγάπη Του στους ανθρώπους. Και επειδή είναι πρόθυμος να χορηγήσει το πλούσιο έλεός Του σε καθέναν που θα το επιθυμήσει, θέλει και επιθυμεί με απόδειξη να φανερώσει ο ελεούμενος τα αποτελέσματα του θείου ελέους Του. Έτσι παραμερίζονται και οι αμφιβολίες και εξηγείται ο βαθμός της πίστεως.

Για το λόγο ακριβώς αυτό διέταξε ο θείος Λυτρωτής να δίνεται με αισθητά σημεία και η απόδειξη του καθαρισμού, που γίνεται στην καρδιά εκείνου που πιστεύει στο εξλαστήριο έργο Του και στη λειτουργία του Πνεύματος. Και η απόδειξη αυτή, είναι το Βάπτισμα.

Για να μην υπάρχουν λοιπόν αμφιβολίες της πίστεως και του εσωτερικού έργου της αναγεννήσεως, για να εξακριβωθούν οι προϋποθέσεις της κατάταξης του πιστού στο Σώμα της Εκκλησίας, ο Κύριος όρισε το Βάπτισμα ως

αποδεικτικό της αιτίας και του λόγου για τον οποίο ο άνθρωπος αποδέχεται την πίστη στον Ιησού Χριστό. Επομένως, το Βάπτισμα είναι η απόδειξη της εξωτερικής ομολογίας του εσωτερικού έργου, το οποίο ο Θεός μέσω του Αγίου Πνεύματος εργάζεται στην καρδιά του πιστού.

Για να πραγματοποιηθεί όμως το Βάπτισμα, είναι αναγκαία η προσωπική ομολογία της πίστεως. Γι' αυτό πρέπει προηγουμένως να ακούσει ο άνθρωπος (*«πῶς οὖν ἐπικαλέσονται εἰς ὃν οὐκ ἐπίστευσαν; πῶς δὲ πιστεύουσιν οὗ οὐκ ἤκουσαν; – Πῶς, λοιπόν, θα ἐπικαλεστούν Αὐτόν που δεν πίστεψαν; Καὶ πῶς θα πιστέψουν σ' Αὐτόν για τον Ὅποιο δεν ἄκουσαν;»* Ρωμ.10:14), να πιστέψει, να αναγνωρίσει τον Ιησού Σωτήρα του, και κατόπιν να βαπτισθεί, με επίγνωση της σημασίας και της βαρύτητας του διαβήματός του, να ζει πάντοτε *«σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς»* (δες Τιτ.2:11-14), όπως αρμόζει στον ακόλουθο του Ιησού Χριστού, και να αισθάνεται ότι ζει *«ἐν καινότητι ζωῆς – σε καινούργια ζωῇ»* (Ρωμ.6:4), μέχρι θανάτου. Για το λόγο αυτό, το Βάπτισμα χαρακτηρίζεται ως *«λουτρό παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου – λουτρό παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινίσης Πνεύματος Ἁγίου»* (Τιτ.3:5).

Το Βάπτισμα λοιπόν πρέπει να γίνεται μετά την ομολογία της πίστεως. Γιατί η Αγία Γραφή προστάξει: *«ὅτι ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν – Γιατί ἂν ὁμολογήσῃς με τὸ στόμα σου ὡς Κύριο τον Ἰησοῦ καὶ πιστέψῃς με τὴν καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς ἐγείρε Αὐτόν ἀπὸ τοὺς νεκρούς, θα σωθεῖς. Γιατί με τὴν καρδίᾳ πιστεύει κανεῖς για να ἔχει δικαίωση καὶ με τὸ στόμα ὁμολογεῖ για να ἔχει σωτηρίᾳ»* (Ρωμ. 10:9-10).

Απαραίτητη προϋπόθεση λοιπόν του Βαπτίσματος είναι η μαρτυρία του πιστού. Με τη μαρτυρία του θα ομολογήσει και θα εκδηλώσει την ακλόνητη και σταθερή πίστη του στον Χριστό ως Λυτρωτή του, αποστρεφόμενος κάθε πράξη αμαρτωλή και πονηρή επιθυμία.

Με το Βάπτισμα ο πιστός δίνει τη μαρτυρία της πίστης του, ότι ο παλαιός άνθρωπος συσταυρώνεται και ολοκληρωτικά με τον Χριστό συνθάπτεται. Επομένως, οι αμαρτίες του τάφηκαν και δεν υπάρχουν πλέον. Έτσι το Βάπτισμα είναι ο τύπος του πραγματικού θανάτου τον οποίο δοκίμασε ο Ιησούς Χριστός για λογαριασμό μας. Με τη θυσία Του αυτή μας αντικατέστησε στο θάνατο, μας εξιλέωσε στη θεία Δικαιοσύνη και μας αγίασε, «καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι – καθάρισε στο λουτρό του ὕδατος με το λόγο» (Εφεσ.5:26), «διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας καὶ ἀνακαινώσεως Πνεύματος ἁγίου – μέσω λουτροῦ παλιγγενεσίας και ανακαίνισης Πνεύματος Ἁγίου» (Τιτ.3:5). Έτσι λοιπόν, «ἐρραντισμένοι τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς, καὶ λελουσμένοι τὸ σῶμα ὕδατι καθαρῷ κατέχωμεν τὴν ὁμολογίαν τῆς ἐλπίδος ἀκλινῇ – ἔχοντας ραντισμένες τις καρδιές ἀπὸ συνείδηση πονηρῇ και λουσμένοι στο σώμα με νερό καθαρό. Ἀς κατέχουμε σταθερά τὴν ὁμολογία τῆς ἐλπίδας ἀκαμπτη» (Εβρ.10:22-23).

Επεξηγώντας ο απ. Παῦλος το θέμα αυτό, λέει, ότι με το Βάπτισμα μιμούμαστε και προσοικειόμαστε ἀπόλυτα το θάνατο του θείου Λυτρωτή. «ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν. Συνετάφημεν οὖν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον – ὅσοι βαπτιστήκαμε στον Χριστό Ἰησοῦ, στο θάνατο Αὐτοῦ βαπτιστήκαμε. Ταφήκαμε, λοιπόν, μαζί με Αὐτόν μέσω του βαπτίσματος στο θάνατο» (Ρωμ.6:3-4).

Ο θάνατος αυτός στην προκειμένη περίπτωση είναι τυπικός και κατ' οικονομία εικονικός. Από τον Θεό όμως λο-

γίζεται πραγματικός, ότι γινόμαστε ως νεκροί στην αμαρτία και απαρνούμαστε τον “παλαιό άνθρωπο”, δεδομένου ότι “πεθάναμε με τον Χριστό” και «συνετάφημεν αὐτῷ διὰ τοῦ βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἵνα ὥσπερ ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τοῦ πατρὸς, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἐν καινότητι ζωῆς περιπατήσωμεν – ταφήκαμε μαζί με Αὐτόν μέσω του βαπτίσματος στο θάνατο, ὥστε, ὅπως ἐγέρθηκε ο Χριστός ἀπὸ τους νεκρούς μέσω της δόξας του Πατέρα, ἔτσι κι εμεῖς να περπατήσουμε σε καινούργια ζωή» (Ρωμ. 6:4).

Όλα αυτά μας δίνουν να καταλάβουμε την ἀπόλυτη ἀνάγκη της προσωπικής ομολογίας πίστεως προς τον Σωτήρα Χριστό. Η ἀπόλυτη αυτή ἀνάγκη σημειώνεται στην Καινὴ Διαθήκη!

1^{ov}) Στην Σαμάρεια (δες Πραξ.8:5-12).

2^{ov}) Στη βάπτισή του Αιθίοπα ευνούχου της Κανδάκης (δες Πραξ.8:26-40).

3^{ov}) Στην επιστροφή του απ. Παύλου («καὶ ἀναστὰς ἐβαπτίσθη – ἀφού σηκώθηκε, βαπτίστηκε» Πραξ. 9:18).

4^{ov}) Στην Καισάρεια («τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύνатаί τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Τότε ἀποκρίθηκε ὁ Πέτρος: “Μήπως μπορεῖ κανεῖς να ἐμποδίσει το νερό, για να μὴ βαπτιστοῦν αυτοί, οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν το Πνεῦμα το Ἁγιο ὅπως καὶ εμεῖς;” Καὶ πρόσταξε αὐτοὺς να βαπτιστοῦν στο ὄνομα του Κυρίου» Πραξ.10:47-48).

5^{ov}) Στους Φιλιππους της Μακεδονίας (δες Πραξ.16:12-15, 33).

6^{ov}) Στην Κόρινθο («Κρίσπος δὲ ὁ ἀρχισυνάγωγος ἐπίστευσε τῷ Κυρίῳ σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, καὶ πολλοὶ τῶν Κορινθίων ἀκούοντες ἐπίστευον καὶ ἐβαπτίζοντο – Καὶ ὁ Κρίσπος ὁ ἀρχισυνάγωγος πίστεψε στον Κύριο μαζί με ὅλη τὴν οἰκογένειά του· καὶ πολλοὶ ἀπὸ τους Κορίνθιους, ἀκούγοντας, πίστευαν καὶ βαπτίζονταν» Πραξ.18:8).

7^{ov}) Στην Ἐφεσο (δες Πραξ.19:1-5).

Αυτά έχει να παρουσιάσει στη ζωή και τη δράση της η Αποστολική Εκκλησία.

Μεταφερόμενοι τώρα και στη Μεταποστολική Εκκλησία των πρώτων αιώνων, παρατηρούμε την ίδια ακριβώς γραμμή, όπως βλέπουμε και στο βιβλίο “Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων” VII. Την ανάγκη αυτή αντιμετώπισε η Εκκλησία εκείνη με την Κατήχηση, σε εκείνους που επιθυμούσαν να προσκολληθούν στο Σώμα της Εκκλησίας.

Για το σκοπό ακριβώς αυτό, ιδρύθηκαν και οι Κατηχητικές Σχολές της Αλεξάνδρειας, Αντιόχειας, Καισάρειας, Ιεροσολύμων, κλπ. Και ορισμένες από αυτές υπήρξαν περίφημες. Ο Νάρθηκας άλλωστε των αρχαίων Ναών ήταν το τόπος των Κατηχουμένων κατά την ώρα της λατρείας.

Όταν όμως άσκησε την επιρροή της η παιδαγωγική και εξω-Βιβλική διδασκαλία και “με την διενέργεια του διαβόλου” επέβαλε τη δύναμή της στην Εκκλησία, και όταν κατά τον 6^ο περίπου αιώνα επεκράτησε ο νηπιοβαπτισμός, ο θεοκίνητος αυτός θεσμός της Κατήχησης των ενηλίκων, με τα λαμπρά αποτελέσματα, ατόνησε και έσβησε. Αυτό είναι το... “μεγάλο” έργο των παιδαγωγικών εκείνων, που εξαφάνισαν τη θεοκίνητη Ορθοδοξία και θέσπισαν τους θεσμούς της Καλογεροκακοδοξίας.

Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με κατηγορήσει για τις αυστηρές θέσεις που έχω πάρει. Αγωνίζομαι για τη Βιβλική και ιστορική Αλήθεια που τόσο κακοποιήθηκε. Επιθυμώ να απολαύσω την ατμόσφαιρα της ορθόδοξης Ορθοδοξίας, την οποία περιγράφουν και με ακρίβεια διατυπώνουν τα αληθινά συγγράμματα και η Αποστολική Ιερά Παράδοση, ευκρινώς και με σαφήνεια, ρητά και κατηγορηματικά, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα. Θα το πετύχω; Ο Παντογνώστης Κύριος μόνο γνωρίζει. Πάντως, αγωνίζομαι γι’ αυτό το σκοπό.

Μεγάλο Θεολογικό σφάλμα ο θεσμός του νηπιοβαπτισμού

Η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία διατηρούσε πολύ και μεγάλο σεβασμό στην εντολή του Θεανθρώπου, ότι πρέπει πρώτα να μαθητεύσουν τους ανθρώπους και κατόπιν να τους βαπτίσουν. Γι’ αυτό δεν βάπτισαν ποτέ κανέναν οι υπεύθυνοι των Εκκλησιών, εάν πρώτα δεν άκουγαν από εκείνον που επιθυμούσε να βαπτιστεί την ομολογία της πίστεώς του, την οποία έκανε δημοσίως. Μετά τη μαρτυρία του τον βάπτιζαν στο όνομα Εκείνου, τον Οποίο πίστευε και δέχτηκε για Σωτήρα του και Αυτρωτή του. Τη θεοκίνητη αυτή Αποστολική Γραμμή παρατηρούμε διάχυτη στα συγγράμματα των πρώτων αιώνων, στα οποία αναπτύσσεται με κάθε λεπτομέρεια, όχι μόνο η ανάγκη να μαθητέψει πρώτα ο άνθρωπος, αλλά και η ενθουσιώδης υποδοχή, με την οποία υποδέχονταν εκείνους που σε ώριμη ηλικία βαπτίζονταν.

Είναι δυνατόν να εγερθεί και να υποστηριχθεί ο ισχυρισμός, ότι στα χρόνια των Αποστόλων βαπτίζονταν σε ώριμη ηλικία, γιατί τότε άκουγαν και πίστευαν, δηλαδή, σε μεγάλη ηλικία. Σε αυτό συμφωνούμε. Η διατύπωση όμως της εντολής του Ιησού περί Βαπτίσματος (*«πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος... ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς σωθήσεται – Πορευτείτε καὶ μαθητέψτε ὅλα τα ἔθνη, βαφτίζοντας αὐτοὺς στο ὄνομα του Πατέρα και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος... Ὁποῖος πιστέψει καὶ βαπτισθεὶς θα σωθεῖ»* Μτ.28:19, Μκ.16:16), παρουσιάζει, χωρίς Καλογερικούς ακροβατισμούς, την έννοια, ότι η εντολή δεν ίσχυε μόνο για την Αποστολική εποχή, αλλά για όλες τις γενεές των αιώνων και των εποχών, «μέχρι συντέλειαι του αἰῶνα». Το θέμα αυτό είχε καλά εννοήσει η Εκκλησία των πρώτων αιώνων και για το λόγο

αυτό βάπτιζε τους Χριστιανούς σε ώριμη ηλικία, κατόπιν έμπρακτης μετανοίας, πίστεως και ομολογίας. Το Βάπτισμα τότε δεν είχε χάσει την έννοιά του, όπως εντελώς την έχασε σήμερα. Τότε το Βάπτισμα γινόταν μεν εις «άφεση αμαρτιών», αλλά τούτο δεν σήμαινε ότι το Βάπτισμα, δηλαδή, το νερό, θα τους χορηγούσε την άφεση. Με το αισθητό αυτό σημείο, της δημόσιας αυτής πράξης, φανέρωναν και δήλωναν την «άφεση των αμαρτιών», που είχε προηγηθεί του Βαπτίσματος. Γι' αυτό το Βάπτισμα λέγεται αισθητό σημείο της άφεσης των αμαρτιών.

Γι' αυτό την ημέρα της Πεντηκοστής, όταν οι άνθρωποι που άκουσαν το κήρυγμα του Πέτρου, και ρώτησαν: «*Τί ποιήσομεν, άνδρες άδελφοί; – Τι πρέπει να κάνουμε, άνδρες άδελφοί;*», ο Πέτρος τούς είπε: «*Μετανοήσατε, και βαπτισθήτω έκαστος ύμών επί τῷ όνόματι Ίησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν αμαρτιῶν, και λήψεσθε τήν δωρεάν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Μετανοήστε και ας βαφτιστεί καθένας από εσάς στο όνομα του Ίησοῦ Χριστοῦ σε άφεση αμαρτιών, και θα λάβετε τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος*» (Πραξ.2:38). Με τα λόγια του αυτά εννοούσε ασφαλώς ο Πέτρος, ότι την άφεση τη χορηγεί η πίστη στη μετάνοια, και το Βάπτισμα αισθητά την φανερώνει. Με την ερώτηση που έκαναν: «*Τί ποιήσομεν – Τι πρέπει να κάνουμε*», και με την προτροπή «*Μετανοήσατε*», εννοείται ότι οι άνθρωποι είχαν πιστέψει. Συνεπώς, προηγήθηκε η πίστη.

Καταχωρήθηκε όμως στο Σύμβολο της Πίστεως το «Ομολογώ εν Βάπτισμα εις άφεσιν αμαρτιών», για τους εξής λόγους: Το άρθρο αυτό το συμπλήρωσε στο Σύμβολο της Πίστεως η Β' Οικουμενική Σύνοδος. Μεταξύ των άλλων θεμάτων που απασχόλησαν τη Σύνοδο αυτή, ήταν και η ηθική αποκατάσταση του Μεγάλου Κωνσταντίνου, για τον οποίο ο λαός ήξερε ότι ήταν δολοφόνος. Είχε δολοφονήσει το παιδί του και

τη γυναίκα του. Επειδή όμως ο Μέγας Κωνσταντίνος υπήρξε “προστάτης” της Εκκλησίας, και επειδή έδωσε προνόμια στους επισκόπους, επιθυμούσαν οι Συνοδικοί να τον αποκαταστήσουν ηθικά στο λαό, με το άρθρο αυτό, γιατί ο Μέγας Κωνσταντίνος είχε βαπτιστεί, έστω και στο τέλος της ζωής του. Έτσι πίστεψε ο αφελής λαός ότι με το Βάπτισμα είχε καθαιρεθεί και συγχωρεθεί από τον Θεό. Αυτό έγινε η κυριότερη αφορμή, που η Ανατολική Εκκλησία τον κατάταξε μεταξύ των αγίων και τον ονόμασε Ισαπόστολο. Αλλά η ειδωλολατρική του πίστη, τον κατάταξε μεταξύ των ειδωλολατρικών θεών.

Ο Μέγας Κωνσταντίνος λοιπόν έχει το “μεγάλο” προνόμιο να είναι θεός των ειδωλολατρών και μεσίτης – άγιος των Ορθοδόξων. Γι' αυτό και εγώ αναφωνώ και στεντόρεια κράζω: **Χαίρε βάθος αμέτηρτο...**

Όλες αυτές οι ατασθαλίες και οι ακροβατισμοί είχαν ως αποτέλεσμα, να χάσει το Βάπτισμα την έννοιά του και τη θέση του. Σήμερα γίνεται κατά το παπαδικό σύστημα, για να λάβουν τα βαπτιζόμενα νήπια την άφεση των αμαρτιών και την αναγέννηση. Οι έννοιες όμως απέχουν τόσο, όσο η Ανατολή από τη Δύση.

Εφόσον λοιπόν έχασε την έννοιά του το Βάπτισμα, ήταν φυσικό ότι θα κατέληγε κάπου αλλού. Έτσι ήρθε στην ύπαρξη ο νηπιοβαπτισμός. Η διατύπωση όμως του θεσμού αυτού, ο τρόπος με τον οποίο τον δικαιολογούν και τον υποστηρίζουν, μόνο από πέννα μειρακίων [παιδιών] θα μπορούσε να δικαιολογηθεί και από δασκάλους με μυαλά γραϊδιών [γριούλας] θα ήταν δυνατόν να διδαχτεί. Όμως, επίσημα διδάσκεται, και το βάπτισμα των νηπίων θεωρείται κατ' αυτούς, εντελώς απαραίτητο. Γιατί, όπως αυτοί θέλουν να υποστηρίξουν, όχι το Ευαγγέλιο, αυτό κάνει τον άνθρωπο Χριστιανό, τον απαλλάσσει από τους πειρασμούς, τον ελευθερώνει και τον καθαρίζει, «από την προπατορική

ενοχή και από κάθε αμαρτία και των αναγεννά με τη θεία Χάρη». Αν δε τα παιδιά πεθάνουν αβάπτιστα, σύμφωνα με την παπαδική θεολογία, όχι τη θεολογία του θείου Λόγου, «αν και δεν υπόκεινται σε προσωπική αμαρτία και ενοχή, όμως δεν κληρονομούν τη Βασιλεία των ουρανών».

Η διατύπωση αυτή δεν χαρακτηρίζει μορφωμένους ανθρώπους, δεν συνιστά Βιβλικά τοποθετημένους θεολόγους και δεν δικαιολογεί Χριστιανούς. Όμως, αυτά έγιναν επίσημη “θεολογική διδασκαλία” και με αυτή μορφώνουν το λαό και τον κλήρο. Έτσι έφτασαν στο σημείο να πιστεύουν, ότι «αν το παιδί πεθάνει αβάπτιστο, είναι επικίνδυνο για τους επιζώντες, γιατί γίνεται τελώνιο, ξωτικό, σμερδάκι, βρικολακιάζει, παρουσιάζεται σαν ησκίωμα, έρχεται στον ύπνο των γονιών του και ζητά το όνομά του, πηγαίνει και βυζαίνει τη μάνα του, κλπ. Προς αποφυγή των κινδύνων των προερχομένων από το αβάπτιστο παιδί... θάβουν αυτό σε υγρό τόπο, για να έχει εκεί νερό να βαπτιστεί».

Αν όμως πεθάνουν βαπτισμένα τα παιδιά, λένε πάλι οι ίδιοι, γίνονται αγγελούδια. Αυτό ώθησε, στα τελευταία χρόνια, μια Καλόγρια στο Μεξικό, να ρίξει εκατό βαπτισμένα παιδιά σ’ ένα ξεροπήγαδο, για να γίνουν αγγελούδια. Ήταν και αυτό αποτέλεσμα του αντι-Βιβλικού νηποβαπτισμού. Θαυμάστε κατάντια Εκκλησιών, που καυχώνται ότι κράτησαν “ακέραιη” την Αποστολική Γραμμή.

Αν τα αβάπτιστα παιδιά κολάζονταν και δεν ήταν άξια να συγκαταλεχθούν μαζί με τους κληρονόμους της Βασιλείας του Θεού, τότε γιατί ο Κύριος, με μεγάλο ενδιαφέρον και πολλή στοργή χρησιμοποίησε ως υπόδειγμα τα αβάπτιστα παιδιά των Εβραίων, και είπε: «*τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν*; – *για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών*;» (Μτ.19:14), «*Ὅς ἐὰν ἐν τῶν τοιούτων παιδίων δέξηται ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται*; – *Ὅποιος δε-*

χτεί ἓνα ἀπὸ αὐτὰ τα παιδιά στο ὄνομά Μου, Ἐμένα δέχεται;» (Μκ.9:37), «*Ὅς ἐὰν δέξηται τοῦτο τὸ παιδίον ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου, ἐμὲ δέχεται*; – *Ὅποιος δεχτεί τοῦτο το παιδί στο ὄνομά Μου, Ἐμένα δέχεται*;» (Λκ.9:48). Ποιος κάνει λάθος, ο Χριστός ή η παπαδική θεολογία; «Σιγησάτο πάσα σαρξ».

Βλέπετε λοιπόν, αγαπητέ αδελφέ, ότι και αυτός ο ισχυρισμός καταρρίπτεται από τα θεμέλιά του; Όμως, ο τόσο λανθασμένος αυτός θεσμός του νηποβαπτισμού έφερε το λαό σε τέτοιο θλιβερό κατάντημα, ώστε αυτά τα αθώα πλάσματα να τα ονομάζει όταν είναι αβάπτιστα, το μεν αγοράκι “Δράκο”, το δε κοριτσάκι “Δράκουλα”. Δηλαδή, “διάβολο” και “διαβόλισα”.

Ένα από τα μεγαλύτερα θεολογικά σφάλματα είναι, ότι ο άνθρωπος με το Βάπτισμα γίνεται Χριστιανός και μέλος της Εκκλησίας. Η θεϊκή πληροφορία όμως που μας δίνει η Αγία Γραφή και η Ιερά Αποστολική Παράδοση, λένε εντελώς τα αντίθετα. Αναφερόμενες οι δύο αυτές Πηγές στο ίδιο θέμα, σημειώνουν ότι πρέπει ο άνθρωπος που διαθέτει κρίση και λογική να διδαχθεί πρώτα, να πιστέψει, και να αποφασίσει χωρίς επιφύλαξη να τοποθετήσει τη φωνή του στη φωνή του Θεού και κατόπιν να βαπτιστεί. Τότε ο άνθρωπος γίνεται και χαρακτηρίζεται Χριστιανός. Η πληροφορία άλλωστε της Καινής Διαθήκης, ότι «*χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς – στην Αντιόχεια ονόμασαν για πρώτη φορά τους μαθητές “Χριστιανούς”*» (Πραξ.11:26), εξηγεί και παρουσιάζει εκείνους που παραδέχτηκαν το Χριστιανισμό, οι οποίοι, αφού πρώτα μαθήτεψαν και πίστεψαν, έγιναν και ονομάστηκαν Χριστιανοί. Τα νήπια που βαπτίζονται, τότε και σε ποια ηλικία μαθήτεψαν και από ποιο νηπιαγωγό;

Αν με το Βάπτισμα γίνονταν οι Χριστιανοί, και χωρίς αυτό δεν είναι κανείς δεκτός στην Εκκλησία, και αν αυτό υπήρχε στη ζωή και δράση της αρχέγο-

νης Ορθόδοξης Εκκλησίας, τότε γιατί η Α' Οικουμενική Σύνοδος, που δεν γνώριζε τους παπαδικούς θεσμούς των τελευταίων αιώνων, δέχτηκε αβάπτιστο τον Μέγα Κωνσταντίνο να προεδρεύσει της Συνόδου; Σήμερα, και όταν η Διαμαρτυρόμενη κατά το θρήσκευμα Άννα – Μαρία έγινε Βασίλισσα των Ελλήνων, όχι μόνο δεν έγινε δεκτή στις μυστηριακές πράξεις της Εκκλησίας, αλλά ούτε και μνημονευόταν ως “ευσεβεστάτη”, μέχρι που την έχρισαν με το Καλογερικό Μύρο, το οποίο συμπλήρωσε, κατά την Ορθόδοξη αντίληψη, το Βάπτισμα των Διαμαρτυρομένων.

Είναι φανερό λοιπόν ότι διαφορετικά πολιτεύονταν η αρχέγονη Ορθόδοξη Εκκλησία, από τη σημερινή, την κατ' ευφημισμό [*επαινετικά*] “ορθόδοξη”. Γιατί η αδαμάντινη διδασκαλία της Εκκλησίας του θείου Λυτρωτή, να φτάσει σε αυτό το θλιβερό κατάντημα;

Από την αρχέγονη Εκκλησία έχουμε σπουδαίες αδιαφιλονίκητες μαρτυρίες και σοβαρές μαρτυρίες του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα, ότι δεν πίστευε, αλλά ούτε και δεχόταν, ότι ο άνθρωπος γίνεται Χριστιανός, χωρίς την κατήχηση και την ομολογία της πίστεως. Μία από αυτές τις μαρτυρίες, λέει τα εξής: «Οι μέλλοντες να γίνουν κληρικοί ανέβαλαν το βάπτισμα μέχρι τη χειροτονία τους, οι δε λαϊκοί μέχρι σοβαρού κινδύνου της ζωής τους». Οι αλλόκοτες ερμηνείες που φύτεψαν μετά το θάνατο των Αποστολικών Πατέρων, όσον αφορά το Βάπτισμα, οδήγησαν αρκετούς ενήλικες στην αναβολή του Βαπτίσματος. Ορισμένοι πίστευαν τότε, ότι με το Βάπτισμα αποκτούσαν οι Χριστιανοί την άφεση των αμαρτιών τους. Για το λόγο αυτό ανέβαλαν το Βάπτισμα, όσο το δυνατόν αργότερα, για να συγκεντρωθούν οι μέχρι τότε αμαρτίες τους. «Περί το έτος 300 η αναβολή του Βαπτίσματος ήταν σε μεγάλη διάδοση» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Στεφανίδη, σελ.96)

Το γεγονός επίσης, ότι επίσημοι άνθρωποι, απολογητές, δάσκαλοι και Πατέ-

ρες της Εκκλησίας, όπως ο Μέγας Βασίλειος, ο Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Αυγουστίνος, ο Εφραίμ ο Σύρος, κ.α. που αν και προέρχονταν από Χριστιανούς γονείς, βαπτίστηκαν σε ώριμη ηλικία, αποδεικνύει αναντίρρητα, ότι την εποχή τους η Εκκλησία δεν πίστευε στο δόγμα αυτό, ότι μέσω του Βαπτίσματος ο άνθρωπος γίνεται Χριστιανός.

Ο Γρηγόριος όμως, κατόπιν υποστήριξε τον νηποβαπτισμό. Αυτό ήταν ολίσθημα του Γρηγορίου. Ξέχασε, ως φαίνεται, την αρχική του στάση και θέση που είχε πάρει σ' αυτό το θέμα. Πιθανόν όμως να του επέβαλε το καθεστώς την ιδέα να υποστηρίξει εκείνα, που αρχικά αυτός δεν τήρησε. Δεν ξέρω αν τον αδικώ, που θα σημειώσω: Οι περιστροφές και ανακολουθίες, οι φάσεις μια αντιφάσεις είναι γνώρισμα της ιερατικής τάξης. Πάντως, δεν χρειάζεται και πολύς κόπος για να διακρίνει καθένας στα λόγια του Γρηγορίου περί νηποβαπτισμού, τις φάσεις και αντιφάσεις. Όταν κάνει λόγο περί νηποβαπτισμού, σημειώνει: «Νήπιο είσαι εσύ; Μην λάβει καιρό η κακία. Από βρέφος να αγιαστείς με το Πνεύμα». Αναφερόμενος όμως στις αντιδράσεις που υπήρχαν στις ημέρες του, ότι τα νήπια δεν αισθάνονται και επομένως ο νηποβαπτισμός είναι άκυρος, δίνει τη γνώμη ότι, ας συμπληρώνει το παιδί το τρίτο έτος της ηλικίας του. Στη συνέχεια επίσης παρουσιάζει την ανάγκη να βαπτίζονται τα νήπια «είπερ τις επείγει κίνδυνος. Κρείσσον γαρ αναισθήτως αγιασθήναι ή επειλθείν ασφράγιστα και ατέλεστα». Δηλαδή, “ράβε, κυρά, και ξήλωνε, δουλειά να μην σου λείπει!” Αυτός είναι ο άνθρωπος. Όσο σεβασμό και αν διατηρεί στην καρδιά του για την αλήθεια, δεν παύει να είναι υποκείμενος σε πτώσεις και σε σφάλματα.

Οι ιστορικές αυτές πληροφορίες αποδεικνύουν επίσης, ότι ο νηποβαπτισμός δεν είχε ακόμη επικρατήσει ως υποχρεωτικός θεσμός στην Εκκλησία,

αλλά ούτε ο λαός και ο κλήρος πίστευε στις διαστρεβλωμένες ιδέες περί αβάπτιστων παιδιών, τις οποίες ανέφερα προηγουμένως.

Το νηπιοβαπτισμό τον στήριξαν σε φανταστικές υποθέσεις. Επειδή η Καινή Διαθήκη αναφέρει βάπτισμα οικογενειών, όπως:

Η Πορφυροπώλης Λυδία «*ἐβαπτίσθη καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς – βαπτίστηκε αυτή και η οικογένειά της*» (Πραξ.16:15).

Ο Δεσμοφύλακας «*ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες – βαπτίστηκε αυτός και ὅλοι οι δικοί του*» (Πραξ.16:33).

Ο Κρίσπος στην Κόρινθο, «*σὺν ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ – μαζί με ὅλη την οικογένειά του*» (Πραξ.18:8).

Ο Στεφανός, λέει ο Παῦλος: «*ἐβάπτισα δὲ καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον – Βάπτισα επίσης και τον οἶκο του Στεφανά*» (Α' Κορ.1:16), υπέθεσαν, ὅτι μεταξύ των μελών της οικογένειας θα υπήρχαν και νήπια. Σε πιθανότητες ὅμως και σε φανταστικές υποθέσεις δεν επιτρέπεται ποτέ να στηριζόμαστε και να εκδίδουμε αποδείξεις ὥστε με βάση αυτές κατόπιν να δογματίζουμε θεσμούς και να ὀρίζουμε καταστάσεις. Αυτά είναι πράγματα ἀπίθανα και πολὺ βεβιασμένα, που τοποθετοῦνται σε καταφανή ἀντίθεση με ὅσα ὀρίζει η Ἀγία Γραφή και η Ἱερά Παράδοση.

Το βεβιασμένο του επιχειρήματος αὐτοῦ και την ἀσθηρική θέση του θα ἀποδείξω ευθύς ἀμέσως.

Στο Ευαγγέλιο του Ἰωάννη ἀναφέρεται η θεραπεία του γιου ενός ἀξιωματοῦχου του βασιλιά στην Καπερναοὺμ (δεξ 4:46-53). Ἐξαιτίας της θεραπείας αὐτῆς, «*ἐπίστευσεν αὐτὸς καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ ὅλη – πίστεψε αὐτὸς και ὅλη του η οικογένεια*». Ἀν στην οικογένεια αὐτή υπήρχαν νήπια, ἦταν ικανά να πιστέψουν λόγῳ της μικρῆς ηλικίας τους; Ἀσφαλῶς, Ὁχι! Ἀρα, δεν υπήρχαν.

Ὅταν λοιπὸν στην Καινή Διαθήκη ἀναφέρεται η βάπτισμα οικογένειας, ὁπως «ο οἶκος αὐτοῦ», ἢ «η οἰκία αὐτοῦ», οι ἱερεῖς συγγραφεῖς δεν υπολο-

γίζουν καθόλου τα νήπια, γιατί δεν διαθέτουν την ικανότητα να πιστεύουν και να ὁμολογοῦν. Η ἀπόδειξη αὐτή είναι θετική, ὄχι υποθετική και φανταστική. Ἄρα, η Ἀγία Γραφή καταρρίπτει ἀπὸ τα θεμέλιά του το θεσμό του νηπιοβαπτισμού. Ἐτσι ἐπαληθεύεται πάλι ο Λόγος του Θεοῦ, που λέει: «*γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ἀλλὰ ας εἶναι ὁ Θεὸς ἀληθινὸς και κάθε ἄνθρωπος ψεύτης*» (Ρωμ.3:4).

Ἐξάλλου και στην περίπτωση της Λυδίας, που ἀναφέρεται ὅτι βαπτίστηκε αὐτή «*καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς – και η οικογένειά της*», ὑπάρχει μία μαρτυρία που ἀφορᾷ την ἴδια ὑπόθεση, η οποία θα μας βοηθήσει να καταλάβουμε ὅτι στην οικογένειά της δεν υπήρχαν νήπια. Η μαρτυρία είναι αὐτή:

«*ἐξελθόντες δὲ ἐκ τῆς φυλακῆς (ο Παῦλος και ο Σίλας) εἰσῆλθον πρὸς τὴν Λυδίαν, καὶ ἰδόντες τοὺς ἀδελφοὺς παρεκάλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξῆλθον – Βγήκαν τότε ἔξω ἀπὸ τη φυλακή (ο Παῦλος και ο Σίλας) και εἰσῆλθον στην οἰκία της Λυδίας, και ὅταν εἶδαν τους ἀδελφοὺς, τους ἐνθάρρυναν και ἀναχώρησαν*» (Πραξ.16:40). Η περικοπή αὐτή μας ἀναφέρει περὶ ἀδελφῶν, τους ὁποίους ἐνθάρρυναν. Ἄρα, ἦταν ἄνθρωποι με ὥριμη ηλικία. Κανένα λόγο δεν κάνει για νήπια. Καὶ τοῦτο για να ἐπαληθεύσει πάλι ο Λόγος του Θεοῦ, που λέει: «*πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσι καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρίσκουσι γινώσκιν – Ὅλα εἶναι σαφῆ σε ἐκεῖνον που καταλαβαίνει, και ὀρθὰ σε ἐκεῖνους που βρίσκουν γνώση*» (Παρ.8:9).

Μαρτυρία ἀπλή περὶ νηπιοβαπτισμού, ἔχουμε τον 3^ο μ.Χ. αἰῶνα. Πολλές ὅμως υπήρξαν οι ἀντιδράσεις, γιατί η συνήθεια αὐτή δεν ἔχει την προέλευσή της ἀπὸ την Ἀποστολική εποχή. Ο Κυπριανός, Πατέρας της Δυτικῆς Ἐκκλησίας, συμβουλεύει, «ὅτι δεν πρέπει να ἐμποδίζονται τα νήπια ἀπὸ του να βαπτίζονται» (Επιστ. 59), πράγμα που σημαίνει, χωρίς ἀμφιβολία, ὅτι υπήρχαν σοβαρές ἀντιρρήσεις κατὰ του νηπιο-

βαπτισμού. Ότι αποδοκιμάζονταν αρχικά ο νηποβαπτισμός ως αντι-Βιβλικός θεσμός, αναφέρεται και την “Εκκλησιαστική Ιστορία” του Α. Κυριακού, τόμος 1^{ος}, σελ.182. Τον 4^ο αιώνα όμως ο νηποβαπτισμός έλαβε κάποια σοβαρότητα, με αφορμή τη σύγκρουση που έκανε ο Αυγουστίνος με τους Πελαγιανούς.

«Ο Πελάγιος ήταν Βρετανός μοναχός αξιόλογης παιδείας και μεγάλη ηθική προσωπικότητα, από τον Αυγουστίνον ονομάστηκε “άγιος άνδρας”». Οι δύο όμως αυτοί αλληλοεκτιμώμενοι άνδρες ήρθαν σε σοβαρή σύγκρουση και ρήξη, γιατί ο μεν Αυγουστίνος πίστευε, ότι με το Βάπτισμα εξαλείφεται το προπατορικό αμάρτημα, ο δε Πελάγιος το επέρριπτε. Με αφορμή τη διένεξη αυτή έλαβε σοβαρότητα ο νηποβαπτισμός. Έτσι, τον 5^ο αιώνα γενικεύτηκε ως θεσμός. Η διένεξη αυτή υπήρξε η αιτία, που η Τοπική Σύνοδος της Καρθαγένης, το έτος 418, και με τον Κανόνα της 121, αναθεματίζει τη διδασκαλία των Πελαγιανών και δικαιολογεί τη βάπτισμα των νηπίων (“Πηδάλιο”, σελ.425). Μέχρι να ωριμάσει ο νέος αυτός θεσμός στις συνειδήσεις των ανθρώπων, πέρασε ένας αιώνας.

Θέλησαν επίσης να δικαιολογήσουν το Βάπτισμα στα νήπια και τη Χάρη που τους μεταδίδει στην ανικανότητά τους, «μη δυναμένων να αντιτάξουν αυτή προσωπικό κώλυμα κατά τη γενική σχέση της ελευθερίας προς ενέργεια της Χάριτος, η οποία όπου δεν υπάρχει αντίσταση, επάγεται πάντοτε αποτέλεσμα» (“Δογματική”, Ανδρούτσου, σελ.326). Η διδασκαλία όμως αυτή δεν είναι ορθή. Είναι τέρας! Ωστε, επειδή το νήπιο δεν έχει την ικανότητα να φέρει αντίσταση, μπορούν οι ιερείς να χρησιμοποιήσουν βία και κατά τρόπο μαγικό να του επιβάλλουν τη θεία Χάρη; Η διδασκαλία αυτή μόνο στα ζώα μπορεί να εφαρμοστεί και στη Γεωπονία να βρει τη θέση της. Τα ζώα κατόρθωσε ο άνθρωπος να τα δαμάσει και χωρίς αντί-

σταση να τα οδηγεί, όπου θέλει. Τα άγρια επίσης δέντρα, χωρίς αντίσταση μπορεί να τα κόψει και με ένα εμβόλιο ανενόχλητα να τα μετατρέψει σε ήμερα. Ο άνθρωπος όμως από άγριος, λόγω αμαρτίας και «εκ φύσεως τέκνο οργής», που είναι, για να εμβολιαστεί και να γίνει τέκνο ευλογίας, πρέπει να φτάσει σε ηλικία κρίσεως και εκλογής, σύμφωνα με τον θεόδοτο νόμο της ελευθέρας βούλησης του ανθρώπου. Τότε, κατά την κρίση του, δέχεται ή απορρίπτει τη θεία Χάρη, σύμφωνα με τη σύσταση του Κυρίου, «Εἴ τις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν – Αν κάποιος θέλει να έρθει πίσω Μου» (Μτ.16:24).

Η ως άνω αντι-Βιβλική δικαιολογία έρχεται σε καταφανή αντίθεση με το Νόμο της ελευθέρας βούλησης του ανθρώπου. Συνεπώς, αυτή είναι κακοδαιμονία, δεν είναι Ορθόδοξη διδασκαλία.

Γνώμη σωστή και ευκρινέστερη περί του ποιοι πρέπει να βαπτίζονται, θα μας δώσει ο Απολογητής του 2^{ου} μ.Χ. αιώνα Ιουστίνος ο Μάρτυρας και φιλόσοφος, από την Α΄ Απολογία του. Επειδή όμως επικαλείται τον ίδιο και ο κ. Π. Τρεμπέλας, και επειδή μας ενδιαφέρουν από το κείμενό του ορισμένα σωστά σημεία, θα τα παραθέσω όπως τα καταχωρεί εκείνος.

«Ποιοι γίνονται δεκτοί στο βάπτισμα.

Όσον αφορά δε στο ποιοι πρέπει να είναι οι προτιθέμενοι να λάβουν το βάπτισμα, λαμβάνουν πλήρη την απάντηση από τον Ιουστίνον γράφοντας στην Α΄ Απολογία του τα επόμενα: “Όσοι αν πειστούν και **πιστεύουν** αληθή αυτά τα από εμάς διδασκόμενα και λεγόμενα είναι και βιώνουν έτσι δύνανται να υποσχεθούν, να ευχηθούν και να αιτούν νηστεύοντας παρά του Θεού των προημαρτημένων **άφεση** διδάσκοντας... έπειτα φέρονται μέσα στο νερό” για να λάβουν το βάπτισμα. Προηγείτο λοιπόν πρωτίστως κατήχηση και ευαγγελισμός των προς το βάπτισμα οδευόντων. Εδώ ήδη από το 2^ο αιώνα έχουμε καθορι-

σμένη στην Εκκλησία την τάξη των κατηγουμένων. Με το οποίο αυτοί που εκδηλώνουν σταθερή πίστη και μετανοούν για τις πρότερες πεπραγμένες άτοπες από αυτούς και υποσχόμενοι να συμμορφωθούν και προς την ηθική διδασκαλία του Ευαγγελίου, γίνονταν δεκτοί στο βάπτισμα. Γινόταν δε τούτο σύμφωνα με την παραγγελία του Ίδιου του Κυρίου, προστάζοντας τους Αποστόλους, για να “μαθητεύσουν” πρώτα τα έθνη και έπειτα να βαπτίσουν αυτά, ρητά δε βεβαιώνοντας, ότι “ο πιστεύσας και βαπτισθείς θα σωθεί”.

Έτσι και ο Πέτρος κήρυξε πρώτα την περί του Κυρίου Ιησού την αλήθεια, κατά την ημέρα της Πεντηκοστής, σε αυτούς που είχαν κατάνυξη από το κήρυγμά του συνέστησε να “μετανοήσουν” πρώτα και ακολούθως “να βαπτιστεί καθένας στο όνομα του Ιησού Χριστού”. Αυτοί από τους ακροατές του “που δέχτηκαν το λόγο του”, αυτοί και “βαπτίστηκαν”.

Και αυτοί στη Σαμάρεια που άκουσαν πρώτα από τον Φίλιππο “ευαγγελιζόμενοι τα περί της βασιλείας του Θεού και του ονόματος του Ιησού”, και “πίστεψαν τον Φίλιππο” τότε και “βαπτίζονταν άνδρες και γυναίκες”. Αλλά και όταν μετά από λίγο διερμήνευσε στον Αιθίοπα τις περί του Κυρίου προφητείες και ζήτησε εκείνος να βαπτιστεί, ο Φίλιππος είπε προς αυτόν “αν πιστεύεις εξ όλης της καρδιάς, μπορείς” να βαπτιστείς· και τούτος αποκρινόμενος “πιστεύω τον Υιό του Θεού που είναι ο Ιησούς”, τότε ο Φίλιππος βάπτισε αυτόν.

Ευαγγελισμός προηγήθη και στην περίπτωση του Κορνήλιου και όταν αυτός και οι γύρω από αυτόν πίστεψαν, τότε ακολούθησαν αυτά που οδηγούν στο βάπτισμα αυτού. Και Λυδία η Πορφυροπώλης στους Φίλιππους “άκουσε” από τον Παύλο και “διάνοιξε ο Κύριος την καρδιά της να προσέχει τα λεγόμενα” από αυτόν, όταν λοιπόν πίστεψε, τότε “βαπτίστηκε” και ο οίκος

της. Ακρόαση λοιπόν του κηρύγματος, πίστη σε αυτό, μετάνοια για τον πρότερο βίο της άγνοιας και της απιστίας, ως πρώτη εκδήλωση της πίστης, απόταξη του Σατανά και σύνταξη στον Χριστό λαμπρή και επίσημη ομολογία της πίστεως σε Αυτόν και υπόσχεση για καινούργιο και σύμφωνα με την αρετή βίο, αυτά ζητούντο από τους προετοιμαζόμενους στο άγιο βάπτισμα. Εδώ και ο Κύριλλος ο Ιεροσολύμων από την πρώτη Κατήχηση αυτού χαρακτηρίζει την περίοδο εκείνη της συντομότερης Κατήχησης ως “καιρό εξομολογήσεως κατά τον οποίο οι κατηχούμενοι καλούνται πρωτίστως, για να εξομολογηθούν τα πεπραγμένα με λόγο και έργα, τα τη νύχτα ή την ημέρα”. Ο Τερτυλλιανός εξάλλου εκτιμά μεγάλως την προ του βαπτίσματος μετάνοια, μαρτυρεί δε περί αυτής και ο Αμβρόσιος.

...Σαφέστερα όμως περί τούτου ομιλεί ο Τερτυλλιανός, που κήρυττε κατά αυτού και υποστηρίζει εδώ μεν, ότι η αθωότητα των νηπίων καθιστά περιττό το βάπτισμα τούτων, εδώ δε ότι οι λαμβανόμενοι το βάπτισμα πρέπει πρότερα να διδάσκονται τη Χριστιανική αλήθεια. Γιατί ναι μεν ο Κύριος είπε να μην εμποδίζονται τα παιδιά, να έρχονται σε Αυτόν, αλλά ας έρχονται αυτά, όταν γίνονται έφηβοι και όταν διδασχούν. Ας γίνονται Χριστιανοί όταν θα μπορέσουν να γνωρίσουν τον Χριστό» (“Δογματική”, Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.111-113).

Οι ακριβείς πληροφορίες του Τερτυλλιανού, ως προς το θέμα αυτό, έχουν ως εξής: «Ας έλθουν στο Βάπτισμα, όταν φθάσουν στη νεανική ηλικία· ας γίνουν Χριστιανοί, όταν μπορούν να γνωρίσουν τον Χριστό» (Τερτυλλιανός, De Baptismo 8).

Ο Ωριγένης μάς δίνει ορισμένα στοιχεία (Ομιλ. Ρωμ.5:9), στα οποία φαίνεται κατά έναν έμμεσο τρόπο, ότι ο θεσμός του νηπιοβαπτισμού εξάσκησε την επιρροή του από τις αρχαίες παραδόσεις των Αιγυπτίων. Δεδομένου μάλιστα ότι η Σχολή της Αλεξανδρείας υπήρξε σε

μεγάλο βαθμό, Σχολή των αιρέσεων, έχουμε λόγους να πιστεύουμε, ότι πράγματι ο νηπιοβαπτισμός των αρχαίων Αιγυπτιακών θρησκειών (σε όλους τους αρχαίους λαούς υπήρχαν βαπτισμοί), βρήκε καλό έδαφος στη Σχολή αυτή. Έτσι λοιπόν, η Σχολή της Αλεξανδρείας θα συνέβαλε αρκετά στην επικράτηση του θεσμού του νηπιοβαπτισμού.

Εξεταζόμενο το Βάπτισμα των νηπίων από την εξεταστική δύναμη του Λόγου του Θεού, βλέπουμε ότι είναι μία προσθήκη αυθαίρετη, που τοποθετείται στη θέση της θεϊκής κρίσης, για την ημέρα εκείνη κατά την οποία, “βιβλία ανοίγονται και πράξεις ελέγχονται”.

Ο απ. Πέτρος στην Α' Επιστολή του, 3:21, ομιλεί για το Βάπτισμα και τα σωτήρια αποτελέσματά του, και λέει, ότι είναι «*συνειδήσεως αγαθής έπερώτημα εἰς Θεόν – επερώτημα στον Θεό μιας συνείδησης αγαθής*». Αυτό το “επερώτημα” σημαίνει, ότι κατά το Βάπτισμα γίνονται ερωτήσεις στον μέλλοντα να βαπτιστεί, και ζητούνται πληροφορίες για το περιεχόμενο της πίστης του. Οι απαντήσεις του, που υποτίθεται ότι είναι θετικές, μαρτυρούν την προηγηθείσα συμφιλίωση με τον Θεό. Είναι απαντήσεις λαμπικαρισμένης συνείδησης. ΕΠΕΡΩΤΩ = Ζητώ λαμπικαρισμένες πληροφορίες για τη συμπεριφορά σου έναντι του Θεού.

Στο Βάπτισμα όμως των νηπίων δεν εφαρμόζεται το επερώτημα, με το οποίο δίνεται ενώπιον της Εκκλησίας ο αρραβώνας, το ενέχυρο και η απόδειξη της αγαθής συνείδησης προς τον Θεό. Το νήπιο λόγω ηλικίας, του είναι αδύνατον να ανταποκριθεί σε αυτά. Ο δε Νονός, δεν έχει καμία εξουσία και κανένα δικαίωμα να τα προσφέρει εκείνος ως αντιπρόσωπος, γιατί η θέση του έναντι του παιδιού, είναι μόνο συμβουλευτική, δεν είναι δικαιοματική, βεβαιωτική, κυριαρχική.

Η Τελετή του Βαπτίσματος παρουσιάζει το Ναό ως πολυκατοικία δαιμονίων

Εφόσον κάναμε αυτό το ξεκίνημα για να αποδείξουμε ότι τα νομιζόμενα “Μέσα της Χάριτος” είναι στην πραγματικότητα τα “ανάποδα” μέσα της θρησκείας, και εφόσον αρχίσαμε μια τέτοια Τελετουργική ανατομία, πρέπει να δείξουμε και τα θλιβερά αποτελέσματα που δημιούργησε η αγραμματοσύνη των μυστηριοκατασκευαστών τους και οι ακροβατισμοί τους.

Οι “ειδικοί ιερείς” παρουσίασαν τους εαυτούς τους με τόση αναξίότητα και τέτοιας εξω-Βιβλικής ανειδικότητας, ως Αξιωματούχους της Εκκλησίας. Με την “εξουσία” τους αυτή θέσπισαν και έναν άλλο δικό τους θεσμό, Καλογερικής βεβαίως προελεύσεως, “τον αγιασμό των υδάτων”, στα οποία πρόκειται να βαπτίσουν το νήπιο. Κατά την αντίληψή τους, μέσα στο νερό βρίσκονται δαιμόνια, τα οποία ίσως μπανιάρονται, και πρέπει με “ειδικούς εξορκισμούς” να τα διώξουν. Είναι και αυτή μία από τις πολλές ανθρώπινες προσθήκες που υπάρχουν μέσα στο πολίτευμα της Εκκλησίας.

Ιστορικά γνωρίζουμε ότι, δεν υπάρχει κανένα απολύτως αρχαίο σύγγραμμα που να αναφέρει περί αγιασμού των υδάτων από τον ιερέα, δεδομένου άλλωστε, ότι στην εποχή της αρχέγονης Εκκλησίας, δεν υπήρχαν “ειδικοί ιερείς”. Από τις μαρτυρίες των αρχαίων συγγραμμάτων του Ιουστίνου, της Επιστολής Βαρνάβα, του Ποιμένα του Ερμά και από τη Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων, συμπεραίνουμε «ότι το νερό χρησιμοποιείτο στο Βάπτισμα, καθώς αυτό βρισκόταν στην πηγή ή καθώς αντλείτο από αυτή, χωρίς να προηγείται καθαγιασμός τούτου» (βλέπε “Δογματική” Π. Τρεμπέλα, τόμος 3°, σελ.80-81). Το ίδιο επιβεβαιώνει και η “Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.95.

Ο θεσμός αυτός του αγιασμού του νερού έφτασε στο θλιβερό σημείο να υποστηριχθεί «υπό ορισμένων Πατέρων η γνώμη, κατά την οποία και στο εν ύδατι του βαπτίσματος, και στο έλαιο του Χρίσματος, λαμβάνει χώρα κάποια μεταστοιχείωση ανάλογη με τη μεταβολή, την πραγματοποιούμενη στη θεία ευχαριστία». Δηλαδή, κατ' αυτούς, το νερό του Βαπτίσματος “μεταστοιχειώνεται” σε μαγικό όργανο – νερό, το οποίο έχει μέσα του τη δύναμη να αγιάζει τον άνθρωπο και μηχανικά να τον μεταβάλλει σε ουράνιο πολίτη. Για το λόγο αυτό υποστηρίζεται θεολογικά: «Η Χάρη επιφοιτώσα εις το ύδωρ προσδίδει εις το Βάπτισμα την προς κάθαρση των αμαρτιών και αναγέννηση δύναμη». Η διδασκαλία όμως αυτή, δεν είναι Ορθόδοξη. Είναι τερατώδης διδαχή. Τη διδαχή αυτή υποστήριξαν κυρίως οι Πατριάρχες Κύριλλος Ιεροσολύμων και Κύριλλος Αλεξανδρείας.

Προκειμένου λοιπόν να βαπτίσει ο ιερέας ένα νήπιο, σύμφωνα με το Τυπικό της Εκκλησίας, του διαβάζει τις ευχές της Κατήχησης. Στη συνέχεια, και κατά μαγικό βεβαίως τρόπο, του διαβάζει τους “αφορκισμούς” (εξορκισμούς) προκειμένου να εξορκίσει τα δαιμόνια, τα οποία, κατά τους ιερείς, έχουν κατακυριεύσει το μικρό αυτό αγαθό πλασματάκι του Θεού. Στις ευχές αυτές δέεται τέλος πάντων ο ιερέας να ευλογήσει ο Θεός το νήπιο, αλλά στους εξορκισμούς υπάρχει η τρομερή και πλήρης οργής και κατάρας ακολουθία του Βαπτίσματος.

Ο ιερέας τοποθετεί το χέρι στην κεφαλή του νηπίου. Το βλέπει με στοργή και το περιβάλλει με κατάρα, σαν να αντικρίζει κατά μέτωπο τον ίδιο τον Διάβολο και του διαβάζει τους εξορκισμούς – κάπι που έγραψαν άλλοι, που σημαίνει, ότι αφού δεν είναι δικά του προϊόντα, ούτε και τα αισθάνεται. Ας ακούσουμε λοιπόν τον οργισμένο ιερέα, που λέει:

1) Αφορκισμός Α': «Του Κυρίου δεηθόμεν. Επιτιμά σοι Κύριος, Διάβολε, ο παραγενόμενος εις τον κόσμον ... ίνα την καθέλη τυραννίδα... Επιτιμήθητι και αναχώρησον κατ' εκείνου γαρ σε ορκίζω... Αυτός γαρ και νυν επιτάσσει δι' ημών. Φοβήθητι, έξελθε και υπαναχώρησον από του πλάσματος τούτου, και μη υποστρέψεις, μηδέ υποκυβής εν αυτό, μηδέ συναντήσης τούτο... Έξελθε και αναχώρησον από του σφραγισθέντος νεολέκτου Χριστού του Θεού ημών... Έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου συν πάση τη δυνάμει και τοις αγγέλοις σου...»

Καθώς φαίνεται όμως, ο Σατανάς εξακολουθεί να είναι αδιάκριτος και αναιδής και παρόλο που τον πρόσβαλε και τον επιτίμησε ο ιερέας, δεν φεύγει. Για το λόγο αυτό του επιτίθεται για δεύτερη φορά ο ιερέας και του λέει:

2) Αφορκισμός Β': «Ο Θεός ο άγιος... ο προορίσας σοι, Διάβολε, της αιωνίου κολάσεως την τιμωρίαν δι' ημών των αχρείων Αυτού δούλων κελεύει σοι, και πάση τη συνεργώ σοι δυνάμει αποστήναι από του νεωστί σφραγισθέντος επ' ονόματι του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού, του αληθινού Θεού ημών. Ορκίζω σε παμπόνηρον, και ακάθαρτον, και μιαρόν, και εβδελυγμένον, και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... Φοβήθητι τον Θεόν... Έξελθε και αναχώρησον...»

Ο Σατανάς όμως επιμένει, καθώς φαίνεται, ο δε ιερέας εξαντλεί πια την υπομονή του από την κωλυσιεργία του να φύγει από το νήπιο, το οποίο έχει υπό την κατοχή του, και το εξορκίζει με τρίτο και τέταρτο αφορισμό. Παρακαλεί τον Θεό να επέμβει για το διώξιμο των πονηρών πνευμάτων, τα οποία φωλιάζουν στην καρδιά του νηπίου, και λέει:

3) Αφορκισμός Γ': «Κύριε Σαβαώθ... επίβλεψον επί τον δούλον Σου... Επιτίμησον τοις ακαθάρτοις πνεύμασι, και διώξον αυτά...»

4) Αφορκισμός Δ': «Ο Ων Δέσποτα Κύριε... το πλάσμα Σοι τούτο... πρόσδε-

ξαι εις την βασιλείαν Σου... Εξέλασον εξ αυτού παν πονηρόν και ακάθαρτον πνεύμα, κεκρυμμένον και εμφωλεύον αυτού τη καρδιά».

Αγαπητέ, αδελφέ, σας ρωτώ: Πιστεύετε ότι η τελετή αυτή είναι εντολή του Αιώνιου και Πανάγαθου Θεού ή είναι επινοήματα των σκοτεινών αιώνων και των στείρων πνευμάτων των ανθρώπων εκείνων οι οποίοι είχαν “τη συνειδησή τους καυτηριασμένη;” Τολμάτε να αξιώσετε ότι η τελετή αυτή και το βάπτισμα τούτο είναι από Θεού; Πού το Ιερό Ευαγγέλιο και η Ιερά Αποστολική Παράδοση αναφέρουν αυτούς τους καλογηρικούς ακροβατισμούς;

Από τους εξορκισμούς είναι φανερό, ότι ο ιερέας βλέπει το νήπιο, το αγαθό εκείνο πλάσμα του Θεού, κυριευμένο από στρατιά δαιμονίων, που φωλιάζουν στην καρδιά του και κατοικούν μέσα του. Αυτά διώχνει γι’ αυτό και απευθυνόμενος κατά πρόσωπο του διαβόλου λέει: «Έξελθε και αναχώρησε».

Στην απόταξη του Σατανά από το κατηχούμενο νήπιο εμφανίζεται ο ιερέας “εν σκηνή παίζων”, μια φοβερή κατάσταση. Εμφανίζει το Ναό ως πολυκατοικία Δαιμονίων, τα οποία κατά την ώρα της κατήχησης κάνουν τον περιπάτο τους μέσα στο Ναό. Γι’ αυτό και λέει τον Νουνό – ανάδοχο, που αντιπροσωπεύει το Κατηχούμενο νήπιο να φυσήξει και να φτύσει τον Διάβολο: «Εμφύσησον και έμπτυσον αυτόν».

Πιθανόν να έχουν αντιρρήσεις οι αντιδραστικοί και να μας πουν ότι οι εξορκισμοί που διαβάξει ο ιερέας αναφέρονται το φορτίο της αμαρτίας και στην επήρεια του δημιουργού της διαβόλου, στην οποία κατ’ ανάγκη βρίσκεται ο άνθρωπος. Και η απόταξη, το φύσημα και το φτύσιμο, σημαίνει, ότι ο βαπτιζόμενος τον καταισχύνει. Σ’ αυτό όμως έχουμε να παρατηρήσουμε, ότι η σύνταξη των εξορκισμών με τα νοήματά τους, έχουν σε μεγάλη δόση εντελώς διαφορετική έννοια και σημασία. Ο ιερέας δεν αναφέρεται καθόλου σε ψυ-

χολογική κατάσταση ή πνευματική επήρεια. Απευθύνεται σε συγκεκριμένο πρόσωπο, εναντίον του οποίου λέει: «Ο Θεός ο άγιος... δι’ ημών... κελεύει σοι και πάση τη συνεργώ σου δυνάμει, αποστήναι... παμπόνηρον και ακάθαρτον και μιαρόν και εβδελυγμένον και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... μη υποστρέψεις, μη υποκριβής... Έξελθε από του ανθρώπου, κλπ»

Από αυτά βγαίνει αβίαστο το συμπέρασμα, ότι πράγματι ο ιερέας δεν αναφέρεται σε ψυχολογική επήρεια, αλλά στρέφεται κατά πρόσωπο του παιδιού – νηπίου, το οποίο κατά την αντίληψή του ή μάλλον κατά το Μυστήριο, είναι δαιμονισμένο.

Νομίζω ότι με όλο το δικαίωμα θα μπορούσαν οι γονείς να ζητούσαν ικανοποίηση από τους ιερείς στους οποίους προσφέρουν με όλη την ευλάβεια και σεβασμό, το παιδί τους, να λάβει το Βάπτισμα με τις ευχές της Εκκλησίας, και αντί τούτου, οι ιερείς το βλέπουν σαν μια ύπαρξη στην οποία κατοικεί όλο το στράτευμα των πονηρών πνευμάτων. Πώς όμως μπορεί να συμβιβαστεί η συμπεριφορά αυτή των ιερέων, με την περίπτωση εκείνη, που ο Ιησούς πήρε στην αγκαλιά Του τα αβάπτιστα παιδιά με πολύ ενδιαφέρον και με μεγάλη στοργή και για τα οποία είπε: *«τῶν τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν; – για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών;»* (Μτ.19:14). Βέβαια εδώ αναφέρεται ο Κύριος στην ανεξικακία του παιδιού, την οποία υποδεικνύει στους μεγάλους.

Στο πρόσωπο λοιπόν αυτό του αγαθού και ανεξικακου πλάσματος, οι ιερείς βλέπουν τον διάβολο και προσπαθούν να τον εξορκίσουν, για να μη ζητήσει ίσως μερίδιο στα τυχερά, ως συνεργάτης.

Το μεν Κράτος αισιοδοξεί με τις γεννήσεις των παιδιών, γιατί σε αυτά στηρίζει το μέλλον του έθνους. Το δε ιερατείο **δαιμονο-θεολογεί**, ότι γεννήθηκαν νέοι διάβολοι στον κόσμο και παίρ-

νει τα κατάλληλα μέτρα του εξορκισμού. Μήπως όμως “εκ των ιδίων κρίνουν τα αλλότρια;” Ασφαλώς αυτό συμβαίνει.

Αν ο λαός ήξερε τις πληροφορίες της Αγίας Γραφής, όχι μόνο δεν θα μπορούσε να ανεχθεί μια τέτοια σατανική μεταχείριση στα παιδιά του, από τους παπάδες, αλλά θα φρόντιζε να εξορκίσει εκείνους από το πρόσωπο της γη, ως επικίνδυνους στην κοινωνία, στα σχέδια και την αγαθή Βουλή του Πανάγαθου και Παντοδύναμου Θεού. Το φοβερό αυτό θέαμα και πράγμα, έχει ακόμα πιο επικίνδυνη και φοβερότερη συνέχεια.

Μετά τη μαγική “απόταξη” του Σατανά, τη μηχανική σύνταξη στον Χριστό και την δήμεν πίστη στον αληθινό Θεό, τελειώνει το στάδιο της Κατήχησης. Στη συνέχεια κατόπιν αρχίζει η κυρίως ακολουθία του Βαπτίσματος.

Η Κολυμπήθρα ως πισίνα Δαιμονίων

Ο ιερέας προχωρεί στις τυπικές εκφωνήσεις του Μυστηρίου. Διαβάζει τις σχετικές ευχές και φτάνει στο διώξιμο των δαιμονίων από το νερό της Κολυμπήθρας. Στο σημείο αυτό (πάντα κατά την Καλογερική αντίληψη) φυσά ο ιερέας το νερό και με το χέρι του το χτυπά τρεις φορές και λέει:

«Συντριβήτωσαν υπό την σημείωσιν του σταυρού Σου πάσαι αι ενάντιαι δυνάμεις. Υποχωρησάτωσαν ημίν πάντα τα εναέρια και αφανή είδωλα και μη υποκριβήτω τω ύδατι τούτο δαιμόνιον σκοτεινόν, μηδέ συγκαταβήτω τω βαπτιζόμενο, κλπ».

Στην περίπτωση αυτή και σύμφωνα με τα λόγια του ιερέα, η Κολυμπήθρα του Βαπτίσματος πλαισιώνεται με όλο το φόντο, ως Πισίνα, στην οποία κάθουν το μπάνιο τους τα δαιμόνια. Εκεί, κατά το Μυστήριο, κολυμπούν και λούονται τα παμπόνηρα. Γι’ αυτό ο ιερέας

χτυπά το νερό και προσπαθεί να τα διώξει.

Προχωρεί ο ιερέας στο διάβασμα της ίδιας ευχής. Εύχεται στον Θεό, να κάνει το νερό του βαπτίσματος μέσον, από το οποίο ο βαπτιζόμενος θα απολυτρωθεί, θα αγιαστεί, θα καθαριστεί σαρκικά και πνευματικά, θα αποκτήσει την ελευθερία του από τα δεσμά, την άφεση των αμαρτιών του, τον φωτισμό της ψυχής του και την υιοθεσία και θα αναγεννηθεί με τα εξής ανεδαφικά λόγια:

«Αλλά Σου, Δέσποτα των απάντων, ανάδειξον το ύδωρ τούτο, ύδωρ απολυτρώσεως, ύδωρ αγιασμού, καθαρισμόν σαρκός και πνεύματος, άνεσιν δεσμών, άφεσιν παραπτωμάτων, φωτισμόν ψυχών, λουτρόν παλιγγενεσίας, ανακαινισμόν πνεύματος, υιοθεσίας χάρισμα, ένδυμα αφθαρσίας, πηγνήν ζωής».

Θα έχουν ίσως τις αντιρρήσεις τους οι ανειδίκευτοι “ειδικοί ιερείς”, ότι: Αυτά αναφέρονται στο αβάπτιστο άτομο – νήπιο, το οποίο ακόμα δεν έχει τη Χάρη και την αναγέννηση του Βαπτίσματος. Μετά τη βάπτιση όμως δεν λέγονται αυτοί οι εξορκισμοί ούτε στον αμαρτωλό, που εξομολογείται στον ιερέα.

Για να τους προλάβω, να μην τολμήσουν κάτι τέτοιο, που θα τους ντροπιάσει, τους υπενθυμίζω τη βλάσφημη και στείρας του Πνεύματος, Τελετή του ψυχορραγούντος. Όπως ξέρουμε, όλα τα μέλη των ιερατικών ποιμνίων είναι άνθρωποι βαπτισμένοι, μυρωμένοι και οι οποίοι έλαβαν και το Πνεύμα το Άγιο, το Οποίο τους “αναγέννησε” όταν βαπτίστηκαν, σύμφωνα με τη διδασκαλία της “Ορθοδόξου” Εκκλησίας. Αυτό σημαίνει ότι και ο κάθε ψυχορραγών έχει αυτά τα προσόντα και ανήκει στην ίδια χορεία των “αναγεννημένων”. Στην Τελετή όμως αυτή δεν φαίνεται καθόλου η πάμπλουτη προθυμία του Θεού να χορηγήσει τη Χάρη Του στον αμαρτωλό, έστω και αν κατά την τελευταία στιγμή της ζωής του, τον αξιώσουν οι

ιερείς να πληροφορηθεί την αξία της θεϊκής πληροφορίας, ότι **«τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας»** (Α' Ιν.1:7). Η βλάστηση λοιπόν αυτή Τελετή παρουσιάζει τον ψυχορραγούντα ως απόλυτο συνεργάτη των δαιμονίων ταγμάτων. «Δουλεύον αισχροῖς δαίμοσι, πάση σπουδῇ». Στη συνέχεια τον χαρακτηρίζει στην εντέλεια δαιμονισμένο και ότι «εφέστηκεν ὄχλος των πονηρῶν πνευμάτων... εκζητούντες αναιδῶς την ταπεινήν του ψυχὴν».

Ο κάθε ψυχορραγών, επομένως, είναι και ένας δαιμονισμένος, κατά τους ιερείς, ἄσχετα ὅτι τον βάπτισαν, τον μύρωσαν και τον αγίασαν. Όλοι λοιπόν είναι δαιμονισμένοι. Μήπως ὅμως είναι δαιμονισμένοι εκείνοι που υποστηρίζουν κάτι τέτοιες δαιμονο-θεολογίες: «Ἦμαρτον εἰς τον ουρανόν...»

Για την Τελετή πάντως αυτή θα μιλήσουμε πιο πλατειά, με λεπτομέρειες, ὅταν ἔρθει η σειρά της. Το αστείο ὅμως και παιδαριώδες είναι και τούτο: Ενώ αντιμετωπίζουν τον κάθε ψυχορραγούντα σαν δαιμονισμένο, ὅταν σε λίγο πεθάνει, του ψάλλουν «την μακαρίαν ὁδόν» που πορεύεται και του εγκωμιάζουν τον τόπο της αναπαύσεως που του ἔχει ετοιμαστέι: «Μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύει σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως». Πράγμα που σημαίνει, χαίρε βάθος ἀμέτρητο... Ἄβυσσος, ἄβυσσος επικαλεῖται. Αυτά τα κείμενα ἔχουν υπερπηδήσει και τους συγγραφείς κάθε κωμωδίας. Πού ο αψευδὴς Λόγος του Θεοῦ ἢ ἡ Ἱερὰ Παράδοση αναφέρουν μια τέτοια κωμικοτραγική θεομπαιξία; Ιερείς και αρχιερείς, συνέλθετε. Αν δεν φοβάστε τον Θεό, ντραπεύετε τους ανθρώπους. Μέχρι πότε, ἄδικοι ἄνθρωποι, θα ἀδικεῖτε τη νοημοσύνη του λαοῦ;

Όλα αυτά τα κωμικοτραγικά τεχνάσματα, ὄχι μόνο δεν ἔχουν λογική βάση και θέση, ἀλλὰ σε ἕναν μεγάλο βαθμὸ ζημιώνουν τη φήμη της Ἱεροτάτης Τελετῆς του Βαπτίσματος και τον σκοπὸ

για τον ὁποῖο ο θεῖος Ἀνθρωπὴς διέταξε να γίνεται και να ἐπιτελεῖται. Με τα “μέσα” ὅμως αυτά πέτυχαν “οι ἐιδικοί ιερείς” να μυστηριοποιήσουν την Τελετή, να μονοπωλήσουν το σκοπὸ της και να ἐιδικεύσουν τη θέση τους και το “Ἀξίωμα” τους.

Πιστεύετε εσείς, ἀγαπητέ Γέροντα, ὅτι το νερό του Βαπτίσματος γίνεται μέσον με το ὁποῖο ο ἄνθρωπος λυτρώνεται, ἐλευθερώνεται ἀπὸ την ἁμαρτία, φωτίζεται το πνεῦμα του και ἀγιάζεται ἡ ψυχὴ του; Εάν αυτό είναι ἀλήθεια, τότε **«Χριστὸς δωρεὰν ἀπέθανεν – ο Χριστὸς μάταια πέθανε»** (Γαλ.2:21), για τις ἁμαρτίες μας και ἡ Βίβλος λέει ψέματα ὅτι ἀναστήθηκε για τη δικαίωσή μας.

Ἡ πλάνη αυτή ἔχει την πηγὴ της στις ἐξω-Βιβλικές διδασκαλίες των “πατέρων” ἐκείνων, (με μικρὸ “π”), που υποστήριξαν την “μεταστοιχείωση” του νεροῦ που χρησιμοποιεῖται στο βάπτισμα. Ἡ ἀλήθεια στην περίπτωση αυτή είναι ὅτι ἡ θεολογία δεν δέχτηκε αυτή τη διδασκαλία. Ἡ παπαδικὴ ὅμως τέχνη την χρησιμοποιεῖ στο ἀπόλυτο. Αυτὸς είναι ο λόγος, που το νερό του βαπτίσματος το προσέχουν μετὰ τη βάπτισμα, ὥστε να μην πέσει οὔτε μία σταγόνα και πατηθεῖ ἀπὸ τους ἀνθρώπους. Δηλαδή, «διυλίζουν τον κώνωπα και κατατίνουν την κάμηλο».

Εἶναι ἀναγκαῖο ὅμως να προηγηθεῖ το “διάβασμα” στο νερό του βαπτίσματος για να ἀγιαστεῖ και να εὐλογηθεῖ ἀπὸ τον ἱερέα; Ἀσφαλῶς, ὄχι! Για το λόγο αυτό πρέπει να ἐπισημανθεῖ ἡ ἀλήθεια της Ἀγίας Γραφῆς και των ἀρχαίων συγγραμμάτων, ὅτι δεν ἀναφέρουν μια τέτοια διδασκαλία. Οι πηγές λοιπόν αυτές μας πληροφοροῦν ὅτι, «το νερό χρησιμοποιεῖτο στο βάπτισμα, ὅπως αυτό βρισκόταν στην πηγὴ ἢ ὅπως ἀντλοῦνταν ἀπὸ αυτή, χωρὶς να προηγείται καθαγιασμὸς τούτου».

Αυτά είναι τα θλιβερά και κωμικοτραγικά ἀποτελέσματα της Τελετῆς του Βαπτίσματος, ὅπως τη διαμόρφωσαν οι

απαίδευτοι Μοναχοί και κάπηλοι της Ορθοδοξίας.

Περί Αναδόχου

Μέχρι τον 6^ο αιώνα που οι άνθρωποι βαπτίζονταν σε ώριμη ηλικία, αναλάμβανε ένα – κάποιο έμπιστο πρόσωπο ως εγγυητής και υπεύθυνος έναντι της Εκκλησίας, για το ηθικό ποιόν του υιοιουηφίου για το βάπτισμα, την παρακολούθηση και τη συμπαράσταση κατά την ώρα του βαπτίσματος.

Μετά την επικράτηση του νηπιοβαπτισμού ο εγγυητής αυτός άνθρωπος, έλαβε τη θέση του πνευματικού πατέρα, για τη Χριστιανική διαπαιδαγώγηση του βαπτιζόμενου νηπίου. Το πρόσωπο αυτό που αναλάμβανε μια τέτοια σοβαρή ευθύνη, έπρεπε να είναι ώριμης ηλικίας, της απολύτου εμπιστοσύνης, Χριστιανός, με έκδηλη τη θεοπρεπή ζωή – γνωστής ηθικής υπόστασης.

Αυτός λοιπόν που αναλάμβανε αυτή την υποχρέωση και ευθύνη, ονομάστηκε Ανάδοχος, Νουνός, Σάντουλος, Παγερινός, Σύντεκνος, Κυρτατάς ή Καλαφέντης.

Η πράξη όμως έδειξε την αποτυχία αυτού του θεσμού. Ανάδοχοι – Νουνοί σήμερα γίνονται οι Βουλευτές για λόγους ψηφοθηρίας, οι πονηροί για αμαρτωλή κουμπιριά και άλλοι για ανάπτυξη φιλίας και διασκέδασης, που δεν λείπουν από τα Λουκούλια γεύματα και τα παντοειδή ποτά.

Για το λόγο αυτό ο θεσμός αυτός πρέπει να καταργηθεί και την ευθύνη να την αναλαμβάνει ο ίδιος ο βαπτιζόμενος, την οποία υποτίθεται ότι έμαθε στο χρόνο της κατηχήσεώς του, πριν βαπτιστεί.

Τα αποτελέσματα του Νηπιοβαπτισμού

Με το νηπιόβαπτισμα πέτυχαν “οι ειδικοί ιερείς” να βάλουν στο λαό το φίμωτρο της άγνοιας και να τοποθετήσουν στην καρδιά τους το κλείστρο της

αμάθειας. Πώς αποδεικνύεται αυτό; Θα το εξηγήσουμε.

Το παιδί κάθε οικογένειας πληροφορείται από την οικογενειακή του παράδοση, ότι το έχουν βαπτίσει και κατά τη θεολογική αθεολόγητη άποψη και πρακτική πράξη των παπάρδων, το έχουν κατασκευάσει μέλος της Εκκλησίας, και σε Χριστιανό, παρά τη θέλησή του το έχουν μετασχηματίσει. Το εκκλησιαστικό και οικογενειακό τούτο “δίκαιο” και ανερμήνευτο Βιβλικό “δόγμα”, γίνεται πλέον πεποίθηση στο παιδί, ότι πράγματι είναι “Χριστιανός”, άσχετα ότι δεν έχει καμία απολύτως γνώση περί Χριστού, ούτε και κατά τη θεία Βουλή Ορθοδόξου Χριστιανισμού. Οι θρησκευτικές υποχρεώσεις που ακολουθούν, δεν τον ανησυχούν, αν βέβαια θρησκεύει, για να αποκτήσει δική του αντίληψη περί Θεού και περί των θεμάτων της αιωνιότητας. Πιστεύει ότι αφενός μεν τον έκαναν “Χριστιανό”, αφετέρου δε, ξέρει, ότι έχει “ειδικό ιερέα”, που διαθέτει πολλά μέσα – ψυχοχάρτια, αγιασμούς μικρούς και μεγάλους, παρακλήσεις μικρές και μεγάλες, ευχές, λαια, τρισάγια, λειτουργίες, μνημόσυνα, αρχιερατικές παραστάσεις και “ευλογίες”, ανάλογα πάντα με το χρήμα που θα πέσει, κλπ. Με τα “μέσα” αυτά ξέρει ότι θα τακτοποιηθεί στον αδέκαστο Κριτή, που δεν δέχεται δώρα, και θα τακτοποιηθεί στον Δίκαιο Κύριο. Έτσι δεν έχει καμία επιθυμία να μελετήσει το Λόγο του Θεού και να εξετάσει τη θέση του έναντι Εκείνου. Αποτέλεσμα όλων αυτών είναι να μην εκδηλώνονται ποτέ όταν μεγαλώσουν, με αναγεννημένη καρδιά, εφόσον άλλωστε δεν ξέρουν τίποτε περί αναγέννησης, ούτε ξέρουν να εξασκούν πίστη στον Ζώντα Θεό. Έτσι οι νέοι αυτοί μεγαλώνουν χωρίς καμία ανώτερη θεική ιδεολογία και χωρίς κανένα ιδανικό της σωστής ανθρωπίνης πορείας. Μόλις γίνουν μάλιστα παλληκαράκια δείχνουν και την “εξυπνάδα” τους. Παρουσιάζονται άθεοι, για να δείξουν εξυπνάδες

στους μεγαλύτερους τους, ότι αυτοί ανακάλυψαν πως δεν υπάρχει Θεός, επειδή θα διάβασαν λίγο Νίτσε περί υπεράνθρωπου και λίγη Δαρβίνεια θεωρία περί εξελίξεως. Η ανώριμη αυτή ηλικία και η στέρηση της θεϊκής εκπαίδευσης, δεν τους επιτρέπει να προχωρήσουν σε βαθύτερες μελέτες, και να μάθουν, ότι ο μεν Νίτσε που ήθελε τον υπεράνθρωπο χωρίς Θεό, πέθανε τρελός, η δε Δαρβίνεια θεωρία καταπολεμήθηκε με τα ίδια της τα όπλα. Επηρεασμένοι οι «βαπτισμένοι» αυτοί νέοι με αυτό το παράχορδο συνοικέσιο, που κάνουν με τις θεωρίες αυτές, νομίζουν τον άνθρωπο σαν μια κοπροποιητική μηχανή. Είναι και αυτό αποτέλεσμα του νηπιοβαπτισμού. Γι' αυτό η προφητική μαρτυρία, λέει:

«έν έσχάταις ήμέραις ένστήσονται καιροί χαλεποί· έσονται γάρ οί άνθρωποι φίλαντοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, γονεΰσιν άπειθεΐς, άχάριστοι, άνόσιοι, άστοργοι, άσπονδοι, διάβολοι, άκρατεΐς, άήμεροι, άφιλάγαθοι, προδόται, προπετεΐς, τετυφωμένοι, φιλήδονοι μάλλον ή φιλόθεοι – στις έσχατες ημέρες θα εγκατασταθούν δύσκολοι καιροί. Γιατί οι άνθρωποι θα είναι φίλαντοι, φιλάργυροι, αλαζόνες, υπερήφανοι, βλάσφημοι, άπειθείς στους γονείς, άχάριστοι, άνόσιοι, άστοργοι, αδιάλλακτοι, συκοφάντες, άκρατεΐς, άήμεροι, εχθροί του αγαθού, προδότες, αυθάδεις, θολωμένοι από υπερηφάνεια, φιλήδονοι μάλλον παρά φιλόθεοι» (Β' Τιμ.3:1-4).

Μήπως είναι λανθασμένη αυτή η Βιβλική μαρτυρία για τις ημέρες μας; Μήπως αυτά δεν παρατηρούνται κατά γράμμα στη νεολαία που αποτελείται από βαπτισμένα παιδιά; Ποιο είναι το αποτέλεσμα του νηπιοβαπτισμού, στην πρακτική ζωή; ΜΗΔΕΝ...

Παρερμηνεύοντας οι σκοταδιστές του Μεσαίωνα τα λόγια του Βαπτιστή περί Χριστού, ότι *«αὐτὸς ὑμᾶς βαπτίσει ἐν Πνεύματι ἁγίῳ καὶ πυρί – Αυτός θα σας βαφτίσει μέσα σε Πνεύμα Άγιο και*

φωτιά» (Μτ.3:11), περνούσαν τον βαπτίζόμενο μεταξύ δύο αναμμένων λαμπάδων ή με πυρακτωμένο σίδερο σφράγιζαν ένα μέλος του σώματός του.

Ύστερα όμως από αυτή την αποδεδειγμένη αποτυχία, ποτέ δεν σκέφτηκαν οι υπεύθυνοι της Εκκλησίας που θωπεύουν αυτές τις παράξενες συνήθειες, και τους παράλογους ακροβατισμούς, να κινηθούν για να επανέλθει η Εκκλησία στην αρχική της γραμμή, να τακτοποιήσουν το πολίτευμά της και να αναθεωρήσουν την πηδαλιουχία [*διακυβέρνηση*] της, κατά το υπόδειγμα του Ευαγγελίου και της αμιγούς Ανατολικής Παραδόσεως. Είναι φανερό λοιπόν ότι δεν υπάρχει Βιβλικό ενδιαφέρον. Δεν υπάρχει θεϊός ζήλος. Υπάρχει νεκρότητα. Από το τύμπανο σηκώνεται ποτέ σκόνη; Δημιουργείται όμως σαματάς, και γίνεται πολύς θόρυβος.

Από όλα αυτά λοιπόν τι παρατηρούμε; Μια νεκρή πνευματική ζωή στην επίσημη Εκκλησία του Κράτους. Τοποθετώντας τη θλιβερή αυτή εκκλησιαστική κατάσταση στη θεϊκή Δικαιοσύνη, αντιλαμβανόμαστε ποια θα είναι η θέση εκείνων που δημιουργούν, θεσπίζουν, θωπεύουν και υποστηρίζουν αυτές τις ξένες και παράξενες διδασκαλίες, τις ανακόλουθες και δογματικές θεωρίες, για το θρησκευτικό βίο του λαού.

Η δική μου και η δικής σας θέση, ποια θα είναι, αγαπητέ αδελφέ; Σκεφτήκατε ποτέ, ότι «Ιδού, Αυτός έρχεται;»

Έτσι λοιπόν παρατηρούμε ότι πράγματι οι Εκκλησίες Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή είναι νεκρές στα πνευματικά θέματα και στη γνώση του Λόγου του Θεού. Είναι ανεπιστήμονες στην έρευνα και την πνευματική προαγωγή και θέση. Ότι δεν υπάρχει ειλικρινές ενδιαφέρον, αλλά μόνο καπηλεία και μητροπατεριστομανία, αποδεικνύεται και από το εξής γεγονός: Μεταξύ των άλλων ευχών του βαπτίσματος που διαβάζονται από τον ιερέα, είναι και τούτη: «Συ

(Θεέ) εκ τεσσάρων στοιχείων την κτίσιν συναρμόσας...» Όπως είναι γνωστό όμως, ανακαλύφθη ότι τα στοιχεία της γης είναι περισσότερα από εκατό, του δε ανθρώπινου οργανισμού είναι δεκάξυ. Τούτο το ξέρουν οι μορφωμένοι κληρικοί. Κανείς όμως δεν φρόντισε να προβεί σε σχετική εισήγηση στη Σύνοδο της Ιεραρχίας για να διορθωθεί αυτή η ευχή, εφόσον θέλουν να έχουν στεγανή την Τελετή και στερεότυπη την ακολουθία. Όλα αυτά οφείλονται στο εξω-Βιβλικό πολίτευμα με το οποίο κατασκεύασαν μηχανοποιημένους ιερείς και η κληρικο-εκκλησιαστική επιχείρηση δημιούργησε έμπορους δασκάλους της θρησκείας, όχι πνευματικούς ηγέτες, όπως αρμόζει σε μία άγια κοινωνία.

Η καινοτομία της Παπικής Εκκλησίας.

Το Βάπτισμα με ραντισμό

Απόδειξη ότι τα ιερατεία των Εκκλησιών Ορθοδόξου και Παπικής δεν συμβουλευόνται τις υποδείξεις της Αγίας Γραφής, είναι οι καινοτομίες, τις οποίες ασεβέστατα προς το Λόγο του Θεού και την αρχική γραμμή της Εκκλησίας, επέφεραν στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Εάν διατηρούσαν σεβασμό στις θεϊκές υποδείξεις, θα συμβουλευόνταν την Αγία Γραφή στην εκκλησιαστική τους δραστηριότητα και στην τελετουργική των Μυστηριο-τελετών πράξη. Τούτο όμως δεν παρατηρείται. Έτσι βλέπουμε ότι η Παπική Εκκλησία, με όλη την ασέβεια προέβη στην καινοτομία του Βαπτίσματος, με επίχυση και ραντισμό νερού στην κεφαλή του βαπτιζόμενου.

Η Εκκλησία αυτή με το φοβερό παρελθόν της, με τα εγκλήματα της "Ιεράς Εξέτασης", των Σταυροφοριών και της Νύχτας του Αγίου Βαρθολομαίου, δεν έλαβε υπόψη της ούτε τη σημασία και την έννοια του ρήματος "βαπτίζω", που στην προκειμένη περίπτωση σημαίνει "εμβάπτω στο νερό".

Εφόσον έπαυσε να έχει επαφή και συνεργασία με την Ανατολική Εκκλησία, θεώρησε καλό να αλλάξει όχι μόνο την αρχική πορεία, αλλά και τον τρόπο της τέλεσης των Τελετών και των Μυστηρίων. Ενώ στους πρώτους αιώνες διατηρούσε το Βάπτισμα με κατάδυση, όπως άλλωστε μαρτυρείται τούτο με τα βαπτιστήρια που σώζονται, τον 14^ο αιώνα προέβη στην αντι-Βιβλική καινοτομία και θέσπισε το Βάπτισμα με ραντισμό ή με έκχυση νερού στην κεφαλή του βαπτιζόμενου. Στην καινοτομία αυτή προχώρησε από τις δονήσεις της σάρκας, όχι από τις εμπνεύσεις του θείου Πνεύματος, από λόγους εγωιστικούς, όχι Βιβλικούς ή ιστορικούς.

Αναφέρεται πράγματι στο βιβλίο "Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων" (βιβλίο μετά το 200 μ.Χ.), το Βάπτισμα με επίχυση νερού, αλλά σε εξαιρετικές μόνο περιστάσεις. Προτάσσεται όμως το Βάπτισμα με κατάδυση στο νερό. Η πληροφορία του βιβλίου αυτού είναι η εξής: «Περί δε του Βαπτίσματος, έτσι βαπτίσατε· ταύτα προειπόντες... εάν δε μη έχεις ύδωρ ζων (ρέον), σε άλλο ύδωρ βάπτισε· αν δεν δύνασαι σε ψυχρό, σε θερμό· εάν δε και τα δύο δεν έχεις, έκχυσε στην κεφαλή τρεις φορές ύδωρ εις το όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος» (VII). Το βιβλίο αυτό αναφέρει και τη μορφή της κατήχησης πριν από το Βάπτισμα την οποία υποβάλλονταν αυτοί που ασπάζονταν το Χριστιανισμό.

Εφόσον όμως το Ευαγγέλιο, που είναι η μοναδική Πηγή πληροφοριών, δεν συνιστά τον τύπο αυτό του Βαπτίσματος, η πλάγια πληροφορία του βιβλίου αυτού δεν έχει αξία. Ανέκαθεν τα "ειδικά ιερατεία" στήριζαν το οικοδόμημά τους τις πλάνιες και ψευδεπίγραφες πληροφορίες.

Ερεύνησαν πάντως οι "ειδικοί" ειδωλολατρικο-τιτοφορούμενοι ιερείς (Καρδινάλιος Ποντίφηξ, Άκρος Αρχιερέυς κλπ, που χρησιμοποιεί στην αρχιερατική της τάξη η Ρωμαϊκή Εκκλησία,

είναι ειδωλολατρικοί τίτλοι και αξιώματα) της Ρωμαϊκής Εκκλησίας να βρουν έστω μία Βιβλική βάση. Νόμισαν λοιπόν ότι μπορούσαν να στηρίξουν την παιδαριώδη αυτή καινοτομία τους στο γεγονός της βαπτίσεως τριών χιλιάδων Χριστιανών κατά την ημέρα της Πεντηκοστής. Σύμφωνα με τους παιδαριώδεις υπολογισμούς τους, δεν ήταν δυνατόν να βάπτισαν οι Δώδεκα Απόστολοι και τις τρεις χιλιάδες πιστούς σε μία ημέρα με το βάπτισμα της κατάδυσης. Άρα, συμπεραίνουν οι Παπικοί, το Βάπτισμα θα έγινε μόνο με ραντισμό και με επίχυση νερού.

Η γνώμη όμως αυτή δεν έχει καμία Βιβλική ή λογική βάση και θέση για τους εξής σοβαρούς λόγους:

1) Δεν θα βάπτιζαν μόνο οι Δώδεκα Μαθητές, αλλά όλοι της ομήγυρης των εκατόν είκοσι Μαθητών, εκτός ίσως των γυναικών, μεταξύ των οποίων θα ήταν ασφαλώς και οι “εβδομήντα Μαθητές” (δες Μτ.10:1-12).

2) Στην Ιερουσαλήμ «υπήρχαν σε πολλά σημεία πηγές, στις οποίες κατανεμημένοι οι Απόστολοι θα μπορούσαν άνετα να βαπτίσουν τα πλήθη, μόνο δε η κολυμβήθρα η λεγόμενη Βηθεσδά, θα ήταν ικανή επί κάποιες ώρες χρησιμοποιούμενη, να επαρκέσει στο έργο του».

3) Στις ημέρες των Αποστόλων δεν υπήρχαν οι εξορκισμοί των σημερινών παπάδων, σαν εκείνοι τους οποίους ανέφερα προηγουμένως. Γιατί τότε δεν έβλεπαν τους αβάπτιστους ως δαιμονισμένους, αλλά σαν πλάσματα της αγαθής Βουλής του Παντοδύναμου Θεού, τα οποία έβλεπαν την ανάγκη να εκχριστιανιστούν. Ούτε υπήρχε τότε η ανάγκη να αγιαστούν τα νερά με τα παπαδικά διαβάσματα και ξόρκια, που απαιτούν πολύ χρόνο, γιατί δεν έβλεπαν τα Βαπτιστήρια σαν Πισίνα μέσα στην οποία κολυμπούν τα δαιμόνια. Τα έβλεπαν ως όργανα για τη δημόσια πράξη του Βαπτίσματος.

Ο Βιβλικός τρόπος κατάδυσης στο Βάπτισμα

Εφόσον το ιερατείο ακολούθησε δική του γραμμή και έπαψε να συμβουλεύεται την Αγία Γραφή, εγκατέλειψε και τον αρχικό τρόπο της μίας κατάδυσης στο Βάπτισμα, πράγμα που σημαίνει, ότι το Βάπτισμα είναι και πρέπει να παραμένει “έν”. Συνέστησε λοιπόν την τρίτη κατάδυση, που κατ’ ουσία σημαίνει τρία Βαπτίσματα. Στην Καινή Διαθήκη όμως δεν υπάρχει καμία τέτοια πληροφορία. Όταν μάλιστα στο “Σύμβολο της Πίστεως” ομολογείται η πίστη στο “έν” Βάπτισμα, γεννάται το ερώτημα: Με ποια νομοθεσία και με ποια δικαιολογία το “έν” αυτό γίνεται τρία; Αλλά αυτό συμβαίνει ανέκαθεν με τους “ειδικούς ιερείς”. Οι ανακολουθίες και τα κλωθογυρίσματα είναι ο τρόπος με τον οποίο σκέφτονται και ενεργούν.

Στον 3^ο αιώνα ο Τερτυλλιανός αναφέρει περί τρίτης κατάδυσης, αλλά δεν υπάρχει κανένα Βιβλικό χωρίο για την υποστήριξη του ισχυρισμού του.

Τον 4^ο αιώνα απασχόλησε σοβαρά την Εκκλησία το Βάπτισμα της μίας ή των τριών καταδύσεων. Η έλλειψη της οδηγίας της Αγίας Γραφής επέφερε τότε στην Εκκλησία πολύ μεγάλη σύγχυση. Οι Ορθόδοξοι της Ιαπωνίας τελούσαν το Βάπτισμα με μία μόνο κατάδυση μέχρι τον 7^ο αιώνα, το οποίο αναγνώρισε και η Δ’ Σύνοδος του Τολέδου. «Δια της μίας καταδύσεως ήθελαν να παραστήσουν την ενότητα των Προσώπων αυτής». Οι δε Αρειανοί τελούσαν το Βάπτισμα των τριών καταδύσεων και με αυτό «ήθελαν να παραστήσουν τη διαίρεση της Αγίας Τριάδας και την ανισότητα των τριών Προσώπων αυτής». Άρα, η τρίτη κατάδυση έχει την προέλευσή της μάλλον από τους Αρειανούς.

Άλλη όμως ομάδα, οι Ευνομιανοί, του 4^{ου} αιώνα, «οι οποίοι υπερέβησαν στην ακρότητα τους Αρειανούς», τελούσαν το Βάπτισμα της μίας μόνο κα-

ταδύσεως, στηριζόμενοι στο σχετικό Βιβλικό χωρίο, ότι τούτο γίνεται στο θάνατο του Χριστού» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.281). Εξαιτίας αυτών η Β’ Οικουμενική Σύνοδος Κωνσταντινουπόλεως, το έτος 381, με τον Ζ’ Κανόνα δέχεται μεν τους Ευνομιανούς, αλλά σαν αβάπτιστους. Οι δε “Αποστολικοί Κανόνες” (ψευδεπίγραφο βιβλίο), οι οποίοι γράφτηκαν από άγνωστο συγγραφέα στα τέλη του 4^{ου} μέχρι τα μέσα του 5^{ου} αιώνα, με τον Ν’ Κανόνα, απαγορεύουν και καθαιρούν τους κληρικούς εκείνους, που θα τελούσαν το Βάπτισμα της μιας καταδύσεως. «Αν κάποιος επίσκοπος ή πρεσβύτερος δεν επιτελέσει τα τρία βαπτίσματα της μιας μύσεως, αλλά ένα Βάπτισμα, το εις θάνατο του κυρίου αποδιδόμενο, καθαιρείται». Ο Κανόνας όμως αυτός έρχεται σε καταφανή αντίθεση και τέλεια ρήξη με τη Χριστιανική διδασκαλία.

1^{ον}) Με την Αγία γραφή, που σημειώνει: *«ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν – ὅσοι βαπτιστήκαμε στον Χριστὸ Ἰησοῦ, στο θάνατο Αὐτοῦ βαπτιστήκαμε»* (Ρωμ.6:3).

2^{ον}) Με το “Σύμβολο της Πίστεως”, το οποίο ορίζει την πίστη εις «εν Βάπτισμα».

Παρόλο όμως ότι υπήρχαν οι Κανόνες της Β’ Οικουμενικής Συνόδου και ο “Αποστολικός”, ο Α. Κυριακός σημειώνει στην “Εκκλησιαστική Ιστορία” του, και στη σελίδα 282, του Β’ τόμου, ότι η τρίτη κατάδυση ανακηρύχθηκε μετά την άλωση της Κωνσταντινουπόλεως. Πάντως, επεκράτησε η τρίτη κατάδυση του Βαπτίσματος. Πλην όμως διχάζονται οι γνώμες των Πατέρων περί της σημασίας της τρίτης αυτής κατάδυσης. Οι μεν υποστηρίζουν ότι γίνεται σε τιμή των τριών Προσώπων της Αγίας Γραφής, οι δε γνωματεύουν, ότι γίνεται ως σύμβολο της τριήμερης ταφής του Κυρίου.

Ο τρόπος επικλήσεως

του Βαπτίσματος της Αρχέγονης Εκκλησίας

Η παραγγελία του θείου Ιδρυτή της Εκκλησίας, όσον αφορά την επίκληση του Βαπτίσματος, είναι ότι αυτό πρέπει να γίνεται *«εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»* (Μτ. 28:19). Το εδάφιο αυτό, μερικοί θέλουν να το παρουσιάσουν ως νόθο (Μάρτυρες του Ιεχωβά), ότι δεν υπάρχει στους αρχαιότερους Κώδικες, το Σιναϊτικό και τον Βατικανό. Όπως εξακριβώσαμε όμως, υπάρχει.

Έχουμε επίσης και τη μαρτυρία του φιλοσόφου Ιουστινιανού, 2^{ος} αιώνας, που παρουσιάζει την επίκληση στο Βάπτισμα των τριών Προσώπων της Αγίας Τριάδας: «Επ’ ονόματι γαρ του Πατρός και του Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού και Πνεύματος Αγίου το εν ύδατι λουτρόν ποιούνται» (Α’ Απολ. 61, 3).

Επίσης έχουμε αρκετές άλλες μαρτυρίες, κυρίως από τον 4^ο και μετά αιώνα, που μας φανερώνουν την επίκληση της Αγίας Τριάδας κατά το Βάπτισμα, εκτός από εκείνους που πραγματοποιούσαν μία μόνο κατάδυση, όπως ανέφερα προηγουμένως.

Παρατηρώντας όμως την Καινή Διαθήκη, βλέπουμε ότι, ουδέποτε αναφέρεται στο Βάπτισμα, γινόταν «επὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ», ή «εν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου», ή «εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν», ή «εἰς Χριστόν».

Ποιος λοιπόν είναι ο κανονικός και έγκυρος τύπος της επίκλησης στο Βάπτισμα; Θα ήταν δυνατό να υποστηριχθεί ότι ο έγκυρος τύπος της επίκλησης είναι μόνο στο όνομα του Χριστού, γιατί αυτός φαίνεται στην πράξη της Αποστολικής Εκκλησίας. Την άποψη αυτή ενισχύει και η σημασία του Βαπτίσματος, το οποίο γίνεται για να φανερώσει την ταφή των αμαρτιών μέσω του θανάτου του θείου Λυτρωτή, όπως ακριβώς σημειώνει η Αγία Γραφή: *«ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν – ὁ-*

σοι βαπτισθήκαμε στον Χριστό Ιησού, στο θάνατο Αυτού βαπτισθήκαμε» (Ρωμ.6:3). Ενώ λοιπόν χρησιμοποιούμε αυτή την επίκληση, του Χριστού, κατά το Βάπτισμα, μήπως η φύση ή οι ιδιότητες του Πατέρα και του Αγίου Πνεύματος αλλοιώνονται ή η θέση τους υποτιμάται; Για να αντιληφθεί λοιπόν ο βαπτιζόμενος τη σημασία του Βαπτίσματος, ότι τούτο, δηλαδή, αισθητά φανερώνει την ταφή των αμαρτιών μέσω του θανάτου του Ιησού, πρέπει η επίκληση να είναι στο Όνομα Εκείνου. Αυτά εκ πρώτης όψεως φαίνονται λογικά επιχειρήματα και θα ήταν δυνατό να υποστηριχθούν με έμφαση. Ας προσέξουμε όμως.

Όταν η Καινή Διαθήκη αναφέρει το Βάπτισμα «στο όνομα του Χριστού», «σημαίνει το από τον Κύριο συστημένο και κατ' εντολή ή με τη δύναμη Αυτού τελούμενο» ή «αυτοί που πίστεψαν στον Κύριο βαπτίζονται». Την έννοια αυτή διατύπωσαν όλοι οι αρχαίοι συγγραφείς. Για να είμαστε όμως μέσα στα πλαίσια της αλήθειας όσον αφορά τα ασαφή μέρη της Καινής Διαθήκης, είναι απόλυτα αναγκαίο και λογικά νοητό, να καταφύγουμε στους αυτόπτες μάρτυρες των Αποστόλων του Χριστού, δηλαδή, στην Εκκλησία της εποχής εκείνης, για να δούμε πώς τα ερμήνευσαν και πώς τα αντιμετώπισαν εκείνοι. Έτσι βρισκόμαστε και μέσα στα πλαίσια της Ιεράς Παράδοσης, η οποία έχει σοβαρό λόγο στα θέματα αυτά.

Το θέμα αυτό θα το εννοήσουμε καλλίτερα, αν λάβουμε υπόψη μας τα εξής:

1^{ov}) Οι Ιουδαίοι, προς τους οποίους αρχικά αποτάθηκαν οι Απόστολοι του Χριστού, γνώριζαν περί του Πατρός. Ήταν λοιπόν αναγκαίο να γνωρίσουν και περί του Υιού, «τον Οποίο αγνοούντες σταύρωσαν», και περί του Αγίου Πνεύματος και της θέσης των δύο αυτών Προσώπων στη ζωή τους.

2^{ov}) Το Βάπτισμα γίνεται μεν για το θάνατο του Σωτήρα Χριστού, αλλά τη

σωτηρία την οποία επισφραγίζει και στην κατόπιν πορεία των βαπτιζομένων, λαμβάνουν μέρος και τα τρία θεία Πρόσωπα:

α) Ο Θεός ως Πατέρας συνέλαβε το σχέδιο της απολύτρωσης.

β) Ο Υιός ανέλαβε την εκτέλεση του σχεδίου αυτού.

γ) Το Άγιο Πνεύμα ανέλαβε το έργο του φωτισμού και της αναγέννησης των πιστών, για να ζήσουν οι βαπτιζόμενοι μια ζωή νίκης και θριάμβου. Οι βαπτιζόμενοι, δηλαδή, “εμβάπτονται” – “βουτιούνται” μέσα στο έργο και των τριών θείων Προσώπων, του Πατρός, του Υιού και του Αγίου Πνεύματος, τα Οποία ανέλαβαν τη φροντίδα για τη σωτηρία τους και την αιώνια αποκατάστασή τους.

Έτσι λοιπόν εννοείται γιατί το Βάπτισμα πρέπει να γίνεται *«εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος»* (Μτ.28:19).

Ποιοι έχουν το δικαίωμα να βαπτίζουν;

Πολλές είναι οι αποδείξεις και αρκετές οι μαρτυρίες, που μας βεβαιώνουν, ότι αρχικά το Βάπτισμα το έκαναν οι Μαθητές του Σωτήρα Χριστού, ως πρωτεργάτες της αρχέγονης Εκκλησίας. Σύμφωνα με την πράξη όμως της Αποστολικής δραστηριότητας βλέπουμε, ότι η τέλεση του Βαπτίσματος από τους Μαθητές του Χριστού, δεν αποτελούσε ειδική γι' αυτούς εξουσία και ειδικό προνόμιο. Την ημέρα της Πεντηκοστής δεν βάπτισαν μόνο οι δώδεκα Μαθητές τις τρεις χιλιάδες αυτών που πίστεψαν, αλλά όλη η ομήγυρης των πιστών, που αποτελούσαν την τότε Εκκλησία.

Ο Φίλιππος δεν ήταν Μαθητής του Ιησού, όμως έλαβε εντολή από τον άγγελο του Θεού να βαπτίσει των Αιθίοπα ευνούχο (δες Πραξ.8:26-40) Ο Ανάνιας δεν ήταν μαθητής των Μαθητών του Ιησού, όμως έλαβε εντολή από τον Κύ-

ριο να επισκεφθεί τον Παύλο και να τον βαπτίσει (δες Πραξ.9:10-19).

Υπάρχουν και άλλες επίσης περιπτώσεις, που μας φανερώνουν, ότι το Βάπτισμα δεν το έκαναν μόνο οι Μαθητές του Χριστού, αλλά και μέλη της Εκκλησίας, γιατί τότε δεν είχε μυστηριοποιηθεί ούτε στερεο-τυποποιηθεί, όπως σήμερα.

Πρέπει όμως να παρατηρήσουμε, ότι αυτό γινόταν, όταν η Εκκλησία βρισκόταν στα πρώτα της βήματα “εν τη γενέσει της”, και επομένως αντιμετώπιζε έκτακτες και εξαιρετικές ανάγκες. Βέβαια, το δικαίωμα αυτό από τα μέλη της Εκκλησίας δεν αφαιρείται για τον εξής λόγο: Κάθε αναγεννημένος Χριστιανός είναι και ιερέας, σύμφωνα με τα δικαιώματα της ιεροσύνης του θείου Λυτρωτή. «Εφόσον έχει τα δικαιώματα του ιερέα, έχει και τις υποχρεώσεις τούτου». Αυτά μας πληροφορούν οι αρχαιότεροι εκκλησιαστικοί συγγραφείς. Και εδώ όμως πρέπει να παρατηρήσουμε, ότι όταν αργότερα σταμάτησαν οι έκτακτες ανάγκες, η τέλεση του Βαπτίσματος περιορίστηκε στους Ποιμένες των Εκκλησιών. Και αυτό δεν αποτελεί Βιβλική αταξία.

Το γεγονός ότι το Βάπτισμα περιορίστηκε μόνο στους Ποιμένες, δεν είναι άκυρο το Βάπτισμα που γίνεται σε οποιοδήποτε εποχή από οποιονδήποτε αναγεννημένο Χριστιανό. Αλλά επειδή πρέπει να υπάρχει τάξη την κοινωνία των πιστών, το Βάπτισμα γίνεται από χειροτονημένους πρεσβυτέρους, που είναι και οι Λειτουργγοί της Εκκλησίας.

Η Ορθόδοξη θεολογία δεν απορρίπτει το Βάπτισμα που γίνεται από λαϊκούς, “αλλά στην έσχατη ανάγκη”. Τονίζει όμως και επιμένει, ότι το Βάπτισμα πρέπει να τελείται από τους αρχιερείς ή ιερείς ή διακόνους, και “στην έσχατη ανάγκη” από λαϊκούς. Αλλά όταν το παιδί αναλάβει, θα του διαβάσουν όλη την Ακολουθία του “Μυστηρίου”, εκτός από τις καταδύσεις. Αν το παιδί πεθάνει, θεωρείται βαπτισμένο.

Στο σημείο αυτό διχάζονται οι γνώμες και οι διάφοροι θεολόγοι διαφορετικά ερμηνεύουν και τοποθετούν το θέμα. Έτσι παρουσιάζουν, όπως συνήθως συμβαίνει, μια πλήρη σύγχυση και ανωμαλία.

Η επιμονή τους ότι πρέπει να βαπτίζονται τα παιδιά από ιερείς ή αρχιερείς είναι ανεδαφική, ανιστόρητη και εκτός Ευαγγελίου, γιατί όπως έχω αποδείξει στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, ιερείς και αρχιερείς δεν υπήρχαν στους Αποστολικούς και Μεταποστολικούς χρόνους. Υπήρχαν μόνο οι Πρεσβύτεροι. Άλλη έννοια έχει η λέξη “ιερέας” και άλλη “πρεσβύτερος”.

Το Βάπτισμα δεν συνεπάγεται την αναγέννηση

Σε προηγούμενες σελίδες της μελέτης αυτής, σημείωσα την πλανεμένη και ανεδαφική διδασκαλία, ότι το Βάπτισμα εξαλείφει το προπατορικό αμάρτημα, καθαρίζει τον βαπτιζόμενο από την αμαρτία και τον παρέχει το δώρο της αναγέννησης. Η Καινή Διαθήκη ρητά καταγγέλλει την αντιχριστιανική αυτή θεωρία, ότι με το νερό καθαρίζονται οι αμαρτίες. Γιατί σημειώνει: «τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας – το αἷμα του Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει εμάς από κάθε αμαρτία» (Α' Ιν.1:7). Το Βάπτισμα απλά αποδεικνύει αυτόν ακριβώς τον καθαρισμό, που γίνεται μέσω του πολυτίμου Αίματος του θείου Λυτρωτή.

Είναι γεγονός, ότι ορισμένοι από τους Πατέρες και Ομολογητές, όταν μιλούσαν για το Βάπτισμα, παράλληλα έκαναν λόγο για την αναγέννηση. Ας προσέξουμε όμως την πληροφορία αυτή. Οι Πατέρες αυτοί δεν μιλούσαν για νήπια, τα οποία στερούνται προσωπικότητας. Μιλούσαν για ενήλικους προσήλυτους, που είχαν πιστέψει και είχαν πάρει σταθερή την απόφαση να ζήσουν τη Χριστιανική ζωή και να τοποθετήσουν την ίδια τη ζωή τους στις θεϊκές

εντολές. Στους ανθρώπους λοιπόν αυτούς, που είχαν ανέλθει τις βαθμίδες της πίστεως και της σωστής μετάνοιας και είχαν φτάσει στην αναγέννηση ή στα πρόθυρά της, η Εκκλησία επέτρεπε το Βάπτισμα, για να εισαχθούν, και επίσημα να ενταχθούν στην οικογένεια των αγίων (πιστών) του Κυρίου και Λυτρωτή.

Δεδομένου ότι, “αναγέννηση” σημαίνει ριζική μεταβολή της καρδιάς από τις κακές επιθυμίες και τον εξαντισμό αυτών των επιθυμιών, στην αποβολή “του παλαιού ανθρώπου”, και δεδομένου επίσης ότι η μεταβολή αυτή απαιτεί τη θέληση του ανθρώπου, δεν είναι δυνατόν ποτέ η αναγέννηση να εκδηλωθεί παρά τη θέλησή του, με τρόπο μαγικό. Άρα, το νήπιο που δεν είναι σε θέση να ανέλθει τις βαθμίδες της πίστεως και της μετάνοιας, ούτε είναι σε θέση να εξασκήσει θέληση για τη μεταβολή της καρδιάς του και να εκδηλωθεί θεοπρεπώς στη ζωή του, δεν είναι και ποτέ δυνατόν να αποκτήσει την αναγέννηση, όσους εξορκισμούς και αν του διαβάσει ο παπάς και όσο λάδι σαν λαδο-ποντικό το αλείψει ο Νουνός. Η σαπίλα γεννά σκουλήκια, δεν αναγεννά ανθρώπους.

Σοβαρή απόδειξη, ότι με το Βάπτισμα δεν αναγεννιέται ο βαπτιζόμενος, ούτε με αυτό λαμβάνει το Πνεύμα το Άγιο, είναι η περίπτωση του Σίμωνα του Μάγου, ο οποίος είχε μεν βαπτιστεί, αλλά δεν είχε λάβει το Πνεύμα και επιθυμούσε να το αποκτήσει με χρήματα («ιδὼν δὲ ὁ Σίμων ὅτι διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίδεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, προσήνεγκεν αὐτοῖς χρήματα – Ὅταν εἶδε τότε ὁ Σίμωνας ὅτι μετὰ τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν τῶν ἀποστόλων δίνεται τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, πρόσφερε σὲ αὐτοὺς χρήματα» Πραξ.8:18).

Επίσης σοβαρή απόδειξη έχουμε και σ’ εκείνους, που είχαν πιστέψει στο κήρυγμα του Φιλίππου, στη Σαμάρεια, και δεν είχαν βαπτιστεί, αλλά το Πνεύ-

μα το Άγιο έλαβαν κατόπιν, με την επίθεση των χειρῶν του Πέτρο και του Ιωάννη («οὐδὲν γὰρ ἦν ἐπ’ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ – Γιατί ἀκόμα δὲν εἶχε πέσει πάνω σὲ κανέναν ἀπὸ αὐτοὺς, ἀλλὰ ἦσαν βαπτισμένοι μόνο σὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ» Πραξ.8:16).

Όλες αυτές οι περιπτώσεις και πολλές άλλες, μας οδηγούν στη σκέψη, ότι με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό πρέπει να προσέξουμε τους τρόπους με τους οποίους λαμβάνεται το Πνεύμα το Άγιο. Η ημέρα της Πεντηκοστής (δες Πραξ.2:1-4), η περίπτωση του Κορνήλιου (δες Πραξ.10:44-46) και της Σαμάρειας (δες Πραξ.8:14-15), μας δείχνουν ότι η επίσκεψη του Πνεύματος δεν ακολουθεί ποτέ ορισμένη γραμμή ή μηχανική πορεία. Ο Θεός «ὁ δὲ ἐρευνῶν τὰς καρδίας – Αὐτός που ἐρευνᾷ τὰς καρδίας» (Ρωμ.8:27), μπορεί να Το παραχωρήσει σύμφωνα με τη θεία Βουλή Του, όπου η καρδιά είναι έτοιμη, ως κατάλληλο δοχείο να Το δεχθεί και να Το διατηρήσει.

Ο εκατόνταρχος Κορνήλιος και η άγια συντροφιά του πίστεψαν στο κήρυγμα του Πέτρου και έλαβαν αμέσως τη δωρεά του Αγίου Πνεύματος. Σεβόμενος δε ο Πέτρος τη θεία αυτή ενέργεια, τους πρότρεψε να βαπτιστούν. «ἤκουον γὰρ αὐτῶν λαλούντων γλώσσαις καὶ μεγαλυνόντων τὸν Θεόν. τότε ἀπεκρίθη Πέτρος· Μήτι τὸ ὕδωρ κωλύσαι δύναται τις τοῦ μὴ βαπτισθῆναι τούτους, οἵτινες τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔλαβον καθὼς καὶ ἡμεῖς; προσέταξέ τε αὐτοὺς βαπτισθῆναι ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – γιατί ἀκουγαν αὐτοὺς νὰ μιλοῦν γλώσσες καὶ νὰ μεγαλύνουν τὸν Θεό. Τότε ἀποκρίθηκε ὁ Πέτρος: “Μήπως μπορεῖ κανεῖς νὰ ἐμποδίσῃ τὸ νερό, γιὰ νὰ μὴ βαπτιστοῦν αὐτοί, οἱ οἱποῖοι ἔλαβαν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὅπως καὶ ἐμεῖς;” Καὶ πρόσταξε αὐτοὺς νὰ βαπτιστοῦν σὲ τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου» (Πραξ.10:46-48).

Παρατηρούμε λοιπόν, ότι άλλοτε η αναγέννηση προηγείται του Βαπτίσματος, και άλλοτε ακολουθεί το Βάπτισμα. Πάντως, η πίστη και η μετάνοια προηγούνται, γιατί αποτελούν τις απαραίτητες βαθμίδες της αναγέννησης.

Επίσης πρέπει να παρατηρήσουμε, ότι το Βάπτισμα και η αναγέννηση είναι δύο διαφορετικές καταστάσεις – δεν είναι συνώνυμα ούτε σύγχρονα. Σε όλα τα σημεία όμως το Βάπτισμα έχει τη σημασία της σφραγίδας της πίστεως και ως σύμβολο του καθαρισμού των αμαρτιών. Η αναγέννηση όμως ενεργείται από το Πνεύμα το Άγιο. Το Πνεύμα το Ίδιο εργάζεται στην ανθρώπινη καρδιά, και την τάση προς την αμαρτία την μεταβάλλει σε άγια επιθυμία. Πολύ χαρακτηριστική είναι η πληροφορία των απ. Ιακώβου: «βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας – Επειδὴ το θέλησε, γέννησε εμάς με το λόγο της αλήθειας» (Ιακ.1:18) και Πέτρου: «Τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἡγνικότες ἐν τῇ ὑπακοῇ τῆς ἀληθείας διὰ Πνεύματος... ἀναγεγεννημένοι οὐκ ἐκ σπορᾶς φθαρτῆς, ἀλλὰ ἀφθάρτου, διὰ λόγου ζῶντος Θεοῦ καὶ μένοντος εἰς τὸν αἰῶνα – Ἐχόντας ἀγνίσει τις ψυχὰς σας με την υπακοή στην αλήθεια μέσω του Πνεύματος... γιατί έχετε αναγεννηθεῖ όχι από σπόρο φθαρτό, αλλά ἀφθαρτο, διαμέσου του λόγου του Θεοῦ που ζει και που μένει στον αἰῶνα» (Α' Πέτρ.1:22-23).

Τι προϋποθέτει λοιπόν η ακοή του Λόγου του Θεού; Ωριμότητα ηλικίας, κρίση και εκλογή. Αυτά όμως τα στερείται το νήπιο. Άρα, αποκλείεται με το Βάπτισμα να αποκτήσει το νήπιο την αναγέννηση. Όμως, η πράξη αυτή της Τελετής του αντι-Βιβλικού νηπιοβαπτισμού έγινε "Μυστήριο", γιατί έτσι βοηθείται περισσότερο η σταθεροποίηση της θέσης των ιερέων ως "ειδικοί". Ασχέτα ότι το Βάπτισμα με τους ιερείς γίνεται κατά τρόπο μαγικό.

Η δε ιστορία και η πείρα διδάσκουν ότι η Μυστηριοποίηση του Βαπτίσματος επενήργησε ολέθρια επί της πνευ-

ματικής ζωτικότητας της Εκκλησίας, καθότι η αναγέννηση, ο ακρογωνιαίος αυτός λίθος του πνευματικού οικοδομήματος του Χριστιανισμού κατάντησε να περιοριστεί στην εκτέλεση ενός εξωτερικού υλικού τύπου, έτσι δε εκτοπίστηκε εντελώς το πνεύμα με την ύλη.

«Ένα Βάπτισμα»

Η Αγία Γραφή μάς διδάσκει, ότι "η ελπίδα της πρόσκλησής μας", είναι «*ἐν σώμα καὶ ἐν Πνεύμα... εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων – Ένα σώμα και ένα Πνεύμα... Ένας Κύριος, μία πίστη, ένα βάπτισμα· ένας Θεός και Πατέρας όλων*» (Εφεσ. 4:4-6). Ποιο λοιπόν πρέπει να είναι το «*ἐν Πνεύμα;*» Του νερού ή του Πνεύματος; Και τα δύο είναι ένα και το αυτό Βάπτισμα. Γιατί και τα δύο απαιτεί ο Θεός. Και το μεν Βάπτισμα του νερού είναι αγαθής συνείδησης επερώτησής μας στον Θεό μέσω του Ιησού Χριστού. Το δε Βάπτισμα του Πνεύματος δίνει ο Θεός ως αρραβώνα της κληρονομιάς στον βαπτιζόμενο («*ἐν ᾧ καὶ ὑμεῖς ἀκούσαντες τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, τὸ εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας ὑμῶν, ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ, ὃς ἐστὶν ἀρραβὼν τῆς κληρονομίας ἡμῶν, εἰς ἀπολύτρωσιν τῆς περιποιήσεως, εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ – μέσω του Οποίου κι εσείς, όταν ακούσατε το λόγο της αλήθειας, το ευαγγέλιο της σωτηρίας σας, στο οποίο αφού και πιστέψατε σφραγιστήκατε με το Πνεύμα της υποσχέσης το Άγιο, ο Οποῖος είναι αρραβώνας της κληρονομιάς μας, για την απολύτρωση της ιδιοκτησίας Του, προς ἔπαινο της δόξας Αυτοῦ*» Εφεσ.1:13-14).

Εφόσον το Βάπτισμα είναι η εξωτερική πράξη του εσωτερικού έργου, το οποίο ο Θεός μέσω του Αγίου Πνεύματος ενήργησε στην ψυχή του βαπτιζόμενου, και εφόσον η ενέργεια του Πνεύματος επέφερε την αναγέννηση, το Βάπτισμα είναι μια συνεχής κατά-

σταση ζωής. Γιατί ο Χριστιανός δεν πρέπει να ξεχνά ποτέ την ταφή των αμαρτιών του, την οποία υπέδειξε το Βάπτισμα, και να είναι διαρκώς βαπτισμένος, δηλαδή, βουτηγμένος μέσα στο Πνεύμα του Θεού, για να αισθάνεται τη θρησκεία όχι ως “Χριστιανικό καθήκον”, αλλά ως φυσική λειτουργία του οργανισμού. Αυτό ακριβώς ήθελε να τονίσει το Πνεύμα μέσω του Παύλου, που έλεγε: *«ὅσοι γὰρ εἰς Χριστὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδώσασθε – Γιατί όσοι στον Χριστό βαπτιστήκατε, τον Χριστό ντυθήκατε»* (Γαλ.3:27). Το Βάπτισμα λοιπόν είναι Ἐνα.

Δεν μας είναι δύσκολο να το καταλάβουμε αυτό από το Βάπτισμα του Κυρίου, το οποίο άρχισε από τον Ιορδάνη ποταμό, αλλά ήταν εξακολουθητικό μέχρι το Σταυρό. Αρκετό χρόνο μετά το Βάπτισμά Του στον Ιορδάνη, είπε: *«βάπτισμα ἔχω βαπτισθῆναι, καὶ πῶς συνέχομαι ἕως οὗ τελεσθῇ – βάπτισμα ἔχω να βαπτιστώ, καὶ πῶς πιέζομαι ὡσόντου τελεστεί»* (Λκ.12:50).

Ὡστε, βλέπουμε, ότι το Βάπτισμα του Σωτήρα άρχισε με την κατάδυση στα νερά του Ιορδάνη. Εκεί φανερώθηκαν τα αποτελέσματά του με τον ερχομό του Αγίου Πνεύματος σ’ Αυτόν, και τελείωσε στο Σταυρό του Γολγοθά, όταν ξεφώνισε το θριαμβευτικό *«Τετέλεσται»* (Ιν.19:30). Αυτό ακριβώς μας λέει ο Λόγος του Θεού, με τα εξής:

«Οὗτός ἐστιν ὁ ἐλθὼν δι’ ὕδατος καὶ αἵματος, Ἰησοῦς Χριστός· οὐκ ἐν τῷ ὕδατι μόνον, ἀλλ’ ἐν τῷ ὕδατι καὶ τῷ αἵματι· καὶ τὸ Πνεῦμά ἐστι τὸ μαρτυροῦν, ὅτι τὸ Πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια... καὶ τρεῖς εἰσιν οἱ μαρτυροῦντες, τὸ Πνεῦμα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ αἷμα, καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὸ ἓν εἰσιν... ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκε περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ» – Αυτός είναι εκείνος που ήρθε με νερό και αίμα: Ἰησοῦς ο Χριστός. Ὁχι με το νερό μόνο, ἀλλά με το νερό και το αίμα. Και το Πνεύμα είναι Αυτό που μαρτυρεῖ, γιατί το Πνεύμα είναι η ἀλήθεια... Και τρεις

είναι αυτοί που μαρτυροῦν: το Πνεύμα και το νερό και το αίμα· και οι τρεις ένα είναι... γιατί αυτή είναι η μαρτυρία του Θεού την οποία έχει μαρτυρήσει για τον Υιό Του (Α’ Ιν.5:6-9).

Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

Όταν ο αποστάτης βασιλιάς Ιεροβοάμ αποφάσισε να ματαιώσει την πορεία του λαού στα Ιεροσόλυμα για τη λατρεία του Αληθινού Θεού, αντικατέστησε την Παρουσία του Ζωντανού Θεού με δύο χρυσά μοσχάρια, και είπε στο λαό: *«ἰκανούσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ θεοὶ σου, Ἰσραὴλ – Ἰκανό είναι σ’ εσάς να ανεβαίνετε στην Ἱερουσαλήμ· ἰδοὺ, οἱ θεοὶ σου, Ἰσραὴλ»* (Γ’ Βασιλειών 12:28). Με αυτό τι επεδίωκε ο Ιεροβοάμ; Να συστήσει στο λαό μία εύκολη θρησκεία, για να τους απαλλάξει δήθεν από την κοπιαστική πορεία προς τα Ιεροσόλυμα. Ο αντικειμενικός σκοπός όμως του αποστάτη αυτού βασιλιά, ήταν να εμποδίσει το λαό να έχει επαφή με τον ἄλλο βασιλιά του Ιούδα, Ροβοάμ. Και τούτο, για να μην προσκολληθούν σ’ εκείνον, γιατί υπήρχε κίνδυνος να χάσει τη θέση του και το αξίωμά του. Προτίμησε λοιπόν ο Ιεροβοάμ να θυσιάσει τη λατρεία του Αληθινού Θεού, παρά τη θυσία της θέσης του και του Αξιώματός του. Και αυτό άρεσε στο λαό, αφενός μεν γιατί τους απάλλαξε από τη κοπιαστική πορεία προς τα Ιεροσόλυμα, αφετέρου δε, τους δημιούργησε γιορτές και πανδαισίες, με συμπόσια και διασκεδάσεις.

Εάν παραλληλίσουμε τη συμπεριφορά αυτή του Ιεροβοάμ με τη στάση και θέση του ιερατείου με τα “Μυστήρια”, θα δούμε ότι συμπίπτουν, γιατί:

1^{ov}) Με τα Μυστήρια συγκρατεί την Αξιωματική του θέση και κατακρατεί το λαό πλησίον του.

2^{ov}) Με το Μυστήριο του Βαπτίσματος των νηπίων, το ιερατείο απάλλαξε από τον κόπο το λαό να μελετά και να ερευνά τις θεϊκές υποθέσεις και τη στάση του έναντι του Αιωνίου, και

3^{ον}) Με το Μυστήριο αυτό δημιούργησε συμπόσια και οινοποσίες, τσιμπούσια και ευωχίες [*ευθυμίες*], που ακολουθούν αμέσως μετά την Τελετή του Μυστηρίου και φτάνουν μέχρι μέθης και χορού, τρώγοντες Λουκούλια γεύματα και πίνοντες Βακχικά ποτά. Όλα αυτά λοιπόν αρέσουν στο λαό. Με αυτά κολακεύονται και οι δυστυχείς γονείς αυτοαπατώμενοι, ότι το νήπιό τους έγινε “Χριστιανός”. Αγνοούν όμως το Λόγο του Θεού, που λέει: *«μάτην δὲ σέβονταί με, διδάσκοντες διδασκαλίας ἐντάλματα ἀνθρώπων – μάταια Με σέβονται, διδάσκοντας διδασκαλίες που είναι εντολές ανθρώπων»* (Μτ.15:9).

Έτσι λοιπόν και το ιερατείο δημιούργησε μια εύκολη θρησκεία στο λαό, αλλά σκελετωμένη από πνευματική ασιτία, απαλλαγμένη από κόπους και φροντίδες, από προσπάθειες και μόχθους.

Έχει το δικαίωμα το ιερατείο να χαίρεται στα κατορθώματά του, αλλά έχουμε κι εμείς υποχρέωση στην αποστασία του να του υποδείξουμε και να του υπενθυμίσουμε το τέλος του Ιεροβοάμ (δες Γ' Βασιλειών 14:1-18).

Αγαπητέ Γέροντα! Εδώ τελειώνει το Μυστήριο του Βαπτίσματος. Θεωρώ υποχρέωσή μου όμως να σας επαναλάβω: Εσείς, τελειώσατε με την ευθύνη σας ως Οικουμενικός Πατριάρχης; Δεν πρέπει να σας διαφεύγει ότι εφόσον θα διατηρείται αυτή την τακτική, ότι με το Βάπτισμα τα νήπια αναγεννιούνται και γίνονται Χριστιανοί, ποτέ δεν θα τους απασχολήσει η ανάγκη της έρευνας στις θεϊκές υποθέσεις, που ατομικά τους αφορούν, και της αναζωπύρωσης της πνευματικής ζωής. Έτσι εξακολουθητικά θα παραμένουν τα μέλη αυτά των Εκκλησιών πνευματικά νεκρά.

Σας αρέσει αυτή η κατάσταση;

Φρυκτωροί!: “Τα μα δη ξυνίετε ρήματα”.

¹ “Φρυκτωρώ”: μεταδίδω σήματα με πυρσούς για συνεννόηση σε μεγάλες αποστάσεις.

Επιστολή 10^η

Το Μυστήριο του Χρίσματος (Αγίου Μύρου)

Αγαπητέ αδελφέ,

Οι Χριστιανοί της Αρχέγονης Εκκλησίας «συνήθιζαν να συνέρχονται εν ορισμένη ημέρα (την Κυριακή) προ της ανατολής του ηλίου και να άδουν ύμνους προς τον Χριστό ως εις Θεόν» (Πλίνιος 107 μ.Χ.). «Αρχικά ιδρύθηκε η Εκκλησία επί των αρχών και του πνεύματος της Ιουδαϊκή Εκκλησίας». Αποκλείστηκαν όμως αυστηρά οι Ιουδαϊκές ιεροτελεστίες και το ιερατείο. Σέβονταν απόλυτα την Παλαιά Διαθήκη. Οι Επιστολές των Αποστόλων που λάμβαναν, μετά την Παλαιά Διαθήκη, από την αρχή της σύστασής της, υπήρξαν η βάση, το θεμέλιο και η οικοδομή της Εκκλησίας. Αυτά χρησιμοποιούσαν στις ιερές συνάξεις οι Χριστιανοί, στις οποίες προΐσταντο πρεσβύτεροι, όχι ιερείς.

«Όταν δε προϊόντος του χρόνου η Χριστιανική Εκκλησία κατέστη θρησκεία της Πολιτείας, νομίστηκε ότι θα αποκτούσε περισσότερη τιμή και υπόληψη αναπτύσσοντας το δικό της ιερατείο και τις τελετές, όπως ήταν και αυτά της Παλαιάς Διαθήκης» («Χριστιανική Αρχαιολογία», Δ. Λάτα, σελ.11, 12, 308, 315).

Αυτή, ατυχώς, για την αγία σύσταση της Εκκλησίας, ήτα μία από τις αιτίες και αφορμές που δημιουργήθηκε το “ειδικό ιερατείο” και επιβλήθηκε στην Εκκλησία ως Άρχουσα τάξη, ενώ στην αρχή το απέκλεισαν. Έτσι έγινε ο σφετερισμός στα Αξιώματα, στις θέσεις, δόξες, τιμές, στα οφίκια και τους οφικιούχους τίτλους. Οι σφετεριστές αυτοί, για να θεμελιώσουν τη θέση τους και να δώσουν τιμή, αξία και υπόληψη στα άτομά τους, δημιούργησαν Τελετές και Μυστήρια, άγνωστα στην Αρχέγονη Εκκλησία.

ΤΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΜΑΤΟΣ – Αγίου Μύρου είναι Ιουδαϊκής προελεύσεως

Αφού ισχυροποιήθηκε η τάξη των “ειδικών ιερέων”, έλαβαν και τα αναγκαία μέτρα για την προστασία τους, για την υπόληψη και δόξα που επιθυμούσαν να απολαμβάνουν από το λαό. Το μεγαλύτερο όμως μέρος των μέτρων αυτών, δημιούργησαν μια ΑΝΑΠΟΔΗ ΓΡΑΜΜΗ της Αποστολικής πορείας. Η ιστορική πληροφορία, λέει:

«Οι κήρυκες κήρυτταν μετάνοια, αλλά αντί να ζητούν τέλεια μεταβολή της καρδιάς από το κακό στο καλό, αρκούνταν να απαιτούν κάποια εξωτερική ικανοποίηση (Busse) και προπάντων νηστεία, αποδημίες σε ιερούς τόπους, προσευχές και τα όμοια. Αυτά, απλά και μόνο εξωτερικά γινόμενα, αρκούσαν κατά τις δοξασίες αυτών για να τύχει κάποιος της άφεσης και σωτηρίας και χωρίς εσωτερική μεταβολή του φρονήματος. Τόσο δε κάποιοι νόμιζαν, ότι το παν συνίστατο σε κάποια αναπλήρωση εξαιτίας της αμαρτίας με τα έργα της μετανοίας, ώστε συνέβαινε για να μεταχειρίζονται οι πλούσιοι τους άλλους, πλήρωναν αυτούς, ώστε ως αντιπρόσωποι αυτών να εκτελούν τα έργα αυτά της μετανοίας» («Εκκλησιαστική Ιστορία», Α. Κυριακού, τόμος 2^{ος}, σελ.202-203).

Αυτή ήταν η κατάσταση και στις ημέρες του Ιωάννη του Χρυσόστομου, ο οποίος έλεγε: «Οι Χριστιανοί και αυτού του 4^{ου} αιώνα, ήταν κατά ήμισυ Ιουδαίοι». Δηλαδή, στους τρόπους της λατρείας. «Ο Χρυσόστομος βρήκε στην εποχή του έτσι να ακμάζει το κακό τουτο στην Αντιόχεια, ώστε αναγκάστηκε να διακόψει το κατά των Ανόμων κήρυγμα και να κηρύξει κατά της διαφ-

θοράς στην οποία ήταν εκτεθειμένοι τότε οι ακροατές του, εξαιτίας της επιστροφής τον Ιουδαϊκών Τελετών» (“Χριστιανική Αρχαιολογία”, Λάτα, σελ.10, “Ιστορία των Αιρέσεων”, I. Newman, τόμος 1^{ος}, σελ.11).

Αν και πλατύτερα θα αναφερθώ αργότερα στο θέμα περί Εκκλησίας, θεωρήσα όμως αναγκαίο να παραθέσω τις λίγες αυτές ιστορικές πληροφορίες, που αφορούν αυτό το θέμα, για να δείξω και ιστορικά ποια ήταν η ανώμαλη και τραγελαφική εποχή στην οποία “γεννήθηκε... το νέο παιδί”, το Μυστήριο του Χρίσματος – Αγίου Μύρου.

Οι “ειδικοί ιερείς”, αφού επεκράτησαν “με τη διενέργεια του διαβόλου”, φρόντισαν να εντυπωσιάσουν με την καλλιέπεια και τις έντεχνες εκδηλώσεις της λατρείας. Αδιαφορούσαν όμως για την παράλογη και εξω-Βιβλική αλλαγή, που αφορούσε την Αποστολική γραμμή και θεϊκή λατρεία. Σ’ αυτό οφείλεται και το “Χρίσμα – Άγιο Μύρο” που χρησιμοποιήθηκε σχεδόν νωρίς, τυπικά βέβαια, μετά το Βάπτισμα, από Ιουδαϊκή επίδραση.

Κανείς θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί, ότι το “Μυστήριο του Χρίσματος” έχει την προέλευσή του από την Ιουδαϊκή συνήθεια, άσχετα ότι του έδωσαν σε ορισμένα σημεία άλλη θέση και μυστηριακή τοποθέτηση. Η ουσία όμως του πράγματος παραμένει η ίδια και η πράξη του όμοια.

Εφόσον οι “ειδικοί ιερείς” άλλαξαν πορεία, ήταν φυσικό να τους αποξενώσει και ο πανυπερτέλειος Θεός από το Πνεύμα Του. Αυτό και έγινε! Αποξενωμένοι λοιπόν οι “ειδικοί” του Πνεύματος του Θεού, σοφίστηκαν άλλο τρόπο με τον οποίο, είπαν, αυτοί όχι ο Θεός, ότι με αυτόν μεταδίδεται το Πνεύμα το Άγιο. Τον νέο αυτόν τρόπο τον ονόμασαν, “Μυστήριο του Χρίσματος”.

Πώς δικαιολογούν την αντι-Γραφική αυτή σύλληψη και την “άσπορη”... γέννηση του νέου αυτού “τέκνου;” Ακούστε! Στην Αποστολική και Μεταποστο-

λική εποχή, η αγία Εκκλησία είχε πλούσια “παραγωγή” και “τεκνογονία” από τη δράση και λειτουργία του Πνεύματος του Αγίου. Όταν όμως ο Γεννάρχης Αυτός της Εκκλησίας παραμερίστηκε από του “ειδικούς”, η τάξη αυτή των “ειδικών”, έμεινε στείρα από την παρουσία Του και την ουράνια δράση Του. Φυσικά, αυτοί ανησύχησαν και έλαβαν απόφαση να παρουσιάσουν “τεκνογονία” έστω και με νόθα παιδιά. Ήταν αναγκαίος όμως και κάποιος Γεννάρχης. Αλλά, καλή θέληση να υπάρχει και όλα τακτοποιούνται. Δανείστηκαν λοιπόν από τους Ιουδαίους, και είπαν στο λαό: «Ιδού, ο “Γεννήτωρ” της Εκκλησίας!» Ο λαός με την ανασκησία που τον χαρακτηρίζει πάντοτε, δέχτηκε αβασάνιστα τον σεκταριστικό “ουλεμά”², και το “δόγμα” αυτό. Και με αυτό το “μέσον” οι “ειδικοί ιερείς” τού δημιούργησαν μια εύκολη θρησκεία, όπως ακριβώς και ο Ιεροβοάμ στο λαό Ισραήλ (*«και εἶπεν Ἰεροβοάμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ· ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον Δαβὶδ... καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐφ’ ὑψηλῶν καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ, οἳ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν Δαυὶδ – Καὶ εἶπε ὁ Ἰεροβοάμ στὴν καρδίᾳ του: Ἰδοὺ, τώρα ἡ βασιλεία θα ἐπιστρέψει στὸν οἶκο τοῦ Δαβὶδ... καὶ ἔκανε οἴκους πάνω στους υψηλοὺς τόπους καὶ ἔκανε ἱερεῖς ἀπὸ κάθε μέρος τοῦ λαοῦ, οἱ οποίοι δὲν ἦταν ἀπὸ τοὺς γιους τοῦ Δαυὶδ»* Γ’ Βασιλειῶν 12:26, 31). Αποτέλεσμα της εύκολης αυτής θρησκείας ήταν η εξασθένηση της πνευματικής δύναμης και η τέλεια απονέκρωση ποιμένων και ποιμνίου.

Πριν γεννήσουν... “οι ειδικοί” το εφεύρημά τους αυτό, η Εκκλησία τους Σωτήρα Χριστού θριάμβευσε με τον Γεννήτορα του ουρανού και με τη δύναμη του Υψίστου. Το Πνεύμα το Άγιο

² “Ουλεμάδες”: τάξη στοχαστών του Ισλάμ από την οποία έχουν προέλθει οι θεολόγοι, οι μουφτήδες, δηλαδή, οι ερμηνευτές του νόμου, οι ιεροδικαστές.

χορηγούσε ο Θεός στους πιστεύοντας όχι με κάποια ορισμένη γραμμή και μέθοδο, αλλά κατά την πρόθεση της καρδιάς του πιστού και βαπτιζόμενου να το δεχτεί και κατά τη Βουλή του καρδιογνώστη Θεού να το παραχωρήσει. Έτσι παρατηρούμε στην Καινή Διαθήκη ότι με άλλο τρόπο έλαβαν “την ίση δωρεά” το Πνεύμα, οι πιστοί της Πεντηκοστής (δες Πραξ. Κεφ.2), της Σαμάρειας («*Ακούσαντες δὲ οἱ ἐν Ἱεροσολύμοις ἀπόστολοι ὅτι δέδεκται ἡ Σαμάρεια τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρον καὶ Ἰωάννην· οἷτινες καταβάντες προσηύξαντο περὶ αὐτῶν ὅπως λάβωσι Πνεῦμα ἅγιον· οὐπὼ γὰρ ἦν ἐπ’ αὐτοῦ οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτεπωκός, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον* – Όταν άκουσαν τότε οι απόστολοι στα Ἱεροσόλυμα ὅτι η Σαμάρεια ἔχει δεχτεῖ το λόγο του Θεοῦ, ἀπέστειλαν πρὸς αὐτοὺς τὸν Πέτρο καὶ τὸν Ἰωάννη, οἱ ὁποῖοι κατέβηκαν καὶ προσευχήθηκαν γι’ αὐτούς, γιὰ νὰ λάβουν Πνεῦμα Ἄγιο. Γιατί ἀκόμα δὲν εἶχε πέσει πάνω σὲ κανέναν ἀπὸ αὐτούς, ἀλλὰ ἦταν βαπτισμένοι μόνο στο ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τότε ἔθεταν τὰ χέρια πάνω τους καὶ λάβαιναν Πνεῦμα Ἄγιο» Πραξ.8:14-17) καὶ ο Κορνήλιος με ἐκείνους τοὺς πιστοὺς που ἦταν μαζί του («*Ἐτι λαλοῦντος τοῦ Πέτρου τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπέπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπὶ πάντας τοὺς ἀκούοντας τὸν λόγον* – Ἐνῶ ἀκόμα μιλοῦσε ὁ Πέτρος τὰ λόγια αὐτά, ἔπεσε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιο πάνω σὲ ὅλους ὅσοι ἀκούγαν τὸν λόγο» Πραξ.10:44).

Ποτέ γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ δὲν χρησιμοποιήθηκε μηχανικὴ γραμμὴ καὶ τρόπος ορισμένος. Τὸ Πνεῦμα ενεργεῖ ἐλευθέρᾳ κατὰ τὴν ἐπιταγὴ τοῦ Θεοῦ, καὶ δικαίᾳ ἀπαιτεῖ καθαρὸ τὸ δοχεῖο τῆς καρδιάς γιὰ νὰ κατοικήσῃ καὶ νὰ εγκατασταθεῖ.

Ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας ἔχει ἀποδείξει ὅτι πολλοὶ που δὲν ολοκληρώ-

νουν τὴν πίστη τοὺς στὸν Λυτρωτὴ, τὸ Πνεῦμα ἀρνεῖται νὰ κατοικήσῃ. Περιμένει τὴν ολοκλήρωση τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀπολύτου ἐμπιστοσύνης πρὸς τὸ Σωτῆρα καὶ Κύριο γιὰ νὰ ἐμφανιστεῖ καὶ νὰ κατοικήσῃ στὴν καρδιά, γιὰ νὰ τὴν κάνει κτῆμα Του καὶ νὰ τὴν καθαρῇ. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ὁ Κύριος εἶπε: «*μακάριοι οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, ὅτι αὐτοὶ τὸν Θεὸν ὁφονται* – *Μακάριοι οἱ καθαροὶ στὴν καρδιά, γιὰτὶ αὐτοὶ θα δοῦν τὸν Θεό*» (Μτ.5:8).

Μηχανικὴ καὶ καθορισμένη γραμμὴ υιοθέτησαν οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ που τοὺς εγκατέλειψε τὸ Ἅγιο Πνεῦμα καὶ ἀντικατέστησαν τὴν παρουσία Του με τὸ Χρίσμα καὶ τὴν προσέκλυσή Του με τὸ Μῦρο.

Ἀνειδίκευτο “οἱ εἰδικοὶ” στὴν πλήρη ἀλήθεια καὶ με περιορισμένη τὴν ἀντίληψη, στηρίχθηκαν σὲ δύο μόνο σημεία, τῆς Σαμάρειας («*τότε ἐπετίθουν τὰς χεῖρας ἐπ’ αὐτούς, καὶ ἐλάμβανον Πνεῦμα ἅγιον* – *Τότε ἔθεταν τὰ χέρια πάνω τους καὶ λάβαιναν Πνεῦμα Ἄγιο*» Πραξ.8:17) καὶ τῆς Εφέσου («*καὶ ἐπιθέντος αὐτοῖς τοῦ Παύλου τὰς χεῖρας ἦλθε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐπ’ αὐτούς* – *Καὶ ἀφοῦ ἐπέθεσε ὁ Παῦλος σ’ αὐτούς τὰ χέρια, ἦρθε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιο πάνω τους*» Πραξ.19:6) καὶ υποστήριξαν ὅτι τὸ Πνεῦμα λαμβάνονταν μόνο με τὴν ἐπίθεση τῶν χειρῶν. Ξέχασαν ὅτι ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν τῇ θεωρεῖ ἀπαραίτητη καὶ ἐπιβεβλημένη. Τὴν ἀλήθεια αὐτὴ μας τῇ βεβαιώνουν μνημεῖα τῆς Μεταποστολικῆς ἐποχῆς, ὅπως ἡ μαρτυρία τοῦ Ἰουστίνου καὶ τῆς Διδαχῆς τῶν Δώδεκα Ἀποστόλων. Στὰ μνημεῖα αὐτὰ γίνεται πολὺς λόγος περὶ Βαπτίσματος. Τίποτε τὸ συγκεκριμένο δὲν λέγεται ὁμως περὶ ἐπιθέσεως χειρῶν προκειμένου νὰ χορηγηθεῖ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἄγιο. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει τὴν ολοκληρωτικὴ κατάργηση τῆς χειροθεσίας.

Στὰ Ἀποστολικά χρόνια καὶ σὲ ὁρισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκε ἡ χειροθεσία στοὺς βαπτιζόμενους, ὅχι ὅτι τὰ χέρια μετέδιδαν τὸ Πνεῦμα, ἀλλὰ

με το αισθητό αυτό σημείο έδειχναν την επιθυμία τους οι πιστοί όπως γίνει κοινωνός και ο βαπτιζόμενος στις ίδιες ευλογίες τις οποίες απολάμβανε αυτός που τον βάπτιζε.

Την επίθεση αυτή των χειρών αντικατέστησαν “οι ειδικοί” εν καιρώ, με το “Μυστήριο του Χρίσματος – Μύρου”.

Θεολογικά υποστηρίζεται, ότι όταν οι Χριστιανοί πλήθυναν, οι επίσκοποι δεν μπορούσαν να επισκέπτονται τους διάφορους τόπους που υπήρχαν Εκκλησίες για την επίθεση των χειρών, προκειμένου οι Χριστιανοί να λάβουν το Πνεύμα το Άγιο. Για το σκοπό αυτό ανακάλυψαν μέσον... θεραπείας, το αγιασμένο λάδι, με το οποίο χρίουν και μυρώνουν και μαγικά μεταμορφώνουν τον βαπτιζόμενο σε Χριστιανό. “Το μέσον” αυτό είναι μαγικό με όλη τη σημασία τη λέξεως.

Όπως είναι ιστορικά εξακριβωμένο, υπήρξε μεγάλη η επίδραση των Ιουδαϊκών Τελετών στη Χριστιανική Εκκλησία. Από τη μαρτυρία του Τερτυλλιανού (3^{ος} αιώνας) περί του Χρίσματος, που λέει: «Χρίομαστε με αγιασμένο έλαιο κατά την αρχαία συνήθεια», δηλαδή, την Ιουδαϊκή, γίνεται φανερό, ότι το “Μυστήριο του Χρίσματος – Αγίου Μύρου”, έχει την προέλευσή του από Ιουδαϊκές Τελετές.

Το Χρίσμα κατά την Παλαιά Διαθήκη και η επίδρασή του στο Χριστιανισμό

Το Χρίσμα με λάδι στην Παλαιά Διαθήκη χρησιμοποιήθηκε αρχικά από τον Ιακώβ, όταν εκδήλωσε την ευλάβειά του για την παρουσία του Θεού στο τόπο “Οίκος Θεού”. «και ανέστη Ιακώβ τὸ πρωῒ καὶ ἔλαβε τὸν λίθον, ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῇ αὐτοῦ... καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς – Καὶ σηκώθηκε ὁ Ιακώβ τὸ πρωῒ καὶ ἔλαβε τὸν λίθον, τὸν ὁποῖο εἶχε βάλει ἐκεῖ γιὰ προσκέφαλο... καὶ ἔχυσε λάδι πάνω στὴν κορυφή του» (Γεν.28:18).

Αργότερα βλέπουμε τον Θεό να δίνει εντολή στον Μωυσή για την κατασκευή αγίου ελαίου:

«καὶ ἐλάλησε Κύριος πρὸς Μωυσὴν λέγων· καὶ σὺ λάβε ἡδύσματα, τὸ ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους σίκλους καὶ κινναμώμου εὐώδους τὸ ἥμισυ τούτου διακοσίους πεντήκοντα καὶ καλάμου εὐώδους διακοσίους πεντήκοντα καὶ ἴρεως πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαιῶν εἶν καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσμα ἅγιον, μύρον μυρεφικὸν τέχνη μυρεφοῦ· ἔλαιον χρίσμα ἅγιον ἔσται – Καὶ μίλησε ὁ Κύριος στὸν Μωυσή, λέγοντας· Καὶ ἐσύ, πάρε ἐκλεκτὰ βότανα, τὸν ἀνθὸ σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακόσιους σίκλους, καὶ εὐώδες κιννάμωμο τὸ μισὸ ἀπὸ αὐτό, διακόσιους πενήντα, καὶ εὐώδη κάλαμο διακόσιους πενήντα, καὶ κασσία πεντακόσιους σίκλους, σύμφωνα με τὸν σίκλο τοῦ ἁγίου, καὶ λάδι ἀπὸ ἐλιές ἓνα εἰν καὶ θα κάνεις αὐτὸ χρίσμα ἅγιο, χρίσμα αρωματικό, σύμφωνα με τὴν τέχνη τοῦ αρωματοποιοῦ· ἅγιο λάδι χρίσματος θα εἶναι» (Εξ.30:22-25).

Η χρήση του ελαίου αυτού έγινε κατόπιν θείος Νόμος κάθε πράγματος που προοριζόταν για αφιέρωση. Με το έλαιο – χρίσμα αυτό χρίονταν τότε οι προφῆτες, οι ιερεῖς και οι βασιλεῖς. Το ἅγιο αὐτό ἔλαιο κατασκευαζόταν ἀπὸ διάφορα ἐκλεκτὰ ἀρώματα, ὅπως ἀναφέρει τὸ ὡς ἄνω ἱστορικὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης.

Εξετάζοντας δε την κατασκευή του Χρίσματος – Αγίου Μύρου της Ορθόδοξης και Ρωμαϊκής Εκκλησίας, παρατηρούμε ότι γίνεται με τα ίδια σχεδόν μέσα και με τον ίδιο περίπου τρόπο. Για την κατασκευή του χρησιμοποιούνται σαράντα περίπου αρωματώδεις ουσίες και λάδι ελιάς. Το προνόμιο της κατασκευής αυτού του Μύρου, που αποτελεί το δεύτερο Μυστήριο, το έχει μόνο ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως.

Μόνο οι Εκκλησίες της Ρωσίας, της Ρουμανίας και της Βουλγαρίας παρα-

σκευάζουν Άγιο Μύρο, αλλά και σ' αυτές στέλνεται, πάντοτε, συμβολικά, από το Πατριαρχείο, μια μικρή ποσότητα, ως δείγμα ενότητας και τιμής.

«Η τελετή αρχίζει την Κυριακή των Βαΐων και ο καθαγιασμός λήγει τη Μεγάλη Πέμπτη. Για την παρασκευή του Μύρου βοηθούσαν άλλοτε όλα τα Ορθόδοξα κράτη στέλνοντας το καθένα το προϊόν του. Ως τον 4^ο αιώνα το Άγιο Μύρο ήταν απλό χρισμένο λάδι πάνω στην Αγία Τράπεζα. Αργότερα το λάδι πλουτίστηκε σιγά-σιγά με μία σύνθεση όπου μπήκαν ειδών-ειδών αρωματικές ουσίες εξωτικές και παράξενες: Ξυλοκασία, κινάς, λαύδανο, μυρολιβάνι, τερεβίνθη, ξυλαλόη, βαλαμόλαδο, ζαφορά, ροδέλαιο, πιπερόριζα, μοσχοκάρυδο, μαστίχα, μύρτο, κύμινο, κανέλλα, καρυοφύλλι, σάψυχο, δάφνη και άλλα μυριστικά συνηθισμένα μα και ασυνήθιστα, σαν τον αγιονάρδο, την κύπερη, το αγριόκρino, τη σμύρνα και τον “μόσχο τον άκρατο”, όπως λένε οι οδηγίες. Ακόμα και άλλα τελείως άγνωστα που δεν βρίσκονται μήτε στα φυτολογικά λεξικά, όπως κόρος, άσαρ και ελένιο...»

Η κατασκευή του λέγεται επίσημα **Έψηση**. Από εκεί κατόπιν το παραλαμβάνουν οι Μητροπολίτες και το διχοτεύουν στις ενορίες τους.

«Ταυτόχρονα με τούτο υπήρχε και ένα άλλο έθιμο εξαιρετικά δυσάρεστο:

Στα παλιά χρόνια, στους αιώνες της Μικρασίας, της Θράκης, του Πόντου, της Μακεδονίας, της ευδαίμονης Ανατολική Ρωμυλίας, των νησιών που ήταν όλα Χριστιανικά και Ορθόδοξα, οι Εκκλησίες φύλαγαν με σέβας και στέλνανε τα παλαιά τους εικονίσματα και αναθήματα στο Πατριαρχείο να χρησιμοποιήσουν ως καύσιμη ύλη για την έψηση του Μύρου.

Μπορούμε πολύ εύκολα να αναλογιστούμε τι θησαυροί εικονογραφικοί, τι κειμήλια τέχνης βυζαντινής, θυσιάστηκαν για τον ευσεβή αυτό σκοπό. Πόσος καλλιτεχνικός πλούτος ανυπολόγιστης

αξίας χάθηκε από τον ελληνισμό εξαιτίας της επιζήμιας αυτής συνήθειας».

Ο Πατριάρχης κατά την κατασκευή δέεται προς τον Θεό, να κάνει το Μύρο τούτο να είναι: «Χρίσμα βασιλικόν, Χρίσμα πνευματικόν, ζωής φυλακτήριον, αγιαστικόν ψυχών και σωμάτων, έλαιον αγαλλιάσεως, κλπ...»

Με την πράξη αυτή, όχι μόνο άλλαξε κατά παιδαριώδη τρόπο η Αποστολική επίθεση των χειρών, αλλά και κατά επαναστατική μέθοδο άλλαξε και η “εν Πνεύματι λατρεία”. Είναι δυνατόν ποτέ το άψυχο να γίνει μέσον ευλογίας του έμψυχου, και το υλικό στοιχείο να μεταδίδει το Πνεύμα του Αιωνίου Θεού; Βλέπω την απόλυτη ανάγκη να σας πω και στεντόρεια να φωνάξω: **«Συνέλθετε στους εαυτούς σας»**.

Με το “Άγιο Μύρο” ο Μωυσής είχε εντολή να χρίσει τη Σκηνή του Μαρτυρίου, την Κιβωτό, την Τράπεζα, τα άλλα μέρη του θυσιαστηρίου και τους ιερείς (δες Εξ.30:26-33).

Με τον ίδιο ακριβώς τρόπο και με μυστηριακή χρήση, χρησιμοποιείται και στην Ορθόδοξη Εκκλησία. «Οι Ναοί και οι ιερές εικόνες καθιερούμενες στην ιερή χρήση στους Ναούς χρίονται για του Αγίου Μύρου, και οι βασιλείς περιβάλλονται το Αξίωμα δια τυπώσεως Μύρου» (“Δογματική”, Χ. Ανδρούτσου, σελ.341).

Η συμβολική θέση του “Αγίου Ελαίου” στην Παλαιά Διαθήκη

Είναι απόλυτα αναγκαίο να προσέξουμε τα γεγονότα της Παλαιάς Διαθήκης, γιατί με αυτά παρουσίασε ο Θεός την εικόνα της Εκκλησίας. Η πνευματική έννοια των γεγονότων αυτών βρίσκεται λεπτομερώς στην Εκκλησία της Χάριτος.

Εξετάζοντας τη χρησιμοποίηση του Χρίσματος με “άγιο έλαιο” της Παλαιάς Διαθήκης, παρατηρούμε ότι είναι η ακριβής εικόνα του Αγίου Πνεύματος στην Εκκλησία του θείου Αυτρωτή.

Όταν ο Θεός ήθελε να παρουσιάσει στο πρόσωπο του Ααρών τη θέση και το έργο του Ιησού ως Αρχιερέα, και τον τρόπο με τον οποίο θα χριόταν με το Άγιο Πνεύμα, είπε στον Μωυσή να λάβει το “έλαιο του Χρίσματος” και με αυτό να χρίσει την κεφαλή του Ααρών. Πριν όμως προχωρήσουμε στην εξέταση του σημείου αυτού, πρέπει να σημειώσουμε, ότι ο Ααρών ως Αρχιερέας εικονίζει τον Χριστό, και τα παιδιά του ως ιερείς εικονίζουν την Εκκλησία. Ας προσέξουμε λοιπόν τη σειρά των γεγονότων πώς ρυθμίζονται, για να παρουσιάσουν το Χρίσμα του Αγίου Πνεύματος αρχικά στον Χριστό και κατόπιν στην Εκκλησία.

Ο Μωυσής έλαβε εντολή από τον Θεό να χρίσει τον Ααρών με το “Έλαιο του Χρίσματος”, πριν χυθεί το αίμα στο θυσιαστήριο («*και λήψη τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος καὶ ἐπιχεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν* – *Και θα πάρεις το λάδι του χρίσματος και θα χύσεις αὐτὸ πάνω στην κεφαλή του και θα χρίσεις αὐτόν*» Εξ.29:7). Το γεγονός αυτό μας παρουσιάζει τον ακριβή τύπο του Ιησού Χριστού, ο Οποῖος χρίστηκε από το Άγιο Πνεύμα, πριν χυθεί το Αἷμα Του στο θυσιαστήριο του Σταυροῦ.

Στη συνέχεια βλέπουμε, ὅτι τα παιδιά του Ααρών χρίστηκαν, αφού το αἷμα χύθηκε στο θυσιαστήριο («*καὶ σφάζεις αὐτόν, καὶ λήψη τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτός Ααρών τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὠτων τῶν νύων αὐτοῦ τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως καὶ ρανεῖς ἐπὶ Ααρών καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν νύων αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ, καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ*

τῶν νύων αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ – *και θα το σφάζεις, και θα πάρεις ἀπὸ το αἷμα του και θα βάλεις πάνω στον λοβὸ του δεξιοῦ αντιοῦ του Ααρών και πάνω στον αντίχειρα του δεξιοῦ χειροῦ του και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιοῦ ποδιοῦ του και πάνω στους λοβούς των δεξιῶν αντιῶν των γίων του και πάνω στον αντίχειρα των δεξιῶν χειρῶν τους και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο των δεξιῶν ποδιῶν τους. Και θα πάρεις ἀπὸ το αἷμα που εἶναι πάνω στο θυσιαστήριο και ἀπὸ το λάδι του χρίσματος και θα ραντίσεις πάνω στον Ααρών και πάνω στη στολὴ του και πάνω στους γιους του και πάνω στις στολές των γίων του μαζί με αὐτόν, και θα ἁγιαστεῖ αὐτός και ἡ στολὴ του και οἱ γιοι του και οἱ στολές των γίων του μαζί με αὐτόν· το δε αἷμα του κριαριοῦ και θα χύσεις πάνω στο θυσιαστήριο κυκλικά» Εξ.29:20-21). Εικονίζοντας την Εκκλησία του Χριστοῦ, τα παιδιά του Ααρών, βλέπουμε ἐπίσης στο γεγονός αὐτὸ τον ακριβή τύπο της Εκκλησίας, ἡ οποία χρίστηκε ἀπὸ το Άγιο Πνεύμα, αφού χύθηκε το Αἷμα του θείου Ἰδρυτῆ της στο θυσιαστήριο του Σταυροῦ, και αφού ἀναστήθηκε και ἀναλήφθηκε στους ουρανοὺς, και αφού κατέθεσε τη μαρτυρία της θυσίας την οποία για λογαριασμό της εἶχε ἐκτελέσει και με τη θεϊκὴ ἀγάπη Του εἶχε πραγματοποιήσει.*

Όλα αὐτὰ μας φανερώνουν ὅτι “ἡ Εκκλησία δεν μπορούσε να χριστεῖ με το Πνεύμα το Άγιο, πριν ο Νικητὴς Κύριος εἰσέλθει στον ουρανό και λάβει γι’ αὐτὴν την ἐπαγγελία του Πατρός”.

Το Πνεύμα αὐτὸ της ενεργοῦ δυνάμεως του Θεοῦ εἶναι στη διάθεση καθενός που θα πιστέψει και θα βαπτιστεῖ, για να τον χρίσει, να τον ἀναγεννήσει και με ουράνιες δυνάμεις να τον βαπτίσει. Το ἔργο αὐτὸ πραγματοποιεῖ το Πνεύμα σύμφωνα με τη Βουλὴ του Θεοῦ και τη διάθεση του πιστοῦ, χωρίς τη μεσολάβηση ἐξωτερικῶν αντικειμέ-

νων, ελαίου και άλλων αρωματωδών ουσιών και κατασκευασμάτων.

Επειδή λεπτομερώς εξετάζω το θέμα αυτό τους Χρίσματα, πρέπει και να σημειώσω ότι στην Παλαιά Διαθήκη αναφέρονται δύο ειδών “έλαια χρίματος”. Στην περικοπή 29:7 της Εξόδου αναφέρεται «έλαιον τοῦ χρίματος», το οποίο ήταν απλό λάδι ελιάς. Και στο κεφάλαιο 30:22-25 της Εξόδου αναφέρεται το «έλαιον χρίσμα ἁγιον» αποτελούμενο από διάφορες αρωματώδεις ουσίες και λάδι ελιάς. Ο Θεός έδωσε εντολή να χριστεί ο Αρχιερέας Ααρών και οι ιερείς, τα παιδιά του, και από τα δύο χριστήρια έλαια («και λήψη τοῦ ελαίου τοῦ χρίματος και ἐπιχεῖς αὐτό ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν... καὶ σφάξεις αὐτόν, καὶ λήψη τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτός Ἀαρὼν τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς δεξιᾶς χειρὸς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ, καὶ ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὠτων τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν. καὶ λήψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ελαίου τῆς χρίσεως καὶ ρανεῖς ἐπὶ Ἀαρὼν καὶ ἐπὶ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ, καὶ ἁγιασθήσεται αὐτὸς καὶ ἡ στολὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ στολαὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ’ αὐτοῦ· τὸ δὲ αἷμα τοῦ κριοῦ προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ... καὶ Ἀαρὼν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς ἱερατεύειν μοι – Καὶ θα πάρεις το λάδι του χρίματος και θα χύσεις αὐτό πάνω στην κεφαλὴ του και θα χρίσεις αὐτόν... και θα το σφάξεις, και θα πάρεις ἀπὸ το αἷμα του και θα βάλεις πάνω στον λοβὸ του δεξιοῦ αυτιοῦ του Ααρών και πάνω στον αντίχειρα του δεξιοῦ χεριοῦ του και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο του δεξιοῦ ποδιοῦ του και πάνω στους λοβούς των δεξιών αυτιῶν των

γιῶν του και πάνω στον αντίχειρα των δεξιών χεριῶν τους και πάνω στο μεγάλο δάχτυλο των δεξιών ποδιῶν τους. Καὶ θα πάρεις ἀπὸ το αἷμα που εἶναι πάνω στο θυσιαστήριο και ἀπὸ το λάδι του χρίματος και θα ραντίσεις πάνω στον Ααρών και πάνω στη στολὴ του και πάνω στους γιους του και πάνω στις στολές των γιῶν του μαζί με αὐτόν, και θα ἁγιαστεί αὐτὸς και ἡ στολὴ του και οἱ γιοι του και οἱ στολές των γιῶν του μαζί με αὐτόν· το δε αἷμα του κριαριοῦ και θα χύσεις πάνω στο θυσιαστήριο κυκλικά... Καὶ τον Ααρών και τους γιους του θα χρίσεις και θα ἁγιάσεις αὐτούς, για να ἱερατεύουν σε Μένα» Εξ.29:7, 20-21, 30:30). Ποιος ο λόγος; Το πρώτο χρίσμα του απλού ελαίου εικονίζει το χρίσμα του Πνεύματος, το δεύτερο χρίσμα του «έλαιον χρίσμα ἁγιον» με τις αρωματώδεις ουσίες, εικονίζει τα χαρίσματα του Πνεύματος. Τα χαρίσματα αὐτά του Πνεύματος δίνουν την ικανότητα στον κάθε αναγεννημένο Χριστιανό και στην Εκκλησία στο σύνολό της να μπορούν να ἱερατεύουν στο ἔργο του Θεοῦ για να εἶναι ενεργὰ μέλη, ὄχι παθητικὰ στοιχεῖα, και να προσφέρουν «καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – καρπὸ τῶν χειρῶν μας που ὁμολογοῦν το ὄνομα Αὐτοῦ» (Εβρ.13:15). Αὐτὴ εἶναι ἡ πνευματικὴ, ἡ μεγάλη και σοβαρότατη ἔννοια των δύο χριστηρίων ελαίων της Παλαιᾶς Διαθήκης.

Στη Χριστιανικὴ εποχὴ, που το Αἷμα της θυσίας για την ἐξιλῶση των αμαρτιῶν ἔχει προσφερθεῖ, ο θυσιασμένος ἔχει ἀναστηθεῖ, και ἀπὸ τη γη στους ουρανοὺς ἔχει ἀναληφθεῖ και στην παρουσία του Θεοῦ ἡ μαρτυρία της θυσίας ἔχει ἤδη κατατεθεῖ, ο Θεός δεν ἐπιτρέπει, ἀλλὰ οὔτε δέχεται να γίνονται τυπικὲς ἀπομιμήσεις που ἀφοροῦν το ἔργο του Πνεύματος. Ο Αὐτρωτὴς Κύριος ἔλαβε ἀπὸ τον Θεὸ βέβαιη την υπόσχεση της ἀποστολῆς του Πνεύματος, χωρὶς κανέναν περιορισμό, σε ο-

ποιονδήποτε θα το ζητήσει, όχι κατά τρόπο τυπικό, αλλά ουσιαστικό.

Υπήρχε λοιπόν το «*έλαιον τοῦ χρίσματος*», αλλά είχε συμβολική έννοια. Την πνευματική του θέση, όπως σημειώσαμε προηγουμένως, βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη. Δεν είπε ο Θεός αυτό που διακήρυξε ο Τερτυλλιανός, να «*χρίομαστε με αγιασμένο έλαιο*», κατά την αρχαία συνήθεια», δηλαδή, την Ιουδαϊκή. Είπε όμως να ερευνήσουμε και να ανακαλύψουμε το σκοπό για τον οποίο διέταξε τότε να γίνεται και η χρήση του «*έλαιον χρίσμα ἁγιον*» συμβολικά να επιτελείται.

Τότε, στην Παλαιά Διαθήκη, όλα γίνονταν με σύμβολα και με εικόνες, με σκιές και παραστάσεις. Σήμερα όμως, που έχουμε το πραγματικό αντικείμενο της θείας Χάριτος, «*παρήλθε η σκιά του νόμου, της Χάριτος ελθούσης*».

Η Θεολογική εξω-Βιβλική θέση του Μυστηρίου του Χρίσματος

Το Μυστήριο του Χρίσματος – Μύρου είναι ένα μέρος από τις Τελετουργικές εκδηλώσεις, που δεν αξίζει ούτε στο ελάχιστο να ασχοληθεί κανείς μαζί του. Είναι χαμένος και ο χρόνος και ο κόπος, όταν ασχολείται κανείς με κάτι τέτοια θέματα θέματα. Απορώ δε πώς ο κ. Π. Τρεμπέλας κατόρθωσε να πείσει τον εαυτό του περί της θεολογικής θέσης του Μυστηρίου αυτού, ώστε να ασχοληθεί σε είκοσι πέντε ολόκληρες σελίδες με αυτό το θέμα, με ένα σωρό απεραντολογίες και γλωσσολαλγίες, σε σημεία τα οποία όχι μόνο δεν έχουν Βιβλική βάση, αλλά ούτε και λογική τοποθέτηση. Δημιουργούν πράγματι εντύπωση και γεννά απορία η «*Μαραθώνια πορεία*» και η περιττολογία που ακολουθεί ο κ. Τρεμπέλας, υποστηρίζοντας αυτό το «Μυστήριο». Είναι ένας «*Αλκινόου απόλογος*».

Εάν μάλιστα λάβει κάποιος υπόψη του τα μωρολογήματα και τα πομφολυγωδο-φληναφήματα του Αρχιεπισκό-

που Ηρακλείου Κρήτης κ. Τιμόθεου Παπουτσάκη, τα οποία σημειώνει στο βιβλίο του «*ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ*», είναι να απογοητευτεί και να του θέσει το ερώτημα: Τα πιστεύεις κ. Παπουτσάκη αυτά που γράφεις, ή αστειεύεις;

Με τον τρόπο αυτό οι παπάδες κρατούν το λαό τυφλό, τον εμποδίζουν να εξετάσει τις θεικές υποθέσεις που τον αφορούν, του κλείνουν το δρόμο της πνευματικής προόδου και έτσι θέτουν τέρμα στην πνευματική καλλιέργεια και προαγωγή του ανθρώπου. Κάνουν δηλαδή έργο σκοταδισμού. Αυτά μου υπενθυμίζουν την προειδοποίηση που δίνει ο Θεός για τους πλάνους: «*Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν... ἐμβατεύων, εἰκὴ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοῦς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ – Προσέχετε μήπως υπάρξει κάποιος που σας εξαπατήσει μέσω της φιλοσοφίας και της κενῆς ἀπάτης κατὰ την παράδοση των ἀνθρώπων, κατὰ τα στοιχεῖα του κόσμου και όχι κατὰ Χριστόν... ἐμβαθύνοντας σ' αυτά, ἐνῶ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερηφάνεια ἀπὸ το νου της σάρκας του*» (Κολ.2:8, 18).

Καταλαβαίνουν οι «*ιεροκράτες*» [*ιεροκρατία: η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών*], ότι αν δεν ανακάλυπταν αυτά τα μέσα, δεν θα είχαν κανένα δικαίωμα και κανένα θάρρος στη θέση του λαού, γιατί πολλές φορές, ἀπὸ τα 400 μ.Χ. περίπου ἔδωσαν εξετάσεις και ἀπέτυχαν. Γι' αυτό δεν εμπνέουν εμπιστοσύνη. Το ευτύχημα λοιπόν γι' αυτούς είναι, ότι κατόρθωσαν να θεμελιώσουν αυτά τα εξω-Βιβλικά μέσα στις συνήθειες του λαού, τον οποίο αυτοὶ ἄφησαν σε τέλεια ἀγνοία, και να του πουν: «*Χωρίς ἐμᾶς δεν μπορείς να κάνεις τίποτε*». Ἐτσι ἀντέστρεψαν και ἀναποδογύρισαν το θεικὸ μήνυμα και την ἀναγκαῖα πληροφορία, την οποία ο Κύριος τοποθετεῖ μόνο στον Εαυτό

Του, και λέει: «χωρίς ἐμοῦ οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν – χωρίς Εμένα δεν μπορείτε να κάνετε τίποτα» (Ιν.15:5).

Νομίζω ότι η μοναδική απάντηση στο Βιβλικό – δογματικό αυτό εκτροχιασμό των παπάδων είναι ότι οι μεν ρασοφόροι μιλούν σαν παπάδες – σκοταδιστές με παπαδική γλώσσα και υποστηρίζουν όλα εκείνα που τους συγκρατούν στον απόκρημνο βράχο που βρίσκονται. Οι Πανεπιστημιακοί όμως δασκαλοι θα έπρεπε να κρατήσουν ανωτερότητα και να μη διδάσκουν από επαγγελματική ανάγκη όσα οι παπάδες γέννησαν και μέσα στους αιώνες οι ίδιοι τα βάπτισαν με τα ονόματα του συμφέροντός τους.

Ανέφερα προηγουμένως ότι τη μυστηριακή αυτή θέση του Χρίσματος – Μύρου, οι “θεολόγοι” την τοποθετούν στη χειροθεσία των Αποστόλων, την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις χρησιμοποιούσαν, και την οποία αντικατέστησαν με το “Μυστήριο του Χρίσματος”. Λυπούμε που βρίσκομαι στην ανάγκη να τους σημειώσω, ότι η αντικατάσταση αυτή είναι κωμική. Μόνο παιδιά με κούκλες και τραμπάλες, με νινιά και κουτσούνια, θα ήταν ποτέ δυνατόν να έκαναν μια τέτοια αντικατάσταση, τράμπα και ανταλλαγή.

Με πλήρη αγανάκτηση εναντίον του παιδαριώδους αυτού θεσμού καταφέρεται και ο ιερέας Κων. Χιόνης στο βιβλίο του, “Τα 39 Αγγλικανά Άρθρα και η Ελληνική Ορθοδοξία” (σελ.95-96), λέγοντας μεταξύ πολλών και τα εξής: «Μήπως είναι Αποστολικό το δια του Αγίου Μύρου Χρίσμα;... Ανυπερθέτως δε τελούντες το χρίσμα εις τα ακατήχητα και ακατάρτιστα νήπια, καταντούμε παρά την Ορθοδοξία μας να θεωρούμε την εν Χριστώ σωτηρία δια των Μυστηρίων σαν μαγικά σε όλους τελούμενη χωρίς συναίσθηση και ανάλογη διαγωγή, τα οποία απαιτούνται σε αυτούς παρά την κακοδοξία του Opere Operato».

Η ιστορική αλήθεια ανάγκασε και τον κ. Τρεμπέλα να διατυπώσει σε ένα σημείο τουλάχιστον με άλλες λέξεις, ότι το “Χρίσμα” δεν έχει Αποστολική προέλευση. Ιδού η μαρτυρία του: «Ως προς δε τη θεία σύσταση του Μυστηρίου, ελλείπει μεν στην Καινή Διαθήκη ρητή μαρτυρία επιβεβαιούσα, ότι ο Ίδιος ο Κύριος άμεσα συνέστησε το Μυστήριο...» (“Δογματική”, τόμος 3^{ος}, σελ.120).

Εάν το Μυστήριο τούτο είχε Αποστολική την προέλευση ή αν το χρησιμοποιούσαν αντί της επίθεσης των χειρών στους χρόνους που οι Χριστιανοί πληθύνονταν, ασφαλώς θα υπήρχε απόλυτη η ανάγκη να το αναφέρει ο Ιουστίνος ο Φιλόσοφος, ο οποίος σημειώνει αρκετά στα γραπτά του περί Βαπτίσματος.

Αν λοιπόν το “Χρίσμα” ήταν το “επιστέγασμα” του Βαπτίσματος και αναπόσπαστα συνδεδεμένο με αυτό, ασφαλώς θα το ανέφερε ο Ιουστίνος. Η σιωπή του όμως φανερώνει την ανυπαρξία του στους χρόνους εκείνους.

Αν είναι απαραίτητο το “Μυστήριο” τούτο, πρέπει να δεχτούμε ότι λανθασμένα διετύπωσε τη διδασκαλία του ο Ιουστίνος και επομένως, η δραστηριότητα και η διδασκαλία της Εκκλησίας της εποχής εκείνης ήταν ημιτελής. Όσοι βαπτίστηκαν τα χρόνια εκείνα έμειναν αμύρωτοι και χωρίς Χριστό. Και το συμπέρασμα που πρέπει να έχουμε είναι, ότι δεν έλαβαν το Πνεύμα και δεν σφραγίστηκαν ως “τέκνα Θεού”. Θα είναι σωστή όμως αυτή η άποψη, να τη δεχτούμε; Ασφαλώς, όχι!

Τη χρήση του “αγίου Μύρου” την αναφέρει το βιβλίο “Διαταγές των Αποστόλων”. Είναι όμως ψευδεπίγραφο βιβλίο. Και αυτό σημαίνει, ότι δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως πηγή σωστών πληροφοριών. Νομίζω λοιπόν ότι στους Μυριοπλάστες και στους Χρισματουποστηρικτές καταλογίζεται η κρίση του Θεού: «ἐστάθη ἐν ζυγῷ καὶ εὐρέθη ὑστεροῦσα – ζυγίστηκες στην πλάστιγγα και βρέθηκες ελλιπής» (Δαν.5:26-28).

Αγαπητέ αδελφέ. Το γεγονός ότι τόσο η Καινή Διαθήκη, όσο και η Αποστολική Παράδοση αγνοούν το “Μυστήριο” τούτο, και το γεγονός επίσης, ότι οι πρώτες μαρτυρίες αναφέρονται “κατά την αρχαία συνήθεια”, δηλαδή, την Ιουδαϊκή, αποδεικνύεται πέρα από κάθε αντιλογία, ότι οι “ειδικοί ιερείς” υιοθέτησαν τη συνήθεια των Εβραίων και τη χρησιμοποίησαν ως “Μυστήριο” της Χριστιανικής Εκκλησίας.

Φαιδρότητα προκαλούν τα επιχειρήματα των “Μυροπλαστών” και Χρισματο-κατασκευαστών θεολόγων και ιερο-Δεσποτών προκειμένου να δικαιολογήσουν το “Μυστήριο του Χρίσματος”. Αμαθέστατα και δυσμαθέστατα, ως Βοιωτοί και Φιλισταίοι, επικαλούνται τα χωρία εκείνα της Καινής Διαθήκης, τα οποία απλά και μόνο αναφέρουν τη λέξη “Χρίσμα” και τα οποία δεν έχουν καμία σχέση με το Μυστήριο του παπαδικού Χρίσματος. Τα χωρία αυτά σημειώνονται ως εξής:

«ὁ δὲ βεβαίων ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς Χριστὸν καὶ χρίσας ἡμᾶς Θεός, ὁ καὶ σφραγισάμενος ἡμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν – Καὶ Αὐτός που μας στερεώνει μαζί σας στον Χριστό και μας ἔχρισε, εἶναι ὁ Θεός· Ὁ Ὁποῖος και σφράγισε εμάς και μας ἔδωσε τον αρραβώνα του Πνεύματος μέσα στις καρδιές μας» (Β' Κορ.1:21-22). «καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα... καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρειᾶν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς, ἀλλ' ὥς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ – Καὶ εσεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ Ἁγίου καὶ ξέρετε ὅλα... Καὶ τὸ χρίσμα που λάβατε ἀπὸ Αὐτόν μέσα σας μένει καὶ δεν ἔχετε ἀνάγκη νὰ διδάσκει κάποιος εσάς. Ἀλλὰ καθὼς αὐτὸ τὸ χρίσμα διδάσκει εσάς γιὰ ὅλα, ἐστὶ καὶ ἀληθές εἶναι καὶ δεν εἶναι ψέμα· ἐστὶ καθὼς δίδαξε εσάς, θα μείνετε σ' Αὐτόν» (Α' Ιν.2:20, 27). Καὶ

ενὼ δέχονται ὅτι, “στα χωρία αὐτὰ πρόκειται μὲν μεταφορικὰ περὶ τῆς ἐσωτερικῆς καὶ ἐν γένει δια τοῦ Ἁγίου Πνεύματος βεβαιώσεως”, ἐντούτοις χρησιμοποιοῦν τῆς σατανικῆς προσθήκης τὸ “ἀλλὰ” καὶ τῆς εωσφορικῆς τακτικῆς τὸ “ἐντούτοις” γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὰ ἀδικαιολόγητα καὶ νὰ υποστηρίξουν τὰ μωρά.

Ἡ ἐρμηνεία τῶν χωρίων αὐτῶν εἶναι ἡ εξής: «Εκεῖνος ὁ ὁποῖος στηρίζει ἐμὰς τοὺς Αποστόλους καὶ εσὰς τοὺς πιστοὺς στὴν πίστη στὸν Χριστό... ὁ Ὁποῖος ἔχρισε ἐμὰς ὄχι με ἔλαιο, ὅπως παλιὰ χρίζονταν οἱ βασιλεῖς, οἱ προφῆτες καὶ οἱ ἱερεῖς, ἀλλὰ με τὸ πνευματικὸ Χρίσμα τῶν Χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος... εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Θεός».

Τὰ χωρία λοιπὸν αὐτὰ ἔχουν μεταφορικὴ ἔννοια καὶ αναφέρονται στὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, μέσω τοῦ Ὁποῖου ἐνεργεῖται ἡ ἀναγέννηση καὶ κατὰ τὴν ἀνθρωποπαθὴ ἔκφραση, ἡ χρῆση καὶ ἡ σφράγιση τῶν πιστῶν. Ἡ Χάρη αὐτὴ τοῦ Πνεύματος καὶ ἡ ἀληθινὴ διδασκαλία, ἀποτελοῦν τὸ “Χρίσμα”, τὸ ὁποῖο ἀναφέρει ὁ Ἰωάννης («καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ ἁγίου, καὶ οἴδατε πάντα... καὶ ὑμεῖς, τὸ χρίσμα ὃ ἐλάβετε ἀπ' αὐτοῦ, ἐν ὑμῖν μένει, καὶ οὐ χρειᾶν ἔχετε ἵνα τις διδάσκη ὑμᾶς, ἀλλ' ὥς τὸ αὐτὸ χρίσμα διδάσκει ὑμᾶς περὶ πάντων, καὶ ἀληθές ἐστι καὶ οὐκ ἔστι ψεῦδος, καὶ καθὼς ἐδίδαξεν ὑμᾶς μενεῖτε ἐν αὐτῷ – Καὶ εσεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ Ἁγίου καὶ ξέρετε ὅλα... Καὶ εσεῖς, τὸ χρίσμα που λάβατε ἀπὸ Αὐτόν μέσα σας μένει καὶ δεν ἔχετε ἀνάγκη νὰ διδάσκει κάποιος εσάς. Ἀλλὰ καθὼς αὐτὸ τὸ χρίσμα διδάσκει εσὰς γιὰ ὅλα, ἐστὶ καὶ ἀληθές εἶναι καὶ δεν εἶναι ψέμα· ἐστὶ καθὼς δίδαξε εσὰς, θα μείνετε σ' Αὐτόν» (Α' Ιν.2:20, 27).

Ἐξετάζοντας τὶς ἀρχικὲς Μεταποστολικὲς μαρτυρίες περὶ τοῦ “Χρίσματος”, βλέπουμε ὅτι υπῆρχε συνύπαρξη ἐπίθεσης χειρῶν καὶ Χρίσματος. Τότε ἐγίνε ὁ συγκερασμός μεταξύ Ἰουδαϊκῶν καὶ Χριστιανικῶν συνθηγιῶν. Οἱ μαρ-

τυρίες αυτές υπάρχουν στον Τερτυλλιανό, στη Αιγυπτιακή Διάταξη και στους πλαστογραφημένους Κανόνες του Ιππόλυτου, τους οποίους πλαστογράφησε η Δυτική Εκκλησία. Τα γραπτά αυτά αναφέρουν, ότι τον βαπτιζόμενο τον έχριαν με άγιο έλαιο και κατόπιν τον οδηγούσαν προς τον επίσκοπο για την επίθεση των χειρών προκειμένου να λάβει το Άγιο Πνεύμα. Υπήρχε λοιπόν συνύπαρξη χρήσης Μύρου και επίθεσης χειρών. Αυτό φανερώνει τον συγκερασμό και την απομίμηση μεταξύ των δύο συνηθειών, Ιουδαϊκών και Χριστιανικών.

Σήμερα, που όλα γίνονται με μηχανικό τρόπο και μαγική μέθοδο και εκτελούνται με επαγγελματική τέχνη, έχει εγκαταλειφτεί η επίθεση των χειρών, γιατί άλλωστε θαλασσοποιείται η διδασκαλία του τρόπου λήψης του Αγίου Πνεύματος.

Στα γραπτά μνημεία στα οποία σημειώνεται η συνύπαρξη επίθεσης χειρών και χρήσης Μύρου, δεν καθορίζεται το μέσον με το οποίο παραχωρείται η “Δωρεά του Αγίου Πνεύματος”. Δεδομένου δε ότι κατά τη θεολογική άποψη “η αναγέννηση που λαμβάνει χώρα στο βάπτισμα συντελείται δια του Αγίου Πνεύματος”, γεννάται η απορία: Πότε, τέλος πάντων, παρέχεται “η Δωρεά του Αγίου Πνεύματος;” Στο Βάπτισμα, στο Χρίσμα, ή στην επίθεση των χειρών; Δυστυχώς, έρχομαι στην ανάγκη να σημειώσω: “Τα παιδιά παίζει”.

Θεολογικά διδάσκονται επίσης τα εξής κωμικά για το Μυστήριο του Χρίσματος: «Το Χρίσμα φωτίζει την ψυχή, την γλυκαίνει, την τονώνει και της χαρίζει θείες αρετές και ουράνιες εμπνεύσεις. Με το Χρίσμα αναπτύσσεται η πνευματική ζωή, σε όλο το βάθος και το πλάτος και ανεβάζει την ψυχή μέχρι τις υψηλότερες κορυφές της Αγιότητας». Ω, βάθος σκοταδισμού! Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Οι άνθρωποι αυτοί νομίζουν ότι διδάσκουν γραΐδια και μορφώνουν πιστικότητα. Η πίεση της καρδιάς μου με αναγκάζει να σημειώσω για τους “δασκάλους” αυτούς, ότι έχουν ανάγκη από μια μεγάλη δόση εντροπής γι’ αυτά τα ψευδή που γράφουν και τις κουταμάρες που υποστηρίζουν. Αλλά αυτή η διδασκαλία αρμόζει στους επαγγελματίες Καθηγητές και στους κάπηλους παπαδο-Δεσποτάδες. Είναι ποτέ δυνατόν, το άψυχο αυτό λαδάκι να δώσει φωτισμό και να χαρίσει θείες αρετές και ουράνιες εμπνεύσεις; Είναι μαγικός τρόπος αυτός, ή όχι; Αυτή λοιπόν δεν είναι διδασκαλία για έναν σκεπτόμενο άνθρωπο. Αυτός είναι και ο λόγος, που οι φοιτητές της θεολογίας αντί να μορφώνονται αποπροσανατολίζονται. Πολλοί από αυτούς βλέπουν αυτούς τους σκοταδισμούς, αλλά δεν αντιδρούν, γιατί τους ενδιαφέρει το **πτωχείο** (πτυχίο), το οποίο χρησιμοποιούν όχι στις ανάγκες της ιερής επιστήμης της θεολογίας, αλλά ως βιοποριστικό μέσον επαγγελματισμού. Αυτός επίσης είναι ο λόγος, που οι άνθρωποι αυτοί δεν έχουν μέσα τους φλόγα πίστεως και ζήλο ιερό. «*τυφλός δὲ τυφλὸν ἐὰν ὁδηγῇ, ἀμφότεροι εἰς βόθυνον πεσοῦνται – και τυφλός αν οδηγεί τυφλό, και οι δύο θα πέσουν σε χαντάκι*» (Μτ.15:14).

Εκτός της Αγίας Γραφής και της Ιερής Παράδοσης (δεν εννοώ ποτέ την εκκλησιαστική Παράδοση) και αυτή η πρακτική και καθημερινή ζωή διαψεύδει τους υποστηρικτές της κωμικής αυτής διδασκαλίας, όταν βλέπουμε καθημερινά, ότι δεν υπάρχει ποτέ καμία πνευματική ανάπτυξη στους μυρωμένους των παπάδων, δεδομένου ότι με την παραμικρή αιτία βλασφημούν χυδαιότατα τα θεία και με πορνικές λέξεις αναφέρονται στα Μύρα και στους Μυροκατασκευαστές τους. Ο εκτροχιασμός άλλωστε του θρησκευόμενου κόσμου, όπως αποκαλείται, μαρτυρεί την πλάνη αυτής της διδαχής.

Συνέλθετε λοιπόν! Ο Λόγος του Θεού
σάς καταγγέλλει: **«ὅσοι γὰρ Πνεύματι
Θεοῦ ἄγονται, οὗτοί εἰσιν υἱοὶ Θεοῦ
– Γιατί ὅσοι οδηγούνται ἀπὸ το
Πνεῦμα του Θεοῦ, αὐτοὶ εἶναι γιοι
του Θεοῦ»** (Ρωμ.8:14). Εσείς, οι Πανε-
πιστημιακοὶ δάσκαλοι καὶ ὅσοι αποτε-

λείτε το τάγμα των ιεροπαπα-
δεσποτάδων, οδηγείστε ἀπὸ το Πνεῦμα
του Θεοῦ καὶ διδάσκετε στο λαό αὐτά
τα μωρολογήματα; Οπωσδήποτε ἀπὸ
κάποιο πνεῦμα οδηγήστε, ἀλλὰ ὄχι ἀπὸ
το θεϊκό.

Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Εξετάζοντας την ιερή παρακαταθήκη του Θεού προς το ανθρώπινο γένος, την Αγία Γραφή, παρατηρούμε ότι ποτέ ο Θεός δεν αρνήθηκε από το πλάσμα Του αυτά που επιθυμούσε – τη σωτηρία του ή την καταστροφή του. Η προθυμία αυτή του Θεού παρουσιάζεται ανάγλυφη στα εξής προ πάντων Βιβλικά γεγονότα:

1^{ον}) Επιθυμούσε ο Μωυσής να ελευθερώσει τη φυλή του από τη δουλεία των Αιγυπτίων και ο Θεός πρόθυμα τον βοήθησε.

2^{ον}) Ήθελε ο Φαραώ να δείξει μεγαλύτερη σκληρότητα προς τους Ισραηλίτες, και «*ἐσκήρυνε Κύριος τὴν καρδίαν Φαραώ*» (Εξ.14:8).

3^{ον}) Επιθυμούσε ο λαός Ισραήλ να αποκτήσει βασιλιά, όπως τα άλλα έθνη, και παρόλο ότι ο βασιλικός θεσμός δεν ήταν αρεστός στον Θεό, έδωσε την έγκρισή Του, και είπε στον προφήτη Σαμουήλ: «*ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ... καὶ βασιλεύσον αὐτοῖς βασιλεῖα* – Άκουσε τη φωνή του λαού... και κατάστησε σ' αυτούς βασιλιά» (Α' Βασιλειών 8:7,22).

Παρόμοιες πληροφορίες περιέχει αρκετές η Αγία Γραφή. Όλες όμως φανερώνουν ότι όσες προέρχονται από θεϊκή έμπνευση και βρίσκονται μέσα στο σχέδιο και τη Βουλή του Θεού, έχουν την ευλογία Του. Όσες όμως προέρχονται από ανθρώπινες εμπνεύσεις και τοποθετούνται ως προσθήκες στο θεϊκό σχέδιο, είναι πάντοτε οργή και κατάρα στο ανθρώπινο γένος.

Ο Μωυσής, ο οποίος ακολούθησε το σχέδιο του Θεού όπως του το παρέδωσε Εκείνος, ευλογήθηκε και έγινε ο μεγάλος ελευθερωτής του λαού του.

Ο Φαραώ, που ήθελε να δείξει μεγαλύτερη σκληρότητα, καταποντίστηκε

αυτός και το στράτευμά του στην Ερυθρά Θάλασσα.

Ο λαός Ισραήλ που επιθυμούσε βασιλιά για να κυβερνά, ο βασιλιάς αυτός έγινε κατάρα, γιατί το θείο σχέδιο ήταν να κυβερνάται ο λαός αυτός από τους Κριτές, του οποίους ο Θεός ενέκρινε. Αλλά αφού ζήτησαν βασιλιά, ο Θεός δεν αρνήθηκε να εκπληρώσει την επιθυμία τους. Τους έδωσε βασιλιά, τον Σαούλ. Με τον βασιλιά λοιπόν αυτόν ο λαός μαχόταν «*τις μάχες του Κυρίου*». Ο Θεός δεν σταμάτησε, φυσικά, να παραχωρεί όλα τα μέσα για την ευόδωση της βασιλικής αυτής κυβέρνησης, αλλά με την αυστηρή εντολή της υπακοής. Εφόσον όμως δεν ήταν αρχικά αυτό το σχέδιο του Θεού, αλλά ήταν ανθρώπινης επινόησης έμπνευση, ήταν φυσική συνέπεια και η παρακοή. Και η εξέλιξη των πραγμάτων ήταν η εξής:

Με τον βασιλιά αυτόν, τον Σαούλ, θέλησε ο Θεός να τιμωρήσει τους «*αμαρτάνοντες*» Αμαληκίτες. Έδωσε εντολή να μη λάβει κανείς από τα πράγματα του λαού τούτου, ως λάφυρα. Η μάχη έγινε «*καὶ ἐπάταξε Σαούλ τὸν Ἀμαλῆκ*». «*Καὶ περιποιήσατο Σαούλ – Καὶ διέσωσε ὁ Σαούλ*» τα λάφυρα που είχαν αξία, μεταξύ των οποίων υπήρχαν πρόβατα και βόδια. Έτσι παράκουσε την αυστηρή θεϊκή εντολή.

Την πράξη αυτή της παρακοής έλεγξε αμέσως ο Θεός με τον προφήτη Σαμουήλ, τον οποίο απέστειλε προς τον βασιλιά για το σκοπό αυτό.

Με όλη την ευχαρίστηση ο Σαούλ δέχτηκε την επίσκεψη του προφήτη, αλλά και με όλο το θράσος της υποκρισίας του πρόσφερε τον καρπό της, και του είπε: «*Εὐλογητὸς σὺ τῷ Κυρίῳ· ἔστησα πάντα, ὅσα ἐλάλησε Κύριος – Ευλογημένος εσύ από τον Κύριο. Εκτέλεσα όλα, όσα μίλησε ὁ Κύριος*». Και

απευθυνόμενος ο προφήτης προς τον βασιλιά, του λέει: «Καὶ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὡσί μου καὶ φωνὴ τῶν βοῶν, ὧν ἐγὼ ἀκούω;... ἵνατί οὐκ ἤκουσας φωνῆς Κυρίου, ἀλλ' ὥρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῆλα καὶ ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον Κυρίου; – Καὶ ποία εἶναι ἡ φωνὴ του ποιμνίου τούτου στα αυτιά μου καὶ ἡ φωνὴ των βοδιῶν, των οποιῶν ἐγὼ ἀκούω;... Καὶ γιατί δεν ἀκουσες στη φωνὴ του Κυρίου, ἀλλὰ ὀρμησες πάνω στα λάφυρα καὶ ἐπραξες το πονηρὸ ἐνώπιον του Κυρίου;»

Ἡ υποκρισία ὁμως του βασιλιά εἶχε την ἀπάντηση ἐτοιμὴ καὶ τὴ δικαιολογία ολοκληρωμένη. Ποία ἦταν ἡ δικαιολογία; Ὅτι τα ἀπαγορευμένα λάφυρα τα κράτησε, «θῶσαι ἐνώπιον Κυρίου Θεοῦ – για να θυσιάσει στον Κύριο τον Θεό». Ὁ προφήτης ὁμως εἶπε στον βασιλιά, ὅτι ἡ θυσία αὐτὴ δεν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνο ἀπειθεία, μαγεῖα, ἀσέβεια καὶ εἰδωλολατρία. «ἀκοῇ ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν – ἡ υπακοή εἶναι καλύτερη ἀπὸ τὴ θυσία» (δὲς Α' Βασιλειῶν κεφ.15).

Οι νέοι “βασιλεῖς” ὀρμησαν στα ἀπαγορευμένα λάφυρα

Αγαπητέ ἀδελφέ.

Το γεγονός αὐτὸ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης με βοηθᾷ στην προσπάθειά μου να ἀποδείξω τα θλιβερά ἀποτελέσματα των προσθηκῶν στα σχέδια καὶ τους σκοποὺς του Πάνσοφου Θεοῦ. Το ιστορικό αὐτὸ θα παραλληλίσω με τὸ “Μυστήριον τῆς Θείας Ευχαριστίας”, στο οποίο, χωρὶς ἀμφισβήτηση υπάρχουν πολλές “φωνές προβάτων ἀλλὰ καὶ βοδιῶν”, καθὼς καὶ τόσα ἄλλα ἀπαγορευμένα λάφυρα, τα οποία ἐντελῶς ἀβασάνιστα περισυνέλεξαν οἱ ἄνθρωποι του ιερατείου, ἄλλοι ἀπὸ ἀγνοία, ἄλλοι γιατί ἠθελαν ἔτσι να σταθεροποιήσουν τὴ θέση τους, ἄλλοι ἀπὸ υπερβάλλοντα λανθασμένο “ζήλο” καὶ ἄλλοι ἀπὸ κατηλεία.

Οἱ Ἀπόστολοι του θείου Λυτρωτῆ υπῆρξαν πιστοὶ συνεχιστὲς τῆς διδα-

σκαλίας του Διδασκάλου τους καὶ μετέδιδαν τὴν ἀληθινὴ μαρτυρία, ὅπως ἀκριβῶς τὴν παρέλαβαν ἀπὸ τον Κύριο: «Οὗτός ἐστιν ὁ μαθητὴς ὁ μαρτυρῶν περὶ τούτων καὶ γράψας ταῦτα, καὶ οἶδαμεν ὅτι ἀληθὴς ἐστὶν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ – Αὐτὸς εἶναι ὁ μαθητὴς που μαρτυρεῖ γι' αὐτά, καὶ ἐγράψε αὐτά· καὶ ξέρουμε ὅτι εἶναι ἀληθινὴ ἡ μαρτυρία του» (1ν.21:24). «Ἐγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὁ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτό μοῦ ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δειπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσάκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ. ὥστε ὡς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου. δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Γιατί ἐγὼ παρέλαβα ἀπὸ τον Κύριο αὐτὸ που ἐπίσης παράδωσα σ' εσάς, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς τὴ νύχτα που παραδινόταν ἔλαβε ἄρτο καὶ, ἀφοῦ ευχαρίστησε τὸν Θεό, τὸν τεμάχισε καὶ εἶπε: “Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα Μου που τεμαχίζεται για χάρις σας· τοῦτο κάνετε στη δική Μου ἀνάμνηση”. Παρομοίως πῆρε καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δείπνο λέγοντας: “Τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι ἡ καινὴ διαθήκη με τὸ δικό Μου αἷμα· τοῦτο κάνετε, ὡσες φορές πίνετε, στη δική Μου ἀνάμνηση”. Γιατί ὡσες φορές τρώτε τὸν ἄρτο τοῦτο καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸ θάνατο του Κυρίου ἀναγγέλ-

λετε μέχρις ότου έρθει. Όστε όποιος τρώει τον άρτο τούτο ή πίνει το ποτήριο του Κυρίου ανάξια, ένοχος θα είναι του σώματος και του αίματος του Κυρίου. Ας εξετάζει προσεκτικά λοιπόν ο άνθρωπος τον εαυτό του, και έτσι ας τρώει από τον άρτο και ας πίνει από το ποτήρι. Γιατί όποιος τρώει και πίνει ανάξια, καταδίκη για τον εαυτό του τρώει και πίνει, επειδή δεν διακρίνει το σώμα του Κυρίου» (Α' Κορ.11:23-29).

Οι μάρτυρες και συνεχιστές αυτοί του θείου Διδασκάλου, έλεγαν ότι μετέδιδαν στα μέλη των Εκκλησιών που ίδρυσαν: «Εγώ γάρ παρέλαβον από τοῦ Κυρίου – Γιατί εγώ παρέλαβα από τον Κύριο» (Α' Κορ.11:23), και εκείνοι «ήσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων» (Πραξ. 2:42). Όταν κατόπιν άρχισαν από τους Ιουδαϊζόντες Χριστιανούς να εισχωρούν ξένα στοιχεία στον εκκλησιαστικό κύκλο, συνήλθε στα Ιεροσόλυμα η Αποστολική Σύνοδος, συζήτησε το θέμα με καθαρό πνεῦμα και τακτοποίησε την εκκρεμότητα. Στη συνέχεια οι Απόστολοι «ὡς διεπορεύοντο τὰς πόλεις, παρέδιδουν αὐτοῖς φυλάσσειν τὰ δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ. αὶ μὲν οὖν ἐκκλησίαι ἐστερεοῦντο τῇ πίστει καὶ ἐπερίσσευν τῷ ἀριθμῷ καθ' ἡμέραν – Καθώς πορεύονταν μέσα από τις πόλεις, παράδιναν σ' αυτούς να φυλάγουν τα δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ. Και πράγματι οι εκκλησίες στερεώνονταν στην πίστη και αύξαναν στον αριθμό κάθε ημέρα» (Πραξ.16:4-5). Αυτή ήταν η Αποστολική γραμμή και η θεϊκή πορεία.

Η Εκκλησία αυτή εκτελούσε πιστά την αποστολή της και αγωνιζόταν για την επικράτηση της διδασκαλίας του Σωτήρα Χριστού. Ήξερε ότι είχε να παλέψει με ορατές και αόρατες δυνάμεις. Είχε υπόψη της ότι η αποστολή της ήταν, όπως με τη δύναμη του Αγίου

Πνεύματος λειτουργούσαν «ἐπιτελοῦντες ἀγιωσύνην ἐν φόβῳ Θεοῦ – ἐπιτελώντας αἰγιωσύνη με φόβο Θεοῦ» (Β' Κορ.7:1), και να «τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκοτόους ὑμᾶς καλέσαντος – ἐξαγγείλετε τις ἀρετὲς Ἐκείνου που σας κάλεσε» (Α' Περ.2:9). Για το λόγο αυτό δεν υιοθέτησε ούτε και δέχτηκε ποτέ συνήθειες ξένες, αλλά ούτε και έκανε συνδιαλλαγή μαζί τους. «ήσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδαχή των αποστόλων». Έτσι μεταξύ Χριστού και Εκκλησίας υπήρχε μια ζωντανή ενότητα. Η Εκκλησία μαχόταν και νικούσε.

Ατυχώς, μετά τη Μεταποστολική εποχή άρχισε να εισχωρεί το κοσμικό πνεῦμα στους κύκλους της Εκκλησίας και οι ποιμένες έπαυσαν να είναι «κατὰ τὴν καρδίαν τοῦ Θεοῦ». Έτσι η Εκκλησία δεν κυβερνούνταν πλέον από το Πνεῦμα του Υψίστου. Οι “ποιμένες” με ελαφρά τη συνείδηση ανέμιξαν τα θεία με τα ανθρώπινα, δημιούργησαν μια ανώμαλη κατάσταση, η οποία έφερε στην ύπαρξη τους “ειδικούς ιερείς”, οι οποίοι με απολυταρχικό πνεῦμα, ως βασιλεῖς και δικτάτορες άρχισαν να κυβερνούν την Εκκλησία και αυθαίρετα να “κατακυριεύουν την κληρονομιά του Θεού”. Έλαβαν δηλαδή βασιλική Εξουσία που δεν ήταν με την έγκριση του Θεού. Οι νέοι αυτοί “βασιλεῖς” παρέσυραν το λαό όπως ο Σαούλ, όρμησαν στα λάφυρα των ηττημένων και έλαβαν “τα καλύτερα” για τη λατρεία του Θεού, και με την ίδια υποκρισία του Σαούλ, λένε: «Εκτελέσαμε το Λόγο του Κυρίου».

Σήμερα και εγώ παίρνω τη θέση του Σαμουήλ και προασπιζόμενος «τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων», ρωτώ: «Τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου τούτου καὶ φωνὴ τῶν βοῶν, ὧν ἐγὼ ἀκούω; – Ποια είναι η φωνή του ποιμνίου τούτου και η φωνή των βοδιών, των οποίων εγώ ακούω;» Γιατί στη θυσία των βοδιών αναφέρεται ο ιερέας, όταν μετά την “είσοδο των

αγίων” του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, εκφωνεί: «Τότε ανοίγουνσιν επί το θυσιαστήριόν Σου μόσχους». Τότε ο ιερέας προσφέρει εικονική θυσία, αλλά αντι-Βιβλική. Γίνεται “δήμιος”, και ξανασταυρώνει τον Χριστό. Παίρνει τη λόγχη του στρατιώτη και χτυπά την πλευρά του Χριστού. Διαπράττει το ίδιο έγκλημα με εκείνους που Τον σταύρωσαν στο λόφο το Γολγοθά και καυχάται κατόπιν ότι αυτός μόνο έχει αυτή την “έξουσία” ως “ειδικός ιερέας”. Η φαντασία επιτρέπεται να καλπάζει, αλλά μόνο στους ποιητές.

Εκτός του τυπικού και βλάσφημου αυτού μέρους, το οποίο στη συνέχεια θα εξηγήσουμε, και επί του ουσιαστικού του Μυστηρίου αυτού υπάρχουν πολλές ξένες φωνές και περισσότερα αλλότρια στοιχεία βρίσκονται. Την απάντησή του παίρνουμε έτοιμη και “δικαιολογημένη”... από την εκκλησιαστική Παράδοση (όχι από την Αποστολική) την οποία εκπροσωπούν οι αθεολόγητοι “ειδικοί ιερείς”. «Ο λαός έλαβε από τα λάφυρα... τα καλύτερα από τα απαγορευμένα για να θυσιάσει στον Κύριο τον Θεό». Είναι αληθινή αυτή η ομολογία. Καθοδηγούμενος στη συνέχεια ο λαός από τους εκτός της Βουλής του Θεού νέους “βασιλείς”, και σύμφωνα με τη μυστηριακή έννοια “ειδικούς ιερείς” και κατά την υποκοριστική, παπάδων, κράτησε από τα ήθη και έθιμα των λαών, Ιουδαίων και ειδωλολατρών, για τη λατρεία... του Θεού.

Από επαγγελματική ανάγκη επικροτεί και η θεολογία την αμαρτωλή και υποκριτική αυτή απάντηση της εκκλησιαστικής Παράδοσης και υποστηρίζει ότι: «Αυτά κρατήσαμε δια την επανάληψη της θυσία του Ιησού Χριστού». Έτσι λοιπόν η ιερή αυτή Τελετή της Θείας Ευχαριστίας, άλλαξε μορφή, θέση και περιεχόμενο, από εκείνη που της έδωσε ο Ιδρυτής της Ιησούς Χριστός.

Με τη συμπεριφορά τους αυτή “οι νέοι βασιλείς”, έγιναν παραβάτες και καταφρονητές των Νόμων και των ε-

ντολών του θείου Αυτρωτή. Για το λόγο ακριβώς αυτό και η δική μου απάντηση δεν μπορεί να είναι άλλη, από εκείνη του Σαμουήλ: *«ἀκοή ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴν καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν· ὅτι ἁμαρτία οἰώνισμά ἐστιν, ὀδύνην καὶ πόνους θεραφὶν ἐπάγουσιν – ἡ ὑπακοή εἶναι καλύτερη ἀπὸ τῆς θυσίας καὶ ἡ ὑποταγὴ παρὰ τὸ πάχος τῶν κριαριῶν· γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι ὅπως ἡ μαντεία, ὀδὴν καὶ πόνους φέρνουν τὰ εἶδωλα»* (Α΄ Βασιλειών 15:22-23).

Η Θεία Ευχαριστία ως Τελετή ανάμνησης

Στις παραμονές της εξιλαστήριας θυσίας Του, ο Ιησούς επιθυμούσε να δώσει στους Μαθητές Του μια αισθητή απόδειξη για να αντιληφθούν με αισθητά σημεία την ανάγκη τού να θυμούνται το θάνατό Του, τον οποίο στη δραστηριότητά τους θα κήρυτταν ως το μέσον του εξιλασμού και της δικαίωσης στη Δικαιοσύνη του Θεού. Πήρε λοιπόν τον άρτο και το ποτήριο, δηλαδή, τα ουσσιωδέστερα στοιχεία της ζωής, και με αυτά υπέδειξε και συμβολικά εξεικόνισε το Σώμα Του και το εξιλαστήριο Αίμα Του, και είπε: *«Λάβετε φάγετε· Τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου τὸ ὑπὲρ ὑμῶν διδόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι, λέγων· Τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐν τῷ αἵματί μου, τὸ ὑπὲρ ὑμῶν ἐκχυνόμενον – “Λάβετε, φάγετε· Τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα μου που δίνεται για χάρις σας· αὐτὸ κάνετε στὴ δική μου ἀνάμνηση”*. Ομοίως έδωσε και το ποτήριο μετά το δείπνο λέγοντας: *“Τοῦτο τὸ ποτήρι, εἶναι ἡ καινὴ διαθήκη με τὸ αἷμα μου, που για χάρις σας χύνεται”*» (Λκ.22:19-20, Μτ.26:26-28).

Ο απ. Παῦλος διατυπώνει το γεγονός τούτο ως εξής: *«Εγὼ γὰρ παρέλαβον ἀπὸ τοῦ Κυρίου, ὁ καὶ παρέδωκα ὑμῖν, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς ἐν τῇ νυκτὶ ἣ παρεδίδοτο ἔλαβεν ἄρτον καὶ εὐχαριστήσας ἔκλασε καὶ εἶπε· λάβετε, φάγετε· τοῦτο*

μού ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλώμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖνῃσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἡ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – Γιατί ἐγὼ παρέλαβα ἀπὸ τοῦ Κυρίου αὐτοῦ που ἐπίσης παράδωσα σ’ εἰς, ὅτι ὁ Κύριος Ἰησοῦς τὴ νύχτα που παραδινόταν ἔλαβε ἄρτο καὶ, ἀφοῦ ευχαρίστησε τὸν Θεό, τὸν τεμάχισε καὶ εἶπε: “Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα Μου που τεμαχίζεται για χάρις σας· τοῦτο κάνετε στη δική Μου ἀνάμνηση”. Παρομοίως πήρε καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δείπνο λέγοντας: “Τοῦτο τὸ ποτήριον εἶναι ἡ καινὴ διαθήκη με τὸ δικό Μου αἷμα· τοῦτο κάνετε, ὡσες φορές πίνετε, στη δική Μου ἀνάμνηση”» (Α΄ Κορ.11:23-25).

Απὸ τὴν περικολή αὐτὴ βλέπουμε, ἀφενὸς μὲν ὅτι ὁ ἰδρυτὴς τῆς Τελετῆς ὑπῆρξε ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος, αφετέρου δὲ παρατηροῦμε καὶ τὸ σκοπὸ για τὸν ὁποῖο εἶτε νὰ γίνεταί καὶ στὶς συναθροίσεις τῶν πιστῶν νὰ ἐπαναλαμβάνεταί. Ποιὸς λοιπὸν ὑπῆρξε ὁ σκοπὸς ὁ ὁποῖος μας ἐνδιαφέρει; Ἡ ἀνάμνηση τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου καὶ ἡ παράσταση τῆς θυσίας Του, τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματός Του, τὸ ὁποῖο θὰ προσφέρωνταν για τὶς ἁμαρτίες τοῦ λαοῦ.

Με ὅλο τὸ σεβασμὸ οἱ Μαθητὲς ἔλαβαν τὰ δῶρα αὐτά τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου καὶ με ὅλη τὴν ευλάβεια διδάξαν τοὺς πιστοὺς τὸν τρόπο τῆς τέλεσης τῆς τελετῆς καὶ με θεία μέθοδο μετέδωσαν κατόπιν τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπανάληψης τῆς στὶς συναθροίσεις τους, ὡς τελετὴ ἀνάμνησης τῶν παθημάτων τοῦ Κυρίου, καὶ ευχαριστίας για τὸ ἐξιλαστήριο ἔργο τῆς θυσίας Του. Αὐτὸ παρατηροῦμε με ἀκρίβεια στὸς πρώτους Χριστιανούς οἱ ὁποῖοι ἔλαβαν τὴ διδασχὴ ἀπὸ τοὺς Θεοδιδάκτους Μαθητὲς τοῦ Κυρίου: «προσκαρτεροῦντες τῇ διδασχῇ τῶν ἀποστόλων... καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου – ἐπέμεναν καρτερικὰ συνε-

χῶς στη διδασχὴ τῶν ἀποστόλων... καὶ στὸν τεμαχισμό τοῦ ἄρτου» (Πραξ.2:42).

Τὴν ἴδια τακτικὴ ἀκολουθοῦσαν ὅλες οἱ Ἐκκλησίες τῆς Ἀποστολικῆς εποχῆς, καθὼς παρατηροῦμε καὶ στὴν Ἐκκλησία τῆς Τρωάδος: «Ἐν δὲ τῇ μιᾷ τῶν σαββάτων συνηγμένων τῶν μαθητῶν κλάσαι ἄρτον – Καὶ τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς εβδομάδας ἦταν συναγμένοι οἱ μαθητὲς για νὰ κόψουν τὸν ἄρτο» (Πραξ. 20:7).

Παράλληλα, βλέπουμε τὸν ἀπ. Παῦλο νὰ γράφει πρὸς τὴν Ἐκκλησία τῆς Κορίνθου τὴν ἀνάγκη τῆς τήρησης τῆς τελετῆς αὐτῆς, με τὸ ἴδιο πνεῦμα: «τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν; – τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας που εὐλογούμε, δὲν εἶναι κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ; Τὸν ἄρτο που τεμαχίζουμε, δὲν εἶναι κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ;» (Α΄ Κορ.10:16).

Οἱ πρώτοι Χριστιανοὶ ἔχοντας ὑπόψη τοὺς τὴ ρητὴ ἐντολὴ τοῦ Κυρίου, «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αὐτὸ κάνετε στὴ δική Μου ἀνάμνηση», σὲ ὅλες τὶς ἱερὲς συνάξεις τοὺς εἶχαν τὸ ἴδιο σχέδιο τῆς ἀναμνηστικῆς αὐτῆς τελετῆς, γνωστοποιώντας ἐτσι τὸ θάνατο τοῦ Κυρίου, με τὸν ὁποῖο ἀπέκτησαν τὴ δικαίωση καὶ τὴ σωτηρία. Με τὴ σταθερὴ ἀπόφαση νὰ παραμείνουν «τῇ [στὴν] διδασχῇ τῶν ἀποστόλων», τηροῦσαν με ἀκρίβεια τὴν ἀναμνηστικὴ αὐτὴ τελετὴ, ὅπως ἀκριβῶς τὴν παρέλαβαν ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους, γιατί με ὅλη τὴ διαύγεια τοῦ νοήματος κατέλαβαν ὅτι με τὰ αἰσθητὰ αὐτὰ σημεῖα τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου ἔφεραν ζωηρὰ μπροστὰ τοὺς τὸ θεῖο Σῶμα τοῦ Λυτρωτῆ, τὸ ὁποῖο θυσιάστηκε για τὴν ἐξιλέωση τῶν ἁμαρτωλῶν. Με τὴν ἐπικλῆση δὲ καὶ τὸν καθαγιασμό τοῦ Πνεύματος, τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ἁγιάζονται ὡς Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ, ἐφόσον γι’ αὐτὸ τὸ σκοπὸ προορίζονται, χωρὶς νὰ ἀλλάξει ἢ νὰ μεταβληθεῖ ἡ σύσταση, ἡ φύση καὶ ἡ

ουσία των στοιχείων του άρτου και οίνου, όπως σαφέστατα διατυπώνει και επεξηγεί και ο βαθύτατης μόρφωσης επίσκοπος Κύπρου Θεοδώρητος.

Ο καθαγιασμός του Πνεύματος φέρνει σε σχέση, σε επαφή και επικοινωνία τον άρτο και τον οίνο με το Σώμα του Χριστού, τα οποία, χωρίς να μεταβάλλεται η ουσία τους, με τον καθαγιασμό είναι ικανά και προορισμένα τα στοιχεία αυτά να παραστήσουν το Ιερό Σώμα της θυσίας του θείου Λυτρωτή. Έτσι έχουμε και το επεξηγηματικό του Παύλου: «τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶν; – το ποτήριον τῆς εὐλογίας το οποῖο εὐλογοῦμε, δεν εἶναι κοινωνία του αἵματος του Χριστοῦ; Τον ἄρτο που τεμαχίζουμε, δεν εἶναι κοινωνία του σώματος του Χριστοῦ;» (Α' Κορ.10:16).

Οι λέξεις άλλωστε «κοινωνία τοῦ αἵματος» και «κοινωνία τοῦ σώματος», δεν εννοοῦν τη μεταβολή των στοιχείων, αλλά τη σχέση, την επαφή και επικοινωνία που ἔχουν τα δύο αυτά στοιχεία που προορίζονται να το παραστήσουν. Έτσι, με την ιερή αυτή Τελετή, οι Χριστιανοί γνωστοποιοῦν, ὅτι ο ἐξιλαστήριος θάνατος του Κυρίου τοὺς ἀπολύτρωσε ἀπὸ τὴν ἀμαρτία και τοὺς χάρισε τὴν σωτηρία τῆς αἰώνιας ζωῆς.

Τούτο ακριβῶς ἔγραψε ο Παῦλος στους Χριστιανούς τῆς Κορίνθου: «ὅσᾱκις γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον και τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε» – Γιατί ὅσες φορές τρώτε τον ἄρτο τούτο και το ποτήριον τούτο πίνετε, το θάνατο του Κυρίου αναγγέλλετε [γνωστοποιεῖτε]» (Α' Κορ.11:26).

Για να διατηρηθεῖ δε ἡ σοβαρότητα τῆς θείας αὐτῆς Τελετῆς του “Δείπνου του Κυρίου” και εντελῶς να ἐννοηθεῖ ο θεόσδοτος σκοπός τῆς, ο Παῦλος δια Πνεύματος Ἁγίου παραγγέλλει: «ὥστε ὃς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀνάξιος – Ὡστε

ὅποιος τρώει τον ἄρτο τούτο ἢ πίνει το ποτήριον του Κυρίου ἀνάξια» (δεν λέει ἄρτο και οἶνο μετουσιωμένα σε σάρκα και αἷμα) «ἐνοχος ἐστὶ τοῦ σώματος και τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου – ἐνοχος θα εἶναι του σώματος και του αἵματος του Κυρίου» (ἐννοεῖται που παριστάνουν). «δοκιμαζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, και οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω και ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω – Ἀς ἐξετάζει προσεκτικὰ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τον εαυτό του, και ἐστὶ ἀς τρώει ἀπὸ τον ἄρτο και ἀς πίνει ἀπὸ το ποτήριον». Εἰδὼ ἐπανερχεται ο Παῦλος στη φυσικὴ κατάσταση των στοιχείων, ἄρτου και οίνου. «ὁ γὰρ ἐσθίων και πίνων ἀνάξιος κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει και πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Γιατί ὅποιος τρώει και πίνει ἀνάξια, καταδίκη για τον εαυτό του τρώει και πίνει, ἐπειδὴ δεν διακρίνει το σῶμα του Κυρίου» (Α' Κορ.11:27-29).

Το συμπέρασμα ἀπὸ τα λόγια αὐτά του Παύλου εἶναι, ὅτι, ο χρησιμοποιούμενος ἄρτος και οἶνος, δεν εἶναι κοινὰ στοιχεία, ἀλλὰ μέσω του καθαγιασμοῦ του Πνεύματος παριστάνουν το Σῶμα και το Αἷμα του Κυρίου, και οφείλεται σε αὐτὰ ο ἀνάλογος σεβασμός, οἱ δε Χριστιανοί τα λαμβάνουν ως Σῶμα και Αἷμα Χριστοῦ. Επομένως, αὐτός που μεταλαμβάνει ἀνάξια, εἶναι ἐνοχος του θείου Σώματος το οποῖο παριστάνουν ο καθαγιασμένοι ἄρτος και ο οἶνος.

Ἡ ἀπλότητα τῆς Τελετῆς δεν ἔπρεπε να παρουσιάσει καμία ἔλλειψη σοβαρότητας. Κοινωνοί στα θεία αὐτὰ δῶρα ἦταν μόνο ἐκεῖνοι που ἦταν σε θέση να διακρίνουν, να πιστεύουν και να δεχτοῦν, ὅτι το Σῶμα του Κυρίου δόθηκε ως θυσία και ως προσφορά περὶ ἀμαρτίας και με το οποῖο πράγματι ἀπολυτρώθηκαν. Συμμετέχοντες δε στην Τελετή, γνωστοποιοῦσαν στον κύκλο τῆς Εκκλησίας, το γεγονός τῆς ἀπολύτρωσής τους μέσω τῆς θυσίας του Σωτήρα Χριστοῦ. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος, που ἡ τέλεση του θείου Δείπνου πῆρε το ὄνομα “Εὐχαριστία”, ως ἐκφραση ευγνωμοσύνης για τὴν ἀπολύτρωση ἀπὸ τὴν

αμαρτία. Με την πράξη της αυτή η Εκκλησία γιορτάζει την απολύτρωσή της μέσω της θυσίας του Χριστού.

Ο αλύτρωτος άνθρωπος που βρίσκεται κάτω από το βάρος της αμαρτίας, δεν έχει κανένα δικαίωμα να λάβει μέρος στην ιερή αυτή Τελετή, η οποία ανήκει μόνο στους λυτρωμένους, οι οποίοι γιορτάζουν τη γιορτή της Ευχαριστίας συναθροισμένοι γύρω από την Τράπεζα του Κυρίου τους, με όλη τη χαρά και την ευχαρίστηση των νικητών.

Όλα αυτά μας φανερώνουν, ότι το θείο Δείπνο για τους Χριστιανούς πρέπει να είναι εξίσου ανάμνηση και ευχαριστία για την απολύτρωση και εξιλέωση, οι οποίες συντελέστηκαν από τον Ιησού Χριστό. Κοινωνώντας της τράπεζας αυτής, καταγγέλλουμε το θάνατο του Κυρίου. Κόβοντας τον άρτο, οφείλουμε με ευγνωμοσύνη θα ενθυμούμαστε Εκείνον του Οποίου το Σώμα σταυρώθηκε για μας. Κοινωνώντας του ποτηρίου να ενθυμούμαστε Εκείνον του Οποίου το Αίμα χύθηκε για την άφεση των αμαρτιών μας, να διατηρούμε δε συγχρόνως και τη στερεά απόφαση, πως ζούμε και πεθαίνουμε στην Καινή Διαθήκη υπό τη φρουρηση του Κυρίου, του μόνου ικανού να μας διαφυλάξει και να μας αγιάσει. Το Θείο Δείπνο είναι βεβαίως πράξη πίστεως συντελούμενη από την Εκκλησία, αλλά είναι συγχρόνως και πράξη του Κυρίου πάντοτε παρόντος ανάμεσά μας. Αυτός που είπε: *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση»*, μας είπε παρομοίως *«ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος – ἰδοὺ, Εγὼ εἶμαι μαζί σας ὅλες τις ἡμέρες ὡς τη συντέλεια του αἰῶνα»* (Μτ. 28:20). Εάν λοιπόν ο Ιησούς θέλει να ανανεώνουμε την ανάμνησή Του, θέλει αυτό όχι γιατί είναι απών και πέθανε, αλλά γιατί είναι ζωντανός και πάντοτε παρών ανάμεσά μας.

Ότι δε το Θείο Δείπνο είναι τελετή ανάμνησης και ευχαριστίας για τη συντελεσθείσα σωτηρία, φαίνεται και από τη σχέση της με το Πάσχα των Ισραηλιτών. Η σχέση αυτή είναι φανερή από τα λόγια του Παύλου: *«γὰρ τὸ πάσχα ἡμῶν ὑπὲρ ἡμῶν ἐτύθη Χριστός – γιατί το Πάσχα μας για μας θυσιάστηκε ο Χριστός»* (Α' Κορ.5:7). «Το Πάσχα των Ισραηλιτών ήταν ανάμνηση της εξαγοράς τους από τη δουλεία της Αιγύπτου, και το Δείπνο του Κυρίου είναι η ανάμνηση της απολύτρωσης της Εκκλησίας από τη δουλεία, μία δουλεία βαρύτερη και περισσότερο σκοτεινή, τη δουλεία της αμαρτίας και του Σατανά».

Την αναμνηστική μορφή της τελετής του θείου Δείπνου, δεν μπόρεσε να την αποφύγει και Τρεμπέλας. Γράφει χαρακτηριστικά τα εξής: «Ο Κύριος προσθέτει: *“τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – τούτο κάνετε στη δική Μου ανάμνηση”*. Παραγγέλλει δηλαδή να ανανεώνουν και να επαναλαμβάνουν ὅ,τι ο Κύριος κατά τη στιγμή εκείνη ἐπράξε και να κάνουν σε ανάμνηση Αυτοῦ. Και την επανάληψη αυτή ο θείος Παῦλος αντιλήφθηκε ως πραγματική ανάμνηση του θανάτου του Κυρίου, καθώς φαίνεται από εκείνα, τα οποία αμέσως μετά τα λόγια της εντολής αυτής του Κυρίου, προσθέτει: *“ὅσakis γὰρ ἂν ἐσθίητε τὸν ἄρτον τοῦτον καὶ τὸ ποτήριον τοῦτο πίνετε, τὸν θάνατον τοῦ Κυρίου καταγγέλλετε, ἄχρις οὗ ἂν ἔλθῃ – Γιατί ὅσες φορές τρώτε τον ἄρτο τούτο και το ποτήριο τούτο πίνετε, το θάνατο του Κυρίου αναγγέλλετε μέχρις ὅτου ἔρθῃ”*» (“Δογματική”, τόμος 3^{ος}, σελ.220).

Αν λοιπόν είναι τελετή ανάμνησης και Ευχαριστίας το Θείο Δείπνο του Κυρίου, όπως σαφώς τονίζει τουλάχιστον σε ένα σημείο το ίδιο και ο Τρεμπέλας, δεν είναι δυνατό να υποστηρίζεται και να θεολογο-δογματίζεται ότι είναι επανάληψη της θυσίας του Σταυρού και μεταστοιχείωση του ἄρτου σε σάρκα του Σώματος του Κυρίου και του

ποτηρίου σε Αίμα. Πρέπει να επαναλάβουμε όμως ότι ο κ. Τρεμπέλας σε άλλα σημεία φάσκει και αντιφάσκει με λόγια και αντίλογα.

Με αυτό το πνεύμα ένοιωσαν το Θείο Δείπνο οι πρώτοι Χριστιανοί και γι' αυτό η τελετή αυτή υπήρξε ο διακριτικός δεσμός των πιστών, ο οποίος τους οδηγούσε σε στενότετη επαφή και σχέση, ως μέλη μίας και της ίδιας οικογένειας.

Η Θεία Ευχαριστία φορτώθηκε από απαγορευμένα “λάφυρα”

Με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό ο οποίος ανήκει στην ιερά Τελετή της Θείας Ευχαριστίας, θα εκθέσω και την εξω-Βιβλική επιρροή, την οποία υπέστη δια μέσου των αιώνων, η οποία την εμφανίζει ως επανάληψη της θυσίας του Ιησού και όχι ως ανάμνηση των παθημάτων Του, όπως ακριβώς Εκείνος όρισε να γίνεται και να επιτελείται.

Προκειμένου να επικρατήσει η τάξη των “ειδικών ιερέων”, ήταν απόλυτη ανάγκη της μετατροπής των απλών Τελετών σε Μυστηριακές πράξεις και η δογματοποίηση της θέσης τους ως των μόνων ιεροτελετουργών. Η Καινή Διαθήκη και η Αποστολική Παράδοση μαρτυρούν ότι την Τελετουργία αυτή μπορεί να την πραγματοποιήσει κάθε αναγεννημένος Χριστιανός, ως μέλος του Αγίου Σώματος. Μια τέτοια μαρτυρία μάς δίνει και ο Τερτυλλιανός (Migne 2, 971). Για την εκκλησιαστική όμως ευταξία, ρυθμίστηκε από τα Μεταποστολικά χρόνια να τελείται από τον πρεσβύτερο – λειτουργό της Εκκλησίας. Με τη μυστηριοποίηση όμως που πέτυχαν οι “ειδικοί ιερείς” απέκλεισαν εντελώς τους πνευματικούς ανθρώπους και την τέλεση ανέλαβαν εκείνοι ως ιεροκράτες³. Αξιωματούχοι, άσχετα αν είναι ικανοί ή ανίκανοι, άξιοι ή ανάξιοι,

γιατί, όπως εκείνοι υποστηρίζουν, είναι “ειδικοί”.

Το σκοπό τους τον πέτυχαν, αλλά μόνο σ' εκείνους που δεν ξέρουν από την πηγή τα θεϊκά μηνύματα. Σιγά και βαθμιαία πάντως προχώρησαν στο σχέδιό τους. Δραματοποίησαν την Τελετή του Θείου Δείπνου – Θείας Ευχαριστίας και κατέληξαν να την τοποθετήσουν στα μέτρα και στα σταθμά των λειτουργιών τις οποίες αυτοί πλαστογράφησαν και οι ίδιοι τις ονόμασαν “Λειτουργίες του Ιακώβου, του Χρυσοστόμου και του Βασιλείου”. Οι άγιοι όμως αυτοί άνθρωποι, όπως ιστορικά γνωρίζουμε, δεν τις ήξεραν.

Εφόσον ακολούθησαν τον καμπυλωμένο δρόμο, η πορεία ασφαλώς θα κατέληγε σε άλλο μακρινό σημείο από εκείνο που καταλήγει η ευθεία. Έτσι λοιπόν κατέληξαν στη μεταβολή της Τελετής του Θείου Δείπνου σε Μυστήριο. Κατά το “Μυστήριο” αυτό, υποστηρίζουν, ότι επαναλαμβάνεται η θυσία του Ιησού Χριστού. Ό,τι έγινε στο Σταυρό του Γολγοθά, το ίδιο γίνεται και την Αγία Τράπεζα, την ώρα που τελείται το “Μυστήριο” αυτό. Παράλληλα μεταβάλλεται ο άρτος και ο οίνος σε Σώμα και Αίμα του Κυρίου. Αυτό, όπως θα αποδείξω στη συνέχεια, δεν τα υποστηρίζει η Καινή Διαθήκη ούτε η Ιερά Αποστολική Παράδοση. Το “Μυστήριο” αυτό το τοποθέτησαν ως Κέντρο όλων των άλλων Μυστηρίων, στο οποίο κατατείνουν και γύρω από το οποίο περιστρέφονται.

Όπως γνωρίζουμε από την Καινή Διαθήκη, ο Χριστός απερχόμενος από τον κόσμο τούτο και αναλαμβάνόμενος στους ουρανούς, εξασκεί την υπηρεσία του Παράκλητου και Εγγυητή, του Συνηγόρου και Υπερασπιστή σε όλα γενικά τα θέματα, που αφορούν τις σχέσεις του ανθρώπου με τον Θεό. Εκεί, ενώπιον του Θεού αντιπροσωπεύει και εκπροσωπεί το ανθρώπινο γένος. Από εκεί χορηγεί τη Χάρη και παρέχει το έλεος στους μετανοούντες και την ευ-

³ “*ιεροκρατία*”: η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών.

λογία Του σε κάθε πιστό. Με τη θεϊκή Εξουσία «ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς», και ως Θεός με τις ιδιότητες του Πατέρα της πανταχού παρουσίας έδωσε την παρήγορη υπόσχεση και είπε: «*ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν [μαζί σας] εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος*» (Μτ.28:18, 20).

Οι αλήθειες αυτές απασχολούσαν σοβαρά τους Χριστιανούς της Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής· τους είχαν απορροφήσει αυτά τα θέματα. Για το λόγο αυτό δεν χρησιμοποιήσαν ποτέ τη Θεία Ευχαριστία ως Μυστήριο μετουσίωσης του ἄρτου και του οίνου, ότι τα στοιχεία αυτά μεταβάλλονται και μεταστοιχειώνονται. Ἄφησαν την Τελετή ὅπως ο Κύριος την παρέδωσε, και ὅπως ο απ. Παῦλος την εξήγησε: Σε κοινωνία Αἵματος και Σώματος του Κυρίου («*τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστίν;* – *το ποτήριον τῆς ευλογίας που ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αἵματος του Χριστοῦ;*» Α' Κορ.10:16), και την εκτελούσαν ὅπως ο Ἰδρυτής της την τέλεσε. Ὅταν ὁμως ἔκαναν την εμφάνισή τους οι νέοι “Βασιλεῖς” με τους “στρατιῶτες” τους, είδαν ότι η γραμμὴ αυτή δεν τους βοηθά να κατακυριεύσουν “την κληρονομία του Θεοῦ”, και γι' αυτό άλλαξαν πορεία. Χωρίς την οδηγία της Γραφῆς και σύμφωνα με τις δικές τους αντιλήψεις, υιοθέτησαν και τούτο: Η μεταστοιχείωση των σημείων ἄρτου και οίνου δείχνει τη συνεχιζόμενη ενσάρκωση του Ἰησοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, γιατί δεν τους ἄρεσε η υπόσχεσή Του, της πανταχού παρουσίας ότι θα είναι παρών με τους δικούς Του «*πάσας τὰς [ὅλες τις] ἡμέρας*». Και ἔτσι δικαιολόγησαν την αλλαγή της πορείας τους.

Το πιο τραγικό ὁμως, και η μεγαλύτερη ειρωνεία είναι, ότι ενώ τα ἄλλα Μυστήρια δέχονται την παρουσία του

Ἰησοῦ μέσω της δυνάμῆς Του με την οποία ενεργεῖ και αγιάζει τους πιστούς, για το Μυστήριο ὁμως της Θείας Ευχαριστίας πιστεύουν στη σωματική παρουσία Του όταν πραγματοποιεῖται το Μυστήριο αυτό. Ἐτσι εννοούν την παρουσία του Θεοῦ με τα αξιώματα της τρισδιάστατης Γεωμετρίας. Δεν νομίζω ὁμως ότι μια τέτοια διδασκαλία ἔχει Βιβλική βάση ἢ λογική τοποθέτηση. Γιατί, αν η δύναμη του Κυρίου υπάρχει ενεργούσα την ὥρα που τελούνται τα ἄλλα Μυστήρια, απουσιάζει Εκείνος; Αυθαίρετα ὁμως υποστηρίζεται, ότι η δύναμή Του ενεργεῖ κατὰ μυστηριώδη τρόπο στα ἄλλα Μυστήρια. Σας ρωτῶ λοιπόν: Η πανταχού παρουσία Του για την οποία έδωσε ρητὴ υπόσχεση, πού βρίσκεται; Αν ἔτσι ἔχει το πράγμα, δεν νομίζετε ότι εξομοιώνετε τον Χριστό, με τον γαμπρό που απουσιάζει ἀπὸ το γάμο του; Ἐχω υπόψη μου ότι και αρκετοὶ Πατέρες αναφερόμενοι στο θέμα αυτό του Μυστηρίου, μιλούν σε πολλὰ σημεία με ασάφειες και αοριστίες.

Ὡς προς τη μυστηριοποίηση, ἔχω να παρατηρήσω και τούτο: Εφόσον η Τελετὴ αυτή γίνεται σε ανάμνηση κάποιου γεγονότος, της απολυτρώσεως, με κανένα λόγο δεν είναι δυνατόν να αποδοθεῖ μυστηριώδης χαρακτηρισμός. “Ανάμνηση” σημαίνει, ανάκληση της μνήμης ενός γεγονότος. Η Θεία Ευχαριστία περιεβλήθη με μυστηριώδη χαρακτηρισμό ἀπὸ το εξῆς γεγονός: Τον 2^ο και 3^ο αἰώνα οι Χριστιανοὶ ἀπὸ φόβο αναγκάζονταν να κρύβουν τις εκδηλώσεις της λατρείας τους ἀπὸ τους εθνικούς ειδωλολάτρες και αυτό τους έδωσε κάποιο μυστηριώδη χαρακτήρα. Ἀπὸ το σημείο αυτό ονομάστηκαν οι κυριότερες εκκλησιαστικές Τελετὲς Μυστήρια, μεταξύ των οποίων ἦταν και η Θεία Ευχαριστία (“Εκκλησιαστικὴ Ἱστορία”, Α. Κυριακού, τόμος 1^{ος}, σελ.181), χωρίς ὁμως να ἔχουν Βιβλικό ἔρεισμα.

Το Θεῖο Δείπνο είναι μὲν θεσμός διαρκῆς και αἰώνιος, ἀλλὰ ὄχι μυστηριώδης. Στην Καινὴ Διαθήκη η λέξη

“Μυστήριο” αποδίδεται σε άλλες αλήθειες, όπως είναι το σεσιγημένο μυστήριο, η είσοδος των ειδωλολατρών στις θεϊκές υποσχέσεις προς το λαό Ισραήλ («Οὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ᾗτε παρ' ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πώρωςις ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρις οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἐθνῶν εἰσέλθῃ... κατὰ ἀποκάλυψιν μυστηρίου χρόνοις αἰωνίοις σεσιγημένον – Γιατί δεν θέλω να αγνοείτε εσείς, αδελφοί, το μυστήριο αυτό, για να μη θεωρείτε τους εαυτούς σας φρόνιμους, ότι δηλαδή έχει γίνει πώρωση μερικῶς στον λαό Ισραήλ, μέχρις ότου εισέλθει η πληρότητα των εθνικῶν... σύμφωνα με την αποκάλυψη του μυστηρίου για το οποίο είχε τηρηθεί σιγή από χρόνους αἰώνιους» Ρωμ. 11:25, 14:24), το μέγα μυστήριο της σχέσης Χριστοῦ και Εκκλησίας («τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Το μυστήριο τοῦτο εἶναι μεγάλο· ἐγὼ λοιπόν το λέω για τον Χριστό και για την εκκλησία» Εφεσ.5:32), το μυστήριο της πίστεως («ἔχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως ἐν καθαρᾷ συνειδήσει – κατέχοντας τὸ μυστήριον τῆς πίστεως με καθαρὴ συνείδηση» Α' Τιμ.3:9), της ευσεβείας («μέγα ἐστὶ [εἶναι] τὸ τῆς εὐσεβείας μυστήριον» Α' Τιμ.3:16), ἀλλὰ και της ανομίας («τὸ γὰρ μυστήριον ἡδὴ ἐνεργεῖται τῆς ἀνομίας – Γιατί το μυστήριο της ἀνομίας ἡδὴ ἐνεργεῖται» Β' Θεσ.2:7), το μυστήριο της Βαβυλώνας («καὶ ἐπὶ τὸ μέτωπον αὐτῆς ὄνομα γεγραμμένον, μυστήριον· Βαβυλὼν ἡ μεγάλη – Και πάνω στο μέτωπό της ἕνα ὄνομα γραμμένο· ἕνα μυστήριο: Βαβυλώνα ἡ μεγάλη» Αποκ.17:5), κ.α.

Για να προστατέψουν περισσότερο το “δόγμα” τους οι “νέοι” αυτοὶ “Βασιλεῖς”, που χωρίς καμία ἀμφιβολία εἶναι ἔξω ἀπὸ τη Βουλὴ του Θεοῦ, τοποθέτησαν περισσότερα δεσμά και σιδερένιους φράχτες στους θεσμούς τους και θέσπισαν, η Τελετὴ αὐτὴ να τελεῖται μόνο πάνω σε Ἀντιμήνσιο. Τι εἶναι ὁ-

μως αὐτὸ το Ἀντιμήνσιο; Ὅχι ἀσφαλῶς Ἀποστολικῆς προελεύσεως κατασκευάσμα. Εἶναι ἕνα φοδραρισμένο και τετραγωνισμένο ὕφασμα, το οποίο φέρει ἀποτυπωμένες εἰκόνες της σταύρωσης και της ταφῆς του Κυρίου και προσεραπτόμενα ἢ ἐνθυλακωμένα τεμάχια οστῶν ἁγίων λειψάνων, ἀγνωστῆς πάντοτε προελεύσεως, που μπορεῖ να εἶναι και ἀπὸ τα οστά ἐκεῖνα των γουρουνιών, που εἶδε ο Μαρτίνος Λούθηρος να χρησιμοποιοῦνται στη Ρώμη για τον ἴδιο σκοπὸ. Τα Ἀντιμήνσια αὐτὰ κατασκευάζονται ἀπὸ εἰδικὸ τεχνίτη, ἀλλὰ καθιερώνονται ἀπὸ κάποιο ἀρχιερέα, την ὥρα των ἐγκαινίων κάποιου Ναοῦ. Αὐτὰ, τα ἀπλώνει ο τελετουργὸς ἀρχιερέας πάνω στην Ἁγία Τράπεζα για να ἀπορροφήσουν το Μύρο και την οινάνθη, τα οποία σταυροειδῶς ἐπιχύνει ο ἀρχιερέας πάνω στην Ἀγὰ Τράπεζα.

Κανείς πάντως δεν μπορεῖ να ἀποδείξει ὅτι το ἐφεύρημα τοῦτο ἔχει Χριστιανική – Ἀποστολική την προέλευση, οὔτε και καθαρῶς ἐλληνική. Γιατί:

1. «Το ἀντιμήνσιο ἀναφέρεται ρητὰ μόνο ἀπὸ τον 8^ο αἰῶνα (800 μ.Χ.)», και
2. «Η λέξη εἶναι πιθανῶς ἐλληνολατινική (ἀντί – Mensa), που σημαίνει ἀντιτραπέζιον».

Χωρὶς ἀμφιβολία λοιπόν οι “εἰδικοί ἱερεῖς” ἀκολούθησαν τεθλασμένη πορεία, η οποία τους ὀδήγησε σε σημεία ξένα και πολὺ ἀπομακρυσμένα ἀπὸ ἐκεῖνα τα οποία ὀδηγεῖ η ευθεῖα οδὸς και καταλήγει σε ὀρθὴ πορεία.

Κανείς ἐπομένως δεν πρέπει να με ἀδικήσει σε ὅσα σημειῶνω περὶ της Θεῖας Ευχαριστίας, ὅτι τη φόρτωσαν με ἀπαγορευμένα “λάφυρα”, των οποίων την παρουσία βλέπω και τη φωνὴ τους ἀκούω, και ὅπως ο Σαμουὴλ ρωτῶ: «Τίς ἢ φωνὴ τούτη; – Ποία εἶναι η φωνὴ τούτη;»

Ἀγαπητὲ ἀδελφέ! Ο σκοπὸς για τον οποίο ἦρθε να διδάξει και να σταυρωθεῖ ο θεῖος Λυτρωτὴς μας, δεν ἦταν να μας κάνει να τρώμε ἀνθρώπινες σάρκες σαν τους Κανίβαλους, ἀλλὰ να μας δεί-

ξει ορισμένα σπουδαία σημεία, που πρέπει να μας συγκινούν ιδιαίτερα.

Με την επιθυμία που είχε να αναλάβει όλες τις ανθρώπινες ανάγκες και με την πρόθεση να τις ικανοποιήσει, βλέπουμε τα σπουδαία αυτά σημεία στις εξής θέσεις της ευσπλαχνίας Του και της δραστηριότητάς Του:

1. Να προσκαλεί τα παιδιά πλησίων Του, για να μας δείξει μέσω αυτών την ανεξικακία που πρέπει να έχει ο άνθρωπος («Τότε προσηνέχθη αὐτῷ παιδιά, ἵνα ἐπιθῇ αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ προσεῖξαι· οἱ δὲ μαθηταὶ ἐπετίμησαν αὐτοῖς. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν· Ἄφετε τὰ παιδιά καὶ μὴ κωλύετε αὐτὰ ἐλθεῖν πρὸς με· τῶν γὰρ τοιούτων ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. καὶ ἐπιθεὶς τὰς χεῖρας αὐτοῖς ἐπορεύθη ἐκεῖθεν – Τότε ἔφεραν σ' Αὐτόν παιδιά, για να επιθέσει σ' αυτά τα χέρια και να προσευχηθεί· αλλά οι μαθητές επιτίμησαν αυτούς. Ο Ἰησοῦς όμως εἶπε: «Αφήστε τα παιδιά και μην τα εμποδίζετε να έρθουν σ' Εμένα· γιατί για τέτοιους είναι η βασιλεία των ουρανών». Και αφού επέθεσε σ' αυτά τα χέρια, ἔφυγε ἀπὸ ἐκεῖ» Μτ.19:13-15).

2. Να προτρέπει τους Μαθητές Του να φροντίσουν γι' αυτούς που δεν έχουν τροφή, και με τούτο να υποδείξει το απαραίτητο καθήκον της Εκκλησίας, ότι δεν πρέπει να φροντίζει μόνο για το θεωρητικό μέρος, αλλά ταυτόχρονα και για το πρακτικό («ὁψίας δὲ γενομένης προσῆλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες· Ἐρημός ἐστιν ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη παρήλθεν· ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς· Οὐ χρειάν ἔχουσιν ἀπελθεῖν· δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν – Ὃταν λοιπὸν ἐγίνε βράδυ, ἦρθαν σ' Αὐτόν οἱ μαθητές Του λέγοντας: «Ἐρημος εἶναι ὁ τόπος καὶ ἡ ὥρα ἤδη πέρασε. Απόλυσε τα πλήθη, για να πάνε στα χωριά και να αγοράσουν τρόφιμα για τους εαυτούς τους». Ο Ἰησοῦς όμως εἶπε σ' αυτούς: «Δεν ἔχουν ἀνάγκη να φύγουν· δώστε τους εσείς να φάνε» Μτ.14:15-16).

3. Να τρέφει με λίγα εφόδια τα πεινασμένα πλήθη, για να φανερώσει την ικανότητα της παντοδυναμίας Του και με τούτο να δώσει την ευκαιρία στον κάθε άνθρωπο να καταλάβει, ότι χωρίς επιφυλάξεις μπορεί να Τον εμπιστευτεί στη ζωή του («οἱ δὲ λέγουσιν αὐτῷ· Οὐκ ἔχομεν ὧδε εἰ μὴ πέντε ἄρτους καὶ δύο ἰχθύας. ὁ δὲ εἶπε· Φέρετέ μοι αὐτοὺς ὧδε. καὶ κελεύσας τοὺς ὄχλους ἀνακλιθῆναι ἐπὶ τοὺς χόρτους, λαβὼν τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τοὺς δύο ἰχθύας, ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν εὐλόγησε, καὶ κλάσας ἔδωκε τοῖς μαθηταῖς τοὺς ἄρτους οἱ δὲ μαθηταὶ τοῖς ὄχλοις. καὶ ἔφαγον πάντες καὶ ἐχορτάσθησαν, καὶ ἦσαν τὸ περισσεῦον τῶν κλασμάτων δώδεκα κοφίνους πλήρεις. οἱ δὲ ἐσθίοντες ἦσαν ἄνδρες ὥσει πεντακισχίλιοι χωρὶς γυναικῶν καὶ παιδίων – Εκεῖνοι λένε σ' Αὐτόν: «Δεν ἔχουμε ἐδῶ παρά μόνο πέντε ἄρτους καὶ δύο ψάρια». Αὐτὸς εἶπε: «Φέρτε Μου αὐτὰ ἐδῶ». Καὶ διέταξε τὰ πλήθη νὰ καθίσουν πάνω στο χορτάρι καὶ, ἀφοῦ ἔλαβε τοὺς πέντε ἄρτους καὶ τὰ δύο ψάρια, σήκωσε τὸ βλέμμα πάνω στον οὐρανὸ τὰ εὐλόγησε· καὶ, ἀφοῦ τὰ ἔκοψε με τὰ χέρια, ἔδωσε στους μαθητές τοὺς ἄρτους καὶ οἱ μαθητές στα πλήθη. Καὶ ἔφαγαν ὅλοι καὶ χόρτασαν, καὶ σήκωσαν τὸ περισσεῦμα τῶν κομματιῶν, δώδεκα κοφίνια γεμάτα. Καὶ αὐτοὶ που ἔτρωγαν ἦταν περίπου πέντε χιλιάδες ἄνδρες, χωρὶς νὰ μετρηθοῦν γυναῖκες καὶ παιδιὰ» Μτ. 14:17-21).

4. Να ενδιαφέρεται για τα αποτελέσματα των μόχθων μας και να δείχνει το μέρος στο οποίο πρέπει να ρίξουμε τα δίχτυα μας («ὥς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν, εἶπε πρὸς τὸν Σίμωνα· Ἐπανάγαγε εἰς τὸ βάθος καὶ χαλάσατε τὰ δίκτυα ὑμῶν εἰς ἄγρην. καὶ ἀποκριθεὶς Σίμων εἶπεν αὐτῷ· Ἐπιστάτα, δι' ὅλης νυκτὸς κολιῶσαντες οὐδὲν ἐλάβομεν· ἐπὶ δὲ τῷ ῥήματί σου χαλάσω τὸ δίκτυον. καὶ τοῦτο ποιήσαντες συνέκλεισαν πλῆθος ἰχθύων πολὺ· διερρήγγυντο δὲ τὸ δίκτυον αὐτῶν καὶ κατένευσαν τοῖς μετόχοις τοῖς ἐν τῷ

ἐτέρῳ πλοίῳ τοῦ ἐλθόντος συλλαβέσθαι αὐτοῖς· καὶ ἦλθον, καὶ ἐπλησαν ἀμφοτέρα τὰ πλοῖα, ὥστε βυθίζεσθαι αὐτά – Καὶ μόλις ἐπαψε νὰ μιλά, εἶπε στον Σίμωνα: “Ξαναφέρε το πλοῖο στα βαθιά καὶ ρίξε τα δίχτυα σας γιὰ ψάρεμα”. Καὶ ἀποκρίθηκε ὁ Σίμωνας καὶ εἶπε σ’ Αὐτόν: “Αφέντη, ὅλη τὴ νύχτα κοιτάσαμε καὶ τίποτα δὲν λάβαμε· ἀλλὰ γιὰ το λόγο Σου θα ρίξω το δίχτυ”. Καὶ αφοῦ ἐκαναν αὐτὸ, συνέκλεισαν στο δίχτυ πολὺ πλῆθος ψαριῶν, ἐσπαγε μάλιστα το δίχτυ τους. Καὶ τότε ἐκαναν νεύματα στους συντρόφους τους που ἦταν στο ἄλλο πλοῖο, γιὰ νὰ ἐρθουν νὰ τους βοηθήσουν. Καὶ ἐκεῖνοι ἦρθαν καὶ γέμισαν καὶ τὰ δύο πλοῖα, ὥστε σχεδὸν νὰ βυθίζονται αὐτά» Λκ.5:4-7).

5. Νὰ ἀνασταίνει νεκροὺς με τὴ μεγαλύτερη τρυφερότητα, «Ταλιθά, κοῦμι» (Μκ.5:41), καὶ νὰ δίνει πολὺτιμες υποσχέσεις περὶ τῆς γενικῆς ἀνάστασης («ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ εἰς κρίσιν οὐκ ἔρχεται, ἀλλὰ μεταβέβηκεν ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ νῦν ἐστίν, ὅτε οἱ νεκροὶ ἀκούονται τῆς φωνῆς τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ ἀκούσαντες ζήσονται· ὥσπερ γὰρ ὁ πατήρ ἔχει ζωὴν ἐν ἑαυτῷ, οὕτως ἔδωκε καὶ τῷ υἱῷ ζωὴν ἔχειν ἐν ἑαυτῷ· καὶ ἐξουσίαν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ κρίσιν ποιεῖν, ὅτι υἱὸς ἀνθρώπου ἐστίν. μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἧ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως. οὐ δύναμαι ἐγὼ ποιεῖν ἅπ’ ἐμαυτοῦ οὐδέν. καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ δίκαια ἐστίν· ὅτι οὐ ζητῶ τὸ θέλημα τὸ ἐμὸν, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός – Αλήθεια, ἀλήθεια σας λέω ὅτι ὅποιος ἀκούει το λόγο Μου καὶ πιστεύει σ’ Αὐτόν που Με ἐστελεῖ, ἔχει ζωὴν αἰώνια, καὶ σε κρίση

γιὰ καταδίκη δὲν ἔρχεται, ἀλλὰ ἔχει μεταβῆ ἀπὸ το θάνατο στὴ ζωὴ. Αλήθεια, ἀλήθεια σας λέω ὅτι ἔρχεται ὥρα, καὶ μάλιστα τώρα εἶναι, που οἱ νεκροὶ θα ἀκούσουν τὴ φωνὴν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐκεῖνοι που ἀκουσαν θα ζήσουν. Γιὰτί ὅπως ἀκριβῶς ὁ Πατέρας ἔχει ζωὴν μέσα στον ἑαυτό Του, ἐτσι ἔδωσε καὶ στον Υἱό νὰ ἔχει ζωὴν μέσα στον ἑαυτό Του. Καὶ ἐξουσία ἔδωσε σ’ Αὐτόν καὶ νὰ κάνει κρίση, ἐπειδὴ εἶναι Υἱὸς ἀνθρώπου. Μὴ θαυμάζετε γι’ αὐτό, γιὰτί ἔρχεται ὥρα κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι ὅσοι εἶναι στα μνήματα θα ἀκούσουν τὴ φωνὴν Του, καὶ θα βγουν ἐξω· ὅσοι ἐκάναν τὰ ἀγαθὰ σε ἀνάστασιν ζωῆς, ἐνῶ ὅσοι ἐπράξαν τὰ κακὰ σε ἀνάστασιν κρίσεως γιὰ καταδίκη. Δὲν μπορῶ ἐγὼ νὰ κάνω τίποτα ἀπὸ τον ἑαυτό Μου. Καθὼς ἀκούω κρίνω, καὶ ἡ κρίση ἡ δική Μου εἶναι δίκαιη· γιὰτί δὲν ἐπιδιώκω τὸ θέλημα τὸ δικό Μου, ἀλλὰ τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα που Με ἐστελεῖ» Ιν.5:24-30), γιὰ νὰ φανερώσει καὶ με τοῦτο, ὅτι οἱ νεκροὶ ἐξακολουθοῦν νὰ εἶναι τὸ αἰώνιο ἀντικείμενο τῆς ἀγάπης καὶ τῆς φροντίδας Του («τοῦτο δὲ ἐστὶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με πατρός, ἵνα πᾶν ὁ δέδωκέ μοι μὴ ἀπολέσω ἐξ αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀναστήσω αὐτὸ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... οὐδεὶς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν μὴ ὁ πατήρ ὁ πέμψας με ἐλκύσῃ αὐτόν, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτόν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ – Καὶ αὐτό εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα που Με ἐστελεῖ: ἀπὸ ὅ,τι Αὐτός Μου ἔχει δώσει νὰ μὴ χάσω τίποτα, ἀλλὰ νὰ το ἀναστήσω στὴν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... Κανείς δὲν μπορεῖ νὰ ἐρθεῖ σ’ Εμένα ἀν’ ὁ Πατέρας που Με ἐστελεῖ δὲν ἐλκύσει αὐτόν· κι ἐγὼ θα τον ἀναστήσω τὴν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ... Ἐκεῖνος που τρώει τὴ σάρκα Μου καὶ πίνει τὸ αἷμα Μου ἔχει ζωὴν αἰώνια, κι ἐγὼ θα τον ἀναστήσω τὴν ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ» Ιν.6:39, 44, 54).

Και τέλος, δέχτηκε για λογαριασμό του ανθρώπου το σταυρικό θάνατο, στον οποίο παρατηρούμε άλλα σπουδαία επίσης σημεία που μας συγκλονίζουν:

α) Να ρέει «το Αίμα από τη στεφανωμένη με ακάνθινο στεφάνι, κεφαλή Του, για να πληρώσει τις αμαρτίες των διαλογισμών μας».

β) Να ρέει «το Αίμα από τα χέρια και πόδια Του τα τρυπημένα από καρφιά, για να προσφέρει εξιλέωση για τις αμαρτίες των πράξεων και την παραστρατημάτων μας».

γ) Να ρέει «το Αίμα από την πλευρά Του, για να εξαλείψει τις αμαρτίες της αισθηματικής μας ζωής».

Είναι λοιπόν αναμφισβήτητο γεγονός, ότι ο Θεός εισέρχεται σε όλες τις ανθρώπινες ανάγκες και τις ικανοποιεί απόλυτα.

Η Θεία Ευχαριστία δεν είναι επανάληψη της θυσίας του Ιησού Χριστού

Από αυτά που σημειώσαμε προηγουμένως, παρατηρούμε την απόλυτη Πατρική συμπεριφορά του Θεού προς τον άνθρωπο. Το γεγονός αυτό μας πείθει ότι σκοπός του Θεού είναι να κάνει ικανό τον ξεπεσμένο άνθρωπο, να Τον πλησιάσει σαν φυσικό Πατέρα, να τον κάνει λατρευτή Του με διδασκόμενο νου και καρδιά από τη δική Του μόνο διδαχή, για να μπορεί να απολαύσει τα αποτελέσματα του δικού Του Έργου. Για το σκοπό ακριβώς αυτό, από την Παλαιά Οικονομία όρισε και τον τρόπο συγκεντρώσεως, στον οποίο έθεσε το όνομά Του («*καὶ φαγῇ αὐτὸ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξηται Κύριος ὁ Θεός σου – Καὶ θα τρῶς αὐτὸ στον τόπο που θα ἐπιλέξει ὁ Κύριος ὁ Θεός σου*» Δευτ. 14:23). Ο τόπος αυτός ήταν το θείο Κέντρο στο οποίο συναθροίζονταν ο λαός του Θεού. Κανείς ποτέ δεν σκέφτηκε να εκλέξει άλλο τόπο ή να δημιουργήσει άλλη εστία δικής του εκλογής. Όλοι βρίσκονταν συγκεντρωμένοι στο μέρος

που ο Θεός ἔχε θέσει το Ὄνομά Του. Ἐτσι ἔδειχναν την αφοσίωσή τους στον Θεό και την τήρηση της εντολῆς Του.

Το ιστορικό αυτό γεγονός το οποίο είχε παιδαγωγικό χαρακτήρα για την Εκκλησία του Ιησού, μας παρουσιάζει την ανάγκη, «ὅπως ὁ λαός Του συναθροίζεται στην Παρουσία Του, ἐπὶ μίας βάσεως καὶ γύρω ἀπὸ ἓνα κέντρο, τα οποία ὁ Ἰδιος εἶχε ὀρίσει». Ἡ συγκεντρωση λοιπὸν τῶν πιστῶν γύρω ἀπὸ ἓνα κέντρο εἶναι θεία Τάξη. Ποιο ὁμως εἶναι αὐτὸ τὸ κέντρο; Εκείνο στο οποίο ἔχουν τεθεῖ τα θεμέλια τῶν σχέσεων τοῦ Θεοῦ με τὸν ἄνθρωπο. Καὶ πού υπάρχουν αὐτὰ τα θεμέλια; Στον ἐξιλαστήριο θάνατο Εκείνου, τοῦ θείου Λυτρωτή, στον Οποῖο ἐκδηλώσε ὁ Θεός ὅλη Του τὴν ευαρέσκεια.

Για να εἶναι λοιπὸν πάντα ζωερὴ ἡ παράσταση αὐτοῦ τοῦ θείου Κέντρου, τὸ ὁποῖο «ἀπαξ – μία φορά» ἱδρῦθηκε, διέταξε ὁ Κύριος να γίνεται καὶ να ἐπαναλαμβάνεται, ὡς ἀναμνηστικὴ πλέον Τελετὴ με τα εἶδη τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἶνου.

Συγκεντρωμένος ὁ λαός τοῦ Θεοῦ σε αὐτὸ τὸ θείο Κέντρο, δοκιμάζει τὴ μεγαλύτερη ικανοποίηση ὅταν κόβει τὸν Ἄρτο καὶ πίνει τὸ Ποτήριο σε ἀνάμνηση τοῦ θανάτου τοῦ θείου Λυτρωτή του. Γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ Κέντρο τὸ ὁποῖο ἀντιπροσωπεύει γιὰ τὸν Θεό τὴν μεγαλύτερη δυνατὴ θυσία, οἱ πιστοὶ γίνονται στὴν πραγματικότητα λάτρεις τοῦ Θεοῦ. Εκεί με μίᾳ ἁγία συμφωνία υψώνουν τις καρδιές τους, τις ευχαριστίες τους, τις προσευχές τους καὶ τις δοξολογίες τους πρὸς τὸν Θεό τῆς ἀγάπης. Ἐτσι οικοδομούνται καὶ ἀλληλοπαρηγοροῦνται. Ἐτσι ἀνοίγουν τις καρδιές τους σε μίᾳ ἁγία κοινωνία προσευχῆς καὶ ευχαριστίας, λατρεύοντας τὸν Λυτρωτή τους «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ».

Με τὸν τρόπο αὐτὸ ἡ Εκκλησία τῶν πρώτων αἰώνων συναθροίζοταν γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ Κέντρο. Ἐτσι ἐκοβαν τὸν Ἄρτο καὶ ἐπιναν τὸ Ποτήριο σε κοινωνία τοῦ Σώματος τοῦ Ιησού Χριστοῦ

(«τὸ ποτήριον τῆς εὐλογίας ὃ εὐλογοῦμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, οὐχὶ κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ ἐστὶ; – Το ποτήριο της ευλογίας που ευλογούμε, δεν είναι κοινωνία του αίματος του Χριστού; Τον ἄρτο που τεμαχίζουμε, δεν είναι κοινωνία του σώματος του Χριστού;» Α' Κορ.10:16). Μεσολάβησαν ὁμως κατόπιν τα χρόνια των διωγμῶν, των αιρέσεων και η βαθμιαία απομάκρυνση από την Αποστολική απλότητα με την ανάδειξη της ιεραρχίας και της “ειδικῆς ιεροσύνης”, με την οποία “οι ειδικοί” εγκαταστάθηκαν και παρέμειναν ως ιεροκράτες⁴ στην Εκκλησία. Αυτοὶ πλέον ἔκοβαν και ἔραβαν το κουστούμι τοῦ πολιτευματος της Εκκλησίας, σύμφωνα με την εκλογή τους και τη στείρα ἀντίληψή τους. Στη συνέχεια μετέβαλαν τη Θεία Ευχαριστία σε θυσία – σε επανάληψη της θυσίας του Γολγοθά, την τοποθέτησαν στις πλαστογραφημένες Λειτουργίες του Βασιλείου, του Χρυσοστόμου, του Ιακώβου, κλπ. και διακήρυξαν ὅτι «ο Ἰησοῦς Χριστὸς επαναλαμβάνει τη θυσία του Γολγοθά... και κάθε φορά χύνει το αἷμα Του» (βλέπε περιοδικό “ΩΩΗ”, 27/11/52). Η διδασκαλία ὁμως αυτή ἀποτελεῖ κατάφωρη βλαστήμια σε βάρος της θυσίας του Σωτήρα Χριστοῦ, η οποία “ἅπαξ – μία φορά” ἔγινε. Η Αγία Γραφή της Αλήθειας, τους διαφεύδει με τα εξῆς θεόπνευστα λόγια: **«αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ... μὴ γὰρ προσφορά τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Αυτὸς ὁμως, ἀφοῦ πρόσφερε μία θυσία για ἁμαρτίες συνεχῶς κάθισε στα δεξιὰ του Θεοῦ... Γιατί με μία προσφορά ἔχει τελειοποιήσει για πάντα αὐτοὺς που ἁγιαζονται»** (Εβρ.10:12-14).

⁴ “ιεροκρατία”: η πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικῶν.

Αυτοὶ οἱ παράτολμοι ακροβατισμοὶ γεννοῦν το ἐρώτημα: Τι ἄραγε να σημαίνει το «βδέλυγμα ἡφανισμένων – βδέλυγμα της ἐρημώσεως», και τι σχέση με αὐτὰ να ἔχει το «κέρας μικρὸν – κέρατο μικρό» στο βιβλίο του Δανιήλ; Καλὰ θα κάνουν να μελετήσουν αὐτὰ τα θέματα.

Δεν νομίζω ὅτι θα δυσκολεύεστε να ἀντιληφθεῖτε, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, Οικουμενικὲ Πατριάρχη, ὅτι ο Λόγος του Θεοῦ σὰς καταγγέλλει και σας διαφεύδει, γιατί λέει: **«Ο Χριστὸς ἅπαξ – μία φορά προσφέρθηκε για να σηκώσει τις ἁμαρτίες πολλῶν»**. Εσεῖς ὁμως συνεχῶς Τον προσφέρετε σε θυσία σε κάθε Λειτουργία, χωρίς καμία Βιβλική ἐπίγνωση, Τον θυσιάζετε. Αὐτό σημαίνει, ὅτι οἱ “ειδικοί ιερεῖς” ἔγιναν νέοι σταυρωτὲς και δῆμιοι, που ξανασταυρώνουν τον Χριστό. Ἐτσι παίζουν δύο ρόλους:

1) Των ἀρχιερέων ἐκείνων που Τον παρέδωσαν, και,

2) Των Ρωμαίων στρατιωτῶν που Τον σταύρωσαν.

Αυτοὶ εἶναι ρόλοι ἀναισθησίας, βλασφημίας και καταστρεπτικῆς δραστηριότητας, γιατί παρουσιάζουν ἡμιτελὲς το σωτήριο ἔργο του Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Σε ποια ἐντολή της Κανὴς Διαθήκης στηρίζεται αὐτή η ἀθεολόγητη διδασκαλία, ὅτι κατὰ τη Θεία Λειτουργία γίνεται “θυσία ἐξιλαστήρια;” Σε καμία! Δεν ὑπάρχει τέτοια ἐντολή οὔτε γραπτή οὔτε της Ἱερᾶς Παράδοσης (δεν ἐννοῶ φυσικά τη νοθευμένη ἐκκλησιαστικὴ παράδοση).

Βλέπω λοιπὸν την ἀνάγκη να σας επαναλάβω, ὅτι το Ευαγγέλιο σὰς καταγγέλλει και την ἀθεολόγητη αὐτή διδασκαλία ἀπ’ ἄκρου εἰς ἄκρον την διαφεύδει. Γιατί λέει: **«οὐκέτι περὶ ἁμαρτιῶν ἀπολείπεται θυσία... οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα Ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστὸς... οὐδ’ ἵνα πολλάκις προσφέρῃ ἑαυτὸν... αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ**

Θεοῦ – δεν υπολείπεται πια θυσία για αμαρτίες... γιατί ο Χριστός δεν εισήλθε σε χειροποίητα ἅγια... για να προσφέρει πολλές φορές τον Εαυτό Του... Αυτός όμως, αφού πρόσφερε μία θυσία για αμαρτίες συνεχώς κάθισε στα δεξιά του Θεοῦ» (Εβρ.10:26, 9:24-25, 10:12). Ποιος λοιπόν ψεύδεται; Το Ευαγγέλιο ή η αθεολόγητη αυτή θεολογία;

Με τη διδασκαλία αυτή, ότι επαναλαμβάνεται με τη στερεότυπη και πλαστογραφημένη Λειτουργία η σταυρική θυσία του Ιησού και κάθε φορά χύνεται το Αἷμα Του, ακυρώνετε τη Διαθήκη του Θεοῦ, η οποία έγινε ἐγκυρη με μία μόνη θυσία, του “ἀγαπημένου” Του, «ὅπως θανάτου γενομένου εἰς ἀπολύτρωσιν... τὴν ἐπαγγελίαν λάβωσιν οἱ κεκλημένοι τῆς αἰωνίου κληρονομίας. ὅπου γὰρ διαθήκη, θάνατον ἀνάγκη φέρεσθαι τοῦ διαθεμένου – αφού έγινε ο θάνατός Του για ἀπολύτρωση... ὥστε να λάβουν τὴν ὑπόσχεση οἱ καλεσμένοι τῆς αἰωνίας κληρονομίας. Γιατί ὅπου ὑπάρχει διαθήκη, για να εκτελεστεί πρέπει να ἔρθει ο θάνατος του διαθέτη» (Εβρ.9:15-16).

Ἀγαπητέ Γέροντα. Εξετάσατε ποτέ τι ἔννοια ἔχουν αὐτά τα θεϊκά λόγια; Ο θάνατος του διαθέτη πραγματοποιήθηκε. Η Διαθήκη είναι ἐγκυρη και η κυριότητα της Χάρης, του Ελέους και της αἰωνίας κληρονομίας διανέμεται στους κληρονόμους, με μέσο μόνο τὴν πίστη. Επαναλαμβάνοντας ὁμως αὐτή τὴν θυσία, παρουσιάζετε ὅτι δεν εἰστε ικανοποιημένοι με τὴν μία θυσία που προσφέρθηκε ἀπαξ – μία φορά στο Γολγοθά. Αὐτό ὁμως σημαίνει, ὅτι δεν ἔχετε και καμία μερίδα στην αἰώνια κληρονομία για τὴν ὁποία ὑποσχέθηκε ὁ ἀψευδὴς Θεός. Παρόλα αὐτά ὁμως θεοσπίστηκε τὸ “δῶγμα” ὅτι τὸ ιερατεῖο, που στην οὐσία καταστρατηγεῖ τὰ Ὑπουργήματα του Ἰησοῦ Χριστοῦ, εἶναι “Ταμειούχος τῆς θείας Χάριτος”. Πόσο τούτο εἶναι ἀστεῖο, μόλις εἶναι ἀνάγκη να τὸ πούμε. Ο κάθε ἀναγνώστης μπο-

ρεῖ μόνος του να καταλάβει, ὅτι τούτο εἶναι ἐνδεικτικό του πνεύματος τῆς στείροτητας, που διακρίνει ἐκείνους που τὰ γράφουν και τὸς ἄλλους που ὑποστηρίζουν τὶς ἀνεδαφικές αὐτές θεωρίες.

Εἶναι πολὺ λυπηρὸ τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ επαγγελματισμὸς που βρήκε ἔδαφος ὡς μεγάλος δαίμονας στην Ἐκκλησία και με τὴ δύναμή του διατηρεῖται πάντα και ἡ Σιμωνία⁵, τυφλώνει ἱερεῖς και θεολόγους, ὥστε να μην ἐξετάσουν και να τοποθετήσουν τὸ θέμα στην θέση του ἀρχικοῦ πολιτεύματος.

Οι ἱερεῖς ξανασταυρώνουν τὸν Χριστό

Για να δώσουμε ἀκριβεῖς ἐξηγήσεις στις παραβάσεις και ἀνεπίτρεπτες παραβιάσεις, πάνω στο θέμα για τὸ ὁποῖο μιλήσαμε και τὸ ὁποῖο παρουσιάζει τὸς ἱερεῖς να ξανασταυρώνουν τὸν Ἰησοῦ Χριστό, καθὼς και τὴ θαλασσοποίηση τὸς θέματος, θα ἀναφέρω ὀρισμένα τουλάχιστον σημεῖα τῆς “Προσκομιδῆς” (ετοιμασίας), τὰ ὁποῖα και θα παρουσιάσουν ἀνάγλυφες τὶς ἀνωμαλίες.

Κατὰ τὴν προσκομιδὴ – ετοιμασία λοιπὸν παίρνει ὁ ἱερέας τὸν ἄρτο (πρόσφορο) στο ἀριστερὸ του χέρι, και μία λόγχη μικροῦ μεγέθους στο δεξιό, και λέει τρεῖς φορές: «Εἰς ἀνάμνησιν του Κυρίου και Θεοῦ και Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ». Εδὼ λοιπὸν ἀναφέρεται ὁ ἱερέας πολὺ σωστά, στην ἀναμνηστικὴ μορφή και θέση τῆς Τελετῆς. Η ἐπίσημη δε θεολογικὴ ἐρμηνεία τῶν λέξεων αὐτῶν και γενικὰ τῆς Θείας Ευ-

⁵ Ο ὅρος “Σιμωνία” ἐκφράζει τὴν περίπτωση που κληρικὸς δωροδοκεῖ για να ἀποκτήσει ἀνώτερη θέση στην ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας, δηλαδή, ἀγοράζει ἀξίωμα στην ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας με χρήματα. Ἀναφέρεται στον Σίμωνα τὸ Μάγο, στην Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Ἀπόστολο Πέτρο, ὥστε να μπορεῖ κι αὐτὸς να κάνει θαυματουργικά σημεῖα (δες Πράξεις 8:9-24).

χαριστίας – Λειτουργίας λέει τα εξής, που εκφράζουν όλη την αλήθεια: **«Είναι ανάμνηση των σωτηρίων του Κυρίου παθών... Η πράξη αυτή συμβολίζει και υπενθυμίζει την επί του Σταυρού θυσία του Σωτήρος Χριστού»** (Ερμηνεία Θείας Λειτουργίας, Δ. Γ. Παναγιωτόπουλου “ΖΩΗ”, σελ.29, 32-33). Ενώ όμως παίρνει αυτή τη σωστή θέση, στη συνέχεια θαλασσοποιεί τις έννοιες και ονομάζει τη Θεία Ευχαριστία “Μυστήριο”. Αφού όπως ο ίδιος τονίζει, είναι “ανάμνηση”, πώς είναι δυνατόν να είναι συγχρόνως και μυστήριο; Είναι ανάμνηση κάποιου ιστορικού γεγονότος – της θυσίας του Χριστού. Αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο σκέπτονται και ενεργούν εκείνοι, που δεν στηρίζονται στα Βιβλικά κείμενα, αλλά παρεκτρέπονται από ξένες διδασκαλίες και κινούνται από εγωιστικά, επαγγελματικά και Σιμωνίας ελατήρια. Λυπούμε, αλλά δεν μπορώ να μην αναφέρω και τούτο: Όλα τα τοποθέτησαν στη Βούλφειο φιάλη, για την απορρόφηση και παραγωγή αερίων...

Στη συνέχεια ετοιμάζει ο παπάς την προσκομιδή με τη λόγχη στο δεξί του χέρι, και ο διάκονος τον προτρέπει: **«Θυ σον δέσποτα»**, που σημαίνει: **“Γίνου δήμιος και θυσίασε τον Χριστό”**. Ο παπάς χωρίς κανέναν δισταγμό και σαν τυφλό όργανο, που τον έμαθαν να είναι, παίρνει τη θέση του δήμιου, καρφώνει τη λόγχη και σφάζει την προορισμένη για τον Χριστό μερίδα, και λέει: «Θύεται ο Αμνός του Θεού...» Μετά το σφαγιασμό αυτόν, πάλι ο διάκονος προτρέπει τον ιερέα, και του λέει: «Νύξον δέσποτα», που σημαίνει “Πάρε τη θέση του Ρωμαίου εκείνου στρατιώτη και με τη λόγχη που έχεις στα χέρια σου, λόγχισε τον Χριστό”. Αμέσως ο παπάς υπακούει, και χωρίς να τεντώσει καμία χορδή της καρδιάς του, παίρνει αυτή ακριβώς τη θέση και καρφώνει τη λόγχη στην πλευρά της μερίδας του Χριστού, δηλαδή, κατά την Ορθόδοξη αντίληψη,

στο Ίδιο τον Χριστό, και λέει: «Εἰς των στρατιωτῶν, λόγχῃ την πλευράν Αὐτοῦ ἐνύξε καὶ εὐθὺς ἐξήλθε αἷμα καὶ ὕδωρ». Χωρίς να διακόψει το μακάβριο αυτό έργο του, ο ιερέας, επιχύνει συγχρόνως κρᾶσι και νερό στο Ποτήριο για την κατασκευή του “Μυστηρίου”.

Από τις παραβάσεις λοιπόν αυτές μορφώθηκαν “θεολογικοί” όροι, Βιβλικά απαράδεκτοι και λογικά παράλογοι.

Πριν προχωρήσω, επιθυμώ να σας ρωτήσω, αγαπητέ Γέροντα: Δεν τρομάζει η καρδιά σας όταν ιερουργείτε και αναγκαστικά παίρνει αυτή τη στάση του δήμιου; Εγώ, ομολογώ ενώπιον του Θεού, δεν είχα καρδιά για μια τέτοια μακάβρια θέση. Γι’ αυτό την εγκατέλειψα. Σεις, ως φαίνεται, διαθέτετε με το επιτελείο σας τέτοια καρδιά και γι’ αυτό συνεχίζετε.

Από την Παλαιά Διαθήκη πληροφορούμεθα, ότι οι ιερείς των Ιουδαίων βρίσκονταν διαρκώς ενώπιον του θυσιαστηρίου και επαναλάμβαναν τις ίδιες πάντοτε θυσίες. Μήπως το ίδιο δεν γίνεται και με το ιερατείο της Ορθόδοξης και Ρωμαϊκής Εκκλησίας; Ο ιερέας μπροστά πάντοτε στο “θυσιαστήριο” της Αγίας Τράπεζας, προσφέρει τις ίδιες “θυσίες του Γολγοθά”. Είναι λοιπόν ή όχι Ιουδαϊκή νεκρανάσταση αυτά τα ιερατεία;

Ο αψευδής Λόγος του Θεού δεν αναφέρει σε κανένα απολύτως σημείο, ότι πρέπει να επαναλαμβάνεται η θυσία του Γολγοθά. Αναφέρει όμως κάτι άλλο, που πρώτο μεν αποκλείει την επανάληψη της θυσίας αυτής, δεύτερο δε φανερώνει την “άπαξ – μία φορά” γενόμενη θυσία από μέρους του θείου Λυτρωτή: *«αὐτὸς δὲ μίαν ὑπὲρ ἁμαρτιῶν προσενέγκας θυσίαν εἰς τὸ διηνεκὲς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, τὸ λοιπὸν ἐκδεχόμενος ἕως τεθῶσιν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν αὐτοῦ. μὴ γὰρ προσφορὰ τετελείωκεν εἰς τὸ διηνεκὲς τοὺς ἁγιαζομένους – Αὐτὸς ὁμως, αφοῦ πρόσφερε μία θυσία για ἁμαρτίες συνεχῶς κάθισε στα δεξιά του Θεού και*

στο εξής περιμένει, ωσότου τεθούν οι εχθροί Αυτού υποπόδιο των ποδιών Του. Γιατί με μία προσφορά έχει τελειοποιήσει για πάντα αυτούς που αγιάζονται» (Εβρ.10:12-14).

Έχω λόγους να πιστεύω ότι μετά τους ακροβατισμούς αυτούς στο αρχικό σχέδιο της Θείας Ευχαριστίας, δεν εξετάστηκε ποτέ το θέμα με τη σοβαρότητα που του αρμόζει. Γιατί ο τρόπος με τον οποίο γίνεται “η θυσία” κατά τη Λειτουργία, είναι αποτέλεσμα ανθρωπίνης φαντασίας, η οποία δραματοποίησε την Τελετή και έδωσε στους ιερείς το ρόλο των εκτελεστών και των δημίων στη σταύρωση του Κυρίου Ιησού. **Δεν τους αδικούμε λοιπόν που επιμένουμε, γιατί ιερείς τότε σταύρωσαν τον Υιό του Θεού, ιερείς εξακολουθούν να Τον σταυρώνουν και σήμερα.**

Απαγορεύεται η επανάληψη της Θυσίας

Από την εποχή της πτώσης του Γενάρχη Αδάμ, ο Θεός έδωσε υπόσχεση, για τη μέλλουσα εξιλαστήρια Θυσία, που πραγματοποιήθηκε στο Πρόσωπο του Ιησού. Αλλά και με πολλά σημεία φανέρωσε το μεγάλο αυτό γεγονός. Παράλληλα φανέρωσε και την απαγόρευση με κάθε μέσον, της επανάληψης της θυσίας αυτής. Η σοβαρότερη πληροφορία της απαγόρευσης αυτής μας δίνεται στην εξιστόρηση του γεγονότος εκείνου, που στάθηκε αιτία να μη φτάσει ο Μωυσής «στη γη της επαγγελίας», για την οποία τον προόριζε ο Θεός.

Ήταν η εποχή που ο λαός Ισραήλ γόγγυζε εναντίον του Μωυσή για την έλλειψη νερού. Ο Μωυσής είχε θαυμάσια πείρα της Πρόνοιας του Θεού, για το λαό Ισραήλ, που αφορούσε τις ανάγκες του και την απελευθέρωσή του από τη δουλεία των Αιγυπτίων. Είχε στη διάθεσή του την παρουσία και τη δύναμη του Θεού. Επομένως, σε ό,τι ο Μωυσής θα έκανε, έπρεπε να δοξάζεται ο Θεός. Το γεγονός αυτό απαιτούσε να

είναι ο Μωυσής προσεκτικός τόσο στα λόγια του, όσο στις πράξεις του. Τούτο όμως δεν πρόσεξε ο Μωυσής. Δεν κινήθηκε ως εντολοδόχος του Θεού. Δεν εκτέλεσε με ακρίβεια την εντολή Του.

Ο Θεός είχε δώσει εντολή στον Μωυσή να ενεργήσει και στην περίπτωση αυτή, όπως έκανε και με τη Ράβδο του, όταν επίσης κατόπιν της εντολής Του χτύπησε τον ποταμό της Αιγύπτου και όλα τα νερά έγιναν αίμα (δες Έξοδος κεφ.7).

Την εντολή εκείνη του Θεού, ο Μωυσής εκτέλεσε με ακρίβεια και ο Θεός επιδοκίμασε την πράξη του αυτή. Χτύπησε άπαξ – μία φορά τον ποταμό. Δεν έκανε όμως το ίδιο και στη περίπτωση εκείνη που αντιμετώπιζε την οργή του λαού για την έλλειψη του νερού. Πρόσθεσε κάτι δικό του. *«ἐπάρας Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπάταξε τὴν πέτραν τῇ ράβδῳ δις, καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ – ὑψωσε ὁ Μωυσῆς τὸ χέρι του καὶ χτύπησε τὴν πέτρα δύο φορές, καὶ ἐξῆλθε νερό πολὺ»* (Αριθ.20:11). Τι κακό έκανε ο Μωυσής; Επανάλαβε το χτύπημα δύο φορές, ενώ αρκούσε η μία. Και το χτύπημα αυτό δεν ήταν άλλο, παρά ο συμβολισμός της θυσίας του Ιησού Χριστού. Τούτο άλλωστε επιβεβαιώνει και η Καινή Διαθήκη, που σημειώνει: *«ἔπινον ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθοῦσης πέτρας, ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός – ἐπιναν ἀπὸ τὴν πνευματικὴ πέτρα που τοὺς ἀκολουθοῦσε· καὶ ἡ πέτρα ἦταν ὁ Χριστός»* (Α' Κορ.10:4).

Για κάθε παρεξήγηση, αναφορικά με το γεγονός τούτο, σημειώνω, ότι δεν μου διαφεύγει της προσοχής ότι στην περίπτωση αυτή ο Θεός είπε στον Μωυσή και στον Ααρών να μιλήσουν προς την πέτρα (*«λαλήσατε [μιλήστε] πρὸς τὴν πέτραν»* Αριθ.20:8). Με τη ράβδο που είπε στον Μωυσή να πάρει στα χέρια του, εννοείται ότι με αυτή έπρεπε να χτυπήσει την πέτρα, δεδομένου ότι είχε το προηγούμενο του ποταμού της Αιγύπτου, τον οποίο χτύπησε και τα νερά μεταβλήθηκαν σε αίμα. Αλλά και

εκτός αυτού, η Ράβδος ήταν το σύμβολο της Εξουσίας και της Δύναμης, σύμφωνα με την οδηγία και την εντολή του Θεού. Στην περίπτωση λοιπόν αυτή ήταν αναγκαίο να δώσει ο Μωυσής με το σύμβολο αυτό της Ράβδου το αισθητό σημείο της Δύναμης και της Θεϊκής Εξουσίας, δυνάμει των οποίων εκτέλούσε την εντολή του Θεού, χτυπώντας «την πέτρα».

Τι υποδηλώνει λοιπόν το γεγονός αυτό και τι εικονίζει η συμβολική έννοιά του; Την «άπαξ – μία φορά» τελεσθείσα θυσία του Κυρίου, η οποία με κανέναν λόγο δεν επιτρέπεται να επαναλαμβάνεται ως θυσία του Γολγοθά, αιμάκτως ή αναιμάκτως, με το Α ή με τον Β τρόπο, κατά τις αυθαίρετες συνήθειες της Ρώμης ή της Ανατολής, με όστιες ή με προσφορές, παρά μόνο ως αναμνηστική της τετελεσμένης θυσίας του Ιησού. Τούτο ακριβώς εννοούσε και ο απ. Παύλος, όταν έγραφε στην Εκκλησία της Ρώμης, τα εξής: «*είδότες ὅτι Χριστὸς ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν οὐκέτι ἀποθνήσκει, θάνατος αὐτοῦ οὐκέτι κυριεύει. ὁ γὰρ ἀπέθανε, τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ, ὁ δὲ ζῇ, ζῇ τῷ Θεῷ – Γιατί ξέρουμε ὅτι, ἀφοῦ ὁ Χριστὸς ἐγέρθηκε ἀπὸ τοὺς νεκρούς, δεν πεθαίνει πια, ὁ θάνατος δεν κυριεύει Αὐτόν πια. Γιατί για ὅ,τι πέθανε, ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν πέθανε μια φορά για πάντα· και για ὅ,τι ζει, ζει για τὸν Θεό*» (Ρωμ.6:9-10). Αφοῦ λοιπόν «η Γραφή της Αληθείας» μάς πληροφορεῖ ὅτι «δεν πεθαίνει πια», πῶς εσεῖς Τον λογιζέτε και σε κάθε Λειτουργία Τον θυσιάσετε και Τον κατακρεουργεῖτε; Υπάρχει λογική στην πράξη αυτή;

Σε ποιο συμπέρασμα μας οδηγεί η Βιβλική αυτή πληροφορία και τι μας εξηγεί η παρατήρηση; Ὅτι η επανάληψη της θυσίας του Ιησού, δεν είναι ούτε Αποστολική ούτε της Ιεράς Παράδοσης πράξη. Είναι ὁμως θεωρία και πράξη της νοθευμένης εκκλησιαστικής και αχαλίνωτης παράδοσης.

Ἐσφαλε ὁ Μωυσής που χτύπησε τὴν πέτρα δύο φορές. Σφάλουν συνεπῶς και τὰ ιερατεία που επαναλαμβάνουν τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ σε κάθε Λειτουργία.

Παραβιάζοντας τὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, πάνω στην οποία στηρίζεται ὅλο το θεϊκὸ σχέδιο για τὴ σωτηρία και αποκατάσταση τοῦ ἀνθρώπου, δεν νομίζετε ὅτι θα ἔχετε σοβαρές και αἰώνιες συνέπειες; Αἰξίζει να προσέξετε!

Με τὴν επανάληψη που κάνετε, παρουσιάζετε ἐξάλλου ὡς ατελή και ἀποτυχημένο τὸ ἔργο τοῦ Χριστοῦ πάνω στο Σταυρό, τὸ ὁποῖο ἀνέλαβε προσωπικά να φέρει σε τελειότητα. Γιατί ἡ επανάληψη σημαίνει ἀτέλεια, ἐνῶ στο ἔργο τοῦ Αὐτρωτῆ δεν ὑπάρχει σημεῖο ἢ ἴχνος ἀτέλειᾱς. Ἡ τελειότητα τοῦ ἔργου τούτου ἔχει επιβεβαιωθεῖ, ακριβῶς γιατί δεν επιτρέπεται επανάληψη. «*τῇ ἁμαρτίᾳ ἀπέθανεν ἐφάπαξ – ὡς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν πέθανε μία φορά*» (Ρωμ. 6:10). Ὡς Αὐτρωτῆς Χριστὸς ἀνέλαβε να μᾱς σώσει, και τὸ ἔπραξε. Δεν ἦταν δυνατόν να ἀποτύχει. Ἦρθε στον κόσμο μᾱς με αὐτὸ τον ὀρισμένο σκοπὸ και ὑπῆστη τὸ θάνατο για να τον εκπληρώσει. Και ὅταν τον εκπλήρωσε ἐπέστρεψε στον Θεό. Γιατί ἀπὸ τὸ Σταυρὸ τοῦ Γολγοθά φώναξε τὸ περίφημο ἐκεῖνο ὅσο και θριαμβευτικὸ «ΤΕΤΕΛΕΣΤΑΙ», τοῦ ὁποῖου τὸ νόημα εἶναι, ὅτι τελείωσε και ὀλοκλήρωσε τὸ ἔργο τῆς Σωτηρίας. Ἀν ὁμως ρίχνοντας ἓνα βλέμμα στο ἔργο Τοῦ ἀπὸ τον οὐράνιο θρόνο Τοῦ διέκρινε κάποια ἐλλειψη ἢ κάποιο ἐλάττωμα, θα μπορούσε να εἶχε ἔρθει πάλι να τὸ συμπληρώσει. Αὐτὸ ὁμως δεν ἐγένε. Εἴμαστε συνεπῶς ἀπὸ τὴν ἱστορία και ἀπὸ τὴς Γραφῆς βέβαιοι, ὅτι ὁ σταυρικὸς Τοῦ θάνατος εἶναι τελείως ἐπαρκῆς.

Εσεῖς, με τὴς θυσιῆς που επαναλαμβάνετε, παραβιάζετε ἐπίσης και τὸν παγκόσμιο νόμο τοῦ «*ἀπέθανεν ἐφάπαξ – πέθανε μία φορά*»

Ποιες θυσίες δέχεται ο Θεός;

Αγαπητέ Γέροντα! Αν ειλικρινά πιστεύουμε σαν αληθινή την “άπαξ – μία φορά” τελεσθείσα θυσία του Ιησού, με την οποία καθένας που πιστεύει δικαιώνεται, ας προσφέρουμε στον Λυτρωτή μας την ευγνωμοσύνη των καρδιών μας και τις εκφράσεις της λογικής λατρείας, *«ἀναφέρωμεν θυσίαν αἰνέσεως διὰ παντός τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἐστὶ καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – ας προσφέρουμε θυσία αἰνέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπὸ των χειλέων μας που ομολογούν το ὄνομα Αυτοῦ»* (Εβρ.13:15). Η πίστη στη θυσία του Ιησού, ο Οποῖος *«ἅπαξ προσενεχθεὶς εἰς τὸ πολλῶν ἀνενεγκεῖν ἁμαρτίας – μια φορά προσφέρθηκε, για να φέρει πάνω Του τις ἁμαρτίες»* (Εβρ.9:28), και καθένας που πιστεύει δικαιώνεται, αυτή δέχεται ο Θεός ως “λογική λατρεία” και “θυσία αἰνέσεως”.

Ὅπως μας πληροφορεῖ ο Λόγος του Θεοῦ, ο Χριστὸς ἦρθε στον κόσμο με ἓνα μοναδικὸ ιδεώδες και με ἓνα ουράνιο ιδανικὸ: *«ζητῆσαι καὶ σῶσαι τὸ ἀπολωλὸς – να ζητήσει και να σώσει το χαμένο»* (Λκ.19:10). Το βρήκε λοιπὸν και ως μοναδικὸς Αρχιερέας και ουράνιος Ποιμένας, το ἔσωσε με θυσία της ζωῆς Του. Το σωσμένο λοιπὸν αὐτὸ πρόβατο, το ἄφησε πάλι σε ἄλλους ιερεῖς για να επαναλαμβάνουν τη θυσία Του και να προσπαθοῦν να το “σώσουν;” Ὁχι, ευτυχώς! Θα ἦταν ἀνακόλουθη πράξη αν συνέβαινε αὐτὸ και δεν θα ἄρμοζε στη θεϊκὴ σοφία και παντοδυναμία του θεῖου Λυτρωτή.

Ὡς Λυτρωτὴς τέλειος για τη σωτηρία ο Χριστὸς, ὄχι μόνο ἔσωσε το χαμένο, ἀλλὰ του ἔδωσε και τα μέσα για να ἔχει την ικανότητα να φτάνει μέχρι την Παρουσία Του, ως ιερέας *«ἀνενέγκαι πνευματικὰς θυσίας εὐπροσδέκτους τῷ Θεῷ – για να προσφέρει πνευματικὲς θυσίες, ευπρόσδεκτες στον Θεό»* (Α' Πέτρ.2:5), δεδομένου ὅτι κάθε ἄλλη θυ-

σία σταμάτησε, εφόσον πραγματοποιήθηκε η δική Του.

Η αἴνεση, οι ὕμνοι της δοξολογίας και η “ἐν πνεύματι λατρεία”, εἶναι και παραμένουν θυσίες, κατὰ τη λατρευτικὴ μόνο μορφή, δεδομένοι ὅτι, στο σύνολό της η λατρεία της Εκκλησίας ἔχει ως βάση και θεμέλιο τὸ θάνατο του Κυρίου, του Οποῖου την ἀνάμνηση επιτελεῖ δια του Θεῖου Δείπνου. Ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀναπόσπαστα συνδεδεμένα και πράγματι αποτελοῦν θυσία λατρευτικὴ, ἀλλὰ ὄχι ἐπανάληψη της σταυρικής θυσίας του Γολγοθᾶ. “Θυσία” ἄλλωστε ονομάζεται κάθε θρησκευτικὴ εκδήλωση, κυρίως η ἀγαθοεργία και η ἐλεημοσύνη. *«Τοιαύταις γὰρ θυσίαις εὐαρεστεῖται ὁ Θεός – Γιατί σε τέτοιες θυσίες εὐαρεστεῖται ὁ Θεός»* (Εβρ.13:16).

Η ονομασία της Τελετῆς, ὅπως τη βρίσκουμε στην Καινὴ Διαθήκη, ἀποκλείει ἐξ ολοκλήρου την ἀποψη της ἐπανάληψης της θυσίας του Γολγοθᾶ, ὅπως θέλουν να την παρουσιάζουν οι ιερεῖς. Αρχικὰ ἄλλωστε δεν εἶχε ἰδιαίτερο ὄνομα. Ο ἀπ. Παῦλος την ονομάζει *«κυριακὸν δεῖπνον»* (Α' Κορ.11:20). Ο Λουκάς χρησιμοποίησε την ονομασία *«κλάσει [κόψιμο] τοῦ ἄρτου»* (Λκ.24:35). Ἀπὸ τις ἀρχές της 2^{ης} ἐκατονταετηρίδας καθιερώθηκε η ονομασία “Εὐχαριστία”, την ὁποία συναντοῦμε στη “Διδαχὴ των Ἀποστόλων” (ΙΧ, 1,5) και στον Ιουστίνου (Απολ. 56-57). Οι προσευχὲς ἐπίσης που ἀναφέρονται στο βιβλίο τοῦτο για την “Εὐχαριστία”, με κανέναν τρόπο δεν συνηγοροῦν υπὲρ της διδασκαλίας της ἐπανάληψης της σταυρικής θυσίας με την πράξη της Λειτουργίας. Η δὴλωση ἄλλωστε του Κυρίου *«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αὐτὸ κάνετε στη δική Μου ἀνάμνηση»* (Λκ.22:19) και η ἐξήγηση του ἀπ. Παύλου (*«λάβετε, φάγετε· τοῦτό μου ἐστὶ τὸ σῶμα τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κλόμενον· τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν. ὡσαύτως καὶ τὸ ποτήριον μετὰ τὸ δεῖπνῆσαι λέγων· τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη ἐστὶν ἐν τῷ ἐμῷ αἵματι· τοῦτο ποιεῖτε, ὡσάκις ἂν*

πίνετε, εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – “Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα Μου που τεμαχίζεται για χάρις σας· τοῦτο κάνετε στη δική Μου ἀνάμνηση”. Παρομοίως πήρε και τὸ ποτήριο μετὰ τὸ δείπνο λέγοντας: “Τοῦτο τὸ ποτήριο εἶναι ἡ καινὴ διαθήκη με τὸ δικό Μου αἷμα· τοῦτο κάνετε, ὅσες φορές πίνετε, στη δική Μου ἀνάμνηση”» Α' Κορ.11:24-25) τοποθετοῦν τὸ θεῖο Δείπνο στη θέσιν τῆς αναμνηστικῆς Τελετῆς.

Αστήρικτο στήριγμα

Οἱ υποστηρικτές τῆς θυσίας ζήτησαν να βρουν κάποιο Βιβλικό στήριγμα, για να στηρίξουν τὰ αστήρικτα. Νόμισαν ὅτι εἶναι κατάλληλο αὐτό που αναφέρεται με μεταφορικὴ ἐννοια στην προς Εβραίους Επιστολὴ 13:10· «ἔχομεν θυσιαστήριον ἐξ οὗ φαγεῖν οὐκ ἔχουσιν ἐξουσίαν οἱ τῇ σκηνῇ λατρεύοντες – ἔχουμε θυσιαστήριον ἀπὸ τοῦ οὐοῦ δεν ἔχουν ἐξουσία να φάνε ἐκεῖνοι που λατρεύουν στη Σκηνὴ τοῦ Μαρτυρίου». Τὸ “θυσιαστήριον” ὅπως που αναφέρεται σε αὐτὴ τὴν παραπομπὴ ἔχει τὴν ἐννοια τοῦ να ἀποδεχθεῖ ὁ ἄνθρωπος δια τῆς πίστεως τοὺς καρποὺς τῆς ἀπολύτρωσης. Καὶ κατὰ τὴν Πατερικὴ φρασεολογία καὶ ἐρμηνεία, «προσκειοῦσθε τοὺς καρποὺς τοὺς ἐκ τοῦ ἐξιλαστήριου θανάτου τοῦ Χριστοῦ». Πήραν ὁμως τὴ λέξη «θυσιαστήριον» καὶ τὴν τοποθέτησαν στα μέτρα τοῦ δικοῦ τοὺς θυσιαστηρίου, τῆς Ἀγίας Τράπεζας. Ἡ υπόθεση καταντὰ πολὺ ἀστεία καὶ μου φέρνει στη μνήμη κάποιο περιστατικό που ἐγίνε σε ἓνα Δημοτικὸ Σχολεῖο: Ἡ δασκάλᾳ ρώτησε μία μικρὴ μαθήτριά: Πῶς λέγεται τὸ μέρος που ἐπέσε ἡ Ἑλλή; Ἡ μαθήτριά σκέφτηκε για λίγο καὶ ἔδωσε μια πλούσια σε ἐπιπολαιότητα ἀπάντηση: Ἡλιόσπορος.

Δεν νομίζω ὅτι πρέπει να σχολιάσω αὐτὲς τὶς ἀνοησίες, γιατί θα κλάψουμε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος καὶ θα γελάσουμε ἀπὸ τὸ ἄλλο. Πρέπει ὁμως να πούμε στην Καλογερικὴ στειρότητα ὅτι οἱ ὁ-

μοιες λέξεις, δεν παράγουν πάντοτε τὶς ἴδιες ἐννοιες καὶ δεν βρίσκονται στα ἴδια μέτρα.

Ἡ διδασκαλία τῆς ἐπανάληψης τὰ θυσίας, παρουσιάζει –κατὰ φαντασία– «τα στοιχεῖα κάθε θυσίας, τὸ θῦμα, τὸν θύτη καὶ τὴν πράξη τῆς θυσίας τὴν συνιστάμενη στην καταστροφὴ δια τοῦ θανάτου». Καὶ με τοῦτο ἐννοοῦν ὅτι στην πραγματικότητα θανατοῦν ἐκ νέου τὸν Χριστὸ στις κατὰ καιροὺς Λειτουργίες τοὺς. Ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος ὁμως με τὰ λόγια Τοῦ τὴν διαφεύδει: «ἐγενόμην νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ ζῶν εἰμι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων – ἐγὶνα νεκρὸς, καὶ ἰδοὺ, εἰμαι ζωντανὸς στους αἰῶνες τῶν αἰώνων» (Αποκ.1:18).

Ποιὸς λοιπὸν σας ἔδωσε τὸ δικαίωμα να ξανασταυρώνετε τὸν Ζωντανὸ στους αἰῶνες τῶν αἰώνων, Ἀντρωτῇ, ἀφοῦ ὁ Θεὸς ἐκδήλωσε τὴν ἀπόλυτη εὐαρέσκειά Τοῦ στην “ἀπαξ – μία φορά” προσφερθεῖσα θυσία Τοῦ καὶ Τὸν προσκάλεσε πλησίον Τοῦ; Ὁ Θεὸς εὐαρεστήθηκε, ἀλλὰ εσεῖς ὄχι! Εἶναι ἐνδεικτικό καὶ αὐτό τῆς ἐξω-Βιβλικῆς θέσης τῶν “ειδικῶν ἱερέων” στην Ἐκκλησία καὶ ἀπόδειξη ἐγωισμοῦ.

Μετὰ τὸ θάνατό Τοῦ καὶ τὴν ἀνάληψή Τοῦ στους οὐρανοὺς, ὁ Ἀντρωτῆς Κύριος ἔλαβε θέσιν δόξας στην Παρουσία τοῦ Θεοῦ, ἐκεῖνη που εἶχε πρὶν δημιουργηθεῖ ὁ κόσμος («καὶ νῦν δόξασόν με σύ, πάτερ, παρὰ σεαυτῶ τῇ δόξῃ ἣ εἶχον πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί – Καὶ τώρα δόξασέ Με Εσύ, Πατέρα, κοντὰ στον Εαυτὸ Σου, με τὴ δόξα που εἶχα κοντὰ Σου προτοῦ να ὑπάρχει ὁ κόσμος» Ἰν.17:5). «ὁς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων οὐχ ἄρπαγμόν ἡγήσατο τὸ εἶναι ἴσα Θεῶ, ἀλλ' ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος, καὶ σχήματι εὔρεθεις ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτὸν γενόμενος ὑπήκοος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. διὸ καὶ ὁ Θεὸς αὐτὸν ὑπερύψωσε καὶ ἐχαρίσατο αὐτῶ ὄνομα τὸ ὑπὲρ πᾶν ὄνομα, ἵνα ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ πᾶν γόνυ κάμψῃ ἐπου-

ρανίων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθονίων, καὶ πᾶσα γλῶσσα ἐξομολογήσεται ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς εἰς δόξαν Θεοῦ πατρός – ο Ὅποιος, ἐνὼς ὑπῆρχε με μορφὴ Θεοῦ, δεν θεώρησε ἀρπαγμὸ το να εἶναι ἴσα με τον Θεό, ἀλλὰ τον ἑαυτὸ Του κένωσε καὶ ἔλαβε μορφὴ δούλου, ὅταν ἐγίνε ὁμοίος με τους ανθρώπους. Καὶ ἀφοῦ βρέθηκε στο σχῆμα ὡς ἀνθρώπος, ταπεινώσε τον ἑαυτὸ Του καὶ ἐγίνε υπάκουος μέχρι θανάτου, θανάτου μάλιστα σταυρικοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ ὁ Θεὸς ὑπερύψωσε Αὐτόν καὶ χάρισε σ' Αὐτόν ὄνομα που εἶναι πάνω ἀπὸ κάθε ὄνομα· ὥστε στο ὄνομα του Ἰησοῦ κάθε γόνατο να καμφθεῖ ἐπουράνιων καὶ ἐπιγείων καὶ καταχθόνιων ὄντων, καὶ κάθε γλῶσσα να ὁμολογήσει ὅτι Κύριος εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς πρὸς δόξα του Θεοῦ Πατέρα» (Φιλιπ.2:6-11).

Εσεῖς ὁμως, ἀντὶ ναὶ κλίνεται γόνυ σε Αὐτόν τον Κύριο, που ἔχει «πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς» (Μτ. 28:18), γίνεστε ἀνώτεροι του Θεοῦ, κατεβάσατε τον Χριστὸ ἀπὸ τη θέση της Δόξας Του καὶ Τον σταυρώνετε ἐκ νέου. Βλέπω λοιπόν, καὶ πάλι την ἀνάγκη να σας ἐπαναλάβω: **Συνέλθετε!**

Ἀδυνατοῦν να δώσουν σαφεῖς ἐξηγήσεις αὐτοὶ που υποστηρίζουν αὐτές τις ἀνεδαφικές διδασκαλίες για να στηρίζουν τα ἀσθητικά, καὶ παρὰ τις διακηρύξεις τους ὅτι «ὁ Χριστὸς ἐπαναλαμβάνει τη θυσία του Γολγοθᾶ... καὶ κάθε φορά χύνει το Αἷμα Του», υποστηρίζουν στη συνέχεια καὶ τοῦτο: «Ὁ καταστροφή δεν εἶναι νέα πράξη καταστροφῆς, ἀλλὰ μυστηριακὴ ἐπανάληψη». Σε ἄλλη περίπτωση της θαλασσοποιημένης αὐτῆς διδασκαλίας υποστηρίζεται το πραγματικὸ πᾶσιμo, το πραγματικὸ μᾶσημα καὶ το ξέσχισμα της σάρκας του Χριστοῦ ἀπὸ τα δόντια τους. **«Καὶ ἀφασθαι καὶ φαγεῖν καὶ ἐμπήξαι τους οδόντας τη σαρκὶ καὶ συμπλακῆναι».** Δηλαδή, ράβε κυρὰ καὶ ξήλωνε, δουλειὰ να μὴ σου λείπει. Δεν προσφέρουν δυστυχῶς καμία συγκεκριμένη καὶ κατανοητὴ ἐννοία. Τὶ

ὁμως ἀπ' ὅλα αὐτὰ πιστεύουν; Ἡ με τον ἕνα λοβὸ του ἐγκεφάλου πιστεύουν τα μεν καὶ με τον ἄλλο τα δε;

Τα εἶδη του Ἄρτου καὶ του Οἴνου της Θείας Ευχαριστίας δεν μεταστοιχειώνονται

Ἀφοῦ αντικατέστησαν οἱ «εἰδικοί ἱερεῖς» τη θέση καὶ το ἀρχικὸ σχέδιο του θεοῦ Δείπνου, ἐπιζητήσαν να ἀποδείξουν την ἀλλαγὴ καὶ τη μεταστοιχείωση των εἰδῶν του ἄρτου καὶ του οἴνου κατὰ την Τελετὴ, για να παρουσιάσουν το κατὰ φαντασία Βιβλικὸ δόγμα, ὅτι «ἀπὸ ἑνα κομμάτι ψωμί ἢ ἑνα ψίχουλο φτιάχνουν ἕνα Χριστό». Για να τοποθετήσουν τα θεμέλια της διδασκαλίας τους, ἔλαβαν ὡς ἀρχικὴ βάση το ἀλληγορικὸ κείμενο του 6^{ου} Κεφαλαίου του Ευαγγελιστῆ Ἰωάννη. Στο κείμενο αὐτὸ ὁ Κύριος παρουσιάζει ἀλληγορικὰ τον ἑαυτὸ Του ὡς «ἄρτο ἐκ του οὐρανοῦ». Με αὐτὸ ὡς βάση υποστηρίζουν ἐκεῖνα που στο ἴδιο το κεφάλαιο ρητὰ ἀπορρίπτονται καὶ εὐκρινῶς ἐξηγούνται – «εἰδὼς δὲ ὁ Ἰησοῦς ἐν ἑαυτῷ ὅτι γογγύζουσι περὶ τούτου οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, εἶπεν αὐτοῖς· Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει; ἐὰν οὖν θεωρῆτε τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου ἀναβαίνοντα ὅπου ἦν τὸ πρότερον; τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστιν – Επειδὴ, λοιπόν, ἤξερε ὁ Ἰησοῦς μέσα Του ὅτι γογγύζουν γι' αὐτὸ οἱ μαθητὲς Του, εἶπε σ' αὐτοὺς: «Αὐτὸ σας σκανδαλίζει; Ἀν λοιπόν βλέπατε τον Υἱὸ του ἀνθρώπου να ἀνεβαίνει ἐκεῖ ὅπου ἦταν πρῶτα; Το Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο που ζωοποιεῖ, ἡ σὰρκα δεν ὠφελεῖ τίποτα· τα λόγια που ἐγὼ μιλῶ σ' εσάς, Πνεῦμα εἶναι καὶ ζωὴ εἶναι» (Ἰν.6:61-63).

Ἀφορμὴ τοῦ να παρουσιάσει ὁ Κύριος τον ἑαυτὸ Του ὡς «ἄρτο ζωῆς», ὑπῆρξε ἡ παχυλὴ καὶ υλιστικὴ ἀντίληψη των Καπερναϊτῶν, με την ὁποία ἐκδηλώθηκαν μετὰ τον χορτασμὸ των πέντε

χιλιάδων ανθρώπων με τους πέντε άρτους και τα δύο ψάρια. Ο Κύριος ήρθε στην ανάγκη τότε να ελέγξει τους Ιουδαίους και με την πρόθεση όμως να τους ανυψώσει από τα γήινα προς τα πνευματικότερα. Για το λόγο αυτό παρουσίασε τον Εαυτό Του ως το βασικότερο στοιχείο της ζωής, τον άρτο, και είπε: «*Ἐγώ εἰμι [εἰμαι] ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς*» (Ιν.6:34).

Μια προσεκτική μελέτη αυτού, του 6^{ου} Κεφαλαίου του Ιωάννη, μας πείθει απολύτως, ότι εμφανίζοντας ο Ιησούς τον Εαυτό Του ως «άρτο», ομιλεί περί της πνευματικής τροφής, ικανής να χορηγήσει τη ζωή την αιώνια. Οι ιερείς όμως επιμένουν ότι με το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, και με τον άρτο, “υπάρχει σε αυτόν ο Ίδιος Αυτός ο Χριστός”. Πρέπει όμως να καταλάβουν, ότι η διδασκαλία αυτή περιορίζει την παρουσία του Θεού σε τόπο και χρόνο, πράγμα που απορρίπτει η Αγία Γραφή, αλλά και καταγγέλλει η πληροφορία της πανταχού Παρουσίας Του: «*οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν – Γιατί ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συναγμένοι στο δικό Μου ὄνομα, ἐκεῖ εἰμαι στο μέσο αὐτῶν*» (Μτ.18:20).

Το τραγικότερο σημείο της εξω-Βιβλικής αυτής διδασκαλίας είναι, ότι θεωρούν τον Ναό όχι ως τόπο σύναξης των πιστών, για λόγους λατρείας, αλλά ως τόπο στον οποίο υπό τα είδη του άρτου και του οίνου, ειδικά ο Λυτρωτής διαμένει και στο στενό χώρο την τεσσάρων τοίχων του Ναού ο ασύλληπτος Θεός περιορίζεται. Η διδασκαλία τους όμως αυτή, τους παρουσιάζει ότι διαφωνούν με τον εαυτό τους, γιατί σε άλλες περιπτώσεις δέχονται την ορθή θέση της πανταχού Παρουσίας του Θεού.

Συνηθισμένοι οι Ιουδαίοι από τους προφήτες, τους οποίους πίστευαν μεν, αλλά μόνο ως δασκάλους, ήταν απόλυτη η ανάγκη να μάθουν, ότι τον Ιησού τον απέστειλε ο Θεός να μεταφέρει τα αισθήματα της καρδιάς Του στους αν-

θρώπους και να πραγματοποιήσει καθαρισμό των αμαρτιών, («*καθαρισμὸν ποιησάμενος τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν – ἔκανε καθαρισμό τῶν αμαρτιῶν μας*» Εβρ.1:3) έπρεπε να Τον πιστέψουν, όχι όπως συνήθως πίστευαν τους προφήτες, αλλά αφομοιώνοντας τη διδασκαλία Του, να Τον δεχτούν ως ζωή τους («*ὁ Χριστὸς, ἡ ζωὴ ὑμῶν [μας]*» Κολ. 3:4), και κατά μεταφορική έκφραση, να Τον καταφάγουν ως άρτο, να Τον πιούν ως ποτό. Δηλαδή, να Τον πιστέψουν, να Τον δεχτούν, να Τον καταλάβουν, ότι είναι η μοναδική, η βάσιμη και η μόνη πνευματική τροφή για τον άνθρωπο, όπως ακριβώς οι τροφές και τα ποτά γίνονται μόνιμα κύτταρα του ανθρώπινου οργανισμού. Δεδομένου δε ότι ο Χριστός είναι «*ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*» (Ιν.14:6), πρέπει ο άνθρωπος να ζει και να αισθάνεται, ότι ο Χριστός είναι το περιεχόμενο της ζωής του. Για να γίνει όμως αυτό, πρέπει η διδασκαλία Του να γίνει βίωμα του ανθρώπου. Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο απ. Παῦλος, όταν έγραφε στην Εκκλησία των Ρωμαίων, τα εξής: «*οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν ἑαυτῷ ζῇ, καὶ οὐδεὶς ἑαυτῷ ἀποθνήσκει· ἐάν τε γὰρ ζῶμεν, τῷ Κυρίῳ ζῶμεν, ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τῷ Κυρίῳ ἀποθνήσκωμεν. ἐάν τε οὖν ζῶμεν ἐάν τε ἀποθνήσκωμεν, τοῦ Κυρίου ἐσμέν – Γιατί κανείς από εμάς δεν ζει για τον εαυτό του, και κανείς δεν πεθαίνει για τον εαυτό του. Γιατί και αν ζούμε, για τον Κύριο ζούμε, και αν πεθαίνουμε, για τον Κύριο πεθαίνουμε. Εἴτε, λοιπόν, ζούμε εἴτε πεθαίνουμε, του Κυρίου εἴμαστε*» (Ρωμ. 14:7-8).

Ο άνθρωπος λοιπόν πρέπει να πληροφορηθεί, ότι η ζωή του είναι ο Χριστός και με όλη την ευλάβεια να επαναλαμβάνει τα λόγια του Παύλου: «*ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με και παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ – ζω, λοιπόν, όχι πια ἐγώ, αλλά ζει μέσα μου ο Χριστός· και τη ζωή που τώρα ζω στη*

σάρκα, τη ζω με την πίστη του Υιού του Θεού, ο Οποίος με αγάπησε και παρέδωσε τον Εαυτό Του για μένα» (Γαλ. 2:20).

Το Κέντρο επομένως της Χριστιανικής διδασκαλίας είναι, «ὁ Χριστὸς, ἡ ζωὴ ὑμῶν [μας]». Γιατί «ἐν αὐτῷ ζωὴ ἦν, καὶ ἡ ζωὴ ἦν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων – Μέσα σε Αὐτόν ζωὴ ἦταν, καὶ ἡ ζωὴ ἦταν τὸ φῶς τῶν ἀνθρώπων» (Ιν.1:4). «καὶ ἡ ζωὴ... ἥτις ἦν πρὸς τὸν πατέρα καὶ ἐφανερώθη ἡμῖν – καὶ ἡ ζωὴ... ἡ ὁποία ἦταν κοντὰ πρὸς τὸν Πατέρα καὶ φανερώθηκε σ' ἐμὰς» (Α' Ιν.1:2). Τα λόγια αυτά σημαίνουν, ὅτι ἐπρεπε πνευματικά να φάνε τον Ιησὺ ὡς ἄρτο, δηλαδή, να δεχτοῦν τα λόγια Του ὡς τὴ διδασκαλία ἐκείνη που θα τοὺς ἔδινε ζωὴ. Γι' αὐτὸ καὶ εἶπε: «ἵνα πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον – καθένας που βλέπει τὸν Υἱὸ καὶ πιστεύει σ' Αὐτόν να ἔχει ζωὴ αἰώνια» (Ιν.6:40). Ἰδιαίτερα τόνισε τὴν ἀνάγκη ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἀφομοιώσει τὴ διδασκαλία Του καὶ δεχτεῖ τὴ θυσία Του ὡς εξαγορά των ἀμαρτιῶν του. Τα λόγια Του αὐτά, αὐτὸ φανερώνουν: «ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς· ἐάν τις φάγῃ ἐκ τούτου τοῦ ἄρτου, ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα. καὶ ὁ ἄρτος δὲ ὃν ἐγὼ δώσω, ἡ σὰρξ μου ἔστιν, ἣν ἐγὼ δώσω ὑπὲρ τῆς σὸς κόσμου ζωῆς – Εἰμὶ ὁ ἄρτος ὁ ζωντανός, που κατέβηκε ἀπὸ τὸν οὐρανόν. Ἀν κάποιος φάει ἀπὸ τούτου τοῦ ἄρτου, θα ζήσῃ στὸν αἰῶνα. Καὶ ὁ ἄρτος, λοιπόν, που Εγὼ θα δώσω εἶναι ἡ σὰρκα Μου, τὴν ὁποία Εγὼ θα δώσω ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ κόσμου» (Ιν.6:51). Το μέρος τοῦτο ἐξηγεῖ σαφῶς, ευκρινῶς καὶ ἀπεριφράστως τὴν ἐννοία ὁλόκληρου τοῦ κεφαλαίου. Ποία ἦταν ἡ σὰρκα Του που θα ἔδινε γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ κόσμου; Ὁ Εαυτὸς Του, πάνω στο Σταυρό, γιὰ να πάρει τὴ θέση κάθε ἀμαρτωλοῦ στο θάνατο καὶ με τὸ θάνατό Του να ικανοποιήσει τὴ θεία Δικαιοσύνη. Το Σῶμα λοιπόν αὐτὸ το ὁποῖο προσέφερε γιὰ τὴν ἀμαρτία μας, καὶ το ὁποῖο ἀναστή-

θηκε γιὰ τὴ δικαίωσή μας, εἶναι ἀληθινὴ τροφή, καὶ τὸ Αἷμα Του εἶναι ἀληθινὴ πόση πνευματικὴ («ὁ τρώγων μου τὴν σὰρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον, καὶ ἐγὼ ἀναστήσω αὐτὸν ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ. ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις – Εκείνος που τρώει τὴ σὰρκα Μου καὶ πίνει τὸ αἷμα Μου ἔχει ζωὴ αἰώνια, κι Εγὼ θα τὸν ἀναστήσω τὴν ἐσχάτη ἡμέρα. Γιατί ἡ σὰρκα Μου ἀληθινὰ εἶναι τροφή καὶ τὸ αἷμα Μου ἀληθινὰ εἶναι πόση» Ιν.6:54-55), ὄχι σαρκική, να Τὸν φάμε σαν ἀνθρωποφάγοι καὶ να ποῦμε τὸ Αἷμα Του σαν αἰμοχαρεῖς, αἰμοδιψεῖς καὶ αἰμοβόροι. Καθένας που θα μελετήσῃ με προσοχὴ τὸ 6^ο Κεφάλαιο τοῦ Ευαγγελιστῆ Ιωάννη, δεν θα δυσκολευτεῖ να καταλάβει, ὅτι ὁ ιερὸς αὐτὸς συγγραφεύς, παρουσιάζει τὴν ἀνάγκη να ἔχει ὁ ἄνθρωπος τὴ διδασκαλία τοῦ Ευαγγελίου ὡς ζωὴ του. Τὴν ἐννοία τοῦ χωρίου αὐτοῦ ἠθελήμενα παρανόησαν οἱ μυστηριοπλάστες καὶ μυστηριοκατασκευαστές, γιατί αὐτὸ ἦταν τὸ συμφέρον τοὺς στὴν εἰδικότητα που οἰκειοποιήθηκαν, χωρὶς τὴν ἐγκρίση τῆς Ἀγίας Γραφῆς. Ὑποστήριξαν καὶ ὡς θεμελιώδεις δόγμα θέσπισαν αὐτὴ τὴν παρερμηνεία, ὅτι ὁ Χριστὸς στο κεφάλαιο αὐτὸ ἐννοεῖ τὸ Σῶμα Του καὶ τὸ Αἷμα Του, τα ὁποία ὁ ἄνθρωπος πρέπει να τα πάρει μόνο ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ ιερέα, γιὰ να ἔχει τὴ βεβαιότητα ὅτι θα ἔχει ἀφεση ἀμαρτιῶν καὶ ζωὴ αἰώνια.

Εἶναι ἀληθές, ὅτι ὁ Κύριος εἶπε: «ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σὰρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖντε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ὁ τρώγων μου τὴν σὰρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον... ἡ γὰρ σὰρξ μου ἀληθῶς ἐστὶ βρώσις, καὶ τὸ αἷμά μου ἀληθῶς ἐστὶ πόσις. ὁ τρώγων μου τὴν σὰρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, καὶ ἐγὼ ἐν αὐτῷ – ἂν δεν φάτε τὴ σὰρκα τοῦ Υιού τοῦ ἀνθρώπου καὶ δεν πείτε τὸ αἷμα Του, δεν ἔχετε ζωὴ μέσα σας. Εκείνος που τρώει τὴ σὰρκα Μου καὶ πίνει τὸ

αἷμα Μου ἔχει ζωὴ αἰώνια... γιατί η σάρκα Μου αληθινά είναι τροφή και το αἷμα Μου αληθινά είναι ποτό. Όποιος τρώει τη σάρκα Μου και πίνει το αἷμα Μου, μέσα Μου μένει κι Εγώ μέσα του» (Ιν.6:53-56).

Μια επιτόλαιη ανάγνωση της δήλωσης αυτής του Κυρίου, πείθει ότι πράγματι ο Κύριος δηλώνει ότι πρέπει να φάμε τη Σάρκα Του και να πιούμε το Αἷμα Του. Με το πνεῦμα αυτό ερμήνευσαν την έννοια της δήλωσης αυτής του Κυρίου από αρχαιοτάτων χρόνων ορισμένοι και από τους Πατέρες της Εκκλησίας και υποστήριξαν τα εξής τραγικά και βλάσφημα: «Και ἀψασθαι και φαγεῖν και ἐμπήξαι τοὺς οδόντας τη σαρκί και συμπλακῆναι». Δηλαδή, με άλλα λόγια· όταν παίρνουμε τα ἅγια στοιχεία της Θείας Ευχαριστίας, να ἔχουμε υπόψη μας, ότι σαν θηρία συμπλεκόμεστε και ἐμπηγνίετε [μπήγουμε] με τα δόντια μας στη σάρκα του Χριστοῦ και σαν λύκοι την καταξεσχίζουμε. Δεν νομίζω ότι σ' αυτή τη διδασκαλία υπάρχει λογική. Υπάρχει παραλογισμός και διάστροφο πνεῦμα.

Για να εισέλθουμε στο νου του Κυρίου μας και να εμβαθύνουμε στην έννοια της δύσκολης αυτής δήλωσής Του, είναι απόλυτη ανάγκη να ἔχουμε υπόψη μας την αιτία, η οποία Τον ὥθησε να επεκτείνει τη διδασκαλία Του και να πει «ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, κλπ – αν δεν φάτε τη σάρκα του Υιού του ἀνθρώπου... κλπ». Ποια λοιπὸν υπήρξε η αιτία; Ο γογγυσμός των Ιουδαίων εξαιτίας της κυριολεκτικής και κατὰ γράμμα ἐρμηνείας που ἀπέδωσαν στο λόγια Του, όταν Τον ἀκούσαν να λέει, ότι πρέπει να φάμε τη Σάρκα Του και να πιούμε το Αἷμα Του. «Ἐμάχοντο οὖν πρὸς ἀλλήλους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντες· Πῶς δύναται οὗτος ἡμῖν δοῦναι τὴν σάρκα φαγεῖν; – Μάχονταν λοιπὸν μεταξύ τους οἱ Ἰουδαῖοι λέγοντας: “Πῶς μπορεί Αυτός να μας δώσει να φάμε τη σάρκα Του;”» (Ιν.6:52). Τότε “ἐπεξέτεινε τὴν ἀλληγορίαν στο Σάρ-

κα και στο Αἷμα, θέλοντας να βεβαιώσει, ότι μη δεχόμενος μέσα του τις διδασκαλίες Του, δεν μπορεί να ἔχει πνευματική ζωή, δεν μπορεί να ἀποκτήσει ζωὴ αἰώνια”.

Στην ἐπέκταση λοιπὸν της διδασκαλίας Του εἶπε τα χωρία ἐκεῖνα, Ἰωάννης 6:53-56, τα οποία κατόπιν οἱ “εἰδικοί ἱερεῖς” ἐσκεμμένα ἢ ὄχι, τα παρερμήνευσαν, ἀκριβῶς γιατί τα ἐρμήνευσαν ὅπως οἱ Ἰουδαῖοι με τὴν κυριολεξία και τὴν κατὰ γράμμα ἐννοία.

Εάν η δήλωση αυτή του θείου Λυτρωτῆ εἶχε τὴν ἐννοια της πραγματικής σάρκας Του και του αἱματός Του, και αν με αυτά τα στοιχεία ἐξασφαλιζόταν η αἰώνια ζωή, δεν θα ἔλεγε στην ἴδια περίπτωση και στο ἴδιο κεφάλαιο: «ὁ ἐρχόμενος πρὸς με οὐ μὴ πεινάσῃ, καὶ ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ οὐ μὴ διψήσῃ πώποτε – ὅποιος ἐρχεται σ' Εμένα δεν θα πεινάσει, και ὅποιος πιστεύει σ' Εμένα δεν θα διψήσει ποτέ»· οὔτε θα ἔλεγε: «πᾶς ὁ θεωρῶν τὸν υἱὸν καὶ πιστεύων εἰς αὐτὸν ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον – καθένας που βλέπει τὸν Υἱὸ και πιστεύει σ' Αὐτόν ἔχει ζωὴ αἰώνια» (Ιν.6:35, 40). Στα λόγια Του αυτά στα οποία ευκρινῶς διατυπώνονται τα μέσα που ἐξασφαλίζουν τὴν αἰώνια ζωή, δεν υπάρχει το φάγμα του Σώματός Του και η πόση του Αἱματός Του. Ἀρα, ἐσωτερικοί εἶναι οἱ λόγοι που δεν μας ἐπιτρέπουν να ἐρμηνεύσουμε τα λόγια αυτά του Χριστοῦ με τη γραμματική μέθοδο.

Εἶναι ἄλλωστε λίαν αξιοπαρατήρητο το γεγονός, ότι κάθε φορά που ο Κύριος βρισκόταν στην περίπτωση της παρανόησης των λόγων Του, ἀμέσως προέβαινε σε διασάφηση και ευκρινέστερη διατύπωση τούτων. Αυτό βλέπουμε και στο διάλογο τον οποίο εἶπε ο Σωτήρας προς τον Νικόδημο: «ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἄνωθεν, κλπ – αν κάποιος δεν γεννηθῇ ἄνωθεν, κλπ» (Ιν.3:3). Επειδὴ ο Νικόδημος δεν ἐνόησε το «ἄνωθεν» αυτό, ο Σωτήρας διασαφήνισε το λόγο λέγοντας: «ἐὰν μὴ τις γεννηθῇ ἐξ ὕδατος καὶ Πνεύματος – αν κά-

ποιος δεν γεννηθεί από νερό και Πνεύμα» (Ιν.3:5). Επίσης, όταν ο Σωτήρας μιλούσε με τη Σαμαρείτισσα, οι δε μαθητές έφεραν τροφές και έλεγαν σε Αυτόν να φάει, απάντησε: «Εγὼ βρῶσιν ἔχω φαγεῖν, ἣν ὑμεῖς οὐκ οἴδατε – Εγὼ τροφή ἔχω να φάω που εσεῖς δεν την ξέρετε» (Ιν.4:32) και επειδή οι μαθητές δεν εννόησαν το λόγο τούτο, έλεγαν ο ένας στον άλλο: «Μή τις ἤνεγκεν αὐτῷ φαγεῖν; – Μήπως κάποιος έφερε σ' Αυτόν να φάει;» (Ιν.4:33), ο Σωτήρας πρόσθεσε: «Εμὸν βρῶμά ἐστιν ἵνα ποιῶ τὸ θέλημα τοῦ πέμψαντός με και τελειώσω αὐτοῦ τὸ ἔργον – Διὴ Μου τροφή εἶναι να κάνω το θέλημα Εκείνου που Με έστειλε, και να τελειώσω το ἔργο Του» (Ιν.4:34). Όταν δε πέθανε ο φίλος Του Λάζαρος, έλεγε στους μαθητές Του: «Λάζαρος ὁ φίλος ἡμῶν κεκοιμηται· ἀλλὰ πορεύομαι ἵνα ἔξυπνήσω αὐτόν – Ο Λάζαρος ὁ φίλος μας ἔχει κοιμηθεῖ· ἀλλὰ πηγαίνω για να τον ξυπνήσω» (Ιν.11:11), και επειδή οι μαθητές δεν αντιλήφθηκαν περί τίνος επρόκειτο, και νόμισαν ότι πρόκειται για την κοίμηση του ὕπνου, «εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς παρρησίᾳ· Λάζαρος ἀπέθανε – εἶπε σ' αυτούς ὁ Ἰησοῦς καθαρά: “Ο Λάζαρος πέθανε”» (Ιν.11:14-15, δεσ και 16:18-22, Μτ.16:6-12).

Αυτά τα τόσο ζωντανά παραδείγματα μας φανερώνουν, ότι υπήρξε παρανόηση και γι' αυτό δόθηκε αμέσως και η εξήγηση. Και στην προκειμένη περίπτωση, που αναφέρεται στο 6^ο Κεφάλαιο του Ευαγγελίου του Ιωάννη, εφόσον παρεξηγήθηκε η έννοια, αλλάζει το λόγο ο Κύριος και δίνει τα σημεία της παρανόησης, ότι δεν πρόκειται περί φαγώματος και πόσης στη Σάρκα και του Αιματός Του: «τὸ Πνεῦμά ἐστιν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστιν – Το Πνεῦμα εἶναι εκείνο που ζωοποιεῖ, η σάρκα δεν ὠφελεῖ τίποτα· τα λόγια που Εγὼ μιλῶ σ' εσάς, Πνεῦμα εἶναι και ζωὴ εἶναι» (Ιν.6:63).

Με τα λόγια Του αυτά ο Κύριος έδωσε πλήρη την εξήγηση.

Στον προφήτη Ιεζεκιήλ εἶπε ὁ Θεός: «κατάφαγε τὴν κεφαλίδά ταύτην και πορεύθητι και λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ – Κατάφαγε τον κύλινδρο του βιβλίου τούτο και πορεύσου και μίλησε στους γιους Ἰσραὴλ» (Ιεζ.3:1). Ασφαλώς δεν εννοούσε ὁ Θεός να φάει στην πραγματικότητα κάποιο βιβλίο, ἀλλὰ να δεχτεῖ, να εγκολπωθεῖ, να αφομοιώσει τα λόγια Του και να θέση σε εφαρμογή την εντολή Του.

Όταν λοιπόν και ὁ Λυτρωτὴς δίνει την εντολή να φάνε το Σῶμα Του και να πίνουν το Αἷμα Του, ασφαλώς δεν εννοεῖ να γίνουν Κανίβαλοι οἱ οπαδοὶ Του και να Τον καταβροχθίσουν, ἀλλὰ να δεχτούν, να εγκολπωθούν, να αφομοιώσουν τα λόγια Του και να ενσωματωθούν μαζί Του.

Άλλωστε, πριν ακόμα τελεστεί η Τελετὴ του θείου Δείπνου, ὁ Κύριος αποκάλεσε καθαρὸς τους Μαθητές Του, εξαιτίας της διδασκαλίας Του την οποία πίστευαν και ακολουθούσαν. «Ὑμεῖς καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εσεῖς εἰστε καθαροί, εξαιτίας του λόγου που ἔχω μιλήσει σ' εσάς» (Ιν. 15:3).

Υπάρχουν βέβαια και ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δεν διασαφηνίζει ὁ Κύριος ευκρινῶς τα λόγια και τις πράξεις Του. Οἱ περιπτώσεις αυτές εἶναι ειδικές και τις ἄφησε να εννοηθούν μετά την ἀνάστασή Του, γιατί οἱ ἄνθρωποι δεν ἦταν ικανοὶ να αντιληφθούν το νόημα μέχρι να πραγματοποιηθεῖ ὁ ἰλασμός – το μέτρο της δικαίωσης πάνω στο Σταυρὸ και βεβαιωθεῖ με την ἀνάστασή Του.

Τέτοιες περιπτώσεις ἔχουμε τις εξῆς:

α) Το περιστατικό, κατὰ το οποίο ὁ Ἰησοῦς εἶπε: «Λύσατε τὸν ναὸν τούτον, και ἐν τρισὶν ἡμέραις ἐγερῶ αὐτόν – Γκρεμίστε το ναὸ τούτο, και σε τρεις ἡμέρες θα ανοικοδομήσω αὐτόν». Εννοούσε το Σῶμα Του. Και παρόλη την ἀπορία των Ἰουδαίων δεν έδωσε καμία

εξήγηση. Όταν όμως αναστήθηκε οι Μαθητές Του εννόησαν τα λόγια Του. «*ὅτε οὖν ἠγέρθη ἐκ νεκρῶν, ἐμνήσθησαν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἔλεγε* – Όταν λοιπόν εγέρθηκε από τους νεκρούς, θυμήθηκαν οι μαθητές Του ότι αυτό ἔλεγε» (Ιν.2:19-22).

β) Το περιστατικό της Μεταμόρφωσης του Κυρίου κατά το οποίο παράγγειλε στους Μαθητές Του: «*Μηδενὶ εἶπτε τὸ ὄραμα ἕως οὗ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐκ νεκρῶν ἀναστῇ* – Σε κανέναν να μην πείτε το ὄραμα, ωσότου ο Υἱὸς του ἀνθρώπου να ἀναστηθεῖ ἀπὸ τους νεκρούς» (Μτ.17:9, δεξ Μκ.9:9). Μετά την ἀνάσταση λοιπόν, ο απ. Πέτρος διακήρυξε το ὄραμα· «*λαβὼν γὰρ παρὰ Θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, οὗτός ἐστιν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός, εἰς ὃν ἐγὼ εὐδόκησα, καὶ ταύτην τὴν φωνὴν ἡμεῖς ἠκούσαμεν ἐξ οὐρανοῦ ἐνεχθείσαν, σὺν αὐτῷ ὄντες ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ* – Γιατί ἔλαβε πράγματι ἀπὸ τον Θεό Πατέρα τιμὴ και δόξα, ὅταν ἀκούστηκε γι' Αὐτόν ἀπὸ τη μεγαλοπρεπή δόξα τέτοιου εἰδους φωνή: “Αὐτός ἐστὶν ὁ Υἱὸς Μου ὁ ἀγαπητός, στον Οποῖο Εγὼ εὐδόκησα”. Καὶ αὐτὴν τὴ φωνὴ ἐμεῖς τὴν ἀκούσαμε, πὺν ἦρθε ἀπὸ τον οὐρανὸ, ὅταν ἡμασταν μαζί με Αὐτόν στο ὄρος το ἅγιο» Β'Πετρ.1:17-18).

γ) Το περιστατικό κατὰ το οποίο ο Ἰησοῦς εἶπε στον Πέτρο γιὰ τον Ἰωάννη: «*Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι* – Αν αὐτός θέλω να μένει ὡσότου ἔρθω», καὶ οἱ Μαθητές νόμιζαν ὅτι ο Ἰωάννης δεν θα πεθάνει, ἐνὼ δεν ἦταν τέτοιο πρᾶγμα. Ἀλλὰ ἐὰν αὐτὴ ἦταν ἡ θέλησή Του, αὐτὸ δεν θα ἦταν τῆς φροντίδας του Πέτρου (Ιν.21:22-23).

Ὅσον ἀφορᾷ ὅμως τὸ σκανδαλισμὸ των Ἰουδαίων, γιὰ τὴ Σάρκα Του καὶ τὸ Αἷμα Του, ἔδωσε πλήρη ἐξήγηση, ὅπως εἶδαμε μέχρι τώρα καὶ ὅπως θα δοῦμε περισσότερα στὴ συνέχεια.

Ορισμένοι, ὅπως εἶπαμε σκανδαλίστηκαν, γιὰτὶ δεν κατὰλαβαν τὴν ἀλληγορικὴ καὶ πνευματικὴ σημασία των

λόγων, καὶ νόμισαν ὅτι πρέπει να γίνουν ἀνθρωποφάγοι καὶ να Τον καταβροχθίσουν. Γι' αὐτὸ τους φάνηκε σκληρὴ αὐτὴ ἡ διδασκαλία, καὶ εἶπαν:

«*Σκληρὸς ἐστὶν ὁ λόγος· τίς δύναται αὐτοῦ ἀκοῦειν;... Ἐκ τούτου πολλοὶ ἀπῆλθον ἐκ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ οὐκέτι μετ' αὐτοῦ περιεπάτουν* – Σκληρὸς εἶναι αὐτός ὁ λόγος. Ποῖος μπορεῖ να τον ἀκούει;... Ἀπὸ τότε πολλοὶ ἀπὸ τους μαθητές Του ἐφυγαν πίσω καὶ δεν περπατοῦσαν πια μαζί Του» (Ιν.6:60, 66). Ὁ Κύριος ὅμως δεν ἄφησε τὸ γογγυσμὸ των ἀποχωρούντων ἀνικανοποίητο καὶ τὴν ἐννοία των λόγων Του σκοτεινὴ. Ἀμέσως ἔδωσε τὴν ἐξήγηση: «*Τοῦτο ὑμᾶς σκανδαλίζει;... τὸ Πνεῦμά ἐστὶν τὸ ζωοποιῶν, ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν· τὰ ῥήματα ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωὴ ἐστὶν. ἀλλ' εἰσὶν ἐξ ὑμῶν τινες οἱ οὐ πιστεύουσιν* – Αὐτὸ σας σκανδαλίζει;... Το Πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο πὺν ζωοποιεῖ, ἡ σὰρκα δεν ὠφελεῖ τίποτα· τὰ λόγια πὺν Εγὼ μιλῶ σ' εσάς, Πνεῦμα εἶναι καὶ ζωὴ εἶναι. Ἀλλὰ εἶναι μερικοὶ ἀπὸ εσάς πὺν δεν πιστεύουν» (Ιν.6:61, 63-64).

Καὶ ἀπὸ τὴν ἐξήγηση λοιπὸν αὐτὴ φαίνεται ὅτι με κανένα λόγο δεν ἐπιτρέπεται να ἐρμηνεύσουμε με τὴν κυριολεξία καὶ τὴν κατὰ γράμμα ἐννοία τὰ λόγια αὐτὰ του Χριστοῦ. Ἡ σὰρκα δεν ἔχει να ὠφελήσει σε τίποτε τὴν πνευματικότητα του ἀνθρώπου. Τα λόγια Του καὶ ἡ διδασκαλία Του εἶναι ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς. **Τα λόγια Του ὁ Κύριος τα παρουσιάζει σαν ἄρτο καὶ με ἀλληγορικὴ ἐννοία τὴ διδασκαλία Του σαν σὰρκα καὶ αἷμα, γιὰ να βεβαιώσει με τούτο, ὅτι ὅπως ὁ ἄρτος τρέφει τὸ σῶμα καὶ ὅπως ἡ σὰρκα ἔχει ζωὴ ἀπὸ τὸ αἷμα, κατὰ τον ἴδιο τρόπο καὶ ἡ διδασκαλία Του τρέφει τὴν πνευματικὴν ὑπόσταση του ἀνθρώπου.**

Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν μας βεβαιώνουν, ὅτι στὴν πραγματικότητα τὸ 6^ο Κεφάλαιο του Ἰωάννη, δεν ἔχει καμία σχέση με τὴ Θεία Εὐχαριστία.

Άλλο επιχείρημα το οποίο προβάλλουν αυτοί που υποστηρίζουν τη μεταστοιχείωση του άρτου και του οίνου, είναι τα λόγια του Κυρίου, τα οποία χρησιμοποίησε όταν παρέδιδε στους Μαθητές Του τα είδη αυτά: «*Λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης, κλπ – Λάβετε, φάγετε· τούτο εἶναι τὸ σῶμα Μου... Πιείτε ἀπὸ αὐτοῦ ὅλοι· γιατί τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα Μου, τὸ αἷμα τῆς καινῆς διαθήκης, κλπ*» (Μτ.26:26-29). Τα λόγια αυτά, στην πρώτη ματιά φαίνονται ὅτι ἔχουν κυριολεκτική δύναμη. Αλλά ὅπως ὅλοι οἱ ερμηνευτές δέχονται, στα λόγια του Σωτήρα δεν επιτρέπεται ποτέ επιπόλαιη ἀνάγνωση, οὔτε αβαθῆς ἢ εξωγενῆς καὶ ἐξ επιτολῆς ἐρμηνεία. Κατ' ἀρχὴν πρέπει νὰ παρατηρήσουμε, ὅτι στὴν Ἀραμαϊκὴ τὴν ὁποία μιλοῦσε ὁ Ἰησοῦς, δὲν χρησιμοποιήθηκε συνθετικὸ ῥῆμα (εἰμί, ἐστὶ κλπ), συνεπῶς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖο εἶπε στὴν πραγματικότητα ἦταν ἀπλᾶ «τοῦτο – τὸ σῶμα Μου». Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς τὸ ἀνάλογο σημεῖο τὸ ἀποδίδει ὡς ἐξῆς: «*Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη*» (Λκ.22:20). Στὴν πρότασή Του αὐτὴ μπορούμε δικαιωματικὰ νὰ προσθέσουμε ὅτι τὸ «ἐστὶ», ἀλλὰ τὸ «ὑποδηλώνει». Δηλαδή, «τὸ τεμάχιο τοῦ ἄρτου πὺν χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν ἀνάμνηση τοῦ θανάτου Μου, υποδηλώνει ἢ παριστᾷ τὸ σῶμα Μου».

Εκτὸς τοῦ σοβαροῦ αὐτοῦ επιχειρήματος, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐξηγηθοῦν τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Κυρίου με τὴν κυριολεξία, γιὰ τὸν ἐξῆς σοβαρὸ λόγο:

«Γιὰτὶ ὁ Κύριος, τὴ στιγμὴ πὺν ἔλεγε αὐτὰ στοὺς μαθητὲς Του, ἔφερε τὴν πραγματικὴ Του σάρκα, οὔτε εἶχε ἀκόμα πάθει ἡ σάρκα Του τὰ παθήματα γιὰ τὰ ὁποία ἡ τελετὴ αὐτὴ ὀρίστηκε ὡς ἀνάμνηση. Εἶναι ἀρα παραλογισμὸς φανερός σὲ κάθε ἀμερόληπτο ἄνθρωπο, νὰ ἐκλάβουμε ὡς μυστικὰ ὑποκρυπτόμενο ὑπὸ τὸν ἄρτο καὶ τὸν οἶνο αὐτὸ τὸ ἴδιο τὸ Σῶμα καὶ τὸ Αἷμα, τὰ ὁ-

ποία ἐβλεπαν τὸν Χριστὸ νὰ φοράει κατὰ τὴν τελετὴ ἐνώπιον αὐτῶν καὶ τὰ ὁποία δὲν εἶχαν ἀκόμα θυσιαστῆ πᾶνω στο Σταυρό» (Πλανῶν Ἐλεγχος, σελ.93).

Πρέπει ἀκόμα νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὸ συνθετικὸ ῥῆμα «εἰμί», «ἐστὶ», σὲ πολλὲς περιπτώσεις χρησιμοποιεῖται σὲ συμβολικὲς καὶ ἀλληγορικὲς ἐννοίες, ὄχι μόνο σὲ ὄνειρα καὶ παραβολές, ἀλλὰ καὶ σὲ περιπτώσεις στὶς ὁποῖες ὁ Χριστὸς διατύπωνε τὶς μεγαλύτερες ἀλήθειες. Ἀς δοῦμε μερικὲς ἀπὸ αὐτὲς τὶς περιπτώσεις:

1) «*ὁ σπὸρος ἐστὶν ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ· οἱ δὲ παρὰ τὴν ὁδὸν εἰσὶν οἱ ἀκούσαντες – Ὁ σπὸρος εἶναι ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ. Οἱ σπόροι δίπλα στὴν ὁδὸ εἶναι ἐκεῖνοι πὺν ἀκούνε*» (Λκ.8:11-12).

2) «*Ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] ὁ ἄρτος τῆς ζωῆς*» (Ιν.6:35, 38).

3) «*ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] ἡ θύρα*» (Ιν.10:7).

4) «*Ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ*» (Ιν.14:6).

5) «*Ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] τὸ φῶς τοῦ κόσμου*» (Ιν.8:12).

6) «*Ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] ἡ ἄμπελος ἡ ἀληθινή*» (Ιν.15:1).

7) «*Ἐγὼ εἰμι [εἰμαι] τὸ Α καὶ τὸ Ω*» (Ἀποκ.1:8).

8) «*...ἅτινά ἐστὶν ἀλληγορούμενα. αὐταὶ γάρ εἰσι δύο διαθήκαι – ...τὰ ὁποία εἶναι ἀλληγορικὰ· γιατί αὐτὲς εἶναι δύο διαθήκες*» (Γαλ.4:24).

9) «*αἱ ἐπτὰ βόες αἱ καλαὶ ἐπτὰ ἔτη ἐστί, καὶ οἱ ἐπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ ἐπτὰ ἔτη ἐστί – Οἱ ἐπτὰ ἀγέλαδες οἱ καλές, εἶναι ἐπτὰ ἔτη, καὶ τὰ ἐπτὰ στάχυα τὰ καλὰ, εἶναι ἐπτὰ ἔτη*» (Γεν.41:26).

Μήπως λοιπὸν ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ ἦταν πραγματικὸς κόκκος σίτου ἢ ὁ Χριστὸς ψωμί ἢ πόρτα, δρόμος ἢ λαμπάδα ἢ κληματαριά;

Τὰ μέρη αὐτὰ ἀνατρέπουν ἀπὸ τὰ θεμέλιά τῆς τὴν κατὰ γράμμα ἐρμηνεία καὶ ἀποδεικνύουν πέρα ἀπὸ κάθε ἀντιλογία, ὅτι δὲν ὑπάρχουν ἐπιχειρήματα ικανὰ νὰ στηρίξουν τὴ φαινομενικὴ κυριολεκτικὴ δύναμη τοῦ ῥήματος «εἰμί», «ἐστὶ», στα λόγια τοῦ Κυρίου

(«Εσθιόντων δὲ αὐτῶν λαβὼν ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ εὐλογήσας ἔκλασε καὶ ἐδίδου τοῖς μαθηταῖς καὶ εἶπε· Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου· καὶ λαβὼν τὸ ποτήριον καὶ εὐχαριστήσας ἔδωκεν αὐτοῖς λέγων· Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου τὸ τῆς καινῆς διαθήκης τὸ περὶ πολλῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι οὐ μὴ πῶ ἀπ' ἄρτι ἐκ τούτου τοῦ γεννήματος τῆς ἀμπέλου ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης, ὅταν αὐτὸ πίνω μεθ' ὑμῶν καινὸν ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρός μου – Ἐνῶ λοιπὸν αὐτοὶ ἐτρώγαν, ἔλαβε ὁ Ἰησοῦς τὸν ἄρτον καὶ τὸν ευλόγησε, τὸν τεμάχισε καὶ τὸν ἔδινε στους μαθητὲς καὶ εἶπε: “Λάβετε, φάγετε· τοῦτο εἶναι τὸ σῶμα Μου”. Καὶ αφοῦ ἔλαβε τὸ ποτήριον καὶ ευχαρίστησε τὸν Θεό, τὸ ἔδωσε σ' αὐτοὺς λέγοντας: “Πίετε ἀπὸ αὐτοῦ ὅλοι· γιατί τοῦτο εἶναι τὸ αἷμα Μου, τὸ αἷμα τῆς καινῆς διαθήκης, πὺν χύνεται χάρις πολλῶν γιὰ ἄφεση ἁμαρτιῶν. Καὶ σας λέω ὅτι δὲν θὰ πῶ ἀπὸ τώρα ἀπὸ τοῦτο τὸ γέννημα τῆς ἀμπέλου ὡς τὴν ἡμέρα ἐκείνη, ὅταν θὰ τὸ πίνω μαζί σας καινούργιο μέσα στη βασιλεία τοῦ Πατέρα Μου”» Μτ.26:26-29).

Ὁ ἀντίλογος στὴν περίπτωσιν αὐτὴ μας λέει: «Σε καμία γλῶσσα τὸ ρῆμα “εἰμί” δὲν λαμβάνεται σε ἀλληγορικὴ ἔννοια».

Πληροφοροῦμε λοιπὸν τοὺς ἀντιφρονούντες, ὅτι στὴν Ἑλληνικὴ γλῶσσα τὸ ρῆμα “εἰμί”, “ἐστὶ”, ἔχει ὑπαρκτικὴ καὶ συνδετικὴ ἔννοια. Ἀναφορικὰ με τὰ λόγια τοῦ Ἰησοῦ, «τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου» καὶ «τοῦτο ἐστὶ τὸ αἷμά μου», **τὸ ρῆμα «ἐστὶ» ἔχει συνδετικὴ ἔννοια, ὄχι ὑπαρκτικὴ.** Γιατί ὅταν ἀναφέρθηκε σε αὐτὸ ὁ Κύριος, τὸ Σῶμα Του ὑπῆρχε. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι συνδέει τὸ Σῶμα Του, με τὸν ἄρτον, ὁ ὁποῖος τὸ υποδηλώνει καὶ τὸ συμβολίζει.

Ἀν ἐπὶσης δὲν θέλουμε νὰ δεχτοῦμε ὅτι τὸ ρῆμα «εἰμί» ἔχει συμβολικὴ καὶ ἀλληγορικὴ ἔννοια, στὴν προκειμένη περίπτωσιν χρησιμοποιοῦτε σε προτά-

σεις πὺν ἔχουν τὸ χαρακτηρισμὸ τῆς ἀλληγορίας καὶ τοῦ συμβολισμοῦ.

Ἡ γλῶσσικὴ σημασία τοῦ «ἐστὶ» καὶ στους τρεῖς Εὐαγγελιστὲς εἶναι συνδετικὴ καὶ ὄχι ὑπαρκτικὴ.

Ἡ θεωρία τῆς μυστηριακῆς μετουσίωσης ἰσχυρίζεται ὅτι τὸ ρῆμα «ἐστὶ» ἔχει ὑπαρκτικὴ σημασία.

Ἀς δοῦμε ὁμῶς, εἶναι ἐτσι;

Ὅτι ὁ ἰσχυρισμὸς τῆς ὑπαρκτικῆς σημασίας τοῦ «ἐστὶ» εἶναι ἀνυπόστατη, φαίνεται ἀπὸ τὴ διατύπωση τοῦ Λουκά, ὅταν ἀναφέρεται στὸ “ποτήριον” «Τοῦτο τὸ ποτήριον ἢ καινὴ διαθήκη» (22:20).

Ἐδῶ τὸ «ἐστὶ», παραλείπεται. Ἀν δὲν ἦταν συνδετικὸ δὲν θὰ παραλείπονταν. Τὸ ὑπαρκτικὸ δὲν παραλείπεται. Ἐπειτα, ἡ διατύπωση συνδέει τὸ «ποτήριον» με τὴν Καινὴν Διαθήκην ἀπευθείας καὶ ὄχι με τὸ «Αἷμα». Κανεὶς ὁμῶς δὲν τολμά νὰ ἰσχυριστῇ ὅτι τὸ «ποτήριον» μετουσιώθηκε σε Καινὴ Διαθήκη!

Ἀς δοῦμε τι λέει τὸ Συντακτικὸ τῆς Ἑλληνικῆς γλῶσσας.

α) Τὸ «εἶναι» ὅταν χρησιμοποιοῦται με τὴ συνδετικὴ τοῦ ἔννοια, ἐκλαμβάνεται... ὡς ἀπλὸ συνδετικὸ, δηλαδὴ, σύνδεσμος τοῦ ὑποκειμένου καὶ κατηγορουμένου: Ὁ Θεὸς ἐστὶ δίκαιος...

Ἐπὶ τῆς ἔννοιας ταύτης ἡ δια τοῦ «εἶναι» γινόμενη κρίση ἐμφαίνει μόνον ὅτι τὸ περὶ τοῦ ὁποῖου ὁ λόγος ὑποκείμενο ἐννοεῖται με τὴν τάδε ἢ τάδε ιδιότητα καμία δε κρίση γίνεται περὶ ὑάρξεως, ἡ ὁποία εἴτε προϋποτίθεται εἴτε καὶ ὅλως ἀνεξέταστη ἐπὶ τοῦ παρόντος παραλείπεται.⁶

β) Ἐπὶ τῆς ὑπαρκτικῆς ἔννοιας τοῦ «εἶναι» ἡ δι' αὐτοῦ γινόμενη κρίση ἀποβλέπει μόνον τὴν ὑπαρξιν, περὶ δε ἰδιότητος οὐδεμία κρίση, οὐδεὶς λόγος γίνεται, «ὡς ἐστὶ Θεός...»

Ἐπὶ τῆς σημασίας ταύτης τὸ «εἶναι» ἀνάγεται σε... περιέχον σε αὐτὸ τὸ κατηγορούμενο. Δυνατὸν λοιπὸν καὶ τού-

⁶ Κ. Ἀσωπίου, “Συντακτικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλῶσσας”, σελ.191, παρ. 5 καὶ 6, Ἀθήνα 1858, ἐκδόση 2^η.

το να αναλυθεί... το ἔστι Θεός – Θεός ἔστι ων.⁷

γ) Επί της υπαρκτῆς σημασίας το τρίτο ενικό πρόσωπο του «εἶναι» προτάσσεται του λόγου, και τονίζεται στην παραλήγουσα, “ἔστιν”, “οἶον”, “ἔστι Θεός”... Ενώ στη συνθετική σημασία και στα πάθη της εγκλίσεως υπόκειται και μπορεί να παραλειφθεῖ.

Και ὅπως εἶδαμε στα χωρία και των τριῶν Ευαγγελιστῶν το «ἔστι», ὄχι μόνο δεν προτάσσεται, ἀλλὰ και εγκλίνεται (: τοῦτο ἔστι) και παραλείπεται (: τοῦτο το ποτήριον ἡ Καινὴ Διαθήκη... παραλείπεται το «εἶναι»).

δ) Τέλος, ἐρχόμαστε σε μία ἄλλη παρατήρηση: «Επί της υπαρκτῆς σημασίας ἡ δύναμη του λόγου κείται στο υπαρκτικό, δηλουμένη δια του τονισμού»...

Αν, λοιπόν στη διατύπωση «τοῦτο ἔστι το σῶμα Μου» το «εἶναι» εἶχε υπαρκτική σημασία, θα ἔπρεπε, ἀκόμα και να προηγείται και να τονίζεται στην παραλήγουσα, «ἔστι».

Ἡ ὅλη δε και ἐπίμαχη φράση θα ἔπρεπε να ἦταν:

«Λάβετε φάγετε· ἔστι γὰρ τοῦτο το σῶμα Μου»...

«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· ἔστι γὰρ τοῦτο το αἶμα Μου»...

Μ. Θαβωρίτης, Φιλολόγος

Ὅταν ὁ Ἰησοῦς δῆλωσε «*Εγὼ εἰμι [εἰμὶ] ἢ ἄμπελος*» (Ἰν.15:1), διατύπωσε την ἀλληγορία, ὅτι ἦταν ἡ πνευματικὴ ἄμπελος. Αναμφίβολα λοιπόν πρόκειται περὶ ἀλληγορίας. Το ἴδιο ἰσχύει και στις ἄλλες οκτὼ περιπτώσεις που σημείωσα προηγουμένως.

Ἔτσι βλέπουμε και τον Κλήμεντα τον Ἀλεξανδρεῖα (150-220) να σημειώνει την ἀλληγορικὴ θέση του θέματος και να λέει: «Το αἶμα οἶνος ἀλληγορεῖται». Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ θεολόγοι ἐπίσης στους

πρώτους αἰῶνες χρησιμοποίησαν ἀλληγορικὴ μέθοδο ἐρμηνείας σε αὐτὸ το θέμα.

Πὼς μποροῦν ὁμως να ἐπιμένουν ὅτι «σε καμία γλῶσσα το ρῆμα “εἰμί” δεν λαμβάνεται με ἀλληγορικὴ ἔννοια», ἀφοῦ ἡ Γραφή μιλάει γι’ αὐτὸ το θέμα και λέει: «*ἅτινά ἐστιν ἀλληγορούμενα. αὐταὶ γὰρ εἰσι δύο διαθήκαι – Τα ὁποῖα εἶναι ἀλληγορικά· γιατί αὐτὲς εἶναι δύο διαθήκες*» (Γαλ.4:24). **Ἡ Ἀγία Γραφή λοιπόν ἔχει φῶς, ἀλλὰ χρειάζονται μάτια γιὰ να το δουν.**

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλος Λούκαρις «γράφοντας στις 22 Σεπτεμβρίου 1613 στον Uygttendogaert ονομάζει τη μετουσίωση χίμαιρα. Σε γράμμα της 4 Ἀπριλίου 1635 απορρίπτει με λεπτὴ εἰρωνεία το δόγμα, που “ἀπὸ ἑνα κομμάτι ψωμί ἢ ψίχουλο φτιάχνει ἕνα Ἰησοῦ Χριστό”. Και γράφοντας στον ἴδιο στις 10 Μαρτίου 1636, λέει πως «ἡ λέξη μετουσίωση ἀρέσει πολὺ στους ἀμόρφωτους».

«Σε ἐπιστολὴ του δε πρὸς τον Wilhelm, ἀπαριθεῖ τα ὅσα πρέπει να γίνουν, ἀν πρόκειται να ἀναμορφωθεῖ ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία και ἀνάμεσά τους τοποθετεῖ την “εὐαγγελικὴ ἀπλότητα” που πρέπει να πάρει τη θέση της “διδασκαμονίας” και προσθέτει, πως τίποτε ἄλλο δεν μειώνει την Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ὅσο οἱ διδασκαμονίες της» (“Κύριλλος Λούκαρις”, Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.43, 122-123). Πρέπει να σημειώσω ὁμως ὅτι το θάρρος του αὐτοῦ και ἡ εὐλικρίνειά του, του στοίχισαν τη ζωὴ. Τον πρόδωσαν οἱ “ἅγιοι” συνάδελφοί του στους Τούρκους, ὡς δῆθεν προδότη, οἱ ὁποῖοι τον ἐκτέλεσαν. Το “ἐγκλημά” του ἦταν, ὅτι ὑψωσε το ἀνάστημά του γιὰ τη θεϊκὴ ἀλήθεια.

Τον ὅρο “μετουσίωση” χρησιμοποίησαν πρώτοι οἱ Πάπες της Ρώμης. Ἀνέκαθεν οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ που δεν ἔχουν να παρουσιάσουν Βιβλικὴ μόρφωση και Χριστιανικὴ ἐπίδοση, ἀλλὰ μόνο δαιμονιώδεις καινοτομίες και την υπο-

⁷ Κ. Ασωπίου, “Συντακτικὸ της Αρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσας”, σελ.197, παρ. 20-21, Ἀθήνα 1858, ἐκδοση 2^η.

κρισία σε επιστήμη. Πρώτος χρησιμοποίησε τον όρο αυτό, ο κατά τους ιστορικούς «αδέξιος στην εμφάνιση και άνθρωπος αίματος και σιδήρου», Πάπας Hildebert του Lavardin (1134). Αυτόν διαδέχτηκε ο Πάπας Ιννοκέντιος ο Γ', ο οποίος υιοθέτησε τον όρο αυτό της μετουσίωσης με την Δ' Σύνοδο του Λετράνου το έτος 1215. Ο Πάπας αυτός, κατά τους ιστορικούς, υπήρξε ένας εγκληματίας και «άγριος διώκτης των μη ομοφρονούντων προς την Παπική Εκκλησία και των Εβραίων». Αυτός, με την Δ' Σταυροφορία την οποία ο ίδιος οργάνωσε, κατέλυσε το Βυζαντινό κράτος, γιατί νόμιζε ότι με την πτώση της Κωνσταντινουπόλεως θα υποτασσόταν η Ανατολική Εκκλησία στη Δυτική. Αυτός μεταχειρίστηκε κατά κτηνώδη τρόπο την Κωνσταντινούπολη. Αυτός επιδίωξε την υποταγή της Ρωσικής Εκκλησίας, αλλά χωρίς αποτέλεσμα. Αυτός οργάνωσε και ίδρυσε το θεσμό του εγκληματικού οργανισμού της Ιεράς Εξέτασης. Αυτός διέταξε την εξολοθρευση των αιρετικών. Αυτός διέταξε τη σφαγή των Αλβιγηνών. Αυτός απαγόρευσε τη μελέτη της Αγίας Γραφής. Αυτός αποκάλυψε τον εαυτό του "Υπέρτατο Άνακτα της Εκκλησίας του κόσμου". Στις ημέρες αυτού του κτήνους (ήμαρτον εις τον ουρανό) και «κάτω από την οδηγία του... και των αμέσως διαδόχων του, χύθηκε τότε περισσότερο αίμα παρά οποιαδήποτε άλλη περίοδο της εκκλησιαστικής ιστορίας».

Εκτός του ότι δεν υπάρχει Βιβλική βάση πάνω στην οποία μπορεί να στηριχτεί ο όρος αυτός, το γεγονός μόνο ότι προήρθε από μια τέτοια κτηνώδη καρδιά, κάνει τον κάθε λογικό άνθρωπο να τον απορρίψει.

Τον όρο αυτό δέχτηκε και αβασάνιστα υιοθέτησε από την Παπική Εκκλησία και η Ανατολική, η οποία, στην προκειμένη περίπτωση ακολούθησε πιστά την πρεσβύτερη αδελφή της.

Ενώ όμως την ακολούθησε με κλειστά τα μάτια σε αυτόν τον όρο, δεν

συμφωνεί μαζί της στο ουσιωδέστερο μέρος, του αγιασμού του άρτου και του οίνου κατά τη Θεία Λειτουργία. Δηλαδή, πότε, σε ποια περίπτωση, σε ποιο σημείο και με ποια λόγια τους μεταβάλλονται τα είδη και μεταστοιχειώνονται.

Η μεν Παπική Εκκλησία υποστηρίζει, ότι η μεταβολή των στοιχείων γίνεται όταν ο ιερέας απαγγέλλει τα λόγια του Χριστού: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτο ἐστὶ τὸ σῶμά μου... Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ αἷμά μου»*.

Η Ανατολική όμως Εκκλησία απορρίπτει τον ισχυρισμό αυτό και υποστηρίζει, ότι αυτά λέγονται εισαγωγικά στον καθαγιασμό των ειδών άρτου και οίνου, αλλά η μεταβολή και μετουσίωση γίνεται και από το Πνεύμα ενεργείται, όταν ο ιερέας το επικαλείται με την εκφώνηση, «Τα Σα εκ των Σων...», τότε, που μυστικά λέει: «Και ποιήσουν τον μεν άρτον τούτον, τίμιον σώμα του Χριστού Σου. Αμήν. Το δεν εν τω Ποτηρίῳ τούτο, τίμιον Αἷμα του Χριστού Σου. Αμήν. Μεταβαλλών τω Πνεύματι Σου τω Αγίῳ. Αμήν, αμήν, αμήν».

Το σημείο αυτό είναι το σημαντικότερο μέρος της Θείας Ευχαριστίας. Ποια όμως από τις δύο αυτές Εκκλησίες, που υποστηρίζουν ότι είναι οι μόνες που κρατούν ανόθευτη τη θέση της Εκκλησίας, είναι προσγειωμένη προς την αλήθεια; Πότε τέλος πάντων τα είδη αυτά του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται και μεταστοιχειώνονται; Ποια Εκκλησία πρέπει να δεχτεί ο λαός; Εάν, όπως οι ίδιες υποστηρίζουν, κρατούν την "Ιερά Παράδοση", γιατί δεν συμφωνούν στο σπουδαιότερο και ουσιωδέστερο σημείο της λατρείας; Η απάντηση είναι, ότι αυτά είναι δικής τους κατασκευής τεχνάσματα, όχι της Καινής Διαθήκης ή της Ιεράς Παράδοσης γέννημα.

Τα αρχαιότερα εκκλησιαστικά συγγράμματα σιωπούν και γι' αυτό το θέμα. Ενώ λεπτομερώς αναφέρουν τον τρόπο της τέλεσης του Θείου Δείπνου,

δεν δίνουν καμία απολύτως μαρτυρία για το θέμα της μετουσίωσης, όπως σήμερα το εννοούν οι Εκκλησίες της Δύσης και της Ανατολής. Ούτε καθορίζουν ορισμένη ευχή, που με τη δύναμή της αγιάζονται και σε Χριστό μεταβάλλονται.

Αλλά εάν εσείς ως ιερείς της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας έχετε τέτοια ικανότητα, ώστε από ένα κομμάτι ψωμί με λίγο κρασί να κατασκευάζετε έναν Λυτρωτή Χριστό, πήρατε ασφαλώς τη θέση του Θεού και αποδειχθήκατε μάλιστα ανώτεροί Του. Οι τίτλοι σας άλλωστε το αποδεικνύουν. Τώρα, αναμείνате τα συγχαρητήρια των υπηκόων σας. Οφείλω όμως και εγώ να σας πω, ότι ομοιωθήκατε με τους μυθολογικούς γιους του Αλωέα,⁸ τον Ωτο και τον Εφιάλτη, που εντελώς αυθαίρετα επιδίωξαν να καταλάβουν τη θέση των θεών, κάνοντας κακή χρήση της δύναμης και της προόδου τους. Για την ασέβειά τους όμως αυτή τιμωρήθηκαν στον Άδη. Εσείς βέβαια πετύχατε το σκοπό σας και δεν διατρέχετε κανέναν κίνδυνο. Αν όμως πιστεύετε στον Θεό, δεν έχετε παρά να σκεφτείτε, το αλίμονο για την ημέρα της Κρίσεως. Ύστερα από όλα αυτά, δεν υπάρχει αμφιβολία, ότι σε εσάς βρίσκεται εφαρμογή του 2^ο Κεφάλαιο της Β' Επιστολής του απ. Πέτρου. Αν θέλετε, διαβάστε το.

Ποιο από τα δύο ιερατεία ερμηνεύει σωστά την Αγία Γραφή; Το ιερατείο της Δυτικής Εκκλησίας ή της Ανατολικής; Το ιερατείο της Παπικής Εκκλησίας ενεργεί και πράττει εκ διαμέτρου αντί-

θετα από το ιερατείο της Ορθοδόξου. Η διδασκαλία όμως και των δύο αυτών Εκκλησιών είναι, ότι η Αγία Γραφή ερμηνεύεται από το ιερατείο. Άρα οι αθρόες παραβάσεις και οι κατά καιρούς παραβιάσεις, διαψεύδουν τον ίδιο το θεσμό. Η ασυμφωνία των δύο ιερατείων καταρρίπτει από τα θεμέλιά του και το ίδιο το δόγμα. Γιατί, το μεν ιερατείο της Ανατολικής Εκκλησίας τελεί τη Θεία Ευχαριστία, σωστά, με κανονικό άρτο, το δε ιερατείο της Παπικής Εκκλησίας με άζυμα, με όστιες του Πάπα. Το μεν ιερατείο της Ορθοδόξου Εκκλησίας προσφέρει, σωστά, στους πιστούς και τα δύο είδη του θείου Δείπνου, άρτο και οίνο, το δε ιερατείο της Παπικής προσφέρει μόνο τον άρτο, φοβούμενη μήπως χυθεί το αίμα του Θεού στο δάπεδο. Αυτό γίνεται για ειρωνεία του Αίματος του θείου Λυτρωτή, το οποίο χύθηκε μέχρι τελευταίας σταγόνας, δια του Σταυρού, στο έδαφος του Γολγοθά. Και εκείνο που άφησε στη γη από τον Εαυτό Του, είναι μια λιμνούλα αίματος κάτω από τα Σταυρό. Αυτό συγκινεί κάθε καρδιά και υποτάσσει κάθε ψυχή στο σχέδιο της λύτρωσης του θείου Λυτρωτή.

Με αυτές τις ατασθαλίες τους παρουσιάζονται κατά τρόπο, που δεν επιδέχεται αμφισβήτηση ότι, 1^{ον}) δεν συμφωνούν με τον εαυτό τους και το δόγμα τους, και 2^{ον}) ως Αλωάδες θεσπίζουν και διατάζουν, ενεργούν και πράττουν πλείστα όσα, τα οποία αντιστρατεύονται προς το γραπτό Λόγο του Θεού και καταστρατηγούν τα Υπουργήματα του Σωτήρα Χριστού.

Παρά τη ρητή εντολή του Κυρίου «Πίετε εξ αυτού πάντες – Πιείτε από αυτό όλοι» και «τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν – αυτό κάνετε στη δική Μου ανάμνηση», η Παπική Εκκλησία αποστερεί του Ποτηρίου της Θείας Ευχαριστίας τους λαϊκούς. Το γεγονός αυτό την παρουσιάζει ως την πιο αιρετική Εκκλησία. Με ασύστολο τρόπο

⁸ «Αλωέας»: Γιος του θεού Ποσειδώνα και της Κανάκης. Πήρε ως σύζυγό του την Ιφιμέδεια και γέννησε μαζί του τους γίγαντες Ωτο και Εφιάλτη... καταδικάσθηκαν στον Κάτω Κόσμο να βασανίζονται αιώνια για την ανάρμοστη στάση τους απέναντι στους θεούς: δέθηκαν σε ένα στύλο πλάτη με πλάτη και τυλίχθηκαν στα μέλη τους φίδια τα οποία τους δάγκωναν, ενώ ένας νυχτοκόρακας έκραζε στα αυτιά τους με μια εκνευριστική και διαπεραστική φωνή!

παραβιάζει την ως άνω θεϊκή εντολή. Μακάρι να ήταν μόνο αυτή.

Οι μελετητές της θείας Γραφής, ξέρουν, ότι η αποστέρηση αυτή του Ποτηρίου είναι σατανική έμπνευση. Με απειλή “αναθέματος” απαγόρευσε η Παπική Εκκλησία την κοινωνία του Ποτηρίου στους λαϊκούς, παρόλο ότι μέχρι τον 11^ο αιώνα το μετέδιδε σε όλους τους πιστούς. Σύμφωνα με τη δική τους μάλιστα ομολογία, η χρήση των αζύμων άρχισε από τον 8^ο αιώνα. Είναι και αυτή μία αδικαιολόγητη καινοτομία. Στην πράξη της Αποστολικής και Μεταποστολικής Εκκλησίας δεν φαίνεται σε κανένα σημείο η χρήση του άζυμου άρτου. Πάντοτε οι Χριστιανοί χρησιμοποιούσαν ένζυμο, κοινό άρτο, όπως φαίνεται άλλωστε και στις Πράξεις των Αποστόλων, αλλά και από αρχαίους εκκλησιαστικούς συγγραφείς. Εκτός αυτού, ο Χριστός κατά το θείο Δείπνο δεν χρησιμοποίησε ούτε άζυμα, ούτε πασχαλινό αμνό. Αναφέρεται μεν στα συνοπτικά Ευαγγέλια, ότι ο Ιησούς έφαγε μαζί με τους Μαθητές Του το Πάσχα, αλλά όπως φαίνεται από το Ευαγγέλιο του Ιωάννη, ο Ιησούς τέλεσε το θείο Δείπνο πριν από την εορτή του Πάσχα. Αυτό σημαίνει ότι δεν έφαγε το “Νομικό Πάσχα”, όπως λεγόταν, αλλά νέο Πάσχα, με κοινό άρτο. Κατά την τέλεση μάλιστα αυτή του νέου Πάσχα, ήταν καθήμενοι, ενώ κατά το Ιουδαϊκό Νομικό Πάσχα, έτρωγαν όρθιοι και με ζωσμένη τη ζώνη τους. Ήταν φυσική συνέπεια λοιπόν να μη χρησιμοποιηθούν σε αυτό το Πάσχα, ούτε άζυμα ούτε πασχαλινός αμνός.

Χρησιμοποιούντες οι Ρωμαιοκαθολικοί τα άζυμα, παρουσιάζονται ότι “αντί της ουσίας κρατούν τον τύπο και τη σκιά, αντί της Χάριτος, την κατάρα του Νόμου”.

Η Αγία Γραφή σάς καταγγέλλει

Καμία θεωρία και κανένα σύστημα δεν μπορεί ποτέ να στηριχθεί, εάν δεν έχει βάσεις ασάλευτες και θεμέλια α-

κλόνητα στηριγμένα. Για το τόσο σοβαρό θέμα της Θείας Ευχαριστίας, κατά την οποία υποστηρίζεται, ότι μεταβάλλονται τα είδη του άρτου και οίνου σε Σάρκα και Αίμα Χριστού, χρειάζονται θεμέλια ακλόνητα για να στηρίξουν τη θεωρία τους όσοι υποστηρίζουν αυτή τη μεταβολή. Και τέτοια θεμέλια δεν διαθέτουν, ούτε ακλόνητες βάσεις χρησιμοποιούν. Στηρίζονται σε διαστρεβλωμένη ερμηνεία και φανταστικές υποθέσεις.

Δεδομένου ότι το θαύμα πάντοτε παρουσιάζει μεταβολή των στοιχείων, στην προκειμένη περίπτωση δεν υπάρχει καμία απολύτως μεταβολή. Κανείς ποτέ δεν αισθάνεται όταν μεταλαμβάνει, ότι τρώει σάρκα ή πίνει αίμα.

Στηριζόμενος σε πραγματικά γεγονότα, που δεν έχουν ανάγκη ανθρωπίνης ερμηνείας, θα αποδείξω με τρόπο που δεν επιδέχεται αντίρρηση, ότι η διδασκαλία της “**μετουσίωσης**” είναι χίμαιρα και φανταστικό παραλήρημα. Θα στηρίξω τη γνώμη μου σε ασάλευτα θεμέλια και σε ακλόνητες βάσεις, του Λόγου του Θεού, και θα αποδείξω ότι, σε θαύματα της φύσεως αυτής γίνεται πραγματική και όχι φανταστική μεταβολή των στοιχείων. Ας δούμε μερικά:

1) Όταν ο Ααρών, σύμφωνα με τη θεϊκή υπόδειξη, έριξε το ραβδί του μπροστά στον Φαραώ, μεταβλήθηκε σε πραγματικό φίδι, και το φίδι αυτό κατόπιν σε ραβδί (*«είσηλθε δὲ Μωυσῆς καὶ Ἀαρὼν ἐναντίον Φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ ἐποίησαν οὕτως, καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς Κύριος· καὶ ἔρριψεν Ἀαρὼν τὴν ράβδον ἐναντίον Φαραὼ, καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο δράκων... καὶ ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ράβδον αὐτῶν, καὶ ἐγένοντο δράκοντες· καὶ κατέπιεν ἡ ράβδος ἡ Ἀαρὼν τὰς ἐκείνων ράβδους – Καὶ εἰσήλθε ὁ Μωυσῆς καὶ ὁ Ααρὼν ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ καὶ τῶν υπηρετῶν τοῦ καὶ ἐκάναν ἐτσι, ὅπως ἀκριβῶς πρόσταξε αὐτούς ὁ Κύριος. Καὶ ἔριξε ὁ Ααρὼν τὴν ράβδον ἐνώπιον τοῦ Φαραὼ,*

και ενώπιον των υπηρετών αυτού, και έγινε μεγάλο φίδι... Και έριξαν ο καθένας τη ράβδο τους, και έγιναν μεγάλα φίδια· αλλά κατάπιε η ράβδος του Ααρών τις ράβδους εκείνων» Εξοδ.7:10, 12).

2) Όταν ο Μωυσής και ο Ααρών χτύπησαν με το ραβδί τους πάνω στα ύδατα της Αιγύπτου... μεταβλήθηκαν σε αίμα (δες Εξοδ.7:14-25).

3) Όταν ο λαός Ισραήλ δεν μπορούσε να πιεί από τα πικρά νερά της Μερρά, ο Μωυσής με θαυματουργική ενέργεια τα μετέβαλε σε γλυκά νερά («ήλθον δὲ εἰς Μερρᾶ καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ Μερρᾶς, πικρὸν γὰρ ἦν· διὰ τοῦτο ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου Πικρία. καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ Μωυσῇ λέγοντες· τί πίνομεθα; ἐβόησε δὲ Μωυσῆς πρὸς Κύριον, καὶ ἔδειξεν αὐτῷ Κύριος ξύλον, καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ, καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ – Καὶ ἤρθαν στήν Μερρᾶ καὶ δὲν μπορούσαν νὰ πιουν ἀπὸ τὴν Μερρᾶ, ἐπειδὴ, ἦταν πικρό· γιὰ τοῦτο ἐπονόμασε τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου “Πικρία”. Καὶ γόγγυσε ὁ λαὸς κατὰ τοῦ Μωυσῆ, λέγοντας: Τί θὰ πινόμε; Καὶ ἐβόησε ὁ Μωυσῆς πρὸς τὸν Κύριον, καὶ ἔδειξε σὲ αὐτόν ὁ Κύριος ξύλο, καὶ πέταξε αὐτὸ στο νερό, καὶ γλύκανε τὸ νερό» Εξοδ.15:23-25).

4) Όταν ο προφήτης Ελισαιέ βρέθηκε στα “κακά ύδατα” της Ιεριχώ, θαυματουργικά τα μετέβαλε σε πόσιμα, δροσερά και κατάλληλα για την καρποφορία της γης («καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς Ἐλισαιέ· ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθή, καθὼς ὁ κύριος βλέπει, καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη... καὶ ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ρῆμα Ἐλισαιέ, ὃ ἐλάλησε – Καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλης στὸν Ελισαιέ: Ἰδοὺ, ἡ κατάστασις τῆς πόλης εἶναι καλὴ, καθὼς βλέπει ὁ κύριος, ἀλλὰ τὰ νερά εἶναι κακά καὶ ἡ γῆ ἀκαρπῆ... Καὶ θεραπεύτηκαν τὰ νερά μέχρι τὴν ἡμέρα αὐτή,

σύμφωνα με τὸ λόγο τοῦ Ελισαιέ, τὸν ὁποῖο μίλησε» Δ' Βασιλειῶν 2:19, 22).

5) Όταν ο Θεός, ἀπὸ ἀγάπη κινούμενος, ἔστειλε τὸν Υἱὸ Του, γιὰ νὰ ἀναλάβει τὸ πρόβλημα τῆς ἀμαρτίας μας, ἐγίνε πραγματικὴ μεταβολὴ τῶν στοιχείων τῆς θείας φύσης σὲ ἀνθρώπινη, «Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν – Καὶ ὁ Λόγος σάρκα ἐγίνε καὶ κατασκήνωσε ἀνάμεσά μας» (Ἰν.1:14).

6) Όταν ο Ιησοὺς βρέθηκε στο γάμο τῆς Κανά, μετέβαλε τὰ στοιχεῖα τοῦ νεροῦ σὲ πραγματικὸ κρασί (δες Ἰν.2:1-11).

7) Όταν ὁ Κύριος θὰ ἔρθει «τὴν ἡμέραν Κυρίου τὴν μεγάλην καὶ ἐπιφανῆ» (Πραξ.2:20), γιὰ νὰ πραγματοποιήσει «τὴν μακαρίαν ἐλπίδα» τῆς Ἐκκλησίας (Τιτ.2:13), θὰ μεταβάλλει τὰ στοιχεῖα τῶν φθαρτῶν σωμάτων μας σὲ ἀθάνατα («δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν – Γιὰτὶ πρέπει τὸ φθαρτὸ τοῦτο νὰ ἐνδυθῇ ἀφθαρσία καὶ τὸ θνητὸ τοῦτο νὰ ἐνδυθῇ ἀθανασία. Ὅταν λοιπὸν τὸ φθαρτὸ τοῦτο ἐνδυθῇ ἀφθαρσία καὶ τὸ θνητὸ τοῦτο ἐνδυθῇ ἀθανασία» Α' Κορ. 15:53-54).

Τα πραγματικὰ αὐτὰ γεγονότα τα ὁποῖα χαρακτηρίζουν ἀσάλευτα θεμέλια καὶ ἀκλόνητες βάσεις, μας πληροφοροῦν, ὅτι τὰ θαύματα ἐνεργοῦν πραγματικὴ μεταβολὴ τῶν στοιχείων, ὄχι φανταστικὴ, που μοιάζουν με τὰ ὄνειρα καὶ τὶς φαντασίες τῆς δεισιδαιμονίας. Ἐκεῖνο λοιπὸν που πρέπει καὶ ἐδῶ νὰ σημειώσω εἶναι, ὅτι ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον σὰς καταγγέλλει “ἡ Γραφὴ τῆς Ἀλήθειας”. Τα γεγονότα τα ὁποῖα ἀνέφερα, καὶ τα ὁποῖα ἀνατρέπουν ἀπὸ τὰ θεμέλια τὴ θεωρία τῆς φανταστικῆς μετουσίωσης εἶναι πραγματικά, δὲν εἶναι ονειρώδη ἢ φανταστικά. Καὶ ἡ καταγγελία αὐτὴ δὲν εἶναι ἀνθρώπινη καὶ ἡ σημασία τῆς δὲν εἶναι τυχαία.

Είναι καταγγελία της Αγίας Γραφής και οι συνέπειές της, ασφαλώς, σοβαρές.

Αλλά εάν υποθέσουμε ότι τα είδη αυτά του άρτου και του οίνου της Θείας Ευχαριστίας μεταβάλλονται και σε πραγματικό Σώμα και Αίμα του Χριστού μεταστοιχειώνονται, πρέπει κατ' ανάγκη να δεχτούμε και τη φυσική συνέπεια, ότι αυτά κατόπιν εξέρχονται ως περιττώματα στον αφεδρώνα. Υπάρχει, λοιπόν, λογική θέση σε αυτή τη διδασκαλία; Είναι Ορθόδοξη αυτή η διδαχή;

Βλέπετε λοιπόν ότι, όχι μόνο δεν υπάρχει Βιβλική βάση, αλλά ούτε και λογική του θέματος τοποθέτηση. “Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους...”

Μέχρι αυτού του σημείου απέδειξα, χωρίς Καλογερικές περιστροφές, την καταγγελία της Αγίας Γραφής. Στη συνέχεια θα την αποδείξω και από την “Ιερά Παράδοση” και από τους αρχαίους απολογητές.

Η Ιερά Παράδοση και οι αρχαίοι απολογητές σάς καταγγέλλουν

Κατ' αρχήν πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι “Ιερά Παράδοση” δεν είναι όσα έριξαν στη ράχη της τα ιερατεία, τα οποία δεν σχετίζονται με το Ευαγγέλιο, ούτε έχουν επαφή με τα θεϊκά μηνύματα. Με τα κατασκευάσματά τους όμως δημιούργησαν δύο ποιημάτων παραδόσεις: την Ιερά ή Αποστολική, και την εκκλησιαστική. Για το διαχωρισμό λοιπόν της αλήθειας κάνω διάκριση και των παραδόσεων, δεδομένου ότι τα σημεία της Ιεράς Παράδοσης που δεν διαφωνούν με την Αγία Γραφή τα δέχομαι ανεπιφύλακτα, ενώ στα άλλα που αφορούν την εκκλησιαστική παράδοση, είμαι πάντοτε επιφυλακτικός, δεδομένου ότι η παράδοση αυτή αποτελείται από μια “αχαλίνωτη φαντασία”. Στην περίπτωση μας και στο θέμα μας, αυτό που αποφασιστικά βαρύνει, είναι αυτό που σημειώνει η Αγία Γραφή και η Ιερά Παράδοση, όχι η εκκλησιαστική.

Κατ' αρχήν, η “Ιερά Παράδοση” δεν είναι άγραφη· είναι γραμμένη. Δεν είναι όμως σε ένα ειδικό βιβλίο. Τη βρίσκουμε εγκατεστημένη στα διάφορα συγγράμματα των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών. Οι αρχαίοι αυτοί συγγραφείς έγραψαν σύμφωνα με τις συνήθειες του εκκλησιαστικού πολιτεύματος που επικρατούσε τότε στην εποχή τους. Συνεπώς, στα συγγράμματά τους υπάρχει η Ιερά Παράδοση, χωρίς να επέχει στο απόλυτο τη θέση της Αγίας Γραφής. Αυτός άλλωστε είναι ο λόγος, που ενώ θεολογικά δέχεται η Εκκλησία και την “Ιερά Παράδοση” σαν μία από τις Πηγές της Χριστιανικής αλήθειας, τα βιβλία όμως των Αποστολικών Πατέρων στα οποία υπάρχει η “Ιερά Παράδοση”, δεν τα κατέταξε σε παράλληλη θέση με τα θεόπνευστα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Βέβαιο όμως είναι, ότι όταν κάνουμε χρήση αυτών των συγγραμμάτων, μιλούμε πράγματι από την “Ιερά Παράδοση”.

Κανείς θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί ότι, όταν οι αρχαίοι συγγραφείς μιλούν περί του θείου Δείπνου, ονομάζουν τα είδη του άρτου και του οίνου, **ομοιώματα, τύπους, σύμβολα, αντίτυπα, Figura, Repraesentare**. Οι όροι αυτοί δείχνουν με τρόπο που δεν επιδέχεται αντίρρηση, ότι οι συγγραφείς αυτοί, δεν εννοούσαν με κανένα τρόπο τη μεταβολή των στοιχείων του άρτου και του οίνου. Τα δέχονται ως σημεία, δυνάμενα να παραστήσουν το Σώμα και το Αίμα του Θεού Αυτρωτή, εφόσον καθαγιάστηκαν από το Πνεύμα γι' αυτόν ακριβώς το λόγο και γι' αυτό το σκοπό.

Οι κυριότερες πηγές που μας πληροφορούν για τον τρόπο της τέλεσης της Θείας Ευχαριστίας κατά τα Μεταποστολικά χρόνια, είναι κυρίως, “Η Διδαχή των Αποστόλων”, η Α' Απολογία του Ιουστίνου, η Α' Επιστολή τους Κλήμεντος Ρώμης, ο Πλίνιος, ο Τερτυλλιανός κ.α. Ως πηγή επίσης θα ήταν δυνατόν να χρησιμοποιηθούν και οι Επιστο-

λές του Ιγνατίου Αντιοχείας. Το γεγονός όμως ότι οι Επιστολές αυτές νοθεύτηκαν από τους κάπηλους της θρησκείας, νομίζω ότι δεν μου επιτρέπεται να τις χρησιμοποιήσω, παρόλο ότι επί του θέματός μας τούτου μαρτυρούν για τη αλήθεια που υποστηρίζω.

Η απλότητα και ο αυτοσχέδιος τρόπος των προσευχών και των άλλων εκδηλώσεων κατά την Τελετή, έγινε αφορμή να μην αναφέρουν όλοι οι συγγραφείς αυτοί λεπτομερή περιγραφή της Τελετής της Θείας Ευχαριστίας. Γι' αυτό βλέπουμε, ότι η Διδαχή σημειώνει μόνο ευχές. Ο Ιουστίνος μάς δίνει σχεδόν λεπτομερή περιγραφή, χωρίς ευχές. Από την Επιστολή του Κλήμεντος, λίγα μόνο μπορούμε να αντλήσουμε, καθώς και από τον Πλίνιο. Ο Τερτυλλιανός δεν απέχει από τον Ιουστίνo. Όμως δεν υπάρχει καμία συστηματική περιγραφή στους συγγραφείς αυτούς, και τούτο γιατί η λατρεία ήταν ελεύθερη εκδήλωση της καρδιάς, για την εξάσκηση πίστης στον Θεό της αγάπης. Η λατρεία δεν ήταν αλυσοδεμένη σε στερεότυπη λειτουργία και τυποποιημένη μονοτονία, όπως είναι σήμερα. Είναι χαρακτηριστικές πάντως οι ευχές της "Διδαχής των Δώδεκα Αποστόλων". «Ευχαριστούμεν Σοι Πάτερ ημών... υπέρ της ζωής και γνώσεως, ης εγνώρισας ημίν δια Ιησού του Παιδός Σου... Μηδείς φαγέτω, μήδε πίνω από της Ευχαριστίας ημών, αλλ' οι βαπτισθέντες εις όνομα Κυρίου». Δεν υπάρχει κανένα σημείο που να μαρτυρεί για τη μεταβολή των στοιχείων.

Η περιγραφή του Ιουστίνου (110-167) παρουσιάζει με διακριτικό τρόπο την τέλεση της Θείας Ευχαριστίας στην αρχέγονη Εκκλησία. Η περιγραφή αυτή στο κεφάλαιο 67, έχει ως εξής:

«Τη του ηλίου λεγομένη ημέρα πάντων κατά πόλεις ή αγρούς μενόντων επί το αυτό συνέλευσης γίνεται, και τα απομνημονεύματα των αποστόλων ή συγγράμματα των προφητών αναγιγνώσκεται, μέχρις εγχωρεί. Είτα, παυ-

σαμένου του αναγιγνώσκοντος ο προεστώς δια του λόγου την νουθεσίαν και πρόκλησιν της των καλών τούτων μιμήσεως ποιείται. Έπειτα αντιστάμεθα κοινή πάντες και ευχάς πέμπομεν και, ως προέφημεν, παυσαμένων ημών της προσευχής άρτος προσφέρεται και οίνος και ύδωρ, και προεστώς ευχάς ομοίως και ευχαριστίας όση δύναμις αυτώ αναπέμπει, και ο λαός επευφημεί λέγων το Αμήν, και η διάδοσις και η μετάληψις από των ευχαριστηθέντων εκάστω γίνεται, και τοις ου παρούσι δια των διακόνων πέμπεται» (Α' Απολογία Ιουστίνου, κεφ.67).

Στην περιγραφή αυτή βέβαια υπάρχει σοβαρή μεθοδολογική αταξία που δυσχεραίνει τα νοήματα, γιατί την διατυπώνει στα δύο προηγούμενα κεφάλαια 65 και 66. Κινείται μεν ο Ιουστίνος από θείο ζήλο, αλλά είχε έλλειψη θεοπνευστίας. Αναφερόμενος στο κεφάλαιο 66 στα είδη του άρτου και του οίνου της Θείας Ευχαριστίας, λέει: «Σάρκα και αίμα εδιδάχθημεν είναι». Σχολιάζοντας τα λόγια αυτά του Ιουστίνου ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Α. Μωραΐτης στο βιβλίο του "Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας", σελ.96, αναφέρει τα εξής: «Η εκδοχή ότι με όσα λέει ο Ιουστίνος υπονοείται συγχρόνως και ιδιαίτερα επίκληση του Αγίου Πνεύματος προς μεταβολή των στοιχείων δεν φαίνεται πιθανή».

Στην προκειμένη περίπτωση παρασύρθηκε ο Ιουστίνος από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λόγων του Κυρίου «*τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου... τοῦτο ἐστι τὸ αἷμά μου*». Με όλο το δικαίωμα λοιπόν μπορώ να υποστηρίξω, ότι στο σημείο τούτο δεν εκφράζει την Αποστολική Παράδοση, δεδομένου άλλωστε ότι τα γραπτά του "παρουσιάζουν αδυναμία αναλύσεως των θεμάτων", αλλά και γιατί υποστήριξε, ότι «το Πνεύμα αποκάλυψε τις αλήθειες με τύπους και παραβολές». Αν αξιολογήσουμε μάλιστα τις σημειώσεις του Ιουστίνου, από φιλολογική σκοπιά, θα

δούμε ότι η αξία τους είναι περιορισμένη, από θεολογικής δε πλευράς “θα βρεθεί ότι νόθευσε τη Χριστιανική θεολογία”.

Είδε πάντως την ανάγκη ο Ιουστίνος να διατυπώσει στην Α' Απολογία του τις δύο Τελετές που χρησιμοποιούσε τότε, στην εποχή του, η αρχέγονη Εκκλησία, το Βάπτισμα και τη Θεία Ευχαριστία. Ο λόγος της ανάγκης αυτής ήταν επειδή απευθυνόταν στους αυτοκράτορες, έπρεπε να τους γνωστοποιήσει με ακρίβεια τις λατρευτικές εκδηλώσεις της θρησκείας του Ιησού. (Αν υπήρχαν τότε τα επτά Μυστήρια, ως μέσα της Χάριτος, δεν θα τα ανέφερε; Ασφαλώς, ναι). Στα δικαιολογημένα σημεία όμως, τα οποία υποστηρίζουν και όλοι οι αμερόληπτοι θεολόγοι, εκφράζει την Αποστολική Παράδοση, ο Ιουστίνος, και η οποία ρητά σάς καταγγέλλει και απερίφραστα σας προειδοποιεί, “περί των εσχάτων της οργής”. Η περιγραφή αυτή του Θείου Δείπνου δεν έχει ομοιότητα με τη σημερινή δραματοποιημένη “Λειτουργία” και εκκλησιαστική πράξη. Στη συνέχεια γράφει ο Ιουστίνος: «Και η σεμνιάλως δε προσφορά... τύπος ήταν του άρτου της Ευχαριστίας, τον οποίο σε ανάμνηση του πάθους το οποίο έλαθε υπέρ των καθαιρωμένων τις ψυχές... ο Κύριός ημών παρέδωκεν ποιείν, ίνα άμα τε ευχαριστώμεν των Θεώ υπέρ τε τού τον κόσμον εκτικέναι συν πάσι τοις εν αυτώ δια τον άνθρωπον, και υπέρ του από της κακίας, εν η γεγονάμεν, ηλευθερώκέναι ημάς» (Διάλ. Προς Τρύφωνα, 41, 1).

Αναφορικά με τις θυσίες που ισχυρίζονται οι ιερείς ότι κάνουν στο θυσιαστήριο της Αγίας Τράπεζας, κατακρεουργώντας και θυσιάζοντας τον Υιό του Θεού, ο Ιουστίνος σημειώνει:

«Θύσον τω Θεώ θυσίαν αινέσεως, και απόδος τω Υψίστω τας ευχάς σου... Ούτε ουν θυσίας παρ' ημών λαμβάνει, ούτε ως ενδεής την αρχή ενετείλατο ποιείν» (Διάλ. Προς Τρύφωνα, κεφ. 22).

Ο Τερτυλλιανός (155-240) επίσης αναφέρει πολλά για τα Δείπνα των “αγαθών”, αλλά δεν αναφέρει συστηματική περιγραφή της Θείας Ευχαριστίας, γιατί η πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας δεν ήξερε τυποποιημένα συστήματα. Επαναλαμβάνω, ότι η λατρεία τότε ήταν ελεύθερη εκδήλωση της καρδιάς. Η περιγραφή πάντως την οποία μας αναφέρει, ομοιάζει πολύ με εκείνη του Ιουστίνου. Δηλαδή: Ανάγνωση ενός μέρους της Αγίας Γραφής, εποικοδομητικό κήρυγμα και μεγάλη προσευχή. Οι πιστοί όρθιοι και προς την Ανατολή στραμμένοι, με υψωμένα τα χέρια προσεύχονταν. Οι άνδρες είχαν ακάλυπτη την κεφαλή, οι γυναίκες καλυμμένη με ένα είδος πέπλου. Κανένα όμως σημείο δεν αναφέρει ο Τερτυλλιανός που να αφορά περίπου ευχές της μετουσίωσης της Θείας Ευχαριστίας. Τότε δεν υπήρχαν. Ούτε είχε ακουστεί ποτέ τέτοια διδασκαλία. Ούτε αναφέρει ο Τερτυλλιανός, ότι τα είδη του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται σε Σάρκα και Αίμα.

Οι αρχαίοι συγγραφείς λοιπόν και η Ιερά Παράδοση σάς καταγγέλλει.

Δεν μου διαφεύγει της προσοχής, ότι ορισμένοι από τους αρχαίους Πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο Ειρηναίος Λουγδούνου, ο Γρηγόριος ο Νύσσης, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, επηρεασμένοι από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λόγων του Κυρίου κατά τον “Μυστικό Δείπνο”, δυστυχώς νόμισαν ότι τα είδη του άρτου και του οίνου μεταβάλλονται σε σάρκα και αίμα. Αλλά η υποστήριξή τους στο θέμα αυτό, ήταν απλή εκδήλωση ευσέβειας, δεν ήταν δόγμα ή θεσμός.

Σεβόμενοι και εκτιμώντας τον αγιασμό του Θείου Πνεύματος, στα θεία αυτά δώρα, του άρτου και του οίνου, δέχονται την πνευματική μεταβολή, χωρίς ουσιαστική μετάλλαξη στη δομή της ουσίας.

Δεν μου διαφεύγει όμως και το άλλο, ότι από την εποχή ακριβώς αυτή, που άρχισε να παρουσιάζεται αυτό το φαινόμενο της δήθεν μεταβολής των στοιχείων, δεν έλειψαν ποτέ και οι πολέμιοι, τόσο στην Εκκλησία της Ρώμης, όσο και στην Εκκλησία της Ανατολής, οι οποίοι ερμήνευσαν σωστά το θέμα. Έτσι παρατηρούμε:

1) Τον Τερτυλλιανό (116-240) να ονομάζει τον άρτο σύμβολο του σώματος του Χριστού (Κατά Μαρκίωνα 4, 40 και 1, 14).

2) Τον Κλήμεντα τον Αλεξανδρέα (150-220) να διατυπώνει την αλληγορική θέση του θέματος, ως εξής: «Το αίμα οίνος αλληγορείται... Μυστικό σύμβολο η Γραφή αίματος αγίου οίνον ονόμασεν» (Παιδαγ. Α' 6 και β' 2).

3) Τον Ωριγένη (185-254) να μην έχει καταλήξει σε συγκεκριμένη τοποθέτηση της έννοιας του θέματος, αλλά στο ένα μέρος να ονομάζει τον άρτο της Θείας Ευχαριστίας «σώμα γεγόμενον δια την ευχήν», σε άλλο μέρος να δέχεται τα λόγια του Κυρίου ως αίμα και σάρκα Χριστού.

4) Τον Κυπριανό (200-258) να χρησιμοποιεί επανειλημμένως στη 63^η Επιστολή του τους όρους “Ostenditur Potest Vider” (που σημαίνει, δηλούται, δύναται να θεωρηθεί) περί του Σώματος και Αίματος του Κυρίου, στους οποίους πολύ καθαρά υπάρχει η έννοια του συμβολισμού των ειδών του άρτου και οίνου.

5) Τον Ευσέβιο Παμφίλου (265), πατέρα της εκκλησιαστικής ιστορίας, να λέει: «Εικότος την του σώματος Αυτού και του αίματος την υπόληψη επιτελούντες... Τούτο δήτα του θύματος την μνήμην επί τραπέζης εκτελείν δια συμβόλων τού τε σώματος Αυτού και του σωτηρίου αίματος κατά θεσμούς της Καινής Διαθήκης παραλείφοντες» (Ευαγγ. Αποδ. Α' 10).

6) Τον πολύ Αυγουστίνo (354-430) χρησιμοποιεί όρους Figura, οι οποίοι εμφανώς παρουσιάζουν τα είδη του

άρτου και του οίνου ως σύμβολα και εικόνα, καθώς επίσης και το πλήθος εκείνων που τον ακολούθησαν.

7) Τον βαθύτατης μορφώσεως άνθρωπο και επιφανή δάσκαλο της Σχολής της Αντιοχείας, τον σαφέστερο όλων, επίσκοπο Κύρου Θεοδώρητο (393-458), να λέει: **«Ουδέ μετά τον αγιασμόν της οικείας εξίσταται φύσεως, μένει γαρ επί της προτέρας ουσίας και τον σχήματος και του είδους και ορατά και απτά, οία και πρότερον ην... ου τήν φύσιν μεταβαλόν, αλλά την χάριν τη φύσει προστεθεικώς»** (Διάλ. Β' Μ 83, 165-167 και Διάλ. Α' Μ 83, 56).

8) Τον Πάπα Ιννοκέντιο τον Α' (402-417) να γράφει προς τον Αυτοκράτορα Αρκάδιο, τα εξής: «Τοις ημάς συμβόλοις προσελθείν ερρωμένως επιτρέπω».

9) Τον Πάπα Γελάσιο (492-496) να καταπολεμά την πλάνη της μεταβολής των στοιχείων.

10) Το βιβλίο “Αποστολικές Διαταγές”, το οποίο ευκρινέστατα μαρτυρεί: «Παραδούς ημίν τα αντίτυπα μυστήρια του τιμίου σώματος Αυτού και αίματος». «Την αντίτυπον του βασιλείου σώματος Χριστού δεκτήν Ευχαριστίαν προσφέρετε». «Ευχαριστούμε υπέρ του τιμίου αίματος του Ιησού Χριστού, του εκχυθέντος υπέρ ημών και του τιμίου σώματος, ου και αντίτυπα ταύτα επιτελούμεν».

Δεν μου διαφεύγει επίσης και η αλληγορική θέση και τοποθέτηση που έδιναν οι Αλεξανδρινοί στο θέμα αυτό, κατά τους πρώτους αιώνες.

Είναι καταφανές λοιπόν, ότι η αρχέγονη Εκκλησία διατηρούσε με σεβασμό το Αποστολικό σχέδιο του θείου Δείπνου ως αναμνηστικής Τελετής του τελεσθέντος έργου του εξιλασμού το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Σταυρό του Γολγοθά. Συνεπώς, η πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας δεν σχετίζεται με την πράξη της σημερινής, η οποία θέλει να έχει σταυρωτές ιερείς, μέσω των οποίων εκθρονίζει τον Υιό του Θεού

από το θρόνο της Δόξας Του, τον ξανα-σταυρώνει, χύνει το αίμα Του κάθε φορά που Τον θυσιάζει και προσκαλεί τους ανθρώπους, «άψασθαι και φαγείν και εμπήξαι τους οδόντας τη σαρκί και συμπλακῆναι». Δηλαδή, κατά τι ιερατείο, για να σωθούμε από την αμαρτία, πρέπει με τα δόντια μας, σαν θηρία, να καταξορκίσουμε τις σάρκες του Χριστού, να δημιουργήσουμε κάθε φορά ζημιά και βλάβη στο Πανάγιο Σώμα του θείου Λυτρωτή και να τον κατακρεουργήσουμε σαν κανίβαλοι. Υπάρχει λογική σε μία τέτοια διδασκαλία;

Η Ρωμαϊκή Εκκλησία προχώρησε ακόμα περισσότερο. Δημιούργησε και γιορτή της “μετουσίωσης – αγίας Δωρεάς”. «Αφορμή έδωσε η μοναχή (σ. σ. υστερική γυναίκα) Ιουλιανή... η οποία κάποια εσπέρα προσευχόμενη, είδε την πανσέληνο να έχει οπή (1246). Την οπτασία αυτή εξήγησε ως σημείο του γεγονότος, ότι στον κύκλο των εκκλησιαστικών εορτών έλλειπε εορτή προς τιμή της τελούμενης μετουσίωσης στη θεία Ευχαριστία. Η μετουσίωση είχε αναγνωριστεί ως δόγμα, 30 έτη πριν από τη μνημονευθείσα οπτασία της Ιουλιανής (υπό Ιννοκέντιου Γ΄)». «Αφορμή επίσης έδωσε το ψεύδος, ότι κάποιος ιερέας στη Βολσένη της Ιταλίας, κατά τη θεία Λειτουργία εξ απροσεξίας έριξε σταγόνα καθαγιασμένου οίνου επί του ειλητού (“αέρος”), όπου σχηματίστηκε αιματόχρους κηλίδα σε σχήμα όστιας. Τούτο θεωρήθηκε θαύμα. Ο Ρώμης Ουρβανός ο Δ΄ (1264)... (εξ αφορμής των ως άνω) καθιέρωσε την εορτή της αγίας Δωρεάς... κατά την οποία περιφέρεται η λεγομένη Monstrance ή Scitissinum, εντός του οποίου υπάρχει η καθαγιασμένη όστια της θείας Ευχαριστίας. Έτσι η Παπική Εκκλησία διαδηλεί το θρίαμβό της... και εύχεται την εκμηδένιση των εχθρών της» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.495).

Σε αυτά και άλλα παρόμοια ψεύδη και σκοταδισμούς στήριξαν τις Τελετές,

τις εορτές, τα παπαδικά τερτίπια και αντι-Βιβλικά ζιζάνια, τα οποία στην πραγματικότητα αποτελούν τα ανάποδα της θρησκείας μέσα και των αποστόλων του σκότους τα κατασκευάσματα. Σε αυτά στήριξαν τις δοξασίες τους και την εμπορική επιχείρησή τους. Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους!

Πρέπει να παρατηρήσουμε ακόμη, ότι το “ζέων – ύδωρ” το οποίο αναμιγνύεται με τον οίνο μέσα στο “Ποτήριο”, τι γίνεται; Συμμεταβάλλεται και αυτό μεταστοιχειωμένο; Και σε τι; Σε κρασί και κατόπιν σε αίμα; Αλλά ο Κύριος μίλησε μόνο περί του “γεννήματος της αμπέλου”. Αυτά είναι σοβαρά ερωτήματα και αν σεβόμαστε το Λόγο του Θεού, πρέπει και σοβαρά να μας απασχολήσουν.

Από νωρίς σχεδόν (6^{ος} αιώνας) που άρχισε η ζύμωση των Μυστηρίων, δημιουργήσαν και βαθμιαία παρουσίασαν και τα εκκλησιαστικά δράματα ή Μυστήρια. Την εποχή εκείνη δραματοποίησαν και τη Θεία Ευχαριστία και την ονόμασαν “Θεανδρικό Μυστήριο”.

Πρώτος ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Θεοφύλακτος (933-956) εισήγαγε την τέλεση αυτών στους ναούς... Υπήρχαν υποστηρικτές και πολέμιοι των εκκλησιαστικών δραμάτων... Στη Βιβλιοθήκη του Βατικανού, σε χειρόγραφο της 14^{ης} εκατονταετηρίδας, ο καθηγητής Σ. Λάμπρος βρήκε εννέα εκκλησιαστικά δράματα (Έγερση του Λαζάρου, Βαϊφόρος, Τράπεζα, Νιπτήρ, Προδοσία του Ιούδα, Άρνηση του Πέτρου, Εξουθένωση του Ηρώδη, Σταύρωση, Ψηλάφηση από τον Θωμά)» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.425-426).

Τελειώνοντας το θέμα του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας, θα το κλείσω, όχι με δικά μου συμπεράσματα, αλλά με σαφείς δηλώσεις και επίσημες εξηγήσεις δύο τουλάχιστον Πανεπιστημιακών δασκάλων, για να αποδείξω για μια ακόμα φορά, ότι η πραγματική

αλήθεια υποστηρίζεται μερικώς έστω και από εκείνους, και η οποία τους παρουσιάζει ότι δεν συμφωνούν με τον εαυτό τους, με όσα λένε και με όσα γράφουν.

1) Ο κ. Π. Τρεμπέλας, στο βιβλίο του “Τελεσιουργία της Θείας Ευχαριστίας”, σελ.3-4, γράφει: «Αναμφίβολα η μορφή υπό την οποία προσφέρουμε σήμερα στα θυσιαστήρια τη θεία αναφορά δεν είναι καθ’ όλα η ίδια με εκείνη την οποία η τελεσιουργία αυτή είχε κατά τους πρώτους Χριστιανικούς αιώνες». Και ενώ ομολογεί αυτή την αλήθεια ο κ. Τρεμπέλας, κατόπιν στο βιβλίο του “Δογματική”, προσπαθεί σε 96 μεγάλες σελίδες να αποδείξει τα αναλλοίωτο του θεσμού αυτού και το αμετακίνητο του αρχικού σχεδίου της τελετής ταύτης. **Συμφωνεί με τον εαυτό του;**

2) Ο επίσης καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Δ. Ν. Μωραΐτης, στο βιβλίο του “Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας”, σελ.72-73, γράφει: «Μπορεί να θεωρηθεί ως βέβαιο, ότι οι Χριστιανοί των χρόνων εκείνων (σ. σ. Αποστολική και Μεταποστολική εποχή) τελούντες τη Θεία Ευχαριστία, προσπάθησαν κατά το δυνατόν να μιμηθούν τα τετελεσμένα κατά τον Μυστικό Δείπνο, θεωρώντας τον Κύριο ως πνευματικά παρόντα».

Εάν όμως δέχονταν τη “Μετουσίωση”, δεν θα πίστευαν ότι ο Κύριος ήταν παρών πνευματικά, αλλά πραγματικά, όπως ορίζει το μεταγενέστερο δόγμα περί Μετουσίωσης.

Στη συνέχεια ο κ. Μωραΐτης γράφει:

«Η ιεροτελεστία αρχικά ήταν απλούστατη. Ένας από τους Αποστόλους, εφόσον αυτοί ήταν παρόντες, λάβαινε τη θέση του Κυρίου, διευθύνοντας το δείπνο και την τελετή του μυστηρίου (σ. σ. τότε δεν λεγόταν “μυστήριο”). Στην κατάλληλη στιγμή, ενώ όλοι ήταν γύρω στην τράπεζα, λάμβανε τον άρτο και ευλογώντας τούτον, τον έκοβε με το χέρι και διέμενε στους συνδαιτυμόνες, επαναλαμβάνοντας τα

λόγια του Κυρίου: *«Λάβετε φάγετε· τοῦτό ἐστι τὸ σῶμά μου»*, κλπ. Είναι πιθανόν ότι τα τεμάχια του αγιασμένου άρτου τίθονταν πάνω σε δίσκο προς διανομή. Έπειτα λάβαινε το ποτήριο και αφού ευλογούσε τον εντός αυτού (ερυθρό) οίνο, έπινε από αυτό πρώτος και μετά προσέφερε το ποτήριο στους πιστούς, λέγοντας πάλι τα λόγια του Κυρίου: *«Πίετε ἐξ αὐτοῦ πάντες· τοῦτο ἐστι τὸ αἷμά μου»*, κλπ. Η όλη ιεροτελεστία τελείωνε πιθανότατα με ευχαριστήρια ευχή και δοξολογία».

Ενώ λοιπόν γράφει αυτές τις ιστορικές αλήθειες ο κ. Μωραΐτης, δεν παύει παράλληλα να υποστηρίζει όσα και ο κ. Τρεμπέλας περί του αναλλοίωτου του θεσμού της μετουσίωσης και του αμετακίνητου σχεδίου του. Συμφωνεί με τον εαυτό του; Και η διδασκαλία αυτή δεν είναι ατομική. Είναι επίσημη θεολογική διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας.

Άλλο επίσης σοβαρό παράδειγμα της επίσημης αυτής διδασκαλίας, που παρουσιάζει ότι δεν συμφωνεί με τον εαυτό της, είναι στο σημείο εκείνων που παίρνουν – κοινωνούν τα στοιχεία του άρτου και του οίνου. Επίσημα από της θεολογικής έδρας διδάσκονται τα εξής:

«Κοινωνοί του Μυστηρίου από αμφοτέρα τα είδη είναι όλοι οι βαπτισμένοι, **οὔτε να νήπια εξαιρούνται**, οι οποίοι όμως, πρέπει να δοκιμάζουν τους εαυτούς τους και έτσι με κάθε νηφαλιότητα στο Μυστήριο να προσέρχονται, με ειλικρινή μετάνοια προκαθαρίζοντας τους εαυτούς τους από καθετί, για το οποίο αισθάνονται τη συνείδησή τους να χτυπά αυτούς».

Εύλογο όμως είναι το ερώτημα: Τα νήπια, έχουν την ικανότητα να δοκιμάζουν τους εαυτούς τους “με κάθε νηφαλιότητα”, για να λάβουν μέρος στη Θεία Ευχαριστία; Ασφαλώς, όχι! Αλλά θα μου πείτε: Τα νήπια δεν έχουν συνείδηση ούτε αμαρτία. Απλά μεταλαμβάνουν από τα θεία Δώρα ως βαπτισμένα. Ο Λόγος του Θεού όμως λέει: *«δοκιμα-*

ζέτω δὲ ἄνθρωπος ἑαυτόν, καὶ οὕτως ἐκ τοῦ ἄρτου ἐσθιέτω καὶ ἐκ τοῦ ποτηρίου πινέτω· ὁ γὰρ ἐσθίων καὶ πίνων ἀναξίως κρῖμα ἑαυτῷ ἐσθίει καὶ πίνει, μὴ διακρίνων τὸ σῶμα τοῦ Κυρίου – Ἀς εξετάζει προσεκτικὰ λοιπὸν ὁ ἄνθρωπος τον εαυτό του, καὶ ἔτσι ας τρώει ἀπὸ τον ἄρτο καὶ ας πίνει ἀπὸ το ποτήρι. Γιατί ὅποιος τρώει καὶ πίνει ἀνάξια, καταδίκη γιὰ τον εαυτό του τρώει καὶ πίνει, ἐπειδὴ δεν διακρίνει τὸ σῶμα του Κυρίου» (Α' Κορ.11:28-29). «Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς δοκιμάζετε – Τους εαυτοὺς σας εξετάζετε ἀν εἰστε σὴν πίστη, τους εαυτοὺς σας δοκιμάζετε» (Β' Κορ.13:5).

Τὸ νήπιο λοιπὸν ἔχει πίστη, ἔχει ἀντίληψη; Ἐχει τὴν ικανότητα νὰ δοκιμάσει τον εαυτό του; Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν ὅτι αὐτὴ ἡ διδασκαλία εἶναι τραγέλαφος. Εἶναι τὰ “ετεροειδῆ σπέρματα”, τὰ ὁποῖα ἀπαγόρευσε ὁ Θεός: «Οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον, ἵνα μὴ ἁγιασθῇ τὸ γένημα καὶ τὸ σπέρμα, ὃ ἐὰν σπείρης μετὰ τοῦ γενήματος τοῦ ἀμπελῶνός σου. οὐκ ἄροτριάσεις ἐν μόσχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό. οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον, ἔρια καὶ λίνον, ἐν τῷ αὐτῷ – Δεν θα σπείρεις στὸν ἀμπελῶνα σου ετεροειδῆ σπέρματα, γιὰ νὰ μὴ μολυνθεῖ ὁ καρπὸς καὶ τὸ σπέρμα, ποὺ ἐσπείρες μαζί με τὸν καρπὸ τοῦ ἀμπελῶνα σου. Δεν θα ἀροτριώσεις με μοσχάρι καὶ ὄνο μαζί. Δεν θα φορᾷς σύμμικτο ἐνδυμα, μάλλινον καὶ λινάρι μαζί» (Δευτ.22:9-11).

Ἀγαπητέ Γέροντα. “Ἡ Γραφή τῆς Ἀλήθειας” ὁδηγεῖ τὸν ἄνθρωπο – μελετητὴ «εἰς ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ καὶ πατρὸς καὶ τοῦ Χριστοῦ, ἐν ᾧ εἰσὶ πάντες οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως ἀπόκρυφοι – σε ἐπίγνωσιν τοῦ μυστηρίου τοῦ Θεοῦ, καὶ Πατέρα καὶ τοῦ Χριστοῦ, στὸν ὁποῖο ὅλοι οἱ θησαυροὶ τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως εἶναι ἀπόκρυφοι» (Κολ.2:2-3).

Ὁ τρόπος τῆς μετάληψης διαφωνεῖ με τὴν Ἁγία Γραφή

Ὁ τρόπος καὶ ὁ σκοπὸς γιὰ τὸν ὁποῖο προσφέρουν οἱ παπαδικές Εκκλησίες τὰ “Τίμια Δώρα”, βρίσκεται σὲ τέλεια ἀντίθεση με τὴ “Γραφή τῆς Ἀλήθειας”. Ὅπως σημείωσα προηγουμένως, ἡ Ἁγία Γραφή ὀρίζει νὰ λαμβάνονται τὰ θεία Δώρα ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ εὐλικρινὰ ἔχουν πιστέψει, μετανοήσῃ καὶ ἔχουν βεβαιότητα τῆς σωτηρίας τους μέσω τοῦ ἐξιλαστήριου Αἵματος τοῦ Θεοῦ Λυτρωτῆ. Οἱ παπαδικές ὁμως Εκκλησίες προσφέρουν τὰ “Τίμια Δώρα” γιὰ νὰ λάβει ἄφεση ἀμαρτιῶν αὐτὸς ποὺ θα κοινωνήσῃ. Γι’ αὐτὸ λέει ὁ ἱερέας στὸν καθέναν τὴ στιγμὴ ποὺ κοινωνεῖ: «Εἰς ἄφεσιν σου ἀμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον». Αὐτὸ παρουσιάζει ὅτι ὑπάρχει πλήρης διαφωνία με τὴν Ἁγία Γραφή.

Διαφωνία ἐπίσης ὑπάρχει μεταξύ τῆς Θείας Ευχαριστίας καὶ τοῦ Μυστηρίου τῆς Εὐχομολόγησής. Με τὸ Μυστήριο τῆς Εὐχομολόγησής, υποστηρίζεται, ὅτι λαμβάνει ὁ ἀμαρτωλὸς τὴν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν του. Πότε ὁμως λαμβάνει αὐτὴ τὴν περίφημη ἄφεση ὁ ἀμαρτωλός; Ὅταν ἐξομολογεῖται στὸν ἱερέα ἢ ὅταν μεταλαμβάνει “Τὰ Ἀχραντα Μυστήρια;”

Υπάρχει ἐπίσης πλήρης ἀντίφαση καὶ σὲ αὐτὴ τὴν Θεία Λειτουργία. Κατὰ τὴν τέλεση ἐκφωνεῖ ὁ ἱερέας: «**Πρόσχωμεν τὰ ἅγια τοῖς ἁγίοις**». Δηλαδή, ας προσέξουμε με κάθε τρόπο τὰ ἅγια, γιὰτὶ αὐτὰ προορίζονται μόνο γιὰ τοὺς ἁγίους ποὺ εἶναι σὲ θέση νὰ κοινωνοῦν.

Με ποία λογικὴ ὁμως προσφέρονται στὴ συνέχεια τὰ δώρα αὐτὰ στοὺς ἀνθρώπους γιὰ τὴν ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν τους; Δηλαδή, προσφέρονται σὲ ἀμαρτωλοὺς. Οἱ ἴδιοι ὁμως φώναξαν λίγο πρὶν, ὅτι εἶναι ἅγια ποὺ προορίζονται μόνο γιὰ τοὺς ἁγίους. Χαίρε βάθος ἀμέτρητο.

Οι θεολογικοί αυτοί όροι και θεσμοί είναι απ' άκρου εις άκρον αθεολόγητοι και δεν προσθέτουν καμία συγκεκριμένη έννοια και κατανοητή διδαχή.

Τα θεία αυτά Δώρα προσφέρονται επίσης από το παρείσακτο ιερατείο, για να κατοικήσει μέσω αυτών ο Χριστός, στις καρδιές των ανθρώπων. Ούτε και αυτό είναι σωστό. Ο Χριστός κατοικεί στις καρδιές των ανθρώπων μόνο όταν αναγεννηθούν. Η αναγέννηση είναι εκείνη που κάνει την καρδιά των αμαρτωλών "Ναό του Αγίου Πνεύματος". «Οὐκ οἶδατε ὅτι ναὸς Θεοῦ ἐστε καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν; – Δεν ξέρετε ὅτι ναὸς Θεοῦ εἰστε, καὶ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοικεῖ μέσα σας;» (Α' Κορ.3:16, 6:19), «ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς... καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός – Θα κατοικήσω μέσα τους... καὶ θα εἶμαι Θεός τους καὶ αὐτοὶ θα εἶναι λαός Μου» (Β' Κορ.6:16). Αφού λοιπόν ο αναγεννημένος Χριστιανός είναι "Ναός του Θεού", τι λέτε παπάδες, ο Θεός δεν κατοικεί στο Ναό Του;

Όταν ο απ. Παῦλος έγραφε προς τους Εφεσίους, αναφερόμενος στην πίστη τους, τους πληροφορεί: «ἐν ᾧ καὶ πιστεύσαντες ἐσφραγίσθητε τῷ Πνεύματι τῆς ἐπαγγελίας τῷ ἁγίῳ... κατοικήσαι τὸν Χριστὸν διὰ τῆς πίστεως ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν... ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν τὸ πλῆρωμα τοῦ Θεοῦ – αφού καὶ πιστεύσατε σφραγιστήκατε με τὸ Πνεῦμα τῆς υπόσχεσης τοῦ Ἁγίου... να κατοικήσει ὁ Χριστός μέσω τῆς πίστεως στις καρδιές σας... για να γεμίσετε με ὅλη τὴν πληρότητα τοῦ Θεοῦ» (Εφεσ.1:13, 3:17, 19).

Με τις αντι-Βιβλικές διδασκαλίες τους οι ιερεῖς παρουσιάζονται ως αρχιτέκτονες, οι οποίοι με ένα κομμάτι ψωμί και με λίγο κρασάκι κατασκευάζουν έναν Χριστό και Τον τοποθετοῦν μόνο εκείνοι στην καρδιά του ανθρώπου. Ο Θεός όμως θέλει χωρίς τη μεσολάβηση άλλου, ιερέα ή μεσίτη, να κατακτήσει την ανθρώπινη καρδιά, ελκύνοντάς την με τους δεσμούς της αγάπης Του. Δεν

χρειάζεται λοιπόν ο ιερέας με το ψωμάκι και το κρασάκι, αλλά «καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην». Γι' αυτή την καρδιά υπόσχεται ο Θεός ὅτι «οὐκ ἐξουδενώσει – δεν θα την καταφρονήσει» (Ψαλμ.50:17).

Να αφήσουμε λοιπόν τα σχέδια του Θεοῦ αμετακίνητα και να ικανοποιηθούμε με την "άπαξ – μία φορά" τελεσθείσα θυσία του Λυτρωτή. Ας μην προσπαθούμε να οικοδομήσουμε ὅσα το χέρι του Θεοῦ κατεδάφισε. Είναι απόλυτη η ανάγκη να επιστρέψουμε στην Ορθοδοξία των Πατέρων μας και να ξαναβρούμε το αρχικό πολίτευμά της.

Λίγο διάλλειμα για σκέψεις

Αγαπητέ αδελφέ. Αρκετές φορές στις δηλώσεις σας προς το λαό λάβατε σωστές θέσεις. Το έτος 1968 δηλώσατε τα εξής ωραία: «Πρέπει να ερευνήσουμε τις πηγές και να βρούμε πώς ακριβώς ήταν (η Λατρεία) στα πρώτα χρόνια του Χριστιανισμού». «Καμία φωνή να μην σιωπήσει εντός της απέραντης συναυλίας των Εκκλησιών και ὅλου του κόσμου». Σε μία άλλη δήλωσή σας, τονίσατε τα εξής: «Τα δόγματα ας τα κλείσει κάθε Εκκλησία στο θησαυροφυλάκιό της και με το κάλυμμα αυτό να εκδώσουμε το κοινό νόμισμα της αγάπης».

Οι ωραίες και συγκινητικές αυτές δηλώσεις σας με ενθαρρύνουν ακόμη περισσότερο, να λάβω μέρος στην εξερεύνηση των αρχαίων πηγών και να βοηθήσω τη θεάρεστη αυτή προσπάθεια. Θα προχωρήσω σε ὅλα τα εκκλησιαστικά θέματα. Θα παραθέσω τις αρχαίες πηγές, τις οποίες καθώς βλέπετε συγκρίνω με τις νεότερες, με την ελπίδα, ὅτι θα βοηθήσω στην καλλιέργεια της πίστεως, της εγκαρδιότητας και της ανακάλυψης του πολιτεύματος της αρχέγονης Εκκλησίας, για να γίνει ὄχι μόνο ένωση θεολογική, αλλά προ πάντων ενότητα καρδιών, πρακτική.

Με βάση την ιεροπρέπεια της Θείας Ευχαριστίας, τη λεπτότητα στην έρευνά της και τη σοβαρότητα προς ένα τέτοιο θέμα θεϊκής επινόησης, επιβάλλουν την ενδογενή και εξονυχιστική έρευνα, ανάλυση και διύλιση, για την εύρεση της ανόθευτης αλήθειας με κάθε ακριβολογία, σε μήκος και σε πλάτος. Και τούτο γιατί μας ενδιαφέρει η Ορθοδοξία των πατέρων μας – εκείνων που έθεσαν τα θεμέλιά της και θυσιάστηκαν για την επικράτησή της. Έχω την πεποίθηση ότι αυτό έκανα στο θέμα αυτό σε μήκος και σε πλάτος.

Διάβασα κάποτε μία σκέψη, που σαν παράδειγμα θα μας είναι χρήσιμη να την παραλληλίσω στην ενδοσκοπική εξέταση του θέματος της Θείας Ευχαριστίας.

Κάποτε ένας άνθρωπος φύτεψε σε ένα μικρό δοχείο ένα δεντράκι Δρυός. Το δέντρο αυτό αναπτυσσόμενο, γίνεται πελώριο. Μετά από λίγο χρόνο οι ρίζες του δέντρου άρχισαν να περιπλέκονται και να συσφίγγονται μεταξύ τους στον περιορισμένο εκείνο χώρο. Ο χώρος αυτός, δεν ήταν δυνατόν να δώσει στο δέντρο τη δύναμη να αναπτυχθεί σύμφωνα με το φυσικό του οργανισμό. Το δέντρο ήταν προορισμένο από τη φύση του να γίνει μεγάλο, αλλά το έδαφος στο οποίο ήταν φυτεμένο ήταν ακατάλληλο. Ήταν επομένως ουτοπία η προσπάθεια του ανθρώπου εκείνου να νομίζει ότι ένα δέντρο που έχει μέσα του την ορμή της γιγαντιαίας ανάπτυξης, να μπορεί να μεγαλώνει σε ένα τόσο περιορισμένο χώρο. Πλην όμως ο άνθρωπος εκείνος δεν ήταν ικανός να καταλάβει, ότι ο περιορισμένος χώρος έθετε σε κίνδυνο το δέντρο, αλλά και το μικρό δοχείο που θα συνέτριβαν οι ρίζες του. Αναμένοντας δε να έρθει η στιγμή που το ίδιο το έδαφος θα στρεφόταν εναντίον του και τότε ο “μωρόσοφος” καλλιεργητής του δέντρου θα εννοούσε την πλάνη του. Τότε

θα καταλάβαινε ότι το δέντρο αυτό δεν φυτεύεται σε μικρό δοχείο, αλλά και μια φωνή μέσα του θα του έλεγε: Ανέβα στην κορυφή του βουνού και φύτεψε το δέντρο σου εκεί πάνω, για να φαίνεται από όλα τα μέρη και να μάχεται εναντίον όλων των αντίθετων ανέμων.

Νομίζω, αγαπητέ αδελφέ, το παράδειγμα αυτό βοηθά πολύ στην πλήρη κατανόηση του θέματος της Θείας Ευχαριστίας. Παραλληλίζοντάς το με τη γιγαντιαία ανάπτυξη του έργου του θείου Λυτρωτή, βλέπουμε ότι το “Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας” το περιορίζει στο στενό χώρο του Ναού και σε ένα λεγόμενο “ειδικό” πρόσωπο, τον ιερέα. Ο θείος Λυτρωτής είναι η Δρυς των ορέων και δεν είναι δυνατόν να συσφίχτεί στα είδη του Άρτου και του Ποτηρίου του θείου Δείπνου. Η διδασκαλία αυτή δεν προσφέρει τη δύναμη ανάπτυξης του πνευματικού οργανισμού των πιστών, αλλά δεν είναι και ανάλογη με το φυσικό οργανισμό του Χριστού, ως πανταχού παρόντος. Ο Λυτρωτής είναι προορισμένος «*πρὸ καταβολῆς κόσμου*» να γίνει η Μεγάλη «*ρίζα τού Δαυίδ*», η οποία όπως το δέντρο θα σκεπάσει όλο το πλήθος των λυτρωμένων. Εκεί όμως που καλλιεργείται από τις Εκκλησίες, η Ρίζα αυτή, το έδαφος είναι τελείως ακατάλληλο και ο χώρος περιορισμένος για τη γιγαντιαία ανάπτυξή της.

Ήρθε λοιπόν η στιγμή να σηκωθεί το έδαφος – όσοι δεν υποφέρουν το μικρό δοχείο στο οποίο φύτεψαν και καλλιεργούν το Μεγάλο Δέντρο, τον αχώρητο Θεό, και να φωνάξει: Σηκωθείτε, ξυπνήστε! Φυτέψτε το δέντρο αυτό την κορυφή του βουνού, όχι μόνο εκεί που ιερουργεί ο ιερέας και μυστηριοποιεί τα αμυστηριοποίητα και κάνει ακατανόητα τα τόσο απλά και δύσκολους τους λαξευμένους δρόμους.

Το Μυστήριο της Εξομολογήσεως

Αγαπητέ αδελφέ,

Σε όλες σχεδόν τις αποκαλύψεις Του, ο Θεός, επιθυμεί να δείξει στον άνθρωπο την κυριότερη ιδιότητά Του, ότι **είναι Ελεήμων**. Πολλά είναι τα σημεία της Αγίας Γραφής στα οποία αναφέρεται η ιδιότητα αυτή του Θεού, ως Ελεήμονος. «*ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι, λέγει Κύριος, καὶ οὐ μηνιδῶ ὑμῖν εἰς τὸν αἰῶνα – Γιατί ἐλεήμων εἰμαι ἐγώ, λέει ο Κύριος, καὶ δεν θα εἶμαι οργισμένος με εσάς για πάντα*» (Ιερ.3:12). Ο τονισμός αυτός της ιδιότητας του Θεού, ότι είναι Ελεήμων, μας παρουσιάζει την άγια πρόθεσή Του να δώσει αμνηστία και να παραχωρήσει χάρη στους αμαρτωλούς. Η παραβιασθείσα όμως από τον αμαρτωλό θεία Δικαιοσύνη δεν ήταν δυνατόν να έμνε ανικανοποίητη. Ο Θεός, ως δίκαιος, δεν μπορούσε να αρνηθεί το χαρακτηριστήρα της αγιότητας και της Δικαιοσύνης Του. Η αμαρτία έπρεπε να τιμωρηθεί. Άξιζε τον θάνατο. Δεν έπρεπε να αγνοηθεί. Εάν ο Θεός δεν τιμωρούσε την αμαρτία, δεν θα ήταν Δίκαιος. Για το λόγο αυτό, «*ὅτε ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου*», ο Χριστός με το σταυρικό Του θάνατο, ικανοποίησε τη θεία Δικαιοσύνη και αποκατάστησε την επικοινωνία μεταξύ Θεού και ανθρώπων, την οποία είχε διακόψει η αμαρτία.

Πριν από την αποκατάσταση αυτή ο προφήτης του Θεού, είπε: «*τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διῴστωσιν ἀναμέσον ὑμῶν καὶ ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ – τα ἁμαρτήματά σας έβαλαν χωρίσματα ανάμεσα σε εσάς και ανάμεσα στον Θεό*» (Ησ.59:2). Μετά τον εξιλαστήριο θάνατο όμως του θείου Λυτρωτή, το Πνεύμα του Θεού διακηρύττει: «*Δικαιωθέντες οὖν ἐκ πίστεως εἰρήνην ἔχομεν πρὸς τὸν Θεὸν διὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, δι' οὗ καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐσχήκαμεν τῇ πίστει εἰς τὴν χάριν ταύτην ἐν ᾗ ἐστήκα-*

μεν, καὶ καυχόμεθα ἐπ' ἐλπίδι τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ – Δικαιωμένοι, λοιπόν, ἀπὸ τὴν πίστι, ἔχομε εἰρήνη με τὸν Θεὸ μέσω τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, μέσω τοῦ Οποίου ἔχομε καὶ τὴν εἰσοδο με τὴν πίστι στη χάρι αὐτῇ στην οποία ἔχομε σταθεί· καὶ καυχιόμαστε για τὴν ἐλπίδα τῆς δόξας τοῦ Θεοῦ» (Ρωμ.5:1-2).

Ο δρόμος λοιπόν για τη σωτηρία είναι ελεύθερος. Δεν υπάρχει πια κανένα εμπόδιο, για να βαδίσει ο αμαρτωλός προς την παρουσία του Ελεήμονος Θεού. Εκεί είναι τα πραγματικά “Άγια των Αγίων”, και εκεί προσκαλείται, να λάβει δια της πίστεως στον Θείο Λυτρωτή την άφεση των αμαρτιών του από την καταδίκη του θανάτου. «*τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων· τίς ὁ κατακρινῶν; Χριστὸς ὁ ἀποθανών, μᾶλλον δὲ καὶ ἐγερθεὶς, ὃς καὶ ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὃς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν. τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; – Ποιος θα κατηγορήσει τοὺς ἐκλεκτοὺς τοῦ Θεοῦ; Ο Θεὸς εἶναι πὺν δικαίωνει. Ποιος εἶναι αὐτὸς πὺν θα τοὺς κατακρίνει; Ο Χριστὸς εἶναι Αὐτὸς πὺν πέθανε, ἀλλὰ περισσότερο καὶ ἐγέρθηκε, ὁ Οποῖος καὶ εἶναι στα δεξιὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ Οποῖος καὶ μεσιτεύει για μας. Ποιος θα μας χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ;*» (Ρωμ.8:33-35).

«Ελεήμων Εγώ εἰμαι, λέει ο Κύριος». Η ιδιότητά του αυτή Τον ώθησε να αναζητήσει τρόπους με τους οποίους θα ικανοποιούσε τις απαιτήσεις της Θείας Του Δικαιοσύνης και συγχρόνως θα χορηγούσε στον αμαρτωλό την άφεση των αμαρτιών του. «*Κυρίῳ τῷ Θεῷ ἡμῶν οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ οἱ ἰλασμοί – Στον Κύριο τὸν Θεὸ μας εἶναι οἱ οἰκτιρμοὶ καὶ οἱ ἰλασμοί*» (Δαν.9:9).

Πώς μπορεί λοιπόν ο αμαρτωλός να αποκτήσει τη σωτηρία του και τη χάρη

του Θεού; Με τη μετάνοια και την πίστη στο λυτρωτικό έργο του Ιησού Χριστού. Όταν δηλαδή, μετανοώντας εξομολογηθεί την αμαρτωλότητά του στον πανταχού παρόντα Θεό. Έτσι ο αμαρτωλός γίνεται κάτοχος της Χάριτος και της σωτηρίας, η οποία είναι «*Θεοῦ δῶρον*» (Εφεσ.2:8).

Η Χάρη, είναι θεία δωρεά, από καμία προσδιορισμένη ανθρώπινη συνθήκη. Η σωτηρία δηλαδή είναι δώρο της θείας αγάπης, ο δε φυσικός άνθρωπος δεν μπορεί να καταστήσει τον εαυτό του αξιόμισθο και δικαιούχο αναμένοντας τη Χάρη ως κάποια αμοιβή, την οποία οφείλει να απονείμει σε αυτόν ο Θεός. Αξιώνόμαστε τη θεία Χάρη όχι για τα δικά μας έργα, αλλά για την ευσπλαχνία του Θεού.

Με το πνεύμα αυτό έγραψαν και με θεία έμπνευση διακήρυξαν το χαρμόσυνο άγγελμα της σωτηρίας και της εν Χριστώ Χάριτος αυτοί που έγιναν «*ἐπόπται γεννηθέντες τῆς ἐκείνου μεγαλειότητος – αυτόπτες μάρτυρες της μεγαλειότητος Εκείνου*» (Β' Περ.1:16), λέγοντες: «*Πίστευσον ἐπὶ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ σωθήσῃ – Πίστεψε στον Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, και θα σωθεῖς*» (Πραξ.16:31), καθώς επίσης «*ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν (στον Θεό), πιστός ἐστι καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρῶσιν ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας – Αν ομολογούμε τις αμαρτίες μας (στον Θεό), είναι πιστός και δίκαιος, για να αφήσει σ' εμάς τις αμαρτίες και να καθαρίσει εμάς ἀπὸ κάθε ἀδικία*» (Α' Ιν.1:9).

Ακολουθώντας την ίδια γραμμή «*ἐπὶ τῷ θεμέλιῳ τῶν ἀποστόλων – πάνω στο θεμέλιο των ἀποστόλων*» (Εφεσ.2:20), αυτοί που τους διαδέχτηκαν, Αποστολικοί συγγραφείς, είπαν: «Ούτε από τον εαυτό μας δικαιούμαστε ούτε με τη δική μας σοφία ή σύνεση ή έργα, αλλά δια της πίστεως» (Κλήμης Ρώμης Α' Κορ.).

Ο Θεοκίνητος αυτός τρόπος άλλαξε όταν παρά τη βούληση του Θεού συστήθηκε το «ειδικό ιερατείο». Σκοπός

του ήταν να κυριαρχήσει στις συνειδήσεις των ανθρώπων. Γι' αυτό θέσπισε το «Μυστήριο της Εξομολογήσεως» στον ιερέα και με τα καμώματά τους αυτά θόλωσαν το σχέδιο της Πατρικής αγάπης του Θεού προς τον άνθρωπο. Το Μυστήριο αυτό έθεσαν ως βάση και προϋπόθεση της σωτηρίας και της Χάριτος. Σύμφωνα με τη διδασκαλία αυτή του ιερατείου, όχι του Θεού, ο αμαρτωλός δεν συγχωρείται πια από τον Θεό μέσω του Λυτρωτή Χριστού, αλλά «μέσω του ιερέα». Έτσι παραμερίστηκε ο Χριστός, ο Οποίος θυσιάστηκε για να αποκτήσει ως αντιπρόσωπος του ανθρώπου το χάρισμα της απονομής της Χάριτος, και τη θέση την πήρε ο ιερέας, σφετεριζόμενος το απαράβατο αυτό Υπουργήμα του Υιού του Θεού. Πόσο τούτο έχει ή όχι Βιβλική, ιστορική και της Ιεράς Παράδοσης, βάση, θα δούμε στη συνέχεια.

Η εξομολόγηση και η άφεση στην Παλαιά Διαθήκη

Από την εποχή που ο άνθρωπος έδωσε το δείγμα της παρακοής του στην εντολή του Θεού, έγινε ένα αμαρτωλό πλάσμα. Από τότε έχει την ροπή προς την αμαρτία. Ο Θεός, με την άπειρη αγάπη Του ως σύμμαχο, αναζήτησε τρόπους παροχής του θείου Ελέους Του προς το πλάσμα Του. Χρησιμοποίησε αρκετούς. Εφόσον όμως η θεία Δικαιοσύνη παρέμενε ανικανοποίητη, οι τρόποι αυτοί δεν ήταν δυνατόν να αποδώσουν τους καρπούς της αναγέννησης και υιοθεσίας. Εξασφάλιζαν μόνο την ευμένεια του Θεού, ώστε να μπορεί ο Δημιουργός να επιβλέπει προς τον άνθρωπο με ευσπλαχνία για την προστασία του, με την προοπτική της ελπίδας στο εξιλαστήριο έργο του Ιησού Χριστού. Οι τρόποι αυτοί ήταν οι θυσίες των ζώων, τις οποίες συνέστησε να γίνονται από τους ιερείς. Οι αμαρτάνοντες δηλαδή, έθεταν τα χέρια τους ή ο αρχιερέας τα δικά του στην κεφαλή των ζώων και εξομολογούμενοι τις α-

μαρτίες τους, τις μεταβίβαζαν με κάποιο τρόπο προς τα ζώα, τα οποία προορίζονταν για θυσία ή για αποπομπή. Η εντολή του Θεού για την προκειμένη περίπτωση ήταν η εξής:

«Εάν δὲ ψυχὴ ἀμάρτη... καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἀμαρτίαν, περὶ ᾧ ἡμάρτηκε κατ' αὐτῆς, καὶ οἶσει περὶ ᾧ ἐπλημμέλησε Κυρίῳ, περὶ τῆς ἀμαρτίας ἧς ἡμαρτε, θήλυ ἀπὸ τῶν προβάτων, ἀμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν, περὶ ἀμαρτίας· καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀμαρτίας αὐτοῦ, ἧς ἡμαρτε, καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία... καὶ συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον, καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαριεῖ· καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα. καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον, καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβατον, καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον – Καὶ εἰάν μία ψυχὴ ἀμαρτήσῃ... καὶ ἀναγγεῖλει τὴν ἀμαρτίαν, γὰρ αὐτὰ που ἀμάρτησε με αὐτήν. Καὶ θὰ φέρει γι' αὐτὰ που ἀμάρτησε στὸν Κύριο, γὰρ τὴν ἀμαρτίαν που ἀμάρτησε, ἓνα θηλυκὸ ἀρνὶ ἀπὸ πρόβατα ἢ ἓναν τράγο ἀπὸ κατσίκια γὰρ προσφορά περὶ ἀμαρτίας· καὶ ὁ ἱερεὺς θὰ κάνει ἐξιλέωση γι' αὐτὸν γὰρ τὴν ἀμαρτίαν του, τὴν ὁποία ἀμάρτησε... Καὶ ἀφοῦ τελειώσῃ νὰ κάνει ἐξιλέωση γὰρ τὸ ἅγιον καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου, καὶ τὸ θυσιαστήριον... θὰ φέρει τὸν ζωντανὸ τράγο. Καὶ θὰ ἐπιθέσῃ ὁ Ααρὼν τὰ δύο χεῖρα του πάνω στὴν κεφαλὴν τοῦ ζωντανοῦ τράγου, καὶ θὰ ἀναγγεῖλει πάνω σὲ αὐτὸν ὅλες τὶς ἀμαρτίες τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ, καὶ ὅλες τὶς ἀδικίες αὐτῶν καὶ ὅλες τὶς ἀμαρτίες αὐτῶν καὶ

θὰ ἐπιθέσῃ αὐτὲς πάνω στὴν κεφαλὴν τοῦ ζωντανοῦ τράγου καὶ θὰ ἐξαποστελεῖ αὐτὸν, με χεῖρι διορισμένου ἀνθρώπου στὴν ἔρημο. Καὶ θὰ λάβῃ ὁ τράγος πάνω του ὅλες τὶς ἀδικίες αὐτῶν σὲ γῆ ἄβατη, καὶ θὰ ἐξαποστελεῖ τὸν τράγο στὴν ἔρημο» (Λευιτ. 5:1, 5-6, 16:20-22).

Οἱ θυσίες ἦταν διαφόρων ειδῶν, ἀνάλογα πάντοτε με τὴ μορφή τῆς ἀμαρτίας. Ὅλες ἐδείχναν τὴ συναίσθησιν τῆς ἐνοχίας καὶ τὴν ἀπόλυτὴ ἀνάγκη τῆς ἐξιλέωσης. Με τὴν ἐπίθεσιν τῶν χειρῶν στὴν κεφαλὴν τοῦ ζώου, μεταβιβάζονταν οἱ ἀμαρτίες ἐκείνου ποὺ τὸ προσέφερε γὰρ μίαν τέτοια θυσία. Ἡ πράξη δὲ αὐτὴ συμβόλιζε τὴν θυσίαν τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος πῆρε τὴ θέσιν μας με ὅλες τὶς σὺνενειές τῆς, γιὰ τὴν δέχτηκε νὰ μεταβιβάσῃ πάνω Του ὅλες οἱ ἀμαρτίες μας: «ὅς τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνήνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον, ἵνα ταῖς ἀμαρτίαις ἀπογενόμενοι τῇ δικαιοσύνῃ ζήσωμεν· οὐ τῷ μῶλωπι αὐτοῦ ἰάθητε» – Αὐτὸς τὶς ἀμαρτίες μας τὶς βάσταξε ὁ Ἰδιὸς στὸ σῶμα Του πάνω στὸ ξύλο, γὰρ νὰ ζήσουμε γὰρ τὴν δικαιοσύνην, ἀφοῦ πεθάνουμε ὡς πρὸς τὶς ἀμαρτίες· με τοῦ Ὁποῖου τοὺς μῶλωπες γιὰ τρευτήκατε» (Α' Πέτρ.2:24).

Με τὶς θυσίες ὁμοῦς αὐτὲς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γινόνταν μόνον «ἀνάμνησις ἀμαρτιῶν κατ' ἐνιαντόν· ἀδύνατον γὰρ αἷμα ταύρων καὶ τράγων ἀφαιρεῖν ἀμαρτίας – ἀνάμνησις ἀμαρτιῶν κάθε ἔτος. Γιὰ τὸ εἶναι ἀδύνατον αἷμα ταύρων καὶ τράγων νὰ ἀφαιρῇ ἀμαρτίες» (Εβρ. 10:3-4).

Με τὸν τρόπο αὐτὸ ὁ Θεός, «κατ' οἰκονομίαν» ἀντιπαρέρχονταν τὶς ἀμαρτίες τῶν ἀνθρώπων – πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστό. Ἐτοί οἱ ἀμαρτάνοντες εἶχαν τὴν εὐμένειαν καὶ τὴν καλοκαγαθίαν τοῦ Ἐλεήμονος Θεοῦ, ἐξομολογούμενοι αὐτοῖ ἢ οἱ ἱερεῖς ἀντὶ αὐτῶν, ἀνάλογα πάντα με τὴν μορφή τῆς ἀμαρτίας. Σχετικὰ σημεῖα τῆς Ἁγίας Γραφῆς εἶναι μετὰ ἄλλων τὰ ἐξῆς: «καὶ εἶπεν Ἰησοῦς τῷ Ἀχαρ· δὸς δόξαν σήμερον τῷ Κυρίῳ

Θεῷ Ἰσραὴλ καὶ δὸς τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἀναγγεῖλόν μοι τί ἐποίησας καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ – Καὶ εἶπε ὁ Ἰησοῦς στον Ἀχαρ: Δώσε δόξα σήμερα στον Κύριο τον Θεό του Ἰσραὴλ, καὶ δώσε τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἀναγγεῖλέ μου τι ἔκανες καὶ μὴν το κρύψῃς ἀπὸ ἐμένα» (Ἰησ. Ναυὴ 7:19), «καὶ ἐβόησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς Κύριον λέγοντες· ἡμάρτομέν σοι, ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν Θεὸν καὶ ἐδουλεύσαμεν τῷ Βααλίμ – Καὶ βόησαν οἱ γιοὶ Ἰσραὴλ στον Κύριο, λέγοντας: Ἀμαρτήσαμε σε Σένα, γιατί ἐγκαταλείψαμε τον Θεό καὶ ὑπηρετήσαμε τους Βααλίμ» (Κριτὲς 10:10), «Καὶ ὡς προσήξατο Ἐσδρας καὶ ὡς ἐξηγόρευσε κλαίων καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ Θεοῦ, συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ Ἰσραὴλ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεανίσκοι, ὅτι ἔκλαυσαν ὁ λαὸς καὶ ὕψωσε κλαίων. καὶ ἀπεκρίθη Σεχενίας υἱὸς Ἰεὴλ ἀπὸ υἱῶν Ἠλάμ, καὶ εἶπε τῷ Ἐσδρα· ἡμεῖς ἡσυνθετήσαμεν τῷ Θεῷ ἡμῶν καὶ ἐκαθίσταμεν γυναῖκας ἄλλοτρίας ἀπὸ τῶν λαῶν τῆς γῆς· καὶ νῦν ἐστὶν ὑπομονὴ τῷ Ἰσραὴλ ἐπὶ τούτῳ... καὶ ἀνέστη Ἐσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ εἶπε πρὸς αὐτούς· ὑμεῖς ἡσυνθετήκατε καὶ ἐκαθίστατε γυναῖκας ἄλλοτρίας τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμέλειαν Ἰσραὴλ· καὶ νῦν δότε αἰνεσὶν Κυρίῳ Θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ διαστάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἄλλοτρίων – Καὶ ὅταν προσευχήθηκε ὁ Ἐσδρας καὶ ὅταν ἐξομολογήθηκε κλαίγοντας καὶ προσευχόμενος ἐνώπιον τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, μία ἐκκλησία υπερβολικὰ μεγάλη ἀπὸ τον Ἰσραὴλ συγκεντρώθηκαν κοντὰ του, ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ νεαροί, γιατί ἐκλαψαν ὁ λαὸς καὶ ἐκλαψαν δυνατὰ. Καὶ ἀποκρίθηκε ὁ Σεχενίας, ὁ γιος τοῦ Ἰεὴλ, ἀπὸ τους γιους τοῦ Ἠλάμ, καὶ εἶπε στον Ἐσδρα: Ἐμεῖς ἀπιστήσαμε στον Θεό μας καὶ πήραμε γυναῖκες ξένες ἀπὸ τους λαοὺς τῆς γῆς· τώρα ὁμως ὑπάρχει ἐλπίδα στον Ἰσραὴλ για

το πρᾶγμα τούτο... Καὶ σηκώθηκε ὁ Ἐσδρας, ὁ ἱερεὺς, καὶ εἶπε σε αὐτούς: Ἐσεῖς ἀπιστήσατε καὶ πήρατε γυναῖκες ξένες για να προσθέσετε στην παράβαση του Ἰσραὴλ. Καὶ τώρα, δώστε δόξα στον Κύριο, τον Θεό των πατέρων σας, καὶ κάνετε τὸ ἀρεστὸ ἐνώπιον Αὐτοῦ, καὶ χωριστεῖτε ἀπὸ τους λαοὺς τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τις γυναῖκες τις ξένες» (Ἐσδρας 10:1-2, 10-11), «ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεφγμένοι τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν τοῦ δούλου σου, ἦν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου. καὶ ἐξαγορεύσω ἐπὶ ἁμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ, ὧς ἡμάρτομέν σοι. καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος πατρός μου ἡμάρτομεν – ἀς εἶναι τώρα το αὐτὶ Σου προσεκτικό καὶ οἱ οφθαλμοί Σου ανοιχτοί, για να ακούσεις τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου Σου, τὴν ὁποία ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν Σου σήμερα ἡμέρα καὶ νύχτα για τους γιους Ἰσραὴλ, τους δούλους Σου, καὶ ἐξομολογούμεαι για τις ἀμαρτίες των γιων Ἰσραὴλ, τις ὁποῖες ἀμαρτήσαμε σε Σένα. Καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος του πατέρα μου ἀμαρτήσαμε» (Νεεμ.1:6).

Ὅλες αὐτὲς τις θυσιὲς καὶ εἰκονικὲς παραστάσεις καὶ ἐξομολογήσεις δια των ἱερέων, τις κατάργησε ἡ θυσία τοῦ Σωτήρα Χριστοῦ. Ὁ ἀμαρτωλὸς πλέον σώζεται μόνο με τὴν πίστη στον σταυρωθέντα Χριστό, ἐξομολογούμενος ἀπευθείας πρὸς τον Θεό τις ἀμαρτίες του· «ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ ἂν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – αὐτὰ γράφω σ' ἐσὰς για να μην ἀμαρτήσετε. Καὶ ἀν κάποιος ἀμαρτήσῃ, ἔχομε Παράκλητο κοντὰ πρὸς τον Πατέρα, τον Ἰησοῦ Χριστό τον δίκαιο. Καὶ Αὐτὸς εἶναι ἰλασμός για τις ἀμαρτίες μας· καὶ ὄχι μόνο για τις δικές μας, ἀλλὰ καὶ για ὅλου τοῦ κόσμου» (Α' Ἰν.2:1-2). Ἐτσι ὁ Θεὸς «ἀναιρεῖ τὸ πρῶτον ἵνα τὸ δεῦτερον στήσῃ – ἀναι-

ρεί το πρώτο, για να στήσει το δεύτερο» (Εβρ.10:9). Αυτά ως προς την Παλαιά Διαθήκη.

Η εξομολόγηση και η άφεση κατά την Καινή Διαθήκη

Το κήρυγμα και η διδασκαλία στην οποία ο Χριστός κάλεσε τους Μαθητές και Αποστόλους Του να απευθύνουν προς τα έθνη, ήταν, ότι ο Θεός συγχωρεί τέλεια και αποτελεσματικά κάθε είδους αμαρτία. Αυτό ακριβώς διακήρυξε και ο απ. Παύλος όταν βρέθηκε στην Αθήνα: «*Ἄνδρες Ἀθηναῖοι... τοὺς μὲν οὖν χρόνους τῆς ἀγνοίας ὑπεριδὼν ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν – Ἄνδρες Ἀθηναῖοι... τοὺς χρόνους λοιπὸν τῆς ἀγνοίας παραβλέποντας πράγματι ὁ Θεός, τώρα παραγγέλλει στους ἀνθρώπους ὅλους παντοῦ να μετανοοῦν*» (Πραξ.17:22, 30). Στο κήρυγμα αυτό της μετανοίας ήταν συνυφασμένη φυσικά και η εξομολόγηση προς τον Θεό. Σκοπός δε της εξομολόγησης είναι η ταπείνωση του ανθρώπου. Ο Θεός βέβαια γνωρίζει τις αμαρτίες μας, αλλά όταν εξομολογούμαστε, ταπειωνόμαστε, αναγνωρίζοντας τις πτώσεις μας και τα σφάλματά μας, τα γλιστρήματα της ζωής, συγχρόνως δε καταδικάζουμε τους εαυτούς μας ως άξιους τιμωρίας και ζητούμε τη Χάρη και την άφεση των αμαρτιών μας, στηριζόμενοι στην αξιομοσθία της θυσίας του θείου Λυτρωτή.

Χαρακτηριστικά λέει ο Χρυσόστομος τα εξής: «Όχι επειδή αγνοεί την από εμάς ομολογία, επιζητεί Αυτός που γνωρίζει τα πάντα πριν γίνουν αυτά, αλλά θέλοντας εμείς να λάβουμε μαζί την αίσθηση των ομολογουμένων δια της ομολογίας και την ευγνωμοσύνη να επιδείξει σε αυτούς». Για να γίνει όμως δεκτή από τον Θεό η εξομολόγηση, απαιτείται η συντριβή της καρδιάς από την ειλικρινή και με επίγνωση μετάνοια. Η συντριβή αυτή δεν είναι μόνο απαραίτητος όρος για την εξομολόγηση,

αλλά αποτελεί και το πρώτο βήμα και θεμέλιο της μετάνοιας. Η συντριβή φανερώνει ευκρινέστατα, ότι ο μετανοήσας και εξομολογούμενος, έχει πλήρη επίγνωση των αμαρτιών του και της θέσεώς του έναντι του Αγίου και δικαίου Θεού. Και εφόσον γνωρίζει ότι η αμαρτία είναι βδέλυγμα ενώπιον του Θεού, η συντριβή είναι φυσική συνέπεια της επιγνώσεως των αμαρτιών. Αυτό είχε υπόψη του και ο απ. Παύλος, όταν έγραφε: «*ή γὰρ κατὰ Θεὸν λύπη μετάνοιαν εἰς σωτηρίαν ἀμεταμέλητον κατεργάζεται – Γιατί ἡ κατὰ Θεὸ λύπη κατεργάζεται μετάνοια για σωτηρία ἀμεταμέλητη*» (Β' Κορ.7:10).

Παρακολουθώντας την πράξη της αρχέγονης Εκκλησίας, βλέπουμε τους μετανοοῦντες να μη ντρέπονται δημόσια να εξομολογούνται. «πολλοί τε τῶν πεπιστευκότων ἤρχοντο εξομολογούμενοι καὶ ἀναγγέλλοντες τὰς πράξεις αὐτῶν – Καὶ πολλοὶ ἀπὸ αὐτοῦς που εἶχαν πιστέψει ἔρχονταν καὶ εξομολογούνταν καὶ ἀνάγγελλαν τὶς πράξεις τους» (Πραξ.19:18). Πρέπει να σημειώσω μία λεπτομέρεια που αφορά αυτό το εδάφιο, ότι η δημόσια αυτή εξομολόγηση ήταν προαιρετική. «Καθὼς ἀπὸ το χωρίου τοῦτο φαίνεται, οἱ εξομολογήσεις αὐτὲς δεν ἦταν υποχρεωτικές, ἀλλὰ προαιρετικές. Γιατί λέει: “πολλοὶ τῶν πεπιστευκότων – πολλοὶ ἀπὸ αὐτοῦς που εἶχαν πιστέψει”, δεν λέει “πάντες που εἶχαν πιστέψει” καὶ επομένως δεν εἶχαν σκοπὸ να πάρουν συγχώρεση ἀπὸ τὸν Θεὸ –γιατί τότε θα συμμορφωνονταν ἅπαντες– ἀλλὰ οἱ εξομολογήσεις ἐκεῖνες ἦταν μία αυθόρμητη ψυχολογικὴ ἐξωτερικευση τῆς ἀποδοκιμασίας τῶν πρότερων αμαρτιῶν τους» (“Ερευνα περί Εξομολογήσεως”, Κ. Μεταλλινού, σελ.14).

Υπάρχουν πολλές περιπτώσεις μετανοοῦντων στην Αποστολική εποχή στις οποίες δεν βλέπουμε ούτε την εκδήλωση της εξομολόγησης, αλλά ούτε και τη σύστασή της από μέρους των Αποστόλων. Εύλογη όμως γεννιέται η απορία:

Γιατί να συμβεί αυτό, εφόσον η εξομολόγηση είναι απαραίτητος όρος και αποτελεί το πρώτο βήμα και το θεμέλιο της μετάνοιας; Η απάντηση βρίσκεται στον τρόπο με τον οποίο εκτίθεται η διδασκαλία από αυτόν που τη σημειώνει και την ψυχική εκδήλωση του μετανοούντος για τα πεπραγμένα αμαρτήματα. Έτσι βλέπουμε την ημέρα της Πεντηκοστής τον απ. Πέτρο να προτρέπει τα πλήθη να μετανοήσουν, χωρίς να κάνει λόγο περί εξομολόγησεως. «*Πέτρος δὲ ἔφη πρὸς αὐτούς· Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθήτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Ο Πέτρος τότε εἶπε σ’ αὐτούς· Μετανοήστε καὶ ἄς βαπτιστεῖ καθένας ἀπὸ ἐσᾶς στο ὄνομα του Ἰησοῦ Χριστοῦ σε ἄφεση ἁμαρτιῶν, καὶ θὰ λάβετε τὴν δωρεὰ του Ἁγίου Πνεύματος*» (Πραξ.2:38). Ούτε και εκείνοι που πίστευαν στο κήρυγμά του δεν ἔδειξαν σημεῖα εξομολόγησης. Πολλές παρόμοιες περιπτώσεις ἔχει να μας παρουσιάσει ἡ Καινὴ Διαθήκη, ἀλλὰ χάρι συντομίας ἀρκούμεστε σε αὐτά.

Όλα αὐτά μας δίνουν τὴν αφορμὴ να προσέξουμε τὴ θεόδοτη θέση που εἶχε ἡ εξομολόγηση στα Αποστολικά καὶ Μεταποστολικά χρόνια. Γιατί, ἀν καὶ δὲν φαίνεται σε ὀρισμένες περιπτώσεις, στα χρόνια ἐκεῖνα, ἐντούτοις υπήρχε στὴ διδασκαλία καὶ στὴν πράξη τῆς μετάνοιας. Για να μὴ νομισθεῖ ὅτι δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ εξομολόγηση, θὰ ἀναφέρω μερικές συγκεκριμένες περιπτώσεις, που φανερώνουν τὴν ἀναγκαιότητά της, ἀλλὰ καὶ τὴ χρήση της στα χρόνια τῆς ἀρχέγονης Ἐκκλησίας.

Ρητὰ καὶ κατηγορηματικά ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τονίζει τὸν τρόπο με τὸν ὁποῖο πραγματοποιεῖται ἡ εξομολύση τῶν σχέσεων μεταξύ αμαρτωλοῦ καὶ Ἁγίου Θεοῦ, λέγοντας: «*ἐὰν ὁμολογῶμεν τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν, πιστὸς ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἁμαρτίας καὶ καθαρῶς ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας... ταῦτα γράφω ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμάρτητε· καὶ*

*ἐὰν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον· καὶ αὐτὸς ἱλασμός ἐστι περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – Ἀν ὁμολογούμε τις ἁμαρτίες μας, εἶναι πιστὸς καὶ δίκαιος, για να ἀφήσει σ’ ἐμᾶς τις ἁμαρτίες καὶ να καθαρῶς ἐμᾶς ἀπὸ κάθε ἀδικία... αὐτὰ γράφω σ’ ἐσᾶς για να μὴν ἁμαρτήσετε. Καὶ ἀν κάποιος ἁμαρτήσῃ, ἔχομε Παράκλητο κοντὰ πρὸς τὸν Πατέρα, τὸν Ἰησοῦ Χριστό τὸν δίκαιο. Καὶ Αὐτὸς εἶναι ἱλασμός για τις ἁμαρτίες μας· καὶ ὄχι μόνο για τις δικές μας, ἀλλὰ καὶ για ὅλου τοῦ κόσμου» (Α’ Ἰν.1:9, 2:1-2). Ἡ πληροφορία αὐτὴ μας παρουσιάζει τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη τῆς εξομολόγησης για να τυχούμε ἀπὸ τοῦ Θεοῦ συγχώρηση. Τὴν ἐκδήλωση αὐτὴ τῆς εξομολόγησης ἐκτιμᾷ ὁ Θεός, γιατί ἡ πράξη αὐτὴ φανερώνει τὴν πίστη, τὴν ταπείνωση, τὴν ἀναγνώριση τῆς ἐνοχίας καὶ τὴν αὐτοκατάκριση τοῦ αμαρτωλοῦ. Κατόπιν αὐτῶν ἐρχεται ὁ Θεός να ἐκδηλώσει τὸ χαρακτηριστὶκα Του καὶ πιστὸς στὴν υπόσχεσή Του, ὅτι παῦει να ἐνθυμεῖται ἀνομίες, ἀδικίες καὶ ἁμαρτίες. «*καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι – καὶ τις ἁμαρτίες αὐτῶν δὲν θὰ τις θυμηθῶ πια*» (Εβρ.8:12). Δίνει τὴ Χάρη καὶ παρέχει τὴν ἄφεση δια τῆς αξιομισθίας τοῦ Αἵματος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.*

Τὴν ἐκδήλωση ὁμῶς αὐτὴ τῆς εξομολόγησης, δὲν τὴ δέχεται ὁ Θεός, ἐὰν δὲν προηγηθεῖ καὶ πρὸς ἐκείνους τοὺς ὁποῖους ὁ μετανοῶν ἔχει ἀδικήσει. Για τὸ λόγο αὐτό, ἡ θεοκίνητη πέννα τοῦ απ. Ἰακώβου μᾶς ἐγράψε τὴ σχετικὴ ἐντολή: «*ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὔχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε – Εξομολογεῖστε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο τὰ παραπτώματά σας καὶ προσεύχετε ὁ ἕνας για τὸν ἄλλο, για να γιατρευτεῖτε*» (Ἰακ.5:16).

Στὴ θεϊκὴ αὐτὴ ἐντολὴ βλέπουμε, ὅτι πρέπει να ἀποκατασταθεῖ ἡ ἠθικὴ τάξη τῶν παραστρατημάτων μας. Αὐτό γίνε-

ται με την ομολογία μας προς εκείνους που αδικήσαμε, από τους οποίους ζητούμε συγγνώμη, και οι οποίοι σύμφωνα με τη θείκη απαίτηση υποχρεούνται να την παραχωρήσουν. Η αλληλοεξομολόγηση αυτή πρέπει να γίνεται και για ψυχολογικούς λόγους προς τους πνευματικούς αδελφούς, οι οποίοι οφείλουν να εύχονται και να προσεύχονται για τη θεραπεία των τραυμάτων που δημιουργεί η αμαρτία. Αυτό άλλωστε τονίζει και ο Κύριος, όταν λέει: *«Εάν γάρ ἀφῆτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, ἀφήσει καὶ ὑμῖν ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος – Γιατί εάν ἀφήσετε στους ανθρώπους τα παραπτώματά τους, θα τα αφήσει και σ' εσάς ο Πατέρας σας ο ουράνιος»* (Μτ.6:14).

Η εξομολόγηση προς τους πνευματικούς αδελφούς, συμβάλλει αρκετά στην πνευματική σταδιοδρομία του Χριστιανού, όταν βέβαια οι αδελφοί αυτοί είναι σε θέση να δώσουν σωστή συμβουλή και παρηγοριά, προκειμένου να στηρίξουν στην πίστη αυτόν που παραστράτησε, ή να δώσουν σωστή κατεύθυνση σε κάποιο πρόβλημα που απασχολεί τον εξομολογούμενο.

Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο Μέγας Βασίλειος, όταν έγραφε: «Η εξομολόγηση των αμαρτημάτων, τούτον έχει το λόγο τον οποίο έχει και η επίδειξη των σωματικών παθιμάτων. Όπως λοιπόν τα παθήματα του σώματος δεν τα φανερώνουν σε όλους οι άνθρωποι, αλλά στους έμπειρους για τη θεραπεία τους, έτσι και η εξομολόγηση των αμαρτημάτων πρέπει να γίνεται σε εκείνους που μπορούν να θεραπεύσουν, κατά το γεγραμμένο, “εσείς οι δυνατοί, τα ασθενήματα των αδυνάτων βαστάζετε”, δηλαδή, με τη φροντίδα σας θεραπεύετε» (Μέγας Βασίλειος, “Όροι κατ' επιτομή”).

Τα λόγια αυτά του Βασιλείου παρουσιάζουν την εξομολόγηση “ως επίσκεψη ενός αρρώστου στο γιατρό της εμπιστοσύνης του”.

Μόνο λοιπόν με τον τρόπο αυτό πραγματοποιείται η αποκατάσταση

μεταξύ Θεού και ανθρώπων και την οποία δέχεται και ευλογεί ο Θεός. Αυτός είναι ο Βιβλικός μηχανισμός της εξομολόγησης, ο Οποίος μας την παρουσιάζει σε δύο διαφορετικές όψεις:

1) Εξομολόγηση του μετανοούντος προς τον Θεό (*«εάν ὁμολογῶμεν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν, πιστός ἐστὶ καὶ δίκαιος, ἵνα ἀφῇ ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας καὶ καθάρῃς ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀδικίας – Αν ὁμολογούμε τις αμαρτίες μας, είναι πιστός και δίκαιος, για να αφήσει σ' εμάς τις αμαρτίες και να καθάρσει εμάς από κάθε αδικία»* Α' Ιν.1:9), και

2) Εξομολόγηση του παραστρατημένου Χριστιανού σε αυτόν που αδικήσε και για ψυχολογικούς όρους (*«ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε – Εξομολογεῖστε ο ένας στον άλλο τα παραπτώματά σας και προσεύχεστε ο ένας για τον άλλο, για να γιατρευτείτε»* Ιακ.5:16). Με τον τρόπο αυτό η αποκατάσταση είναι πραγματική, με την έγκριση και ευλογία του Θεού.

Με το πνεύμα αυτό και με τη θεόδοτη Βιβλική γραμμή πολιτεύονταν η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία, όπως θα δούμε περισσότερα στη συνέχεια.

Πόσο όμως άλλαξαν τα πράγματα, όταν το πολίτευμα τούτο έπεσε στα χέρια του παρείσακτου ιερατείου – των “ειδικών ιερών”. Από απλό έγινε πολύπλοκο, και από τη φυσική του μορφή παρουσιάστηκε μεταμφιεσμένο.

Η αρχέγονη Εκκλησία με το Βιβλικό πολίτευμά της, όταν δεν είχε τους “ειδικούς ιερείς” να την ενοχλούν (η ιστορία δείχνει ότι αυτοί, μόνο ενοχλούν), και χωρίς τα πολυδάπανα εξοργιστικά άμφια, μεγαλουργούσε, προκαλούσε το θαυμασμό και οι θαυμαστές δεν δίσταζαν μπροστά σε όλη την ομήγυρη των πιστών αυθόρμητα να εξομολογούνται και δημόσια να αποκαλύπτονται, γιατί υπήρχε η δύναμη του Πνεύματος του Θεού στη δράση της Εκκλησίας. Ύστερα όμως από αρκετά χρόνια, που δεν

έλαβαν υπόψη το Βιβλικό πολίτευμα “οι ειδικοί ιερείς”, θόλωσαν τον τρόπο της παροχής της Χάριτος και της άφεσης των αμαρτιών. Προοδευτική βέβαια υπήρξε η εξέλιξη των πραγμάτων και η θαλασσοποίηση των θείων δωρεών.

Η επίσημη θεολογική διδασκαλία της Ανατολικής και Ρωμαϊκής Εκκλησίας είναι, ότι ο ιερέας με το “Μυστήριο της Εξομολογήσεως” έχει την εξουσία του “δεσμείνει και λύειν” επί των αμαρτιών. Με βάση αυτή την εξουσία, λένε οι παπάδες, όχι ο Θεός, κανείς δεν μπορεί να λάβει τη Χάρη του Θεού και την άφεση των αμαρτιών του, έστω και αν ειλικρινά μετανόησε, έστω και αν είναι ενάρετος, παρά μόνο δια του ιερέα, εξομολογούμενος σε αυτόν τις αμαρτίες του. Από την εξω-Βιβλική αυτή διδασκαλία, δόθηκε και ο αχααρακτήριστος χαρακτηρισμός στην ιερατική εξομολόγηση, ότι “είναι θεοσύστατη πράξη, κατά την οποία ο Θεός δια του ιερέα αφήνει τις μετά το βάπτισμα αμαρτίες”. Σε αυτά δυστυχώς τα παράξενα θεμέλια οικοδόμησαν “Το Μυστήριο της Εξομολογήσεως”. Με αυτό το παπαδικό κατασκευάσμα έδωσαν θεϊκή Εξουσία στους εαυτούς τους, υποδούλωσαν τη συνείδηση και απομάκρυναν τον άνθρωπο από τον Θεό. Έτσι, αντί να οδηγούν τον άνθρωπο στον Λυτρωτή, τον κατευθύνουν στον άνθρωπο, και μάλιστα σε αμαρτωλό άνθρωπο, ιερέα, που καταστρατηγεί τα Υπουργήματα του Σωτήρα Χριστού, που για να τα αποκτήσει Εκείνος ως αντιπρόσωπος του ανθρώπου, θυσιάστηκε στο Σταυρό.

Επίσημα και θεολογικά υποστηρίζεται ότι, διάδοχοι των Αποστόλων είναι οι ιερείς. Και εφόσον ο Κύριος έδωσε την Εξουσία του “δεσμείνει και λύειν” στους Αποστόλους, την διαδέχτηκαν οι διάδοχοί τους ιερείς. Αυτό δεν έχει ούτε την ελάχιστη Βιβλική αλήθεια, και θα το αποδείξω.

Κατ’ αρχήν πρέπει να έχουμε υπόψη μας:

1) Οι Απόστολοι δεν ήταν “ειδικοί ιερείς”, αλλά διαγγελίες του κηρύγματος της σωτηρίας προς τα έθνη, και,

2) Το σώμα των Αποστόλων έμεινε αναντικατάστατο. Τούτο πολύ ορθά υποστηρίζει και ο Π. Τρεμπέλας στο βιβλίο του “Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία”, σελ.42, ως εξής: «Ο χορός των καθ’ αυτό Αποστόλων, δηλαδή, όποιος απαρτίζονταν αποκλειστικά και μόνο από Δώδεκα πρόσωπα στα οποία προστέθηκε μετά ο Παύλος καλεσμένος στο αποστολικό αξίωμα “οὐκ ἀπ’ ἀνθρώπων, οὐδὲ δι’ ἀνθρώπου, ἀλλὰ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ – όχι από ανθρώπους ούτε μέσω ανθρώπου, αλλά μέσω του Ἰησοῦ Χριστοῦ” (Γαλ.1:1), αποτέλεσε ιδιαίτερο τάγμα στη Εκκλησία, από τον Ἴδιο τον Κύριο συγκροτημένο και με εξαιρετικά χαρίσματα και ιδιαίτερης αποστολής και προικισμένο με έκτακτη εξουσία και παρέμεινε αναντικατάστατο, από τους “ποιμένες και διδασκάλους” της Εκκλησίας που αποδέχθηκαν τους Αποστόλους».

Συνεπώς, τα δώδεκα άτομα τα οποία σχημάτισαν τον Αποστολικό κύκλο είχαν αφενός μεν προσωπική πρόσκληση, αφετέρου δε, ήταν προικισμένα με μία μοναδική Αποστολική ιδιότητα ή οποία έμεινε αναντικατάστατη. Γι’ αυτό και ο Κύριος τούς είπε: «Οὐκ ἐγὼ ὑμᾶς τοὺς δώδεκα ἐξελεξάμην; – Εγὼ δεν ἐξέλεξα εσάς τους δώδεκα;» (Ιν.6:70). Ο δε Παύλος πρόσθεσε: «μὴ πάντες ἀπόστολοι; – Μήπως ὅλοι εἶναι ἀπόστολοι;» (Α’ Κορ.12:29). Συνεπώς, η θέση των Αποστόλων ήταν αναντικατάστατη, γιατί μόνο σε αυτούς ανέθεσε τη διατύπωση της νέας διδασκαλίας να εξαγγείλουν «*πᾶσαν τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ*» και τους οποίους χρησιμοποίησε ως ειδικά όργανα, σχηματίζοντας έτσι τον Αποστολικό κύκλο.

Από όλα αυτά οδηγούμαστε σε ένα άλλο πολύ ικανοποιητικό συμπέρασμα. Εφόσον οι Απόστολοι αποτελούσαν “**ιδίαιτερο τάγμα στη Εκκλησία**”, αναντικατάστατο στα χαρίσματα και

στις Εξουσίες, σε καμιά περίπτωση δεν έχουν δικαίωμα οι κληρικοί της Ρωμαϊκής και Ορθόδοξης Εκκλησίας να παρουσιάζονται ως ιερείς και να υποστηρίζουν, ότι από τους Αποστόλους έλαβαν την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν”, και ότι είναι διάδοχοί τους. Σε καμιά περίπτωση δεν έθεσε ο Κύριος θέμα διαδοχής, αλλά αναγεννήσεως. Αυτό αποδεικνύεται σαφώς, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα.

Όσον αφορά τα θεμέλια των χωρίων Ματθαίος 18:18 και Ιωάννης 20:23 τα οποία αναφέρουν την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν” (*«ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ὅσα δέσετε πάνω στη γη θα εἶναι δεμένα στον ουρανό, καὶ ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα εἶναι λυμένα στον ουρανό»*, *«ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Ἀν σε κάποιους αφήσετε τις ἁμαρτίες, ἔχουν αφεθεῖ σ’ αὐτούς· ἂν σε κάποιους τις κρατάτε, ἔχουν κρατηθεῖ»*), ο αναγνώστης παραπέμπεται στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, στο οποίο αναλύω και σαφώς εξηγώ την έννοια της Εξουσίας αυτής και σημασία της εντολής. Με Βιβλικές επίσημες ερμηνευτικές μαρτυρίες, αναφέρω μεταξύ άλλων τα εξής:

Το “δεσμείν και λύειν”, ο Κύριος το είπε σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις. Στον απ. Πέτρο και στους Μαθητές οι οποίοι νοούνται όχι μόνο οι Δώδεκα, αλλά όλοι οι πιστοί. Στον Πέτρο, ο οποίος πρώτος Τον ομολόγησε Υιό Θεού, κατ’ αρχήν έδωσε “τα κλειδιά”, ως σύμβολο δύναμης και εμπιστοσύνης, και κατόπιν του είπε: *«ὁ ἐὰν δῆσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ ὁ ἐὰν λύσῃς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένον ἐν τοῖς οὐρανοῖς – ὅ,τι δέσεις πάνω στη γη θα εἶναι δεμένο στους ουρανούς και ὁ,τι λύσεις πάνω στη γη θα εἶναι λυμένο στους ουρανούς»* (Μτ.-16:19).

Έτσι λοιπόν ο Πέτρος είχε την Εξουσία αυτή της εμπιστοσύνης, είχε και το δικαίωμα να δεχτεί ή να αποκλείσει μέλη από τον κύκλο της Εκκλησίας. Αλλά η Εξουσία αυτή που δόθηκε στον Πέτρο, παραχωρήθηκε κατόπιν και στους άλλους Μαθητές, και όπως είναι φυσικό σε όλους τους πιστούς. Γιατί αυτοί και οι άλλοι πιστοί (*«...εὐρον συνηθροισμένους τοὺς ἑνδεκα καὶ τοὺς σὺν αὐτοῖς – ...βρῆκαν συναθροισμένους τοὺς ἑντεκα καὶ ὅσους ἦταν μαζί τους»* Λκ.24:33) αποτελούσαν την τότε Εκκλησία, δεδομένου ότι, όπως φαίνεται στην περικοπή Ιωάννης 20:18-19 *«ἔρχεται Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ ἀπαγγέλλουσα τοῖς μαθηταῖς ὅτι εὗρακε τὸν Κύριον, καὶ ταῦτα εἶπεν αὐτῇ. Οὐσῆς οὖν ὀψίας τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ μιᾷ σαββάτων, καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι – Ἐρχεται ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἀναγγέλλει τοὺς μαθητὰς ὅτι ἔχει δεῖ τον Κύριο, καὶ αὐτὰ που εἶπε σ’ αὐτήν. Μόλις λοιπόν βράδιασε ἐκείνη την ἡμέρα, την πρώτη ἡμέρα της εβδομάδας, καὶ ἐνῶ οἱ θύρες ἦταν κλεισμένες ἐκεῖ ὅπου ἦταν συναγμένοι οἱ μαθητὰς», «“Μαθητὰς”... εἶναι βεβαίως ὅλοι οἱ συνηγμένοι πιστοὶ»* (“Υπόμνημα κατὰ Ιωάννη”, Π. Τρεμπέλα, σελ.707).

Στην Εκκλησία, λοιπόν, αυτή των Μαθητών, ο Κύριος είπε: *«Εὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ἔπαγε... εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥσπερ ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης. Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ἂν ἁμαρτήσῃ σ’ ἐσένα ὁ ἀδελφός σου, πῆγαινε... πες το στην Εκκλησία· ἂν τότε καὶ την Εκκλησία παρακούσῃ, ας εἶναι για σένα ὅπως ακριβῶς ὁ ἐθνικός καὶ ὁ τελώνης. Αλήθεια σας λέω: ὅσα δέσετε πάνω στη γη θα εἶναι δεμένα στον ουρανό, καὶ ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα εἶναι λυμένα στον ουρανό»* (Μτ.18:15, 17-18).

Η αλήθεια και εδώ παρουσιάζεται πλήρης, ότι η Εξουσία του “δεσμείν και λύειν” δόθηκε σε όλη την Εκκλησία, και στους «οὗ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι – ὅπου εἶναι δύο ἢ τρεῖς συναγμένοι» στο ὄνομα του Χριστοῦ «συμφωνήσωσιν περὶ παντὸς πράγματος – συμφωνήσουν για κάθε πράγμα» (Μτ.18:19-20).

Μία λεπτομέρεια θέλω εδώ να παραθέσω για την ερμηνεία την οποία ο Χρυσόστομος δίνει στην Εξουσία του “δεσμείν και λύειν” (βλέπε υπότιτλο: “Το “Δεσμείν και Λύειν” για τεχνικούς ὁρους”, στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, σελ.265), στο οποίο φαίνεται αυτό που τόνισα και άλλοτε, ότι φάσκει και αντιφάσκει στη διδασκαλία του. Στην Ε’ ομιλία του, του Ευαγγελίου του Ματθαίου, σελ.197-198, δεν αποδίδει στον ιερέα την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν”, αλλά στον αδικημένο. Ενώ στους λόγους του “Περὶ Ιεροσύνης” Γ’ παρ. 5, την Εξουσία αυτή εντοπίζει στον ιερέα. Τι να υποθέσουμε; Δεν γνώριζε τι έλεγε; Πρέπει να έχουμε υπόψη μας πάντως, ότι όταν κάνει λόγο περί ιερέα, δεν εννοεί τον σημερινό ιερέα, αλλά τον “πρόεδρο” της Εκκλησίας (βλέπε Ε’ ομιλία Χρυσοστόμου κατὰ Ματθαῖο, σελ.197-198).

Ας δούμε ὁμως ἀν κατὰ τους Αποστολικούς και Μεταποστολικούς χρόνους χρησιμοποιήθηκε ἡ ὄχι ἡ Εξουσία αυτή και με ποιο πνεῦμα εξέλαβαν την ἔννοια των λόγων του Κυρίου: «ὅσα ἐὰν δῆσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ὅσα δέσσετε πάνω στη γη θα εἶναι δεμένα στον ουρανό, και ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα εἶναι λυμένα στον ουρανό» (Μτ.18:18), και «ἂν τινων ἀφῆτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται – Ἀν σε κάποιους ἀφῆσετε τις ἁμαρτίες, ἔχουν ἀφεθεῖ σ’ αὐτούς· ἀν σε κάποιους τις κρατᾶτε, ἔχουν κρατηθεῖ» (Ιν.20:23).

Υπήρξαν σοβαρές περιπτώσεις στις ἡμέρες των Αποστόλων, στις οποίες θα

εφάρμοζαν στο ἀπόλυτο την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν”, εἴαν πράγματι ο Κύριος τοὺς εἶχε παραχωρήσει ἓνα τέτοιο δικαίωμα, ἄφεσης ἁμαρτιῶν. Δεν νομίζω ὁμως ὅτι θα πρέπει να κουράσω τον αναγνώστη, επιστρατεύοντας ὅλα τα σχετικά μέρη. Ἐνα θα ἐπαρκέσει να ἀποδείξω την αλήθεια του θέματος. Το μέρος αὐτό ἀναφέρεται στην περίπτωση του Σίμωνα του μάγου. Ο ἄνθρωπος αὐτός εἶχε πιστέψει, εἶχε βαπτιστεῖ, και παρέμενε με τους ἄλλους ἀδελφούς. Δεν εἶχε ὁμως τα χαρίσματα του Πνεύματος που εἶχαν οι Ἀπόστολοι, με τα οποία ἔκαναν θαύματα. Επιθυμοῦσε λοιπὸν να τα ἀποκτήσει. Δεν χρησιμοποίησε ὁμως τη δύναμη της πίστεως, ἀλλὰ τη δύναμη των χρημάτων, τα οποία διέθετε. Πρόσφερε χρήματα ἀρκετὰ στους Ἀποστόλους και ζήτησε να λάβει τη θαυματουργική δύναμη του Πνεύματος.

Η προσωπική ἀντίληψη της δράσης της Εκκλησίας την οποία εἶχε, δεν του ἐπέτρεπε να πέσει σε ἓνα τόσο σοβαρό ἁμάρτημα. Η σοβαρότητα αὐτή του ἁμαρτήματος και η παραμονή του με τους ἄλλους ἀδελφούς, ἔδιναν ὅλο το δικαίωμα και το θάρρος στους Ἀποστόλους, να τον καλέσουν και να του συστήσουν να ἐξομολογηθεῖ σε αὐτούς, για να του δώσουν ἄφεση ἁμαρτιῶν. **Καμία τέτοια σύσταση δεν ἔγινε.** Ἐπρεπε ὁμως να του συστήσουν ἐκεῖνα που το Πνεῦμα πάντα ἐπιτάσσει για την ἀποκατάστασή του. Γι’ αὐτό ἀνέλαβε ο Πέτρος, ἐξ ονόματος και των ἄλλων, και του εἶπε: «μετανόησον οὖν ἀπὸ τῆς κακίας σου ταύτης, καὶ δεῖθητι τοῦ Θεοῦ εἰ ἄρα ἀφεθήσεται σοι ἡ ἐπίνοια τῆς καρδίας σου – Μετανόησε λοιπὸν ἀπὸ την κακία σου αὐτὴν και δεῖσου στον Θεό, μήπως σου ἀφεθεῖ αὐτή ἡ σκέψη της καρδίας σου» (Πραξ.-8:22).

Η ἔννοια των λόγων αὐτῶν του Πέτρου εἶναι σαφής. Δεν ὑπάρχει ἀνάγκη να επιστρατεύσουμε ἐρμηνείες και ἐρμηνευτὲς, ιστορικούς και γραφολόγους,

να μας βοηθήσουν στην ερμηνεία. Με όλη την απλότητα και τη λύπη για την κατάντια του Σίμωνα, του συνέστησε να μετανοήσει, και να δεηθεί στον Θεό, που σημαίνει και να εξομολογηθεί, για να του συγχωρήσει ο Θεός την αμαρτωλή επιπόηση της καρδιάς Του.

Εφάρμοσαν λοιπόν οι Απόστολοι στους εαυτούς τους την Εξουσία του “δεσμεΐν και λύειν”, σε μια τόσο σοβαρή περίπτωση; Ασφαλώς, όχι! Σε ποια άλλη περίπτωση την εφάρμοσαν; Σε καμία, απολύτως σε καμία.

Χωρίς καμία δυσκολία διαπιστώνει ο αναγνώστης της Καινής Διαθήκης, ότι ουδέποτε οι Απόστολοι ή οι μαθητές τους κάλεσαν άλλους να εξομολογηθούν σε αυτούς για να τους δώσουν άφεση αμαρτιών, όπως δυστυχώς γίνεται σήμερα με τους “ειδικούς ιερείς”.

Στην παραβολή άλλωστε του Τελώνου και Φαρισαίου, μας δίνει ο Κύριος το σοβαρότερο παράδειγμα του τρόπου της Χάριτος, της δικαίωσης, της άφεσης και της γενικής αμνηστίας. Σε ποιον προσευχόταν ο Τελώνης; Σε κάποιο προφήτη ή Απόστολο ή ιερέα; Όχι! Στον Θεό! Και το αποτέλεσμα ποιο ήταν; «λέγω υμῖν, κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ – Σας λέω, αυτός κατέβηκε δικαιωμένος στον οἶκόν του» (Λκ.18:14). Το ίδιο συνέβηκε και με τον ληστή. «καὶ ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθῃς ἐν τῇ βασιλείᾳ σου. καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς· Ἀμὴν λέγω σοι, σήμερον μετ' ἐμοῦ ἔσῃ ἐν τῷ παραδείσῳ – Και ἔλεγε στον Ἰησοῦ: Θυμήσου με, Κύριε, ὅταν ἔρθῃς μέσα στη βασιλεία Σου. Και εἶπε σ' αὐτόν ο Ἰησοῦς: Ἀλήθεια σου λέω, σήμερον μαζί Μου θα εἶσαι μέσα στον Παράδεισο» (Λκ.23:42-43). Μήπως αυτή η θεοδίδακτη πληροφορία βρίσκεται σε συμφωνία με τη θεολογία των ιερών; Όχι!

Η θεολογία διδάσκει: “Αν εξομολογηθείς απευθείας προς τον Θεό, και δεν εξομολογηθείς στον ιερέα, άφεση δεν λαβαίνεις”. Ποιος όμως ψεύδεται, η θεολογία ή ο Θεός; «γινέσθω δὲ ὁ Θεός

ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας εἶναι ὁ Θεός ἀληθινός και κάθε ἄνθρωπος ψεύτης» (Ρωμ.3:4).

Επίσης, με την παραβολή του άσωτου γιου μάς πληροφορεῖ ο Κύριος, πως ο αμαρτωλός μπορεί να γίνει δεκτός στην πατρική αγκαλιά του Θεού και να τύχει πλήρης συμπάθειας και συγχώρεσης. Σε ποιον εξομολογήθηκε ο άσωτος; Σε κανένα! Πήγε κατευθείαν στον πατέρα του, ο οποίος τον δέχθηκε με όλη την πατρική στοργή και τον αποκατάστησε στην αρχική κληρονομία (δες Λκ.15:11-32). Εάν όμως η εξομολόγηση έπρεπε να γίνεται στους ιερείς, αν η συγχώρεση των αμαρτιών δινόταν από τους ιερείς, και αν οι Απόστολοι ήταν ιερείς όπως τους σημερινούς, ασφαλώς ο Κύριος στα ως άνω παραδείγματα της διδασκαλίας Του, θα χρησιμοποιούσε κάποιο αντιπροσωπευτικό τύπο από τους μαθητές Του, ως ιερέα εξομολόγο, και θα κατέληγε, ότι μόνο με τον τρόπο αυτό δίνεται η Χάρη και παρέχεται η άφεση. Αλλά όχι, τέτοια διδασκαλία δεν περιέχει το Ευαγγέλιο, το οποίο διασαλπίζει την αλήθεια, ότι η συγχώρηση δίνεται μόνο από τον Θεό, όταν ο άνθρωπος καταφύγει κατευθείαν σ' Εκείνον και εξομολογηθεί στον Ίδιο για τα αμαρτήματά του, με την εξής πληροφορία: «πᾶσαν τὴν ὀφειλὴν ἐκείνην ἀφῆκά σοι, ἐπεὶ παρεκάλεσάς με – όλη την οφειλή εκείνη σου τη χάρισα, επειδή με παρακάλεσες» (Μτ.18:32).

Επιμένουσα η θεολογία των “ειδικών ιερών” –όχι της Βίβλου– λέει ότι, “σε κάθε περίπτωση αμαρτίας πρέπει ο αμαρτάνων να εξομολογείται στον ιερέα”. Ο απευδής Λόγος του Θεού όμως καταρρίπτει από τα θεμέλιά του αυτό τον ισχυρισμό. Για κάθε αμαρτία προτρέπει τον άνθρωπο να καταφεύγει στον Παράκλητο του ουρανού: «ἐάν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον – αν κάποιος αμαρτήσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ἰησοῦ Χριστό τον δίκαιο» (Α' Ιν.2:1). «προσερ-

χώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς βοήθειαν – Ἀς προσερχόμαστε λοιπὸν με παρρησία στο θρόνο της χάριτος, για να λάβουμε ἔλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια» (Εβρ. 4:16).

Στο μήνυμα τούτο και στη θεϊκή αυτή διακήρυξη, μήπως φαίνεται ιερατική εξομολόγηση; “Αλλά τα χεῖλη των ασεβῶν”. Με τη διακήρυξη αυτή, σε ποιον στέλνει ο Λόγος του Θεοῦ, τον άνθρωπο; Στον εξομολόγο ιερέα; Όχι! Πού τον στέλνει; Στον Παράκλητο. Ποιος είναι Αυτός ο Παράκλητος; Εκείνος τον Οποῖο κάλεσε ο Θεός της αγάπης να μένει μεταξύ Αυτοῦ και των ανθρώπων, ὡς Εγγυητής και συνήγορος, για την εξομάλυνση των σχέσεών τους. Και Αυτός είναι ο λατρευτός μας Ιησοῦς. Γιατί ο Χριστός «οὐ γὰρ εἰς χειροποίητα Ἅγια εἰσῆλθεν ὁ Χριστός, ἀντίτυπα τῶν ἀληθινῶν, ἀλλ’ εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – δεν εἰσῆλθε σε χειροποίητα Ἅγια, ἀντίτυπα των ἀληθινῶν, ἀλλὰ στον ἴδιο τον οὐρανόν, για να ἐμφανιστεῖ τώρα στο πρόσωπο του Θεοῦ για χάρη μας» (Εβρ. 9:24). Αυτὰ σημαίνουν ὅτι μόνο μέσω του Χριστοῦ πρέπει ο ἄνθρωπος να εξομολογείται στον Θεό, προσερχόμενος «μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος». Την ἴδια ἐννοια διατυπώνει ο Λόγος του Θεοῦ και σε ἄλλη περίπτωση: «ἐξαγορεύσω κατ’ ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ· καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου – Θα εξομολογηθῶ ἐναντίον μου τὴν ἀνομία μου στον Κύριο· και Εσύ συγχώρησες τὴν ἀσέβεια τῆς καρδίας μου» (Ψαλμ.31:5). Ποιος λοιπὸν λέει τὴν ἀλήθεια, ο Λόγος του Θεοῦ ἢ οἱ ιερεῖς;

Ἐχοντας ὑπόψη μας, ὅτι «πολλὰ πταίομεν ἅπαντες – σε πολλὰ φταίμε ὅλοι» (1ακ.3:2), που σημαίνει, ὅτι καθημερινὰ κάποια σκόνη ἀμαρτίας εἰσχωρεῖ στις ψυχές μας, πρέπει καθημερινὰ να τρέχουμε στον εξομολόγο ιερέα; Και

η ζωή με τις ἀνάγκες της, πῶς θα ἀντιμετωπιστεῖ; Ο Χριστιανὸς βέβαια, πρέπει να εξομολογεῖται τακτικά, γιατί και μετὰ τὴν ἀναγέννηση φέρει ἀσθενική σάρκα, η ὁποία ἐπηρεάζεται ἀπὸ τις παραστάσεις και εἰκόνες τῆς ζωῆς. Η εξομολόγησή του ὁμως αὐτὴ πρέπει να γίνεται ἀπευθείας στον Θεό, ὄχι στον ιερέα, ο ὁποῖος εἶναι παρείσακτος στους κόλπους των Εκκλησιῶν.

Με ποιο τρόπο ὁμως ἐφαρμόστηκαν στην Αποστολικὴ Εκκλησία τα λόγια του Κυρίου: «ὅσα ἐὰν δῆσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ὅσα δέσετε πάνω στη γη θα εἶναι δεμένα στον οὐρανόν, και ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα εἶναι λυμένα στον οὐρανόν» (Μτ.18:18), και «ἂν τινῶν ἀφῆτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται – Ἀν σε κάποιους ἀφήσετε τις ἀμαρτίες, ἔχουν ἀφεθεῖ σ’ αὐτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, ἔχουν κρατηθεῖ» (Ιν.20:23). Ἀς δούμε λοιπὸν τὴν πράξη τῆς Εκκλησίας ἐκείνης στο θέμα αὐτό.

Θα μπορούσα να παραθέσω ἀρκετὴ ὕλη γι’ αὐτὸ το θέμα. Για να συντομεύσω ὁμως τὴν ἐργασία μου, παραπέμπω καθέναν που θέλει να γνωρίσει περισσότερο, στο βιβλίο μου “ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΙΕΡΑΤΕΥΜΑ”, στο ὁποῖο θα βρεῖ λεπτομερεῖς ἐξηγήσεις. Ἀλλὰ για να μην παραμείνει κενὸ το μέρος στο σημεῖο τούτο, και για να μην νομιστεῖ ὅτι ὑπάρχει ἀδυναμία ἀπάντησης, και για να γνωρίσετε, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, ὅτι για το τόσο σοβαρό τούτο θέμα δεν στηρίχτηκα μόνο στις δικές μου ἀντιλήψεις, ἀλλὰ ἔλαβα ὑπόψη μου πολλὰ συγγράμματα ποικίλων συγγραφέων, ἀνεξάρτητα με τὴν ἐκκλησιαστικὴ τους τοποθέτηση, θα παραθέσω λίγα ἀπὸ τὴν Πραγματεία του Κ. Μεταλληνοῦ “Ἐρευνα περὶ Ἐξομολογήσεως”, σελ.48-49, 8. Η Πραγματεία αὐτὴ παρουσιάζει ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη, πρόσωπα και παραστάσεις στις ὁποῖες η ἀρχέγονη Εκκλη-

σία εξάσκησε με Βιβλικό τρόπο την Εξουσία του “δεσμείν και λύειν”.

«Κατά την Καινή Διαθήκη κάθε επί μέρους Εκκλησία στην ολομέλειά της – αδελφοί και πρεσβύτεροι– έχει εξουσιοδότηση και υποχρέωση να κρίνει πρόσωπα δικά της, τα οποία δημόσια και φανερά αμαρτάνοντα, προσβάλλουν τον αγιασμό της και θίγουν την υπόληψή της στα μάτια του κόσμου.

Ιδού πως ο Παύλος κάνει χρήση της εξουσίας αυτής σε συμφωνία με την Εκκλησία της Κορίνθου, εναντίον κάποιου μέλους της, το οποίο είχε γυναίκα του την μητριά του προς κοινό σκάνδαλο. Ιδού πώς γράφει στην Εκκλησία: “*συναχθέντων ὑμῶν καὶ τοῦ ἐμοῦ πνεύματος σὺν τῇ δυνάμει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ παραδοῦναι τὸν τοιοῦτον τῷ Σατανᾷ εἰς ὄλεθρον τῆς σαρκός, ἵνα τὸ πνεῦμα σωθῇ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ – ἀφοῦ συναχτεῖτε εσεῖς καὶ τὸ δικό μου πνεῦμα μαζί με τὴ δύναμη τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, νὰ παραδώσετε τέτοιον ἄνθρωπο στον Σατανά πρὸς ὄλεθρο τῆς σάρκας του, γιὰ νὰ σωθεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ κατὰ τὴν ἡμέρα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ*” (Α΄ Κορ.5:4-5). Αυτή είναι η εφαρμογή του “δεσμείν” κατὰ τα λόγια του Χριστοῦ και η ἀνάλογη εφαρμογή αὐτοῦ που ἔκανε και η Εκκλησία των τεσσάρων πρώτων αἰώνων αποκόπτοντας τα σκανδαλώδη ἀνάξια μέλη της.

Αντίθετα πρὸς τὸ μέτρο τοῦ “δεσμείν” ὁ Παῦλος σὴν περικοπὴ Β΄ Κορινθίους 2:5-11 ζητᾷ με τὴν Ἐπιστολὴ ἐπιείκεια πρὸς κάποιον “ἐπιτιμηθέντα ἀπὸ τοὺς περισσότερους”... και παρακαλεῖ “*κυρῶσαι εἰς αὐτὸν ἀγάπην – νὰ επικυρώσετε σ’ αὐτὸν τὴν ἀγάπην σας*”. Διακήρυττε δε ὅτι, ἐκ τῶν προτέρων εἶναι και αὐτὸς σύμφωνος πρὸς κάθε μέτρο ἐπιείκειας που θα ἔδειχνε η Εκκλησία τῆς Κορίνθου πρὸς παρεκτρέπομένους και μετανοοῦντας: “*ὧ δέ τι χαρίζεσθε, καὶ ἐγὼ – Καὶ σ’ ὅποιον κάτι συγχωρεῖτε, συγχωρῶ κι ἐγὼ*” (Β΄ Κορ.-2:10).

Τοῦτο εἶναι τὸ “λύειν” κατὰ τα λόγια τοῦ Χριστοῦ και ἔτσι ἐφαρμόστηκε ἀπὸ τὴν Εκκλησία τῶν τεσσάρων πρώτων αἰώνων πρὸς τοὺς σκανδαλώδεις αμαρτωλοὺς ὑστερα ἀπὸ δημόσια μετάνοιά τοὺς και δημόσια ἐξομολόγησή τοὺς ἐνώπιον τῆς Εκκλησίας, καθὼς εἶδαμε.

Οἱ δύο ριζικὲς αὐτὲς ἐνέργειες – ἀποκοπῆς ἢ πρόσληψης– γινόμενες κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς ολομέλειας τῆς ἐπὶ μέρους Εκκλησίας, θα ἔχουν κατὰ τα λόγια τοῦ Κυρίου μας θείο κύρος: “*ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ ἢ λελυμένα*” ἐφόσον, ἐννοεῖται, ἡ Εκκλησία εἶναι σὴν θέσῃ τῆς ἀπέναντι τοῦ Κυρίου, δηλαδή, κρίνει με Ἅγιο Πνεῦμα» (σελ.48-49).

«Ἐτσι, τὸ νὰ μὴ θεωρεῖ πλέον αμαρτωλοὺς τὸ σῶμα μιας ἐπὶ μέρους Εκκλησίας, ἀνθρώπους που ζοῦσαν πρωτύτερα σὴν αμαρτία ἀλλὰ κατόπιν ομολόγησαν μετάνοια και πίστη στον Χριστὸ ἐνώπιον τῆς Εκκλησίας, και νὰ ἐνσωματώνει αὐτοὺς ὡς μέλη τοῦ δικαιοῦθέντα δια τοῦ Χριστοῦ, τοῦτο εἶναι ἡ ἐννοια τοῦ “*ἂν τινῶν ἀφήτε τὰς ἀμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς – ἀν σε κάποιους ἀφήσετε τὶς ἀμαρτίες, ἔχουν ἀφεθεῖ σ’ αὐτοὺς*” (Ιν.20:23). Καὶ “*ὅσα ἐὰν λύσητε, ἔσται λελυμένα – ὅσα ἐὰν λύσετε, θα εἶναι λευμένα*” (Μτ.18:18).

Και ἀντιθέτως τὸ νὰ θεωρήσῃ ἡ ολομέλεια μιας Εκκλησίας ὡς ἀμετανόητους αμαρτωλοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι ἐνὼ ἦταν ἄλλοτε μέλη τῆς, κατόπιν δια τῆς δημόσιας σκανδαλώδους ζωῆς τοὺς και τῆς περὶφρόνησης τῶν παραινέσεων τῆς Εκκλησίας διασύρουν τὴν υπόληψή τῆς ἐνώπιον τοῦ κόσμου, και νὰ θεωρεῖ αὐτοὺς ὡς “ἐθνικοὺς και Τελῶνες” αὐτὸ εἶναι ἡ ἐννοια τῶν διακηρύξεων: “*ἂν τινῶν κρατῆτε, κεκράτηνται – ἀν σε κάποιους τὶς κρατάτε, ἔχουν κρατηθεῖ*» και “*ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ὅσα δέσετε πάνω σὴν γῇ, θα εἶναι δεμένα στον οὐρανὸ*” (σελ.8).

Ἡ Εξουσία λοιπὸν αὐτὴ ἐφαρμοζόταν σὴν ἀρχέγονη Εκκλησία με τὴ συ-

γκατάθεση της ολομέλειας των πιστών, πρεσβυτέρων και αδελφών, να δέχονται νέα, άξια της προσκλήσεως του Χριστού μέλη στους κόλπους της Εκκλησίας ή να απαγορεύουν και να αποκόπτουν τα ανάξια που είχαν εισχωρήσει. Αυτή, κατά τον Αποστολικό μηχανισμό, ήταν η σημασία των λόγων του Κυρίου στις περικοπές Ματθαίου 18:18 «*ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ* – ὅσα δέσετε πάνω στη γη θα είναι δεμένα στον ουρανό, και ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα είναι λυμένα στον ουρανό», και Ιωάννη 20:23 «*ἂν τινων ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινων κρατῆτε, κεκράτηνται* – Αν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, έχουν αφεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, έχουν κρατηθεί». Γι' αυτό βλέπουμε ότι η χρήση τους ήταν ανάλογη και η εφαρμογή τους Βιβλικά τοποθετημένη. Η εντολή αυτή δόθηκε για πειθαρχικούς λόγους Διοικητικής και Νομοθετικής Εξουσίας, αλλά και προς τεχνικούς όρους, για τη σύσταση των ὁρων διοικήσεως της Εκκλησίας, όπως ακριβώς χρησιμοποιούνταν οι ὁροι αυτοί στην Ιουδαϊκή Νομική διδασκαλία.

Ποτέ άλλωστε δεν πρέπει να ερμηνεύουμε μεμονωμένα χωρία της Βίβλου παρασυρόμενοι από τη φαινομενική κυριολεκτική δύναμη των λέξεων, γιατί συγκρινόμενα προς άλλα σχετικά, ανατρέπεται η σημασία τους, την οποία τυχόν θα δώσουμε ερμηνεύοντας αυτά μεμονωμένα. Η Βίβλος αυτό δεν το επιτρέπει. Ανατρέχοντας λοιπόν στα σχετικά με το θέμα που μας ενδιαφέρει χωρία της Γραφής και κάνοντας τη χρήση της Ιστορικο-γραμματικής Μεθόδου, βρίσκουμε την έννοια και τη σωστή θέση. Και να, πώς αποδεικνύεται η ορθότητα των απόψεών μας αυτών απευθείας από το Ευαγγέλιο:

Εάν για την άφεση των αμαρτιών μας στηριχθούμε μόνο στις λέξεις των περικοπών Ματθαίος 18:18 και Ιωάν-

νης 20:23, ερμηνεύοντας αυτά όπως η Ρωμαϊκή και Ανατολική θεολογία, τότε πού θα τοποθετήσουμε το δικαίωμα το οποίο δίνει ο λατρευτός μας Σωτήρας σε κάθε άνθρωπο, δια της Κυριακής προσευχής: «*Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... ἄφησε σ' εμάς τις οφειλές μας*» (Μτ.6:9, 12), δυνάμει της οποίας μπορεί ὁποιος θέλει να ζητήσει ο ίδιος, απευθείας από τον Θεό την άφεση των αμαρτιών του; Η βαρυσήμαντη πληροφορία της θείας Γραφής, ότι οι Χριστιανοί αποτελούν ένα σώμα που λέγεται «*ἐκκλησία πρωτοτόκων*» (Εβρ.12:23) μας πείθει, ότι κάθε μέλος της και ὅλοι μαζί, έχουν ὅλα τα πρωτοτόκια – δικαιώματα επί της Πατρικής κληρονομιάς, επομένως και του δικαιώματος να ζητήσουν απευθείας από τον Πατέρα την άφεση των αμαρτημάτων τους. Ποιος λοιπόν λέει την αλήθεια, οι Δυτικοί – Ανατολικοί ιερείς, ή ο Θεός;

Αυτά περί της εξομολόγησής κατά την Καινή Διαθήκη, τα οποία μαρτυρούν σαφέστατα για την αδιάψευστη αλήθεια που υποστηρίζω. Γιατί, «*Κύριος διηγήσεται ἐν γραφῇ λαῶν – Ο Κύριος θα διηγηθεί αυτή στη γραφή λαών*» (Ψαλμ.86:6).

Η Εξομολόγηση στα χρόνια της Μεταποστολικής Εκκλησίας

Αν η εξομολόγηση στον ιερέα ήταν θεϊκή διάταξη και απαραίτητη για τον άνθρωπο πράξη, θα ήταν και το σπουδαιότερο μέσον της σωτηρίας. Η θέση της στη Χριστιανική διδασκαλία θα κατείχε πρωτεύοντα ρόλο. Οι διαδεχθέντες τους Θεοδιδάκτους Μαθητές του Χριστού θα έβλεπαν την απόλυτη ανάγκη να την συνιστούσαν με κάθε λεπτομέρεια. Τι παρατηρούμε όμως; Ακριβώς το αντίθετο· να συνιστάται η απευθείας εξομολόγηση προς τον Θεό, χωρίς να γίνεται η παραμικρή νύξη για ιερατική εξομολόγηση.

Ο Κλήμης, επίσκοπος της Εκκλησίας της Ρώμης (92-101), πήρε αφορμή να γράψει την Επιστολή προς την Εκκλησία της Κορίνθου εξαιτίας κάποιας ανωμαλίας μεταξύ των πιστών και των πρεσβυτέρων. Τη συμπεριφορά τους αυτή αποδοκίμασε ο Κλήμης. Ήταν λοιπόν η καταλληλότερη ευκαιρία να συστήσει προς τους πιστούς να εξομολογηθούν στους ιερείς για να λάβουν άφεση αμαρτιών. Τι βλέπουμε όμως; Να τους προτρέπει να εξομολογηθούν απευθείας προς το Θεό.

«Ας προσπέσουμε προς τον Παντοκράτορα και ας κλαύσωμε παρακαλώντας Αυτόν όπως γίνει ευμενής και συμφιλιωθεί μαζί μας... καθώς είναι γεγραμμένο: Ανοίξτε Μου πύλες της δικαιοσύνης για να εισέλθω και να εξομολογηθώ εις τον Κύριο... Ο Παντοκράτωρ των απάντων αδελφοί, δεν χρειάζεται ούτε ζητά κανενός τίποτε, παρά μόνο να εξομολογούμαστε εις Αυτόν. Γιατί λέει ο εκλεκτός Δαβίδ: Θα εξομολογηθώ προς τον Κύριο... Σ' Εσέ μόνο εξομολογούμαστε δια του Αρχιερέα και Προστάτη των ψυχών μας Ιησού Χριστού» (Α' Κορ. Κλήμης XLIII, 1-2, LII, 1-2, LXI, 3).

Από τα λόγια αυτά του Κλήμεντος, φαίνεται ιερατική εξομολόγηση; Όχι! Τι φαίνεται; Η απευθείας προς τον Θεό εξομολόγηση. Να υποθέσουμε ότι ο Κλήμης δεν γνώριζε τι έγραφε; Κανείς δεν έχει τέτοια τόλμη! Ε, τότε λοιπόν να υποθέσουμε ότι δεν γνωρίζουν τι γράφουν εκείνοι που υποστηρίζουν την ιερατική εξομολόγηση; Επ' αυτού, η Βίβλος θέτει τη σφραγίδα της και η κρίση του Θεού την υπογραφή της. Γιατί ο Κλήμης στη συνέχεια συνιστά στους διαπληκτιζόμενους Χριστιανούς της Κορίνθου να πλησιάσουν τους πρεσβυτέρους, όχι για να εξομολογηθούν σ' αυτούς, αλλά για να διδαχτούν από αυτούς, με σκοπό να μετανοήσουν. «Τους πρεσβυτέρους να πλησιάσουν και να εκπαιδευτούν στη μετάνοια».

Ο Πολύκαρπος (68-155), μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη, επίσκοπος Σμύρνης, γράφει στους Φιλιππησίους, τους οποίους συμβουλεύει και προτρέπει σε μετάνοια και συγχωρητικότητα. Εφαρμόζει απόλυτα στη διδασκαλία του την προτροπή του Κυρίου δια του «Πάτερ ημών»... «Εάν ικετεύουμε τον Κύριο για να μας αφήσει τις αμαρτίες μας, οφείλουμε και εμείς να αφήσουμε (τα αμαρτήματα των άλλων)» (Πολύκ. προς Φιλ. VI, 2). Ούτε λοιπόν ο Αποστολικός αυτός Πατέρας κάνει λόγο περί ιερατικής εξομολόγησης.

Η Επιστολή Βαρνάβα (130) επίσης από όσα λέει περί εξομολόγησης (XIX, 12), αναφέρεται σε δημόσια εξομολόγηση, όχι σε ιερατική.

«Η Διδαχή» (150) επίσης ακολουθεί την ίδια Γραφική γραμμή περί δημόσιας εξομολόγησης (IV, 14 XIV, 1) και δεν αναφέρει τίποτε περί αφέσεως αμαρτιών από τον ιερέα.

«Ο Ποιμήν του Ερμά» (160) βρίσκει ακριβώς στην ίδια γραμμή περί δημόσιας εξομολόγησης.

Ο Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου (140-201) επίσης δεν διαφέρει από αυτούς τους αρχαίους συγγραφείς τους οποίους ανέφερα κατά χρονολογική σειρά, περί δημόσιας εξομολόγησης.

Αυτή την Αποστολική γραμμή ακολούθησαν όλες οι Εκκλησίες μέχρι τον 3^ο αιώνα. Την εποχή αυτή χρησιμοποιήθηκε το μέτρο του «Πρεσβυτέρου της μετάνοιας». Οι επίσκοποι της εποχής εκείνης νόμισαν, ότι για λόγους σεμνότητας και εκκλησιαστικής ευταξίας, το μέτρο αυτό ήταν απαραίτητο. Αφορμή του νέου μέτρου έδωσε το εξής περιστατικό. Εξαιτίας του διωγμού των Χριστιανών από τον Αυτοκράτορα Δέκιο, πολλοί Χριστιανοί αρνήθηκαν την πίστη τους. Κατόπιν όμως ορισμένοι από αυτούς μετανοούσαν, επέστρεφαν στους εκκλησιαστικούς κύκλους και εξομολογούνταν την πώση τους ενώπιον της Εκκλησίας. Επειδή όμως η εξομολόγηση αυτή προκαλούσε δυ-

σφορία και σκάνδαλα, αποφασίστηκε, όπως οι ολισθαίνοντες εξομολογούνται σε έναν και μόνο πρεσβύτερο, όχι για να λάβουν άφεση αμαρτιών, αλλά για λόγους μόνο ψυχολογικούς, και για την αποφυγή σκανδάλων και δυσφοριών.

Το μέτρο αυτό λοιπόν δεν έχει καμία σχέση με την ιερατική εξομολόγηση του “δεσμείν και λύειν”.

Αργότερα, το έτος 391, το μέτρο αυτό καταργήθηκε από τον επίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως Νεκτάριο. Αφορμή έδωσε ένα σοβαρό σκάνδαλο μοιχείας που έγινε εξαιτίας αυτής της εξομολόγησης. Έτσι αφέθηκαν πάλι οι Χριστιανοί στις υπαγορεύσεις της συνειδήσεώς τους, να εξομολογούνται απ’ ευθείας προς τον Θεό, όπως έκαναν και πριν συστηθεί το μέτρο του “Πρεσβυτέρου της μετανοίας” (Ιστορία Σωκράτη, βιβλίο Ε’ κεφ.9).

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, στις ημέρες του οποίου δεν είχε μορφοποιηθεί το Μυστήριο της Εξομολόγησης όπως έχει σήμερα, λέει: «Αν έχεις αμαρτήματα μη απογνώς. Και αν κάθε μέρα αμαρτάνεις, κάθε μέρα μετανόα... όπως στις παλιές οικίες κάνουμε, όταν γίνουν σαθρές... υπεξαιρούμεθα απ’ αυτών τα σαθρώμενα και τα κακά επισκευάζουμε. Παλαιώθεις σήμερα από την αμαρτία; Ανακαίνισε τον εαυτό σου με τη μετάνοια... μέτρο έχει (η αμαρτία), το δε φάρμακο μέτρο δεν έχει» (Ομιλ. Περί μετανοίας). Ενώ λοιπόν λέει αυτά ο Χρυσόστομος, δεν κατευθύνει τον αμαρτωλό σε ιερατική εξομολόγηση. Σε άλλο δε μέρος μάλιστα λέει για την ενώπιον του Κυρίου εξομολόγηση, τα εξής: «Γιατί την ανομία μου, λέω, γνώρισα και την αμαρτία μου δεν κάλυψα και θα πω φανερά κατ’ εμού την ανομία μου στον Κύριο και Εσύ θα αφήσεις την ασέβεια της καρδιάς μου».

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ασχολήθηκε αρκετά με το θέμα της εξομολόγησης. Δυστυχώς για την προσωπικότητά του τον βλέπουμε να αντιφάσκει προς τη διδασκαλία του εκείνη που α-

φορά την εξομολόγηση. Η αιτία ήταν η δράση του σε δύο περιόδους. Στην περίοδο που ίσχυε ο θεσμός του “Πρεσβυτέρου της μετανοίας” και στην περίοδο της κατάργησής αυτού του θεσμού. Και σαν δικηγόρος που ήταν τα “περδούκλωσε”.

Στην περίοδο του “Πρεσβυτέρου της μετανοίας”, ο Χρυσόστομος υποστήριξε τη συνήθεια της τότε εποχής περί της εξομολογήσεως, και είπε: «Μεγάλη είναι η αξία των ιερών. Όσων συγχωρήσετε, συγχωρούνται οι αμαρτίες, κλπ».

Όταν όμως διαδέχτηκε τον επίσκοπο Νεκτάριο, που εντωμεταξύ κατήργησε το θεσμό του “Πρεσβυτέρου της μετανοίας”, ο Χρυσόστομος άλλαξε γραμμή και διακήρυττε και βροντοφωνούσε: «Αμάρτησες; Πες στον Θεό ότι “αμάρτησα”... Αλλά ντρέπεσαι και κοκκινίζεις να πεις τα αμαρτήματά σου;... δεν είναι ανάγκη ενώπιον μαρτύρων να εξομολογείσαι... Ο Θεός να σε βλέπει μόνο, εξομολογούμενο... Αυτός που συγχωρεί το αμάρτημα... Μήπως τα λες σε άνθρωπο; Στον Παντοκράτορα... σε γιατί φανερώνεις το τραύμα... όχι για να σε τιμωρήσει, αλλά να σε συγχωρήσει... Σε Μένα μόνο (λέει ο Θεός) πες ιδιαιτέρως το αμάρτημά σου για να θεραπεύσω την πληγή σου... Παρακαλώ και δέομαι και ικετεύω να εξομολογείστε προς τον Θεό συνεχώς... Ούτε σε αναγκάζω να φανερώνεις τα αμαρτήματά σου στους ανθρώπους. Άνοιξε τη συνειδήσή σου ενώπιον του Θεού και δείξε σε Αυτόν τα τραύματα και από Αυτόν ζήτησε τα φάρμακα... Σε συμβουλεύω να πείθεσαι στον προφήτη που λέει: Φανέρωσε στον Κύριο την οδό σου. Στον Θεό ομολόγησε, στον Δικαστή φανέρωσε τα αμαρτήματά σου, προσευχόμενος εάν όχι με τη γλώσσα, αλλά με την ενθύμηση και έτσι ζήτα να σε ελεήσει» (Πατρολογία Migne, τόμος 48^{ος}, σελ.746-747, σελ.1012, τόμος 49^{ος}, σελ.285, τόμος 50^{ος}, σελ.658, τόμος 63^{ος}, σελ.217).

Η θέση αυτή του Χρυσοστόμου ανταποκρίνεται με τη Βιβλική γραμμή στην οποία σαφώς φαίνεται, ότι στις περικοπές Ματθαίος 18:18 και Ιωάννης 21:23 («*ὅσα ἐὰν δήσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται δεδεμένα ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ ὅσα ἐὰν λύσητε ἐπὶ τῆς γῆς, ἔσται λελυμένα ἐν τῷ οὐρανῷ – ὅσα δέσετε πάνω στη γη θα εἶναι δεμένα στον ουρανό, και ὅσα λύσετε πάνω στη γη θα εἶναι λυμένα στον ουρανό*», και «*ἂν τινὼν ἀφήτε τὰς ἁμαρτίας, ἀφίενται αὐτοῖς, ἂν τινὼν κρατῇτε, κεκράτηνται – Ἄν σε κάποιους αφήσετε τις αμαρτίες, ἔχουν αφαιρεθεί σ' αυτούς· αν σε κάποιους τις κρατάτε, ἔχουν κρατηθεί*»), δεν δικαιολογεί το δικαίωμα του “δεσμείν και λύειν” στους ιερεῖς. Στις σημειώσεις του αυτές δεν εννοεῖται με κανέναν τρόπο ιερατική εξομολόγηση. Τα λόγια αυτά του Χρυσοστόμου ἔρχονται σε τέλεια ἀντίθεση με τη σημερινή θεολογία των Εκκλησιῶν Ρωμαιοκαθολικῆς και Ορθοδόξου Καθολικῆς. Εὰν ζούσε σήμερα και ακολουθοῦσε αὐτή την τακτική θα τον χαρακτηρίζαν ως επικίνδυνο και αιρετικό. Δεν μου διαφεύγει ἄλλωστε το γεγονός, ὅτι οι συνάδελφοί του τον εξόντωσαν, και για να καλύψουν το ἐγκλήμα τους αὐτό σκέφτηκαν αργότερα να τον χρυσώσουν με το ὄνομα “Χρυσόστομος”. Αὐτός εἶναι ο τρόπος που σκέπτονται και ενεργοῦν ἀνέκαθεν αὐτοί, οι ιερεῖς που λαθραία εισχώρησαν στους κύκλους των Εκκλησιῶν.

Η ἐξω-Βιβλική ἀκαταστασία ἀρχισε, ως φαίνεται, ἀπὸ τον 5^ο αἰῶνα, στις ἡμέρες του Πάπα Λέοντος του Α'. Δεν ἔμενε ικανοποιημένος ο Πάπας με την ἀρχική συνθήκη της δημόσιας εξομολόγησης και ἔγραψε προς τους ἐπισκόπους της Καμπανίας ὅτι «αρκεῖ να γίνεται προς τους πρεσβυτέρους μυστηριακή εξομολόγηση». Προϊόντος του χρόνου, βλέπουμε ὅτι η καινοτομία αὐτή ἐξελίχτηκε σε ιερατική μάλλον ευχή του ιερέα προς τον Θεό υπέρ της συγχώρεσης του εξομολογούμενου. Η ἀχαλίνωτη αὐτή γραμμή, ὁδήγησε την μεν

Παπική Εκκλησία για λόγους κολακείας και σε λαϊκά πρόσωπα. Παραχώρησε λοιπὸν το δικαίωμα της εξομολόγησης και σε λαϊκοὺς. Η δε Ανατολική Εκκλησία παραχώρησε το δικαίωμα αὐτὸ στους Μοναχοὺς, δηλαδή, στους “ἀποστόλους του σκότους”. Το δικαίωμα αὐτὸ το παραχώρησε στους “ἀποστόλους του σκότους”, ως ἀμοιβή, για τους ἀπάνθρωπους ἀγῶνες τους ἐναντίον των εικονομάχων (800-125). «Απὸ το τέλος του ἀγῶνα κατὰ των εικονομάχων μέχρι τον 13^ο αἰῶνα, την ἐξουσία του “δεσμείν και λύειν” διαχειρίζονταν αποκλειστικά οι Μοναχοί».

Ἐξαιτίας του ἐγκληματικού αὐτοῦ γεγονότος, ἔχει η ιστορική πληροφορία: «Τις εξομολογήσεις και ἐξαγγελίες των ἀμαρτημάτων και τις ἐπ' αὐτῶν ἐπιτιμίες και ἀφέσιμους λύσεις στους Μοναχοὺς μετετέθησαν».

Αὐτή ἦταν η ἐξέλιξη της ἀχαλίνωτης γραμμῆς, η ὁποία μας γεννᾷ την ἀπορία να ρωτήσουμε τους Πανεπιστημιακοὺς δασκάλους μας: Μας διδάξατε την ἀλήθεια ἢ το ψεῦδος; Και ποιος τέλος πάντων ἔχει την ἐξουσία του “δεσμείν και λύειν;” Γιατί οι ιστορικές πληροφορίες μᾶς πείθουν «Ὅτι το σήμερον ἰσχύον ἐν τῇ Εκκλησίᾳ μυστήριο της Εξομολογήσεως, εἶναι κατασκευάσμα του Πάπα, ο ὁποῖος δι' αὐτοῦ εὔρε τον τρόπο να μανθάνει τα μυστικά των Χριστιανῶν και να κυριαρχεῖ ἐπὶ της συνειδήσεώς τους». Και: «Ὅτι λόγω των μεγάλων δυσκολιών του Βυζαντινοῦ Κράτους, ο αυτοκράτωρ Μιχαὴλ Παλαιολόγος για να τύχει της υποστήριξης του αυτοκράτορα της Γαλλίας, με τη μεσολάβηση του Πάπα, ἀναγκάστηκε να σβήσει το μυστήριο της Μοναχικῆς τάξεως και να εἰσάγει ἀντ' αὐτοῦ εἰς την Εκκλησία το Μυστήριο της Εξομολογήσεως, μόλις το 1274».

Δεδομένου ἄλλωστε ὅτι ἐπειδὴ μέχρι τον 11^ο αἰῶνα δεν εἶχε θεσπιστεῖ το “Μυστήριο της Εξομολογήσεως”, ὅπως εἶναι σήμερα, ὅλοι που ἀσχολήθηκαν με το θέμα αὐτὸ, Βασίλειος ο Μέγας,

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός, Γρηγόριος ο Νύσσης, προσέδωσαν ψυχολογική θέση και μορφή στο νόημα της εξομολογήσεως.

Ενώ λοιπόν δεν υπάρχει Βιβλική βάση, ούτε της Ιεράς Παράδοσης θέση, που να υποστηρίζει την ιερατική εξομολόγηση, οι πλαστογράφοι, “απόστολοι του σκότους” παρουσίασαν πλαστογραφημένα βιβλία, τα “Ψευδοκλημέντια”, Παραδόσεις δήθεν του Ισχύριου Ρώμης και κάτι Αιγυπτιακές Διατάξεις, στα οποία αναφέρεται ψευδέστατα η Εξουσία των ιερών επί του “δεσμείν και λύειν”. Έτσι τοποθέτησαν αντι-Γραφικότατα τα χωρία, «*ἄν τινων ἀφήτε... ὅσα ἐὰν δήσητε*», στην αποστολή των ιερών.

Με βάση τα ψεύτικα αυτά συγγράμματα θέσπισαν το “Δόγμα”, ότι το ιερατείο είναι “Ταμειούχος της Θείας Χάριτος”, με Εξουσία... να συγχωρεί όταν θέλει και να αφορίζει όταν επιθυμεί.

Αφού η ιερατική εξομολόγηση δεν είναι ούτε της Καινής Διαθήκης διδασκαλία, ούτε της Ιεράς Παράδοσης διδασχά, δεν έχει ούτε Μυστηριακό χαρακτήρα. Τι είναι λοιπόν η ιερατική εξομολόγηση; **Ανάποδο** της θρησκείας μέσον.

Κανείς μελετημένος θεολόγος δεν μπορεί να αρνηθεί, ότι οι αρχαιότερες μαρτυρίες που μέχρι του σημείου αυτού ανέφερα, ενώ κάνουν λόγο περί εξομολογήσεως, δεν αναφέρει καμία από αυτές ότι γινόταν στον ιερέα, για άφεση αμαρτιών. Πού λοιπόν στηρίζονται οι Πανεπιστημιακοί μας δάσκαλοι και υποστηρίζουν αυτή την εχθρική προς το Ευαγγέλιο διδασκαλία; Δεν μου διαφεύγει ότι είναι επαγγελματίες – υπάλληλοι. Εφόσον άλλωστε δέχονται ως θεμελιώδη διδασκαλία, ότι η πίστη στο Αίμα του Ιησού, καθαρίζει κάθε αμαρτία, και ότι κάθε άλλη απαίτηση, “μπορεί να ερμηνευτεί ότι το Αίμα του Κυρίου δεν έχει την δέουσα ιλαστική πάντοτε και υπέρ πασών των αμαρτιών δύναμη”. Τούτο μου υπενθυμίζει έναν

διευθυντή εφημερίδος, που απευθυνόμενος προς υποψήφιο ρεπόρτερ, του λέει: «Να περιγράψετε ένα γεγονός για το οποίο δεν έχετε πληροφορίες. Πώς θα αρχίζατε το άρθρο σας: “Πληροφορούμεθα εξ εγκύρου πηγής...” Ωραία! Και πώς θα το τελειώνετε; “Μολονότι θα μπορούσαμε να αφιερώσουμε και άλλες λεπτομέρειες, ελλείπει χώρου αναγκάζομαστε να μην το κάνουμε”. Λαμπρά! Σας προσλαμβάνω στην εφημερίδα μου».

Το περιστατικό αυτό λέει πολλά, που αφορούν τις εκκλησιαστικές αυτές αταξίες.

Ερευνώντας επίσης τη θεολογία των δύο Εκκλησιών, Ρωμαϊκής και Ορθόδοξου, βλέπουμε ότι δεν συμφωνούν μεταξύ τους. Γιατί ενώ ο Ορθόδοξος ιερέας, παρόλο που παίρνει θέση “Κριτή” έναντι του αμαρτωλού, εντούτοις τον απολύει ικετευτικά. Ο Καθολικός ιερέας όμως, τον απολύει αυτοδικαίως. Γιατί η μεν Ρωμαϊκή δέχεται ότι, όταν ο αμαρτωλός ειλικρινά μετανοήσει, και δεν μπορεί να εξομολογηθεί σε ιερέα, συγχωρείται, «γιατί η ειλικρινής μετάνοια ενεργεί ήδη εν αυτή την άφεση (Votum) προς εξομολόγηση και απόλυση». Τούτο όμως η Ορθόδοξη θεολογία το απορρίπτει και το θεωρεί ως ασέβεια και ανοησία.

Οι ως άνω παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις έδωσαν το δικαίωμα στους ιερείς να πάρουν θέση Κριτή και Δικαστή έναντι του αμαρτωλού και η εξομολόγηση να παίρνει δικαστικό χαρακτήρα. Έτσι καταστρατηγούν την Εξουσία του Θεού, δυνάμει της οποίας «*τὴν κρίσιν πᾶσαν δέδωκε τῷ υἱῷ – τὴν κρίσιν ὅλην τὴν ἔχει δώσει στον Υἱό*» (Ιν.5:22).

Προχωρούν οι “ειδικοί ιερείς” στην αντι-Βιβλική γραμμή. Παρουσιάζονται ως μεσίτες μεταξύ αμαρτωλού και Θεού. Παραμερίζουν και ποδοπατούν το Υπουργήμα της Μεσιτείας του Κυρίου («*εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων – ἑνας καὶ μεσίτης μεταξύ Θεοῦ*

και ανθρώπων» Α' Τιμ.2:5), για την εξάσκηση του οποίου έλαβε θέση στα δεξιά του Πατρός, ώστε «*εάν τις άμάρτη, παράκλητον έχομεν προς τόν πατέρα – αν κάποιος αμαρτήσσει, έχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα*» (Α' Ιν. 2:1).

Όλα αυτά ενέπνευσαν τους ιερείς να επιβάλλουν και τα επιτίμια (τρόποι τιμωρίας), ως διορθωτικά μέσα: Νηστεία, ελεημοσύνες, κακουχίες του σώματος, κλπ., σαν να μην αρκούσε η ανεκτίμητη αξιομισθία του Κυρίου, ο Οποίος θυσιάστηκε για κάθε αμαρτωλό, ακριβώς, γιατί πρόθεσή Του ήταν και είναι να δώσει τη Χάρη ως δώρο προς τον μετανοούντα, «*ούκ έξ έργων, ίνα μή τις καυχήσεται – όχι από έργα, για να μην καυχήθει κανείς*» (Εφεσ.2:9). Μήπως άλλωστε ο Χριστός, όταν συγχώρεσε την πόρνη, τον Πέτρο που Τον αρνήθηκε, επέβαλε σε αυτούς επιτίμια; Και εφόσον ο αμαρτωλός συγχωρείται δια της πίστεως, χρειάζεται και ο ιερέας για να επισφραγίσει μέσω της μυστικής εξομολογήσεως την απόφαση του Θεού περί αμνηστεύσεως του αμαρτωλού; Αυτό είναι αδιανόητο. Εφόσον ο αμαρτωλός συγχωρείται από τον Θεό, δια του Χριστού, σε ποια θέση τοποθετείται το “δόγμα”, ότι συγχωρείται δια του ιερέα; Όστε το Αίμα του Χριστού μάταια χύθηκε πάνω στο Σταυρό; Όλα αυτά είναι διδάγματα ασύστατα και εντελώς αντι-Βιβλικά.

Κατόπιν όλων αυτών δημιουργήθηκε στη Ρωμαϊκή Εκκλησία “το βλάσφημο δόγμα” περί “Καθαρτηρίου πυρός”, μέσω του οποίου συγχωρούνται οι πρόσκαιρες αμαρτίες, δεδομένου, όπως λένε, «δια της μετανοίας μόνο αιώνιες ποινές» συγχωρούνται.

Κατά την αυθαίρετη επίσης διδασκαλία τους, οι Άγιοι έκαναν περισσότερα καλά έργα απ' όσα χρειάζονταν για τη σωτηρία τους. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει περίσσειμα. Από αυτό το περίσσειμα παίρνουν οι αυθαίρετοι επίσης ιερείς τους και “δημιουργούν” ένα

θησαυροφυλάκιο, από το οποίο δίνουν σε όσους υπολείπονται.

Στη συνέχεια δημιουργήθηκε το αίσχιστο εμπόριο των περίφημων συγχωροχάρτιών του Πάπα, εξαιτίας των οποίων επαναστάτησε ο Λούθηρος και οι σύντροφοί του, γιατί δεν μπορούσαν να ανεχθούν ότι με αυτά συγχωρούνται οι αμαρτίες, και ότι με τον ήχο των χρημάτων αναστηκάνονται από την κόλαση οι ψυχές. Στο σημείο αυτό, την ακολούθησε πιστά η αδελφή της Ορθόδοξη Εκκλησία, εκτός από τα σχετικά συγχωροχάρτια που χρησιμοποιεί στις Λειτουργίες, για χρηματισμό. Αυτά τα συγχωροχάρτια των Λειτουργιών, υποστηρίζει, χωρίς να έχει Βιβλικό έρεισμα, ότι εξευμενίζουν τον Θεό.

Το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, το οποίο, σε ωραίο πλαίσιο εκδίδει επίσημα, και σήμερα, συγχωροχάρτια, διαστάσεων 55,5 x 49,5 εκ. και τα οποία πωλεί με διατίμηση.

Το κείμενο του βλάσφημου αυτού συγχωρόχαρτου έχει ως εξής:

(Συγχωροχάρτι)

Βενέδικτος ελέω Θεού Πατριάρχης της Αγίας Πόλεως Ιερουσαλήμ και πάσης Παλαιστίνης

«Η μετριότης ημών από της χάριτος, δωρεάς τε και εξουσίας του Παναγίου και Ζωαρχικού Πνεύματος, της δοθείσης παρά του Σωτήρος ημών Ιησού Χριστού τοις Ιεροίς αυτού Μαθηταίς και Αποστόλοις εις το δεσμεύν και λύειν τας των ανθρώπων αμαρτίας, ειρκότος αυτοίς, “λάβετε Πνεύμα Άγιον, άν τινων αφήτε τας αμαρτίας, αφίενται αυτοίς, άν τινων κρατήτε, κεκράτηνται, και όσα αν δήσητε και λύσητε επί της γης, έσται δεδεμένα και λελυμένα εν τοις ουρανοίς”. εξ εκείνων δε και εις ημάς αλληλοδιαδόχως ταύτης διαβάσης της θείας χάριτος, έχει συγκεχωρημένον και κατά το Πνεύμα αυτής τέκνον Νικόλαον προσκυνητήν του Παναγίου Τάφου εις όσα και αυτός ως άνθρωπος

ἡμαρτεν ἐν λόγῳ ἢ ἔργῳ ἢ διανοίᾳ ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως καὶ ἢ ὑπὸ κατάρᾳ ἢ ἀφορισμὸν Ἀρχιερέως ἢ Ιερῶς ἐγένετο ἢ πατρός ἢ μητρός αὐτοῦ ἢ τῷ ἰδίῳ ἀναθέματι ὑπέπεσεν ἢ ὅρκον παρέβη ἢ ἄλλοις τισὶν ἀμαρτήμασιν ὡς ἄνθρωπος περιεπάρη καὶ ταῦτα Πνευματικοῖς Πατράσιν ἐξωμολογήσατο καὶ τὸν παρ' αὐτῶν κανόνα ἐκ καρδίας ἐδέξατο καὶ πληρώσαι προεθυμῆθη ἐκ πάντων τούτων ἐνοχῆς τε καὶ τοῦ παίσματος λύομεν αὐτὸν καὶ ἐλεύθερον ἔχομεν καὶ συγκεχωρημένον τῇ Παντοδυνάμῳ ἐξουσίᾳ καὶ χάριτι τοῦ Παναγίου Πνεύματος. Ὅσα δε διαλήθην ἀνεξομολόγητα εἶασε, κακεῖνα πάντα συγχωρήσειεν αὐτὸς ὁ ἐλεήμων Θεὸς δι' ἰδίαν φιланθρωπίαν καὶ ἀγαθότητα, πρεσβείαις τῆς Ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ Αἰειπαρθένου Μαρίας, τοῦ Ἁγίου Ἐνδόξου καὶ Πανευφήμου Ἀποστόλου Ἰακώβου τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ πρώτου Ἱεράρχου τῶν Ἱεροσολύμων καὶ πάντων τῶν Ἁγίων. Ἀμήν»

Ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλήμ
ἔτει σωτηρίῳ 1963

Αὐτοὶ εἶναι «τῶν τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ κατεχόντων – που καταπνίγουν τὴν ἀλήθεια με τὴν ἀδικία» (Ρωμ.1:18), καὶ γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν αυτοκρατορικο-Ιουδαϊκὴ θέσιν τους, τὸν Ἀπόστολου τοῦ Χριστοῦ, Ἰάκωβο, ὀνόμασαν Ἱεράρχη. Μέχρι πότε θὰ ἀδικοῦν τὴ νημοσύνη τοῦ λαοῦ;

Οἰκουμενικὴ Πατριάρχη!

Εἶναι διδασκαλία Ορθόδοξη, εἶναι τὸν Εὐαγγελίου, αὐτὴ ἡ βλάβση, ἡ ἐμπορικὴ καὶ ἐχθρικὴ πρὸς τὸν Χριστιανισμό, ἐνέργεια τοῦ Πατριαρχείου Ἱεροσολύμων; Ἢ μήπως τὴν ἀγνοεῖτε; Ἀσφαλῶς, ὄχι! Γιατί δὲν διαμαρτύρεστε; Θα μὴν πεῖτε, ὅτι δὲν ἀναμειγνύεστε στὰ θέματα ποὺ ἀφοροῦν τὰ ἄλλα Πατριαρχεῖα. Νομίζω, ὅτι σὰν Χριστιανὸς καὶ σὰν Οἰκουμενικός, ἔχετε ἱερὴ

υποχρέωση νὰ διαμαρτυρηθεῖτε γιὰ τὴν καπηλεία αὐτὴ, καὶ τὴν ἐχθρικὴ πρὸς τὴ διδασκαλίαν τοῦ Σωτῆρα Χριστοῦ, ἐνέργεια. Ἐχω λάθος;

«Διὸ ἀποθέμενοι τὸ ψεῦδος λαλεῖτε ἀλήθειαν – Γι' αὐτό, νὰ ἀποβάλετε τὸ ψέμα καὶ νὰ μιλάτε τὴν ἀλήθεια» (Εφεσ.4:25).

Νομίζω ὅμως ὅτι δὲν διαμαρτύρεστε ἐπειδὴ ἴσως θὰ ξέρατε ὅτι ἀνέκαθεν καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, παράλληλα με τὴν Παπικὴ, ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν ἴδια συνήθεια, καὶ μάλιστα νομοθετημένη.

Ἡ ἐφημερίδα «ΤΟ ΒΗΜΑ – ΕΒΔΟΜΑΔΑ», 27 Νοεμβρίου 1983, δημοσίευσε μίαν σχετικὴν ἐρευνα καὶ ἀποδεικνύει ὅτι:

«Καὶ οἱ Ορθόδοξοι δίνουν συγχωροχάρτια»

«Ἦταν γνωστὸ, ὡς τώρα, πὺς μονάχα οἱ Καθολικοὶ ἔκαναν χρυσῆς δουλειῆς πουλώνοντας στοὺς πιστοὺς τὰ πιστοποιητικά γιὰ ἄφεση ἀμαρτιῶν. Νὰ ὅμως, τώρα, ποὺ ἀποδεικνύεται, πὺς τὸ συνήθιο ὑπῆρχε καὶ στὴν Ορθοδοξίᾳ καὶ μάλιστα νομοθετημένο.

Ἦρθε λοιπὸν τώρα ὁ Φίλιππος Ἡλιοῦ με τὴ μελέτη τοῦ καὶ ἀποκαλύπτει ὅτι, τὸ ἴδιο αὐτὸ διάστημα καὶ οἱ δικοὶ μας ἀνατολικοὶ Ορθόδοξοι Πατριάρχες, ἐκδίδανε καὶ αὐτοὶ συγχωροχάρτια, γραφτά, χειρόγραφα πρῶτα καὶ ἀργότερα τυπωμένα, καὶ συγχωροῦσαν ἀμαρτίες ζωντανῶν καὶ πεθαμένων. Διεκδικοῦσαν μάλιστα με ζήλο τὸ πρόνομο».

Υπῆρξε ἀποχὴ ποὺ ξεχώρισαν οἱ ἀρμοδιότητες – ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων εἶχε ἐιδικότητα στὰ συγχωροχάρτια γιὰ τοὺς ζωντανούς, ἐνῶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως τύπωνε τὰ συγχωροχάρτια γιὰ τοὺς πεθαμένους.

Ἡ ἐρευνα ἀποδεικνύει ὅτι, συγχωροχάρτια ἐκδίδονταν καὶ πρὶν ἀπὸ τὴν ἄλωση τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ σὲ ὅλο τὸ διάστημα τῆς Τουρκοκρατίας, ἀλλὰ καὶ μετὰ, μέχρι τὶς μέρες μας. Οἱ ἀμαρτίες ποὺ συγχωριόντουσαν ἦταν

αμαρτίες νεκρών και αμαρτίες ζωντανών, αμαρτίες εξομολογημένες και αμαρτίες ανομολόγητες, ως και αμαρτίες που επρόκειτο να διαπραχθούν νυν και αεί.

Με τα συγχωροχάρτια λύνονταν ακόμα και αφορισμοί και επιτίμια και κατάρεις γονέων και αναθέματα ιεραρχών.

Η μελέτη αυτή δημοσιεύεται στο πρώτο, μόλις τεύχος σοβαρού επιστημονικού περιοδικού “Τα Ιστορικά - Historica”, που εκδίδουν οι Σπύρος Ασδρακάς, Φίλιππος Ηλιού, Βασίλης Παναγιωτόπουλος με διευθυντή τον Γιώργο Ραγιά. Αυστηρή έκδοση, με πλήθος υποσημειώσεων, ασπρόμαυρη και με μικρά γράμματα: Αλλά, ω θρίλερ! Γνωρίζουμε την εν Τριδέντω Σύνοδο, την “αντιμεταρρυθμιστική”, που καταδίκασε τον Λούθηρο και επαναβεβαίωσε την εκ Θεού δύναμη των συγχωροχαρτιών. Και μόλις τώρα μαθαίνουμε την Ορθόδοξη Σύνοδο της Κωνσταντινουπόλεως, του 1727, που συγκαταλέγει τα συγχωροχάρτια στους “Ιερούς όρους και τα δόγματα της Ανατολικής του Χριστού Εκκλησίας” και τα ορίζει ως ακολούθως:

«Την εξουσία υπέρ της αφέσεως των αμαρτιών, εγγράφως διδομένη τοις ευσεβέσιν, η μεν Ανατολική του Χριστού Εκκλησία ονομάζει συγχωροχάρτια. Λατίνοι δε ταύτα καλούν ιντουλκέντζας».

Άλλωστε και πιο πριν, το 1961, το Οικουμενικό Πατριαρχείο, με επίσημη πράξη του, υπενθυμίζει ότι επίσκοποι και πνευματικοί μπορούν να δέχονται εξομολογήσεις και να δίνουν αφέσεις, αλλά γραφτά συγχωροχάρτια μονάχα το Πατριαρχείο έχει προνόμιο να εκδίδει: «Το Πατριαρχικόν γαρ τούτο προνόμιον ιδιαίτατον, και κατ’ ουδέν εις άλλον διαβαίνειν δύναται!»

Το πότε και πώς θεσπίστηκε το συγχωροχάρτι στην Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι πια γνωστό. Τα Πατριαρχεία επικαλούνταν, όταν χρειαζό-

ταν, «συνήθεια και παράδοση αρχαία», που έφτανε μέχρι τους Πατέρες. Υπερβολή ίσως. Πάντως είναι βέβαιο ότι μετά το 1400 εκδίδονταν συγχωροχάρτια, δεν αποκλείεται και νωρίτερα. Εκείνη την εποχή κιόλας, ο συγγενής των Παλαιολόγων Ματθαίος Ραούλ Μελίκης, ποιος ξέρει από τι είδους ενοχές σπρωγμένος, είχε μαζέψει οκτώ συγχωροχάρτια για την αμαρτωλή αφεντιά του, ένα από τον Πατριάρχη Ιωακείμ των Ιεροσολύμων, ένα από τον Νήφωνα τον Οικουμενικό, ένα από τον Μητροπολίτη της Μονεμβασίας Δοσίθεο και πέντε από άλλους ιεράρχες. Και ο Άγιος Διονύσιος ο δικός μας, το 1024 ταξίδεψε στα Ιεροσόλυμα, όπου είχαν συγκεντρωθεί οι τέσσερεις Ανατολικοί Πατριάρχες «επειδή είχε πόθο να λάβει και από τους τέσσερεις συγχωρητικά γράμματα».

Να ήρθε άραγε η συνήθεια με τις Σταυροφορίες, ο Φίλιππος δεν προβληματίζεται πάνω σε αυτό. Γεγονός πάντως είναι ότι και των Δυτικών συγχωροχαρτιών η αρχή είναι χαμένη.

Από ό,τι ερευνήσα και βρήκα στη Δύση ήταν άγνωστα τα συγχωροχάρτια μέχρι την εποχή του Γρηγορίου 7^{ου}, τον 11^ο νομίζω αιώνα. Τα συστηματοποίησε πρώτος ο Ουρβανός Β’, γύρω στην Πρώτη Σταυροφορία, τέλος σε όσους συμβάλανε οικονομικά στο χτίσιμο της Βασιλικής του Αγίου Πέτρου. Και όχι μονάχα αυτό, μα έδωσε το προνόμιο έκδοσης συγχωροχαρτιών για τη Σαξονία στην αδελφή του τη Μαγδαληνή και στον άνδρα της, γιο του Ιννοκέντιου Η’. Από εκεί κληρονόμησε το προνόμιο ένας αρχιεπίσκοπος και γέμισε τη Γερμανία με ένα τόσο εκτεταμένο, που έκανε τον Λούθηρο να αγανακτήσει.

Όμως, και πριν από τον Λούθηρο, τα Δυτικά συγχωροχάρτια απ’ την αρχή αμφισβητήθηκαν από θεολογικές προσωπικότητες μέσα στην Καθολική Εκκλησία, ιδιαίτερα τον 14^ο αιώνα.

Μήπως γι' αυτό δεν γίνανε τόσο γνωστά και τα συγχωροχάρτια της Ορθοδοξίας;

Στην Ανατολική Εκκλησία, η αμφισβήτηση κορυφώθηκε με τους Πατέρες στον 4^ο και στον 5^ο αιώνα και σχεδόν έσβησε μετά τον Ιουστινιανό. Κανένας δεν διαφωνούσε, πέρα από τις εσωτερικές διαμάχες και τα προνόμια. (Όπως έγινε και με τον καυγά των Σιναϊτών και του Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως για το προνόμιο έκδοσης συγχωροχαρτιών, από το 1680 μέχρι το 1691). Μα αυτές οι διαφωνίες δεν περνούσαν στο ευρύ κοινό.

Στις αρχές του 18^{ου} αιώνα, ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Δοσίθεος Νοταράς επαινούσε από τη μία μεριά τον Λούθηρο και μάλιστα έγραψε ότι «για τα συγχωρητικά δικαίως αγωνίστηκε». Ο ίδιος όμως, όχι μονάχα εξέδιδε συγχωροχάρτια, αλλά και υπεράσπιζε, γραπτά και πάλι το προνόμιο των Ανατολικών Πατριαρχών να τα εκδίδουν.

Μα και πιο πριν, οι Πατριάρχες Ιερεμίας Β', Μελέτιος Πηγάς, Κύριλλος Αλεξανδρείας και Θεοφάνης Ιεροσολύμων, αντιμετώπισαν όλοι με συμπάθεια τα κινήματα του Προτεσταντισμού, μα αυτό δεν τους εμπόδισε να εκδίδουν αθρόα οι ίδιοι συγχωροχάρτια.

Ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Ιερεμίας Β' ήταν συγχυσμένος μάλιστα που, το 1576, ένας έξαρχος του Πατριαρχείου, ο Θεοδόσιος Ζυγομαλάς, του ζήτησε συγχωροχάρτια να διαθέσει για να μαζέψει χρήματα για το Πατριαρχείο, και ο Πατριάρχης βρέθηκε να έχει έτοιμα «μόνο 62»: «Κρίμα, αυτά μου βρέθηκαν μόνο. Τέλος πάντων, σου τα στέλνω με το πρώτο ταχυδρομείο».

Μου έκανε εντύπωση η γενική μας άγνοια επί του θέματος και άνοιξα το Εκκλησιαστικό Δίκαιο του Παναγόπουλου, έκδοση 1980. Δεν βρήκα τίποτε στα περιεχόμενα για τα συγχωροχάρτια. Έψαξα και στη δωδεκάτομη «Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια». Εδώ η έκπληξη ήταν ακόμη μεγαλύτε-

ρη. Από το λήμμα «Συγκρητισμός» πηγαιίνει κατευθείαν στο λήμμα «Συκάμινος» – δέντρο που φύτευται στην Παλαιστίνη και στην Αίγυπτο και αναφέρεται κάπου από τον Ευαγγελιστή Λουκά (17:6). Λήμμα «συγχωροχάρτι» δεν υπάρχει.

Κατέφυγα στον καθηγητή της Θεολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Σάββα Αγουρίδη. Γνώριζε την ύπαρξη συγχωροχαρτιών στη Ανατολική Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά του έκανε εντύπωση η μελέτη του Ηλιού. Τον άφησα και τη διάβασε και ύστερα μου είπε:

«Από πλευρά θεολογική έχει μεγάλη σημασία η μελέτη αυτή: Αποδεικνύει πως πράγματα για τα οποία η Ανατολική Εκκλησία κατηγορεί τη Δυτική, στην ουσία τα εφαρμόζει και η ίδια με πολύ ασήμαντες παραλλαγές. Τέτοιες μελέτες θα βοηθούσαν ιδιαίτερα το διάλογο ανάμεσα στις Εκκλησίες. Συχνά οι Καθολικοί διαμαρτύρονται ότι στοιχεία που θεωρούνται αποκλειστικά δικά τους υπάρχουν και στην Ανατολική. Και οι Ανατολικοί εξηγείρονται και χαλάει ο διάλογος, όχι από άλλο λόγο, αλλά από άγνοια των πραγμάτων.

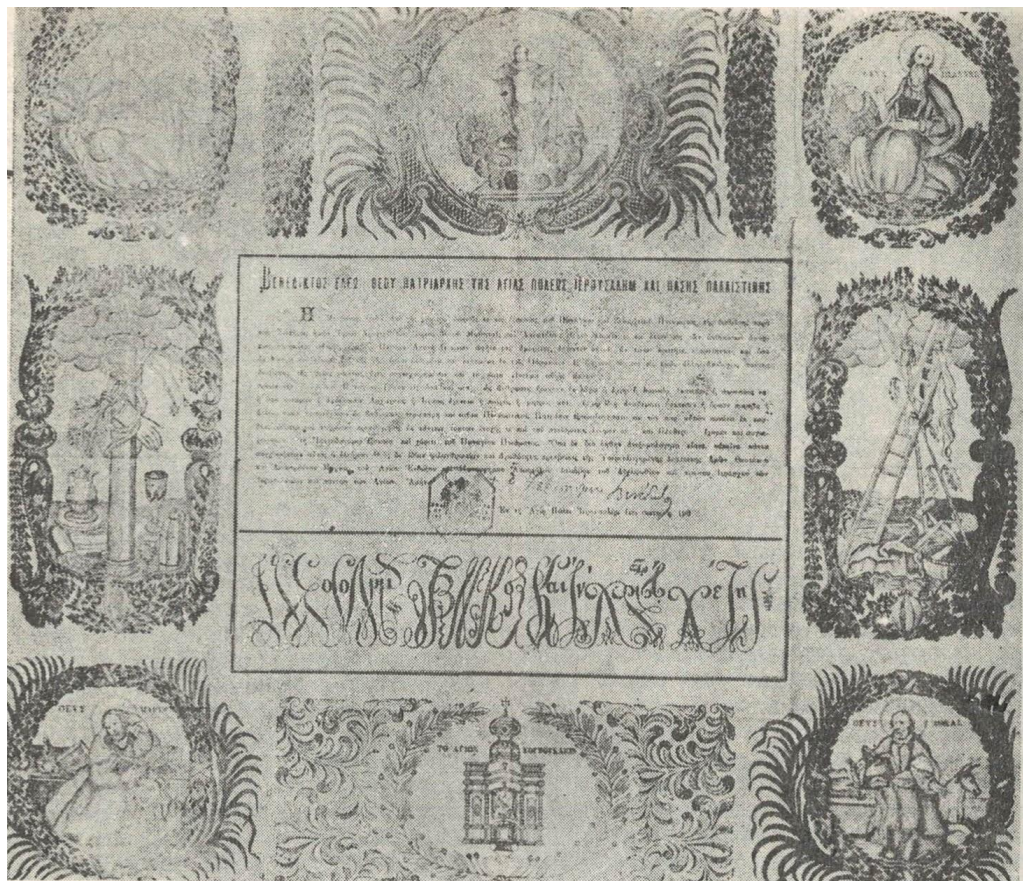
Δεν είναι μόνο τα συγχωροχάρτια. Μα και άλλα. Όπως το θέμα της μεταστάσεως της Θεοτόκου που, δογματικά δεν δεχόμαστε, υπάρχει όμως στη λατρεία, ψέλνεται. Το θέμα του ορισμού του αριθμού των Μυστηρίων, κλπ.

Ο Ηλιού κάνει ίσως μία περισσότερο κοινωνική μελέτη, της εποχής κυρίως της Τουρκοκρατίας. Το ρόλο, δηλαδή, τον κοινωνικό και οικονομικό που έπαιζαν τα συγχωροχάρτια. Όμως τέτοιες ιστορικές μελέτες είναι εξαιρετικά διαφωτιστικές και θα μπορούσαν να συμπληρώσουν και άλλα μεγάλα κενά.

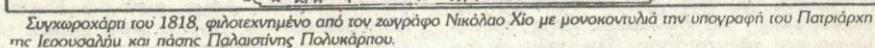
Μια έρευνα για τους αφορισμούς θα διαφώτιζε πάρα πολύ τη σχέση Εκκλησίας και λαού, θα είχε μεγάλο κοινωνικό ενδιαφέρον. Ή μια μελέτη για τις οικονομικές οφειλές ενός Χριστιανού στην Εκκλησία τότε. Γιατί πολλά λέγονται για τις σχέσεις Εκκλησίας και λαού

κατά τη διάρκεια της Τουρκοκρατίας, συστηματική όμως έρευνα σε τέτοια ζητήματα αιχμής, όπως αυτή για τα

συγχωροχάρτια, δεν έχει γίνει ως τώρα».

Το αντιχριστιανικό “Συγχωροχάρτι” του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων σε μικρογραφία.

Επιστολή 13^η

Το Μυστήριο του Γάμου

Αγαπητέ αδελφέ,

Σκοπός για τον οποίο ο Θεός δημιούργησε τη γη, ήταν να κατοικείται από τους ανθρώπους («Οὕτως λέγει Κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανόν, οὗτος ὁ Θεὸς ὁ καταδείξας τὴν γῆν καὶ ποιήσας αὐτήν, αὐτὸς διώρισεν αὐτήν, οὐκ εἰς κενὸν ἐποίησεν αὐτήν, ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἔπλασεν αὐτήν – Ἔτσι λέει ὁ Κύριος, Αυτὸς που δημιούργησε τον ουρανὸ, Αυτὸς ὁ Θεὸς που παρουσίασε τη γη καὶ δημιούργησε αὐτή, Αυτὸς που διόρισε αὐτή, δεν τη δημιούργησε μάταια, ἀλλὰ για να κατοικείται ἐπλασε αὐτή» (Ησ.45:18), «...κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς – ...για να κατοικούν πάνω σε ὅλο το πρόσωπο της γης» (Πραξ.17:26). Για το λόγο αὐτὸ τοποθέτησε τὴν ατμόσφαιρα της γης σε κατάλληλη ἀπόσταση ἀπὸ τὸν ἥλιο για να ὑπάρχουν συνθήκες ζωῆς.

Αφού λοιπὸν περατώθηκε ἡ δημιουργία της γῆινης σφαίρας καὶ καθὼς πλησίαζε τὸ τέλος της “ἐκτῆς ἡμέρας” (χρονικὴ περίοδος) καὶ αφού τελείωσε καθετὶ που ἦταν ἀναγκαῖο για τὴ διατήρηση τοῦ νέου ζωντανοῦ πλάσματος για τὸ ὁποῖο προοριζόταν, «εἶπεν ὁ Θεός· ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ’ εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ’ ὁμοίωσιν – εἶπε ὁ Θεός: Ἀς δημιουργήσουμε ἄνθρωπο σύμφωνα με τὴν εἰκόνα τὴ δική μας καὶ σύμφωνα με τὴ δική μας ὁμοίωση» (Γεν.1:26). Ἡ ἐπιθυμία αὐτὴ τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία ἐγένετο ἔργο, μας δείχνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο ἐπίγειος γιος τοῦ Θεοῦ, με θείες ιδιότητες, της σοφίας, της δύναμης, της δικαιοσύνης καὶ της ἀγάπης. Συνεπώς, ὁ ἄνθρωπος ἦταν ικανὸς να γνωρίζει τὴ θεϊκὴ του ἐξάρτηση.

«Καὶ ἔλαβε Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον, ὃν ἔπλασε, καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν – Καὶ ἔλαβε

Κύριος ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπο, τὸν ὁποῖο ἐπλασε, καὶ ἔθεσε αὐτὸν μέσα στον παράδεισο της τρυφῆς, για να ἐργάζεται αὐτὸν καὶ να τὸν φυλάει» (Γεν.2:15).

Στον ἄνθρωπο αὐτὸ ὁ Δημιουργὸς ἔδωσε σύντροφο ἀπὸ τὸ εἶδος του, ἀπὸ τὴ σάρκα του καὶ ἀπὸ τὰ οστά του· «καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεὸς ἑκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδὰμ, καὶ ὕπνωσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ’ αὐτῆς. καὶ ὠκοδόμησεν ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδὰμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἦγαγεν αὐτήν πρὸς τὸν Ἀδὰμ – Καὶ ἐπέβαλε ὁ Θεὸς ἑκσταση πᾶνω στον Ἀδὰμ, καὶ κοιμήθηκε· καὶ ἔλαβε μία ἀπὸ τὶς πλευρές αὐτοῦ καὶ ἀναπλήρωσε με σάρκα ἀντὶ γι’ αὐτήν. Καὶ κατασκεύασε ὁ Θεὸς τὴν πλευρά, τὴν ὁποία ἔλαβε ἀπὸ τὸν Ἀδὰμ, σε γυναῖκα καὶ ὡδήγησε αὐτήν πρὸς τὸν Ἀδὰμ» (Γεν.2:21-22). Το νέο αὐτὸ πλάσμα ἔφερε ὁ Θεὸς πρὸς τὸν Ἀδὰμ καὶ τοὺς ἔνωσε ὡς συζύγους σε ἄνδρα καὶ γυναῖκα. Ἡ πανσοφία τοῦ Δημιουργοῦ ἐπλασε τὰ σώματα τῶν δύο αὐτῶν ὑπάρξεων κατὰ τέτοιο τρόπο, ὥστε να εἶναι ικανὰ για τὴν ἀναπαραγωγὴ τοῦ γένους. Γι’ αὐτὸ: «εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς – εὐλόγησε αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγοντας: Αὐξάνεστε καὶ πληθύνετε καὶ γεμίστε τὴ γη καὶ κατακυριεύετε αὐτήν» (Γεν.1:28).

Ἡ πρόθεση τοῦ Θεοῦ ἦταν να αὐξηθοῦν, να πολλαπλασιαστοῦν καὶ να ἐπεκτείνουν τὴν παραδεισιακὴ κατάσταση σε ὅλο τὸ πρόσωπο της γης.

Αὐτὸς εἶναι ὁ πρῶτος γάμος, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Δημιουργό, καὶ ὁ ὁποῖος ἐγκαίνιασε τοὺς γάμους τοῦ μέλλοντος. Ἀπὸ τότε καὶ σε ὅλη τὴ συνέχεια, ὁ γάμος διακανονίζονταν ἀπὸ τοὺς γονεῖς τοῦ γαμπροῦ καὶ

της νύφης, στους οποίους μεσολαβούσε και κάποιο έμπιστο και φιλικό πρόσωπο, όπως βλέπουμε στην Αγία Γραφή (Γεν.κεφ.24, Μτ.22:1-14, 25:1-10, Ιν.3:29).

Για την εγκυρότητα του γάμου δεν ήταν αναγκαία η συμμετοχή θρησκευτικού ιερατικού αντιπροσώπου.

Στους καθυστερημένους λαούς που δεν διέθεταν κάποιο πολιτισμό, εκτός από το λαό Ισραήλ, υπήρχε μια ζώωδης κατάσταση, όσον αφορά το Γάμο. Οι ενδιαφερόμενοι κινούνταν πάντοτε, οδηγούμενοι από το ένστικτο. Στους πολιτισμένους λαούς όμως «ο γάμος απετέλεσε ένα από τα σημαντικότερα γεγονότα στον ανθρώπινο βίο, καθόσον αποσκοπεί προ πάντως στη διαιώνιση της κοινωνίας των ανθρώπων». Για το λόγο αυτό, ο Ρωμαίος Νομοδιδάσκαλος Μοδεστίνος, έδωσε τον εξής ορισμό στο γάμο: **«Ανδρός και γυναικός συνάφειαν και συγκλήρωσιν του βίου παντός, θείου τε και ανθρωπίνου δικαίον κοινωνίαν»**. Τον ορισμό αυτό δέχτηκαν και οι Βυζαντινοί. Είναι γεγονός όμως ότι η περί δικαίου Ρωμαϊκή αντίληψη απέφυγε κάθε σχετικό ορισμό για να αποφύγει τους κινδύνους. Ακολουθώντας την αρχή αυτή και ο Αστικός Κώδικας απέφυγε τον ορισμό του γάμου.

Για να δούμε πώς μέσα στους αιώνες εξελίχθηκε η πράξη του γάμου και πώς έφτασε στη σημερινή ιερολογία “Μυστηρίου”, θα τον παρακολουθήσουμε από τα Βυζαντινά χρόνια, από τα οποία άρχισε η εξέλιξη της τελετής σε “Μυστήριο”.

«Οι Ρωμαϊκοί περί γάμου κανόνες και τα θέσμια διατηρήθηκαν και μετά την σε Βυζάντιο μετάσταση της πρωτεύουσας της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Αλλά η επικράτηση του Χριστιανισμού και η δια των Χριστιανικών διδασκαλιών αγωγή του γάμου σε Θείο Μυστήριο, προσέθεσε νέα στοιχεία στα υπάρχοντα έθιμα και προσέδωσε νέα αίγλη στο μέγιστο τούτο των κοινωνικών θεσμών. Εντούτοις, οι μεταβολές

αυτές δεν υπήρξαν ούτε άμεσες ούτε ταχείες. Ο γάμος, παρά την επιβολή της νέας θρησκείας, εξακολουθούσε να αποτελεί δικαιοπραξία ρυθμιζόμενη από το Αστικό Δίκαιο, η δε τέλεση αυτού δεν περιεβάρυντο με κάποιο θρησκευτικό τύπο. Μάλιστα δε ο δια θρησκευτικού τύπου τελούμενος γάμος, τον οποίο συνιστούσαν προ της τελικής επικράτησης του Χριστιανισμού οι επίσκοποι, ουδεμία εγκυρότητα είχε, αυτή αναγνωριζόμενη μόνο σε πολιτικό γάμο. Μόλις περί τα τέλη του 9^{ου} αιώνα μ.Χ. το έτος 893, επεβλήθη δια “Νεαρράς” Λέοντος του Σοφού η υποχρεωτική ιεροτελεστία του γάμου, ως στοιχείο συστατικό αυτού και καθιερώθηκε επί Αλεξίου Α’ του Κομνηνού η μέχρι των ημερών μας εν χρήσει ακολουθία του γάμου».

Η ιστορική αυτή πληροφορία μάς γνωρίζει τα εξής λίαν σημαντικά, που πρέπει ιδιαίτερα να προσέξουμε:

1) Ο γάμος, παρά την επιβολή της νέας θρησκείας, διατηρούσε τους Ρωμαϊκούς κανόνες, παρόλο ότι πρόσθεσε νέα στοιχεία. Συνεπώς ο γάμος δεν ήταν εκκλησιαστική ή ιεουργική πράξη, πολλή μάλλον δεν ήταν Μυστήριο, δηλαδή, “μέσον της Χάριτος”. Καταρρίπτεται λοιπόν εκ θεμελίων ο θεολογικός ισχυρισμός, ότι «ο γάμος κατά τους χρόνους της Καινής Διαθήκης συστήθηκε από τον Κύριο, ως Μυστήριο».

2) Την Τελετή του Γάμου δεν περιέβαλε θρησκευτικός τύπος. Ήταν φυσικό βέβαια ύστερα από την επικράτηση του Χριστιανισμού, να ήθελαν οι Εκκλησιαστικές Αρχές, ο Γάμος να έχει θρησκευτικό χαρακτήρα. Και αυτό έκαναν. Σε όλους το συνιστούσαν αυτό. Δεν ήταν όμως υποχρεωτικό – δεν το επέβαλλαν σε κανένα. Γιατί την υπόθεση του γάμου τακτοποιούσε μόνο ο Αστικός Κώδικας. Και όταν ακόμη ο γάμος γινόταν θρησκευτικός, η τελετή αυτή δεν πρόσθετε κανένα κύρος στη νομιμοποίηση του Γάμου. Αναγνωρίζονταν μόνο ο πολιτικός. Συνεπώς, ο Γά-

μος δεν ήταν “Μυστήριο”, ούτε αποτελούσε θεμελιώδη διδασκαλία της Εκκλησίας. Επειδή όμως «εν Κυρίῳ», «πάντα εὐσχημόνως καὶ κατὰ τάξιν γινέσθω – ὅλα ας γίνονται ευπρεπώς και με τάξη» (Α΄ Κορ.14:40) γι’ αυτό, σωστή ήταν η επιθυμία των Εκκλησιαστικών Αρχών, ο γάμος να γίνεται θρησκευτικός.

3) «Μόλις περί τα τέλη του 9^{ου} αιώνα, το 893, η ιεροτελεστία του γάμου ως Μυστήριο επεβλήθη με αυτοκρατορική απόφαση του Λέοντος ΣΤ΄ «ως στοιχείο απαραίτητο νομιμότητας αυτού». Για την επιβολή αυτή του αυτοκράτορα μας πληροφορεί και η “Εκκλησιαστική Ιστορία” του Β. Στεφανίδη, σελ.415, τα εξής: «...μέχρι του αυτοκράτορα τούτου η ιερολογία του γάμου δεν ήταν υποχρεωτική... ο αυτοκράτορας αυτός πρώτος κατέστησε την ιερολογία του γάμου υποχρεωτική». Βέβαια προηγήθηκε τη ΟΔ΄ (74) “Νεαρά” του Ιουστινιανού, η οποία καθόριζε τη μεταβίβαση «προς κάποιο των ευκτήριων οίκων», και μαρτυρία τριών η τεσσάρων μαρτύρων, αλλά μόνο για την επισημοποίηση του γάμου, όχι για την μυστηριοποίηση.

Έτσι θεσπίστηκαν νέες προϋποθέσεις για τη σύναψη του γάμου. «Νόμιμος προς γάμο ηλικία καθορίστηκε για τον μεν άνδρα το 14^ο έτος, για δε τη γυναίκα το 12^ο, βραδύτερο το 13^ο». Ο Αστικός Κώδικας όμως του έτους 1940, στα άρθρα του 1350-1352 καθορίζει την ηλικία για τον μεν άνδρα το 18^ο έτος, για τη δε γυναίκα το 14^ο.

Είναι γνωστό άλλωστε, ότι από τα Αποστολικά χρόνια δεν υπήρχε τελετουργία Γάμου. Η Καινή Διαθήκη, τα αρχαιότερα εκκλησιαστικά συγγράμματα και η Ιερά Παράδοση, δεν περιέχουν καμία τέτοια πληροφορία. Μιλούν μόνο για τον ιερό σκοπό του γάμου, για τα καθήκοντα των συζύγων μεταξύ τους και για το διαζύγιο. Έτσι βλέπουμε στην Επιστολή προς Διόγνητο (αρχές του 3^{ου} αιώνα) την εξής σύγκριση

και αντιπαραβολή μεταξύ των Χριστιανών και ειδωλολατρών: «Χριστιανοί γαρ ούτε γη ούτε φωνή ούτε έθεσι διακεκριμένοι των λοιπών εστίαν ανθρώπων... Γαμούσιν ως πάντες, τεκνοποιοῦσιν· ἀλλ’ οὐ ρίπτουσι τα γενόμενα» (κεφ.5). Η πληροφορία αυτή μάς παρουσιάζει το γεγονός, ότι οι Χριστιανοί έκαναν τους Γάμους τους όπως και όλοι οι άλλοι άνθρωποι, και στους γάμους τους δεν είχαν ιερατικές Μυστηριώδεις τελετές, αλλά εξακολουθούσαν να διατηρούν τα έθιμα του γάμου της εποχής τους και της πατρίδας τους. Και αυτό δείχνει ότι ποτέ η αρχέγονη Εκκλησία δεν δίδαξε ότι ο Γάμος είναι “Μυστήριο”, μυστικής και κρυπτογραφημένης ιδιότητας και αλήθειας.

Οι Ιουδαίοι Χριστιανοί εξακολουθούσαν να διατηρούν τα δικά τους έθιμα της Παλαιάς Διαθήκης (δες Τωβίτ κεφ.6 και 7). Ήταν όμως απαλλαγμένος ο Γάμος θρησκευτικής και τελετουργικής πράξεως (“Ο Ισραηλιτικός Γάμος”, Β. Βέλλα, σελ.24).

Οι άλλοι Χριστιανοί που προέρχονταν από ειδωλολατρικές τάξεις, εξακολουθούσαν να διατηρούν τις διατάξεις του πολιτικού γάμου, δεδομένου ότι, “Γάμος” κυρίως σημαίνει την αμοιβαία συγκατάθεση του άνδρα και της γυναίκας, για να ζήσουν μια αρμονική ζωή και με τις ευχές της Εκκλησίας και την ευλογία του Θεού, να δημιουργήσουν μία νέα οικογενειακή εστία. Με άλλα λόγια· ο Γάμος είναι θεσμός ιερός, τον οποίο ίδρυσε ο Θεός. Είναι η ένωση ανδρός και γυναικός σε έναν αδιάσπαστο δεσμό σώματος και πνεύματος, σε μια αρμονική ζωή αμοιβαίας αγάπης και συνεργασίας μέχρι θανάτου, για την εφαρμογή της εντολής του Θεού, που αφορά την αναπαραγωγή του ανθρώπινου γένους. Για το λόγο αυτό: «Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον· ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ’ αὐτόν... καὶ ἐπέβαλεν ὁ Θεός ἑκστασιν ἐπὶ τὸν Ἀδάμ, καὶ ὑπνώσε· καὶ ἔλαβε μίαν τῶν πλευρῶν

αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσε σάρκα ἀντ' αὐτῆς. καὶ ὠκοδόμησεν ὁ Θεὸς τὴν πλευράν, ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ Ἀδάμ, εἰς γυναῖκα καὶ ἦγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. καὶ εἶπεν Ἀδάμ· τοῦτο νῦν ὁστοὺν ἐκ τῶν ὁστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου· αὕτη κληθήσεται γυνή, ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήφθη αὕτη· ἔνεκεν τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν... ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς. καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ὁ Θεός, λέγων· αὐξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς – Καὶ εἶπε Κύριος ὁ Θεός· Δεν εἶναι καλὸ νὰ εἶναι ὁ ἄνθρωπος μόνος· θα δημιουργήσουμε σε αὐτὸν βοηθὸ ὅμοιο με αὐτόν... Καὶ ἐπέβαλε ὁ Θεὸς ἐκστασὴ πάνω στον Ἀδάμ, καὶ κοιμήθηκε· καὶ ἔλαβε μία ἀπὸ τὶς πλευρές αὐτοῦ καὶ ἀναπλήρωσε με σάρκα ἀντὶ γι' αὐτήν. Καὶ κατασκεύασε ὁ Θεὸς τὴν πλευρά, τὴν ὁποία ἔλαβε ἀπὸ τὸν Ἀδάμ, σε γυναῖκα καὶ οδήγησε αὐτὴν πρὸς τὸν Ἀδάμ. Καὶ εἶπε ὁ Ἀδάμ· Τοῦτο τώρα εἶναι ὁστό ἀπὸ τὰ ὁστά μου καὶ σάρκα ἀπὸ τὴν σάρκα μου· αὕτη θα ὀνομαστῇ “γυναῖκα”, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν ἄνδρα τῆς λήφθηκε αὕτη· ἐξαιτίας αὐτοῦ, θα ἐγκαταλείπει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, καὶ θα προσκολληθῇ στὴ γυναῖκα του, καὶ θα εἶναι οἱ δύο σε σάρκα μία... ἀρσενικὸ καὶ θηλυκὸ δημιουργήσῃ αὐτούς. Καὶ εὐλόγησε αὐτούς ὁ Θεός, λέγοντας· Αὐξάνεστε καὶ πληθύνετε καὶ γεμίστε τὴ γῆ καὶ κατακυριεύετε αὐτήν» (Γεν.2:18, 21-24, 1:27-28).

Εφόσον λοιπὸν 900 ολόκληρα ἔτη μ.Χ. ἡ ιερολογία τοῦ γάμου δεν ἦταν υποχρεωτικὴ οὔτε μεταξὺ τῶν Εκκλησιῶν, πῶς υποστηρίζεται ὅτι «ο γάμος κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης συστήθηκε ἀπὸ τὸν Κύριο ὡς Μυστήριον;» Ποιὸς ὁμως λέει τὴν ἀλήθεια; Οἱ ἱερεῖς ἢ τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἡ ἱστορία; Ὁ Κύριος παραβρέθηκε στὸ Γάμο τῆς

Κανά, ἀλλὰ δεν ἔλαβε μέρος στὴν τελετῇ. Ἐγινε συμμετοχὸς μόνον στὴν ευφροσύνη καὶ τὴ χαρὰ τοῦ Γάμου, γιατί με τὸ θαῦμα Του προμήθευσε τὸν οἶνο (δεξ Ιν.2:1-11).

Τὸ γεγονὸς ὅτι μέχρι τὴν 9^η ἐκατονταετηρίδα δεν ἦταν ἀναγκαῖα ἡ ιερολογία τοῦ γάμου, μας πείθει, ὅτι πολὺ περισσότερο δεν ἦταν “Μυστήριον”. Καὶ τὸ γεγονὸς ἐπίσης τῆς ἀπλῆς μόνου σύστασης ὀρισμένων ἐπισκόπων, πῶς ὁ Γάμος παίρνει θρησκευτικὸ χαρακτήρα, μας παρουσιάζει τὴν ἀλήθεια ὅτι ἀπὸ τοὺς Αποστόλους καὶ τοὺς διαδόχους τοὺς δεν διδάχτηκε ὁ Γάμος ὡς “Μυστήριον”.

Για τὴ σύναψη τοῦ γάμου υπήρχε ἐλευθερία μέχρι τὸν 9^ο αἰῶνα μ.Χ. Μόνο κοινοποίησι γινόταν ἐνώπιον τῆς Εκκλησίας. «Ὅποιοι σκεπτόταν νὰ συνάξῃ γάμο, ἔπρεπε νὰ κάνει αὐτὸ γνωστὸ στὴν Εκκλησία» (“Εκκλησιαστικὴ Ἱστορία”, Α. Κυριακοῦ, τόμος 1^{ος}, σελ.183).

Για νὰ γίνονται ὁμως τὰ πάντα «εν Κυρίῳ», ὅπως ἀνέφερα καὶ προηγουμένως, ἀπὸ νωρὶς βλέπουμε νὰ γίνεται σύστασις, πῶς ἡ σύναψη τοῦ γάμου γίνεται ἐνώπιον τῆς Εκκλησίας. Τὴ σύστασις αὕτη βλέπουμε στὸν Ἰγνάτιο καὶ τὸν Τερτυλλιανό. Αἰξίζουν ἰδιαίτερης προσοχῆς τὰ λόγια τοῦ Ἰγνατίου περὶ τοῦ γάμου, γιὰ τὸν ὁποῖο δεν ομιλεῖ περὶ “Μυστηρίου”, ἀλλὰ περὶ γνώμης ἀπλῆς τοῦ ἐπισκόπου. Νὰ, τὰ λόγια του: «**Πρέπει αὐτοὶ ποὺ παντρεύονται με τὴ γνώμη τοῦ ἐπισκόπου νὰ γίνεται** γιὰ νὰ εἶναι ὁ γάμος κατὰ τὸν Κύριο καὶ ὅχι κατ' ἐπιθυμία. Ὅλα σε τιμὴ τοῦ Θεοῦ νὰ γίνονται» (Επιστ. πρὸς Πολύκαρπο, κεφ.5, 2). (Σημείωσα ἄλλοτε ὅτι δεν χρησιμοποιοῦ τις μαρτυρίες τοῦ Ἰγνατίου, ἐφόσον οἱ ἐπιστολές του ἐχουν νοθευτεῖ. Ἐπειδὴ ὁμως ἡ ὡς ἄνω μαρτυρία τοῦ ἔχει ἱστορικὴ ἀλήθεια, γι' αὐτὸ τὴν επικαλούμαι).

Ὁ δε **Τερτυλλιανός** λέει ὅτι, γιὰ νὰ μην κινδυνεύσουν νὰ χαρακτηριστοῦν οἱ γάμοι ὡς μοιχεῖα καὶ πορνεία πρέπει νὰ γνωστοποιούνται στὴν Εκκλησία.

Καμία νύξη όμως περί “Μυστηρίου” δεν σημειώνει.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ομολογουμένως δεν παρέβλεψε στο σύνολό τους όλες αυτές τις Βιβλικές και ιστορικές αλήθειες για το γάμο και βρίσκεται σε καλύτερη εν προκειμένω θέση από την Ανατολική. Γιατί η μεν Ανατολική δέχεται την απόλυτη αρμοδιότητα του ιερέα στην ευλογία του Γάμου για την εγκυρότητά του, η δε Ρωμαιοκαθολική «δέχεται μόνο την αμοιβαία συγκατάθεση των συζευγνυομένων, τους οποίους και θεωρεί ως λειτουργούς του Μυστηρίου σε συνδυασμό και με τη γενική διδασκαλία της ιεροσύνης του Πάπα Λέοντος ΙΓ' που διακηρύττει, ότι κάθε μεταξύ Χριστιανών δίκαια σύζευξη εξ' αυτής και καθ' αυτήν είναι Μυστήριο... Ούτε ο Χριστός ούτε η Εκκλησία εξάρτησαν την εγκυρότητα του Γάμου από έγκριση ή από ευλογία του ιερέα. Ανέκαθεν η Εκκλησία αναγνώριζε ως έγκυρους και ως μυστηριακούς τους γάμους, που τελέστηκαν χωρίς παρέμβαση του ιερέα, αρκεί, να μην υπήρχαν άλλα κωλύματα» (Scheeben).

Υπάρχει λοιπόν και σ' αυτό το θέμα πλήρης διαφωνία μεταξύ των δύο ιερατικών Εκκλησιών στο “Μυστήριο του Γάμου”, δεδομένου ότι, οι οπαδοί του Πάπα «**έχουν εξίσου** το δικαίωμα, τόσο παρούσα ιερέα, όσο και χωρίς αυτόν να συνάψουν γάμο».

Εξαιτίας των διαφωνιών αυτών εύλογο γεννιέται για μια ακόμη φορά το ερώτημα: Γιατί διαφωνούν η Ανατολική με τη Δυτική Εκκλησία σε τόσο σοβαρά και θεμελιώδη θέματα, εφόσον, ως διατείνονται *[ισχυρίζονται]*, κρατούν και διαφυλάσσουν την “Ιερά Παράδοση” και την “κληρονομιά” της διαδοχής; Η απάντηση είναι, ότι οι θεσμοί τους είναι δικά τους κατασκευάσματα, δεν είναι του Ευαγγελίου διδασκαλία ούτε της Ιεράς Παράδοσης διδαχή. Επίσης θα μπορούσε να δοθεί η απάντηση, ότι η Ανατολική και Δυτική Εκκλησία φανερώνουν μεν **την ανατολή**, αλλά και

τη δύση. Ανέτειλαν κάποτε Χριστιανικά, αλλά έδυσαν κατόπιν, Βιβλικά.

Η διαφωνία δεν παρατηρείται μόνο μεταξύ των ως άνω Εκκλησιών στο θεολογικό τομέα, αλλά διαφωνία υφίσταται και στη διδασκαλία του ίδιου Πανεπιστημιακού Δασκάλου. Νομίζω ότι δεν θα έχει τόση αξία αν αναφέρω τις από έδρας παραδόσεις των Πανεπιστημιακών δασκάλων προκειμένου να αποδείξω τη διαφωνία που θέλω, αλλά τα γραπτά τους, από τα οποία μπορεί όποιος θέλει να τα ερευνήσει και να διαπιστώσει αυτά που σημειώνω. Γι' αυτό λοιπόν παραθέτω από τη “ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ” του Χρ. Ανδρούτσου τις εξής διαφωνίες: Στη σελίδα 396 γράφει, ότι ο Χριστός «αναφέρεται στην εξύψωση του Γάμου σε Μυστήριο στην Καινή Διαθήκη». Κατόπιν, στη συνέχεια, και στη σελίδα 397 γράφει: «Και μαρτυρίας μεν δηλωμένης ρητώς και απευθείας την από του Κυρίου εξύψωση αυτή του γάμου σε Μυστήριο δεν έχουμε, στην Καινή Διαθήκη... Βεβαίως μεταξύ της εκδοχής του γάμου ως υπό την θεία ροπή, εισηγούνται τα σημειωμένα χωρία (δες Β' Τιμ.2:15, Κολ.3:18, Α' Κορ.7:14, 39, Α' Πετρ.3:7) και της εκδοχής αυτού ως Μυστήριο, δηλαδή, ως δραστητικού οργάνου της χάριτος κατά την εκκλησιαστική διδασκαλία, υπάρχει απόσταση αρκετή». Στη συνέχεια ο Ανδρούτσος πραγματεύεται και εξετάζει το Γάμο ως Μυστήριο. Συμφωνεί όμως με τον εαυτό του; Ήταν και αυτός επαγγελματίας Καθηγητής. Πάντως, δεν απέφυγε να παραθέσει την αλήθεια, πράγμα το οποίο δεν κάνει ο κ. Τρεμπέλας στη δική του “Δογματική”.

Κανείς λογικός δεν αμφιβάλλει για την ιερότητα του Γάμου. Την ιερότητά του όμως δεν την οφείλει στην ιερολογία του ιερέα, όπως υποστηρίζεται από τους ίδιους ότι, «χορηγείται δια του ιερέα η Χάρη του Αγίου Πνεύματος, που αγιάζει και εξυψώνει το Γάμο». Η ιερότητα αυτή έγκειται στο φυσικό δεσμό, τον οποίο ο Πάνσοφος Θεός έταξε,

οὕτως ὥστε ἀπὸ τοῦ δεσμοῦ αὐτοῦ τῶν νυμφευμένων νὰ εἶναι δυνατὴ ἡ ἀνα- παραγωγὴ καὶ διαίωνισμός τοῦ ἀνθρώπου γένους. Ὁ δεσμός αὐτός ἐπιβάλλει τὴν ἀμέριστὴ ἀγάπην στοῦ μεγαλύτερο βαθμὸ νὰ ἔχουν καὶ οἱ δύο – ἄνδρας καὶ γυναῖκα – τὴν ὁποία ὁ ἀπ. Παῦλος παραλληλίζει μετὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Στὸ δεσμὸ αὐτὸ πραγματοποιεῖται τοῦτο: Δύο ξένες μεταξὺ τῶν υπάρξεων γίνονται ἓνα σῶμα με ἀδιάσπαστο δεσμὸ, μὴ σὰρκα σὲ κοινωνία ζωῆς ἰσότητος, μετὰ τὴν ἴδια θέλησιν καὶ τὴν ἴδια καρδίαν. Γι' αὐτὸ λέει ἡ Γραφή, γιὰ τὸν ἄνδρα, ὅτι θὰ προσκολληθῇ πρὸς τὴν γυναῖκα· δὲν λέει ὅτι ἀπλὰ θὰ συνοικήσῃ μαζί της. «ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν – θὰ εἶναι οἱ δύο σὲ σὰρκα μία».

Στὴν Θεόπνευστος συμβουλὴς τοῦ ὁ ἀπ. Παῦλος, μᾶς παραθέτει τὴν υποχρεώσεις καὶ τὰ καθήκοντα τοῦ ἄνδρα πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ τῆς γυναῖκας πρὸς τὸν ἄνδρα («Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος. ὡς ὅτι ὡς περὶ ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται τῷ Χριστῷ, οὕτως καὶ αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ἐν παντί. οἱ ἄνδρες ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σκῆλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἄμωμος. οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα. ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα ἑαυτὸν ἀγαπᾷ· οὐδεὶς γὰρ ποτε τὴν ἑαυτοῦ σὰρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτήν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς τὴν ἐκκλησίαν· ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ· ἀντὶ τούτου καταλείπει

ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σὰρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. πλὴν καὶ ὑμεῖς οἱ καθ' ἓνα ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω ὡς ἑαυτόν, ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα – Οἱ γυναῖκες, νὰ ὑποτάσσεσθε τοῖς δικαίους σας ἄνδρες, ὅπως στὸν Κύριον· γιατί ὁ ἄνδρας εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός εἶναι σωτὴρ τοῦ σώματος. Ἀλλὰ ὅπως ἀκριβῶς ἡ ἐκκλησία ὑποτάσσεται στὸν Χριστό, ἐτσι καὶ οἱ γυναῖκες νὰ ὑποτάσσονται τοῖς δικαίους τοῖς ἄνδρες σὲ καθετὴ. Οἱ ἄνδρες, νὰ ἀγαπάτε τὴν δικήν σας γυναῖκα, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἀγάπησεν τὴν ἐκκλησίαν, καὶ παράδωκεν τὸν ἑαυτόν ὑπὲρ αὐτῆς· γιὰ νὰ τὴν ἀγιάσῃ, ἀφοῦ τὴν καθάρισεν στὸ λουτρὸ τοῦ ὕδατος μετὰ τὸν λόγον, γιὰ νὰ τὴν παρουσιάσῃ στὸν ἑαυτόν ἑνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, χωρὶς νὰ ἔχει κηλίδας ἢ ῥυτίδας ἢ κάτι τέτοιο, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἁγία καὶ ἄμωμος. Ἐτσι ὀφείλουν οἱ ἄνδρες νὰ ἀγαποῦν τὴν δικήν σας γυναῖκα ὡς τὰ δικά σας σώματα. Ὅποιος ἀγαπᾷ τὴν δικήν του γυναῖκα τὸν ἑαυτόν του ἀγαπᾷ. Γιατὶ κανεὶς ποτὲ δὲν μίσησεν τὴν δικήν του σὰρκα, ἀλλὰ τὴν τρέφει καὶ τὴν περιθάλπει καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν. Γιατὶ εἴμαστε μέλη τοῦ σώματος Του, ἀπὸ τῆς σαρκὸς Του καὶ ἀπὸ τῶν ὀστέων Του. Γι' αὐτὸ θὰ εγκαταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα τοῦ καὶ τὴν μητέρα τοῦ, καὶ θὰ προσκολληθῇ εἰς τὴν γυναῖκα τοῦ, καὶ θὰ εἶναι οἱ δύο μὴ σὰρκα. Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι μέγα· ἐγὼ λοιπὸν το λέω γιὰ τὸν Χριστό καὶ γιὰ τὴν ἐκκλησίαν. Ἀλλὰ ὅμως καὶ εἰσεῖς, ὁ καθένας σας ξεχωριστά, τὴν δικήν του γυναῖκα ἐτσι ὡς τὴν ἀγαπᾷ, ὡς τὸν ἑαυτόν· καὶ ἡ γυναῖκα νὰ φοβάται τὸν ἄνδρα της» Εφεσ.5:22-23). Ἡ μάλ- λον παραθέτει τὴ φυσικὴ λειτουργίαν τῶν δύο υπάρξεων σὲ μίαν. Γιατὶ ἡ Χριστιανικὴ συζυγικὴ ζωὴ καὶ ἡ σχέση τῶν

μελών της νύφης Εκκλησίας με τον Νυμφίο Χριστό, δεν είναι καθήκον, αλλά φυσική λειτουργία του οργανισμού σωματικού και πνευματικού.

«Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ... οἱ ἄνδρες ἀγαπάτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... ἀντὶ τούτου καταλείπει ἄνθρωπος τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν. τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – Οἱ γυναῖκες, να ὑποτάσσεσθε στους δικούς σας ἄνδρες, ὅπως στον Κύριο... Οἱ ἄνδρες, να ἀγαπάτε τις δικές σας γυναῖκες, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἀγάπησε τὴν ἐκκλησία... Γι' αὐτὸ θα εγκαταλείψει ὁ ἄνθρωπος τὸν πατέρα του καὶ τὴν μητέρα του, καὶ θα προσκολληθεῖ στὴ γυναῖκα του, καὶ θα εἶναι οἱ δύο μία σάρκα. Τὸ μυστήριον τοῦτο εἶναι μεγάλο· ἐγὼ λοιπὸν το λέω για τὸν Χριστὸ καὶ για τὴν ἐκκλησία».

Στις συμβουλές του αυτές ο Παῦλος χρησιμοποιεῖ καὶ τὴ λέξη “Μυστήριον”. Αὐτὸ εἶναι τὸ “κλασσικὸ” χωρίο στο οποίο στήριξαν οἱ ιερατικές Εκκλησίες τὴν ιερολογία τοῦ Γάμου σε “Μυστήριον”. Ἡ φύση τοῦ θέματος ὁμως μας οδηγεῖ να ἀντιληφθοῦμε τὴν αἰτία που ὥθησε τὸν Παῦλο να χρησιμοποιήσῃ αὐτὴ τὴ λέξη. Ἡ αἰτία εἶναι ὁ ἀδιάρρηκτος δεσμός που ἔχει ὁ Χριστὸς με τὴν Εκκλησία. «ὅς ἐν μορφῇ Θεοῦ ὑπάρχων... ἑαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν, ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος – ὁ Οποῖος, ἐνὺς ὑπῆρχε με μορφὴ Θεοῦ τὸν ἑαυτὸ Του κένωσε καὶ ἔλαβε μορφὴν δούλου, ὅταν ἐγίνε ὁμοῖος με τοὺς ἀνθρώπους» (Φίλιπ.2:6-7), ἤρθε πρὸς τὴ Νύφη Του τὴν Εκκλησία καὶ ἐγίνε ἓνα Σῶμα. «ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ, ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ – Γιατί εἴμαστε μέλη τοῦ σώματός Του, ἀπὸ τῆς σαρκὸς Του καὶ ἀπὸ τὰ ὀστά Του» (Εφεσ.5:30).

Βλέπουμε λοιπὸν ἀπὸ αὐτὲς τὶς θεϊκές πληροφορίες, ὅτι τὴ λέξη “Μυστήριον”, δεν τὴν τοποθετεῖ στο Γάμο, ἀλλὰ στὴν Εκκλησία με τὸν ὁποῖα εἶναι ἐνωμένος. Να, πὼς το λέει λίγο παρακάτω ὁ Παῦλος: «ἐγὼ δὲ λέγω [ἐκλαμβάνω] εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν ἐκκλησίαν – ἐγὼ λοιπὸν το λέω [ἐκλαμβάνω] για τὸν Χριστὸ καὶ για τὴν ἐκκλησία» (Εφεσ. 5:32). Με τὶς συμβουλές του αὐτὲς θέλει ὁ Παῦλος να δειξέι, ὅτι ὁ Γάμος εἶναι τύπος καὶ εἰκόνα τῆς μυστηριώδους ἐνώσεως τοῦ Χριστοῦ με τὴν Εκκλησία, ἡ ὁποία κάποτε ἦταν ξένη πρὸς Αὐτὸν καὶ μακριὰ ἀπὸ τὶς εὐλογίες Του. «νυνὶ δὲ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ὑμεῖς οἱ ποτὲ ὄντες μακρὰν ἐγγὺς ἐγενήθητε ἐν τῷ αἵματι τοῦ Χριστοῦ – Τώρα ὁμως μέσω τοῦ Χριστοῦ Ἰησοῦ, εσεῖς που κάποτε ἦσασταν μακριὰ γίνετε κοντὰ με τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ» (Εφεσ.2:13). Συνεπῶς, μετὰξὺ τῶν νυμφευόμενων πρέπει να ὑπάρχει ἀπόλυτη ἀρμονία θελημάτων καὶ ἐπιθυμιῶν καὶ για τὸ λόγο αὐτὸ εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἀμοιβαία συγκατάθεση για τὴ σύναψη τοῦ Γάμου. Γιατί, «τὸ πρόσωπο που νυμφεύεται ἀναλαμβάνει μία εὐθύνη που φράσσει τὴν προσωπικὴ του ἐλευθερία καὶ ἀναλαμβάνει τὴν πιο ἀμεση φροντίδα για ἓνα ἰσόβιο σύντροφο». Πρόκειται λοιπὸν περὶ θυσίας, τὴν ὁποῖα ἀναλαμβάνει ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο, με μάρτυρα τὸν Θεό. Αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος, για τοὺς Χριστιανούς που ξέρουν να ζουν τὴ Χριστιανικὴ ζωὴ, που ὁ Γάμος πρέπει να εἶναι θρησκευτικὸς γενόμενος «ἐν Κυρίῳ», ἀλλὰ ὄχι “ἐν Μυστηρίῳ”, ὅπως ἡ καθιερωμένη Ὁρθόδοξη θεολογία τὸν ἀντιλαμβάνεται.

Για τοὺς λόγους αὐτοὺς

Ἡ Εκκλησία ἔχει ἀποστολὴ να διδάξει, ὄχι “Μυστήρια”, ἀλλὰ τῆς πρακτικῆς ζωῆς τὰ ἀποκαλυπτήρια. Δεδομένου ὅτι Χριστιανισμὸς δεν σημαίνει στεῖρες ιερολογίες Καλογηρικῆς πνοῆς, ἀλλὰ **μετατόπιση τῶν τρόπων ζωῆς**. Ὅταν οἱ καλῆς θέλησης ἄνθρωποι γνω-

ρίσουν με αυτό το Πνεύμα το Χριστιανισμό, θα αντιληφθούν και το σκοπό του Γάμου και δεν θα τον έχουν μόνο για την ικανοποίηση της φυσικής ορμής και φιληδονίας, αλλά για την αλληλοσυμπλήρωση με την έλξη της ουράνιας ευλογίας.

Αντιμετωπίζοντας το σκοπό του Γάμου με αυτό το πνεύμα οι συζευγμένοι, θα φέρουν στη ζωή υπάρξεις που θα είναι αντάξιες του σκοπού τούτου και της αποστολής του ανθρώπου στον κόσμο. Τότε, γονείς πλέον οι συζευγμένοι και από την ευλογία του Θεού στη ζωή τους ικανοποιημένοι, θα μπορούν να λένε όσα και ο Ιησούς του Ναυή είπε για την οικογένειά του: **«ἐγὼ δὲ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν Κυρίῳ, ὅτι ἅγιός ἐστι – ἐγὼ ὁμῶς καὶ ἡ οἰκία μου θα λατρεύουμε τον Κύριο, γιατί τί είναι ἅγιος»** (Ιησ. Ναυή 24:15).

Με τις προϋποθέσεις αυτές, η αμοιβαία υποταγή των συζύγων θα είναι φυσική συνέπεια του δεσμού της αγάπης και δεν θα υπάρχει το αντίστοιχό της, παρά μόνο στην αγάπη και την ένωση του Σωτήρα Χριστού προς την Εκκλησία· **«Αἱ γυναῖκες τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν ὑποτάσσεσθε ὡς τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ ἀνὴρ ἐστὶ κεφαλὴ τῆς γυναικὸς, ὡς καὶ ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ αὐτός ἐστι σωτὴρ τοῦ σώματος – Οἱ γυναῖκες, να υποτάσσετε στους δικούς σας ἄνδρες, ὅπως στον Κύριο· γιατί ὁ ἄνδρας εἶναι κεφαλὴ τῆς γυναικας, ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας, καὶ Αὐτός εἶναι σωτήρας τοῦ σώματος»** (Εφεσ.5:22-23, **«Αἱ γυναῖκες ὑποτάσσεσθε τοῖς ἀνδράσιν, ὡς ἀνῆκεν ἐν Κυρίῳ. Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας καὶ μὴ πικραίνεσθε πρὸς αὐτάς – Οἱ γυναῖκες, να υποτάσσετε στους δικούς σας ἄνδρες, ὅπως εἶναι σωστό στον Κύριο. Οἱ ἄνδρες, να ἀγαπάτε τις γυναῖκες σας καὶ μὴ γίνεστε πικροὶ πρὸς αὐτές»** Κολ.3:18-19, **«Ὁμοίως αἱ γυναῖκες ὑποτάσσονται τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ἵνα καὶ εἴ τις ἀπειθοῖσι τῷ λόγῳ, διὰ τῆς τῶν γυναικῶν ἀναστροφῆς ἄνευ λόγου**

κερδηθήσονται, ἐποπτεύσαντες τὴν ἐν φόβῳ ἀγνὴν ἀναστροφὴν ὑμῶν. ὧν ἔστω οὐχ ὁ ἑξῶθεν ἐμπλοκῆς τριχῶν καὶ περιθέσεως χρυσίων ἢ ἐνδύσεως ἱματίων κόσμος, ἀλλ' ὁ κρυπτός τῆς καρδιάς ἄνθρωπος ἐν τῷ ἀφθάρτῳ τοῦ πραέως καὶ ἡσυχίου πνεύματος, ὃ ἐστὶν ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. οὕτω γὰρ ποτε καὶ αἱ ἅγαι γυναῖκες αἱ ἐλπίζουσαι ἐπὶ τὸν Θεὸν ἐκόσμουσαν ἑαυτάς, ὑποτάσσόμεναι τοῖς ἰδίοις ἀνδράσιν, ὡς Σάρρα ὑπήκουσε τῷ Ἀβραάμ, κύριον αὐτὸν καλοῦσα· ἧς ἐγενήθητε τέκνα – ἀγαθοποιῶσαι καὶ μὴ φοβούμεναι μηδεμίαν πτόησιν. Οἱ ἄνδρες ὁμοίως συνοικοῦντες κατὰ γνώσιν, ὡς ἀσθενεστέρω σκεύει τῷ γυναικεῖῳ ἀπονέμοντες τιμὴν, ὡς καὶ συγκληρονόμοι χάριτος ζωῆς, εἰς τὸ μὴ ἐγκόπτεσθαι τὰς προσευχὰς ὑμῶν – Ὁμοῖα οἱ γυναῖκες να υποτάσσετε στους δικούς σας ἄνδρες, ὡστε, καὶ αν μερικοὶ ἀπειθοῦν στο λόγο του Θεοῦ, να κερδηθοῦν χωρὶς λόγια με τη συμπεριφορὰ των γυναικῶν τους, ὅταν παρατηρήσουν τὴν ἀγνή συμπεριφορὰ σας με φόβο Θεοῦ. Ἀς εἶναι ὁ στολισμός σας ὄχι ἐξωτερικός, τὸ πλέξιμο των μαλλιών καὶ τὸ να βάζετε γύρω ἀπὸ τὰ μέλη σας χρυσαφικά ἢ τὸ να ντύνεστε πολυτελὴ φορέματα, ἀλλὰ ὁ κρυφὸς ἄνθρωπος τῆς καρδιάς με τὸν ἀφθαρτὸ στολισμὸ τοῦ πράου καὶ ἡσυχίου πνεύματος, που εἶναι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πολυτελής. Γιατί ἔτσι κάποτε καὶ οἱ ἅγιες γυναῖκες που ἐλπίζαν στὸν Θεὸ κοσμοῦσαν τους εαυτοὺς τους καὶ ὑποτάσσονταν στους δικούς τους ἄνδρες, ὅπως ἡ Σάρρα υπάκουσε στὸν Ἀβραάμ καὶ τὸν καλοῦσε “κύριο” – τῆς ὁποίας γίνετε τέκνα, αν ἀγαθοποιεῖτε καὶ δεν φοβάστε κανένα τρόμαγμα. Οἱ ἄνδρες, ὁμοῖα, να κατοικεῖτε μαζί τους με κατανόηση, γιατί εἶναι ἀσθενέστερο σκεῦος τὸ γυναικεῖο, ἀπονέμοντας τιμὴ σε αὐτές, ἐπειδὴ εἶναι καὶ συγκληρονόμοι μ' εσὰς στὴ ζωὴ τῆς χάρις, για να μην ἐμποδίζονται οἱ προσευχὲς σας» (Α' Πέτρ.3:1-7).

Ζώντας με τις ως άνω αρχές οι σύζυγοι, θα αισθάνονται ότι είναι μεν δύο υπάρξεις, αλλά μία προσωπικότητα, με τις ίδιες χαρές και ελπίδες, και με τον ίδιο πόθο και την ίδια πορεία της ζωής, αναλογιζόμενοι τον υψηλό χαρακτήρα και τη σημασία της ένωσής τους σε άνδρα και γυναίκα, για να εξαγιαζονται έτσι και οι φυσικές ορμές και οι σαρκικές επιθυμίες.

Έτσι ο γάμος παίρνει ειδικό και γενικό χαρακτήρα. Ειδικό μεν με την αλληλοσυμπλήρωση και τον αδιάρρηκτο δεσμό της αγάπης και ένωσης των δύο ξένων προσώπων σε ένα. Γενικό δε με τη συμβολή των συζύγων για τη διάδοση του ανθρώπινου γένους και την αύξηση των μελών της Εκκλησίας, δηλαδή, των συγκληρονόμων του Σωτήρα Χριστού.

Οι “απόστολοι του σκότους” Καλόγεροι, δραστήρια εργάστηκαν και για τους συγγενικούς βαθμούς. «Ανέμιξαν διάφορες ξένες προς την εξ αίματος συγγένεια διαστάσεις, και δημιούργησαν ένα σωρό συγγενικών βαθμών. Ντρέπεται κανείς αληθινά με μελετήσει τις Ιεροπηδαλικές και Αρμενοπουλικές διατάξεις περί των ποικίλων βαθμών της συγγένειας».

Τον 4^ο μ.Χ. αιώνα ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος ομιλεί μεν περί γάμου, ως “μυστήριο”, αλλά πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι την εποχή εκείνη ονόμαζαν “μυστήρια” κάθε θρησκευτική εκδήλωση, τα δε σημερινά “Μυστήρια” ήταν άγνωστα, όπως γράψαμε λεπτομερώς σε προηγούμενα φύλλα. Και δεν ονομάζει ο Χρυσόστομος το Γάμο “μυστήριο”, αλλά τα «σεμνά του γάμου». Δίνει συγχρόνως συμβουλή, όχι δόγματος εντολή, να καλούνται ιερείς για τη σύναψη του γάμου. Πρέπει δε να προσέξουμε το πνεύμα των εκφράσεων του Χρυσόστομου. Όταν κάνει λόγο περί ιερέων, δεν εννοεί τους σημερινούς, αλλά τους προέδρους των Εκκλησιών. Να, τα λόγια του: «Τι σεμνά του γάμου μυστήρια θα εκπομπεύσεις; Πρέπει όλα

αυτά να απελαύνουν και την αιδώ εκ προοιμίων να εκπαιδεύσεις την κόρη, και ιερέα να καλέσεις και με ευχές και ευλογίες την ομόνοια του συνοικεσίου να συσφίξει, γιατί και ο πόθος του νυμφίου αυξάνει και της κόρης η σωφροσύνη επιτείνεται και με όλα τα έργα της αρετής θα εισέρθει στην οικεία εκείνη και όλες οι μηχανές του διαβόλου θα εμποδίζονται».

Τα λόγια αυτά του Χρυσόστομου μάς οδηγούν στα εξής βασικά συμπεράσματα:

1) Η ιερολογία του γάμου δεν ήταν υποχρεωτική, γιατί λέει: «Πρέπει... ιερέα να καλέσεις». Άρα, γίνονταν και Χριστιανικοί γάμοι χωρίς ιερείς.

2) Η ιερολογία του γάμου που συνιστούσε δεν είχε το σημερινό μυστηριακό χαρακτήρα, και

3) Η πρόσκληση των ιερέων απέβλεπε στην ενθάρρυνση των νεόνυμφων, όχι σε μυστηριακή πράξη, και τούτο για να γίνονται τα πάντα «εν Κυρίω».

Ζυγός και διαζύγιο

Θεολογικά διδάσκεται και τελετουργικά επικυρώνεται, ότι με την τελετουργία του Μυστηρίου του Γάμου από ιερέα, παρέχεται η θεία Χάρη στους παντρεμένους, η οποία τους διδάσκει, τους σωφρονίζει και τους αγιάζει, για να διατηρήσουν “τίμιο το γάμο και το κρεβάτι αμόλυντο”. «*Τίμιος ο γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος – Ἄξιος τιμῆς ας εἶναι ὁ γάμος στα πάντα και το συζυγικό κρεβάτι αμόλυντο*» (Εβρ.13:4). Όλα δε αυτά, ισχυρίζονται, ότι γίνονται μόνο δια του Μυστηρίου, το οποίο όπως το παρουσιάζουν ενεργεί κατά τρόπο μαγικό, μόνο του Ex Opere Operato, χωρίς να είναι αναγκαία προς αυτό η πίστη ή η αγαθή διάθεση. Η ζωή όμως ολοκληρωτικά τους διαψεύδει. Τα καθημερινά διαζύγια είναι ο αψευδής μάρτυρας, ότι το “Μυστήριο” δεν επέφερε καμία ενέργεια Χάριτος στο ζυγό των νυμφευμένων, όταν και εφόσον «ο

ζυγός του Χριστού» δεν τους έχει ενώσει δια της ενσυνείδητης πίστης και πλήρης αναγέννησης **πριν ακόμα συνάψουν το γάμο.**

Η θέα των παιδιών των διαζευγμένων οικογενειών τα οποία αποτελούν ένα “παράξενο είδος ορφανών” στην κοινωνία, πρέπει να πείσει τους μυστηριοπομπούς ιερείς και αυτούς που τους υποστηρίζουν, ότι η κρίση της “δαμόκλειας σπάθης” θα πέσει “την ημέρα της κρίσεως” στις κεφαλές τους. Και αν υπήρχε ζωντανή Εκκλησία θα θρηνούσε για τα τέκνα της όπως «η Ραχήλ στη Ραμά».

Για να αποδείξουμε με πόση αναισθησία και επιπολαιότητα συζητούνται μεταξύ των ανδρογύνων τα διαζύγια και με πόση ευκολία εκδίδονται από τις πολιτικές και εκκλησιαστικές αρχές, θα παραθέσω λίγα από τα πολλά τα οποία αναφέρει ο Μητροπολίτης Αυγουστίνος Καντιώτης, στο βιβλίο του “Σημεία των Καιρών”, σελ.130. «...το διαζύγιο θεωρείται κάτι το φυσικό και ως λέξη έρχεται συχνά στα χείλη του ανδρογύνου: “Καλέ μου! Δεν συμφωνούμε. Θα χωρίσουμε...” Και χωρίζουν τα ανδρόγυνα. Χωρίζουν κατά δεκάδες και εκατοντάδες και χιλιάδες. Χωρίζουν σε όλη την Ελλάδα. Αλλά προπαντός χωρίζουν στην Αθήνα. Ο αριθμός των διαζυγίων που εξεδόθησαν μόνο από το ειδικό Γραφείο της Αρχιεπισκοπής Αθηνών κατά την τελευταία δωδεκαετία (1940-1951) είναι τρομακτικός: 12.672 διαζύγια στην Αθήνα και μόνο εξεδόθησαν. Και εάν στον αριθμό αυτό προστεθεί και ο αριθμός των διαζυγίων που κατά την ίδια χρονική περίοδο εξεδόθησαν στις άλλες Μητροπόλεις και επισκοπές της πατρίδος μας, ο αριθμός των διαζυγίων τουλάχιστον θα τριπλασιαστεί και θα προσεγγίζει τις 40 χιλιάδες. Πού κατάντησε η Ελλάς! Επί τεσσάρων τελουμένων γάμων, ο ένας διαλύεται. **Ωραίος Μαραθόνιος δρόμος ταχύτητος...**»

Επίσης, η Εφημερίδα “Ακρόπολις” 4/8/1957, έκανε μία έρευνα μεταξύ γάμων και διαζυγίων και διαπίστωσε μείωση των γάμων και αύξηση των γνωστών διαζυγίων, δεδομένου ότι υπάρχει «ένα ποσοστό ανεπίσημων χωρισμένων ανδρογύνων που δεν είναι εύκολο να καθορίσουμε την ακρίβεια».

Τι μαρτυρούν λοιπόν όλα αυτά; Τι θέλει να μας διδάξει η εικόνα; Τι έγινε “η Χάρη” η οποία μεταδόθηκε 12.672 φορές σ’ αυτούς τους γάμους; Έχασε τη δραστική της δύναμη; Ή μήπως κοιμήθηκε όπως ο θεός του Βάαλ στις ημέρες του προφήτη Ηλία; Τα “Μυστήρια” όμως των γάμων έγιναν. Ο ζυγός επιβλήθηκε. Αλλά το διαζύγιο δεν το απέφυγαν. Πού είναι η Χάρη που μεταδίδει το “Μυστήριο” του Γάμου, η οποία σωφρονίζει, εμπνέει και αγιάζει το ανδρόγυνο;

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Λόγος του Θεού λέει ότι ο άνθρωπος λαμβάνει τη Χάρη, **μόνο** με τη μετάνοια, την πίστη και την αναγέννηση, από το πλήρωμα της Χάρης του Χριστού, γιατί, «*ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – ἀπὸ τοῦ πληρώματός Του ὅλοι ἐμεῖς λάβαμε, καὶ χάρη πᾶν ὡς χάρη*» (Ιν.1:16). Και έτσι η Εκκλησία γίνεται και εξακολουθητικά αποτελεί, «*τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – τοῦ πληρώματος Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους*» (Εφεσ.1:23). Συνεπώς, ο πιστός δεν αναμένει να λάβει τεμαχισμένη τη Χάρη, άλλη στο Βάπτισμα, άλλη στην κοινωνία του Θείου Δείπνου, άλλη στο Γάμο και άλλη στα άλλα Μυστήρια. Αποτελούσα η Εκκλησία –όλοι οι πιστοί– «*το πλήρωμα*» του Σωτήρα Χριστού, λαμβάνει κατά φυσικό τρόπο την ευλογία της Χάριτος όπως ακριβώς παίρνουν τα κλαδιά του δέντρου τους χυμούς του κορμού και της ρίζας του. Αυτό άλλωστε δεν τονίζει ο Κύριος, όταν λέει: «*ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα; – Ἐγὼ εἰμαι ἡ ἄμπελος, εσείς τα κλήματα;*» (Ιν.15:5). Για τη διατήρηση των

κλημάτων πρέπει να μεσολαβήσει άλλος παράγοντας; Όχι! Αρκεί μόνο να είναι ενωμένα με τη ρίζα. Αυτό δεν εννοεί ότι κατά τον ίδιο τρόπο συμβαίνει και στην Εκκλησία με τη Ρίζα της, τον Χριστό;

Αγαπητέ Γέροντα, αυτά λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς τι λέτε;

Τεμαχίσατε τη Χάρη σε επτά “διακεκριμένα Μυστήρια” και την παραχωρείτε, αν την παραχωρείτε, στους αμαθείς. Η Χάρη όμως δεν παρέχεται ούτε τεμαχισμένη, αλλά ούτε και με ανθρώπινο παράγοντα, παρά μόνο μέσω του Ιησού Χριστού, «με την ιδιοποίηση των αγαθών που πηγάζουν από το Σταυρό, η οποία κατόπιν θα γεννήσει και άφθονα θα καλλιεργήσει την εν Χριστώ ζωή και θα παρασκευάσει τον άνθρωπο για την αιωνιότητα».

Μόνο «ὁ νόμος διὰ Μωϋσέως (ανθρώπινος παράγοντας) ἐδόθη, ἡ χάρις καὶ ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο – ο νόμος μέσω του Μωυσή (ανθρώπινος παράγοντας) δόθηκε, η χάρη όμως και η αλήθεια μέσω του Ιησού Χριστού έγιναν» (Ιν.1:17). Και τούτο σημαίνει, ότι ο Νόμος που είχε δουλικό χαρακτήρα δόθηκε με ανθρώπινο παράγοντα, δεδομένου ότι ο Μωυσής ήταν μόνο μεσολαβητής. «ἡ χάρις διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐγένετο – η χάρη μέσω του Ιησού Χριστού ἐγενε», ο Οποῖος εἶναι συνυφασμένος με αυτή και κατά φυσική συνέπεια παραχωρεῖται μόνο από Αυτόν, χωρίς τη μεσολάβηση του ανθρώπινου παράγοντα, των Μυστηρίων και Μυστηριοπομπών.

Οι Μυστηριακές πράξεις απορρόφησαν τελείως την Αποστολική δραστηριότητα του σημερινού ιερατείου, και όχι μόνο δεν ασχολούνται με τίποτα άλλο, αλλά και ο τρομακτικός αριθμός των διαζυγίων δεν τον ενοχλεί. Ανεξάρτητα τού αν βρίσκεται ή όχι το ιερατείο στην Αποστολική Γραμμή, πρέπει πάντως να τρομοκρατηθεί εξαιτίας του πλήθους των διαζυγίων, γιατί με αυτά κατασκάβονται τα θεμέλια του έθνους.

Η δε επίσημη Εκκλησία του Κράτους κοιμάται και αδιαφορεί, όπως ο Ιωνάς, ο οποίος, ενώ το πλοίο κλυδωνιζόταν, αυτός «κατέβη εἰς τὴν κοιλὴν τοῦ πλοίου καὶ ἐκάθευδε καὶ ἔρρεγχε – κατέβηκε στο κοίλωμα του πλοίου και κοιμήθηκε και ροχάλιζε» (Ιωνάς 1:5).

Θα ισχυριστείτε, ασφαλώς, ότι τα διαζύγια τα εκδίδει το Πρωτοδικείο της Πολιτείας. Σύμφωνοι! Την έκδοση όμως αυτή την αναγνωρίζει επίσημα το ιερατείο και στη συνέχεια παρέχει αβίαστα νέα άδεια γάμου. Έτσι φαίνεται ότι είναι παραβάτης της σαφούς εντολής του Κυρίου, για το αδιάλυτο του γάμου.

Μόνο σε μία περίπτωση επιτρέπει ο Κύριος το διαζύγιο· όταν υπάρχουν λόγοι “πορνείας”. («ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμῶσῃ ἄλλην, μοιχᾶται – ὅποιος χωρίσει τὴν γυναῖκα του, εκτός για πορνεία, και παντρευτεί ἄλλη, μοιχεύεται» Μτ. 19:9). Κάθε ἄλλη αἰτία αποτελεί τρανή ἀπόδειξη της ηθικής κατάρπτωσης των κοινωνιών. Για το λόγο ακριβώς αυτό, ο Κύριος, σε σχετική ἐρώτηση των Φαρισαίων, «Εἰ ἔξεστιν ἀνθρώπῳ ἀπολῶσαι τὴν γυναῖκα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν αἰτίαν; – επιτρέπεται σ’ ἓναν ἄνθρωπο να χωρίσει τὴν γυναῖκα του για κάθε αἰτία;», ἀπάντησε: «Οὐκ ἀνέγνωτε ὅτι ὁ ποιήσας ἀπ’ ἀρχῆς ἄρσεν καὶ θήλυ ἐποίησεν αὐτούς καὶ εἶπεν, ἕνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα καὶ κολληθήσεται τῇ γυναικὶ αὐτοῦ, καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν; ὥστε οὐκέτι εἰσὶ δύο, ἀλλὰ σὰρξ μία. ὁ οὖν ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωρίζετω. λέγουσιν αὐτῷ· Τί οὖν Μωσῆς ἐνετείλατο δοῦναι βιβλίον ἀποστασίου καὶ ἀπολῶσαι αὐτήν; λέγει αὐτοῖς ὅτι Μωσῆς πρὸς τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἐπέτρεπεν ὑμῖν ἀπολῶσαι τὰς γυναῖκας ὑμῶν· ἀπ’ ἀρχῆς δὲ οὐ γέγονεν οὕτω. λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι ὅς ἂν ἀπολύσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ μὴ ἐπὶ πορνείᾳ καὶ γαμῶσῃ ἄλλην, μοιχᾶται· καὶ ὁ ἀπολελυμένην γαμήσας μοιχᾶται –

Δε διαβάσατε ότι ο Δημιουργός από την αρχή αρσενικό και θηλυκό έκανε αυτούς, και είπε: Γι' αυτό θα εγκαταλείψει ο άνθρωπος τον πατέρα του και τη μητέρα του και θα προσκολληθεί στη γυναίκα του, και θα είναι οι δύο μία σάρκα; Ώστε δεν είναι πια δύο, αλλά μία σάρκα. Αυτό λοιπόν που ο Θεός συνέζευξε, ο άνθρωπος ας μην το χωρίζει. Λένε σ' Αυτόν: Γιατί τότε ο Μωυσής έδωσε εντολή να δώσει έγγραφο διαζυγίου και να τη χωρίσει; Τους απαντά: Ο Μωυσής για τη σκληροκαρδία σας επέτρεψε σ' εσάς να χωρίσετε τις γυναίκες σας· από την αρχή όμως δεν έχει γίνει έτσι. Σας λέω μάλιστα ότι όποιος χωρίσει τη γυναίκα του, εκτός για πορνεία, και παντρευτεί άλλη, μοιχεύεται· και όποιος παντρευτεί χωρισμένη, μοιχεύεται» (Μτ.19:3-9).

Τα λόγια αυτά του Κυρίου παρουσιάζουν,

1) Αδιάσπαστο και αδιάλυτο ο Γάμος των δύο προσώπων των οποίων την ένωση όχι «απλά νομοθέτησε αλλά και “κολληθήναι”, με τον τρόπο της λέξεως το αδιάσπαστο εμφανίζουν», «έσονται οί δύο εις σάρκα μίαν».

2) Το διαζύγιο διατέμνει τη μία σάρκα σε δύο, όπως ακριβώς το ιερατείο διαχώρισε το Σώμα της Εκκλησίας σε δύο, σε “ειδικούς ιερείς” και σε λαό, και

3) Το διαζύγιο εργάζεται «παρά φύση και παρά νόμο... παρά φύση μεν, γιατί η μία σάρκα διατέμνεται· παρά νόμο δε, γιατί του Θεού συνάψαντος και προστάζοντας μη διαχωρίζετε, ασεβούν και τους Νόμους Του ποδοπατούν, καταφεύγοντας στο διαζύγιο» (Ομιλ. ΞΒ' Κατά Ματθαίου, Χρυσόστομος, τόμος Β', σελ.217).

Πού βρίσκεται λοιπόν η δραστική δύναμη του “Μυστηρίου” με την οποία οι συνάπτοντες το γάμο φωτίζονται, εμπνέονται, δυναμώνουν και αγιάζονται; Τη δύναμη αυτή πρέπει να την έχει ο άνθρωπος μέσα του δια της επε-
νέργειας του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο ενεργεί, όχι δια των Μυστηρίων,

αλλά **μόνο** δια της μετανοίας και της ειλικρινής πίστης. Βλέποντας δε οι άνθρωποι, ότι το “Μυστήριο” δεν επιφέρει καμία δραστηριότητα στη ζωή των νυμφευμένων, αλλά μόνο κερδοσκοπική επιχείρηση δημιουργεί στους ιερείς, ονόμασαν τη θρησκεία “ουτοπία”. Όχι μόνο αυτό, αλλά και εξαιτίας αυτού παραμένουν ψυχροί, αδιάφοροι σε ό,τι αφορά τη σωτήρια Διδασκαλία του Υιού του Θεού. Την αδιαφορία αυτή και την ψυχρότητα, διετύπωσαν προσφάτως με όλη τη σαφήνεια οι φοιτητές της Φιλοσοφικής Σχολής Αθηνών στο περιοδικό τους “Αργώ”, Φεβρουάριος 1967, στο οποίο γράφουν τα εξής: «Δεν έχουμε τίποτε προσωπικά με την υπόθεση της θρησκείας... Η ύπαρξή της μας αφήνει αδιάφορους... Της κάναμε τη χάρη και δεν ασχολούμεθα μαζί της». Και πρέπει να σημειωθεί ότι αυτοί θα είναι οι μέλλοντες καθηγητές, στους οποίους οι δύσμοιροι γονείς θα εμπιστευτούν τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών του. Φρίξε ήλιε!

Κατάργηση του γάμου

Ενώ έχουμε γραπτή τη θεία εντολή περί γάμου και εκ των φυσικών του Θεού Νόμων γνωρίζουμε ότι **ο γάμος είναι κανόνας της ζωής**, αυτός που αντιπράττει στα Σχέδια και σκοπούς του Αιωνίου, ενέπνευσε το “ειδικό ιερατείο” να τον καταργήσει. Έτσι παρουσίασε μια ολέθρια και διαβρωτική εκδήλωση ζωής εκείνων που ισχυρίζονται ότι εκπροσωπούν τον Υιό του Θεού. Με το πνεύμα αυτό, υποβιβάστηκε ο Γάμος τον οποίο η Βίβλος ονομάζει: «*Τίμιος ό γάμος έν πᾶσι – Άξιος τιμής είναι ο γάμος στα πάντα*» (Εβρ. 13:4) και υπερεκτιμήθηκε η αγαμία την οποία το Ευαγγέλιο χαρακτηρίζει ως “διδασκαλία δαιμονίων”, «*Τό Πνεῦμα ῥητῶς λέγει ὅτι έν ὑστέροις καιροῖς ἀποστήσονται τινες τῆς πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις καὶ διδασκαλίαις δαιμονίων, έν ὑποκρίσει ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων τήν ιδίαν*»

συνείδησιν, κωλύοντων γαμεῖν... – Το Πνεῦμα ρητά λέει ὅτι στους υστερινούς καιρούς θα αποστατήσουν μερικοί ἀπὸ τὴν πίστη, προσέχοντας σε πνεύματα πλάνης καὶ σε διδασκαλίες δαιμονίων, με τὴν υποκρισία ψευδολόγων, που ἔχουν καυτηριασμένη τὴ δική τους συνείδηση, οἱ οποίοι ἐμποδίζουν τὸ γάμο...» (Α' Τιμ.4:1-4). Ποιοι ἔκαναν αὐτὴ τὴν ἀντι-Βιβλικὴ κακοτομία; Οἱ ἱερεῖς, που ἰσχυρίζονται ὅτι ἐκπροσωποῦν Ἐκείνον, που ἔθεσε τὸ Γάμο ὡς κανὼνα τῆς ζωῆς γιὰ τὴ φυσιολογικὴ κατάσταση τοῦ ἀνθρώπου. Βλέπουμε λοιπὸν γιὰ μίᾳ ἀκόμη φορὰ ὅτι οἱ ἱερεῖς δὲν ἀφῆσαν τίποτε στὴ θέση του. **Ἀναποδογύρισαν** τὰ πάντα καὶ «ο γάμος θεωρήθηκε ἀσυμβίβαστος με τὴν ἱεροσύνη», ἡ ὁποία εἶναι ἀνθρώπινο κατασκεῦασμα, ἐνῶ ο γάμος εἶναι θεῖος θεσμός. Τὸ σατανικὸ αὐτὸ μικρόβιο τῆς ὑπερεκτίμησης τῆς ἀγαμίας προήρθε ἀπὸ τους χειρότερους αἰρετικούς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας, τὸν γνωστὸ Σατουρνίνο, ὁ ὁποῖος ἰσχυριζόταν ὅτι, **«ο γάμος καὶ ἡ γέννα ἐκ τοῦ Σατανᾶ υπάρχουν»**, καὶ ἀπὸ τους Μοντανιστές (2^{ος} αἰώνας), οἱ ὁποῖοι καὶ τὸ Βάπτισμα ἔκαναν «εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Μοντανοῦ καὶ τῆς Πρισκίλλας». Στὴ συνέχεια ἔχουμε τὴν τερατώδη ἀπόφαση τῆς Συνόδου τῆς Ελβίρας (μετὰ τὸ 300), ἡ ὁποία ὅρισε γιὰ τους ἐγγάμους κληρικούς, **«Να ἀποχωριστοῦν τῶν συζύγων καὶ νὰ μὴν γεννοῦν τέκνα»**. Ταυτόχρονα σχηματίστηκε τὸ τάγμα τῶν “ἀποστόλων τοῦ σκότους” Μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι «φρονοῦσαν ὅτι ο γάμος καὶ ἡ κρεοφαγία καθιστοῦν ἀδύνατη τὴ σωτηρία». «Ἦθελαν νὰ ἐπιβάλουν τὸ μοναχικὸ βίο περισσότερο σὲ ὅλους τους κληρικούς».

Ὁ Κύριος μίλησε μὲν περὶ παρθενίας («Οὐ πάντες χωροῦσι τὸν λόγον τοῦτον, ἀλλ' οἷς δέδοται· εἰσὶ γὰρ εὐνοῦχοι οἵτινες ἐκ κοιλίας μητρὸς ἐγεννήθησαν οὕτως· καὶ εἰσὶν εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσθησαν ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων, καὶ εἰσὶν

εὐνοῦχοι οἵτινες εὐνοχίσαν ἑαυτοὺς διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. ὁ δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω – Δε μποροῦν ὅλοι νὰ δεχτοῦν τὸ λόγο αὐτό, ἀλλὰ μόνο αὐτοὶ τοὺς ὁποίους ἔχει δοθεῖ. Γιατί εἶναι εὐνοῦχοι που ἀπὸ τὴν κοιλία τῆς μητέρας τοὺς γεννήθηκαν ἔτσι, καὶ εἶναι εὐνοῦχοι που εὐνουχίστηκαν ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, καὶ εἶναι εὐνοῦχοι που εὐνοχίσαν τοὺς ἑαυτοὺς γιὰ τὴ βασιλεία τῶν οὐρανῶν. Ὅποιος μπορεῖ νὰ δεχτεῖ τὸν λόγο αὐτό ας τὸν δεχτεῖ» Μτ.19:11-12), ἀλλὰ εἶπε ὅτι εἶναι ἰδιαίτερο θεϊκὸ χάρισμα. «Πάντως, κανὼνας γιὰ τὸν Χριστιανὸ εἶναι, ὁ γάμος, τιμητικὴ δὲ (ἐὰν ὑπάρχει θεῖο χάρισμα), ἀλλὰ δυσκατόρθωτη καὶ επικίνδυνη ἐξαίρεση εἶναι ἡ ἀγαμία». Ομιλεῖ καὶ ὁ ἀπ. Παῦλος περὶ ἀγαμίας, ἀλλὰ δίνει ἀτομικὴ γνώμη («Περὶ δὲ τῶν παρθένων ἐπιταγὴν Κυρίου οὐκ ἔχω, γνώμην δὲ δίδωμι ὡς ἡλεημένος ὑπὸ Κυρίου πιστὸς εἶναι... ἐὰν δὲ καὶ γήμης, οὐχ ἡμαρτες· καὶ ἐὰν γήμη ἢ παρθένος, οὐχ ἡμαρτε· θλίψιν δὲ τῇ σαρκὶ ἔξουσιν οἱ τοιοῦτοι· ἐγὼ δὲ ὑμῶν φειδομαι – Σχετικὰ ὅμως με τοὺς παρθένους διαταγὴ τοῦ Κυρίου δὲν ἔχω, ἀλλὰ γνώμη δίνω ὡς ἐλεημένος ἀπὸ τοῦ Κυρίου νὰ εἶμαι πιστός... Ἀν ὅμως καὶ παντρευτεῖς, δὲν ἀμάρτησες· καὶ ἀν παντρευτεῖ ἡ παρθένα, δὲν ἀμάρτησε. Θλίψη ὅμως στὴ σάρκα θὰ ἔχουν οἱ τέτοιοι, κι ἐγὼ σας λυπάμαι» Α' Κορ.7:25, 28) καὶ τὴν θεωρεῖ ὡς «χάρισμα» ἀπὸ τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ λέει: «ἐκαστος ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ, ὃς μὲν οὕτως, ὃς δὲ οὕτως. Λέγω δὲ τοῖς ἀγάμοις καὶ ταῖς χήραις, καλὸν αὐτοῖς ἐστὶν ἐὰν μείνωσιν ὡς ἐγώ. εἰ δὲ οὐκ ἐγκρατεύονται, γαμησάτωσαν· κρεῖσσον γὰρ ἐστὶ γαμῆσαι ἢ πυροῦσθαι – καθένας δικό του χάρισμα ἔχει ἀπὸ τοῦ Θεοῦ, ὁ ἓνας ἔτσι, ὁ ἄλλος ἄλλιώς. Ἀλλὰ λέω τοὺς ἀγάμους καὶ στὶς χήρες, εἶναι καλὸ γι' αὐτοὺς νὰ μείνουν ὅπως κι ἐγώ. Ἀν ὅμως δὲν ἐγκρατεύονται, ας παντρευτοῦν· γιατί εἶναι καλύτερο νὰ παντρευτεῖ κανεὶς παρά

να πυρώνεται από επιθυμία» (Α' Κορ. 7:7-9).

Ειδικά όμως για τους πρεσβυτέρους – επισκόπους, δηλαδή, τους επιτηρητές των Εκκλησιών και τους διακόνους, ο Λόγος του Θεού δίνει ρητή και απαράβατη εντολή: «*Δεῖ οὖν τὸν ἐπίσκοπον ἀνεπίληπτον εἶναι, **μῆς γυναικὸς ἀνδρα...** διάκονοι ἔστωσαν **μῆς γυναικὸς ἄνδρες...** Τούτου χάριν κατέλιπόν σε ἐν Κρήτῃ, ἵνα τὰ λείποντα ἐπιδιορθώσῃ, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, ὡς ἐγὼ σοι διαταξάμην, εἴ τίς ἐστιν ἀνέγκλητος, **μῆς γυναικὸς ἀνὴρ** – Πρέπει λοιπὸν ὁ ἐπίσκοπος να εἶναι ἀνεπίληπτος, **μίας γυναικας ἀνδρας...** Οι διάκονοι να εἶναι μίας γυναικας ἄνδρες... Γι' αὐτὸ σε ἄφησα στὴν Κρήτῃ, γιὰ νὰ ἐπιδιορθώσεις τις ἐλλείψεις καὶ νὰ καταστήσεις ἀπὸ πόλῃ σε πόλῃ πρεσβυτέρους ὅπως ἐγὼ σε διέταξα: ἀν κάποιος εἶναι ἀκατηγόρητος, **μίας γυναικας ἀνδρας**» (Α' Τιμ. 3:2, 12, Τιτ. 1:5-6).*

Γιατί όμως η ειδική αυτή εντολή για τους κληρικούς της Εκκλησίας; Τὴν αἰτιολογεῖ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: «*εἰ δέ τις τοῦ ἰδίου οἴκου προστῆναι οὐκ οἶδε, πῶς ἐκκλησίας Θεοῦ ἐπιμελήσεται; – γιατί ἀν κάποιος δὲν ξέρει τὸ δικό του οἶκο νὰ διευθύνει, πῶς θὰ ἐπιμεληθεῖ τὴν ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ;*» (Α' Τιμ. 3:5). Πρέπει λοιπὸν οἱ κληρικοὶ νὰ πειραματιστοῦν στὴ δική τους οἰκογένεια γιὰ τὴν κυβέρνηση τῆς Εκκλησίας. Δόθηκε ὁμως ὁ ἀπαιτούμενος σεβασμὸς καὶ ἡ ἀνάλογη θέση στὴ θεϊκὴ αὐτὴ εντολή; Ασφαλῶς, ὄχι! Τόσο ἡ Ανατολικὴ Εκκλησία, ὅσο καὶ ἡ Δυτικὴ, ἐπέβαλαν τὴν ἀγαμία στους κληρικούς τους. Βέβαια, ἡ Ανατολικὴ Εκκλησία περιόρισε κάπως τὴν ἀγαμία στους ἐπισκόπους μόνο με τὸν 12^ο Κανόνα τῆς “Πενθέκτης ἐν Τρούλῳ Οἰκουμενικῆς Συνόδου” (691) ἐνῶ στους ἄλλους κληρικούς τῆς ἄφησε ἐλευθερία, ἐπιτρέπουσα ὁμως τὸ Γάμο προ τῆς χειροτονίας. Παρόλα αὐτά, σε καμία ὡς φαίνεται, ἐποχὴ δὲν τηρήθηκε αὐτός ὁ Κανόνας, καὶ μέχρι τοῦ Λέο-

ντος τοῦ Σοφοῦ (911), «οἱ μέλλοντες νὰ χειροτονηθοῦν πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι, ἀν ἐξέφραζαν τὴ θέληση νὰ νυμφευθοῦν, μπορούσαν νὰ τελέσουν ἀμέσως τὴ χειροτονία, ἐντὸς δὲ διητίας το γάμο». Ἡ Δυτικὴ – Παπικὴ Εκκλησία, “ἡ υπερέχουσα πάντα νουν” σε κάθε ἀνάποδο στοιχεῖο καὶ δρομαίως δαιμονοποιοῦσα κάθε Βιβλικὸ καὶ Θεῖο, ἐπέβαλε γενικὰ τὴν καταναγκαστικὴ ἀγαμία σε ὅλους τοὺς κληρικούς τῆς, χωρὶς νὰ ληφθεῖ ὑπόψη ἡ ἀπαράβατη εντολή τοῦ Κυρίου: «*ὁ **δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω** – Ὅποιος μπορεῖ νὰ δεχτεῖ τὸ λόγο αὐτὸ ας τὸν δεχτεῖ*» (Μτ. 19:12). Τοῦτο δὲ ἐγίνε κατὰ παραχώρηση τῶν “ειδικῶν ἱερέων”, στὴν προσπάθεια τοῦ ἀντιπράττοντος στα σχέδια καὶ τοὺς σκοποὺς τοῦ Παντοδύναμου καὶ Πάνσοφου Θεοῦ. Στους ἀγάμους δὲ αὐτοὺς, δηλαδή, στους παραβάτες τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, ἀνατίθεται κατὰ κύριο λόγο ἡ ἐκπαίδευση τῶν νέων, ἡ ἐξομολόγηση τῶν πιστῶν (καὶ τῶν γυναικῶν βεβαίως) ἀναλαμβάνοντας συγχρόνως καὶ τὴ θέση τοῦ “συμβουλάτορα” τῆς οἰκογένειας, πρᾶγμα που σημαίνει, σχῆμα οἰζύμωρο.

Ενῶ ὁμως στὴν Ανατολικὴ Εκκλησία ὑπάρχει ἐλευθερία Γάμου στους κληρικούς, ἐκτὸς τῶν ἐπισκόπων, ὑπάρχει καὶ ἡ δοξομανὴς τάση πρὸς τὰ Δεσποτικὰ μεγαλεῖα, τὶς δόξες καὶ τὸν πλοῦτο τους, καὶ ἔτσι, τὸ πλῆθος τῶν ἄλλων κληρικῶν γίνονται μνηστήρες τῶν “μιτροπατεριτισσοφόρων” καὶ τῶν “κουδουνάτων ἀρχιερέων”. Ἡ τάση αὐτὴ τα θυσιάζει ὅλα καὶ καθόλου δὲν ἀπασχολεῖ τοὺς μνηστήρες αὐτοὺς ἡ εντολή τοῦ Κυρίου: «*ὁ **δυνάμενος χωρεῖν χωρεῖτω** – Ὅποιος μπορεῖ νὰ δεχτεῖ τὸ λόγο αὐτὸ ας τὸν δεχτεῖ*». Καὶ τὰ παρατράγουδα εἶναι ἀναπόφευκτα, γιατί ἀκολουθοῦν ἄκρως ἀντίθετη πορεία με τὸ Εὐαγγέλιο. Εἴαν δὲ καὶ στὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο δὲν ἀντιδρούσε ὁ ἐπίσκοπος Παφνούτιος κατὰ τῆς ἀγαμίας, θὰ τὴν εἶχαν ἐπιβάλλει ὡς

καταναγκαστική σε όλους τους κληρικούς. Πάντως, μέχρι τον 5^ο μ.Χ. αιώνα περίπου, δεν γίνονταν καμία διάκριση άγαμου ή έγγαμου υποψήφιου επισκόπου. Επειδή όμως η Εκκλησία δεν παρέμεινε αυστηρά στη Βίβλο, την Ιερά Παράδοση και στο αρχικό εκκλησιαστικό καθεστώς, σιγά και βαθμιαία ξεκλινε και έτσι βλέπουμε από τον 3^ο αιώνα να δυσχεραίνεται και να διαφοροποιείται στο θέμα της αγαμίας των κληρικών. Έτσι έχουμε την απόφαση της Συνόδου Ελβίρας, η οποία ορίζει να απέχουν από τις γυναίκες τους οι έγγαμοι επίσκοποι και λοιποί κληρικοί. Έχουμε όμως και τους “Αποστολικούς Κανόνες”, τις “Αποστολικές Διαταγές” και τον 13^ο Κανόνα της ΣΤ’ Οικουμενικής Συνόδου, που εκφράζουν το πνεύμα του Παφνούτιου, ο οποίος υποστήριξε στην Α’ Οικουμενική Σύνοδο τα εξής: «Μη βαρύν ζυγόν επιθῆναι τοις ιερομένοις ανδράσι, *“Τίμιος ό γάμος έν πᾶσι καί ή κοίτη άμίαντος – Άξιος τιμής είναι ο γάμος στα πάντα, και το συζυγικό κρεβάτι αμόλυντο”* (Εβρ.13:4), μη τη υπερβολή της ακριβείας μάλλον την Εκκλησίαν προσβάψωσιν· ου γαρ πάντες δύνανται της απαθείας την άσκησιν, ουδέ ίσως φυλαχθήσεται την σωφροσύνην της εκάστου γαμετής».

Ο 5^{ος} δε Αποστολικός Κανόνας αφορίζει και καθαιρεί τους κληρικούς εκείνους που για λόγους έστω ευσέβειας θα απομακρύνουν τις γυναίκες τους. Επίσης και ο 2^{ος} Κανόνας της Συνόδου της Αγίας Σοφίας παρουσιάζει έγγαμους τους επισκόπους (343).

«Βαθμηδόν όμως αύξανε η προτίμηση των αγάμων για δύο λόγους: 1) Ότι άρχισε να υπερτιμάται το μοναστηριακό ιδεώδες. Οι μοναχοί υπήχθησαν πλήρως στην εκκλησιαστική διοίκηση και δέχτηκαν εκκλησιαστικά αξιώματα, 2) Ο επίσκοπος ήταν διαχειριστής της εκκλησιαστικής περιουσίας και μπορούσε να υπάρξει σύγχυση της εκκλησιαστικής περιουσίας και αυτής της ατομικής από τα τέκνα των εγγάμων».

«Προσπάθεια προς επιβολή της αγαμίας στους επισκόπους εξεδήλωσε συστηματικώς και επιμόνως ο αυτοκράτορας Ιουστινιανός ο Α’ (527-565). Αυτός κατά στάδια προσπάθησε να επιβάλει τις απόψεις του, αλλά οι διατάξεις του δεν τηρούνταν από πολλούς τουλάχιστον εκκλησιαστικούς άρχοντες, γι’ αυτό δε είχε επιβάλλει και στους εκλέκτορες ποινές. Τα στάδια αυτά είναι τέσσερα:

1) Να μην εκλέγονται επίσκοποι όσοι έχουν τέκνα, γιατί ο επίσκοπος είναι πνευματικός πατέρας όλων των πιστών, τα δε φυσικά τέκνα πολύ απασχολούν τους γονείς και λόγω πολλών εξόδων μπορεί να σφετεριστούν την εκκλησιαστική περιουσία (Codex 1, 3, 42-42, παρ. 2-4, έτους 528).

2) Να μην εκλέγονται επίσκοποι, όσοι έχουν σύζυγο ή τέκνα, όσοι δε εκλεγούν να καθαιρεθούν (Codex 1, 3, 47-48, έτους 531).

3) Να εκλέγεται επίσκοπος, ή μοναχός ή πρώην έγγαμος χωρίς τέκνα, αφού προ έξι μηνών έλαυσε να συγκατοικεί με τη σύζυγο και ετάχθη σε μονή (ως μοναχός ή κληρικός). Η παράβαση συνεπάγεται την καθάιρεση του χειροτονούντος και του χειροτονουμένου (“Νεαρά” 6, 1, παρ.3, 4, 7, έτος 531).

4) Να εκλέγεται επίσκοπος ο οποίος δεν έχει (τόρα) ούτε σύζυγο ούτε τέκνα. Εάν εκλεγεί “με κάθε τρόπο εκβάλλεται από την επισκοπή” και ο χειροτονηθείς και ο χειροτονίσας (“Νεαρά” α’ 137, κεφ.2, έτους 549).

Με τις ίδιες σχεδόν λέξεις εκφράζεται και “Νεαρά” 123, κεφ.1, έτους 546. Codex 1, 3, 42 ή 41, παρ.2-4: «Προσθήκει τούτους επιλέγεσθαι και χειροτονείσθαι ιερείς, οίς ουκ έστι, ούτε τέκνα ούτε έγγονοι, επείδη ουχ οίον τε εστι το περί τας βιοτικάς ασχολούμενον φροντίδας, οίς παιδες μάλιστα τοίς γονεύσι παρέχουσι την πάσαν σπουδήν τε και είνοια, περί την Θεϊαν Λειτουργίαν και τα ακκλησιαστικά έχειν πράγματα. Τινών γαρ δια την εις τον Θεόν ελπίδα

και δια των εαυτών περισώσαι ψυχάς προστρεχόντων ταις αγιωτάτας Εκκλησίαις και τα υπάρχοντα αυτοίς ταύταις προσφερόντων και καταλιμπανόντων επί τω εις πτωχούς και πένητας και ετέρας ευβεσείς ταύτας δαπανάσθαι χρείας άτοπον εσπιτους επισκόπους εις οικείον ταύτα αποφέρεισθαι κέρδος ή περί τα ίδια τέκνα και συγγενείς καταναλίσκειν. Χρη γαρ και τον επίσκοπον μη εμποδιζόμενον προσπαθεία σαρκικών τέκνων πάντων των πιστών πνευματικών είναι πατέρα. Δια ταύτα τοίνυν απαγορεύομεν τον έχοντα τέκνα ή εγγόνους χειροτονείσθαι επισκόπον» (Codex 1, 3, 48 – ή 47).

«Μήτε γυναικί συνοικίη μήτε παίδων ειη πατήρ, αλλ' αντί μεν γυναικός προσκαρτεροίη τη αγιωτάτη Εκκλησία, αντί δε παίδων άπαντα τον Χριστιανόν και Ορθόδοξον έχει λαόν... Οι γαρ μετά ταύτην ημών διάταξιν ποιήσαι επισκόπους παρά την ταύτην δύναμιν ή γενέσθαι θαρρήσαντες ούτε εν επισκόποις έσονται ούτε μένουσιν επί των ιερών, αλλ' εξαλαθέντες αυτών ετέροις δώσουσιν χώραν χειροτονίας» (“Νεαρά” 6^η, κεφ.1, παρ.3, 4, 7). «Ούτε γαμετή συνοικείν, αλλ' ή παρθενία συζήσας εξ' αρχής ή γυναίκα μεν σχων... Ούτε παίδας ή εγγόνους έχων... Ο παρά ταύτα τι πράττων, χειροτονών όμως έξω της επισκοπής ελαθήσεται... Πρότερον δε ή μοναχικός βίον ασκήσας, ή εν κλήρω καταλεγόμενος ουν έλαττον μηνών εξ, γυναικί μέντοι... μη συνοικείν, ή παίδας ή εγγόνους έχων. Του λοιπού δε εκ της θέσεως του νόμου μηδενί συγχωρούντες γαμετήν έχοντι τοιαύτην επιτιθέναι χειροτονίαν... Ει παρά ταύτα γένηται, αυτός τε εκτέσαι της ιεροσύνης, τον χειροτονήσαντα τε ομοίως εκβληθήναι ταύτης παρασκευάσειεν» (“Νεαρά” 137^η, κεφ.2). Ούτε γαμετή ούτε παίδας ίσασι τινα εξ αυτών έχειν... αλλ' ει και πρότερόν τις εξ αυτών γαμετήν είχεν εκβληθήναι... ουδέ τοις ιεροίς κανόνσιν απηγορευμένην... Ει τις παρά την μνημονευθείσαν παραφυλακήν επί-

σκοπος χειροτονηθή, κελεύομεν και αυτόν πάσι τρόποις της επισκοπής εκβάλλεσθαι, και τον παρά ταύτα τολμήσαντα χειροτονήσαι» (“Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια”, Α. Μαρτίνου, τόμος Α', σελ.120-121).

Ποιος έβαλε τους νόμους αυτούς της αγαμίας και των διαζυγίων στους έγγαμους επισκόπους; Το αυτοκρατορικό σπαθί. Ποιος ήταν ο Ιουστινιανός; Ικανός αυτοκράτορας για πολλά, αλλά όχι για όλα. Ήταν «φιλάργυρος συνάμα και πολυδάπανος, αρεσκόμενος να ασχολείται περί πολλά... αλλά χωρίς να κέκτηται την εις τας επιχειρήσεις αναγκαία ικανότητα, σπούδασε να αποκτήσει τη φήμη, ότι ήταν κύριος παντός είδους της ανθρώπινης επιστήμης... Ούτως ηθέλησε και ως θεολόγος για καταθλίψεως πασών των αιρέσεων... να θεμελιώσει εσαεί την αληθινή Ορθοδοξία. Αλλά εάν πληροί την Εκκλησία των δωρεών του, συνταράσσει όμως και την Εκκλησία και το κράτος πάντοτε με τους δογματικούς τους νόμους». Στην προσπάθειά του αυτή τον βοήθησε και η σύζυγός του Θεοδώρα, την οποία είχε ερωτευθεί ενώ ζούσε έκλυτη [*χωρίς ηθικές αναστολές*] ζωή στην Κωνσταντινούπολη «προς πάσαν ακολασία». Και για να ικανοποιήσει τον έρωτά του προς το γύναιο αυτό, ο αυτοκράτορας την ανύψωσε «σε συνάρχουσα επί του κράτους», αλλά όπως συνεχίζει ο ιστορικός «επί του θρόνου αποβάσα τυραννική» στις επιδιώξεις του Ιουστινιανού (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Α. Κυριακού, τόμος 1^{ος}, σελ.248).

Την επιβολή αυτή των αντι-Βιβλικών αυτών νόμων, επικύρωσε δυστυχώς η ΣΤ' Οικουμενική Σύνοδος μετά από 145 έτη (691 μ.Χ.), η οποία επέβαλε το διαζύγιο στους έγγαμους επισκόπους δια των 12^{ου} και 48^{ου} Κανόνων, για να εκπληρωθεί ο προφητικός λόγος του Ουρανοβάμονα Παύλου, «*ότι έν υστερίοις καιροίς άποστήσονται τινες της πίστεως, προσέχοντες πνεύμασι πλάνοις και διδασκαλίαις δαιμονίων, έν ύποκρίσει*

ψευδολόγων, κεκαυστηριασμένων την ιδίαν συνείδησιν, κωλύοντων γαμείν – ότι στους υστερινούς καιρούς θα αποστατήσουν μερικοί από την πίστη, προσέχοντας σε πνεύματα πλάνης και σε διδασκαλίες δαιμονίων, με την υποκρισία ψευδολόγων, που έχουν καυτηριασμένη τη δική τους συνείδηση, οι οποίοι εμποδίζουν το γάμο» (Α' Τιμ.4:1-3). Αυτά, αγαπητέ Γέροντα, λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς, τι έχετε να πείτε;

Η ως άνω Σύνοδος θέσπισε «τα φρικτά υποτιμήσαντα το **αμίαντο του Γάμου** και υποβοηθήσαντα τα οξύμωρα καλογερικά αρσενικοθήλυκα τάγματα των Παπικών και τις παλλακίδες των αυτοκρατόρων και τις συνείσакτες ή γερόντισσες των καλογήρων και τις ομολόγους πορνείας και μοιχείας των φυγογάμων λαϊκών και των δυσνυμφεύτων αυτών γυναικών» (“τα 39 Αγγλικανά Άρθρα...”, σελ.79).

Πρέπει να σημειωθεί ότι, «παρά τις περιοριστικές διατάξεις της Εκκλησίας και τις επανειλημμένες τοιαύτες της Πολιτείας, δεν έπαυσαν να εκλέγονται και έγγαμοι επίσκοποι. Μέχρι τον 12^ο αιώνα, αναφέρονται έγγαμοι επίσκοποι». Οι δε σύζυγοι των επισκόπων, «ανυπόστολα στις κατοικίες διατριβούσαν, στις οποίες κατοικούσαν και πρότερα» (“Νεαρά” Ισαακίου Δ', έτος 1187). Για δε τους πρώτους αιώνες, «παράδειγμα εγγάμων επισκόπων κατά την 4^η και 5^η εκατονταετηρίδα δεν ήταν σπάνια· ο πατήρ Γρηγορίου του Ναζιανζηνού, Γρηγόριος ο Νύσσης, Συνέσιος ο Πτολεμαΐδας και άλλοι».

Οι ιστορικές αυτής πληροφορίες μάς πείθουν ότι,

1) Τον θεόδοτο κανόνα της ζωής, το Γάμο, κατάργησαν πρώτοι “οι ειδικοί ιερείς”, και

2) Το διαζύγιο εφάρμοσαν πρώτα στους εαυτούς τους οι ίδιοι. Πώς λοιπόν θα δώσουν σημασία στο Γάμο και με ποια έμπνευση θα ενδιαφερθούν για το ζυγό και το διαζύγιο;

Σχολιάζοντας τις ιστορικές αυτές πηγές ο Γρ. Στεφάνου στο βιβλίο του “Ο ΕΡΩΣ”, σελ.32-35, γράφει τα εξής: «Κατά τους πρώτους αιώνες του Χριστιανισμού τόσο οι ιερείς, όσο και οι επίσκοποι νυμφεύονταν. Πολλοί μάλιστα αγανάκτησαν όταν επρόκειτο να καθιερωθεί η αγαμία του κλήρου».

«Απόδειξη της ακρίβειας των ανωτέρω είναι το γεγονός, ότι κατά τον 4^ο αιώνα η Σύνοδος της Νέο-Καισαρείας (314 μ.Χ.) θέσπισε, ότι κάθε ιερέας, ο οποίος θα νυμφευόταν από την ημέρα εκείνη θα καθαιρείτο και θα επανερχόταν στην κατάσταση των λαϊκών. Τέσσερα έτη αργότερα, άλλη Σύνοδος διεκήρυξε, ότι οι επιθυμούντες να εισέλθουν εις την ιεροσύνη μπορούν, κατά βούληση, να νυμφεύονται ή όχι. Έκτοτε, κληρικοί και επίσκοποι είχαν όχι μόνο γυναίκες διάφορες, αλλά και νόμιμα τέκνα. Η συνήθεια αυτή διήρκεσε τόσα έτη... Στην εν Τολέδω συγκροτηθείσα Σύνοδο (400 μ.Χ.) απηγορεύθη η κοινωνία στους νυμφευμένους εξομολογητές, τους έχοντας παλλακίδα ενώ επιτράπη αυτή στους έχοντας παλλακίδες άγαμες. Δύο έτη αργότερα, η συνήθεια αυτή υφίστατο ακόμα, κατά την μαρτυρία του Ισιδώρου, λέγοντος ότι επιτρέπετο στους Χριστιανούς να έχουν μία μόνο γυναίκα, σύζυγο ή παλλακίδα. Κατά τον 13^ο αιώνα οι ένοχοι αγαμίας κληρικοί κρίνονταν ως ασυγχώρητοι».

«Η κατάσταση αυτή διήρκεσε επί μακρά έτη, παρά την άγρια της καθολικής Εκκλησίας αντίδραση. Καίτοι δε η εν Τολέδω Σύνοδος (633 μ.Χ.) ρητά απαγόρευσε στους κληρικούς το γάμο, κατά το 1230 υπήρχαν ακόμα έγγαμοι ιερείς. Έρχεται όμως η Σύνοδος των Τριάκοντα (1545 μ.Χ.), η οποία, συζητώντας ευρέως το θέμα τούτο, έθεσε τέρμα σε αυτό, στερώντας τους δυσπείθεις των ωφελημάτων και των μέσων τα οποία απέρρεαν εκ τους αξιώματος αυτών. Και έτσι, ενώ κατ' αρχάς

η αγαμία ήταν εξαίρεση, έγινε κατόπιν συνήθεια και τέλος αυστηρός νόμος».

«Ο μέγας θρησκευτικός αναμορφωτής Λουθήρος πολέμησε λυσσώδως την αγαμία». Τα λόγια του ισχύουν ακόμη και σήμερα: Γυναίκα, λέει, μπορεί να στερηθεί ο άνδρας τόσο, όσο το να τρώει, το να κοιμάται, το να πίνει και τις τόσες φυσικές ανάγκες. Ομοίως και η γυναίκα, δεν μπορεί να στερηθεί τον άνδρα. Αφορμή τούτου η οποία είναι η ανάγκη τού να παράγει τέκνα, είναι τόσο βαθιά εμφυτευμένη στη φύση, όσο το να τρώει και το να πίνει. Όποιος δε θέλει να αντισταθεί σε τούτο, το οποίο η φύση θέλει, τι άλλο, πράττει ή ζητά, παρά τη φύση, να μην είναι φύση, η φωτιά να μην καίει, το νερό να μην υγραίνει, ο άνθρωπος να μην τρώει, να μην πίνει, να μην κοιμάται;» (Α. Μπέμπελ: «Η Γυναίκα και ο Κοινωνισμός», σελ.41).

«Αυτοί που θέλουν δε να μελετήσουν τους συγγραφείς εκείνους, που ασχολήθηκαν με το ζήτημα τούτο, καθώς και τους βίους των αγίων, θα βρουν άπειρα παραδείγματα που αποδεικνύουν την άγρια πάλη, η οποία συντελείται μεταξύ των ατόμων τούτων και της φυσικής τους ορμής». «Η Αγία Ειρήνη υπέφερε συχνότατα από τοιαύτη και τοσαύτη αφροδίσια διέγερση, ώστε για να κατευνάσει αυτή, κοιμόταν κατά γης φωνάζοντας: “Έρω, έρω, αδύνατον πλέον να αντέξω”. Ο βίος της Αγίας Θηρεσίας βρίθκει ερωτοθρησκευτικών ανεκδότων: “Φίλησέ με, λέει, αλλά φίλησέ με τα θερμά φιλιά του στόματός σου”».

Από τις πληροφορίες της Βίβλου, των φυσικών νόμων και των ως άνω παρατηρήσεων, οδηγούμεθα στο συμπέρασμα ότι η γενετήσια ορμή είναι μια ισχυρή δύναμη, γιατί είναι φυσική ανάγκη, πίεση και λειτουργία ολόκληρου του οργανισμού. «Αλλά», γράφει ο Γ. Στεφάνου, «και το παράδειγμα του δειλότερου των ζώων, του λαγού, ο οποίος πραγματοποιεί ολόκληρα νυχτερινά ταξίδια άφοβα προς εύρεση και

απόκτηση θηλυκού, διεξάγοντας συχνότατα αιματηρές μονομαχίες με συναδέλφους του για το σκοπό αυτό, δεν είναι παράδειγμα χαρακτηριστικό; Και τα τόσα καθημερινά εγκλήματα, που έχουν ως ελατήρια λόγους ερωτικούς, δεν αρκούν για να αποδείξουν τη δύναμη της γενετήσιας ορμής;»

Η αγαμία λοιπόν του κλήρου είναι θέμα πολύ σοβαρό, αλλά ποτέ η Ιεραρχία δεν το αντιμετώπισε με τη σοβαρότητα που του πρέπει.

Από όσα ξέρω, αγαπητέ αδελφέ, δεν ευνοείτε την αγαμία του κλήρου. Δεν κάνατε όμως ποτέ κανένα διάβημα για τη διόρθωση του κακού. Και έτσι έρχομαι εγώ στην ανάγκη να χτυπήσω τον κώδωνα και να επισημάνω τον κίνδυνο για να σας βοηθήσω, όχι να σας κατηγορήσω. Γιατί όταν ο κλήρος κατώτερος ή ανώτερος, καλείται να είναι **άγγελος** του ποιμνίου του, γίνεται άκρως επικίνδυνος, όταν προσπαθεί να νεκρώσει και να κατασιγάσει τις φυσιολογικές του παρορμήσεις, τη στιγμή που έχει να εξομολογήσει νεαρές γυναίκες και να ακούσει τις ανώμαλες εκδηλώσεις της φυσικής ζωής κατά την εξομολόγηση ή κατά την ποιμαντική του δραστηριότητα. Στις περιπτώσεις αυτές δημιουργούνται νευρωτικές αντιδράσεις, με τους πιο έντονους πειρασμούς και τις πιο φοβερές και επικίνδυνες εκδηλώσεις στο φυσιολογικό άνθρωπο. Έτσι ακούμε κατόπιν “τα παρατράγουδα”, τα οποία ρίχνουν την αγιότητα της Εκκλησίας στο πεζοδρόμιο.

Τελευταία μόνο ασχοληθήκατε με το θέμα αυτό με επιστολές σας προς τον Πάπα Παύλο τον ΣΤ'. Τα σημεία που παραθέτω από τις επιστολές σας εκείνες, είναι πολύ ικανοποιητικά. Αυτό σημαίνει ότι τώρα άρχισε να σας ασχολεί σοβαρά το θέμα αυτό. Γράφετε:

«...Πιστεύω ότι η ύπαρξη εγγάμων κληρικών στην Ορθόδοξη Εκκλησία είναι ένα μεγάλο ευεργέτημα. Πιστέψτε με, αργά ή γρήγορα θα υπάρξουν

έγγαμοι ιερείς και στην Καθολική Εκκλησία... Και εμείς επίσης, στην Ορθόδοξη Εκκλησία, επιβαρύνουμε τον άνθρωπο με φορτία άχρηστα, που δεν δικαιολογούνται από το Ευαγγέλιο. Έτσι χειροτονούμε έναν άνθρωπο έγγαμο αλλά απαγορεύουμε το γάμο σε έναν ανύπανδρο ιερέα. Γιατί;»

«Η γνώμη μου είναι ότι ένας ιερέας πρέπει να έχει το δικαίωμα να παντρευτεί. Ένας άγαμος ιερέας, που δεν έχει παντρευτεί πριν από τη χειροτονία του, επειδή δεν έτυχε να συναντήσει την κατάλληλη γυναίκα, πρέπει να έχει το δικαίωμα του γάμου αν αργότερα την συναντήσει. Διαφορετικά δεν υπάρχει δικαιοσύνη στην Εκκλησία. Και για να ανακαλύψουν ότι Χριστιανισμός και Εκκλησία συμβιβάζονται πρέπει να υπάρχει πραγματική δικαιοσύνη μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας. Όταν ήμουν Αρχιεπίσκοπος Αμερικής, ήμουν έτοιμος να προτείνω, σε μία “Σύνοδο” της τοπικής Εκκλησίας, τη μεταρρύθμιση εκείνη που θα επέτρεπε σε έναν ιερέα να παντρεύεται και μετά τη χειροτονία του. Αλλά τότε εξελέγη Πατριάρχης και το θέμα παρέμεινε υπό εκκρεμότητα. Αλλά προτίθεμαι να το ανακινήσω στη Σύνοδο για να γραφτεί στο πρόγραμμα της προσεχούς Πανορθόδοξου Συνόδου».

«Η Πανορθόδοξη θα ασχοληθεί οπωσδήποτε με το πρόβλημα αυτό. Δεν υπάρχουν πλέον αυτοκρατορικές Εκκλησίες, ο μοναχισμός δεν έχει πλέον την παλαιά ισχύ του, αλλά ούτε και το ίδιο πνεύμα. Έγγαμοι ιερείς, καθόλα αξιόλογοι, δεν μπορούν να γίνουν επίσκοποι. Νέοι άνθρωποι παραμερίζονται ή είναι υποχρεωμένοι να παραμείνουν άγαμοι, για να ακολουθήσουν μια επισκοπική σταδιοδρομία. Γιατί να μην υπάρχουν παντρεμένοι επίσκοποι; Ο Απόστολος Παύλος μάς λέει, ότι ο Πέτρος και οι άλλοι Απόστολοι ήταν παντρεμένοι».

Αυτά είναι δικά σας λόγια, λόγια σωστά, Βιβλικά και λογικά. Αναφερό-

μενος δε και ο πολὺς Κ. Καλλίνικος, ιερέας, στο ίδιο θέμα, γράφει για τον κληρικό που ζει υποχρεωτικά άγαμη ζωή, ότι «ζει αφύσικη και άφιλη ζωή. Μη έχοντας οικείους περί των οποίων να φροντίζει, καθίσταται εγωιστής» (“Ανάπλαση”, αρ.57).

Θεωρώ υποχρέωσή μου να καταχωρίσω λίγα τουλάχιστον σχετικά με το θέμα του γάμου των κληρικών, από δύο διαπρεπείς Έλληνες επιστήμονες κ. κ. Αλ. Βαμβέτσο, διακεκριμένου νομομαθή, και του ψυχαναλυτή ιατρού Ν. Ν. Δρακουλίδη. Ο κ. Βαμβέτσος γράφει τα εξής:

«Θεωρώ, από της νεότητάς μου ακόμη, εγκληματική για την Εκκλησία την αγαμία μιας μερίδας του κλήρου. Για να εκπληρώσει ο κληρικός την αποστολή του... πρέπει να μην υφίσταται τον πειρασμό της σάρκας, η οποία προκειμένου περί **υγιών** ανθρώπων δεν μπορεί να νεκρωθεί εύκολα. Γνωρίζω ότι πολλοί συντηρητικοί κληρικοί θα διαρρήξουν τα μιάτιά τους. Προτού όμως το πράξουν, θα πρέπει να παράσχουν **απτές αποδείξεις**, χωρίς υποκρισία, ότι τουλάχιστον αυτοί οι ίδιοι αντέχουν στον πειρασμό και δεν τον καταστέλλουν με μεθόδους κατά ή παρά φύσιν... θα ήθελα να εξεταστούν ένας-ένας κατ' ιδίαν οι 100-200 άγαμοι αυτοί κληρικοί για να απαντήσουν ειλικρινά, αν και πώς αντιμετωπίζουν τον πειρασμό της σάρκας. Επί παραδείγματι, ποιος βαθμός συγγενείας ενώνει μερικούς με τις συνοικούσες “ανιψιές” ...Είναι προτιμότερο να αφεθούν κατά μέρος τα κατά συνθήκη ψεύδη και να αντιμετωπιστούν ευθέως η αλήθεια και η πραγματικότητα».

Στη συνέχεια ο κ. Βαμβέτσος, καλεί τους “άγιους πατέρες” να εγκαταλείψουν την υποκρισία και «αντί να έχουν ανιψιές και οικονόμους, για να μην πούμε κάτι χειρότερο, προτιμότερο είναι να έχουν συζύγους» (Εφημερίδα “ΕΘΝΟΣ”, 21/2/1962).

Επίσης ο Ν. Ν. Δρακουλίδης γράφει: «Θεωρώ την αγαμία του κλήρου ολέθρια και διαβρωτική για ολόκληρο το οικοδόμημα της Εκκλησίας και παράγοντα εξευτελισμού της Θρησκευτικής ιδέας από το λαό... Νομίζω ότι θα πρέπει να απαγορευθεί η χειροτόνηση σε κάθε άγαμο και, κυρίως, η προς τα ανώτερα αξιώματα πορεία των αγάμων και ατέκνων κληρικών... Στον άνευ ευνουχισμού, βιολογικά καλούμενο, να ζήσει ζωή ευνούχου δημιουργούνται οι πλέον έντονοι πειρασμοί και οι πλέον φοβερές και επικίνδυνες αντιδράσεις... Γιατί ο παρεμποδισμός της ισχυρότερης και πολυτιμότερης ενστικτικής λειτουργίας, με τον υποχρεωτικό ευνουχισμό ενός σφριγώντος ανδρισμού, προκαλεί τέτοιο αίσθημα κατωτερότητας και εξευτελισμού, ώστε αυτομάτως να ωθείται το άτομο σε πολλών ειδών αντισταθμίσεις...»

Στη συνέχεια ο κ. Δρακουλίδης δεν αποκλείει τις εξαιρέσεις, αλλά, λέει, «αντί να διερωτόμαστε, αν τυχόν υπάρχουν εξαιρέσεις», είναι φρονιμότερο να εξασφαλιστούν οι συνθήκες της ηθικής των κληρικών, όχι «όπως γίνεται σήμερα μέσω της αγαμίας» (Εφημερίδα “ΕΘΝΟΣ”, 23/2/1962).

Ο Σοφός του Γένους δάσκαλος Αδ. Κοραΐς, όταν κατά τη Γαλλική επανάσταση καταργήθηκαν πολλά Μοναστή-

ρια και δόθηκε άδεια να παντρεύονται οι καλόγηροι και οι καλόγριες, είπε: «Τούτο είναι θεάρεστο έργο να έχει κάθε φλάρος [*ιερέας της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας*] τη γυναίκα του παρά να χρεμετίζει ως ίππος θηλυμανής εις τας αλλότριες... Γίνε απόστολος της αγαμίας, αν θέλεις να γεμίσεις την πόλη από μοιχείες, πορνείες και άλλες ακαθαρσίες»

Μυριόστομη λοιπόν είναι η κραυγή, κραυγαλέα η μαρτυρία και απερίφραστη η βεβαίωση, ότι πρέπει να καταργηθεί η αγαμία σε όλους τους κληρικούς. Συμπληρώνοντας το έτερο ήμισυ της ζωής του ο κληρικός με τη σύντροφο δίπλα στο πλευρό του θα αισθάνεται ολοκληρωμένο τον εαυτό του.

Εξαιτίας του θέματος αυτού, «Ένας Γάλλος επίσκοπος, Ερμάν, παρατήθηκε της θέσης του, απέβαλε το ράσο, απλά και μόνο γιατί θέλει να δημοσιεύσει το βιβλίο του, στο οποίο υποστηρίζει, ότι οι ιερωμένοι πρέπει να παντρεύονται και ότι η ιεραρχία οφείλει να αλλάξει γνώμη επί του θέματος αυτού» (“ΤΑ ΝΕΑ”, 30/11/63).

«Και είπε Κύριος ό Θεός· ού καλόν εἶναι τόν ἄνθρωπον μόνον – Και είπε Κύριος ο Θεός: Δεν είναι καλό να είναι ο άνθρωπος μόνος» (Γέν.2:18).

Το Μυστήριο του Ευχελαιού

Αγαπητέ αδελφέ,

Η θρησκευτική φαντασία και η έλ-
λειψη σεβασμού προς τις θεϊκές υπο-
δείξεις υπήρξε ένας από τους μεγαλύ-
τερους εχθρούς της Εκκλησίας. Εξετά-
ζοντας Βιβλικά και ιστορικά μέσα
στους αιώνες τη θρησκευτική φαντασί-
α, παρατηρούμε, ότι ολотаχώς βάδιζε
στο δρόμο της, χωρίς χαλινάρι.

Το αποτέλεσμα ήταν ότι σύστησε και
ενέπνευσε συνθήκες και συστήματα και
δημιούργησε σε μεγάλη ποικιλία εκ-
κλησιαστικές καταστάσεις, που αντί να
διδάσκουν και να οικοδομούν, προκα-
λούν αλλεργία. Πρόκειται λοιπόν περί
μιας αχαλίνωτης φαντασίας. Τα συ-
στήματα που δημιούργησε προσπάθη-
σε να τα στηρίξει σε κάποια φαινομενι-
κή Βιβλική βάση. Το υπόλοιπο οικοδό-
μημα το στήριξε στην αχαλίνωτη φα-
ντασία. Τη Βιβλική βάση όμως που θέ-
λησε να χρησιμοποιήσει, η φαντασία
την υπέταξε σε μια οδυνηρή “προκρού-
στια” μεταχείριση,⁹ για να την εξυπη-
ρέτηση του εγωισμού, του πλούτου,
των υψηλών φρονημάτων και των πλα-
νεμένων δοξασιών. Δεδομένου ότι η
Βίβλος πρέπει να είναι ο απόλυτος
ρυθμιστής της Εκκλησίας, και επειδή
δεν χρησιμοποιήθηκε ως χαλινάρι στη
φαντασία, διαπράχτηκε, χωρίς αμφιβο-
λία, μεθοδολογικό και λογικό λάθος.
Είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι από
την εποχή, που το “ειδικό ιερατείο” ε-

πιδόθηκε στην αχαλίνωτη φαντασία
και την καλλιέργησε με κάθε φροντίδα,
η γραμμή της Χριστιανικής αλήθειας,
δεν τηρήθηκε με διαύγεια.

Έτσι παρατηρούμε ότι στα αχαλίνω-
τα αυτά συστήματα, τα οποία διαμόρ-
φωσαν και παραμόρφωσαν το εκκλη-
σιαστικό πολίτευμα, «πολλών ποιότη-
των ζήλος υπάρχει, και από διάφορες
πηγές αναβλύζει». Στα συστήματα αυ-
τά υπάρχουν κατά καιρούς και οι “ζη-
λωτές”, οι οποίοι ενεργούν μεν πολύ,
αλλά δεν υπηρετούν τον Χριστό. Μι-
λούν αρκετά, αλλά δεν μαρτυρούν το
εξιλαστήριο Αίμα του θείου Λυτρωτή.
Δείχνουν αφοσίωση, αλλά δεν προσφέ-
ρουν πνευματική και αληθινή Βιβλική
υπηρεσία. Γι’ αυτό λοιπόν ήρθαν “Οι
Γερανοί του Ιβύκου”¹⁰ να σας καταγ-
γείλουν.

Η χρήση του ελαίου για θεραπευτικούς λόγους

Με ακρίβεια διαπιστώνονται όσα
σημείωσα για την αχαλίνωτη φαντασία,
στο “Μυστήριο” του “Επταπάπαδου
Ευχελαιού”. Ενώ ο Θεός, δια του Σω-
τήρα Χριστού έκανε τη μεγαλύτερη
συγκατάβαση, για να κάνει ικανό τον
άνθρωπο να Τον χρησιμοποιεί μόνος
του στη ζωή του, ελεύθερα και χωρίς

⁹ “*Προκρούστης*”: Μυθικός ληστής της Α-
θήνας. Το λημέρι του ήταν στην Ελευσίνα.
Προσκαλούσε κάθε διαβάτη να ξαπλώσει σε
ένα σιδερένιο κρεβάτι, γνωστό ως “*Προ-
κρούστειος κλίνη*”. Αν το θύμα ήταν ψηλό
και εξείχε από το κρεβάτι, ο Προκρούστης
έκοβε το περίσσιο τμήμα του σώματός του.
Αντιθέτως, αν το θύμα ήταν πιο κοντό, τότε
τραβούσε τα άκρα του μέχρι να φτάσουν
στο μήκος του κρεβατιού.

¹⁰ “*Γερανοί του Ιβύκου*”: Στο δρόμο του για
τα Ίσθμια, λίγο πριν φθάσει στην Κόρινθο,
ο ποιητής Ίβκος σκοτώνεται από δύο λη-
στές. Ξεψυχώντας, βλέπει ένα κοπάδι γε-
ρανών να περνούν στον ουρανό και ως μάρ-
τυρες του εγκλήματος τους καλεί να αποκα-
λύψουν τους δολοφόνους. Το πτώμα του
καλλιτέχνη βρέθηκε σύντομα και πολλοί
άνθρωποι που συγκεντρώθηκαν για τους
αγώνες στο θέατρο ήταν σοκαρισμένοι και
εξοργισμένοι από τη δολοφονία, αλλά μάρ-
τυρες δεν υπήρχαν και δεν έβλεπαν τρόπο
να βρουν τους ενόχους.

εμπόδια, το “ειδικό ιερατείο” όμως δημιούργησε άλλο εμπόδιο με “το αγιασμένο έλαιο”. Έτσι βλέπουμε ότι και στις αρρώστιες τους οι άνθρωποι πρέπει να χρησιμοποιήσουν τον ιερέα με “το αγιασμένο έλαιο”, το οποίο θέσπισαν ως “Μυστήριο”, δηλαδή, ως “Μέσον της Χάριτος”.

Βέβαια, υπάρχει κάποιο Βιβλικό έδαφος, που αναφέρεται στην επάλειψη των ασθενών με λάδι, αλλά η χρησιμοποίησή του από τις Εκκλησίες της Ανατολής και της Δύσης είναι οδυνηρή και “προκρουστια”.

Ο απόστολος Ιάκωβος, όπως και ο Απόστολος Παύλος, δεν παρέλειψαν να συστήσουν, μαζί με την προσευχή και τα θεραπευτικά μέσα της ιατρικής του λαού της εποχής εκείνης, δηλαδή, τον οίνο και το λάδι, δεδομένου ότι τα φάρμακα και η ιατρική επιστήμη είναι στην Πρόνοια του Θεού για την εξυπηρέτηση του ανθρώπου. Και δεδομένου ότι τα φάρμακα προέρχονται από τη γη, δηλαδή, από τη Δημιουργία του Θεού, είναι προϊόν της ευλογίας Του. Γιατί, *«τού Κυρίου [είναι] ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς, ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ»* (Ψαλμ.23:1, Α΄ Κορ.10:26). Και ο μεν Παύλος γράφει προς τον μαθητή του Τιμόθεο να κάνει χρήση οίνου για το στομάχι του και τις συχνές του αδιαθεσίες (*«οἶνω ὀλίγω χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας – να χρησιμοποιεῖς λίγο κρασί για το στομάχι σου και τις συχνές σου ασθένειες»* Α΄ Τιμ. 5:23), ο δε Ιάκωβος για το άλλο θεραπευτικό μέσο της λαϊκής ιατρικής, το έλαιο, και λέει: *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχή τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κἂν ἁμαρτίας ᾗ πεπονηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Ἀσθενεῖ κανεῖς μεταξύ σας; Ἀς προσκαλέσει τους πρεσβυτέρους της εκκλησίας και*

ας προσευχηθοῦν πάνω του, αφού αλείψουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα του Κυρίου. Καὶ ἡ προσευχή τῆς πίστεως θα σώσει τὸν ἀποκαμωμένο ἀσθενή καὶ θα ἐγείρει αὐτὸν ὁ Κύριος. Κι ἂν ἔχει κάνει ἁμαρτίες, θα ἀφεθοῦν σ’ αὐτόν» (Ιακ.5:14-15).

Η πράξη όμως αυτή της επαλείψεως του ελαίου, με κανένα λόγο δεν προϋποθέτει ιερατική ιερουργία, όπως δυστυχώς εξελίχτηκε σε Βιβλική κακοπραξία.

Ο απ. Ιάκωβος θεώρησε αναγκαία τη συμπαρατάση των πρεσβυτέρων στον ασθενή, γιατί αυτοί ως πνευματικά ώριμοι, είναι οι πλέον κατάλληλοι να τον ενθαρρύνουν, να τον εμψυχώσουν και να τον ενισχύσουν πνευματικά, προσευχόμενοι προς τον Θεό υπέρ της θεραπείας του και της ανάρρωσής του. Στην περίπτωση λοιπόν αυτή συμβουλεύει ο απ. Ιάκωβος να χρησιμοποιούν και την επάλειψη του ελαίου, ως μέσου της θείας Πρόνοιας, για τη θεραπευτική του ιδιότητα. Είναι ιστορικά γνωστό, ότι από αρχαιотάτων χρόνων το λάδι και το κρασί αποτελούσαν σπουδαία θεραπευτικά μέσα της λαϊκής ιατρικής. Με το κρασί έπλυναν τις πληγές και με το λάδι έκαναν επαλείψεις. Γενικά με το λάδι έκαναν τις εντριβές στα σημεία του σώματος στα οποία υπήρχε πόνος για την ανακούφιση των νευραλγιών, των φλογώσεων και της δυσκαμψίας.

Σοβαρό παράδειγμα έχουμε την παραβολή του καλού Σαμαρείτη, ο οποίος τις πληγές του πληγωμένου έπλυνε με οίνο και για τη θεραπεία τους τις επάλειψε με λάδι (δες Λκ.10:30-37).

Με βάση λοιπόν τις ως άνω παρατηρήσεις, δεν νομίζω ότι θα είναι βεβαιωμένη ερμηνεία εάν τονίσω, ότι η σύσταση του Ιακώβου για την απάλειψη με έλαιο, είναι ατομική γνώμη, εφόσον άλλωστε πρόκειται περί ιδιωτικής ενέργειας, όχι περί μυστηριακής πράξης. Την άποψη αυτή ενισχύει η περίπτωση του Παύλου, κατά την οποία συμβου-

λεύει τον Τιμόθεο να πίνει λίγο οίνο για το στομάχι του, ενώ ιατρικά απαγορεύεται ο οίνος σ' αυτούς που υποφέρουν από το στομάχι τους. Άρα και του Παύλου η γνώμη ήταν ατομική, δεδομένου ότι, οι Απόστολοι δεν είχαν αποστολή να διδάξουν ιατρική, ούτε αστρονομία, αλλά να κηρύξουν «Χριστό εσταυρωμένο», και τον ιλασμό της θυσίας Του.

Ότι οι Μαθητές του Κυρίου χρησιμοποίησαν ως θεραπευτικό μέσο το λάδι, αναφέρεται και στο Ευαγγέλιο του Μάρκου: «...ἤλειφον [ἄλειψαν] ἔλαιῳ πολλοὺς ἀρρώστους καὶ ἐθεράπευσον» (6:13). Εάν η επάλειψη αυτή ήταν “Μυστήριο”, διέφυγε της θεοπνευστίας των Αποστόλων να το χαρακτηρίσουν και ήλθαν μετά από 800 χρόνια “οι απόστολοι του πνευματικού σκότους” να το αναπτύξουν και το 1300 να το τελειοποιήσουν;

Η θεολογία ως φαίνεται βρέθηκε σε δύσκολη θέση να δικαιολογήσει την πληροφορία αυτού του Ευαγγελίου του Μάρκου και λέει ότι εκεί πρόκειται περί υπερφυσικών χαρισμάτων των Αποστόλων κλπ. Η δε Σύνοδος του Τριδέντου το χαρακτήρισε ως προετοιμασία του εδάφους για τη δημιουργία του “Επταπάδαδου” Μυστηρίου του Ευχελαίου, το οποίο θέσπισε η Εκκλησία των ιερών το 1300 μ.Χ. Πόσο είναι σφαλερή αυτή η ερμηνεία, μόλις είναι ανάγκη να το σημειώσω. Και τούτο για να αποφύγω αυστηρές εκφράσεις και να μη δώσω βαρείς χαρακτηρισμούς, που άλλωστε τις αξίζουν. Με αυτά τα καμώματά τους εκθέτουν τον εαυτό τους και υποτιμούν τη νοημοσύνη του λαού.

Υπήρξε πάντως ένας ψευδομεσίας από τη Σαμάρεια, ο οποίος έλεγε το τερατώδες ψεύδος, ότι διέθετε κάποιο βότανο σωματικής αθανασίας, το οποίο έδινε μόνο στους οπαδούς του. Μήπως και από αυτόν “οι ειδικοί ιερείς” εμπνεύστηκαν, όσα κατόπιν δια του Ευχελαίου “Μυστηρίου” θέσπισαν;

Εάν επίσης η χρήση αυτή του ελαίου ήταν “Μυστήριο” θείας εντολής, ο απ. Παύλος αρνήθηκε να την εκτελέσει και να τη συστήσει στον μαθητή του Τιμόθεο και να τη χρησιμοποιήσει ο ίδιος για τον εαυτό του, για τη θεραπεία του σκόλοπα που τον ενοχλούσε, και για τον οποίο “τρεις”, δηλαδή, πολλάκις προς τον Κύριο προσευχήθηκε; («ἐδόθη μοι σκόλοψ τῇ σαρκί... ὑπὲρ τούτου τρίς τὸν Κύριον παρεκάλεσα, ἵνα ἀποσπῇ ἀπ' ἐμοῦ – μου δόθηκε ἀγκάθι στη σάρκα... γι' αυτό, τρεις φορές τὸν Κύριο τὸν παρεκάλεσα, νὰ ἀπομακρυνθεῖ ἀπὸ ἐμέ- να» Β' Κορ.12:7-8).

Βλέπετε, αδελφέ μου, ότι υπάρχουν σοβαρότατοι εσωτερικοί λόγοι, οι οποίοι αποκλείουν το θεσμό ενός τέτοιου “Μυστηρίου;” Πόσο θα πρέπει να είμαστε προσεκτικοί στα περί του Θεού **μόνο η Καινή Διαθήκη είναι ικανή να μας συμβουλευσει** και σε σωστές βάσεις να μας τοποθετήσει.

Πηγές του επταπάδαδου Ευχελαίου

Πηγή σύστασης του “Μυστηρίου” τούτου χρησιμοποιήθηκε προφανώς η προτροπή του Ιακώβου («ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος· κὰν ἁμαρτίας ᾗ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ – Ἀσθενεῖ κανεὶς μεταξύ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ ας προσευχηθοῦν πάνω του, ἀφοῦ ἀλείφουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα τοῦ Κυρίου. Καὶ ἡ προσευχή τῆς πίστεως θα σώσει τὸν ἀποκαμωμένο ἀσθενή καὶ θα ἐγείρει αὐτὸν ὁ Κύριος. Κι ἂν ἔχει κάνει ἁμαρτίες, θα ἀφεθοῦν σ' αὐτόν» (Ιακ. 5:14-15). Όπως απέδειξα όμως, δεν έχουν καμία τέτοια σχέση ή έννοια, τα λόγια του. Γι' αυτό η Ιερά Παράδοση διαθέτει σχετικές πληροφορίες, παρόλο που οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι μι-

λούν για την Ιερά Παράδοση, χωρίς να έχουν ούτε την ελάχιστη μαρτυρία να παρουσιάσουν.

Πού να τη βρουν; Δεν υπάρχει! Ομιλούν επίσης, ότι το “Μυστήριο” τούτο, «διετάχθη ακριβώς από τον Κύριο και διαιωνίζεται στην Εκκλησία», αλλά δεν έχουν να παραθέσουν τα λόγια “της διδαχής”, γιατί δεν υπάρχουν.

Όταν δε οι κυριότερες πηγές, Αγία Γραφή και η Αποστολική – Ιερά Παράδοση σιγούν, οδηγούμαστε στο ασφαλές συμπέρασμα, ότι δεν είναι Αποστολικής προελεύσεως το “Μυστήριο” του “Επταπάπαδου Ευχελαίου”. Είναι προϊόν των μεταγενέστερων χρόνων. Και εξ αφορμής τούτου γεννάται το ερώτημα: Ποιος ψεύδεται, το Ευαγγέλιο ή οι Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι με τους ιερείς;

Την επάλειψη του ελαίου στους ασθενείς εξακολούθησαν διαμέσου των αιώνων ορισμένοι μόνο από τους Χριστιανούς να εφαρμόζουν, αλλά όχι ως Μυστηριακή πράξη, αλλά σύμφωνα με τη σύσταση του απ. Ιακώβου, δεδομένου άλλωστε ότι τότε δεν υπήρχαν ιερείς, ούτε Μυστήρια ούτε ιερατικές “Επταπάπαδες” ακολουθίες. Είναι γεγονός ότι η αρχέγονη Εκκλησία δεν έδωσε μεγάλη σημασία στην προτροπή αυτή του Ιακώβου, 1^{ον}) Γιατί, ήταν πανθομολογούμενο και γνώριζαν όλοι της χρήση του ελαίου στους ασθενείς, ως φαρμακευτικού ή θεραπευτικού μέσου της λαϊκής ιατρικής, και 2^{ον}) Γιατί ήταν βέβαιοι οι Χριστιανοί, από την Αποστολική Παράδοση, ότι η χρήση του ελαίου δεν ήταν “μέσον σωτηρίας”, “Μυστήριο”, αλλά συμβουλή του Ιακώβου, δεδομένου ότι, κατά τη Χριστιανική πεποίθηση, οι σωματικές ασθένειες είναι το αποτέλεσμα της παράβασης των φυσικών και ηθικών νόμων («*διὰ τοῦτο ἐν ὑμῖν πολλοὶ ἀσθενεῖς – Γι’ αὐτὸ εἶναι μεταξύ σας πολλοὶ ασθενεῖς*» Α’ Κορ.11:30). Συνεπώς, οι σωματικές ασθένειες βρίσκονται πολλές φορές σε συνάφεια και αλληλεπίδραση προς τις

ψυχικές, ως παραβάσεις φυσικών και ηθικών νόμων, δηλαδή, γενικότερα, ως εκδηλώσεις της αμαρτίας, υπό μορφή “σωματικών ασθενειών”. Αυτός είναι ο λόγος που τα αρχαιότερα συγγράμματα δεν αναφέρουν τίποτε περί του “Μυστηρίου” τούτου.

Από τον 4^ο κυρίως αιώνα αναφέρονται **σποραδικά** μόνο ορισμένα σημεία, χωρίς να έχουν καμία ομοιότητα με το σημερινό “Επταπάπαδο Ευχέλαιο”. Βαθμιαία όμως, και εφόσον για λόγους ευσεβείας, αλλά και αμάθειας άρχισαν οι Χριστιανοί να ονομάζουν κάθε θρησκευτική εκδήλωση “Μυστήριο”, και εφόσον “ειδική” τάξη των ιερέων διαμορφώθηκε στην Εκκλησία, η χρησιμοποίηση του ελαίου της λαϊκής ιατρικής, άρχισε να παίρνει “Μυστηριακό” και κρυπτογραφικό χαρακτήρα. Και τούτο, για να έχει η “ειδική” τάξη των ιερέων να ασχολείται με ιδιαίτερες πράξεις, δικαιολογώντας την αντιβιβλική θέση της. Έτσι άρχισαν να εμφανίζονται ψευδεπίγραφα συγγράμματα, ως δήθεν αναγόμενα στους πρώτους αιώνες, τα οποία μεταξύ άλλων, αναφέρουν και περί του “αγίου ελαίου”, το οποίο αγιάζονταν δήθεν από τον επίσκοπο ή τον πρεσβύτερο. Όμως αυτό το “άγιο έλαιο” δεν χαρακτηρίζεται ακόμα ως “Μυστήριο”, γιατί τα ψευδεπίγραφα αυτά συγγράμματα, εμφανίζονται από τον 4^ο περίπου αιώνα. Τα συγγράμματα αυτά είναι: Αιγυπτιακές Διατάξεις, του Ιππόλυτου, δήθεν Αποστολικές παραδόσεις, Αποστολικές Διαταγές και η Διαθήκη του Κυρίου.

Θα αποδείξω, σε ορισμένα τουλάχιστον σημεία του περιεχομένου των ψευδεπίγραφων αυτών βιβλίων, ότι σε πολλά σημεία έχουν ειδωλολατρική έμπνευση. Και να! Ο απ. Ιάκωβος ομιλεί μόνο περί ελαίου. Ενώ το ψευδεπίγραφο βιβλίο “Αποστολικές Διαταγές”, αναφερόμενο στην επάλειψη του ελαίου, κάνει λόγο **περί ύδατος και ελαίου**: «Ευλογεῖτο ὁ ἐπίσκοπος τὸ ὕδωρ ἢ τὸ ἔλαιον...» Τι σχέση όμως έχει το ὕ-

δωρ στην προκειμένη περίπτωση; Ο απ. Ιάκωβος ομιλεί περί ύδατος; Όχι! Αλλά όμως και σήμερα οι ιερείς ακολουθούν τις πληροφορίες του ψευδεπίγραφου αυτού βιβλίου και κάνουν το “Μυστήριο του Ευχελαίου” με νερό και λάδι. Το Οικουμενικό μόνο Πατριαρχείο χρησιμοποιεί αντί νερού κρασί. Από πού έχει την πηγή του το κατασκεύασμα τούτο;

Από τον Απολλώνιο, τον Τυανέα. Ποιος ήταν ο Απολλώνιος; Καππαδόκης την καταγωγή, ειδωλολάτρης το θρήσκευμα και Βραχμανιστής κυρίως στη μόρφωση. Ονομαζόταν “γιος του Διός”, “Θεόσοφος” και “Θεουργός”. «Θυσίασε, κατά την κατηγορία, και παιδί κάποιου Αρκάδα, ώστε από τα σπλάχνα του να μαντευτεί περί της επιτυχίας των σχεδίων της συνωμοσίας» κατά του αυτοκράτορα της Ρώμης. Δημιούργησε φιλοσοφικοθηρησκευτική ομάδα ανθρώπων, η οποία πρέσβευε ένα μίγμα μύθων και λίγων θρησκευτικών ιδεών από το Χριστιανισμό. Λόγω της μεγάλης ηθικής μορφής του Απολλωνίου, ως νομίζετο, η διδασκαλία του βρήκε απήχηση από το λαό και έτσι βλέπουμε κατά τον 3^ο μ.Χ. αιώνα κάποια κίνηση εναντίον αυτής της ομάδας. Οι άνθρωποι λοιπόν αυτοί πρέσβευαν ότι, εάν «κατά την εβδόμη (Μαλχούλ) ώρα της νυκτός, άνθρωπος καθαρός αρπάξει ύδωρ, και λάβει αυτό ο ιερέας και μίξει με έλαιο και αγιάσει αυτό και αλείφει από αυτό ασθενή αγρυπνούντα, παρευθής της νόσου απαλλαγήσεται».

Ο Απολλώνιος τιμόνταν πολύ και από τους Χριστιανούς. «Κατά τας μακρότατας εις τας χώρας του Ελληνορωμαϊκού κόσμου περιοδείας του, ζητούσε να διδάσκει πανταχού τους ιερείς». Οι εθνικοί τον συνέκριναν με τον Χριστό. «Στους μεταγενέστερους Βυζαντινούς είχε καταστεί το “ενδιάμεσο” τούτο “Θεού και ανθρώπου”, ο “μεταξύ ανθρώπων παρεπιδημών θεός”, εντελώς μυθώδης πρόσωπο, νομιζόμενος από

αυτούς πως έζησε κατά τους χρόνους του Κωνσταντίνου του Μεγάλου».

Με βάση λοιπόν αυτές τις πληροφορίες, είναι δύσκολο να συμπεράνουμε ότι η διδασκαλία του μεγάλου αυτού άνδρα δεν επέδρασε επί του “Μυστηρίου του Ευχελαίου”, εφόσον άλλωστε βλέπουμε τα ίδια στοιχεία –ύδωρ και έλαιο– να χρησιμοποιούνται και για τον ίδιο σκοπό να αγιάζονται;

Η Καινή Διαθήκη, δεν αναφέρει ότι πρέπει να αγιαστεί το έλαιο, αλλά να γίνει προσευχή υπέρ του ασθενούς και απλή επάλειψη ελαίου. Αλλά και αν ακόμα δεχτούμε την αντι-Βιβλική άποψη της θεραπείας των σωματικών και ψυχικών ασθενειών δια του “αγιασμένου ελαίου”, για ποιο λόγο αναφέρονται κατά την τελετή – ακολουθία του κανόνα του “αγίου ελαίου” στο πρόσωπο της Μητρός του Κυρίου. Γιατί την αποκαλούν μοναδικό ιατρό και με θερμές παρακλήσεις επικαλούνται την **εξάσκηση** του υπουργήματός της; «Επίβλεπον ευμενώς... και την πικράν κάκωσιν, λύσον του νοσούντος... σκέπη στερεά και φύλαξ μου, λιμήν τε και τείχος, κλίμαξ και προπύργιον, ελέησον, οίκτηριον προς σε γαρ και μόνην κατέφυγον... ελέησον τους τω θεώ χρισμένους ελαίω και σώσον τον ικέτην σου... Συ... Μήτηρ Θεού... υπέρ τον κάμνοντος (εννοείται το “Μυστήριο του αγίου Ελαίου), εξιλέωσον τούτον δεόμεθα».

Σε ποιο συμπέρασμα οδηγείται ο λατρευτής, που αγνοεί την Αγία Γραφή; Ότι η θεραπεία εξαρτάται αποκλειστικά από την Μητέρα του Κυρίου. Μπορείτε όμως, αγαπητέ αδελφέ, να μου πείτε, ποιος από του Μαθητές του Κυρίου ή απολογητής ή επίσημος Πατέρας της Εκκλησίας διδάξε παρόμοια έστω διδασκαλία; Όχι, δεν μπορείτε να έχετε μια τέτοια τόλμη, γιατί η Αγία Γραφή και η ιστορία θα σας διαψεύσουν. Η Παναγία άλλωστε, είναι πανταχού παρούσα; Είναι καρδιογνώστης, παντογνώστης; Όχι! Άρα, δεν έχει ιδέα των ανθρωπίνων παρακλήσε-

ων και ικεσιών. Ἡ μήπως ἔχει αναλάβει θεϊκό Υπούργημα; Ασφαλώς, όχι! Στο Γάμο στην Κανά, ο Κύριος της απέκλεισε μια τέτοια επιθυμία («Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;» Ιν.2:4). Εξ αφορμῆς τούτων, προβάλλει το πρόσωπό της η απορία: Είναι Χριστιανική αυτή η διδασκαλία; Απαντήστε.

Δεν υπάρχει απάντηση. Εάν όμως αφήσουμε την Αγία Γραφή να μας απαντήσει, θα μας πει τα εξής: «Ὑμεῖς οὖν, ἀγαπητοί, προγινώσκοντες φυλάσσεσθε, ἵνα μὴ τῇ τῶν ἀθέσμων πλάνῃ συναπαχθέντες ἐκπέσητε τοῦ ἰδίου στηριγμοῦ, αὐξάνετε δὲ ἐν χάριτι καὶ γνώσει τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος Ἰησοῦ Χριστοῦ – Εσεῖς λοιπόν, ἀγαπητοί, ἐπειδὴ προγινώριζετε αὐτά, να φυλάγεσθε, για να μη συμπαρασυρθεῖτε ἀπὸ τὴν πλάνη των ἀνόμων και να μην ξεπέσετε ἀπὸ τὸ δικό σας στήριγμα, ἀλλὰ να αὐξάνετε στη χάρη και στη γνώση του Κυρίου μας και Σωτήρα Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Πέτρ.3:17-18). «Βλέπετε μή τις ὑμᾶς ἔσται ὁ συλαγωγῶν διὰ τῆς φιλοσοφίας καὶ κενῆς ἀπάτης, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ κόσμου καὶ οὐ κατὰ Χριστόν – Προσέχετε μήπως υπάρξει κάποιος που σας εξαπατήσει μέσω της φιλοσοφίας και της κενῆς ἀπάτης κατὰ τὴν παράδοση των ἀνθρώπων, κατὰ τὰ στοιχεῖα του κόσμου και ὄχι κατὰ Χριστό» (Κολ.2:8).

Θα βρεθεῖ, ἴσως, κάποιος “Καππαδόκης” θεολογίσκος, και θα μου πει: «Στην τελετή – ακολουθία, ἀναφέρεται και τὸ ὄνομα του Κυρίου, και μάλιστα ὁ διάκονος εὐχεται, “Ὑπὲρ του ευλογηθῆναι τὸ ἐλαῖον τοῦτο, τὴ δύναμει, και ενεργεία και ἐπιφοιτήσει του Ἁγίου Πνεύματος, του Κυρίου δεηθῶμεν”». Σύμφωνοι! Ἐχω δική μου ἀντίληψη του πράγματος. Ἀλλὰ με τοῦτο ἐμφανίζεται μια λατρεία στερούμενη συγκεκριμένης και κατανοητῆς ἐννοίας. Ἐχω λάθος;

Ανάγκη, να αφήσουμε να λάβει ὁ Λόγος του Θεοῦ τὴ θέση του και να τον

αφήσουμε να διεκδικήσει τα δικαιώματά του. «εἰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἀνθρώπων λαμβάνομεν, ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ μείζων ἐστίν – Ἀν τὴ μαρτυρία των ἀνθρώπων τὴ δεχόμεσθε, ἡ μαρτυρία του Θεοῦ εἶναι μεγαλύτερη» (Α' Ιν.5:9).

Το γεγονός ἄλλωστε, ὅτι κατὰ τῆς Ἀπολλωνίας διδασχῆς ἀντέδρασε ζωηρά και ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας, μας οδηγεῖ στο ἀσφαλές συμπέρασμα, ὅτι ἡ εἰδωλολατρική αὐτὴ διδασκαλία, εἶχε ζωηρά ἐπιδράσει ἐπὶ τὸν ἐκκλησιαστικὸν πολιτεύματος. Ἀντιδρώντας δε κατὰ τῆς διδασχῆς αὐτῆς, ὁ Κύριλλος, **δεν ἀναφέρεται** σε κανένα **απολύτως Μυστήριον Εὐχελαίου**, οὔτε ἐπταπαδικὸν πολυελαίου, ἀλλὰ ἀπλὰ λέει: «Θυμάμαι δε και τῆς Θεόπνευστης Γραφῆς, που λέει: «ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ἀσθενεῖ κανεὶς μεταξύ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας και ἀς προσευχηθὺν πάνω του, ἀφοῦ ἀλείφουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα του Κυρίου» (Ιακ.5:14).

Ἄλλοι ἀρχαῖοι συγγραφεῖς, οἱ οἱ ἀναφέρονται στη χρῆση του ἐλαίου, εἶναι ὁ Ὠριγένης και ὁ Χρυσόστομος. Καὶ ὁ μεν Ὠριγένης κάνει ἀπλὴ μόνο νύξη περὶ χρῆσεως ἐλαίου, ὅταν ομιλεῖ περὶ μετάνοιας, ὁ δε Χρυσόστομος ἀναφέρεται στα λόγια του Ἰακώβου περὶ χρησιμοποίησης ἐλαίου, ὅταν ομιλεῖ περὶ ἱεροσύνῃς. Εάν ὁμως ἡ χρησιμοποίηση αὐτὴ του ἐλαίου ἦταν “Μυστήριον”, δηλαδή, ἓνα ἀπὸ τὰ ἐπτὰ “μέσα Χάριτος”, δεν θα ἔκαναν λόγο σοβαροὶ οἱ Μεγάλοι αὐτοὶ και Πατέρες τῆς ἐπιστημονικῆς θεολογίας; Θα παρέλειπαν ἀπὸ τὴ θεολογία τοὺς ἓνα τόσο σοβαρὸ θέμα; Θα παρουσίαζαν ἐλλιπὴ θεολογία; Πῶς να χαρακτηρίσουμε τὴ σιωπὴ τοὺς; Ἐπίσης ὁ ἐπίσκοπος Ἀρελάτης Καισάρης (6^{ος} αἰώνας) προτρέπει τοὺς γονεῖς να ἐπαλείφουν με λάδι οἱ ἴδιοι τὰ ἀρρώστα παιδιὰ τοὺς. Ὁ δε Θεοφύλα-

κτος και Βίκτωρ Αντιοχείας, ερμηνεύοντας την περικοπή Μάρκος 6:13 «...και δαιμόνια πολλά ἐξέβαλλον, και ἤλειφον ἐλαίῳ πολλοὺς ἀρρώστους και ἐθεράπευον – ...και δαιμόνια πολλά ἐβγαζαν, και ἀλείφον με λάδι πολλοὺς ἀρρώστους και τοὺς θεράπευαν», χαρακτηρίζουν το ἐλαίο ως σύμβολο της Χάριτος του Αγίου Πνεύματος, ὄχι ως στοιχείο “Μυστηρίου”.

Η κυριότερη μαρτυρία για την αναγκαιότητα της χρήσεως του ελαίου ως ιερατικής τελετής, ὄχι πάντως ως Μυστηρίου, προέρχεται ἀπὸ τον Πάπα Ιννοκέντιο Α' (402-417), σε ἐπιστολή του προς τον ἐπίσκοπο Δεκέντιο, ἐξ αφορμῆς «των διαδιδομένων τότε ἀπειτήσεων των πρεσβυτέρων ἐναντι των ἐπισκόπων ως προς το δικαίωμα της συγχώρησης των αμαρτιῶν». Οι ἐπίσκοποι για να κατοχυρώσουν τη θέση τους, ἐφόσον ἐλάβαν βασιλική θέση στην Εκκλησία του Θεοῦ και δεσποτική Ἐξουσία στην κληρονομία του Υψίστου και για να παρουσιάζονται ως κεφαλὲς των Εκκλησιῶν, σαν να ἦταν ο Χριστὸς πολυκέφαλο τέρας, περιόρισαν το δικαίωμα της ἄφεσης των αμαρτιῶν μόνο στους εαυτοὺς τους. Ἀντέδρασαν ὁμως οι ἱερεῖς. Παρουσίασαν την περικοπή του Ιακώβου 5:14, «ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτὸν ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ἀσθενεῖ κανεῖς μεταξύ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους της ἐκκλησίας και ας προσευχηθὺν πάνω του, ἀφοῦ ἀλείρουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα του Κυρίου», και υποστήριξαν, ὅτι το δικαίωμα της ἄφεσης το ἔχουν οι πρεσβύτεροι, γιατί σε αὐτοὺς εἶναι ἡ ἐντολή προσκλήσεως να ἐπισκέπτονται τοὺς ἀσθενεῖς για την ἄφεση των αμαρτιῶν, ἐπαξίψαντες τοὺς με ἐλαίο.

Ἐπεξηγώντας ο Πάπας Ιννοκέντιος Α' το χωρίο αὐτό του Ιακώβου που τοὺς τάραξε, γράφει προς τον ἐπίσκοπο Δεκέντιο, ὅτι τοῦτο εἶναι μεν δικαίωμα

και ἔξουσία των ἐπισκόπων, ἀλλὰ για το πολυάσχολο παραχωροῦν την ἐξασκήση του και στους ἱερεῖς. Ο Πάπας, ἤθελε δηλαδή, να συμβιβάσει τα πράγματα, ἀσχετα εἴαν ἡ θέση και ἡ ἐρμηνεία και των δύο ἦταν ἀντι-Γραφική. Σ' αὐτό, ἔχω κι ἐγὼ να πω, ἀπομακρυνόμενος λίγο του πνευματικοῦ χρωματισμοῦ του κειμένου μου (ο Θεὸς ας με συγχωρήσει), ὅτι ἀφοῦ δεν ἔχουμε ποιντικία για να παρουμε γάτα, ἀρκεῖ το νιάου, νιάου στα κεραμίδια. Πάντως, ο Πάπας αὐτὸς ἐμφανίζεται μετριοπαθέστερος των ἄλλων, γιατί ναι μεν ἀπαγορεύει τη χρήση του ελαίου σ' αὐτοὺς που βρίσκονται σε ἐκκλησιαστική ποινή, παραχωρεῖ ὁμως το δικαίωμα και στους λαϊκοὺς, ως μυστηριώδη πράξη, ὄχι ως Μυστήριο.

Ἐξετάζοντας τη θεολογία των σχολαστικῶν θεολόγων της Δύσης του 12^{ου} και 13^{ου} αἰῶνα, παρατηροῦμε πλήρη ἀσυμφωνία μεταξύ τους, γιατί ἄλλοι μεν δέχονταν την ἔμμεση, ἄλλοι δε την ἄμεση σύσταση του Μυστηρίου ἀπὸ τον Χριστό. Συνήλθε κατόπιν ἡ Σύνοδος του Τριδέντου (1545-1563) για την καταπολέμηση της μεταρρυθμίσεως και υιοθέτησε την ἄμεση σύσταση του “Μυστηρίου” ἀπὸ τον Κύριο και ἀναθεμάτισε ἐκείνους που την ἀπορρίπτουν και δεν δέχονται ως “ἀληθὺς και κυρίων μυστήριον ὑπὸ του Κυρίου ἡμῶν ἰδρυθέν και ὑπὸ του μακαρίου Ιακώβου του ἀποστόλου κοινοποιηθέν».

Οι διαφωνίες ὁμως υπῆρξαν μεγάλες μεταξύ των μελῶν της Συνόδου, και ο Πάπας Παῦλος ο Γ' ἀναγκάστηκε να μεταθέσει την ἑδρα της Συνόδου στη Βονωνία. Ἀποτέλεσμα ἦταν να διαιρεθὺν μεταξύ τους, και ἡ Σύνοδος να μην πετύχει το σκοπὸ της και ἔτσι διέκοψε τις ἐργασίες της. Συνήλθε πάλι την 1^η Μαΐου 1550, ἀλλὰ πάλι ἀπέτυχε και διαλύθηκε. Μετά ἀπὸ δέκα χρόνια συνήλθε για τρίτη φορά τον Ιανουάριο του 1562 και το 1564 ἐπικυρώθηκαν οι ἀποφάσεις της, τα ἀναθέματά της και οι κατάρεις της.

Μήπως αυτός ο τραγέλαφος που παρουσιάζεται στη Σύνοδο του Τριδέντου, έχει κάτι κοινό με την Αποστολική Σύνοδο; (δες Πράξεις κεφ.15). Η σύγκριση παρουσιάζει το Πνεύμα του Θεού και το πνεύμα του Πύθωνος.

Τελειώνοντας τις πληροφορίες αυτές από τις πηγές του αφορούν το Μυστήριο του Επταπάπαδου Ευχελαίου, παρθέτω τα λόγια του Π. Τρεμπέλα από το βιβλίο του “Δειτουργικών Πλάνων Έλεγχος”, σελ.16, τα οποία μαρτυρούν τουλάχιστον το χρόνο της εξέλιξης του “Μυστηρίου” τούτου και της τελειοποίησής του: «Η σημερινή μορφή άρχισε εξελισσόμενη από τον 8^ο αιώνα συντελεσθείσα μόλις κατά τον 13^ο αιώνα».

Το επταπάπαδο και η εκμετάλλευση του ελαίου

Η αχαλίνωτη φαντασία των “ειδικών ιερών” προχώρησε. Βρήκε κάποιο έδαφος στο σχετικό χωρίο του Ιακώβου 5:14, *«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλέσασθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ἀσθενεῖ κανεῖς μεταξὺ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ ἀς προσευχηθούν πάνω του, ἀφοῦ ἀλείψουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα τοῦ Κυρίου»*, στο οποίο γράφει σε πληθυντικό αριθμό περί προσκλήσεως πρεσβυτέρων, και εμπνεόμενη από το πνεύμα του μεσαίωνα, αποφάσισε όπως το “Μυστήριο” του Ευχελαίου να τελείται από επτά ιερείς. Αυτός είναι ο λόγος που το “Μυστήριο” ονομάστηκε “επταπάπαδο”. Ο θεσμός αυτός του “επταπάπαδου” Μυστηρίου, ορίστηκε από τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Αρσένιο τον 13^ο αιώνα. Ασφαλώς θα φαντάστηκαν, ότι έτσι θα δινόταν μεγαλύτερη δύναμη και περισσότερη δραστηριότητα από το “άγιο έλαιο”. Και το έργο αυτό της αχαλίνωτης φαντασίας, είχε ως αποτέλεσμα να γίνει το φθαρτό λάδι υποκατά-

στατο του Ουράνιου Ελέους και της Παντοδύναμης ενέργειάς του.

Ότι γράφει ο Ιάκωβος σε πληθυντικό περί πρεσβυτέρων, τούτο δεν σημαίνει ούτε ότι πρέπει να καλούνται επτά, ούτε δέκα πρεσβύτεροι. Επειδή η επιστολή του απευθύνεται προς όλους τους Χριστιανούς της διασποράς των Ιουδαϊκών κοινοτήτων, και όχι προς ορισμένη Εκκλησία, και δεδομένου ότι η Εκκλησία, τότε, δεν ήταν χωρισμένη, αλλά όλες οι Χριστιανικές κοινότητες αποτελούσαν μία και την αυτή Εκκλησία, αλλά και γιατί οι συναθροίσεις δεν είχαν έναν μόνο πρεσβύτερο αλλά πολλούς, για το λόγο αυτό γράφει ο θεός Απόστολος *«προσκαλέσασθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας – ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας»*.

Η δράση αυτή της αχαλίνωτης φαντασίας, είχε τους καρπούς της. Για ευλογία; Όχι! Για κατάρρα! Για εκμετάλλευση! Κατά τον αισχρότερο τρόπο εκμεταλλεύτηκαν το “άγιο έλαιο”, όπως στη μαύρη αγορά εκμεταλλεύονται οι επιτήδαιοι τα τρόφιμα και οι έμποροι τα εμπορεύματα. Η αξία του “αγίου ελαίου” έφθασε σε υψηλές τιμές και ο πλούτος του κόσμου συσσωρευόταν σε αισχροὺς εμπόρους του “αγίου ελαίου”. Δόγω της υψηλής τιμής το αγόραζαν μόνο οι πλούσιοι και όσοι, φοβούμενοι “την κόλαση των παπάδων”, όπως την παρουσίαζαν με πίσσες και καζάνια. Πουλούσαν τα υπάρχοντά τους για να το αγοράσουν. Για το λόγο αυτό επεκράτησε η γνώμη, ότι το “άγιο έλαιο” του “Μυστηρίου του Ευχέλαιου” ήταν αποκλειστικά και μόνο για τους πλούσιους (δες και “Δογματική”, Τρεμπέλα, τόμος 3^{ος}, σελ.357).

Υπήρξε και μία άλλη εποχή, στην οποία δεν υπήρχαν ανθρωποκατασκευάστοι ιερείς, με τα καμώματά τους, αλλά θείοι Απόστολοι, και στην οποία, οι Χριστιανοί πουλούσαν μεν τα υπάρχοντά τους, αλλά με την αξία τους δεν αγόραζαν “εμπορικά μέσα χάριτος”,

αλλά την διέθεταν στο Ταμείο του Κυρίου για τους φτωχούς, για να έχουν “τα πάντα κοινά” και να υπάρχει μεταξύ τους ισότητα, «οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις, ὑμῖν δὲ θλίψις, ἀλλ’ ἐξ ἰσότητος ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν περίσσευμα εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα, ἵνα καὶ τὸ ἐκείνων περίσσευμα γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα, ὅπως γένηται ἰσότης – Ὅχι βέβαια να εἶναι σε ἄλλους ἄνεση καὶ σ’ εσὰς θλίψη, ἀλλὰ με ἰσότητα: στο σημερινὸ καιρὸ, τὸ δικό σας περίσσευμα να δοθεῖ στο ὑστέρημα ἐκείνων, ὥστε καὶ τὸ περίσσευμα ἐκείνων να γίνῃ συμπλήρωμα στο δικό σας ὑστέρημα, για να γίνῃ ἰσότητα» (Β’ Κορ.8:13-14, δεσ. ἐπίσης Πραξ.4:32-36).

Αντι-Βιβλικὸς ὁ σκοπὸς τοῦ Μυστηρίου

Το Ευχέλαιο παρουσιάζεται ὡς “Μυστήριον” καὶ ὡς “μέσον τῆς Χάριτος” για τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν. Πότε ὁμως παίρνει ὁ ἄνθρωπος τὴν ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του; Στο Μυστήριον τῆς Εξομολόγησις ἢ στο Μυστήριον τοῦ ἐπταπάδαδου Ευχελαίου, με λίγο λαδάκι; Ὅπως ἤδη ἔχουμε ἐκθέσει, ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν, κατὰ τὴν Ἁγία Γραφή, προϋποθέτει δύο ὅρους: Τὴ **μετάνοια** καὶ τὴν **πίστη**. Τὸ λαδάκι σε τι χρειάζεται; Ἀλλὰ τὸ γράφει ὁ Ἰάκωβος: «*κὰν ἁμαρτίας ἢ πεποιηκώς, ἄφεθήσεται αὐτῷ – Κι ἂν ἔχει κάνει ἁμαρτίες, θα ἀφεθῶν σ’ αὐτόν*» (5:15). Σύμφωνοι! Εξηγήσαμε ὁμως, ὅτι ἐπειδὴ οἱ ψυχικὲς ἀρρώστειες εἶναι σε κάποιο βαθμὸ ἀποτελεσματικῶν ἠθικῶν παραβάσεων καὶ ἐπομένως εἶναι συνέπεια ἁμαρτωλῶν ἐκδηλώσεων, για τὸ λόγο αὐτὸ συνδέει τὴν ψυχικὴ με τὴ σωματικὴ θεραπεία, ἀλλὰ κυρίως για σωματικὴ ἀρρώστια γράφει. Σημείωσα ἐπίσης ὅτι ἡ συμβουλὴ αὐτὴ εἶναι ἀτομικὴ τοῦ Ἰακώβου. Γιατί, ἐφόσον ἡ δικαίωση τοῦ ἀνθρώπου εξαρτάται ἀπὸ τοὺς ὅρους τῆς σωτηρίας, τὴ μετάνοια καὶ τὴν πίστη, εἶναι ἐντελῶς περιττὸ να ἀναζητοῦνται ἄλλα μέσα καὶ ἄλλοι τρόποι.

Συνηθισμένοι οἱ “ειδικοὶ” να φάσκουν καὶ να ἀντιφάσκουν καὶ ἐπειδὴ οὔτε με τὸ Μυστήριον αὐτὸ μποροῦσαν ὀριστικὰ να βεβαιώσουν ὅτι πραγματοποιεῖται ἡ ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν, δεδομένου ὅτι δεν εἶναι δυνατόν να ἀντικαταστήσεις τοὺς ὅρους τῆς σωτηρίας, υποστηρίζουν ὅτι ἔχει συμπληρωματικὸ χαρακτήρα, για “τα τελευταῖα υπολείμματα τῆς ἁμαρτίας”. Δηλαδή, εἶναι σαν να λένε, ὅτι “τὸ Αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ” δεν καθαρίζει ἀποτελεσματικὰ τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ χρειάζεται τὸ λαδάκι τοῦ παπὰ να ἀποτινάξῃ τα κατακάθια τῆς ἁμαρτίας. Ἀλλὰ, ἡ Γραφή λέει: «*τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας – τὸ αἷμα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Υἱοῦ Του, καθαρίζει ἐμὰς ἀπὸ κάθε ἁμαρτίας*» (Α’ Ἰν.1:7). Εἶναι λοιπὸν ἀντι-Βιβλικὸς ὁ σκοπὸς τοῦ “Μυστηρίου” καὶ ἀνάποδῃ ἡ ἐξηγήσις που τοῦ δίνουν.

Ἡ ὅλη διατύπωση τοῦ Μυστηρίου τοῦ Ευχελαίου, ἀπὸ τοὺς θεολογούντες καὶ θεολόγους, τοὺς ἐκθέτει στο ἄκρον ἐπιπόλαιους ἐρμηνευτές. Γιατί δεν πρόσεξαν, ὅτι ὁ ἀπ. Ἰάκωβος χρησιμοποιοῖ τὸ ρῆμα “**Ἀλείφω**”, «*ἀλείψαντες*» (5:14), που σημαίνει τὴν ἐπίθεση – ἐπάλειψη φαρμακευτικῆς οὐσίας (δεσ. «*ἡγόρασαν ἀρώματα ἵνα ἐλθοῦσαι ἀλείψωσιν αὐτόν – ἀγόρασαν ἀρώματα, για να ἐρθοῦν καὶ να ἀλείψουν Αὐτόν*» Μκ. 16:1, «*κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤλειφε τῷ μύρῳ... ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου οὐκ ἤλειψας· αὕτη δὲ μύρῳ ἤλειψέ μου τοὺς πόδας – καταφιλοῦσε τα πόδια Του καὶ τα ἀλείφε με τὸ μύρο... Με λάδι τὴν κεφαλὴν Μου δεν τὴν ἀλείφεις· αὐτὴ ὁμως με μύρο Μου ἀλείψε τα πόδια*» Λκ.7:38, 46), δεν χρησιμοποιεῖ τὸ ρῆμα “**χρίω**”, τὸ ὁποῖο ἐκφράζει ἱερὴ πράξη. Σ’ αὐτοὺς τοὺς “ἐρμηνευτές” ἔπεσε ἡ δὺσμοιρη θεολογία. Ἀλίμονο!

Ἀλλὰ ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία τῶν ἱερέων δεν ἔχει ὅρια. Ἀποφάσισαν να προβοῦν σε τεράστιο ἄλμα καὶ να κατέβουν στὸν Ἄδη με τὸ “ἅγιον ἐλαῖον” για να ἐλευθερώσουν τοὺς ἁμαρτωλοὺς

από τα “τάρταρα του Άδη” και να τους αγιάσουν. Κατά τον 13^ο λοιπόν αιώνα έγιναν μεγάλες και πολλές προσπάθειες, όπως το Μυστήριο του Ευχελαίου λάβει μεγαλύτερη έκταση για να το χρησιμοποιούν και προς τους νεκρούς. Η προσπάθεια αυτή συνεχίστηκε μέχρι τον 15^ο αιώνα, αλλά τέλος ματαιώθηκε. Υποχώρησαν και οι πρωτεργάτες της κίνησης αυτής, γιατί θα υπολόγισαν ίσως τις δυσκολίες των συνεργείων που χρειάζονταν για την περισυλλογή των κοκάλων... Αναγκάζομαι να πω: «Σε άλλους είναι γιατροί, κι αυτοί πληγές γεμάτοι».

Μέχρι τότε όμως θα αδικούν τη νομοσύνη του λαού;

Ιερατική ασυμφωνία

Ενώ ο Ιάκωβος γράφει, ότι η επάλειψη του ελαίου, ως λαϊκού φαρμάκου, γίνεται στους άρρωστους, η Ορθόδοξη Εκκλησία κάνει το Μυστήριο και στους υγιείς, στηριζόμενη στη σφαλερή ερμηνεία, ότι με αυτό παρέχεται άφεση αμαρτιών και εξορκισμός των δαιμονίων.

Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία όμως κάνει το Μυστήριο μόνο στους ασθενείς που πλησιάζουν τις πύλες του θανάτου. Γι’ αυτό στην Καθολική Εκκλησία στο Ευχέλαιο έδωσαν την ονομασία “Μυστήριο της έσχατης κρίσης”, και εφόδιο των μελλοθανάτων.

Επίσης παρατηρούμε ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία όρισε να γίνεται το “Μυστήριο” από επτά ιερείς, στην ανάγκη μόνο από λιγότερους. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία περιόρισε την εκτέλεση του “Μυστηρίου” στον έναν ιερέα. Πώς συμβαίνει όμως οι ιερατικές Εκκλησίες που θέλουν να ισχυρίζονται ότι διατηρούν τη διαδοχή και φυλάσσουν τις

παραδόσεις, να βρίσκονται σε τόσο σοβαρές διαφωνίες;

Τη χρήση του Βιβλικού ελαίου, σύμφωνα με τα λόγια του Ιακώβου, διατηρούν και όλοι σχεδόν οι κλάδοι της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας, ως απλή επάλειψη επί των ασθενών, αφού προηγηθεί προσευχή. Το δέχονται ως εντολή της Αγίας Γραφής και από ευλάβεια το θεωρούν απαραίτητο στην εφαρμογή του, προκειμένου να μην παραλείψουν κάτι το οποίο ορίζει ο Λόγος του Θεού.

Το λάθος τους όμως είναι, ότι δεν εξετάζουν ιστορικά το θέμα, για να ξέρουν εκείνα που σημείωσα προηγουμένως, ότι το λάδι και το κρασί, την εποχή εκείνη, ήταν τα σπουδαιότερα φάρμακα της λαϊκής ιατρικής. Ύστερα όμως από την πρόοδο της ιατρικής και φαρμακολογίας, κάθε άνθρωπος του λαού ξέρει κάτι από τις πρώτες ιατρικές βοήθειες. Επομένως το λαδάκι του Ιακώβου (*«ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ’ αὐτὸν ἀλείφοντες αὐτὸν ἐλαίῳ ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου – Ἀσθενεῖ κανεῖς μεταξὺ σας; Ἀς προσκαλέσει τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας καὶ ας προσευχηθὺν πάνω του, αφοῦ αλείψουν αὐτὸν με λάδι στο ὄνομα τοῦ Κυρίου»*) και το κρασί του Παύλου (*«οἶνον ὀλίγον χρῶ διὰ τὸν στόμαχόν σου καὶ τὰς πυκνάς σου ἀσθενείας – να χρησιμοποιεῖς λίγο κρασί για το στομάχι σου καὶ τις συχνές σου ἀσθένειες»*), δεν είναι σωστό να χρησιμοποιούνται, γιατί παρουσιάζουν ερμηνευτική ρηχότητα και επιπολαιότητα.

«γινώσσετε τὴν ἀλήθειαν – θα γνωρίσετε τὴν ἀλήθεια» (Ιν.8:32).

Η Τελετή και το θαύμα του Αγίου Φωτός στον Τάφο του Χριστού

Αγαπητέ αδελφέ,

Η Αγία Γραφή είναι ο αλάθητος και απόλυτος ρυθμιστής της Εκκλησίας. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να ακολουθούμε χωρίς επιφύλαξη τους θείους Νόμους της και τις Εντολές της. Γιατί, οι Νόμοι της είναι Νόμοι του Θεού και οι Εντολές της Εντολές Εκείνου. Παραμελήθηκε όμως και τη θέση της κατέλαβαν οι αλληλοσυγκρουόμενοι “Κανόνες”. Το γεγονός αυτό παρουσιάζει ανεπίτρεπτη την ανάγκη *«ἐγὼ γνωρίζω σοι τὰ ἐσόμενα ἐπ’ ἐσχάτων τῆς ὀργῆς – ἐγὼ θα σου γνωρίσω αυτά που θα συμβούν στο τέλος της ὀργῆς»* και *«ἡ ἀναγγελῶ σοι τὸ ἐντεταγμένον ἐν γραφῇ ἀληθείας – θα σου αναγγείλω αυτό που είναι θεσπισμένο στη γραφή της ἀληθείας»* (Δανιήλ 8:19, 10:21).

“Η Γραφή της Αλήθειας” γραμμένη από τη θεοκίνητη πέννα των θείων οργάνων, μας δίνει την παραγγελία να προσέξουμε και επιμελώς να φυλάξουμε τη “μαρτυρία του Θεού” και να τη διαχωρίσουμε από τις ανθρώπινες μαρτυρίες (*«ὅτι αὕτη ἐστὶν ἡ μαρτυρία τοῦ Θεοῦ ἣν μεμαρτύρηκε – γιατί αυτή είναι η μαρτυρία του Θεού την οποία έχει μαρτυρήσει»* Α’ Ιν.5:9). Η ιστορία έχει αποδείξει ότι η ανθρώπινη μαρτυρία, πότε λίγο πότε πολύ, είναι ελλιπής σε πληρότητα και ορθότητα. Επομένως δεν υπηρετεί ολοκληρωτικά την αλήθεια. Εάν λοιπόν εσείς και εγώ σεβόμαστε τον Θεό, *«οὐ δυνάμεθα τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ’ ὑπὲρ τῆς ἀληθείας – δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα κατὰ της ἀληθείας, ἀλλὰ ὑπὲρ της ἀληθείας»* (Β’ Κορ.13:8). Και η αλήθεια είναι σαφής και καθαρή, φωτεινή και λάμπουσα.

Με βάση τη Βιβλική αλήθεια και τις ιστορικές μαρτυρίες εξέτασα τα Μυ-

στήρια ως “Μέσα της Χάριτος”, όπως τα θέλει η Ορθόδοξη θεολογία και απέδειξα ότι έχει τρομερό λάθος. Αυτό το λάθος είναι η αιτία που μέχρι σήμερα δεν επέστρεψε η Εκκλησία στις ρίζες της και στο αρχικό πολίτευμά της.

Στηριζόμενος στις ίδιες βάσεις, της Αγίας Γραφής, της Ιεράς Παράδοσης και της Ιστορίας, θα εξετάσω στη συνέχεια τις εκκλησιαστικές Τελετές, οι οποίες δεν έχουν βέβαια θέση “Μυστηρίου”, απέχουν όμως θέση λατρευτικής δύναμης στην εκκλησιαστική ζωή και θεωρούνται ως απαραίτητες για τον αγιασμό και την πνευματικότητα των ανθρώπων. Οι Τελετές αυτές είναι οι εξής:

- 1) Η Τελετή του Αγίου Φωτός στον Τάφο του Χριστού.
- 2) Η Τελετή της Νίψεως των ποδών.
- 3) Η Τελετή του Μικρού Αγιασμού.
- 4) Η Τελετή του Μεγάλου Αγιασμού.
- 5) Η Τελετή της Παρακλήσεως.
- 6) Η Τελετή του Ψυχorraγούντος.
- 7) Η Νεκρώσιμη Τελετή.
- 8) Η Τελετή των Μνημοσύνων.

Είναι και η Τελετή του “Τρισάγιου” στους τάφους των νεκρών, αλλά αυτή είναι ενσωματωμένη με τα μνημόσυνα.

Θα αρχίσω από τη σπουδαιότερη Τελετή, του “Αγίου Φωτός”, στην οποία θέλουν οι “ειδικοί ιερείς” να στηρίξουν “την αλήθεια”, ότι η Ορθοδοξία των “ειδικών ιερέων” είναι η μόνη αληθινή Εκκλησία.

Απατηλό φως αντί του Θεϊκού Φωτός

Είναι αναμφισβήτητη αλήθεια, ότι οι συνθήκες, οι πράξεις, οι καταστάσεις και οι θεσμοί της αρχέγονης Εκκλησίας δεν αφορούσαν μόνο την εποχή εκείνη. Αυτά αποτελούσαν τις βάσεις του ξεκι-

νήματος της αγίας Εκκλησίας. Επομένως ήταν υποδειγματικές θέσεις για το μέλλον.

Γι' αυτό λέει ο Λόγος του Θεού: «*ὅποτί πωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας – Υπόδειγμα υγιῶν λόγων ἔχε αὐτοὺς που ἀκουσες ἀπὸ ἐμένα*» (Β' Τιμ.1:13), «*εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, **ἀνάθεμα ἔστω** – αν κάποιος κηρύττει σ' εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο ἀπὸ αὐτό που παραλάβετε, **ας εἶναι ἀνάθεμα***» (Γαλ.1:8-9). Ὅ,τι παρέδωσαν, ἔγραψαν ἢ προφορικά διδάξαν οἱ «**ἀπὸ Πνεύματος Αγίου κινούμενοι**» Μαθητὲς του Θείου Λυτρωτή, με κανένα λόγο δεν επιτρέπεται να παραγκωνίζονται ἢ να θεωροῦνται συζητήσιμα. Μόνο οἱ ἀνθρώπινες σκέψεις καὶ γνώμες ἀνήκουν στα θεολογούμενα. Εὐὼ τα τῆς Θεῆς Γραφῆς κατατάσσονται στα Θεόπνευστα.

“**Ἡ Γραφή τῆς Ἀλήθειας**” μάς πληροφορεῖ, ὅτι ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἦρθε ὡς «*φῶς εἰς τὸν κόσμον*» (Ἰν.12:46). Οἱ κοινῶνι τοῦ Φωτὸς τοῦτου, οἱ ἀναγεννημένοι Χριστιανοί, ὀνομάζονται “*γιοι φωτὸς*” καὶ “*φῶς τοῦ κόσμου*”. «*Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου – Εσεῖς εἰστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου*» (Μτ.5:14), «*πάντες ὑμεῖς υἱοὶ φωτὸς ἐστε καὶ υἱοὶ ἡμέρας – Ὅλοι ἐσεῖς εἰστε γιοι φωτὸς καὶ γιοι ἡμέρας*» (Α' Θεσ.5:5), «*ἦτε γάρ ποτε σκότος, νῦν δὲ φῶς ἐν Κυρίῳ· ὥς τέκνα φωτὸς περιπατεῖτε – Γιατί κάποτε ἡσασταν σκοτάδι, ἀλλὰ τῶρα εἰστε φῶς μέσα στον Κύριο· ὡς τέκνα φωτὸς περπατάτε*» (Εφεσ.5:8).

Εἶναι ἀρκετὰ τιμητικὴ αὐτὴ ἡ προσηνυμία. Ἐχει ὁμως σοβαρὲς υποχρεώσεις καὶ μεγάλες ευθύνες. Γιατί οἱ Χριστιανοί, ὡς “φῶς τοῦ κόσμου”, καλοῦνται να ἀναστηλώσουν σε υγιεῖς βάσεις τα διαφθαρμένα ἡθῆ των λαῶν, να στερεώσουν τους παραλυμένους οἰκογενειακοὺς καὶ κοινωνικοὺς δεσμούς, να ἀνυψώσουν τὸ ἀνθρώπινο φρόνημα, να ἀπελευθερώσουν τὴ διάνοια ἀπὸ τα χαμερπὴ πάθη καὶ να ε-

μπνεύσουν στις καρδιές ἀνώτερα ἰδανικά καὶ υψηλά ἰδεώδη. Εἶναι λοιπὸν ὁ Χριστιανὸς “φῶς τοῦ κόσμου”, εφόσον μεν γιατί εἶναι κάτοχος τῆς θεῆς ἀλήθειας, ἀφετέρου δὲ γιατί εἶναι ἠθικά ἀναδημιουργημένος ἀπὸ τὴ θεῖα φύση. «*ἵνα γένησθε θεῆς κοινῶνι φύσεως – για να γίνετε κοινῶνι θεῆς φύσεως*» (Β' Πετρ.1:4). Αὐτὴ ἦταν ἡ διδασκαλία καὶ ἡ γραμμὴ τῆς ἀρχέγονης Εκκλησίας.

Περνοῦσαν ὁμως τα χρόνια καὶ ἀλλὰξαν οἱ καιροί. Πολλὰ πράγματα παραγκωνίστηκαν καὶ πολλὰ θεωρήθηκαν συζητήσιμα. Οἱ υποδειγματικὲς πράξεις, συνθήκες καὶ θεσμοὶ τῆς Ἀποστολικῆς Εκκλησίας, δὲν παρέμειναν στὴ θέση τους. Μετακινήθηκαν ἀπὸ τὴ βάση τους καὶ μετατοπίστηκαν ἀπὸ τὴ θέση τους. Ἀλλάξαν θέση καὶ ἔλαβαν ἄλλη μορφή. Ἡ τιμητικὴ προσηνυμία που ἔδωσε ὁ Χριστὸς στους δικούς Του, ἔλαβε ἄλλη μορφή καὶ ἄλλη παρουσία. Οἱ “ἀπόστολοι τοῦ πνευματικοῦ σκότους”, οἱ Καλόγηροι, ἔκαναν πάλι τὸ ἔργο τους. Ἡ καπηλεία καὶ ἡ αἰσχροκέρδεια, ἡ ἀτακτὴ ζωὴ καὶ ἡ ἀμαρτωλὴ πορεία, τους ἀποξένωσε ἀπὸ τὴν ὠραία αὐτὴ προσηνυμία, ὡς “φῶς τοῦ σκότους”, καὶ σκέφτηκαν να παρουσιάσουν αὐτοὶ τεχνητὸ φῶς, ὡς δῆθεν οὐρανοκατέβατο, με τὸν υποβολιμαῖο σκοπὸ να αὐξήσουν τὸ ἐμπόριό τους καὶ τα εἶδη τῆς ἐπιχειρήσεώς τους. Τὸ τεχνητὸ αὐτὸ φῶς τὸ ὀνόμασαν “ἅγιο φῶς τοῦ Τάφου τοῦ Χριστοῦ”. Καὶ εἶπαν στο λαό: «Ὁ Πατριάρχης των Ἱεροσολύμων, τῆς ἀληθινῆς καὶ γνήσιας Ορθόδοξης Εκκλησίας, τὸ παίρνει τὸ Μεγάλον Σάββατο, κάθε χρόνο με θαυματουργικὸ τρόπο ἀπὸ τὸν **Τάφο τοῦ Χριστοῦ**». Για να πείσουν δὲ περισσότερο τὸν ἀμαθὴ λαό, κάνουν τὸ εξῆς: Πριν ἀκόμα προχωρήσει ὁ Πατριάρχης μέσα στο Κουβούκλιο, στο ὁποῖο ὑπάρχει ὁ Τάφος τοῦ Χριστοῦ, «ενδύεται ἀπασαν τὴν Πατριαρχικὴν στολὴν πλην τοῦ στιχαρίου, καὶ μετὰ μικρὰν τυπικὴν τοῦ Διοικητοῦ ἔρευναν ἐπ' αὐτοῦ, αἱ σφρα-

γίδες της Πύλης θραύονται και ο Πατριάρχης εισέρχεται εις τον Πανάγιον Τάφον κρατών τους πυρσούς, εν ω ο Διοικητής και ο Αρμένιος Πατριάρχης ίστανται επί της Πύλης... Δύο ή τρία παρέρχονται λεπτά της ώρας κατά το διάστημα των οποίων ο Πατριάρχης τοποθετών επί του Παναγίου Τάφου τους πυρσούς ψάλλει γονυπετής το “Φως ιλαρόν” και επικαλείται την Θεϊαν Δύναμιν, οπότε... οι πυρσοί αναφλέγονται αυτομάτως». – Ψεύδος» (“Ιερά Αποδημία εις Ιεροσόλυμα”, Μητροπολίτου Θηβών και Λεβαδείας, Συνεσίου Ζ. Φιλίππιδου, 1903).

Με αυτό τον πλαστό τρόπο παίρνει δόξαν ο Πατριάρχης θαυματουργικά το “Άγιο Φως”. Στη συνέχεια το μεταδίδει στους αφελείς... προσκυνητές. Έχω ύλη πολλή να αποδείξω ότι είναι πλαστό φως και θα καλέσω τους υπεύθυνους να μου πουν, αν αυτά που σημειώνω είναι αληθινά ή αν σφάλω. Αν μου αποδείξουν ότι έχω λάθος, δηλώνω ειλικρινά, ότι θα αναιρέσω αυτά που γράφω και θα ζητήσω “εν σάκκω και σποδῶ” δημόσια συγγνώμη. Αν όμως δεν μπορέσουν, τους ρωτώ: Εσείς τι σκέπτεστε να κάνετε; Θα εξακολουθήσετε να μεταδίδετε πλαστό φως στους αφελείς ή θα μετανοήσετε; Μέχρι πότε θα αδικείτε τη νοημοσύνη και την πίστη του λαού;

Διαβάζοντας το βιβλίο του Μητροπολίτη Θηβών και Λεβαδείας, “Ιερά αποδημία εις Ιεροσόλυμα”, ρώτησα τον εαυτό μου: Μήπως το ιδανικό των “ειδικών ιερών” είναι η υποκρισία και το ψέμα;

Περιληπτικά το ιστορικό της Τελετής του “Αγίου Φωτός”, έχει ως εξής:

Το πρωί του Μεγάλου Σαββάτου αρχίζει η μακροσκελέστατη ακολουθία της ημέρας. Στις 1 μ. μ. αρχίζει η λιτανεία. Ο Πατριάρχης με τους άλλους κληρικούς βάζουν τις μεγαλοπρεπείς και χρυσοϋφαντες βασιλικές στολές τους – άμφια (“άμφια” σημαίνει “βασιλικά ενδύματα”). Η πομπή ξεκινά από

την Ωραία Πύλη του Ναού. Όταν φτάσουν μπροστά στο Κουβούκλιο, μέσα στο οποίο βρίσκεται ο Τάφος του Χριστού (αν είναι αυτός, γιατί άλλοι δείχνουν άλλο τάφο), λιτανεύουν τρεις φορές γύρω από αυτόν ψάλλοντας διάφορα τροπάρια – ύμνους και κατόπιν τον λυχνικό ύμνο “Φως ιλαρόν”.

Στη συνέχεια, οι μεν κληρικοί επιστρέφουν στο Ναό, ο δε Πατριάρχης βγάζει τα αρχιερατικά του άμφια και μένει μόνο με το εσωτερικό στιχάριο. Ο Δραγομάνος αποσφραγίζει την είσοδο του Κουβουκλίου στο οποίο υπάρχουν δύο πολύ στενόχωρα διαμερίσματα. Στο πρώτο παραμένει ο Αρμένιος Αρχιερέας που συνοδεύει τον Πατριάρχη, στο δεύτερο που είναι ο Τάφος, εισέρχεται ο Έλληνας Πατριάρχης. Η είσοδος του Κουβουκλίου κλείνει. Ο Πατριάρχης γονατίζει, ψάλλει το “Φως ιλαρόν”, και προσευχόμενος, όχι σαν Χριστιανός αφού δεν πρόκειται να μεταδώσει αληθινό θαυματουργικό φως, δέεται υποκριτικά προς τον Θεό, και ταυτόχρονα ανάβει ο αθεόφοβος την λαμπάδα – πυρσό του από το Καντήλι που βρίσκεται αναμμένο στον Τάφο του Χριστού. Το **απατηλό** αυτό φως μεταδίδει αμέσως από μία ωοειδή οπή, που γι’ αυτό το σκοπό είναι ανοιγμένη στο τοίχωμα του Κουβουκλίου. Το φως αυτό παίρνει αμέσως και ο Αρμένιος Αρχιερέας και το μεταδίδει σε έναν “ειδικό” Αρμένιο λαϊκό άνθρωπο. Ο δυστυχής αυτός Αρμένιος, θύμα των θεοκάπηλων κληρικών, αγοράζει «αντί χιλίων λιρών το δικαίωμα να λάβει πρώτος αυτός το “Άγιο Φως” εκ του Κουβουκλίου και να μεταφέρει τούτο εις το Αρμενικό Παρεκκλήσι».

Τη στιγμή εκείνη ακούγεται φρενιτίδα αλαλαγμών. Παραληρήματα και βάρβαρες εκδηλώσεις ακούγονται με δυνατές φωνές, κυρίως από τους ιθαγενείς Ορθοδόξους. Κραυγάζουν γοερά και ρυθμικά επιφωνήματα υπέρ του Πατριάρχη, του Μοναστηρίου, της Ορθοδοξίας και με ύβρεις εις βάρος των

Αρμενίων. Αυτά τα βάρβαρα μέσα και οι απολίτιστοι τρόποι διαδέχονται την παρουσία του “Αγίου Φωτός”.

Για την τελετή αυτή, η Εγκυκλοπαίδεια Π. Δρανδάκη (πρώην Πυρσού) γράφει:

«Είναι μία από τις ασχημότερες επιδείξεις της θρησκοληψίας όχλου βαρβάρου... Είναι δε τόσοσ ο φανατισμός ώστε νομίζεται ότι το φως αυτό φωτίζει, αλλά δεν καίει, και γι’ αυτό το πλησιάζουν στο στήθος τους, περιλούουν με αυτό τον πώγωνα και βαπτίζουν στη φλόγα το χέρι. Εννοείται ότι τις κινήσεις αυτές τις κάνουν ακαριαία, όταν ο ιδρώτας δυσχεραίνει την καύση. Κανείς δεν τολμά επί ένα λεπτό να κρατήσει το χέρι στη φλόγα ή τον πώγωνα». Στη συνέχεια, γράφει η Εγκυκλοπαίδεια, ότι πρόκειται περί θεατρικής αναπόφευκτα τελετής, βάρβαρου φανατισμού «και ακόμα δυσχερέστερο ότι η Εκκλησία αφήνει να υποκαίει τη δεισιδαιμονία, γιατί δεν πρόκειται περί θαύματος».

Να όμως τι γράφει ο Μητροπολίτης Συνέσιος στο βιβλίο του εκείνο, που ανέφερα προηγουμένως, σελ.51-53:

«Η Τελετή του Αγίου Φωτός, είναι η εξοχότερη των τελετών για όλον τον Χριστιανισμό, είναι η κατεξοχήν πληρούσα χαράς, αλλά και, ας μου επιτραπεί, υπερηφάνειας το Ορθόδοξο πλήρωμα για την εξαιρετική σημασία την οποία έχει για την Ορθοδοξία... Έχει εξαιρετική σημασία για την Ορθοδοξία, η από του Ζωοδόχου Τάφου προέλευση του Παναγίου Φωτός, γιατί οι ετερόδοξες Εκκλησίες, ούτε αυτής της Λατινικής εξαιρουμένης, αν και κάθε ευκαιρίας επιλαμβανόμενες για να κερδίσουν έστω και σπιθαμή εδάφους επί των αγίων προσκυνημάτων, ουδέποτε όμως απετόλμησαν, για την ωφέλεια αυτών, να διαφιλονικήσουν την αλήθεια τής από του Παναγίου Τάφου προελεύσεως του Αγίου Φωτός, επιτυγχανομένης υπό μόνου του Έλληνος Πατριάρχου ή του νομίμου αντιπροσώπου

αυτού. Έχει εξαιρετική σημασία για την Ορθοδοξία, η εις τον Ορθόδοξο Πατριάρχη και μόνο παραχώρηση του Αγίου Φωτός, γιατί με αυτήν αδήλως μαρτυρείται, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία διατήρησε και διατηρεί αλώβητη την Αλήθεια της Μίας Αγίας Χριστιανικής πίστεως, καθώς αυτήν ο Θεμελιωτής της πίστες μας, ο Σωτήρας, και οι Απόστολοι Αυτού παρέδωσαν στους διαδόχους αυτών».

Αυτά τα ψεύδη δυσκολεύονται και του πεζοδρομίου οι άνθρωποι να τα λένε. Με αυτές τις τερατώδεις πλαστές δηλώσεις, δολοφονείται η Ορθοδοξία. Η αλήθεια, αν θέλει να παραμείνει σε Ορθόδοξη θέση και βάση δεν υιοθετεί ποτέ ούτε τη μείωση του περιεχομένου της, ούτε και την υπερβολή. Η Χριστιανική αλήθεια έχει δικές της δυνάμεις, είναι αυτοδύναμη. Τα παπαδικά τερτίπια μείωσαν την αξία της και υποβάθμισαν τη δύναμή της.

Για τις αναληθέστατες αυτές σημειώσεις του Μητροπολίτη Συνέσιου και των ομοίων του, αξίζει και εγώ να σημειώσω: Εάν σήμερα ζούσε ο απ. Παύλος, ασφαλώς δεν θα έλεγε: «Κρήτες άει ψεύσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες», αλλά θα έλεγε: «Ιερείς αεί [είναι πάντοτε]...» Ο Κύριος έκλαψε τότε για την προφητοκτόνο Ιερουσαλήμ, σήμερα κλαίει, για την φωτοκτόνο από τους Ιερείς Άγια Πόλη.

Παράδοση με ανθρώπινα περιπτώματα

Το εμπόριο και η πλάνη, οι ασχήμιες και οι μύθοι, η κακή διάθεση και η θεομίσητη εκμετάλλευση δεν περιορίζονται μόνο στην Τελετή του “Αγίου φωτός”. Η Εγκυκλοπαίδεια του Δρανδάκη επίσης σημειώνει:

«Όσοι έζησαν στην Ανατολή μεταξύ Αρμενίων, θα παρατήρησαν, ότι όταν σε οικία ή γραφείο αρμένικο εισέλθει επισκέπτης Ορθόδοξος και προσφέρουν τον απαραίτητο καφέ, ο υπηρέτης

φέρει τα κύπελλα κενά, και ενώπιον του επισκέπτη κενώνει τον καφέ, πρώτος δε ροφά ο αρμένιος οικοδεσπότης. Τούτο το κάμνει για να δείξει ότι ο καφές δεν μολύνθηκε με “περιττώματα ανθρώπου”. Η παράδοση λέει, ότι στα 1530 επί Πατριάρχου Σωφρονίου, οι Αρμένιοι με ραδιουργίες στο Διβάνιο (ιεροδικείο) κατόρθωσαν να αποκλείσουν τους Ορθοδόξους έξω, στην Άγια Αυλή, αξιώνοντας αυτοί να κατεβάσουν το “Άγιο Φως”. Σε περίπτωση αποτυχίας είχαν αναλάβει την υποχρέωση να “γευτούν περιττώματα”. Αλλά το Άγιο Φως όχι μόνο δεν κατήλθε στις επικλήσεις τους, αλλά και διαρρήξαν την κλειστή Πύλη της μεγάλης εισόδου, επεφάνει στους ενώπιον αυτής αποκλεισμένους Ορθοδόξους. Τότε ένας Εμίρης (Διοικητής Κυβερνήτης) πίστεψε και έξαλλος ζήτησε από τον Πατριάρχη να βαπτισθεί. Αλλά άλλοι παρόντες Μουσουλμάνοι τον έσφαξαν αυτοστιγμεί και τον έκαψαν στην Άγια Αυλή. Οι Ορθόδοξοι εξετέλεσαν βιαίως την ποινή των Αρμενίων, έκτοτε δε οι Αρμένιοι επιζητούν να ανταποδώσουν το βδέλυγμα. Όταν δε προσκυνητής επισκέπτεται το Ναό δείχνει σε αυτόν έναν από τους κίονες της αριστερής παραστάδος της Πύλης φέροντα μελανή σχισμή. Δι’ αυτής εξέλαμψε το Άγιο Φως αναζητώντας τους Ορθοδόξους».

Αυτό είναι ψέμα με περικεφαλαία. Και αυτοί που το υποστηρίζουν είναι μεγάλοι στη μικρότητά τους και μικροί στο μεγαλείο τους.

Από το ίδιο το κείμενο, αλλά και από το αναμμένο Καντήλι που υπάρχει μέσα στον Τάφο του Χριστού, φαίνεται ότι πρόκειται περί φανταστικής παραδόσεως.

1) Εφόσον υπάρχει αναμμένο Καντήλι στον Τάφο του Χριστού, οι Αρμένιοι θα άναβαν τη λαμπάδα τους, όπως τη ανάβει και ο Έλληνας Πατριάρχης. Και με τον ίδιο τρόπο θα μετέδιδαν και αυτοί το απατηλό φως.

2) Εφόσον έκαψαν τον Εμίρη, τι είδους σκήνος δείχνουν, όπως ισχυρίζονται; Αυτή είναι η μωρία των “ειδικών ιερέων” που νομίζουν ότι μπορούν να την διαφημίζουν και σε αυτούς που έχουν οξεία την όραση. Η ανοησία τους έφτασε στο σημείο να δημιουργήσουν μια απαίσια παράδοση και να αναμίσξουν την Τελετή με ανθρωπίνες ακαθαρσίες. Ο διάβολος, τους βοήθησε στην εφεύρεση της Τελετής, αλλά κατόπιν τους περιέλουσε και με ανθρώπινα περιττώματα. Εάν ήταν άνθρωποι με στοιχειώδη μόνο λογική, θα χρησιμοποιούσαν σε ένα τέτοιο ιερό σκοπό τα ανθρώπινα περιττώματα; Εάν κανένα άλλο σημείο δεν υπήρχε σε βάρος τους, μόνο αυτό αρκεί για να πείσει κάθε άνθρωπο, ότι οπουδήποτε είναι δυνατόν αυτοί να ανήκουν και να χρησιμοποιηθούν, εκτός από τον Θεό και τη λογική των ανθρώπων. Και δεν αισχύνονται μέχρι σήμερα να επιμένουν σ’ αυτή τη βρωμερή παράδοση, ότι επειδή αυτοί μόνο παίρνουν δήθεν το “Άγιο Φως”, «εξετέλεσαν βιαίως την ποινή κατά των Αρμενίων» και τους έδωσαν και έφαγαν ανθρώπινα περιττώματα. Και τούτο, για να δείξουν την “Ορθοδοξία” τους.

Εάν θα άρμοζε τη λογική να ρωτούσε κάποιος, ποιος θα έπρεπε να γεύονταν αυτές τις ακαθαρσίες, νομίζω ότι χωρίς καμία δυσκολία θα εύρισκε τους ικανούς. Ο Θεός να με συγχωρήσει.

Εάν θα εκδηλωνόταν η οργή του Θεού σε βάρος τους, θα έπεφτε, όχι φως από τον ουρανό, αλλά κεραυνός να τους εξολοθρεύσει, ή θα άνοιγε η γη να τους καταπιεί, όπως τον Κορέ και τον Αβειρών (δες Αριθμοί κεφ.16).

Ποιος λογικός νους είναι δυνατόν να δεχθεί αυτή τη βρωμερή ιστορία; Ο Θεός όμως τους ανέχεται. Γιατί από τη στιγμή που ο θείος Λυτρωτής πλήρωσε την ποινή κάθε αμαρτωλού στο Σταυρό, ζούμε στην εποχή της Χάριτος, και «Ο Θεός πάσης [κάθε] χάριτος» (Α’ Πέτρ.5:10) περιμένει για να μετανοή-

σουν. Θα εκτιμήσουν άραγε τη μακροθυμία αυτή του Θεού;

Αυτά είναι τα έργα ης απάτης των Καλογήρων. Με αυτές τις ανοησίες, τις απάτες και τις βρωμερές παραδόσεις θέλουν να στηρίξουν, όχι την Ορθοδοξία, αλλά την επιχείρησή τους και να πλουτίσουν τα είδη της θεοκαπηλίας τους.

Το χαλκείο [*χώρος όπου επινοούνται και διασπείροντα ψευδείς ειδήσεις*] αυτό αγνοεί ο περισσότερος κόσμος. Πολλοί άνθρωποι στερούν και το ψωμί των παιδιών τους, για να έχουν την οικονομική ευχέρεια να επισκέπτονται το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, προκειμένου να πάρουν το “Αγιο Φως”, με την ελπίδα, ότι θα φωτίσει τη ζωή τους και θα δώσει λύση στη δυστυχία τους. Στους πολλούς αυτούς ανθρώπους δεν υπάρχουν μόνο αμόρφωτοι. Υπάρχουν και μορφωμένοι, οι οποίοι μάλιστα στηρίζουν και αυτό το γεγονός της ανάστασης του Ιησού στο “Αγιο Φως”, το οποίο δήθεν αναπηδά από τον Τάφο Του. Σε αυτούς ανήκει και ο συγγραφέας του βιβλίου “Η Αθέατη Όψη του Σταυρού”, κ. Άγγελος Ρουσάκης, στο οποίο υποστηρίζει ότι το φως αυτό είναι ο αψευδής μάρτυρας της ανάστασης του Κυρίου. Να, τα λόγια του, σελ.142:

«Το αναστάσιμο φως που κατά τρόπο μυστηριώδη αναπηδά κάθε χρόνο το Μέγα Σάββατο από τον Πανάγιο Τάφο του Χριστού, επί είκοσι αιώνες τώρα συνεχώς, είναι ο διαρκής αψευδής μάρτυρας του μέγιστου θαύματος που έλαβε χώρα ποτέ πάνω στη γη. Αυτό διαλαλεί ανά τους αιώνες το γεγονός της εκ νεκρών ανάστασης του Θείου Λυτρωτή μας και στον ορατό φυσικό κόσμο μας». Δηλαδή, άβυσσος άβυσσο επικαλείται, και η αμάθεια από την παχυλή πλάνη διδάσκεται.

Ντροπή, κύριοι. Πρέπει να μιλήσω με ανοιχτή γλώσσα. Γιατί δεν ανέχομαι να βλέπω Εκείνον που μας λύτρωσε από την αμαρτία, να κατηλεύεται με τρόπο απαράδεκτο και απατηλό.

Αγαπητέ Γέροντα. Η Ορθοδοξία είναι ορθή δοξασία. Δεν είναι ψευδοκακοδοξία και θεοκαπηλία, όπως την έκαναν εκείνοι, που την εμπορεύονται και την καταπατούν. Στην Ορθοδοξία αρκεί μόνο η ορθή δοξασία για να δείχνει πάντοτε το καθαρό πρόσωπό της και το μεγαλείο της. Τα ψεύδη των “ειδικών ιερέων” την κατακεραυνώσαν και βαριά, με θανατηφόρο ρόπαλο στο πρόσωπο τη χτύπησαν. Είναι αυτή η Ορθοδοξία των πατέρων μας; Με τα ψεύδη θέλουν να τη στηρίξουν και με την πλάνη να την εξυψώσουν;

Πληροφορίες από άνθρωπο του Πατριαρχείου

Την πλαστότητα θα αποδείξω κατ’ αρχήν από μαρτυρία κληρικού ανθρώπου του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων, και κατόπιν θα επικαλεστώ όσα γράφει ο σοφός του γένους διδάσκαλος Αδამάντιος Κοραής, στον 3^ο τόμο του βιβλίου του “ΑΤΑΚΤΑ”.

Ήταν το έτος 1964. Τότε δοκίμασα την απρεπή συμπεριφορά της Αυλής του Πατριαρχείου Ιεροσολύμων. Το φυλλάδιό μου, του μηνός Δεκεμβρίου 1963 μου επεστράφη από το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, πάνω στο οποίο ήταν αποτυπωμένες δύο τεταμένες παλάμες, σαν εκείνα τα αποτυπώματα που αφήνουν γνωστά τετράποδα με τα πόδια τους όταν αυτά λερωθούν από λάσπη και βρωμιά. Χριστιανικά φερόμενος έγραψα επιστολή, μεστή αγάπης προς τον Πατριάρχη Ιεροσολύμων, στην οποία εσώκλεισα φωτοαντίγραφα των ασχημιών με τις τεταμένες παλάμες. Κοινοποίησα το γεγονός στη Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος, και προς εσάς, αγαπητέ Γέροντα. Αλλά κανείς δεν απάντησε. Όλοι τήρησαν σιγή ιχθύος.

Ο Θεός όμως χρησιμοποίησε την απρεπή αυτή συμπεριφορά με άλλο τρόπο για να πληροφορηθώ αυτά που συμβαίνουν στο Πατριαρχείο Ιεροσο-

λύμων, και προ πάντων εκείνα που ή-
θελα, περί του “Αγίου Φωτός”.

Λίγο μετά το ως άνω επεισόδιο, με
επισκέφτηκε άνθρωπος κληρικός του
Πατριαρχείου με αγαθές διαθέσεις.
Αφού διαπίστωσα τούτο, παρεκάλεσα
τον άνθρωπο να με πληροφορήσει περί
του θαύματος του “Αγίου Φωτός” και
της Τελετής. Ευχαρίστως δέχτηκε ο
άνθρωπος και με την έγκρισή του έθε-
σα και το μαγνητόφωνο σε λειτουργία,
προκειμένου να κρατήσω μαγνητοφω-
νημένη αυτή την ιστορία.

Αφού ο άνθρωπος εκδήλωσε την
ευχαρίστησή του για τη συνάντησή
μας, άρχισε να λέει:

«Τα περί του λεγομένου θαύματος
του “Αγίου Φωτός”, δεν είναι δυνατόν
να κοινοποιηθούν, λόγω σκανδάλου.
Ευχαρίστως όμως, εφόσον με ρωτάτε,
θα σας πω εν περιλήψει πώς γίνεται η
Τελετή και πώς λαμβάνεται το “Αγιο
Φως”».

«Την Μεγάλη Παρασκευή και μετά
την περιφορά του Επιταφίου πέριξ του
Παναγίου Τάφου, ο Πατριάρχης τοπο-
θετεί τον Επιτάφιο επί του Τάφου. Κα-
τόπιν τούτου σβήνουν όλα τα κανδήλια
τα εντός και εκτός του Τάφου. Την ε-
πόμενη, Μέγα Σάββατο, ο Σκευοφύλα-
κας μεταφέρει καλυμμένη με αργυρό
κάλυμμα, μία ειδική κανδήλα αναμμέ-
νη, την οποία τοποθετεί εντός του Πα-
ναγίου Τάφου. Εν συνεχεία ο διοικητής
των Ιεροσολύμων σφραγίζει τον Τάφο.
Ενώ λοιπόν, όλα τα φώτα και τα καν-
δήλια έχουν σβηστεί, η ειδική κανδήλα
εντός του Τάφου παραμένει αναμμένη.
Την 10^η ώρα και μετά τη σχετική λιτα-
νεία πέριξ του Αγίου Τάφου, κατά την
οποία ψάλλουν το λυχνικό “Φως ιλα-
ρό”, ανοίγονται οι Πύλες του Ναού του
Παναγίου Τάφου και εισέρχεται ο
λαός. Συγχρόνως ανοίγει η Πύλη του
Κουβουκλίου στον οποίο βρίσκεται ο
Τάφος και εισέρχεται ο Πατριάρχης,
αφού προηγουμένως τυπικά αφαιρεί τα
αρχιερατικά του άμφια και μένει μόνο
με το στιχάριο. Μετά από μία σχετική

τυπική προσευχή, λαμβάνει το “Αγιο
Φως”, όχι βεβαίως θαυματουργικά, για
να είμαι ειλικρινής, αλλά ανάπτει τον
πυρσό του από την αναμμένη ειδική
κανδήλα την οποία είχε μεταφέρει
προηγουμένως ο Σκευοφύλακας. Αυτή
με λίγα λόγια είναι η διαδικασία περί
του “Αγίου Φωτός”».

Σο σημείο αυτό σταμάτησα τον ομι-
λητή, έκλεισα τα μαγνητόφωνο και του
είπα: «Από όσα μέχρι της στιγμής αυ-
τής μου είπατε, είναι φανερό ότι δεν
πρόκειται περί θαυματουργικού Φωτός.
Θέλω να μου πείτε συγκεκριμένα και
χαρακτηριστικά επειδή εσύ φέρεις ευ-
θύνη έναντι του Θεού, γιατί επί τόσα
χρόνια θωπεύεις αυτές τις ανωμαλίες;
Πρόκειται περί αλήθειας ή περί καλλι-
εργημένου ψεύδους;»

Και ο άνθρωπος απάντησε: **«Δεν
πρόκειται περί αλήθειας».**

«Πώς όμως πρέπει να χαρακτηρί-
σουμε την προσπάθεια αυτή του καλλι-
εργημένου ψεύδους;»

«Μμ... ασφαλώς, ως απάτη», απά-
νησε ο άνθρωπος.

«Ωστε, η προσπάθεια του εκεί Πα-
τριαρχείου, για το οποίο γίνονται χι-
λιάδων δραχμών έρανοι, και το οποίο
ενισχύει οικονομικά το δύσμοιρο Κρά-
τος μας και τόσο φτωχοί στερούν το
ψωμί των παιδιών τους για να στείλουν
τον όβολό τους, η προσπάθεια, λέω,
των εκεί, είναι να εξαπατούν τους αμα-
θείς, ότι τους δίνουν “Αγιο Φως”, ενώ
τους δίνουν πλαστό και απατηλό;»

«Δυστυχώς, έτσι έχουν τα πράγμα-
τα», απάντησε επίσης ο άνθρωπος του
Πατριαρχείου.

«Αυτή την προσπάθεια, εσύ τον δέ-
χεσαι αβασάνιστα ή την καταδικάζεις
στη συνείδησή σου;» ρώτησα.

«Ασφαλώς, την καταδικάζω. Αλλά
πριν γίνω κληρικός τού εκεί Πατριαρ-
χείου, αυτά δεν τα γνώριζα», απάντησε
με χλωμή μορφή ο άνθρωπος.

«Πώς λοιπόν, και με ποια καρδιά
υπηρετείς και θωπεύεις καταστάσεις
και επαγγέλλεσαι ψευδείς υποθέσεις,

τις οποίες καταδικάζεις στη συνείδησή σου;»

«Μμ... αυτά και άλλα με έκαναν να καλλιεργήσω σκέψεις διάφορες».

«Να καλλιεργήσεις, αγαπητέ μου, τη σκέψη της θέσης σου έναντι του Αγίου Θεού και να κάνεις κτήμα σου το πραγματικό Φως του Κυρίου, το οποίο πρέπει να διαλάμπει στη ζωή σου».

Η όλη συνομιλία μας δημιούργησε πνευματική ατμόσφαιρα και ο άνθρωπος συνέχισε και είπε:

«Οι Αρμένιοι, από αντιπάθεια κατεχόμενοι, διαδίδουν την ίδια στιγμή που πρόκειται να ανάψει τον πυρσό ο Πατριάρχης (γνωρίζουν την ώρα της τέχνης), ότι ήρθε το Φως, ενώ ο Πατριάρχης δεν έχει εξέλθει ακόμα από το Κουβούκλιο. Γιατί σκέπτονται ως εξής: Γιατί ηθελημένα να μας κοροϊδεύουν οι Έλληνες, εφόσον γνωρίζουμε περί τί-νος πρόκειται; Γιατί να παίρνουμε έτοιμο το ψεύδος από τους Έλληνες και κατόπιν να το προσφέρουμε στους δικούς μας, και γιατί να μην το κάνουμε εμείς;»

«Γενομένης συζητήσεως κάποτε υπό της εκεί Συνόδου», συνέχισε ο ομιλητής, «μερικοί δήθεν θεοφοβούμενοι Συνοδικοί, μετάξυ των οποίων ήταν και ο αποθανών Κυριακός, είχαν την απαίτηση όπως στα Προγράμματα των Ιεροτελεστιών της Μεγάλης Εβδομάδας, να αναγράφουν και “Τελετή του Μυστηρίου του Αγίου Φωτός”, αντί “Τελετή του Αγίου Φωτός”, που συνήθως αναγράφεται. Ήθελαν να το μετατρέψουν σε “Μυστήριο”. Αλλά ευτυχώς, υπήρχε κάποιος εκεί, ο Μητροπολίτης Κυριακουπόλεως, Αριστόβουλος, ο οποίος διαφέρει από τους άλλους, αλλά λόγω σχήματος δεν μπορεί να εξωτερικευθεί και ο οποίος ζωηρά αντέδρασε και είπε: “Οχι, αυτό δεν είναι δυνατόν να γίνει, γιατί δεν είναι Μυστήριο, είναι δικό μας κατασκευάσμα. Ο κόσμος μάς έχει αντιληφθεί”».

«Και έτσι δεν έγινε “Μυστήριο” το πλαστό φως».

Κατά τον ίδιο όμως τρόπο και με ανθρώπους της αυτής ποιότητας, έγιναν τα άλλα μυστήρια.

Και ο συνομιλητής μου συνέχισε: «Δυστυχώς, πολλά γίνονται εκεί. Υπάρχει μία ομάδα Μοναχών, η οποία έχει ως έργο, να παραλαμβάνει τους προσκυνητές. Άπαξ λοιπόν και ο έρθει ο προσκυνητής, τον παραλαμβάνει αυτή η κλίκα, η οποία αποτελείται από ανθρώπους που έχουν σπουδάσει την τέχνη να επιφέρουν ζάλη και τύφλωση στους ανθρώπους, ώστε να βλέπουν, χωρίς να γνωρίζουν τι βλέπουν. Η κλίκα αυτή οδηγεί τους προσκυνητές όπου θέλει, τους εξηγεί τα πράγματα όπως θέλει, τους θεοποιεί πρόσωπα που κάθε άλλο παρά έντιμοι άνθρωποι υπήρξαν. Επίσης υπάρχει και ανάρμοστος τρόπος εισπράξεως χρημάτων εκεί. Και για το σκοπό αυτό είναι μία άλλη επιτροπή η οποία πείθει τους προσκυνητές ότι πρέπει να εφοδιαστούν με το Συγχωροχάρτι του Πατριάρχη, για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες τους. Για την απόκτηση όμως τούτου, είναι αναγκαία η καταβολή της “ταρίφας” αξίας διατίμησης μία λίρα στεργλίνα. Και συνήθως πολλοί από λόγους ευλάβειας προσφέρουν περισσότερες από τη μία λίρα. Και οι περισσότεροι της μίας εξαφανίζονται».

Εδώ, σταμάτησε η συζήτηση.

Δεν νομίζω ότι χρειάζονται περισσότερα σχόλια. Τα πράγματα μιλούν μόνα τους. Και όποιος αμφιβάλλει, είμαι πρόθυμος να του θέσω σε λειτουργία το μαγνητόφωνο να ακούσει το ιστορικό.

Χρησιμοποιούν όμως και δεύτερο τρόπο για να πάρουν το πλαστό αυτό “άγιο φως”. Επαλείφουν την πλάκα του Τάφου με φώσφορο, από την προηγούμενη ημέρα, και όταν ο Πατριάρχης εισέρχεται για να λάβει το φως, σπογγίζει την πλάκα με βαμβάκι και με την τριβή αναδύεται φως. Απ’ αυτό ανάβει τον πυρσό του και εξερχόμενος το μεταδίδει προς τους αφελείς και λέει: «Δεύτε λάβετε φως εκ του ανεσπέρου και θείου φωτός».

Εάν το φως αυτό ήταν εξ ουρανού, θα ήταν πράγματι ανέσπερο, και δεν θα έσβηνε με την παραμικρή πνοή του ανέμου, όπως ακριβώς συμβαίνει με αυτό. Το σημείο αυτό μάς δίνει μια μεγάλη απόδειξη, ενδεικτική του ψεύδους.

Παραδείγματα φωτός από τον ουρανό έχουμε στην Αγία Γραφή, στα οποία φαίνεται, ότι όντως το φως εκείνο ήταν ανέσπερο, και όχι μόνο η πνοή του ανέμου δεν το έσβηνε, αλλά ούτε το νερό, ή άλλο στοιχείο της φύσης.

Τέτοια παραδείγματα έχουμε τα εξής:

1) Όταν ο προφήτης Ηλίας θέλησε να δώσει σημεία της ύπαρξης του αληθινού Θεού, κατάβρεξε για τρίτη φορά με νερό το θυσιαστήριο, και όταν κατόπιν προσευχήθηκε *«έπεσε πῦρ παρὰ Κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγε τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς σχιδάκας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλειξε τὸ πῦρ – έπεσε φωτιά από τον Κύριο από τον ουρανό και κατέφαγε τα ολοκαυτώματα και τα ξύλα και το νερό που ήταν στο αυλάκι, και έγλειψε η φωτιά τις πέτρες και το χόμα»* (Γ' Βασιλειών 18:30-39).

2) Όταν ο Κύριος μεταμορφώθηκε ήρθε φως από τον ουρανό *«καὶ έλαμψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡς ὁ ἥλιος, τὰ δὲ ἱμάτια αὐτοῦ ἐγένετο λευκά ὡς τὸ φῶς – και έλαμψε το πρόσωπό Του ὡπως ο ἥλιος, και τα ρούχα Του έγιναν λευκά ὡπως το φως»* (Μτ.17:2). Κανείς όμως δεν είδε ποτέ το πρόσωπο ή τα ρούχα του Πατριάρχη Ιεροσολύμων μετά τη λήψη του λεγομένου “Αγίου Φωτός”, να λάμπουν ὡπως ο ἥλιος ή ὡπως το φως, ὡπως έλαμψαν του θείου Λυτρωτή.

3) Όταν ο Σαούλ *«έτι ἐμπνέων ἀπειλῆς καὶ φόνου εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Κυρίου – πνέοντας ἀκόμα μέσα του ἀπειλή και φόνο για τους μαθητές του Κυρίου»*, πήγαινε προς τη Δαμασκό, *«περιήστραψεν αὐτὸν φῶς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ – ἀστράψε γύρω του φως από*

τον ουρανό», το οποίο και τον τύφλωσε (δες Πραξ.κεφ.9).

4) Όταν ο Μωυσής πήγε στο ὄρος Σινά για να του δώσει ο Θεός τις Δέκα Εντολές, το πρόσωπό του έγινε λαμπρό, και οι Ισραηλίτες δεν μπορούσαν να το βλέπουν από τη λαμπρότητα αυτή του προσώπου του, και αναγκάστηκε να χρησιμοποιήσει κάλυμμα, προκειμένου να μιλήσει στο λαό (δες Εξοδ.34:29-35, Β' Κορ.3:13)

Τα φώτα αυτά των τεσσάρων αυτών Βιβλικών περιπτώσεων, ήταν στην πραγματικότητα ανέσπερα, θεία και ουράνια, και δεν έφεραν καμία ομοιότητα με το αναληθέστατο “Αγιο Φως” των σκοταδιστών Καλογήρων της Ιερουσαλήμ. Κανείς λοιπόν δεν πρέπει να με αδικήσει όταν λέω ότι όλα αυτά αποτελούν τα “ΑΝΑΠΟΔΑ” μέσα της θρησκείας, τα οποία αποξενώνουν τον άνθρωπο από τον Θεό. Εάν έχετε αντίληψη, να την ακούσω.

Σχόλια του Αδαμάντιου Κοραή

Επειδή δεν χρειάζονται περισσότερα σχόλια, δεδομένου ότι, όταν τα πράγματα μιλούν, τα λόγια περιττεύουν, θα δώσω το λόγο στο σοφό του Γένους διδάσκαλο, τον Αδαμάντιο Κοραή, του οποίου το φλογερό πατριωτισμό και τα ευγενή και ειλικρινή Ορθόδοξα φρονήματα, κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει.

Ο σοφός αυτός άνθρωπος δημοσιεύει μία μεγάλη πραγματεία που αφορά το θεοκάπηλο αυτό έργο, στον Γ' τόμο του βιβλίου του “ΑΤΑΚΤΑ”

Αναγνωρίζει ένα μόνο ΦΩΣ, τον Υιό του Θεού. Αναφέρει, ιστορικά, αρκετά παρόμοια “ψευδοκατέβατα φώτα” των αρχαίων Ελλήνων και των Ρωμαίων. Επίσης αναφέρει, αποδεικτικά, ότι «οι Χριστιανοί Πατέρες, ουδέν αναφέρουν περί του Αγίου Φωτός, μέχρι τον 9^ο αιώνα».

Στη συνέχεια γράφει ότι την πρώτη πληροφορία για το πλαστό αυτό φως,

έχουμε μόνο τον 9^ο αιώνα μ.Χ. και με πολύ αγανάκτηση καταφέρεται εναντίον της θεοκαπηλίας του πλαστού αυτού φωτός και της εξέλιξης του μέσα στους αιώνες.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Όσα σημεία του κειμένου είναι μέσα σε εισαγωγικά, είναι του Αδαμάντιου Κοραή τα εκτός εισαγωγικών είναι δικά μου σχόλια υπό το πρίσμα της όλης πραγματείας του Κοραή.

Στην πραγματεία του αυτή ο Κοραής, αποδοκιμάζει την καθόλου πολιτεία των ιερέων και των μοναχών, και σημειώνει καταφανέστατα την έλλειψη της πνευματικότητας που τους διακρίνει. Η έλλειψη αυτή της πνευματικότητας έγινε αιτία να χάσουν το πραγματικό Φως του Χριστού και γι' αυτό το αντικαθιστούν μία φορά το έτος, με πλαστή υλική μορφή. Ο σοφός Κοραής όμως, δεν αναγνωρίζει άλλο φως, εκτός από τον Ιησού Χριστό. Όπως έπραξε η Α' Οικουμενική Σύνοδος, στην οποία δόθηκε τότε η «ευλογότερα αφορμή να προσθέσει το κατ' έτος φαινόμενο "Άγιο Φως", αν ήξερε ότι αληθώς φαινόταν». Η Σύνοδος αυτή αναγνώρισε μόνο το Πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ως «*φῶς ἐκ φωτός, Θεὸν ἀληθινὸν ἐκ Θεοῦ ἀληθινοῦ*».

Αναφερόμενος δε στους Αγιοταφίτες ιερείς, τους ονομάζει «*λαοπλάνους*». Γνωρίζει ότι «το ψευδοθαύμα αυτό το πιστεύουν λίγοι, ίσως κάποιιοι για μωρία και άλλοι για αισχροκέρδεια· αλλά γνώρισα πολλούς Αγιοταφίτες άνδρες σεβαστούς, και σεβαστές της αληθινής θρησκείας, οι οποίοι το συγκαταριθμούν με τα παραμύθια... αλλά δεν τολμούν να ελευθερώσουν τη θρησκεία από τέτοιο όνειδος».

«Εξ ουρανού ψευδοκατέβητα φώτα, μας φύλαξε η ιστορία πολλά... λέει ο Πανσανίας περί των ναών της Λυδίας, όπου οι ιερείς άναβαν τα ξύλα για τις θυσιές με φωτιά άόρατη. Κάτι τέτοιο γινόταν στην Εγνατία, πόλη ιταλική. Τούτο στη Μακεδονία, στο ιερό του

Διονύσου. Τούτο ακόμα στην Τήνο, και όχι σε ολίγες πόλεις της Ασίας και της Ευρώπης. Αυτά ήταν τα προ Χριστού. Αν θέλεις νεότερα, ανάγνωσε τον Ζώσιμο, της 5^{ης} εκατονταετηρίδας μ.Χ.».

Παρόμοιο ορατό φως ισχυρίζονται και οι Αγιοταφίτες ιερείς ότι παίρνουν, για το οποίο εξηγεί ο Κοραής, ότι είναι «*θαύμα ειδωλολατρικό ενεργούμενο από Χριστιανούς*».

Προχωρεί ο Κοραής στη θέση και εκδήλωση του οιοιδήποτε θαύματος, και λέει, ότι το θαύμα δεν ενεργείται συχνά, γιατί παρουσιάζει αταξία της φύσης, «*γι' αυτό και σπανίως γίνονται*». Ο Θεός διέταξε τη φύση με Νόμους σταθερούς και βάσει αυτών λειτουργεί ολόκληρο το Σύμπαν. Τους Νόμους λοιπόν αυτούς έθεσε ο Δημιουργός «*να μην ταρασσονται, ούτε να ατακτούν κάθε μέρα*». Η πίστη όμως στο συχνό θαύμα κατηγορεί ατεχνία του Δημιουργού, πράγμα το οποίο αποτελεί μεγάλη βλασφημία. Η αποστολή άλλωστε του Χριστού στον κόσμο, δεν ήταν να κάνει θαύματα, αλλά να πληρώσει με τη ζωή Του την αμαρτία κάθε αμαρτωλού. Γιατί όμως πραγματοποίησε ορισμένα θαύματα; Για να δείξει ότι ήταν Υιός του Θεού «*ἐν δυνάμει*» (Ρωμ. 1:4). Επί του σημείου τούτου γράφει και ο Κοραής, ότι «*τα θαύματα γίνονται εξ ανάγκης εις μαρτυρία και βεβαίωση, ότι, το κήρυγμα των Αποστόλων ήταν διδασκαλία Θεόπνευστη*» («*ἐκεῖνοι ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργούντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων – ἐκεῖνοι βγήκαν καὶ κήρυξαν παντού, ἐνὸς οὗ Κυρίου συνεργούσε καὶ βεβαίωνε το λόγο μέσω των θαυματουργικῶν σημείων που ἐπακολουθοῦσαν*» Μκ.16:20, «*διδόντι σημεία καὶ τέρατα γίνεσθαι διὰ τῶν χειρῶν αὐτῶν – καὶ ἔδινε σημεία καὶ τέρατα να γίνονται με τα χέρια τους*» Πραξ.14:3, «*συνεπιμαρτυροῦντος τοῦ Θεοῦ σημείοις τε καὶ τέρασι καὶ ποικίλαις δυνάμεσι καὶ Πνεύματος ἁγίου μερισμοῖς κατὰ τὴν*

αὐτοῦ θέλῃσιν – επικυρώνοντας συγχρόνως με τη μαρτυρία Του ὁ Θεός, με θαυματουργικά σημεῖα και με τέρατα και με ποικίλες υπερφυσικές δυνάμεις και με μερισμούς χαρισμάτων Πνεύματος Αγίου κατὰ τη θέληση Αυτοῦ» (Εβρ.2:4). Για το θαῦμα του “Αγίου Φωτός” επικαλεῖται και τον Ιωάννη το Χρυσόστομο και λέει: «Οὔτε ὁ Χρυσόστομος το πιστεύει ἢ μάλλον οὔτε το γνώριζε· γιατί, αν στον καιρό του θαυματουργοῦνταν το Ἅγιο Φῶς, πῶς ἦταν δυνατόν να λέει ὅτι δεν γίνονται πλέον θαύματα;» Εἶναι πολὺ λογικὸ και ακαταμάχητο το επιχείρημα τοῦτο του Κοραή. Ἡ μήπως ὁ Χρυσόστομος ἦταν ἀφελῆς προς το θαῦμα;

Φτάνει στο σημεῖο της κατάργησής του, ὁ σοφὸς Κοραῆς, και ρωτᾷ: «Τι φοβοῦνται να το καταργήσουν; Αυτοὺς τοὺς Ἀραβες ληστές, οἱ ὁποῖοι συμμερίζονται με τοὺς Ἀγιοταφίτες τα κέρδη του θαύματος· αυτοὺς (το πλέον αξιοθρήνητο) τοὺς κατ’ ἔτος τρέχοντες **μωρούς** προσκυνητὲς του θαύματος. Ἡ νομίζεις εὐκόλο μετὰ μακράν και πολυχρόνιο πλάνη, να φανερώσεις στους πλανημένους, ὅτι θαυματουργοὺσες για να τοὺς πλανάς;»

Στο σημεῖο αὐτὸ οἱ Ἀγιοταφίτες ἱερεῖς, υπερβήκαν ὄχι μόνο τον Ἄχαρ (δες Ἰησ. Ναυὴ 7:24-26), ἀλλὰ και τον Σίμωνα τον μάγο (δες Πραξ.8:18-24). Εἶναι ὁμως καταδικαστέοι μόνο οἱ Ἀγιοταφίτες ἱερεῖς;

Εσεῖς, ἀγαπητὲ Γέροντα, που ἀνέχεστε να ἐμφωλεῦει ἓνα τέτοιο ψεῦδος και μία ἀπέραντη πλάνη στους Ἁγίου Τόπους, ἐκεῖ που γεννήθηκε, ἀνδρώθηκε, δίδαξε την ἀλήθεια και θυσιάστηκε γι’ αὐτήν ὁ Υἱὸς του Θεοῦ, ὁ θεῖος Λυτρωτής. Εσεῖς, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, εἰστε ἀνεύθυνος; Ὅλο το ἱερατεῖο και το πλῆθος των θεολόγων οἱ ὁποῖοι θωπεύουν και συστηματικὰ πολλοὶ ἀπὸ αυτοὺς καλλιεργοῦν την ἀπέραντη αὐτὴ πλάνη και το Θεομίσητο ψεῦδος, εἶναι ἀνεύθυνοι; Ζυγιστήκατε στην πλάστιγγα και βρεθήκατε ἐλλιπεῖς

(δες Δαν.5:26-28). Ακούστε τη φοβερὴ προειδοποίηση: **«φοβερόν τὸ ἐμπεσεῖν εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος – Φοβερό εἶναι να πέσει κανεὶς στα χέρια του ζωντανοῦ Θεοῦ»** (Εβρ.10:31). Δεν φοβάστε; **«Τὴν ἡμέρα ἐκείνη»** κατὰ την ὁποία **«βιβλία ἀνοίγονται και πράξεις ἐλέγχονται»**, θα τρομάξετε!

Υπῆρξε Φῶς στον τόπο ἐκεῖνο που τώρα καλλιεργεῖται συστηματικὰ το πλαστὸ και ἡ μορφὴ του Ἀγγέλου ἐμοιαζε σαν ἀστραπή, κατὰ την Ἀνάσταση. Ἀλλὰ ἦταν Φῶς ἀναστάσεως, δεν ἦτα φῶς κερδοσκοπικὸ. Το Φῶς τότε ἦταν, να βεβαιωθεῖ ἡ Φωτεινὴ Ἀνάσταση του θεοῦ Λυτρωτή. Το φῶς το σημερινὸ εἶναι για να βεβαιωθεῖ ἡ σκοτεινὴ δρᾶση των ἱερέων που το καλλιεργοῦν και των ἄλλων που το θωπεύουν.

Ὁ σοφὸς Κοραῆς τοποθετεῖ το θέμα και σε μορφὴ υποθέσεως, και λέει: «Ἀς υποθέσουμε ὅτι εἶναι ἀλήθεια». «Εἶχαν ἰσχυρότερη ἀπόδειξη ἄλλη παρά τοῦτο οἱ πρῶτοι κήρυκες του Εὐαγγελίου για να πείσουν τοὺς Ἰουδαίους και τοὺς Ἕλληνες να ἐπιστρέψουν στον Χριστό;... Και μ’ ὅλο τοῦτο δεν την μεταχειρίστηκαν ποτέ. Φέρουν πολλές ἄλλες ἀποδείξεις, ἐνεργοῦν ἄλλα κάποια θαύματα, χύνουν το ἴδιο τοὺς το αἷμα... και σιωποῦν την ἰσχυρότατη ὅλων των ἀποδείξεων, την ετήσια ἐπιφάνεια του “Ἀγίου Φωτός!” Σιωπᾷ περὶ αὐτῆς το Εὐαγγέλιο, σιωποῦν οἱ Πράξεις και Ἐπιστολὲς των Ἀποστόλων. Πῶς ἀλλιῶς ἔχεις να ἐξηγήσεις την τόση σιωπὴ... Την ἴδια σιωπὴ φύλαξαν και οἱ Πατέρες της Ἐκκλησίας». Ἀσέβησαν, ὡς φαίνεται και ἐκεῖνοι, ὡς προς το θαῦμα...

Με ἀφορμὴ τα πολλὰ ἀτοπήματα, που προηγήθηκαν του πλαστοῦ φωτός, ὁ Γρηγόριος Νύσσης, «συμβουλευεῖ και τοὺς ἄλλους να ἀπέχουν ἀπὸ το ταξίδι της Ἱερουσαλήμ, ὡς περισσότερης βλάβης παρά ὠφέλεια ψυχῆς προξενεῖ, για τα ἐκεῖ συμβαίνοντα τότε πολλὰ ἀτοπα». Την ἴδια συμβουλὴ δίνει και ὁ Ἱε-

ρώνυμος. Συνεχίζει ο Κοραΐς και γράφει: «Τα οποία σήμερα είναι και περρισσότερα και χειρότερα. Σε όλη αυτή την επιστολή (Γρηγορίου) μιλά περί άλλων σημείων της εκεί παρουσίας του Χριστού, ενεργηθέντων στον καιρό των Αποστόλων, περί δε του “Αγίου Φωτός” δεν λέει τίποτε».

Πώς θα εξηγήσουμε τη σιωπή αυτή;

Είναι αναγκαίο όμως να γνωρίσουμε την πρώτη μαρτυρία περί του “Αγίου Φωτός”. Ο Κοραΐς την τοποθετεί κατά την 9^η εκατονταετηρίδα (870) σε Μοναχό της Δυτικής Εκκλησίας ονομαζόμενο Βερνάρδο. Ομιλεί περί των Κατηχήσεων του Πατριάρχου Ιεροσολύμων Κυρίλλου, ο οποίος δεν αναφέρει περί “Αγίου Φωτός”. Ομιλεί περί των Αποστολικών Πατέρων μέχρι και της 12^{ης} εκατονταετηρίδας, όπως είναι οι: Θεόδωρος, Ιλάριος, Ισίδωρος, Βασίλειος Σελευκίας, Ιωάννης ο Δαμασκηνός, ο φημισμένος για τη σοφία του και την πολυμαθεία του Πατριάρχης Φώτιος οι οποίοι, όχι μόνο δεν γνώριζαν, αλλά ούτε ονόμασαν “Αγιο Φως”. Εάν υπήρχε, θα ήταν τόσο ασεβείς να το παρέλειπαν; Ασφαλώς, όχι!

Ανέκαθεν επισκέπτονταν τους Άγιους Τόπους οι Χριστιανοί, για να προσκυνήσουν «στον τόπο τον οποίο πάτησαν τα πόδια του Κυρίου». Στις αρχές όμως της 7^{ης} εκατονταετηρίδας, όπου οι Σαρακηνοί, οπαδοί του Μωάμεθ, κατέλαβαν από τους Ρωμαίους την Ιερουσαλήμ, ερήμωσαν τα πάντα. Εξ αφορμής αυτής της ερημώσεως έπαυσε η επίσκεψη των προσκυνητών, και τα κέρδη των Λατίνων Μοναχών σταμάτησαν. Τότε, κύριοι των τόπων, ήταν κυρίως Δυτικοί. Περί τα τέλη της 8^{ης} εκατονταετηρίδας, ο Αυτοκράτορας της Δύσης Μέγας Κάρολος «λαβών την άδεια από τον βασιλέα των Σαρακηνών Καλιφά, και από τον βασιλέα της Περσίας Ααρών Αλ Ρασχίδ, στόλισε πάλι την Ιερουσαλήμ με Εκκλησίες και Μοναστήρια και ανανέωσε το ζήλο των προσκυνητών». Της Δύσεως, λοιπόν,

ήταν ο ανακαινιστής αυτοκράτορας και Δυτικοί που κρατούσαν τα ανακαινισθέντα, ιερείς και μοναχοί. Μετά το θάνατο όμως του βασιλέως Καλιφά και του Καρόλου, οι Άραβες άρχισαν τις συνηθισμένες ληστείες και καταδρομές. Έτσι λιγότεψαν πάλι οι προσκυνητές και επομένως και τα κέρδη των άπληστων Λατίνων Μοναχών.

«Οι Μοναχοί, ως φρόνιμοι, δεν άρρησαν να θεραπεύσουν τη δυστυχία, επινοώντας το θαύμα του “Αγίου Φωτός”. Τούτο και των ηλιθίων Αράβων την αγριότητα ελπιζόταν να μετριάσει όπως και των προσκυνητών τον ηλίθιο ζήλο να ενισχύσει». Επί του σημείου τούτου ο Κοραΐς επικαλείται ιστορικό και λέει: Άκουσε τι λέει ένας από τους εμπειρότερους της εκκλησιαστικής ιστορίας νεότερους θεολόγους: «Η αρχή του Φωτός τούτου συμπίπτει με τους χρόνους του Μεγάλου Καρόλου... Ο Μέγας Κάρολος ζήτησε φιλία με τον Ρασχίδ και τον Καλιφά των Σαρακηνών, στον οποίο τότε υποτασσόταν η Ιερουσαλήμ, η Παλαιστίνη και η Συρία. Λαβαίνοντας την άδεια από τον Ααρών, ο Κάρολος, βιάστηκε να κάνει πολλά νέα στην Ιερουσαλήμ, έμβασε τους Λατίνους στο ιερό του Αγίου Τάφου... Αφού όμως πέθανε (809) ο Ααρών, και μετά λίγους χρόνους (814), ο Κάρολος, η ευτυχία των προσκυνητών ελαττώθηκε πάρα πολύ. Οι Μωαμεθανοί, επιστρέφοντας στην πρότερη φύση ενοχλούσαν τον Άγιο Τάφο και τους φύλακες... και τους ξένους. Αυτή η δυστυχία υποπτεύομαι ότι έγινε αιτία και αφορμή του θαύματος. Επειδή των προσκυνητών ο αριθμός λιγόστεψε... οι φύλακες του Αγίου Τάφου, μην έχοντας πλέον να χορτάσουν την απληστία των Σαρακηνών και να εκπληρώσουν τις δικές τους ανάγκες, νόμισαν πράγμα συγχωρημένο να ελαφρύνουν με κάτι πλαστό θαύμα τη δυστυχία τους... Και πιστεύω ότι το θαύμα επινοήθηκε πλέον από τους τότε ευρισκόμενους στην Ιερουσαλήμ Λατίνους... οι Λατίνοι είναι επι-

δεξιότεροι σε αυτά και αυτή τους την επιδεξιότητα να πλανούν το λαό με πλαστά θαύματα... δεν την αρνούνται ούτε αυτοί οι πλέον λόγιοι και πλέον ενάρετοι των ανδρών της Εκκλησίας».

«Πότε πέρασε (ο Άγιος Τάφος) στα χέρια των Γραικών ή μάλλον των Γραικορωμαίων; Ο χρόνος δεν διορίστηκε ακριβώς... Η συμβαίνουσα μεταβολή των Αγιοταφικών πραγμάτων, την 9^η εκατονταετηρίδα... έδωσε αφορμή στη γέννηση του θαύματος. Έτσι έχοντας γεννηθεί, το έτρεφαν και το ζωοποιούσαν κατ' έτος οι τρεφόμενοι και οι τρυφώντες απ' αυτό πατέρες του, έως περί τις αρχές της 11^{ης} εκατονταετηρίδας, όταν ο Σουλτάνος της Αιγύπτου Αχέμ Βαμριλλάχ, ακούγοντας ότι γινόταν με δόλο των ιερών θαύμα ετήσιο στην Ιερουσαλήμ, οργίστηκε τόσο, ώστε και το Ναό του Αγίου Τάφου κατέσκαψε και όλα τα ευρεθέντα σε αυτόν πλούτη μετέφερε στο βασιλικό θησαυρό» (Moshem).

«Ωστε πάλι το θαύμα, για λίγο καιρό σταμάτησε. Τόσο επικερδές εργαστήριο, του οποίου τα κέρδη απόλαυσαν διακοσίους σχεδόν χρόνους οι Δυτικοί Μοναχοί, δεν ήταν πιθανό ότι έμελλαν να το αμελήσουν πολύ καιρό κατασχεμένο. Κίνησαν πάλι λίθο, μέχρι που συγχωρήθηκαν πάλι να το αναγείρουν από συνεισφορές των απανταχού ευρισκομένων Χριστιανών· και έτσι πάλι πραγματευόνταν το θαύμα...»

Δεν ήταν όμως ανενόχλητοι οι κάπηλοι ιερείς και μοναχοί του Τάφου του Χριστού, από τους Άραβες. Τότε επινόησαν την εγκληματική εκστρατεία των Σταυροφοριών για να κυριεύσουν την Ιερουσαλήμ από τους Σουλτάνους και να υποτάξουν τους Άραβες, «πειδή πίστευαν, ότι η απόκτηση της Ιερουσαλήμ έμελλε να εξαλείψει όλες τις προ της εκστρατείας ανομίες τους, και όσα δεν έπαυσαν να ανομούν σ' αυτή την εκστρατεία, καταστρέφοντας πόλεις, ληστεύοντας, φονεύοντας άνδρες και γυναίκες αθώους, βιάζοντας παρθένες,

με ένα λόγο, όσα απαγορεύει με απειλή κολάσεως ο Χριστός, του Οποίου έφεραν σημείο το Σταυρό». Αυτά τα ψεύδη, περί εξαλείψεως των αμαρτιών, μετέδωσαν οι ιερείς στον αμαθή λαό για να τον παρακινήσουν να λάβει μέρος στον ιερό, κατ' αυτούς, πόλεμο.

Για την κατάσταση της Ιερουσαλήμ, έκλαιγαν και οδύρονταν στους ομοθρήσκους τους, από τα κακά τα οποία προξένησαν οι Σαρακηνοί.

Ο πρώτος εκστρατεύσας δια των σταυροφοριών ήταν Μοναχός, στο στράτευμα του οποίου ήταν, «πολλές μυριάδες Μοναχών, περιζωσμένοι ρομφαία αγγέλου εξολοθρευτή». Αυτός ονομαζόταν Πέτρος Ερημίτης Α' ή Κουκούπετρος. Πάπας της Ρώμης τότε ήταν ο Ουρβανός Β'.

Μετά την εγκληματική εκστρατεία των σταυροφοριών, οι Λατίνοι παρέμειναν στην Ιερουσαλήμ, «ογδόντα οκτώ έτη και έθρεψαν με το θαύμα τούτο την ακολασία τους, μέχρι που πέρασε πάλι στα χέρια των Ανατολικών ο Άγιος Τάφος». «Όλο το διάστημα, όσο κράτησαν την Ιερουσαλήμ (οι Λατίνοι) μπορεί δικαίως να ονομαστεί ο Χρυσός Αιώνας των Μοναχών της Ρώμης».

Όταν όμως το έτος 1187 ο περίφημος Σαλαδίνος, Σουλτάνος της Αιγύπτου, αφού κατέκτησε την Ιερουσαλήμ, κατόπιν σκληρής μάχης με τους Δυτικούς, «χάρισε τον Άγιο Τάφο στους Ανατολικούς, τόσο πολύ λυπήθηκαν οι Δυτικοί, ώστε ο Πάπας Ουρβανός Γ' πέθανε από τη λύπη της αγγελίας της αλώσεως». Τότε, μαζί με τον Τάφο, παρέλαβαν οι Ανατολικοί και το θαύμα του «Αγίου Φωτός». «Έπραξαν ό,τι ήθελε να πράξει και κάθε άλλος κοσμικός, ο οποίος κληρονομεί εργαστήριο πλούσιου, συχναζόμενο από πολλούς αγοραστές, δεν το κλείνει· εξ εναντίας φροντίζει και τις πραγματείες να αυξήσει και τους αγοραστές να πολλαπλασιάσει... Τέτοιο δόλο δεν επρόκειτο βέβαια να δεχτούν

οι Ανατολικοί στους χρόνους των Γρηγορίων και των Χρυσοστόμων».

Και το συμπέρασμα του Κοραή είναι το εξής: «Όπου βλέπεις θρησκεία μολυσμένη, συμπέρανε, ότι η βαρβαρότητα αυτών που πιστεύουν είναι ανάλογη του μολυσμού».

Όταν λοιπόν το Τάφος παραδόθηκε στους Ανατολικούς, οι Δυτικοί αποκήρυξαν ως νόθο το “Άγιο Φως”, αν και ήταν τέκνο τους. «Λέγουν, ότι αντί του γνήσιου, ουρανοκατέβατου Αγίου Φωτός, το οποίο κατέλαμπε αυτούς, όταν κρατούσαν την Ιερουσαλήμ, έπλασαν οι Γραικοί, μετά την έξωση εκείνων, νέο άλλο φως... Ενόσω είχαν το μονοπώλιο, το θαύμα ήταν θαύμα· αφού πέρασε σε χέρια των Ανατολικών, και η πραγματεία και τα κέρδη της κρίθηκαν κίβδηλα».

Το πλαστό αυτό θαύμα του “Αγίου Φωτός”, καλλιέργησαν οι Ανατολικοί και για έναν άλλο λόγο: «Το μεταχειρίστηκαν σαν όπλο επιτήδειο να πολεμούν την καινοτομηθείσα από τον Πάπα Γρηγόριο ΙΓ’ (1582) διόρθωση του Μηνολογίου και ακολούθως την εορτή του Πάσχα». Τη διόρθωση αυτή δέχτηκαν όλα τα Χριστιανικά κράτη της Ευρώπης, πλην της Ελλάδος και της Ρωσίας. Με τη διόρθωση αυτή, το Πάσχα των Ανατολικών εορτάζεται μετά από το Πάσχα των Δυτικών. «Το “Άγιο Φως” λοιπόν, φαινόμενο στο Πάσχα των Ανατολικών, δείχνει φανερά, ότι το παλαιό Μηνολόγιο του Ιουλίου Καίσαρος είναι το μόνο αληθές, και η κατ’ αυτό γενομένη εορτή του Πάσχα, η μόνη απευδέστατη... άθλια απόδειξη».

Γάλλος περιηγητής, επί του θέματος του πλαστού θαύματος τούτου, έγραψε: «Οι Πατριάρχες τους, δεν τους σύρουν από την πλάνη, γιατί είναι πολλάκις επικίνδυνη η κατάργηση κάποιων τελετών αδιάφορων, ως δυνάμενη να ψυχράνει την πίστη. Και βέβαια εάν επιχειρούσε κάποιος να φανερώσει στους Χριστιανούς ότι το “Άγιο Φως” δεν κατεβαίνει από τον ουρανό, θα δίσταζαν

ίσως και για την αλήθεια των δογμάτων της πίστεως, ή κι αν μετριάσει την ευλάβεια στους Αγίους Τόπους, όπου πηγαίνουν κάθε έτος από όλα τα μέρη της Ανατολής, για να δουν, ό,τι δεν βλέπουν, αν και ισχυρίζονται ότι το βλέπουν».

«Κι αν σήμερα, όταν άρχισε η ταιλίσωρη Ελλάδα να φωτίζεται, χρεωστούν οι ιερωμένοι μας να παύσουν το θαυματουργήμα, το οποίο ατιμάζει τόσο τη θρησκεία... και φθείρει τα ήθη του λαού... Αλλά τι να κάνουν· πώς να καταργήσουν το ψεύδος;»

Το χρήμα διαφθείρει την ψυχή!...

Αφού ανακάλυψαν εύκολο τρόπο ζωής, αναπαύονται εκεί και απολαμβάνουν τα κέρδη της επιχείρησής τους. Αλλά επί το σημείου τούτου, λέει ο Κοραής:

«Άρα συλλογίστηκαν ποτέ πόση ζημιά προξενούν στο έθνος, γινόμενοι εμπόδιο της προκοπής και της ευδαιμονίας των Ελλήνων; Ή νομίζουν τάχα, ότι δεν είναι αυτοί μέλη του γένους, αλλά αφού ρασσοφόρησαν έπαυσαν πλέον να είναι Έλληνες;... Η δεισιδαιμονία, καθώς όλα τα πάθη, αφού μία φορά κυριεύσει ως έξη τον άνθρωπο, του ζαλίζει το νου ζάλη ασυγκρίτως ταραχωδέστερη της προξενουμένης από την μέθη ζάλη... Δοκίμασε να κηρύξεις στους προσκυνητές, ότι μάταια ξοδεύουν τόσα χρήματα, μάταια κοπιάζουν ταξιδεύοντας μακριά για θαύματα... δοκίμασε να διδάξεις την τόσο απλή αλήθεια τούτη και θα δεις στράτευμα προσκυνητών μεθυσμένων, ή (όπως δεν αισχύνονται να ονομάζονται) Χατζήδες, στρατηγούμενο από ολίγους θρασύτατους γόητες, πνέοντες τον όλεθρό σου, ως ανατροπέα των καθεστώτων. (Αυτά θα πάθει ο γράφων το παρόν). Για τους μεθυσμένους πρέπει η ταιλίσωρη Ελλάδα να γυμνώνεται από τα μέσα της στις επιστήμες και τέχνες προκοπής, και (το πλέον αξιοθρήνητο) να ονειδίζεται από τους αλλογενείς, ως καταστήσασα σε ανίατη βαρβαρότητα,

ή μάλλον σε αληθινή νηπιώδη μωρία... πρέπει να ανανήσουν και να εντραπούν για τις ασχημοσύνες της μέθης· και τότε παύουν αφ' εαυτών και οι γόητες να κερνούν αυτούς το φαρμακερό της δεισιδαιμονίας κέρασμα... Αλλά αυτοί εξεναντίας, όχι μόνο την κηρύττουν ως έργο σχεδόν αναγκαίο για σωτηρία, όχι μόνο δεν παύουν να παρακινούν τους απλούστερους να ασωτεύουν εκεί ό,τι χρεωστούν να οικονομήσουν σε ανατροφή των δικών τους τέκνων, άλλη κάποια κοινή ωφέλεια του γένους, αλλά και όσους υποπτεύονται ή ακούν εμποδίζοντας της Ιερουσαλήμ το ταξίδι, δεν αισχύνονται να διαβάλλουν ως ασεβείς».

Οι γόητες και κάπηλοι αυτοί Αγιοταφίτες, προχωρούν ακόμη περισσότερο. Έχουν την αυθάδεια και τη δαιμονιώδη απαίτηση να τους τρέφει ο λαός. Να, επ' αυτού τι γράφει ο Πατριάρχης Ιεροσολύμων Χρύσανθος, σε βιβλίο του: «Οι Χριστιανοί έχουν χρέος να τρέφουν τους Αγιοταφίτες, βοηθώντας, ελεώντας, όχι μόνο από το περίσσευμα, αλλά και από το υστέρημα, όχι μόνο κατά δύναμη, αλλά και υπέρ δύναμη».

Τούτο είναι άξιο αϊδίου λήθης. Αλλά θα το ερμηνεύσω. Τα λόγια αυτά του Πατριάρχη, στην πλατεία τους έννοια σημαίνουν: Να στερηθούν οι φτωχοί το ψωμί τους, τα ορφανά την τροφή τους, οι άποροι το ρούχο τους, οι φοιτητές τη φοίτησή τους, και να δίνουν χρήματα όσο το δυνατόν περισσότερα, σε ορισμένους κηφήνες και κάπηλους των Αγίων Τόπων, για να “δύνανται εσαεί – μπορούν για πάντα” να συνεχίζουν το αμαρτωλό τους έργο.

“Αλλάχ κερίμ”, στα Τούρκικα, “κι έχει ο Θεός”, Ρωμαίικα. Έχει ο παντογνώστης Κύριος να εκπληρώσει το Λόγο Του για κάθε “πλεονέκτη ο οποίος είναι ειδωολάτρης” με την οργή της παντοδυναμίας Του, «ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας... τὰ γὰρ κρυφῇ γινόμενα ὑπ' αὐτῶν αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν – πάνω στους γιους της απειθείας... γιατί εκεί-

να που γίνονται κρυφά από αυτούς είναι αισχρό και να λέγονται» (Εφεσ.5:6, 12).

«Κρήτες ἀεὶ ψεύσται» ἢ ἱερεῖς;

Τα απολήματα αυτά των ιερών με ωθούν να παραλληλίσω ένα ιστορικό μέρος της Καινής Διαθήκης, με την ανελικρίνειά τους, για να υποδείξω ότι αν ο απ. Παύλος ζούσε στις μέρες μας, ίσως δεν θα έλεγε: «Κρήτες ἀεὶ ψεύσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες», αλλά ιερείς... Γιατί στους Κρήτες αποδίδεται ο χαρακτηρισμός αυτός, ενώ για την περίπτωση που θα εξηγήσω δεν υπάρχει, ενώ στους ιερείς δυστυχώς υπάρχει και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό.

Αφού ο Θεός δέχεται και δικαιώνει αμαρτωλούς, έχει την απαίτηση να γίνουν στην κατόπιν ζωή τους, «λαός εκλεκτός, ζηλωτής καλών έργων». Τούτο έχοντας υπόψη του και ο απ. Παύλος, έγραψε προς τον Τίτο, επίσκοπο της Εκκλησίας της Κρήτης, αυτά που αφορούν την υγιαίνουσα διδασκαλία, και του συνέστησε, με αυτά να φροντίζει και να μορφώνει το χαρακτήρα των ακροατών του – πιστών. Γιατί όπως είχε την πληροφορία ο Παύλος, «εἰπέ τις ἐξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτες ἀεὶ ψεύσται – Εἶπε κάποιος από αυτούς, δικός τους προφήτης: “Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες”» (Τιτ.1:12).

Ποιος όμως ήταν αυτός ο προφήτης; Στην περίπτωση αυτή θα μας βοηθήσει σε απέραντο βαθμό μια πολύτιμη έρευνα την οποία έκανε ο στρατηγός Ι. Σ. Αλεξάκης, με τον οποίο ήρθα σε προσωπική επαφή για το σκοπό ακριβώς αυτό.

Κατ' αρχήν, ο προφήτης αυτός ήταν ο ιατροφύλοσοφος Επιμενίδης. Την εποχή εκείνη τους σοφούς ονόμαζαν και προφῆτες. Ο Επιμενίδης, εγκυκλοπαιδικά ήξερε το γνωμικό αυτό, «Κρήτες ἀεὶ ψεύσται – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες», το οποίο προήλθε από τους Αθηναίους, που μισούσαν τους Κρητικούς, σε βάρος των οποίων «δημιουργ-

γούν μομφές κατ' αυτών και εκτός των άλλων τη μομφή, ότι είναι ψεύτες».

Αφορμή του μίσους των Αθηναίων προς τους Κρητικούς, έδωκαν αθλητικοί αγώνες και κυρίως η υποχρέωση των Αθηναίων «να δίνουν βαρύ φόρο στους Κρήτες, δηλαδή, επτά νέους και επτά νεανίδες κατ' έτος».

Την αιτία όμως της κατηγορίας σε βάρος των Κρητών, ότι είναι ψεύτες, έδωσε το εξής περιστατικό: Οι Αθηναίοι, όπως και όλη η Ελλάδα, λάτρευαν τον Δία ως τον μεγαλύτερο θεό, αθάνατο. Πίστευαν, δηλαδή, ότι ο Ζeus δεν πέθανε, ήταν αθάνατος. Οι Κρήτες όμως, κατά τον κ. Αλεξάκη, «έλεγαν ότι ο Ζeus πέθανε και τον έθαψαν, έδειχναν δε και τον τάφο του». Τον ισχυρισμό αυτό των Κρητών οι Αθηναίοι δεν τον πίστευαν, και με την αιτία του μίσους που διατηρούσαν σε βάρος τους, τους κατηγορούσαν ότι ήταν ψεύτες και έλεγαν: **«Κρήτες άει ψευδοί – Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες»**.

«Αλλά ο ισχυρισμός των Κρητών, ότι έθαψαν τον Δία είναι αληθέστατος. Γιατί ο Δίας ήταν άνθρωπος θνητός, γεννήθηκε στην Κρήτη (Κρητογενής), καθώς μαρτυρεί ο Ησίοδος και άλλοι αρχαίοι συγγραφείς, βασίλευσε στην Κρήτη, επέκτεινε το Κράτος του με πολέμους... και μετέφερε την πρωτεύουσα του μεγάλου κράτους του από την Κνωσό της Κρήτης σε Θεσσαλική πόλη, κοντά στον Όλυμπο, γι' αυτό καλείται Ολύμπιος, κατά τα γηρατειά του δε επέστρεψε στην Κρήτη, όπου πέθανε να ετάφη (καθώς αναφέρουν ο Ευήμερος, ο Διόδωρος, κλπ)».

«Ο τάφος του έγινε επί του βουνού “Κνωσσία Δίκη”, ευρισκόμενου επτά χιλιόμετρα νοτίως της Κνωσού και τον οποίο έπειτα εκ του τάφου αυτού μετονομάστηκε “Διός όρος”, επί Ρωμαϊκής δε εποχής (69 π.Χ. – 330 μ.Χ.) καλείτο “όρος Γιούπιτερ” (όρος Ζeus πατήρ), και σήμερα κατά παραφθορά καλείται “Γιούχτας”».

«Τον τάφο αυτό του Διός μαρτυρούν πολλοί (Ευριπίδης, Κρέτα-Σάκρα, Δίων ο Κάσσιος, ο Σοβαρύ, ο Σιβερ κλπ), σώζονται δε και μέχρι σήμερα τα ερείπια του τάφου, τα οποία επισκέφτηκα και τα περιέγραψα».

«Η θεοποίηση του Διός από τους ανθρώπους έγινε μετά το θάνατό του, ένεκα της ένδοξης και εκπολιτιστικής εν ζωή δράσεως του ανδρός τούτου και επειδή, λατρευόμενος ως θεός επιστεύετο αθάνατος, νομίστηκε ψευδής ο ισχυρισμός των Κρητών ότι τον έθαψαν».

«Με την έλευση όμως στον κόσμο του Σωτήρα Χριστού, απεδείχθη ότι ο νομιζόμενος αθάνατος θεός Ζeus, ήταν ψευδής θεός, άρα θνητός. Επομένως απεδείχθη ότι οι Κρητικοί δεν είπαν ψεύδος, και “Οι Κρητικοί δεν είναι ψεύτες”».

Ο κ. Ι.Σ. Αλεξάκης αναφέρει στην έρευνά του, «τας επί της ψευδούς φράσεως γνώμες και κρίσεις των μελετητών και ερμηνευτών, οι οποίοι γνώρισαν τους Κρητικούς (όπως οι: Χρυσόστομος, Ιερώνυμος, Θεοδώρητος, Δωσίθεος, Μαραφαράς, Πάσλει Π. Χρήστου κλπ) οι οποίοι όλοι συμφωνούν ότι εκτός του ότι είναι αβάσιμη η φράση και στην πραγματικότητα υποδεικνύεται αυτή αναληθής».

Με τις αποδείξεις αυτές φάνηκε, ότι για την περίπτωση εκείνη είναι λανθασμένος ο χαρακτηρισμός σε βάρος των Κρητών, ότι είναι ψεύτες, δεδομένου ότι ο Παύλος δεν μετέδωσε θεόπνευστη πληροφορία, αλλά ούτε και διατύπωσε δική του γνώμη. Είπε, για άλλο πρόσωπο: **«εἶπέ τις ἴδιος αὐτῶν προφήτης· Κρήτες άει ψευδοί – Εἶπε κάποιος δικός τους προφήτης: “Οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες”**».

Η αρχαία διαμάχη, την οποία ανέφερα προηγουμένως μεταξύ Αθηναίων και Κρητών, που αφορά τον Δία, αν ήταν θεός (ειδωλολατρικός) ή όχι, έδεησε να λάβει τέλος στην εποχή μας και σύγχρονοι μελετητές υποστήριξαν το

αβάσιμο της θεότητας του Δία. Αλλά το Χριστιανικό κόσμο, λίγο τον ενδιαφέρει το θέμα αυτό. Τον ενδιαφέρει όμως, και μάλιστα πολύ, να πληροφορηθεί επιτέλους, στον εικοστό αιώνα, ότι τα περί του “Αγίου Φωτός” μυθολογούμενα, ούτε αληθινά είναι, ούτε και σχέση έχουν με το αληθινό Φως, τον Χριστό και την αλήθεια του Ευαγγελίου.

Εάν όμως επιμένει ο Πατριάρχης των Ιεροσολύμων, ότι αόρατα και κατά θαυματουργικό τρόπο παίρνει το Άγιο Φως, του προτείνω, για να αποδείξει τον ισχυρισμό του, να ενεργήσει ενώπιον εξουσιοδοτημένης Επιτροπής. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πηδύμα.

Ή μήπως θα θεωρηθεί ιεροσυλία η είσοδος των λαϊκών μέσα στο Κουβούκλιο του Παναγίου Τάφου; Τι είναι όμως το μαγείρεμα που γίνεται για την κατασκευή του λεγομένου “Αγίου Φωτός;”

Για το λόγο αυτό

Σας καταγγέλλω, αγαπητέ Γέροντα, ενώπιον του Θεού και της Εκκλησίας των αναγεννημένων Χριστιανών κάθε εκκλησιαστικής θέσης και θρησκευτικής τοποθέτησης, προκαλώ δε το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, και το πλήθος των ιερέων και των θεολόγων να μου δηλώσουν: Είναι αληθινά αυτά που γράφω ή λανθασμένα; Αν τηρήσουν σιγή, θα επιβεβαιώσουν την αλήθεια. Μέχρι σήμερα δε, που γίνεται η δεύτερη έκδοση, έχουν περάσει 13 χρόνια και απάντηση δεν δόθηκε από κανέναν.

Κατόπιν αυτών, δεν νομίζω ότι πρέπει να κατηγορηθώ ότι χρησιμοποίησα αυστηρή γλώσσα. Ο Πλούταρχος λέει: Η αυστηρή γλώσσα είναι σαν άγκυρα στις ημέρες της τρικυμίας.

Αγαπητέ Γέροντα.

Ο Θεός λέει σήμερα και για σας: *«εἰ δὲ ὑμεῖς πεποιθάτε ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν, ὅθεν οὐκ ὠφελήθησθε... καὶ ἦλθετε καὶ ἔστητε ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ, οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ, καὶ*

εἶπατε· ὀπσχήμεθα τοῦ μὴ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα ταῦτα – ἀλλὰ ἐσεῖς ἐμπιστευτήκατε λόγους ψευδεῖς, ἀπ' ὅπου δεν θα ὠφεληθεῖτε... καὶ ἤρθατε καὶ σταθήκατε ἐνώπιον Ἐμοῦ εἰς τὸν οἶκο, ὅπου επικαλεῖται τὸ ὄνομά Μου σε αὐτόν, καὶ εἶπατε: Αποφύγαμε νὰ κάνουμε ὅλα τὰ βδελύγματα αὐτά» (Ιεζ.7:8-10).

Αιώνιε Θεέ. Δεν μπορώ να εξηγήσω πώς ο Δίκαιος οφθαλμός Σου βλέπει τέτοιες ασχημίες μεταξύ εκείνων, που καυχώνται ότι Σε εκπροσωπούν επί της γης και δεν έρχεσαι ως φλόγα πυρός να εξολοθρεύσεις τους υπεναντίους. Πώς το χέρι της Δυνάμεώς Σου δεν απλώνει για να μεταβάλει σε στάχτη και κονιορτό τους κάπηλους των υποθέσεών Σου, τους αλαζόνες και λαοπλάνους της κληρονομιάς Σου;

Ας έχει δόξα η μακροθυμία Σου, Κύριε.

Λίγο διάλειμμα για σκέψεις

Όταν ετοιμάζα το θέμα αυτό περί του “Αγίου Φωτός”, διάβασα στην εφημερίδα “ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ”, ότι ο Μητροπολίτης Χαλκίδος κ. Νικόλαος, μετέφερε το “Άγιο Φως” από τον Τάφο του Χριστού. Παράλληλα πληροφορήθηκα ότι ο Μητροπολίτης κ. Νικόλαος πήγε στα Ιεροσόλυμα για το σκοπό αυτό, κατόπιν εντολής της Ιεράς Συνόδου. Για το λόγο αυτό ενημέρωσε το λαό της Χαλκίδας με σχετικές ανακοινώσεις στις οποίες ανέφερε περί της εντολής που του ανέθεσε η Ιερά Σύνοδος, να μεταφέρει το “Άγιο Φως” από τα Ιεροσόλυμα.

Με αφορμή το γεγονός αυτό έγραψα την 6/5/1970 προς τον Μητροπολίτη Χαλκίδος και την 11/5/1979 προς τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών κ. Ιερώνυμο με συστημένη επιστολή και με απόδειξη παραλαβής, αυτά που γνωρίζω περί του “Αγίου Φωτός” από τα συγγράμματα:

1) “ΑΤΑΚΤΑ”, Γ' τόμος, Αδαμάντιου Κοραή.

2) “ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΑ”, Π. Κολεσίδου.

3) “ΤΟ ΙΕΡΟΝ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟ”,
ιατροῦ Μοναχοῦ Χριστοφόρου (ο ἄν-
θρωπος αὐτὸς προσπαθεῖ με εὐσχημο-
τρόπο να καλύψει την ἀλήθεια).

4) “ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ” Δανδράκη
(πρῶν “Πυρσοῦ”).

5) Ἀπὸ αξιωματικὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ
στρατοῦ.

6) Ἀπὸ ιερέα τοῦ Πατριαρχείου Ἱερο-
σολύμων, γνώστη, ὡς φυσικὸ τοῦ
πράγματος, ὅτι δεν πρόκειται περὶ
Θαυματουργοῦ Φωτὸς, ἀλλὰ περὶ φω-
τὸς το οποῖο παίρνει ο Πατριάρχης ἀπὸ
αναμμένο Καντήλι, που ὑπάρχει μέσα
στον Τάφο τοῦ Χριστοῦ.

Παρακαλοῦσα στις ἐπιστολές μου να
με πληροφορήσουν ποιο ἀπ’ ὅλα ἀντα-
ποκρίνεται πρὸς την ἀλήθεια; Το πρῶ-
το, ὅτι ο Πατριάρχης παίρνει κατὰ
θαυματουργικὸ καὶ ἀόρατο τρόπο το
Φως, ἢ το δεῦτερο, ὅσα, δηλαδὴ, λένε
οι αὐτόπτες μάρτυρες;

Ο Μητροπολίτης Χαλκίδος ἀσφαλῶς
βρέθηκε σε δύσκολη θέση καὶ δεν ἀπά-
νησε. Ἡ σιγὴ ὅμως αὐτὴ, ἢ ἀν υποθέ-
σω, ἡ περιφρόνηση, δεν ἀρμόζει οὔτε
στη θέση του, οὔτε στη μὀρφωσή του,
ἀλλὰ οὔτε καὶ στο ζήλο του, ἀν διαθέ-
τει.

Ο δε Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν εἶχε την
ευγενὴ καλοσύνη καὶ με ὅλη την ἀγάπη
καὶ την εὐλικρίνεια, μου ἔστειλε την
εξῆς ἀπάντηση, 26/5/1970.

Ἀξιότιμε κ. Χαραλαμπάκη.

Εὐχαρίστως ἀπαντῶν εἰς την ἐπι-
στολήν σας, ἐπιθυμῶν να σας διαβε-
βαιώσω, ὅτι ἡ μεταφορὰ εἰς Ἀθήνας ἐκ
τοῦ Παναγίου Τάφου τοῦ Σωτήρος Ἰη-
σοῦ Χριστοῦ τοῦ “Ἀγίου Φωτὸς”, δεν
εγένετο κατ’ ἐντολήν μου, ὡς σας ἐ-
πληροφόρησαν, ἀλλὰ κατὰ παλαιὰν
συνήθειαν. Ὡς πρὸς τον τρόπον ἀφῆς
τοῦ φωτὸς αὐτοῦ ὁμολογῶ, ὅτι δεν ἔχω
εἰδικῶς ἀσχοληθῇ μέχρι τούδε.

Συγχαίρων υμᾶς, διότι ἐπιθυμεῖτε να
ελέγχετε το περιεχόμενον της πίστεως
καὶ ευχόμενος, ὅπως ο Κύριος την αυ-
ξάνη συνεχῶς.

Διατελὼ ευχέτης πρὸς Κύριον

Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ

Ὑστερα ἀπ’ ὅλα αὐτά, δεν πιστεῦω
να βρεθεῖ κανεὶς που να ἰσχυριστεῖ ὅτι
ἡ υπόθεση τοῦ “Ἀγίου Φωτὸς”, τυγχά-
νει τοσαύτης ἀθῶας λευκότητος καὶ
τηλικαύτης λευκῆς ἀθωότητος, ὅσης
ἔχει καὶ διατηρεῖ «τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν,
ὃ φωτίζει πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον
εἰς τὸν κόσμον... καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος
αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν
ἀντὶ χάριτος – το φῶς το ἀληθινὸ που
φωτίζει κάθε ἄνθρωπο, ἐρχόμενο στον
κόσμο... καὶ ἀπὸ το πλήρωμα Αὐτοῦ
ὅλοι εμεῖς λάβαμε καὶ χάρη πάνω σε
χάρη» (Ἰν.1:9, 16).

Η Τελετή του Θείου Νιπτήρος

Αγαπητέ αδελφέ,

Κατά την μυθολογία, στην Ελευσίνα της Αττικής υπήρχε ένας ληστής που έφερε το όνομα Προκρούστης. Ο ληστής αυτός λήστευε τους περαστικούς ανθρώπους. Είχε και ένα κρεβάτι πάνω στο οποίο υποχρέωνε να ξαπλώσουν αυτοί τους οποίους αιχμαλώτιζε. Και αν δεν είχαν τα ίδια μέτρα με το κρεβάτι, τους άφηνε να φύγουν. Αν ήταν μεγαλύτεροι, τους απέκοπτε το μέρος του σώματος που περίσσευε, τα πόδια ή την κεφαλή. Αν ήταν πιο μικροί, τραβούσε βίαια το σώμα τους, μέχρις ότου φτάσει το μήκος του κρεβατιού. Ο ληστής αυτός ήθελε να προσαρμόσει τους ανθρώπους στα δικά του μέτρα.

Στη μυθική αυτή διήγηση έχει την αρχή της η μέθοδος της προκρούστειας πράξης και μεταχείρισης, η οποία αποβαίνει σε βάρος, είτε ενός νοήματος, είτε ενός οργανισμού, που για να φέρουμε στα μέτρα μας τα αυξομειώνουμε κατά την αρέσκειά μας.

Η μέθοδος αυτή αρμόζει απόλυτα να την παραλληλίσω με τις αυξομειούμενες πράξεις και ενέργειες των “ειδικών ιερών”, στις οποίες παρατηρείται σε απόλυτη αναλογία η προκρούστεια μεταχείριση. Μία τέτοια μεταχείριση υπάρχει και στην Τελετή του Θείου Νιπτήρος, την οποία θα παραθέσω στο κεφάλαιο που ακολουθεί.

Ο Θεός Νιπτήρας και η Προκρούστεια μεταχείρισή του

Η Τελετή Θείου Νιπτήρα είναι άγνωστη στους περισσότερους, γιατί δεν αποτελεί λατρευτική ανάγκη ή υποχρέωση και δεν θεωρείται απαραίτητη η συμμετοχή των Χριστιανών. Γι’ αυτό η Τελετή της δεν είναι γενική. Επικράτησε να τελείται μόνο στο Πατρι-

αρχείο των Ιεροσολύμων, στη Μονή του Ευαγγελιστή Ιωάννη στο νησί της Πάτμου και σε ορισμένους άλλους τόπους. Η Τελετή αυτή έχει μεν Βιβλική θέση, αλλά προκρούστεια μεταχείριση.

Όπως είναι γνωστό, οι άνθρωποι κατά την αρχαιότητα φορούσαν σανδάλια και όπως είναι φυσικό, τα πόδια τους ήταν ακάθαρτα. Ήταν λοιπόν προφανής η ανάγκη να πλένουν τα πόδια τους, προ πάντων όταν επρόκειτο να φάνε, γιατί έτρωγαν καθημένοι, αλλά και ανακλημένοι. Στην περίπτωση δε φιλοξενίας, ο οικοδεσπότης προμήθευε το αναγκαίο νερό ή οι δούλοι του έπλυναν τα πόδια των φιλοξενουμένων (*«και στραφείς πρὸς τὴν γυναῖκα τῷ Σίμωνι ἔφη· Βλέπεις ταύτην τὴν γυναῖκα; εἰσήλθόν σου εἰς τὴν οἰκίαν, ὕδωρ ἐπὶ τοὺς πόδας μου οὐκ ἔδωκας – Και αφοῦ στράφηκε πρὸς τὴν γυναῖκα, εἶπε στον Σίμωνα: Βλέπεις αὐτὴν τὴν γυναῖκα; Εἰσήλθα σὴν οἰκίαν σου, νερό γιὰ τὰ πόδια Μου δὲν Μου ἔδωσες»* Λκ. 7:44). Αυτό ακριβώς έκανε και ο Χριστός όταν ήθελε να δώσει το ὑψιστο παράδειγμα ταπεινοφροσύνης στους Μαθητές Του και προς την Εκκλησία του μέλλοντος. Πήρε τη θέση του δούλου και έπλυνε τα πόδια των Μαθητών Του. Είναι περιττό βέβαια να αναφέρω ότι με τις σημερινές συνθήκες η πράξη αυτή του Κυρίου δεν είναι αναγκαία, γιατί η υπόδηση είναι τελειοποιημένη και οι άνθρωποι τρώνε καθημένοι κι όχι ανακλημένοι, οπότε δεν δημιουργείται στους άλλους που κάθονται μαζί στο τραπέζι κανένα πρόβλημα. Η πράξη όμως αυτή του Κυρίου είχε βαθύτερη έννοια. Το κατ’ εξοχήν αυτό παράδειγμα ταπεινοφροσύνης, μας το φύλαξε ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, στην περικοπή 13:1-16.

Η αρχέγονη Εκκλησία είχε αντιληφθεί πλήρως το νόημα της πράξεως αυτής του Κυρίου και έτσι παρατηρούμε έκδηλους τους καρπούς της ταπεινοφροσύνης στους κατά καιρούς προσεστώτες των κατά τόπους Εκκλησιών και στα μέλη τους.

Ήρθε όμως η εποχή που οι αυτοκράτορες του Βυζαντίου χορήγησαν στους προσεστώτες των Εκκλησιών προνόμια δόξας και μεγαλείου, τα οποία διέφθειραν συνειδήσεις, άλλαξαν καταστάσεις και με προκρούστειες μεθόδους αντάλλαξαν τις θεϊκές διατάξεις.

Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Μ.Β. Venvtchenko, “Ιστορία της Βυζαντικής Αυτοκρατορίας”, σελ.40-54.

«Η Εκκλησία (δια των ως άνω προνομίων) εξελίχθη σε έναν ισχυρό θεσμό... και είχε στήσει δική της τάξη και Εξουσία, τόσο πολύπλοκη και καταπιεστική, όσο και η Διοίκηση του Κράτους. Ο ανώτατος κλήρος ήταν απολύτως ανεξάρτητος από τη μάζα των πιστών και στεκόταν πάνω από αυτή. Η Εκκλησία προ πολλού είχε αποτυπώσει στην οργάνωσή της τη διοικητική ιεραρχία του Κράτους... Σκληρή έκαναν τη ζωή εκείνων που τολμούσαν να μη συμφωνήσουν με τη διδασκαλία τους... αλλά αντιθέτως, προκαλούσαν νέες αιρέσεις... Η ιθύνουσες τάξεις της Ελληνορωμαϊκής κοινωνίας, κατόρθωσαν στους χρόνους του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα, να προσαρμόσουν τον Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετέτρεψαν σε ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα, το οποίο στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα. Αλλά οι αντιπρόσωποι του κλήρου με τη μισαλλοδοξία τους και το θρησκευτικό τους φανατισμό, προέβησαν σε μεγαλύτερα άλματα από την Κυβέρνηση».

Έτσι λοιπόν οι ιερείς και οι Καλόγεροι περιόρισαν τον Οικουμενικό χαρακτήρα της ουράνιας αλήθειας που αποκάλυψε ο Θεός, μόνο στον εαυτό τους. Όπως στη συνέχεια διαμόρφωσαν το πολίτευμα της Εκκλησίας, φαίνεται ότι

πράγματι η Χριστιανική αλήθεια έπεσε στις σκοτεινές συνειδήσεις τους και έλαβε σχήμα ιδιάζον στη διάνοηση και τρόπους του σκέπτεσθαι. Η σκοτεινή επίδραση της βίας των αυτοκρατόρων, της νοθείας των ιερέων και της εκμετάλλευσης των καπήλων (ιερέων και αυτοκρατόρων), έθεσαν ιδιάζουσα σφραγίδα στη οικουμενικότητα της Χριστιανικής αλήθειας και έτσι το πλατύ πνεύμα του Χριστιανισμού και η αλήθεια του κατάντησαν σε μορφή ειδικότητας για ορισμένα άτομα. Με το μέτρο αυτό τόσο η Ρωμαϊκή όσο και η Ορθόδοξη Εκκλησία επηρεαζόμενες και από τη φιλοσοφική επίδραση των ειδωλολατρών, δεν παρέμειναν στη «διδασχία των Αποστόλων». Έτσι η μεν Ρωμαϊκή σχηματοποιήθηκε κατά τα “βαρβαρικά” ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα, η δε Ανατολική Ορθόδοξη, κατά το αρχαίο Ειδωλολατρικό Ελληνικό πνεύμα.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές αυξήθηκε μεν η δύναμη των “ειδικών ιερέων”, αλλά παράλληλα άρχισε να ελαττώνεται η ζωτική ευσέβεια της Εκκλησίας και να διαχωρίζεται το «ένα Σώμα» σε δύο, σε ανώτερη τάξη και σε κατώτερη. Και η μεν ανώτερη τάξη διατήρησε ένα φιλοσοφικό πνεύμα, η δε κατώτερη μια άγρια και απολίτιστη μοναστική δεισιδαιμονία, η οποία κατέλαβε τη θέση της ταπεινοφροσύνης των πρώτων Χριστιανών. Εξαιτίας αυτών προήλθε τρομακτική αποστασία στην Εκκλησία του Θεού. Πάντως, και οι δύο αυτές τάξεις, αν και συγγενείς, ακολούθησαν ιδιαίτερο δρόμο, μακριά από την Αποστολική γραμμή. Διατήρησαν όμως το όνομα “Χριστιανοί”, αλλά σε εισαγωγικά. Και τούτο για να εκπληρωθεί ο Λόγος του Θεού, που λέει: «*ὄνομα ἔχεις ὅτι ζῆς, καὶ νεκρὸς – ὄνομα ἔχεις ὅτι ζεις, ἀλλὰ εἶσαι νεκρὸς*» (Αποκ.3:1).

«Από αυτή την ελεεινή μεταμόρφωση γεννήθηκαν πολλές ιεροπραξίες άγνωστες στην αρχαία Εκκλησία» (Κοραής). Γνωστές και ά-

γνωστες όμως πέρασαν από την προκρούστεια μεταχείριση.

Γνωστή πράξη ήταν το πλύσιμο των ποδιών στους Μαθητές του Χριστού. Με τη συμπεριφορά Του αυτή, ο Κύριος, όπως εξήγησα ήδη, έδωσε παράδειγμα ταπεινοφροσύνης. Δεν έδωσε δείγμα πάγιας ιεροτελεστίας, ούτε είπε να πρωταγωνιστεί σ' αυτήν ο Πατριάρχης ή ο Ηγούμενος και μάλιστα με πολυτελή αυτοκρατορική ενδυμασία, ούτε είπε η πράξη να τελείται με θεατρικό τρόπο, όπως σήμερα γίνεται. Είτε έτσι είτε αλλιώς, πήραν τη γνωστή αυτή πράξη της ταπεινοφροσύνης και τη μετέτρεψαν σε μία θεατρική παράσταση για την εγωιστική προβολής τους και κατά της θρησκείας τους. Και να, πώς:

Τη Μεγάλη Τετάρτη (στην Ιερουσαλήμ) τοποθετείται στην αυλή του Ναού μία μεγάλη εξέδρα, στην οποία την επόμενη γίνεται η "Ιερά Ακολουθία του Θείου Νιπτήρος". Στη δυτική πλευρά αυτής της εξέδρας τοποθετείται ο αυτοκρατορικός – πατριαρχικός θρόνος του Πατριάρχη, ο οποίος θα πάρει τη θέση του Κυρίου, δεξιά δε και αριστερά τοποθετούνται δώδεκα μικρότεροι θρόνοι, για εκείνους τους κληρικούς, οι οποίοι θα πάρουν τη θέση των Μαθητών. Μπροστά από τον Πατριαρχικό θρόνο τοποθετείται μία επίχρυση λεκάνη με ένα δοχείο – κανάτα διακοσμημένο με πολύτιμους λίθους.

Την επόμενη, Μεγάλη Πέμπτη, τελείται από τον Πατριάρχη λειτουργία στο Ναό του Αποστόλου Ιακώβου, κατά την οποία οι ειδικά και για το σκοπό αυτό φανατισμένοι άνθρωποι του Πατριαρχείου δημιουργούν μια απολίτιστη ατμόσφαιρα, με τις βάρβαρες κραυγές τους και τα άγρια χειροκροτήματά τους ψάλλοντες – "αγρίως κραυγάζοντες" – επινίκιο της Ορθοδοξίας άσμα. Έτσι κατακεραυνώνουν την αγνότητα της "Ορθοδοξίας", προσδίδουν μία, με όλη τη σημασία της λέξεως, βάρβαρη κακοδοξία και ρίχνουν στο πεζοδρόμιο την αγιότητά της.

Μετά το πέρας της Λειτουργίας, παρατάσσονται δώδεκα κληρικοί μπροστά από την "ωραία Πύλη" του Ναού. Εκεί περιμένουν τον Πατριάρχη, τον οποίο κατόπιν ακολουθούν. Έτσι δημιουργούν μια Φαραωνική πομπή, που στη συνέχεια παίρνει τις θέσεις των θρόνων. Μόλις ενθρονιστούν, οι κολασμένοι, για να πάρουν τη θέση εκείνων που μίσησαν τους θρόνους και τα μεγαλεία, αρχίζουν με φωνή Στέντορος να ψάλλουν, σαν άλλοι Μουεζίνες, διαλογικά, ορισμένες περικοπές των Ευαγγελιστών Ματθαίου και Ιωάννη, οι οποίες αναφέρονται στα τελευταία λόγια του Κυρίου και στο πλύσιμο των ποδιών, των Μαθητών Του. Τη στιγμή δε που αναφέρονται τα λόγια του πλυσίματος των ποδιών, ο Πατριάρχης σηκώνεται από το θρόνο του και βγάζει τα αρχιερατικά – βασιλικά άμφια, εκτός από το στιχάρι (εσωτερικό φουστάνι). Παίρνει στα χέρια του τη λεκάνη και την κανάτα, και κατά τρόπο εντελώς θεατρικό, κάνει ότι δήθεν πλένει και σκουπίζει το δεξιό πόδι του καθενός.

Μου είναι δύσκολο να καταλάβω, πώς ησυχάζουν τη συνείδησή τους, εκείνοι που παίρνουν τη θέση του Κυρίου και των Μαθητών Του, όταν ο Πατριάρχης σηκώνεται από το θρόνο του προκειμένου να επαναλάβει θεατρικά την πράξη του λαμπρού παραδείγματος της ταπεινοφροσύνης του Κυρίου, πλένοντας τα πόδια των υποτεθειμένων μαθητών Του. Ο Χριστός κάθησε σε ένα θρόνο; Και αν θα έπρεπε να χρησιμοποιούσε θρόνο, είχε τη διάθεση, αφού η ψυχή του ήταν περίλυπη μέχρι θανάτου; Ή μήπως έχει την εντύπωση ο Πατριάρχης, ότι ο θρόνος του είναι όμοιος με το θρόνο του Θεού, από τον οποίο πηγάζει η φωνή με το σωτήριο μήνυμα και την οποία ακολουθούν «αστραπές και φωνές και βροντές και σεισμός;» Τα σημεία αυτά του θεϊκού θρόνου, τον παρουσιάζουν ως πηγή φωτός, σωτηρίας και δύναμης, που εντυπώνουν στο μυαλό του ανθρώπου τη

Δόξα και τη Δύναμη του Παντοδύναμου («Καὶ ὁ ἑβδομος ἐξέχεε τὴν φιάλην αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἀέρα· καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τοῦ θρόνου λέγουσα· Γέγονε. καὶ ἐγένοντο ἀστραπαὶ καὶ φωναὶ καὶ βρονταί, καὶ σεισμός ἐγένετο μέγας, οἷος οὐκ ἐγένετο ἀφ’ οὗ οἱ ἄνθρωποι ἐγένοντο ἐπὶ τῆς γῆς, τηλικούτος σεισμός οὕτω μέγας – Καὶ ὁ ἑβδομος ἄγγελος ἔχυσε τὴ φιάλη του στον αέρα: Καὶ ἐξῆλθε φωνὴ μεγάλη ἀπὸ το ναὸ τοῦ οὐρανοῦ, ἀπὸ το θρόνο, που λέει: Ἐχει γίνε”. Καὶ ἐγιναν ἀστραπές καὶ φωνές καὶ βροντές, καὶ σεισμός ἐγένετο μέγας, τέτοιος που δεν ἐγένετο ἀφ’ οὗ οἱ ἄνθρωποι δημιουργήθηκαν πάνω στη γη, σεισμός ἐστὶ, τόσο πολὺ μέγας» Αποκ.16:17-18). Ο θρόνος ὁμῶς του Πατριάρχη δεν ἔχει νὰ ἐπιδείξει σε κανένα ἀπολύτως σημεῖο θεϊκὴ προέλευση ἢ μορφή. Ἐχει νὰ ἐπιδείξει μόνο μάταιη δόξα καὶ ἀμβλεία αὐταρέσκεια. Αὐτὸς λοιπὸν εἶναι ὁ θρόνος, πάνω στον ὁποῖο χτυπᾶ πάντα δυνατὰ το σφυρὶ τῆς ματαιοδοξίας καὶ τον ὁποῖο αἰσχύνεται καὶ ἀποδοκιμᾶζει ὁ Θεός («τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – το ὑψηλὸ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἶναι βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ» Ακ.16:15).

Συνεχίζοντας ὁ Πατριάρχης “τὸ ἔργο του”, φτάνει στον υποτιθέμενο Πέτρο. Συζητᾷ μαζί του, ὅπως δῆθεν ἐγένε καὶ τὴν ἱστορικὴ ἐκείνη νύχτα, λίγο πρὶν του Μυστικοῦ Δείπνου.

«Μετά τούτο ἀκολουθεῖ στιχομυθία μεταξύ τῶν υποτιθέμενων μαθητῶν καὶ τοῦ Πατριάρχη, περὶ προδοσίας, περὶ ἀρνήσεως τοῦ Πέτρου, καὶ τῶν ἀποριῶν, οἱ ὁποῖες γίνονταν στο πνεῦμα τους ἀπὸ τα τελευταῖα λόγια τοῦ Σωτήρα, κλπ».

Στὴ συνέχεια ἀρχίζει ἡ παράσταση τῆς προσευχῆς τοῦ Κυρίου κοιμωμένων τῶν Μαθητῶν, καὶ ἀκολουθεῖ ἡ ἀπόλυση τῆς Τελετῆς.

Αὕτὴ εἶναι ἡ Τελετὴ τοῦ “Ἱεροῦ Νιπτήρος” στο Πατριαρχεῖο τῶν Ἱεροσολύμων. Ὅπως θα ἐκτεθεῖ στὴ συνέχεια,

δεν πέρασε μόνο ἀπὸ τὴ δοκιμασία τῆς προκρούστεας μεταχείρισης, ἀλλὰ καὶ τῆς κερδοσκοπικῆς ἐκμετάλλευσης.

Ὅπως τα πόδια τῶν ἀνθρώπων ἦταν ἀκάθαρτα ἀπὸ τὶς ἀκαθαρσίες τοῦ δρόμου, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο καὶ οἱ ἀκαθαρσίες τῆς κερδοσκοπίας καὶ ἐκμετάλλευσης, ἔκαναν ἀκάθαρτη τὴν Τελετὴ τοῦ “Ἱεροῦ Νιπτήρος”. Ὁ γιατρός Ἀγιορείτης Μοναχός, Χριστόφορος, γράφει στο βιβλίο του (1866) “ΤΟ ΙΕΡΟ ΛΟΙΜΟΚΑΘΑΡΤΗΡΙΟ”, σελ.88, τὰ ἐξῆς πληροφορικᾶ:

«Ἐπικρατεῖ συνήθεια νὰ πλένουν τὰ πόδια τῶν προσερχομένων προσκυνητῶν εἰς ἀνάμνηση, δῆθεν, τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπλυνε ἐκεῖνα τῶν Μαθητῶν Του, καὶ κανονισμένα πληρώνει καθένας ἐκατὸ παράδες γι’ αὐτό. Μετὰ τὴν ἀποπεράτωση τῆς ἐργασίας αὐτῆς καὶ μετὰ τὸ τέλος τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθροῦ, ὅλοι αὐτοὶ τίθενται σε γραμμὴ, καὶ πληρώνουν τοὺς ἐκατὸ παράδες, καὶ τότε τοὺς προσφέρονται λίγες σταφίδες καὶ καφέες. Ἦμουν συναριθμοῦμενος καὶ ἐγὼ μαζί με ἓναν ἱερέα Ἀγιορείτη ἀπὸ Σκήτη στὴ γραμμὴ αὐτῇ, καὶ ἐπειδὴ προτεῖναμε πτώχεια ἐναντὶ τῆς αἰτήσεως τῆς πληρωμῆς τῶν ἐκατὸ παραδῶν (μ’ ὅλο που δεν δεχτήκαμε νὰ μὲς πλύνουν καὶ τὰ πόδια), πέρασαν ἀπὸ ἐμᾶς οἱ εἰσπρακτορες, ὅλοι που ἦταν στὴ γραμμὴ ἐβλεπαν τὴν ὑπέρβαση αὐτῇ, χωρὶς ὥστόσο νὰ μᾶς δώσουν δύο σταφίδες καὶ λίγο καφέ. Παραπονέθηκα σε κάποιους ἀρχιερεῖς γιὰ τὴ διαγωγή αὐτῇ τῶν εἰσπρακτῶρων, καὶ ἄκουσα εἰς ἀπάντησιν ὅτι δεν βρίσκουν ἄλλους ἱκανοὺς γιὰ τὴν ἀναγκαία αὐτῇ υπηρεσία».

Ἡ Τελετὴ τοῦ “Ἱεροῦ Νιπτήρος” στὴ Μονὴ τῆς Πάτμου

Εἶχα τὴν ευκαιρία τὸ ἔτος 1952 νὰ παρακολουθῶ, ὡς κληρικός, τὴν Τελετὴ αὐτῇ στὴ Μονὴ τοῦ Ευαγγελιστοῦ Ἰωάννη στὴν Πάτμο. Με ἀπογοήτευσε. Ἦταν μία παρωδία, ὄχι πράξη που ἔ-

μοιαζε με εκείνη που πραγματοποίησε ο Ιησούς λίγο πριν απ τον Θείο Δείπνο. Εκεί παίζεται ένα μωροφιλοσοφικό παιχνίδι Βυζαντινής νοοτροπίας, συσχετισμένη με την καλογερική κακοτροπία και κακοδοξία, άσχετο με το πρωτότυπο, και παράξενο του Θεϊκού. Αποτελεί έναν τρόπο που ρίχνει στο πεζοδρόμιο το σκοπό και το νόημα της πράξης αυτής του θείου Λυτρωτή.

Από το ημερολόγιο της ζωής μου, θα παραθέσω λίγα γι' αυτό το μωροφιλοσοφικό παιχνίδι.

Η Τελετή άρχισε την 10^η πρωινή ώρα της Μεγάλης Πέμπτης. Εκείνοι που πήραν μέρος ήταν δώδεκα ιερομόναχοι του Μοναστηριού και ο Ηγούμενος δέκα τρεις. Ήταν μια θεατρική παράσταση. Ήπαιζαν θέατρο. Ένας, ένας ανέβαινε σε ένα μεγάλο διακοσμημένο υπόβαθρο, συνοδευόμενος και θυμιατιζόμενος με τα Ιουδαϊκά θυμιατά του τζιγκήρ τζιγκήρ θυσιαστηρίου από τέσσερις διακόνους, δύο μπροστά και δύο πίσω. Τούτο επαναλαμβανόταν μέχρι του 13^{ου} ο οποίος ήταν ο Ηγούμενος. Όλοι ήταν με τα χρυσοῦφάντά τους άμφια στολισμένοι. Ο δε Ηγούμενος με την αυτοκρατορική Ράβδο και αυτοκρατορικό Μανδύα, κάθησε σε θρόνο περιτοχιζόμενος από δύο Διακόνους.

Το διάστημα που έβλεπα τη μωροφιλοσοφική αυτή Τελετή, σκεφτόμουν, αν οι άνθρωποι αυτοί διαθέτουν μικρή έστω δόση Χριστιανικής λογικής, ή αν δικαιολογούν τη λογική τους ιδιότητα, ή αν τους απασχολεί η σκέψη: Σε περίπτωση που θα ξυπνήσει αυτός ο κοιμισμένος Χριστιανικά λαός, και θα διαπιστώσει ότι αδικούμε τη νοημοσύνη του, δεν αξίζουμε να μας θεωρήσει ως τους μεγαλύτερους εσωτερικούς εχθρούς της Εκκλησίας του Υιού του Θεού;

Η Τελετή γίνεται όπως και στην Ιερουσαλήμ, την οποία περιέγραφα, με τους Καλόγερους, οι οποίοι έπαλλαν με φωνή Στέντορος διαλογικά τις ίδιες Ευαγγελικές περικοπές. Όταν δε ο Ηγούμενος έπρεπε να πλύνει τα πόδια

των μαθητών, οι Διάκονοι, κατά Βυζαντινή νοοτροπία, του έβγαλαν τα χρυσοῦφάντα άμφια και άρχισε η παράσταση... του πλυσίματος, δήθεν των ποδιών των Καλογήρων. Δεν γίνεται πραγματικό πλύσιμο.

Ο Ηγούμενος με το ένα χέρι κρατά άπλα μία λεκάνη, χωρίς νερό, και με το άλλο ένα μεγάλο μαντήλι. Σκύβει προς τον κάθε υποτιθέμενο μαθητή και ακουμπώντας το μαντήλι στα παπούτσια του, του πλένει δήθεν τα πόδια.

Νομίζω ότι είναι ευτύχημα που δεν βγάζουν τουλάχιστον τα παπούτσια τους. Γιατί αν τα έβγαζαν και ήταν φανατικοί οπαδοί του πάτρωνά τους, αγίου Αντωνίου, «ο μηδόλως τούς πόδας απονίψας» (ο οποίος ποτέ του δεν πλύθηκε – ούτε και τα πόδια του έπλυνε ποτέ), ίσως δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν πολλοί θεατές.

Το ιερό όμως παράδειγμα της ταπεινοφροσύνης από μέρος του Ιησού, δεν έμοιαζε με αυτό που κατασκεύασαν τα εχθρικά και στείρα πνεύματα των Βυζαντινών και των Καλόγερων.

Ο Κύριος *«ἐγείρεται ἐκ τοῦ δείπνου καὶ τίθησι τὰ ἱμάτια, καὶ λαβὼν λέντιον διέξωσεν ἑαυτόν – σηκώνεται ἀπὸ το δείπνο καὶ βάζει κάπου τα εξωτερικά Του ρούχα και, αφού έλαβε μια πετσέτα, την έξωσε γύρω στον Εαυτό Του»* (Ιν.13:4). Ούτε διακόνους είχε ο Κύριος, γιατί Αυτός ήταν Διάκονος: **«οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι – δεν ήρθε για να υπηρετηθεί, αλλά για να υπηρετήσει»** (Μκ.10:45). Ούτε χρησιμοποίησε θυμιάματα και πολυτελή θυμιατήρια και της πλάνης ανόητα πειστήρια. Ούτε φορούσε χρυσοῦφάντες ενδυμασίες, γιατί, **«ποῶ τὴν κεφαλὴν κλίνῃ – πού να γείρει τὴν κεφαλῇ»** (Μτ.8:20). Ούτε έφερε Ράβδο, γιατί είπε στους Μαθητές Του: *«Μὴ κτήσησθε χρυσὸν μηδὲ ἄργυρον μηδὲ χαλκὸν εἰς τὰς ζῶνας ὑμῶν, μὴ πήραν εἰς ὁδὸν μηδὲ δύο χιτῶνας... μηδὲ ῥάβδον – Μὴν κατέχετε χρυσάφι μήτε ἄργυρο μήτε χάλκινα νομίσματα στις*

ζώνες σας· όχι σακίδιο στην οδό μήτε δύο χιτώνες... μήτε ράβδο» (Μτ.10:9-10). Ούτε φόρεσε ποτέ αυτοκρατορικό Μανδύα, γιατί ήταν πράος και ταπεινός: «μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ – μάθετε ἀπὸ Εὐμένα, γιατί πρᾶός εἰμαι καὶ ταπεινός στην καρδιά» (Μτ.11:29). Ούτε εἶχε θρόνο, γιατί ἦρθε να παρουσιάσει το λαμπρό παράδειγμα ζωῆς με πνεῦμα υψηλῆς ταπεινοφροσύνης. Καὶ ὅταν πῆγε να προσευχηθεῖ, ἦταν μόνος Του, «καὶ λέγει τοῖς μαθηταῖς· Καθίσαιτε αὐτοῦ ἕως οὗ ἀπελθὼν προσεῦξωμαι ἐκεῖ – καὶ λέει στους μαθητές: Καθίσαιτε αὐτοῦ, ὡσὸτου πάω ἐκεῖ καὶ προσευχηθῶ» (Μτ.26:36), ἐνῶ ὁ Ἡγούμενος ὅταν παίρνει τὴ θέση Του στην προσευχὴ αὐτὴ συνοδεύεται ἀπὸ δύο διακόνους, ἀκριβῶς ὅπως συνοδεύονταν ὁ Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου.

«Ὅλα δε αὐτὰ γίνονται για να αποδείξουν για πολλοστή φορά, ὅτι δεν εκπροσωποῦν Εκείνον που εἶπε: «τὸ ἐν ἀνθρώποις ὑψηλὸν βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – το ὑψηλὸ μεταξύ των ἀνθρώπων εἶναι βδέλυγμα ἐνώπιον του Θεοῦ» (Λκ.16:15). Εἰάν ἀκολουθοῦσαν Εκείνον που νομίζουν ὅτι εκπροσωποῦν, θα ἔκαναν καὶ το ταπεινὸ παράδειγμα τῆς ζωῆς Του καὶ τους τρόπους τῆς συμπεριφορᾶς Του. Στην Τελετὴ ἔδωσαν αὐτὴ τὴ μορφή για να προσελκύσουν τὴν προσοχὴ των ἀνθρώπων. Εἰξετάζοντάς ὁμως κάτω ἀπὸ τὸ φῶς τῆς κρίσεως του Θεοῦ, καὶ ζυγίζοντας τὴν προκρούστεια μεταχείρισή τῆς, στην πλάστιγγα του Θεοῦ Λόγου, βλέπουμε, ὅτι δεν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ μόνον ἓνα τρομερὸ κενό, ἓνα μεγάλο χάσμα, ἀνάξιο να κατέχει θέση στις σχέσεις του Πάνσοφου καὶ Ἁγίου Θεοῦ. Βλέπουμε για μία ἀκόμη φορά, ὅτι ἡ ιστορία των “ειδικῶν ιερῶν” εἶναι ἓνα

διάστημα θλιβερῶν γεγονότων, μέσα στα πλαίσια του Θεοῦ πολιτεύματος τῆς Ἁγίας Εκκλησίας. Ἀλλὰ αὐτὸς που ἀντιπράττει στα σχέδια του Θεοῦ, ὁ Σατανάς, γνωρίζει να χρωματίζει κατὰλληλα τις ἀνθρώπινες προσθήκες, που ἀποβλέπουν στη διασπάθιση του Θεοῦ θελήματος.

Ἔτσι, αἰφνίδια καὶ ἀπροσδόκητα πραγματοποιήσαν καὶ στην περίπτωσή αὐτὴ τὴν κατάλλαξη, με τὴν τροποποίηση καὶ μεταβολὴ τῆς ποιοτικῆς καὶ κληρονομικῆς οὐσίας των Θεῶν βλαστογενῶν ιδιοτήτων του οργανισμοῦ του Πνεύματος.

Υποσχέθηκε ὁ Θεός, ὅτι θα εξαποστείλει τους σωσμένους τῆς Ἱερουσαλὴμ στα ἔθνη, Θαρσεῖς, Φουδ καὶ Λουδ, Μοσὸχ Θοβέλ καὶ Ἑλλάδα για τὴ φήμη Του καὶ τὴ δόξα Του, προκειμένου να στρέψει «ὡς ποταμὸς εἰρήνης καὶ ὡς χειμάρρους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν – σαν ποταμὸς εἰρήνης καὶ σαν χείμαρρους φέρνοντας πάνω σε αὐτοὺς τὴ δόξα των ἐθνῶν». Ἀλλὰ ἀσφαλῶς, δεν θα εἶναι οἱ ἀπόστολοι αὐτοὶ ἀπὸ τους “ειδικούς ιερεῖς”, καὶ μάλιστα ἀπὸ ἐκείνους τῆς σημερινῆς Ἱερουσαλὴμ. Γι’ αὐτοὺς ὁ Κύριος, «ὡς πῦρ ἥξει καὶ ὡς καταιγὶς τὰ ἄρματα αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν αὐτοῦ καὶ ἀποσκορακισμόν αὐτοῦ ἐν φλογὶ πυρός... καὶ γὰρ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμόν αὐτῶν ἐπίσταμαι – σαν φωτιά θα ἔρθει καὶ σαν καταιγὶς τὰ ἄρματα Αὐτοῦ για να ἀποδώσουν με θυμὸ τὴν ἐκδίκηση Αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπιτίμηση Αὐτοῦ με φλόγες φωτιάς... Εγὼ γνωρίζω τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τους συλλογισμούς αὐτῶν» (Ησ. 66:12-23).

«Ὁ ἔχων οὖς ἀκουσάτω τί τὸ Πνεῦμα λέγει ταῖς ἐκκλησίαις – Ὅποιος ἔχει αὐτὴς ἀκούσει τι τὸ Πνεῦμα λέει στις ἐκκλησίες» (Ἀποκ.3:6)

Η Τελετή του Μεγάλου Αγιασμού

Αγαπητέ αδελφέ,

Αυτοί που μελετούν την “Γραφή της Αλήθειας”, ξέρουν, ότι από τη στιγμή που διακόπηκε η αυτάρκης ζωή, που είχε ο άνθρωπος πλησίον του Δημιουργού του, δηλαδή, από τη στιγμή της πτώσης των πρωτοπλάστων, έκανε την εμφάνισή του ένας άλλος νόμος, μέσα του, ο νόμος της αμαρτωλής τάσης. Η τάση αυτή καλλιέργησε τις απαιτήσεις της και βαθμιαία μόλυνε όλη τη φύση του ανθρώπου.

Ο θείος Αυτρωτής λοιπόν, ανέλαβε να καταστρέψει τα έργα του διαβόλου (*«εἰς τοῦτο ἐφανερώθη ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα λύσῃ τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου – Γι’ αὐτό φανερώθηκε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, για να καταστρέψῃ τα ἔργα τοῦ Διαβόλου»* Α’ Ιν.3:8) και να καλέσει τον άνθρωπο σε αγιασμό – σε μια αγιασμένη ζωή αναγέννησης. Γι’ αυτό προτρέπει ο Λόγος του Θεού τον κάθε άνθρωπο και λέει: *«Εἰρήνην διώκετε μετὰ πάντων, καὶ τὸν ἁγιασμόν, οὗ χωρὶς οὐδεὶς ὄψεται τὸν Κύριον – Εἰρήνη να ἐπιδιώκετε με ὅλους, και τον ἁγιασμό, χωρὶς τον ὁποῖο κανεὶς δεν θα δεῖ τον Κύριο»* (Εβρ. 12:14). Αυτό ήταν το έργο και η επιδίωξη της αρχέγονης Εκκλησίας. Δυστυχώς, ο Βιβλικός αυτός αγιασμός έπεσε στα χέρια των “ειδικών ιερών”, και αυτοί έκαναν το έργο τους. Τον πέρασαν από την προκρούστεια μεταχείριση.¹¹ Η δε Τελετή του ιερατικού αγια-

σμού, που δημιούργησαν εκείνοι, έδωσε τη χαριστική βολή στο έργο και τη λειτουργία του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο ανακαινίζει οντολογικά την αμαρτωλή τάση του ανθρώπου και τη μετατρέπει σε κατάσταση εγκεντρισμού, δια του οποίου ενεργείται η νέα φύση, η φύση της αναγέννησης και του αγιασμού.

Από τις Θεόπνευστες πληροφορίες λοιπόν της Ιερής Βίβλου, ξέρουμε, ότι **“αγιασμός” είναι η ψυχική μεταβολή που ενεργείται δια του Αγίου Πνεύματος, η οποία επιφέρει στον άνθρωπο φρόνημα αγαθό και διάθεση ἁγία, που σφραγίζουν πλέον όλες τις εκδηλώσεις της ζωής. Η ενέργεια αυτή του αγιασμού ονομάζεται Βιβλικά και θεολογικά “Αναγέννηση”.**

Το έργο αυτό του Αγίου Πνεύματος ανατρέπει τις αμαρτωλές τάσεις και τις μετατρέπει σε τάσεις αγίων εκδηλώσεων, χωρίς βέβαια να νομίζει κανείς, ότι ο άνθρωπος είναι δυνατόν να γίνει άγγελος ή άπταιστος. Έτσι, με την επένεργεια της εξω-κόσμιας δύναμης του Πνεύματος πραγματοποιείται η μετάλλαξη, δηλαδή, η συνεχής ποιοτική μεταβολή των βλαστογενών ιδιοτήτων του οργανισμού.

Έτσι γίνεται ικανός ο άνθρωπος να δικαιολογεί τη λογική του ιδιότητα και το χώρο που καταλαμβάνει σ’ αυτή τη σφαίρα που ζει, σαν εικόνα και ομοίωμα του Δημιουργού του· (*«ὁμοίως δὲ οὐκ ἔστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ’ ἐν πνεύματι, εἴπερ Πνεῦμα Θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δὲ τις Πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἔστιν αὐτοῦ. εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι’ ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην – Εσείς ὁμως δεν ζείτε με τη σάρκα ἀλλὰ με το Πνεῦμα, ἀν βέβαια το Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ κατοι-*

¹¹ “Προκρούστης”: Μυθικός ληστής της Αθήνας. Το λημέρι του ήταν στην Ελευσίνα. Προσκαλούσε κάθε διαβάτη να ξαπλώσει σε ένα σιδερένιο κρεβάτι, γνωστό ως “Προκρούστειος κλίνη”. Αν το θύμα ήταν ψηλό και εξείχε από το κρεβάτι, ο Προκρούστης έκοβε το περίσσιο τμήμα του σώματός του. Αντιθέτως, αν το θύμα ήταν πιο κοντό, τότε τραβούσε τα άκρα του μέχρι να φτάσουν στο μήκος του κρεβατιού.

κεί μέσα σας. Αλλά αν κάποιος δεν έχει το Πνεύμα του Χριστού, αυτός δεν είναι δικός Του. Αν όμως ο Χριστός είναι μέσα σας, αφενός το σώμα είναι νεκρό εξαιτίας της αμαρτίας, αφετέρου το πνεύμα είναι ζωή εξαιτίας της δικαίωσης» (Ρωμ.8:9-10).

Εξετάζοντας ιστορικά τον άνθρωπο κατά τις πληροφορίες της Βίβλου, βλέπουμε, ότι μετά την πτώση, «εκδηλώθηκε ρήγμα στην ομαλή συνέχιση της ζωής, πράγμα το οποίο συνετέλεσε στην καταστροφή των ανθρωπολογικών στοιχείων». Η καταστροφή αυτή επέφερε στον άνθρωπο την παρά φύση εξέλιξη. Εξαιτίας αυτής της εξέλιξης, βλέπουμε ότι όλες οι εκδηλώσεις της ανθρώπινης φύσης ενεργούνται παρά φύση. Γι' αυτό ο άνθρωπος, ενώ στη συνειδησή του καταδικάζει το κακό, δεν μπορεί να το αποφύγει. Τι σημαίνει αυτό; Την παρά φύση ενέργεια της ζωής. Το ίδιο σημειώνει και ο απ. Παύλος:

«Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ὁ νόμος πνευματικός ἐστίν· ἐγὼ δὲ σαρκικός εἰμι, πεπραμένος ὑπὸ τὴν ἁμαρτίαν. ὁ γὰρ κατεργάζομαι οὐ γινώσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω τοῦτο πράσσω, ἀλλ' ὁ μισῶ τοῦτο ποιῶ. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω τοῦτο ποιῶ, σύμφημι τῷ νόμῳ ὅτι καλός. νυνὶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ οἰκεί ἐν ἐμοί, τοῦτ' ἐστὶν ἐν τῇ σαρκί μου, ἀγαθόν· τὸ γὰρ θέλεις παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὐρίσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω. εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτὸ, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία. εὐρίσκω ἄρα τὸν νόμον τῷ θέλοντι ἐμοὶ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται· συνήδομαι γὰρ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ κατὰ τὸν ἔσω ἄνθρωπον, βλέπω δὲ ἕτερον νόμον ἐν τοῖς μέλεσί μου ἀντιστρατευόμενον τῷ νόμῳ τοῦ νοός μου καὶ αἰχμαλωτίζοντά με ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἁμαρτίας τῷ ὄντι ἐν τοῖς

μέλεσί μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος! τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου; εὐχαριστῶ τῷ Θεῷ διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν. ἄρα οὖν αὐτὸς ἐγὼ τῷ μὲν νοῦ δουλεύω νόμῳ Θεοῦ, τῇ δὲ σαρκὶ νόμῳ ἁμαρτίας – Γιατί ξέρουμε ὅτι ὁ νόμος εἶναι πνευματικός, ἐγὼ ὅμως εἰμὶ σαρκικός, πωλημένος κάτω ἀπὸ τὴν ἁμαρτία. Επειδὴ αὐτὸ που κατεργάζομαι δὲν το γνωρίζω. Γιατί αὐτὸ που θέλω, τοῦτο δὲν πράττω, ἀλλὰ αὐτὸ που μισῶ, τοῦτο κάνω. Ἀν ὅμως αὐτὸ που δὲν θέλω τοῦτο κάνω, συμφωνῶ με τὸν νόμο ὅτι εἶναι καλός. Τώρα ὅμως, δὲν κατεργάζομαι πια ἐγὼ αὐτὸ τὸ κακό, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία που κατοικεῖ μέσα μου. Γιατί ξέρω ὅτι δὲν κατοικεῖ μέσα μου, δηλαδὴ μέσα στη σάρκα μου, ἀγαθό· γιατί το να θέλω παραβρίσκεται σ' ἐμένα, ἀλλὰ το να κατεργάζομαι τὸ καλὸ, δὲν το βρίσκω. Γιατί δὲν κάνω τὸ ἀγαθὸ που θέλω, ἀλλὰ τὸ κακό που δὲν θέλω, τοῦτο πράττω. Ἀν ὅμως αὐτὸ που δὲν θέλω ἐγὼ, τοῦτο κάνω, δὲν το κατεργάζομαι πια ἐγὼ, ἀλλὰ ἡ ἁμαρτία που κατοικεῖ μέσα μου. Ἀρα, βρίσκω πὼς σ' ἐμένα που θέλω να κάνω τὸ καλὸ ὅτι κυριαρχεῖ ὁ νόμος, ὅτι σ' ἐμένα τὸ κακό παραβρίσκεται. Γιατί ευχαριστιέμαι στὸν νόμο τοῦ Θεοῦ σύμφωνα με τὸν εσωτερικό μου ἄνθρωπο, ἀλλὰ βλέπω ἄλλον νόμο στα μέλη μου, που ἀντιστρατεύεται στὸν νόμο τοῦ νοῦ μου καὶ με αἰχμαλωτίζει στὸν νόμο τῆς ἁμαρτίας που εἶναι στα μέλη μου. Ταλαίπωρος ἐγὼ ὁ ἄνθρωπος! Ποιος θα με ἐλευθερώσει ἀπὸ αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ θανάτου; Ευχαριστῶ τὸν Θεὸ μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Κυρίου μας. Ἀρα, λοιπόν, ἐγὼ ὁ ἴδιος ἀφενός με τὸ νοῦ εἰμὶ δούλος στὸν νόμο τοῦ Θεοῦ, αφετέρου με τὴ σάρκα στὸν νόμο τῆς ἁμαρτίας» (Ρωμ. 7:14-25).

Οι πληροφορίες αυτές του απ. Παύλου μάς βεβαιώνουν, ὅτι ἡ ἁμαρτία γέννησε μία ἄλλη φύση στὸν ἄνθρωπο, τὴ φύση τῆς ἁμαρτίας. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι ὁ ἄνθρωπος ἔχει διπλὴ φύση.

Βλέπουμε λοιπόν ότι ο μη αναγεννημένος άνθρωπος, το καλό δεν μπορεί να το κάνει και το κακό δεν μπορεί να το αποφύγει.

Την καταστροφή των ανθρωπολογικών στοιχείων και τη διακοπή της αυτάρκους και ομαλής συνέχισης της ζωής, γνωρίζουμε από το φαινόμενο της διακοπής, εξαιτίας του γήρατος, της ανανέωσης των κυττάρων του ανθρώπινου οργανισμού. Όπως ξέρουμε, ο άνθρωπος από το 10^ο έτος της ηλικίας του περίπου, δεν φέρει το ίδιο σώμα με το οποίο γεννήθηκε. Τα κύτταρα του οργανισμού γερνούν και ανανεώνονται με νέα. Δέκα φορές περίπου, κατά τη διάρκεια της ζωής, ανανεώνεται το σώμα, με την αντικατάσταση όλων των υλικών στοιχείων, από νέα. Παρόλα αυτά όμως και εξαιτίας της φθοράς της ύλης, και τα ανανεωμένα κύτταρα γερνούν πολύ πιο γρήγορα, όταν ο άνθρωπος φτάσει σε μεγάλη ηλικία. Τότε δεν προλαβαίνουν να ανανεωθούν τα κύτταρα και έρχεται ο θάνατος, που αποτελεί “παρά φύση” στοιχείο στη ζωή. Όταν όμως, κατά την ιατρική, ο άνθρωπος βρεθεί σε τέλειο περιβάλλον, που να μην ενοχλείται ούτε από μικρόβια, ούτε από οτιδήποτε άλλο ενοχλητικό στοιχείο, τα κύτταρα θα μπορούν να ανανεώνονται εύκολα και ο άνθρωπος θα ζει πολλά χρόνια. Ατυχώς, το τέλειο αυτό περιβάλλον δεν υπάρχει, και το οδυνηρό αποτέλεσμα είναι το μέτρο του θανάτου.

Ένα τέτοιο περιβάλλον ήταν ο Κήπος της Εδέμ, ο Παράδεισος των Πρωτοπλάστων. Μετά την πτώση, όμως, επήλθε το ρήγμα στην ομαλή συνέχιση της ζωής. Καταστράφηκαν όχι μόνο τα ανθρωπολογικά στοιχεία, αλλά επήλθε και κατάπτωση στο πνεύμα. Εξαιτίας αυτών φαίνεται πολύ καθαρά, ότι πράγματι διακόπηκε η αυτάρκους ζωή από Θεού και τη θέση της κατέλαβαν η επιθυμία της σάρκας, η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου, τα οποία δεν είναι εκ του Πατρός («ὅτι

πάν τὸ ἐν τῷ κόσμῳ, ἡ ἐπιθυμία τῆς σαρκὸς καὶ ἡ ἐπιθυμία τῶν ὀφθαλμῶν καὶ ἡ ἀλαζονεία τοῦ βίου, οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ πατρὸς – Γιατί καθετί που είναι μέσα στον κόσμο, η επιθυμία της σάρκας και η επιθυμία των οφθαλμών και η αλαζονεία του βίου, δεν είναι από τον Πατέρα» Α' Ιν.2:16).

Οδυνηρό αποτέλεσμα όλης αυτής της κατάστασης ήταν η επικράτηση των έργων της σάρκας «*ἅτινά ἐστι μοιχεία πορνεία, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζήλοι, θυμοί, ἐριθείαι, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι καὶ τὰ ὅμοια τούτοις – τα οποία είναι: μοιχεία, πορνεία, ακαθαρσία, ασέλγεια, εἰδωλολατρία, μαγεία, ἔχθρες, ἐρίδες, ζήλιες, θυμοί, φαρμακεία, διχοστασίες, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθες, ἀσεμνα γλέντια καὶ τὰ ὅμοια με αὐτά*» (Γαλ.5:19-21).

Από όλη αυτή την οδυνηρή και εκτροχιασμένη κατάσταση, ελευθερώνει τον άνθρωπο το Άγιο Πνεύμα, το Οποίο φωτίζει, καθοδηγεί, δίνει νέες τάσεις και τον ωθεί σε έργα θεάρεστα, εξαγιάζει τάσεις, σκέψεις και λογισμούς. Με άλλα λόγια· αναγεννά τον άνθρωπο. Χαρακτηριστικά είναι τα λόγια του Μεγάλου Βασιλείου: «Γιατί η παλιγγενεσία, καθώς και το ίδιο το όνομα δηλώνει, δευτέρου βίου είναι αρχή».

Ο αγιασμός όμως και η αναγεννημένη ζωή, με κανέναν άλλο τρόπο δεν πραγματοποιούνται, παρά μόνο με την απόλυτη πίστη και εκτίμηση στο απολυτρωτικό έργο του θείου Λυτρωτή. Ο Λυτρωτής Κύριος αμείβει παράλληλα την πίστη και εκτίμηση του πιστού και του χορηγεί το Πνεύμα, το Οποίο τον βοηθά στην επιθυμία της καρδιάς του να αναγεννηθεί και να αγιαστεί.

Εφόσον ο Κύριος ήρθε και ανάλαβε το πρόβλημα του ανθρώπου, δεν είναι δυνατόν ποτέ να στερήσει τον πιστό από τη Δωρεά του Αγίου Πνεύματος, γιατί μόνο έτσι γίνεται ο άνθρωπος όπως Εκείνος τον θέλει – “Τέλειο σε

κάθε αγαθό". Ότι το έργο του Πνεύματος και η αποστολή Του εξαρτάται από τη θέληση του Σωτήρα Χριστού, το λέει ο Ίδιος. Ας ακούσουμε τα λόγια Του: «τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας, ὁδηγήσει ὑμᾶς εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν· οὐ γὰρ λαλήσει ἀφ' ἑαυτοῦ, ἀλλ' ὅσα ἂν ἀκούσει λαλήσει, καὶ τὰ ἐρχόμενα ἀναγγελεῖ ὑμῖν. ἐκεῖνος ἐμὲ δοξάσει, ὅτι **ἐκ τοῦ ἐμοῦ λήφεται καὶ ἀναγγελεῖ ὑμῖν** – το Πνεῦμα της αλήθειας, θα σας οδηγήσει σε ὅλη την ἀλήθεια. Γιατί δεν θα μιλήσει ἀπὸ τον Εαυτό Του, ἀλλὰ ὅσα ἀκούσει θα μιλήσει και τα ἐρχόμενα θα ἀναγγέλλει σ' εσάς. Εκείνος Εμένα θα δοξάσει, γιατί **ἀπὸ το δικό Μου θα λάβει και θα ἀναγγέλλει σ' εσάς**» (Ιν.16:13-14).

Η πλούσια δράση του Πνεύματος στην καρδιά του πιστού εκφράζεται ἀπὸ τους Θεοκίνητους συγγραφείς ως βάπτισμα του Πνεύματος, πλήρωση, επιφοίτηση, δύναμη, ενέργεια κλπ. Όλα αυτά τα χαρακτηριστικά του Πνεύματος εκφράζουν ἓνα και το αὐτὸ μήνυμα – την ἐξω-κόσμια Δύναμη που ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος στη ζωὴ του και την ὁποία του χορηγεῖ ὁ Θεός δια του Ἁγίου Πνεύματος.

Δια του ἁγιασμοῦ προβάλλεται η ἐνέργεια και τὸ έργο του Πνεύματος, δια του ὁποίου δημιουργοῦνται νέες μορφές ζωής, σε σχέση με τα ἀμαρτωλά στοιχεία, που δημιούργησε η ἀμαρτωλὴ ἀποκοπή ἀπὸ την αὐτάρκη ζωὴ του Θεοῦ. Οι νέες αυτές μορφές της ζωής, δημιουργοῦν μία ὄντολογικά ἀνακαινιστικὴ δύναμη στον ἐσωτερικὸ ἄνθρωπο, και τα μεν ἀμαρτωλά στοιχεία ἐμβολιάζουν και μετατρέπουν σε ἁγία, τον δε ἄνθρωπο ωθοῦν «ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς, οἷς προητοίμασεν ὁ Θεός ἵνα ἐν αὐτοῖς περιπατήσωμεν – για ἔργα ἀγαθά, τα ὁποία προετοίμασε ὁ Θεός, για να περπατήσουμε σε αὐτά» (Εφεσ.2:10).

Ποιο λοιπὸν εἶναι τὸ έργο του Ἁγίου Πνεύματος; Η καταπολέμηση και ἐξουδετέρωση των ἀμαρτωλῶν στοιχείων, η ἀποκατάσταση της θεϊκῆς τάξης και η

πνευματικὴ δημιουργία μιας νέας θεάρεστης και ἁγίας ζωής. «ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἡλευθέρωσε με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας και τοῦ θανάτου – Γιατί ὁ νόμος του Πνεύματος της ζωής μέσα στον Χριστὸ Ἰησοῦ με ἐλευθέρωσε ἀπὸ τον νόμο της ἁμαρτίας και του θανάτου» (Ρωμ.8:2).

Η νέα αὐτὴ κατάσταση ἢ ἀποκατάσταση, εκφράζει την ἐπιθυμία του Κυρίου για πλούσια ζωὴ: «ἐγὼ ἦλθον ἵνα ζωὴν ἔχωσι και περισσὸν ἔχωσιν – Εγὼ ἦρθα για να ἔχουν ζωὴ, και μάλιστα περισσὴ να την ἔχουν» (Ιν.10:10).

Απὸ ὅλα αὐτὰ οδηγούμαστε στο ἀληθινὸ συμπέρασμα, ὅτι τα ἀποτελέσματα της Λειτουργίας του Ἁγίου Πνεύματος, δεν εἶναι έργο των δυνάμεων ἢ των ικανοτήτων του ἀνθρώπου, με ἔργα και ἁγιαστικά κατασκευάσματα που κάνει ὁ ἴδιος. Η ἀμαρτωλὴ φύση εἶναι μία δύναμη που δημιούργησε στον ἄνθρωπο μια δεῦτερη και ἀκατανίκητη φύση, την ὁποία μόνο η Δύναμη του Πνεύματος μπορεῖ να ἐξουδετερώσει. Ὁ ἀμαρτωλὸς ὁμως πρέπει να ἀφήσει τον Χριστὸ χωρὶς ἐπιφύλαξη να ἐργαστεῖ στην καρδιά του και να του προσφέρει τις υπηρεσίες της ὁποῖες προτίθεται να του χορηγήσει. «Εάν συντελεστεῖ ὁ δια της πίστεως ἁγιασμός, τότε ἔχουμε αὐτομάτως υγιεῖς ἐκδηλώσεις και ἄρα ἔργα καλὰ», τα ὁποία διανθίζουν την πορεία του ἀνθρώπου και κοσμοῦν την ἁγιασμένη ζωὴ του Χριστιανοῦ.

Ὁ ἀνθρώπινος ἁγιασμός ἐκτόπισε τον Θεϊκὸ

Τον Βιβλικὸ και Θεοσύστατο ἁγιασμό, δυστυχῶς ἐντόπισαν τα παπαδικὰ τερτίλια και η θεοκαπηλία τους. Όταν ὁ αὐτοκράτορας Μέγας Θεοδόσιος ἐπέβαλε την Ὀρθοδοξία με τὸ σπαθὶ του, ὅπως ὁ Μωάμεθ τὸ Κοράνι, «ἦταν πλέον ικανὴ η Ἐκκλησία, ὥστε να ἀναγκάζει να εἰσέλθουν». Τότε της κατέφερε τὸ μεγαλύτερο πλήγμα. «Οἱ ἐθνικοὶ

(τότε, μαζί με τους Ιουδαίους, πιεζόμενοι) κατά μάζες προσερχόμενοι στο Χριστιανισμό, έφεραν μαζί τους όλες σχεδόν τις εθνικές τους κακίες και πολλές κακές συνηθειές τους και έξεις, οι οποίες ήταν ξένες πρώτα και αποτροπιαστικές θεωρούμενες, λίγο-λίγο εισχωρούσαν στη Χριστιανική κοινωνία, της οποίας η όψη με αυτές εντελώς αλλοιωμένη παρουσιάζεται» (“Βιβλική Ιστοριοδογματική”, Α. Αλιβιζάτου, σελ.36). Μεταξύ των κακών συνθηθειών, ήταν και ο “νεροπονημένος αγιασμός” τον οποίο οι “ειδικοί ιερείς” πρόσθεσαν σε όλο εκείνο το συνονθύλευμα των αποτροπιαστικών ειδωλολατρικών και Ιουδαϊκών έξεων και συνθηθειών, τον οποίο, αγιασμό, ανάμιξαν με κάτι αγιαστικά μέσα των ξένων αυτών λαών. Αυτός είναι ο λόγος, που σε ορισμένες αρχαίες κατακόμβες υπάρχουν παραστάσεις, που αναφέρονται στην απολυτρωτική δύναμη του νερού (“Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια”, Α. Μαρτίνου, τόμος 1^{ος}, σελ.215). Η αντιχριστιανική και βλάσφημη αυτή προσθήκη του “νεροπονημένου αγιασμού” των παπάδων, ασφαλώς προστέθηκε από αντίδραση των Ιουδαίων, οι οποίοι έγιναν Χριστιανοί πολλοί από αυτούς, πιεζόμενοι από τα αυτοκρατορικά διατάγματα του Θεοδοσίου, όταν κατά μάζες και χωρίς επίγνωση προστέθηκαν στους Χριστιανικούς κύκλους. Επιμένω σ’ αυτό, γιατί έχω λόγους να πιστεύω, ότι η Αποστολική και Μεταποστολική Εκκλησία, ποτέ δεν δίδαξε ούτε θώπευσε μια τέτοια, ξένη προς τη διδασκαλία της Αγίας Γραφής, απολυτρωτική δύναμη του νερού.

Ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Βασ. Στεφανίδης (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, σελ.109), επιβεβαιώνει τούτο ιστορικά, και λέει:

«Οι Ιουδαίοι είχαν καθαρτικούς αγιαστικούς ραντισμούς ανθρώπων και αντικειμένων δι’ ύδατος. Για το ραντισμό του ύδατος μεταχειρίζονταν κλώνους του φυτού υσσώπου· *«ραντιείς με*

ύσσώπω, και καθарισθήσομαι – Ράντισέ με μέ ύσσωπο, και θα καθарιστώ» (Ψαλμ.50:9)... Οι Χριστιανοί εισήγαγαν αντίστοιχες ιερουργικές πράξεις, τον αγιασμό και τα εγκαίνια»

Η αναμφισβήτητη αυτή ιστορική πληροφορία μάς βεβαιώνει ότι ο παπαδικός αγιασμός είναι απομίμηση του Ιουδαϊκού. Πρώτη μαρτυρία της νόθου αυτής Τελετής του αγιαστικού ραντισμού, έχουμε μόνο από τα μέσα του 4^{ου} αιώνα. Η αρχέγονη Εκκλησία δεν ήξετε τον “αγιασμό” αυτό ή μάλλον την παρωδία του αγιασμού, γιατί οι πιστοί σέβονταν τις θεϊκές οδηγίες, *«ήσαν δὲ προσκαρτεροῦντες τῇ διδασχῇ τῶν ἀποστόλων – και επέμεναν καρτερικά συνεχώς στη διδασχῇ των ἀποστόλων»* (Πραξ.2:42).

Τότε δεν είχαν “ειδική” τάξη ιερέων, που κατασκευάζουν κατ’ απομίμηση άλλων και ξένων συνθηθειών, “αγιαστικά” και πλουτοφόρα μέσα. Τότε ζούσαν και συμπεριφέρονταν όλοι σαν ιερείς – λάτρες, λατρεύοντας Θεό χειροποίητο. Γιατί οι μεταγενέστεροι “ειδικοί ιερείς” κατασκεύασαν θεό δικό τους, χειροποίητο, τον οποίο λατρεύουν με χειροποίητα δικά τους μέσα, με τα σιδηρικά τους και τα εργαλεία τους. Αυτά όμως δεν δίνουν καμία πνευματική γνώση, και με κανέναν τρόπο δεν προσφέρουν πνευματική οικοδομή.

Από τον Ιουδαϊκό αγιασμό που ανέφερα προηγουμένως, γράφει στη συνέχεια ο Βασ. Στεφανίδης, προέκυψε και «ο αγιασμός των υδάτων» κατά την εορτή των Θεοφανείων, της 6^{ης} Ιανουαρίου.

Έτσι ο Βιβλικός αγιασμός άλλαξε μορφή και υιοθέτησε ξένο περιεχόμενο. Οι “ειδικοί ιερείς” για να δικαιολογήσουν την παράχορδη ειδικότητά τους, έπρεπε να δημιουργήσουν και “ειδικό αγιασμό”, τον οποίο κανείς άλλος δεν έχει το “δικαίωμα” να επιτελέσει. Έτσι και έγινε.

Αλλά, θα ρωτήσει κάποιος: Εξαφάνισαν το Βιβλικό Αγιασμό; Από τη θεο-

λογία, όχι. Από τη λατρευτική και πρακτική ζωή, ναι. Η θεολογία, θεωρητικά τον διδάσκει, αλλά εκκλησιαστικά η λατρευτική πράξη τον δολοφόνησε και τον έθαψε. Στη θέση του τοποθέτησαν αυτοί, που τον δολοφόνησαν, τον “νεροποιημένο αγιασμό”, της δικής τους κατασκευής. Έτσι λοιπόν “αγιασμός” έγινε μια λειτουργική πράξη από “ειδικό” αντι-Βιβλικό ιερέα με την οποία αγιάζεται το νερό στην παπαδική αγιαστούρα με ορισμένες στερεότυπες ευχές. Με το “αγιασμένο” αυτό άψυχο νερό, θέλουν να αγιάσουν κατόπιν τα έμψυχα όντα, τους ανθρώπους, για τους οποίους ο θείος Λυτρωτής παρεκάλεσε τον Αιώνιο Θεό, και είπε: *«ἀγιάσον αὐτοὺς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου· ὁ λόγος ὁ σὸς ἀλήθειά ἐστι – Αγίασε αὐτούς μέσα στην ἀλήθεια Σου· ὁ λόγος ὁ δικός Σου εἶναι ἀλήθεια»* (Ιν.17:17). Εφόσον όμως ο ιερατικός “νεροποιημένος”, ανθρώπινος “αγιασμός” δεν υπάρχει στην αλήθεια του Λόγου του Θεού, άρα, με πλαστό αγιασμό θέλουν να προσφέρουν στους ανθρώπους αγιότητα.

Ο Μεγάλος Αγιασμός

Με το όνομα “ΑΓΙΑΣΜΟΣ” συνέταξαν μία ιερατική πράξη Μεγάλου και μικρού “αγιασμού”. Και ο μεν Μεγάλος τελετουργείται μία φορά το έτος, την 6^η Ιανουαρίου, στην εορτή των Θεοφανείων, στην οποία εορτάζεται η επέτειος του Βαπτίσματος του Σωτήρα Χριστού στον Ιορδάνη ποταμό. Ο δε μικρός σε κάθε θρησκευτική εκδήλωση. Αυτός αποτελεί πλέον την εκκίνηση κάθε θρησκευτικής μορφής, κίνηση, δράση και εκδήλωση.

Η αρχέγονη Εκκλησία, που διατηρούσε την αγιότητά της μόνο από τον αγιασμό του Πνεύματος του Αγίου, αυτά τα τεχνάσματα δεν τα ήξερε. Ο Μεγάλος Αγιασμός βρήκε έδαφος στους Χριστιανικούς κύκλους τον 4^ο αιώνα, αλλά τον 5^ο αιώνα διακρίθηκε και επισημοποιήθηκε, τότε, που χάρη στους

“ειδικούς ιερείς” άρχισαν οι σκοτεινοί αιώνες να βρίσκουν έδαφος στη Χριστιανική Εκκλησία.

Η εορτή αυτή ονομάζεται και “Ημέρα των Φώτων”, γιατί την ημέρα αυτή βάπτιζαν τους κατηχούμενους και το Βάπτισμα το ονόμαζαν Φώτισμα.

Με την εορτή αυτή ήταν συνδεδεμένη και η εορτή των Χριστουγέννων, αλλά γρήγορα χωρίστηκε. Μετά το χωρισμό αυτό και κατά το 2^ο ήμισυ του 5^{ου} αιώνα, ο Μονοφυσίτης Πατριάρχης Αντιοχείας Πέτρος ο Γναφέας, «μετέθεσε την ευλογία των υδάτων των Θεοφανείων» στην παραμονή της εορτής. «Την επί των υδάτων εν τοις Θεοφανείois επίκλησιν εν τη εσπέρα γίνεσθαι».

Την παραμονή της εορτής, αυτής της εσπέρας, οι Χριστιανοί είχαν μαζί τους αναμμένες λαμπάδες, και αυτός ήταν ένας ακόμα λόγος, που ονομάστηκε τη εορτή αυτή, “Εορτή των Φώτων”.

Στο διαχωρισμό αυτό προχώρησε ο Πέτρος ο Γναφέας, για πρακτικούς λόγους, να διευκολύνει εκείνους που επρόκειτο να βαπτιστούν, και τούτο γιατί γινόταν ιδιαίτερος αγιασμός του νερού που προορίζονταν για το Βάπτισμα, από το άλλο που χρησιμοποιούσαν για να υδρευνονται. Προηγείτο ο αγιασμός του νερού για το Βάπτισμα, και οι βαπτισθέντες, αλλά και οι άλλοι Χριστιανοί περίμεναν κατόπιν να πάρουν το αγιασμένο πόσιμο νερό.

Έτσι βλέπουμε εξελισσόμενες και διακρινόμενες δύο λειτουργικές πράξεις καθαγιασμού του νερού, κατά τον 6^ο πλέον αιώνα.

Όταν ατόνησε ο αρχικός τρόπος του Βαπτίσματος των ενηλίκων και επεκράτησε ο νηπιοβαπτισμός, ο εκμεταλλευτικός σκοπός των Τελετών αυτών των “αγιασμών”, όχι μόνο δεν ατόνησε, αλλά πλούσια καλλιεργήθηκε. Μετάθεση μόνο έγινε στην ώρα της Τελετής. Από το εσπέρας μετέθεσαν την Τελετή στις πρωινές ώρες της ίδιας ημέρας. Και εφόσον δεν γίνεται πια το Βάπτι-

σμα των Χριστιανών την ημέρα των Φώτων, δεν γίνεται ούτε και ο σχετικός αγιασμός του νερού για το Βάπτισμα. Αυτό σημαίνει, ότι έπρεπε να είχε καταργηθεί η πρώτη Τελετή της ημέρας των Φώτων. Δεν την κατάργησαν όμως. Κάνουν την ίδια ακριβώς Τελετή, που γίνεται και την επόμενη. Γιατί, άραγε; Γιατί μέσω αυτής καλλιέργησαν την εύσχημη θρησκευτική ελατεία των αγιασμών των Φώτων. Κάνοντας λοιπόν τον αγιασμό μία ημέρα πριν από την 6^η Ιανουαρίου, που πρέπει να γίνεται, έχουν στη διάθεση τους οι ιερείς δύο ημέρες να περιφέρονται, “αγιαζοντας” τα σπίτια των Χριστιανών και ευσημιόνως να επαιτούν στο όνομα του Χριστού, από ανθρώπου σε άνθρωπο.

Έτσι, ο Μέγας Αγιασμός για λόγους καθαρά κερδοσκοπικούς, γίνεται δύο φορές, και για λόγους κατάπληξης του λαού, τον ονόμασαν “μυστηριώδη τελετή”. Παράλληλα ισχυρίζονται και διδάσκουν τον αμαθή λαό, ότι το νερό αυτό του “Αγιασμού”, είναι «δια τον καθαρισμόν ψυχών και σωμάτων, προς ιατρειάν παθών, προς αγιασμόν οίκων, προς πάσαν ωφέλειαν επιτήδειον». Δηλαδή, με τον “νεροποιημένο αγιασμό” κατάργησαν:

1. Το Αίμα του Ιησού Χριστού, το οποίο είναι για τον καθαρισμό ψυχών και σωμάτων («*τὸ αἷμα Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ καθαρίζει ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας* – το αίμα του Ιησού Χριστού, του Υιού Του, καθαρίζει εμάς από κάθε αμαρτία» Α' Ιν.1:7).

2. Το Όνομα και τη δύναμη του Θείου Λυτρωτή, δια των οποίων, και της προσευχής, όταν είναι θέλημα Θεού, οι ασθενείς θεραπεύονται («*εἶπε δὲ Πέτρος· Ἀργύριον καὶ χρυσίον οὐκ ὑπάρχει μοι· ὁ δὲ ἔχω τοῦτό σοι δίδωμι· ἐν τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Ναζωραίου ἔγειρε καὶ περιπάτει. καὶ πιάσας αὐτὸν τῆς δεξιᾶς χειρὸς ἤγειρε· παραχρῆμα δὲ ἐστερεώθησαν αὐτοῦ αἱ βάσεις καὶ τὰ σφυρά, καὶ ἐξαλλόμενος ἔστη καὶ περιε-*

πάτει, καὶ εἰσῆλθε σὺν αὐτοῖς εἰς τὸ ἱερὸν περιπατῶν καὶ ἀλλόμενος καὶ αἰνῶν τὸν Θεόν – Ο Πέτρος όμως είπε: Ἀργυρος και χρυσάφι δεν υπάρχει σ' εμένα· αλλά ό,τι ἔχω, αυτό σου δίνω: στο όνομα του Ιησού Χριστοῦ του Ναζωραίου σήκω και περπάτα. Και αφού τον ἔπιασε από το δεξί χέρι, τον σήκωσε. Αμέσως τότε στερεώθηκαν τα πόδια του και οι αστράγαλοι, και αναπηδώντας στάθηκε όρθιος και περπατώντας, και εισήλθε μαζί τους στον περίβολο του ιεροῦ ναοῦ, περπατώντας και πηδώντας και δοξολογώντας τον Θεό» Πραξ. 3:6-8).

3. Την ανάγκη τού να εμφανίζονται οι Χριστιανοί απευθείας ενώπιον του Θεού, για την προμήθεια του θείου ελέους («*προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν* – Ας προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό» Εβρ.4:16).

4. Την ατομική προσευχή και επίκληση του Θεού, από καθέναν, όπως ορίζει ο Κύριος, δια του “Πάτερ Ημών” («*Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, ἁγιασθήτω τὸ ὄνομά σου· ἐλθέτω ἡ βασιλεία σου· γεννηθῆτω τὸ θέλημά σου, ὡς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν ἄρτον ἡμῶν τὸν ἐπιούσιον δὸς ἡμῖν σήμερον· καὶ ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλόμενα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν· καὶ μὴ εἰσενέγκῃς ἡμᾶς εἰς πειρασμόν, ἀλλὰ ῥῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ* – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς, ας αγιαστεί το όνομά Σου· ας έρθει η βασιλεία Σου· ας γίνει το θέλημά Σου, όπως στον ουρανό έτσι και πάνω στη γη. Τον άρτο μας, τον απαραίτητο για τη ζωή, δώσε μας σήμερα. Και άφησε σ' εμάς τις οφειλές μας, όπως κι εμεῖς τις αφήνουμε στους οφειλέτες μας. Και μη μας φέρεις σε πειρασμό, αλλά σώσε μας από τον Πονηρό» Μτ.6:9-13).

Με άλλα λόγια· κατάργησαν τη “Γραφή της Αλήθειας”, και στη θέση της τοποθέτησαν την αναληθέστατη Καλογερο-παπαδική γραφή, για το εμπόριό τους και την πλάνη τους, για την οποία επιμένουν, ότι με το “αγιασμένο” νερό «αγιαζόμεθα και καθαριζόμεθα των αμαρτιών. Δια τούτο δεόμεθα του Θεού, όπως το αγιαζόμενον ύδωρ γένηται ιαματικόν ψυχών και σωμάτων και πάσης αντικειμένης δυνάμεως αποτρεπτικόν».

Με το νερό του Κατακλυσμού, κάποτε ο Θεός κατέστρεψε τον αμαρτωλό κόσμο και τα έργα του. Με το ίδιο μέσον, το νερό, σήμερα ο διάβολος προσπαθεί με σύμμαχούς του τους “ειδικούς ιερείς”, να καταστρέψει το έργο του Θεού και να ματαιώσει την αντιμετώπια του Αίματος του Σωτήρα του κόσμου. Αυτή είναι η Ορθοδοξία των πατέρων μας;

Ο Χριστός διαβεβαίωσε ότι το Άγιο Πνεύμα θα αγιάζει τους ανθρώπους. Οι ιερείς όμως αντιτάσσονται στην εντολή αυτή. Παίρνουν αρνητική, δική τους θέση και επιμένουν: «Εμείς θα δώσουμε εντολή στον Θεό να ευλογήσει το νεράκι της αγιαστούρας μας και με αυτό θα αγιαστούμε όλοι και θα αγιάσουμε».

Δεν πρέπει να παραλείψω λοιπόν να επαινέσω τη θαρραλέα... αυτή στάση των παπάδων και να ομολογήσω, ότι: «Αν ο Θεός είχε ανάγκη από διπλωμάτες, δεν θα δίσταζε να έδινε πολλά, προκειμένου να συνεργαστεί μαζί τους. Αλίμονο, για την ημέρα της κρίσεως! Τη σκέπτονται άραγε; Μάλλον, όχι, αφού δεν διαθέτουν πνευματικότητα.

Αγαπητέ Γέροντα. Ο Θεός διαβεβαιώνει: «ἐὰν τὰ δικαιώματά μου βεβηλώσωσι καὶ τὰς ἐντολάς μου μὴ φυλάξωσιν, ἐπισκέψομαι ἐν ῥάβδῳ τὰς ἀνομίας αὐτῶν – ἀν τὰ διατάγματά Μου βεβηλώσουν καὶ τὶς ἐντολές Μου δὲν τὶς φυλάξουν, θὰ ἐπισκεφθῶ με ῥάβδος τὶς ἀνομίες τους» (Ψαλμ.88:31-32).

Η Τελετή πάντως γίνεται. Ψάλλονται και διαβάζονται όσα γι’ αυτήν έχουν συνταχθεί. Και τέλος, με το σχήμα οργάνου – όπλου, όμοιο με εκείνο που δολοφόνησαν τον Σωτήρα Κύριο, το Σταυρό, ευλογούν σταυροειδώς το νερό, «βαπτίζοντας τούτον τρις, κατάγοντες και ανάγοντες, επάδοντες και ψάλλοντες, “Εν Ιορδάνη βαπτιζόμενου Σου Κύριε”, κλπ). Αμέσως κατόπιν ραντίζουν σύμφωνα με το Ιουδαϊκό έθιμο, το λαό, ο οποίος προσερχόμενος πίνει από αυτόν τον “αγιασμό”, από τον οποίο παίρνει για να αγιάσει και αυτός και το σπίτι του, αλλά και να τον τοποθετήσει ως φρουρά της οικογένειάς του και του νοικοκυριού του. Ο Χριστός κλείνεται απ’ έξω. Τι φοβερή πλάνη!

Το ευτύχημα για όλους μας είναι, ότι η ευσπλαχνία Του δεν Τον αφήνει να κουράζεται όσο κι αν στέκεται απ’ έξω και όσο κι αν περιμένει. Μας το βεβαιώνει ο Ίδιος:

«ἰδοὺ ἔστηκα ἐπὶ τὴν θύραν καὶ κρούω· ἐάν τις ἀκούσῃ τῆς φωνῆς μου καὶ ἀνοίξῃ τὴν θύραν, καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς αὐτὸν καὶ δευπνήσω μετ’ αὐτοῦ καὶ αὐτὸς μετ’ ἐμοῦ – Ἰδοὺ, ἔχω σταθεῖ μπροστά στη θύρα καὶ κρούω. Ἀν κάποιος ἀκούσῃ τὴ φωνή Μου καὶ ἀνοίξῃ τὴ θύρα, θὰ εἰσέλθω πρὸς αὐτὸν καὶ θὰ δευπνήσω μαζί του καὶ αὐτὸς μαζί Μου» (Αποκ.3:20). Τι σκέφτεστε, παπάδες, θα Του ανοίξετε; Δεν πρέπει ποτέ να ξεχνάτε, ότι με πολλούς τρόπους κλείσατε την πόρτα, τόσο σ’ Αυτόν, όσο και στους ανθρώπους που επιθυμούν να Τον πλησιάσουν. **«ὁμοίως γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφήετε εἰσελθεῖν – ἐπειδὴ εἰσερχόμενοι ἀφήετε οὐτε τοὺς εἰσερχομένους ἀφήετε νὰ εἰσέλθουν»** (Μτ.23:14).

Για να δώσουν οι ιερείς κύρος στην Τελετή του Αγιασμού, απέδωσαν τη σύνταξή του στον Μέγα Βασιλείο, επίσκοπό Καισαρείας της Καππαδοκίας. Αλλά ούτε και εδώ είπαν την αλήθεια. Σε αυτό συμφωνεί και ο Πανεπιστημι-

ακός δάσκαλος κ. Π. Τρεμπέλας, ο οποίος γράφει χαρακτηριστικά: «Το να υποθέσουμε ότι ο Μέγας Βασίλειος συνέταξε την Ακολουθία του Μεγάλου Αγιασμού, παρουσιάζεται απίθανο».

Οι κατασκευαστές του λεγόμενου αυτού “αγιασμού”, τον διαφήμισαν κατάλληλα. Είπαν και διέδωσαν, ότι την ημέρα του Μεγάλου Αγιασμού, αγιάζονται τα νερά των ποταμών και των θαλασσών. Για το λόγο αυτό ρίχνουν το σταυρό στις θάλασσες και στους ποταμούς. Και ο λαός, που οι παπάδες τον άφησαν στραβό, το πιστεύει – όχι βέβαια όλοι.

Η θάλασσα όμως αποδεικνύεται ασεβέστατη στην “αγιαστική” αυτή προσπάθεια των ιερέων, γιατί πνίγει πάντοτε και κατά τρόπο άσπλαχνο τούς ναυαγούς. Δεν μας διαφεύγει πάντως, ότι παράλληλα γίνεται και κάτι το σωστό και δίκαιο. Αυτό είναι το λουτρό που κάνουν την ημέρα εκείνη, στο Σταυρό. Όλες τις ημέρες του χρόνου οι “Χριστιανοί” βρίζουν και κατασπιλώνουν το Σταυρό με τις πιο πορνικές και βρωμερές λέξεις, οι δε ιερείς ασταμάτητα τον καπηλεύονται. Γι’ αυτό λοιπόν την 6^η Ιανουαρίου τον λούζουν και τον καθαρίζουν στους ποταμούς και στις θάλασσες. Θα ήταν προτιμότερο όμως να ονόμαζαν την εορτή της 6^{ης} Ιανουαρίου “Λουτρό–μπουγάδα του Σταυρού”, όχι εορτή του Μεγάλου Αγιασμού.

Συνέπεσε κάποτε να βρίσκεται στο Λιμάνι του Πειραιά κατά την ημέρα των Θεοφανείων – Μεγάλου Αγιασμού, ένα Τούρκικο πλοίο. Ο πλοίαρχος, βλέποντας την Τελετή του Αγιασμού και το ρίξιμο του σταυρού στη θάλασσα, είπε μπροστά σε αρκετό κόσμο: «Οι Χριστιανοί, ξέρω, ότι 364 ημέρες του έτους βλαστημούν και βρίζουν το Σταυρό και μία ημέρα του έτους τον ρίχνουν στις θάλασσες και στους ποταμούς για να τον καθαρίσουν». Η πληροφορία έρχεται από αυτόπτη μάρτυρα, τον Ε.Ρ.

Αυτές τις κρίσεις προκαλούν οι Τελετές εκείνες, που δημιουργούν μόνο

ξηρούς και άγονους θρησκευτικούς τύπους και δεν προσφέρουν γνώση. Και η θρησκεία εκείνη που σε κάθε εκδήλωσή της δεν γεννά και δεν μεταδίδει γνώσεις, είναι θρησκεία νεκρή.

Τον “Αγιασμό” της ημέρας των Θεοφανείων χρησιμοποιούν πολύ πλατειά και κατά τρόπο τελείως μαγικό. «Τον ρίχνουν σε βαρέλια, αποθήκες, ακάθαρτους χώρους, πηγάδια, δέντρα, κήπους, αμπέλια, αυλάκια, ποτάμια και στα σπίτια». Τον φυλάσσουν σε μικρά φιαλίδια “για τα δαιμόνια”. «Εισ τα παράλια μέρη θεωρούν αγιασμό και το νερό της θάλασσας, αμέσως μόλις ρίψουν το σταυρό. Το φυλάσσουν σε μπουκαλάκια για πονοκέφαλο και άλλες αρρώστιες». Με τον τρόπο αυτό συνδυάζεται η “Χριστιανική ευλογία” με την πίστη των ειδωλολατρών, οι οποίοι πίστευαν “στην καθαρτική δύναμη της θάλασσας”.

Όταν φυλάσσουν το νερό του αγιασμού σε φιαλίδια, συμβαίνει καμιά φορά να παραμείνει το νερό καθαρό, μέχρι το τέλος του έτους. Το γεγονός αυτό αποδίδουν οι ιερείς και ο αμαθής λαός, συνήθως οι γυναικούλες, σε θαύμα. Γι’ αυτό υποστηρίζουν ότι ο “αγιασμός” έχει θαυματουργική ενέργεια. Συμβαίνει πράγματι να διατηρείται το νερό αυτό, αλλά όχι πάντοτε. Γιατί μέσα στο νερό παρουσιάζεται συνήθως το λεγόμενο αιώρημα. Η διατήρηση του νερού, όταν συμβαίνει, οφείλεται κυρίως στη χημική σύστασή του, ή στο ερμητικό κλείσιμο του φιαλιδίου. Συμβαίνει όμως και τούτο: Πολλές γυναίκες που φυλάσσουν τον αγιασμό, βάζουν μέσα στο φιαλίδιο του νερού, για κάθε ενδεχόμενο, ασπιρίνες και αλάτι. Με την τέχνη αυτή, το θαύμα κατασκευάζεται. Συνέπεσε όμως επί των ημερών μου ως κληρικού ιερωμένου να διαπιστώσω μυχλιασμένο “αγιασμό”.

Το κατασκευάσμα αυτό της διατήρησης του “αγιασμού” από τις γυναίκες, μου θυμίζει το εξής περιστατικό: Μία συγγενής μου, γυναίκα, έλεγε ότι

ζύμωνε ψωμί και δεν χρησιμοποιούσε προζύμι, αλλά πάνω στο ζυμάρι έβαζε το άνθος βασιλικό που έπαιρνε από το Σταυρό της Εκκλησίας στις 14 Σεπτεμβρίου που είναι η εορτή του, και το ζυμάρι ανέβαινε, ετοιμαζόταν, σαν να είχε προζύμι. Και το γεγονός αυτό το απέδιδε σε θαύμα του βασιλικού του Σταυρού. Περίεργος εγώ για το “θαύμα”, την ρώτησα να μου πει, ειλικρινά αν πράγματι δεν χρησιμοποιεί προζύμι. Η απάντηση ήταν η εξής: «Ε... βάζω λίγο, αλλά όχι όπως πάντα και θέτω το βασιλικό πάνω στη ζύμη». Δηλαδή, “αυγό δεν ήταν, αλλά κότα το έκανε”, ή “όχι Μανώλης, αλλά Μανωλίδης”.

Εάν σήμερα ζούσε ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος θα έλεγε όσα είπε στις ημέρες του παραπονούμενος στην Αντιόχεια για τους ειδωλολατρο-ιουδαϊζοντες Χριστιανούς, ότι κατά τα τρία τέταρτα οι Χριστιανοί ήταν Ιουδαίοι και ειδωλολάτρες, και μόνο το ένα τέταρτο, ήταν Χριστιανοί.

Ο Παπαδικός “αγιασμός” «σχετίζεται μάλλον προς τις δεισδαιμονίες των Καλικαντζάρων, καθόσον αυτοί κατά το δωδεκάημερο –από των Χριστουγέννων μέχρι των Φώτων– εισέρχονται στις οικίες, συνήθως δια της οπής της καπνοδόχου... Κατά τις παραδόσεις λοιπόν του Ελληνικού λαού, οι Καλικαντζαροι φοβούνται τον “αγιασμό” και συναθροίζονται φωνάζοντας ο ένας προς τον άλλο να φύγουν: «Φύγετε να φύγουμε κι έφτασε ο τουρλόπαπας με την αγιαστούρα του και με τη βρεχτούρα του, και θα μας λερώσει».

“Καλικάντζαρους” ο λαός αποκαλεί “τα δαιμονικά” στα οποία αποδίδει μια μεγάλη δυσμορφία. Πιστεύεται ότι ήταν άνθρωποι και από την κακή τους μοίρα έγινα Καλικάντζαροι ή, «γιατί ο παπάς δεν διάβασε σωστά τα γράμματα της βάπτισής τους», κλπ. Υπάρχουν δε γυναίκες Καλικάντζαροι, Καλικαντζαρούδες, τζόβες, βερβελούδες».

Αυτή είναι η γνώση της πίστης του λαού της Ελλάδας. Συνεπώς, ο “αγια-

σμός” των παπάδων είναι πολύ κατάλληλος να θωπεύει και να ζωογονεί αυτές τις τερατώδεις δεισδαιμονίες.

Με το “αγιαστικό” λοιπόν νερό συνδυάζεται απόλυτα η ειδωλολατρική λατρεία και πίστη της αρχαιότητας των ειδωλολατρικών χρόνων «επί του ύδατος, η λατρεία του οποίου υπήρχε σε όλους τους λαούς».

Στη Βυζαντινή εποχή οι παπαδοκαλόγεροι “ανακάλυψαν” πολλές αγιαστικές πηγές. Εκεί οικοδόμησαν και ναούς για να γίνει πιο ασφαλέστερη η εκμετάλλευση του αγιάσματος. Τέτοιες θαυματουργικές αγιαστικές πηγές είναι το “αγίασμα των Βλαχερνών”, του αγίου Φωτεινού «ένδα η μαρμαρίνη εικόν της Θεοτόκου, εκ των χειρών της οποίας εκχύνεται το αγίασμα», της “Ζωοδόχου Πηγής”, «του Σωτήρος φιλανθρώπου, κλπ». Δηλαδή, στα μέρη αυτά υπάρχουν βρυσούλες και το νερό τους εκμεταλλεύτηκαν οι κάπηλοι ιερο-παπάδες ως θαυματουργικό και το ονόμασαν “αγίασμα”. Έτσι δημιούργησαν παραπλανητικά προσκυνήματα εκμεταλλευόμενοι την άγνοια του Λαού. Παρόμοιο “αγίασμα” χρησιμοποιούν και οι Αναστενάρηδες πυροβάτες.

«Το αγίασμα έχει συνήθως έναν άγιο προστάτη... και εκτυλίσσονται λατρευτικά έθιμα στη γιορτή του. Λέγεται τότε (σ. σ. ψευδώς), ότι το νερό το βρήκε ο άγιος με θαυματουργικό τρόπο ή ότι παριστάνει το δάκρυ του, όταν ασκήτευε... Υπάρχει συνήθως (σ. σ. ειδωλολατρική) δοξασία, για τους προσκυνητές, ότι (πριν πείς αγίασμα), χρειάζεται προηγουμένως κάτι να ρίξεις στο αγίασμα. Πιθανόν αυτό να το διέδωσαν οι εμπορευόμενοι το αγίασμα για να ρίχνουν οι προσκυνητές χρήματα. Προς δυστυχία τους όμως, ο λαός τον οποίο άφησαν τυφλό, ή δεν αντιλήφθη το σκοπό τους, αντί χρημάτων ρίχνουν μία κλωστήσα ή μία φουρκέτα ή ένα κουμπί, ενώ παλαιότερα ήταν απαραίτητο να γίνει κοντά στο νερό θυσία προβάτου ή πετεινού – του ζώου που θα φα-

γωθεί στη γιορτή» (“Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια”, Α. Μαρτίνου, τόμος 1^{ος}, σελ.-218).

Οι ειδωλολατρικές αυτές ενέργειες των παπάδων μου φέρνουν στη μνήμη το εξής περιστατικό: Ένας Χριστιανός κάλεσε τον ιερέα στον τάφο του πατέρα του, για να του κάνει τρισάγιο. Μέχρι να τελειώσει το τρισάγιο έψαχνε τις τσέπες του ο Χριστιανός, για να δώσει στον ιερέα την αμοιβή του. Δυστυχώς δεν είχε μαζί του χρήματα. Πίστευε όμως ότι κάτι έπρεπε να δώσει στον ιερέα, “για να πιάσει το τρισάγιο”. Με αστραπιαία ταχύτητα έστριψε το κουμπί από το σακάκι του, το έκοψε και το έδωσε στο απλωμένο χέρι του παπά. Ο

άνθρωπος αυτός σκέφτηκε ως εξής, όταν αντί χρημάτων ετοίμασε να δώσει το κουμπί, ότι αφενός μεν θα του έδινε κάτι, αφετέρου δε ίσως δεν θα γινόταν αντιληπτός, επειδή ο παπάς βιαζόταν να κάνει περισσότερα τρισάγια. Δυστυχώς για τον πελάτη, ο ιερέας ήταν εξασκημένος και κατάλαβε αμέσως την απάτη. Σήκωσε απειλητικά το χέρι του και είπε στον πελάτη του: «Βρε ρουφιάνε, τι είναι αυτό που μου δίνεις;» Ο πελάτης εξήγησε στον ιερέα τη σκέψη του, ότι δηλαδή, όπως πίστευε, “το τρισάγιο δεν θα έπιανε”, αν δεν του έδινε κάτι από πάνω του, εφόσον δεν είχε χρήματα μαζί του.

Ο Μικρός Αγιασμός

Αγαπητέ αδελφέ,

Πολλά είναι τα παπαδικά καμώματα και τα ανώμαλα στοιχεία, τα οποία δικαιολογούν την αγανάκτηση του Αδამάντιου Κοραή, ο οποίος είπε χαρακτηριστικά: **«Από τούτη την ελεεινή μεταμόρφωση, γεννήθηκαν πολλές ιεροπραξίες άγνωστες στην αρχαία Εκκλησία»**. Μια τέτοια άγνωστη για την αρχέγονη Εκκλησία, Τελετή, θα παρουσιάσω σ' αυτό το κεφάλαιο.

Το γεγονός ότι ο Μεγάλος Αγιασμός θεσπίστηκε να τελείται μία φορά το έτος, την 6^η Ιανουαρίου, παρουσίασε την ανάγκη της ύπαρξης άλλου μικρότερου, τον οποίο θα μπορούσαν οι ιερείς να τελούν σε κάθε καιρό και χρόνο. Πολύ νωρίς, μετά τη διαμόρφωση του Μεγάλου Αγιασμού, έκανε την παρουσία του και ο Μικρός Αγιασμός. Ο Μεγάλος γέννησε τον Μικρό, όπως ο Αμιναδάβ γέννησε τον Ναασών.

«Η αγιαστική αυτή Τελετή γίνεται ομοίως προς ίαση νόσων ψυχής και σώματος και προς αποτροπή πάσης αντικείμενης δυνάμεως». Επὶ του σημείου τούτου, ισχύουν όσα έγγραφα προηγουμένως περί του Μεγάλου Αγιασμού, ότι κατάργησε την ιλαστήρια δύναμη του Αίματος του Λυτρωτή, το Όνομά Του και τη Δύναμή Του, την ατομική επίκληση του Θεού και την ανάγκη της απευθείας επικοινωνίας του ανθρώπου με τον Θεό. Γιατί αν πιστέψουμε ότι ο “νεροποιημένος” παπαδικός “Αγιασμός” θεραπεύει την ψυχή και το σώμα, και ότι αποτρέπει κάθε πειρασμό, είναι εντελώς περιττή η αξιολογία του Αίματος του θείου Λυτρωτή, η αναζήτηση του ελέους του Θεού. Η θέση αυτή του “Αγιασμού”, καταργεί επίσης και τα Μυστήρια, τα οποία έθεσαν ως “Μέσα της Χάριτος”.

Αν ο άνθρωπος θεραπεύεται, σώζεται και αγιάζεται στην ψυχή και στο σώμα με τον “αγιασμό” των ιερέων, σε τι του χρειάζονται τα Μυστήρια; Ή αν ο άνθρωπος λυτρώνεται, αγιάζεται και αναγεννιέται με τα Μυστήρια, σε τι τον εξυπηρετεί ο Αγιασμός;

Ιερείς και Ιεράρχες. Τι απ' όλα αυτά πρέπει να πιστέψει το αμαθέστατο ποιμνιό σας; Τα Μυστήρια ή το “νεροποιημένο αγιασμό” σας; Αλίμονο! Το ένα καταργεί το άλλο. Μέχρι τότε θα σας ανέχεται ο Θεός;

Δεν σας απασχόλησε ποτέ, γιατί απομακρύνονται τα μέλη της Ορθοδόξου Εκκλησίας και δημιουργούν άλλες πνευματικές εστίες, τις οποίες ονομάζεται “αιρέσεις;” Δεν ικανοποιούνται με τα παπαδικά καμώματα, μελετούν το θέμα με το Φως της Αγίας Γραφής και διαπιστώνουν τη μεγάλη απόσταση που υπάρχει μεταξύ της θείκης γραμμής και των “ειδικών ιερέων” με τα τεχνάσματά τους. Από τη μελέτη τους πείθονται ότι δεν μπορούν να λατρεύουν έναν αληθινό Θεό σε ένα εκκλησιαστικό πολίτευμα, με θεσμούς και καταστάσεις, που κατά τα τρία τέταρτα είναι ανθρώπινα κατασκευάσματα και ξένα του Χριστιανισμού στοιχεία. Αδυνατούν λοιπόν να συνταυτιστούν και να συνδυάσουν τα ανθρώπινα τεχνάσματα με τη θρησκεία του Ιησού, την «λογικὴν λατρείαν» (Ρωμ.12:1), και το «λογικὸν ἄδολον γάλα» (Α' Πέτρ.2:2). Για το σκοπό αυτό δημιουργούν άλλες πνευματικές εστίες, τις οποίες εσείς σας εκφράζετε με τις προσφιλείς σας εκφράσεις, “αιρέσεις”, “κακοδοξίες” κλπ.

Οι παπαδικές Εκκλησίες είναι πάντα πρόθυμες να κατηγορήσουν και πολλές φορές με χυδαίες φράσεις, κάθε ξένη απ' αυτούς κίνηση. Δεν είναι όμως ποτέ πρόθυμες να διορθώσουν τον εαυτό

τους και τα λάθη τους, για να σταματήσουν από μόνες τους και αυτομάτως οι “αιρέσεις”.

Ο Μικρός Αγιασμός γίνεται και ιερατικά τελείται με ειδική Τελετή στην οποία άδονται και ψάλλονται ύμνοι παρακλητικοί προς την Παναγία, που αναφέρονται στον “καθαρισμό ψυχής και σώματος”. Οι παρακλήσεις των ύμνων αυτών, «διαδηλούν την πεποίθηση των προσευχομένων επί τη αρραγή προστασίαν της Θεοτόκου». Η όλη ακολουθία των παρακλητικών αυτών ύμνων προς την Παναγία, με τους οποίους ζητούν βοήθεια, προστασία, έλεος, ευσπλαχνία, σωτηρία κλπ. απέχουν τόσο από το νόημα της Αγίας Γραφής και της Αποστολικής Παραδόσεως, όσο απέχει ο ουρανός από τη γη, ο λαμπερός ήλιος με το βαθύ σκοτάδι.

Με το σεβασμό που διατηρούσε η Αρχέγονη Εκκλησία στη θείκη Γραμμή και πιστεύοντας στη πληροφορία του Ιδρυτή της, ότι Αυτός και μόνο μπορεί να είναι μαζί της «πάσας τὰς ἡμέρας», τελούσε όλες τις εκδηλώσεις της, προσευχές, δεήσεις, παρακλήσεις, τελετές προς τον Θεό, μόνο δια του Ιησού Χριστού, του μόνου Μεσίτη και Λυτρωτή. Γιατί μόνο Εκείνος έχει το αιώνιο πρόνομο να είναι πανταχού παρών, πάνσοφος, παντοδύναμος και καρδιογνώστης. Αλλά εκτός αυτού, ο Θεός όρισε ειδικό Μεσίτη Έναν, ως ενδιαμέσο στοιχείο μεταξύ Θεού και ανθρώπων, τον Ιησού Χριστό, τον Οποίο κάθησε σε εξαιρετική θέση θείκης εύνοιας στα δεξιά του θρόνου Του για να μεσιτεύει για εμάς: «ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν – ο Οποῖος καὶ μεσιτεύει γιὰ μας» (Ρωμ.8:34), «κατὰ τὴν ὁμοιότητα Μελχισεδέκ ἀνίσταται ἱερεὺς ἕτερος – κατὰ τὴν ὁμοιότητα του Μελχισεδέκ ἀναδείχεται ἄλλος ἱερέας» (Εβρ.7:15). «εἷς γὰρ Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – γιὰτὶ ἕνας Θεός ὑπάρχει, ἕνας καὶ μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς» (Α' Τιμ.2:5).

Όταν λοιπόν αυτά ορίζει ο Λόγος του Θεού, η Εκκλησία οφείλει να τα σεβαστεί; Ασφαλώς, ναι! Η Αρχέγονη Εκκλησία τα σεβάστηκε. Αλλά όταν αντί του Χριστού που έχει **το μοναδικό δικαίωμα** της Μεσιτείας και της βοήθειας, η Εκκλησίες Ανατολική και Δυτική, παρατάσσουν πλήθος άλλων μεσιτών, μεταξύ η Παναγία, σέβονται τον Θεό; Ασφαλώς, όχι! Άρα, και με την Τελετή του Μικρού Αγιασμού ασεβούν, αντί να αγιάζουν και να ευλογούν. Ασεβούν απευθείας προς τις θείκες διατάξεις που εκτός των άλλων ορίζουν: «οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν ὑπάρχει σε κανέναν ἄλλο ἢ σωτηρία· γιὰτὶ οὔτε ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸν, που να ἔχει δοθεῖ μεταξύ των ἀνθρώπων, με τὸ ὁποῖο να πρέπει εμεῖς να σωθούμε» (Πραξ.4:12).

Σαφέστατη είναι η Πρόσκληση του Κυρίου, με την οποία καλεῖ όλους **μόνο προς τον Εαυτό Του**: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ' Εμένα ὅλοι ὅσοι κουράζεστε καὶ εἰστε φορτωμένοι, κι Εγὼ θα σας ἀναπαύσω» (Μτ. 11:28).

Με τον Μικρό Αγιασμό όμως, οι ιερείς αντιτάσσονται στην πρόσκληση αυτή του Κυρίου και προτρέπουν τους Χριστιανούς να προτιμήσουν την Θεοτόκο, δηλαδή, την Μητέρα του γιατρού, όχι τον γιατρό. Γι' αυτό ψάλλουν τα παρακάτω:

«Τῇ Θεοτόκῳ εκτενῶς νυν προσδράμωμεν ἀμαρτωλοὶ καὶ ταπεινοὶ καὶ προσπέσωμεν ἐν μετανοίᾳ κρᾶζοντες ἐκ βάθους ψυχῆς· Δέσποινα, βοήθησαν ἐφ' ἡμῖν σπλαχνισθεῖσα σπεύσον, ἀπολλύμεθα ὑπὸ πλῆθους πταισμάτων. Μη ἀποστρέψης σοὺς δούλους κενοῦς· σε γὰρ καὶ μόνῃν ἐλπίδα κεκτήμεθα». – «Παρθένε σῶζε τοὺς Σε μεγαλύνοντας... Παντὸς κινδύνου ρύσαι τοὺς

ικέτας σου... προστασία του κόσμου, Πανάμωμε». – «Επί σε μου τας ελπίδας ανεθέμην, Θεοτόκε· σώσον τας πρεσβείας σου και δώρησάι μοι πταισμάτων την άφεσιν». – «Λύτρωσόν με του πυρός του αιωνίου, και βασάνων των αποκειμένων μοι, Θεογεννήτορ, όπως μακαρίζω σε». «Νοσημάτων και παντοίων αλγηδόνων και κινδύνων ημάς ελευθέρωσον, τη ιερά σου σκέπη καταφεύγοντας». – «Τις προστρέχων τω Ναώ σου, Θεοτόκε, ου λαμβάνει ταχέως την ίασιν, ψυχής ομού τε και σώματος, Άχραντε;» – «Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε μη αστοχήσωμεν· ρυσθείημεν δια σου των περιστάσεων· συ γαρ η σωτηρία του γένους των Χριστιανών».

Παρόλα αυτά όμως, όπως φαίνεται δε και από τα κείμενα, δεν έχουν οι ιερείς εμπιστοσύνη στην Παναγία ότι θα τους λυπηθεί, και γι' αυτό επικαλούνται και τις μεσιτείες των Αγγέλων, του Βαπτιστή Ιωάννη και των Αγίων Αναργύρων. Ξεχνούν όμως, ότι οι Άγιοι Ανάργυροι, δεν θα θελήσουν ποτέ να συνεργαστούν μαζί τους, γιατί οι παπάδες που τους επικαλούνται είναι αργυρώνητοι, φιλοχρήματοι, και μεταξυ αναργύρων (ανθρώπων χωρίς αργύρια) και αργυρώνητων λεφτάδων, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει ποτέ επαφή και συνεργασία.

Νομίζω ότι χρειάζεται μεγάλη δόση ασέβειας και πλήρης αποστασία, σε εκείνον που ξέρει τη θεϊκή Γραμμή, για να δεχτεί και να υιοθετήσει τους “αγιασμούς” αυτούς και τις παρακλήσεις, γιατί αποτελούν άπελλη [*χωρίς ελπίδα*] ελπίδα, μάταιη και άκαρπη ικεσία, μώμο και ασέβεια κατά της Αγιοτάτης Μητρός του Κυρίου. Σε καμία απολύτως περίπτωση δεν την υπέδειξε ο Χριστός, αλλά ούτε εκείνη τον εαυτό της, ως τη μόνη ελπίδα σωτηρίας, ούτε δόθηκε από τον Θεό το προνόμιο να σώζει ή να μεσιτεύει άλλο πρόσωπο αγίου ή προφήτη παρά μόνο το όνομα του Δυ-

νάμενου Ιησού Χριστού («τούτω πάντες οί προφήται μαρτυροῦσιν, ἄφεσιν ἁμαρτιῶν λαβεῖν διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ πάντα τὸν πιστεύοντα εἰς αὐτόν – Γι' Αὐτόν μαρτυροῦν ὅλοι οἱ προφῆτες ὅτι καθένας που πιστεύει σ' Αὐτόν θα λάβει ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν μέσω τοῦ ὀνόματός Του» Πραξ.10:43). Το αληθινό συμπέρασμά μας λοιπόν είναι ότι όλα αυτά δεν έχουν Αποστολική προέλευση. Επομένως απορρίπτονται. Δεν εγκρίνονται «υπό των Αποστόλων και των προφητών». Άρα και ο Μικρός Αγιασμός σας είναι υπό την αποδοκιμασία του Θεού. Απορώ λοιπόν πώς δεν επαναστατεί η ψυχή σας.

Όταν ο Κύριος απευθύνει την πρόσκλησή Του και λέει: «*Δεῦτε πρὸς με πάντες – Ελάτε σ' Εμένα ὅλοι*», δεν εννοεί, ελάτε και προς την Μητέρα Μου, ή σε κανέναν άλλο άγιο ή αγία. Επιβεβαιώνοντας την πρόσκλησή Του, τονίζει: «*τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – αὐτόν που ἐρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω ἔξω*» (Ιν.6:37).

Εάν δεχτούμε τις παρακλήσεις αυτές προς την Παναγία, αυτομάτως παραμερίζεται ο Χριστός και η ιλαστήρια θυσία Του.

Τέλος, αφού ο ιερέας ψάλλει την ακολουθία του Μικρού Αγιασμού, παίρνει στα χέρια του το Σταυρό, τον οποίο βουτά μέσα στο νερό της παπαδικής αγιασούρας (λέγε “παραδοσακούλας”), και ψάλλει: «Σώσον ο Θεός τον λαόν Σου... νίκας τοις βασιλεύσι κατά βαρβάρων δωρούμενο, κλπ». Τον ύμνο αυτό συνέταξαν στα Βυζαντινά χρόνια οι αρχιερείς για να κολακεύσουν τους Αυτοκράτορες, οι οποίοι με το σπαθί τους, στους βοήθησαν να δημιουργήσουν την “ειδική” θέση που κατέχουν μέχρι σήμερα.

Με τον τρόπο αυτό γίνεται ο Μικρός Αγιασμός και με το νερό του ραντίζει και “αγιάζει” ο ιερέας τα σπίτια, τα χωράφια και τους παραβρισκόμενους αφελείς και απροσγείωτους ανθρώπους.

Στο νερό αυτό του Μικρού Αγιασμού αποδίδουν μικρότερη αξία, από το νερό του Μεγάλου Αγιασμού. Πάντως, ο Μικρός Αγιασμός αποτελεί, όπως ήδη ανέφερα, το ξεκίνημα κάθε θρησκευτικής εκδήλωσης και τον αγιασμό των έργων και άλλων ανθρωπίνων προσπαθειών. Για το λόγο αυτό, ο Αγιασμός αυτός γίνεται στις θεμελιώσεις των σπιτιών, στα σχολεία κατά την έναρξη των μαθημάτων, στα εγκαίνια Καταστημάτων, θεάτρων, Κινηματογράφων και στις αρχές κάθε μήνα στα σπίτια. Έτσι αντικαθιστούν τις νεομηνίες των Εβραίων, για τις οποίες οργισμένος ο Θεός, είπε: **«τὰς νομηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἐορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου – τις νεομηνίας σας και τις γιορτές σας μισεῖ ἡ ψυχὴ Μου»** (Ησ.1:14). Την οργή όμως του Θεού δεν φοβούνται οι παπάδες, γιατί η δικής τους οργή έχει μεγαλύτερη δύναμη, με την οποία αφορίζουν τους εχθρούς τους και αφήνουν αδιάλυτα τα πτώματά τους για να μεταδίδουν μεγαλύτερη ευχέρεια στην πτωμαΐνη, αντί του πραγματικού αγιασμού.

Ο απευδής Λόγος του Θεού, αναφορικά με το θεϊκό αγιασμό τον οποίο πρέπει όλοι να σέβονται και να εκτιμούν οι Χριστιανοί, σημειώνει τα εξής: **«ἡγιασμένοι ἐσμὲν διὰ τῆς προσφορᾶς τοῦ σώματος Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐφάπαξ – εἴμαστε αγιασμένοι μέσω της προσφοράς του σώματος του Ἰησοῦ Χριστοῦ μια φορά για πάντα»** (Εβρ.10:10). Αυτή είναι η Ορθοδοξία των πατέρων μας. Αυτά λέει ο Λόγος του Θεού. Εσείς οι

παπάδες λέτε τα εντελώς αντίθετα, γιατί δεν υπηρετείτε θεϊκή αποστολή.

Η Αγία Γραφή επίσης σημειώνει: **«καλὸν γὰρ χάριτι βεβαιοῦσθαι τὴν καρδίαν – Γιατί είναι καλό με χάρη να ενισχύεται ἡ καρδιά»** (Εβρ.13:9). Άρα, οι παπαδικοί “αγιασμοί” παραμερίζονται ως “νεροποιημένοι”, γιατί δεν μεταδίδουν τη Χάρη, δεν εμπνέουν την καρδιά και δεν οικοδομούν την πίστη.

Είναι πολύ λυπηρό το γεγονός ότι οι παπάδες συνήθισαν τους ανθρώπους να αγαπούν μόνο εκείνα που μπορούν αισθητά να βλέπουν και να αφοσιώνονται σε εκείνα που μπορούν να παρατηρούν, και τα οποία ανταποκρίνονται στις αισθήσεις τους. Αυτά τους μάθατε να τους ικανοποιούν, γιατί με ψευδαισθήσεις πλαισιώνονται και με απατηλές υποσχέσεις στολίζονται. Η καθαρή και αμείωτη όμως πίστη μπορεί «να βλέπει τον αόρατο και να καρτερεί» τη Χάρη, το έλεος και τον αγιασμό, από την Παρουσία του Παντοδύναμου και Αιώνιου Θεού, δια του Πνεύματος του Αγίου.

Ο αγιασμός ποτέ δεν γίνεται με τη χρυσοφόρο της παπαδικής αγιαστούρας εργασία, αλλά από τη Χριστοφόρο του θείου Λυτρωτή ευλογία.

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι οι Εκκλησίες «υπήρξαν ενεργητικά απασχολημένες με το εργαλείο στο χέρι, κατασκευάζοντας με τη δική τους την τέχνη χαράζοντας σχέδια και τρόπους, τον έναν κατόπιν του άλλου, με τρόπον ώστε, σήμερα δεν βρίσκουμε πλέον ουδεμία αναλογία μεταξύ εκείνου που βλέπουμε και του άλλου που στο Λόγο του Θεού διαβάζουμε.

Η Τελετή της Παρακλήσεως

Οι υπερβασίες της Παπικής Εκκλησίας ώθησαν τον Τσέχο θεολόγο Ιωάννη Χούσιο, να αγωνιστεί εναντίον της. Εξαιτίας της μεταρρυθμιστικής του κίνησης συνελήφθη και αφού βασανίστηκε αρκετούς μήνες από τους ιερείς, κατόπιν τον έκαψαν ζωντανό, το έτος 1414. Πριν από τον οικτρό θάνατό του, είπε τα εξής: «Μολονότι η Χήνα (“Χους” σημαίνει Χήνα) είναι ένα οικιακό, ειρηνικό πτηνό και η πτήση της δεν διαρκεί για πολύ στον αέρα, εντούτοις με τους μόχθους της πέταξε υψηλότερα από τα άλλα πτηνά, τα οποία πετούν με περισσότερο θάρρος προς τον ουρανό και υπερέβαλε την πορεία τους με ακόμη περισσότερη δύναμη. Αντί της ασθενούς Χήνας, η αλήθεια θα αποσταλεί με αετούς και με τους έχοντες οξυδερκείς οφθαλμούς γύπες».

Είναι πολύ χαρακτηριστική η δήλωση αυτή του μάρτυρα της αλήθειας Ιωάννη Χούσιου, για την αλήθεια που υποστηρίζω και εγώ και τις ιερατικές υπερβάσεις που εκθέτω. Και εγώ, δεν είμαι τίποτε άλλο, παρά ένα μικρό πτηνό, με αδύνατη πτήση. Πιστεύω όμως ότι οι αλήθειες που υποστηρίζω θα πετάξουν με τα φτερά των Αετών και θα συνεχίσουν την πτήση τους, γιατί τα φτερά αυτά είναι μεγάλης αντοχής. Την πραγματικότητα αυτή θα υποδείξω με την εξέταση της...

Τελετής της Παρακλήσεως προς την Παναγία

Η Τελετή αυτή, γέννημα των “αποστόλων του σκότους” (μετά τον 10^ο αιώνα) και δημιούργημα εκείνων που αγνοούν την Αλήθεια του Ευαγγελίου και το πολίτευμα της Αρχέγονης Εκκλησίας, είναι προσφιλέστατη ακολουθία σ’ αυτούς που δεν σχετίζονται με τα θεϊκά μηνύματα. Η Τελετή αυτή της

Παρακλήσεως θεωρείται αναγκαία για τη θεραπεία των αρρώστων, των ψυχασθενών, για την απομάκρυνση των πειρασμών και δαιμονικών ενεργειών, για τη χειραγωγήση από την Παναγία των ξενιτεμένων, των στρατιωτών και για όλες γενικά τις ανθρώπινες ανάγκες. Κατά τη διάρκεια της Τελετής αυτής, “οι πιστοί” δοξολογούν την Παναγία, ασπάζονται την εικόνα της, και παρόλο ότι η αυθυποβολή εξασκεί την επιρροή της, δεν αισθάνονται καμία ανακούφιση. Γιατί άραγε; Μήπως η Παναγία ακολουθεί τη γραμμή του Νίτσε και είναι «σκληρή προς τους αδυνάτους;» Ασφαλώς, όχι! Αλλά επειδή δεν είναι πανταχού παρούσα, δεν ξέρει τις παρακλήσεις των ικετών της και τις ικεσίες “των δούλων της”.

Πώς όμως, και με πιο τρόπο θα ερχόμαστε σε επαφή και επικοινωνία με τον Θεό προκειμένου να Του ζητήσουμε τη βοήθειά Του, αφοί η Παναγία δεν είναι:

1. Πανταχού παρούσα,
2. Δεν είναι παντογνώστης – καρδιογνώστης,
3. Δεν είναι πάνσοφος,
4. Δεν έχει δικαίωμα μεσιτείας, και
5. Οι παρακλήσεις που γίνονται στο όνομά της είναι μάταιες;

Εδώ ακριβώς βρίσκεται το λεπτό σημείο του θέματος: Η παρεξήγηση της Πρόνοιας του Θεού προς τον άνθρωπο, και η παραγνώριση της θέσεως του Λυτρωτή, ως εκπροσώπου και εγγυητή του ανθρώπινου γένους, ενώπιον του Θεού.

Από εκείνα που η “Γραφή της Αλήθειας” αναφέρει, πληροφορούμεθα χωρίς καμία δυσκολία, ότι «ο θείος Λυτρωτής, αναλαμβανόμενος στους ουρανούς έλαβε θέση Παρακλήτου ενώπιον του Θεού ως *«ίλασμός περι τῶν ἁμαρ-*

τιῶν ἡμῶν... καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου – ἰλασμός για τις αμαρτίες μας... και για ὅλου του κόσμου» (Α' Ιν.1:1-2). Τί σημαίνει ὁμως Παράκλητος; «Κατὰ κυριολογία σημαίνει, τον καλούμενο πλησίον κάποιου, ιδίως σε δίκη, ἄρα τον συνήγορο, αὐτὸν που αναλαμβάνει την υπεράσπιση και τη χειραγώγηση».

Ὁ θεὸς Λυτρωτὴς λοιπὸν, μετὰ την ἀνάστασή Του, ἔλαβε πρόσκληση ἀπὸ τον Πατέρα καὶ ἀνέλαβε πλησίον Του θέση συνηγόρου καὶ εγγυητῆ του ἀνθρώπινου γένους, προκειμένου να ἀναλαμβάνει την υπεράσπιση καὶ χειραγώγηση ἐκείνων που αἰσθάνονται τὸ βάρος της αμαρτίας καὶ μετανοοῦν, καὶ τῶν ἄλλων που οἱ ἀδύνατες θέσεις της ζωῆς τοὺς οδηγοῦν σε καταστάσεις που δεν τοὺς συνιστοῦν στην ἀγιότητα του Θεοῦ. Ἐκεῖ παραμένει ὁ Συνήγορος καὶ Εγγυητὴς ἐκείνων που Τον πιστεύουν, Συνήγορος που μπορεῖ νὰ εἶναι πανταχοῦ παρὼν («ἰδοὺ ἐγὼ μεθ' ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας – ἰδοὺ, Ἐγὼ εἰμι μαζί σας ὅλες τις ἡμέρες» Μτ.28:20), «καὶ σῶζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν – καὶ νὰ σῶζει ὁλοτελῶς ἐκείνους που προσέρχονται μέσω Αὐτοῦ στον Θεό, ζώντας πάντοτε γιὰ νὰ μεσιτεύει ὑπὲρ αὐτῶν» (Εβρ.7:25).

Γιὰ την στρατευομένη Ἐκκλησία, ἡ ὁποία ἔχει πάντοτε ἀνάγκη ζωοποιου δυνάμεως, υπομνήσεων καὶ οδηγιῶν, υποσχέθηκε ὁ Κύριος, «ἄλλον παράκλητον... τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας» (Ιν. 14:16-17, δεξ Ιν.14:26, 15:26, 16:8-14). Ἐτσι βλέπουμε, ὅτι μετὰ την ἀνάστασή Του ὁ Κύριος, καὶ κατὰ την πρώτη συνάντησή που εἶχε με τοὺς Μαθητὲς Του, τοὺς ἐνεφύσησε καὶ τοὺς ἔδωσε «Πνεῦμα ἅγιον», γιὰ νὰ ζωοποιήσει την ἀδύνατη φυσική τους κατάσταση καὶ νὰ τοὺς ετοιμάσει γιὰ τὴ συνέχιση του σωτήριου ἔργου Του («καὶ τοῦτο εἰπὼν ἔδειξεν αὐτοῖς τὰς χεῖρας καὶ τὴν πλευρὰν αὐτοῦ. ἔχρησαν οὖν οἱ μαθηταὶ ἰδόντες τὸν Κύριον. εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς

πάλιν· Εἰρήνη ὑμῖν. καθὼς ἀπέσταλκέ με ὁ πατήρ, καὶ γὰρ πέμπτω ὑμᾶς. καὶ τοῦτο εἰπὼν ἐνεφύσησε καὶ λέγει αὐτοῖς· Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον – Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτό, ἔδειξε σ' αὐτοὺς τὰ χεῖρια καὶ τὴν πλευρά Του. Χάρηκαν τότε οἱ μαθητὲς, ὅταν εἶδαν τὸν Κύριο. Εἶπε λοιπὸν σ' αὐτοὺς ὁ Ἰησοῦς πάλιν· Εἰρήνη σ' εἰς· καθὼς Με ἔχει ἀποστείλει ὁ Πατέρας καὶ Ἐγὼ στέλνω εἰς εἰς. Καὶ ὅταν εἶπε αὐτό, φύσηξε πάνω τους καὶ λέει σ' αὐτοὺς· Λάβετε Πνεῦμα Ἅγιο» Ιν.20:20-22).

Μετὰ την Πεντηκοστή, ὁπότε ἡ Ἐκκλησία εἰσῆλθε στην Οἰκονομία του Πνεύματος, τὸ Πνεῦμα – Παράκλητος δόθηκε με ὅλη Του τὴν πληρότητα, γιὰ νὰ μένει μαζί της «εἰς τὸν αἰῶνα», προκειμένου νὰ τὴν ζωογονεῖ, νὰ μαρτυρεῖ περὶ του Χριστοῦ («ὅταν ἔλθῃ ὁ παράκλητος... ἐκεῖνος μαρτυρήσει περὶ ἐμοῦ» Ιν.15:26), νὰ οδηγεῖ τοὺς ἐλικοκρινεῖς κήρυκες του Ευαγγελίου «εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν» (Ιν.16:13), νὰ πληροῖ σοφίας τοὺς υπευθύνους της Ἐκκλησίας («ὁ παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον... ἐκεῖνος ὑμᾶς διδάξει πάντα καὶ ὑπομνήσει ὑμᾶς πάντα ἃ εἶπον ὑμῖν – ὁ Παράκλητος, τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο... Ἐκεῖνος θὰ τα διδάξει σ' εἰς ὅλα καὶ θὰ σας υπενθυμίσει ὅλα ὅσα εἶπα σ' εἰς» Ιν.14:26), καὶ νὰ ἐλέγχει με θεῖα παιδαγωγική «ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως – ὅταν ἔρθῃ Ἐκεῖνος, θὰ ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως» (Ιν.16:8).

Ἐτσι, ἡ Ἐκκλησία, πληρωμένη Πνεύματος Ἁγίου δρᾷ στον κόσμο καὶ ἐμφανίζει στις ἐξωτερικὲς της ἐκδηλώσεις τὴν ἐσωτερική ζωὴ της θεότητας, τὴν ὁποία δια του Πνεύματος κατέχει. Ἐξυψωμένη δια του Πνεύματος καὶ ὁλοκληρωμένη δια της Χάριτος, ἡ Ἐκκλησία, ἐμφανίζεται ἀπόλυτα ἐνωμένη με τὸν Λυτρωτὴ της καὶ συνδεδεμένη με τὸν Παράκλητό της. «ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – Γιατί εἰμαστε μέλη του σώματος Αὐτοῦ» (Εφεσ.5:30).

Ύστερα από τις αδιάφυστες αλήθειες, εφόσον επικυρώνονται από την Αγία Γραφή, η Εκκλησία πλέον φαίνεται απόλυτα σχετιζόμενη και συνοικούσα με τον Θεό. Όταν λοιπόν τα μέλη της υποφέρουν από αρρώστιες και πειρασμούς, όταν για τα προβλήματά τους και τους ξενιτεμένους τους έχουν ανάγκη θείας χειραγώγησης, επιτρέπεται να χρησιμοποιούν πεθαμένους ανθρώπους, τους νεκρούς και να αναθέτουν σε αυτούς τα ζητήματα της ζωής τους και τη λύση των προβλημάτων τους; Όχι, δεν επιτρέπεται, γιατί υποτιμούν τον Ζώντα Χριστό και προτιμούν τους πεθαμένους. Εφόσον ο Θεός της αγάπης τοποθέτησε Παράκλητο στην Παρουσία Του και άλλο Παράκλητο επί της Εκκλησίας, με ποιο δικαίωμα οι “ειδικοί ιερείς” τοποθέτησαν στη θέση αυτή άλλους “παράκλητους;” Είναι αυτοί παράκλητοι; Όχι! Είναι παρείσακτοι. Όταν οι Εκκλησίες Δυτική και Ανατολική χρησιμοποιούν τις χιλιάδες των αγίων, οσίων, μαρτύρων και ομολογητών, ως μεσίτες – παράκλητους, δεν νομίζετε, αγαπητέ αδελφέ, ότι στην πραγματικότητα χρησιμοποιούνται άλλοι παρείσακτοι παράκλητοι; Και για τον καθέναν μάλιστα από αυτούς συνέταξαν και ιδιαίτερο Παρακλητικό Κανόνα στα Μηνολόγια. Υπερέχει βέβαια όλων των Παρακλητικών Κανόνων, ο “προσφιλέστατος” παρακλητικός προς την Παναγία.

Ο Ιδρυτής της Εκκλησίας, Κύριος Ιησούς, υποσχέθηκε στην άγια κοινωνία των πιστών περί του Παρακλήτου – Πνεύματος Αγίου, ότι θα παραμείνει μαζί της «εις τον αιώνα», για τους λόγους που προηγουμένως εξέθεσα. Όταν όμως οι Εκκλησίες επιζητούν και χρησιμοποιούν στη λατρεία τους άλλους “παράκλητους”, για τους οποίους ψάλλουν, άδουν και δοξολογούν με τους ειδικούς παρακλητικούς κανόνες, είναι φανερό ότι στις Εκκλησίες αυτές δεν παραμένει ο θεϊκός Παράκλητος. Είναι Εκκλησίες που στερούνται του Πνεύ-

ματος του Αγίου. Κατόπιν αυτού, η φυσική συνέπεια αναζήτησης άλλου παράκλητου, αλλά παράκλητου που δεν έχει την έγκριση του Ιδρυτή της Εκκλησίας, του Ιησού.

Ο Παρακλητικός Κανόνας προς την Παναγία τον οποίο ανέφερα προηγουμένως, που ονομάζεται και Τελετή Παρακλήσεως, διακρίνεται σε Μεγάλο και Μικρό. Υπάρχουν δηλαδή δύο Παρακλήσεις και ψάλλονται εναλλάξ, κυρίως στους εσπερινούς του “Δεκαπενταύγουστου”, και αναφέρονται «εις ίασιν ψυχών και σωμάτων, εις πάσαν θλίψιν, μνημονευομένων και των ονομάτων, υπέρ των οποίων τελείται η ακολουθία ασθενών, ξενιτευμένων, στρατευομένων και πασχόντων».

«Οι παρακλητικοί αυτοί Κανόνες οφείλουν την προέλευσή τους, ο μεν Μικρός σε κάποιο υμνογράφο Θεοφάνη, άγνωστης εποχής, πάντως μετά τον 10^ο αιώνα, ο δε Μέγας, στον Θεόδωρο Β’ βασιλέα της Νικαίας, ασφαλώς, ανήκων στα μέσα του 13^{ου} αιώνα».

Οι ύμνοι των Παρακλήσεων αυτών, εκτός από ελάχιστους, δεν έχουν καμία Βιβλική αιτιολόγηση, ούτε της Ιεράς Παράδοσης βάση. Οι Θεοδιδρακτοί και Θεόπνευστοι Αποστολοι του Ιησού, και αυτοί που τους διαδέχτηκαν, ποτέ δεν κήρυξαν ούτε γραπτώς διδάξαν τη χρησιμοποίηση άλλου Παράκλητου ή επίκληση παρακλητικών Τελετών που να αναφέρονται σε άλλο πρόσωπο εκτός του Ιησού και του Πνεύματος του Αγίου, δεδομένου άλλωστε ότι μοναδικό Υπουργήμα μεσιτείας έχει μόνο ο Ιησούς Χριστός, «εἰς γὰρ Θεός, εἰς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστός Ἰησοῦς, ὁ δούς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων, τὸ μαρτύριον καιροῖς ἰδίοις – Γιατί ένας Θεός υπάρχει, ένας και μεσίτης μεταξύ Θεού και ανθρώπων, ο άνθρωπος Χριστός Ιησούς, ο Οποῖος ἔδωσε τον ἑαυτό Του ἀντίλυτρο για ὅλους, τη μαρτυρία που δόθηκε στους δικούς του καθορισμένους καιρούς» (Α’ Τιμ.2:5-6). Άρα, η Πα-

ράκληση προς την Παναγία δεν βρίσκεται ούτε στα πλαίσια της Ιεράς Παράδοσης, εάν θέλουν μερικοί να τη χρησιμοποιήσουν για να υποστηρίξουν τις παρακλήσεις τους. Κανένα απολύτως σύγγραμμα των πρώτων αιώνων δεν αναφέρει τέτοιες υπερβασίες. Βιβλικά και ιστορικά γνωρίζουμε, ότι η Αρχέγονη Εκκλησία, για κάθε ζήτημα, υπόθεση και αμαρτωλή κατάσταση: θλίψεων, ασθενειών, πειρασμών, για την “ίαση ψυχών και σωμάτων”, για τη θεία χειραγωγήση των ξενιτεμένων, για την άφεση των αμαρτιών και απονομή της Χάριτος, απευθύνονταν μόνο στον Θεό, μέσω του μοναδικού Παράκλητου Ιησού Χριστού. Με δικαίη, λοιπόν, αγανάκτηση μπορώ να διακηρύξω και να διαμαρτυρηθώ, ότι οι ύμνοι των Παρακλήσεων αυτών είναι κατάφορες παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις της Αγίας Γραφής και της Ιεράς Παραδόσεως, που υπηρετούν μόνο του ιερατικού κλάδου, “των παθών τους τον τάραχο”.

Για χάρη μόνο του κάθε αναγνώστη θα καταχωρώσα αρκετά σημεία αυτών των Παρακλήσεων, τα οποία δείχνουν σαφέστατα πως αντιστρατεύονται την Αγία Γραφή και την Ιερά Παράδοση, αλλά αυτά θα τα επικαλεστώ στο κεφάλαιο περί της μεσιτείας των Αγίων. Εδώ θα καταχωρήσω λίγα μόνο, τα εξής:

«Πολλάκις συνεχόμενος πειρασμοίς, προς σε καταφεύγω, σωτηρίαν επιζητών... Διάσωσον από κινδύνων τους δούλους σου, Θεοτόκε... Ως τείχος καταφυγής κεκτήμεθα και ψυχών σε παντελή σωτηρίαν... Από των πολλών μου αμαρτιών, ασθενεί το σώμα, ασθενεί μου και η ψυχή προς σε καταφεύγω την Κεχαριτωμένην· ελπίς απηλπισμένων, συ μοι βοήθησον. – Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη, Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε μη αστοχίσωμεν ρυσθείμεν δια σου των περιστάσεων· συ γαρ η σωτηρία του γένους των Χριστιανών. – Δέσποινα, πρόσδεξεταις δεήσεις των δούλων σου και λύ-

τρωσε ημάς από πάσης ανάγκης και θλίψεως».

Όλα αυτά αντιστρατεύονται κατηγορηματικότερα στο Υπόμνημα των θείων Παρακλήσεων, του Ιησού και του Πνεύματος. Παράλληλα δείχνουν ότι ο Ιερατικός κλάδος έχει τέλεια άγνοια της Αγίας Γραφής, η οποία διακηρύττει και σαφώς παρουσιάζει, ως πανταχού παρόντα, πάνσοφο, καρδιогνώστη, παντογνώστη, Αυτόν που δέχεται προσευχές και παρακλήσεις, μόνο τον Υιό του Θεού. Των προσόντων αυτών στερείται η Παναγία.

Στους ύμνους των Παρακλήσεων συναντούμε και την εξής άτοπη και βλάσφημη ικεσία: «Ότι ουκ έχομεν παρρησίαν δια τα πολλά ημών αμαρτήματα, σύ τον εκ σου γεννηθέντα δυσόπησον, Θεοτόκε Παρθένε...» Ενώ ο Λόγος του Θεού, λέει: «προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν – Ἀς προσερχόμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάριτος, για να λάβουμε ἔλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό» (Εβρ.4:16). Ποιος λοιπόν λέει την αλήθεια, η Παράκληση των παπάδων ή το Ευαγγέλιο; «γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ἀλλὰ ας εἶναι ὁ Θεὸς ἀληθινός και κάθε ἄνθρωπος ψεύστης» (Ρωμ. 3:4). Διαφωνείτε, αγαπητέ, Γέροντα; Όταν η Βίβλος ομιλεί και η Ιερά Παράδοση επικυρώνει, κλείνονται τα στόματα των αντιφρονούντων παπάδων. «Σιγησάτο πάσα σαρξ».

Δεν προκαλώ μόνο εσάς, αγαπητέ Γέροντα, αλλά και κάθε ιερέα, θεολόγο και Πανεπιστημιακό καθηγητή, να μου υποδείξει αν έχω λάθος. Ιδού η Ρόδος, ιδού και το πήδημα. Με μόνη τη διαφορά, ότι αν αναλάβει κάποιος αντίλογο μαζί μου, δεν θα πρέπει να λάβει υπόψη του μεμονωμένα μόνο σημεία των Γραφών ή των κειμένων μου, γιατί θα είναι κακής πίστεως άνθρωπος. Ούτε θα πρέπει να προσδώσει στον αντί-

λογό του υβριστικό ύφος, γιατί η Αλήθεια είναι εχθρά και άμοιρη τέτοιου ύφους. Εάν είναι άνθρωπος Θεού πρέπει να λάβει υπόψη του τη θεϊκή προτροπή: «δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδασκικόν, ἀνεξίκακον, ἐν πραότητι παιδεύοντα τοὺς ἀντιδιατιθεμένους – Ὁ δούλος ὁμως του Κυρίου δεν πρέπει να μάχεται, ἀλλὰ να εἶναι ἥπιος πρὸς ὅλους, διδασκικός, ἀνεξίκακος, εκπαιδεύοντας με πραότητα τοὺς ἀντίθετους» (Β' Τιμ.2:24-25). Η ανάγκη λοιπόν της επαναφοράς της Εκκλησίας στο αρχέγονο πολίτευμά της, στη «*διδαχὴ τῶν ἀποστόλων*» (Πραξ.2:42), είναι προφανής, η δε θέση σας, αγαπητέ Γέροντα, ἐναντι του Θεοῦ και της Εκκλησίας, εἶναι τρομακτική. Αυτό πρέπει να το λάβετε σοβαρά υπόψη σας. Γιατί ὅσα παραθέτω δείχνουν ὅτι εσεῖς, το ιερατεῖο, ἐμποδίζετε τοὺς ανθρώπους να χρησιμοποιοῦν τον Θεό στη ζωὴ τοὺς και γ' αὐτό δεν ξέρουν να ασκοῦν πίστη στον Ζῶντα Θεό.

Ἔτσι, ὅπως ἔχουν τα πράγματα, οἱ μεν λαϊκοὶ νομίζουν ὅτι εἰσακούγονται ἀπὸ τον Θεό μόνο με την Παράκληση πρὸς την Παναγία, οἱ δε ιερεῖς βρίσκουν κατάλληλη την ευκαιρία να δημιουργοῦν πλουτοφόρες ἐπιχειρήσεις.

Πολύ χαρακτηριστικό, ἀλλὰ μοναδικό στο εἶδος του, εἶναι το ἐξῆς περιστατικό:

Μία γυναίκα πλησίασε τον ιερέα της ἐνορίας της, και του εἶπε: «Πάτερ μου, σε παρακαλῶ, μπορεῖς να μου διαβάσεις μία παράκληση;» «Ξέρεις, παιδί μου, τι πάει να πει “παράκληση;” Παράκληση εἶναι προσευχή, ομιλία με τον Θεό· και ο Θεός ἀπὸ μεγάλη Του ἐυσπλαχνία, ἔδωσε σε κάθε πιστό το δικαίωμα να παρουσιάζεται μπροστά Του, οἱ οποιαδήποτε στιγμή, και να Του ἐκθέτει ο ἴδιος τις ἀνάγκες του. Αφοῦ λοιπόν ἔχετε αὐτό το προνόμιο να προσεύχεστε ἀπευθείας στον Θεό, γιατί ἔρχεστε στον ιερέα σαν σε ρομπότ, και περιμένετε ἀπ' αὐτόν, μηχανικά, να σας

συνδέσει με τον Θεό, χωρίς εσεῖς να συμμετέχετε συνειδητά στην ἐπικοινωνία με τον Θεό; Το μόνο που μποροῦσες να μου ζητήσεις, εἶναι να μου πεις: “Πάτερ μου, ἔρχεσαι, σε παρακαλῶ, να συμπροσευχηθεῖς μαζί μου;”» (περιοδικό “Χριστιανικὲς πενιές”, Ιουλίου-Αυγούστου 1961, σελ.5).

Αλλὰ ἐνῶ της ἔδωσε τη σωστή αὐτή συμβουλή, δεν ἔκανε ἐκεῖνο που της εἶπε. Στη συνέχεια την παρέλαβε και στο ὄνομά της πραγματοποίησε την Τελετὴ της Παρακλήσεως πρὸς την Παναγία, ὄχι πρὸς τον πανταχοῦ Παρόντα Χριστό. Η συμπεριφορά αὐτὴ του ιερέα σημαίνει, ὅτι κάπου-κάπου βλέπουν οἱ παπάδες το ἴσιο ἀπὸ το στραβό, και ἐλέγχονται ἀλλὰ δεν εἶναι ικανοὶ να πραγματοποιήσουν ἐκεῖνο που αισθάνονται. Ἄρα, τοὺς ανθρώπους που δεν πρέπει ποτέ κανεῖς να τοὺς ακοῦει, εἶναι αὐτοὶ που αποτελοῦν τον ἐκκλησιαστικό κλήρο, τοὺς παπάδες. Ἐχω λάθος; Δεν νομίζω.

Το ιερατεῖο λοιπόν βρίσκεται στην Αποστολικὴ Γραμμὴ; Ασφαλῶς, ὄχι! Αὐτό ὁμως μορφώνει χριστιανικά το λαό. Αλλὰ αὐτό δεν εἶναι σχῆμα οξύμωρο; Ἔτσι, ἄβυσσος, ἄβυσσο επικαλεῖται και η ἀμάθεια ἀπὸ την παχυλὴ πλάνη διδάσκεται.

Η ἀντι-Βιβλικὴ συμπεριφορά των ιερέων, μου θυμίζει ἐπίσης το ἐξῆς ἀνέκδοτο:

Ἐνας ἄρρωστος κάποτε, ἀλλὰ ἀνόητος, εἶπε ἀπὸ τηλεφώνου στο γιατρό του, ὅτι ἐπιθυμοῦσε να τον ἐπισκεφτεῖ για ἐξέταση, γιατί αισθανόταν την υγεία του κλονισμένη. Ο γιατρός τοῦ ὀρισε ὥρα ἐπισκέψεως. Σε λίγο ὁμως, πάλι ο ἴδιος εἶπε ἀπὸ τηλεφώνου στο γιατρό: «Σκέφτηκα, γιατρέ μου, να ἐπισκεφτώ τη μητέρα σου για ἐξέταση». Και ο γιατρός τοῦ ἀπάντησε: «Εἶσαι πολὺ ἀνόητος. Ποιος εἶναι γιατρός; Η μητέρα μου ἢ ἐγώ;» – Αὐτό ἰσχύει σε ὅλους ἐκεῖνους που χρησιμοποιοῦν την Μητέρα του Κυρίου, ἀντὶ να χρησιμοποιοῦν τον θεράποντα γιατρό, τον Υἱό

της, ο Οποῖος «σώζειν εἰς τὸ παντελές
δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ
τῷ Θεῷ – μπορεί και σώζει ολοτελώς
εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυ-
τοῦ στον Θεό», γιατί Αυτός «νῦν ἐμφα-
νισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ
ἡμῶν – τώρα εμφανίζεται στο πρόσωπο

του Θεοῦ για χάρη μας» (Εβρ. 7:25,
9:24).

Ἔτσι λοιπόν, το ιερατεῖο, ἀντὶ να
κατευθύνει το λαό προς τον “Ἰατρό”,
τον οδηγεί προς την Μητέρα Του, για
την οποία εἶπαν οἱ Ορθόδοξοι Πατέρες:
«*Ὡς ἐν τιμῇ ἔστω Μαρία... Μηδεὶς προ-
σκυνεῖτω*».

Η Τελετή του Ψυχορραγούντος

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο άνθρωπος, σαν καρπός κακού δέντρου, «είναι εκ φύσεως τέκνο οργής» (*«ἤμεν τέκνα φύσει ὀργῆς – ἡμασταν ἀπὸ τῆ φύσιν μας τέκνα οργῆς»* Εφεσ. 2:3), ἀπὸ τῆ φύσιν του καὶ ἀπὸ τὰ ἔργα του. Ἡ Ἰλαστήρια ὁμως θυσία τοῦ Ἰησοῦ, τον ἀνέσυρε καὶ τον ἀνύψωσε ἀπὸ τὰ βάθη τῆς κατὰπτωσῆς του, καὶ χάριν στα πλούτη τῆς θείας Χάριτος, ἐγίνε πάλι κατὰλληλος νὰ εἶναι γιὸς τοῦ Θεοῦ, συγκληρονόμος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μέλος τῆς οἰκογένειας τῶν πρωτοτόκων (δεξ Εβρ.12:23). Στῇ θέσῃ ὁμως αὐτῇ που περιβάλλεται με τόσα προνόμια, ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἔργο νὰ ἐπιτελέσει καὶ ἀγῶνα νὰ ἀγωνιστεῖ. Τα πλούτη τῆς θείας Χάριτος ἐξιλεῶνουν τὸν ἀμαρτωλό, ἀλλὰ τοῦ ἀναθέτουν καὶ τρία μεγάλα προνόμια – υποχρεώσεις υπεύθυνης θέσης:

1. Τοῦ ἀγωνιστῆ.
2. Τοῦ ιερέα, καὶ
3. Τοῦ υπηρέτῃ.

Ὡς πολεμιστῆς οφείλει νὰ ἀγωνιστεῖ κατὰ τῆς ἀμαρτίας καὶ γιὰ τὴν ἐξάλπωση τῶν θεϊκῶν Ἀληθειῶν.

Ὡς ιερέας ἔχει τὸ προνόμιο νὰ λατρεῖ ἀπευθείας καὶ ἐλεύθερα τὸν Θεό, ἡ δε λατρεία του νὰ προσφέρει καρποὺς ομολογίας καὶ δόξας στὸν Οὐράνιο Πατέρα (*«οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς – Ἔτσι ας λάμπει τὸ φῶς σας ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, γιὰ νὰ δουν τὰ καλὰ σας ἔργα, καὶ νὰ δοξάσουν τὸν Πατέρα σας που εἶναι στοὺς οὐρανοὺς»* Μτ.5:16).

Ὡς υπηρέτῃ τοῦ θείου θελήματος οφείλει νὰ ἀναλάβει νὰ υπηρετήσῃ με τὸ μέτρο τῶν ἱκανοτήτων τοῦ τὴν προσπάθεια καὶ τὸ ἔργο τῆς Εκκλησίας.

Στὸν ἀγῶνα τοῦ αὐτόν, ἔχει ἐπτά ἐχθρικές καταστάσεις νὰ ἀντιμετωπίσει καὶ ἐπτά μεγάλους ἀθλοὺς νὰ ἐπιτελέσει γιὰ νὰ κληρονομήσῃ τὶς μεγάλες υποσχέσεις: 1) Ἀγῶνας παραμονῆς στὴν πρώτη ἀγάπῃ. 2) Πιστότητα μέχρι θανάτου, ἐναντὶ τῶν διωγμῶν που θα υποστεί. 3) Ἀγῶνας ἐναντίων τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν (θυγατέρων τοῦ Μωάβ) οἱ ὁποῖες εἶναι ξένες πρὸς τὸ Πνεῦμα τοῦ ἁγιασμοῦ. 4) Ἀγῶνας ἀντιδράσεως πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἀποστασίας τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ (πνεῦμα Ἰεζάβελ) καὶ παραμονῆς στὴν ἐλευθερία τοῦ Χριστοῦ. 5) Ἀγῶνας κατὰ τὸν πνευματικὸν νυσταγμὸ καὶ ἀποφυγὴ μολύνσεως τῆς ἁγιασμένης ζωῆς. 6) Πάλιν πρὸς τὴ διαφύλαξη τῶν ρημάτων τῆς ζωῆς στὴν καρδιά καὶ πρὸς ἀποφυγὴ ἀρνήσεως τοῦ Ἁγίου Ονόματος τοῦ Θεοῦ. 7) Ἀγῶνας κατὰ τῆς στασιμότητος, ὥστε ἡ πνευματικὴ ἀνάπτυξη νὰ συντελεστεῖ *«εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ – στο μέτρο τοῦ ἀναστήματος τῆς πληρότητας τοῦ Χριστοῦ»* (Εφεσ.4:13).

«Λαμβανόμενες ὅλες μαζί οἱ ἐπτά αὐτές νίκες, καθιστοῦν τὸν ἄνθρωπο τοῦ Θεοῦ νέο κτίσμα ἐν Χριστῷ, τέλειο κατὰ τὸ θεῖο κανόνα. Τὸν καθιστοῦν σύμμορφο τῆς εἰκόνας τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ (*«ὅτι οὕς προέγνω, καὶ προὐόρισε συμμόρφους τῆς εἰκόνης τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ – Γιατί αὐτοὺς που προγνώρισε, καὶ τοὺς προὐόρισε νὰ εἶναι σύμμορφοι με τὴν εἰκόνα τοῦ Υἱοῦ Του»* Ρωμ.8:29). Τὸν καθιστοῦν *«εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ – σε ἄνθρωπο τέλειο, στο μέτρο τοῦ ἀναστήματος τῆς πληρότητας τοῦ Χριστοῦ»* (Εφεσ.4:13), *«πᾶσα γραφὴ θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ,*

ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηριτισμένος – Ὡς ἡ Γραφή εἶναι θεόπνευστη καὶ ωφέλιμη γιὰ διδασκαλία, γιὰ ἐλεγχό, γιὰ ἐπαινόρθωση, γιὰ παιδεία που γίνεται με δικαιοσύνη, γιὰ νὰ εἶναι ἄρτιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, καταρτισμένος γιὰ κάθε ἔργο ἀγαθόν» (Β' Τιμ.3:16-17). Ἡ παραμονή στην ἀληθινὴ πίστι τοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ συνεχὴς διατροφή ἀπὸ τὸ Λόγο τοῦ Θεοῦ, θὰ ἐπιτελέσουν τὸ θαῦμα».

Ἡ «διατροφή» ὁμως αὐτὴ δεν προσφέρεται στο λαό. Τὸ σύστημα τῆς καλογερικῆς θεολογίας δεν ἐπιτρέπει αὐτὴ τὴν παροχή. Ἀν στο λαό παραχωρηθεῖ μιὰ τέτοια τροφή, καὶ ἀναπτυχθεῖ κατὰλληλα, ὁ λαὸς αὐτὸς θὰ παραβιάσει τὶς καλογερικὲς καὶ πραγματικὲς παραβάσεις καὶ θὰ διασαλεύσει τὶς ἱερατικὲς παραβάσεις. Καὶ οἱ μὲν ἱερεῖς τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἀναγκαστοῦν νὰ εγκαταλείψουν τὰ σιδερικὰ τους, οἱ δὲ τῆς Ανατολικῆς θὰ παραμερίσουν τὰ εργαλεῖα τους. Θὰ καταλάβουν τότε, ἀναγκαστικά, ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης Θεός, δεν ἀφῆσε καμία θέση γιὰ τὴν ἐκδήλωση τοῦ ἀνθρώπινου θελήματος στο ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ «γεγραμμένο». Τὸ βιβλίο τοῦ Θεοῦ σχεδίου καὶ τῆς Βουλῆς τοῦ Παυτοδυναμίου, γιὰ τὴν πορεία τοῦ Χριστιανοῦ, εἶναι «γεγραμμένο ἐσωθεν καὶ ἔξωθεν – γραμμένο ἀπὸ μέσα καὶ ἀπὸ ἔξω» (Ἀποκ.5:1) ἀπὸ τὴν θεοκίνητη πέννα ἐκείνων που ἦταν ἐντεταλμένοι τοῦ Πνεύματος. Καὶ αὐτὸ σημαίνει ὅτι τὸ βιβλίο εἶναι πλήρες, ὥστε κανεὶς δεν ἔχει δικαίωμα νὰ προσθέσει ἢ νὰ ἀφαιρέσει ἀπὸ ὅσα τὸ Πνεῦμα σημείωσε· «τίς γὰρ ἔγνω νοῦν Κυρίου; ἢ τίς σύμβουλος αὐτοῦ ἐγένετο; ἢ τίς προέδωκεν αὐτῷ, καὶ ἀνταποδοθήσεται αὐτῷ; ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν τὰ πάντα. αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας – Γιατί ποίος γνώρισε τὸν νοῦν τοῦ Κυρίου; Ἡ ποίος ἐγένετο σύμβουλός Του; Ἡ ποίος ἔδωσε πρὶν σε αὐτόν, καὶ θὰ ἀνταποδοθεῖ σ' αὐτόν; Γιατί ἀπὸ αὐτόν

καὶ μέσω αὐτοῦ καὶ σε αὐτόν εἶναι τὰ πάντα. Σε αὐτόν ἡ δόξα στους αἰῶνες» (Ρωμ.11:34-36).

Ἀγαπητέ Γέροντα. Αὐτὰ πρέπει ἀναλυτικά νὰ διδαχθεῖ ὁ λαός. Τὰ διδάσκονται ὁμως; Ὁχι, ἐκτὸς ἀπὸ ἐκείνους που ηγοῦνται ὀρισμένων θρησκευτικῶν ομάδων καὶ οἱ ὁποῖοι γνώρισαν καὶ πειραματίστηκαν τὴν στείρα πνευματικὴ ζωὴ τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ καὶ αὐτοί, ἀντὶ νὰ ὁδηγήσουν τοὺς ἀνθρώπους τοὺς στην «Πηγὴ τῶν ζωντανῶν ὑδάτων», τοὺς κατευθύνουν σε ἀποστειρωμένες καὶ ἀνυδρες πηγές. Ἀντὶ νὰ τοὺς ὁδηγήσουν ἀνω τοῦ τάφου «οὗ ὁ Χριστός ἐστὶν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ καθήμενος – ἐκεῖ ὅπου ὁ Χριστός κάθεται συνεχῶς στα δεξιὰ τοῦ Θεοῦ» (Κολ.3:1), μεσιτεύοντας γιὰ ἐμᾶς, τοὺς ὁδηγοῦν στον τάφο, στα λείψανα τῶν πεθαμένων καὶ στα κόκκαλα τῶν διαλυμένων. «οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε, Κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ᾄδου, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν Κύριον, ἀπὸ τοῦ νῦν, καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος – Οἱ νεκροὶ δεν θὰ Σε δοξάσουν, Κύριε, οὔτε ὅλοι ἐκεῖνοι που κατεβαίνουν στον Ἀδὴ, ἀλλὰ ἐμεῖς οἱ ζωντανοὶ θὰ εὐλογοῦμε τὸν Κύριο, ἀπὸ τώρα καὶ μέχρι τὸν αἰῶνα» (Ψαλμ.113:25-26).

Γιὰ νὰ δώσουν οἱ ἱερεῖς αὐτὴ τὴν πνευματικὴ τροφή στο λαό, ὥστε νὰ γνωρίσει ὁ καθένας, ὅτι ἀπὸ τὴν πρόσκαιρὴ αὐτὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἐξασφαλίσει τὴν θέσιν τοῦ στην αἰωνιότητα, γιὰτὶ ἐδῶ εἶναι τὸ στάδιο τοῦ ἀγῶνα, πρέπει νὰ ἔχουν πλοῦσια παρακαταθήκη στις καρδιές τους. Ἐπειδὴ ὁμως τὴ στεροῦνται προλαβαίνουν τὸν ἄνθρωπο ψυχορραγούντα, στις τελευταῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς του, ὅταν πλέον ἔχει χάσει τὶς αἰσθήσεις του καὶ τὴ λογικὴ του. Γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ οἱ «εἰδικοί ἱερεῖς» ὡς μωροφιλόσοφοι, συνέταξαν «εἰδική» Τελετὴ – ἀκολουθία τοῦ ψυχορραγούντος, ἡ ὁποία εἶναι πολὺ πλοῦσια σε ἀνοησίες καὶ μωρολογήματα.

Τὰ τροπάρια τῆς Τελετῆς αὐτῆς ἀπέχουν τόσο πολὺ ἀπὸ τὶς ἀλήθειες καὶ

το Πνεύμα της Αγίας Γραφής, ώστε να ντρέπεται καθένας να ονομάζεται Ορθόδοξος. Όταν κατά την πρώτη έκδοση διάβασε την Τελετή του ψυχορραγούντος ένας ανώτερος υπάλληλος της Κρατικής Μηχανής, μου είπε χαρακτηριστικά: «Μωαμεθανός γίνομαι, Ορθόδοξος δεν γίνομαι. Τι φοβερά πράγματα είναι αυτά, τι ανοησίες και μωρολογίες περιέχει η Τελετή αυτή, και ο κόσμος τις δέχεται με κλειστά μάτια!»

Κατά τη διάρκεια της Τελετής ο ιερέας παριστάνει τον ψυχορραγούντα σαν να παρακαλεί το λαό να θρηνήσουν την ψυχή του γιατί με κάθε φροντίδα και κατά τον αισχρότερο τρόπο υπηρέτησε τους δαίμονες και αποξενώθηκε της θείας Χάριτος. Ο χρόνος της ζωής του πέρασε σαν καπνός και τώρα έφτασε η στιγμή, που ο οργισμένος Θεός έστειλε τους αγγέλους Του, οι οποίοι χωρίς καμιά συμπάθεια ζητούν να κατασπαράξουν την άθλια ψυχή του.

Ενώ όμως ψάλλονται αυτά από τους ιερείς για τους αγγέλους του Θεού, αμέσως μεταπηδούν, χωρίς λογική συνέπεια, και βρίσκονται με τους ψαλμούς τους στο στρατόπεδο του διαβόλου, ψάλλοντας περί πονηρών δαιμονίων, οι οποίοι με όλη τη δύναμή τους κράζουν και με αναίδεια φωνάζουν, «εκζητούντες αναίδως την ταπεινή του ψυχή».

Μέσα σε αυτή την τρομακτική αγωγή, όπως την παρουσιάζουν τα τροπάρια των παπάδων, ο ψυχορραγών, με το στόμα του ιερέα πάντοτε, βρίσκεται σε τέλεια απόγνωση. Βλέπει ότι δεν υπάρχει καταφύγιο ελπίδα σωτηρίας, και ανακράζει: «Σε ποιον θα φωνάξω; Ποιος θα δεχτεί το θρήνο μου, τον πόνο μου και το στεναγμό της καρδιάς μου;» Αλλά ευτυχώς βρίσκει... σανίδα σωτηρίας. Ποια όμως; Όχι, την μόνη, ικανή σανίδα για να τον σώσει, τον Ιατρό, αλλά τη Μητέρα Του, και λέει: «Ποιος θα δεχτεί το στεναγμό μου, παρά μόνο εσύ, που είσαι η ελπίδα των Χριστιανών και όλων των αμαρτωλών;» Άρα, η πρόσκληση του Λυτρωτή με την οποία

καλεί κάθε αμαρτωλό για να τον συγχωρήσει και να του δώσει τη χαρά της ζωής, για τους ιερείς δεν ισχύει. Ατόνησε. Ενώ ο Θεός έσπευσε σε βοήθεια των ανθρώπων μέσω του Υιού Του, και πρέπει οι άνθρωποι να γνωρίσουν ότι μπορούν να Τον έχουν ως μοναδικό καταφύγιο ζωής, εκείνοι ψάλλουν και στεντόρεια φωνάζουν, ότι δεν έχουν καταφύγιο. Ενώ ο Θεός λέει «άκουσα το στεναγμό σου», εκείνοι διατυμπανίζουν και με την τελετουργία τους δογματίζουν, ότι δεν υπάρχει κανείς στον ουρανό ούτε στη γη, πρόθυμος να δεχτεί το στεναγμό τους και να ακούσει τον πόνο τους. Άρα, οι ιερείς απορρίπτουν και τον Θεό και τις πληροφορίες της Αγίας Γραφής (*«Ἐγένοντο δὲ καὶ ψευδοπροφῆται ἐν τῷ λαῷ, ὡς καὶ ἐν ὑμῖν ἔσονται ψευδοδιδάσκαλοι, οἵτινες παρεισάξουσιν αἵρέσεις ἀπώλειας, καὶ τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινήν ἀπώλειαν· καὶ πολλοὶ ἐξακολουθήσουσιν αὐτῶν ταῖς ἀσελγείαις, δι' οὓς ἡ ὁδὸς τῆς ἀληθείας βλασφημηθήσεται· καὶ ἐν πλεονεξίᾳ πλαστοῖς λόγοις ὑμᾶς ἐμπορεύσονται, οἷς τὸ κρίμα ἔκπαλαι οὐκ ἄργεῖ, καὶ ἡ ἀπώλεια αὐτῶν οὐ νυστάζει – Υπήρξαν ὁμως καὶ ψευδοπροφῆτες μεταξύ του λαοῦ, ὅπως καὶ μεταξύ σας θα υπάρξουν ψευδοδιδάσκαλοι, οι οποίοι θα εισαγάγουν κρυφά αιρέσεις απώλειας και θα αρνιούνται τον Δεσπότη που αγόρασε αυτούς, επιφέροντας στους εαυτούς τους γρήγορη απώλεια. Και πολλοί θα ακολουθήσουν αυτούς στις ασέλγειές τους, εξαιτίας των οποίων η οδός της αλήθειας θα βλασφημηθεί. Και με πλεονεξία θα εμπορεύονται εσάς με πλαστά λόγια· γι' αυτούς η καταδίκη από παλιά δεν αργεί και η απώλειά τους δεν νυστάζει»* Β' Περ.2:1-3).

Συνεχίζοντας την ανακόλουθη ακολουθία τους οι ιερείς, παρακαλούν φίλους και γνωστούς να θρηνήσουν από την ψυχή και την καρδιά τους τον ψυχορραγούντα, ως «ξένον από Θεού»

και να παρακαλέσουν «Χριστόν πάντων Θεόν», αντί ο ίδιος ο αμαρτωλός – ψυχορραγών να το κάνει αυτό, για να γίνει έλεος σε αυτόν. Στην τρομακτική αυτή ατμόσφαιρα που δημιούργησαν, παρακαλούν για άλλη μια φορά την Μητέρα του Γιατρού, όχι τον Γιατρό – Σωτήρα, όπως από τη θέση της δόξας της ακούσει το στεναγμό του ψυχορραγούντος. Τούτο δε για να παραβιάσουν πάλι την Αγία Γραφή, η οποία μας πληροφορεί, ότι μόνο ο Ιησούς Χριστός, ως εκπρόσωπος του ανθρώπινου γένους ανήλθε στο ύψος της δόξας για να μας εκπροσωπήσει εκεί «ὡς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργός... ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – ο Οποῖος κάθισε στα δεξιὰ του θρόνου της μεγαλωσύνης στους ουρανούς, και έγινε λειτουργός των ἁγίων... για να ἐμφανιστεῖ τώρα στο πρόσωπο του Θεοῦ για χάρη μας» (Εβρ.8:1-2, 9:24), και «ἰσχυρὰν παράκλησιν ἔχωμεν – να ἔχουμε ισχυρή ενθάρρυνση» (Εβρ.6:18) της ἐλπίδας της σωτηρίας μας εἰς ζωὴν αἰώνιον διότι **«πιστὸς γὰρ ὁ ἐπαγγεῖλάμενος – γιατί πιστὸς εἶναι Εκείνος που υποσχέθηκε»** (Εβρ.10:23).

Όλα αυτά, οι ιερεῖς τα παραμερίζουν και προβαίνουν σε αντι-Βιβλικά διαβήματα, τα οποία ἀντὶ να υμνοῦν τη σωτηρία μέσω του Λυτρωτῆ, βλασφημοῦν το ἅγιο Ὄνομά Του.

Ο Θεός υπόσχεται «ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν – Εγὼ εἰμαι με εσὰς [μαζί σας]» (Αγγαιὸς 1:13). «ὅτι πάντες εἰδήσουσί με ἀπὸ μικροῦ αὐτῶν ἕως μεγάλου αὐτῶν· ὅτι ἴλεως ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν, καὶ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν οὐ μὴ μνησθῶ ἔτι – γιατί ὅλοι τους θα Με ξέρουν, ἀπὸ τον μικρό τους ὡς τον μεγάλο τους. Επειδὴ θα εἰμαι ευμενὴς στις ἀδικίες τους και τις ἁμαρτίες τους και τις ανομίες τους δεν θα τις θυμηθῶ πια» (Εβρ. 8:11-12). Αὕτη εἶναι υπόσχεση θεϊκὴ και αἰώνια. Αποδείξει ὁμως ὅτι ὅλα αὐτὰ δεν λαμβάνονται ὑπόψη ἀπὸ τους ιε-

ρεῖς, εἶναι το γεγονός που μας παρουσιάζει στη συνέχεια ἡ Τελετὴ του ψυχορραγούντος.

«Αλίμονο», ψάλλουν οι ιερεῖς ἐκ μέρους δὴθεν του ψυχορραγούντος, «αλίμονο σε μένα τον ἄσωτο και τον ἄθλιο, “ὅτι χεῖρας ἐκτείνω πρὸς ἐμοὺς φίλους τε, και δάκρυα ἐξ οφθαλμῶν μου προχέω, ἀλλ’ οὐδεὶς ο ἐλεῶν με”. Δεν βρίσκει λοιπὸν ο δυστυχὴς έλεος ἀπὸ τους φίλους του και βλέποντας τον ὀλεθρο μπροστὰ του, βοά και φωνάζει, ζητώντας βοήθεια και ἀπὸ τους ἀγγέλους του Θεοῦ, «ἀλλ’ οὐδεὶς ο εἰσακὼν μου». Και παραπονούμενος «ο ἄθλιος», για την ἔλλειψη συμπάθειας ἀπὸ μέρους των ἐπιγείων και ουρανίων πλασμάτων, φτάνοντας δε σε τέλεια ἀπόγνωση, καλεῖ τους δῆμους των ἀγγέλων και των ἀνθρώπων, ὅπως πενήθουν και θρηνηθουν την ὀλέθρια θέση του, γιατί ἡ ψυχὴ του ἄθλια χωρίζεται ἀπὸ το σῶμα του.

Σ’ αὕτη την ἄθλια θέση και κατάσταση βλέπουν οι ἀνειδίκεντοι “ειδικοὶ ιερεῖς” τον ἄνθρωπο, ὅταν βγαίνει ἡ ψυχὴ του. Δεν ἔμαθαν να ἐκτιμῶν και να πιστεύουν, να ευλαβούνται και να δέχονται τα λόγια και τις υποσχέσεις του Αἰώνιου Θεοῦ, που μας παρουσιάζει τα πλοῦτή της Θείας Χάριτος και μας βεβαιώνει, ὅτι ὅσο μεγάλες και πολλές ἀν εἶναι ἡ ἁμαρτία, μεγαλύτερη εἶναι πάντοτε ἡ θεϊκὴ ευσπλαχνία και το μέτρο της συγχώρεσης. «οὗ δὲ ἐπλεόνασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ χάρις – Ὅπου ὁμως πλεόνασε ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσε ἡ χάρις» (Ρωμ.5:20).

Στις ανακοινώσεις του Κυρίου περὶ των ἐπτὰ Ἐκκλησιῶν της Ἀποκάλυψης, ἀναφέρεται ἡ ἀποδοκιμασία Του για την κακὴ τους πορεία. «οἶδά σου τὰ ἔργα... μέλλω σε ἐμέσαι ἐκ τοῦ στόματός μου – Ξέρω τα ἔργα σου... μέλλω να σε κάνω ἐμετὸ ἀπὸ το στόμα Μου» (Αποκ.3:15-16). Παρά την ἀποδοκιμασία Του ὁμως αὕτη, δεν καταδικάζει καμία, ἀλλὰ ἡ πλούσια Χάρη Του Τον ὠθεῖ και

λέει: «Μετανόησε». Αυτή τη μικρή, αλλά ανεκτίμητη λέξη, δεν την ξέρουν να την πουν οι παπάδες στον “άθλιο” ψυχορραγούντα; Δεν έμαθαν οι δυστυχισμένοι, ότι με τη λέξη αυτή έκλεισε η Παλαιά Διαθήκη και με την ίδια λέξη άνοιξε η Καινή; Να την πούμε λοιπόν πρώτα σ’ εκείνους, αφού δεν την ξέρουν και ύστερα στο λαό: *«Μετανοείτε· ἡγγικεν γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν – Μετανοείτε· γιατί έχει πλησιάσει η βασιλεία των ουρανών»* (Μτ.4:17). Αμφιβάλλει κανείς ότι δεν ξέρουν τη μετάνοια; Αλλά αντί να προτρέψουν τους ανθρώπους να μετανοήσουν και να τους βεβαιώσουν για την αιώνια σωτηρία τους, παίρνουν τα αργύρια της Τελετής και με αυτά *«ἡγόρασαν τὸν ἀγρὸν τοῦ κεραμέως – αγόρασαν τον αγρό του κεραμέα»* (Μτ.27:7), για να θάπτουν εκεί τους ψυχορραγούντες, τους οποίους αφήνουν στερημένους από τον πλούτο του ελέους και τη γενική αμνηστία του Ελεήμονος Θεού.

Έτσι αφήνουν τον ψυχορραγούντα αμαρτωλό απογυμνωμένο από το θείο έλεος και τον παρουσιάζουν, σύμφωνα με την Τελετή, ως το αισχρότερο υποκείμενο του κόσμου, το οποίο χτυπιέται από τη συνειδήσή του και δίνει προς τους φίλους του και τους δικούς του την τελευταία του παραγγελία και λέει:

«Μη θάπτετε λοιπόν το σώμα μου στη γη· αφήστε με άταφο, να φάνε οι σκύλοι την καρδιά μου. Γιατί, τι το όφελος, αν η ψυχή μου σύρεται στη φοβερή κόλαση, και εσείς να ψάλλετε το σώμα μου; Δεν είναι άξιο τέτοιας τιμής. Σύρετέ το έξω και πετάξτε το στους σκύλους να το καταξεσκίσουν. Ίσως οι περαστικοί ξένοι που θα βλέπουν τα κόκαλά μου να τραβιούνται από τους σκύλους, ίσως να με λυπηθούν και να υψώσουν τη φωνή τους προς την Μητέρα του Γιατρού –όχι προς τον Γιατρό– να βοηθήσει την ψυχή μου».

Ευρισκόμενος ο “άθλιος” ψυχορραγών, σύμφωνα με τους πράγματι άθλιους που τον παρουσιάζουν, σ’ αυτή τη

θλιβερή κατάσταση, όπως αναφέρονται οι ύμνοι της Τελετής, λέει στη συνέχεια, ότι έσυραν βίαια την ψυχή του, ίσως οι σκύλοι, και την οδηγούν προς τον φρικτό και φοβερό Κριτή. Για τους παπάδες, δηλαδή, Θεός αγάπης και μετανοίας δεν υπάρχει. Και ενώ προηγουμένως ήταν παραπονούμενος ο ψυχορραγών, για την ασπλαχνία των αγγέλων του Θεού, οι οποίοι ούτε τον ακούν, ούτε τον ελεούν, τώρα, εντελώς απρόοπτα μεταπηδά και αποβλέπει σε αυτούς ως “πανάγιους” και λυτρωτές και τους παρακαλεί: «Ελεήστε με άγγελοι πανάγιοι... και λυτρώσασθαι τελωνίων πάντων πονηρών». «Στενάξτε όλα τα πέρατα της γης», φωνάζει ο άθλιος, «γιατί φοβερή απόφαση δόθηκε από τον Θεό, που μου δένει τα χέρια και μου βγάζει έξω τα πόδια. Επειδή υπήρξα αμαρτωλός, οδηγούμε στον πάτο του Άδη».

Στη συνέχεια παραπονείται και προς τη Μητέρα του Γιατρού – Σωτήρα Ιησού και λέει: «Πώς με ξέχασες, και γιατί για μένα τα σπλάχνα σου έκλεισες;»

Συναισθανόμενος την τρομακτική και ολέθρια θέση του μέσα στην κόλαση, που του ετοίμασαν οι παπάδες, και φθάνοντας πλέον στις τελευταίες του δραματικές επικλήσεις, ψελλίζει: «Δεν πρόκειται πλέον να θυμηθώ τον Θεό· ούτε να μνημονεύσω στον Άδη τον Κύριο. Αλλά καλυπτόμενος από το φοβερό σκοτάδι, θα κάθομαι και θα περιμένω να με ρίξουν στο πυρ το εξώτερο».

Εκεί πράγματι πρέπει να ρίξουν αυτούς που καλλιεργούν αυτές τις βλακώδεις και βλάστημες καταστάσεις, γιατί τον αμαρτωλό που θα μετανοήσει, τον περιμένει η Χάρη και το έλεος του Θεού της αγάπης.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι όλα αυτά στερούνται πνευματικού βάθους και αγίας σοβαρότητας – στερούνται λογικής και μυαλού που σκέπτεται. Εάν οι ιερείς είχαν πνευματικό ζήλο και μορφώνονταν Βιβλικά, θα μελετούσαν την έννοια και τη σημασία του εξιλαστήριου θανάτου του Ιησού και θα ανακάλυ-

πταν την αντικατάσταση του κάθε αμαρτωλού που έγινε με τη θυσία Του και τη Χάρη που πήγασε από αυτή. Όστε ο αμαρτωλός μπορεί μεν να ομολογήσει την αμαρτία του, αλλά και με όλο το θάρρος και την παρρησία να ζητήσει και ασφαλώς να λάβει την άφεση των αμαρτιών του. «Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας που είσαι στους ουρανούς... ἄφησε σ' εμάς τις οφειλές μας» (Μτ.6:9, 12).

Άρα, μετά το θάνατο του θείου Λυτρωτή, κανείς δεν πρέπει να φοβάται την αμαρτία, γιατί «Χριστὸς Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τὸν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι – ο Χριστὸς Ἰησοῦς ἦρθε στον κόσμο να σώσει αμαρτωλούς» (Α' Τιμ. 1:15). Πράγμα το οποίο έκανε.

Χαρακτηριστικά είναι τα σχόλια που κάνουν για την Τελετή αυτή του ψυχωρραγούντος άνθρωποι κοσμικοί, όχι θεολόγοι. Παραθέτω μερικά αποσπάσματα άρθρου από το περιοδικό “Ο Κόσμος της Ψυχής”, Οκτώβριος 1964, σελ.185-186):

«Όλες γενικώς οι ακολουθίες της Ορθοδόξου Εκκλησίας έχουν ανάγκη όχι μόνο συντόμευσης αλλά και γενικής αναθεώρησης. Για παράδειγμα: Εάν αναγνώσει κάποιος τις προς ψυχωρραγούντες ευχές, θα νομίζει ότι ο ψυχωρραγών υπήρξε εγκληματίας, γιατί έτσι περίπου χαρακτηρίζεται. Εάν αντιληφθεί το περιεχόμενο αυτών ο ψυχωρραγών θα καταληφθεί από απελπισία. Ιδού, σχετικές περικοπές:

«Δεῦτε συναχθῆτε πάντες οἱ εὐσεβῶς ἐν βίῳ ζήσαντες καὶ θρηνήσατε ψυχὴν, ξενωθείσαν δόξης τοῦ Θεοῦ, καὶ δουλεύσασαν αἰσχροῦς. Δαίμοσι, πάσῃ σπουδῇ... Οἱμοὶ τὸν ἄσωτον, οἱμοὶ τὸν ἄθλιον... νέφος Δαιμόνων ἄφνων ἐπῆλθέ μοι καὶ σκότος τῶν αἰσchrῶν μου ἔργων, καλύπτει με... Τί γὰρ τὸ ὄφελος τὴν ψυχὴν ἐν φοβεροῖς κολαστηρίσις συρρασθαι, τὸ δε σῶμα μου ψάλλεσθαι, υφ' ὑμῶν, οὐκ ἐστὶ γὰρ ἄξιον, ἀλλὰ σύρραντες ἔξω τοῦτο ρίψατε, κλπ.»

«Ἐν τούτοις ἐνδέχεται νὰ πρόκειται περὶ εὐσεβοῦς ἀνθρώπου, ὁπότε ἐφαρμόζεται γι' αὐτὸν ἡ ἐξῆς ρῆσις τῆς Αποκάλυψης: «μακάριοι οἱ νεκροὶ οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες ἅπ' ἄρτι – Μακάριοι οἱ νεκροὶ ποὺ πεθαίνουν με τὸν Κύριο ἀπὸ τώρα» (Αποκ.14:13).

«Τὴν ἐπόμενη ὁμῶς ἡμέρα, κατὰ τὴν ὥρα τῆς κηδείας, ὁ ἐγκληματίας τῆς χθες θὰ χαρακτηριστεῖ ὡς «ἀξιομακάριστος καὶ αἰὶμνηστος», τοῦτο θὰ ἀπαγγέλλεται μετὰ τὴν σχεδὸν υλιστικοῦ χαρακτήρα ἔχουσα υποθετικὴ ἐπὶ κλησις τοῦ κηδευομένου, ὁ ὁποῖος φέρεται λέγοντας: «Ὀρώντες με ἄφωνον καὶ ἄπνουν προκειμένον, κλαῖσατε πάντες ἐπ' ἐμοί».

Αὐτὴ εἶναι ἡ κρίσις τοῦ κόσμου, ἡ ὁποία καταδικάζει ἐξολοκλήρου τὴν Τελετὴ αὐτὴ καὶ παρουσιάζει αὐτοὺς ποὺ τὴν συνέταξαν καὶ τοὺς ἄλλους ποὺ υποστηρίζουν αὐτοὺς, ὅτι στεροῦνται λογικῆς, Βιβλικῆς γνώσης καὶ θεολογικῆς παιδείας. Σὲ ὅλα αὐτὰ μέλλει νὰ ἔρθει καὶ νὰ τα θερίσει τὸ Δρέπανο τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ἐξαιτίας τοὺς «ἐξῆράνθη ὁ θερισμὸς τῆς γῆς – ξεράθηκε ὁ θερισμὸς τῆς γῆς» (Αποκ.14:15).

Ἀλλὰ ἐπειδὴ ὁ λόγος εἶναι πρὸς εσάς, ἀγαπητέ Γέροντα, σας ρωτῶ: Πῶς μπορεῖτε καὶ με ποῖα καρδιά ἀνέχεστε μιὰ τέτοια φοβερὴ κατὰστασις στὴν Εκκλησία, τὴν ὁποία ὁ Ἰδιὸς ὁ Θεὸς ἀπέκτησε με τὸ αἷμα Του; («...τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – ... τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, τὴν ὁποία ἀπέκτησε με τὸ δικό Του αἷμα» Πραξ.20:28). Γιὰ τὴν διαμαρτύρεστε, τὴ στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποία, με τὴν Τελετὴ τοῦ Ψυχωρραγούντος ἡ θεία Χάρη καταπατεῖται καὶ τὰ στεῖρα καὶ καλογερίκα τερτίπια παρουσιάζονται ὡς θεία καὶ ὡς ιερὰ; Καὶ ἐπειδὴ αὐτὰ γίνονται καὶ οἱ αμαρτωλοὶ δὲν πληροφοροῦνται τὸν τρόπο τῆς σωτηρίας τοὺς ἀπὸ τοὺς ἱερεῖς, πρέπει ἐγὼ νὰ τα πῶ σὲ ὅλους σας. **Μετανοεῖτε!**

Επιστολή 21^η

Η Νεκρώσιμη Τελετή

Αγαπητέ Γέροντα,

Τα αισθήματα και η ειλικρινής αγάπη που τρέφω για την Εκκλησία του Χριστού με ωθούν να γράφω, όσα με την πέννα μου εκθέτω. Μετά λύπης μου παρατηρώ ότι ο Βιβλικός έλεγχος, η προσπάθεια για μια Βιβλική εκπαίδευση και η αναμενόμενη επανόρθωση, δεν δημιουργούν τις προϋποθέσεις για να εισχωρήσουν μέσα στην καρδιά και να χτυπήσουν τις λεπτές χορδές της θεϊκής αγάπης και της ακατήλευτης Βιβλικής υπηρεσίας στο έργο του Θεού, γιατί υπάρχει έλλειψη ζήλου και ειλικρινής πίστεως. Για το λόγο αυτό οι ιερείς εξασκούν μια τυπική και εντελώς εμπορεύσιμη υπηρεσία. Γι' αυτό δεν διαθέτουν το ζήλο της Βιβλικής εκπαίδευσης και επανόρθωσης των σφαλμάτων, που οι σκοτεινοί αιώνες επισώρευσαν στην αγνή διδασκαλία του Ευαγγελίου και στο πολίτευμα της αρχέγονης Εκκλησίας. Έτσι παρατηρούμε την ανομοιομορφία και την ετερογένεια της σκέψης, πληρότητας και ορθότητας κρίσεως, που υπάρχει μεταξύ των τροπαρίων – ύμνων και των Τελετών.

Με σαφήνεια διατύπωσα και αποδεικτικά ανέπτυξα στην προηγούμενη ανάλυση της Τελετής του Ψυχορραγούντος, ότι σύμφωνα με την Τελετή, δεν υπάρχει γι' αυτόν έλεος, δεν υπάρχει Χάρη, παρά μόνο να ριφθεί σαν θνησιμαίο ζώο στους σκύλους να τον κατασπαράξουν. Σ' αυτό το συμπέρασμα οδηγείται όποιος μελετήσει την Τελετή.

Με τη μελέτη όμως της Νεκρώσιμης Τελετής, αποδεικνύεται το εντελώς αντίθετο, ότι δηλαδή, οποιοσδήποτε νεκρός, ευσεβής ή ασεβής, άγιος ή αματωλός, πορεύεται την «μακάριαν οδόν», που τον οδηγεί στον τόπο της

αναπαύσεως. **«Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, όπι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως».**

Τα λόγια αυτά είναι μεν Βιβλικά, αλλά δεν αναφέρονται σε οποιοδήποτε άνθρωπο. Έχουν θέση μόνο σε εκείνους που ειλικρινά μετανόησαν, ακράδαντα πίστεψαν και τη ζωή τους ευθυγράμμισαν με το θείο θέλημα· τους ανθρώπους που αγωνίστηκαν «τον καλό αγώνα της πίστεως», υποτασσόμενοι στο θέλημα και τη Βουλή του Παντοδύναμου, αναφέροντες πάντοτε «*θυσίαν αινέσεως δια παντός τῷ Θεῷ, τοῦτ' ἔστι καρπὸν χειλέων ὁμολογούντων τῷ ὀνόματι αὐτοῦ – θυσία αινέσεως διαπαντός στον Θεό, δηλαδή τον καρπὸ των χειλιῶν που ὁμολογούν το ὄνομά Αυτοῦ*» (Εβρ.13:15)· στους ανθρώπους που αναγεννήθηκαν δια Πνεύματος Αγίου, εκδύθηκαν «*τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον... καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν νέον τὸν ἀνακαινούμενον... κατ' εἰκόνα τοῦ κτίσαντος αὐτόν – τὸν παλιὸ ἄνθρωπο... καὶ ντύθηκαν τὸν νέο... κατὰ τὴν εἰκόνα Εκείνου που τὸν δημιούργησε*» (Κολ.3:9-10)· τους ανθρώπους που ζουν δια της πίστεως και δια της Χάριτος του Αυτρωτή και έχουν το θάρρος να ὁμολογήσουν: «*ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός... ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ τοῦ ἀγαπήσαντός με καὶ παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ – ζῶ, λοιπόν, ὄχι πια ἐγώ, ἀλλὰ ζεῖ μέσα μου ὁ Χριστός... τῇ ζῶ με τὴν πίστιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ Οποῖος με ἀγάπησε καὶ παράδωσε τὸν ἑαυτό Του γιὰ μένα*» (Γαλ.2:20).

Άνθρωποι όμως με τη θεοπρεπή αυτή ζωή και με τις αρετές αυτές, πολύ δύσκολα βρίσκονται. Όμως, οι Βιβλικοί λόγοι: «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, όπι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως», λέγονται και με καλλικέλαδη φωνή ψάλλονται από τους ιερείς και ψάλτες για όλους γενικά τους ανθρώ-

πους· σε ανθρώπους που ποτέ δεν εξάσκησαν πίστη στον Ζώντα Θεό, σε ασεβείς και βλάσφημους, σε άρπαγες και κλέφτες, σε φονιάδες και εγκληματίες, σε άθεους και αρνητές. Υπάρχει λογική και Βιβλική θέση σ' αυτή τη συμπεριφορά των παπάδων; Έχετε, παπάδες, την άτοπη αξίωση να απευθύνεται τα μακάρια αυτά λόγια και σε εκείνους που βλαστημούν και περιφρονούν τη Χάρη του Θεού, τους οποίους καταδικάζει ο Θεός και λέει, ότι για τη σκληρότητά τους και αμετανόητη καρδιά τους θησαυρίζουν για τους εαυτούς τους οργή για την ημέρα της οργής και αποκάλυψης της δικαιοκρισίας του Θεού, ο Οποίος τότε θα αποδώσει στον καθέναν κατά τα έργα του; (*«κατὰ δὲ τὴν σκληρότητά σου καὶ ἀμετανόητον καρδίαν θησαυρίζεις σεαυτῷ ὀργὴν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς καὶ ἀποκαλύψεως καὶ δικαιοκρισίας τοῦ Θεοῦ, ὃς ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ – Σύμφωνα με τὴν σκληρότητά σου, λοιπόν, καὶ τὴν αμετανόητη καρδιά σου, θησαυρίζεις για τον εαυτό σου οργή κατὰ τὴν ἡμέρα της οργῆς καὶ της αποκάλυψης της δικαιοκρισίας του Θεοῦ, ὁ Οποῖος θα ἀποδώσει στον καθέναν σύμφωνα με τὰ ἔργα του»* Ρωμ.2:5-6). Αυτά λέει ο Θεός, «Ο θαυμαστός ἐν βουλή και μέγας ἐν συνέσει». Εσείς όμως, οι παπάδες, λέτε άλλα. Δεν συμφωνείτε μαζί Του, και κατασκευάσατε Τελετές με τις οποίες εὐχεστε στους καταφρονητές του Θεού, όπως αναπαυθούν μετὰ των αγίων, γιατί, για εσάς, όχι για το Ευαγγέλιο, πορεύονται τὴν «μακαρίαν οδόν». «Μετὰ των αγίων ἀνάπαυσον, Χριστέ, τὴν ψυχὴν του δούλου Σου». Είναι δούλος του Θεοῦ ο ασεβής, ο βλάστημος, ο κλέφτης, ο εγκληματίας, ο άπιστος και ο καταφρονητής της Χάρης του Θεοῦ; Θα χρειαζόμαστε μεγάλη δόση ασέβειας για να δεχτούμε αυτούς τους παραλογισμούς.

Αλλά και στο σημείο αυτό παρατηρούμε επίσης τὴν ανομοιομορφία και τὴν ετερογένεια. Γιατί ἡ θεολογική ἐπί-

σημη διδασκαλία διακηρύττει, ὅτι οἱ ευχές τῆς Εκκλησίας ἀναφέρονται μόνο στους νεκρούς που κατὰ κάποιον τρόπο ἔμειναν ἐλλειπείς στα ἔργα τῆς μετάνοιας και τῆς ἀποκατάστασής τους. Κατὰ τὴν πρακτικὴ ἐφαρμογὴ ὅμως τῆς στερεότυπης Νεκρώσιμης Τελετῆς, δεν γίνεται διάκριση μεταξύ τους, δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι πολὺ δύσκολα γίνεται γνωστὴ ἡ αἰώνια τακτοποίηση ἢ μη, του μετανοοῦντος, ὅπως ἔχει ἡ συστηματοποιημένη τάξη στὴν Ορθόδοξη Εκκλησία. Ἄλλωστε δεν ὑπάρχει καμία ἀπόφαση ἢ Διάταξη που να ὀρίζει ὅτι, ὁ ιερέας μπορεῖ να ἀρνηθεῖ τὴν τέλεση τῆς στερεότυπης Νεκρώσιμης Τελετῆς και τις ευχές τῆς συγχώρεσης, ἔστω και στους ἀποδεδειγμένους εγκληματίες. Ἡ ἴδια Τελετὴ λοιπὸν γίνεται χωρὶς καμία διάκριση σε ὅλους τους νεκρούς. Αυτό ἔχει τις ρίζες του στο νηπιοβαπτισμό, για τον ὁποῖο υποστηρίζεται, ὅτι κάθε βαπτισμένος εἶναι «καὶ Χριστιανὸς καὶ ἀναγεννημένος».

Σύμφωνα λοιπὸν με τὸ σύστημα που επικρατεῖ, ὁ ιερέας μπορεῖ να ἀπευθύνει και στους εγκληματίες και ἀρνητές τις ευχές και τους ὕμνους, που ἔχουν θέση μόνο στους ευσεβεῖς και αγίους: «Μακαρία ἡ ὁδὸς ἣ πορεύει σήμερον, ὅτι ἠτοιμάσθη σοι τόπος ἀναπαύσεως». «Μετὰ των αγίων ἀνάπαυσον Χριστέ τὴν ψυχὴν του δούλου Σου». Κατὰ πόσο ἔχουν ἢ ὄχι, θεμελίωση στὴν Αγία Γραφή, καθόλου δεν ενδιαφέρει τους παπάδες, οὔτε τὴν θεραπαινίδα τους, θεολογία.

Ἡ ἀρχέγονη Εκκλησία ἔθαπτε τους νεκρούς με κάθε τιμὴ. Κατὰ τὴ μεταφορά του νεκροῦ ψάλλονταν «ἐξόδια ἄσματα» τα ὁποῖα ἦταν ἀποσπάσματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, και τα ποῖα ἀναφέρονταν στον ἔπαινο τῆς ἐνάρετης ζωῆς, με τὴν ὁποῖα ὁ νεκρὸς ἀντιμετώπισε τίμια τὸ θάνατο, με πίστη για τὴν μετὰ θάνατο ζωὴ, και ἡ μνήμη του ἀξίζει να ἀναφέρεται με ἐγκώμια, ὅπως εἶναι τα ωραία ἐκεῖνα λόγια: «*τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων*

αὐτοῦ – Πολύτιμος μπροστά στον Κύριο
εἶναι ὁ θάνατος τῶν οσίων Αυτοῦ»
(Ψαλμ.115:6), κλπ).

Επίσης τα εξόδια αυτά ἄσματα ανα-
φέρονταν στην ἐλπίδα τῆς Αναστάσεως
καὶ στη βεβαιότητα τῆς Βίβλου, ὅτι νε-
κροὶ εξακολουθοῦν νὰ εἶναι τὸ ἀντικεί-
μενο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, γιατί «ὁ
Θεὸς δὲν εἶναι Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώ-
ντων, διότι πάντες ζῶσιν ἐν Αὐτῷ». Σχετικές πληροφορίες μᾶς δίνει τὸ βί-
βλίο «Διαταγές τῶν Αποστόλων», σύγ-
γραμμα τοῦ 5^{ου} αἰῶνα. Ὁ συγγραφέας
τοῦ βιβλίου αὐτοῦ φρόντιζε νὰ συστή-
σει στους Χριστιανούς νὰ μὴ χρησιμο-
ποιοῦν τις Ιουδαϊκὲς συνήθειες ποὺ
ἤξεραν, τῶν καθαρμῶν περὶ μiasμοῦ,
«ἐπὶ θίξει νεκροῦ». Γι' αὐτὸ γράφει καὶ
τὰ Βιβλικά μέρη, τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ
ψάλλονται καὶ νὰ διαβάζονται κατὰ τὴν
κηδεία.

«Ἀπαραιτήτως δε συναθροίζεσθε ἐν
τοῖς κοιμητηρίοις, τὴν ἀνάγνωση τῶν
Ἱερῶν Βιβλίων ποιοῦμενοι... καὶ ἐν ταῖς
εξόδοις τῶν κεκοιμημένων ψάλλοντες
προπέμπετε αὐτοὺς ἐὰν ὧσιν πιστοὶ ἐν
Κυρίῳ *“τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνα-
τος τῶν οσίων αὐτοῦ – Πολύτιμος μπρο-
στά στον Κύριο εἶναι ὁ θάνατος τῶν
οσίων Αυτοῦ”* (Ψαλμ.115:6), καὶ πάλι:
*“ἐπίστρεφον, ψυχὴ μου, εἰς τὴν ἀνάπαυ-
σίν σου, ὅτι Κύριος εὐηργέτησέ σε –
Επίστρεψε, ψυχὴ μου, σὴν ἀνάπαυσή
σου, γιατί ὁ Κύριος σε ευεργέτησε”*
(Ψαλμ.114:7), καὶ ἐν ἄλλοις: *“μνήμη
δικαίων μετ' ἐγκωμίων – Ἡ μνήμη τῶν
δικαίων εἶναι με εὐλογία”* (Παρ.10:7),
καὶ *“Δικαίων δὲ ψυχὰι ἐν χειρὶ Θεοῦ –
ἀλλὰ οἱ ψυχές τῶν δικαίων εἶναι στο
χέρι τοῦ Θεοῦ”* (Σοφία Σολομώντος 3:1)».

Αὐτοὺς καὶ ἄλλους σχετικούς ψαλ-
μοὺς καὶ ὕμνους χρησιμοποιοῦσε ἡ ἀρ-
χέγονη Ἐκκλησία ὅταν ἐθαπτε τους νε-
κροὺς τῆς. Ἡ πληροφορία αὐτὴ μᾶς
εἶναι πολὺ σημαντικὴ. Χωρὶς περι-
στροφές μᾶς παρουσιάζει τὴν τάξη καὶ
τις συνήθειες τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τὸν
5^ο αἰῶνα, ὅσον ἀφορᾷ τὴ Νεκρώσιμη
Τελετὴ. Ἀπὸ αὐτὰ ποὺ παρατηροῦμε σὲ

αὐτὸ τὸ κείμενο, οδηγούμεθα στο ἀ-
σφαλές συμπέρασμα, ὅτι οἱ υπεύθυνοι
τῶν Ἐκκλησιῶν, δὲν ἐπέτρεπαν κανένα
ἄλλο, ξένο στοιχεῖο νὰ εἰσχωρήσει στὴν
Νεκρώσιμη Τελετὴ, παρὰ μόνο ὅσα
αναφέρονται ἢ εγκρίνονται ἀπὸ τὴ Βί-
βλο. Ὑστερα ἀπ' ὅλα αὐτὰ μπορούμε
ἀνετα νὰ συμπεράνουμε, ὅτι αὐτὸ τὸ
μέτρο ἴσχυε γιὰ ὅλες τις Τελετές καὶ τις
ἄλλες ἐκκλησιαστικὲς ἐκδηλώσεις.

Επίσης στο κείμενο αὐτὸ παρατη-
ροῦμε, ὅτι ἡ Τελετὴ αὐτὴ ἦταν μόνο γιὰ
τους ἀγίους, τους ἀδελφούς, τους πι-
στούς. Δὲν ἦταν γιὰ τους βλάστημους,
τους ἐγκληματίες καὶ τους ἀρνητές τῆς
Χάρης τοῦ Θεοῦ. Αὐτὸ προκύπτει ἀπὸ
τὰ ἐξῆς σημεῖα τοῦ κειμένου:

«Τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν βιβλίων
ποιοῦμενοι ψάλλοντες ὑπὲρ τῶν κεκοι-
μημένων μαρτύρων καὶ πάντων τῶν ἀπ'
αἰῶνος ἀγίων καὶ τῶν ἀδελφῶν τῶν ἐν
Κυρίῳ κεκοιμημένων... καὶ ἐν ταῖς ἐξό-
δοις τῶν κεκοιμημένων ψάλλοντες
προπέμπετε αὐτοὺς, **ἐὰν ὧσιν πιστοὶ
ἐν Κυρίῳ**».

Καταβάλλεται ὁμῶς σήμερα φροντί-
δα ἐξετάσεως, «ἐὰν ὧσιν πιστοὶ ἐν Κυ-
ρίῳ», οἱ ἄνθρωποι τους ὁποῖους γενικά
οἱ ἱερεῖς θάπτουν καὶ κηδεύουν; Ποτέ!
Ἀν ὑπῆρξαν δῆμιοι, ἐγκληματίες, ε-
μπαῖκτες καὶ καταφρονητές τῆς Χάρι-
τος τοῦ Θεοῦ, θὰ γίνεαι καὶ γι' αὐτοὺς ἡ
τελετὴ ποὺ γίνεαι γιὰ ὅλους, θὰ τους
ἀποπέμψουν στὴν «μακαρίαν οδόν»,
καὶ θὰ διατάξουν τὸν Θεὸ νὰ τους ἀνα-
παύσει μετὰ τῶν ἀγίων. «Μετὰ τῶν
ἀγίων ἀνάπαυσον, Κύριε, τὴν ψυχὴν
τοῦ δούλου Σου καὶ κατὰταξον αὐτὸν
ἐν τῷ Παραδείσῳ ὅπου χοροὶ τῶν ἀγί-
ων...» Πορεῖται λοιπὸν τὴν «μακαρί-
αν οδόν» ὁ δῆμιος, ὁ ἐγκληματίας καὶ ὁ
εμπαῖκτης τοῦ Θεοῦ; Ἐχετε δικαίωμα
νὰ ψάλλεσαι, ἔστω καὶ ἱκευτικά γιὰ
τους ἀνθρώπους αὐτοὺς ὅπως τους ἀ-
ναπαύσει ὁ Θεὸς μετὰ τῶν ἀγίων, τὴ
στιγμὴ κατὰ τὴν ὁποῖα αὐτοὶ ἀπέρρι-
ψαν τὴ Χάρη καὶ τὸν Θεὸ ἀπὸ τῆς ζωῆς
τους. Ὅμως ψάλλετε γι' αὐτοὺς καὶ ὁμι-
λοῦντες ἐν ὀνόματι τους, λέτε: «Ἀπὸ

των κριμάτων Σου ουκ εξέκλινα, ότι Συ νομοθέτησάς με». Ποιος λογικός νους μπορεί να ανεχθεί μια τέτοια τραγελαφική κατάσταση; Αυτά, θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν μόνο από πέννα μεираκιών [παιδιών], όχι από πέννα ώριμων ανθρώπων και προεστών της Εκκλησίας του Θεού, οι οποίοι υποτίθεται ότι είναι κατηρητισμένοι στις Γραφές, και ξέρουν να σταθμίζουν σωστά τις θεϊκές υποθέσεις.

Ιδιαίτερης επίσης προσοχής χρήζει η αντι-Βιβλική θέση του “ειδικού ιερέα” κατά την Τελετή. Ο ιερέας παραβιάζει το Λόγο του Θεού, παίρνει τη θέση μεσίτη, καταργεί τη θέση αυτή που ανήκει στον Υιό του Θεού και μεσιτεύει προς τον Θεό, όπως μέσω εκείνου να συγχωρήσει «παν αμάρτημα το παρ’ αυτού (του νεκρού) πραχθέν εν λόγω ή έργω ή διανοία». Και στο σημείο αυτό υπάρχει επίσης πλήρης καταστρατήγηση του Υπουργήματος της μεσιτείας του Ιησού Χριστού, ο Οποίος για το σκοπό αυτό κάθησε στα δεξιά του Θεού μεσιτεύων υπέρ ημών, για να «σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι’ αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτοῦ στον Θεό» (Εβρ. 7:25), όχι μέσω των ιερών. Ο ιερέας όμως παίρνει τη θέση του Κυρίου και λέει: «Κύριε ο Θεός ημών... συγχώρησον αὐτῷ δι’ ἐμοῦ... και το μεν σώμα αὐτοῦ, εἰς τα ἐξ ὧν συνετέθη διάλυσον, την δε ψυχὴν αὐτοῦ ἐν σκηναῖς ἁγίων κατὰ τάξιν. Ναι, Κύριε ο Θεός ημών... (ἐδὼ προστάζεται ὁ Θεός) λύσον τον κοιμηθέντα δούλόν Σου (δεῖνα) του ψυχικοῦ και σωματικοῦ αμαρτήματος και ἔστω συγκεχωρημένος, και ἐν τῷ νυν αἰῶνι, και ἐν τῷ μέλλοντι... Αὐτός Πανάγαθε Βασιλεῦ, δι’ ἐμοῦ... συγχώρησον τῷ δούλῳ Σου (δεῖνι), εἴτε ἐν τῷ παρόντι βίῳ, ὡς ἄνθρωπος ἐπλημμέλησε· και ἄφες αὐτῷ, ὅσα ἐν λόγῳ ή ἐργῳ ή κατὰ διάνοιαν ἡμαρτε», κλπ.

Όλα αὐτά βέβαια εἶναι πυκνὸ σκοτάδι, το οποίο διαλύει το φῶς της ἁγίας

Γραφής. Οι τυφλοὶ ὁμως δεν το βλέπουν, γιατί τους λείπει η πνευματικὴ ὄραση και η θεϊκὴ ικανότητα.

Η συγχωρητικὴ αὐτὴ ευχή του ιερέα αποτελεί τρομακτικὸ λάθος στον οργανισμό της Εκκλησίας. Γιατί καταργεῖ ἐξολοκλήρου την ἁγία Γραφή, την ἱερὰ Παράδοση και τον Υιὸ του Θεοῦ ὡς μεσίτη και Λυτρωτή. Ο Λόγος του Θεοῦ σαφῶς διακηρύττει ὅτι, «εἰσῆλθεν ὁ Χριστός... εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανόν, νῦν ἐμφανισθῆναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – ὁ Χριστός εἰσῆλθε... στον ἴδιο τον ουρανόν, για να ἐμφανιστεῖ τώρα στο πρόσωπο του Θεοῦ για χάριμάς» (Εβρ.9:24), «και σώζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι’ αὐτοῦ τῷ Θεῷ – μπορεί και να σώζει ολοτελώς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτοῦ στον Θεό» (Εβρ.7:25)· οι δε ἱερεῖς με το θάρρος της θεραπεινίδας τους θεολογίας, παραβλέπουν το ἔργο της σωτηρίας το οποίο γίνεται «δι’ Αὐτοῦ», του Χριστοῦ, και λένε: «Συγχώρησε αὐτὸν «δι’ ἐμοῦ». Χρειάζεται ὁμως μεγάλη δόση ἀποστατικῆς ἀπὸ την ἀλήθεια του Πνεύματος για να δεχτοῦμε και να θέσουμε σε ἐφαρμογή την ἐπαναστατικὴ ἱερατικὴ ρήση, «δι’ ἐμοῦ». Γιατί οι ἱερεῖς ἐμφανίζονται σαν Θεοὶ και σαν μεσίτες, ἐκπληρώνοντας την πρόρρηση του Θεοῦ: «και ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ και ὁ βασιλεὺς ὑψωθήσεται και μεγαλυνθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν και λαλήσει ὑπέρογκα και κατευθυνεῖ, μέχρις οὗ συντελεσθῇ ἡ ὀργή, εἰς γὰρ συντέλειαν γίνεται... προσενόουν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ, και ἰδοὺ κέρας ἕτερον μικρὸν ἀνέβη ἐν μέσῳ αὐτῶν, και τρία κέρατα τῶν ἐμπροσθεν αὐτοῦ ἐξερριζώθη ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ, και ἰδοὺ ὀφθαλμοὶ ὡσεὶ ὀφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἐν τῷ κέρατι τούτῳ και στόμα λαλοῦν μέγαλα... ἐθεώρουν και τὸ κέρας ἐκεῖνο ἐποίει πόλεμον μετὰ τῶν ἁγίων και ἴσχυσε πρὸς αὐτούς... και λόγους πρὸς τὸν Ὑψιστον λαλήσει και τοὺς ἁγίους Ὑψίστου παλαιώσει και ὑπονοήσει τοῦ

ἄλλοιῶσαι καιροὺς καὶ νόμον. καὶ δοθή-
σεται ἐν χειρὶ αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ
καιρῶν καὶ ἥμισυ καιροῦ – Καὶ θα κάνει
σύμφωνα με τὸ θέλημά του καὶ ὁ βασι-
λιάς θα υψωθεί καὶ θα μεγαλυνθῇ πιο
πάνω ἀπὸ κάθε θεό, καὶ θα μιλήσει υ-
πέρογκα λόγια καὶ θα ευημερεῖ, μέχρις
ὅτου συντελεστεῖ ἡ ὀργή, γιατί πλησιάζει
στο τέλος... Παρατηροῦσα τὰ κέρα-
τά του, καὶ ἰδοὺ, ἓνα ἄλλο κέρατο μικρὸ
ἀνέβηκε στο μέσο αυτῶν, καὶ τρία ἀπὸ
τα προηγούμενα κέρατα ξεριζώθηκαν
ἀπὸ τὸ πρόσωπό του, καὶ ἰδοὺ, οφθαλ-
μοί σαν οφθαλμοὶ ἀνθρώπου ἦταν στο
κέρατο τοῦτο, καὶ στόμα που μιλοῦσε
μεγάλᾳ πράγματα... Ὡροῦσα, καὶ τὸ
κέρατο ἐκεῖνο ἔκανε πόλεμο με τοὺς
αγίους καὶ υπερίσχυε ἐναντίον τους...
Καὶ θα μιλήσει λόγια ἐνάντια στον Ὑ-
ψιστο, καὶ θα ἐξαντλήσει τοὺς αγίους
τοῦ Ὑψίστου, καὶ θα διανοηθῇ νὰ με-
ταβάλλει καιροὺς καὶ νόμο. Καὶ δύναμη
θα δοθῇ στο χεῖρι του μέχρι καιρὸ καὶ
καιροὺς καὶ μισὸ καιρὸ» (Δαν.11:36, 7:8,
21, 25).

Πότε οἱ Μαθητὲς τοῦ Κυρίου ἢ αὐτοὶ
που τοὺς διαδέχτηκαν, ἐφάρμοσαν μιὰ
τέτοια τακτική; Ποτέ! Πότε τὰ θεοδί-
δακτα αὐτὰ ὄργανα τοῦ Λόγου Του,
εἶπαν, γιὰ τὸν νεκρό, «συγχώρησον
αὐτόν δι' ἐμοῦ;» Ποτέ! Ἡ Βίβλος καὶ ἡ
Ἱερὰ Παράδοση σιγοῦν. Σὲ κανένα ἀρ-
χαῖο κείμενο τῶν Αποστολικῶν καὶ Με-
ταποστολικῶν χρόνων δὲν βρίσκεται
παρόμοια συγχωρητικὴ ευχή. Παρέ-
λειψαν οἱ Πηγές τῆς Χριστιανικῆς Ἀλή-
θειας ἓνα τόσο σημαντικὸ στοιχεῖο τῆς
λατρευτικῆς δυνάμεως τῆς Εκκλησίας
καὶ τὸ συμπλήρωσαν ὕστερα ἀπὸ πολ-
λοὺς αἰῶνες οἱ ἱερεῖς; Με ποια Βιβλική
ἐντολή; Με τὴν ἐντολὴν τοῦ δόγματός
τους, τοῦ ποτισμένου με τὴν καλογερι-
κὴ καὶ ἐξω-Βιβλικὴ ἀχαλίνωτη φαντα-
σία («ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς
ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι
ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κα-
τεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ
τὴν πίστιν... καὶ πάντες δὲ οἱ θέλοντες
εὐσεβῶς ζῆν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ διωχθή-

σονται... ἔσται γὰρ καιρὸς ὅτε τῆς
ὕγιαινούσης διδασκαλίας οὐκ ἀνέξονται,
ἀλλὰ κατὰ τὰς ἐπιθυμίας τὰς ἰδίας
ἑαυτοῖς ἐπισωρεύσουσι διδασκάλους
κνηθόμενοι τὴν ἀκοήν, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς
ἀληθείας τὴν ἀκοήν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ
δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται – με ὁ-
ποιο τρόπο ὁ Ἰαννῆς καὶ ὁ Ἰαμβρῆς ἀ-
ντιστάθηκαν στὸν Μωυσή, ἔτσι καὶ αὐ-
τοὶ ἀντιστέκονται στὴν ἀλήθεια, ἄν-
θρωποι διεφθαρμένοι στο νοῦν, ἀδόκι-
μοι ὡς πρὸς τὴν πίστη... Ἀλλὰ καὶ ὅλοι
ὅσοι θέλουν νὰ ζοῦν εὐσεβῶς στὸν Χρι-
στό Ἰησοῦ θα καταδιωχτοῦν... Γιατί θα
υπάρξει καιρὸς που τὴν υγιή διδασκα-
λία δὲν θα τὴν ἀνέχονται, ἀλλὰ κατὰ τις
δικές τοὺς ἐπιθυμίες θα μαζέψουν γιὰ
τοὺς ἑαυτοὺς τοὺς σωρὸ ἀπὸ διδασκά-
λους, ἐπειδὴ θα αἰσθάνονται φαγοῦρα
στα αὐτιά· καὶ ἀφενὸς θα ἀποστρέψουν
τὴν ἀκοήν τοὺς ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, ἀφετέ-
ρου θα ἐκτραποῦν πρὸς τοὺς μύθους»
Β' Τιμ.3:8, 12, 4:3-4).

Αποτέλεσμα ὅλης αὐτῆς τῆς θλιβε-
ρῆς γιὰ τὴν Εκκλησίαν κατάστασης εἶναι
ἡ ἔλλειψη ἐνδιαφέροντος ἀπὸ μέρους
τῶν μελῶν τῶν Εκκλησιῶν Ρωμαϊκῆς
καὶ Ὁρθοδόξου, γιὰ τὴν πνευματικὴ
σταδιοδρομία τους, γιατί πιστεύουν ὅτι,
ἔτσι ἢ ἀλλιῶς, θα λάβουν συγχώρηση
ἀπὸ τὸν ἱερέα· εἴναι δὲ διαθέτουν καὶ
ἄφθονο χρήμα, θα τὴν λάβουν καὶ ἀπὸ
τὸν ἀρχιερέα, ὁπότε ἡ σωτηρία τους...
εἶναι ἐξασφαλισμένη, χάρις τῶν ἀργυ-
ρίων τὰ ὁποῖα καταβάλλουν, ὡς “διδό-
ντα” γιὰ τὴν εἰσοδὸν τοὺς στὴν Οὐράνια
Βασιλεία.

Επανειλημμένως ἔχω τονίσει τὸν
Βιβλικὸν τρόπο καὶ μέσον με τὸ ὁποῖο ὁ
ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ ἀποκτήσῃ τὴν
ἄφεση τῶν ἁμαρτιῶν του – πιστεύο-
ντας, μετανοώντας καὶ ἐξομολογοῦμε-
νος ἀπευθείας πρὸς τὸν Θεὸ τις ἁμαρ-
τίες του, καὶ ζητώντας διὰ τῆς θυσίας
τοῦ Ἰησοῦ, τὴν ἄφεση καὶ τὴ Χάρη.
«Πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς... ἄφες
ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν – Πατέρα μας
που εἶσαι στους οὐρανοὺς... ἄφησε σ’
ἐμὰς τις ὀφειλές μας» (Μτ.6:9, 12). Με

βάση, την εντολή αυτή του Κυρίου, με κανέναν απολύτως τρόπο δεν δικαιολογείται η συγχώρεση που προσφέρει ο ιερέας προς το νεκρό. Γιατί έτσι δίνεται η συγχώρεση με αντιπρόσωπο τον ιερέα, δεδομένου ότι ο νεκρός ούτε αισθάνεται, ούτε έχει ικανότητες να εξασκήσει πίστη και να εκδηλώσει πρόθεση εξομολόγησης και μετάνοιας – είναι νεκρός. Σε ποιο μέρος της Αγίας Γραφής ή της Ιεράς Παράδοσης μπορούμε να στηρίξουμε μια τέτοια συγχωρητική ευχή, με αντιπρόσωπο; Σε κανένα! Η συμπεριφορά όμως αυτή δεν σας παρουσιάζει ότι παραβαίνετε τις Πηγές της Χριστιανικής Αλήθειας;

Στο λόγο αυτό της συγχωρητικής από τον ιερέα ευχής, θα εγείρετε ίσως αντίλογο, υποστηρίζοντας ότι αυτή έχει ικετευτικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι η ποιμένη Εκκλησία φροντίζουσα για τα μέλη της εύχεται υπέρ αυτών. Το περιεχόμενο όμως της συγχωρητικής ευχής, δηλαδή, το πρακτικό μέρος, ανατρέπει τον ισχυρισμό αυτό. Γιατί ο ιερέας απαγγέλλει την ευχή αυτή με Αποστολική Εξουσία, ασχέτως του ότι οι Απόστολοι ούτε είχαν, ούτε μετέδωσαν παρόμοια Εξουσία (τη σημασία της εξουσίας του “δεσμείν και λύειν”, ανέλυσα στο βιβλίο μου “Βασιλείο Ιεράτευμα”). Ας δούμε το περιεχόμενο της αντι-Βιβλικής συγχωρητικής ευχής:

«Κύριε, ο Θεός ημών, ο τοις αγίοις Μαθηταίς και Αποστόλοις την εξουσίαν δους ταύτην, ώστε των αμαρτημάτων διδόναι την άφεσιν, και ειπών: Όσα αν δήσητε και λύσητε, ίνα ώσι δεδεμένα και λελυμένα· δι’ αυτών δε **και εις ημάς**, ει και αναξίους, ωσαύτως την τηλικαύτην δωρεάν φιλανθρώπως διαβιβάσας, λύσον τον κοιμηθέντα δούλόν Σου (δείνα) του ψυχικού και σωματικού αμαρτήματος, και έστω, συγκεχωρημένος, και εν τω νυν αιώνι και εν τω μέλλοντι».

Όπως εξήγησα όμως στο θέμα του “δεσμείν και λύειν”, απέδειξα ότι ο Χριστός δεν έδωσε στους Αποστόλους

Εξουσία συγχώρησης ή μη, των αμαρτιών. Με τα λόγια Του «*όσα εάν δήσητε... και όσα εάν λύσητε*, κλπ» (Μτ. 18:18), ο Κύριος μετέδωσε στους Μαθητές Του πειθαρχική μόνο Εξουσία. Εκείνοι δε κατάλαβαν ακριβώς το νόημα των λόγων Του, και ποτέ δεν έκαναν χρήση εξουσίας συγχωρήσεως ή μη των αμαρτιών.

«Ουδέποτε ο Κύριος Ιησούς είπε ότι θα δεχθεί όσους οι Απόστολοι συγχωρήσουν και κρίνουν άξιους της Βασιλείας. Τουναντίον, Αυτός προσωπικά εμφανίζεται πάντοτε ως Κριτής, ο Οποίος θα διαχωρίσει τα πρόβατα από τα ερίφια. Αυτός θα ανταμείψει και θα κατακρίνει. Το Σύμβολο της Πίστεως, άλλωστε, δεν λέει: «Και πάλιν ερχόμενον μετά δόξης κρίναι ζώντας και νεκρούς;»

Σε τι χρησιμεύει λοιπόν η εξουσία του “δεσμείν και λύειν” από μέρους των ιερέων, αν κατά την ημέρα της τελικής κρίσεως, ο Ιησούς, ως απόλυτος Κριτής, θα λύσει τις αμαρτίες που αυτοί έδεσαν ή, τουναντίον, αν δέσει τις αμαρτίες που αυτοί έλυσαν; Αν οι Απόστολοι πράγματι πίστευαν, ότι ο Κύριος τούς εξουσιοδότησε να συγχωρούν αμαρτίες, ασφαλώς θα κήρυτταν επιμόνως στους ανθρώπους την ανάγκη να εξομολογούνται τις αμαρτίες τους στους Αποστόλους και στους πρεσβυτέρους που αυτοί διόρισαν. Εφόσον όμως τέτοιο κήρυγμα δεν φαίνεται πουθενά στην Καινή Διαθήκη, αλλά μάλλον το ενάντιο, αυτό σημαίνει πως οι Απόστολοι δεν ερμήνευσαν τα λόγια αυτά του Κυρίου κατ’ αυτό τον τρόπο. Αν ο Κύριος Ιησούς πράγματι συνέδεσε τη σωτηρία των ανθρώπων με τη συγχώρεση των αμαρτιών από άλλους ανθρώπους, παραμένει ανεξήγητο, γιατί ο Απόστολοι δεν εννόησαν έτσι το ζήτημα και άφησαν τους πιστούς δεμένους στις αμαρτίες τους, μολονότι είχαν την εξουσία να τους συγχωρήσουν;

Ας υποθέσουμε προς στιγμή ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία ερμηνεύει ορθά τα

λόγια αυτά του Κυρίου και ότι πράγματι οι Απόστολοι και οι διάδοχοί τους έλαβαν αυτή την εξουσία, τότε ασφαλώς οι αμαρτίες που αυτοί λύνουν πρέπει να παραμένουν λυμένες για πάντα. Και επίσης, οι αμαρτίες που αυτοί δένουν πρέπει να παραμένουν δεμένες για πάντα. Οπότε πρέπει να δεχτούμε ότι ο Κύριος Ιησούς, μεταβιβάζοντας την εξουσία της συγχώρεσης των αμαρτιών στους Αποστόλους και τους διαδόχους τους, Αυτός ο Ίδιος έπαυσε να είναι ο Κριτής των ανθρώπων. Οι Κριτές της τύχης των αμαρτωλών είναι πλέον ειδικά εξουσιοδοτημένοι να ασκήσουν το προνόμιο του Κριτή, οι Απόστολοι και οι διάδοχοί τους. Και όμως, ο Ιησούς είπε, ότι Αυτός προσωπικά θα κρίνει όλα τα έθνη. (Μτ.25:32-46).

Η διακονία των Αποστόλων ήταν να “αναγγείλουν” το Ευαγγέλιο “σε όλη την κτίση”, να κηρύξουν δηλαδή στον κόσμο ότι ο Θεός συγχωρεί δια του Χριστού τις αμαρτίες των ανθρώπων και ότι ως συνέπεια αυτής της συγχώρεσης ο Θεός δικαιώνει τους αμαρτωλούς δωρεάν, δια της πίστεως.

Ίσως, επίσης, να επικαλεστείτε τις ιστορικές μαρτυρίες, που υπάρχουν κατά τον 3^ο αιώνα, στην 36^η επιστολή του Κυπριανού, ή άλλες του Τερτυλλιανού, και να στηρίζετε, ότι από τους αρχαίους χρόνους η Εκκλησία ευχόταν υπέρ των νεκρών. Σύμφωνοι! Σημειώστε όμως τα εξής:

1) Οι μαρτυρίες αυτές είναι του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα, δεν είναι του 1^{ου} ή του 2^{ου} αιώνα στους οποίους υπήρχε ανόθευτη η διδασκαλία του Ευαγγελίου.

2) Οι μαρτυρίες αυτές δεν αναφέρονται σε δεήσεις και συγχωρητικές ευχές υπέρ της αναπαύσεως των ψυχών των νεκρών, αλλά σε “ένδειξη τιμής”, σε ανάμνηση και μίμηση του νικηφόρου αγώνα της πίστεως των προαπελθόντων αδελφών μας. Δεν ήταν λοιπόν συγχωρητικές ευχές.

Αλλά εκτός αυτών πρέπει να παρατηρήσουμε και κάτι άλλο: Όλοι γενικά οι άνθρωποι έχουν ανάγκη αυτής της συγχωρητικής ευχής; Άγιοι δεν υπάρχουν στο Σώμα της Εκκλησίας; Αλλά η αληθινή Εκκλησία αποτελείται από αγίους. Και αν υπάρχουν, πρέπει απαραίτητα να συγχωρεθούν από τους ιερείς, εφόσον είναι άγιοι, και πραγματοποιήσαν και θαύματα για τα οποία καυχάστε, τους οποίους λατρεύετε, και των οποίων τη μεσιτεία επικαλείστε; Αυτά, αδελφέ μου, είναι σοβαρά ερωτήματα, που θα μείνουν αναπάντητα.

Θα ήταν δυνατόν, ίσως η Νεκρώσιμη Τελετή να γίνει μια κατανυκτική Τελετή, εάν οι ύμνοι της και οι ευχές της περνούσαν από μια αυστηρή Βιβλική πλύση, μέσω της οποίας θα γινόταν η αποκάθαρση, η μάξη και απόμαξη των αντι-Βιβλικών σημείων. Με αυτά και τα εξόδια άσματα που χρησιμοποιούσε η αρχέγονη Εκκλησία, θα ήταν δυνατόν να συνταχθεί μια Βιβλική Νεκρώσιμη Τελετή, ικανή να παρηγορήσει τους πενθούντες, να ενθαρρύνει τους λοιπούς, και να κινήσει το ενδιαφέρον στους απαθείς. Ελπίζω να με βοηθήσει ο Θεός να το κάνω και αυτό.

Η Τελετή των Μνημοσύνων

Αγαπητέ Γέροντα,

«*Ταχέως σκύλευσον, ὀξέως προνόμευσον – Γρήγορα λαφυραγώγησε, βιαστικά λεηλάτησε*» (Ησ.8:3), δηλαδή, “Σύντομα να αγωνιστείς και αμέσως τον εχθρό να απογυμνώσεις”.

Η Βιβλική και ιστορική αλήθεια, η οποία εκτίθεται με το έργο μου τούτο, παρουσιάζει εμφανή τα θλιβερά αποτελέσματα της δράσης ενός μεγάλου εχθρού, που βρίσκεται μέσα στην Εκκλησία.

Τέτοιος εχθρός δεν υπήρξε ούτε ο Νέρων, ούτε ο Διοκλητιανός· ούτε οι αιρέσεις, ούτε ο υλισμός. Ο εχθρός αυτός γεννήθηκε μέσα στους κόλπους την Εκκλησίας, θήλασε το γάλα της και καταβρόχθισε τη στερεά τροφή της. Έτσι, η Εκκλησία αδυνατισμένη από την πείνα, σχεδόν εξέπνευσε.

Ο εχθρός αυτός πολλαπλασιάστηκε. Και οι απόγονοί του, όπως ήταν φυσικό, δεν ακολούθησαν τον ίδιο δρόμο. Οδηγούμενοι από το κακό παράδειγμα των γονέων τους, ακολούθησαν ολισθηρό δρόμο· αποξενώθηκαν από την οικογένειά τους. Πήραν δικά τους ονόματα και δημιούργησαν ιδιαίτερες, υλιστικού χαρακτήρα εστίες. Και αυτά είναι, τα πλανεμένα παιδιά της Εκκλησίας, τα οποία διαρκώς βρίσκονται σε αταξία, γιατί εξακολουθούν να παραμένουν σε νηπιώδη κατάσταση, χωρίς αντίληψη και χωρίς αγωγή. Ποιος, όμως, ευθύνεται; Τα νήπια ή οι γεννήτορες; Ασφαλώς, οι γεννήτορες! Αυτό, δυστυχώς, δεν το καταλαβαίνουν! Και αντί να διορθώσουν τους εαυτούς τους, δριμύτατα πολλές φορές καταφέρονται εναντίον “των κακών παιδιών τους”. Τούτο παρατηρείται πολλές φορές στα κηρύγματά τους και στα περιοδικά τους. Αλλά αυτά, αγαπητέ μου, είναι παιδιά σας. Εσείς τα γεννήσατε! Η έλ-

λειψη όμως κατάλληλης αγωγής και η απουσία του πρακτικού πνεύματος, τα οδήγησε σε ολισθηρό δρόμο. Υπεύθυνοι είστε εσείς, οι γεννήτορες! Σ’ αυτό ο Κύριος δίνει την πρόποσα απάντηση: «*ὕποκριτά, ἔκβαλε πρῶτον τὴν δοκὸν ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ σου, καὶ τότε διαβλέψεις ἐκβαλεῖν τὸ κάρφος ἐκ τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ ἀδελφοῦ σου – Υποκριτή, βγάλε πρῶτα το δοκάρι από τον οφθαλμό το δικό σου, και τότε θα δεις καθαρά, για να βγάλεις την αγκίδα από τον οφθαλμό του αδελφού σου*» (Μτ.7:5).

“Η μητέρα τους” όμως –Εκκλησία– δεν τα εγκαταλείπει. Εφόσον δεν ήταν σε θέση να τους δώσει καλή αγωγή, ώστε να αισθάνονται ότι “μέσα στον Θεό ζουν και κινούνται και υπάρχουν”, εφόσον τα έχασε, τουλάχιστον τα φροντίζει νεκρά και τυμπανιαία, όταν “οίχοντο θανόντα”, σώζονται οι ημέρες τους και τελειώνουν τα βήματά τους. Στην “καλή” προσπάθειά της η “μητέρα τους” βρήκε τρόπο και ανακάλυψε “μέσον” με το οποίο θα επαναφέρει τα πλανεμένα παιδιά της, «εν τόπω φωτεινώ, εν τόπω χλοερῶ, εν τόπω αναψύξεως, ένθα απέδρα πάσα οδύνη, λύπη και στεναγμός». Άσχετα ότι τα πλανεμένα παιδιά της έγιναν άλλα εγκληματίες και δήμιοι με ποικιλίας μορφής τρόπους, άλλα φονιάδες, άλλα κλέφτες και αισχροκερδείς, άλλα αρνητές του Θεού και άλλα βλάστημοι του θείου Λυτρωτή. Το επίτευγμά της όμως, της επιτρέπει να αποκαταστήσει “τα ανάγωγα παιδιά” της, παρόλο ότι δεν τήρησαν τους όρους της καλής αγωγής, δηλαδή, τη μετάνοια και την πίστη.

Το εφεύρημα λοιπόν αυτής της “μητέρας”, ο έξυπνος τρόπος και το κατάλληλο “μέσον” είναι τα Μνημόσυνα. Με αυτά επαναφέρει κατά μαγικό τρόπο τα “κακά παιδιά” της, «ένθα οι δίκαιοι

αναπαύονται». Πόσο το “μέσον” τούτο είναι Χριστιανικό ή όχι, θα εξετάσω στη συνέχεια.

Η προέλευση των Μνημοσύνων

Τι σημαίνει “μνημόσυνο;” Σημαίνει θρησκευτική Τελετή με κόλλυβα στη μνήμη των νεκρών, με δέηση του ιερέα για την ανάπαυση της ψυχής τους.

Στην έρευνά μου για την ιστορία των Μνημοσύνων, ανακάλυψα, ότι έχουν την προέλευσή τους από τους αρχαίους Έλληνες ειδωλολάτρες. Κανένα απολύτως σημείο της Καινής Διαθήκης δεν συνηγορεί υπέρ των Μνημοσύνων των νεκρών, ούτε της συγχώρησής τους μετά θάνατον. Αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα επικαλούνται ορισμένα Γραφικά σημεία, αλλά όπως θα παρατηρηθεί στην εξέταση που ακολουθεί, θα διαπιστωθεί χωρίς δυσκολία, ότι δεν έχουν καμία σχέση με τα Μνημόσυνα και την μετά θάνατον συγχώρηση. Επιζητούν οι Μνημοσυνο-καλλιεργητές κάπου να στηρίξουν τις πλανεμένες δοξασίες τους, αλλά μάταιος ο κόπος τους και κενή η προσπάθειά τους. Γιατί δεν μιλούν “κατά το γεγραμμένον” – “Τάδε λέγει Κύριος”. Στη θέση της εντολής αυτής τοποθέτησαν μία άλλη: Τάδε λέγει άνθρωπος.

Για το λόγο αυτό θα εξετάσω χωριστά τι λέει ο άνθρωπος και τι λέει ο Κύριος, και στη συνέχεια θα περιμένω να διαπιστώσω: Εσείς και το πλήθος των ιερών και των θεολόγων, πώς και τι θα εκτιμήσετε, τα του ανθρώπου ή τα του Θεού. Αρχίζω από αυτά που οι άνθρωποι είπαν και οι θνητοί παρέδωσαν.

Τάδε λέγει άνθρωπος

«Το έθος των μνημοσύνων βρίσκεται με και εις την αρχαιότητα. Οι αρχαίοι Έλληνες, πίστευαν, ότι δια δεήσεων, θυσιών και προσφορών, μπορούσαν να επιτύχουν παρά των θεών συγγνώμη για τα αμαρτήματα των νεκρών» (Ιλ.10:497). Υπήρχαν μάλιστα και ιερείς

αγύρτες, που επισκέπτονταν τις οικίες των πλουσίων και ισχυριζόμενοι, ότι έχουν από τους θεούς την εξουσία να συγχωρούν τις αμαρτίες ζώντων ή και αποθανόντων με κατάλληλες προς τούτο ιεροτελεστίες και θυσίες (Πλάτωνος “Πολιτεία” Β’ 364 β’ εξ). Οι αρχαίοι Έλληνες, τελούσαν μνημόσυνα την τρίτη ημέρα μετά το θάνατο, την ένατη και την τριακοστή (τριακάς) όταν τελούνταν και νεκρόδειπνα. Στο Άργος το πρώτο μνημόσυνο ετελείτο υπέρ του νεκρού προς τιμήν του Απόλλωνος, το δε της τριακοστής προς τιμήν του Ερμή. Γενικά δε σε όλη την Ελλάδα ετελούντο μνημόσυνα υπέρ των νεκρών» (“Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου”, τόμος 13^{ος}, σελ.695).

Τις ως άνω ιστορικές και αδιάφευστες πληροφορίες επιβεβαιώνει και η “Εκκλησιαστική Ιστορία” Β. Στεφανίδη, σελ.108, με τα εξής: «Από τους εθνικούς υπήρχαν μνημόσυνα των νεκρών, γεύματα κατά την τρίτη, ενάτη και τριακοστή ημέρα μετά την ταφή, και κατ’ έτος κατά την επέτειο των γενεθλίων του αποθανόντος (“γενέσια”, “γενέθλια”). Κατ’ εξωτερική όλως αναλογία εισήχθησαν τα Χριστιανικά μνημόσυνα εις τις αυτές περίπου ημέρας μετά την ταφή, δηλαδή, τρίτη, ενάτη, τεσσαρακοστή ημέρα και επέτειο του θανάτου» (“Αποστολικές Διαταγές”, 8, 42).

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι τα μνημόσυνα κληρονόμησε η Εκκλησία από τις προχριστιανικές θρησκείες των ειδωλολατρών, μνημόσυνα τα οποία «κατ’ αναλογία εισήχθησαν εις τις αυτές περίπου ημέρες μετά την ταφή». Δεδομένου δε ότι είναι γνωστές οι ημέρες στις οποίες τελούνται τα μνημόσυνα των νεκρών, αντιστοιχεί προς τις ειδωλολατρικές, δεν υπάρχει λόγος να επιμείνω περισσότερο στο σημείο αυτό. Και δεδομένου επίσης, ότι τις ως άνω ιστορικές πληροφορίες κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει, είναι βέβαιο, ότι τα ειδωλολατρικά μνημόσυνα «επέδρασαν προς καθιέρωση ομοίων και

παρά των Χριστιανών λειτουργικών εκδηλώσεων, ή επέτρεψαν τη συνέχιση αρχαιοτάτων νεκρικών εθίμων».

Αρχικά νομίστηκε ότι τα μνημόσυνα δεν παρέβαιναν την ορθή πίστη, ενώ στην ουσία **καταργούν το Ευαγγέλιο**. Μήπως δεν είναι αρκετά όσα ο Λόγος του Θεού διακηρύττει, αλλά έπρεπε να δανειστούν από τους ειδωλολάτρες ανόητα και μωρά ήθη και έθιμα; Το γεγονός αυτό δεν υποτιμά την Ιερή Βίβλο, η οποία διδάσκει, ελέγχει, επανορθώνει τα κακώς κείμενα, εκπαιδεύει και ετοιμάζει τον άνθρωπο του Θεού να είναι τέλειος για κάθε έργο αγαθό; (*«πᾶσα γραφή θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπαιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾖ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθόν ἐξηρτισμένος – Ὅλη ἡ Γραφή εἶναι θεόπνευστη καὶ ὠφέλιμη γιὰ διδασκαλία, γιὰ ἔλεγχον, γιὰ ἐπαιδείαν, γιὰ παιδείαν που γίνεται με δικαιοσύνη, γιὰ νὰ εἶναι ἄρτιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, κατάρτισμένος γιὰ κάθε ἔργο ἀγαθό»* Β' Τιμ.3:16-17).

Ας δούμε πώς άρχισαν τα μνημόσυνα των ειδωλολατρών να επιδρούν επί της Χριστιανικής Εκκλησίας: Όπως ξέρουμε, από τους ειδωλολάτρες «τελούνταν κοντά στους τάφους των νεκρών τα ήδη από τον Όμηρο μαρτυρούμενα και από άλλους αρχαίους λαούς τα γνωστά περίδειπνα¹²». Όταν δε οι ειδωλολάτρες ασπάστηκαν το Χριστιανισμό, πολλοί από αυτούς δεν εγκατέλειψαν τις κακές τους συνήθειες. Και, όπως ήταν φυσικό, εξακολούθησαν να τις χρησιμοποιούν. Για το λόγο ακριβώς αυτόν βλέπουμε, ότι νωρίς, από τα μέσα περίπου του 3^{ου} μ.Χ. αιώνα, άρχισαν να παρουσιάζονται τα πρώτα σημεία της φροντίδας για τους νεκρούς, με προσευχές, ελεημοσύνες,

έργα αγάπης κλπ. «Παράλληλα με τις ελεημοσύνες και σε συνάρτηση προς αυτές οι Χριστιανοί εξακολούθησαν να τελούν κοντά στους τάφους των νεκρών τα «περίδειπνα» ή «μακαρίες», τα οποία επιβίωσαν, κατά τόπους, μέχρι και σήμερα... Σε αυτά έχουν την αρχή και τα μέχρι σήμερα προσφερόμενα εις μνήμη των νεκρών κόλλυβα».

Σαφέστατη είναι η ιστορική αυτή πληροφορία περί της επιδρασης των ειδωλολατρικών μνημόσυνων στη Χριστιανική Εκκλησία. «Ήδη, στις “Αποστολικές Διαταγές” συναντάται η διάκριση των μνημόσυνων σε “τρίτα”, “ένατα”, “τεσσαρακοστά” και “ετήσια”, αναλόγως του χρόνου του θανάτου της τέλεσης αυτών (Η' 43). Η εξακολούθηση εδώ της σχετικής πράξεως των εθνικών είναι καταφανής» (“Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια”, Α. Μαρτίνου, τόμος 8^{ος}, σελ.1226-1227).

Τούτο επιβεβαιώνει και η “Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου”, η οποία λέει: «...τα από τους Χριστιανούς μνημόσυνα φαίνεται ότι αποτελούν συνέχεια των εθίμων των αρχαίων Ελλήνων, τελούνται δε ως δεήσεις προς τον Θεό υπέρ αναπαύσεως των νεκρών».

Καταφανές λοιπόν είναι το γεγονός ότι τα ειδωλολατρικά μνημόσυνα υιοθέτησαν οι Εκκλησίες της Δύσης και της Ανατολής, παραβαίνοντας κατά τρόπο ασυμβίβαστο προ τη φύση τους, τη διδασκαλία της Ιερής Βίβλου: «Μην προσθέσεις, ούτε να αφαιρέσεις». Είναι δε τόσο σαφείς οι πληροφορίες αυτές, ώστε θεωρώ εντελώς περιττό να κάνω δικά μου σχόλια.

Μνημόσυνα δεν παρατηρούμε ούτε στο γνήσιο Ιουδαϊσμό, του οποίου η θρησκεία θεμελιώθηκε με θεϊκή αποκάλυψη. Όπως συμβαίνει όμως με όλους εκείνους που δεν παραμένουν στην αρχική διδασκαλία, αλλά παρασύρονται από κάθε άνεμο, έτσι και ορισμένοι από τους Ιουδαίους παρασυρόμενοι από τον άνεμο της ειδωλολατρικής φαντασίας, εμπνεύστηκαν να υιο-

¹² “Περίδειπνο”: δείπνο που παρέθεταν στους συγγενείς και στους φίλους του νεκρού εννιά μέρες μετά την ταφή.

θετήσουν ορισμένες ειδωλολατρικές δεισιδαιμονίες. Τούτο βλέπουμε στο βιβλίο Β' Μακκαβαίων 12:38-45, όπου αναφέρεται, ότι όταν ο Ιούδας ανέλαβε το στράτευμα των Εβραίων, απέστειλε δύο χιλιάδες δραχμές στα Ιεροσόλυμα «για να κάνει θυσία περί αμαρτίας» για τους Εβραίους που έπεσαν στον πόλεμο. Αλλά στο σημείο αυτό πρέπει να παρατηρήσουμε τα εξής:

1) Το διάβημα αυτό του Μακκαβαίου ήταν μια ευσεβής εκδήλωση αυθορμητισμού.

2) Ο Ιούδας δεν αντιπροσώπευε την επιστήμη και από θεία αποκάλυψη διδασκαλία των Εβραίων, και

3) Το βιβλίο “Μακκαβαίων Β'”, στο οποίο αναφέρεται η περικοπή αυτή, δεν είναι Θεόπνευστο. Συνεπώς, η ενέργεια του Ιούδα, δεν ήταν διδασκαλία θείας αποκάλυψης, αλλά ανθρώπινη, (δηλαδή, τάδε λέγει άνθρωπος), παραφθαρμένη και ειδωλολατρονοθευμένη. Η πράξη αυτή του Μακκαβαίου, είναι μοναδική τέλεσης μνημόσυνου υπέρ των νεκρών, γιατί στους Εβραίους είναι άγνωστο το έθιμο των μνημόσυνων. Αλλά το γεγονός ότι το βιβλίο αυτό δεν είναι Θεόπνευστο, μας γίνει το δικαίωμα να απορρίψουμε την πράξη του Ιούδα και τη δρήθεν πληροφορία περί Μνημόσυνων.

Ας σταματήσουν λοιπόν να επικαλούνται την πληροφορία αυτή οι υποστηρίζοντες τα μνημόσυνα, γιατί είναι από τον παραφθαρμένο και νοθευμένο Ιουδαϊσμό, που έχει ασπαστεί ειδωλολατρικές δεισιδαιμονίες, όπως τη θυσία αυτή του Ιούδα υπέρ των νεκρών.

Καμία απολύτως Βιβλική και ρητή πληροφορία δεν υπάρχει, που να υποστηρίζει τα Μνημόσυνα. Και εφόσον η πληροφορία δεν προέρχεται από το θείο Νόμο και από τη Βιβλική μαρτυρία (*«νόμον γάρ εις βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἰπωσιν οὐκ ὡς τὸ ρῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῖναι περὶ αὐτοῦ – Γιατί νόμο για βοήθεια ἔδωσε, για να μην πουν σύμφωνα με το λόγο τούτο, για*

τον οποίο δεν ἔχουν δοθεῖ δῶρα γι' αὐτόν» Ησ.8:20), η **αλήθεια** δεν υπάρχει στην τέλεση Μνημοσύνων.

Επέδρασαν και ρίζωσαν τα Μνημόσυνα σε παρόμοιες με τις ειδωλολατρικές εκδηλώσεις, για την ανάπαυση των ψυχών. Πρέπει να σημειωθεί ότι αρχικά δεν είχαν τη σημερινή μορφή. Άρχισαν ως προσευχές, ελεημοσύνες, αγαθοεργίες και παράλληλα με αυτά τελούσαν και τα “νεκρόδειπνα” ή “μακαρίες” όπως και οι ειδωλολάτρες.

Αυτά από το ένα μέρος και η έλλειψη επαρκούς γνώσης της Αγίας Γραφής, από το άλλο, ενέπνευσαν την ιδέα κυρίως στους κληρικούς, ότι μπορούν να βοηθούν τις ψυχές των νεκρών με τα έργα τους και τα Μνημόσυνά τους. Σε αυτά οφείλονται και οι εγχάρακτες επικλήσεις των νεκρών που βρίσκονται σε παλαιοχριστιανικούς τάφους, για δεήσεις και ευχές των ζώντων.

Δυστυχώς όλα αυτά επηρέασαν και ορισμένους από τους Πατέρες της Δυτικής Εκκλησίας (Τερτυλλιανός, Κυπριανός, Αυγουστίνος, ψευδο-Διονύσιος ο Αρεοπαγίτης, ψευδο-Αθανάσιος, Ιερώνυμος, Χρυσόστομος, Γρηγόριος Ναζιανζηνός και Γρηγόριος Νύσσης), οι οποίοι συνιστούν μεν την τέλεση των μνημοσύνων, δεν παύουν όμως να διακηρύττουν, ότι δεν υπάρχει έλεος στην πέρα του τάφου ζωή. Να τα λόγια του Χρυσοστόμου: «Μέχρι που να βρισκόμαστε στην παρούσα ζωή, είναι δυνατόν, μετανοούντες, να διαφύγουμε την τιμωρία, εκεί δε απελθόντες, εις μάτην θα οδυρόμαστε». «Μετά τον θάνατο δεν είναι πλέον καιρός μετανοίας και εξομολογήσεως, και εν τω ᾧ η ψυχή η οποία νεκρώθηκε δια της αμαρτίας δεν μπορεί πλέον, να επανέλθει στη ζωή την κατά Θεό». Να, και τα λόγια του Ιωάννη του Δαμασκηνού: «Στον αιώνα στον οποίο βρισκόμαστε – είμαστε ικανοί– και να πράξουμε και να ενεργήσουμε, στον δε μελλοντικό, δεσμοούνται όλες οι πρακτικές δυνάμεις της ψυχής και δεν υπάρχει –ευκαιρία–

να πράξουμε κάτι αγαθό για την άφεση των αμαρτιών».

Αυτά μας πείθουν απόλυτα, ότι δεν πρέπει να έχουμε εμπιστοσύνη σε ανθρώπους, όσο ευσεβείς και αν υπήρξαν, γιατί ο άνθρωπος από τη φύση του, είναι επιδεικτικός πλάνης και σφαλμάτων.

«Έτσι, από εμάς, από τους Βυζαντινούς χρόνους, τελούνται υπέρ της αναπαύσεως της ψυχής των νεκρών μνημόσυνα», την τρίτη, την ενάτη, την τεσσαρακοστή ημέρα από του θανάτου, κατά τη συμπλήρωση τριών μηνών, έξι μηνών, εννέα μηνών και έτους. Πλην αυτών και προς “πλουτισμό” της φροντίδας υπέρ των νεκρών συνέστησαν και τα Ψυχοσάββατα, στα οποία τελούνται μνημόσυνα υπέρ όλων. «Κατά τα μνημόσυνα ταύτα διανέμονται τα λεγόμενα “κόλλυβα” από σιτάρι βρασμένο με σταφίδες και άλλα εδέσματα, τα οποία καλούνται και “συγχώρια”, γιατί καθέννας, τρώγοντας από αυτά, εύχεται να συγχωρήσει ο Θεός την ψυχή του θανόντος».

Η ειδωλολατρική αυτή συνήθεια που υιοθέτησε η Εκκλησία, ενέπνευσε στον αμαθή λαό άφθονες μωρές και ανόητες αντιλήψεις. Έτσι, λοιπόν, πιστεύεται, ότι: «Τα μνημόσυνα πάνε κανίσκια¹³ στον Θεό. Τα παίρνει ο Άγγελος και τα πάει στον Θεό, για να απαλλάξει (τους νεκρούς). Άμα δεν τους κάνεις στάρι και λειτουργιά, έρχονται στον ύπνο σου και σου τα ζητάνε».

«Αν περάσουν οι τρεις, εννέα και σαράντα μέρες χωρίς μνημόσυνο, ο πεθαμένος θα πάρει κι άλλον σπιτικό τους στον τάφο. Στις Κυδωνίας της Μικράς Ασίας γίνονταν τα σαράντα, δύο τρεις ημέρες πιο πριν, για να πάει το κόλλυβο στον άλλο κόσμο, πριν από το νεκρό. Γιατί ο νεκρός γυρίζει σαράντα μέρες κι απάνω στις σαράντα πάει στον

άλλο κόσμο και βρίσκει τα κόλλυβα» (“Θρησκευτική εγκυκλοπαίδεια”, σελ.1231).

Για το πόσο όλα αυτά αποτελούν τις παχουλότερες μωρολογίες, δεν είναι ανάγκη να επιμείνω περισσότερο.

Επειδή, δεν υπάρχει καμία Βιβλική και της Αποστολικής Παράδοσης μαρτυρία για τη στήριξη των μνημοσύνων, χρησιμοποιοούν οι υποστηρικτές τους την εξής εκκλησιαστική παράδοση:

«Κατά τον 4^ο αιώνα, ο αυτοκράτορας Ιουλιανός ο Παραβάτης, έγειρε διωγμό κατά των Χριστιανών και μη μπορώντας να κλονίσει την πίστη τους σοφίστηκε, κατά την καλογερική παράδοση, το εξής τέχνασμα: Έδωσε εντολή στον έπαρχο της πόλης να αφαιρέσει, με μυστικό τρόπο, από την αγορά όλα τα τρόφιμα, πλην εκείνων, τα οποία αυτός ήθελε να διαθέσει προς πώληση, αφού πρότερα θα ράντιζε αυτά με αίμα των θυσιών των ειδώλων. Έτσι, οι Χριστιανοί, μη γνωρίζοντας το τέχνασμα του αυτοκράτορα και μη βρίσκοντας άλλες τροφές, κατ’ ανάγκη θα έτρωγαν από αυτά και θα μολύνονταν όλοι. Αλλά ο τότε αρχιεπίσκοπος Ευδόξιος, λέει η ως άνω παράδοση, είδε στον ύπνο του τον άγιο Θεόδωρο τον Τήρωνα, ο οποίος του αποκάλυψε το σχέδιο του αυτοκράτορα και του είπε, να διατάξει τους Χριστιανούς να μην αγοράσουν τρόφιμα, αλλά να βράσουν σίτο για να αναπληρώσουν την τροφή τους. Κατ’ αυτό τον τρόπο διαφυλάχτηκαν αμόλυντοι και επέδωσαν ευχαριστία στον Άγιο το Σάββατο της εβδομάδας εκείνης. Έκτοτε, προς τιμή του Αγίου, έβραζαν σίτο την ημέρα αυτή, τον οποίο μετέφεραν στην Εκκλησία και διαμοίραζαν αυτόν μεταξύ τους, ευχαριστώντας τον Άγιο». Τούτο έγινε μια συνήθεια, η οποία δημιούργησε τα κόλλυβα των μνημοσύνων, τα οποία έγιναν απαραίτητα στη λατρεία της Εκκλησίας, ως **ψευδής ελπίδα** για την μετά θάνατο συγχώρηση. Το “θαύμα” λοιπόν αυτό υπήρξε η αρχή της επικράτησης των μνημοσύνων.

¹³ “Κανίσκι”: κάνιστρο γεμάτο με δώρα, συνήθως φαγώσιμα.

Στην παράδοση αυτή στήριξε την από Ραδιοφώνου ομιλία του και ο κ. Βασίλειος Σταθοπούλος, τον Απρίλιο του 1955, υπό τον τίτλο: “Τι είναι τα κόλλυβα και γιατί γίνονται”. Στην ομιλία του ο κ. Σταθοπούλος δεν αναφέρεται σε κανένα σημείο στις πληροφορίες της Καινής Διαθήκης, αλλά αναφέρεται μόνο στην ως άνω παράδοση και στις γνώμες ανθρώπων. Μεταξύ δε άλλων, αναφέρει και τα εξής αντι-Χριστιανικά:

«Από το εξάισιο, λοιπόν, τούτο θαύμα έμαθαν οι Χριστιανοί ότι το βρασμμένο σιτάρι, τα κόλλυβα δηλαδή, είναι αρεστά στον Θεό, ο Οποίος τα δέχεται ευπρόσδεκτα και έκτοτε επεκράτησε ως συνήθεια η χρησιμοποίησή τους στα μνημόσυνα για τη συγχώρεση των ψυχών».

«Κατά την Ιερά Παράδοση», συνεχίζει ο κ. Σταθοπούλος. «άγγελιοι αόρατα παραλαμβάνουν αυτά και τα μεταφέρουν στον Παράδεισο, ενώπιον του θρόνου της Μεγαλειότητας του Θεού, αιτούμενοι από Αυτόν εις αντάλλαγμα, την άφεση των αμαρτιών της ψυχής εκείνης. Έπειτα δε στην Υπεραγία Θεοτόκο, στους λοιπούς αγίους ζητούντες από αυτούς, να μεσιτεύσουν στον Πανάγιο και να συγχωρήσει τις αμαρτίες της, τις οποίες στο βίο της έπραξε».

Στην ομιλία του αυτή ο κ. Σταθοπούλος όχι μόνο δεν στηρίζεται σε καμία Βιβλική βάση, αλλά κάνει και κατάχρηση της Ιεράς Παράδοσης. Αυτό που λέει, ότι αντλεί από την «Ιερά Παράδοση», είναι λάθος. Αυτό το γεγονός το οποίο αναφέρει προέρχεται από την ανόητη λαογραφία των αγράμματων ανθρώπων, όπως ανέφερα προηγουμένως. Η Ιερά Παράδοση δεν περιέχει τέτοιες ανόητες πράξεις και εγκεφαλομαλακύνσεως παραληρήματα. Αυτές οι διδασκαλίες είναι μωρές και ανάξιες να χρησιμοποιούνται από μορφωμένους ανθρώπους. Κατόπιν αυτών είμαι υποχρεωμένος να πω στον κ. Σταθοπούλο, ότι «εμβατεύει σε πράγματα τα οποία δεν είδε, ματαιώς φουσκωμένος από το

νου της σάρκας του» («μηδεις υμας καταβραβευετω θελων εν ταπεινοφροσυνη και θρησκεια των αγγελων, α μη εωρακεν εμβατευων, εικη φυσιουμενος υπο του νοδς της σαρκος αυτου – Κανείς ας μη σας στερήσει το βραβείο, κάνοντας το δικό του θέλημα με ψεύτικη ταπεινοφροσύνη και με θρησκεία των αγγέλων· τα οποία δεν έχει δει καθώς δήθεν εμβαθύνει σ’ αυτά, ενώ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερηφάνεια από το νου της σάρκας του» Κολ.2:18). Κανείς όμως, απ’ όσα ξέρω, δεν βρέθηκε να ανασκευάσει όσα λανθασμένα είπε ο κ. Σταθοπούλος. Κανείς από τους θεολόγους Καθηγητές του Πανεπιστημίου, από τους Αρχιερείς, ιερείς, θεολόγους ή απλούς Χριστιανούς. Τούτο όμως δεν μπορούσε να ανεχτεί ένας ετερόδοξος Βιβλικός Χριστιανός, ο Μάρκος Καρακατσάνης, ο οποίος με επιστολή του (22 Απριλίου 1955) και με πνεύμα αγάπης τού έγραψε μεταξύ άλλων και τα εξής: «Στην ομιλία σας... δεν κάνετε καμία νύξη τι διδάσκει ο Κύριός μας Ιησούς Χριστός, **ο μόνος έγκυρος Διδάσκαλος**, για όλα τα ζητήματα που αφορούν την ανθρώπινη ψυχή και τη μέλλουσα ζωή, αλλά αναφέρετε τις γνώμες σεβαστών μεν Πατέρων, αλλά πάντως ανθρώπων επιδεκτικών πλάνης και σφαλμάτων, η γνώμη των οποίων δεν μπορεί ποτέ να καταργήσει το θείο κύρος της Καινής Διαθήκης (*«άλλα και εαν ημεεις η αγγελος εξ ουρανοδ ευαγγελιζεται υμιν παρ’ ο ευηγγελισάμεθα υμιν, ανάθεμα εστω. ως προειρηκαμεν, και αρτι παλιν λέγω· ει τις υμας ευαγγελιζεται παρ’ ο παρελάβετε, ανάθεμα εστω. αρτι γαρ ανθρώπους πειθω η τον Θεόν; η ζητω ανθρώποις αρέσκειν; ει γαρ επι ανθρώποις ήρεσκον, Χριστοδ δουλος ούκ αν ημην – Αλλά και αν εμείς η αγγελος από τον ουρανό κηρύττει σ’ εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που κηρύξαμε σ’ εσάς, ας είναι ανάθεμα. Όπως έχουμε προείπει και τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ’ εσάς άλλο ευαγγέλιο αντίθετο από αυτό που*

παραλάβετε, ας είναι ανάθεμα. Γιατί τώρα ανθρώπους πείθω ή τον Θεό; Ή ζητώ να αρέσω σε ανθρώπους; Γιατί αν ακόμα σε ανθρώπους άρεσα, δεν θα ήμουν δούλος του Χριστού» Γαλ.1:8-10, «πᾶσα γραφή θεόπνευστος καὶ ὠφέλιμος πρὸς διδασκαλίαν, πρὸς ἔλεγχον, πρὸς ἐπανόρθωσιν, πρὸς παιδείαν τὴν ἐν δικαιοσύνῃ, ἵνα ἄρτιος ᾦ ὁ τοῦ Θεοῦ ἄνθρωπος, πρὸς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν ἐξηρτισμένος – Ὅλη ἡ Γραφή είναι θεόπνευστη καὶ ὠφέλιμη γιὰ διδασκαλία, γιὰ ἔλεγχον, γιὰ ἐπανόρθωση, γιὰ παιδεία που γίνεται με δικαιοσύνη, γιὰ νὰ εἶναι ἄρτιος ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, κατάρτισμένος γιὰ κάθε ἔργο ἀγαθό» Β' Τιμ.3:16-17)».

Γιατί όμως μία επίσημη φωνή της Εκκλησίας δεν δόθηκε για διαμαρτυρία; Γιατί πιστεύουν στη δύναμη των Μνημοσύνων.

Σύμφωνοι! Πιστεύουν όμως και στην Ιερά Παράδοση! Γιατί λοιπόν δέχονται την **κακοποίηση** της Ιεράς Παράδοσης από τον κ. Σταθοπούλο;

Απάντηση: Γιατί δεν είναι Βιβλικοί άνθρωποι· δεν αγαπούν να υπερασπίζονται το Λόγο του Θεού· δεν πονούν το λαό. Για το λόγο αυτό δεν έχουν την τόλμη να υψώσουν φωνή ειλικρίνειας και να θέσουν τέρμα στις κακοποιήσεις της Ιεράς Παράδοσης.

Το θλιβερότερο φαινόμενο είναι η θέση των θεολόγων Καθηγητών των Πανεπιστημίων. Γνωρίζουν καλύτερα από κάθε άλλο την ειδωλολατρική προέλευση των Μνημοσύνων. Παρά το γεγονός αυτό, διδάσκουν την δήθεν αναγκαιότητά τους. Από ιστορική όμως ανάγκη δεν μπορούν να αποφύγουν και να μην τονίσουν της ειδωλολατρικής τους προέλευση, όπως στη συνέχεια θα εξηγήσω.

Για να μη νομιστεί, ότι υποστηρίζω ετερογενείς διδασκαλίες και για να μην μπορέσει κανείς να με χαρακτηρίσει ως αιρετικό της Αποστολικής Εκκλησίας, και για να μείνουν εσαεί «άλαλα τα χείλη των ασεβών», θα παραθέσω τη

διδασκαλία της πίστεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας στο θέμα της μετά θάνατον καταστάσεως και στη συνέχεια θα παρουσιάσω για άλλη μια φορά τις φάσεις και αντιφάσεις των Πανεπιστημιακών Δασκάλων.

Η επίσημη, λοιπόν, διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας είναι η εξής: «Αποθνήσκων ο άνθρωπος κρίνεται παρὰ Θεοῦ, δηλαδή περατώνεται η περαιτέρω ηθική πρόοδος του ανθρώπου και αρχίζει η ανταπόδοση, αποκλειόμενης κάθε μετανοίας ή βελτίωσης αυτού μετά το χωρισμό του ανθρώπου σε αυτά τα οποία συνετέθη. Κατά τη στιγμή του θανάτου αποφασίζεται η οριστική αυτή στην αιωνιότητα τύχη». «Την τοιαύτην ηθική του ανθρώπου κατάσταση προσδιορίζει η σχέση αυτού προς την εν Χριστώ απολύτρωση, εάν δηλαδή, ο άνθρωπος αποδέχτηκε και ιδιοποιήθηκε το έργο της εν Χριστώ σωτηρίας, ή τουλάχιστον, απέκρουσε την προσερχθείσα χάρη, ή αποδεξάμενος εξέπεσε από αυτή».

Αυτή είναι η επίσημη διδασκαλία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, για την οριστική και αιώνια τύχη του ανθρώπου. Η διδασκαλία αυτή διδάσκεται επίσημα στις θεολογικές Σχολές και βρίσκεται έστω και αναμειγμένη με πλάνες στα Δογματικά βιβλία των Πανεπιστημιακών Δασκάλων.

Κατόπιν όμως αυτής της διδασκαλίας είναι απορίας άξιο το μέτρο, με το οποίο ανέπτυξαν τη θεολογία, με την οποία επίσης διακηρύττουν τη συγχώρηση των νεκρών με τα Μνημόσυνα.

Όταν η αιώνια θέση του ανθρώπου εξαρτάται από τη σχέση του προς την «εν Χριστώ απολύτρωση», εάν την δέχθη ή εάν την απέρριψε, ποια θέση είναι δυνατόν να έχουν άλλα μέσα και άλλοι τρόποι; Είναι εντελώς ακατανόητη αυτή η διδασκαλία. Εάν έχω λάθος, θα ευγνωμονώ αυτόν που θα με διορθώσει. Αλλά κανείς δεν θα έχει την τόλμη. Γιατί, απαίτηση της υγιούς θεολογίας είναι τα επιχειρήματά της να

έχουν **μόνο** Βιβλική και της Ιεράς Παράδοσεως βάση. Απαίτηση επίσης κάθε λογικού ανθρώπου είναι ο διαχωρισμός και η διάκριση των σημείων της θεολογικής διδασκαλίας, τα οποία παρουσιάζουν φάσεις και αντιφάσεις. Και προς το παρόν, ας παρατηρήσουμε τις Βιβλικές κατ' αρχήν θέσεις δύο τουλάχιστον Καθηγητών του Πανεπιστημίου, του Χ. Ανδρουτσου και του Π. Τρεμπέλα, και κατόπιν θα δούμε και τις αντι-Βιβλικές. Στη συνέχεια, δε, θα σας καλέσω, αγαπητέ Γέροντα, που έχετε την επισημότερη στην Εκκλησία γνώμη, τι πρέπει να πιστεύει ο λαός; Κατ' αρχήν, λοιπόν, ας δούμε τις σχετικά ορθές θέσεις του Χ. Ανδρουτσου ("Δογματική", σελ.427, 429, 430-433).

Γράφει: «Και η μεν Γραφή ουδέν αποφαίνεται περί του εύχεσθαι υπέρ των κεκοιμημένων, πλην των γενικών περί του δέχεσθαι τους ζώντας υπέρ αλλήλων και περί ευχών δικαίων εισακουομένων, εξ ων αποπειρώνται τινές να εξαγάγωσι κατ' αναλογίαν και τας υπέρ των κεκοιμημένων δεήσεις».

Όταν λοιπόν, δεν αναφέρει τίποτα η "Γραφή της Αλήθειας" περί των ευχών και των μνημοσύνων των νεκρών, είναι δυνατόν να το αναφέρει η Ιερά Παράδοση, η οποία πάντοτε πρέπει να έχει ως βάση τη Βίβλο και να βρίσκεται απόλυτη συμφωνία μεταξύ της; Όχι, ποτέ! Άρα, ούτε η Ιερά Παράδοση αναφέρεται σ' αυτό το θέμα. Συνεπώς, οι ευχές και τα μνημόσυνα είναι εκτός της Βίβλου και της Ιεράς Παράδοσης.

Δεν είναι λογικό λοιπόν, οι υποστηρίζοντες τα μνημόσυνα να επικαλούνται την Ιερά Παράδοση. Μπορούν να επικαλούνται μόνο την εκκλησιαστική παράδοση στην οποία όμως η υγιής θεολογία είναι πάντοτε επιφυλακτική, γιατί γνωρίζει ότι αποτελείται μόνο από καλογερίκες και αχαλίνωτες φαντασίες.

Επίσης, ο Χ. Ανδρουτσος, αναφερόμενος στην επικρατούσα γνώμη για την ωφελιμότητα των μνημοσύνων της Πατερικής διδασκαλίας, αμφιβάλλει γι'

αυτήν, γιατί λέει: «Ζήτημα όμως σπουδαίο είναι πώς ενοητέα η τοιαύτη όνησις (ωφέλεια), και ποια η σχέση αυτής προς τα περί μερικής κρίσεως εκτελεσθέντα διδάγματα, διότι είναι φανερό ότι αποδεχόμενοι δυνατή επιστροφή τινών εκ του Άδου και ταύτη εκ των ευχών της Εκκλησίας και των επιζώντων εξαρτώντες, προσκρούμε εις το δόγμα της μερικής κρίσεως (σ. σ. μέχρι της Β' Παρουσίας αποκατάσταση και προαπόλαυση αγαθών ή κακών), καθ' ο ο μεν παρών βίος είναι το στάδιο της μετανοίας και της παρασκευής δια την μέλλουσα ζωή, ο δε θάνατος το χρονικό σημείο εν ω κρίνεται η τύχη εκάστου».

Η διδασκαλία λοιπόν περί της δήθεν ωφέλειας των νεκρών με τις ευχές και τα Μνημόσυνα, προσκρούει στο δόγμα της μερικής κρίσεως. Αυτό σημαίνει ότι η διδασκαλία αυτή δεν μπορεί να σταθεί ούτε να στηριχθεί στη Δογματική της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Για το λόγο αυτό και από όσα στη συνέχεια αναφέρει ο Χ. Ανδρουτσος, αμφιβάλλει γι' αυτήν. Στη συνέχεια αποκρούει και την τραγελαφική διδασκαλία της Ρωμαϊκής Εκκλησίας που αφορά "Το Καθαρτήριο Πυρ". Όπως ισχυρίζεται η Παπική Εκκλησία, οι ψυχές, αποχωριζόμενες του σώματος, μεταβαίνουν στο "Καθαρτήριο Πυρ", για την εξόφληση χρέους ορισμένων ποιόνων, τις οποίες οι Παπικοί βοηθούν προκαταβολικά ή μετά το θάνατο, τις οποίες συντομεύουν ή αφαιρούν από το περίσσειμα της αξιομισθίας των Αγίων. Για το θέμα αυτό γράφει: «Αλλ' είδομεν, ότι η θεωρία της ικανοποιήσεως και η προϋπόθεση αυτής... δι' ων ικανοποιείται η θεία Δικαιοσύνη, είναι ασύστατη και απόβλητη».

Εφόσον λοιπόν αποκλείεται από μέρους των ανθρωπίνων τεχνασμάτων η ικανοποίηση της θείας Δικαιοσύνης, και εφόσον και τα Μνημόσυνα είναι ανθρώπινα τεχνάσματα, είναι μάταιος ο κόπος και ανωφελείς οι ευχές των Μνημοσύνων.

Για το λόγο αυτό πρέπει να εννοηθεί και κατάλληλα να εκτιμηθεί το γεγονός ότι η Θεία Δικαιοσύνη ικανοποιήθηκε πλήρως με τον εξιλαστήριο θάνατο του θείου Αυτρωτή και συνεπώς κάθε άλλη προσπάθεια ικανοποίησης αποτελεί παραβελονιά και κουρελομπάλωμα στο Βασιλικό Μανδύα του Υιού του Θεού.

«Αν ο αποδημήσας», γράφει ο Ανδρούτσος, «μετανόησε αληθινά και πραγματικά... η μετάνοια είναι πλήρης άφεσης των αμαρτιών και ως τέτοια δικαιώνει και σώζει τον μη επιζώντα πιστό... και αν ο μετανοήσας δεν επέζησε για να προχωρήσει επιπλέον στο στάδιο του αγιασμού, ως μετανοήσας όμως είναι ήδη αγνός και δικαιωμένος και ως τέτοιος κατάλληλος να εισέλθει στη Βασιλεία του Θεού καταλαμβάνοντας την ανάλογη θέση... Αφού η χάρη και η μετάνοια είναι μεν εδώ δυνατή, πέραν δε του τάφου αποκλείεται το δυνατόν της αμαρτίας και της μετανοίας κατά τη Γραφή και κατά την Παράδοση, ο δε άνθρωπος κρίνεται κατά το ολικό αποτέλεσμα της εδώ ηθικής του ενέργειας, η μετά θάνατον παρεισαγωγή της Χάριτος της απολύτρωσης “ενοφθαλμιζομένης εις τα εδώ ηθικά στοιχεία”, ανατρέπει προφανώς το δόγμα του κόσμου, ως του μόνου σταδίου της ηθικής βελτίωσης».

Οι παρατηρήσεις αυτές του Πανεπιστημιακού αυτού Δασκάλου Χ. Ανδρούτσου, στηρίζονται στη Βιβλική Αλήθεια. Πλην όμως είναι σκόρπιες σε δέκα περίπου σελίδες, και δυστυχώς αναμειγμένες με μεγαλύτερη δόση αναληθειών και σφαλμάτων, τα οποία καλύπτουν τη Βιβλική Αλήθεια. Μόνο ο γνώστης της Αγίας Γραφής είναι ικανός να ανακαλύψει τη Βιβλική Αλήθεια και να τη διαχωρίσει από τις πλάνες.

Ας δούμε μερικά από τα λανθασμένα σημεία που υπάρχουν στο σύγγραμμα του Χ. Ανδρούτσου, που αναμειγνύονται με τις Βιβλικές Αλήθειες:

«Η επί της γης αγωνιζόμενη Εκκλησία εκδηλώνει την σχέση της και προς

τους εν πίστη μεν και στην κοινωνία της Εκκλησίας κεκοιμημένους, αλλά αποδημήσαντες του κόσμου με τις κηλίδες της αμαρτίας, ελεημοσύνες και άλλα αγαθά έργα υπέρ αυτών τελούσα και δη και μάλιστα προσφέρουσα την αναίμακτη ευχαριστία».

Με άλλα λόγια, ο Ανδρούτσος λέει, ότι οι αποδημήσαντες άνθρωποι, ευρισκόμενοι με την “θριαμβεύουσα Εκκλησία”, οι “γενναίοι του Θεού αθλητές, οι ικανοί σε όλα στον δικό τους βίο, τους αόρατους εχθρούς παλεούντας”, έχουν ανάγκη των μνημοσύνων. Πώς, όμως, συσχετίζει αυτά έστω και με αφελή λογική, αποτελεί μεγάλη πολύ μεγάλη απορία. Και στη συνέχεια λέει: «...το να δέεστε υπέρ των κεκοιμημένων... είναι έθος καθολικό μαζί και σταθερό... μέσω των ελεημόνων έργων και δια των προσευχών της Εκκλησίας και δη της Θείας Ευχαριστίας παρέχεται όνηση (ωφέλεια) στους εν πίστει κεκοιμημένους... πέραν του τάφου εκτεινόμενοι οι δεήσεις πιστεύομεν, ότι είναι δυνατόν να αποβούν ωφέλιμες... η εξήγηση αυτή των μνημοσύνων είναι η μόνη υγιής, αποδίδουσα το πνεύμα της αρχαίας Εκκλησίας μνήμη των κεκοιμημένων ποιουμένη» (“Δογματική”, Χ. Ανδρούτσου, σελ.426-428, 434, 436).

Πώς οι διδασκαλίες αυτές του Χ. Ανδρούτσου, είναι δυνατόν να συμφωνήσουν με τις άλλες Βιβλικές αλήθειες που αναφέρει, τις οποίες σημείωσα προηγουμένως, και μάλιστα με τα χαρακτηριστικά λόγια του, ότι «το θείο έλεος κατά γενικό κανόνα δεν επεκτείνεται σε πέραν του τάφου χώρα;» Τα γραπτά του αυτά αποτελούν τεράστια και άλυτη απορία. Και επειδή μπορεί καθένας να υποθέσει ότι μία από τις δύο διδασκαλίες που αναφέρει αληθεύει και επειδή ο γράφων έχει πείρα της Θεϊκής αλήθειας, οδηγείται στο συμπέρασμα, ότι ο Χ. Ανδρούτσος δεν ομιλεί ως Βιβλικός Χριστιανός, αλλά σαν επαγγελματίας Καθηγητής. Δεν θίγει τα όσα δημιούργησε το Καλογερικό και

στείρο πνεύμα και προσπαθεί με κάθε τρόπο να σκεπάσει τις αιώνιες αλήθειες του Λόγου του Θεού. Αλλά, *«γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας εἶναι ὁ Θεὸς ἀληθινός και κάθε ἄνθρωπος ψεύτης»* (Ρωμ.3:4). Είναι λοιπόν αναγκαιότητα η αναθεώρηση της θεολογίας.

Ἄξια προσοχής είναι η σιωπή του Χ. Ανδρούτσου για τα σημερινά Μνημόσυνα με κόλλυβα. Δεν αναφέρει τίποτε. Ούτε επικαλείται την παράδοση που χρησιμοποίησε ο Β. Σταθόπουλος περί Μνημοσύνων. Εξετάζει τα Μνημόσυνα υπό το πρίσμα της καλογερικής Ορθοδοξίας, αλλά δεν αναφέρεται στην ειδωλολατρική τους προέλευση. Συνεπώς το θέμα δεν εξετάζεται κατά τρόπο επιστημονικό και αδιάβλητο. Σε ορισμένα σημεία μάλιστα, φαίνεται ότι διαφωνεί με τη συνείδησή του. Ό,τι έγγραφε οφείλεται στην πίεση της επαγγελματικής του θέσης και μόνο, όχι όμως και στην ευθύνη του απέναντι της θεϊκής αλήθειας. Νομίζω ότι είναι τρομακτική η θέση εκείνου που υποστηρίζει κάτι το οποίο στη συνείδησή του το καταδικάζει. Έχει διασταυρωθεί μια πληροφορία, αλλά εγώ δεν έχω δική μου αντίληψη και δεν ξέρω κατά πόσο είναι σωστή, ότι κάποτε ένας ποιμένας μιας Ευαγγελικής Εκκλησίας των Αθηνών έκανε μια φιλική παρατήρηση στον Χ. Ανδρούτσο, για ορισμένα αναληθή σημεία που είχε γράψει. Η απάντηση, λένε, του Χ. Ανδρούτσου ήταν η εξής: «Άκουσε, φίλε μου, εγώ είμαι μισθωτός Καθηγητής. Πληρώνομαι γι' αυτά που γράφω. Πλήρωσέ με και συ να σου γράψω ό,τι θέλεις».

Το ίδιο πνεύμα έκθεσης των πραγμάτων παρατηρούμε και στον Π. Τρεμπέλα, ως προς την εξέταση του θέματος των Μνημοσύνων. Συγχύζει την πατερική διδασκαλία της εκκλησιαστικής παράδοσης με τη διδασκαλία της Βίβλου και της Ιεράς Παράδοσης. Έτσι παρατηρούμε στην εξέταση του θέματος των Μνημοσύνων και της άφεσης

των αμαρτιών μετά θάνατο, από τον κ. Τρεμπέλα, Βιβλικές αλήθειες και αντι-Βιβλικές προσθήκες. Και ως προς τις Βιβλικές αλήθειες, σημειώνει: «...μεταπήδηση από την κατάσταση της πονηρίας και αθλιότητας στην κατάσταση της αγιότητας και μακαριότητας, καθώς και ελπίδα επανορθωτικής και εξαλείφουσας τα αμαρτήματα και τις συνέπειας αυτών μετανοίας για τους μέχρι της τελευταίας αυτών πνοής εμείναντες στην αμαρτία, αποκλείεται».

Επίσης ο κ. Τρεμπέλας απορρίπτει τη διδασκαλία άλλων συναδέλφων του, ότι «δια των Μνημοσύνων επέρχεται τελείωση στους εν μετανοία αποθανόντες αλλά, μη προφθάσαντας να αποδώσουν καρπούς αγιότητας». Για υποστήριξη των απόψεών του, σημειώνει: «Αλλά οι πιθανολογίες αυτές ουδέν στήριγμα έχουν στην Αγία Γραφή, στερούνται ερεισμάτων βεβαίων και ασφαλών και μαρτυρημένων στην Παράδοση». Αναφερόμενος για δεύτερη φορά στη μη μεταπήδηση της ψυχής μετά θάνατο, γράφει: «Ούτε είναι παραδεκτή η μετά θάνατο μεταπήδηση από τη μία κατάσταση στην άλλη αντίθετη από αυτή, αποκλειόμενη από το στόμα του Κυρίου, που διαβεβαιώνει στην παραβολή του πλουσίου και του Λαζάρου, ότι χάσμα μέγα και ανυπέρβλητο στηριγμένο υπάρχει μεταξύ αυτών» («Δογματική», τόμ.3^{ος}, σελ.410-411).

Επίσης ο κ. Τρεμπέλας δεν αναφέρει τίποτε για τα Μνημόσυνα των κολλύβων. Μόνο στο βιβλίο του «Λειτουργικών Πλανών Έλεγχος», σελ.29, αναγκάστηκε από ιστορική ανάγκη να σημειώσει την ειδωλολατρική τους προέλευση.

Ύστερα από τις δηλώσεις αυτές ενός από τους επίσημους και Πανεπιστημιακούς Δασκάλους της Θεολογίας, πώς είναι δυνατόν να υποστηριχθούν και να έχουν θέση άλλα μέσα και τρόποι, για τη μεταπήδηση των ψυχών από τη μία κατάσταση στην αντίθετη, μετά θάνατον;

Αυτός που θα διαβάσει μόνο τις δηλώσεις αυτές του κ. Τρεμπέλα, πείθεται ότι ο Καθηγητής αυτός δεν θα υποστηρίζει με κανένα τρόπο τα Μνημόσυνα. Και όμως! Αρκετά αναφέρει, τα οποία τον προδίδουν, ότι δεν συμφωνεί με τον εαυτό του. Ας δούμε τους αντίλογους της δικής του διδαχής.

«Πραγματευόμενοι την περί θείας ευχαριστίας ως θυσία διδασκαλία της Εκκλησίας, είπαμε, ότι προσφέρει ταύτη η επί γης στρατευόμενη Εκκλησία και υπέρ των τεθνεώντων πιστεύουσα, ότι “μέγιστη όνηση (βοήθεια)” παρέχεται “στις ψυχές τις οποίες η δέηση αναφέρεται”».

«Ως ήδη και αλλού αναπτύξαμε», συνεχίζει, «σχέση των επί γης αγωνιζομένων πιστών με τα προσφιλή αυτών, των επελθόντων από τον κόσμο τούτο, εκδηλωμένη και δια προσευχών και ελεημοσύνων και αναφοράς της θείας Ευχαριστίας προς συγχώρηση αυτών, δικαιολογείται... Δικαιολογείται... και δεδομένα υπέρ αυτών και εμείς, αιτούμενοι δια αγαθοεργών και μνημοσύνων το θείο έλεος υπέρ των εκ τούτων χρηζόντων αυτού. Και ότι μεν δια των αγαθοεργιών των επί της γης ζώντων και της προσφοράς της θείας Ευχαριστίας υπέρ των εκ των τεθνεώντων εχόντων ανάγκη του θείου ελέους, προσγίνεται σε αυτούς ωφέλεια και ανακούφιση στην κατάσταση της αθλιότητας, στην οποία διατελούν για τις μη στην επί γης ζωή αυτών επανορθωθείσας και θεραπευθείσας για της μετανοίας αμαρτίες, μαρτυρείται από των Πατέρων» (“Δογματική”, τόμος 3^{ος}, σελ.410-411).

Αυτοί, λοιπόν, είναι οι λόγοι και αντίλογοι, οι φάσεις και αντιφάσεις, οι φωνές και οι διαφωνίες των Καθηγητών του Πανεπιστημίου, προς τον εαυτό τους. Δικαίωμά τους είναι να διαφωνούν με τον εαυτό τους, με τη διδασκαλία τους και με τη συνειδήσή τους. Δεν είναι δικαίωμά τους όμως, ως επίσημοι διδάσκαλοι της θεολογίας, να μη λαβαίνουν σαφείς θέσεις σε τόσο σοβαρά

θέματα. Και εξ αφορμής αυτών, βλέπουμε ότι οι θεολόγοι θόλωσαν τη θεολογία. Αυτά βλέπουν και οι φοιτητές τους οι οποίοι, αφού αποκτήσουν το “πτωχείο” (πτυχίο), ειδικεύονται και εκείνοι στη θόλωση της Χριστιανικής διδασκαλίας και στη θαλασσοποίηση της θεολογίας. Αρκετά, αλλά ανόητα έχουν γράψει περί μνημοσύνων οι: Ρωμανός, Νεκτάριος Κεφαλάς (“άγιος Νεκτάριος”), ο Μιχ. Γαλανός, οι οποίοι δεν είχαν ούτε την ελάχιστη ειλικρίνεια να αναφέρουν περί της ειδωλολατρικής τους προέλευσης.

Δεν θεωρώ αναγκαίο να ασχοληθώ ειδικά με αυτούς, εφόσον αναφέρομαι σε Καθηγητές του Πανεπιστημίου, οι οποίοι άλλωστε αποτελούν την επίσημη φωνή της θεολογίας. Αναγκαίο, όμως, είναι να αναφέρω, όπως άλλωστε υποσχέθηκα, τα χωρία εκείνα των Γραφών στα οποία θέλουν να στηρίξουν ορισμένοι τις άδοξες δοξασίες τους περί μνημοσύνων, γιατί τα παρουσιάζουν στους αδαείς, και με τον τρόπο τους, τους πείθουν ότι τα Μνημόσυνα θεμελιώνονται στην Αγία Γραφή.

Περισσότερες λεπτομέρειες από εκείνους, που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, γράφει ο Νεκτάριος Κεφαλάς, “άγιος Νεκτάριος” Αιγίνης, στο βιβλίο του “Τα Ιερά Μνημόσυνα”. Γράφει, γνωσσαλγεί [*φλυαρεί*] και απεραντολογεί και θέτει το ερώτημα: «Ποιος δίδαξε εμάς, ότι ο Θεός δεν δέχεται ευχές υπέρ των τεθνεώτων; Σε ποιο μέρος της Γραφής γράφει “Μην δέεστε υπέρ των κεκοιμημένων;”» (σελ.26).

Στο ερώτημα αυτό του Νεκταρίου μπορεί να δοθεί με τις ίδιες τις λέξεις, άλλο ερώτημα ως απάντηση, πλην των αρνητικών μορίων “δεν” και “μη” – Ποιος δίδαξε, ότι ο Θεός δέχεται ευχές περί των νεκρών;

Οι άνθρωποι όχι ο Θεός – Ταύτα λέγει άνθρωπος.

Σε ποιο μέρος της Αγίας Γραφής γράφει να δεώμεθα υπέρ των κεκοιμημένων; Σε κανένα!

Και ενώ θέτει αυτά τα ερωτήματα “ο άγιος”, δεν παραθέτει κανένα χωρίο της Αγίας Γραφής με σαφή μαρτυρία υπέρ των Μνημοσύνων. Αυτά ανταποκρίνονται απόλυτα, με όσα στις ημέρες του έγιναν στο Μοναστήρι του στην Αίγινα.

Ήταν πάμπτωχο Μοναστήρι και έπρεπε να βρεθεί τρόπος οικονομικής ενίσχυσης. Γι’ αυτό επινόησε “ο άγιος” το εξής τέχνασμα: Κατά συχνά χρονικά διαστήματα έστελνε μια φτωχή γυναίκα, η οποία υπηρετούσε εκεί, στο Λιμάνι Πειραιώς, με διάφορα “αγιαστικά” αντικείμενα. Την γυναίκα αυτή είχε διδάξει ο “άγιος” να διαφημίζει θαυματουργικές εικόνες και να προτρέπει τους ανθρώπους να επισκέπτονται το Μοναστήρι και να τάσσονται στη θαυματουργική δύναμη των εικόνων. Πράγματι η γυναίκα αυτή, φτωχή με οικογένεια, είχε την ανάγκη του δεσπότη, έκανε το έργο της και εκτελούσε ακριβώς την αποστολή της. Στο Λιμάνι του Πειραιά είχε πλούσια δράση και, όπως ήταν φυσικό, αρκετή ικανοποίηση έφερε στον “άγιο”.

«Ελάτε», φώναζε η γυναίκα, «ελάτε να δείτε τις θαυματουργικές εικόνες· ελάτε άρρωστοι, ελάτε πονεμένοι, πάρτε και αγιαστικά· ελάτε να δείτε πώς τρίζουν οι εικόνες και πώς δακρύζουν τα μάτια τους... κλπ.»

Η διαφήμιση αυτή, απέδωσε. Άνοιξε το δρόμο των προσκυνητών – αφελών, και το Μοναστήρι “πήρε τα πάνω του”. Η διαφήμιση αυτή ώθησε και μία από τις ωραιότερες κόρες – μοναχοκόρη της Αίγινας να εγκαταλείψει τους γονείς της και να γίνει Μοναχή στο διαφημιζόμενο Κέντρο του Νεκταρίου. Η απουσία όμως της Κόρης και η τάση της προς την παρέα του Νεκταρίου, με σχετικές εντωμεταξύ πληροφορίες, έπεισαν τους γονείς της, ότι θα βρισκόταν στο Μοναστήρι του Νεκταρίου. Η αναζήτηση έγινε από την Αστυνομία. Η Κόρη όμως δεν βρέθηκε. Και δεν ήταν δυνατόν να ανακαλυφθεί, γιατί τις κα-

λογερικές πανουργίες δεν τις ξέρει η Αστυνομία. “Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους”. Ο “άγιος” είχε κρύψει την κοπέλα σε μια άνυδρη υπόγεια στέρνα – πηγάδι, κάτω από το ιερό βήμα της Εκκλησίας. Ο Αστυνόμος, σύμφωνα με τις πληροφορίες που είχε, ήταν βέβαιος ότι η κοπέλα ήταν εκεί, αλλά ο “άγιος” πρόβαλε άρνηση: «Δεν γνωρίζω τι λες!» Στην επιμονή και άρνησή του αυτή, ο Αστυνόμος σήκωσε το χέρι και έδωσε ένα γερό ράπισμα στην κεφαλή του Κεφαλά, και έφυγε.

Κατόπιν ο δεσπότης μετέφερε την κοπέλα σε ένα ερημοκκλήσι, μέχρι που κόπασε η οργή, και την παρέλαβε πλησίον του, ως Καλόγρια. Η πληροφορία είναι από αξιόπιστη πηγή – από τη θυγατέρα της γυναίκας που υπηρετούσε εκεί.

Μετά το θάνατο του Νεκταρίου, οι Καλόγριες ακολούθησαν το παράδειγμα του διδασκάλου τους και για μεγαλύτερη ενίσχυση του Μοναστηριού, τον διαφήμισαν ως θαυματουργό άγιο, και έπεται η σημερινή μάταια συρροή των προσκυνητών στο Μοναστήρι του Αγίου Νεκταρίου. Με τα τεχνάσματα λοιπόν αυτά το Μοναστήρι εκεί ενισχύθηκε οικονομικά.

Ρωτώ λοιπόν, και εγώ:

Ποιος δίδαξε ότι ο Θεός δέχεται αυτά τα απαίσια και τρομακτικά έργα του Νεκταρίου; Σε ποιο μέρος της Βίβλου γράφει να γίνουμε κλέφτες ανθρώπων και να ψευδόμαστε χωρίς συστολή; Σε κανένα! Την ανθρωποκλοπή, μάλιστα, αυστηρά και με ποινή θανάτου απαγορεύει ο Θεός: «ὅς ἐάν κλέψῃ τίς τινα τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ... θανάτῳ τελευτάτω... Ἐὰν δὲ ἅλῃ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ... ἀποθάνει· ὁ κλέπτης ἐκεῖνος· καὶ ἔξαρείς τὸν πονηρὸν ἐξ ὧν αὐτῶν – Ὅποιος κλέψει κάποιον ἀπὸ τοὺς γιους Ἰσραὴλ... θα θανατωθεῖ ὡποσδήποτε... Καὶ ἀν κάποιος πιαστεῖ νὰ κλέβει ἕναν ἀπὸ τοὺς ἀδελφούς του... τότε θα θανατώνεται ὁ κλέφτης ἐκεῖνος· καὶ θα εξα-

φανίσεις τον κακό από ανάμεσά σας» (Εξ.21:17, Δευτ.24:7). Ανθρωποκλοπή λοιπόν πραγματοποιήσε ο Νεκτάριος και αν ήταν υπό τον Μωσαϊκό Νόμο, έπρεπε να καταδικαστεί σε θάνατο.

Για την υποστήριξη αυτών που αναφέρει περί ευχών των Μνημοσύνων, χρησιμοποιεί δύο μόνο χωρία της Καινής Διαθήκης, τα οποία καθόλου δεν σχετίζονται με τα Μνημόσυνα. Αυτά είναι τα εξής:

1) «*δὴν ἔλεος ὁ Κύριος τῷ Ὀνησιφόρου οἴκῳ, ὅτι πολλάκις με ἀνέψυξε – Εἶθε να δώσει ἔλεος ὁ Κύριος στον οἶκο του Ονησιφόρου, γιατί πολλές φορές με ανακούφισε*» (Β' Τιμ.1:16).

2) «*δὴν αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ – Εἶθε να δώσει σ' αὐτόν ὁ Κύριος να βρεῖ ἔλεος ἀπὸ τον Κύριο ἐκείνη την ἡμέρα*» (Β' Τιμ.1:18).

Από αυτά συμπεραίνει ο Νεκτάριος, ότι ο Ονησιφόρος είχε πεθάνει και ο Παῦλος δέεται υπέρ του νεκρού Ονησιφόρου, όπως, δηλαδή «ἐλεος να κάνει ο Θεός στην ψυχή αυτού τη μεγάλη ημέρα της κρίσεως» (σελ.93).

Την αυθαίρετη αυτή ερμηνεία δίνουν εκείνοι που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, εκτός από τους Καθηγητές θεολόγους των Πανεπιστημίων, εξ όσων γνωρίζω. Δηλαδή, την ερμηνεία αυτή δίνουν αυτοί που αποτελούν την ανεπίσημη φωνή της θεολογίας. Αυτοί όμως που αποτελούν την επίσημη φωνή, δηλαδή, οι Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι, ξέρουν από την παράδοση, ότι ο Ονησιφόρος, όχι μόνο δεν ήταν νεκρός, τότε που ο Παῦλος έγραφε γι' αὐτόν, αλλά και μετά την αποχή αυτή, ο Ονησιφόρος υπήρξε επίσκοπος Κολοφώνος.

Νομίζουν δε ακόμη, αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα, ότι την αποχή τους ενισχύουν και οι ασπασμοί του Παύλου προς τον οἶκο του Ονησιφόρου («*Ἀσπασαι... καὶ τὸν Ὀνησιφόρου οἶκον – Χαίρέτησε... καὶ τον οἶκο του Ονησιφόρου*» Β' Τιμ.4:19). Και από αυτά συ-

μπεραίνουν, ότι ο Ονησιφόρος είχε πεθάνει και ο Παῦλος έστελνε τους χαιρετισμούς του στους οικείους του. Αλλά όχι! Έχουν μεγάλο λάθος. Ο Ονησιφόρος ήταν έμπορος τότε που ο Παῦλος έγραφε τους χαιρετισμούς του, ταξίδευε γιατί λίγο πριν είχε επισκεφτεί τον Παῦλο δέσμιο στη Ρώμη. Επομένως δεν ευσταθεί η ερμηνεία που δίνουν αυτοί που υποστηρίζουν τα Μνημόσυνα και θέλουν να τα στηρίζουν σε υποθετικές φαντασίες.

Επίσης επικαλούνται άλλο ένα χωρίο της Καινής Διαθήκης. «*ὁς ἐὰν εἴπῃ λόγον κατὰ τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου, ἀφεθήσεται αὐτῷ· ὁς δ' ἂν εἴπῃ κατὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐκ ἀφεθήσεται αὐτῷ οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – σ' ὅποιον πει λόγο κατὰ του Υιού του ἀνθρώπου θα του ἀφεθεί. Σ' ὅποιον ὁμως πει κατὰ του Πνεύματος του Ἁγίου, δεν θα του ἀφεθεί οὔτε σε τούτον τον αἰῶνα οὔτε στο μελλοντικό*» (Μτ.12:32). Από το σημείο αυτό συμπεραίνουν (Κ. Ρωμανός), ότι είναι δυνατόν να συγχωρεθούν αμαρτίες «*ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι*». Προσέχοντας ὁμως τα λόγια αὐτά του Κυρίου, βλέπουμε ότι δεν κάνει διάκριση μεταξύ αμαρτιών που συγχωροῦνται στην παρούσα ζωή και άλλων που δεν συγχωροῦνται μετά θάνατο. Αφορμή να πει τα λόγια Του αὐτά υπήρξε η απιστία των ἀνθρώπων, που ενώ έβλεπαν τα θαῦματά Του, τα οποία γίνονταν δια Πνεύματος Ἁγίου, δεν πίστευαν ότι είναι ο Μεσσίας, αλλά έλεγαν: «*Δαιμόνιο ἔχει*». Οι ἀνθρωποι αυτοί είναι τελείως ἀσυγχώρητοι. Ενώ οι ἄλλοι, διέθεταν μεν πίστη Θεού, ἀλλά ἀπὸ ἀνθρώπινη ἀδυναμία ἀδυνατούσαν να δεχτοῦν ότι κάτω ἀπὸ την ἀνθρώπινη μορφή παρουσιάστηκε ο Υἱός του Θεού, αυτοί θα συγχωρεθοῦν. Ἄρα, οι λέξεις Του «*οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – οὔτε σε τούτον τον αἰῶνα οὔτε στο μελλοντικό*», έχουν την εξής έννοια: Και στον παρόντα κόσμo και στον μέλλοντα είναι ἀσυγχώρητοι. Ο Κύριος για την προκειμένη

περίπτωση, έχει υπόψη Του τα εξής: Πολλοί στην παρούσα ζωή δοκιμάζονται, αλλά στη μέλλουσα αναπαύονται, όπως ο φτωχός Λάζαρος («νῦν δὲ ὥδε παρακαλεῖται, σὺ δὲ ὀδυνᾷσαι – τώρα ὁμῶς αὐτὸς παρηγορεῖται, ἐνῶ ἐσύ πονᾷς τρομερά» Λκ.16:25). Ἄλλοι ὁμῶς, όπως οἱ Σοδομίτες, εἶναι καὶ ἐδῶ καὶ στο μέλλον καταδικασμένοι. Δὲν ἔχει σημασία ἀν οἱ καταδικασμένοι ζοῦν μιὰ πλούσια ζωή, με διασκεδάσεις κλπ., ὁπως οἱ Σοδομίτες, γιατί συγκρινόμενη ἡ ζωή τους, με τὴν πνευματικὴ τῶν ἀνθρώπων τοῦ Θεοῦ, εἶναι καταδίκη, εἶναι στὴν οὐσία, φθορά τῆς ζωῆς. Με τὰ λόγια Του αὐτὰ περὶ διπλῆς ἀρνήσης, ὁ Κύριος ἀναφέρεται στὴν ἀπιστία τῶν ἀνθρώπων καὶ διατυπώνει τὸ ἀδύνατο τῆς συγχώρεσης. Με τὴν ἐννοία αὐτή, μπορούμε νὰ χαρακτηρίσουμε τὶς λέξεις τῆς διπλῆς ἀρνήσης «οὔτε ἐν τῷ νῦν αἰῶνι οὔτε ἐν τῷ μέλλοντι – οὔτε σε τούτον τὸν αἰῶνα οὔτε στο μελλοντικό», ὡς Εβραϊκὸ πλεονασμὸ, τὸν ὁποῖο πολλές φορές χρησιμοποιεῖ ἡ Ἁγία Γραφή («καὶ Κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ Σόδομα καὶ Γόμορρα θεῖον, καὶ πῦρ παρὰ Κυρίου ἐξ οὐρανοῦ – καὶ ὁ Κύριος ἔβρεξε πάνω στα Σόδομα καὶ στα Γόμορρα θειάφι καὶ φωτιά ἀπὸ τὸν Κύριο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ» Γεν.19:24, «δῶν αὐτῷ ὁ Κύριος εὐρεῖν ἔλεος παρὰ Κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ – Εἶπε νὰ δώσει σ' αὐτόν ὁ Κύριος νὰ βρεῖ ἔλεος ἀπὸ τὸν Κύριο ἐκείνῃ τὴν ἡμέρᾳ» Β' Τιμ.1:18). Εσωτερικοὶ λοιπὸν εἶναι οἱ λόγοι, που μας πείθουν, ὅτι ἡ ἐρμηνεία που δίνουν αὐτοὶ που ἀποτελοῦν τὴν ἀνεπίσημη φωνὴ τῆς θεολογίας, υποστηρικτὲς τῶν Μνημοσύνων, εἶναι βεβιασμένη καὶ αυθαίρετη. Ἀλλὰ εἶπαμε – Αὐτὰ λέει ὁ ἄνθρωπος.

Επικαλοῦνται καὶ τὰ χωρία: «Καὶ οὗτοι πάντες μαρτυρηθέντες διὰ τῆς πίστεως οὐκ ἐκομίσαντο τὴν ἐπαγγελίαν – Καὶ αὐτοὶ ὅλοι, ἀν καὶ εἶχαν καλὴ μαρτυρία μέσω τῆς πίστεως τους, δὲν ἀπόκτησαν τὴν υπόσχεση» (Εβρ.11:39), «Ἐάν τις ἴδῃ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἁμαρτάνοντα ἁμαρτίαν μὴ πρὸς θάνατον, αἰτήσῃ, καὶ δώσει αὐτῷ ζωὴν, τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ πρὸς θάνατον. ἔστιν ἁμαρτία πρὸς θάνατον· οὐ περὶ ἐκείνης λέγω ἵνα ἐρωτήσῃ. πᾶσα ἀδικία ἁμαρτία ἐστὶ· καὶ ἔστιν ἁμαρτία οὐ πρὸς θάνατον – Ἀν κάποιος δεῖ τὸν ἀδελφὸ τοῦ νὰ ἁμαρτάνῃ ἁμαρτία που δὲν οδηγεῖ σε θάνατο, νὰ ζητήσῃ, καὶ ὁ Θεὸς θὰ δώσει σ' αὐτόν ζωὴ· δηλαδὴ σ' ἐκείνους που ἁμαρτάνουν ἁμαρτία που δὲν οδηγεῖ σε θάνατο. Υπάρχει ἁμαρτία που οδηγεῖ σε θάνατο· δὲν λέω γιὰ ἐκείνη νὰ παρακαλέσῃ. Κάθε ἀδικία εἶναι ἁμαρτία· καὶ ὑπάρχει ἁμαρτία που δὲν οδηγεῖ σε θάνατο» (Α' Ιν.5:16-17), «Παρακαλῶ οὖν πρῶτον πάντων ποιεῖσθαι δεήσεις, προσευχάς, ἐντεῦξεις, εὐχαριστίας, ὑπὲρ πάντων ἀνθρώπων – Προτρέπω, λοιπὸν, πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ κάνετε δεήσεις, προσευχές, παρακλήσεις, εὐχαριστίες γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους» (Α' Τιμ.2:1) καὶ «ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, καὶ εὐχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῇτε· πολὺ ἰσχύει δέησις δικαίου ἐνεργουμένη – Εξομολογεῖστε ὁ ἓνας στὸν ἄλλο τὰ παραπτώματά σας καὶ προσεύχεστε ὁ ἓνας γιὰ τὸν ἄλλο, γιὰ νὰ γιαιτρευτεῖτε. Πολὺ ἰσχύει ἡ δέηση ἐνός δικαίου, ὅταν ἐνεργεῖται ἐνθέρμα» (Ιακ.5:16), τὰ ὁποῖα οὔτε αὐτὰ σχετίζονται καὶ τὶς ευχές γιὰ τὴν μετὰ θάνατο συγχώρηση. Αὐτὰ ἀναφέρονται σε πρόσωπα που υπῆρχαν στὴ ζωὴ, ὅχι σε νεκρά καὶ τυμπανιαῖα.

Νομίζουν οἱ θεολόγοι καὶ οἱ θεολογοῦντες, ὅτι ἡ Παλαιὰ Διαθήκη τοὺς βοηθᾷ. Γι' αὐτὸ επικαλοῦνται ὀρισμένα μέρη ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς, ἀπὸ θεόπνευστα καὶ μὴ, τὰ ὁποῖα ντρέπεται καθένας νὰ χρησιμοποιήσῃ σ' ἓνα τέτοιο θέμα, γιατί δὲν σχετίζονται με αὐτό. τὰ χωρία αὐτὰ εἶναι τὰ εξής: «καὶ λαμβάνουσι τὰ ὅσα αὐτῶν καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἐν Ἰαβὶς καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας – Καὶ πήραν τὰ ὅσα τοὺς καὶ τὰ ἔθαιψαν κάτω στὸν οργώσιμο ἀγρὸ που εἶναι στὴν Ἰαβὶς καὶ νήστεψαν ἑπτὰ ἡμέρες» (Α'

Βασιλειῶν 31:13), «καὶ ἐκόψαντο καὶ ἔκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δειλῆς ἐπὶ Σαοὺλ καὶ ἐπὶ Ἰωνάθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ... ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ρομφαίᾳ – Καὶ θρήνησαν καὶ ἔκλαψαν καὶ νήστευσαν μέχρι τὴν ἐσπέρα γιὰ τὸν Σαοὺλ καὶ γιὰ τὸν Ἰωνάθαν, τὸν γιο τοῦ... γιατί χτυπήθηκαν με ρομφαία» (Β' Βασιλειῶν 1:12), Νεεμίας κεφ.9, «καὶ οὐ μὴ κλασθῇ ἄρτος ἐν πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι, οὐ ποτιοῦσιν αὐτὸν ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ αὐτοῦ – καὶ δεν θα κόψουν ψωμί στο πένθος τους γιὰ παρηγοριά γιὰ τὸν πεθαμένο, δεν θα δώσουν νὰ πιεῖ ἀπὸ ποτήρι γιὰ παρηγοριά στον πατέρα καὶ μητέρα τοῦ» (Ιερ.16:7), «χάρις δόματος ἔναντι παντὸς ζῶντος, καὶ ἐπὶ νεκρῶ μὴ ἀποκωλύσης χάριν – ἓνα δῶρο ἔχει χάρις μπροστὰ σε κάθε ζωντανό, καὶ γιὰ τὸν νεκρό μὴ παρακρατεῖς τὴ χάρις» (Σοφία Σειράχ 7:33), δεξ Β' Μακκαβαίων 12:39-45. Ερευνώντας ὁμως τὰ χωρία αὐτά, βλέπουμε:

1) Περιγραφή μόνο θρήνου, πένθους καὶ νηστείας ἐπτά ἡμερῶν, γιὰ τὸν Σαοὺλ καὶ τοὺς γιούς τοῦ (Α' Βασιλειῶν 31:13, Β' Βασιλειῶν 1:12).

2) Αναγνώριση μόνο τῶν Ἰσραηλιτῶν περὶ τῶν ἀμαρτιῶν τοὺς καὶ τῶν πατέρων τοὺς. Πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκδήλωση πένθους, μετὰ φωνῆς μεγάλης πρὸς Κύριο τὸν Θεὸ αὐτῶν, γιὰ τὴ μακρὰ ἀιχμαλωσίᾳ τοὺς στὴ Βαβυλώνα. Αφοῦ ἐπέστρεψαν στὴν πατρίδα τοὺς, κατάλαβαν τὴν ἀνάγκη νὰ ἐκδηλώσουν τὸ πένθος τοὺς γιὰ τὶς ἀμαρτίες τῶν πατέρων τοὺς, γιατί αὐτοὶ ἦταν ἡ αἰτία ποὺ ἐπέτρεψε ὁ Θεὸς τὴ μακροχρόνια ἐκείνη ἀιχμαλωσία. Σε ὅλη ὁμως ἐκείνη τὴν ἐθνικὴ ἀφιέρωση καὶ ἐξομολόγηση πρὸς τὸν Θεό, δεν ὑπάρχει οὔτε μιὰ λέξη με τὴν ὁποία νὰ ζητεῖται ἡ συγχώρεση καὶ ἄφεση τῶν ἀμαρτιῶν τῶν πατέρων τοὺς (δεξ Νεεμίας κεφ.9).

3) Απαγόρευση μόνο τῶν Αἰγυπτιακῶν συνηθειῶν σε ἐνδειξὴ πένθους (ἐντομὲς καὶ σωματικὰ χτυπήματα, ξύρισμα τῆς κεφαλῆς καὶ διανομὴ ἄρτου

καὶ οἶνου) γιὰ τὴν παρηγοριά τῶν πενθούντων (Ιερ.16:7).

4) Συμβουλὴ μόνο τοῦ Σειράχ, νὰ μὴν παραβλέπουν τὴν ἐπιθυμία τοῦ νεκροῦ, τὴν ὁποία ἐκδήλωσε στὶς τελευταῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς τοῦ (Σοφία Σειράχ 7:33).

5) Περί τῆς περικοπῆς Β' Μακκαβαίων 12:39-45, ἐξηγήσαμε ἤδη, προηγουμένως.

Βλέπουμε λοιπὸν καὶ στὴν περικοπὴ αὐτὴ, ὅτι οἱ νέοι αὐτοὶ “καππαδόκες” αὐθαιρεσίες κάνουν καὶ βεβιασμένα μιλοῦν. Ἀλλὰ, ἐπαναλαμβάνουμε: Αὐτὰ λέει ὁ ἄνθρωπος. Ἀς δούμε ὁμως τώρα τι λέει καὶ ὁ Θεός.

«Τάδε λέγει Κύριος»

«Ὑμεῖς φίλοι μου ἔστε, ἐὰν ποιῆτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν – Ἐσεῖς φίλοι μου εἰστε, ἀν κάνετε ὅσα ἐγὼ δίνω ἐντολὴ σ' ἐσάς» (Ιν.15:14). «ἐὰν μὴ μετανοήσετε, πάντες ὁμοίως ἀπολεισθε – ἀν δεν μετανοεῖτε, ὅλοι ὁμοῖα θὰ χαθεῖτε» (Λκ. 13:5). «μνημόνευε οὖν πόθεν πέπτωκας, καὶ μετανόησον καὶ τὰ πρῶτα ἔργα ποιήσον· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ καὶ κινήσω τὴν λυχνίαν σου ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς, ἐὰν μὴ μετανοήσης – Νὰ θυμάσαι λοιπὸν ἀπὸ ποῦ ἔχεις πέσει, καὶ μετανόησε καὶ κάνε τὰ πρῶτα ἔργα. Εἰδεμὴ ἔρχομαι σ' ἐσένα γρήγορα καὶ θὰ κινήσω τὴ λυχνία σου ἀπὸ τὸν τόπο τῆς, ἀν δεν μετανοήσεις» (Αποκ.2:5). «μετανόησον οὖν· εἰ δὲ μὴ, ἔρχομαί σοι ταχύ – Μετανόησε λοιπὸν· εἰδεμὴ, ἔρχομαι σ' ἐσένα γρήγορα» (Αποκ.2:16). «ποιήσατε οὖν καρπὸν ἄξιον τῆς μετανοίας – Κάντε λοιπὸν καρπὸ ἄξιο τῆς μετανοίας» (Μτ.3:8). «ἀεὶ γὰρ ἡμεῖς οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα – Γιατί πάντα εμεῖς ποὺ ζούμε, σε θάνατο παραδινόμαστε» (Β' Κορ.4:11). «τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακὸν – Γιατί ὅλοι εμεῖς πρέπει νὰ φανερωθούμε μπροστὰ στο βῆμα τοῦ Χριστοῦ, γιὰ νὰ

απολάβει καθέννας αυτά που σχετίζονται με όσα έπραξε με το σώμα του, είτε αγαθό είτε κακό» (Β' Κορ.5:10). «καθ' όσον άπόκειται τοίς ανθρώποις άπαξ άποθανείν, μετά δέ τοϋτο κρίσις – καθώς είναι αποφασισμένο στους ανθρώπους μια φορά για πάντα να πεθάνουν και μετά από αυτό η κρίση» (Εβρ.9:27). «Ό έχων οϋς άκουσάτω τί τὸ Πνεϋμα λέγει ταίς εκκλησίαις – Όποιοι έχεις αυτί ας ακούσει τι το Πνεϋμα λέει στις εκκλησίες» (Αποκ.3:22).

Τα λόγια αυτά του Κυρίου, μεστά αγάπης προς τον άνθρωπο, μιλούν και παραγγέλλουν την ανάγκη της υπακοής **μόνο** σε Αυτόν. Η επιμονή Του αυτή σκοπό έχει να γνωστοποιήσει σε όλους την ανάγκη της μετάνοιας, βάσει της οποίας θα χαρίσει στον μετανοούντα τη γενική αμνηστία και τη Χάρη της απολύτρωσης, χωρίς Μνημόσυνα και τελεουργίες. Αυτό είναι το πνεϋμα ολόκληρης της Καινής Διαθήκης, αυτό είναι το ευλογημένο σχέδιο του Θεού και αυτός είναι ο σκοπός της θυσίας του θείου Λυτρωτή.

Θα ήταν λοιπόν προτιμότερο, αγαπητέ Γέροντα, αντί να δίνετε με τα Μνημόσυνα ψευδείς ελπίδες στους ανθρώπους, να τους οδηγήσετε, κατά το πνεϋμα της αρχέγονης Εκκλησίας στο Χριστό, ο Οποίος τοποθετείται μεταξύ Θεού και ανθρώπων για τη σωτηρία κάθε αμαρτωλού· στον Χριστό, ο Οποίος έλαβε τη θέση του αμαρτωλού για να σηκώσει το βάρος των αμαρτιών του· στον Χριστό, ο Οποίος χτυπά την θύρα της καρδιάς, και αναμένει με ανοιχτή την αγκαλιά να δεχτεί οιονδήποτε αμαρτωλό για να του δώσει άφεση των αμαρτιών του και δύναμη πνεύματος να ζήσει μια ζωή, όπως αρμόζει στους οπαδούς Του.

Αγαπητέ αδελφέ! Σέβεστε το Λόγο του Θεού; Θέλω να πιστεύω ότι τον σέβεστε! Ο Λόγος λοιπόν του Παντοδύναμου, λέει: «ό έχων τὸν υἱὸν ἔχει τὴν ζωὴν· ό μὴ ἔχων τὸν υἱὸν τοῦ Θεοῦ τὴν ζωὴν οὐκ ἔχει – Όποιοι έχει τον Υιό έχει

τη ζωή· όποιος δεν έχει τον Υιό του Θεού τη ζωή δεν την έχει» (Α' Ιν.5:12). Όταν λοιπόν ο άνθρωπος δεν έχει δεχτεί τον Υιό του Θεού Σωτήρα του, όταν δεν Τον αναγνώρισε Λυτρωτή του, όταν δεν Τον ομολόγησε ενώπιον των ανθρώπων («ἐὰν ὁμολογήσῃς ἐν τῷ στόματί σου Κύριον Ἰησοῦν, καὶ πιστεύσῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὁ Θεὸς αὐτὸν ἠγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ· καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν – αν ομολογήσεις με το στόμα σου ως Κύριο τον Ιησοῦ και πιστέψεις με την καρδιά σου ότι ο Θεός έγειρε Αυτόν από τους νεκρούς, θα σωθείς. Γιατί με την καρδιά πιστεύει κανείς για να έχει δικαίωση και με το στόμα ομολογεί για να έχει σωτηρία» Ρωμ.10:9-10), όταν δεν πίστεψε όπως η Θεία επιταγή ορίζει, πώς είναι δυνατόν μετά θάνατον να βελτιωθεί η κατάσταση του, εφόσον δεν μπορεί πλέον να διδαχθεί και να δεχθεί τον Υιό του Θεού και να ασκήσει πίστη στον Θεό; Το χωρίο αυτό καταργεί κάθε ανθρωπινή πράξη και ενέργεια για την μετά θάνατο αλλαγή της καταστάσεως των ανθρώπων. Όποιος, λοιπόν, σέβεται το Λόγο του Κυρίου, ας προσέξει το ανωτέρω χωρίο, ας του αποδώσει το σεβασμό που του οφείλεται και ας σταματήσει το έργο των ψευδών ελπίδων με τα Μνημόσυνα. Μόνο το χωρίο αυτό κλείνει τα στόματα των αντιφρονούντων, καταργεί κάθε σύγγραμμα υπέρ των Μνημοσύνων, και ανατρέπει κάθε διδασκαλία που αποβλέπει στις αφέσεις εκ των υστέρων. Με αφορμή αυτό το Βιβλικό χωρίο, θέτω το ερώτημα:

Κύριοι, Καθηγητές των Πανεπιστημίων: Με ποια τόλμη διδάσκετε την ανάγκη των Μνημοσύνων και τις μετά θάνατον αφέσεις και γιατί παραβλέπετε το Λόγο του Θεού; Ιερείς και Αρχιερείς: Με ποιο δικαίωμα απαγγέλλεται με προστακτικό ύφος τη συγχωρητική ευχή σε ανθρώπους, οι οποίοι ουδέποτε ασχολήθηκαν με το πρόσωπο του θείου Λυτρωτή;

Συγγραφείς των Μνημοσύνων: Με ποια παρρησία υψώνετε ανάστημα ανευλάβειας στις σαφείς δηλώσεις του Παντοδύναμου και στις θέσεις τους τοποθετείτε τις ανθρώπινες; Σε όλους εσάς, λέω: Μετανοείτε! Σεβαστείτε το Λόγο του Θεού! Σταματήστε να γιατρεύετε επιπόλαιο το σύντριμμα του λαού του Θεού, δολώνοντας το Λόγο Του («και ἰὼντο σύντριμμα τοῦ λαοῦ μου ἐξουθενούντες καὶ λέγοντες· εἰρήνη - εἰρήνη. καὶ ποῦ ἔστιν εἰρήνη; - καὶ θεράπευσαν το σύντριμμα του λαοῦ Μου ἐξουθενώνοντας καὶ λέγοντας: Εἰρήνη - εἰρήνη. Καὶ ποῦ εἶναι ἡ εἰρήνη;» Ιερ.6:14). Σε τέτοιο σημείο επιπολαιότητας φτάσατε, ώστε τα ίδια Μνημόσυνα συγχώρεσης κάνετε σε όλους τους νεκρούς, σε αμαρτωλούς και αγίους. Αλλά οι άγιοι έχουν ανάγκη Μνημοσύνων; Έτσι παρατηρούμε ότι αφού πραγματοποιήθηκαν όλα τα καθιερωμένα Μνημόσυνα προς τον Νεκτάριο, όπως ο Θεός τον συγχωρήσει από τις αμαρτίες του, κατόπιν του δώσατε το χρίσμα του προσκυνητή αγίου, προσκυνώντας και ικετεύοντας αυτόν όπως φανεί ἰλεως, βοηθός και αντιλήπτορας «εἰς ἱασίν ψυχών και σωμάτων».

Με την ίδια επιπολαιότητα η εφημερίδα “Απογευματινή” (5/8/1969) δημοσίευσε το Μνημόσυνο που έγινε του “Αγίου Μηνιάτη” κατά την 10/8/1969. Εάν είναι άγιος, έχει ανάγκη Μνημοσύνων συγχώρεσης και άφεσης αμαρτιών;

Νομίζω, ότι όλα αυτά δεν χαρακτηρίζουν ωριμότητα ανθρώπων, ούτε άγια σοβαρότητα των ποιμένων της Εκκλησίας, οι οποίοι υποτίθεται ότι εμπνέονται από το Άγιο Πνεύμα και είναι σοφοί...

Παραχωρήσατε στις αντι-Βιβλικές ενέργειες επί των Μνημοσύνων και διακηρύττετε, ότι «από ηθική άποψη εξεταζόμενα τα Μνημόσυνα παρέχουν στους επιζώντες μεγάλη ωφέλεια. Με αυτά», λέτε, «διδάσκονται οι Χριστιανοί φιλοσοφία, την πανταχού παρουσία του Χριστού, κλπ». Φρίξε ήλιε! Ώστε

για να διδαχτούν οι Χριστιανοί τις θεμελιώδεις αρχές του Χριστιανισμού, ήταν αναγκαίο να δανειστούν οι ποιμένες των Εκκλησιών ειδωλολατρικά ήθη και έθιμα; Η Ιερή Βίβλος δεν είναι ικανή; Φρίξε ήλιε και αναστέναξε γη!

Κύριοι, σεβαστείτε το Λόγο του Θεού!

Αιώνιε Θεέ! Και αν ακόμα δεν γνωρίσαμε τη θαυμαστή Σου αγάπη, η οποία Σε ώθησε να προσφέρεις εξλαστήριο θύμα τον Υιό Σου τον Μονογενή υπέρ των αμαρτιών μας, γνωρίζοντας όμως τη μακροθυμία Σου επί των ιερατικών παραβάσεων και ακροβασιών, αιχμαλωτιζόμαστε στην αγαθότητά Σου.

Αναφορικά με την ωφέλεια των Μνημοσύνων έχουμε να πούμε ότι, αντί αυτής προσφέρουν κάκιστη υπηρεσία στην ηθική και πνευματική ζωή των ανθρώπων. Γιατί οι άνθρωποι που νομίζουν, ότι με τα Μνημόσυνα και τις ιερατικές ευχές θα λάβουν τη συγχώρηση μετά θάνατον, δεν καλλιεργούν την πνευματική ζωή, αλλά ζουν και πολιτεύονται με αχαλίνωτη ζωή, κατά την κτηνώδη τάση, την οποία δίνουν οι ορμές της αμαρτωλής σάρκας.

Για όλα αυτά

Πρέπει να σκεφτούν σοβαρά οι υπεύθυνοι της Εκκλησίας. Να εγκαταλείψουν την επιπολαιότητα και το ρηχό πνεύμα. Γιατί δεν είναι Βιβλικά επιτρεπτό να νομίζουν, ότι οι ιερείς με τις ευχές θα μεταπείσουν τον αναλλοίωτο Θεό να αλλάξει τη δικαιοκρισία Του και να αθετήσει τους αναλλοίωτους Νόμους Του, να κατατάξει τον άξιο καταδίκης πελάτη των ιερέων, «εν τόπω φωτεινώ, εν τόπω αναψύξεως... ένθα οι δίκαιοι αναπαύονται». Κατόπιν αυτών “το ευσεβές εκκλησίασμα” θαυμάζει “το θρίαμβο” και την επιδεξιότητα των ποιμένων και πιστεύει ότι, αυτοί είναι ικανοί να επέμβουν και να μεταπείσουν τον Θεό να αλλάξει την τελεσίδικη δι-

καιοκρισία Του, με τη δωροδοκία των κολλύβων –και κάπου-κάπου, με παρθείο– και ο ασεβής πελάτης τους να μετατεθεί «εις τον χορόν των αγίων». Εάν δε η πράξη των Μνημοσύνων δεν είναι αντι-Βιβλικός θεσμός, τότε, τι είναι βλασφημία και τι αμαρτία; Εάν οι ιερείς έχουν τέτοια επιδεξιότητα, πού πρέπει να τοποθετήσουμε τα Βιβλικά χωρία «μή τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ κατὰ μηδένᾱ τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρούμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσαι, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι Θεός; – Κανείς ας μη σας εξαπατήσῃ κατὰ κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα ἔρθῃ ἡ ἡμέρα ἐκείνη αν δεν ἔρθῃ πρῶτα ἡ ἀποστασία καὶ ἀποκαλυφθεῖ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἀμαρτίας, ὁ γιος τῆς ἀπώλειας, αὐτός που ἀντιτάσσεται καὶ υπερυψώνεται ἐναντία σε καθέναν που λέγεται Θεός ἢ σέβασμα, ὥστε να καθίσει αὐτός στο ναὸ τοῦ Θεοῦ ὡς θεός, για να ἀποδεικνύει τὸν εαυτὸ τοῦ ὅτι εἶναι θεός;» (Β' Θεσ.2:3-4). «Εδῶ εἶναι ὁ νους που ἔχει σοφία».

Στην τελεσιδικία ἀπόφαση τοῦ Θεοῦ, «καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἀπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις – καθὼς εἶναι ἀποφασισμένο στους ἀνθρώπους μια φορὰ για πάντα να πεθάνουν καὶ μετὰ ἀπὸ αὐτό ἡ κρίσις» (Εβρ. 9:27), δεν ὑπάρχει κανένα περιθώριο εισηγήσεως για τὴ μετατροπὴ τῆς ἀποφάσεως αὐτῆς καὶ ἀκύρωση τῆς κρίσεως τῆς πανσοφίας Του. Συνεπώς, ἡ κατάσταση τοῦ νεκροῦ παραμένει ἀμετάκλητη, για τὴν ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία ὁ Δίκαιος Κριτὴς θα ἀποδώσει στον καθέναν “το μισθὸ τοῦ” – «μὴ θαυμάζετε τοῦτο· ὅτι ἔρχεται ὥρα ἐν ἣ πάντες οἱ ἐν τοῖς μνημείοις ἀκούσονται τῆς φωνῆς αὐτοῦ, καὶ ἐκπορεύσονται οἱ τὰ ἀγαθὰ ποιήσαντες εἰς ἀνάστασιν ζωῆς, οἱ δὲ τὰ φαῦλα πράξαντες εἰς ἀνάστασιν κρίσεως – Μὴ θαυμάζετε γι' αὐτό, γιατί

ἔρχεται ὥρα κατὰ τὴν ὁποία ὅλοι ὅσοι εἶναι στα μνήματα θα ἀκούσουν τὴ φωνὴ Του, καὶ θα βγουν ἐξω· ὅσοι ἔκαναν τὰ ἀγαθὰ σε ἀνάσταση ζωῆς, ἐνῶ ὅσοι ἐπράξαν τὰ κακὰ σε ἀνάσταση κρίσεως για καταδίκη» (Ιν.5:28-29), «μέλλει γὰρ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔρχεσθαι ἐν τῇ δόξῃ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ, καὶ τότε ἀποδώσει ἐκάστῳ κατὰ τὴν πράξιν αὐτοῦ – Γιατί ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου πρόκειται να ἔρθῃ μέσα στη δόξα τοῦ Πατέρα Του μαζί με τους ἀγγέλους Του, καὶ τότε θα ἀποδώσει σε καθέναν κατὰ τὴς πράξεις του» (Μτ. 16:27), «διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ μέλλει κρίνειν τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ – γιατί ὀρίσε ἡμέρα κατὰ τὴν ὁποία πρόκειται να κρίνει τὴν οἰκουμένη με δικαιοσύνη» (Πραξ.17:31), «...τοῦ μέλλοντος κρίνειν ζῶντας καὶ νεκρούς – ...που πρόκειται να κρίνει ζωντανούς καὶ νεκρούς» (Β' Τιμ.4:1), «Οὐ θέλομεν δὲ ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, περὶ τῶν κοιμωμένων, ἵνα μὴ λυπήσθε καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ μὴ ἔχοντες ἐλπίδα. εἰ γὰρ πιστεύομεν ὅτι Ἰησοῦς ἀπέθανε καὶ ἀνέστη, οὕτω καὶ ὁ Θεὸς τοὺς κοιμηθέντας διὰ τοῦ Ἰησοῦ ἄξει σὺν αὐτῷ. τοῦτο γὰρ ὑμῖν λέγομεν ἐν λόγῳ Κυρίου, ὅτι ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι εἰς τὴν παρουσίαν τοῦ Κυρίου οὐ μὴ φθάσωμεν τοὺς κοιμηθέντας· ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἐν κελεύσματι, ἐν φωνῇ ἄρχαγγέλου καὶ ἐν σάλπιγγι Θεοῦ καταβήσεται ἀπ' οὐρανοῦ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐν Χριστῷ ἀναστήσονται πρῶτον, ἔπειτα ἡμεῖς οἱ ζῶντες οἱ περιλειπόμενοι ἅμα σὺν αὐτοῖς ἄρπαγησόμεθα ἐν νεφέλαις εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κυρίου εἰς ἀέρα, καὶ οὕτω πάντοτε σὺν Κυρίῳ ἐσόμεθα. Ὡστε παρακαλεῖτε ἀλλήλους ἐν τοῖς λόγοις τούτοις – Δεν θέλουμε ὁμως εσεῖς να ἀγνοεῖτε, ἀδελφοί, ὅσα ἀφοροῦν αὐτοὺς που ἔχουν κοιμηθεῖ, για να μὴ λυπάστε, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ που δεν ἔχουν ἐλπίδα. Γιατί αν πιστεύουμε ὅτι ὁ Ἰησοῦς πέθανε καὶ ἀναστήθηκε, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς αὐτοὺς που κοιμήθηκαν,

μέσω του Ιησού θα τους φέρει μαζί Του. Γιατί αυτό σας λέμε βασιζόμενοι στο λόγο του Κυρίου, ότι εμείς οι ζωντανοί, που θα απομένουμε στην παρουσία του Κυρίου, δεν θα προλάβουμε να φτάσουμε αυτούς που κοιμήθηκαν. Γιατί ο Ίδιος ο Κύριος με πρόσταγμα, με φωνή αρχαγγέλου και με σάλπιγγα Θεού θα κατεβεί από τον ουρανό, και οι νεκροί στον Χριστό θα αναστηθούν πρώτα. Έπειτα εμείς οι ζωντανοί, που θα απομένουμε, συγχρόνως μαζί μ' αυτούς θα αρπαχτούμε μέσα σε νεφέλες για συνάντηση του Κυρίου στον αέρα. Και έτσι πάντοτε θα είμαστε μαζί με τον Κύριο. Όστε να παρηγορείτε ο ένας τον άλλο με τα λόγια αυτά» (Α' Θεσ.4:13-18), «ἰδοὺ μυστήριον ὑμῖν λέγω· πάντες μὲν οὐ κοιμηθησόμεθα, πάντες δὲ ἀλλαγησόμεθα, ἐν ᾧ ὁμοῦ, ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ, ἐν τῇ ἐσχάτῃ σάλπιγγι· σαλπίζει γάρ, καὶ οἱ νεκροὶ ἐγερθήσονται ἄφθαρτοι, καὶ ἡμεῖς ἀλλαγησόμεθα. δεῖ γὰρ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσασθαι ἀθανασίαν. ὅταν δὲ τὸ φθαρτὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀφθαρσίαν καὶ τὸ θνητὸν τοῦτο ἐνδύσῃται ἀθανασίαν, τότε γενήσεται ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος· κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νίκην. ποῦ σου, θάνατε, τὸ κέντρον; ποῦ σου, ἄδη, τὸ νίκος; – Ἰδοὺ, μυστήριον λέω σ' εἰσάς· ὅλοι δεν θα κοιμηθούμε, ὅλοι ὁμως θα ἀλλάξουμε, σε μια στιγμή, σε ριπή ὀφθαλμοῦ, κατὰ τὴν ἐσχάτη σάλπιγγα. Γιατί θα σαλπίζει και οι νεκροί θα ἐγερθοῦν ἀφθαρτοι και εμεῖς θα ἀλλάξουμε. Γιατί πρέπει το φθαρτό τούτο να ἐνδυθεῖ ἀφθαρσία και το θνητό τούτο να ἐνδυθεῖ ἀθανασία. Ὅταν λοιπόν το φθαρτό τούτο ἐνδυθεῖ ἀφθαρσία και το θνητό τούτο ἐνδυθεῖ ἀθανασία, τότε θα πραγματοποιηθεῖ ὁ λόγος ὁ γεγραμμένος: Καταπιώθηκε ὁ θάνατος σε νίκη. Ποῦ εἶναι, θάνατε, τὸ κέντρο σου; Ποῦ εἶναι, Ἀδη, ἡ νίκη σου;» (Α' Κορ.15:51-55), «καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν γῆς χώματι ἐξεγερθήσονται, οὗτοι εἰς ζωὴν αἰώνιον καὶ οὗτοι εἰς ὀνειδισμόν καὶ εἰς αἰσχύνην αἰώνιον

– Και πολλοί από αυτούς που κοιμούνται μέσα στο χώμα της γης θα ἐγερθoύν, οι μεν σε ζωὴ αἰώνια και οι δε σε ὀνειδισμό και κατασχύνῃ αἰώνια» (Δαν.12:2), «Ἰδοὺ ἔρχομαι ταχύ, καὶ ὁ μισθός μου μετ' ἐμοῦ, ἀποδοῦναι ἐκάστῳ ὡς τὸ ἔργον ἔσται αὐτοῦ – Ἰδοὺ ἔρχομαι γρήγορα, και ὁ μισθός Μου εἶναι μαζί Μου, για να ἀποδώσω σε καθέναν ὅπως εἶναι το ἔργο του» (Αποκ.22:12).

Με τα Μνημόσυνα δύο μόνο ωφελοῦνται: 1^{ον}) Ὁ διάβολος, που γελοιοποιεῖ τὴν τελειοδικὴ ἀπόφαση του Θεοῦ, 2^{ον}) ὁ ιερέας, που κατόρθωσε να πείσει τους ἀνθρώπους και μετὰ θάνατον, για πολλά χρόνια να καταβάλλουν τὸ δασμὸ τους και τα “διόδιά” τους σ' αὐτόν, χωρίς καμία διαμαρτυρία.

Μόνο ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι τὸ στάδιο του ἀγώνα... Ἡ μετὰ θάνατον κατάσταση, ἀνήκει στη δικαιοκρισία του **μόνου** ἔχοντος τὴν ἀθανασία **Θεοῦ** και στην ἀρμοδιότητα του Παντοδύναμου, γιατί «καθ' ὅσον ἀπόκειται τοῖς ἀνθρώποις ἅπαξ ἀποθανεῖν, μετὰ δὲ τοῦτο κρίσις – καθὼς εἶναι ἀποφασισμένο στους ἀνθρώπους μια φορά για πάντα να πεθάνουν και μετὰ ἀπὸ αὐτό ἡ κρίσις» (Εβρ. 9:27). Εμεῖς, θα ἀναμένουμε τὴν ἀνάσταση «ἵνα κομίσηται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος πρὸς ᾧ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακὸν – για να ἀπολάβει καθένας αὐτὰ που σχετίζονται με ὅσα ἔπραξε με τὸ σῶμα του, εἴτε ἀγαθὸ εἴτε κακόν» (Β' Κορ.5:10).

Εφόσον λοιπὸν ἀποδεικνύεται, ὅτι αὐτὰ αποτελοῦν τα “ἀνάποδα” τῆς θρησκείας μέσα, μπορούμε να υποστηρίξουμε ὅτι ἡ Ἐκκλησία βρίσκεται στο στάδιο τῆς ετεροδιδασκαλίας («Ταῦτα δίδασκε και παρακάλει. εἴ τις ἐτεροδιδασκαλεῖ και μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ, τετύφωται, μηδὲν ἐπιστάμενος, ἀλλὰ νοσῶν περὶ ζητήσεως και λογομαχίας, ἐξ ὧν γίνεται φθόνος, ἔρις, βλασφημίαι, ὑπόνοιαι πονηραί, διαπατραί, διεφθαρμένων ἀνθρώπων τὸν

νοῦν καὶ ἀπεστερημένων τῆς ἀληθείας, νομιζόντων πορισμὸν εἶναι τὴν εὐσέβειαν· ἀφίστασο ἀπὸ τῶν τοιούτων – Ἄν κάποιος διδάσκει διαφορετικά και δεν ακολουθεῖ τους υγιεῖς λόγους που εἶναι του Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ και στη διδασκαλία που συμφωνεῖ με την ευσέβεια, εἶναι θολωμένος ἀπὸ υπερηφάνεια, δεν γνωρίζει τίποτε καλά, ἀλλὰ νοσεῖ για συζητήσεις και λογομαχίες, ἀπὸ τις οποίες γίνεται φθόνος, φιλονικία, βλασφημίες, ὑπόνοιες πονηρῆς, μάταιοι διαπληκτισμοὶ ἀνθρώπων διεφθαρμένων στο νοῦ και που ἔχουν στερηθεῖ την ἀλήθεια, οι οποίοι νομίζουν πως η ευσέβεια εἶναι πορισμὸς κέρδους. Να απομακρύνεσαι ἀπὸ τέτοιους ἀνθρώπους» Α' Τιμ.6:3-5). Συστηματικά και με κάθε σπουδὴ καλλιέργησε και εξακολουθητικά καλλιεργεῖ την τάση να δημιουργεῖ απομιμήσεις στις θείες πραγματικότητες και να κάνει φαντασίας δόγματα και ἀντι-Βιβλικά συστήματα. Και κατόπιν να καλεῖ τον ἀμαθὲ λαὸ να στηρίξει τη ζωὴ του και την ἐλπίδα του στις απομιμήσεις αυτές και τα ἀντι-Βιβλικά συστήματα. Ἐτσι απομακρύνει τον ἄνθρωπο ἀπὸ τη θεία πραγματικότητα.

Απὸ τα μέχρι σήμερα δημοσιεύματά μου, ἀποδείχτηκε με τρόπο ἀναντίρρητο, ὅτι οι παραπονήσεις και οι ἀπομιμήσεις κατὰ τρόπο ἀυθαίρετο ἔχουν πολ-

λαπλασιαστεί. Απομακρυνόμενοι δε της θείας πραγματικότητας δημιουργοῦν τις παραπονήσεις και οι καλοῦμενοι να τις μιμηθῶν, εἶναι ἀδύνατο να προβλέψουν ἢ να διακρίνουν την πλάνη ἀπὸ την ἀλήθεια. Το γεγονός αὐτὸ παρατηροῦμε τόσο στο ἱερατεῖο, ὅσο και στο λαό. Σε καμία πρόβλεψη και σε καμία διάκριση, μεταξύ πλάνης και ἀλήθειας, εἶναι ικανοί, πλην ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων.

Εἶναι ἀναγκαῖο να ἐνθυμούμεθα, ὅτι ο Χριστὸς ἔστησε την Ἐκκλησίαν Του σε μια ἀποκατεστημένη ἀλήθεια, με «πᾶσαν [ὅλη] τὴν βουλὴν τοῦ Θεοῦ». Ἐτσι η Ἐκκλησία ἀπολάμβανε με θεία τελειότητα τους καρποὺς της εὐλογίας, της σοφίας, της ἀγαθότητος και της παρουσίας του Παντοδύναμου Θεοῦ. Απὸ την ἐποχὴ, ὁμως, που ἄρχισε μόνη της να ἀγωνίζεται, ἔπεσε. Παράκουσε στην ἐντολὴ του Θεοῦ, εἰσήγαγε παραποιημένα συστήματα και δημιούργησε πνευματικὴ ἐρήμωση. Ἐσπειρε στον Ἀμπελῶνα του Κυρίου τα ἀπαγορευμένα “ἐτεροειδῆ σπέρματα”, της μάταιης ἀνθρώπινης φιλοσοφίας, της ψευδώνυμης γνώσης, ἀπὸ τις στεῖρες πηγές της ἀνθρώπινης φαντασίας. Αὐτὰ ἐξάνέμισαν την ὀρθὴ διδασκαλίαν με τις ψευδώνυμες γνώσεις και η μεν πορεία στον ὀλισθηρὸ δρόμο εἶναι ἀναπόφευκτη ἡ δε ἐτεροδιδασκαλία ἀμεση.

Η Προσκύνηση των Αγίων και της Παναγίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Η εξέταση των θεμάτων που αφορούν τα Μυστήρια και τις Τελετές, περατώθηκε. Με βάση τη Βιβλική Αλήθεια, τη μαρτυρία της Ιεράς Παράδοσης και αποδείξεις της Ιστορίας, απέδειξα χωρίς περιστροφές, ότι αυτά που κατονομάζουν οι “ειδικοί ιερείς”, ως “μέσα της Χάριτος”, αποτελούν τα “Ανάποδα της Θρησκείας” μέσα. Παράλληλα παρεκάλεσα τους αντιφρονούντες να αντιδράσουν και με τα ίδια μέτρα να αποδείξουν το λανθασμένο, αν υπάρχει, στα σημεία που δεν συμφωνούν.

Τα ανάποδα όμως της θρησκείας και τα παράξενα της λατρείας δεν υπάρχουν μόνο στα θέματα αυτά, που μέχρι τώρα ασχολούμεθα. Τα ανάποδα θρησκευτικά θέματα αποτελούν ένα μεγάλο κύκλωμα και επεκτείνονται σε όλες τις θρησκευτικές και λατρευτικές εκδηλώσεις. Για το λόγο αυτό θα συνεχίσω την έρευνά μου και θα αποδείξω στα ίδια μέτρα, άλλα ανάποδα σημεία και στις θρησκευτικές εκδηλώσεις, που αφορούν το θέμα της προσκύνησης και της μεσιτείας των Αγίων στην Εκκλησία. Για το σκοπό αυτό θα περιγράψω αρχικά τα γνωρίσματα που συνθέτουν την αγιότητα ενός προσώπου, τη θέση του και τον προορισμό τους στο άγιο Σώμα της Εκκλησίας, γιατί όπως ξέρουμε, στους Αγίους δόθηκαν θείες ιδιότητες – θεϊκά γνωρίσματα, τα οποία κατέχει μόνο ο Θεός. Έτσι θα προσφέρω και στην περίπτωση αυτή, το μέλι της Αγίας Γραφής, όχι το ξινόγαλο των παπάδων.

Οι Άγιοι στην Εκκλησία

Άγιος, κατά την Καινή Διαθήκη είναι ο άνθρωπος που πίστεψε, μετανόησε,

ακολούθησε την άγια κλήση του Θεού, και ζει μια ζωή αγνή εσωτερική – της καρδιάς, και καθαρή εξωτερική – του σώματος.

Τέτοιους αγίους ανθρώπους συναντούμε μόνο μεταξύ των αναγεννημένων Χριστιανών, οι οποίοι ονομάζονται «*άγιοι, κλήσεως έπουρανίου μέτοχοι – άγιοι, μέτοχοι έπουρανίου κλήσεως*» (Εβρ.3:1), «*ήγιασμένοις έν Χριστώ Ήησοϋ, κλητοίς άγίοις – στους αγιασμένους μέσα στον Χριστό Ήησοϋ, στους καλεσμένους αγίους*» (Α' Κορ.1:2), «*κλητοίς άγίοις – καλεσμένους αγίους*» (Ρωμ.1:7), «*...καλέσαντος κλήσει άγία – ...μας κάλεσε σε κλήση άγια*» (Β' Τιμ. 1:9). Έτσι λοιπόν, η Αληθινή του Θεού Εκκλησία αποτελείται από Αγίους. Την πίστη αυτή ομολογούμε με το Σύμβολο της Πίστεως: «Πιστεύω εις μίαν Αγίαν, Καθολικήν και Αποστολικήν Εκκλησίαν».

Το γνώρισμα λοιπόν των κατά συνείδηση Χριστιανών είναι η αγιότητα. Άρα, οι Χριστιανοί είναι άγιοι. Ακολουθώντας την άγια κλήση του Θεού, απομακρύνθηκαν από το αμαρτωλό περιβάλλον, αποχωρίστηκαν από τις αμαρτωλές εκδηλώσεις, και πήραν την απόφαση να ζήσουν μια καθαρή ζωή. Η αγιότητα αυτή, επιτρέπει στον άνθρωπο το προνόμιο να είναι παιδί του Θεού («*όσοι δέ έλαβον αυτόν, έδωκεν αυτοίς έξουσίαν τέκνα Θεοϋ γενέσθαι – όσοι όμως δέχτηκαν Αυτόν, σ' αυτούς έδωσε έξουσία τέκνα Θεοϋ να γίνουν*» Ιν.1:12). Άλλη ιδιότητα ή προνόμιο δεν του παραχωρεί ο Θεός. Ο Χριστιανός – άγιος είναι ένας κατά Χάρη σωσμένος αμαρτωλός, τίποτε περισσότερο.

Στο πέραςμα των αιώνων όμως, αυτό δεν το διατήρησε η Εκκλησία. Από την εποχή που συστηματοποιήθηκε η

“ειδική τάξη των ιερών” και οι Βυζαντινοί αυτοκράτορες έλαβαν μέρος στις εκκλησιαστικές υποθέσεις, όχι μόνο άλλαξε πολιτεία η Εκκλησία, αλλά δημιούργησε και αντι-Βιβλικές εορτές Χριστιανών αγίων, αγγέλων και της Παναγίας. Αφορμή προ πάντων έδωσε ο πολλαπλασιασμός των Μοναστηριών και των Καλογέρων, για δικαιολογούν τη θέση τους στο αμαρτωλό περιβάλλον που τους πρόσφερε η Μοναστηριακή ζωή και η απαλλαγή από το στρατιωτικό, μας πληροφορούν οι ιστορικοί.

Πρώτος ο Μέγας Κωνσταντίνος με νόμο κατόπιν κατοχύρωσε τις Χριστιανικές εορτές και ως Κρατικές.

«Οι “ειδικοί ιερείς”, όπως πάντα, ενήργησαν και στην περίπτωση αυτή με “αδόκιμο νου”». Πήραν αφορμή από τις εορτές και απέδωσαν στους αγίους θεϊκές ιδιότητες, της μεσιτείας, της πανσοφίας, της παντοδυναμίας, της πανταχού παρουσίας, της καρδιογνωσίας, κλπ. Έτσι οι εορτές των αγίων έλαβαν τεράστιες διαστάσεις στη Χριστιανική ζωή και λατρεία. Οι Άγιοι, κατά κάποιο τρόπο, έγιναν δεύτεροι θεοί, παρόλο ότι θεολογικά δεν θεωρούνται τέτοιοι στην Εκκλησία. Πρακτικά όμως σχεδόν λατρεύονται ως θεοί. Γιατί όταν από τον Άγιο ή την Αγία ζητείται από τα εκατομμύρια των Ορθοδόξων και των Καθολικών, η μεσιτεία τους, η φροντίδα τους και η βοήθειά τους, αποδίδεται σε αυτούς η ιδιότητα της πανταχού παρουσίας, της πανσοφίας, της καρδιογνωσίας, της παντοδυναμίας, κλπ. Καθώς αυτοί, δηλαδή οι Άγιοι, έχουν ανθρώπινη ύπαρξη, νομίζουν οι άνθρωποι ότι πρέπει να καταφεύγουν σε αυτούς, και όχι απευθείας στον Θεό. Όταν μάλιστα βρήκε έδαφος και το εμπορικό στοιχείο στην Εκκλησία, και οι κάπηλοι πολλαπλασιάστηκαν, οι εορτές έλαβαν μεγαλύτερη λαμπρότητα, γιατί και ο χρωστήρας [πινέλο] των ζωγράφων εντωμεταξύ τους παρουσίασε με ουράνια φωτισμένα και με άμφια – βασιλικά ενδύμα-

τα ουράνιας καλλονής και θεϊκής παρουσίας τελείως άγνωστα στους Αγίους. Παράλληλα με τις εορτές αυτές, δημιούργησαν και ειδικές Τελετές – ακολουθίες για κάθε Άγιο ή Αγία. Έτσι η Εκκλησία έφθασε στο σημείο να έχει καθημερινά εορταζόμενους Αγίους. Αυτούς παρουσιάζει ενώπιον του Θεού, ότι ικανοποίησαν τη Θεία Δικαιοσύνη. Ενώ, κατά τη Βιβλική άποψη, η Εκκλησία πρέπει να παρουσιάζει **μόνο** τον Χριστό, γιατί **μόνο** Αυτός ικανοποίησε τη Δικαιοσύνη του Θεού, και **μόνο** Αυτόν υπέδειξε ο Θεός και στον Οποίο εξεδήλωσε την απόλυτη ευαρέσκειά Του. Βέβαια, αγίους πρέπει να έχει να δείχνει η Εκκλησία, δεδομένου ότι από αγίους αποτελείται, αλλά όχι ως πρόσωπα λατρείας ή ως μέσα μεσιτείας, αλλά ως αμαρτωλούς τούς οποίους κέρδισε με τους αγώνες της στην υπηρεσία του Ευαγγελίου.

Κατά τη λατρεία μας δεν έχουμε να παρουσιάσουμε στον Θεό ανθρώπους, έστω αγίους, γιατί είναι χρεωκοπημένες υπάρξεις, οι οποίοι έλαβαν Χάρη από τον Θεό και σώθηκαν. Έχουμε να παρουσιάσουμε όμως το Λυτρωτή Ιησού, στο όνομα του Οποίου και προσευχόμαστε. Σε ποιον από τους ανθρώπους εκδήλωσε ο Θεός την ευαρέσκειά Του, όπως την εκδήλωσε στον Χριστό; Σε κανέναν, απολύτως! Όλοι, κατά τη Βιβλική πληροφορία ζυγίστηκαν στην Πλάστιγγα του Θεού και βρέθηκαν ελλειπείς. Ο Θεός βέβαια, έκανε έργο σωτηρίας και «*πᾶς ὁ πιστεύων δικαιούται*» – *καθένας που πιστεύει δικαιώνεται*» (Πραξ.13:39), αλλά και μετά τη σωτηρία, την αναγέννηση και τον αγιασμό, εξακολουθεί να ισχύει για όλους αυτό που είπε ο Κύριος: «*ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὀφειλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν* – *ὅταν κάνετε ὅλα αὐτὰ που σας διέταξαν, να λέτε: Δοῦλοι ἀχρεῖοι εἴμαστε· γιατί αὐτό που οφείλαμε να κάνουμε ἔχουμε κάνει*» (Λκ.17:10).

Καθένας που μελετά με σοβαρότητα την Αγία Γραφή, διαπιστώνει, ότι η κυριαρχούσα ιδέα της είναι το Ευλογημένο Πρόσωπο του θείου Λυτρωτή, στη σχέση του προς τον Θεό, κανένα άλλο πρόσωπο, μη εξαιρουμένης και αυτής της Αγίας Μητρός Του. Τούτο δε, γιατί ο Χριστός ως “Υιός ανθρώπου” ανέλαβε να γίνει το μεσάζον στοιχείο μεταξύ Θεού και ανθρώπου, ανέλαβε να εκπροσωπώσει την καθόλου ζωή του ανθρώπου, τόσο στις καθημερινές ανάγκες του, όσο και την αιώνια αποκατάστασή του. Και αυτό είναι που ευφραίνει την καρδιά του Θεού: Αυτός, *«ἐγένετο τοῖς ὑπακούουσιν αὐτῷ πᾶσιν αἴτιος σωτηρίας αἰωνίου – ἐγινε σε ὅλους ἐκείνους που υπακούν σ’ Αὐτόν αἴτιος αἰώνιας σωτηρίας»* (Εβρ.5:9). *«ὅς τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν αὐτὸς ἀνῆνεγκεν ἐν τῷ σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον – Αὐτὸς τις ἁμαρτίας μας τις βάσταξε ὁ Ἰδιος στο σώμα Του πάνω στο ξύλο»* (Α’ Πέτρ. 2:24). Αυτός θυσιάστηκε για να μας παρουσιάσει “ὡς παρθένο αγνή” στο περιβάλλον του Θεού. Όταν λοιπόν η Εκκλησία λατρεύει τον Θεό και επικοινωνεί μαζί Του, κάνει χρήση μόνο της εξιλαστήριας θυσίας του Ιησού. Αυτὸν μόνο ἔχει να παρουσιάσει στην Παρουσία του Θεού, γιατί μόνο Αυτὸς τον αντιπροσωπεύει ἐκεῖ, και μόνο σε Αυτὸν ευαρεστείται ὁ Θεός και μόνο στο Ὄνομα Αυτοῦ ἡ Εκκλησία ἔχει τὸ δικαίωμα να εμφανίζεται ἐνώπιον του Αἰωνίου. Κανένα ἄλλο ὄνομα δεν ἔχει οὔτε διαθέτει ἡ Εκκλησία να παρουσιάζει ἄλλα πρόσωπα κατὰ τὴ λατρεία, ὅσο ἅγια κι ἂν υπῆρξαν, στη θέση του Λυτρωτῆ Ιησού ἢ στη θέση των Υπουργημάτων Του, τῆς ἄφεσης των ἁμαρτιῶν, τῆς σωτηρίας, τῆς μεσιτείας και τῆς φροντίδας.

Ἡ Εκκλησία με τὸ εορτολόγιό της των χιλιάδων Ἁγίων, τους οποίους καθημερινὰ εορτάζει, εἶναι κυρίως ἀσχολημένη με αὐτούς, ὄχι με τὸν Σωτήρα Κύριο και τὸ γεγονός τῆς ἐξιλαστήριας θυσίας Του. Ἡ δε λειτουργία του

Ἁγίου Πνεύματος ἐμποδίζεται, γιατί ἀσχολεῖται με ἐκείνους που παρεμβάλλουν ἐμπόδιο στη δρᾶσή Του, για να τους κρίνει και να τους ἐλέγχει (*«ἐλθὼν ἐκεῖνος ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. περὶ ἁμαρτίας μὲν, ὅτι οὐ πιστεύουσιν εἰς ἐμέ – ὅταν ἔρθει Ἐκεῖνος, θα ἐλέγξει τὸν κόσμον περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ δικαιοσύνης καὶ περὶ κρίσεως. Ἀφενὸς περὶ ἁμαρτίας, ἐπειδὴ δεν πιστεύουν σ’ Ἐμένα»* Ιν.16:8-9). Ὅλα αὐτὰ λοιπὸν αποτελοῦν τὸν τομέα των Υπουργημάτων του Ιησού, ἀνάποδα τῆς λατρείας ἀντικείμενα και παράξενα μέσα για τὴν ἐπικοινωνία με τὸν Ὑψιστο. Ἀς τα δοῦμε ὁμως λεπτομερῶς.

Ἡ Θέση των Ἀγίων

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς Ἀποστολικῆς Εκκλησίας ἐνωμένοι οἱ πιστοὶ και ἐνδυναμούμενοι δια του Πνεύματος, ***«ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων καὶ τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου καὶ ταῖς προσευχαῖς – ἐπέμεναν καρτερικὰ συνεχῶς στη διδαχὴ των ἀποστόλων και στην κοινωνία και στον τεμαχισμό του ἄρτου με τα χέρια και στις προσευχές»*** (Πραξ.2:42). Λάτρευαν μόνο τὸν Θεὸ μαζί με τὸν Ιησοῦ δι’ Ἁγίου Πνεύματος και στο Ὄνομα του θείου Λυτρωτῆ, ἦταν ἐτοιμοὶ κάθε στιγμή να θυσιαστοῦν. Κατὰ τὴν περίοδο των διωγμῶν χιλιάδες πιστῶν θυσιάστηκαν στο βωμὸ τῆς πίστεως. Στους μάρτυρες αὐτοὺς ἡ Εκκλησία ἐπέδιδε ἰδιαίτερη τιμὴ. Τίποτε ἄλλο.

Ἡ Εκκλησία ἀντιμετώπισε με θάρρος τους διωγμοὺς των Ἰουδαίων και των εἰδωλολατρῶν κατὰ του λατρευτοῦ Κυρίου τῆς. Ἀντιμετώπισε ὁμως και τὴ μανία τους κατὰ τῆς τιμῆς των Ἀγίων μαρτύρων τῆς πίστεως, γιατί ἤθελαν αὐτοὶ να ἐξολοθρευθοῦν καθετὶ που σχετιζόταν με τὴ λατρεία και διδασκαλία του Σωτήρα Ιησού. Ἐτσι βλέπουμε, ὅτι ὅταν οἱ εἰδωλολάτρες ἔκαψαν ζω-

ντανό τον μαθητή του Ευαγγελιστή Ιωάννη και Επίσκοπο Σμύρνης Πολύκαρπο «αρνήθηκαν, με την εισήγηση των Ιουδαίων, να παραδώσουν το λείψανο του ένδοξου μάρτυρα στους διακάως επιθυμούντες να λάβουν αυτό πιστούς, για να, καθώς αυτοί ισχυρίζονταν “Μην αφήνοντας τον σταυρωμένο, και σε τούτον αρχίζουν να σέβονται”, δηλαδή, για να μην θεοποιήσουν τούτον... Ο συγγραφέας του μαρτυρίου του Πολυκάρπου, αντικρούοντας αντιλήψεις την αστήρικτη αυτή κατηγορία, διατυπώνει... «τις εν τη Εκκλησία επικρατούσες τότε περί των ηρώων της Χριστιανικής πίστης. Δια των ισχυρισμών των διωκτών», αναγράφει, αποδεικνύονται αυτοί «αγνοούντες, γιατί ούτε τον Χριστό ποτέ να εγκαταλείψουμε μπορούμε, τον υπέρ του παντός κόσμου των σωζομένων σωτηρίας παθόντα άμωμον υπέρ αμαρτωλών, ούτε έτερον τινα σέβεσθαι· τούτον μεν γαρ, Υιόν όντα του Θεού, προσκυνούμε, **τους δε μάρτυρας ως μαθητάς και μιμητάς του Κυρίου αγαπούμε**, αξίως ένεκα ευνοίας ανυπερβλήτου της εις τον ίδιον βασιλέα και διδάσκαλο».

Στο μαρτύριο αυτό διαβλέπουμε σαφώς τις αντιδράσεις και αντιλήψεις τής τότε Εκκλησίας περί των Αγίων, ότι εκτός του Χριστού δεν σέβονταν κανέναν άλλο. Τους Αγίους μόνο αγαπούσαν ως μιμητές του Κυρίου.

Αναφερόμενος ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Ανδρέας Φυτράκης στο περί της τιμής των Αγίων βιβλίο του, “Οι Αντιδράσεις κατά της τιμής των Αγίων...”, σελ.1, υποστηρίζει, ότι οι Χριστιανοί θεωρούσαν τους αγίους ως πρεσβευτές προς τον Θεό, ότι: «Μπορούσαν αυτοί να πρεσβεύουν αποτελεσματικά υπέρ των επιζώντων αδελφών τους». Αλλά ο κ. Φυτράκης σφάλλει και σφάλλει πάρα πολύ. Και δεν αρμόζουν σε Καθηγητή Πανεπιστημίου τέτοια σφάλματα. Πληροφορούμε λοιπόν τον κ. Φυτράκη, ότι η Εκκλησία της εποχής εκείνης δεν γνώριζε ή πίστευε

περί μεσιτείας, μεσολάβησης, επέμβασης ή ανάμιξης των αγίων «υπέρ των επιζώντων αδελφών τους». Έτσι παρατηρούμε για μία ακόμη φορά, ότι “οι επίσημοι διδάσκαλοι” της θεολογίας δεν εμβαθύνουν στο περιεχόμενο του αρχικού πολιτεύματος της Εκκλησίας, αλλά αρκούνται στο Καλογερικό και αφήνουν το λαό να τρέφει ψευδείς ελπίδες, ότι δήθεν, με τη μεσιτεία των Αγίων μπορούν να πλησιάσουν τον Θεό και να λάβουν έλεος και Χάρη. Αυτό δεν είναι αληθινό. Γιατί, όπως ο ίδιος γράφει στη μελέτη του αυτή, σελ.11, «Γνωρίζουμε, ότι από τον 4^ο αιώνα η προς τους μάρτυρες και τα λείψανα αυτών τιμή λαμβάνει ουσιώδη εξέλιξη». Δηλαδή, η τιμή και η ιδιαίτερη αγάπη προς τους μάρτυρες – αγίους εξελίχθηκε τον 4^ο αιώνα σε προσκύνηση και σε θεϊκά Υπουργήματα μεσιτείας και ανάμιξης των αγίων υπέρ των επιζώντων. Την εποχή αυτή που έλαβαν μέρος στην Εκκλησία “οι απόστολοι του πνευματικού σκότους”, οι Καλόγηροι, παρατηρούμε ότι η προσκύνηση προς τα άγια πρόσωπα επεκτάθηκε και στο πρόσωπο της Αγίας Μητρός του Κυρίου. Αλλά στο μεσιτικό υπούργημα απέδωσαν σε αυτήν την πρώτη θέση. Για το λόγο αυτό, και εγώ εκτιμώντας... την προσπάθεια αυτή των πεινρών πνευμάτων, θα εξετάσω και’ αρχήν με κάθε λεπτομέρεια τα περί της προσκυνήσεως και μεσιτείας της Παναγίας και κατόπιν τα περί Αγίων.

Πληροφορίες περί της Παναγίας

Όταν ήρθε το πλήρωμα του χρόνου, η Κόρη της Ναζαρέτ, Μαριάμ, δέχτηκε τον ασπασμό του ουρανού από τον άγγελο του Θεού: «Χαίρε, κεχαριτωμένη· ό Κύριος μετά σου [μαζί σου]» (Λκ.1:28). Η Παρθένος αυτή της Ναζαρέτ χρησιμοποιήθηκε από τον Θεό ως το μοναδικό πρόσωπο για να γεννήσει τον Λυτρωτή του κόσμου, τον Υιό του Θεού. Λίγα όμως ξέρουμε για το πρόσωπο αυτό από την Καινή Διαθήκη. Οι πλη-

ροφορίες που μας δίνει η Καινή Διαθήκη είναι: Ο χαιρετισμός του Θεού από τον άγγελο προς την Κόρη της Ναζαρέτ και η πληροφορία, ότι θα γεννήσει τον Υιό του Θεού (δες Ακ.1:26-39)· η επίσκεψη της Παρθένου προς την Ελισάβετ (δες Ακ.1:40-56)· η πορεία από τη Ναζαρέτ στη Βηθλεέμ για την απογραφή και γέννηση του Ιησού (δες Ακ.2:1-20, Μτ. 1:18-25, 2:1-12)· η παράσταση από την Παρθένο του βρέφους Ιησού στο Ναό στα Ιεροσόλυμα (δες Ακ.2:22-35)· η φυγή στην Αίγυπτο και η επιστροφή (δες Μτ.2:13-15, 19-23)· η αναζήτηση του δωδεκαετούς Ιησού στα Ιεροσόλυμα (δες Ακ.2:41-51)· η αναζήτηση του Ιησού (δες Μτ.12:45-50)· στο Σταυρό (δες Ιν.19:25-27), και όταν μετά την ανάληψη του Κυρίου η Μαριάμ παρευρισκόταν στην προσευχή με τις άλλες γυναίκες και τους Μαθητές (δες Πραξ.1:14). Εκτός από αυτές τις πληροφορίες, δεν έχουμε τίποτε άλλο από την Καινή Διαθήκη. Για τα γηρατειά της δεν ξέρουμε τίποτα. Έχουμε λόγους να πιστεύουμε, ότι ο Ιωάννης, στον οποίο την εμπιστεύτηκε ο Ιησούς, την είχε μαζί του μέχρι του θανάτου της. Την έλλειψη αυτή των πληροφοριών φιλοδοξεί να συμπληρώσει το ψευδεπίγραφο “Πρωτευαγγέλιο” του Ιακώβου, και το επίσης ψευδεπίγραφο βιβλίο, “Περί θείων ονομάτων”, το οποίο ψευδώς φέρει ως συγγραφέα τον Διονύσιο τον Αρεοπαγίτη, ο οποίος πέθανε το 96 μ.Χ. ενώ το σύγγραμμα αυτό είναι του 4^{ου} ή του 5^{ου} αιώνα.

Επίσης περί της Μητρός του Κυρίου αναφέρουν, το Ευαγγέλιο του ψευδο-Ματθαίου, του ψευδο-Θωμά, του ψευδο-Πέτρου και το Αραβικό ευαγγέλιο, περί της παιδικής ηλικίας του Ιησού.

Παρόλο δε ότι η καθόλου Χριστιανική φιλολογία αναγνωρίζει αυτά ως ψευδεπίγραφα, εντούτοις η Ανατολική και Δυτική Εκκλησία δέχονται ότι: «Είναι καθόλα ορθόδοξα» και τα χρησιμοποιούν, όσον αφορά τουλάχιστον στο δημόσιο βίο της Παναγίας και τα γηρατειά της. Επίσης και διάφορες ανεύθυ-

νες παραδόσεις μετά τον 4^ο αιώνα προσπαθούν να συμπληρώσουν ορισμένα κενά.

Ότι τα ψευδεπίγραφα αυτά βιβλία γράφθηκαν μετά τον 4^ο αιώνα, αποδεικνύεται από το γεγονός, ότι η Εκκλησία των τεσσάρων πρώτων αιώνων δεν ήξερε για το θάνατο της Παναγίας. Ο επίσκοπος άγιος Επιφάνειος, αναφερόμενος στο θέμα αυτό περί τα τέλη του 4^{ου} αιώνα, γράφει τα εξής σημαντικά: «Αλλά και αν νομίζουν μερικοί ότι σφάλουμε, για όσα λέμε, ας αναζητήσουν ίχνη εις τας Γραφάς, και δεν θα βρουν ούτε το θάνατο της Μαρίας, ούτε εάν πέθανε, ούτε ότι δεν πέθανε, ούτε αν ετάφη, ούτε ότι δεν ετάφη· και ενώ ο Ιωάννης απεστάλη να περιέλθει την Ασία, πουθενά δεν αναφέρει ότι παρέλαβε μαζί του την Αγία Παρθένο, αλλά η Γραφή σιώπησε απλά, λόγω της υπερβολής του θέματος, για να μην προκαλέσει έκπληξη στη διάνοια των ανθρώπων, γιατί εγώ δεν τολμώ να μιλήσω, αλλά ενώ σκέπτομαι τηρώ σιωπή. Γιατί πιθανόν να βρούμε τα ίχνη της Αγίας εκείνης και μακαρίας, ενώ δεν είναι δυνατόν να βρούμε το θάνατό της... Γιατί κανείς δεν γνώρισε το θάνατό της» (Migne Patr. τόμος XLII 6, 737, π. 1055).

Συνεπώς τα βιβλία αυτά δεν απηχούν την αρχαία παράδοση της Εκκλησίας. Ούτε ο τόπος του θανάτου της είναι γνωστός. Οι μεν Ορθόδοξοι θέλουν ως τόπο της κοιμήσεως της Παναγίας την Ιερουσαλήμ, οι δε Ρωμαιοκαθολικοί θέλουν την Έφεσο, γιατί διαφορετικά είναι τα συμφέροντά τους. Το λείψανο όμως δεν βρέθηκε ούτε στον έναν τόπο ούτε στον άλλο. «Είναι ευτύχημα», είτε προ ετών ο κ. Π. Τρεμπέλας, στη Μονή του Ευαγγελιστή Ιωάννη, στην Πάτμο, «γιατί θα το εμπορευόνταν οι επιτήδριοι».

Φαίνεται όμως ότι πράγματι η Ιερουσαλήμ είναι ο τόπος του θανάτου της. Περισσότερες ενδείξεις υπάρχουν την Ιερουσαλήμ, παρά στην Έφεσο.

Ο Χρυσόστομος Παπαδόπουλος σε σχετική μελέτη περί του τόπου της κοιμήσεως της Θεοτόκου, παραθέτει αρκετές αποδείξεις, μάλλον ικανοποιητικές, που παρουσιάζουν ως τόπο του θανάτου της την Ιερουσαλήμ – έτος 64 περίπου. Όσα περί της Εφέσου αναφέρουν οι Καθολικοί, είναι φαντασίας εξαμβλώματα και εκμεταλλεύσιμα τερατολογήματα, που μοιάζουν με την “Κωνσταντίνηα δωρεά”¹⁴ και με τόσα άλλα ψευδή σύμβολα, πάνω στα οποία στήριξαν στο ψεύδος την Παπική θέση και Εξουσία.

Μια τελευταία, ανεξακρίβωτη μάλλον πληροφορία αναφέρει τα εξής:

Ο τάφος της Παναγίας βρίσκεται κοντά στην Έφεσο

«Ο τάφος της Παρθένου Μαρίας, που περικλείει το σώμα της εντελώς άθικτο, βρίσκεται στην Έφεσο, δύο χιλιόμετρα μακριά από το γνωστό Οίκο της Παρθένου». Αυτή είναι άποψη του Καθηγητή Αρχαιολογίας και Θρησκευολογίας του Γρηγοριανού Πανεπιστημίου της Ρώμης δρ. Φάιφερ, ο οποίος στήριξε τις υποθέσεις του στα προφητικά οράματα της ανάπηρης Άννας Κατερίνας Άμερικ, που πέθανε το 1824, στη Γερμανία. Με βάση τα οράματα της ίδιας, βρέθηκε ο Οίκος της Παρθέ-

νου στην Έφεσο, κοντά στη Σμύρνη. Ένας ιερωμένος εξέδωσε φέτος βιβλίο “Τα Οράματα της Έμερικ”, όπου περιγράφεται και ο τάφος της Παρθένου, ο οποίος κατά τους ειδικούς πρέπει να βρίσκεται στο λόφο Κάλβε, όπου θυμίζει καταπληκτικά το Όρος των Ελιών στην Ιερουσαλήμ. Κατά τον δρ Φάιφερ, μέσα στον τάφο πρέπει να βρίσκεται, επίσης, το πρωτότυπο της Βίβλου. Τι πρέπει να μας πει η Καθολική Εκκλησία που πιστεύει για τη σωματική ανάληψη της Μητέρας του Κυρίου στον ουρανό, εφόσον η είδηση αυτή επαληθεύει;

Και πριν από λίγα χρόνια διαβάσαμε στις εφημερίδες ότι βρέθηκε ο τάφος του Αποστόλου Πέτρου στην Ιουδαία, αλλά τότε διαφεύστηκε η θεωρία ότι ο τάφος του Πέτρου, σαν του πρώτου Πάπα της Ρώμης βρίσκεται στα υπόγεια της Βασιλικής του Αγίου Πέτρου, στο Βατικανό.

Η ανάληψη της Παναγίας

Οι ανεύθυνες παραδόσεις υποστηρίζουν, ότι κατά την ημέρα της κηδείας της Μαρίας παραβρέθηκαν όλοι οι Απόστολοι στην Ιερουσαλήμ «Θεαρχίω νέυματι». Μια νεφέλη τούς άρπαξε, εφόσον τότε δεν υπήρχαν ελικόπτερα και “εν ριπή οφθαλμού” παρευρέθηκαν στην Ιερουσαλήμ και ενταφίασαν την Μητέρα του Διδασκάλου τους. Δεν ήταν όμως αρκετά για τους “μαραγκούς” της παραδόσεως. Τον 8^ο αιώνα ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, στον οποίο οφείλεται η συστηματοποίηση της Ορθοδόξου Θεολογίας, της οποίας το μεγαλύτερο μέρος στήριξε στη φιλοσοφία του Αριστοτέλη, συνιστώντας τη χρήση των ειδωλολατρών φιλοσόφων στις θεϊκές αποκαλύψεις και θεμελιώνοντας έτσι τη σχολαστική Χριστιανική φιλοσοφία του Μεσαίωνα, σημειώνει μερικά περί της παρουσίας των Αποστόλων κατά την Κοίμηση της Θεοτόκου και τη Μετάσταση – ανάληψή της στους ουρανούς.

¹⁴ “Κωνσταντίνηα δωρεά”: Λατινικά, *Constitutum Donatio Constantini*, ή “Ψευδοκωνσταντίνηα Δωρεά” είναι ένα πλαστό ρωμαϊκό διάταγμα, το οποίο υποτίθεται ότι εξέδωσε ο Ρωμαίος αυτοκράτορας Κωνσταντίνος Α’ (Μέγας) το 324 μ.Χ., με το οποίο δώριζε στον Πάπα της Ρώμης Σιλβέστρο Α’ και τους διαδόχους του την κυριαρχική και πνευματική εξουσία της Ρώμης, της Ιταλίας όλης της Δυτικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Σε συνάρτηση με τη θρυλούμενη Δωρεά αναφέρεται και η παράδοση πως ο Κωνσταντίνος βαπτίστηκε από τον Πάπα Σιλβέστρο στο Λατερανό, παράδοση καθ’ όλα ψευδής, που ανάγεται στα τέλη του 5^{ου} αιώνα, ως απάντηση για τον 28^ο Κανόνα της Δ’ Οικουμενικής Συνόδου.

Γράφει λοιπόν και ο Δαμασκηνός, ότι οι Απόστολοι ήταν σκορπισμένοι στα έθνη για το κήρυγμα του Ευαγγελίου. Την ημέρα όμως της κηδείας της Παναγίας, «μετάρσοι συνήχθησαν εις Ιεροσόλυμα» και κήδευσαν το Θεοτόκιο σώμα της Παναγίας. Στον τόπο της ταφής για τρεις ημέρες ακούγονταν χωρίς διακοπή αγγελική υμνωδία. Κατά την ταφή όμως δεν παραβρίσκονταν ο Θωμάς ο οποίος δυσπιστούσε για το θάνατό της. «Και μετά την τρίτη ημέρα ελθόντος και το Θεοδόχο σώμα προσκυνήσαι βουληθέντος ήνοιξαν την σωρό. Και το μεν σώμα αυτής το πανύμνητο ουδαμώς ευρείν ηδυνήθησαν, μόνα δε αυτής τα εντάφια κείμενα ευρόντες και την εξ αυτών αφάτου ευωδίας εμφορηθέντες, ησφαλίσοντο την σορόν». Στη συνέχεια, υποστηρίζει ο Δαμασκηνός, ότι η Θεοτόκος, «εξανέστη του μνήματος» (Migne, τομ.96, σελ.748). Αυτός είναι και ο λόγος που στις 15 Αυγούστου εορτάζεται συγχρόνως «Η Κοίμηση και η εις ουρανούς Μετάσταση της Θεοτόκου».

Από όλα αυτά μπορεί οποιοσδήποτε να αντιληφθεί πολύ καλά την ομοιότητα του γεγονότος αυτού με το ιστορικό της αρνητικής στάσης του Θωμά κατά την ανάσταση του Ιησού («*Θωμάς δὲ εἶς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Ο Θωμάς, όμως, ένας από τους δώδεκα, ο λεγόμενος “Δίδυμος”, δεν ήταν μαζί τους όταν ήρθε ο Ιησούς*» Ιν.20:24). Αυτός λοιπόν που έπλασε το μύθο αυτό της αχαλίνωτης φαντασίας, τον οποίο αβασάνιστα επαναλαμβάνει ο Δαμασκηνός με καρκεύματα της Δαμάσκου, τον εμπνεύστηκε από το γεγονός της άρνησης του Θωμά. Η παράδοση αυτή είναι παιδαριώδης και ανάξια λόγου.

Δεν έφτανε δηλαδή το βάρος της πρώτης δυσπιστίας στο Θωμά, αλλά τον καταδίκασαν και στην περίπτωση αυτή να σηκώσει άλλο παρόμοιο βάρος.

Παρόμοια τραγελαφική παράδοση πλάστηκε και για τον Ευαγγελιστή Ι-

ωάννη κατά τον 4^ο αιώνα. «Η παράδοση αυτή παρουσιάζεται σε δύο εκδοχές. Κατά την μεν, ο Ιωάννης κοιμούνταν στον τάφο, η δε αναπνοή αυτού ήταν αισθητή μέχρι την επιφάνεια του εδάφους. Κατά την δε, οι μαθητές του Ιωάννη ελθόντες την επόμενη της ταφής δεν βρήκαν το σώμα αυτού, μετατέθηκε εις άλλην ζωή» («Εκκλησιαστική Ιστορία», Β. Στεφανίδη, σελ.31).

Δεν έφταναν τα παραληρήματα αυτά, αλλά πρόσθεσαν και άλλο, το εξής:

«Μετά την Ανάσταση του Σωτήρα μας Ιησού Χριστού, και την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος, και μέχρι του μερισμού των αγίων Αποστόλων, για το κήρυγμα, ήταν όλοι οι Απόστολοι ομοθυμαδόν... Μετά δε το άριστον ανιστάμενοι και ευχόμενοι και ευχαριστούντες, ελάμβανον το τμήμα του άρτου, ο εις την του Κυρίου επεκέκλητο μοίραν... Και ταύτα μεν ετελείτο ούτως... μέχρι της Κοιμήσεως της Θεοτόκου. Όταν δε τη παγκόσμιον σύναξην δια νεφελών εποιήσαντο, δια την της Θεοτόκου Δεσποίνης Μετάσταση, τα εικότα τελέσαντες, μετά την ταφή αυτής (δηλονότι την τρίτη ημέρα), παραμυθίαν ποιούμενοι, και μετά το άριστο αναστάντες το τμήμα του άρτου, του εις όνομα κειμένου Χριστού, κατά το ειωθός ανυψώσαντες, και το, **Μέγα το όνομα** προσειπόντες (ω θαύματος παραδόξου!) η νεκρά ώσπερ ζώσα μετά νεφέλης και φωτοποιών αγγέλων παρισταμένων αυτή, τω αέρι επιφαινεται· **Χαίρετε, λέγουσα, ότι μεθ' υμών είμι πάσας τας ημέρας**, τούτο εκ του Υιού το χαροποιόν αυτοίς επιδίδουσα. Οι δε Μαθηταί τους θαύματος εκπλαγέντες, αντί του Κύριε Ιησού Χριστέ, **Παναγία Θεοτόκε, βοήθει ημίν**, ανεκραύγασαν. Είτα τω τάφω προσελθόντες και μη ευρόντες το πανάγιον αυτής σώμα, επείσθησαν αληθώς, ότι σύσσωμος, ζώσα και τριήμερος, ως ο Υιός αυτής, εκ νεκρών αναστάσα και μεταστάσα, εις ουρανούς μεταβέβηκε, συν Χριστώ βασιλεύουσα εις τους αιώνας των αιώ-

νων. Αμήν» (“Μέγα Ωρολ.”, σελ.132, εκδ. Αποστολικής Διακονίας). «Οὕτω δε ἐπέγνωσαν οἱ Ἀπόστολοι τὴν εἰς οὐρανοὺς ἐνσωμον μετάστασιν τῆς Θεοτόκου».

Οἱ ἐχθροὶ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ “ἀπόστολοι τοῦ σκότους”, Καλόγεροι, θέλησαν νὰ τοποθετήσουν τὴν Παναγία στὴ θέση τοῦ Χριστοῦ, γι’ αὐτὸ ἐπλάσαν τὸ βλάσφημο αὐτὸ κατασκευάσμα. Καὶ τὸ λυπηρὸ εἶναι ὅτι τοῦ νοιοθετεῖται καὶ ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία, σήμερα ἡ ὁποία δὲν φρόντισε νὰ τὸ εξαφανίσει ἀπὸ τὸ βιβλίον αὐτὸ ποὺ αὐτὴ ἐξέδωσε σὲ νεότερη ἐκδόση, ἀλλὰ τὸ ἀφήσε σὲ περίοπτη θέση.

Τὶς παραδόσεις αὐτὲς τοῦ Ἰωάννη Δαμασκηνοῦ καὶ τὶς ἄλλες ποὺ ἀναφέρονται στὸ Μέγα Ωρολόγιον, δὲν δέχεται ἡ Θεολογία, ὅτι φέρουν τοὺς χαρακτήρες τῆς Ἱερᾶς Παράδοξης καὶ επομένως δὲν εἶναι Ὁρθόδοξες. Πλὴν ὁμως τὶς χρησιμοποιεῖ ἀρκετὰ στὸ πρόσωπο τῆς Παναγίας κατὰ τὴν εορτὴ τῆς 15 Αὐγούστου. Καὶ σ’ αὐτὸ οφείλεται ὁ εορτασμός τῆς Κοιμήσεως καὶ τῆς μεταστάσεως τῆς Παναγίας στοὺς οὐρανοὺς.

Στοὺς ὕμνους – τροπάρια τῆς εορτῆς αὐτῆς ἀναφέρεται με ἀκρίβεια ἡ πίστη τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας στὴ σωματικὴ ἀνάληψη τῆς Μητρὸς τοῦ Ἰησοῦ: «...τάφος καὶ νέκρωσις οὐκ ἐκράτησεν· ὡς γὰρ Ζωῆς Μητέρα πρὸς τὴν ζωὴν μετέστησεν...» Ἄλλοι ὕμνοι ἀναφέρονται στὴ μετάσταση τῆς ψυχῆς τῆς. Ἔτσι βλέπουμε μιὰ πρώτης τάξεως θαλασσοποίησις ἐννοιῶν καὶ... θαυμάτων. Ἀλλὰ ἐκτὸς αὐτῶν, ὑπάρχει καὶ τὸ ἐξῆς ἀβάσιμον κείμενον καλογηρικῆς φαντασίας τοῦ 8^{ου} αἰῶνα, τοῦ Μιχαὴλ Συγγέλου: «Ὀλόκληρος μετὰ τὴν ἐν μνημείῳ κατάθεσιν εἰς τὴν ἐπουράνια ἀνελήφθη, λήξιν ἡ πάντων τῶν οὐρανῶν υπερτέρα δυνάμειον καὶ πάσης δεσποζούσα κτίσεως» (Migne, τομ.4^{ος}, σελ.654).

Ἡ ἐπίσημη φωνὴ ὁμως τῆς ἐπίσημης Θεολογίας τῶν θεολόγων, ὅχι τῶν θεολογούντων, εἶναι ἡ ἐξῆς:

«Ἡ ἡμετέρα Ὁρθόδοξος Καθολικὴ Ἐκκλησία, δὲν δύναται νὰ ἀποδεχθεῖ τὰ δύο νεότερα –τοῦ 19^{ου} καὶ τοῦ 20^{ου} αἰῶνα– Λατινικὰ δόγματα περὶ τῆς ἀσπίλου συλλήψεως καὶ περὶ τῆς ἐνσώμου μεταστάσεως τῆς ἁγίας Παρθένου...» (“Ἡ Διαίρεσις τῆς Χριστιανοσύνης καὶ Δυνατότητες Ἐπανενώσεως αὐτῆς”, σελ.22, Ἰ. Ν. Καρμίρη). Ἡ ἐπίσημη αὐτῆς φωνὴ διατυπώνεται καὶ στὸ Θρησκευτικὸ βιβλίον τῆς ΣΤ’ Τάξεως τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου, σελ.19, ἐκδόσεως 1969, ὡς ἐξῆς:

«Αἱ περὶ τῆς Θεοτόκου καινοδοξίαι καὶ τινὲς ἄλλαι».

«Καὶ τὸ περὶ μεταστάσεως τῆς Παναγίας δόγμα εἶναι ἐξω ἀπὸ τὴν ὀρθὴν Χριστιανικὴν διδασκαλίαν καὶ ἀπὸ κάθε λογικῆς σκέψεως. Ἀρκεῖ νὰ σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι καὶ ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς πέθανε ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐτάφη. Εἶναι λοιπὸν ἀφύσικον καὶ παράλογον τὸ δόγμα, ὅτι ἡ Θεοτόκος ἀνῆλθε ὁλόσωμος εἰς τοὺς οὐρανοὺς».

Ὅταν ὁμως οἱ συγγραφεῖς τοῦ βιβλίου αὐτοῦ –τρὶς τὸν ἀριθμὸν– ἀναφέρονται στὶς Θεομητορικὰς εορτὰς, σελ.133, γράφουν: Κατὰ τὴν παράδοσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἡ Θεοτόκος ἐτάφη στὴ Γεθσημανή. Ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας τὸ σῶμα τῆς μετέστη εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καθὼς ψάλλει κατὰ τὴν ἡμέραν αὐτὴν (15 Αὐγούστου) ἡ Ἐκκλησία».

Δηλαδή, εἶναι σαν νὰ υποστηρίζουν τὰ ἐξῆς: Ἡ θάλασσα θαλασσοποίησε «τῆς θαλασσός» τὴ θάλασσαν, καὶ ἡ γλῶσσα γλωσσοποίησε «τῆς γλωσσός» τὴ γλῶσσαν. Φρίττει ὁ νους κάθε λογικοῦ ἀνθρώπου μπροστὰ σ’ αὐτοὺς τοὺς παραλογισμοὺς. Ἄλλα υποστηρίζει ἡ Θεολογία καὶ ἐντελῶς διαφορετικὰ ἡ ποιμένουσα Ἐκκλησία.

Ἡ Παπικὴ Ἐκκλησία ἡ ὁποία εἶναι γεμάτη ἀπὸ ἐξαμβλωματικά δόγματα καὶ ἀξιώσεις, προχώρησε ἀκόμη περισσότερο, καὶ τὴν 1^η Νοεμβρίου τοῦ ἐτους 1950, ὁ Πάπας Πίος ΙΒ΄, ἀνακήρυξε τὴν ἀνάληψιν τῆς Παναγίας σὲ δόγμα: «Τὸ σῶμα τῆς Παναγίας δὲν υπέστη φθορά

εις τον τάφο αλλά μετά ανώδυνο θάνατο μετέστη εις ουρανούς. Το δόγμα αυτό είναι αναγκαίο για τη σωτηρία των πιστών». Το “δόγμα” αυτό καλλιέργησε κατάλληλα το Τάγμα των “Ασσομπιονιστών” μοναχών, που ιδρύθηκε το έτος 1840 στη Νίμη της Γαλλίας για το σκοπό ακριβώς αυτό. Το δε όνομα των μοναχών προέρχεται από τη λέξη “ανάληψη”, λατινιστί “Assumptio”. Στην είσοδο του Ναού τους, τον οποίο έκαναν στο όνομα της Αναλήψεως της Θεοτόκου, όπως και σε όλες τις οικοδομές τους, οι “Ασσομπιονιστές” μοναχοί χάραξαν την εξής επιγραφή: «ASSUMPLA EST MARIA IN COELO» – “Ανελήφθη η Μαρία εις τον ουρανό” (Εκκλησιαστική Ιστορία, Β. Στεφανίδη, σελ.604-605). Ότι όλα αυτά είναι φαντασίας εξαμβλώματα και Καλογερικά τερατολογήματα, δεν είναι ανάγκη ιδιαίτερα να τονίσω.

Σεβασμός όχι διάκριση

Ο οφειλόμενος σεβασμός κάθε Χριστιανού προς την Αγία Μητέρα του Κυρίου, υπήρχε από τα Αποστολικά χρόνια. Εκείνο που βλέπουμε όμως είναι ότι δεν αποδιδόταν καμία διάκριση ή θέση επισιμότητας μεταξύ των άλλων γυναικών, των Μαθητών και των άλλων πιστών. Μετά την Ανάληψη του θείου Αυτρωτή, οι Μαθητές επέστρεψαν στην Ιερουσαλήμ. «οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίας τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ... ἦν τε ὄχλος ὀνομάτων ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν – Αυτοὶ ὅλοι ἐπέμεναν καρτερικὰ καὶ ὁμόψυχα στὴν προσευχή καὶ στὴ δέηση μαζί με γυναῖκες καὶ με τὴ Μαρία, τὴ μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μαζί με τοὺς ἀδελφούς Του... ἦταν ἓνα πλῆθος περίπου ἑκατὸν εἴκοσι ἀτόμων» (Πραξ.1:14-15).

Ανατρέχοντας μάλιστα στις ημέρες του Κυρίου, βλέπουμε ότι ούτε Εκείνος έκανε καμία διάκριση μεταξύ της Μητέρας Του και των άλλων πιστών. Ζω-

ντανό παράδειγμα έχουμε την περίπτωση εκείνη που Τον αναζητήσαν η Μητέρα Του και οι αδελφοί Του: «ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ... καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ἔφη· Ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου· ὅστις γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς αὐτός μου ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μήτηρ ἐστὶν – Ἰδοὺ, ἡ μητέρα καὶ οἱ ἀδελφοί Του ἔχουν σταθεῖ ἔξω ζητώντας να μιλήσουν σε Αυτόν... καὶ αφοῦ ἐξέτεινε τὸ χεῖρι Του πάνω στους μαθητές Του, εἶπε: Ἰδοὺ ἡ μητέρα Μου καὶ οἱ ἀδελφοί Μου. Γιατί ὅποιος θα κάνει τὸ θέλημα τοῦ Πατέρα Μου ποὺ εἶναι στους ουρανούς, αὐτός Μου εἶναι ἀδελφός καὶ ἀδελφὴ καὶ μητέρα» (Μτ. 12:47-50).

Επίσης παρατηρούμε την περίπτωση κατά την οποία: «ἐπάραςά τις γυνὴ φωνὴν ἐκ τοῦ ὄχλου εἶπεν αὐτῷ· Μακάρία ἡ κοιλία ἡ βαστάσασά σε καὶ μαστοὶ οὓς ἐθήλασας. αὐτὸς δὲ εἶπε· Μενοῦνγε μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν – κάποια γυναίκα ὑψωσε τὴ φωνή της ἀπὸ τὸ πλῆθος καὶ εἶπε σ’ Αυτόν: Μακάρια ἡ κοιλία ποὺ Σε βάσταξε καὶ οἱ μαστοὶ ποὺ θήλασες. Καὶ Αὐτὸς εἶπε: Πράγματι, μακάριοι εἶναι ἐκεῖνοι ποὺ ἀκοῦν τὸ λόγο τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν φυλάσσουν» (Λκ. 11:27-28).

Προχωρώντας στα χρόνια της δράσης των Αποστόλων, βλέπουμε τον απ. Παῦλο να αναφέρει μεν περί της κατά σάρκα γέννησης του Κυρίου («ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα – ὁ Χριστὸς κατὰ σάρκα» Ρωμ.9:5, «γενόμενον ἐκ γυναικός – γεννήθηκε ἀπὸ γυναίκα» Γαλ.4:4) καὶ κατὰ γενικὸ τρόπο να παρουσιάζει θέματα της οικογένειάς Του καὶ να κάνει λόγο για τοὺς ἀδελφούς Του («οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Κυρίου» Α' Κορ.9:5, «Ἰάκωβον τὸν ἀδελφὸν τοῦ Κυρίου» Γαλ.1:19), ἀλλὰ κανέναν ιδιαίτερο λόγο δεν εἶπε περί της Μητρός Του, οὔτε της ἀπέδωσε ιδιαίτερη τιμὴ καὶ ἀξία. Μόνο εἶπε:

«γενόμενον ἐκ γυναικός – γεννήθηκε από γυναίκα».

Τι συμπεραίνουμε λοιπόν απ' όλα αυτά; Υποτιμούσε ο Κύριος την Μητέρα Του; Οπωσδήποτε, όχι! Αλλά ότι ήρθε να καταργήσει τις διακρίσεις, να παραμερίσει τις ανθρωπίνες αξίες, να εξαλείψει τους εγωισμούς και να εξαφανίσει το “υψηλοφρονεῖν”. Ἦρθε να ενώσει όλους σε “ένα”, καθώς Εκείνος είναι ένα με τον Πατέρα (*«ἵνα ὥσιν ἐν καθὼς ἡμεῖς... ἵνα πάντες ἐν ὧσιν – για να είναι ένα, καθώς Εμεῖς... για να είναι όλοι ένα»* Ιν.17:11, 21).

Η ἅγια αὐτὴ ἔνωση δεν προϋποθέτει διακρίσεις και ιδιαίτερες τιμές στο Σῶμα της Εκκλησίας, γιατί θα είναι ένα κακοφτιαγμένο και όχι συμμετρικό σώμα, ὅπως το θέλει ἡ Ἁγία Βουλή του Σωτήρα Χριστοῦ. Ὅταν ὁμως αποδίδεται στη Μητέρα του Κυρίου ὁ υπέρμετρος τιμητικός τίτλος Παν-αγία, στην αγία Αικατερίνη ὁ τίτλος της πανσόφου, στον Οικουμενικό Πατριάρχη ὁ τίτλος του Παναγιωτάτου, στους Μητροπολίτες τοῦ Σεβασμιωτάτου και Μακαριστάτου, το Σῶμα της Εκκλησίας δεν εἶναι σύμμετρο, ἀλλὰ κακοφτιαγμένο, δεδομένου ἄλλωστε ὅτι **“πρωτεύων” σε ὅλα αὐτά, εἶναι μόνο ὁ Κύριος** (*«ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων – για να γίνει σε ὅλα Αυτὸς πρῶτος»* Κολ.1:18, *«καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ – και Αυτὸν ἔδωσε κεφαλὴ πάνω σε ὅλα στην ἐκκλησία»* Εφεσ.1:22).

Και στην Μητέρα του Κυρίου μας λοιπόν ἀρκεῖ το ἐπίθετο που της ἔδωσε ὁ Θεὸς δια τοῦ ἀγγέλου: *«Κεχαριτωμένη»*. Ἐκτὸς ἀπὸ αὐτό, δεν ἐπιτρέπεται κανεὶς ἄλλος τίτλος ἢ τιμητικὸ ἐπίθετο, γιατί ἕνας ἀπὸ τοὺς λίθους της οἰκοδομῆς της Εκκλησίας θα εἶναι πολὺ ἐξογκωμένος στη σχέση του με τοὺς ἄλλους ἰσομεγέθεις λίθους και ἡ οἰκοδομὴ θα εἶναι ἀκανόνιστη. Ὅτι καμία ἰδιαίτερη σχέση δεν εἶχε ἡ Μητέρα του Κυρίου μετὰ τῶν ἄλλων Μαθητῶν και λοιπῶν πιστῶν μαρτυρεῖ και το γε-

γονὸς της παραμονῆς της στο υπερώο με τοὺς ἄλλους, που περιμένε να λάβει και αὐτή, ὅπως και οἱ ἄλλοι, τὸ Πνεῦμα το Ἁγίου.

Εγκλήματα ἀντὶ τιμῶν

Ἡ τάση ἐκείνων τῶν Καλογήρων, που δεν ἀρκέστηκαν στο ὄνομα της Παναγίας *«Κεχαριτωμένη»*, το ὁποῖο της ἔδωσε ὁ Θεός, ἀλλὰ ἤθελαν να την τιμήσουν ἀκόμα περισσότερο, “ἄφησε τα φτερά της ἀχαλίνωτα στην υπερβολὴ και στη φαντασία”. Ἐφτασε στην πραγματικὴ λατρεία και προσκύνηση. Οἱ υπερβολές και ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία ἐγίναν ἀφορμὴ να διατυπώσει ἀντίθετες θέσεις πρὸς τις υπερβολές αὐτές ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριος, ἀποκαλώντας την Μητέρα του Κυρίου “Χριστοτόκο”, ὄχι Θεοτόκο. Με την ἀφορμὴ ὁμως αὐτὴ ἀναψαν τα πνεύματα τῶν Καλογήρων, σαν να εἶχε διαπράξει ὁ Νεστόριος τῶν μεγαλύτερο ἐγκλημα τῶν αἰώνων. Ὁ αυτοκράτορας ἤρθε στην ἀνάγκη να συγκαλέσει τὴν Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο, κατὰ την ὁποία ἐνισχύθηκαν και δογματοποιήθηκαν οἱ υπερβολές και οἱ ἀχαλίνωτες φαντασίες και κατέληξαν σε λατρεία και προσκύνηση της *«Κεχαριτωμένη»*. Για να μὴ νομιστεῖ ὁμως ὅτι ἐγὼ υπερβάλλω τα ἱστορικὰ γεγονότα, επικαλούμενος τὴν ἱστορία, πολιτικὴ και ἐκκλησιαστικὴ, θα ἀντιγράψω ἀπὸ τὸ βιβλίο “Ἡ Παναγία”, σελ.30, τοῦ θεολόγου κ. Χ. Μ. Ἐνισλείδη, και ἀπὸ τὸ βιβλίο “Ὁ Χριστιανισμὸς και ἡ Εποχὴ μας”, σελ.133-134, τοῦ πρώην Πρωθυπουργοῦ κ. Παν. Κανελλοπούλου, για να διαπιστώσει κάθε καλοπροαίρετος ἀναγνώστης, πὼς σχολιάζονται τα γεγονότα ἀπὸ θεολόγους και πολιτικούς. Να, λοιπόν τα λόγια τοῦ πρώτου:

«...μετὰ τὴν Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο ἡ ὁποία καθιέρωσε τὸ “αειπάρθενον” της Μαρίας και κατακύρωσε σε αὐτὴν τὸν ὄρο “Θεοτόκος”, ὡς δόγμα ἐναντίον τῶν Νεστοριανῶν, ἀρχισε ἡ τιμὴ πρὸς

την Μαρία να λαμβάνει διαστάσεις, καταλήγοντας σε **λατρεία**, όπως θα δούμε, για κάποιους Χριστιανούς. Γιατί συν τω χρόνω άρχισαν να προστίθενται στην Αποστολική Παράδοση διάφορες **αδέσποτες και ανεξέλεγκτες παραδόσεις** διαφόρων κατά τόπους Χριστιανών, δήθεν συμπληρωματικές της Ιεράς Παραδόσεως της Εκκλησίας. Προς τούτο δε συνετέλεσε κάποια πληροφορία, κατά την οποία **το σώμα της Θεοτόκου δεν βρέθηκε στον τάφο**, όταν την τρίτη ημέρα μετέβησαν σε αυτό χάρη του απόντος κατά την κηδεία απ. Θωμά, και για το θάνατο αυτής δυσπιστούντος. Έπρεπε δηλαδή και εδώ ο δυστυχής Θωμάς να φέρει το βάρος της δυσπιστίας, σαν να μην του έφτανε η πρώτη («*Θωμᾶς δὲ εἰς ἐκ τῶν δώδεκα ὁ λεγόμενος Δίδυμος, οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν ὅτε ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Ο Θωμάς, ὅμως, ἕνας ἀπὸ τοὺς δώδεκα, ὁ λεγόμενος “Δίδυμος”, δεν ἦταν μαζί τους ὅταν ἦρθε ὁ Ἰησοῦς*» Ιν.20:24).

Να τα λόγια του δευτέρου βιβλίου: «...οι αγώνες μεταξύ Κυρίλλου και Νεστορίου πήραν μια μορφή ηθικά βιαιότερη, αλλά και πιο αιματηρή. Στους φανατισμούς που κάνουν το λαό να γίνεται όχλος και καταστρέφουν ανθρώπους και κειμήλια πολιτισμού, πρωτοστάτησε ο Κύριλλος, ο Πατριάρχης Αλεξανδρείας, που φίλοι του, μοναχοί και λαϊκοί ήταν στα 415, οι ένοχοι του φρικτού θανάτου της ωραίας και σοφής Υπατίας. Αφού διαμέλισαν το σώμα της, στα σαράντα πέντε της χρόνια, περιφέρανε οι Χριστιανοί τα μέλη της στους δρόμους, χωρίς μέσα στον τυφλό φανατισμό τους να αντιληφθούν ότι το σώμα τής έστω “εθνικής” Υπατίας που διαμέλισαν ήταν τα μάτια του Ιησού, που “*διεμερίσαντο*” οι Ιουδαίοι. Και με τον Ιωάννη ακόμα τον Χρυσόστομο τα είχε ο Κύριλλος. Πέρα κι από τις δογματικές διαφορές είχαν ανάψει και τα φθοβερά πάθη της ματαιοδοξίας, του φθόνου, της εγκόσμιας κυριαρχίας. Ειδικότερα, όμως, η συνταρακτική πά-

λη του Κυρίλλου με τον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νεστόριο είχε μια δογματική βάση και επίφαση... Στη Σύνοδο της Εφέσου, την Τρίτη Οικουμενική, που κάλεσε στα 431 ο Θεοδόσιος ο Β΄, ο Κύριλλος παρουσιάστηκε συνοδευόμενος από ένα στόλο γεμάτο Αιγυπτιακά πλούτη, από στίφη οπλισμένων ναυτικών και δούλων, κήρυξε την έναρξη της Συνόδου πριν φτάσουν οι επίσκοποι, που ήταν φίλοι του Νεστορίου, και καταδίκασε τον νέο Ιούδα, τον Νεστόριο. Όταν έφτασαν οι φίλοι του Νεστορίου, χώρισε η Σύνοδος στα δύο, η Έφεσος έγινε πεδίο μάχης, το αίμα χύθηκε άφθονο, και ο Θεοδόσιος ο Β΄... αναγκάστηκε να διαλύσει με αποτροπιασμό τη Σύνοδο. Ωστόσο, η αδελφή του Πουλχερία, με τη βοήθεια πληρωμένων από τον Κύριλλο αυλικών και κάτω από την οχλοκρατική πίεση των Μοναχών που... μπήκαν σαν στρατιά φανατισμένων στην Κωνσταντινούπολη κατάφερε να πείσει τον Θεοδόσιο να εξορίσει τον Νεστόριο».

Με όσα έγιναν λοιπόν στην Γ΄ Οικουμενική Σύνοδο, τίμησαν περισσότερο την Μαριάμ; Οπωσδήποτε, όχι! Ο τυφλός φανατισμός δεν άφησε του Καλόγερους συνδικούς να δουν, ότι ο Θεός κατά τον ίδιο τρόπο αγαπούσε και τους Νεστοριανούς που ονόμαζαν την Μαρία “Χριστοτόκο” και τους άλλους που την αποκαλούσαν “Θεοτόκο”.

Μάλλον θα υποστηριχθεί, ότι “Θεοτόκος” πρέπει να ονομάζεται για τον εξής σοβαρό και επιστημονικό λόγο: Το “γεννάν” αναφέρεται στον άνδρα, και το “τίκτειν” στη γυναίκα. «*Ἀβραὰμ ἐγέννησεν τὸν Ἰσαάκ*, κλπ». Ο άνδρας γεννά στη μήτρα της γυναίκας τα σπέρματοζώαρια και η γυναίκα κατόπιν “τίκτειν” το “γεννώμενο” από τον άνδρα. Στην περίπτωση της Μαρίας, ο Θεός δια του Αγίου Πνεύματος “γέννησε” τον Λόγο (αυτό είναι το Μέγα Μυστήριο) και εκείνη κατόπιν “έτεκεν” το “γεννώμενο” από το Άγιο Πνεῦμα, δηλαδή, “έτεκεν” τον Θεό – Χριστό, άρα είναι

“Θεοτόκος”. Πιθανόν επίσης να υποστηριχθεί, ότι εϋστοχη είναι η προσω- νυμία “Θεοδόχος”, αλλά αυτή δεν δη- λώνει σαφώς την αποστολή της Πανα- γίας. Γιατί εδέχθη μεν τον Θεό – Χριστό, αλλά τον “έτεκε”. Άρα, η απο- στολή της Μαριάμ εκφράζεται μόνο με το όνομα “Θεοτόκος”.

Πάντως, ο άγιος Επιφάνειος, 4^{ος} αιώνας, σχολιάζοντας τη μεσολαβητική πρόταση της Μαριάμ στο γάμο της Κα- νά, γράφει: «Για να μη νομίσουν μερι- κοί, ότι η Αγία Παρθένος είναι κάτι πε- ρισσότερο, ο Κύριος ονόμασε αυτήν γυναίκα, σαν να προφητεύει περί των σχισμάτων και αιρέσεων επί της γης, οι οποίες θα εμφανίζονταν στο μέλλον, για να μην υπερβάλλουν μερικοί την Αγία και υποπέσουν σε αυτή τη φλυα- ρία της αίρεσης».

Το θέμα αυτό, πάντως, δεν είναι του παρόντος. Δεν αποκρύπτουμε ότι είναι γέννημα σχολαστικισμού και δεν νομί- ζω ότι πρέπει να αποτελεί άρθρο πί- στεως. Οι αρχαίοι εκκλησιαστικοί συγ- γραφείς και απολογητές του Χριστιανι- σμού, εκείνοι οι οποίοι διακρίνονταν για την πνευματικότητά τους και είχαν εννοήσει ποια ήταν η ανάγκη του κό- σμου, δεν ασχολήθηκαν με παρόμοιες φθόνως θέματα. Σαν σκοπό και ιδεώδες στην αποστολή τους έθεσαν τον ευαγ- γελισμό του κόσμου. Το ιδανικό τους προφήτη Δαβίδ τούς απασχολούσε: *«διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου, καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουν – Θα διδά- ξω ἀνόμους τις ὁδοὺς Σου, καὶ ἀσεβεῖς σε Σένα θα ἐπιστρέψουν»* (Ψαλμ.50:13). Σκοπός τους ήταν να γνωστοποιήσουν στους ανθρώπους, ότι “γεννήθηκε Σω- τήρας” των αμαρτωλών και ότι «ὁ Θεὸς τὰ νῦν παραγγέλλει τοῖς ἀνθρώποις πᾶσι πανταχοῦ μετανοεῖν, διότι ἔστησεν ἡμέραν ἐν ἣ ἔμελλει κρίνειν τὴν οἰκουμέ- νην ἐν δικαιοσύνῃ ἐν ἀνδρὶ ᾧ ὥρισε, πίστιν παρασχὼν πᾶσιν ἀναστήσας αὐτὸν ἐκ νεκρῶν – ο Θεός, τώρα πα- ραγγέλλει στους ανθρώπους ὅλους πα- ντού να μετανοούν· γιατί ὁρίσε ἡμέρα

κατὰ τὴν ὁποία πρόκειται να κρίνει τὴν οἰκουμένη με δικαιοσύνη, με ἓναν Ἄν- δρα που ὅρισε, ἀφοῦ ἔδωσε πιστοποιή- ση σε ὅλους, ὅταν ἀνάστησε Αὐτὸν ἀπὸ τοὺς νεκρούς» (Πραξ.17:30-31). Ως εκ τούτου, δεν τους απασχολούσαν θέμα- τα τα οποία γεννούν ἐρίδες, διχόνοιες και καλλιεργούν τον ἄγονο σχολαστικι- σμό και διαιρούν τὴν Εκκλησία και λυ- ποῦν το Πνεῦμα του Θεοῦ που μας α- γάπησε και του Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Άλλος, πιθανόν να υποστηρίξει ότι οὔτε αυξάνει, οὔτε και μειώνει τον σε- βασμό προς τὴν «Κεχαριτωμένη» του Παντοδύναμου, εἴτε τὴν ονομάζουμε “Θεοτόκο”, εἴτε “Χριστοτόκο”, δεδομέ- νου ἄλλωστε ὅτι δεν γέννησε τον Πατέ- ρα Θεό, γέννησε τον Θεό – Χριστό. Σε- βαστές είναι οι ἀπόψεις και τῶν μεν και τῶν δε.

Γεγονός ὁμως και αναμφισβήτητη ἀλήθεια είναι, ὅτι Αὐτὴ υπῆρξε ἡ «εὐλόγημένη ἐν γυναιξίν» και ἀξιώθηκε τῆς Χάριτος του Θεοῦ να γεννήσει τον Λυτρωτὴ του κόσμου. Ο θεῖος και Αἰώ- νιος Αὐτός λυτρωτής, ας είναι το μονα- δικό θέμα τῆς ζωῆς μας και ἡ διαρκὴ μας απασχόληση. Ας μην ξεχνούμε τον απ. Παῦλο, που ἔλεγε: *«ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Χριστὸν ἑσταυρωμένον... Χριστὸν Θεοῦ δύναμιν καὶ Θεοῦ σοφίαν – εμεῖς ὁμως κηρύττομε Χριστό σταυ- ρωμένο... Χριστό Θεοῦ δύναμι καὶ Θεοῦ σοφία»* (Α' Κορ.1:23-24).

Οι αρχαίοι κήρυκες και συγγραφείς Ιουστίνος, Εἰρηναῖος, Λακτάντιος, Μα- κάριος, μέγας Βασίλειος και Ἰωάννης ο Χρυσόστομος αναφέρθηκαν μεν στο πρόσωπο τῆς Μακαρίας Παρθένου και τὴν ἐξύμνησαν, ἀλλὰ μόνο για το γεγο- νός τῆς ἐνανθρώπισης του Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστοῦ, παραλληλίζοντάς τὴν με τὴν Εὐα, ἀλλὰ “ὄχι πέραν του δέο- ντος”. Ο Χρυσόστομος μάλιστα πλέκο- ντας το ἀκόλουθο ἐγκώμιο προς τὴν Παρθένο, δεν ἀπομακρύνεται του χα- ρακτηρισμοῦ του ονόματος «Κεχαριτω- μένη», τον ὁποῖο τῆς ἔδωσε ο Θεός δια του ἀγγέλου. Να, τα λόγια του:

«Ὅθεν καγὼ ἐξίσταμαι τῷ θαύματι, τρέμω τὸ μυστήριον. Θεωρήσω τῷ Γαβριήλ καὶ φυγαδεύσω μου τὸν φόβον, τὰ πρὸς τὴν Μαρίαν ῥήματα μετ’ ἐκείνου εἶπω: Χαίρε Κεχαριτωμένη, οὐρανίου σταχὺς ἀθέριστος ἄρουσα· Χαίρε Κεχαριτωμένη, ἀληθινῆς ἀμπέλου ἀψευδῆς Μήτηρ Παρθένος· Χαίρε Κεχαριτωμένη ἀτρέπτου Θεότητος σαγήνη ἀδιάπτωτος· Χαίρε Κεχαριτωμένη, τῆς ἀχωρήτου φύσεως χωρίον ευρύχωρον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, ἡ τῇ κτίσει ἀπάση υφάνασα ἀχειρόπλοκον στέφανον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, πυρὸς ἅγιον οἰκητήριον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, τῆς πεινώσης κτίσεως Ταμεῖον ἀδαπάνητον· Χαίρε Κεχαριτωμένη, ἡ χάρις ἡ ἀπέραντος τῆς Παρθενίας. Χαίρε Κεχαριτωμένη, ἡ στάμνος ἡ χρυσή, ἡ το οὐράνιον μάννα ἔχουσα. Χαίρε Κεχαριτωμένη, ὁ λαμπρὸς οὐρανὸς, ἡ τὸν Ἀχώρητον ἐν οὐρανοῖς, ἐν ἑαυτῇ ἔχουσα Θεὸν ἀχώρητον καὶ ἀστενοχώρητον».

Παρόλο ὅτι τὸ ἐγκώμιο αὐτὸ ἐκφράζει χαιρετισμὸ πρὸς τὴν Μητέρα τοῦ Γεννηθέντος Λυτρωτῆ, δὲν νομίζω ὅτι ὁ Χρυσόστομος εἶχε τὴν ἐντύπωση ὅτι ἡ «κεχαριτωμένη» τὸν ἀκουγε, γιὰ τὸτε, τὴν Ἐκκλησία δὲν τὴν ἀπασχολοῦσε τὸ θέμα τῆς μεσιτείας τῆς. Τὸ παρέθεσα ὁμῶς, γιὰ τὴν ἀπομακρύνεται τοῦ χαρακτηρισμοῦ πού ὁ Θεὸς ἔδωσε πρὸς τὴν Παρθένο Μαρία.

Στις ἀπόψεις αὐτές δὲν νομίζω ὅτι θὰ πρέπει νὰ ἐπιμείνω περισσότερο. Γιὰ ἐγὼ τουλάχιστον δέχομαι, ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ καὶ ἐκείνους πού δέχονται τὴν Μαρία ὡς Θεοτόκο καὶ τοὺς ἄλλους πού τὴν χαρακτηρίζουν ὡς Χριστοτόκο ἢ Θεοδόχο.

Ἡ Μαρία γέννησε ἄλλα παιδιά;

Ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ἀδελφούς τοῦ Κυρίου, εἶναι ἓνα θέμα με “κόκκαλο”. Καὶ ἐφόσον ἔχουμε ἀρκετὸ “ψαχνό”, δὲν νομίσω ὅτι πρέπει νὰ ἀσχολοῦμεθα με τὸ κόκκαλο, τὸ ὁποῖο πάντοτε διασύρουν οἱ σκύλοι. Γιὰ τὸ θέμα αὐτὸ βρῖσκουν Γραφικὰ σημεῖα καὶ οἱ δύο μερί-

δες τῶν ἀντιμαχομένων, καὶ ἐκείνων πού πιστεύουν ὅτι ἡ Μαρία μετὰ τὸν Ἰησοῦ γέννησε με τὸν Ἰωσήφ καὶ ἄλλα παιδιά, καὶ τῶν ἄλλων πού τὸ ἀρνοῦνται αὐτό.

Σαν σοβαρὸ, σὲ πρώτη ματιά, φαίνεται τὸ ἐπιχείρημα ἐκείνων πού υποστηρίζουν, ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶχε καὶ ἄλλους ἀδελφούς, επικαλούμενοι τὸ γεγονός ὅτι κατὰ τὴν γενομένη ἀπογραφή, ὁ Ἰωσήφ ἀνέβη μόνος στὴν Βηθλέεμ με τὴν Μαριάμ γιὰ νὰ ἀπογραφοῦν, καὶ αὐτὸ φανερώνει ὅτι δὲν εἶχε ποτὲ ἄλλα παιδιά («*Ἀνέβη δὲ καὶ Ἰωσήφ... εἰς πόλιν... Βηθλέεμ... ἀπογράψασθαι σὺν Μαριάμ τῇ ἐμνηστευμένῃ αὐτῷ γυναικὶ – Ἀνέβηκε τότε καὶ ὁ Ἰωσήφ... στὴν ...Βηθλέεμ... γιὰ νὰ ἀπογραφεῖ μαζί με τὴ Μαριάμ, τὴ γυναῖκα πού ἦταν μνηστευμένη με αὐτόν*» Λκ.2:4,5). Ἄρα, “οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ” οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται στὴν Καινὴ Διαθήκη, γεννήθηκαν μετὰ ἀπ’ αὐτόν, δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι κατὰ τὴς πληροφορίες καὶ τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν («*ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ – ἡ μητέρα καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ εἶχαν σταθεῖ ἔξω, ζητώντας νὰ μιλήσουν σ’ αὐτόν*» Μτ.12:46, «*ἔρχονται οὖν ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – Ἐρχονται τότε ἡ μητέρα τοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ*» Μκ.3:31, «*Παρεγένοντο δὲ πρὸς αὐτὸν ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – Ἦρθαν τότε πρὸς αὐτόν ἡ μητέρα τοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ*» Λκ.8:19, «*κατέβη εἰς Καπερναοὺμ αὐτὸς καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ... εἶπον οὖν πρὸς αὐτόν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ – κατέβηκε στὴν Καπερναοὺμ, αὐτὸς καὶ ἡ μητέρα τοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ καὶ οἱ μαθητὲς τοῦ... εἶπαν, λοιπόν, σ’ αὐτόν οἱ ἀδελφοὶ τοῦ*» Ἰν.2:12, 7:3), οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ, ὡς φαίνεται ζοῦσαν μαζί με τὴν Μητέρα τοῦ. Συνεπῶς, δὲν ἦταν ἐξάδελφοι, ὅπως υποστηρίζεται ἀπὸ τὴν παράδοση, ἀλλὰ πραγματικοὶ ἀδελφοί. Ἐξ ἀφορμῆς ὁμῶς τοῦ “αἰεπάρθενου” τῆς Θεοτόκου, γιὰ δογματικούς λόγους

δεν μπορεί να γίνει δεκτή αυτή η γνώμη.

Δεν αποκλείεται όμως “οι αδελφοί” αυτοί να ήταν εξαδελφοί του Ιησού από τον Ιωσήφ, παιδιά του Κλωπά και της Μαρίας. Και επειδή «*περιῆγεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πόλεις πάσας καὶ τὰς κώμας, διδάσκων ἐν ταῖς συναγωγαῖς αὐτῶν καὶ κηρύσσων τὸ εὐαγγέλιον τῆς βασιλείας καὶ θεραπεύων πᾶσαν νόσον καὶ πᾶσαν μαλακίαν – περιόδευε ὁ Ἰησοῦς σε ὅλες τις πόλεις καὶ τα χωριά, διδάσκοντας στις συναγωγές τους καὶ κηρύττοντας το εὐαγγέλιο της βασιλείας καὶ θεραπεύοντας κάθε νόσο καὶ κάθε ἀδιαθεσία*» (Μτ.9:35), καὶ επειδή θὰ εἶχε ἐπηρεάσει τοῦ εξαδέλφου αὐτοῦς ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ καὶ θὰ συμπαθοῦσαν τῇ Μητέρα Του καὶ συγγενή τοὺς Μαρία, θὰ τὴν συνόδευσαν ἢ καὶ θὰ παρέμειναν μαζί της, εἴαν ἐντωμεταξὺ ὁ Ἰωσήφ ἦταν γέρος ἢ εἶχε πεθάνει.

Με τὸ θέμα αὐτὸ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Κυρίου ἀσχολήθηκαν ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων ἀρκετοί. α) Ὁ Τατιανός, ὁ Ηγήσιπος καὶ ὁ Τερτυλλιανός, οἱ ὁποῖοι δέχονταν πραγματικούς ἀδελφούς τοῦ Ἰησοῦ, ἀλλὰ καὶ εξαδέλφους. β) Ὁ Ωριγένης, στηριζόμενος στο ψευδεπίγραφο εὐαγγέλιο τοῦ Πέτρου, δεχόταν παιδιά τοῦ Ἰωσήφ ἀπὸ προηγούμενο γάμο. γ) Ὁ Εἰφράνειος πίστευε, ὅτι οἱ καλοῦμενοι “ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ” προέρχονταν ἀπὸ προηγούμενο γάμο τοῦ Ἰωσήφ. Τῇ γνώμῃ αὐτῇ δέχονται καὶ Διαμαρτυρόμενοι θεολόγοι, οἱ ἐξῆς: ὁ Grotius, ὁ Vorstius, ὁ Paulus, ὁ Bertholetd καὶ ὁ Lightfoot. δ) Ὁ Ἰερώνυμος δεχόταν εξαδέλφους τοῦ Ἰησοῦ. Αὐτὸς ἐρεῦνησε τὸ θέμα καλύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους.

Εἰς οὗτος ὅμως σοβαρὸ εἶναι τὸ ἐπιχείρημα καὶ τῶν ἄλλων ποὺ ἀποκρούουν τὴν ὑπαρξὴ πραγματικῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἰησοῦ, επικαλούμενοι τὴν ἰδιαίτερη φροντίδα τοῦ Κυρίου γιὰ τὴν Ἁγία Μητέρα Του, παραδίδοντάς τὴν στὸν Ἰωάννη τις τελευταῖες στιγμὲς τῆς ζωῆς Του πάνω στὸ Σταυρὸ («*Ἰησοῦς οὖν ἰδὼν τὴν μητέρα καὶ τὸν μαθητὴν παρε-*

στῶτα ὃν ἠγάπα, λέγει τῇ μητρὶ αὐτοῦ· Γύναι, ἴδε ὁ υἱός σου, εἴτα λέγει τῷ μαθητῇ· Ἴδου ἡ μήτηρ σου. καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἔλαβεν ὁ μαθητὴς αὐτὴν εἰς τὰ ἴδια – Ὁ Ἰησοῦς, τότε, ὅταν εἶδε τὴν μητέρα Του καὶ τὸν μαθητὴ ποὺ ἀγαποῦσε νὰ ἔχει σταθεῖ ἐκεῖ κοντά, λέει στὴν μητέρα Του: Γυναίκα, ἰδοὺ ὁ γιος σου. Ἐπειτα λέει στὸν μαθητὴ: Ἴδου ἡ μητέρα σου. Καὶ ἀπὸ ἐκείνην τὴν ὥρα ἔλαβε αὐτὴν ὁ μαθητὴς στὴν οἰκία του» (Ἰν.19:26-27). Εἴαν ὁμοῦς εἶχε ἄλλα τέκνα θὰ παρέμεινε μαζί τοὺς καὶ δὲν θὰ ὑπῆρχε λόγος ἰδιαίτερης φροντίδας ἀπὸ τοῦ Ἰησοῦ, δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι οἱ καλοῦμενοι “ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ” εἶχαν ἐντωμεταξὺ πιστέψει καὶ παρέμειναν με τοὺς Ἀποστόλους, καὶ ἔλαβαν ὅπως οἱ Ἀπόστολοι τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς («οὗτοι πάντες ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει σὺν γυναίξιν καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ καὶ σὺν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ – Αὐτοὶ ὅλοι ἐπέμεναν καρτερικὰ καὶ ὁμόψυχα στὴν προσευχὴ καὶ στὴ δέηση μαζί με γυναῖκες καὶ με τὴν Μαρίαν, τὴν μητέρα τοῦ Ἰησοῦ, καὶ μαζί με τοὺς ἀδελφούς Του» Πραξ.1:14).

Εἰς οὗτος τὸνίζονται ἀκόμα καὶ τὰ ἐξῆς σημαντικά:

«Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἦταν δώδεκα ἐτῶν, φαίνεται, ὅτι ἡ ἁγία οἰκογένεια ἀποτελοῦνταν ἀπὸ τρία μόνον πρόσωπα: τῆς μητέρας Του, τοῦ Ἰωσήφ καὶ τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Ἰησοῦ. Πουθενὰ δὲν ἀναφέρονται ἄλλοι ἀδελφοὶ («*Καὶ ἐπορεύοντο οἱ γονεῖς αὐτοῦ κατ' ἔτος εἰς Ἱερουσαλὴμ τῇ ἑορτῇ τοῦ πάσχα – Καὶ πορεύονταν οἱ γονεῖς Του κάθε χρόνο στὴν Ἱερουσαλὴμ, στὴν ἑορτὴ τοῦ Πάσχα*» Λκ. 2:41), μέχρι τῆς ἡλικίας ἐκείνῃ καὶ τῆς δημόσιας ἐμφάνισης τοῦ Κυρίου. Επομένως, ἀν θὰ γεννήθηκαν ἄλλοι ἀδελφοὶ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τοῦ Ἰωσήφ καὶ τῆς Θεοτόκου, θὰ ἦταν μετὰ τὸ 12^ο ἔτος. Ἀλλὰ μετὰ τὸ 12^ο ἔτος ποῦθενὰ δὲν ἀναφαίνεται ὁ Ἰωσήφ. Φαίνεται μόνον ἡ Θεοτόκος. Ἄρα, ὁ Ἰωσήφ θὰ εἶχε πεθάνει ἀλλὰ καὶ ἀν υποθέσουμε, ὅτι εἶχαν

γεννηθεί μετά το 12^ο έτος, θα έχουμε τις εξής δυσκολίες. Οι αδελφοί αυτοί του Ιησού ήταν τέσσερις («*Ἔτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλήσαι αὐτῷ – Καὶ ἐνῶ Αὐτός ἀκόμῃ μιλοῦσε στα πλήθη, ἰδοὺ, ἡ μητέρα καὶ οἱ ἀδελφοὶ Του εἶχαν σταθεῖ ἔξω, ζητώντας νὰ μιλήσουν σ' Αὐτόν*» Μτ.12:46, «*οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τέκτων, ὁ υἱὸς τῆς Μαρίας, ἀδελφὸς δὲ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ καὶ Ἰούδα καὶ Σίμωνος; – Αὐτός δὲν εἶναι ὁ ξυλουργός, ὁ γιος τῆς Μαρίας καὶ ὁ ἀδελφὸς του Ἰακώβου καὶ του Ἰωσὴ καὶ του Ἰούδα καὶ του Σίμωνα;*» Μκ.6:3). Ο μεγαλύτερος ἀπὸ αὐτοὺς θὰ ἦταν μικρότερος τοῦ Ἰησοῦ τουλάχιστον κατὰ δώδεκα ἔτη, ἀφοῦ θὰ γεννήθηκε μετὰ το 12^ο ἔτος τοῦ Ἰησοῦ, ὁ δὲ μικρότερος αὐτῶν θὰ ἦταν μικρότερος τοῦ Ἰησοῦ κατὰ εἴκοσι περίπου ἔτη, γιὰ τὸν εξῆς λόγος: Εἰάν υποθέσουμε ὅτι ἀνὰ δύο ἔτη θὰ γεννήθηκε καθένας ἀπὸ αὐτοὺς, ἀφοῦ ἔχουμε τέσσερις ἀδελφούς, θὰ γεννήθηκαν αὐτοὶ ἐντὸς οκτῶ ετῶν. Ἄρα ἔχουμε 12+8=20. Επομένως, ὅταν ὁ Ἰησοὺς ἦταν τριάντα ετῶν αὐτοὶ θὰ ἦταν ἡλικίας ὁ μικρότερος δέκα ετῶν καὶ ὁ μεγαλύτερος δεκαοκτὼ ετῶν. Ἡ συμπεριφορὰ ὁμῶς πρὸς τὸν Ἰησοῦ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, οἱ ὁποῖοι φέρονται παντοῦ ὡς κηδεμόνες τοῦ Ἰησοῦ («*εἰπόν οὖν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ· Μετάβηθι ἐντεῦθεν καὶ ὕπαγε εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ἵνα καὶ οἱ μαθηταὶ σου θεωρήσωσι τὰ ἔργα σου ἃ ποιεῖς – Εἶπαν, λοιπόν, σ' Αὐτόν οἱ ἀδελφοὶ Του: Ἀλλάξε τόπο ἀπὸ ἐδῶ καὶ πῆγαινε στὴν Ἰουδαία, γιὰ νὰ δουν καὶ οἱ μαθητὲς Σου τὰ ἔργα Σου ποὺ κάνεις*» Ἰν.7:3, «*καὶ ἀκούσαντες οἱ παρ' αὐτοῦ ἐξῆλθον κρατῆσαι αὐτόν· ἔλεγον γὰρ ὅτι ἐξέστη – Καὶ ὅταν το ἀκούσαν οἱ δικοὶ Του, ἐξῆλθαν γιὰ νὰ πιάσουν Αὐτόν· γιατί ἔλεγαν ὅτι εἶναι ἐκτὸς εαυτοῦ*» Μκ.3:21), ἀντίκειται πρὸς τὴν ἡλικία αὐτῶν ὡς μικρότερων καὶ τοῦ Ἰησοῦ ὡς μεγαλύτερου, πρωτότοκου. Γιατὶ ἡ Ἀγία Γραφή λέει ὅτι μεγαλύτεροι ἀδελφοί,

ιδίως οἱ πρωτότοκοι, προΐσταντο τῶν μικρότερων. Κατὰ τὴν περικοπή Γένεση 27:29-40 «*γίνου κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου – νὰ εἶσαι κύριος τοῦ ἀδελφοῦ σου*» καὶ «*τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις – στὸν ἀδελφὸ σου θὰ υπηρετεῖς ὡς δούλος*», τὰ ὁποῖα εἶπε ὁ Ἰσαάκ στὸν Ἰακώβ λαμβάνοντα τὰ πρωτοτόκια τοῦ Ησαὺ, ἔπρεπε ὁ Ἰησοὺς ὡς πρωτότοκος νὰ διατάζει καὶ ὄχι νὰ διατάζεται. Εἰάν πάλι υποθέσουμε, ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτοὶ ἦταν μεγαλύτεροι τοῦ Ἰησοῦ, τοῦτο ἀντίκειται πρὸς τὴ ρητὴ Βεβαίωση, ὅτι ὁ Κύριος ἦταν πρωτότοκος Υἱὸς τῆς Παρθένου («*ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – γέννησε τὸ γιο τῆς τὸν πρωτότοκο*» Μτ.1:25, Ἀκ.2:7). Επομένως, οὔτε μικρότεροι οὔτε μεγαλύτεροι τοῦ Ἰησοῦ ὡς πραγματικοὶ ἀδελφοὶ εἶναι. Θὰ ἦταν μεγαλύτεροι στὴν ἡλικία, ἀλλὰ συγγενεῖς Του».

Στὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ πρέπει νὰ δοθεῖ ἰδιαιτέρη προσοχή. Εἶναι σωστό!

Γιατὶ, εἰάν δεχτοῦμε ὅτι ἡ Μητέρα τοῦ Κυρίου εἶχε καὶ ἄλλα παιδιὰ, πρέπει κατ' ἀνάγκη νὰ δεχτοῦμε ὅτι, «Ὁ Χριστὸς κατάργησε τοὺς δεσμοὺς τῆς οἰκογένειας καὶ παραμέρισε τὴ μητρικὴ στοργή, ἀναγνώρισε δὲ στὶς μητέρες τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ παρατοῦν τὰ τέκνα τοὺς καὶ νὰ προσκολλοῦνται σὲ ἄλλα πρόσωπα, ποὺ μποροῦν νὰ τοὺς εξασφαλίζουν περισσότερο ἀνετη συντήρηση καὶ νὰ ἐπαρκοῦν ἀσφαλέστερη καὶ ἀφθονότερη στὴ βιοτικὴ ευμάρεια καὶ στὶς στομαχικὲς ἀξιώσεις».

«Καὶ τὸ ανοσιούργημα τοῦτο διέπραξε ποίος; Εκείνος ὁ ὁποῖος χάρι τῶν ἠθικῶν καθηκόντων ἀπαίτησε αὐτὴ τὴ θυσία τῆς σάρκας, εκείνος, ὁ ὁποῖος, πρὸς ἐπιτέλεση τῆς δικῆς Του ἀποστολῆς, μένοντας ἀκόμῃ ἐπὶ τῆς γῆς, ἐπὶ τρία ἔτη ἀφήσε τὴ μητέρα με τοὺς συγγενεῖς Του, χωρὶς νὰ θεωρήσει ἐπαρκὴ τὴ διαίτα, τὴν ὁποία ἐκεῖνοι ἦταν ἱκανοὶ νὰ τὴν παρέχουν! Καὶ ἡ Παναγία, ἡ εὐλογημένη μεταξὺ τῶν γυναικῶν, ἡ κεχαριτωμένη ἐκείνη γυναίκα, τὴν ὁποία ἐμέλλαν νὰ μακαρί-

ζουν όλες οι γενεές, δέχθηκε να εγκαταλείψει τα σπλάχνα της, και να αφήσει τους γιους της, να αποσπασθεί από τις θυγατέρες της, μη μπορώντας να συμμεριστεί τη φτώχεια τους, για να τρώει και αναπαύεται καλύτερα πλησίον του μαθητή του Ιησού!»

«Εδέχθη δηλαδή να πράξει ό,τι θα ήταν εντελώς ταπεινωτικό και αποτρόπαιο για μια συνήθη γυναίκα».

Εκτός όμως από τα λογικά αυτά επιχειρήματα, εάν η Παναγία είχε και άλλα παιδιά, δεν θα την εμπιστευόνταν ο Ιησούς στον Ιωάννη, γιατί έμελλε να αντιμετωπίσει μεγάλους κινδύνους εξαιτίας της Αποστολικής του διακονίας.

Επίσης ακαταμάχητο είναι το επιχείρημα το οποίο προβάλλουν, ότι «η λέξη **“αδελφός”** στη γλώσσα της Αγίας Γραφής έχει πολλές φορές γενική σημασία και σημαίνει τον συγγενή». Πιστεύεται δε από αυτούς μάλλον, ότι οι καλούμενοι “αδελφοί” του Ιησού «ήταν τέκνα του αδελφού του Ιωσήφ, ονόματι Κλωπά και της συζύγου του Μαρίας».

«Εκ της αντιπαραβολής διαφόρων χωρίων αποδεικνύεται, ότι οι αναφερόμενοι ανωτέρω “αδελφοί” του Ιησού είναι τέκνα της Μαρίας και του Κλωπά. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης λέει: *“είστηκεισαν δὲ παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, Μαρία ἡ τοῦ Κλωπά καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ – εἶχαν σταθεὶ κοντὰ στο σταυρὸ του Ἰησοῦ ἡ μητέρα Του καὶ ἡ ἀδελφὴ της μητέρας Του, ἡ Μαρία ἡ γυναίκα του Κλωπά, καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ”* (Ιν.19:25). Στο ρητό αυτό βλέπουμε δύο τινά· πρώτο, ότι στεκόταν κοντά στο σταυρό του Ιησού η Μητέρα Αυτοῦ· αλλά από τα βιβλία του καιρού εκείνου γνωρίζουμε, ότι η Παρθένος Θεοτόκος ήταν μονογενής και Θεοδώρητη θυγατέρα του Ιωακείμ και της Ἄννας· η δε ανωτέρω αναφερόμενη ἀδελφὴ της ἦταν ἡ Σαλώμη (ὅπως φαίνεται στα παράλληλα χωρία των Ευαγγελιστῶν Ματθαίου 27:55-56 *“Ἦσαν δὲ*

*ἐκεῖ καὶ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου – Καὶ ἦταν ἐκεῖ πολλὰς γυναῖκες που παρακολουθοῦσαν ἀπὸ μακριά, οἱ ὁποῖες ἀκολούθησαν τὸν Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας καὶ διακονοῦσαν αὐτόν. Μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰακώβου καὶ τοῦ Ἰωσὴ, καὶ ἡ μητέρα τῶν υἱῶν τοῦ Ζεβεδαίου», καὶ Μάρκου 15:40 *“Ἦσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ μήτηρ καὶ Σαλώμη – Καὶ ἦταν καὶ γυναῖκες που παρατηροῦσαν ἀπὸ μακριά, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦταν καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία, ἡ μητέρα τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ Ἰωσὴ, καὶ ἡ Σαλώμη», ἡ μητέρα τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου, ἀποστόλων Ἰακώβου καὶ Ἰωάννη, καὶ ἦταν ἐξάδελφος τῆς Θεοτόκου, ὅπως ἦταν αὐτὲς μετὰ τὴν Ἐλισάβετ, τὴν μητέρα τοῦ Προδρόμου, γιατί καὶ τῶν τριῶν τούτων οἱ μητέρες ἦταν ἀδελφές. Καὶ ἐπομένως ἡ λέξη **“ἀδελφὴ”** στὴν ἀνωτέρω φάση· «καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ», δὲν σημαίνει καθ’ αὐτὸ “ἀδελφὴ”, ἀλλὰ ἔχει τὴν γενικὴν σημασίαν “συγγενούς”, καὶ ἐδῶ σημαίνει τὴν “ἐξάδελφο”».**

«Δεύτερο βλέπουμε (καὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἀκόμα σπουδαιότερο), ὅτι στὸ ἀνωτέρω χωρίο τοῦ Ευαγγελιστῆ Ἰωάννη ἀναφέρονται δύο “Μαρίες”, δηλαδή, Μαρία, ἡ (σύζυγος) τοῦ Κλωπά καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ. Ἀλλὰ στὸ παράλληλο χωρίο τοῦ Ευαγγελιστῆ Ματθαίου διαβάζουμε τὰ ἐξῆς: *“Ἦσαν δὲ ἐκεῖ καὶ γυναῖκες πολλαὶ ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, αἵτινες ἠκολούθησαν τῷ Ἰησοῦ ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας διακονοῦσαι αὐτῷ· ἐν αἷς ἦν Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Ἰωσὴ μήτηρ, καὶ ἡ μήτηρ τῶν υἱῶν Ζεβεδαίου – Καὶ ἦταν*

εκεί πολλές γυναίκες που παρακολουθούσαν από μακριά, οι οποίες ακολούθησαν τον Ιησού από τη Γαλιλαία και διακονούσαν Αυτόν. Μεταξύ των οποίων ήταν η Μαρία η Μαγδαληνή και η Μαρία, η μητέρα του Ιακώβου και του Ιωσή, και η μητέρα των γιων του Ζεβεδαίου» (27:55-56). Στο δε χωρίο του Ευαγγελιστή Μάρκου, τα εξής: «Ήσαν δὲ καὶ γυναῖκες ἀπὸ μακρόθεν θεωροῦσαι, ἐν αἷς ἦν καὶ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου τοῦ μικροῦ καὶ Ἰωσὴ μῆτηρ καὶ Σαλώμη – Καὶ ἦσαν καὶ γυναῖκες που παρατηρούσαν ἀπὸ μακριά, μεταξύ των οποίων ἦσαν καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία, ἡ μητέρα του Ἰακώβου του μικροῦ καὶ του Ἰωσή, καὶ ἡ Σαλώμη» (15:40). Ὡστε σε αὐτὰ τα χωρία του Ματθαίου καὶ του Μάρκου βλέπουμε, ἡ κοντὰ στον Ἰωάννη Μαρία, ἡ σύζυγος του Κλωπά, εἶναι Μαρία ἡ μητέρα του Ἰακώβου καὶ Ἰωσή· παραλείπονται δε ἀπὸ τὴ σειρά αὐτῶν τὰ ονόματα του Σίμωνος καὶ Ἰούδα, γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ὅλη ἡ σειρά των αναφερομένων τεσσάρων δῆθεν ἀδελφῶν του Κυρίου, ἢ ὡς μικρότερων, ἢ ὡς ευκόλως ἐξῶθεν εννοουμένων, ἢ καὶ κατὰ συνήθεια χάρις συντομίας· γι' αὐτὸ καὶ οἱ δύο αὐτοὶ Ευαγγελιστὲς ἀναφέρουν πάλι κατωτέρω τὶς δύο αὐτὲς Μαρῖες παραλείπουν, ο μὲν Ματθαίους καὶ τοὺς δύο, τὸν Ἰάκωβο καὶ Ἰωσή, λέγοντας: «ἦν δὲ ἐκεῖ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία καθήμεναι ἀπέναντι τοῦ τάφου – Ἦσαν τότε ἐκεῖ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, καθισμέναι ἀπέναντι στον τάφο» (Μτ.27:61)· καὶ πάλι «ἦλθε Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία θεωρῆσαι τὸν τάφον – ἦρθε ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ ἄλλη Μαρία, γιὰ νὰ δουν τὸν τάφο» (Μτ.28:1). Ο δε Ευαγγελιστὴς Μάρκος στο ἓνα μὲν χωρίο παραλείπει τὸν Ἰάκωβο, λέγοντας: «ἡ δὲ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία Ἰωσή ἐθεώρουν ποῦ τίθεται – Καὶ ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία ἡ μητέρα του Ἰωσή παρατηρούσαν πού ἔχει τεθεῖ» (Μκ.15:47)·

στο ἀμέσως δε ἐπόμενο χωρίο παραλείπει τὸν Ἰωσή, λέγοντας: «Καὶ διαγενομένου τοῦ σαββάτου Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ Μαρία ἡ τοῦ Ἰακώβου καὶ Σαλώμη – Καὶ ὅταν πέρασε τὸ Σάββατο, ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ Μαρία ἡ μητέρα του Ἰακώβου καὶ ἡ Σαλώμη» (Μκ.16:1). Ἐπίσης ὁ Ευαγγελιστὴς Λουκᾶς ἀναφέρει τὸν Ἰάκωβο καὶ παραλείπει τὸν Ἰωσή: «ἦσαν δὲ ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ Ἰωάννα καὶ Μαρία Ἰακώβου καὶ αἱ λοιπαὶ σὺν αὐταῖς, αἱ ἔλεγον πρὸς τοὺς ἀποστόλους ταῦτα – Ἦσαν, λοιπόν, ἡ Μαγδαληνὴ Μαρία καὶ ἡ Ἰωάννα καὶ ἡ Μαρία ἡ μητέρα του Ἰακώβου καὶ οἱ υπόλοιποι μαζί τους που ἔλεγαν αὐτὰ στους ἀποστόλους» (Λκ.24:10).

«Ολοφάνερο λοιπόν εἶναι, ὅτι οἱ ἀναφερόμενοι ὡς “ἀδελφοί” του Ἰησοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσὴς καὶ Σίμων καὶ Ἰούδας εἶναι καθ' εαυτὸ τέκνα τῆς Μαρίας Κλωπά, καὶ επομένως συγγενεῖς, ἐξάδελφοι κατὰ τὸ φαινόμενο του Κυρίου, του Κλωπά ὄντως κατ' ἀρχαιοτάτη παράδοση ἀδελφοῦ του Ἰωσήφ».

Ἄλλος σημειώνει – κ. Σιώτης:

«Οἱ ἀδελφοὶ του Ἰησοῦ πουθενά στην Καινὴ Διαθήκη δὲν χαρακτηρίζονται ρητὰ ὡς τέκνα τῆς Μητρὸς Αὐτοῦ. Οἱ Ευαγγελιστὲς Ματθαῖος καὶ Λουκᾶς εἶχαν τουλάχιστον στα δύο πρῶτα κεφάλαια των Ευαγγελίων τοὺς τὴν ευκαιρία, ὅπως τὴν Μητέρα του Ἰησοῦ Μαρία νὰ ονομάσουν καὶ μητέρα των “ἀδελφῶν” Αὐτοῦ, τὸ ὁποῖο καὶ θὰ ἐπρατταν, εἴαν εἶχαν τὴ συνείδηση, ὅτι ὄντως ἦσαν· τοῦτο ὅμως δὲν πράττουν, γιὰτὶ ἀσφαλῶς εἶχαν τὴ γνώση, ὅτι δὲν ἦσαν μητέρα καὶ αὐτῶν».

Ἐπίσης προστίθεται: «Γνωρίζουμε ὅτι ὁ Λῶτ ἦταν ἀνιψιὸς του Ἀβραάμ («καὶ ἔλαβεν Ἀβραμ Σάραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὸν Λῶτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ» Γεν.12:5)· καὶ ὁμως ὁ Ἀβραάμ λέει: «μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου, ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοὶ ἐσμεν ἡμεῖς – Ἀς μὴν

είναι διαμάχη ανάμεσα σ' εμένα και σ' εσένα, και ανάμεσα στους ποιμένες μου και ανάμεσα στους ποιμένες σου, γιατί άνθρωποι αδελφοί είμαστε εμείς» (Γεν. 13:8). Επίσης γνωρίζουμε, ότι ο από την Άγαρ γιος του Αβραάμ Ισμαήλ, δεν είχε αδελφούς· και ότι ο Ιακώβ είχε ένα μόνο αδελφό, τον Ησαΰ· και όμως αναφέρονται αδελφοί τους· του μεν Ισμαήλ στο χωρίο Γένεση 25:18 «κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατώκησε – κατοίκησε στην παρουσία όλων των αδελφών του», του δε Ιακώβ στο χωρίο Γένεση 31:46 και 54 «εἶπε δὲ Ἰακώβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ... καὶ ἐκάλεσε τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ – Καὶ εἶπε ὁ Ιακώβ στους αδελφούς αυτού... καὶ κάλεσε τους αδελφούς του». Επίσης διαβάζουμε «τῷ Χεβρωνί Ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοί, χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Ἰσραὴλ – Για τους Χεβρωνίτες, ὁ Ἀσαβίας καὶ οἱ ἀδελφοί του, χίλιοι ἑπτακόσιοι ισχυροὶ ἄνδρες ἦταν για την επίβλεψη του Ἰσραὴλ» καὶ κατωτέρω: «καὶ οἱ ἀδελφοί αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοί, δισχίλιοι ἑπτακόσιοι οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν – Καὶ οἱ ἀδελφοί του, ἄνδρες ισχυροί, ἦταν δύο χιλιάδες ἑπτακόσιοι ἀρχηγοὶ πατριῶν» (Α' Παραλ.26:30, 32). Δες Α' Παραλ.9:6, 13, 38, 15:3-10, Νεεμίας 11:13-14, 19. Σε όλα αυτά τα χωρία ἡ λέξη “αδελφός” σημαίνει τον συγγενή, γιατί οὐδέποτε για παράδειγμα εἶναι δυνατόν να ἔχει κάποιος χίλια ἑπτακόσια ἢ δύο χιλιάδες ἑπτακόσια τέκνα».

Αυτά υποστηρίζονται ἀπὸ μέρους των Ὁρθοδόξων αναφορικά με τους “αδελφούς” του Κυρίου.

Καὶ δεδομένου ἐπίσης, ὅτι στην Εβραϊκή καὶ Ἀραμαϊκή γλώσσα, δεν υπάρχει ἐιδική λέξη που να δηλώνει τον ἐξάδελφο. Ἀρα, ὅλοι οἱ στενοὶ συγγενεῖς ονομάζονται “αδελφοί”.

Ἡ υπόθεση ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ το γεγονός, ὅτι οἱ τρεῖς ἱεροὶ συγγραφεῖς ρητὰ ἀποκαλοῦν τα πρόσωπα αὐτὰ “αδελφούς του Ἰησοῦ”, ὄχι ὁμως καὶ παιδιά της Μαρίας. Ἐχει σημασία αὐτό.

Οἱ υπενάντιοι ὁμως, οἱ Ευαγγελικοί, προβάλλουν το χωρίο Ματθαῖος 1:15, «καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – καὶ δεν γνώριζε αὐτὴν ὡσότου γέννησε το γιο της τὸν πρωτότοκο», καὶ βγάζουν το συμπέρασμα, ὅτι μετὰ την γνώρισε, δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι ἡ λέξη “πρωτότοκος” φανερῶνει, ὅτι γεννήθηκαν καὶ δευτερότοκοι. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ὁρθόδοξοι δεν ἔμειναν ἀπαθείς προκειμένου να ἀντιμετωπίσουν την ἐπίθεση.

Καὶ λένε: «Ἡ λέξη “πρωτότοκος” στην προκειμένη περίπτωση καὶ γενικά δεν σημαίνει τὸν πρῶτο τόκο (γέννα), μετὰ του οποιοῦ γεννιόνται καὶ ἄλλοι τόκοι, ἀλλὰ ἐκφράζει κυρίως ἀρνηση του προηγούμενου τόκου, λέγεται δε καὶ ἐπὶ του μόνου καὶ ἐπὶ τους μονογενῆ. “Πρωτότοκος” ἐπίσης σημαίνει τὸν κατ' ἐξοχὴν κληρονόμο, ὁ οποιός κατεῖχε ἐιδικὰ προνόμια στην οἰκογένεια. Ὅτι δε τοῦτο εἶναι ἀληθές, το πληροφοροῦμεθα ἀπὸ αὐτὴ την Ἀγία Γραφή· θετικότερα γνωρίζουμε, ὅτι ὁ Υἱὸς καὶ Λόγος του Θεοῦ εἶναι μονογενῆς («τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν μονογενῆ ἔδωκεν» Ἰν.3:16)· καὶ ὁμως διαβάζουμε: «ὅταν δὲ πάλιν εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκον εἰς τὴν οἰκουμένην, λέγει· καὶ προσκυνήσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι Θεοῦ – Καὶ ὅταν πάλι εἰσαγάγῃ τὸν πρωτότοκο στην οἰκουμένην, λέει: Καὶ να προσκυνήσουν Αὐτόν ὅλοι οἱ ἄγγελοι του Θεοῦ» (Εβρ.1:6). Εδῶ βλέπουμε, ὅτι γίνεται λόγος περὶ του Σωτῆρα κατὰ τὴ στιγμή, κατὰ την οἰοία ὁ Θεὸς Πατὴρας ἀποφασίζει να ἀποστείλῃ στον κόσμον τὸν μονογενῆ Αὐτοῦ Υἱό, καὶ ὅτι καλεῖται “πρωτότοκος”. Τι λοιπὸν θα συμπεράνουμε, ὅτι ὑπάρχει καὶ δευτερότοκος;

«Σύμφωνα με αὐτὰ δεν χρησιμοποιεῖται ὁ ὅρος σε δήλωση του πρῶτου μεταξύ πολλῶν ἀδελφῶν, ἀλλὰ του πρῶτου γεννηθέντος ἀπὸ τὴ μητέρα καὶ ανεξαρτήτως ἀπὸ τοῦ αν μετὰ ἀπὸ αὐτὸν γεννήθηκαν ἢ ὄχι καὶ ἄλλοι ἀδελφοί, ὥστε “πρωτότοκος” να εἶναι καὶ ὁ

“μονογενής”. Κατά την ειδική αυτή περιή των πρωτοτοκίων διδασκαλία δεν χαρακτηρίζεται ο “πρωτότοκος” και ως τέτοιος από τη στιγμή της γέννησης του δευτερότοκου, αλλά ήδη από την πρώτη στιγμή της γεννήσεως αυτού».

«Εν πρώτοις, η περικοπή Ματθαίος 1:25, ονομάζει τον Χριστό «*τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον*», της Θεοτόκου και όχι «*πρωτότοκον αὐτῶν*», του Ιωσήφ και της Θεοτόκου. Αν λοιπόν θελήσουμε να ακριβολογήσουμε Γραφικά, παραδεχόμενοι βάσει του χωρίου αυτού, ότι απέκτησε και άλλους υστερότοκους υιούς, θα πρέπει και οι άλλοι να είναι “αυτῆς” μόνο της Θεοτόκου τέκνα και όχι του Ιωσήφ και αυτής. Όπερ άτοπο! Έπειτα, βάσει της Αγίας Γραφῆς “πρωτότοκος” δεν είναι ο πρώτος που γεννήθηκε σε αντίθεση προς τους άλλους γεννηθέντες έπειτα από αυτόν, αλλά ο πρώτος που γεννήθηκε, ως πρώτος που διανοίγει μήτρα. Τούτο φαίνεται από την Αγία Γραφή στην περικοπή Έξοδος 13:2 «*ἀγιάσόν μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοίγον πᾶσαν μήτραν – Ἀγιάσέ Μου κάθε πρωτότοκο, πρωτογενές, που διανοίγει κάθε μήτρα*» και Αριθμοί 3:12 «*πρωτότοκου διανοίγοντος μήτραν – πρωτότοκου που διανοίγει μήτρα*», όπου ρητὰ ορίζεται ότι πρωτότοκος είναι ο πρώτος που γεννήθηκε που πρώτος τη μήτρα άνοιξε, αδιάφορο εάν μετά γεννηθούν άλλοι γιοι. Σημαίνει και τον πρώτο... Και ένα παράδειγμα: Σύμφωνα με το Α΄ Βασιλειών 6:10-14, γίνεται λόγος περί «*πρωτοτοκούσας*» αγελάδες, οι οποίες ονομάζονται έτσι, αν και δεν απέκτησαν εκτός των πρωτοτόκων βοών άλλες, γιατί θυσιάστηκαν, «*ἀνήνεγκαν εἰς ὀλοκαύτωςιν τῷ Κυρίῳ – πρόσφεραν ὀλοκαύτωμα στον Κύριο*» κατά τον στοίχο 14».

Επιμένοντας όμως οι υπενάντιοι στη φράση «*καὶ οὐκ ἐγίνωσκεν αὐτὴν ἕως οὗ ἔτεκε τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν πρωτότοκον – και δεν γνώριζε αὐτήν ὡσόντου γέννησε το γιο της τον πρωτότοκο*», υποστηρί-

ζουν, ότι μετά τον τοκετό γεννήθηκαν και άλλα παιδιά από την Μαρία. Εδώ βρίσκεται το μεγάλο “κόκκαλο”.

Αντιμετωπίζοντας το θέμα οι Ορθόδοξοι, προσπαθούν να δικαιολογήσουν τις λέξεις «*ἕως οὗ*». Επιμένουν ότι «δεν σημαίνουν μόνο διάστημα καιρού... αλλά και το “πάντοτε”, “αιωνίως”», επικαλούμενοι τα εξής χωρία: «*καὶ ἀπέστειλε τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν, εἰ κεκόπακε τὸ ὕδωρ· καὶ ἐξελθὼν, οὐκ ἀνέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς – και απέστειλε τον κόρακα για να δει αν κόπασε το νερό. Και αφού ἐξήλθε, δεν επέστρεψε μέχρις ὅτου ξεράθηκε το νερό από τη γη*» (Γεν. 8:6-7) και το κοράκι, το οποίο δεν επέστρεψε προτού να ξεραθεί η γη, πολύ περισσότερο δεν επέστρεψε αφού ξεράθηκε». «Και πάλι: «*καὶ τῇ Μελχὼλ θυγατρὶ Σαοὺλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν – Και η Μελχὼλ, η θυγατέρα του Σαοὺλ, δεν γέννησε παιδί μέχρι την ημέρα του θανάτου της*» (Β΄ Βασιλειών 6:23). (σ. σ. εδώ είναι διάστημα χρόνου). Και το εξής: «*καὶ ἰδοὺ ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος – Και ἰδοὺ, Εγὼ εἰμαι μαζί σας ὅλες τις ἡμέρες ὡς τη συντέλεια του αἰῶνα*» (Μτ.28:20). Πῶς λοιπόν θα εννοήσουμε τούτο; Ο Χριστός θα είναι με τους Μαθητὲς Του μόνο ὡς τη συντέλεια ἢ και αιωνίως; Και πάλι: «*κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου – Κάθου από τα δεξιὰ Μου, ὡσόντου θέσω τους ἐχθρούς Σου ὑποπόδιο των ποδιῶν Σου*» (Μτ.22:44)».

Από όλα αυτά συμπεραίνουν ότι το «*ἕως οὗ*» ἐξηγείται αιωνίως, γιατί «δεν είναι δηλωτικό, προσδιορισμένου χρονικού ορίου, αλλά απροσδιορίστου, έχον τη σημασία του ουδέποτε». Και στα δύο τελευταία χωρία όμως υποδηλώνεται το διάστημα χρόνου. Τόσο στο ένα, όσο και στο άλλο, ο Κύριος αναφέρεται στον αἰῶνα (χρονικό διάστημα) της ευαγγελικής περιόδου κατά τον οποίο

«δεῖ οὐρανὸν μὲν δέξασθαι ἄχρι χρόνων ἀποκαταστάσεως πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ Θεὸς διὰ στόματος πάντων ἁγίων αὐτοῦ προφητῶν ἀπ' αἰῶνος – πρέπει να δεχτεῖ ο ουρανός (τον Χριστό) μέχρι τους χρόνους της αποκατάστασης ὅλων αὐτῶν που μίλησε ο Θεός με το στόμα ὅλων των ἁγίων προφητῶν Του» (Πραξ. 3:21). Κατόπιν τούτου, θα «ἀποστείλῃ τὸν προκεχειρισμένον ὑμῖν Χριστὸν Ἰησοῦν – ἀποστείλει τον προκηρυγμένο για σας Ἰησοῦ Χριστό» (Πραξ. 3:20). Αὐτός θα εἶναι ο αἰώνας της συντέλειᾳς. Ἐρχόμενος λοιπὸν ο «προκεχειρισμένος» Ἰησοῦς θα δώσει τέλος σε ὅλα αὐτὰ και οἱ ἐχθροὶ Του, θέλοντας ἢ μὴ, θα υποταχθοῦν σ' Εκείνον.

Ἀλλὰ και ἐδῶ δηλώνεται διάστημα χρόνου – χρονικὴ περίοδος για την τέλεση του ἔργου του Κυρίου. Μετά την περίοδο αὐτή, «εἴτα τὸ τέλος – ἔπειτα το τέλος», και θα υποταχθεῖ και Αὐτός «τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν – σ' Αὐτόν που υπέταξε σ' Αὐτόν τα πάντα, για να εἶναι ο Θεός τα πάντα σε ὅλους». «ἀπαρχὴ Χριστός, ἔπειτα οἱ Χριστοῦ ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτοῦ· εἴτα τὸ τέλος, ὅταν παραδῶ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν και πᾶσαν ἐξουσίαν και δύναμιν. δεῖ γὰρ αὐτὸν βασιλεῦειν ἄχρις οὗ ἂν θῇ πάντας τοὺς ἐχθροὺς ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ἔσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ὁ θάνατος· πάντα γὰρ υπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ. ὅταν δὲ εἴπῃ ὅτι πάντα ὑποτέτακται, δηλὸν ὅτι ἐκτὸς τοῦ ὑποτάξαντος αὐτῷ τὰ πάντα, ὅταν δὲ ὑποταγῇ αὐτῷ τὰ πάντα, τότε και αὐτὸς ὁ υἱὸς ὑποταγήσεται τῷ ὑποτάξαντι αὐτῷ τὰ πάντα, ἵνα ἡ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν – ἀπαρχὴ εἶναι ο Χριστός, ἔπειτα αὐτοὶ που εἶναι του Χριστοῦ κατὰ την παρουσία Του, ἔπειτα το τέλος, ὅταν θα παραδώσει τὴν βασιλεία στον Θεό και Πατέρα, ὅταν καταργήσῃ κάθε ἀρχὴ και κάθε ἐξουσία και δύναμη. Γιατί πρέπει Αὐτός να βασιλεῦει μέχρις ὅτου θέσει ὅλους τους

ἐχθροὺς κάτω ἀπὸ τα πόδια Του. Ἐσχατος ἐχθρὸς καταργεῖται ο θάνατος. Γιατί ὅλα τα υπέταξε κάτω ἀπὸ τα πόδια Του. Ὅταν ὁμως πει ὅτι ὅλα ἔχουν υποταχεῖ, εἶναι φανερό ὅτι Αὐτός που υπέταξε σ' Αὐτόν τα πάντα εἶναι ἐκτός. Και ὅταν υποταχτοῦν σ' Αὐτόν τα πάντα, τότε και ο ἴδιος ο Υἱὸς θα υποταχεῖ σ' Αὐτόν που υπέταξε σ' Αὐτόν τα πάντα, για να εἶναι ο Θεός τα πάντα σε ὅλους» (Α' Κορ. 15:23-28).

Ἀπὸ τα ἐπιχειρήματα αὐτὰ φαίνεται, ὅτι το «ἕως οὗ» και το «ἕως ἄν» ἀναφέρονται σε διάστημα χρόνου, ὅπως ἐπίσης και ὅτι ο αἰώνας εἶναι περίοδος καιροῦ.

Φρόνιμο ὁμως εἶναι, να ἀφήσουμε το θέμα αὐτό με το μεγάλο «κόκκαλο» και να ἔχουμε υπομονὴ να φτάσουμε, ἀν φτάσουμε, στη Βασιλεία του Κυρίου, και τότε θα ρωτήσουμε τὴν «Κεχαριτωμένην» και να εἴμαστε ἀπόλυτα βέβαιοι, ὅτι ἐκείνη με ὅλη τὴν γλυκύτητα θα μας ἐξηγήσει. Ἡ συζήτηση αὐτῶν και ἄλλων παρομοίων θεμάτων, ἐπέτρεψαν ἐλευθερὴ της εἰσοδοῦ του Σατανά στην Ἐκκλησίᾳ, δημιουργήσαν αἱρέσεις και καταξέσχισαν τον ἄρραφο Χιτῶνα του Σωτῆρα Ἰησοῦ Χριστοῦ. Τα θέματα αὐτὰ οὔτε οικοδομοῦν, οὔτε στην ἀποστολή της Ἐκκλησίας βρίσκονται. Ἡ «Κεχαριτωμένην» δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τις δικές μας τιμές. Αὐτὴ τὴν τίμησε ο Θεός, εμεῖς δὲ ἀς σεβαστοῦμε τὴν τιμὴν που Αὐτός της ἔδωσε, και ἀς κάνουμε τὴν ἐπιθυμία της: «Ὅ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε – Ὅ,τι σας λέει κάνετε» (Ἰν. 2:5).

Πάντως εἶναι λογικὸ και σύμφωνο με το πνεῦμα της Γραφῆς να πιστέψουμε, ὅτι ἡ «Κεχαριτωμένην» του Παντοδύναμου δὲν γέννησε ἄλλα παιδιὰ, γιατί εἶχε μία και μόνη ἀποστολή – να γεννήσῃ τον Υἱὸ του Θεοῦ. Ὡς ἐκ τούτου δὲν νομίζω, ὅτι ἦταν στο σχέδιο του Θεοῦ να βρεθῇ ἡ Κόρη αὐτὴ της Ναζαρέτ δημιουργὸς πολυμελοῦς οικογένειας συγχύζοντας ἐτσι τὴν θέση και ἀποστολή τοῦ κάθε παιδιοῦ της.

Είναι άλλωστε άξιο ιδιαίτερης προσοχής, το γεγονός ότι, όπως φαίνεται από τα κείμενα, ο Ιωσήφ ήταν μνηστευμένος μόνο με την Μαρία και έτσι θα παρέμεινε δια βίου. Γιατί κατά το «γαμικό δίκαιο των Εβραίων, ο γάμος συνίστατο στο να παραλάβει ο νυμφίος τη νύφη στον οίκο του», μετά τη δεσμευτική υποχρέωση της μνηστείας. Και όπως φαίνεται από το Ευαγγέλιο του Ματθαίου, ο Ιωσήφ υποτασσόμενος στη θεία εντολή «*μὴ φοβηθῆς παραλαβεῖν Μαριάμ τὴν γυναῖκά σου*» (1:20), την παρέλαβε στο σπίτι του για να προστατεύσει την μνηστευμένη με αυτόν έγκυο γυναίκα από την καταδίκη του Νόμου («*Ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρὶ καὶ εὐρὼν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς, ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλην τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ λιθοβολη-θήσονται ἐν λίθοις καὶ ἀποθανοῦνται· τὴν νεάνιν, ὅτι οὐκ ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει, καὶ τὸν ἄνθρωπον, ὅτι ἐταπείνωσε τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον· καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὧν αὐτῶν* – Και αν μια νεαρά παρθένα είναι αρραβωνιασμένη με άνδρα και βρει αυτή κάποιος άνδρας στην πόλη, και κοιμηθεί μαζί της, τότε, θα βγάλετε έξω και τους δύο στην πύλη της πόλης εκείνων, και θα τους λιθοβολήσετε με πέτρες, και θα πεθάνουν· την νεαρά, γιατί δεν φώναξε ενώ ήταν μέσα στην πόλη, και τον άνδρα, γιατί ταπεινώσε τη γυναίκα του πλησίον του· και θα εξαφανίσεις το κακό από ανάμεσά σας» Δευτ.22:23-24), αλλά δεν προχώρησε σε γάμο, γιατί ο Ευαγγελιστής Λουκάς γράφει ότι ο Ιωσήφ παρέμεινε μνηστευμένος («*τῇ ἐμνηστευμένη αὐτῷ γυναίκα* – τη γυναίκα που ήταν μνηστευμένη με αυτόν» Λκ.2:5).

Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος όμως αποκαλεί την Μαριάμ γυναίκα του Ιωσήφ. Το Γαμικό Δίκαιο των Εβραίων ονόμαζε τη μνηστή ως γυναίκα του μνηστήρα, δεδομένου ότι, μετά τη μνηστεία δεν έμενε πια, παρά μόνο να πα-

ραλάβει επίσημα ο μνηστήρας στο σπίτι του την μνηστή του.

Έπειτα δε από το θαυμαστό και μυστηριώδες γεγονός της άσπορου σύλληψης, έπειτα από το θαυμασμό και των δύο, Ιωσήφ και Μαριάμ, για όσα έγιναν κατά τη γέννηση του Ιησού και κατόπιν («*καὶ ἐξαίφνης ἐγένετο σὺν τῷ ἀγγέλῳ πλῆθος στρατιᾶς οὐρανόυ αἰνούντων τὸν Θεὸν καὶ λεγόντων· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία... ἡ δὲ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς... καὶ κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ, καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς* – Και ξαφνικά φάνηκε μαζί με τον άγγελο ένα πλήθος ουράνιας στρατιάς που αινούσαν τον Θεό και έλεγαν: Δόξα στον Θεό στα ύψιστα ουράνια και πάνω στη γη ειρήνη, στους ανθρώπους ευδοκία... και η Μαριάμ διατηρούσε όλα τα λόγια αυτά βάζοντάς τα μαζί μέσα στην καρδιά της... Και κατέβηκε μαζί τους και ήρθε στη Ναζαρέτ και υποτασσόταν συνεχώς σ' αυτούς» Λκ. 2:13-14, 19, 33, 51, «*Ἀναχωρησάντων δὲ αὐτῶν ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ λέγων· Ἐγερθεῖς παράλαβε τὸ παιδίον καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ φεῦγε εἰς Αἴγυπτον, καὶ ἴσθι ἐκεῖ ἕως ἂν εἴπω σοι· μέλλει γὰρ Ἡρώδης ζητεῖν τὸ παιδίον τοῦ ἀπολέσαι αὐτό... Τελευτήσαντος δὲ τοῦ Ἡρώδου ἰδοὺ ἄγγελος Κυρίου φαίνεται κατ' ὄναρ τῷ Ἰωσήφ ἐν Αἰγύπτῳ... ἀκούσας δὲ ὅτι Ἀρχέλαος βασιλεύει τῆς Ἰουδαίας ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ἡρώδου ἐφοβήθη ἐκεῖ ἀπελθεῖν· χρηματισθεῖς δὲ κατ' ὄναρ ἀνεχώρησεν εἰς τὰ μέρη τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐλθὼν κατέκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρέτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν προφητῶν ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται* – Όταν λοιπόν αυτοί αναχώρησαν, ιδού, άγγελος Κυρίου φάνηκε στον Ιωσήφ στο όνειρό του λέγοντας: Σήκω, παράλαβε το παιδί και τη μητέρα Του και φεύγε στην Αίγυπτο, και να είσαι εκεί

ωσότου σου πω· γιατί πρόκειται ο Ηρώδης να ζητά το παιδί για να σκοτώσει Αυτό... Και όταν πέθανε ο Ηρώδης, ιδού, άγγελος Κυρίου φάνηκε στον Ιωσήφ σε όνειρο στην Αίγυπτο... Αλλά όταν άκουσε ότι ο Αρχέλαος βασιλεύει πάνω στην Ιουδαία αντί για τον Ηρώδη, τον πατέρα του, φοβήθηκε να πάει εκεί. Και επειδή τον πρόσταξε ο Θεός με όνειρο, αναχώρησε στα μέρη της Γαλιλαίας, και ήρθε και κατοίκησε σε μια πόλη που λέγεται Ναζαρέτ· για να εκπληρωθεί αυτό που ειπώθηκε μέσω των προφητών, ότι θα κληθεί Ναζωραίος» Μτ.2:13, 19, 22-23), δεν νομίζω ότι το ζεύγος αυτό σκεφτόταν περί σαρκικής ικανοποίησης.

Η Παναγία μπορεί να μεσιτεύει; Πρέπει να προσκυνείται;

Ο υπέρμετρος σεβασμός που απέδωσαν προς την Μητέρα του Ιησού Χριστού, «κατάντησε στο τέλος λατρεία της Μαρίας, ως ίσης προς τον Θεό», με τη βοήθεια “θαυμάτων” και “θαυματουργικών εικόνων”, από τους θαυματοποιούς σκοταδιστές. Έτσι της απέδωσαν θεϊκές ιδιότητες, της πανταχού παρουσίας, της καρδιογνωσίας, της πανσοφίας και της παντοδυναμίας. Με αυτή την αφορμή σχηματίστηκαν οι αιρέσεις των Κολλυριδιανών και των Μαριολατρών, για τις οποίες θα πούμε στη συνέχεια.

Για να διαπιστωθεί και σ’ αυτή τη λεπτή περίπτωση, ότι δεν καταχωρώ αυθαίρετες πληροφορίες, θα παραθέσω κατά χρονολογική σειρά τους από τους Αποστολικούς Πατέρες και εκκλησιαστικούς συγγραφείς, για να παρουσιάσω την απ’ αρχής και μέχρι τον 5^ο αιώνα θεολογική φωνή, η οποία άλλοτε σιωπά, άλλοτε αγνοεί και άλλοτε απαγορεύει τη μεσιτεία και προσκύνηση προς την Μητέρα του Κυρίου. Στην καταγραφή αυτή θα δούμε και την αναγκαιότητα της Ιεράς Παράδοσης, όχι όμως της εκκλησιαστικής. Γιατί πώς

είναι δυνατόν να εξηγήσουμε τα δύσκολα θέματα της θρησκείας του Ιησού, όταν δεν ερευνήσουμε τον τρόπο με τον οποίο τα αντιμετώπισαν και τα έζησαν οι Εκκλησίες των πρώτων αιώνων; Αιώνων στους οποίους η Αγία του Χριστού Εκκλησία διατηρούσε την αγνότητά της; Στο έργο αυτό λοιπόν θα μας βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό η Ιερά Παράδοση, η οποία δεν είναι άγραφη. Είναι γραμμένη και διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα των πρώτων απολογητών του Χριστιανισμού. Έτσι θα βεβαιωθούμε πώς η αρχέγονη Εκκλησία χρησιμοποιούσε το όνομα της άσπλης Κόρης Μαριάμ και ποια θέση της επιφύλαξε.

Στο γάμο της Κανά, είχε τιμητική πρόσκληση ο Ιησούς και οι Μαθητές Του. Η Μητέρα Του παρευρισκόταν εκεί. Όταν όμως η Μητέρα Του διαπίστωσε την έλλειψη του οίνου, φιλοτιμήθηκε να το ανακοινώσει στον Υίο της, με την ελπίδα, ίσως, της θαυματουργικής ενέργειας για την προμήθεια του οίνου. «Οἶνον οὐκ ἔχουσιν – Κρασί δεν ἔχουν» (Ιν.2:3). Αποκλείοντας όμως ο Κύριος την πρόταση της μεσολάβησης, είπε προς την Μητέρα Του: «Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τι σχέση ἔχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;» (Ιν.2:4). Η απάντηση αυτή απέκλεισε εντελώς τη μεσολαβητική πρόταση της Μητέρας Του. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχουμε κανένα υποστήριγμα από την Καινή Διαθήκη, για να θέσουμε την «κεχαριτωμένη» ως μεσίτρια προς τον Θεό, και προστάτιδα των Χριστιανών. Κανείς λοιπόν συμβιβασμός δεν υπάρχει μεταξύ του αποκλεισμού της μεσιτικής προσπάθειας της Μητέρας του Κυρίου και της μεσιτικής θέσης, την οποία υποστηρίζεται ότι κατέχει στην Εκκλησία. Επιμένω ότι δεν υπάρχει στήριγμα μεσιτείας της Παναγίας στην Καινή Διαθήκη, γιατί, κανείς από τους ερμηνευτές των σοφών Βουλών του Θεού, δεν αναφέρει τίποτε για το Υπουργημα αυτό της Μαριάμ ή της προσκύνησης σ’ αυτήν.

Ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, αναφερόμενος στη μεσολαβητική αυτή προσπάθεια της Μαριάμ, λέει, ότι με δικής της πρωτοβουλία «επιχείρησε (καλέσασα έξω τον Ιησού, καθ' ην ώρα δίδασκε το λαό), φιλοτιμίας (δηλαδή, ματαιοδοξίας) ην περιττής· εβούλετο γαρ ενδείξασθαι (δηλαδή, επιδείξει) τω δήμῳ, ὅτι κρατεῖ και αυθεντεῦει του παιδος, οὐδὲ οὐδέπω περὶ αὐτοῦ μέγα φανταζομένη... ὅθεν δῆλον ὅτι κενοδοξία τοῦτο μόνο ἐποίει» (Ομιλία ΜΔ'). Με το ίδιο πνεῦμα σχολιάζει και ο Τερτυλλιανός το μέρος αυτό της Καινῆς Διαθήκης.

Πρέπει ὁμως να εξηγήσω και το λόγο, για τον οποίο εἶπε ο Κύριος προς τη Μητέρα Του: «*Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;*» που σε πρώτη ματιά φαίνεται ὅτι την υποτίμησε. Δηλαδή, γιατί την ονόμασε “γυναίκα” και ὄχι Μητέρα; Υπάρχουν δύο σοβαροὶ λόγοι:

1. «Οἱ Ἰουδαῖοι εἶχαν ταπεινὴ ιδέα περὶ του Χριστοῦ, θεωροῦντες Αὐτὸν κάποιο ἀπλὸ ἄνθρωπο ἢ το πολὺ ὡς κάποιο των προφητῶν και τη μητέρα Του κάποια ἀπλὴ γυναίκα, λέγοντας: *οὐχ οὗτός ἐστιν ὁ τοῦ τέκτονος υἱός; οὐχὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ λέγεται Μαριάμ;* – Αὐτός δεν εἶναι ὁ γιος του ξυλουργοῦ; *Ἡ μητέρα Του δεν λέγεται Μαριάμ;*» (Μτ13:55, Μκ.6:3). Ο δε Κύριος Ἰησοῦς κηρύττοντας και συναναστρεφόμενος με τους Ἰουδαίους, ἔλεγε: *ἐγὼ εἰμι ὁ ἄρτος ὁ ζῶν ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς... Ἐγὼ εἰμι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή... Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή – Ἐγὼ εἰμαι ὁ ἄρτος ὁ ζωντανός, που κατέβηκε ἀπὸ τον οὐρανὸ... Ἐγὼ εἰμαι ἡ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωή... Ἐγὼ εἰμαι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή*» (Ἰν.6:51, 11:25, 14:6). Για τοῦτο εἰάν κοντά στους Ἰουδαίους αφενὸς μεν καλοῦσε τη Μητέρα Του με την προσφώνηση “Μητέρα”, αφετέρου δε εκπλήρωνε το αἶτημά της, τότε ὁ Σωτήρας με κάποιο τρόπο θα βεβαίωνε τις περὶ Αὐτοῦ ταπεινὲς σκέψεις των Ἰουδαίων και θα ἔλεγαν αὐτοί: «Πὼς εἶσαι ἐσὺ ὁ ἄρτος, που κατέβηκε

ἀπὸ τον οὐρανὸ, κλπ., αφού αὐτὴ εἶναι ἡ μητέρα σου, την ὁποία Εσὺ καλεῖς “μητέρα” και υπακοὺς στην πρόσκλησή της;» Ὡστε, για να μη δώσει κάποια ὑπόνοια στους Ἰουδαίους, ἦταν ἀναγκαία ἡ διαγωγή την ὁποία ἐπέδειξε».

2. Με τη λέξη «γύναι», προσφώνησε τιμητικὰ τη Μητέρα Του. Ἡ ἔκφραση «*Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι;*», δεν εἶναι υποτιμητική. Οἱ Ἰουδαῖοι προσφωνοῦσαν τις γυναῖκες, μητέρες, ἀδελφές κλπ. με την ἔκφραση «γύναι». Για το λόγο αὐτό και ὁ Χριστός, ἐκτιμώντας την πίστη της Χαναναίας γυναίκας, της εἶπε: «*Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις! – Ὡ γυναίκα, μεγάλη ἡ πίστις σου!*» (Μτ.15:28).

Ὅλα, ὅσα ὁ Θεὸς «ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νύφῳ – μίλησε σ' ἐμὰς μέσω του Υἱοῦ» (Εβρ.1:1-2), ἐξέτασαν και διατύπωσαν κατὰ βάθος και κατὰ πλάτος οἱ Θεοδιδάκτοι και Θεόπνευστοι συγγραφεῖς της Καινῆς Διαθήκης. Καμία νύξη ὁμως δεν κάνουν περὶ της μεσολαβητικῆς θέσης της Ἀγίας Παρθένου. Εἰάν ἡ ἄσπιλη Κόρη της Ναζαρέτ που δέχτηκε και δεν ἀπέρριψε τη Θεϊκὴ πρόταση να γεννήσει τον Υἱὸ του Θεοῦ, εἶχε και μετὰ το θάνατό της την ἀποστολὴ της πρέσβειρας, και αν της παραχωροῦνταν το θεϊκὸ Υποῦργημα της μεσιτείας, χωρὶς ἀντίρρηση το Πνεῦμα το Ἅγιο, θα το ἐνέπνεε στους ἐρμηνευτὲς των Βουλῶν του Θεοῦ, Ἀποστόλους, και αν κανεὶς ἄλλος δεν θα ἔγραφε, τίποτε, τουλάχιστον ὁ Ιωάννης, που την εἶχε ἀναλάβει ὑπὸ την προστασία του, δεν θα το παρέλειπε. Δεν ἀναφέρει ὁμως τίποτα! Ἡ μήπως διέφυγε της ἐπιφοίτησης του Ἁγίου Πνεύματος; Μακριὰ ἀπὸ τέτοια βλασφημία.

Δεν ἀντιτίθεμαι, οὔτε υποτιμῶ την προσπάθεια των Χριστιανῶν των πρώτων αἰώνων, να τιμὰ καθὼς πρέπει, Αὐτὴ που χρησιμοποίησε ὁ Θεὸς ὡς ἔδρα δική Του, ἐννέα ὁλόκληρους μῆνες, και γέννησε τον Σωτήρα του κόσμου. Ἡ προσπάθεια ὁμως αὐτὴ ἔμεινε ἀνεξέλεγκτη. Ἦρθε στη συνέχεια ἡ ἀχαλίνωτη φαντασία των Καλογήρων,

την οποία υιοθέτησε η επίσημη Εκκλησία, και έτσι απέδωσαν στην Μαριάμ την πρώτη θέση στο Μεσιτικό Υπουργήμα μεταξύ Θεού και ανθρώπων, αδιαφορούντες για τη θεϊκή πληροφορία, ότι το κατέχει μόνο ο Χριστός («εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – ἓνας Θεός ὑπάρχει, ἓνας καὶ μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς» Α' Τιμ.2:5). Ὅχι μόνο αδιαφόρησαν προς τη θεϊκή αυτή πληροφορία, αλλά ούτε και λογικά ἢ θεολογικά εξέτασαν το θέμα, αν η Μαριάμ έχει τη θεϊκή ικανότητα να γνωρίζει τις δεήσεις αυτών που ιδιαίτερα ο καθένας επικαλεῖται, για να μπορεί να μεσιτεύει προς τον Θεό. Γιατί η άσκηση του μεσιτικού Υπουργήματος που της παραχώρησαν οι Καλόγηροι, προϋποθέτει τα γνωρίσματα και τις ιδιότητες εκείνες τις οποίες έχει μόνο ο Θεός, δηλαδή, της πανταχού παρουσίας, πανσοφίας κλπ.

Έτσι δέχονται:

1. Ότι αυτή είναι πανταχού παρούσα, ώστε μπορεί να ακούει όλων των πιστών Ορθοδόξων και Παπικών Χριστιανών τις προσευχές.
2. Ότι είναι καρδιογνώστης, ώστε διακρίνει τους ειλικρινά προσευχόμενους, προς αυτή, από τους υποκριτές.
3. Ότι έχει θεία δύναμη, ώστε επέρχεται συνεχώς αρωγός, που ανακουφίζει, σώσει, θεραπεύει, περιφρουρεί, διαφυλάσσει και παρηγορεί. Εάν τέτοιες ιδιότητες απόκτησε η μακάρια Παρθένος, τότε αναμφισβήτητα είναι Θεός και όχι άνθρωπος.

Είναι δυνατόν να υποστηρίξει το “ειδικό ιερατείο” ότι η Παναγία διαθέτει αυτά τα θεϊκά γνωρίσματα; Οπωσδήποτε, όχι! Αφού λοιπόν στερείται των θεϊκών αυτών γνωρισμάτων, σημαίνει ότι δεν της είναι ποτέ δυνατόν να εισακούσει τις προσευχές και τις παρακλήσεις των Χριστιανών. Άρα, οι Παρακλήσεις και επικλήσεις προς την Παναγία είναι αερολογίες, άδικος κόπος και

χαμένος χρόνος. Είναι δε και υποτίμηση προς το Πρόσωπο του Ιησού Χριστού, ο Οποῖος Αυτός και μόνο κατέχει το Υπουργήμα αυτό («Καὶ διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν – Καὶ εἶναι μεσίτης καινούργιας διαθήκης» Εβρ.9:15). Εκείνοι μόνο που επωφελοῦνται είναι οι παπάδες, που εμπορεύονται τις Παρακλήσεις, και ο διάβολος που πέτυχε να γελοιοποιήσει τη θρησκεία.

Γιατί λοιπόν, Οικουμενικὲ Πατριάρχῃ, δεν φροντίζετε να διαφωτιστεῖ ο λαός, να μάθει ποιον πρέπει να λατρεύει και ποιον να τιμά; Ἡ μήπως μπορείτε να μου υποδείξετε μέχρι τον 5^ο αἰώνα, ἔστω και ἓνα μόνο σημείο, που να δείχνει, ότι οι Χριστιανοὶ τότε, προσκυνούσαν την Παναγία, ἢ ζητούσαν τη μεσιτεία και βοήθειά της; Δεν μπορείτε, γιατί δεν υπάρχει. Επομένως, «Ἄλλα τα χεῖλη των ιερῶν».

Εφόσον η Εκκλησία στην αρχέγονη εποχή της, μέχρι τον 5^ο περίπου αἰώνα μ.Χ. θεωρούσε αιρετικούς ὅσους προσκυνούσαν την Παναγία ἢ χρησιμοποιούσαν τη μεσιτεία της, σήμερα, πώς πρέπει να χαρακτηριστεῖ, που οι ιερεῖς της την τοποθέτησαν παράλληλα περίπου, με τον Θεό; Η Εκκλησία βρίσκεται στις Ορθόδοξες βάσεις της; Λύστε μου την απορία, Οικουμενικὲ Πατριάρχῃ. Απαντήστε θεολόγοι και θεολογούντες, ιερεῖς και πρωτιερεῖς, αρχιερεῖς και ιεράρχες. «Ἰδοὺ ἡ Ρόδος, ἰδοὺ και τὸ πῆδημα».

Ίσως θα υπάρξει ἀντίλογος στο σημείο αυτό, ότι η προσκύνηση ὀρίζεται να γίνῃ τιμητική, ὄχι λατρευτική.

Όταν ὁμως η Παναγία ὄχι μόνο ατομικά προσκυνεῖται, ἀλλά και με ειδικές τελετές, ἀπὸ τους ιερεῖς ζητεῖται ἡ επέμβασή της, ὅπως φανεῖ βοηθός σε κάθε ἀνάγκη, σώζουσα, θεραπεύουσα και ανακουφίζουσα, τότε προσκυνεῖται λατρευτικά, και ὄχι τιμητικά. Γιατί αυτομάτως της αποδίδονται οι θεῖες ιδιότητες της πανταχού παρουσίας, της παντοδυναμίας και της πανσοφίας. Ο Χριστιανός προσευχόμενος προς την

Παναγία έχει υπόψη του, ότι τον ακούει, ότι γνωρίζει αυτόν και τα προβλήματα του και ότι έχει τη δύναμη να τον βοηθήσει. Είναι λοιπόν τιμητική η προσκύνηση; Οπωσδήποτε, όχι! Όταν ο οιοσδήποτε ιερέας κάνει τις παρακλήσεις προς την Παναγία και επικαλείται την επέμβασή της, το έλεός της και την ευλογία της, προσκαλεί τους εκκλησιαζόμενους να την προσκυνήσουν, σας ερωτώ: Η προσκύνηση αυτή είναι τιμητική; Είναι απόλυτα λατρευτική. Όταν οι ψάλτες και οι ιερείς ικετευτικά αναφωνούν και υποχρεωτικά ψάλλουν, «Υπεραγία Θεοτόκε, σώσον ημάς», σας ερωτώ: Αποδίδεται απλή τιμή προς το πρόσωπο της Αγίας Παρθένου, ή πραγματική λατρεία; Όταν κατά τη θεία Λειτουργία στεντόρεια φωνάζετε: «Ταις πρεσβείαις της Θεοτόκου Σώτερ, σώσον ημάς», σας ερωτώ: Προσφέρεται τιμή προς την Παναγία ή θεϊκή θέση; Αυτά είναι αναπάντητα ερωτήματα, τα οποία σας εκθέτουν και Βιβλικά σάς ελέγχουν.

Εφόσον δημιουργήθηκαν επίσημες τελετές στο Όνομα της Παναγίας και βρίσκονται στα λατρευτικά βιβλία της Εκκλησίας και αποτελούν το μηχανισμό της λατρείας κάθε Ορθοδόξου Χριστιανού, είναι τιμητική η προσκύνηση που προσφέρεται προς Αυτήν, ή απόλυτα λατρευτική;

Να, ορισμένα χαρακτηριστικά σημεία της λατρευτικής προσκύνησης προς την Παναγία: (Οι σελίδες αντιστοιχούν στο μικρό Ευχολόγιο).

1. Μοναδική ελπίδα: α) «Την πάσιν ελπίδα μου, εις σε ανατίθημι, Μήτηρ Θεού, φύλαξόν με υπό την σκέπην σου» (σελ.30). β) Την ακαταίσχυτον, Θεοτόκε, ελπίδα σου έχων σωθήσομαι· την προστασίαν σου κεκτημένος, πανάχραντε, ου φοβηθήσομαι· μόνην αμπεχόμενος ως θώρακα την σκέπην σου και την παντοδύναμον βοήθειάν σου, καθικετεύων, βοώ σοι, Δέσποινα, σώσον με». γ) «Επί σε μου τας ελπίδας ανεθέμην, Θεοτόκε· σώσον ταις πρε-

σβείαις σου και δώρησαί μου πταισμάτων την άφεσιν» (σελ.9). δ) «Η μόνη ελπίς και βοήθεια πιστών, θεογενήτωρ, σπεύσον, βοήθεια τω ικέτη σου... καταφεύγοντα εις σε, εν πεποιθήσιν ψυχής» (σελ.45).

2. Μοναδικό καταφύγιο: α) «Τη Θεοτόκω εκτενώς νυν προσδράμωμεν αμαρτωλοί και ταπεινοί, και προσπέσωμεν εν μετανοία, κρίζοντες εκ βάθους ψυχής· Δέσποινα, βοήθησον, εφ' ημίν σπλαχνισθείσα σπεύσον, απολλύμεθα υπό πλήθους πταισμάτων. Μη αποστρέψεις σούς δούλους κενούς· σε γαρ και μόνην ελπίδα κεκτήμεθα» (σελ.8). β) «Τις προστρέχων τω Ναώ σου, Θεοτόκε, ου λαμβάνει ταχέως την ίασιν, ψυχής ομού τε σώματος, Άχραντε;» (σελ.10). γ) «Πολλοίς συνεχόμενος πειρασμοίς, προς σε καταφεύγω, σωτηρίαν επιζητών· Ω Μήτηρ του Λόγου και Παρθένε, των δυσχερών και δεινών με διάσωσον» (σελ.26). δ) «Πρεσβεία θερμή και τείχος απροσμάχητον, ελέους πηγή, του κόσμου καταφύγιον, εκτενώς βοώμεν σοι· Θεοτόκε Δέσποινα, πρόφθασον και εκ κινδύνων λύτρωσε ημάς, η μόνη ταχέως προστατεύουσα» (σελ.29). ε) «Από των πολλών μου αμαρτιών, ασθενεί το σώμα, ασθενεί μου και η ψυχή· προς σε καταφεύγω την Κεχαριτωμένην· ελπίς απηλπισμένων σύ μοι βοήθησον» (σελ.37).

3. Η μόνη δυναμένη: α) «Ου σιωπήσομεν ποτέ, Θεοτόκε, τας δυναστείας σου λαλείν οι ανάξιοι... τις ημάς ερρύσατο εκ τοσούτων κινδύνων, τις δε διεφύλαξεν έως νυν ελευθέρους...» (σελ.8). β) «Λύτρωσέ με εκ του πυρός του αιωνίου και βασάνων των αποκλεισμένων μοι Θεογενήτορ, όπως μακαρίζω σε» (σελ.10). γ) «Ρύσαι πάσης απειλής επερχομένης, τους σους δούλους, Παναγία Δέσποινα, και πάσης βλάβης ψυχής τε και σώματος» (σελ.10). δ) «Της ευσπλαχνίας την πύλην άνοιξον ημίν, ευλογημένη Θεοτόκε· ελπίζοντες εις σε η αστοχίσωμεν· ρυσθείημεν δια σου των περιστάσεων· ου γαρ η σωτηρία

του ἔθνους των Χριστιανῶν» (σελ.12). ε) «Των σὼν δωρεῶν, ἀξιους ἡμᾶς ποιήσον, Θεοτόκε Παρθένε, παρορώσα τα πλημμελήματα ἡμῶν, καὶ παρέχουσα ἰάματα, τοῖς ἐν πίστει λαμβάνουσι τὴν ευλογίαν σου, Ἀχραντε» (σελ.22).

4. **Ιλαστήριον τοῦ κόσμου:** α) «Χαίρε κόσμου ἱλαστήριον, Παρθένε...» (σελ.11). β) «Ιλαστήριον τοῦ κόσμου, χαίρε ἀχραντε Δέσποινα· χαίρε κλίμαξ γῆθεν, πάντας ἀνυψώσασα χάριτι· χαίρε ἡ γέφυρα ὄντως, ἡ μετάγουσα ἐκ θανάτου πάντας, πρὸς ζωὴν τοὺς υμνοῦντας σε» (σελ. Μ. Ορολ. 514).

5. **Ιατρός:** α) «Νοσοῦντα τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν, ἐπισκοπῆς θείας, καὶ προνοίας, τὴν παρά σου, ἀξίωσον μόνη, Θεοτόκε...» (σελ.26). β) «Χαλεπαῖς ἀρρωστίαις, καὶ νοσηροῖς πάθησιν, ἐξεταζομένῳ, Παρθένε, σὺ μοι βοήθησον· τῶν ἱαμάτων γὰρ ἐλλιπὴ σε γινώσκω, θησαυρόν, Πανάμωμε, τὸν ἀδαπάνητον» (σελ.28). γ) «Επὶ βλεψὸν ἐν εὐμενείᾳ, πανῦμνητε Θεοτόκε, ἐπὶ τὴν ἐμὴν χαλεπὴν τοῦ σώματος κάκωσιν, καὶ ἴασε τῆς ψυχῆς μου τὸ ἄλγος» (σελ.29). δ) «Τὰς ἀσθενείας τῆς ψυχῆς ἱατρεύεις, καὶ σαρκὸς τὰς οδύνας, Παρθένε...» (σελ.36).

6. **Παντοδύναμος:** α) «Προστασίαν καὶ σκέπην ζωῆς ἐμῆς τίμηθι, σε, Θεογεννήτορ Παρθένε, σὺ με κυβέρνησον, πρὸς τὸν λιμέναν σου, τῶν ἀγαθῶν ἡ αἰτία, τῶν πιστῶν τὸ στήριγμα, μόνη πανῦμνητε» (σελ. 28). β) «»ευεργέτην τεκοῦσα... πάντα γὰρ δύνασαι...» (σελ.28). γ) «Τῶν παθῶν μου τὸν τάραχον, ἡ τὸν κυβερνήτην τεκοῦσα Κύριος, καὶ τὸν κλύδωνα κατεύνασον, τῶν ἐμῶν πταισμάτων, Θεονύμφευτε» (σελ.29). δ) «Τῶν πειρασμῶν σὺ τὰς προσβολὰς ἐκδιώκεις, καὶ παθῶν τὰς ἐφόδους, Παρθένε· ὅθεν σε υμνοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας» (σελ.36). ε) «Ἰλεως γενοῦ μοι τῷ ταπεινῷ, ὅτι πλην σου ἄλλην οὐ γινώσκω καταφυγὴν, ὁ ἐν ἀμαρτίας παντοίας πεπλησμένος ἐλήθην με μόνη. Χριστιανῶν ἡ ἐλπίς» (σελ.38). στ) «Δέσποινα, Δέσποινα, ἄρτι ἐλήθην,

ψυχὴν ἀπορρουμένην, καὶ πρὸς τὴν σκέπην μόνην βλέπουσα, καὶ μὴ παρίδης ἀγαθὴ, ἐκδοθῆναι με τοῖς Δαίμοσι» (σελ.398). ζ) «Νεκροὶ διὰ σου ζωοποιούνται...» (Μ. Ορολ. 518). η) «Ὑψώσον κέρας εὐσεβῶν, καὶ κατὰβαλε βαρβάρων φρυάγματα, Θεογεννήτρια, ἀπολιόρκητον διασώζουσα, ταυτὴν τὴν ποιήμην σου...» (σελ. Μ. Ορολ. 576).

7. **Μοναδικὴ προστασία:** α) «Προστάτην σε τῆς ζωῆς ἐπίσταμαι καὶ φρουράν ἀσφαλεστάτην, Παρθένε, τῶν πειρασμῶν διαλύουσαν ὄχλον, καὶ ἐπηρείας δαιμόνων ἐλαύνουσαν· καὶ δέομαι διαπαντός. Ἐκ φθοράς τῶν παθῶν μου ρυσθῆναι με» (σελ.31). β) «Προστασία τῶν Χριστιανῶν ἀκαταίσχυντε... ἡ προστατεύουσα αεὶ, Θεοτόκε, τῶν τιμώντων σε» (σελ.32). γ) «Πάντων προστατεῦεις ἀγαθὴ τῶν καταφευγόντων ἐν πίστει τῇ κραταίᾳ σου χειρὶ, ἄλλην γὰρ οὐκ ἔχομεν ἀμαρτολοί πρὸς Θεόν...»

Αὐτὰ καὶ πλήθος ἄλλων τροπαρίων καὶ ὕμνων ἀπὸ τὰ βιβλία τῆς λατρείας, τοῦ Μεγάλου Ωρολογίου, τοῦ Ευχολογίου μικροῦ καὶ μεγάλου, τοῦ Θεοτοκίου, καθὼς καὶ τῶσων ἄλλων Θεοτοκίων, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὰ δώδεκα Μηνολόγια, στὴν Παρακλητικὴ, στο Τριώδιο καὶ στο Πεντηκοστάριο φανερῶνουν «τῶν παθῶν τοὺς τὸν τάραχο», ὅτι ἡ προσκύνηση εἶναι ἀπόλυτα λατρευτικὴ, δὲν εἶναι μόνο τιμητικὴ. Εἶναι ὕμνοι, ποὺ παρουσιάζουν τὴν Παναγία με τὶς θείες ιδιότητες τῆς πανταχοῦ παρουσίας, τῆς παντοδυναμίας, τῆς καρδιογνωσίας καὶ τῆς πανσοφίας. Ἐχουν λοιπὸν ὅλοι αὐτοὶ οἱ ὕμνοι σχέση με τὸ Ευαγγέλιο καὶ τὸ πολίτευμα τῆς ἀρχέγονης Ἐκκλησίας· Ἀσφαλῶς, ὄχι! Βεβαίως, ὑπάρχουν καὶ ὁρισμένοι ὕμνοι ποὺ ἀναφέρονται στὴν τιμητικὴ προσκύνηση τῆς Μητρός τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ συγκρίνοντας τοὺς μεν με τοὺς δε, παρατηροῦμε ὅτι ὁ ἕνας ἀναιρεῖ τὸν ἄλλο. Ὑπάρχει λοιπὸν καὶ ἐδῶ πλήρης θαλασσοποίηση.

Είναι εκπληκτικός σε ασέβεια και θράσος ο ύμνος: «Ότι ουκ ἔχομεν παρρησίαν, δια τα πολλά ημῶν αμαρτήματα, συ τον εκ σου γεννηθέντα δυσώπησον, Θεοτόκε Παρθένε» (Μ. Ωρολ. σελ.114).

Το Ευαγγέλιο όμως λέει, άλλα των άλλων και παρέχει πλήρη παρρησία: *«προσερχόμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὐρώμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν... Ἐχοντες παρρησίαν εἰς τὴν εἴσοδον τῶν Ἁγίων ἐν τῷ αἵματι τοῦ Ἰησοῦ... καὶ ἱερέα μέγαν ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ Θεοῦ, προσερχόμεθα μετὰ ἀληθινῆς καρδίας ἐν πληροφορίᾳ πίστεως... ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιθήσει διὰ πίστεως αὐτοῦ – Ἀς προσερχόμαστε λοιπὸν με παρρησία στο θρόνο της χάριτος, για να λάβουμε ἔλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό... ἔχουμε παρρησία για την είσοδο στα Ἅγια των Ἀγίων με το αἷμα του Ἰησοῦ... και ἱερέα μέγα στον οἶκο του Θεοῦ, ας προσερχόμαστε με αληθινή καρδιά, με πλήρη βεβαιότητα πίστεως... Μέσω Αυτοῦ ἔχουμε την παρρησία και την προσαγωγή στον Θεό με πεποίθηση διαμέσου της πίστεως Αυτοῦ»* (Εβρ.4:16 10:19, 21-2, Εφεσ.3:12).

Ποιος, λοιπόν, αγαπητέ Γέροντα, λέει την αλήθεια; Το Ευαγγέλιο ή οι ιερείς που συντάξαν αυτόν τον ασεβέστατο και βλάσφημο ύμνο; Ασφαλώς, δεν αμφιβάλλετε ούτε στο ελάχιστο, ότι η αλήθεια βρίσκεται στο Ευαγγέλιο. Ο λαός όμως, ποιον θα πιστέψει; Αν πιστέψει το Ευαγγέλιο πρέπει να παραμερίσει τους ιερείς και αν πιστέψει στους ιερείς, πρέπει να παραμερίσει το Ευαγγέλιο. Το πρώτο κάνουν όσοι μελετούν. Αυτό έπραξε και ο γράφων. Παραμέρισε τη θέση του και τους συναδέλφους του. Είναι σε θέση όμως ο λαός να κάνει σωστή διάκριση, αφού εσείς, οι λεγόμενοι “διάδοχοι” των Αποστόλων του δώσατε εσφαλμένη πο-

ρεία; Μέχρι τότε όμως θα αδικείτε τη νοημοσύνη του λαού;

Γνώμες των Πατέρων

Η φύση του θέματος μάς ωθεί να εξηγήσουμε, με βάση τα ιστορικά κείμενα, αν η αρχέγονη Εκκλησία προσκυνούσε την Μητέρα του Κυρίου, και αν την είχε ως μεσίτρια, ως καταφύγιο και προστάτιδα. Για το λόγο αυτό θα αναφέρω χωριστά για κάθε αιώνα τους επισημότερους εκκλησιαστικούς Πατέρες και συγγραφείς, μέχρι την 5^η εκατονταετηρίδα. Έτσι θα δούμε, ιστορικά, ότι από τους Μεγάλους αυτούς εκκλησιαστικούς άνδρες, άλλοι δεν αναφέρουν τίποτε για την Μητέρα του Κυρίου, άλλοι χρονογραφικά μόνο μιλούν γι’ Αυτήν, και άλλοι ρητά απαγορεύουν την προσκύνηση σε Αυτήν, όταν κατά το τέλος του 4^{ου} περίπου αιώνα άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους τα πρώτα σημεία της προσκύνησης.

Πρώτος αιώνας: 1) Πολύκαρπος επίσκοπος Σμύρνης, μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη. 2) Κλήμης ο Ρώμης. 3) Ο Ποιμήν του Ερμά. 4) Η Επιστολή Βαρνάβα.

Όλοι αυτοί δεν αναφέρουν ούτε την ελάχιστη μαρτυρία ή πληροφορία περί της Μητρός του Κυρίου, ότι είναι μεσίτρια πλησίον του Θεού, ή ότι ανήκει προσκύνηση σ’ Αυτήν. Πώς να χαρακτηρίσουμε τη σιωπή τους; Ως ασέβεια προς Εκείνη που γέννησε τον Σωτήρα του κόσμου, για τον Οποίο αγωνίζονταν μέχρι θυσίας; Οπωσδήποτε, όχι! Αλλά η θεολόγος φωνή τους εμπνευσμένη από το Θείο Πνεύμα, και η θεοκίνητη πέννα τους κατευθυνόμενη από Θεού, λαλούσε και έγραφε, ερμήνευε και δίδασκε, όσα ο Θεός αποκάλυψε *«λαλήσας τοῖς πατέράσιν ἐν τοῖς προφήταις – μίλησε στους πατέρες μέσω των προφητῶν»*, και όσα *«ἐπ’ ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νύφῃ – στις ἐσχάτες τούτες ἡμέρες μίλησε σ’ ἐμὰς μέσω του Υιού»* (Εβρ. 1:1-2).

Δεύτερος αιώνας: 1) Μελίτων επίσκοπος Σάρδεων. 2) Θεόφιλος ο Αντιοχείας. 3) Πολυκράτης επίσκοπος Εφέσου. 4) Ειρηναίος επίσκοπος Λουγδούνου. 5) Ιουστίνος ο φιλόσοφος και μάρτυς. 6) Ιγνάτιος ο Αντιοχείας. 7) Τερτυλλιανός, και 7) Κλήμης της Αλεξανδρείας.

Τίποτε περί μεσιτείας ή επικλήσεως ή προσκύνησης της Μητρός του Κυρίου δεν αναφέρουν. Μόνο ο Ιουστίνος και ο Ειρηναίος παραλληλίζουν την Μαρία προς την Εύα. Ο Κλήμης της Αλεξανδρείας λέει μόνο, ότι ασπώρως συνέλαβε (Στρωμ.7:16). «Περί προσκυνήσεως όμως Αυτής ή επικλήσεως των πρεσβειών της, ουδέ σκιά υπαινιγμού». Ο Τερτυλλιανός μάλιστα κατακρίνει την Μαρία για το γεγονός το αναφερόμενο στην περικοπή Ματθαίος 12:46 («Ἐτι δὲ αὐτοῦ λαλοῦντος τοῖς ὄχλοις ἰδοὺ ἡ μήτηρ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ εἰστήκεισαν ἔξω, ζητοῦντες λαλῆσαι αὐτῷ – Καὶ ἐνῶ αὐτὸς ἀκόμη μιλοῦσε στα πλήθη, ἰδοὺ, ἡ μητέρα καὶ οἱ ἀδελφοὶ Τον εἶχαν σταθεῖ ἔξω, ζητώντας να μιλήσουν σ' Αὐτόν»), και αποδίδει σ' αυτήν απιστία. Όπως βλέπουμε λοιπόν, και από τους Πατέρες και συγγραφείς του 2^{ου} αιώνα, δεν υπάρχει ούτε η ελάχιστη πληροφορία περί προσκυνήσεως, μεσιτείας ή επικλήσεως της Μητρός του Κυρίου. Πώς θα θεωρήσουμε και αυτή τη **σιωπή** των Πατέρων και συγγραφέων του 2^{ου} αιώνα; Ως αδιαφορία; Ασφαλώς, όχι! Αλλά ως σαφή ένδειξη της θέσης την οποία είχε η Μητέρα του Κυρίου στην Εκκλησία.

Τρίτος αιώνας: 1) Ωριγένης. 2) Κυπριανός. 3) Ευσέβιος ο Παμφίλου – πολυγραφότατος και πατέρας της Εκκλησιαστικής Ιστορίας.

Κανείς από αυτούς δεν αναφέρει περί προσκυνήσεως, μεσιτείας ή επικλήσεως της Αγίας Μητρός του Κυρίου. Ο Ωριγένης, πατέρας της επιστημονικής θεολογίας, ιστορικά μόνο αναφέρει περί του ονόματος της Παρθένου, απο-

δίδοντας όμως σ' Αυτή την κατηγορία, ότι κατά την παράδοση του Υιού της σκανδαλίστηκε.

Τέταρτος αιώνας: 1) Αθανάσιος ο Μέγας. 2) Κύριλλος ο Ιεροσολύμων. 3) Επιφάνειος. 4) Βασίλειος ο Μέγας. 5) Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός. 6) Εφραίμ ο Σύρος. 7) Γρηγόριος ο Νύσσης, και 8) Αμβρόσιος.

Από αυτούς, ο Αθανάσιος μόνο μιλά περί της αειπαρθενίας της Μαρίας. Ο Κύριλλος αναφέρει ότι ο Ιησούς γεννήθηκε από Παρθένο, την οποία αποκαλεί Θεοτόκο, αγνή και αγία. Τίποτε περισσότερο, τίποτε περί μεσιτείας ή προσκυνήσεως της Μαρίας.

Ο Επιφάνειος όμως γράφει πολλά. Αλλά όχι περί της προσκυνήσεως ή της μεσιτείας της Μαρίας. Γράφει πολλά για να αντιμετωπίσει τις αιρέσεις που δημιουργήθηκαν στις ημέρες των Κολυριδιανών και των Μαριολατρών. Δηλαδή, γράφει για να καταπολεμήσει αυτά που σήμερα πρεσβεύει και λατρεύει η Ορθόδοξη Εκκλησία. Φυσικό έρχεται πάλι το ερώτημα: Πότε η Εκκλησία υπήρξε Ορθόδοξη; Τότε που καταπολεμούσε αυτά που σήμερα διατηρεί, ή σήμερα που λατρεύει αυτά που τότε πολεμούσε; Οφείλουν να μας απαντήσουν οι θεολόγοι και θεολογούντες, οι ιερείς και πρωθιερείς, οι αρχιερείς και ιεράρχες.

Ο Επιφάνειος λοιπόν αγωνίστηκε για να μην αναπτυχθούν οι αιρέσεις, της προσκυνήσεως και της μεσιτείας της Μαρίας, όπως τις χαρακτήριζε τότε η αγία κοινωνία των πιστών, η Εκκλησία, ή μάλλον αρμόζει καλύτερα να σημειώσω, αυτοί που θεμελίωσαν την Ορθοδοξία, έζησαν την Ορθοδοξία και πέθαναν θυσιαζόμενοι υπέρ της Ορθοδοξίας. Με όλα γράφει λοιπόν ο Επιφάνειος, φανερώνουν σαφέστατα πώς σκεφτόταν η Εκκλησία μέχρι τον 4^ο αιώνα, και πώς πρόσεχε να μην εισχωρήσουν ξένα στοιχεία στο πολίτευμά της και στους κόλπους της. Αυστηρά

απαγόρευε και με θείο σεβασμό απέκλειε την επίκληση της μεσιτείας και προσκύνηση προς την Μαρία, γιατί αντιστρατεύονταν το Μεσιτικό Υπόργωμα του Θείου Λυτρωτή.

Στο έργο του “Κατά των Αιρέσεων” (τόμος 2^{ος}, σελ.1054, 1056-1057, 1064), ο Επιφάνειος γράφει:

«Άλλους γαρ πάλιν αφραίνοντας (ανοηταίνοντας) εις την υπέρ της αυτής αγίας Παρθένου υπόθεσιν, αντί Θεού ταύτην παρεισάγειν εσπουδακότας και σπουδάζοντας, και εν εμβροντίσει τινί και φρενοβλαβεία φερομένους... όπερ το πολύ εστιν ασεβές και αθέμιτον, ηλλοιωμένον από του κηρύγματος του Αγίου Πνεύματος· ώστε είναι διαβολικόν ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία. Πληροῦται γαρ και επί τούτοις το, “Αποστήσονται τινές της υγιούς διδασκαλίας προσέχοντες μύθοις και διδασκαλίας δαιμονίων”. Έσονται γαρ, φησι, νεκροίς λατρεύοντες, ως και εν τω Ισραήλ εσεβάσθησαν και η των αγίων κατά καιρόν εις Θεόν δόξα άλλοις γέγονε τοις μη ορώσι την αλήθειαν εις πλάνην... Πausάσθω τοίνην η πλάνη των πεπλανημένων. Ούτε γαρ Θεός η Μαρία, ούτε απ’ ουρανού έχουσα το σώμα, αλλ’ εκ συλήψεως ανδρός και γυναικός, κατ’ επαγγελίαν δε, όπερ ο Ισαάκ, οικονομηθείσα. Και μηδείς εις το όνομα ταύτης προσφερέτω. Εαυτού γαρ την ψυχήν απόλλυσι... Ναι μην άγιον ην το σώμα της Μαρίας, ου μηνν Θεός· και δη παρθένος ην η Παρθένος και τετιμημένη, **αλλ’ ουκ εις προσκύνησιν ημίν δοθείσα**, αλλά προσκυνούσα τον εξ αυτής σαρκή γεγεννημένον, απ’ ουρανών δε εκ κόλπων Πατρός παραγόμενον. Και δια τούτο το Ευαγγέλιον επισφαλίζεται ημάς, λέγον αυτού του Κυρίου φήσαντος ότι, “Τι εμοί και σοι, γύναι; Ούπω ήκει η ώρα μου”, ίνα από του Γύναι, τι εμοί και σοι, μη τινες νομίσωσι περισσότερον είναι την αγίαν Παρθένον, γυναίκα ταύτην κέκληκεν, ως προφητεύων των μελλόντων έσεσθαι επί γης σχισμάτων τε και

αιρέσεων χάριν· ίνα μη τινες υπερβολή θαυμάσαντες την αγίαν εις τούτο υποπέσωσι της αιρέσεως το ληρολόγημα. Χλεύης γαρ εστι το παν και γραιών ο μύθος, ως ειπείν, της αιρέσεως το διήγημα... Ει γαρ αγγέλους προσκυνείσθαι ου θέλει ο Θεός, ποσώ μάλλον την από Άννης γεγεννημένην, την εκ του Ιωακείμ τη Άννη δεδωρημένην».

«Πόθεν τοίνην πάλιν ημίν κυκλοδράμων, πόθεν ανακαινίζεται τα σκόλια βουλεύματα; **Εν τιμή έστω Μαρία, ο δε Πατήρ και Υιός και Άγιον Πνεύμα προσκυνείσθω· την Μαρίαν μηδείς προσκυνήτω**».

«Ούτως, ο πλάστης και εξουσιαστής του πράγματος, Εαυτόν από παρθένου, όπερ από γης, ανεπλάσατο, Θεός απ’ ουρανών ελθών, σάρκα ενδυσάμενος ο Λόγος εξ αγίας Παρθένου· ου μην δε προσκυνουμένης της Παρθένου· ουδέ ίνα Θεόν ταύτην απεργάσθαι· ουκ ίνα εις όνομα αυτής προσενέγκωμεν... Εξαλειφέσθω τα κακώς γραφέντα εν καρδιά των ηπατημένων, αμαυρούσθω εξ οφθαλμών το εγκίσσημα του ξύλου· επιστρέψη πάλιν το πλάσμα προς τον Δεσπότην εντραπέσθω Εὐα μετά του Αδάμ Θεόν τιμάν· μόνον· μη αγέσθω τη του όφεως φωνή, αλλ’ εμμεινέτω τη του Θεού προστάξει, ου μη φάγης από του ξύλου. Και ην το ξύλον ου πλάνη, αλλά δια του ξύλου γέγονεν η παρακοή της πλάνης· μη φαγέτω τις από της πλάνης της δια Μαρίαν την αγίαν· και γαρ ει ωραίον το ξύλο, αλλ’ ουκ εις βρώσιν **και ει καλλίστη η Μαρία και αγία και τετιμημένη, αλλ’ ουκ εις το προσκυνείσθαι...** Ίνα δε μη παρεκτείνωμαι τω λόγω, αρέσει τα ειρημένα ημίν. Η Μαρία εν τιμή, ο Κύριος προσκυνείσθω».

Η διδασκαλία αυτή του Επιφάνειου, ο οποίος υπήρξε ένας από τους μεγαλύτερους φωστήρες της αρχέγονης Εκκλησίας, αποδεικνύει, χωρίς περιστροφές και κλωθογυρίσματα, ότι όχι μόνο καταδίκασε η Εκκλησία την προσκύνηση της Μαρίας, αλλά τη θεωρούσε και

ως «**διαβολικό ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία**».

Το ίδιο επιβεβαιώνει και ο θεολόγος κ. Χ. Μ. Ενισλείδης στο βιβλίο του “Η Παναγία”, σελ.41, στο οποίο γράφει τα εξής: «...ο άγιος Επιφάνειος, επίσκοπος Κύπρου, περί το έτος 350... πολεμών την Μαρριολατρεία, έγραφε: “Έν τιμή έστω η Μαρία. Ο Πατήρ και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα προσκυνείσθω. Την Μαρία μηδείς προσκυνείσθω”» (“Αιρέσεις”, ΟΘ’ 7).

Αλλά ενώ ο κ. Ενισλείδης γράφει ότι «ο σεβασμός (προς την Παναγία) παρεξηγήθη», ενώ καταδικάζει τους Παπικούς για το δόγμα της Μαρριολατρείας, παραθέτοντας ως Αποστολική παράδοση τη διδασκαλία την «απαγορεύουσαν την λατρευτική προσκύνηση, ή τη λατρεία της Θεοτόκου σύμφωνα με την ορθόδοξη γνώμη του αγίου Επιφάνειου “την Μαρία μηδείς προσκυνείσθω”, ενώ δέχεται ότι θεωρητικά μεν η Ορθοδοξία δεν δέχτηκε τη θεοποίηση της Παναγίας, “ή πράξη όμως αυτή, η εκδηλουμένη στη Λατρεία άφησε τα φτερά της αχαλίνωτα στην υπερβολή και στη φαντασία». Ενώ επιβεβαιώνει, ότι «αχαλίνωτη είναι η ποίηση στο πεδίο της Θεομήτορος, αχαλίνωτη στη φαντασία, αχαλίνωτη στις καλλιπείς εκφράσεις», εντούτοις καταλήγει στο εξής τραγελαφικό συμπέρασμα: «Και το αίσθημα προς την Μητέρα του Χριστού, ο λαός μας το ανήγαγε μέχρι λατρείας και θεοποίησεως και πολύ δικαίως» (σελ.60). «Την Παναγία επικαλείται και στη χαρά του και στη λύπη του ο Ορθόδοξος λαός» (σελ.57).

Ομολογουμένως, είναι να απορεί κάθε σκεπτόμενος άνθρωπος για μια τέτοια λογική, η οποία παρατηρείται στα βιβλία των θεολόγων και των Καλογήρων. Στο σημείο αυτό ο κ. Ενισλείδης δεν συμφωνεί με τον εαυτό του ή μάλλον παρουσιάζει διαφορετική τη λειτουργία στα δύο ημισφαίρια του εγκεφάλου του. Από το ένα πιστεύει τα μεν και από το άλλο τα δε.

Στο περιοδικό “Τρεις Ιεράρχες”, (σελ. 59, Αύγουστος 1957), γράφει πάλι ο ίδιος για το μήνα Αύγουστο, ότι «είναι αφιερωμένος στη λατρεία της Υπεραγίας Θεοτόκου». Και ενώ στο βιβλίο “Η Παναγία”, δεν δέχεται θεολογικά σαν αληθινή την ιστορία της μετάστασης της Παναγίας στους ουρανούς, στο ως άνω περιοδικό επικροτεί τη Μετάσταση και λέει: «Την 15^η Αυγούστου εορτάζεται η Κοίμηση και η στους ουρανούς Μετάσταση (της Θεοτόκου)... Το έθνος δε είναι γνωστό, ότι ευθύς εξαρχής του εκχριστιανισμού έταξε την Θεοτόκο, την και Μητέρα του Φωτός, ως προστατίδα του και πολιούχο υπέρμαχο και κραταιά... Τοιουτοτρόπως, ευθύς εξαρχής η λατρεία της Θεοτόκου προσέλαβε μορφή εθνική και πατριωτική, η δε Παναγία απέβη το ίνδαλμα και η ενσάρκωση της Ελληνικής Πατρίδος».

Χαίρε βάθος αμέτρητο!

Με αυτά τα ανιστόρητα, τα ανόητα, αντι-Βιβλικά και αιρετικά διδάγματα μορφώνουν δυστυχώς το λαό οι θεολόγοι και οι Καλόγεροι. Και να, τον ίδιο ακριβώς μήνα Αύγουστο 1967 τι αντι-Χριστιανικές όντως θεωρίες έγραψε αρθρογράφος αθηναϊκής Εφημερίδας: «Η Θεοτόκος στην Ορθοδοξία είναι ισότιμος με τη λατρεία την αποδιδόμενη στον Υιό της Ιησού και στο Άγιο Πνεύμα... χωρίς αυτήν η ισορροπία στον κόσμο δεν θα ήταν πλήρης. Και δια τούτο από τα πρώτα Χριστιανικά έτη, οι Έλληνες ανύψωσαν την Παναγία παρά το πλευρό του Πατρός και του Υιού και έδωσαν σε αυτήν τη θέση των άλλων προηγούμενων θεαινών της ειδωλολατρίας» (βλέπε και περιοδικό “ΖΩΗ”, 22/8/1957).

Ότι απέδωσαν στην Θεοτόκο τη θέση των ειδωλολατρικών θεαινών, είναι αληθινό. Γι’ αυτό και την ονόμασαν “βασίλισσα των ουρανών”. Ότι όμως οι Έλληνες λάτρευσαν την Παναγία από τα πρώτα Χριστιανικά χρόνια, όπως γράφει ο κ. Ενισλείδης, αυτό δεν είναι αληθινό, γιατί η λατρεία αυτή άρχισε

από τον 5^ο μ.Χ. αιώνα. Αλλά αθέμιτη την ευθύνη για τις ανακρίβειες αυτές, φέρουν οι Καλόγεροι και οι θεολόγοι, γιατί αυτοί παραμόρφωσαν τις γνώσεις του λαού.

Βασίλειος ο Μέγας: Ούτε σκιά υπαινιγμού περί μεσιτείας ή επικλήσεως προς την Μαριάμ υπάρχει στα συγγράμματά του. Ασέβησε μήπως και αυτός προς την Αγία Παρθένα; Όχι! Αλλά στην εποχή τους (4^{ος} αιώνας) η Εκκλησία με κανένα λόγο δεν χρησιμοποιούσε την Μητέρα του Κυρίου ως πρέσβειρα και μεσίτρια στη Χριστιανική λατρεία. Απεναντίας, ο Βασίλειος την χαρακτήρισε ως δειλή και είπε, ότι σκανδαλίστηκε κατά τη σταύρωση του Υιού της. Σημειώνει περί αυτής, αναφερόμενος στην Οικονομία της Χάριτος, για την ενσάρκωση του Υιού της, αλλά δεν αναφέρει ότι μπορεί να είναι μεσίτρια ή καταφύγιο των Χριστιανών (Τόμος Γ', επιστολή 260).

Εάν όμως θελήσει κάποιος να επικαλεστεί τη Λειτουργία του Βασιλείου, στην οποία υπάρχουν προσφωνήσεις και επικλήσεις προς την Παναγία, ας λάβει υπόψη του, ότι αυτές είναι προσθήκες μεταγενέστερες από άνομα χέρια. Είναι γνωστό άλλωστε στους θεολογικούς κύκλους, ότι «Η λειτουργία, η φέρουσα το όνομα του Βασιλείου, δεν είναι του μεγάλου εκείνου ανδρός». Οι αιώνιοι πλαστογράφοι, οι Καλόγηροι, αλλά και θεολόγοι (;) πρόσθεσαν αυτές τις προσφωνήσεις και επικλήσεις, γιατί δεν ικανοποιούνταν με εκείνες προς τον Αυτρωτή Ιησού και δεν τους άρεσε η παρρησία, την οποία παραχωρεί στους ανθρώπους το Ευαγγέλιο.

Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός: Αυτός υπήρξε πολυγραφότατος σε έμμετρο και πεζό λόγο. Αλλά σε κανένα απολύτως μέρος των συγγραμμάτων του δεν αναφέρει περί προσκυνήσεως ή μεσιτείας της Παρθένου. Μόνο ιστορικά αναφέρει αυτήν. Οι πλαστογράφοι όμως δεν έμειναν αργοί στη σιωπή αυτή

του Γρηγορίου. Συνέταξαν έργο δραματικό υπό το όνομα “Ο πάσχων Χριστός”, και το οποίο απέδωσαν στην πέννα του Γρηγορίου. Στο σύγγραμμα αυτό περιέλαβαν και προσευχή προς την Παρθένο, για να υποστηρίξουν ότι ο Γρηγόριος χρησιμοποιούσε τη μεσιτεία της Μητρός του Κυρίου και να πουν ότι η Εκκλησία στην εποχή του (329-390) είχε ως μεσίτρια την Παναγία. Το σύγγραμμα όμως αυτό η φιλολογική έρευνα απέδειξε ότι είναι νόθο.

Επίσης, οι πλαστογράφοι συνέταξαν και ένα λόγο πανηγυρικό προς τον άγιο Κυπριανό, στον οποίο αναφέρονται επικλήσεις προς την Παρθένο. Οι ιστορικές ανακρίβειες όμως και οι δαιμονιώδεις δεισιδαιμονίες που υπάρχουν, δεν έχουν καμία σχέση με το πνεύμα του πολυμαθούς Γρηγορίου και επομένως αποκλείεται να είναι αυτός που τον έγραψε.

Εφραίμ ο Σύρος: Στα συγγράμματά του δεν υπάρχει λέξη που να χαρακτηρίζει την Παρθένο ως μεσίτρια. Καταχωρώ όμως στην ιδιαίτερη αυτή θέση το όνομά του, για να αναφερθώ και πάλι στο σατανικό έργο των πλαστογράφων. Στα γνήσια συγγράμματά του δεν αναφέρει τίποτε περί μεσιτείας ή προσκύνησης προς την Παναγία. Αλλά οι πλαστογράφοι έθεσαν βέβηλο χέρι και στην εκκλησιαστική δράση του ανθρώπου αυτού. Παρουσίασαν ψευδή συγγράμματα με το όνομά του.

Ευτυχώς για την αλήθεια και δυστυχώς για τους πλαστογράφους, τα έργα αυτά αποδείχτηκαν πλαστά και νοθευμένα. Άλαλα, λοιπόν, τα χείλη των πλαστογράφων.

Πέμπτος αιώνας: Ιωάννης ο Χρυσόστομος: Αναμφισβήτητες είναι οι νοθείες και οι πλαστογραφίες που υπάρχουν στα συγγράμματα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου από τους Καλόγερους και τους Θεολόγους, προκειμένου να στηρίξουν όσα ήθελαν να επιβάλουν στο λαό. Κανείς λόγος όμως δεν

υπάρχει στα συγγράμματά του περί προσκυνήσεως ή μεσιτείας της Παρθένου. Απεναντίας εμφανίζεται με τα συγγράμματά του ότι αντιτίθεται σε κάθε μεσολαβητική προσπάθεια άλλου μέσου, προκειμένου ο άνθρωπος να δεηθεί προς τον Θεό.

Είναι πολύ διαφωτιστική για το θέμα αυτό περί μεσιτείας, η ερμηνεία την οποία έχει γράψει στον 4^ο Ψαλμό, στον οποίο μεταξύ πολλών άλλων λέει τα εξής: «Ούτε γαρ χρεία των προσαγόντων θυρωρών, οικονόμων, επιτρόπων, φυλάκων ή φίλων, αλλά όταν αυτός δι' εαυτού προσέλθει, τότε μάλιστα ακούσεται σου, όταν μηδενός δεηθείς. Ουχ' ούτως ουν Αυτόν δυσωπούμεν δι' ετέρων αξιούντες, ως δι' ημών αυτών. Επειδή γαρ της ημετέρας ερά φιλίας, και πάντα ποιεί, ώστε ημάς αυτώ θαρρεῖν, όταν ἴδῃ δι' εαυτών τούτο ποιούντες, τότε μάλιστα επινεύσει».

Επίσης ευκρινέστατα διατυπώνει τη σκέψη του ο Χρυσόστομος αντιτιθέμενος σε κάθε μεσολάβηση άλλων μεταξύ Θεού και ανθρώπων, στην Ομιλία του περί της Χαναναίας γυναίκας. Να, τα λόγια του σε ένα μόνο σημείο:

«Ὅρα γυναικός φιλοσοφίαν· ου πα-
ρακαλεῖ Ἰάκωβον, ου δέεται Ἰωάννου,
οὐδέ προσέρχεται Πέτρω, οὐδέ διάτεμε
τον χορόν – των μαθητών. Ουκ ἔχω
μεσίτου χρείαν, ἀλλά λαβοῦσα την με-
τανοίαν συνήγορον αὐτῇ πηγῇ προσέρ-
χεται. Δια τούτο κατέβη, δια τούτο
σάρκα ἀνέλαβεν, ἵνα καγὼ Αὐτῷ διαλε-
χθῶ».

Παρατηρώντας λοιπόν όλα αυτά, βλέπουμε ότι ούτε κατά των 5^ο αιώνα στον οποίο έζησε ο Χρυσόστομος (345-407) η Εκκλησία δεν χρησιμοποιούσε τη μεσιτεία της Παρθένου, πολύ περισσότερο δεν την προσκυνούσε, αλλά ούτε βεβαίως και τους αγίους. Γιατί πώς ήταν δυνατόν να έγραφε ο Χρυσόστομος «ουκ ἔχω μεσίτου χρεία, κλπ», εάν η Εκκλησία της εποχής του πίστευε στη μεσιτεία και προσκύνηση της Μη-

τρος του Κυρίου; (βλέπε και “Πλανών Έλεγχος”, σελ.113-135).

Οι ιστορικές λοιπόν αυτές πληροφορίες αποτελούν την θεολόγο φωνή της Εκκλησίας μέχρι και τον 5^ο αιώνα, και εκείνων οι οποίοι στάθηκαν στις επάλξεις της θρησκείας του Υιού του Θεού, και ύψωσαν τη φωνή τους και κίνησαν την πέννα τους σε όλα όσα ο Θεός αποκάλυψε και για όσα η Εκκλησία στις μέρες τους πρέσβευε. Οι πληροφορίες εκείνων που έγραφαν κατά της μεσιτείας και προσκύνησης της Παρθένου, και των άλλων η σιωπή δια της οποίας έχομε αρνητική απόδειξη επί των θεμάτων αυτών, βρίσκονται μέσα στα πλαίσια όχι μόνο του γραπτού Λόγου της Αγίας Γραφής, αλλά και της Ιεράς Παράδοσης. Γιατί, πώς ήταν δυνατόν να γράψουν όσα έγραφαν κατά της μεσιτείας και προσκύνησης, ή να σιωπήσουν στην Εκκλησιαστική τους δραστηριότητα για ένα τόσο σοβαρό θέμα, όπως διαμορφώθηκε σήμερα, εάν δια της Ιεράς Παράδοσης υποστηρίζονταν η δοξασία των επικλήσεων, μεσιτείας και προσκύνησης της Μαρίας; Τα ιστορικά αυτά σημεία μάς πληροφορούν πώς η Εκκλησία πολитеυόταν μέχρι την 5^η εκατονταετηρίδα ως προς το θέμα της απευθείας επικοινωνίας του ανθρώπου μετά του Θεού, χωρίς μεσίτες, και πώς επίσης χρησιμοποιούσε το όνομα της Μητρος του Κυρίου, και ποια θέση είχε στη Χριστιανική λατρεία. Την προσκυνούσε την εποχή εκείνη; Όχι! Την είχε ως μεσίτρια; Ποτέ! Πότε λοιπόν η προσκύνηση και η μεσιτεία της Παρθένου βρήκε έδαφος καλλιέργειας στην Εκκλησία; Όταν το στείρο και εχθρικό προς τη Χριστιανική διδασκαλία Καλογερίκο πνεύμα εισχώρησε στη Χριστιανική λατρεία. Συνεπώς εκείνοι που υποστηρίζουν την προσκύνηση και μεσιτεία της Παρθένου, είναι εκτός πραγματικότητας, εκτός του Λόγου του Θεού και έξω από τα τείχη της Ιεράς Παράδοσης. Δεν υπηρετούν την αλήθεια. Δεν πιστεύουν τους Πατέρες, τους

οποιους αναφέραμε. Δεν καλλιεργούντο αρχικό και γνήσιο πολίτευμα της Εκκλησίας. Δεν σέβονται το Λόγο του Θεού. Δεν μελετούν την Αγία Γραφή. Είναι αμαθέστεροι των αμαθών. Και επομένως δεν έχουν και δικαίωμα να καυχώνται στην Πατερική θεολογία, την οποία δεν πιστεύουν και δεν σέβονται. Είναι, όπως φαίνεται, από άλλο πλανήτη.

Εάν έχω άδικο, ας προσκομίσουν τις αντιρρήσεις τους, εγώ δε είμαι πρόθυμος να αναιρέσω όσα έχω γράψει, όταν και εφόσον θα μου αποδείξουν ότι πλανώμαι σε όσα αληθή σημειώνω και με όλη την ειλικρίνεια ακράδαντα πιστεύω. Θα πρέπει δε να γνωρίζουν οι αντιφρονούντες ότι, για να είμαι ανεμπόδιστος από τη δεσποτική σιδηρά Εξουσία να γράφω αυτά που πιστεύω, αποσχηματίστηκα από Ορθόδοξος κληρικός, ελεύθερα και αβίαστα.

Έπειτα από τις αποδείξεις που σημείωσα, φάνηκε κατά τρόπο αναντίρρητο, ότι «η προσκύνηση της Μητρός του Κυρίου είναι ασυμβίβαστη αφενός μεν προς το Ευαγγέλιο, αφετέρου δε προς την ιστορία της Χριστιανικής Εκκλησίας, από των ημερών της ιδρύσεώς της μέχρι του 5^{ου} αιώνα, και αποτελεί προσβολή προς το πρόσωπο του Ιησού», καθότι σ' Αυτόν ανήκει η λατρευτική και τιμητική προσκύνηση, γιατί δι' Αυτού και μόνο έχουμε δικαίωμα να προσερχόμαστε προς τον Πατέρα (*«οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ – κανεὶς δεν ἔρχεται στον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Εμένα»* Ιν. 14:6). Αυτός μάς προσκαλεί απευθείας πλησίον Του (*«Δεῦτε πρὸς με – Ελάτε σ' Εμένα»* Μτ.11:28), γιατί Αυτός μόνο είναι *«μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων – μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων»* (Α' Τιμ.2:5).

Ενώ για τη Μητέρα του Κυρίου, στεντόρεια η θεολόγος φωνή των αρχαίων χρόνων φώναζε: **«Τὴν Μαρία μὴδεὶς προσκυνεῖτω»**, διότι η προσκύνηση προς αυτήν είναι **«διαβολικό**

ενέργημα και πνεύματος ακαθάρτου διδασκαλία».

Ας αφήσουμε όμως να μιλήσει στο τόσο σοβαρό θέμα και ο πολυμαθέστατος ιερέας Κων. Χιονής (*“Τα 39 Αγγλικά νά Ἀρθρα καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ὀρθοδοξία”*, σελ.88-89). Ας τον ακούσουμε: *«Μήπως θ' αρνηθούμε, ότι η εκ της εναντίον του Χριστοτοκικού δόγματος πολεμικής αναφυσίσα υπερτίμηση της Θεανθρωποτόκου ως Θεοτόκου κατήντησε εις είδος Παναγιολατρείας υποτιμώσης τον Χριστό ως ένα παδίον της; Δυστυχώς πλείστοι του κοινού κόσμου παρ' ημῖν ειθίσθησαν με ανεπαισθήτως κεκτημένη Παναγιολατρεία να απευθύνονται προς την Παναγία ου μόνο συχνότερα αν μη αποκλειστικά, αλλά και ως ανωτέρα καθ' ο Μητέρα του Παιδίου Ιησού μεσίτρια προς τον Θεό, στενοχωρούμενοι μάλιστα ν' ακούσουν, ότι ο Χριστός είναι ασυγκρίτως ανώτατος μόνος Ἅγιος, μόνος Κύριος και μόνος Μεσίτης και δι' αυτήν ακόμα την εκ συνουσίας ανδρογύνου τεχθείσα Μητέρα Του. Και ταῦτα ου μόνον διότι υμνογραφικῶς και εικονογραφικῶς (πρβλ. ἰδία Πλατυτέρα) δημιουργήθει ατμόσφαιρα τοιαύτη εν τη Ορθοδόξῳ Εκκλησίᾳ τη τῶσον εμφατικῶς ψαλλούσῃ το: “Υπεραγία Θεοτόκε, σώσον ἡμᾶς”, αλλά και διότι ουκ ολίγοι ιεροκήρυκες τουλάχιστον εν Ἑλλάδι τιτλοδοτούμενοι και ως Απόστολοι και Κατηχηταὶ ανερυθριάστως παραλληλίζουν τα: Να λατρεύσουμε τον Χριστό, να λατρεύσουμε την Παναγία, να λατρεύσουμε το Σταυρό, και περαιτέρω: Να ακολουθούμε το δρόμο της ζωῆς τον οποίο ἱδρυσε ο Χριστός, τον δρόμο τον οποίο ἱδρυσε η Παναγία... Ἀλλά και στη Ρωσία ο περίφημος θεολογοφιλόσοφος Σολοβιῶφ μονονουχί [*σχεδόν*] εις σύζυγον του Θεοῦ και Θεά παποπρεπῶς ανακήρυξε την Παναγία!!!»*

Η Μαρτολατρεία στην πράξη

Πώς θα δικαιολογήσουμε λοιπόν τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελ-

λάδος κ. Ιερώνυμο Κοτσώνη, ο οποίος πήγε την επομένη της ενθρονίσεώς του στην Τήνο, για να **προσκυνήσει** την Παναγία; Τιμητική ήταν η προσκύνηση; Όχι! Ήταν απόλυτα λατρευτική. Γιατί ο κ. Ιερώνυμος, «ασπάσθηκε με κατάνυξη την εικόνα της Θεομήτορος, προ της οποίας προσευχήθηκε γονυκλινής». Για να προσευχηθεί δε γονυκλινής στην Παναγία, ασφαλώς νόμιζε ότι η Παναγία άκουγε την προσευχή του και παρακολουθούσε τα λόγια του. Από αυτό αποδεικνύεται, ότι η προσκύνησή του ήταν λατρευτική, όχι τιμητική. Συνεπώς, ο Αρχιεπίσκοπος έμπρακτα αναγνώρισε την Μαριολατρεία, την οποία αρκετά στους αιώνες καταπολέμησαν οι Πατέρες της Εκκλησίας. Αλλά εκτός αυτού, ο Αρχιεπίσκοπος έγινε παραβάτης και στον όρο περί προσκύνησεως των εικόνων, ο οποίος ορίζει μόνο «ασπασμό και τιμητική προσκύνηση απονέμειν, ου μη την κατά πίστιν ημών αληθινήν λατρείαν, ή πρέπει μόνη τη θεία φύσει...»

Και ερωτώ τον Αρχιεπίσκοπο: Πιστεύετε, αγαπητέ αδελφέ, ότι η Παναγία άκουγε και παρακολουθούσε την προσευχή σας; Εάν Βιβλικά και θεολογικά ερευνήσετε την ερώτηση, ασφαλώς θα απαντήσετε, ΟΧΙ, αλλά μόνο στον εαυτό σας. Εξωτερική απάντηση δεν μπορείτε να δώσετε, γιατί θα πρέπει εντωμεταξύ να ετοιμάσετε και τις βαλίτσες σας και να υποβληθείτε στη θυσία στην οποία υποβλήθηκε και ο γράφων. Θα απαντήσετε αρνητικά στην ερώτηση (στον εαυτό σας), γιατί η Παναγία ως μη πανταχού παρούσα και στερούμενη των άλλων ιδιοτήτων δεν λαμβάνει γνώση των προσευχών σας. Όταν λοιπόν πήρατε την απόφαση να προσευχηθείτε στην Παναγία, δεν λάβατε υπόψη σας και την απόφαση της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου περί τιμητικής μόνο προσκύνησεως; Εσείς είστε ανώτερος του Όρου αυτού και της Συνόδου, η οποία τον θέσπισε; Αλλά έχετε αποστολή να διαφυλάξετε τους Όρους

και τους Κανόνες, όχι για να σταθείτε υπεράνω αυτών ή να παραβιάσετε το κύριος τους. Φυλάξτε, λοιπόν, έστω, τους Κανόνες, αλλά καθώς πρέπει. Γιατί δεν είναι γνώρισμα της μορφώσεώς σας, ούτε και του ζήλου σας η πράξη σας αυτή. Δεν είναι γνώρισμα σοφού άνδρα και μάλιστα υπεύθυνου Εκκλησίας «*ήν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – την οποία απέκτησε με το δικό Του αίμα*» (Πραξ.20:28), να πράττει ό,τι καταδικάζει η συνείδησή του. Θα ήθελα, λοιπόν την απάντησή σας: Είναι ή δεν είναι Μαριολατρεία η λατρευτική προσκύνησή σας προς την Παναγία; Πώς θα δικαιολογήσετε το άλλοθι; Λάβετε υπόψη σας ότι βρισκόμαστε ενώπιον του πανταχού παρόντος Θεού, ενώπιον του Οποίου δεν μπορούμε να κρυφτούμε.

Κατάπληξη, συνεπώς, προκαλούν και οι εορτές της Μαριάμ που συστήθηκαν μέσα στους αιώνες με τις οποίες καλλιεργήθηκε κατά τρόπο ασυμβίβαστο προς τη Χριστιανική πίστη, η λατρεία και η προσκύνηση σ' Αυτήν, καθώς και τα κατά καιρούς ανύπαρκτα θαύματα τα οποία κατάλληλα εκμεταλλεύονται οι ιερείς ως κάπηλοι της θρησκείας. Ο δε αμαθής λαός με την άγνοια που τον χαρακτηρίζει, εξαρτά τα πάντα από τη "Χάρη της Παναγίας", από τη δύναμή της και τη μεσιτεία της. Και να, πώς διατυπώνει τα αισθήματα αυτά του αμαθούς λαού η Εφημερίδα "Απογευματινή", 14/8/1957: «...η επαφή του λαού με την Παναγία, είναι μία από τις βαθύτερες λειτουργίες του θρησκευτικού συναισθήματος».

Εάν έτσι έχει η θέση της Παναγίας έναντι του Θεού και ανθρώπων, ο Ιησούς Χριστός εσφαλμένα προσκαλεί τους ανθρώπους προς τον Εαυτό Του: «*Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ' Εμένα ὅλοι ὅσοι κουράζεστε καὶ εἰστε φορτωμένοι, κι ἐγὼ θὰ σας ἀναπαύσω*» (Μτ.11:28). Πού θα τοποθετήσουμε αυτή την ουράνια πρόσκληση;

Πού θα τοποθετήσουμε τη δήλωση του Κυρίου: «οὐδείς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ; – κανείς δεν ἔρχεται στον Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Εμένα;» (Ιν.14:6). Πού θα τοποθετήσουμε τη δήλωση του έχοντος δικαίωμα να αυθεντεύει, Ιησού: «ὅ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω... ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω... ὅ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δὴ ὑμῖν... ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν; – ὁ,τι ζητήσετε στο ὄνομά Μου αυτό θα το κάνω... ἐάν κάτι ζητήσετε στο ὄνομά Μου, Εγὼ θα το κάνω... ὁ,τι ζητήσετε ἀπὸ τὸν Πατέρα στο ὄνομά Μου να σας το δώσει... ὅσα αν ζητήσετε ἀπὸ τὸν Πατέρα στο ὄνομά Μου, θα σας τα δώσει;» (Ιν.14:13-14, 15:16, 16:23). Πού βρίσκεται ἐδὼ τὸ ὄνομα τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου; Γιατί δεν εἶπε καὶ «στο ὄνομα τῆς Μητρὸς Μου;» Θα ε-παναλάβω: Το Ευαγγέλιο ἔχει ΦΩΣ, ἀλλὰ χρειάζονται μάτια γιὰ νὰ το δουν.

Θα μας πουν ὁμως οἱ Καλόγηροι καὶ οἱ θεολόγοι: «Ἡ Παναγία, κατὰ τὴν Ὁρθόδοξη ἀντίληψη, τοποθετεῖται ὡς μεσίτρια μεταξὺ Θεοῦ – Χριστοῦ καὶ πιστῶν ἀνθρώπων, μεσίτρια τῶν πιστῶν κοντὰ στὸν Υἱὸ καὶ Θεό τῆς, Χριστό, ὡς μητέρα πρὸς υἱό, ὁχι ὑπὸ τὴν ἐννοια τοῦ Μεσίτη Χριστοῦ». Το “δόγμα” ὁμως αὐτὸ εἶναι τελείως ἀσυμβί-βαστο πρὸς τὶς θείες ιδιότητες τῆς πανταχοῦ παρουσίας, τῆς πανσοφίας κλπ., καὶ πρὸς τὶς ὡς ἄνω δηλώσεις τοῦ Κυρίου. Ἐπίσης εἶναι τελείως ἀσυμβί-βαστο αὐτὸ τὸ “δόγμα” πρὸς τὰ λόγια τοῦ Κυρίου: «Τί ἐμοὶ καὶ σοί, γύναι; – Τὶ σχέση ἔχουμε Εγὼ κι ἐσύ γυναίκα;» (Ιν. 2:4), τὰ ὁποία ἀπεύθυνε πρὸς τὴ Μητέρα Του, ὅταν στὸ γάμο τῆς Κανά θέλη-σε ὡς μητέρα πρὸς υἱό νὰ μεσιτεύσει γιὰ τὴν προμήθεια τοῦ οἴνου. Καὶ εἶδα-με, πὼς οἱ Πατέρες ἐρμήνευσαν τὴ με-σιτεία τῆς αὐτῆς ὡς **κενοδοξία**. Κατὰ συνέπεια, ἡ ὡς ἄνω διδασκαλία τῶν Καλογήρων καὶ τῶν θεολόγων δεν εἶναι Ὁρθόδοξη.

Οι εορτές τῆς Παναγίας

Καὶ γιὰ τὸ σοβαρότατο αὐτὸ θέμα, δεν θα μιλήσω ἐγὼ. Θα μιλήσουν τρεῖς διακεκριμένοι ιστορικοὶ καὶ Πανεπι-στημιακοὶ δάσκαλοι, θεολόγοι. Ἀς τοὺς ἀκούσουμε: «Τὴν πρώτη μνεὶα εορτῆς τῆς Παρθένου βρίσκουμε τὸ 430 ἀπὸ τὸν Πρόκλο τῆς Κωνσταντινουπόλεως» (“Εκκλησιαστικὴ ἱστορία”, Φ. Βαφείδου, τομ.1^{ος}, σελ.314).

«Οἱ ἀρχαιότερες θεομητορικὲς εορ-τὲς εἶναι οἱ ἐπόμενες: Ἡ Ὑπαπαντὴ ἀ-παντὰ στὴν Ἱερουσαλήμ τέλη τῆς 4^{ης} ἐκατονταετηρίδας... Μέσα τῆς 5^{ης} ἐκα-τονταετηρίδας ὁ αυτοκράτορας Μαρ-κιανός (450-457) πρώτος ἐκτίσε ναὸ τῆς Θεοτόκου στὴ Γεθσημανή... τρία ἔτη μετὰ τοῦ θάνατο τοῦ Μαρκιανού, ἀπαντὰ εορτὴ τῆς Θεοτόκου τὴν 15^η Αὐγούστου (460). Ἐτσι βρισκόμαστε ἐπὶ τὰ ἶχνη νέας εορτῆς τῆς Θεοτόκου, δηλαδή, τῆς Κοιμήσεως αὐτῆς. Ἐχουμε εἶδηση ὅτι ὁ αυτοκράτορας Μαυρίκιος (582-602) ὀρισε ἐπισημῶς τὴν 15^η Αὐ-γούστου ὡς ἡμέρα εορτῆς τῆς κοιμή-σεως τῆς Θεοτόκου... Τὴν 6^η ἐκατοντα-ετηρίδα ἀπαντὰ ἡ εορτὴ τοῦ Ευαγγελι-σμοῦ στὴν Ἀνατολή, ἰδρυθεῖσα πιθανῶς στὴ Μικρὰ Ἀσία... Τὴν 7^η ἐκατονταετη-ρίδα ἡ εορτὴ τῆς Γεννήσεως τῆς Θεο-τόκου... Ἡ εορτὴ τῶν Εἰσοδίων εἰσή-χθη, ὡς φαίνεται, μετὰ τὴν 9^η ἐκατο-νταετηρίδα... Τὰ “εἰσόδια” τῆς Θεοτό-κου ὡς γεγονός ἀπαντὰ στα ἀπόκρυφα Ευαγγέλια (Πρωτοευαγγέλιο, κεφ.7, Ευ-αγγέλιο τῆς Γεννήσεως τῆς Μαρίας, κεφ.6). Ἡ πληροφορία αὐτὴ δεν στηρίζεται ἐπὶ ἱστορικῆς βάσεως, γιὰτὶ ἀπαγορευόταν στὶς γυναῖκες ἡ εἰσόδος εἰς τὰ Ἁγία τῶν Ἀγίων τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ναοῦ» (“Εκκλησια-στικὴ ἱστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.290, 423-424).

Κατὰ δε τὴν ἐποχὴ τοῦ 860-1453, γράφει ὁ καθηγητὴς Α. Κυριακὸς στὴν “Εκκλησιαστικὴ ἱστορία” τοῦ, τόμος 2^{ος}, σελ.207), τὰ ἐξῆς: «Οἱ εορτὲς πολ-λαπλασιάστηκαν... Παλαιοὶ ἅγιοι ἀνα-καλύπτονταν, ἀπὸ μέρα σε μέρα δε νέοι δια τοῦ Πάπα δημιουργοῦνταν... Μο-

ναστήρι στη Γαλλία (Centula) αξίωνε, ότι κατείχε... εκ του γάλατος της παρθένου Μαρίας... Από όλους τους αγίους υψώθηκε περισσότερο η τιμή της αγίας Μητρός του Κυρίου ως της βασιλίσσης των ουρανών, στην οποία αφιέρωσαν τα Σάββατα... Κατά τους μέσους αιώνες αναφάνηκαν και οι εορτές της γεννήσεως και της αναλήψεως ή κοιμήσεως της Μητρός του Κυρίου, οι οποίες κατά τους ίδιους χρόνους εισήχθησαν και στην Ανατολική Εκκλησία».

Με αφορμή τις ιστορικές αυτές πληροφορίες, εύκολα γεννάται το ερώτημα: Εφόσον οι εορτές αυτές άρχισαν από τις αρχές περίπου του 5^{ου} αιώνα ή έστω προς το τέλος του 4^{ου}, έχουν Αποστολική την προέλευση; Όχι! Έχουν οικοδομηθεί «ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν; – πάνω στο θεμέλιο των αποστόλων και των προφητῶν;» (Εφεσ.2:20). Όχι! Είναι «δόγματα τὰ κεκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλήμ; – δόγματα τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ἱερουσαλήμ;» (Πραξ.16:4). Όχι! Συνεπώς, είναι ξένα προς το Ευαγγέλιο, δεδομένου άλλωστε ότι ορισμένες εορτές καθιερώθηκαν από τους αυτοκράτορες του Βυζαντίου. Ο Ιουστινιανός καθιέρωσε την εορτή της Υπαπαντής (541), ο Μαυρίκιος την εορτή της Κοιμήσεως της Θεοτόκου (586-602). Οι αυτοκράτορες αυτοί οικοδόμησαν και ναούς της Θεοτόκου. Ο μεν Μαυρίκιος «πρώτος έκτισε ναό της Θεοτόκου στη Γεθσημανή», ο δε Ιουστινιανός: «Πολλὰς Εκκλησίας Ιουστινιανὸς βασιλεὺς τῇ Θεοτόκῳ εδείματο πανταχόθι τῆς Ρωμαίων ἀρχῆς» (“Χριστιανική Αρχαιολογία”, Καλογερά, σελ.228). Βλέπουμε λοιπόν για μια ακόμη φορά, την επίδραση των Βυζαντινών αυτοκρατόρων στις εκκλησιαστικές υποθέσεις. Οι αυτοκράτορες αποφάσιζαν και οι καλογερο – αρχιερείς κατόπιν, δογματίζαν τις αποφάσεις τους. Και το αποτέλεσμα; Το σημερινό θλιβερό κατάντη-

μα. Το αποκαλώ “θλιβερό”, γιατί, καθώς αναμινγνύονται οι αλήθειες με τις καλογερο – κακοδοξίες, οι Χριστιανοί δεν γνωρίζουν να διακρίνουν το αληθινό από το πλανεμένο.

Παραβιάζοντας τον θεϊκό Νόμο οι “ειδικοί ιερείς” και παραγνωρίζοντας τη σημασία του, δεν είναι ικανοί να διακρίνουν την αντι-Βιβλική θέση της εορτής των “Εισοδίων της Θεοτόκου” (21 Νοεμβρίου), από την αλήθεια του Μωσαϊκού Νόμου που απαγορεύει γενικά σε όλους της είσοδο στα Άγια των Αγίων («καὶ πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου – και κανείς άνθρωπος δεν θα είναι στη σκηνή του μαρτυρίου» Λευι.16:17, «Ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἱερατεύειν αὐτὸν ἐν τῇ τάξει τῆς ἐφημερίας αὐτοῦ ἔναντι τοῦ Θεοῦ, κατὰ τὸ ἔθος τῆς ἱερατείας ἔλαχε τοῦ θυμιᾶσαι εἰσελθὼν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Κυρίου· καὶ πᾶν τὸ πλῆθος ἦν τοῦ λαοῦ προσευχόμενον ἔξω τῇ ὥρᾳ τοῦ θυμιάματος – Συνέβηκε τότε, ἐνῶ αὐτὸς ἱεράτευε μπροστά στον Θεό κατὰ τη χρονική σειρά της ιερατικής τάξης του, ὅτι του ἔλαχε με κλήρο να θυμιάσει σύμφωνα με τη συνήθεια του ιερατείου, αφοῦ εἰσέλθει στο ναό του Κυρίου. Και ὅλο το πλῆθος του λαοῦ προσευχόταν ἔξω την ὥρα του θυμιάματος» Ακ.1:8-10, «Τούτων δὲ οὕτω κατεσκευασμένων εἰς μὲν τὴν πρώτην σκηνὴν διὰ παντὸς εἰσίσαιν οἱ ἱερεῖς τὰς λατρείας ἐπιτελοῦντες, εἰς δὲ τὴν δευτέραν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ μόνος ὁ ἀρχιερεὺς, οὐ χωρὶς αἵματος, ὁ προσφέρει ὑπὲρ ἑαυτοῦ καὶ τῶν τοῦ λαοῦ ἄγνωμμάτων – Αυτὰ λοιπόν είναι ἔτσι κατασκευασμένα και αφενὸς στο πρώτο μέρος της Σκηνῆς μπαίνουν διαπαντός οι ιερεῖς ἐπιτελώντας τις λατρεῖες, αφετέρου στο δεύτερο μέρος μπαίνει μια φορά το ἔτος μόνος του ὁ ἀρχιερεὺς, ὄχι χωρὶς αἷμα, το οποίο προσφέρει ὑπὲρ του εαυτοῦ του και ὑπὲρ των ἀπὸ ἀγνοία ἀμαρτιῶν του λαοῦ» Εβρ.9:6-7). Η απαγόρευση αυτή, και το απαραβίαστο του Νόμου της Παλαιάς Διαθήκης είναι γνωστά σε

όλους τους θεολόγους και σε όλους όσους ασχολούνται με θέματα αυτής της φύσεως. Όλοι αυτοί ξέρουν, ότι «πουθενά στην Ισραηλιτική ιστορία μαρτυρείται η είσοδος γυναίκας εις τα Άγια των Αγίων». Αλλά αυτό μόνο στη θεωρία. Στην πράξη δέχονται την εορτή αυτή, την εορτάζουν, πρακτικά την πιστεύουν και ευχαρίστως ψάλλουν τα αντι-Βιβλικά τροπάριά της: «Ο Δαβίδ προανεφώνει σοι... Άχραντε, προορών την αφιέρωσιν, της εισόδου σου εν τω Ναώ...» «Ήν πάλοι προκατήγγειλε των Προφητών ο σύλλογος... σήμερον γαρ εισάγεται εις τα Άγια των Αγίων, ανατραφήναι Κυρίω». «Των Αγίων εις Άγια, η Αγία και άμωμος εν Αγίω Πνεύματι εισοικίζεται, και δι' Αγγέλου εκτρέφεται...» «Αγγελοι την Είσοδον της Πανάγνου, ορώντες εξεπλήττοντο, πώς η Παρθένος εισήλθεν, εις τα Άγια των Αγίων». «Αγγελοι, σκιρτήσατε συν Αγίοις, Παρθένοι συγχορεύσατε· η γαρ Θεόπαις εισήλθεν εις τα Άγια των Αγίων».

Όπως φαίνεται από τους ύμνους αυτούς, αναφέρονται ψευδέστατα “οι ποιητές” και σε προφητικές προρρήσεις. Σε κανένα μέρος όμως της Βίβλου δεν υψάρχει τέτοια προφητεία. Αντι-Βιβλική είναι η εορτή, ψευδέστατη και η πληροφορία των ύμνων περί προφητικής ρήσεως της εισόδου της Θεοτόκου στα Άγια των Αγίων. Προκαλώ οποιονδήποτε να μου αποδείξει ότι δεν λέω αλήθεια.

Όλα τα θλιβερά αυτά γεγονότα αύξησαν και την καπηλεία των ιερέων, οι οποίοι σύστησαν λαμπρές, επιβλητικές και θαυματουργικές εορτές και εικόνες της Παναγίας, όπως είναι η Ζωοδόχος Πηγή, η Μυρτιδιώτισσα, η Φανερωμένη, η Χρυσοχερούσα, η Γλυκοφιλούσα, η Γιάτρισσα, η Δεξιά, η Ελεούσα, η των Βλαχερνών, η Αχειροποίητος, η Αντιφωνήτρια, η Γοργοεπήκοος, η Βακρού και η μεγαλύτερη όλων, της Τήνου και πολλές άλλες.

Δεν μου επιτρέπει ο χώρος για να επεκταθώ και να εξιστορήσω τους λόγους της καπηλείας που υποκίνησαν τη σύσταση αυτών των “θαυματουργών εορτών” με τις εικόνες της Παναγίας. Λίγα μόνο θα σημειώσω στο θέμα περί προσκυνήσεως των εικόνων, για τη θαυματουργική εορτή της Τήνου, η οποία οφείλει “τα θαύματά της” στην εικόνα δήτην του Ευαγγελιστή Λουκά, “θαύματα” για τα οποία, έχω αντίληψη δική μου, του ψεύδους και της πλάνης.

Με αφορμή τα ως άνω ονόματα και εορτές προς την «κεχαριτωμένη» του Θεού, την έθεσαν υπεράνω και από τα θεϊκά προσόντα και τις ιδιότητες του Αιωνίου Θεού, δυνάμει των οποίων κυβερνά τον κόσμο, και την ονόμασαν “Τιμωτέρα των Χερουβείμ και ενδοξωτέρα αν συγκρίτως των Σεραφείμ” (*«Καί ἐγένετο τοῦ ἐνιαυτοῦ, οὐ ἀπέθανεν Ὁζίας ὁ βασιλεὺς, εἶδον τὸν Κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπληρέμενον, καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ. καὶ Σεραφίμ εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ, ἐξ πτέρυγες τῶ ἐνὶ καὶ ἐξ πτέρυγες τῶ ἐνί, καὶ ταῖς μὲν δυσὶ κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον, ταῖς δὲ δυσὶ κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο. καὶ ἐέκραγεν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον· ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος σαβαώθ, πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ – Καὶ συνέβηκε, τὸ ἔτος πού πέθανε ὁ βασιλιάς Ὁζίας, ὅτι εἶδα τὸν Κύριο καθισμένον πάνω σὲ θρόνο ὑψηλό καὶ υπερυψωμένο, καὶ ὁ οἶκος ἦταν γεμάτος με τὴ δόξα Αὐτοῦ. Καὶ Σεραφεῖμ στέκονταν γύρω ἀπὸ Αὐτόν, ἐξ φτερούγες εἶχε τὸ καθένα, καὶ με τὶς δύο κάλυπτε τὸ πρόσωπο, καὶ με τὶς ἄλλες δύο κάλυπτε τὰ πόδια καὶ με τὶς δύο πετούσε. Καὶ ἐκραζαν τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο, καὶ ἔλεγον: Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος ὁ Κύριος Σαβαώθ, πλήρης εἶναι ὅλη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς δόξης Αὐτοῦ»* Ησ.6:1-3, *«καὶ ἐν μέσῳ τοῦ θρόνου καὶ κύκλῳ τοῦ θρόνου τέσσαρα ζῶα γέμοντα ὀφθαλμῶν ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν· καὶ τὸ ζῶον τὸ πρῶτον ὅμοιον λέοντι,*

καὶ τὸ δεύτερον ζῶον ὅμοιον μόσχῳ, καὶ τὸ τρίτον ζῶον ἔχον τὸ πρόσωπον ὡς ἀνθρώπου, καὶ τὸ τέταρτον ζῶον ὅμοιον ἀετῷ πετομένῳ. καὶ τὰ τέσσαρα ζῶα, ἐν καθ' ἐν αὐτῶν ἔχον ἀνὰ πτέρυγας ἑξ, κυκλόθεν καὶ ἔσωθεν γέμουσιν ὀφθαλμῶν, καὶ ἀνάπαισιν οὐκ ἔχουσιν ἡμέρας καὶ νυκτὸς λέγοντες· Ἅγιος ἅγιος ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, ὁ ἦν καὶ ὁ ὢν καὶ ὁ ἐρχόμενος – Καὶ στο μέσο του θρόνου καὶ κυκλικά στο θρόνο τέσσερα ζωντανὰ ὄντα γεμάτα οφθαλμούς ἀπὸ μπροστὰ καὶ ἀπὸ πίσω. Καὶ τὸ πρῶτο ζωντανὸ οὐκ εἶναι ὅμοιο με λέοντα καὶ τὸ δεύτερο ζωντανὸ οὐκ ὅμοιο με μοσχάρι καὶ τὸ τρίτο ζωντανὸ οὐκ ἔχει τὸ πρόσωπο σαν ἄνθρωπος καὶ τὸ τέταρτο ζωντανὸ οὐκ εἶναι ὅμοιο με αετὸ που πετάει. Καὶ τὰ τέσσερα ζωντανὰ ὄντα, τὸ καθένα τους ξεχωριστά, ἔχουν ἀπὸ ἑξι φτερούγες, ἐνὸς κυκλικά καὶ ἀπὸ μέσα εἶναι γεμάτα οφθαλμούς. Καὶ ἀνάπαυση δὲν ἔχουν ἡμέρα καὶ νύχτα λέγοντας: Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος ὁ Θεὸς ὁ Παντοκράτορας, ὁ ἦν καὶ ὁ Εἶναι καὶ ὁ Ἐρχόμενος!» Αποκ.4:6-8). Κατὰ τὴ μαρτυρία ὁμως τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, «κατὰ τὸν 4^ο αἰῶνα, δὲν υπῆρχε ἰδιαίτερα προτίμηση τῆς Παρθένου Μαρίας υπὲρ τοὺς ἄλλους ἀγίους» («Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία», Δ. Λάτα, σελ.314). Οἱ ἀκροβατισμοὶ αὐτοί, πάντως, μὲν υπενθυμίζουν τὸν Ἰαννὴ καὶ τὸν Βαριησοῦ («συνεκάλεσε δὲ Φαραὼ τοὺς σοφιστὰς Αἰγύπτου καὶ τοὺς φαρμακοὺς, καὶ ἐποίησαν καὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως – Καὶ συγκάλεσε ὁ Φαραὼ τοὺς σοφοὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ τοὺς μάγους, καὶ ἔκαναν καὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν Αἰγυπτίων τὰ μάγια τοὺς κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο» Εξ.7:11, «ὃν τρόπον δὲ Ἰαννῆς καὶ Ἰαμβρῆς ἀντέστησαν Μωϋσεῖ, οὕτω καὶ οὗτοι ἀνθίστανται τῇ ἀληθείᾳ, ἄνθρωποι κατεφθαρμένοι τὸν νοῦν, ἀδόκιμοι περὶ τὴν πίστιν – Καὶ με ὅποιο τρόπο ὁ Ἰαννῆς καὶ ὁ Ἰαμβρῆς ἀντιστάθηκαν στὸν Μωυσή, ἔτσι καὶ αὐτοὶ ἀ-

ντιστέκονται στὴν ἀλήθεια, ἄνθρωποι διεφθαρμένοι στο νοῦν, ἀδόκιμοι ὡς πρὸς τὴν πίστη» Β' Τιμ.3:8, δες Πραξ.8:9-11, 13:6), τῶν ὁποίων ἡ δραστηριότητα κληρονόμησε τὴ μερίδα τῆς αποπομπῆς ἔξω ἀπὸ τὰ τείχη τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Αποτέλεσμα τῆς ὅλης αὐτῆς κατάστασης ἦταν καὶ ἡ επικράτηση τῆς ἀχαλίνωτης ἀντι-Βιβλικῆς καὶ ἀντ-Ορθόδοξης διδασκαλίας, τὴν ὁποία σήμερα υποστηρίζουν καὶ στεντόρεια βροντοφωνοῦν ηγετικά στελεχὲς τῆς Ορθόδοξου Ἐκκλησίας. Αξιώθηκα... νὰ παρατηρήσω στὴν ὑπ' ἀριθ. πρῶτ. 460/20.1.68 **“Ἐγκύκλιο”** τοῦ Μητροπολίτη Πειραιῶς κ. Χρυσοστόμου Ταβλαδωράκη, νὰ ἀναφέρεται μὴ τέτοιας φύσεως ἀντ-Ορθόδοξη, ἀντι-Βιβλικὴ καὶ ἀχαλίνωτη διδασκαλία, ἡ ὁποία εἶναι ξένη πρὸς τὸ Ευαγγέλιο καὶ παράξενη στα ἐκκλησιαστικά χρονικά. Γράφει λοιπὸν ὁ ὡς ἄνω Μητροπολίτης, μεταξύ ἄλλων, καὶ τὰ ἐξῆς τραγελαφικά:

«...ἔχομεν ἀνάγκη, μέχρι τοῦ θανάτου μας, νὰ διακρατοῦμεθα καὶ νὰ χειραγωγούμεθα ἀπὸ τὸ Πανάχραντο Χερί τῆς Μητρός, τοῦ σήμερον Γεννηθέντος Θεοῦ, ἡ Ὅποία ὑπ' Αὐτοῦ τοῦ Ἰδίου ἐδόθη εἰς ἕναν ἑκαστον ἐξ ἡμῶν... Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκη... νὰ ομολογήσω... τὴν ἀσύλληπτη δύναμη τῆς Παναγίου Μητρός τοῦ Κυρίου, ἡ ὁποία εἶναι δεδομένη ἀπὸ Θεοῦ, δια νὰ ἀποτελεῖ τὴν Σκέπην τοῦ κόσμου, τὴν Πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν καὶ τὸ μοναδικὸ πρόσωπο τὸ ὁποῖο δημιουργεῖ καὶ ἐμπνέει τοὺς ἀληθεῖς λάτρεις καὶ προσκυνητὲς τοῦ Υἱοῦ τῆς... Ἐχὼ λάβει προσωπικὴ πείρα τῆς υπερδυνάμεως τῆν ὁποία ἡ Κεχαριτωμένη Παρθένος διαθέτει καὶ τὴν ὁποία, ὡς ἀπὸ ζωοδόχου πηγῆς, μεταγγίζει εἰς τοὺς ἀγωνιστὰς τῆς ζωῆς».

«Ὁ Γεννηθεὶς Θεὸς τόνισε τὴν ἐξῆς ἀλήθεια, λέγοντας: “οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι' ἐμοῦ”. Δὲν εἶναι καθόλου υπερβολή, εἰς ἡμεῖς εἰ-

πωμεν, ότι και ουδείς έρχεται προς τον Υιό, ει μη δια της Παρθένου Μητρός Αυτού... Ας γραφεί εις τα βάθη των καρδιών μας, η αλήθεια, ότι ο μη έχων την Μητέρα ουδέ τον Υιό έχει· και ουδείς έρχεται προς τον Υιό, εάν μη εκλύσει και χειραγωγήσει αυτόν η Μήτηρ του Θεού. Ο κόσμος... δεν σώζεται με μόνον τον Εμμανουήλ, αλλά ομού με την Γεννήσαν τον Εμμανουήλ. Είναι ζωτικοτάτη ανάγκη, να λέγομε καθ' ημέραν, απευθυνόμενοι προς την Μητέρα του Θεού: “Ότι ουκ έχομεν παρησίαν, δια τα πολλά ημών αμαρτήματα. Συ τον εκ Σου Γεννηθέντα, δυσώπησον, Θεοτόκε· πολλά γαρ ισχύει δέησις Μητρός προς ευμένειαν Δεσπότης».

Με τη διδασκαλία του αυτή ο Μητροπολίτης Πειραιώς παρουσιάζει νέο Ευαγγέλιο στο ποίμνιό του με “ετεροειδή σπέρματα”. Παραβλέπει τις σαφείς διακηρύξεις του Γνήσιου Ευαγγελίου: *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε*

κανέναν ἄλλο ἢ σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει ἄλλο ὄνομα κάτω ἀπὸ τον οὐρανό, που να ἔχει δοθεῖ μεταξύ των ἀνθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμεῖς να σωθούμε» (Πραξ.4:12).

Με αφορμή τις αντ-Ορθόδοξες αυτές διδασκαλίες έγραφα πρώτη και δεύτερη επιστολή (12/10/1969 και 6/6/1970) προς τον Μητροπολίτη ζητώντας εξηγήσεις για το περιεχόμενο της Εγκυκλίου του, προβάλλοντας ως συνηγόρους μου 26 αρχαίους εκκλησιαστικούς συγγραφείς, ἀπὸ τον 1^ο μέχρι τον 5^ο μ.Χ. αἰώνα. Επειδὴ αρνήθηκε να δώσει ἀπάντηση ἢ να διορθώσει το αντ-Ορθόδοξο σφάλμα του, κατήγγειλα την υπόθεση (25/9/1970) εις την Ιερά Σύνοδο. Θα περιμένω να δω: Θα υπερασπίσει δημόσια στο ποίμνιό της η Σύνοδος την ορθή διδασκαλία, θα σιωπήσει, θα υιοθετήσει τους ακροβατισμούς του “νέου” Χρυσοστόμου, ἢ “ἐν κρυπτῷ” θα ενεργήσει αφήνουσα το ποίμνιό της στην παραδρομή του δημιουργούντος νέο Ευαγγέλιο με “ετεροειδή σπέρματα”, Μητροπολίτη Πειραιώς;

Περὶ Προσκυνήσεως καὶ Μεσιτείας τῶν Ἁγίων καὶ Ἀγγέλων

Αγαπητέ ἀδελφέ,

Ἡ θέσις τῶν Ἀγίων καὶ τῆς Παναγίας στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, εἶναι πολὺ σχετικὴ, ὅσον ἀφορᾷ τὴν “μεσιτεία”, ἀν υποθέσουμε ὅτι ἐξασκοῦν, καὶ τὴν προσκύνηση πού τοὺς ἀπονέμουν οἱ Χριστιανοί. ΓΙΑ τὸ λόγο αὐτό, σὲ συνέχεια τοῦ θέματος περὶ Παναγίας θὰ ἐξετάσω λεπτομερῶς ὅσα ἀφοροῦν τὴν προσκύνηση καὶ τὴ μεσιτεία τῶν Ἀγίων. Ἀνέφερα ἤδη, ὡς εἰσαγωγή λίγες σελίδες πρὶν ἐκθέσω τὴν ιδιότητα τὸν Ἁγίων, τὸν προορισμὸ τοὺς, τὴ θέσις τοὺς καὶ τὴν παρεξηγημένη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους, στὴν Ἐκκλησία, τοποθέτησέ τοὺς. Στὴ συνέχεια αὐτὴ θὰ ἐξετάσω, λεπτομερῶς ἐπίσης, τὴ θέσις τῶν Ἀγίων στὴν ὁποία τοὺς τοποθέτησαν ἄνθρωποι ἀμαθεῖς στὰ Βιβλικά θέματα, μετὰ τὸν 5^ο περίπου αἰῶνα.

Πὼς χαρακτηρίζονταν οἱ Ἅγιοι στὴν ἀρχέγονη Ἐκκλησία

Οἱ Χριστιανοί τῆς ἀρχέγονης Ἐκκλησίας χαρακτηρίζαν ὡς σκεὺ ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ καὶ ἥρωες τῆς πίστεως αὐτοὺς πού μαρτύρησαν ὑπὲρ τοῦ Ὄνόματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Τοὺς ἥρωες αὐτοὺς, οἱ ὁποῖοι ὡς ἐκ τῆς πίστεως καὶ τοῦ μαρτυρίου τοὺς ἀνυψώθηκαν σὲ κάποια θεῖα μεγαλοπρέπεια, εἶχαν ὡς υποδείγματα καὶ πρότυπα παραδειγματισμοῦ. «Πρὸς τοὺς διακριθέντας οὕτω διὰ τὴν πίστην τοὺς καὶ υποστάντας δι’ αὐτὴν θυσία πιστοὺς, ἐπιδείκνυν οἱ λοιποὶ Χριστιανοί, εὐθύς μετὰ τὸ πάθος τῶν, ἰδίᾳ ὁμῶς μετὰ τὸ μαρτυρικὸ αὐτῶν θάνατο, ἰδιαίτερα ὅλως τιμῇ». «Ὁ σεβασμὸς τῶν Ἀγίων ἐδραιώνονταν ἐπὶ τῆς θεωρίας, ὅπως ἡ μνήμη τῶν διατηρεῖται ζωντανή, καὶ οὕτως, ἡ μὲν χάρις

τοῦ Θεοῦ ἡ ἐν τοῖς ἀνθρώποις ἐμφανιζόμενη δοξάζεται ἀδιαλείπτως, ὁ δὲ βίος τῶν Ἀγίων καθίσταται υπογραμμὸς τῶν Χριστιανῶν».

Ἡ τιμὴ αὐτὴ εἶναι σωστὴ καὶ ὁ σεβασμὸς ἀπαραίτητος. Ἡ Ἁγία Γραφὴ μᾶς λέει νὰ ἐνθυμούμεθα τοὺς ἡγουμένους – προεστώτες, «οἵτινες ἐλάλησαν ὑμῖν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ – οἱ ὁποῖοι κήρυξαν σ’ ἐσᾶς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ» (Εβρ.13:7), καὶ ταυτόχρονα μᾶς συνιστᾷ νὰ μὴ διαφεύγει ἀπὸ τὴ μνήμη μᾶς τὸ “νέφος τῶν μαρτύρων”, μιμούμενοι τὴν πίστην τοὺς. Δὲν μᾶς λέει ὁμῶς νὰ τοὺς ἔχουμε ὡς πρεσβευτὲς, μεσίτες καὶ ἀντιλήπτορες. Ἡ Βίβλος συνιστᾷ τὴν τιμὴ καὶ τὸ σεβασμὸ πρὸς τοὺς Ἁγίους προεστώτες καὶ μάρτυρες τῆς πίστεως, ἀλλὰ τοὺς υποδεικνύει ὡς υποδείγματα πρὸς μίμηση καὶ συγχρόνως μᾶς πληροφορεῖ ὅτι πρέπει νὰ ἀποβλέπουμε μόνον πρὸς τὸν Ἰησοῦ «εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν – στὸν ἀρχηγὸ καὶ τελειοποιητὴ τῆς πίστεως μᾶς» (Εβρ.12:2).

Με σεβασμὸ καὶ εὐλάβεια ἡ ἀρχέγονη Ἐκκλησία φύλασσε αὐτὴ ἀκριβῶς τὴ γραμμὴ. Τοὺς Ἁγίους τιμοῦσε καὶ σέβονταν, τὸν δὲ Ἰησοῦ λάτρευε καὶ πιστὰ σ’ Ἐκεῖνον μόνον ἀπέβλεπε. Αὐτὸ παρατηροῦμε μὲ ἀπόλυτη ἀκρίβεια στὴν ἐποχὴ τοῦ 2^{ου} αἰῶνα, κατὰ τὴν ὁποία μὲ μαρτυρικὸ θάνατο πέθανε ὁ Ἅγιος Πολύκαρπος, ὁ ἐπίσκοπος Σμύρνης, ὅπως σημείωσα καὶ πρὶν ἀπὸ λίγες σελίδες, καὶ λίγα ἀπὸ αὐτὰ ἐπαναλαμβάνω. Οἱ Χριστιανοί ζήτησαν τὸ σῶμα τοῦ μάρτυρα Πολύκαρπου γιὰ νὰ τὸ ἐνταφιάσουν μὲ τὸν πρέποντα σεβασμὸ. Ἀρνήθηκαν ὁμῶς οἱ κρατοῦντες νὰ τὸ παραδώσουν μὲ τὴν αἰτιολογίαν ὅτι θὰ ἀρχίσουν οἱ Χριστιανοί, θεοποιοῦντες τὸν Ἅγιο, νὰ λατρεύουν καὶ αὐτόν, πρὸς μεγάλη ζημιὰ τῆς δικῆς τοὺς θρησκείας.

Τότε, όπως μας πληροφορεί ο συγγραφέας του Μαρτυρίου του Πολύκαρπου, δόθηκε κατάλληλη αφορμή και οι Χριστιανοί διετύπωσαν «τις εν τη Εκκλησία επικρατούσας τότε περί ηρώων της Χριστιανικής πίστεως αντιλήψεις». Να, η Βιβλική τους διατύπωση: «...ούτε τον Χριστό ποτε καταλιπεῖν δυνησόμεθα τον υπέρ της του παντός κόσμου των σωζομένων σωτηρία παθόντα άμωμον υπέρ αμαρτωλών, ούτε έτερόν τινα σέβεσθαι· τούτον μεν γαρ, Υιόν όντα του Θεού, προσκυνούμεν, του δε μάρτυρας ως μαθητάς και μιμητάς του Κυρίου αγαπώμεν αξίως ένεκα ευνοίας ανυπέρβλητου τής εις τον ίδιον βασιλέα και διδάσκαλο».

Ο Ειρηνάιος επίσης σε άλλη περίπτωση διακήρυξε τα εξής: «Ουδέ δι' επικλήσεως αγγέλων ή επαοιδών ή δι' άλλων κακών ή παραδόξων μέσων ποιεί τι η Εκκλησία, αλλ' εν καθαρότητι και φανερώς απευθύνουσα προσευχάς εις Κύριον, τον τα πάντα ποιήσαντα και επικαλουμένη το όνομα του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού» ("Κατά αιρέσεων", τομ.2^{ος}, 32, 5).

Με το πέραςμα του χρόνου, ατυχώς έγιναν πολλοί εσφαλμένοι βηματισμοί στην τιμή και τον σεβασμό προς του Αγίους και τους μάρτυρες της πίστεως. «Από του 4^{ου} αιώνας η προς τους αγίους και τα λείψανα αυτών τιμή λαμβάνει ουσιώδη εξέλιξη». Οι Χριστιανοί δεν παρέμειναν στον τιμητικό σεβασμό προς τους Αγίους. Άρχισαν να τους προσκυνούν. Τότε ο αυτοκράτορας Ιουλιανός ο Παραβάτης «κατεφέρετο μετά δριμύτητος και κατά των μαρτύρων της πίστεως και των μετά της τιμής αυτών συνδεομένων συνηθειών», εμπαιζοντας παράλληλα την προσκύνηση των Αγίων και του Ιησού.

Η προσκύνηση όμως αυτή προς τους Αγίους αφενός μεν δεν είχε γενικευθεί αφετέρου δε δεν είχε τη σημερινή λατρευτική μορφή. Για το λόγο αυτό, ο Κύριλλος Αλεξανδρείας (5^{ος} αιώνας) αντικρούοντας τους ισχυρισμούς του

αυτοκράτορα διακήρυξε: «Ούτε Θεούς είναι φαμέν, ούτε προσκυνείν ειθίσμεθα λατρευτικώς δήλον ότι, αλλά σχετικώς και τιμητικώς», εννοείται σεβόμεθα και τιμούμε.

Πρέπει να σημειωθεί, ότι η κατάχρηση της προσκυνήσεως των Αγίων και των λειψάνων υπήρξε μία αφορμή που οδήγησαν τον αυτοκράτορα Ιουλιανό να αποκηρύξει το Χριστιανισμό.

Πιεζόμενος από την εσφαλμένη αυτή νέα γραμμή, ο Άγιος Επιφάνειος, όπως ανέφερα προηγουμένως, διетράνωσε την αλήθεια της προσκυνήσεως μόνο στον Θεό και με αγανάκτηση βροντοφώνησε την απαγόρευση της προσκυνήσεως των Αγίων, με τα εξής λόγια του:

«Πέραν του δέοντος ου χρη τιμάν τους αγίους αλλά τιμάν τον αυτών δεσπότην» ("Κατά αιρέσεων", τόμ. Α' 1055).

Σε παρόμοια ανάγκη, αγωνιζόμενος κατά του Αρείου, βρέθηκε και ο Μέγας Αθανάσιος, και ερμηνεύοντας το χωρίο της Αποκάλυψης («Και έπεσα έμπροσθεν των ποδών αυτού προσκυνήσαι αυτόν. και λέγει μοι· Όρα μή· σύνδουλός σου είμι και των αδελφών σου των έχόντων την μαρτυρίαν Ιησού· τῷ Θεῷ προσκύνησον – Και έπεσα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Και μου λέει: Κοίτα μην το κάνεις! Σύνδουλός σου είμαι και των αδελφών σου που έχουν τη μαρτυρία του Ιησού· τον Θεό προσκύνησε» 19:10), είπε τα εξής: «ο άγγελος απαγορεύει τον Ιωάννη που επιθυμεί να προσκυνήσει αυτόν... Άρα το να προσκυνείς ανήκει μόνο στον Θεό, τούτο δε και οι άγγελοι γνωρίζουν· οι οποίοι αν και υπερέχουν των άλλων κατά τη δόξα, είναι όμως όλοι κτίσματα, όχι προσκυνητέοι, αλλά προσκυνούντες τον των πάντων Κύριο» (Λόγος Β' κατά Αρείου, Α' 491).

Εφόσον απαγορευόταν στην αρχαία Εκκλησία η προσκύνηση των Αγίων, είναι φανερό ότι δεν τους είχαν ούτε ως μεσίτες. Ύστερα λοιπόν απ' αυτές τις αρχαίες και αδιάφυστες μαρτυρίες

που βρίσκονται μέσα στα πλαίσια της Βίβλου και της Ιεράς Αποστολικής Παράδοσης, πώς είναι δυνατόν να στηριχθεί η κατόπιν εξελιχθείσα προσκύνηση και μεσιτεία των Αγίων;

Οι πηγές που απαγορεύουν την προσκύνηση

Για την διακρίβωση του θέματος είναι αναγκαίο να δούμε πού στηρίχθηκαν αυτοί που απαγόρευσαν την προσκύνηση, αρχαίοι εκκλησιαστικοί συγγραφείς και πού αυτοί που τη σύστησαν. Ας δούμε πρώτα τις πηγές των αρχαίων. Ποιες ήταν; Ο Λόγος του Θεού. Απ' αυτόν πληροφορούμεθα πώς συμπεριφέρθηκαν οι Θεοδιδάκτοι και Θεόπνευστοι συγγραφείς της Βίβλου, όταν οι άνθρωποι θαμπωμένοι από το μεγαλείο της θεϊκής τους μορφής και της ουράνιας δράσης τους, έπεσαν να τους προσκυνήσουν.

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι τόσο στην Παλαιά Διαθήκη, όσο και στην Καινή, αναφέρεται σε πολλές περιπτώσεις η τιμητική προσκύνηση. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι η προσκύνηση αυτή βασίζεται επί του τρόπου των εθίμων των λαών της Ανατολής, Ιουδαίων και ειδωλολατρών, δια των οποίων εκδήλωναν αυτοί χαιρετισμό, σεβασμό, θαυμασμό, ευγνωμοσύνη και υποταγή στους ανώτερους τους, σε σεβαστά και υπερέχοντα πρόσωπα. Έλεφταν μέχρι το έδαφος και τους προσκυνούσαν (*«και ήλθον εις συναντήν αυτού και προσεκύνησαν αυτόν επί την γην – Και ήρθαν σε συνάντησή του και προσκύνησαν αυτόν πάνω στη γη»* Δ' Βασιλειών 2:15).

Την προσκύνηση αυτή έλαβε υπόψη της η θεολογία και δογματίσε την προσκύνηση προς τους αγίους. Πρόκειται όμως περί εθίμου χαιρετισμού – σεβασμού των λαών της Ανατολής, όχι περί προσκύνησης των Αγίων. Έτσι βλέπουμε τα παιδιά του Ιακώβ να προσκυνούν τον αδελφό τους Ιωσήφ, όταν πήγαν στην Αίγυπτο, για αγορά σίτου (*«προ-*

σεκύνησαν αυτόν επί πρόσωπον επί την γην... και κύψαντες προσεκύνησαν αυτόν... και προσεκύνησαν αυτόν επί πρόσωπον επί της γης – προσκύνησαν αυτόν με το πρόσωπο πάνω στη γη... και, αφού έσκυψαν, προσκύνησαν αυτόν... και προσκύνησαν αυτόν με το πρόσωπο πάνω στη γη» Γεν.42:6, 43:27, 48:12). Επίσης βλέπουμε τον Μωυσή να προσκυνεί τον πεθερό του Ιοθόρ, όταν αυτός πήγε να τον συναντήσει (*«έξηλθε δε Μωυσής εις συνάντησιν τῷ γαμβρῷ και προσεκύνησεν αυτόν – Και βγήκε ο Μωυσής σε συνάντησιν του πεθερού του και προσκύνησε αυτόν»* Εξ.18:7). Τα ίδια έθιμα παρατηρούμε και στα χωρία: Γεν.23:7-12, 27:28-29, 33:3-7, Ρουθ 2:10, Α' Βασιλειών 20:41, 24:9, 25:23, Πραξ.16:25-30.

Όλες αυτές οι Βιβλικές παραπομπές φανερώνουν, ότι η προσκύνηση που αναφέρουν, είναι τρόπος χαιρετισμού των λαών της Ανατολής στους Ιουδαίους και ειδωλολάτρες, τρόπος βαθύ χαιρετισμού, αποδίδοντας τιμή, σεβασμό και υποταγή. Γιατί, αν τα πρόσωπα που σημειώνονται στα χωρία αυτά πρόσφεραν προσκύνηση στην οποία θα υπήρχε το στοιχείο της θείας λατρείας, ασφαλώς θα ήταν παραβάτες του Νόμου και δεν θα απέφευγαν το λιθοβολισμό.

Η προσφερόμενη όμως σήμερα προσκύνηση προς του Αγίους, φέρει με ακρίβεια το στοιχείο της θείας λατρείας, γιατί το προσκυνούμενο πρόσωπο υποβάλλει συνήθως παράκληση και ζητείται βοήθεια από τον προσκυνούντα. Γι' αυτό και η αντι-Βιβλική επίκληση: «Άγιοι του Θεού πρεσβεύσατε υπέρ ημών, κλπ», και, «Ρώσιν δίδου και ίασιν, την κατά ψυχή και σώμα Νεκτάριε και πταισμάτων απολύτρωσιν, τοις ειλικρινώς σε μακαρίζουσι», κλπ.

Αυτό σημαίνει: Χαίρε... βάθος πλάνης και παραμόρφωση της “λογικής λατρείας”.

Αλλά, ας δούμε τις βάσεις των αρχαίων εκκλησιαστικών ανδρών, εξαιτί-

ας των οποίων αυστηρά απαγόρευσαν την προσκύνηση προς τους αγίους.

Κατ' αρχήν παρατηρούμε στο βιβλίο Πράξεις των Αποστόλων πώς συμπεριφέρθηκε ο Ιταλός αξιωματικός Κορνήλιος προς τον απ. Πέτρο, όταν αυτός κατ' εντολή του αγγέλου τον κάλεσε στο σπίτι του: «Ὡς δὲ ἐγένετο τοῦ εἰσελθεῖν τὸν Πέτρον, συναντήσας αὐτῷ ὁ Κορνήλιος πεσὼν ἐπὶ τοὺς πόδας προσεκύνησεν. ὁ δὲ Πέτρος αὐτὸν ἤγειρε λέγων· Ἀνάστηθι· κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι – Καὶ συνέβηκε, καθὼς εἰσῆλθε ὁ Πέτρος, ὅταν συνάντησε αὐτὸν ὁ Κορνήλιος, ἔπεσε στα πόδια του καὶ προσκύνησε. Ἀλλὰ ὁ Πέτρος σήκωσε αὐτὸν λέγοντας: Σήκω· καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος ἄνθρωπος εἶμαι» (Πραξ.10:25-26).

Πώς θα ερμηνεύσουμε την ἄρνηση αυτή του Πέτρου; Υποστηρίζεται ἀπό ορισμένους, ὅτι καὶ στην περίπτωση αυτή πρόκειται περὶ τιμητικῆς προσκύνησης, την οποία ὁ Πέτρος δεν δέχτηκε ἀπὸ μετριοφροσύνη. Ἡ ἔντονη ὁμως διαμαρτυρία του Πέτρου κατὰ της προσκύνησης που του πρόσφερε ὁ Κορνήλιος, καὶ ἡ κατηγορηματικὴ προτροπὴ του, πείθουν ὅτι πρόκειται περὶ λατρευτικῆς προσκύνησης.

Φαίνεται λοιπόν, ὅτι ὁ Κορνήλιος ἐξέλαβε τὸν Πέτρο ὡς θεῖο ὄν, καὶ ὅτι ὁ Πέτρος, με θεῖο φωτισμό, διέγνωσε τοῦτο, γι' αὐτό καὶ ὄχι μόνο σήκωσε αὐτόν, ἀλλὰ καὶ εἶπε: «κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι». Ποιο νόημα θα εἶχαν τα λόγια αὐτά του Αποστόλου, ἀν ὁ Κορνήλιος δεν εἶχε λάβει συλλάβει ἐσφαλμένη ἰδέα περὶ αὐτοῦ; Ἡ διαβεβαίωση «κἀγὼ αὐτὸς ἄνθρωπός εἰμι» δεικνύει, ὅτι ὁ Πέτρος διεῖδε ὅτι ὁ Κορνήλιος ἐξέλαβε αὐτόν ὄχι ὡς ἀπλό ἄνθρωπο.

Ἡ προσφερόμενη προσκύνηση πρὸς τὸν Πέτρο δεν ἐγίνε δεκτὴ ἀπὸ τὸν ἴδιο, γιατί ἦταν ἄνθρωπος καὶ ὡς Θεοδιδάκτος Μαθητῆς γνῶριζε καλά, ὅτι ἡ προσκύνηση ἀνήκει μόνο στον Θεό.

Παρατηροῦμε ἐπίσης, στις Πράξεις των Αποστόλων, τὸν Βαρνάβα καὶ τὸν

Παῦλο νὰ “διασχίζουν” τα ἱμάτιά τους, ὅταν οἱ κάτοικοι των Λύστρων τοὺς νόμισαν ὡς θεῖα ὄντα καὶ ἐτοιμάστηκαν νὰ προσφέρουν θυσία γι' αὐτοὺς, ἐξαιτίας της θεραπείας ἐνός χωλοῦ. «ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, διαρρήξαντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν εἰσεπήδησαν εἰς τὸν ὄχλον κρίζοντες καὶ λέγοντες· Ἄνδρες, τί ταῦτα ποιεῖτε; καὶ ἡμεῖς ὁμοιοπαθεῖς ἐσμεν ὑμῖν ἄνθρωποι... καὶ ταῦτα λέγοντες μόλις κατέπλυσαν τοὺς ὄχλους τοῦ μὴ θύειν αὐτοῖς – Ὅταν τὸ ἀκουσαν τότε οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος, ξέσχισαν τὰ ρούχα τους καὶ πήδηξαν μέσα στο πλήθος κρίζοντας καὶ λέγοντας: Ἄνδρες, τι εἶναι αὐτὰ που κάνετε; Καὶ ἐμεῖς εἴμαστε ἄνθρωποι ὁμοιοπαθεῖς μ' ἐσάς... καὶ λέγοντας αὐτὰ μόλις καὶ μετὰ βίας σταμάτησαν τὰ πλήθη, ὥστε νὰ μὴ θυσιάζουν σ' αὐτοὺς» (Πραξ.14:8-18).

Οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Θεοῦ ἐξεδήλωσαν τὴν ἀντίθεσή τους καὶ δεν θέλησαν νὰ δεχθοῦν λατρευτικὲς προσκυνήσεις καὶ θεϊκὲς θυσίες, γιατί ἦταν ἄνθρωποι, ἡ δε προσκύνηση ἀνήκει μόνο στον Θεό. Τέτοιας δε μορφῆς ἦταν ἡ διαμαρτυρία τους, ὥστε “διέσχισαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν”. Στὴ συνέχεια διεκήρυξαν καὶ ἐξήγησαν τὴν ἀνάγκη της μετάνοιας καὶ προσκύνησης μόνο στον Θεό, «ἐνδιαφερόμενοι γιὰ τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ μάλον, καὶ ὄχι γιὰ τὴ δόξα τοῦ ἀτόμου τους». Εἴαν ἦταν οἱ σημερινοὶ ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς θὰ σκέφτονταν με αὐτό τὸν τρόπο; Ὅλα θὰ τὰ θυσίαζαν γιὰ τὸ προσκύνημα. Τα δύο αὐτὰ ἀναμφισβήτητα Βιβλικὰ γεγονότα, πιστοποιοῦν με ἀπολυτὴ ἀκρίβεια τὴν ἀπαγόρευση της θείας λατρευτικῆς προσκύνησης πρὸς τοὺς αγίους.

Ὁ Κύριος τουναντίον, οὐδέποτε συνέπνιξε τὴ διάθεση των μαθητῶν Του νὰ φρονοῦν υψηλά περὶ της θέσεώς Του καὶ τοῦ χαρακτήρα Του. Οὐδέποτε ὑπόμνησε σε αὐτοὺς τὴν ἰσότητά της φύσης Του πρὸς τὴ δική τους καὶ οὔτε ὑπαινίχτηκε ὅτι ἡ αποδιδόμενη σε Αὐτὸν τιμὴ ἦταν υπερβολικὴ. Δεχόταν τὸ

σεβασμό τους, υπό οιαδήποτε μορφή και αν Του προσφερόταν.

Κατόπιν αυτής της αλήθειας, πως είναι δυνατόν να στηριχθεί η τιμητική δήθεν προσκύνηση, η οποία προσφέρεται προς του Αγίους, ενώ, όπως απέδειξα, στην πραγματικότητα είναι λατρευτική;

Στα Βιβλικά χωρία που ανέφερα, στηριζόμενο το ιερατείο, θέλει να του προσφέρει το ποίμνιο προσκύνηση, και μάλιστα οι ανώτεροι κληρικοί – Δεσποτάδες από τους κατώτερους κληρικούς, οι οποίοι πέφτουν σαν δούλοι μέχρι το έδαφος για να ασπαστούν τη δεξιά τους.

Ο γράφων, στις ημέρες του ως κληρικός, δοκίμασα σατραπική παρατήρηση από τον Δεσπότη μου, όταν κάποτε δεν πλησίασα μεταξύ άλλων κληρικών, να τον προσκυνήσω. Έσφιξε απειλητικά ο Δεσπότης το χέρι του στο ραβδί του και χτυπώντας το βίαια κατά γης, έριξε άγριο βλέμμα πάνω μου, και μου είπε: «Πού ήσουν αμωρέ; Γιατί δεν ήρθες να με προσκυνήσεις;» Τόσο άγριο ήταν το βλέμμα του, βάρβαρο το ύφος του και χυδαία η συμπεριφορά του, ώστε κίνησαν τον οίκτο ενός άλλου συναδέλφου του, του επισκόπου Ρεθύμνης Κρήτης Αθανασίου Αποστολάκη. Με λυπήθηκε ο άνθρωπος και είπε ψέματα στον συνάδελφό του: «Ήταν μεταξύ των άλλων και προσκύνησε. Τον είδα». Έτσι γλύτωσα από τη δεσποτική μαγκούρα, με την οποία ήταν πρόθυμος, ο Δεσπότης μου, να με συγυρίσει. Και άλλοτε με είχε απειλήσει, ότι με αυτή που μου σπούσε την κεφαλή. Εφάρμοζε “ο δούλος του Θεού”, τον μακαρισμό του Κυρίου: «μακάριοι οι πραείς» (Μτ.5:5). Ο Θεός ας τον συγχωρήσει. Απέθανε. Άφησε εντολή και του έγγραφαν στον τάφο του: «Προσδοκώ ανάσταση ζωής και ζωή του μέλλοντος αιώνας». Ελπίζω ότι εκεί θα συναντηθούμε. Μόνο που δεν θα μπορεί πλέον να με απειλεί με τη ράβδο του, γιατί

εκεί “δεν θα υπάρχει ενθύμηση των προτέρων”.

Ο κύριος αντιπρόσωπος (;) του Πέτρου, ο Πάπας της Ρώμης, όχι μόνο έχει ορίσει ως άρθρο πίστεως τον ασπασμό και την προσκύνηση του ποδιού του, αλλά και ειδική τελετή θεσπίστηκε για το προσκύνημα αυτό. Και ο κοινός νους αντιλαμβάνεται τα παραδοξολογήματα και αλλοπρόσλλα αυτά μέσα του ιερατείου. Χαρακτηριστικά γράφει και ο πολυμαθής ιερέας Κων. Χιονής τα εξής: «Το εδαφιαίο προσκύνημα ανήκει μονοπωλιακά προς τους σατράπες κουνάτους επισκόπους».

Όσον αφορά τη Βιβλική δήθεν προσκύνηση των Αγγέλων επικαλείται η θεολογία την περίπτωση, κατά την οποία ο Αβραάμ προσκύνησε τους αγγέλους «*τῇ δρυὶ τῇ Μαμβρῇ – στη δρυ στη Μαμβρή*» (Γεν18:2) και ο Λωτ στα Σόδομα («*οἱ δύο ἄγγελοι εἰς Σόδομα ἐσπέρας – οἱ δύο ἄγγελοι στα Σόδομα την εσπέρα*» Γεν.19:1). Αλλά ο Αβραάμ και ο Λωτ δεν διέκριναν ότι επρόκειτο περί αγγέλων. Εξέλαβαν αυτούς ως ξένους ανθρώπους και εκδήλωσαν την προθυμία τους, χαιρετισμού και σεβασμού, σύμφωνα με τα έθιμα των λαών της Ανατολής, και τους προσκύνησαν. Στη συνέχεια τους φιλοξένησαν ως ξένους, άσχετα ότι στην πραγματικότητα ήταν άγγελοι του Θεού. Αναφερόμενος και ο συγγραφέας της προς Εβραίους Επιστολής στη φιλοξενία αυτή του Αβραάμ και του Λωτ, γράφει: «*τῆς φιλοξενίας μὴ ἐπιλανθάνεσθε· διὰ ταύτης γὰρ ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους – τη φιλοξενία μην την ξεχνάτε· γιατί με αυτήν, χωρίς να το ξέρουν, μερικοί φιλοξένησαν αγγέλους*» (Εβρ.13:1-2). Είναι φανερό λοιπόν ότι πλανώνται οικτρά οι επικαλούμενοι τα χωρία αυτά της Βίβλου, ότι δήθεν από αυτά διδάσκεται η προσκύνηση προς τους Αγγέλους.

Επίσης επικαλούνται την περίπτωση που ο Ιησούς του Ναυή «*ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν*» και προσκύνησε τον άγγελο, όταν αυτός παρουσιάστηκε

μπροστά του και του έφερε το θεϊκό μήνυμα περί του τρόπου της καταλήψεως της Ιεριχώ (δες Ιησ.Ναυή 5:13-15).

Αλλά και εδώ πρόκειται περί επίσημου χαιρετισμού τιμής, σεβασμού και υποταγής, σύμφωνα με τον τρόπο χαιρετισμού, που είχαν οι λαοί της Ανατολής, όχι περί λατρευτικής προσκύνησης. Γιατί γνώριζε ο Ιησούς του Ναυή, ως Θεοκίνητος, ότι η λατρευτική προσκύνηση δεν αρμόζει στο κτίσμα, τον Άγγελο, παρά μόνο στον Θεό. Του ήταν μάλιστα και πολύ πρόσφατη η εντολή που είχε δώσει ο Θεός στον προκάτοχό του, Μωυσή: *«ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς· ἐγὼ γάρ εἰμι Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλωτής – ὅσα εἶναι πάνω στον ουρανὸ καὶ ὅσα εἶναι κάτω στη γη καὶ ὅσα εἶναι στα νερά κάτω ἀπὸ τη γη. Μὴν προσκυνήσεις αὐτά, οὔτε να λατρεύσεις αὐτά· ἐπειδὴ, Εγὼ εἰμὶ ὁ Κύριος ὁ Θεός σου, Θεός ζηλότυπος»* (Εξ.20:4-5).

Με το ίδιο πνεῦμα ερμηνεύει το θέμα και ο αρχιμανδρίτης Επιφάνειος Θεοδωρόπουλος στην πραγματεία του, «Περὶ σχετικής προσκυνήσεως των Ἀγίων». Στο Βιβλίο της Αποκάλυψης, επίσης, παρατηρούμε την δεδηλωμένη σε δύο διαφορετικές περιπτώσεις, ρητὴ απαγόρευση της προσκύνησης των Ἀγγέλων. Ο Ιωάννης θαμπώμενος ἀπὸ τα διαδραματιζόμενα μπροστά του ουράνια γεγονότα ευλογίας και οργῆς, και εκστατικός ἀπὸ την ουράνια μορφή του ἀγγέλου, ξεχάστηκε προς στιγμή, ἔχασε την υγιή κρίση του και αποπειράθηκε να προσκυνήσει τον Ἄγγελο μέσω του οποιου ἔβλεπε τα μεγαλεία του Θεοῦ. Ἐξαιτίας των ὧσων παρατηροῦσε, η ἔκσταση τον ἔφερε σε τέτοια κατάσταση, ὥστε νόμισε προς στιγμή ὅτι αὐτός που του ἔδειχνε αὐτά τα θεϊκά μεγαλεία, ἦταν ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος. Ἐπηρεασμένος λοιπόν ὁ Ιωάννης ἀπὸ τα θαυμάσια ὁράματα, ἔκανε σύγχυση του προσώπου που τον οδηγούσε στα απο-

καλυπτόμενα σημεῖα μετὰ του προσώπου του Κυρίου. Το σημαντικότερο ὁμως γεγονός που ἐπηρέασε τον Ιωάννη και του γέννησε την ιδέα να προσκυνήσει τον Ἄγγελο, ἦταν τα ὁράματα ἐκεῖνα, που ἀρχικὰ τοῦ ἔδειξε ὁ Ἴδιος ὁ Κύριος, ἔξαιτίας των οποιῶν ὁ Ιωάννης ἔπεςε *«πρὸς πόδας αὐτοῦ ὡς νεκρός»* (Αποκ.1:17).

Ὅπως κι αν ἔχει το πράγμα, γεγονὸς εἶναι, ὅτι ὁ Ιωάννης ἔπεςε σε σφάλμα, γιατί ἀπέδωσε την προσκύνηση και τη δόξα στο ὄργανο του Θεοῦ, στο κτίσμα, και ὄχι στον Θεό. Ὁ Ἄγγελος αν και ἀνώτερο ον, ἐξηγήσε στον Ιωάννη, ὅτι εἶναι σύνδουλός του, και σαν τέτοιος, δεν ἐπιτρέπεται να τον προσκυνήσει.

«Καὶ ἔπεςα ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν αὐτοῦ προσκυνῆσαι αὐτῷ. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ· σύνδουλός σου εἰμι καὶ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἐχόντων τὴν μαρτυρίαν Ἰησοῦ· τῷ Θεῷ προσκύνησον – Καὶ ἔπεςα μπροστά στα πόδια του, για να τον προσκυνήσω. Καὶ μου λέει: Κοίτα μὴν το κάνεις! Σύνδουλός σου εἰμαι καὶ των ἀδελφῶν σου που ἔχουν τη μαρτυρία του Ἰησοῦ· τον Θεό προσκύνησε» (Αποκ.19:10).

Ἡ φράση *«Ὅρα μὴ – Κοίτα μὴν»* περιέχει μια ἔντονη διαμαρτυρία και προτροπή, ἐναντίον της διάπραξης κάποιας ἀνάρμοστης ἐνέργειας.

Ὁ Ιωάννης ἐξακολουθοῦσε να ἦταν θαμπωμένος ἀπὸ τα θαυμάσια τα ὁποῖα ἔβλεπε και τα ὁποῖα χαροποιούσαν την καρδιά του. Γι' αὐτό τον βλέπουμε και πάλι να καταλαμβάνεται ἀπὸ την ἴδια ιδέα και να αποπειράται να προσκυνήσει τον ἄγγελο. Ὁ δε ἄγγελος, δια θείου και αὐτός φωτισμοῦ, ἐνοήσας ὅτι προσκυνεῖτο ἀντὶ του Κυρίου, ὄχι μόνο διαμαρτύρεται ἰσχυρά για την προσκύνηση, ἀλλὰ και λέει: *«σύνδουλός σου εἰμι – Σύνδουλός σου εἰμαι»*. (Ἡ ἀντίδραση μοιάζει και πάλι με αὐτὴ του Παύλου και του Βαρνάβα στα Λύστρα). Ποιο μήνυμα θα εἶχαν τα λόγια του ἀγγέλου, αν ὁ Ιωάννης δεν εἶχε ἐκλάβει τον Ἄγγελο ὡς τον Κύριο; Ἡ διαβεβαί-

ωση «σύνδουλός σου είμι» πείθει ότι ο Άγγελος διείδε ότι ο Ιωάννης δεν εξέλαβε αυτόν ως άγγελο. Για τούτο και απορρίπτει έντρομος το από τον Ιωάννη προσφερόμενο. **Ρητά λοιπόν ο Άγγελος για δεύτερη φορά απαγορεύει στον Ιωάννη την πράξη προσκύνησης** («καὶ ὅτε ἤκουσα καὶ ἔβλεπα, ἔπεσα προσκυνῆσαι ἔμπροσθεν τῶν ποδῶν τοῦ ἀγγέλου τοῦ δεικνύοντός μοι ταῦτα. καὶ λέγει μοι· Ὅρα μὴ σύνδουλός σου είμι – Καὶ ὅταν ἀκουσα καὶ εἶδα, ἔπεσα, γὰρ νὰ προσκυνήσω μπροστά στα πόδια του ἀγγέλου που μου ἔδειχνε αὐτά. Καὶ μου λέγει: Κοίτα μὴν τὸ κάνεις! Γιατί σύνδουλός σου είμι») Αποκ.22:8-9). Το γεγονός αυτό εξαφανίζει κάθε αμφιβολία περί του ότι δεν επιτρέπεται νὰ προσκυνούνται οἱ Ἄγγελοι παρὰ μόνο ο Θεός.

Επίσης, επικαλοῦνται τὴν επέμβαση τοῦ Κυρίου ἐναντίον ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι ψεύδονταν γιὰ τὴν πιστότητά τους στον Ἰουδαϊσμό. Καὶ λέει στον ἐπίσκοπο τῆς Ἐκκλησίας στὴ Φιλαδέλφεια: «ἰδοὺ δίδωμι ἐκ τῆς συναγωγῆς τοῦ σατανᾶ τῶν λεγόντων ἐαυτοὺς Ἰουδαίους εἶναι, καὶ οὐκ εἰσὶν, ἀλλὰ ψεύδονται· ἰδοὺ ποιήσω αὐτοὺς ἵνα ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιον τῶν ποδῶν σου – Ἰδοὺ, θὰ σου δώσω ἀπὸ τῆς συναγωγῆς τοῦ Σατανᾶ, αὐτοὺς που λένε τους εαυτοὺς τους πὼς εἶναι Ἰουδαῖοι, καὶ δὲν εἶναι, ἀλλὰ ψεύδονται. Ἰδοὺ, θὰ τους κάνω νὰ ἔρθουν καὶ νὰ προσκυνήσουν ἐνώπιον τῶν ποδιῶν σου» (Αποκ.3:9).

Δεν αποκρύπτω ὅτι τὸ ἐπιχείρημα αὐτὸ σε πρώτη ματιὰ φαίνεται ἰσχυρὸ· ἔχει κυριολεκτικὴ δύναμη. Καὶ φαίνεται ὅτι ἀποτελεῖ βάση πάνω στὴν ὁποία μπορεῖ κάπως νὰ στηριχθεῖ ἡ προσκύνηση πρὸς τοὺς Ἀγγέλους. Ἀλλὰ ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ δὲν ἐξετάζεται ἐπιπόλαια, με ρηχὸ πνεῦμα καὶ με αβασθεῖς ἐννοιες. Ἡ προσεκτικὴ ἐρευνὰ ἀποκαλύπτει ὅτι δὲν πρόκειται περὶ λατρευτικῆς προσκύνησης, ἀλλὰ ταπεινωτικῆς θέσης. Ὁ Θεὸς ἐπεμβαίνει ἐναντίον τῶν ψευδο-

μένων καὶ υποκριτῶν, καὶ θέλει νὰ τους ταπεινώσει καὶ νὰ τους υποτάξει ἐνώπιον τῆς ἀγιότητος τῆς Ἐκκλησίας. Γιατί σε διαφορετικὴ περίπτωση θὰ μπορούσαμε νὰ πούμε ὅτι ὁ Θεὸς ὄχι μόνο ἐπιτρέπει, ἀλλὰ καὶ συνεργεῖ στὴν ἀνθρωπολατρεία, πράγμα τὸ ὁποῖο ρητὰ ἀπαγορεύει ὁ Νόμος που ὁ Ἰδιὸς παρέδωσε περὶ προσκυνήσεως σ' Αὐτόν καὶ μόνο. **«Κύριον τὸν Θεόν σου φοβήθησιν καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύουσιν – Τὸν Κύριον τὸν Θεόν σου θὰ φοβᾶσαι καὶ Αὐτόν μόνο θὰ λατρεύεις»** (Δευτ.6:13), **«Κύριον τὸν Θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύεις – Κύριον τὸν Θεόν σου θὰ προσκυνήσεις καὶ Αὐτόν μόνο θὰ λατρεύσεις»** Μτ.4:10).

Ἀπὸ ὅλα αὐτὰ ὅμως βλέπουμε διαφορετικὴ συμπεριφορὰ τῶν ἀγγέλων. Ἄλλοι δέχονται τὴν προσκύνηση, καὶ ἄλλοι ἐντονα τὴν ἀποκροῦν. Γιατί ἄραγε; Γιατί ἐκεῖνοι που δέχτηκαν τὴν προσκύνηση διέκριναν ὅτι πρόκειται περὶ τιμῆς, σεβασμοῦ καὶ χαιρετισμοῦ. Ἐνῶ ἄλλοι, που διαμαρτυρήθηκαν, πρόσεξαν, ὅτι ἡ προσκύνηση, προσφερόταν ἀπὸ αὐτοὺς με λατρευτικὸ χαρακτήρα.

Ὅλα αὐτὰ δείχνουν τὴ συμπεριφορὰ τῶν ἁγίων προσώπων ἐναντὶ τῆς προσκύνησης, ὅταν αὐτὴ ἔχει λατρευτικὸ χαρακτήρα, ἢ προσφέρεται ὡς χαιρετισμός.

Σ' αὐτὰ τὰ Γραφικὰ γεγονότα, τὰ ὁποῖα μας δίνουν σαφεῖς ἐξηγήσεις, στηρίχθηκαν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ ἀπαγόρευσαν ρητῶς τὴν προσκύνηση τῶν ἁγίων καὶ τῶν Ἀγγέλων. Τὰ γεγονότα αὐτὰ εἶναι βάσεις ἀπαρασάλευτες καὶ πληροφορικὲς ἀδιάψευστες. Δὲν χρῆζουν οὔτε ἐρμηνείας οὔτε διδασχῆς. Ἡ ἐννοία τους εἶναι, ὅτι **οἱ Ἅγιοι καὶ οἱ Ἄγγελοι δὲν προσκυνοῦνται οὔτε λατρεύονται**. Παρόλα αὐτὰ, ἡ ἀναφερόμενη τιμητικὴ προσκύνηση στὴν Ἁγία Γραφή δὲν δικαιολογεῖ οὔτε τὴν προσφερόμενη πρὸς τὶς εἰκόνες τῶν ἁγίων προσκύνηση.

Γιατί η προσκύνηση αυτή, όπως εξήγησαν προηγουμένως ήταν έθιμο χαιρετισμού των λαών της Ανατολής Ιουδαίων και ειδωλολατρών. Εφόσον ο χαιρετισμός προσκύνησης υπήρχε στους ειδωλολάτρες και Ιουδαίους, ποιου λαού τον χαιρετισμό προτιμούν οι υποστηρίζοντες την προσκύνηση προς τους αγίους; Είναι ερώτημα σοβαρό το οποίο θα παραμείνει αναπάντητο.

Ας δούμε τώρα και τις βάσεις πάνω στις οποίες στηρίζονται οι μεταγενέστεροι, που συνέστησαν την προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων.

Από την εποχή των Αποστόλων παρουσιάστηκαν τα πρώτα σημάδια της αγγελολατρίας, στις Κολοσσές. Η προέλευσή της είναι Ιουδαιογνωστική. Με αφορμή την τάση αυτή ο θεός Παύλος καθιστά προσεκτικούς τους Χριστιανούς των Κολοσσών, και τους γράφει με αυστηρότητα για την κακόδοξη και αιρετική αυτή τάση, ότι εάν δεν την προσέξουν κινδυνεύουν να στερηθούν του βραβείου της άνω κλήσης. *«μηδεις υμᾶς καταβραβεύετω... καὶ θρησκεία τῶν ἀγγέλων, ἃ μὴ ἐώρακεν ἐμβατεύων, εἰκῇ φυσιοῦμενος ὑπὸ τοῦ νοὸς τῆς σαρκὸς αὐτοῦ – Κανείς ας μη σας στερήσει το βραβείο... με θρησκεία των αγγέλων· τα οποία δεν έχει δει καθώς δόθεν εμβαθύνει σ' αυτά, ενώ χωρίς λόγο φουσκώνει με υπερφάνεια από το νου της σάρκας του»* (Κολ.2:18).

Η κακόδοξη και αιρετική αυτή διδασκαλία της αγγελολατρίας πίστευε και υποστήριζε, ότι «τους αγγέλους πρέπει να επικαλούμαστε σε βοήθεια και μεσιτεία προς τον Θεό, καθώςον εἴμαστε ανάξιοι να προσευχήμαστε απευθείας προς τον Θεό και Σωτήρα». Η αιρετική αυτή διδασκαλία ίσχυσε και για τους Αγίους, και λίγο-λίγο επεκτάθηκε παρά τις αντιρρήσεις εκείνων που ήθελαν να παραμείνουν στην Αποστολική Γραμμή. Και έτσι, βλέπουμε τη Σύνοδο της Λαοδικείας, που συνήλθε κατά τον 4^ο αιώνα (364) να καταδικάσει τη διδα-

σκαλία αυτή και με τον 35^ο Κανόνα της να ονομάζει **“απόκρυφη ειδωλολατρεία”**, την αγγελολατρεία. Η απόφαση της Συνόδου είναι η εξής: «Ου δει Χριστιανούς εγκαταλείπειν την Εκκλησίαν του Θεού και απιέναι, και αγγέλους ονομάζειν, και συνάξεις ποιείν άπερ απηγόρευται. Ει τις ουν ευρεθή ταύτην τη κεκρυμμένη ειδωλολατρεία σχολάζων, έστω ανάθεμα, ότι εγκατέλιπε τον Κύριον ημών Ιησουν Χριστόν τον Υιόν του Θεού, και ειδωλολατρεία προσήλθεν».

Ερμηνεία Πηδαλίου

«Ο Άγιος Επιφάνειος εν τοις Παναρίοις λέγει, ότι ήταν αίρεση παλαιά των ονομαζομένων “αγγελικών”, οι οποίοι δίδασκαν, ότι δεν πρέπει να επικαλούμεθα τον Χριστό εις βοήθεια ή εις το να προσφερθούμε στον Θεό και Πατέρα Αυτού, επειδή τούτο είναι υπέρ της ανθρώπινης αξίας, καθ' ότι και ο Χριστός είναι υπέρ άνθρωπον, αλλά πρέπει να επικαλούμεθα τους Αγγέλους σε αυτά. Αυτή δε ήταν κρυφή πλάνη του διαβόλου, ώστε από αυτή την προσποιητή ευλάβεια και ταπεινώση να καταντήσουν λίγο-λίγο οι άνθρωποι στο να επικαλούνται ως Θεούς τους Αγγέλους, και ακολούθως να λατρεύουν την κτίση καρά τον κτίσαντα, το οποίο και ακολούθησε σε αυτούς».

«Δια τούτο ο παρών Κανόνας αναθεματίζει τους Χριστιανούς εκείνους, όπου αφήνουν μεν την Εκκλησία του Θεού και το να επικαλούνται τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό, τον Υιό του Θεού και Θεό, συνάγονται δε σε ναούς των Αγγέλων (γιατί ήταν, κατά τον Θεοδώρητο, έως τον καιρό του, ναός του Αρχαγγέλου Μιχαήλ εις τα μέρη εκείνα της Λαοδικείας γι' αυτή την αιτία) και επικαλούνται αυτούς ως Θεούς και ακολούθως με τον κρυμμένο τούτο τρόπο ειδωλολάτρες και κτισματολάτρες γίνονται...» (Πηδάλιο Νικοδήμου”, σελ. 353. Βλέπε και “Χριστιανική Αρχαιολογία”, Ν. Καλογερά, σελ.280-284).

Τι να πούμε λοιπόν για την απόφαση αυτής της Συνόδου και τι να προσθέσουμε για τις κατόπιν αποφάσεις εκείνων, οι οποίοι ασέβησαν και παραγκωνισαν τον ως άνω Κανόνα, και θέσπισαν και δογματίσαν την προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων;

Ο εκδότης του “Πηδαλίου”, μοναχός Νικόδημος, θέλοντας να δικαιολογήσει τη μεσιτεία των Αγίων και των Αγγέλων, γράφει στη συνέχεια και ερμηνεύει τον Κανόνα αυτό με τα εξής λόγια:

«Αυτά δε λέει ο Κανόνας, όχι για να μας εμποδίσει από το να επικαλούμεθα τους Αγγέλους προς βοήθειά μας, άπαγε· αλλά για να εμποδίσει την υπερβολή της επικλήσεως».

Αυτά όμως δεν λέει ο Κανόνας. Αυτά τα λέει και “τοσαύτα” αερολογεί μόνο ο Νικόδημος, που κανοναρχεί την αιρετική αυτή διδασκαλία.

Απ’ όλα αυτά λοιπόν βλέπουμε, ότι η μεσιτεία και επίκληση των Αγίων και των Αγγέλων, στηρίχθηκε σε σάπια θεμέλια, ενώ η απαγόρευση πήγασε από τον αιώνιο Λόγο του Αιώνιου Θεού. Και τούτο για να επαληθεύσει και πάλι ο Λόγος του Παντοδύναμου, που λέει: «γινέσθω δὲ ὁ Θεὸς ἀληθής, πᾶς δὲ ἄνθρωπος ψεύστης – ας εἶναι ὁ Θεὸς ἀληθινὸς καὶ κάθε ἄνθρωπος ψεύτης» (Ρωμ.3:4).

Αντι-Βιβλικές θέσεις

Η μεσιτεία και επίκληση των Αγίων και των Αγγέλων είναι θέμα τελείως αντίθετο προς τις Θεόπνευστες διακηρύξεις της Βίβλου, γιατί,

1) Παραγκωνίζει το αρχαίο πολίτευμα της Εκκλησίας.

2) Μειώνει το μεσιτικό Υπουργήμα του Ιησού Χριστού.

3) Υποκλέπτει και αποδίδει θείες ιδιότητες σε θνητούς ανθρώπους, τις οποίες ως εκ φύσεως Του έχει μόνο ο Θεός.

4) Δίνει ψευδείς ελπίδες στο πλήρωμα της Εκκλησίας.

5) Ταλαιπωρεί το λαό να τρέχει στους διάφορους Αγίους και Αγγέλους για να λάβει βοήθεια από αυτούς που δεν διαθέτουν.

6) Αυξάνει την εμπορία των καπλών ιερών, και

7) Μειώνει τη θεολογική επιστήμη.

Στη συνέχεια αναλύω αυτές τις θέσεις μου λεπτομερώς:

α) Όπως απέδειξα προηγουμένως, η προσκύνηση, η μεσιτεία και η επίκληση της Παναγίας, των Αγίων και των Αγγέλων, μέχρι τις αρχές περίπου του 5^{ου} αιώνα, δεν υπήρχε ως άρθρο πίστεως στο πολίτευμα της Εκκλησίας. (Όσα έγγραφα περί προσκυνήσεως, μεσιτείας και επίκλησης της Παναγίας, ισχύουν και για τους Αγίους και Αγγέλους).

Κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει αυτή την πληροφορία, γιατί μαρτυρείται σαφώς από την Αγία Γραφή, την Ιερά Παράδοση και την Ιστορία. Η Ιερά Βίβλος μάς πληροφορεί, ότι **μόνος και μοναδικός Μεσίτης είναι ο Ιησούς Χριστός**. «εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς – ἓνας Θεός ὑπάρχει, ἓνας καὶ μεσίτης μεταξύ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ὁ ἄνθρωπος Χριστὸς Ἰησοῦς» (Α’ Τιμ.2:5). Ερμηνεύοντας το χωρίο αυτό γραμματικά, παρατηρούμε τα εξής: Το «εἷς» είναι αριθμητικό απόλυτο. Αυτό σημαίνει, ότι κανείς άλλος δεν έχει δικαίωμα να λάβει τη θέση του μεσίτη. **Ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς Μεσίτης τῆς Καινῆς Διαθήκης**, πιστοποιείται απόλυτα από την Αγία Γραφή, που τον παρουσιάζει Μεσίτης κρείττονος και Νέας Διαθήκης («Νυνὶ δὲ διαφορωτέρας τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται... Καὶ διὰ τοῦτο διαθήκης καινῆς μεσίτης ἐστίν... καὶ διαθήκης νέας μεσίτη Ἰησοῦ – Τώρα ὁμως ὁ Ἰησοῦς ἔχει πετύχει διαφορετικότερη λειτουργία, ὅσο καὶ καλύτερης διαθήκης εἶναι μεσίτης, ἡ ὁποία ἔχει νομοθετηθεὶ πάνω σε καλύτερες υπο-

σχέσεις... Και γι' αυτό είναι μεσίτης καινούργιας διαθήκης... και σε μεσίτη διαθήκης νέας, τον Ιησού» Εβρ.8:6, 9:15, 12:24), καθημένο εκ δεξιών της Μεγαλοσύνης «έντυγχάνειν [μεσιτεύει] ὑπὲρ ἡμῶν». Αυτό, με άλλα λόγια, σημειώνει και ο Ευαγγελιστής Ιωάννης, και λέει: «ἐάν τις ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα, Ἰησοῦν Χριστὸν δίκαιον – αν κάποιος αμαρτήσῃ, ἔχουμε Παράκλητο κοντά προς τον Πατέρα, τον Ιησοῦ Χριστό τον δίκαιο» (Α' Ιν.2:1).

Η επίσημη και ανεπίσημη φωνή της θεολογίας, προκειμένου να δικαιολογήσει τη μεσιτεία των Αγίων επικαλεῖται τα λόγια της αποδοκιμασίας του Θεού για το λαό Ισραὴλ προς τον προφήτη Ιερεμία: «ἐάν σῇ Μωσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ μου πρὸς αὐτούς – αν και ο Μωυσῆς και ο Σαμουὴλ στέκονταν μπροστά στο πρόσωπό Μου, η ψυχὴ Μου δεν θα ἦταν προς αὐτούς» (Ιερ.15:1). «Να», λένε, «υπάρχει μαρτυρία στη Γραφή, που μαρτυρεῖ ὅτι αὐτοὶ που προ πολλοῦ ἐφυγαν ἀπὸ τον κόσμον τοῦτο, μποροῦν να μεσιτεύουν». Με τα λόγια Του ὁμως αὐτὰ ο Θεός, κάνει μια υπόθεση. Δηλαδή: **Και αν ἀκόμα ἦταν δυνατόν να σταθοῦν ἐνώπιόν Μου ο Σαμουὴλ και ο Μωυσῆς δεν θα συμπαθοῦσα τὸ λαό αὐτό.** Αγανακτισμένος ἀπὸ την ασέβεια του λαοῦ Ισραὴλ, εἶπε λίγο πριν προς τον προφήτη: «ἡγάπησαν κινεῖν πόδας... μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθὰ· ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν, οὐκ εἰσακούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν... ὅτι ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω αὐτούς – επειδὴ ἀγάπησαν να πλανῶνται... μην προσεύχεσαι για το λαό τούτο για το καλό τους· γιατί αν νηστεύουν, δεν θα εἰσακούσω τη δέησή τους... γιατί με μάχαιρα και με λιμό και με θάνατο Εγὼ θα καταστρέψω αὐτούς» (Ιερ.14:10-12). Και στη συνέχεια λέει αὐτό που σημείωσα προηγουμένως.

Εἶναι ἐκδηλὴ λοιπὸν ἡ ἀγανάκτηση του Θεοῦ για το λαό αὐτό. Και αποκλείοντας την προσευχή – μεσιτεία του Ιερεμία ὑπὲρ του λαοῦ, λέει: «ἐάν σῇ Μωσῆς καὶ Σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου, οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ μου πρὸς αὐτούς – αν και ο Μωυσῆς και ο Σαμουὴλ στέκονταν μπροστά στο πρόσωπό Μου, η ψυχὴ Μου δεν θα ἦταν προς αὐτούς». Με τα λόγια Του αὐτὰ ο Θεός, κάνει μια υπόθεση, προκειμένου να πεισθεῖ ο Ιερεμίας, ὅτι τα λόγια της προσευχῆς του δεν θα εἰσακουστοῦν, γιατί ἡ ἀπόφασή Του εἶναι να ἀποδώσει «σε αὐτούς την κακία τους». Παρόμοια υπόθεση ἔκανε ο Κύριος και ὅταν εἶπε στον Πέτρο για τον Ιωάννη: «Ἐὰν αὐτὸν θέλω μένειν ἕως ἔρχομαι – Αν θέλω να μένει αὐτός ὡσὸτου ἔρθω», και οι Μαθητὲς νόμισαν ὅτι ο Ιωάννης δεν θα πεθάνει, ἐνῶ δεν εἶπε τα λόγια αὐτὰ (Ιν.21:22).

Επίσης, επικαλοῦνται τα χωρία της Αποκάλυψης 5:8 «καὶ ὅτε ἔλαβε τὸ βιβλίον, τὰ τέσσαρα ζῶα καὶ οἱ εἴκοσι τέσσαρες πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον τοῦ ἀρνίου, ἔχοντες ἑκάστος κιθάραν καὶ φιάλας χρυσᾶς γεμούσας θυμιμάτων, αἱ εἰσὶν αἱ προσευχαὶ τῶν ἁγίων – Και ὅταν ἔλαβε τὸ βιβλίον, τα τέσσερα ζωντανά ὄντα και οι εἴκοσι τέσσερις πρεσβύτεροι ἔπεσαν ἐνώπιον του Ἀρνίου, ἔχοντας καθένας κιθάρα και φιάλες χρυσᾶς γεμάτες θυμιάματα, οι ὁποῖες εἶναι οἱ προσευχῆς τῶν ἁγίων» και 8:3-4 «καὶ ἄλλος ἄγγελος ἦλθε καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων λιβανωτὸν χρυσοῦν, καὶ ἐδόθη αὐτῷ θυμιάματα πολλὰ, ἵνα δώσῃ ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων πάντων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν τὸ ἐνώπιον τοῦ θρόνου. καὶ ἀνέβη ὁ καπνὸς τῶν θυμιμάτων ταῖς προσευχαῖς τῶν ἁγίων ἐκ χειρὸς τοῦ ἀγγέλου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ – Και ἄλλος ἄγγελος ἦρθε και στάθηκε πάνω στο θυσιαστήριον ἔχοντας λιβανιστήρι χρυσό και δόθηκαν σ' αὐτόν θυμιάματα πολλὰ, για να τα προσφέρει με τις προσευχῆς ὅλων τῶν ἁγίων πάνω στο θυσι-

αστήριο το χρυσό που είναι ενώπιον του θρόνου. Και ανέβηκε ο καπνός των θυμιαμάτων με τις προσευχές των αγίων από το χέρι του αγγέλου ενώπιον του Θεού». Και λένε, ότι αυτά εξαφανίζουν κάθε αμφιβολία περί της μεσιτείας των Αγίων, ότι προσεύχονται για τους ζωντανούς της γης. Αλλά το μεν χωρίο 5:8, φανερώνει τον καρπό τον οποίο απολαμβάνει ο Κύριος από τις προσευχές των ζωντανών αγίων, όχι των πεθαμένων. Γιατί: «οὐχ οἱ νεκροὶ αἰνέσουσί σε, Κύριε, οὐδὲ πάντες οἱ καταβαίνοντες εἰς ἄδου, ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες εὐλογήσομεν τὸν Κύριον – Οἱ νεκροὶ δεν θα Σε δοξάσουν, Κύριε, οὔτε ὅλοι ἐκεῖνοι που κατεβαίνουν στον Ἄδη, ἀλλὰ εμεῖς οἱ ζωντανοὶ θα εὐλογούμε τον Κύριο» (Ψαλμ.113:25-26). Τα δε χωρία 8:3-4, μιλούν περί της παρουσίας του Ιησού (“ἄλλος ἄγγελος”) ενώπιον του Θεού με το Υπουργημα του Αρχιερέα, προσφέροντας στον Θεό ως οσμή ευωδίας (τα θυμιάματα), τις προσευχές ὁλων των αγίων, τις οποίες πραγματοποίησαν στη ζωή, όχι μετὰ θάνατο.

Ο θεσμός της μεσιτείας των Αγίων παραγκώνισε και επισκίασε τη θέση του Σωτήρα Χριστοῦ και στο μεσιτικό υπουργημα διόρισε και τοποθέτησε τις χιλιάδες των Αγίων και τις μυριάδες των Αγγέλων. Με ποια Βιβλική εντολή; Με την εντολή του επαναστατικού δικαίου των Καλογήρων και των αθεολόγητων θεολόγων.

Στη συνέχεια της Αποστολικής εποχής παρατηρούμε στον 2^ο αιώνα να διατηρείται η ίδια μορφή διδασκαλίας περί προσκύνησης, μεσιτεία και επίκλησης των Αγίων. Το μαρτύριο του Πολυκάρπου είναι ο Φωτοδότης Φάρος αυτής της αλήθειας. Σε αυτό αναφέρεται ότι **οι Χριστιανοὶ ἀγαποῦσαν τοὺς Ἁγίους μόνο ὡς μιμητὲς του Κυρίου, ὄχι ὡς μεσίτες**. Ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Α. Φυτράκης στο βιβλίο του “Οι Αντιδράσεις κατὰ της Τιμῆς των Αγίων”, σελ.20-21, αν και σε πολλά δεν ορθοτομεί την αλή-

θεια, και την παρουσιάζει καλυμμένη, στις πληροφορίες του ὁμως περί του Μαρτυρίου του Πολυκάρπου, περί της προσκύνησης των Αγίων, γράφει τα εξῆς ικανοποιητικά: «Η εν τῷ Μαρτυρίῳ του Αγίου Πολυκάρπου διατυπωμένη ἀποψη ὅτι “τοῦτον μεν (τον Χριστό) Υἱὸν ὄντα του Θεοῦ προσκυνούμε, τοὺς δε μάρτυρες ὡς μαθητὲς και μιμητὲς του Κυρίου ἀγαποῦμε ἀξίως, ἔνεκα εὐνοίας ἀνυπερβλήτης τις εἰς τον ἴδιο Βασιλέα και Διδάσκαλο” υπῆρξε, καθὼς ορθὰ παρετηρήθει, η δεσπόζουσα περί των αγίων ἀντίληψη στην Ορθόδοξη Αἰσιογραφία... Παρανοήσεις βεβαίως και υπερβολές και καταχρήσεις ἀκόμη ἦταν ἀναπόφευκτες, εφόσον, καθὼς ορθὰ παρετηρήθει, οἱ Χριστιανοὶ δεν αποτελοῦσαν ἴδιο λαό, ἀλλὰ προέρχονταν και ἐξ Ἰουδαίων και Σύρων και ἐξ Ἀσιατῶν και Ἑλλήνων και Ρωμαίων, λαὼν δηλαδὴ ἐχόντων ποικιλότατες ἀντιλήψεις και συνήθειες».

Την ιστορική αὐτή ἀλήθεια, την ὁποία σε ἄλλα σημεῖα καλύπτει ο κ. Φυτράκης, δεν μπόρεσε ἐδῶ να την ἀποφύγει. Αὐτὴ ἀκριβῶς ἦταν η ἀντίληψη περί των ηρώων της πίστεως στην ἀρχέγονη Ἐκκλησία· ἀγαποῦσαν και σέβονταν τοὺς Ἁγίους. Ὅταν δε σῆς ἡμέρες του Επιδόκεινου παρουσιάστηκαν τάξεις προσκυνήσεως, γιατί ὡς φαίνεται εἶχαν ἀπομείνει κατάλοιπα της Ἀγγελολατρίας των Κολασσῶν, ο Ἅγιος αὐτός, ὅπως εἶδαμε, διαμαρτυρήθηκε και διεκήρυξε: **Την τιμὴν πρὸς τοὺς Ἁγίους και την προσκύνησιν πρὸς τον Θεόν**. Τι λοιπὸν ἔχουν να μας ἀποδείξουν ὅλα αὐτά; Τον παραγκωνισμό του ἀρχικοῦ πολιτεύματος και τον ἐκτοπισμό των ἀρχικῶν Βιβλικῶν συνθηθειῶν.

β) Ο Ιησοῦς ἀναλήφθηκε στους οὐρανούς, «νῦν ἐφανερίσθηναι τῷ προσώπῳ τοῦ Θεοῦ ὑπὲρ ἡμῶν – για να ἐμφανιστεῖ τώρα στο πρόσωπο του Θεοῦ για χάριν μας» (Εβρ.9:24) και κάθησε «καὶ ἐντυγχάνει [μεσιτεύει] ὑπὲρ ἡμῶν» (Ρωμ.8:24). Για κανέναν ἄλλο δεν ἀνα-

φέρει η Αγία Γραφή, ότι “κάθησε στα δεξιά του Θεού”, και ότι “εμφανίστηκε ενώπιον του Αιωνίου υπέρ ημών”, για το υπούργημα αυτό της μεσιτείας. Μόνο ο Υιός του Θεού, «ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων – ο Οποῖος ἔδωκε τον Εαυτό Του ἀντίλυτρο για ὅλους» (Α΄ Τιμ.2:6), απέκτησε και το δικαίωμα αυτό. Όταν όμως, παρά τη διακήρυξη της Βίβλου, ότι υπάρχει «εἰς [έναν] μεσίτην» (Α΄ Τιμ.2:5) χρησιμοποιούνται οι χιλιάδες των Αγίων και οι μυριάδες των Αγγέλων, ως μεσίτες, αυτομάτως μειώνεται, επισκιάζεται και καταστρατηγείται το μεσιτικό υπούργημα του θείου Λυτρωτή.

γ) Βιβλικά πιστοποιείται και δογματικά ορθά ορίζεται, ότι ο Θεός ως Αιώνιος, ως Παντοκράτωρ, “Φοβερός”, ισχυρός, πάσης δυνάμεως δυναστεύων από τον Οποῖο δεν αδυνατεί ουδέν ρήμα, κατέχει μόνο Αυτός τις θείες ιδιότητες και τα θεία προσόντα, ως Φυσικά, Λογικά και Ηθικά, ως παραστάσεις των πραγματικών σχέσεων του Αιωνίου προς τον πεσμένο κόσμο. Και τα μεν Φυσικά προσόντα είναι: Η πανταχοῦ παρουσία, η αιωνιότητα και η παντοδυναμία. Τα Λογικά είναι: Η παντογνωσία και πανσοφία. Τα δε Ηθικά είναι: Η αγιότητα, η δικαιοσύνη και η αγάπη. Στα θεία αυτά προσόντα ή ιδιότητες μετέχει σχετικά ο άνθρωπος μόνο στα ηθικά. Με κανέναν απολύτως τρόπο δεν μετέχει στις άλλες ιδιότητες. Με τη μεσιτεία όμως και επίκληση των Αγίων, υποκλίνονται και αποδίδονται αυτομάτως στους θνητούς τα ως άνω θεία προσόντα, αλλά χωρίς βέβαια να εγκρίνει την προσπάθεια αυτή και ο Θεός. Την εγκρίνουν οι αθεολόγητοι θεολόγοι.

Είναι αληθές, ότι θεολογικά η άποψη αυτή απορρίπτεται. Πρακτικά όμως, στο απόλυτο πραγματοποιείται. Γιατί όταν ψάλλεται: «Άγιοι Ανάργυροι και θαυματουργοί επισκέψασθε τας ασθενείας ημών...» και, «Άγιοι του Θεού πρεσβεύσατε υπέρ ημών», αυτό

σημαίνει ότι οι Άγιοι ακούν τις προσευχές οπουδήποτε και αν βρίσκονται οι προσευχόμενοι. Έτσι αποδίδεται αυτομάτως από τους αμαθείς η ιδιότητα της πανταχοῦ παρουσίας στους Αγίους.

Επίσης, υποτίθεται ότι οι Άγιοι δέχονται τις προσευχές των ειλικρινά προσευχομένων και απορρίπτουν των υποκριτών. Άρα, τους αποδίδεται η ιδιότητα της παγγνωσίας κατά τη μορφή και το περιεχόμενο, δια της οποίας “γνωρίζουν” τα πάντα, παρελθόν, παρόν και μέλλον, τα ορατά και αόρατα, τα δυνατά και αδύνατα.

Θα μπορούσε η Θεολογία να υποστηρίξει, ότι αυτά θεολογικά απορρίπτονται, εφόσον δεν θα υποστήριζε τη μεσιτεία και επίκληση Αγίων.

δ) Οι Εκκλησίες της Ρώμης και της Ανατολής που υποστηρίζουν τη μεσιτεία των Αγίων διαπράττουν μεγάλο σφάλμα και πέφτουν σε μεγαλύτερο παραλογισμό, γιατί: 1) Λημονούν τις επανειλημμένες δηλώσεις του Κυρίου, «ὁ,τι ἂν αἰτήσητε ἐν τῷ ὀνόματί μου, τοῦτο ποιήσω, ἵνα δοξασθῇ ὁ πατήρ ἐν τῷ υἱῷ. ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω. Ἐὰν ἀγαπᾶτέ με, τὰς ἐντολὰς τὰς ἐμὰς τηρήσατε... οὐχ ὑμεῖς με ἐξελέξασθε, ἀλλ' ἐγὼ ἐξελεξάμην ὑμᾶς, καὶ ἔθηκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέριητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη, ἵνα ὁ,τι ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δῶ ὑμῖν... καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ οὐκ ἐρωτήσετε οὐδέν· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν ὅτι ὅσα ἂν αἰτήσητε τὸν πατέρα ἐν τῷ ὀνόματί μου, δώσει ὑμῖν – Καὶ ὁ,τι ζητήσετε στο ὄνομά Μου αὐτό θα το κάνω, για να δοξαστεί ο Πατέρας μέσω του Υιού. Αν κάτι ζητήσετε στο ὄνομά Μου, Εγὼ θα το κάνω. Αν Με αγαπάτε, τις εντολές τις δικές Μου τηρήστε... Δεν Με ἐξελέξατε εσείς, ἀλλὰ Εγὼ ἐξέλεξα εσάς, καὶ ὅρισα εσάς για να πάτε εσείς και να φέρετε καρπὸ, και ο καρπὸς σας να μένει· ὥστε ὁ,τι ζητήσετε ἀπὸ τον Πατέρα στο ὄνομά Μου να σας το δώσει... Καὶ ἐκείνη την ἡμέρα Ἐμένα δεν θα Μου ζητήσετε τίποτα.

Αλήθεια, αλήθεια σας λέω ότι όσα αν ζητήσετε από τον Πατέρα στο όνομά Μου, θα σας τα δώσει» (Ιν.14:13-15, 15:16, 16:23), και 2) ασεβούν προς την απευθείας πρόσκληση του Ιησού: «Δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς – Ελάτε σ’ Εμένα όλοι όσοι κουράζεστε και εἰστε φορτωμένοι, κι Εγώ θα σας αναπαύσω» (Μτ.11:28). Αποτέλεσμα του μεγάλου αυτού σφάλματος είναι, να δίνονται ψευδείς ελπίδες στο πλήρωμα της Εκκλησίας, ότι οι Άγιοι μεσιτεύουν υπέρ ημών και μέσω αυτών μπορούμε να πλησιάζουμε τον Θεό και να λαμβάνουμε χάρη και έλεος, ενώ γι’ αυτό ισχύει σε όλους η προτροπή του Ευαγγελίου: «προσερχώμεθα οὖν μετὰ παρρησίας τῷ θρόνῳ τῆς χάριτος, ἵνα λάβωμεν ἔλεον καὶ χάριν εὖρωμεν εἰς εὐκαιρον βοήθειαν – Ἀς προσερχώμαστε λοιπόν με παρρησία στο θρόνο της χάρης, για να λάβουμε έλεος και να βρούμε χάρη για βοήθεια στον κατάλληλο καιρό» (Εβρ.4:16), «ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν παρρησίαν καὶ τὴν προσαγωγὴν ἐν πεποιοθήσει διὰ πίστεως αὐτοῦ – Μέσω Αυτοῦ έχουμε την παρρησία και την προσαγωγή στον Θεό με πεποίθηση διαμέσου της πίστες Αυτοῦ» (Εφεσ. 3:12).

ε) Ο λαός βρισκόμενος σε παχυλή άγνοια και στηρίζοντας τις ελπίδες του στον ιερέα τρέχει στους Αγίους, στον έναν κατόπιν του άλλου, αναζητώντας την καλύτερη ποιότητα και ανάλογα με το αίτημά του παζαρεύει “τα τάματα” για τη βοήθεια την οποία έχει ανάγκη, αλλά την οποία ο Άγιος δεν μπορεί να του προσφέρει. Γιατί: 1) Ως μη πανταχού παρών δεν γνωρίζει τις αιτήσεις των προσευχομένων, και 2) Ο Θεός έχει χορηγήσει το Υπουργήμα της μεσιτείας μόνο στον Ιησού. **Σε κανέναν άλλο!** Γιατί, λοιπόν, να ταλαιπωρείται ο λαός άδικα και γιατί να μην πληροφορηθεί ότι για κάθε ζήτημα, αίτηση και ανάγκη πρέπει να καταφεύγει στον Ιησού Χριστό, γιατί Εκείνος μόνο υποσχέθηκε

και με θεϊκή αυθεντία είπε: «ἐγὼ μεθ’ ὑμῶν εἰμι πάσας τὰς ἡμέρας – Εγώ είμαι μαζί σας όλες τις ημέρες» (Μτ.28:20), όπως ακριβώς έπραττε και η αρχέγονη Εκκλησία;

στ) Από κανέναν δεν αμφισβητείται η εξάπλωση των πλοκάμων της Σιμωνίας¹⁵ και του εμπορίου μεταξύ των ιερέων. Επειδή όμως για το θέμα αυτό, αφενός μεν πολλοί γράφουν και ορθά διατυπώνουν τις απόψεις τους, υγιά εκ μέρους των Ορθοδόξων στοιχεία, αφετέρου δε είναι γνωστό, θα το αφήσω σε εκείνους. Τούτο μόνο λέω, ότι οι κάπηλοι ιερείς εκμεταλλευόμενοι τις εορτές των Αγίων για την αύξηση του εμπορίου τους, δημιουργήσαν λαμπρά πανηγύρια, αναγκάζοντας έτσι τον Θεό να τους επαναλάβει: «τὰς νομηνίας ὑμῶν καὶ τὰς εορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου – τις νεομηνίες σας και τις γιορτές σας μισεῖ η ψυχὴ Μου» (Ησ.1:14).

ζ) Υποστηρίζοντας η θεολογία τη μεσιτεία και προσκύνηση των Αγίων και των Αγγέλων, αμαυρώνει τη θεολογική επιστημονική της κατάρτιση, γιατί αφοπλίζεται εντελῶν από την εξεταστική δύναμη του Λόγου του Θεού, της Ιεράς Παράδοσης και της Ιστορίας. Και να, μία μόνο απόδειξη αρκετή να επιβεβαιώσει αυτή την αλήθεια. Ο κ. Ανδρ. Φυτράκης, όπως ανέφερα, γράφοντας για τις αντιδράσεις κατά της τιμής των Αγίων, στην αρχαία Εκκλησία, αναφέρει, απ’ αυτούς που αντέδρασαν, μόνο ειδωλολάτρες και αιρετικούς. Δεν είχε το θάρρος να αναφέρει τουλάχιστον τον μεγάλο φωστήρα της Εκκλησίας τον Άγιο Επιφάνειο, ο ο-

¹⁵ Ο όρος “Σιμωνία” εκφράζει την περίπτωση που κληρικός δωροδοκεί για να αποκτήσει ανώτερη θέση στην ιεραρχία της Εκκλησίας, δηλαδή, αγοράζει αξίωμα στην ιεραρχία της Εκκλησίας με χρήματα. Αναφέρεται στον Σίμωνα το Μάγο, στη Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Απόστολο Πέτρο, ώστε να μπορεί κι αυτός να κάνει θαυματουργικά σημεία (δες Πράξεις 8:9-24).

ποιος έδωσε σαφέστατες εξηγήσεις για τις αντιλήψεις που επικρατούσαν τότε, στην αρχαία Εκκλησία, περί των Αγίων και της Παναγίας, απορρίπτοντας την προσκύνηση και μεσιτεία τους. Τον Άγιο αυτό χρησιμοποιεί μόνο στην προτελευταία σελίδα, 48, του βιβλίου του, όπως ήδη έχουμε αναφέρει, για να δείξει τις βλασφημίες των Ανόμοιων κατά των προφητών και των Αποστόλων. Η παράληψη λοιπόν αυτή είναι ενσυνείδητη και εσκεμμένη πράξη και δεν είναι απλή παράλειψη αβλεψίας. Μειώνει δε τη θεολογική επιστήμη.

Η εσκεμμένη κάλυψη της αλήθειας από την επίσημη εκκλησιαστική φωνή και η αντι-Βιβλική διδαχή της προσκύνησης, μεσιτείας και επίκλησης των Αγίων και Αγγέλων, ώθησε τον αμαθή λαό (οι ιερείς τον άφησαν αμαθή) να προσηλώσει τις ελπίδες του στην Παναγία, στους Αγίους και στους Αγγέλους. Έτσι προσβάλλουν, ακούσια το μεσιτικό έργο του Υιού του Θεού και την έννοια του σταυρικού θανάτου.

Έτσι δε, άφησαν οι αναρμοδίως αρμόδιοι ιερείς και αρχιερείς αθεράπευτη μέχρι κωμικότητας, σε βάρος της θέσης του Χριστού “ειδική” υπηρεσία μεσιτείας ορισμένων Αγίων και «μετοχέτευσαν ολόκληρο το σύστημα των ειδικών θεών και θεαινών της αρχαίας Ελλάδος εις επί τούτο εξειδικευθέντες Αγίους, τον Νικόλαο ως Ποσειδώνα, τον Μηνά ως Ερμή, την Βαρβάρα ως των λοιμωδών νόσων και προστάτιδα του Πυροβολικού, τον Φανούριο ως προμηθευτή γαμπρών και νυφών, τον Ελευθέριο ως ελευθερωτή των λεχώνων, τον Τρύφωνα ως γεωργό, τον Μόδεστο ως κτηνοκόμο, τον Σίμωνα Ζηλωτή ή της Κανά ως οικονόμο, τον Αρχάγγελο Μιχαήλ ως προστάτη των Τραπεζιτικών, τον Στυλιανό ως προστάτη των νηπίων, τον Σιλβέστρο ως προστάτη των ερωτευμένων, τον Πορφύριο ως προστάτη των ηθοποιών, τον Γεώργιο ως προστάτη του Στρατού, την αγία Γερτρούδη για την εξόντωση των

ποντικών (αντί γάτας) και συνεχιζόμενη αυτή η κωμική ιστορία, τελευταία έθεσαν προστάτη της αεροπορίας τον αρχάγγελο Γαβριήλ. Ο Χριστός που θυσιάστηκε να γίνει Σωτήρας του κόσμου, είναι, κατά τους παπάδες, σε δεύτερη θέση.

Οι Άγγελοι, βέβαια, είναι μηνύτορες του Θεού, μεταδίδοντας τους λόγους Του και εκδηλώνοντας, όταν πρέπει, την παρουσία Του, αλλά είναι υπηρέτες «*λειτουργικά πνεύματα εις διακονίαν αποσπελλόμενα διά τους μέλλοντας κληρονομείν σωτηρίαν – λειτουργικά πνεύματα αποσταλμένα για διακονία, για χάρη εκείνων που μέλλουν να κληρονομούν τη σωτηρία*» (Εβρ.1:14). Ως εκ της θέσης και της φύσης τους λοιπόν δεν αρμόζει σ’ αυτούς η προσκύνηση. Για το λόγο αυτό, οι Πατέρες των πρώτων αιώνων, δεν διατύπωσαν καμία τέτοια οφειλή – προσκύνησης προς τους Αγγέλους. Όχι μόνο, «αλλά και κάποιοι των διασημοτάτων Πατέρων της Εκκλησίας διαρρήδη κατεδίκαζαν το και απλώς απλώς ιδρύει ναούς επ’ ονόματι των Αγγέλων» (“Χριστιανική Αρχαιολογία”, Ν. Καλογερά, σελ.282).

Όταν όμως από τον 5^ο αιώνα άρχισε να διαμορφώνεται η τάση της προσκύνησης και μεσιτείας, παρουσίασαν και το ψευδεπίγραφο βιβλίο του ψευδο-Διονύσου, το οποίο υποστηρίζει τη βλάσφημη διδασκαλία, ότι «και αυτός ο Χριστός, ως άνθρωπος, υποτάσσονταν στους Αγγέλους». Ενώ όμως ξέρουμε, «*άγγελοι προσήλθον και διηκόνουν αὐτῷ – άγγελοι προσήλθαν και υπηρετούσαν Αυτόν*» (Μτ.4:11).

Κανείς, άλλωστε, θεολόγος δεν αρνείται, ότι ο κλάδος της Αγγελολογίας στη Δογματική, παρουσιάζει τα περισσότερα θεολογούμενα σημεία.

Συνεχίζοντας οι Δογματολόγοι και λοιποί Πανεπιστημιακοί δάσκαλοι την αντι-Βιβλική διδασκαλία της προσκύνησης των Αγίων και των Αγγέλων, γράφου και διακηρύττουν:

«Οι Άγιοι εμφανίζουν τον ενδιαφέρον και την κοινωνία αυτών προς τους επί γης ζώντας αδελφούς πρεσβεύοντας υπέρ αυτών προς τον Κύριο, οι δ' επί γης πιστοί κοινωνούν μετὰ των Αγίων επικαλούμενοι τας ευχάς αυτών...» Στη συνέχεια γράφουν, αντιφάσκοντες: «Η υπέρ της στρατευομένης Εκκλησίας πρεσβεία αυτή των Αγίων, δεν διδασκεται μεν ρητώς εν τη Αγία Γραφή...» Δηλαδή: «Ράβε, κυρά, και ξήλωνε, δουλειά να μη σου λείπει». Θέλοντας όμως να δικαιολογήσουν τις αντιφάσεις και την έλλειψη Βιβλικών μαρτυριών περί μεσιτείας των Αγίων, γράφου, ότι «εξαγεται ασφαλώς εξ ων αυτή (η Εκκλησία) περί δεήσεων Αγγέλων και δικαίων επί γης λέγει» (“Δογματική”, Χ. Ανδρουτσου, σελ.422). Σ’ αυτά, λέγω και εγώ: Συμβαίνει σ’ αυτούς ό,τι θα συνέβαινε αν οι ουρανοξύστες της Νέας Υόρκης είχαν αντί ισχυρούς σιδερένιους δοκούς για στηρίγματα, οδοντογλυφίδες. Δηλαδή, εφόσον δεν υπάρχουν ισχυρά στηρίγματα να στηρίξουν την οικοδομή της αντι-Βιβλικής διδασχής τους, υπάρχουν οδοντογλυφίδες με τις οποίες κτίζουν ασταθή οικοδομήματα.

Ο κ. Π. Τρεμπέλας περί της μεσιτείας των Αγίων και Αγγέλων δέχεται και υποστηρίζει, όσα σκοτεινοί αιώνες Βιβλικής αμάθειας επισώρευσαν στην Εκκλησία, δεχόμενος τους Αγίους ως προστάτες, ερευνητές της ζωής και μεσίτες. Να, τα λόγια του: «Ούτοι εισι προστάται ημών, ερευνηταί της ζωής και των πράξεων ημών, τους οποίους δεν αισχνόμεθα να προβάλλωμεν ως μεσίτας της ασθενείας ημών» (“Δογματική”, Τρεμπέλα, τομ.3^{ος}, σελ.397). Τα λόγια αυτά του κ. Τρεμπέλα μειώνουν ευθέως τη θεολογική επιστήμη. Γιατί όταν λέει, ότι οι Άγιοι είναι προστάτες και ερευνητές της ζωής και των πράξεών μας, αποδίδει ευθέως σ’ αυτούς τις ιδιότητες της πανταχού παρουσίας και πανσοφίας, τις οποίες, αλλού, ορθά ο ίδιος υποστηρίζει, ότι τις έχει **μόνο ο**

Θεός. Για πολλοστή φορά λοιπόν, εμφανίζονται οι φάσεις και αντιφάσεις της επισήμου φωνής της Εκκλησίας. Ο αμαθής λαός, τι να πιστέψει;

Πληροφορούνται οι Άγιοι;

Όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι Άγιοι, κατά τους υποστηρίζοντας τη μεσιτεία τους, πληροφορούνται τις προσευχές των προσευχομένων, επικαλούνται την υπερφυσική ενόραση και διορατικότητα την οποία σε ορισμένες μόνο περιστάσεις χορήγησε ο Θεός σε ορισμένους υπηρέτες Του, που ακόμη ζούσαν· όπως ο απ. Πέτρος για την υπόθεση του Ανανία και της Σαπφείρας (*«εἶπε δὲ Πέτρος· Ανανία, διατί ἐπλήρωσεν ὁ σατανᾶς τὴν καρδίαν σου ψεύσασθαί σε τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ νοσφίσασθαι ἀπὸ τῆς τιμῆς τοῦ χωρίου; – Εἶπε τότε ὁ Πέτρος: Ανανία, γιατί γέμισε ὁ Σατανᾶς τὴν καρδίαν σου, ὥστε να πεις ψέματα στο Πνεῦμα το Ἁγιο καὶ να παρακρατήσεις μέρος ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ χωραφίου;»* Πραξ.5:3), και ο Ελισαίε στην απάτη του Γιεζι (*«καὶ εἶπε πρὸς αὐτὸν Ἐλισαίε· οὐχὶ ἡ καρδιά μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ, ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνὴρ ἀπὸ τοῦ ἄρματος εἰς συναντήν σοι; καὶ νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον, καὶ νῦν ἔλαβες τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνας καὶ ἀμπελῶνας καὶ πρόβατα καὶ βόας καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας – Καὶ εἶπε σ’ αὐτόν ὁ Ελισαίε: Δεν πορεύτηκε ἡ καρδιά μου μαζί σου, ὅταν ἐπέστρεψε ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ το ἄρμα τοῦ σε συνάντησέ σου; Καὶ τώρα ἔλαβες τὸ ἀργῦριο, καὶ τώρα ἔλαβες τὰ ἱμάτια καὶ ἐλαιῶνες καὶ ἀμπελώνες καὶ πρόβατα καὶ βόδια καὶ δούλους, καὶ δούλες»* Δ’ Βασιλειών 5:26). Εδώ πρόκειται όμως περί ορισμένων περιπτώσεων, στις οποίες ενήργησε το Πνεῦμα του Θεού, ενώ ζούσαν εκείνοι που έλαβαν την ενέργειά Του.

Δεν πρόκειται περί γενικής καταστάσεως και καθολικής ενέργειας και δράσης του Πνεύματος και της Εκκλησίας, καταστάσεις ενέργειας και μετά

θάνατο, όπου οι ψυχές των Αγίων βρίσκονται μόνο σε ανάπαυση («Δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται – Ἀλλὰ ἂν ὁ δίκαιος φτάσῃ στο θάνατο, θα εἶναι σε ἀνάπαυση» Σοφία Σολομώντα 4:7), χωρίς καμία δράση και ενέργεια. Γιατί κατὰ το Λόγο του Θεοῦ: «οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδὲν – οἱ νεκροὶ δὲν γνωρίζουν τίποτε» (Εκκλησι.9:5).

Επίσης, επικαλοῦνται την πληροφορία για τη χαρά, που αισθάνονται οι Ἄγγελοι του Θεοῦ, ὅταν ἕνας αμαρτωλὸς μετανοήσῃ («οὕτω χαρὰ ἔσται ἐν τῷ οὐρανῷ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι... οὕτω, λέγω ὑμῖν, γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι – ἔτσι θα γίνει χαρὰ στον οὐρανὸ για ἕναν αμαρτωλὸ που μετανοεῖ... Ἔτσι, σας λέω, χαρὰ γίνεται μπροστὰ στους ἀγγέλους του Θεοῦ για ἕναν αμαρτωλὸ που μετανοεῖ» Λκ.15:7, 10). Και ἀπὸ αὐτὴ την πληροφορία συμπεραίνουν ὅτι, εφόσον οἱ Ἄγγελοι και οἱ Ἅγιοι κατὰ τρόπο που ξεπερνᾷ την ἀνθρώπινη λογικὴ λαμβάνουν γνώση μετανοίας των αμαρτωλῶν, κατὰ τον ἴδιο τρόπο λαμβάνουν γνώση και των δεήσεων τις οποίες ἀπευθύνουν πρὸς αὐτοὺς οἱ ἐπὶ γῆς πιστοί. Το Ευαγγέλιο ὁμῶς μιλά στην προκειμένη περίπτωση μόνο περὶ Ἀγγέλων, δὲν κάνει λόγο περὶ Ἀγίων. Ἰδοὺ: «γίνεται χαρὰ ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ ἐπὶ ἐνὶ ἀμαρτωλῷ μετανοοῦντι – χαρὰ γίνεται μπροστὰ στους ἀγγέλους του Θεοῦ για ἕναν αμαρτωλὸ που μετανοεῖ» (Λκ.15:10). Πῶς ὁμῶς οἱ Ἄγγελοι πληροφοροῦνται τη μετάνοια και τις ὁμολογίες των πιστῶν ἐνώπιον των ἀνθρώπων; Πληροφοριοδότης εἶναι ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος Ἰησοῦς. Ἀς Τον ἀκούσουμε: «Λέγω δὲ ὑμῖν· πᾶς ὃς ἂν ὁμολογήσῃ ἐν ἑμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁμολογήσῃ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ· ὁ δὲ ἀρνήσάμενός με ἐνώπιον τῶν ἀνθρώπων ἀπαρνηθήσεται ἐνώπιον τῶν ἀγγέλων τοῦ Θεοῦ – Λέω λοιπὸν σ’ ἐσάς:

καθέναν που θα Με ὁμολογήσῃ ζώντας μέσα σ’ Ἐμένα μπροστὰ στους ἀνθρώπους, και ὁ Υἱὸς του ἀνθρώπου θα ὁμολογήσῃ αὐτὸν ζώντας μέσα σ’ αὐτὸν μπροστὰ στους ἀγγέλους του Θεοῦ. Αὐτὸν ὁμῶς που Με ἀρνηθεῖ ἐνώπιον των ἀνθρώπων, θα ἀπαρνηθῶ αὐτὸν ἐνώπιον των ἀγγέλων του Θεοῦ» (Λκ. 12:8-9).

Οἱ Ἄγγελοι ὡς λειτουργικὰ πνεύματα, «διὰ τοὺς μέλλοντας κληρονομεῖν σωτηρίαν – για ἐκείνους που μέλλουν να κληρονομοῦν τη σωτηρία» (Εβρ. 1:14), λαμβάνουν γνώση περὶ των ἀποτελεσμάτων την υπηρεσίας τους ἀπευθείας ἀπὸ τον Κύριο. Ἐνῶ για τον ἀνθρώπο η υπηρεσία του στο ἔργο του Θεοῦ λαμβάνει τέλος αυτομάτως μετὰ το θάνατο ευρισκόμενος πλεόν στην ἀνάπαυση. «Δίκαιος δὲ ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται – ὁ δίκαιος δὲ ἐὰν φτάσῃ στο θάνατο, σε ἀνάπαυση θα εἶναι» (Σοφία Σολομ. 4:7).

Εγκληματίες και ἀνύπαρκτοι ἅγιοι

Με ἀφορμὴ τους εσφαλμένους βηματισμοὺς προήλθαν τα συμπτώματα κατὰπτωσης και παρακμῆς της Ἐκκλησίας και του ἔθνους. Χαρακτηριστικὰ γράφει ὁ Δ. Καλλιμάχος: «Ἡ ἀμάθεια και ἡ δεισιδαιμονία λυμαίνονταν το λαό, ὁ ὁποῖος, λησμονώντας τη λατρεία πρὸς ἕναν Θεὸ πνευματικὸ, κατάντησε να ἀπονέμει θείες ιδιότητες πρὸς τους Ἅγιους... την τάση δὲ αὐτὴ ἐνίσχυαν οἱ πολυάριθμες στρατιές των μοναχῶν... ἐμπνέοντες το φανατισμὸ, ὡς ἀπόστολοι πνευματικοῦ σκότους» («Το Ευαγγέλιο ὑπὸ σύγχρονο πνεῦμα», Δ. Καλλιμάχου, σελ.231). Ἐξαιτίας αὐτῶν δημιουργήθηκε και το εμπόριο ἀπὸ τους κάπηλους ἱερεῖς, γιατί, ἐκμεταλλεύονται τα «θαύματα» των ἁγίων και τις εορτές τους. Ἡ ἱστορία γράφει: «Οἱ εορτές πολλαπλασιάσθηκαν με τις εορτές των νέων Ἀγίων, και ἡ προσκύνηση τούτων κατέλαβε σχεδόν ὅλη τη Χριστιανικὴ λατρεία. Παλαιοὶ ἅγιοι ἀνακαλύπτονταν, καθη-

μερινά δε νέοι δια του Πάπα δημιουργούνταν. Οι βίοι των αγίων τούτων ήσαν γεμάτοι θαυμάτων, πλασμάτων της ευσεβούς φαντασίας των μοναχών. Οι περί της τιμής των λειψάνων των αγίων καταχρήσεις αυξήθηκαν. Τα Μοναστήρια ιδίως γέμισαν αληθών και πολλών πλαστών λειψάνων αρχαιοτάτων αγίων ή άλλων νεκρών αντικειμένων». Τέτοιας φύσεως παρεκτροπές έγιναν και αλλοπρόσαλλα πράγματα ενεφανίσθησαν κατά τους μέσους χρόνους, εξ αφορμής των εορτών, ώστε κατάντησαν να εορτάζουν και να τελούν λειτουργία και «των όνων εις ανάμνηση της επί του όνου εις Αίγυπτο φυγής της Μητρός του Κυρίου» («Εκκλησιαστική Ιστορία», Α. Κυριακού, τομ.2^{ος}, σελ.207-208). Έτσι παρουσίασαν οι κάπηλοι του πνεύματος και της ύλης πλήθος ανύπαρκτων αγίων και αγιοποίησαν αμαρτωλούς και εγκληματίες. Όπως, π.χ. οι άγιοι Φανούριος και Ονούφριος είναι ανύπαρκτοι. Οι «άγιοι» όμως αυτοί, εορτάζονται, πανηγυρίζονται έγιναν δε και θαυματουργοί. Και τον άγιο Φανούριο χρησιμοποιούν ως προμηθευτή για γαμπρούς και νύφες. Οι δε αθεόφοβοι ιερείς επικαλούνται τη μεσιτεία του και ο δύσμοιρος λαός αναμένει βοήθεια και προστασία.

Επίσης τον χρησιμοποιούν και ως ανιχνευτή για τα χαμένα αντικείμενα. Γι' αυτό οι γυναίκες, σύμφωνα με την παπαδική σύσταση, κουβαλάνε πίττες – άρτους στην Εκκλησία, και παρακαλούν τον «άγιο» Φανούριο να τους φανερώσει αυτό που έχασαν. Αν αυτό δεν λέγεται ειδωλολατρία, πώς πρέπει να λέγεται;

Ένας ιερέας, ειρωνευόμενος αυτές τις ειδωλολατρικές συνήθειες της πίτας του Φανουρίου, μου είπε χαριτολογώντας: «Από τις πίττες αυτές, εγώ τρέφω δύο λυκόσκυλα που έχω στο εξοχικό μου σπίτι».

Πολύ χαρακτηριστικά γράφει στο βιβλίο που ανέφερα προηγουμένως, σελ.115, ο ιερέας Κων. Χιονής, τα εξής:

«Εμείς οι Ορθόδοξοι έχουμε, επαναλαμβάνω, σε χρήση εκτός πλήθους ανενπίσμων αλλά ευρέως διαδεδομένων άλλων προλήψεων και δεισιδαιμονιών και όλως επισήμως καθιερωμένες στην πράξη εορτές και υμνογραφίες και ευχές ιστορικά και δογματικά ασύστατες ή γριφώδεις και ψευδείς, έχουσες την πηγή τους ή σε εικασίες ή εβραϊολογικές αντιλήψεις ή σε μυθεύματα των λεγομένων **απόκρυφων ή ψευδεπίγραφων Ευαγγελίων** και Συναξαρίων – βλέπε εορτή των Εισοδίων, Μεταστάσεως της Θεοτόκου και του Ιωάννη, Αλληλογραφίες Χριστού και Αυγάρου, επανειλημμένων ευρέσεων ανύπαρκτου σήμερα Κάρας Προδρόμου... του δικού μας επίσης άγνωστου γνωστού Φανουρίου...»

Αναφερόμενος δε στην προσκύνηση και λατρεία τόσο των εικόνων, όσο και των λειψάνων, καθώς και την επίκληση των Αγίων, γράφει, ότι «τυγχάνει πράγμα ανόητο και κενοσπουδώς επινοηθέν και επί ουδεμίας εγγυήσεως της Γραφής στηριζόμενο, μάλλον δε αντιστρατευόμενο στο Λόγο του Θεού» (σελ.38).

Ότι υπάρχουν ανύπαρκτοι μυθολογικοί άγιοι στην Εκκλησία τους οποίους προσκυνούν και τις μεσιτείες τους επικαλούνται, τους οποίους πανηγυρίζουν και με λαμπρές εορτές εορτάζουν, πιστοποιεί μια χειρονομία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας κατά την οποία έσβησε από το εκκλησιαστικό καλενδάριο το όνομα της Αγίας Φιλομένης. Σχετική έρευνα του Βατικανού το έτος 1962 απέδειξε, ότι η λατρευόμενη ως μάρτυς και παρθένας **Αγία Φιλομένη δεν υπήρξε ποτέ.**

Δανείστηκε λοιπόν το Βατικανό μια δόση ειλικρίνειας και έσβησε το όνομα της «αγίας» αυτής από το εκκλησιαστικό καλενδάριο. Κατά τον ίδιο τρόπο, έσβησε και επέρριψε και το όνομα του Αγίου Γεωργίου, που έζησε μεν κάποτε, αλλά δεν υπήρξε Άγιος. Σαράντα περίπου ονόματα «αγίων» αφαίρεσε η Ρω-

μαιοκαθολική Εκκλησία από το καλεν-
δάριό της.

Να, λοιπόν, οι εσφαλμένοι βηματι-
σμοί. Αυτά υποβιβάζουν την Εκκλησία,
η οποία πρέπει να είναι σοφή στις σκέ-
ψεις και στις ενέργειές της! Αγίους τους
οποίους λάτρευε και στων οποίων τη
μεσιτεία στήριζε τις ελπίδες της, να
τους αρπάξει από τα προσκυνητάρια
και να τους ρίξει στα σκουπίδια, σαν
παλιά και άχρηστα αντικείμενα. «Η
τηλεόραση έδειξε (τότε) έναν δυνατό
Ιρλανδό ιερέα της Μασαχουσέτης σύ-
ροντα έξω από το ναό ένα άγαλμα φυ-
σικού μεγέθους της Αγίας Φιλομένης
μπροστά στα μάτια των πιστών προ-
σκυνητών της και το έριξε στα σκουπί-
δια».

Στην ίδια κρίση από Θεού είναι ε-
κτεθειμένοι και όλοι εκείνοι που τοπο-
θετούσαν τους ανθρώπους – αγίους σε
προσκύνηση και οδηγούν άλλους αν-
θρώπους προς αυτούς ως μεσίτες, υπο-
τιμώντας τον μοναδικό μεσίτη Ιησού.

Πολλά παραδείγματα της φύσης
αυτής φυλάσσει η Εκκλησία και επι-
μαρτυρεί, ότι η αισχροκέρδεια έπλασε
πολλούς φανταστικούς αγίους για νέο
πορισμό κέρδους. Λέξεις και φράσεις
πολλές φορές κακώς εννοούμενες, ηθε-
λημένα ή όχι, έγιναν αφορμή να πλα-
σθούν “άγιοι”. Και να: «Ανέγνωσε ο
Καρδινάλιος Βαρόνιος εις τον Χρυσό-
στομο το ουσιαστικό **“Ξυνωρίς”**,¹⁶ το
οποίο φαντάστηκε ως όνομα γυναίκας
κύριο και πλούτισε το Μαρτυρολόγιο
της Εκκλησίας του με την **αγία Ξυνω-
ρίδα**. Έφερε άλλος μανδήλιον από την
Ιερουσαλήμ τυπωμένο με του Χριστού
το πρόσωπο του· η βαρβαρότητα το
πίστεψε και με βάρβαρο όνομα το ονό-
μασε Veronica (δηλαδή, Vera Icon, α-
ληθινή εικόνα) και εκ του ονόματος
έπλασε κοντά στο μανδήλιον και την
Αγία Βερονίκη (Dainte Veronigua), δι-
πλασιάζουσα με τον τρόπο αυτό τα

κέρδη των ιερωμένων. Ω, πόσος θη-
σαυρός ιερατικής εμπορίας» (Κοράη,
Επιστολή Τριών Επισκόπων).

Επίσης έχει να παρουσιάσει η ιστο-
ρία και τον Πατριάρχη Κύριλλο Αλε-
ξανδρείας. Όπως ανέφερα ήδη, ο άν-
θρωπος αυτός βαρύνεται με εσκευμέ-
νες εγκληματικές πράξεις, όπως είναι ο
φόνος της μοναδικής στην ιστορία φι-
λοσόφου Υπατίας και το αίμα το οποίο
χύθηκε εξαιτίας του κατά την Γ' Οικου-
μενική Σύνοδο στην Έφεσο. Παρόλα
αυτά, οι αναρμοδίως αρμόδιοι τοποθέ-
τησαν τον Κύριλλο στη χορεία των Α-
γίων και Μεγάλων της Εκκλησίας Πα-
τέρων, εορτάζοντας αυτόν την 9^η Ιου-
νίου, σε κάθε δε λειτουργία επικαλούν-
ται τις ευχές του και τη μεσιτεία του:
«Σώσον ο Θεός τον λαόν Σου... Πρε-
σβείες... Αθανασίου και Κυρίλλου Πα-
τριαρχών Αλεξανδρείας...»

«Πολλούς τους οποίους η Ρώμη έχει
κατατάξει μεταξύ των αγίων της, υπήρ-
ξαν οι μάλλον ωμότεροι εγκληματίες.
Ο άγιος Δομίνικος, του οποίου το όνο-
μα με ευλάβεια προφέρεται από Καθο-
λικά χείλη, δεν έχει εφάμιλλο του στο
έργο της σφαγής και του βασανισμού
των θυμάτων της Ιεράς Εξέτασης. Πολ-
λούς βασάνισε, πολλούς έκαψε στον
πάσσαλο, οι οποίοι δεν αποκήρυτταν
την ελευθερία τους να πιστεύουν ό,τι
θεωρούσαν ορθό... λιωμένο μόλυβδο
εντός των αυτιών. Γλώσσες αποκόπη-
καν, λεπίδες εγχειριδίων προσαρμό-
στηκαν πάνω σε τροχούς για να διαμε-
λίσουν το θύμα βραδέως. Οφθαλμοί
εξορύχτηκαν. Τα νύχια των δακτύλων
αποσπάστηκαν από τη σάρκα με πυρα-
κτωμένο σίδηρο. Τα στόματα άλλων
γέμιζαν με πυρίτιδα στην οποία έβαζαν
φωτιά και οι κεφαλές τους καταθρυμ-
ματίζονταν». (“Ο Αντίχριστος ήλθε”, Κ.
Ξηρόκωστα, σελ.93). Αυτά ήταν τα έργα
του Δομίνικου, τον οποίο αναρμόδια
αρμόδιοι ανακήρυξαν άγιο.

Επίσης: «Ο Άγιος της Ρωμαιοκαθο-
λικής Εκκλησίας, Αγκουήνας, τον οποίο
αναγνωρίζουν οι Καθολικοί **αγγελικό**

¹⁶ “Ξυνωρίς”: ζευγάρι αλόγων ζεμένων στο
ίδιο όχημα, άρμα.

διδάκτορα, λέει: “Οι αιρετικοί πρέπει να βιασθούν με τις μεγαλύτερες ποινές για να αναγκαστούν ίσως να ακολουθήσουν την πίστη”. Και πάλι, λέει: “Οι αιρετικοί όχι μόνο να αφορίζονται, αλλά και να φονεύονται”, προσθέτει δε, ότι η Εκκλησία παραδίδει τούς τοιούτους στους πολιτικούς δικαστές, για να αφανιστούν τελείως από την Εκκλησία δια του θανάτου» (“Ερμηνεία Αποκαλύψεως”, Fred G. Smith).

Οι άνθρωποι αυτοί, αποκήρυξαν και ζωντανούς έκαψαν τους πραγματικούς Αγίους, όταν η μεγαλόπνοη φωνή τους έλεγξε την παρανομία τους, όπως τον Ιερώνυμο Σαβοναρόλα, τον Ιωάννη Ούσιο, κλπ. **Αυτοί είναι που “έλαβαν το πνεύμα υπό μορφή πετεινού, όχι υπό μορφή περιστέρας”**.

Επειδή η Αγία Γραφή δεν διδάσκει την προσκύνηση και μεσιτεία των Αγίων, η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία βρέθηκε σε μεγάλη αμηχανία. Συγκρότησε τη Σύνοδο στο Τρεδέντο, το έτος 1546, αλλά όχι για να συζητήσει με καλή πρόθεση το θέμα και να το μελετήσει από τη Βίβλο. Σκοπός της ήταν να χαλκεύσει δικαιολογητικά. Και οι εμπειρογνώμονες σ’ αυτά Καλόγηροι χάλκευσαν, δημιούργησαν και ανακάλυψαν αυτό που ήθελαν. Τα απόκρυφα βιβλία της Παλαιάς Διαθήκης, Β’ Μακκαβαίων κεφ.15:11-16, μιλούν περί μεσιτείας. Αναφέρουν ότι ο Ιερεμίας και ο αρχιερέας Ονίας πρεσβεύουν στον ουρανό υπέρ του Ιουδαϊκού λαού. Συσκέφτηκαν λοιπόν οι Καλόγηροι αυτής της Συνόδου και σοφίστηκαν να περιλάβουν τα απόκρυφα αυτά βιβλία στον Κανόνα των Θεόπνευστων Γραφών, για να δικαιολογήσουν τη μεσιτεία των Αγίων. Από τότε λοιπόν και μέχρι σήμερα η Δυτική και Ανατολική Εκκλησία παρουσιάζουν αυτό το χωρίο των Γραφών και υποστηρίζουν, ότι οι Γραφές διδάσκουν τη μεσιτεία. Είναι περιττό όμως να πούμε ότι τα βιβλία αυτά δεν είναι Θεόπνευστα και κατά συνέπεια οι πληροφορίες τους δεν έχουν αξία.

«γινέσθω δε ὁ Θεὸς ἀληθής»

Οι Θεόπνευστες Γραφές μάς πληροφορούν, ότι ο Θεός μάς προσφέρει ως Λυτρωτή και μεσίτη τον Υιό Του. Τον παρουσιάζει ως μοναδικό: «*εἷς Θεός, εἷς καὶ μεσίτης Θεοῦ*» (Α’ Τιμ.2:5). Μεσίτης κυρίως είναι ο μεταξύ δύο εν μέσω ιστάμενος και τούτους διαφερομένους συνδιαλλάττων [*ανόμοιους συμφιλιώνει*] και την ειρήνη μεταξύ αυτών αποκαθιστά».

Ποιος άλλος μπορούσε να σταθεί μεταξύ των διαφερομένων [*ανόμοιων*] Θεού και ανθρώπων, παρά μόνο ο Ιησούς Χριστός, «*ὁ δὸς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ πάντων – ὁ ὁποῖος ἔδωκε τὸν ἑαυτοῦ ἀντίλυτρο γιὰ ὅλους*» (Α’ Τιμ.2:6). Για το σκοπό αυτό είναι αναγκαίο όπως ο μεσίτης αυτός φέρει και τις δύο φύσεις, τη φύση του Θεού και τη φύση του ανθρώπου. Και αυτές φέρει μόνο ο Υιός του Θεού και Σωτήρας, ο Υιός ανθρώπου και άνθρωπος τέλειος, «*ωραίος κάλλει παρά πάντας βροτούς*». Αυτός διακηρύττει για τα πρόνόμιά Του: «*ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα· δι’ ἐμοῦ ἂν τις εἰσέλθῃ, σωθήσεται – Ἐγὼ εἰμαι ἡ θύρα· ἀπὸ Ἑμένα ἀν εἰσέλθῃ κανεῖς θα σωθεῖ*» (Ιν.10:9). «*Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· οὐδεὶς ἔρχεται πρὸς τὸν πατέρα εἰ μὴ δι’ ἐμοῦ – Ἐγὼ εἰμαι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ· κανεῖς δὲν ἔρχεται στὸν Πατέρα παρά μόνο διαμέσου Ἑμένα*» (Ιν.14:6). Επιβεβαιώνοντας αυτά το Πνεῦμα του Θεού, λέει: «*καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἡ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὄνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – Καὶ δὲν ὑπάρχει σε κανέναν ἄλλο ἡ σωτηρία· γιατί οὔτε ὑπάρχει ἄλλο ὄνομα κάτω ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, που να ἔχει δοθεῖ μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμεῖς να σωθούμε*» (Πραξ.4:12). Μόνο γι’ Αυτόν λέει η Αγία Γραφή, ότι «*ἔστιν ἐν δεξιᾷ τοῦ Θεοῦ, ὅς καὶ ἐντυγχάνει ὑπὲρ ἡμῶν – εἶναι στα δεξιά του Θεοῦ, ὁ ὁποῖος καὶ μεσιτεύει γιὰ*

μας» (Ρωμ.8:34). «ὅθεν καὶ σφάζειν εἰς τὸ παντελὲς δύναται τοὺς προσερχομένους δι' αὐτοῦ τῷ Θεῷ, πάντοτε ζῶν εἰς τὸ ἐντυγχάνειν ὑπὲρ αὐτῶν – συνεπῶς, μπορεί και να σώζει ολοτελῶς εκείνους που προσέρχονται μέσω Αυτοῦ στον Θεό, ζώντας πάντοτε για να μεσιτεύει υπέρ αὐτῶν» (Εβρ.7:25).

Για το γεγονός λοιπόν ότι ο Χριστός «σφάζειν εἰς τὸ παντελὲς –σώζει ολοτελῶς», δεν υπάρχει λόγος να χρησιμοποιηθούν άλλοι μεσίτες και αν ακόμη θα ήταν δυνατόν να μεσιτεύσουν. Για το γεγονός επίσης ότι προσκαλεῖ οἰονδήποτε προς τον Εαυτό Του, δεν συντρέχει κανείς λόγος να καταφύγει ο Χριστιανός σε άλλους. Και δεν λέει μόνο, «**Δεῦτε πρὸς με πάντες – Ελάτε σ' Εμένα ὅλοι**» (Μτ.11:28), αλλά λέει και «**μείνατε ἐν ἐμοί – μείνετε σ' Εμένα**» (Ιν.15:4). Και κανείς ποτέ δεν μετανόησε που Τον πλησίασε απευθείας. Τι άλλο θα μπορούσε να ζητήσει η ανθρώπινη ψυχή, από έναν τέτοιο Μεσίτη και Σωτήρα; Ο άνθρωπος που Τον πλησιάζει γίνεται μέτοχος των ευλογιών, της χαράς και της αγάπης Του. Οι ευλογίες του Χριστοῦ φυλάσσονται για τους λυτρωμένους Του και συνδέονται με το «**Δεῦτε πρὸς με**». Σε κανέναν άλλο. Και τις ευλογίες Του απολαμβάνουν οι λυτρωμένοι, όταν μένουν μαζί Του. «**μείνατε ἐν ἐμοί**».

Η ανθρωπότητα, έχει ανάγκη από έναν τέτοιο μεσίτη για την επικοινωνία της με τον Θεό. Κανείς όμως από τα λογικά όντα δεν ήταν ικανός, γιατί ὅλοι ήταν χρεωκοπημένοι. «**πάντες ἐξέκλιναν – ὅλοι παρέκκλιναν**» (Ρωμ.3:12). Ο δε μεσίτης ἔπρεπε να ἔφερε ὅλες τις τελειότητες. Ο Χριστός λοιπόν ήταν «**πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας**» (Ιν.1:14), τα δύο απαραίτητα στοιχεία, για τον ξεπεσμένο άνθρωπο. Ἐτσι λοιπόν ἔφερε σ' Αὐτόν ὅ,τι απαιτεῖτο, για να χρηματίσει Μεσίτης. «**Καὶ ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – Καὶ ἀπὸ το πλη-**

ρωμα Αὐτοῦ ὅλοι εμεῖς λάβαμε, και χάρη πᾶνω σε χάρη» (Ιν.1:16).

Ποιος από τους ανθρώπους υπήρξε «**πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας;**» Κανείς. Για ὅλους ισχύουν τα λόγια του Σωτήρα Χριστοῦ: «**ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὠφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν – ὅταν κάνετε ὅλα αὐτὰ που σας διέταξαν, να λέτε: Δοῦλοι ἀχρεῖοι εἴμαστε· γιατί αὐτό που οφείλαμε να κάνουμε ἔχουμε κάνει**» (Λκ.17:10). Εφαρμόζοντας τα διαταχθέντα, ο άνθρωπος θεωρεῖται μεν δικαιο-ωμένος, αλλά «κατὰ Χάρη». Στην ουσία εἶναι χρεωκοπημένος και σαν τέτοιος δεν ἔχει κανένα δικαίωμα να εξασκήσει το Υπουργήμα του μεσίτη μεταξύ Θεοῦ και ἀνθρώπων· εἶναι χρεωκοπημένος. Ο Θεός εἶναι Πατέρας Του, αλλά «κατὰ Χάρη». Για τον «**πλήρη χάριτος καὶ ἀληθείας**» Ἰησοῦ, ὁμως, ο Θεός εἶναι Πατέρας κατὰ Φύση.

Μόνο ο «**πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας**», Ἰησοῦς μετὰ την ἐνδοξη ἀνάστασή Του πήγε θριαμβευτὴς στη θέση του μεσίτη και μόνο ἀπὸ Αὐτόν προήλθε ἡ αδιάλυτη ἀλληλεγγύη που ἐνώνει Αὐτόν με τους δικούς Του. Ἄλλη θέση μεσίτη δεν ὑπάρχει. Μόνο, ο μόνος και μοναδικός Μεσίτης Ἰησοῦς ἐκδήλωσε τα εὐνοϊκά συναισθήματα του «Μεσίτη» προς το ἀνθρώπινο γένος. Παρόμοια συναισθήματα δεν ὑπάρχουν. Μόνο Αὐτός μετὰ την ἀνάστασή Του ἀνέβηκε ὡς Μεσίτης και Παράκλητος στη θέση του «Μεσίτη», γιατί «**ἀναβὰς εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν καὶ ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις – ὅταν ἀνέβηκε ψηλά, αἰχμαλώτισε την αἰχμαλωσία, και ἔδωσε δώρα στους ἀνθρώπους**» (Εφεσ.4:8). Μόνο Αὐτός πήγε για να ετοιμάσει τόπο («**πορεύομαι ετοιμάσαι τόπον ὑμῖν – πηγαίνω να σας ετοιμάσω τόπο**» Ιν.14:2-3), τόπο διαμονῆς για τους χρόνους της Βασιλείας Του, και τόπο υποδοχῆς της κραυγῆς των προσευχομένων. Μόνο Αὐτός θεμελίωσε σύνδεσμο, κατὰ τον οποίο ο Πατέρας

Του είναι και Πατέρας των μετανοούντων, και ο Θεός Του έγινε και Θεός των πιστευόντων. Μόνο Αυτός πορεύτηκε και κατέλαβε τη θέση του Μεσίτη για να πραγματοποιήσει την υιοθεσία και ο άνθρωπος να έχει Πατέρα Εκείνον, από τον Οποίο από την αμαρτία του χωρίστηκε, να έχει Θεό Εκείνον, από τον Οποίο αποστάτησε.

Με *«πᾶσα ἐξουσία ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ γῆς – κάθε ἐξουσία στον ουρανὸ καὶ πάνω στη γῆ»*, (Μτ.28:18) *«τέτυχε λειτουργίας, ὅσῳ καὶ κρείττονός ἐστι διαθήκης μεσίτης, ἣτις ἐπὶ κρείττοσιν ἐπαγγελίαις νενομοθέτηται – ἔχει πετύχει διαφορετικότερη λειτουργία, ὅσο καὶ καλύτερης διαθήκης εἶναι μεσίτης»* (Εβρ.8:6).

Στο πρόσωπο του Σωτήρα Χριστοῦ εκπληρώθηκε η προφητεία του Μωυσή: *«προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοι Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτοῦ ἀκούσεσθε – Προφήτη ἀπὸ τους ἀδελφούς σου σαν ἐμένα θα σηκώσει σε ἐσένα ὁ Κύριος ὁ Θεός σου, αὐτόν θα ἀκούτε»* (Δευτ.18:15), *«Μωϋσῆς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς πατέρας εἶπεν ὅτι προφήτην ὑμῖν ἀναστήσει Κύριος ὁ Θεὸς ὑμῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὡς ἐμέ· αὐτοῦ ἀκούσεσθε κατὰ πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς – Ὁ Μωυσῆς πράγματι εἶπε στους πατέρες: Προφήτη θα ἀναστήσει για σας Κύριος ὁ Θεός σας ἀπὸ τους ἀδελφούς σας ὅπως ἐμένα· Αὐτόν να ἀκούτε σε ὅλα ὅσα μιλῇ σ' ἐσάς»* (Πραξ.3:22). Ο Μωυσῆς μίλησε ἀπὸ τη θέση του ὡς μεσίτη μεταξὺ του λαοῦ Ἰσραὴλ καὶ του Θεοῦ. Συνεπῶς, ὅ,τι ὁ Μωυσῆς ἦταν στο λαὸ Ἰσραὴλ, εἶναι καὶ ὁ Χριστὸς στους Χριστιανούς. Ο μεσίτης Μωυσῆς «τις ἐντολές του Θεοῦ πρὸς τον Ἰσραὴλ μετεβίβασε καὶ ἐξ ὀνόματος του λαοῦ με τον Θεὸ διελέγετο ὡς διαγγελέας... Ὁ Χριστὸς λέγεται «μεσίτης Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων», ἐπειδὴ δια του θανάτου Του παρεμβλήθεις, ἀποκατέστησε την εἰρήνην μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, διαταραχθεῖσα ἀπὸ τις αμαρτίες των ἀνθρώπων». «Της μεγα-

λύτερης δε διαθήκης μεσίτης καλεῖται, ὡς ἐπιτυχὸν δια της θυσίας Αὐτοῦ τη σύναψη αὐτή καὶ ὡς ἐγγνώμενος περὶ της ἀσφαλείας καὶ του κύρους αὐτῆς».

Αφοῦ λοιπὸν ἔχουμε μεσίτη ἐνώπιον του Θεοῦ, μποροῦμε να ἀπευθύνουμε τη φωνή μας πρὸς Εκείνον καὶ να κατευθύνουμε την προσευχή μας πρὸς τον Ἴδιο, με πλήρη βεβαιότητα ὅτι Αὐτὸς γίνεται ἀλληλέγγυος των ἀναγκῶν καὶ της αἰωνίου ἀποκαταστάσεώς μας. Παρὰ το γεγονὸς αὐτό, παρὰ την διακήρυξη της Βίβλου, της Ἱστορίας καὶ της Ἱερᾶ Παράδοσης, ὅτι ὁ Σωτὴρας Χριστὸς εἶναι ὁ μοναδικὸς Μεσίτης μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, ἡ Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως του ἔτους ἀχλῆ' (1638) προκειμένου να καταδικάσει, να ἀφορίσει καὶ να ἐξοντώσει τον Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη Κύριλλο Λούκαρη, που ἀπέρριπτε κάθε ἄλλο μεσίτη καὶ δεχόταν μόνο τον Ἰησοῦ, ἀναθεμάτισε καὶ το Εὐαγγέλιο καὶ την Ἱερὰ Παράδοση καὶ την Ἱστορία, με τα ἐξῆς: «Κυρίλλῳ δογματίζοντι καὶ πιστεύοντι... μη τοὺς ἀγίους μεσίτας καὶ πρέσβεις ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τον Θεόν εἶναι· τῷ λέγειν μεσίτην μόνον τον Ἰησοῦ... Ἀνάθεμα» (βλέπε καὶ Συμβολικὴ, Παράρτημα Ι. Μεσολωρὰ, σελ.30). Καὶ ὅπως ἤδη ἀνέφερα με ἀπόλυτη ἀκρίβεια, το Εὐαγγέλιο, ἡ Ἱερὰ Παράδοση καὶ ἡ Ἱστορία ἀναφέρουν «Μεσίτη μόνον τον Ἰησοῦ».

Ὁ Θεός, λέει ἡ Ἀγία Γραφή, εἶναι **«Θεὸς ζηλότυπος»** (Εξ.20: 5), πράγμα που σημαίνει ὅτι ἀπαιτεῖ ἀποκλειστικὴ ἀφοσίωση. Εἶναι ζηλότυπος καὶ για τον Υἱὸ Του, με τον Οποῖο ἔχει ἀρραβωνιάσει την Ἐκκλησία (*«ἡρμοσάμην γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ, παρθένον ἀγνήν παραστήσαι τῷ Χριστῷ – σας ἀρραβώνιασα με ἕναν Ἄνδρα, για να σας παρουσιάσω ἀγνή παρθένα στον Χριστό»* Β' Κορ. 11:2). Πῶς εἶναι δυνατόν λοιπὸν ἡ μνηστευμένη κόρη – Ἐκκλησία να ἔχει ἐπαφή με ἄλλους μνηστήρες; *«Καὶ μνηστεύσομαί σε ἐμὰντῷ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ μνηστεύσομαί σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν*

κρίματι καὶ ἐν ἐλέει καὶ ἐν οἰκτιρμοῖς καὶ μνηστεύσομαι σε ἐμὰντῶ ἐν πίστει – Καὶ θα σε μνηστευθῶ στον Εαυτό Μου στον αἰῶνα καὶ θα σε μνηστευθῶ με δικαιοσύνη καὶ με κρίση καὶ με ἔλεος καὶ με οἰκτιμούς καὶ θα σε μνηστευθῶ στον Εαυτό Μου με πίστη» (Ωσηέ 2:21-22). Καὶ γὰρ τὴ μνηστευμένη αὐτὴ κόρη, τὴ μέλλουσα νύφη του Νυμφίου, προφητικὰ ἐλέχθη ποία ἦταν ἡ θέση τῆς: «παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρύσῳ περιβεβλημένη, πεποικιλμένη. ἀκουσον, θύγατερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός σου· καὶ ἐπιθυμήσει ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου, ὅτι αὐτός ἐστι Κύριός σου, καὶ προσκυνήσεις αὐτῷ – ἡ βασίλισσα παραστάθηκε ἀπὸ τὰ δεξιὰ σου με ματισμό ολόχρυσο περιβεβλημένη, με διάφορα χρώματα. Ἄκουσε, θυγατέρα, καὶ δεξ καὶ κλῖνε τὸ αὐτί σου καὶ λησμόνησε τὸ λαό σου καὶ τὸν οἶκο τοῦ πατέρα σου· καὶ θα ἐπιθυμήσει ὁ βασιλιάς τὸ κάλλος σου, γιὰτὶ αὐτός ἐστὶ ὁ Κύριός σου καὶ θα προσκυνήσεις Αὐτόν» (Ψαλμ.44:9-12).

Εἶναι **«Θεὸς ζηλότυπος»**. ΓΙΑ τὸ λόγο αὐτὸ “ἀνοίξε τους βραχίονές Του καὶ ἐσφίξε τὴν Εκκλησίαν στον κόλπο Του· ἀνοίξε τὴν καρδιά Του καὶ τὴν ἀπεδέχθη ἐκεῖ· ἀνοίξε ὅλο το θεῖο πλῆρωμα τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀγάπης Του” καὶ τὴν παρέλαβε στον Εαυτό Του.

Ἡ Εκκλησία πρέπει νὰ γνωρίζει ὅτι ἔχει πρόσκληση ἀπὸ τὸν Θεὸ «εἰς κοινωνίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ – σε κοινωνία με τὸν Υἱὸ Του Ἰησοῦ Χριστό» (Α' Κορ.1:9), καὶ νὰ μὴ ἀπιστεῖ καταφεύγουσα σὲ ἄλλους μνηστήρες. Κάθε μέλος τῆς πρέπει νὰ ξέρει ὅτι εἶναι “Ναὸς τοῦ Θεοῦ”, στον ὁποῖο Εκκεῖνος κατοικεῖ («ὁμῆς γὰρ ναὸς Θεοῦ ἐστε – γιὰτὶ ἐμεῖς εἴμαστε ναὸς τοῦ Θεοῦ» Β' Κορ.6:16) καὶ σαν τέτοιος δὲν ἀρμόζει νὰ καταφεύγει σὲ ἄλλα πεθαιμένα πρόσωπα, προκειμένου νὰ ἐρθεῖ σὲ ἐπαφὴ με τὸν Ζῶντα Θεό, που ἡδὴ βρίσκεται μέσα του.

Ὁ Θεὸς σήμερα με τὰ ἀφοσιωμένα ὄργανά Του προετοιμάζει τὴ νύμφη καὶ δίνει τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος σὲ κάθε ψυχὴ που θα ὑποσχεθεῖ ὅτι θα μείνει πιστὴ στον μνηστήρα τῆς Ἰησοῦ. Ὁ ἀρραβῶνας αὐτὸς κοσμεῖ τὴ μνηστευμένη κόρη καὶ τὴ διδάσκει νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ μένει πιστὴ στον μνηστήρα τῆς, μέχρι νὰ ἐρθοῦν οἱ ἡμέρες του Νυμφίου γιὰ νὰ εορτάσουν καὶ νὰ συνευφρανθοῦν στὴν τράπεζα τοῦ γάμου («χαίρωμεν καὶ ἀγαλλιώμεθα καὶ δῶμεν τὴν δόξαν αὐτῷ, ὅτι ἦλθεν ὁ γάμος τοῦ ἀρνίου, καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἡτοίμασεν ἑαυτήν – Ἀς χαιρόμαστε καὶ ἀς ἀγαλλιάζουμε, καὶ ἀς δώσουμε τὴ δόξα σ' Αὐτόν, γιὰτὶ ἦρθε ὁ γάμος τοῦ Ἀρνίου, καὶ ἡ γυναῖκα Του ετοίμασε τὸν εαυτό τῆς» Αποκ.19:7). «καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ, λέγει Κύριος, καλέσει με· ὁ ἀνὴρ μου – Καὶ θα συμβεῖ τὴν ἡμέρα ἐκείνῃ, λέει ὁ Κύριος, ὅτι θα Με ἀποκαλέσει: Ὁ ἀνδρας μου» (Ωσηέ 2:18). «...ὃν τρόπον εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ σοί – ... με τὸν ἴδιο τρόπο που θα εὐφρανθεῖ ὁ νυμφίος με τὴ νύφη, ἔτσι θα εὐφρανθεῖ ὁ Κύριος με σένα» (Ησ.62:5).

Ὅλα αὐτὰ δείχνουν ὅτι εἶναι ἀναπότρεπτη ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ Εκκλησιαστικοῦ πολιτεύματος, ὥστε νὰ γνωρίσει τὸ πλῆρωμα τῆς Εκκλησίας ποῖον νὰ λατρεύει καὶ ποῖον νὰ τιμᾷ· νὰ μάθει ὅτι οἱ προσευχῆς τοῦ εἰσακούγονται μόνο ὅταν ἀπευθύνονται δια τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς τὸν Θεό· νὰ πληροφορηθεῖ ὅτι **«οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδὲν – οἱ νεκροὶ δὲν γνωρίζουν τίποτε»** (Εκκλ. 9:5), καὶ νὰ ἔχει ὑπόψη του, ὅτι μόνο ὁ θεῖος Λυτρωτὴς Ἰησοῦς εἶναι πάντοτε “πανταχοῦ παρὼν” καὶ μόνο Αὐτὸς παραλαμβάνει προσευχῆς καὶ δεήσεις τις ὁποῖες προσφέρει ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, μεσιτεύων υπὲρ αὐτῶν.

Νομίζω ὅτι ἀρκετοὶ ἀπὸ τοὺς κληρικούς καὶ θεολόγους γνωρίζουν αὐτὲς τις ἀλήθειες. ΓΙΑ λόγους ὁμως ἐπαγγέλματος καὶ διατήρησης ἀξιωματικῆς

θέσης εφαρμόζουν το “σιγησάτω πάσα σαρξ”. Πρέπει να λάβουν υπόψη τους την ευθύνη που φέρουν και να σταματήσουν να ταλαιπωρούν το λαό, ότι προσκυνώντας τους Αγίους και επικαλούμενος τις μεσιτείες τους μπορεί να βρει τη λύση στα προβλήματά του και να λάβει την άφεση των αμαρτιών του. Αυτά είχε υπόψη της μια πονεμένη μητέρα κατά το έτος 1940, και βάδιζε με τα γόνατα απόσταση 40 περίπου χιλιομέτρων –από την πόλη των Χανίων μέχρι το σπήλαιο του Αγίου Ιωάννη του Ερημίτη στο Ακρωτήρι Κυδωνίας– προκειμένου να προσφέρει τη λατρευτική της προσκύνηση προς τον Άγιο Ιωάννη και να ζητήσει απ’ αυτόν βοήθεια, προστασία, χάρη και έλεος για τα παιδιά της που ήταν στον πόλεμο.

Αγαπητέ Γέροντα! «...εἰδότες τὸν καιρόν, ὅτι ὥρα ἡμᾶς ἤδη ἐξ ὕπνου ἐγερθῆναι· νῦν γὰρ ἐγγύτερον ἡμῶν ἡ σωτηρία ἢ ὅτε ἐπιστεύσαμεν. ἢ νῦν προέκοψεν, ἢ δὲ ἡμέρα ἤγγικεν. ἀποθώμεθα

οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκούτους καὶ ἐνδυσώμεθα τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. ὥς ἐν ἡμέρᾳ εὐσχημόνως περιπατήσωμεν, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ κοίταις καὶ ἀσελγείαις, μὴ ἔριδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ’ ἐνδύσασθε τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τῆς σαρκὸς πρόνοιαν μὴ ποιεῖσθε εἰς ἐπιθυμίας – ...επειδὴ ξέρετε τὸν καιρό, γιατί είναι ἡδὴ ὥρα να ἐγερθούμε ἀπὸ τὸν ὕπνο, γιατί τώρα είναι πιο κοντά σ’ ἐμᾶς ἡ σωτηρία παρὰ ὅταν πιστέψαμε. Ἡ νύχτα προχώρησε καὶ ἡ ἡμέρα ἔχει πλησιάσει. Ἀς ἀποθέσουμε, λοιπόν, τὰ ἔργα τοῦ σκούτους καὶ ας ντυθούμε τὰ ὄπλα τοῦ φωτός. Ἀς περπατήσουμε ευπρεπῶς ὅπως τὴν ἡμέρα, ὄχι σε ἀσεμνα γλέντια καὶ σε μεθύσια, ὄχι σε ἀνηθικότητες τοῦ κρεβατιοῦ καὶ σε ἀσελγείες, ὄχι σε φιλονικίες καὶ σε ζήλιες. Ἀλλὰ ντυθεῖτε τὸν Κύριο Ἰησοῦ Χριστό, καὶ μὴν προνοεῖτε γιὰ νὰ κάνετε τις ἐπιθυμίες τῆς σάρκα» (Ρωμ.13:11-14).

Περὶ Προσκυνήσεως των ιερῶν λειψάνων

Αγαπητέ αδελφέ,

Η αντι-Βιβλική παραποίηση της θέσης των πραγματικών και η προσκύνηση των φανταστικών Αγίων, που δημιουργήθηκε στη Εκκλησία, αφενός, και η μανία της αισχροκέρδειας και εκμετάλλευσης, αφετέρου, δεν ήταν δυνατόν να έμεναν εκεί, στάσιμα. Οι ρίζες των παραποιήσεων αυτών ξάπλωσαν. Αφού απέδωσαν στους Αγίους τα θεϊκά γνωρίσματα της πανταχού παρουσίας, της πανσοφίας, της παγγνωσίας, της θαυματουργίας, κλπ., νόμισαν ότι οι ιδιότητες αυτές εξακολουθούν να υπάρχουν στους Αγίους και στην πέρα του τάφου ζωή, και ότι ο θάνατος δεν τους αφαίρεσε τη θαυματουργική δύναμη και την ιερότητα των σωμάτων που βρίσκονται και μέσα στους «πάσης ἀκαθαρσίας» τάφους. Έτσι λοιπόν διατύπωσαν την άποψη, ότι τα σώματα των νεκρών Αγίων εξακολουθούν να φέρουν την αγιότητα και να διατηρούν θεϊκή δύναμη. Επομένως, τα στεῖρα πνεύματα, είπαν, είναι άξια προσκύνησής τους.

Θα με χαρακτηρίζαν ασεβή εάν δεν είχα τα λόγια του Κυρίου να χρησιμοποιήσω και για την περίπτωση αυτή, τα οποία χρησιμοποίησε και Εκείνος για τους τάφους των νεκρών, οι οποίοι, λέει: «γέμουσιν ὁστέων νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας – εἶναι γεμάτοι ἀπὸ οστέων νεκρῶν καὶ ἀπὸ κάθε ἀκαθαρσίας» (Μτ.23:27). Δεν κάνει καμία διάκριση μεταξύ τάφων αμαρτωλῶν και τάφων Αγίων.

Ο άνθρωπος, εφόσον ζει, μπορεί να είναι χρήσιμος ή επιζήμιος, μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τον Θεό ή από τον διάβολο. Όταν αποθάνει, το σώμα του επιστρέφει στη γη, γιατί «τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ χοῦς, καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν... καὶ ἐπιστρέφει

ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν, ὡς ἦν, καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέφει πρὸς τὸν Θεόν, ὃς ἔδωκεν αὐτό... ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ – τα πάντα ἐγίναν ἀπὸ το χῶμα, καὶ τα πάντα ἐπιστρέφουν στο χῶμα... καὶ θα ἐπιστρέψει το χῶμα στη γη, καθὼς ἦταν, καὶ το πνεῦμα θα ἐπιστρέψει στον Θεό, ὁ Ὅποιος ἔδωσε αὐτό... γιατί πορεύτηκε ὁ ἄνθρωπος στον αἰώνιο οἶκο του» (Εκκλ. 3:20, 12:7, 5). Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι ἐκεῖνο που ἀπομένει στον τάφο, εἶναι χῶμα «ὁστέα νεκρῶν καὶ πάσης ἀκαθαρσίας».

«Ἐν τιμῇ ἔστωσαν οἱ Ἅγιοι»

Ο απ. Παῦλος εἶπε για τα σώματα των ανθρώπων του Θεοῦ, ὅτι εἶναι μέλη του Σώματος του Χριστοῦ καὶ Ναὸς του Ἁγίου Πνεύματος («οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐστίν;... ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι τὸ σῶμα ὑμῶν ναὸς τοῦ ἐν ὑμῖν ἁγίου Πνεύματος ἐστίν – Δεν ξέρετε ὅτι τα σώματά σας εἶναι μέλη του Χριστοῦ;... ἢ δεν ξέρετε ὅτι το σῶμα σας εἶναι ναὸς του Ἁγίου Πνεύματος που εἶναι μέσα σας» Α' Κορ.6:15, 19), καθὼς ἐπίσης «θυσία ζῶσα, ἁγία, εὐάρεστον τῷ Θεῷ – θυσία ζωντανή, ἁγία, εὐάρεστη στον Θεό» (Ρωμ12:1). Λέγοντας ὁμως αὐτά, ὁ Παῦλος με κανέναν τρόπο δεν ἐννοοῦσε τα σώματα των νεκρῶν, ἀλλὰ τα σώματα ζωντανῶν αγίων, ἐκείνων που μετανόησαν καὶ ἔλαβαν τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο («Μετανοήσατε, καὶ βαπτισθῆτω ἕκαστος ὑμῶν ἐπὶ τῷ ὀνόματι Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, καὶ λήψεσθε τὴν δωρεὰν τοῦ ἁγίου Πνεύματος – Μετανοήστε καὶ ἀς βαφτιστεῖ καθένας ἀπὸ ἐσᾶς στο ὄνομα του Ἰησοῦ Χριστοῦ σε ἄφεση ἁμαρτιῶν, καὶ θα λάβετε τὴ δωρεὰ του Ἁγίου Πνεύματος» Πραξ.2:38), με τὸ Ὅποιο ὁ Θεὸς που χρησιμοποίησε ὡς ὄργανά

Του, ως διαγγελίες της αγάπης Του και της ιλαστήριας θυσίας του Θείου Λυτρωτή. Μετά το θάνατο, το Πνεύμα το Άγιο δεν κατοικεί πια σε νεκρά σώματα, γιατί ο Θεός, είναι “Θεός ζώντων και όχι νεκρών”. Αυτά σημαίνουν, ότι τα νεκρά σώματα δεν μπορούν ούτε να θαυματουργήσουν, ούτε να μετακινηθούν. Τους λείπει η ζωοδόχος δύναμη του Πνεύματος και της ζωής.

Αλλά γεννάται το ερώτημα: Τα σώματα των Αγίων τα οποία στη ζωή ήταν άγια, σταμάτησαν μετά το θάνατο να έχουν αυτή την αγιότητα; Απαντώ: Είναι νεκρά. Η λέξη “νεκρός”, δίνει την εξήγηση. Ο θάνατος δεν διατηρεί αγιότητα, ούτε προσθέτει αγιότητα· αφαιρεί τα πάντα και απονεκρώνει το παν. Και κατά την ακριβέστατη πληροφορία της Αγίας Γραφή: **«οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶ γινώσκοντες οὐδέν – οἱ νεκροὶ δεν γνωρίζουν τίποτε»** (Εκκλ.9:5).

Δεν μου διαφεύγει βέβαια, ότι όλα τα λείψανα –τα σώματα των νεκρών– θεωρούνται ιερά, και όλοι υπακούουν στον άγραφο τούτο νόμο. Επίσης ιερά αντικείμενα, κατά ένα σχετικό τρόπο, θεωρούνται όσα αντικείμενα χρησιμοποιούσαν πολύ αγαπητά μας πρόσωπα που πέθαναν. Και συμβαίνει πολλές φορές, μερικά τουλάχιστον από αυτά να φυλάσσονται με ευλάβεια, να επισύρουν ιερούς ασπασμούς και να προκαλούν δάκρυα. Με την έννοια αυτή τα νεκρά σώματα των αγίων θεωρούνται πράγματι ιερά και η ευλάβεια στα αντικείμενα που χρησιμοποιούσαν δεν είναι παράλογη. Αυτό έγινε με τα λείψανα του Αγίου Πολυκάρπου όπως ανέφερα σε προηγούμενες σελίδες, τα οποία συνέλεξαν οι πιστοί, και με όλη την ευλάβεια και το σεβασμό τα τοποθέτησαν στον τάφο. Επίσης το ίδιο έκαναν οι Χριστιανοί και με τα λείψανα του Αγίου Ιγνατίου Αντιοχείας, τα οποία μετέφεραν με τιμές στην Αντιόχεια. Αυτό σημαίνει ότι δεν είναι παράλογος ο φόρος τιμής στους ήρωες της πίστεως και της πατρίδας.

Αλλά, το να οφείλουμε σεβασμό και φόρο τιμής στους ήρωες αυτούς, αυτό δεν σημαίνει ότι οφείλουμε και προσκύνηση ή λατρεία, ούτε σημαίνει ότι πρέπει να ζητούμε και να περιμένουμε απ’ αυτούς χάρη, έλεος και βοήθεια. Όσο ιερά από λόγους σεβασμού και αν θεωρούνται τα λείψανα των ηρώων της πίστεως, εξακολουθούν και γι’ αυτά να ισχύουν τα λόγια του Κυρίου, ότι είναι, **«ὅστέα νεκρὰ καὶ πάσης ἀκαθαρσίας»**.

Άλλωστε, όταν περί τα μέσα του 3^{ου} αιώνα οι Χριστιανοί φρόντιζαν περισσότερο για την περισυλλογή των ιερών λειψάνων και οι τάφοι των μαρτύρων της πίστεως απολάμβαναν ιδιαίτερη τιμή, δεν αποδίδονταν σ’ αυτούς καμία προσκύνηση και λατρεία, γιατί χαρακτηρίζονταν ως ειδωλολατρία. «Το αποκορύφωμα όμως της τιμής τους συμπίπτει μεταξύ 8^{ου} και 13^{ου} αιώνα» (“Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια”, Α. Μαρτίνο, σελ.212, “Ιστορία Χριστιανικής Λατρείας”, Δ, Μωραΐτη, σελ.148).

Δεν περιφρονώ τους Αγίους με τα γραφόμενά μου. Τους τιμώ, όπως χαρακτηριστικά είτε και ο Άγιος Επιφάνειος, ένας από τους μεγαλύτερους φωστήρες της Αρχέγονης Εκκλησίας: **«Ἐν τιμῇ ἔστωσαν οἱ ἅγιοι»**.

Την οφειλόμενη όμως τιμή και το σεβασμό προς τα λείψανα των ηρώων της πίστες εκμεταλλεύτηκαν σε μεγάλο βαθμό οι κάπηλοι της θρησκείας, ώστε δεν πρέπει να χαρακτηριστώ υπερβολικός, λέγοντας ότι, **«ἐὰν γράφηται καθ’ ἑν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία – αν γράφονταν καθένα, νομίζω ότι ούτε αυτός ο κόσμος δεν θα χωρούσε τα γραφόμενα βιβλία»** (Ιν.21:25· βλέπε και “Εκκλησιαστική Ιστορία”, Α. Κυριακού, τομ.2^{ος}, σελ.207).

Επικρίσεις του Αδαμάντιου Κοραή

Η ιερότητα και η λεπτότητα του θέματος με αναγκάζουν πριν προχωρήσω σε περισσότερα σχόλια, αλλά και για να έχουν περισσότερο κύρος αυτά που

εκθέτω, θα επικαλεστώ τον σοφό του γένους Δάσκαλο Αδαμ. Κοραή, να μας πει εκείνος για την ακριβέστατη αισχροκέρδεια και την παραποίηση των Αγίων Λειψάνων, που έγινε αφορμή, οι άπειροι περί την Βίβλο και οι θρησκέμποροι παράλληλα να τα θέσουν σε προσκύνηση. Ας τον ακούσουμε:

«Όσα καλά προξένησαν και με το λόγο τους και με το παράδειγμα του βίου τους οι μάρτυρες του Χριστού, τόσης φθοράς αφορμή έδωσαν μετά το θάνατο στους λαοπλάνους τα ιερά τους λείψανα. Στις δύο πρώτες εκατονταετηρίδες του Χριστού και μέγα μέρος της τρίτης, ο σεβασμός των μαρτυρικών λειψάνων περιοριζόταν στην έντιμη ταφή αυτών και την οικοδομή (πάνω στους τάφους τους) μικρών κάποιων ευκτήριων οίκων, τους οποίους ονόμαζαν **“μαρτύρια”** και όχι πλέον...

Την αγάπη όμως αυτή των Χριστιανών την εύλογα μεταχειριζόμενη κάποιοι θεοκάπηλοι, άρχισαν προς τα τέλη της 3^{ης} εκατονταετηρίδας να μετακινούν τα ιερά λείψανα από τις θήκες τους, και να τα προβάλλουν σε προσκύνηση. Τούτους μιμήθηκαν άλλοι πραγματευόμενοι πρώτον τα αληθινά λείψανα, έπειτα και πράττοντας αυτοί ψευδή, και περιφέροντες κατά πόλεις και χώρας προς μέγα σκάνδαλο των πιστών. Των λειψανεμπόρων τούτων η αναιδής αισχροκέρδεια έφτασε τόσο, ώστε προς τα τέλη της ακόλουθης τέταρτης εκατονταετηρίδας (έτος 386) επιχείρησε ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος να την εμποδίσει με τον εξής νόμο: “Ένταφιασμένο σώμα κανείς μην τολμήσει να μεταφέρει σε άλλο τόπο· κανείς μην καταμελίσει τα σώματα των Μαρτύρων· κανείς μην τα πραγματεύεται. Ας έχουν όμως την άδεια, αν βρίσκεται κάπου θαμμένο αγίου σώμα, να επικτιζούν ό,τι θέλουν χάρη σεβασμού, ονομάζοντας αυτό ‘Μαρτύριο’” (Cod Theodos Lid. IX, Titul. XVII). Βιάστηκαν ακόμα και αυτοί οι Πατέρες της Εκκλησίας να στηλιτεύσουν τους λαοπλάνους·

μάρτυς ο κατά την αυτή εκατονταετηρίδα ακμάσας ιερός Αυγουστίνος, ο οποίος φωνάζει με μεγάλη αγανάκτηση: «Ο πονηρότατος διάβολος διέσπειρε παντού τόσους υποκριτές σε σχήμα Μοναχών, οι οποίοι περιέρχονται ασύστολα τις επαρχίες, δεν μένουν κάπου ποτέ, δεν στέκουν ούτε κάθονται ποτέ πουθενά, άλλοι πωλούν μέλη μαρτύρων (και ποιων μαρτύρων!), άλλοι πλατύνουν τα φυλακτήρια και μεγαλώνουν τα κράσπεδα των ιματίων τους, κλπ.» (De Eper. Monachor, κεφ.20). Δεν ίσχυσαν όμως ούτε νόμοι βασιλικοί, ούτε εκκλησιαστικές επιτιμήσεις να χαλινώσουν των Μοναχών την αναιδεια· γιατί οι Μοναχοί έφτασαν να αποκτήσουν συμμάχους και υπερασπιστές αυτό τον ανόητο όχλο, ο οποίος έβρισκε πολύ ακοπώτερο [χωρίς κόπο] και συντομότερο να αγοράζει τον αγιασμό του, παρά να τον ενεργεί αυτός χαλινώνοντας τα πάθη του, και τον οποίο λαό ήξεραν οι οσιότατοι Μοναχοί να διεγείρουν και κατά των πολιτικών νόμων και κατ’ αυτών των Συνοδών της Εκκλησίας, κάθε φορά που οι νόμοι και η Εκκλησία βιάζονταν να σταματήσουν το κακό. Τεκμήριο τούτου έχουμε τη συγκροτηθείσα κατά το 401 μ.Χ. στην Καρθαγένη Σύνοδο· αυτή προστάζοντας τους κατά χώρας Επισκόπους να κατεδαφίζουν τα “μαρτύρια”, με τα οποία οι λαοπλάνοι γέμισαν τους αγρούς και τις δημόσιες οδούς με πρόφαση ότι τα έχτισαν πάνω σε τάφους περιέχοντας λείψανα μαρτύρων, προσθέτει τα αξιοσημείωτα τούτα λόγια: «Ας κατασκάβουν, αν είναι δυνατόν· εάν όμως τούτο δεν συγχωρείται για τις ολχικές ταραχές, ας διδάσκονται οι λαοί να μη συχνάζουν σ’ εκείνους τους τόπους» (“Πρακτ. Συνόδου Καρθαγένης”, κεφ. 83).

Τόση ήταν η κατάχρηση των ιερών λειψάνων στην αρχή της 5^{ης} εκατονταετηρίδας και όμως πολύ λίγη ακόμα, αν την παραβάλεις με τα συμβάντα στις επόμενες εκατονταετηρίδες μέχρι των σταυροφοριών, όταν οι Σταυροφόροι

επιστρέφοντες από τους μάταιους πο-
λέμους, αύξησαν το εμπόριο των ιδίων
των Μοναχών με όσα αγόρασαν ή άρ-
παξαν από τους Μοναχούς της Ανατο-
λής νέα λείψανα, άνθρωποι απαίδευτοι
και δεισιδαίμονες, από ανθρώπους όχι
λιγότερο δεισιδαίμονες, εμπειρότερους
όμως της εμπορικής ληψοδοσίας. Αφού
τα αληθινά λείψανα των Μαρτύρων
κενώθηκαν από τους τάφους, επινόησε
η αισχροκέρδεια τον ακένωτο θησαυρό
των πλαστών λειψάνων, ώστε φάνη-
καν, καθώς λέει ο Μητροπολίτης Κρι-
τόπουλος ("Ομολογία της Ανατολικής Εκ-
κλησίας", κεφ.16, σελ.128) πολλών αγίων
σώματα και μέλη περισσότερα των φυ-
σικών. «Ωστε συμβαίνει τον ίδιο άγιο,
του οποίου τα λείψανα ονομάζουν, να
είναι τρικέφαλος και τετρακέφαλος,
τόσα χέρια και τόσα πόδια· γιατί σε
πολλά μέρη δείχνουν τα ίδια μέλη του
ίδιου αγίου, ως ένα άτομο και η Εκκλη-
σία μισεί και αποτρέπει αυτή την κα-
πηλεία». Βέβαιο είναι ότι η Ανατολική
και αυτή ακόμα η Δυτική δεν ομολόγη-
σαν ποτέ τρικέφαλους και τετρακέφα-
λους αγίους. Αλλά η Εκκλησία δεν έχει
πώς να καταπαύσει το σκάνδαλο, αν
δεν διδάξει πρώτα το λαό της. Ενόσω
αυτός δεν γνωρίζει ακριβώς τη θρη-
σκεία, οι λαοπλάνοι δεν θα παύσουν να
τον πραγματεύονται. Αυτών τα έργα
προχωρούν ανάλογα με την προχώρη-
ση της τυφλότητας του λαού. Αφού
πραγματεύτηκαν και τα αληθή και τα
πλαστά μέλη των μαρτυρικών σωμά-
των, βλέποντας ότι ευτυχεί το εμπόριο,
επινόησαν άλλο νέο είδος πραγματείας,
συγκαταριθμώντας με το παλαιό και
ό,τι άλλο μαρτύριο αρχαιότητας μπο-
ρούσαν να αυξήσουν τη δεισιδαιμονία
του όχλου. Τότε φάνηκε και αυτό το
μυξομάνδηλο του Ιησού Χριστού και το
πινάκιο στο οποίο έφαγε με τους Μα-
θητές Του το τελευταίο Πάσχα (Mosh.
History, τομ.11^{ος}, σελ.37-38). Δεν είναι
πολύς καιρός, όπου εδείχνετο το χορ-
τάρι των ζώων της φάτνης, όπου γεν-
νήθηκε, τα σπάργανα, ο ομφαλός, και

το αισχρότερο η ίδια η ακροβυστία, το
ίδιο Του το αίμα σε φιάλη, αυτά τα δά-
κρυά Του σε φιάλη, η ουρά του όνου,
στον οποίο ανέβηκε εισερχόμενος στην
Ιερουσαλήμ, το γάλα της Θεοτόκου, οι
τρίχες της κεφαλής της, κλπ., κλπ. (Tax.
des part. cas. de labout du pape, σελ.22,
189). Ποιος δεν άκουσε τη μετακομι-
σθείσα δι' αγγέλων από την Ιερουσα-
λήμ στην πόλη Λαύρετο (Lorette) κα-
τοικία της Θεοτόκου, την οποία ο Πα-
πικός λαός και πιστεύει και με τα δώρα
του πλουτίζει;...

Ω, πόσος θησαυρός ιερατικής εμπο-
ρίας!» (Κοραή, "Επιστολή Τριών Επισκό-
πων").

Τα λόγια αυτά του Αδαμάντιου Κο-
ραή, αληθινά στην ιστορία τους και
σοφά στα σχόλιά τους, ρίχνουν πλήρες
φως στο θέμα μου και δίνουν δυνάμεις
στην προσπάθειά μου.

Γράφοντας περί της αρχικής χρησι-
μοποίησης των λειψάνων από τον δει-
σιδαίμονα λαό των Μοναχών, ως είδη
εμπορίας, διατρανώνει μια ιστορική και
Βιβλική αλήθεια, την οποία δεν τολ-
μούν οι Πανεπιστημιακοί Δάσκαλοι να
διατυπώσουν, γιατί ως επαγγελματίες
βρίσκονται σε σιδερόφρακτα μαντριά –
υπό κλοιό.

Και αν ακόμη δεν υπήρχε άλλη μαρ-
τυρία, και αν δεν έκαναν κανένα άλλο
σχόλιο, οι πληροφορίες αυτές του Κο-
ραή, ήταν αρκετές να αποδείξουν και
να επιβεβαιώσουν το σκοπό για τον
οποίο τα λείψανα των Αγίων τοποθετή-
θηκαν σε προσκύνηση. Είναι σαφής
στα λόγια του και ακριβής στις έννοιές
του. Από τις πληροφορίες του λοιπόν
αυτές, επιβεβαιώνονται τα εξής:

1) Μέχρι την 3^η εκατονταετηρίδα, ο
σεβασμός των μαρτυρικών λειψάνων
περιοριζόταν στην έντιμη ταφή τους.

2) Οι θεοκάπηλοι, χάρη της εμπορί-
ας εκμεταλλεύτηκαν το σεβασμό στα
λείψανα μαρτύρων και τα παρουσία-
σαν σε προσκύνηση.

3) Η αναιδέστατη αισχροκέρδεια
σόφισε τους λειψανέμπορους και πα-

ρουσίασαν ψεύτικα λείψανα για τον πλουτισμό της επιχείρησής τους.

4) Ο Αυτοκράτορας Θεοδόσιος, αγανακτισμένος από την αισχροκέρδεια των λειψανεμπόρων, επιχείρησε με νόμο να τους εμποδίσει, αλλά δεν το πέτυχε.

5) Με την αφορμή της προσκύνησης των λειψάνων, συνήθισαν οι Χριστιανοί να αγοράζουν τον αγιασμό τους, αντί να τον εφαρμόζουν μόνοι τους, δια του Αγίου Πνεύματος.

6) Οι Πατέρες της Εκκλησίας αντιτάχθηκαν με αγανάκτηση στην προσπάθεια αυτή των θεοκάπηλων και συγκρότησαν τη Σύνοδο της Κερθραγένης, η οποία αποφάσισε, ότι πρέπει να ενημερωθεί ο λαός να μη συχνάζει στα μέρη εκείνα που προβάλλουν τα λείψανα σε προσκύνηση, γιατί είναι ειδωλολατρία.

7) Αυτοί που σύστησαν τη θεοκαπηλία αυτή, δεν ήταν εχθροί του Χριστιανισμού, αλλά οι Μοναχοί σκοταδιστές. Μεγάλοι οι Καλόγεροι, και θαυμαστά τα έργα τους.

8) Όταν τελείωσαν τα λείψανα, αληθινά ή ψεύτικα, που είχαν σε παρακαταθήκη, παρουσίαζαν νέους ανύπαρκτους αγίους εκμεταλλευόμενοι τα λείψανά τους, ως αντικείμενα απάτης και κατάχρησης.

«Στην Τουρ της Γαλλίας, ο άγιος Μαρτίνος ανακάλυψε, ότι κάποιος τάφος, ο οποίος προσκυνείτο από παλιά από τους ευλαβείς ως τάφος κάποιου αγίου, ανήκε σε ληστή».

Κανείς δεν μπορεί να διαψεύσει τις πληροφορίες αυτές του Αδαμάντιου Κοραή, γιατί τις επιβεβαιώνει και διακηρύττει η Ιστορία και η Ιερά Παράδοση (δες και “Εδώ Στέκομαι – Μαρτίνος Λούθηρος”, σελ.24-25).

Οι άγιοι ως πολυκέφαλοι

Όταν από τον 4^ο αιώνα η αναιδέστατη αισχροκέρδεια άρχισε το έργο της, χρησιμοποιήθηκαν όχι μόνο τα οστά των αγίων ως αγιαστικά μέσα και φυ-

λακτήρια, αλλά και κάθε αντικείμενο που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν. Με την αιτία αυτή της αισχρής εμπορίας δημιουργήθηκαν τέτοιας φύσεως κλοπές και ειδωλολατρίες και κάθε είδος ακολασίας, ώστε φρίττει καθένας που μελετά τα “κατορθώματα” αυτά των Καλόγερων και τους ακροβατισμούς τους.

«Σήμερα υπάρχουν σε όλο το Χριστιανικό κόσμο δεκατέσσερις συνολικά κάρες του αγίου Ιωάννη του Πρόδρομου. Στη δε Γαλλία επτά Εκκλησίες καυχώνται ότι κατέχουν το λείψανό του, παρόλο ότι η παράδοση βεβαιώνει ότι ο Ιουλιανός ο Παραβάτης το έκαψε. Τον αγκάθινο στέφανο του Σωτήρα διαφιλονικεί προς δύο Μοναστήρια της Ευρώπης και η Μονή Βατοπεδίου, του Αγίου Όρους. Σε μία Εκκλησία της Ισπανίας υπάρχει σε πολύτιμη χρυσή θήκη ένα μεγαλόπρεπες φτερό στρουθοκαμήλου, το οποίο επιδεικνύουν οι ιερείς με την πληροφορία ότι έπεσε από την πτέρυγα του αρχάγγελου Γαβριήλ».

Στην συνέχεια, υποστηρίζουν οι Καλόγεροι ότι στην Ιερουσαλήμ φυλάσσουν «το “σπήλαιο του γάλακτος”, που ονομάστηκε έτσι από τον λευκόλιθο, ο οποίος σχηματίζει αυτό και ο οποίος, κατά την παράδοση, λευκάνθηκε από σταγόνα γάλακτος της Θεοτόκου, ότι αυτή φεύγοντας στην Αίγυπτο έμεινε προς στιγμή εκεί για να θηλάσει το θείο βρέφος». Επίσης, στο ναό της Αναλήψεως διατηρούν ένα αποτύπωμα ποδιού που λέγεται ότι είναι του Χριστού, «...υπάρχει δε ο χώρος εκείνος με χάλκινο κιγκλίδωμα· στον οποίο δε τόπο στάθηκαν τα πόδια του Κυρίου, και αναβλύζει ευωδία» – Ντροπή!

«Η πλεονεξία λοιπόν των Μοναχών τόλμησε να καταισχύνει με τέτοιες άλογες δεισδαιμονίες και με τέτοιους φρικτούς δόλους θρησκεία την οποία οι Απόστολοι ονόμαζαν **«λογικὴν λατρείαν»** (Ρωμ.12:1) και **«λογικὸν ἄδολον γάλα»** (Α΄ Πέτρ.2:2), ώστε να την

εξισώσει με τις ψευδείς θρησκείες, των οποίων βάση είναι η μυθολογία». Κατά τον ίδιο τρόπο, «το ίχνος του ποδιού του Ηρακλή δειχνόταν σε δύο τόπους, στη Σκυθία και στην Ιταλία. Στην Ιταλία ακόμη έδειχναν ως θαύμα το ίχνος του ποδιού του ίππου του Κάστορα. Τούρκοι σήμερα δείχνουν με μέγα σέβας τα ίχνη των ποδιών της καμήλου του Μωάμεθ· και Ινδοί στη νήσο Ταπροβάνη, το ίχνος του ποδιού του Βούδα» (“Ατακτα”, Κοραή, τόμος 3^{ος}).

Επίσης στην Ιερουσαλήμ φυλάσσουν για την προσέλευση των αφελών μία «κρύπτη, στην οποία, κατά την παράδοση, ο Λωτ φύτεψε το τρισύνθετο ξύλο από το οποίο κατόπιν κόπηκε το ξύλο από το οποίο έγινε ο Σταυρός».

Αυτά όμως λέγονται όχι παράδοση, αλλά εξάμβλωση και ακροβατισμοί των Καλογήρων.

Επίσης στη Μονή Βατοπεδίου, φυλάσσονται τεμάχια καλάμου από τον οποίο πότισαν το ξύδι στον Χριστό, όταν ήταν στο Σταυρό. Επίσης η Μονή αυτή φυλάσσει τη ζώνη της Παρθένου, την κάρα του Ιωάννη του Χρυσοστόμου και άλλα λείψανα αγίων.

«Μία άλλη κάρα του Χρυσοστόμου έστειλε η Μονή Βατοπεδίου, το έτος 1816, στη Ρωσία, την οποία είχε ζητήσει ο Τσάρος Αλέξανδρος ο Α'. Οι Καλόγεροι όμως που βρέθηκαν προ του διλήμματος ή να δυσαρεστήσουν τον ισχυρό προστάτη τους, ή να στερηθούν ένα σπουδαίο λείψανο, διέπραξαν απάτη και απέστειλαν στον Τσάρο ένα άλλο κρανίο, το οποίο έγινε δεκτό στη Ρωσία με κάθε ευλάβεια». Και έτσι ο Χρυσόστομος απέκτησε δεύτερη κεφαλή και από άγιος έγινε τέρας με δύο κεφαλές. Αλλά, είπαμε: Μεγάλοι οι Καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους.

Και να, κάτι νεότερο: «Την 28/6/1968 ο Πάπας Παύλος ανακοίνωσε, ότι επί 18 έτη επισταμένων σπουδών από ειδικούς του Βατικανού τον έπεισαν, ότι ορισμένα οστά, τα οποία βρέθηκαν κάτω από το ναό του Αγίου Πέτρου

είναι ιερά λείψανα του Αποστόλου Πέτρου» (“Εκκλησιαστικός Αγών”, Ιούλιος-Αύγουστος 1968).

Αντιλαμβάνεστε, αγαπητέ Γέροντα, ότι αυτά προκαλούν την αηδία και τον αποτροπισσμό. Δεν υπάρχουν όμως, άνθρωποι με φόβο Θεού να διαμαρτυρηθούν γι' αυτές τις θεοκαπηλίες. Και γι' αυτούς λοιπόν εφαρμόζονται τα θεία λόγια: *«Και καθώς οὐκ έδοκίμασαν τὸν Θεὸν ἔχειν ἐν ἐπιγνώσει, παρέδωκεν αὐτοὺς ὁ Θεὸς εἰς ἀδόκιμον νοῦν, ποιεῖν τὰ μὴ καθήκοντα... διότι γνόντες τὸν Θεὸν οὐχ ὡς Θεὸν ἐδόξασαν ἢ εὐχαρίστησαν, ἀλλ' ἐματαιώθησαν ἐν τοῖς διαλογισμοῖς αὐτῶν, καὶ ἐσκοτίσθη ἡ ἀσύνετος αὐτῶν καρδιά· φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν... μετήλλαξαν τὴν ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ψεύδει, καὶ ἐσεβάσθησαν καὶ ἐλάτρευσαν τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα – Καὶ καθὼς δεν δοκίμασαν γιὰ νὰ ἔχουν τὸν Θεὸ με ἐπίγνωση, παρέδωσε αὐτοὺς ὁ Θεὸς σὲ ἀδόκιμο νοῦ, ὥστε νὰ κάνουν ὅσα δεν πρέπει... Γιατί, ἐνὼ γνώρισαν τὸν Θεό, δεν δόξασαν Αὐτόν ὡς Θεό οὔτε ευχαρίστησαν Αὐτόν, ἀλλὰ ἀπατήθηκαν με τοὺς μάταιους διαλογισμοὺς τοὺς καὶ σκοτείνιασε ἡ ἀσύνετη καρδιά τοὺς. Ἐνὼ ἔλεγαν πὼς εἶναι σοφοί, ἔγιναν μωροί... ἄλλαξαν τὴν ἀλήθεια τοῦ Θεοῦ με τὸ ψέμα, καὶ σεβάσθηκαν καὶ ἐλάτρεψαν τὴν κτίσι παρὰ τὸν Κτίστη»* (Ρωμ.1:28, 21-22, 25). *«καὶ ἀπὸ μὲν τῆς ἀληθείας τὴν ἀκοὴν ἀποστρέφουσιν, ἐπὶ δὲ τοὺς μύθους ἐκτραπήσονται – καὶ ἀφενὸς θα ἀποστρέψουν τὴν ἀκοή τοὺς ἀπὸ τὴν ἀλήθεια, ἀφετέρου θα ἐκτραποῦν πρὸς τοὺς μύθους»* (Β' Τιμ.4:4).

Έτσι βλέπουμε και τους Πανεπιστημιακούς δασκάλους (τους υπό κλοιό ευρισκόμενους) να υποστηρίζουν την προσκύνηση των ιερών λειψάνων και να διακηρύττουν τα “θαύματά” τους. Επικαλούνται ορισμένους Πατέρες της Εκκλησίας, αλλά μόνο από τον 4^ο αιώνα και έπειτα, όπως είναι ο Αμβρόσιος, οι Αποστολικές Διαταγές, ο Βασίλειος, ο Κύριλλος Ιεροσολύμων, ο Χρυσόστο-

μος και οι Γρηγόριοι Ναζιανζηνός και Νύσσης. Προηγούμενως δεν υπήρξαν υποστηρικτές της προσκύνησης των “ιερών λειψάνων”. Οι Πατέρες όμως αυτοί, αν και στο μεγαλύτερο μέρος της διδασκαλίας τους υπήρξαν φωστήρες της Εκκλησίας, πρέπει να ομολογηθεί ότι βρέθηκαν στην εποχή που ήκμαζε αυτή η διδασκαλία, και όπως ήταν φυσικό παρασύρθηκαν, ως άνθρωποι, από το πνεύμα της εποχής τους, όπως έγινε και με τον Χρυσόστομο στο θέμα της Εξομολόγησης, που άλλα είπε όταν ίσχυε ο θεσμός του “πρεσβυτέρου μετανοίας”, και άλλα όταν κατόπιν καταργήθηκε αυτός ο θεσμός.

Αλλά και αν υποστήριξαν οι Πατέρες αυτοί τα ιερά λείψανα, η υποστήριξή τους δεν έμοιαζε με τη σημερινή παχυλή δεισιδαιμονία. Υποστηρίζοντας οι Πατέρες αυτοί τα ιερά λείψανα, απέβλεπαν κυρίως να εμπνεύσουν στους ανθρώπους μεγαλύτερη πίστη και θάρρος, δράση και καρποφόρο ζωή, που να μοιάζει με τα έργα των Αγίων και στην αποστολή τους. Και αυτό είναι πολύ σωστό. Ενώ σήμερα, η διδασκαλία προς τα ιερά λείψανα αποβλέπει στο να λαμβάνουν οι Χριστιανοί χάρη και έλεος από αυτά, περιμένοντας και το θαύμα της θεραπείας της ανάγκης τους και τη σκέπη της ευλογίας των λειψάνων, σκέψη άψυχων κοκκάλων και τυμπανιαίων υπάρξεων. Ανάλογα δε με την ποιότητα των λειψανέμπορων και την ευκαιρία, γίνεται συγχρόνως και η εκμετάλλευση του εμπορίου.

Οι Πανεπιστημιακοί λοιπόν δάσκαλοι επικαλούνται μαρτυρίες, όχι της Ιεράς Παράδοσης, αλλά της Εκκλησιαστικής. Επικαλούνται όμως και την Αγία Γραφή. Αναφέρονται ομολογουμένως στην Αγία Γραφή ορισμένα σημεία θαυμάτων από τα ιερά λείψανα και από διάφορα αντικείμενα. Στην Παλαιά Διαθήκη, π.χ., υπάρχει η περίπτωση εκείνη, που στον τάφο του Ελισαίε έριξαν έναν νεκρό και ξανάζησε («και απέθανεν Έλισαίε, και έθαψαν αυτόν.

και μονόζωνοι Μωάβ ήλθον εν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ· και ἐγένετο αὐτῶν θαπτόντων τὸν ἄνδρα, και ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον και ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ Έλισαίε, και ἐπορεύθη και ἤψατο τῶν ὀστέων Έλισαίε και ἔζησε και ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ – Και πέθανε ο Ελισαίε, και έθαψαν αυτόν. Και οι ελαφρά οπλισμένοι Μωαβίτες ήρθαν στη γη, στην αρχή του έτους. Και συνέβηκε, πως ενώ αυτοί έθαβαν κάποιον άνδρα, ότι ιδού, είδαν τους ελαφρά οπλισμένους και έριξαν τον άνδρα στον τάφο του Ελισαίε και καθώς αυτός άγγιξε τα οστά του Ελισαίε, έζησε και σηκώθηκε στα πόδια του» (Δ΄ Βασιλειών 13:20-21). Αυτό είναι γεγονός αναμφισβήτητο. Εξετάζοντας όμως την πρόνοια του Θεού προς το λαό Ισραήλ, βλέπουμε, ότι το θαύμα αυτό, ήταν κατ΄ αρχήν μεμονωμένο, και είχε κάποιο ιδιαίτερο σκοπό. Χωρίς αμφιβολία αυτό δεν ήταν απόδειξη ότι τα οστά των δικαίων και αγίων θαυματοποιούν μετά θάνατο. Ήταν όμως απόδειξη σε κείνους που ξεστράτεψαν εναντίον του λαού Ισραήλ, Μωαβίτες, και οι οποίοι έριξαν τον νεκρό τους στον τάφο του Ελισαίε, ότι ο λαός Ισραήλ να αντισταθεί νικηφόρος στην επιδρομή τους, και κατά την προφητεία του προφήτη, θα τους νικήσει (δες Δ΄ Βασιλειών 13:15-24). Τούτο εξάγεται από το ίδιο το θαύμα, το οποίο δεν έγινε στον περιούσιο λαό του Θεού, Ισραήλ, για τον οποίο υπήρχε λόγος θαυμάτων, αλλά στους εχθρούς του λαού αυτού, Μωαβίτες. Με άλλα λόγια· ο Θεός ήθελε να δείξει στους Μωαβίτες την απέραντη δύναμη με την οποία περιέβαλε τους Ισραηλίτες.

Ο Θεός έκανε το θαύμα αυτό και σε άλλες περιπτώσεις κατά την Παλαιά Διαθήκη («και έλαβεν Ήλιοῦ τὴν μηλωτὴν αὐτοῦ και εἴλησε και ἐπάταξε τὸ ὕδωρ, και διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα και ἔνθα, και διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ... και έλαβε τὴν μηλωτὴν Ήλιού, ἡ ἔπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ, και ἐπάταξε

τὸ ὕδωρ καὶ οὐ διέστη· καὶ εἶπε· ποῦ ὁ Θεὸς Ἥλιου ἀφφώ; καὶ ἐπάταξε τὰ ὕδατα, καὶ διερράγησαν ἔνθα καὶ ἔνθα, καὶ διέβη Ἑλισαίε – Καὶ πήρε ὁ Ἥλιος τὴν προβάτιν προβιά του καὶ τὴ διπλώσε καὶ πάταξε τὸ νερό καὶ διαιρέθηκε τὸ νερό ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ διάβηκαν καὶ οἱ δύο σὲ ξηρά... Καὶ πήγε τὴν προβάτιν προβιά του Ἥλια, ἡ ὁποία ἐπέσε πάνω του, καὶ πάταξε τὸ νερό καὶ δεν διαχωρίστηκε· καὶ εἶπε: Πού εἶναι ὁ Θεὸς τοῦ Ἥλια, ὁ Ἴδιος; Καὶ πάταξε τὰ νερά, καὶ χωρίστηκαν ἀπὸ ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ, καὶ διάβηκε ὁ Ἑλισαίε» Δ' Βασιλέων 2:8, 14), τὰ ὁποῖα ὁμως δεν επανελήφθησαν στὴν Καινὴ Διαθήκη, γιατί στους χρόνους ἐκείνους ὁ Θεὸς ἦταν ἐπισκέπτης στο ἀνθρώπινο γένος, ἐνῶ σήμερα εἶναι, σὲ ὅσους Τον δέχονται, μόνιμος κάτοικος στις καρδιές τους. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι δεν εἶναι ἀναγκαῖα τὰ θαύματα τῶν νεκρῶν – ἀψυχῶν λειψάνων, γιατί θαύματα ἐνεργεί ὁ Ἴδιος ὁ Θεὸς σὲ ζωντανούς ἀνθρώπους, ἀρκεῖ νὰ βρῖσκεται μέσα στις καρδιές τους. Ἀς μὴ ζητοῦν λοιπὸν οἱ ἐπίσημοι καὶ ἀνεπίσημοι δάσκαλοι τῆς παραστρατημένης Ἐκκλησίας νὰ στηρίζουν τὰ θαύματα τῶν νεκρῶν λειψάνων στις μεμονωμένες αὐτές περιπτώσεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης γιατί εἶναι στηρίγματα χωρὶς βάσεις.

Τὸ γεγονός ἐπίσης, ὅτι μετὰ το θαῦμα αὐτὸ οἱ Ἰσραηλίτες δεν ἀπέδωσαν ἰδιαίτερη τιμὴ ἢ προσκύνηση στα λείψανα τοῦ προφήτη, ἀποδεικνύει περὶτρανα, ὅτι τὰ λείψανα τῶν δικαίων δεν χρησιμοποιοῦνταν σὲ προσκύνηση, οὔτε ἀπ' αὐτὰ περίμεναν οἱ ἄνθρωποι κάποιο θαῦμα ἢ κάποια εὐλογία.

Στὴν Καινὴ Διαθήκη παρατηροῦμε ἐπίσης ὁρισμένα θαύματα που ἐγίναν ἀπὸ τὰ ἱμάτια τοῦ Ἰησοῦ («...ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ... παρεκάλουν αὐτὸν ἵνα κἂν μόνον ἄψωνται τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ – ...ἄγγιξε τὸν ποδόγυρο τοῦ ἐξωτερικοῦ ρούχου Του... παρακαλοῦσαν Αὐτὸν μόνον νὰ ἀγγίξουν τὸν ποδόγυρο τοῦ ἐξωτερικοῦ

ρούχου Του» Μτ.9:20, 14:36), καὶ ἀπὸ ὁρισμένα ἀντικείμενα, μαντήλια ἢ περιζώματα τοῦ ἀπ. Παύλου («Δυνά-μεις τε οὐ τὰς τυχούσας ἐποίει ὁ Θεὸς διὰ τῶν χειρῶν Παύλου, ὥστε καὶ ἐπὶ τοὺς ἀσθενοῦντας ἐπιφέρεισθαι ἀπὸ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ σουδάρια ἢ σμικίνθια καὶ ἀπαλλάσσεσθαι ἀπ' αὐτῶν τὰς νόσους, τὰ τε πνεύματα τὰ πονηρὰ ἐξέρχεσθαι ἀπ' αὐτῶν – Καὶ θαυματουργικὲς δυνάμεις, ὄχι ἀπὸ τις συνηθισμένες, ἔκανε ὁ Θεὸς με τὰ χέρια τοῦ Παύλου ὥστε καὶ μαντήλια ἢ ποδιές ἀπὸ τοῦ σώμα τοῦ ἐβαζαν πάνω στους ἀσθενεῖς, καὶ αὐτοὶ νὰ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὶς νόσους καὶ τὰ πνεύματα τὰ πονηρὰ νὰ βγαίνουν ἀπὸ αὐτούς» Πραξ.19:11-12). Στὰ θαύματα αὐτὰ πρέπει νὰ ἐξετάσουμε ἐπίσης τὸ σκοπὸ γιὰ τὸν ὁποῖο ἐγίναν. Τὸ μὲν θαῦμα που ἐγίνε ἀπὸ τὰ ἱμάτια τοῦ Ἰησοῦ, εἶχε σκοπὸ νὰ ἀποδεχθεῖ καὶ στὴν εἰδικὴ αὐτὴ περίπτωσι, ὅτι ἦταν «υἱὸς Θεοῦ ἐν δυνάμει» (Ρωμ.1:4), τὰ δε θαύματα που ἐγίναν ἀπὸ τὰ περιζώματα ἢ μαντήλια τοῦ Ἀποστόλου Παύλου εἶχαν σκοπὸ νὰ δεῖξουν ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ θεμελιώνεται ἐπὶ τῶν θαυμάτων. Τὰ ἀντικείμενα αὐτὰ, ἢ ἄλλα παρόμοια, κατόπιν, οὔτε ἀπὸ ἄλλους χρησιμοποιήθηκαν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐγίναν ἀφορμὴ σὲ καμία περίπτωσι ἢ αἰτία διδασκαλίας ἢ λατρείας ἀπὸ τοὺς Ἀποστόλους ἢ ἀπὸ ἐκείνους που τοὺς διαδέχθηκαν. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀρθὴ θέσι καὶ ἡ λογικὴ τοποθέτησι τοῦ θέματος.

Γιὰ τὴν ἀντι-Βιβλικὴ αὐτὴ δεισιδαιμονία τῆς προσκύνησις τῶν “ιερῶν λειψάνων” γράφει ὁ ἱεροκῆρυκας καὶ βουλευτὴς Ν. Χ. Ἀμβράζης στὸ βιβλίον τοῦ “Ἡ Κασσιανή”, σελ.12, τὰ ἐξῆς ὡραία: «Ἄλλοι στὴ δεισιδαιμονία καὶ ἀμάθειά τους, λάτρευαν καὶ θεοποιούσαν τὰ ιερὰ λείψανα τῶν ἁγίων, ἀδιαφορώντας, ἀν αὐτὰ ἦταν ἀληθὴ καὶ γνήσια, ἢ οστὰ κοινῶν ἀμαρτωλῶν ἀνθρώπων, ἢ πολλὰς φορές καὶ οστὰ προβάτων καὶ σκύλων. Ὁ Μητροφάνης ὁ Κριτόπουλος, Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, στὴν ὁμολογία τοῦ λέει: “Πολλὰς

πανουργίες και καπηλείες επινοήθηκαν περί τα άγια λείψανα, όπως συμβαίνει τον ίδιο άγιο, του οποίου τα λείψανα ονομάζουν, τρικέφαλο και τετρακέφαλο να είναι και τόσα χέρια και τόσα πόδια σε πολλά μέρη δεικνύουν τα ίδια μέλη του ίδιου αγίου, το οποίο ως άτοπο και καπηλευτικό η Εκκλησία μισεί και αποτρέπει»» (“Μητροφάνου Κριτοπούλου ομολογία”, από Kimmal, σελ.167).

Πολύ χαρακτηριστική στην προκειμένη περίπτωση, είναι μια σχετική αφήγηση την οποία αναφέρει ο Gladyn H. Barr στο βιβλίο του “Ο Καλόγερος στα Άρματα”, σελ.103-104. Πρόκειται περί μιας επίσκεψης του Λουθήρου στη Ρώμη: «Ο Μαρτίνος πήγε στις κατακόμβες. Παπάδες σκάλιζαν διάφορα κόκκαλα και διάλεγαν μικρά κομμάτια. Ένας κοντούλης παπάς, τον είδε και του έγνεψε. “Κόκκαλα αγίων”, είπε γελώντας. “Πήγαινε να μας φέρεις λίγα από του χοιροβοσκού. Μας τελειώσαν αυτά”. “Από του χοιροβοσκού;” “Ναι, ναι!”, του επανέλαβε ανυπόμονα ο παπάς. “Μα δεν καταλαβαίνω”, επέμενε ο Μαρτίνος. “Τι θέλει ο χοιροβοσκός με τα κόκκαλα των αγίων;” “Τι άγιοι και τι γουρούνια! Ποια διαφορά κάνει, αφού μπορούμε και τα πουλάμε;”

Ο Μαρτίνος έμεινε καρφωμένος στη θέση του. Κάτι έλαμψε στο μυαλό του. Κορόιδευαν λοιπόν τους ανθρώπους; Τους πουλούσαν κόκκαλα χοίρων, σαν κόκκαλα αγίων; Και έρχονται οι προσκυνητές να τ’ αγοράσουν. Και οι παπάδες πουλούσαν και σκόνη από κόκκαλα δήθεν αγίων, κλπ».

Τις σατανικές αυτές ενέργειες στηλιτεύει ακόμη περισσότερο ο επίσκοπος Μυτιλήνης Χριστόφορος, σ’ ένα ποίημά του προς κάποιον Ανδρέα, και το οποίο μάς φύλαξε η “Ιστορία”, Κ. Παπαρρηγόπουλου, τομ.2^{ος}, σελ.218-220, από το οποίο παραθέτω λίγα:

«Του Προκοπίου μάρτυρος χείρας δέκα,
Θεοδώρου δε πέντε και δέκα γνάθους,
Και Νέστορος μεν άχρι των οκτώ πόδας,
Γεωργίου δε τέσσαρας κάρας άμα,

Και πέντε μαστούς Βαρβάρας αθληφόρου,
Και νυν μεν οστά δώδεκα βραχιόνων,
Του καλλινίκου μάρτυρος Δημητρίου,
Νυν τ’ αυ καλάμους είκοσι σκελών όλων,
Του Παντελεήμονος (ω της πληθύος)...
Εκ πίστεως σης και προς ιχθύν ετράπη,
Νέστωρ ο μάρτυς, οκτάπους δεδειγμένος!
Λέγεις ο σεμνός και Θέκλας της πρωτάθλου
Οδόντες εξήκοντα (φευ της πλάνης!)
Και του μεγίστου Προδρόμου λευκάς τρίχας
Αυχείς δε και ου πάσας ως νυν επρίω,
Εκ των γενείων των σφαγέντων νηπίων
Έκουσα δ’ αυτός προς τινος των σων φίλων
Ως γουν πλάνος της πίστεως σης το ζέον,
Οστούν προβάτου μηριαίον λαμβάνει,
Άπαν δε κύκλω βήματι χρίσας κρόκον,
Και θυμιάσας και περιστείλας άμα,
Πρόσεισιν ευθύς και δίδωσι σοι λέξων·
Οστούν υπάρχει τούτο μάρτυρος Πρόβου
Το δ’ ην προβάτου μάλλον, αλλ’ ουχί Πρόβου
Παρέξομαι σοι προίκα χρήμα τι ξένον,
Ενώχ τον αντίχειρα του τρισολβίου,
Και γλούτον αυτόν Ηλία του Θεσβίτου,
Βουλεί, παράσχω λειψάνους τούτους άμα
Και δάκτυλόν σοι Μιχαήλ Αρχαγγέλου;

Από το ποίημα αυτό βλέπουμε το σατανικό πνεύμα της πανουργίας και θεοκαπηλίας, το οποίο επεκράτησε με αφορμή την προσκύνηση των “ιερών λειψάνων”, και πόσο ο συγγραφέας του ποιηματίου αυτού στηλιτεύει αυτή την αντι-Χριστιανική συνήθεια. Με την ψευδοκαπηλία αυτή παρουσίασαν τους αγίους και τις αγίες, ως πολυκέφαλους, γεννήματα της Λερναίας Ύδρας, ως τέρατα με πλήθος χεριών και ποδιών, ως σκυλόψαρα με πολλές σιαγώνες, ως κροκόδειλους με πολλά δόντια και ως κουνέλες με πολλούς μαστούς. Τα δε κόκκαλα του προβάτου χρησιμοποιήθηκαν ως κόκκαλα του δήθεν αγίου Πρόβου. Πιθανόν, οι θεοκάπηλοι να πίστευαν στη μετεμψύχωση, ώστε οι άγιοι μετά θάνατο να έγιναν και σαρανταποδαρούσες.

Αυτά είναι τερατώδη σημεία και μοιάζουν με το επτακέφαλο τέρας της Αποκαλύψεως, εναντίον του οποίου, η αληθινή του Χριστού Εκκλησία, αγωνίζεται να επικρατήσει. Λοιπόν, όσοι πιστοί συνέλθετε!

Περὶ των εικόνων

Αγαπητέ αδελφέ,

Με τους διωγμούς των Χριστιανών των πρώτων αιώνων, προσπάθησε ο διάβολος, που αντιπράττει πάντα στα σχέδια του Θεού, να αποστρέψει την εξάπλωση της θρησκείας του Ιησού. Απέτυχε όμως του σκοπού του. Γι' αυτό προσπάθησε με κάθε τρόπο να παραμορφώσει τουλάχιστον την διδασκαλία του Θεανθρώπου. Αφού ώθησε τους λειψανέμπορους και χρησιμοποίησαν τους σκελετούς των ανθρώπων και των ζώων ως ιερά αντικείμενα προσκυνήσεως και θαυμάτων, παράλληλα τους έπεισε, ότι τόσο οι εικόνες τους, όσο και του Θεού με τον Χριστό, του Αγίου Πνεύματος και των Αγγέλων, είναι απαραίτητα αντικείμενα, δια των οποίων οι Χριστιανοί θα προσφέρουν την προσκύνησή τους και τη λατρεία τους στον Θεό. Έτσι έθεσε «τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, ἣν περιεποιήσατο διὰ τοῦ ἰδίου αἵματος – τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ, τὴν ὁποία ἀπέκτησε με τὸ δικό Του αἷμα» (Πραξ.20:28), απευθείας αντιμέτωπη με ὅσα ο Θεός αποδοκιμάζει, δες Ησαΐας 44:9-20, Ιερεμίας 10:1-5, και με ὅσα ἄλλα με τὸ Λόγο Του σαφώς ορίζει και ευκρινώς διακηρύττει: «πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν – Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεός· καὶ ἐκεῖνοι που προσκυνοῦν Αὐτόν με πνεῦμα καὶ με ἀλήθεια πρέπει νὰ προσκυνοῦν» (1ν.4:24), «γένος οὖν ὑπάρχοντες τοῦ Θεοῦ οὐκ ὀφείλομεν νομίζειν χρυσῷ ἢ ἀργύρῳ ἢ λίθῳ, χαράγματι τέχνης καὶ ἐνθυμήσεως ἀνθρώπου, τὸ θεῖον εἶναι ὁμοῖον – Επειδὴ λοιπὸν εἴμαστε γένος τοῦ Θεοῦ, δεν πρέπει νὰ νομίζουμε πως ἡ θεότητα εἶναι ὁμοία με χρυσάφι ἢ με ἀργυρο ἢ με λίθο, με χάραγμα τέχνης καὶ εφεύρεσης ἀνθρώπου» (Πραξ.17:29).

Παρόλα αυτά ο διάβολος πέτυχε τὸ σκοπὸ του και ἔθεσε στους ναοὺς τις εικόνες ὡς μέσα προσκυνήσεως τοῦ “πρωτοτύπου”.

Για νὰ διαπιστώσει ὁ κάθε ἀναγνώστης, ὅτι ἡ προσκύνηση στις εικόνες και ἡ πίστη στα “θαύματά” τους ζημίωσαν πάρα πολὺ τὴν Ἐκκλησία, θα ἐπικαλεστώ ὄχι μόνο τὴν Ἀγία Γραφή, ἀλλὰ και τὴν ἱστορία.

Στὴν Ἀρχέγονη Ἐκκλησία δεν ὑπῆρχαν εικόνες

Στὴν Ἐκκλησία των Ἀποστόλων, τὴν ὁποία ἐγκαινίασε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιο τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς («Καὶ ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς πεντηκοστῆς ἦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ τὸ αὐτό. καὶ ἐγένετο ἄφνω ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἦχος ὥσπερ φερομένης πνοῆς βιαιᾶς, καὶ ἐπλήρωσεν ὅλον τὸν οἶκον οὗ ἦσαν καθήμενοι· καὶ ὤφθησαν αὐτοῖς διαμεριζόμεναι γλῶσσαι ὥσεί πυρός, ἐκάθισέ τε ἐφ' ἓνα ἕκαστον αὐτῶν, καὶ ἐπλήσθησαν ἅπαντες Πνεύματος ἁγίου, καὶ ἤρξαντο λαλεῖν ἑτέροις γλώσσαις καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίδου αὐτοῖς ἀποφθέγγεσθαι – Καὶ καθὼς συμπληρωνόταν ἡ ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ἦταν ὅλοι ὁμόψυχα στο ἴδιο μέρος. Καὶ ξαφνικά ἐγίνε ἦχος ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ὅπως ἀκριβῶς φυσὰ βίαιος ἄνεμος, καὶ γέμισε ὅλο τὸν οἶκο ὅπου κάθονταν. Καὶ φάνηκαν σ' αὐτοὺς νὰ διαμερίζονται γλώσσες σαν φωτιάς καὶ κάθισε καθεμιά πάνω σε καθέναν ξεχωριστά ἀπὸ αὐτοὺς, καὶ γέμισαν ὅλοι Πνεῦμα Ἅγιο καὶ ἀρχισαν νὰ μιλοῦν ἄλλες γλώσσες καθὼς τὸ Πνεῦμα ἐδίνε σ' αὐτοὺς νὰ ἐκφράζονται» Πραξ.2:1-4), παρατηροῦμε στὴν Ἀγία Γραφή τὰ ἐξῆς: Τὴ συνάξη τῆς Ἐκκλησίας σε ὀρισμένο τόπο, πολλὰς φορές καὶ σε σπῆτι. Ἐπίσης βλέπουμε τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν τάξη καὶ διοίκηση, τὰ προνόμια καὶ τὴ

δόξα της. Όλοι οι πιστοί αισθάνονταν ότι αποτελούσαν «*τὴν ἑνδοξον ἐκκλησίαν*», απαλλαγμένη σπίλου και ρυτίδας και αποτελούσαν «*τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους*» (Εφεσ.1:23, 5:27). Με τα αισθήματά της αυτά η Εκκλησία των εκλεκτών του Θεού είχε αντιληφθεί πλήρως τα λόγια του Ιδρυτή της Ιησού και το πνεῦμα του Κυρίου της: «*πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν – Πνεῦμα εἶναι ὁ Θεός· καὶ εκείνοι που προσκυνοῦν Αὐτὸν με πνεῦμα καὶ με ἀλήθεια πρέπει να προσκυνοῦν*» (Ιν. 4:24). Γι' αυτό δεν χρησιμοποιούσε υλικὰ αντικείμενα, εἰκόνες κλπ., ως μέσα λατρείας. Τούτο εἶναι αυτονόητο, γιατί η Εκκλησία «*ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτοῦ ἡμεῖς πάντες ἐλάβομεν, καὶ χάριν ἀντὶ χάριτος – ἀπὸ το πλήρωμα Αὐτοῦ (του Θεοῦ) ὅλοι ἐμεῖς λάβαμε, καὶ χάρη πάνω σε χάρη*» (Ιν.1:16) και αυτό σημαίνει, ὅτι αποτελούσε «*τὸ πλήρωμα*» του Παντοδύναμου και επομένως δεν εἶχε ἀνάγκη των υλικῶν αντικειμένων για την ιερὰ σύναξή της, τη διοίκησή της, το δόξα της, για τα προνόμια και τη λατρεία της προς τον Αὐτρωτὴ της. Η ἔννοια των εκλεκτῶν του Θεοῦ ἦταν «*πλήρης Πνεύματος*» στη δράση της και ἀπλή στην εκδήλωσή της. Βασίζόμενοι λοιπὸν σ' αυτά τα σημεία, παρατηροῦμε την πιστότητα των ποιμένων της Εκκλησίας, την εὐκρίνεια, το φόβο του Θεοῦ να διακατέχει ὅλους και την προσοχή τους να μην προστεθεῖ οὔτε να αφαιρεθεῖ τίποτε ἀπὸ αυτά που σημειώνοντας στη «*διδασκαλία των Αποστόλων*».

Η Εκκλησία τότε εἶχε να ἐπιδείξει ἀληθινὰ θαύματα δια του Πνεύματος. Και ἔτσι κατόρθωσε να επικρατήσῃ σε ολόκληρο τον τότε γνωστὸ εἰδωλολατρικὸ κόσμο. Πρόσεχε τον εαυτό της και τη θέση της. Για την επικράτησή της δεν χρησιμοποίησε ποτὲ πλαστά θαύματα, δημιουργήματα χρυσοῦ ἢ

αργύρου, του ξύλου ἢ του χρώματος, του χαράγματος τέχνης ἢ ἀνθρώπινης ιδέας και ἐμπορικής ἐπινόησης. Αὐτὰ χρησιμοποιοῦ σήμερα και γι' αὐτὸ ἔπαυε να συγκινεῖ τις καρδιές εκείνων που διαθέτουν σωστή λογική και υγιή φαιά ουσία. Η Εκκλησία τότε θριάμβευσε, γιατί ἦταν Εκκλησία του Πνεύματος. Τα θαύματα εκείνης της Εκκλησίας, δεν ἔχει να ἐπιδείξει η σημερινή Εκκλησία των εικόνων και των πλαστῶν θαυμάτων. Ἀς δούμε ὁμως την ιστορία:

«**Σιγησάτω πάσα σὰρξ**»

«Στο σύνολό της η παλαιοχριστιανική Εκκλησία, δεν ἐπέτρεψε ποτὲ ἐπίσημη χρήση των εικόνων. Κατ' ἀρχὴν ἀπὸ του Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐπικράτησε γενικά η συνήθεια να κοσμούνται οι Ναοὶ με εἰκόνες, ἀλλὰ ἀπὸ πολλοὺς αποκρούονταν η συνήθεια αὐτή, γιατί θεωρεῖτο ως εἰδωλολατρικὸ καθεστῶς. Παρά τις ζωηρὲς ὁμως ἀντιδράσεις, οι μάζες των Χριστιανῶν, και μάλιστα εκείνων που προέρχονταν ἀπὸ τους εἰδωλολάτρες, σιγὰ και βαθμιαία ξέφυγαν ἀπὸ την ἀπλή χρήση των εικόνων και κατέληξαν στο να τις λατρεύουν. Στην Ἀνατολή, κατὰ το τέλος του 6^{ου} αἰῶνα, η εἰκονολατρία εἶχε φθάσει στο κατακόρυφο. Η καθιερωμένη πλέον γενικά εἰκονολατρία συνέβαλε ἀκόμη περισσότερο να αποκρουσθεῖ η λατρεία αὐτή δια της εἰκονομαχίας, η οποία εἶχε ἤδη ἐκδηλωθεῖ πολὺ πριν ξεκινήσει την εἰκονομαχική κίνηση ο Λέων ο Γ' και μάλιστα ως ἐπιβίωση της παλαιοχριστιανικῆς διδασκαλίας. Ο ἐπίσκοπος της Ἱεραπόλεως Φιλόξενος, στο τέλος περίπου του 5^{ου} αἰῶνα εἶχε ἀποπειραθεῖ να καταργήσῃ τις εἰκόνες στη Συρία. Λίγο πριν κινηθεῖ ο Λέων ο Γ' κατὰ των εικόνων, ο αυτοκράτορας Φιλίππικὸς σχεδίαζε να ἀπαγορεύσῃ τη λατρεία τους. Η Μικρά Ἀσία υπῆρξε η χώρα, στην οποία, οι εἰκονομαχικές ιδέες εἶχαν πολὺ διαδοθεῖ. Εκεί ἀπορρίπτονταν η εἰκονολατρία ως καθαρὴ εἰδωλολατρία, ὄχι μόνο ἀπὸ άτομα,

αλλά και από ολόκληρες εκκλησιαστικές κοινότητες. Η δε Μικρασιατική αυτή εικονομαχία πρέπει να θεωρηθεί και λείψανο παλαιοχριστιανικής διδασκαλίας» (“Παγκόσμια Ιστορία”, Ελευθερουδάκη, τομ.2^{ος}, σελ.226).

Τα ίδια, αλλά με άλλα λόγια υποστηρίζει και ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, ο οποίος προσθέτει: «Πολλοί κατηγορήσαν τη διαμόρφωση αυτή του Χριστιανισμού ως παρεκτροπή από τον ιδεώδη χαρακτήρα της πίστεως... Η άμεση λατρεία των αγίων επισκίασε τόσο πολύ το αίσθημα προς το υπέρτατο Όν, ώστε τιμήθηκαν πολλές φορές οι εικόνες των αγίων ως θαυματουργικές. Οι άνθρωποι τις προσκυνούσαν, τις έθεταν στην κεφαλή τους, τις πλησίαζαν στα μάτια τους και στο στήθος, έκαναν μπροστά τους το σημείο του σταυρού, γονάτιζαν, τις προσκυνούσαν και γενικά απέδιδαν στις εικόνες όλα τα γνωρίσματα της άμεσης λατρείας και προσκύνησης. Εξαιτίας αυτών των συνηθειών οι Ιουδαίοι και οι Μωαμεθανοί κατάντησαν να ονομάζουν τους Χριστιανούς ειδωλολάτρες».

«Οι πολύμορφες αυτές καταχρήσεις και παρεξηγήσεις είχαν ολέθρια αποτελέσματα στον εθνικό, στον κοινωνικό και στον πολιτικό βίο της χώρας. Ενώ η θρησκεία ήταν το ισχυρότερο ελατήριο του έθνους. Το ελατήριο όμως αυτό φθειρόταν καθημερινά με τα ατοπήματα τα οποία εισχώρησαν σε πολλούς θρησκευτικούς θεσμούς, το δε έθνος έπεφτε όλο και περισσότερο σε μια πολύμορφη υλική, ηθική και διανοητική ακολασία».

Οι ιστορικές αυτές πληροφορίες διακαίωουν απολύτως τον αγώνα μας. Αν λοιπόν θεωρηθεί αιρετικός εκείνος που δεν δέχεται την προσκύνηση και λατρεία των εικόνων, τότε η αρχέγονη Εκκλησία πρέπει να θεωρηθεί αιρετική. Και αυτό σημαίνει, ότι οι Εκκλησίες, Δυτική και Ανατολική, πρέπει να διαχωρίσουν τις ευθύνες τους από την Εκκλησία εκείνη, γιατί δεν προσκυνούσε

ούτε λάτρευε τις εικόνες και συνεπώς ήταν αιρετική.

Αλλά ας συνεχίσουμε την έρευνά μας στην ιστορία για να πλουτίσουμε την εργασία μας αυτή με περισσότερη ιστορική ύλη και να φτάσουμε φυσικά πλέον στη συγκρότηση της Έβδομης Οικουμενικής Συνόδου.

Στην εποχή, κατά την οποία με πολλές θρησκευτικές αντι-Βιβλικές και ανόητες πράξεις το έθνος έπεφτε σε μια πολύμορφη υλική, ηθική και διανοητική ακολασία, παρουσιάστηκε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ'. Ο αυτοκράτορας, ο οποίος δεχόταν ότι η προσκύνηση των εικόνων δεν ήταν θεμελιώδες δόγμα της Εκκλησίας, δεν έλυσε το θέμα αυτοκρατορικά· δεν ενήργησε μόνος του. Μεταρρύθμιση στις εκκλησιαστικές υποθέσεις «ζητούσαν και ασπάζονταν πολύ πριν οι λογιότερες, οι νοημονέστερες, οι πρακτικότερες τάξεις της κοινωνίας και προ πάντων οι ανώτεροι λειτουργοί του κλήρου... Γιατί παραδέχονταν ότι ο αρχιεπίσκοπος Εφέσου Θεοδόσιος, ο επίσκοπος Κλαυδιούπολεως της Γαλατίας Θωμάς και ο επίσκοπος Νακολίας της Φρυγίας Κωνσταντίνος, πρότρεψαν και καθοδήγησαν τον Λέοντα στην κατάργηση των εικόνων. Από αυτά συμπεραίνεται επαρκώς ότι η μεταρρύθμιση είχε ρίζες βαθιές εντός του ανωτέρου κλήρου και μάλιστα εντός του ανωτέρου κλήρου της Μικράς Ασίας, και η κυριότερη ενέργεια στην προκειμένη περίπτωση, προήλθε από την Εκκλησία... Ο Λέων ούτε νομοθέτησε ούτε επέβαλε τίποτε επί του προκειμένου, αλλά απλά υιοθέτησε τη δοξασία της μεγάλης μερίδας του έθνους, τη δοξασία σχεδόν όλου του ανωτέρου κλήρου».

Δεν ήταν μόνο η κατάχρηση των εικόνων, η αιτία των ανόητων πράξεων που έσκαπταν την υλική, την ηθική και τη διανοητική δύναμη εκείνης της κοινωνίας, αλλά ήταν και φθορά, γενικά, της θρησκείας που ήταν το ισχυρό ηθικό στοιχείο του έθνους. Και τη φθορά

αυτή εργάζονταν “οι απόστολοι του πνευματικοί σκότους Καλόγεροι”, για τους οποίους, γράφει ο ιστορικός. «Ένα μεγάλο μέρος (του ηθικού ελαττηρίου) παρασυρόταν από την ενεργό πρακτική κοινωνία της Καλογερικής μοναστηριακής ζωής, του άλλου μέρους, της πρακτικής κοινωνίας, που έμενε, η δραστηριότητά του περιοριζόταν και ελαττωνόταν με τους θρησκευτικούς τύπους, τους οποίους είχαν πολλαπλασιάσει σε μεγάλο βαθμό».

«Αρκεί να προσέξει κανείς την Έκθεση της Βασιλείου Τάξεως, που αποδίδονταν στον Κωνσταντίνο τον Πορφυρογέννητο, και στην πραγματεία περί οφίκιων του Κουροπαλάτου, για να εκπλαγεί από το πλήθος των δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών, των εορτών των μεγάλων αγίων και των πολιτικών πανηγύρεων, εξαιτίας των οποίων απασχολούνταν όλες οι κοινωνικές τάξεις, από την ανώτερη μέχρι την κατώτερη, με τις διάφορες εκκλησιαστικές και βασιλικές τελετές. Και αυτές ήταν οι μεγάλες, οι επίσημες, οι εορτές που εόρταζε από κοινού όλο το έθνος, οι δε άλλες, που ήταν καθιερωμένες στη μνήμη αναρίθμητων μαρτύρων αγίων, πανηγυρίζονταν βέβαια μόνο κατά τόπους, αλλά το πλήθος αυτών των εορτών συντελούσε στην αργία όλου του έθνους... Οι πολυάριθμοι εκείνοι τύποι της λατρείας, δεν συντελούσαν μόνο στην αργία και δεν είχαν μόνο τα πολύμορφα και ολέθρια αποτελέσματα, αλλά κατέπνιξαν ακόμη και το πνεύμα της αρχικής διδασκαλίας του Ιησού. Η θαυματουργική δύναμη που απέδιδαν σε πολλά ιερά αντικείμενα, παρουσίασε τη δοξασία, ότι αρκεί να φέρει κανείς μαζί του ένα απ' αυτά τα αντικείμενα, για να απαλλαγεί από κάθε κίνδυνο, και το χειρότερο, από κάθε ηθική υποχρέωση... Την πίστη λοιπόν διαδέχτηκε η δεισδαιμονία, η χειρότερη δεισδαιμονία. Με το συνδυασμό δε αυτόν, της αργίας και της δεισδαιμονίας, παρέλυναν όλες οι δυνάμεις της

ανθρώπινης δραστηριότητας, τόσο περισσότερο, αφού και αυτή η εκπαίδευση ήταν κυρίως στα χέρια των Καλογέρων, οι οποίοι, εκτός από τις λίγες εξαιρέσεις, ανέτρεφαν τη νεολαία σύμφωνα με τις εσφαλμένες και παράλογες εκείνες δοξασίες τους... Παρόλα αυτά, όλη η κοινωνία εκείνη δεν είχε χάσει τα πάντα. Δεν είχαν περάσει σε τέτοια ακολουασία όλοι, ώστε καμιά μερίδα απ' αυτή την κοινωνία να μην έχει συνείδηση του κινδύνου, τον οποίο διέτρεχε το έθνος, και της ανάγκης τού να προβλέψει για τη σωτηρία του. Προ πολλού, πολλοί από το Ανατολικό κράτος κυρίως είχαν επιστήσει την προσοχή στο θρησκευτικό ζήτημα και στις ανόητες πράξεις και καταχρήσεις που δημιουργήσαν οι θρησκευτικοί θεσμοί και τύποι, στους οποίους λαθραία έβαλαν οι Καλόγεροι μέσα στο πολίτευμα της Εκκλησίας. Επίσης, επί βασιλέως Ζήνωνος, προς το τέλος της 5^{ης} εκατονταετηρίδας, ο φιλόξενος, επίσκοπος Ιεραπόλεως της Συρίας, αποπειράθηκε να καταργήσει τις εικόνες στην εκκλησιαστική του περιφέρεια. Την δε επόμενη εκατονταετηρίδα, ο βασιλιάς Μαυρίκιος ηθέλησε να περιορίσει και να ελαττώσει με διάφορες περιοριστικές διατάξεις τη μεγάλη ορμή των ανθρώπων προς το μοναστηριακό βίο. Ο διάδοχος τού Μαυρίκιου Φωκάς, προκειμένου να αναζωπυρώσει το μάχιμο πνεύμα του λαού, διακήρυξε ότι, αυτοί που πέφτουν στον πόλεμο εξομοιώνονται με τους μάρτυρες της πίστεως. Έπειτα ο διάδοχος του Φωκά, Ηράκλειος, κατέβαλε πολλές προσπάθειες και αγωνίστηκε με πολλούς τρόπους για να πείσει τους ανθρώπους, ότι το θρησκευτικό αίσθημα πρέπει να έχει πρακτική μορφή και θέση. Λίγο προ του Λέοντος, ο βασιλιάς Φίλιππος μελέτησε την κατάργηση της λατρείας των εικόνων· λέγεται μάλιστα ότι είχε εκδώσει ρητό νόμο το έτος 713. Ολόκληρες φυλές, ολόκληρες κοινότητες διαμαρτύρονταν κατά της υπερβολικής

ανάπτυξης των εκκλησιαστικών τύπων».

Ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ', λοιπόν, ευρισκόμενος σε μια τέτοια τραγική κατάσταση και δραματική θέση του έθνους, έβλεπε την απόλυτη ανάγκη να βάλει χέρι τολμηρό σε όλα τα ελαττώματα, που υπέσκαπταν την υλική, την ηθική και τη διανοητική δύναμη του έθνους. Δεδομένου δε ότι το πνεύμα αυτό είχε αρχίσει ήδη να καλλιεργείται από τις ανώτερες τάξεις της πολιτικής και εκκλησιαστικής κοινωνίας, η ανάγκη αυτή φαινόταν περισσότερο επιτακτική. Και τούτο δε απέδειξε η συμμετοχή των τάξεων αυτών, όταν κατά 8^ο αιώνα ο Λέων άρχισε το έργο της μεταρρύθμισης. Αυτό το επιβεβαιώνουν τα παρακάτω λόγια του ιστορικού:

«Στην 8^η εκατονταετηρίδα μέχρι τα μέσα της 9^{ης} άρχισε να φαίνεται ολόκληρο σύστημα μεταρρυθμίσεως, όχι μόνο εκκλησιαστικής αλλά και κοινωνικής και η εφαρμογή του επιδιώκονταν με επιμονή. Τούτο μαρτυρεί, ότι δεν ήταν έργο μόνο των βασιλέων ή ολίγων άλλων ανθρώπων, αλλά ότι προέκυψε από τα σπλάχνα αυτής την κοινωνίας, η οποία μελέτησε προ πολλού το ζήτημα σε όλες του τις μορφές και μόρφωσε περί αυτού δοξασίες και πεποιθήσεις, τις οποίες αγωνίστηκε να θέσει σε εφαρμογή και πράξη. Η περίοδος αυτή, λέγεται εσφαλμένα, ότι αρχίζει από την εικονομαχία, όχι για άλλο λόγο, αλλά επειδή η κατάργηση των εικόνων, πρόσβαλλε τις περισσότερες αμαρτωλές συνήθειες και τα περισσότερα συμφέροντα και γι' αυτό κατέπληξε ζωηρά τη φαντασία των ανθρώπων και επισκίασε όλα τα άλλα γεγονότα. Καθόσον όμως μπορούμε να κρίνουμε από τις ατελείς ειδήσεις, που διασώθηκαν, δεν επρόκειτο μόνο περί της κατάργησης των εικόνων, αλλά και περί πολλών άλλων θρησκευτικών και κοινωνικών μεταβολών. Η μεταρρύθμιση... επιχείρησε με τρόπο τολμηρό, ως φαίνεται, εκτός από την κατάργηση

των εικόνων και τον περιορισμό των αγίων λειψάνων, να περιορίσει και τον αριθμό των Μοναστηριών, να υποχρεώσει στον κοινό φόρο τα εκκλησιαστικά και μοναστηριακά κτήματα, να αφαιρέσει από τον κλήρο τη δημόσια εκπαίδευση, να καταργήσει τη δουλοπαροικία, να περιορίσει τη δουλεία, να καθιερώσει κάπως την ανεξιθρησκία, να νομοθετήσει και να πολιτευθεί με τρόπο που να υποδηλώνει ότι ενδιαφερόταν για τη διάπλαση μιας νέας κοινωνίας, που να έχει ευγενείς και εθνικές προτιμήσεις».

Παρ' όλες αυτές τις πολιτισμένες αρχές, «το βέβαιο είναι, ότι για αρκετό χρόνο δίστασε να τις πραγματοποιήσει. Ο Λέων βασίλευσε το έτος 717... οι δε πρώτες ενέργειές του κατά των εικόνων δεν έγιναν παρά μετά οκτώ έτη, δηλαδή, το έτος 726. Και πώς ήταν δυνατόν να μη διστάσει; Από το ένα μέρος υπήρχαν λόγοι ηθικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί, που τον έπειθαν ότι η μεταρρύθμιση ήταν αναγκαία, από το άλλο μέρος συναισθανόταν, ότι, αν τολμήσει να επιβάλει τις αρχές του αυτές σ' αυτά τα ζητήματα και μάλιστα στο θρησκευτικό ζήτημα, έμελλε να προσβάλει τόσες πεποιθήσεις και συνήθειες και τόσα συμφέροντα, ώστε ήταν αναπόφευκτος και μεγάλος σάλος στο κράτος».

Ως φαίνεται δε, ο σάλος αυτός ενέπνευσε την ιδέα στον αυτοκράτορα να μην καταργήσει εντελώς τις εικόνες, αλλά να τις ανυψώσει, ώστε να μην μπορούν οι αμαθείς περί την πίστη να τις προσκυνούν και μέσω αυτών να προσφέρουν τη λατρεία τους προς τον Θεό. «Στις δυσχέρειες αυτές προστέθηκαν, ως συνήθως, πολλά πάθη, πολλά συμφέροντα και η κοινωνία παρασύρθηκε σε μακρόχρονη εναγώνια ρήξη... Τέλος όμως, επειδή γνώριζε πολύ καλά τις πληγές της κοινωνίας την οποία ανέλαβε να κυβερνήσει, επειδή έβλεπε ότι ήταν αναπόφευκτη η ανάγκη κάποιας μεταβολής, και επειδή έβλεπε τη μεγάλη μερίδα του έθνους,

την λογιότερη και νοημονέστερη, και αυτή την τάξη του ανώτερου κλήρου να αποδέχεται αυτή την ανάγκη, και κυρίως την ανάγκη της εκκλησιαστικής μεταρρύθμισης, αποφάσισε να επιχειρήσει το έργο, και από την απλή μετατόπιση προέβη αμέσως στην ολοκληρωτική αφαίρεση των εικόνων».

«Ορισμένοι από τους μετριοπαθέστερους που έκριναν την προσπάθεια αυτή του αυτοκράτορα, προς τα τελευταία χρόνια, τον κατηγορήσαν, ότι ανέλαβε να γίνει νομοθέτης του θρησκευτικού ζητήματος και να επιβάλλει στο έθνος τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις. Νομίζαμε ότι η κατηγορία αυτή είναι άδικη. Ο Λέων ούτε νομοθέτησε ούτε επέβαλε κάτι επί του προκειμένου, αλλά απλά ασπάστηκε τη δοξασία της μεγαλύτερης μερίδας του έθνους, τη δοξασία όλου σχεδόν του ανώτερου κλήρου... Το βέβαιο είναι ότι η σωτηρία του Χριστιανικού ελληνισμού απαιτούσε απαραίτητα τη μεταρρύθμιση».

«Μετά από πολλούς δισταγμούς, ο Λέων συνεκάλεσε μια από τις τακτικές εκείνες συνεδριάσεις της συγκλήτου, οι οποίες ονομάζονταν “Σιλέντιον” (συλλογισμός) και τις οποίες, εκτός από τους συγκλητικούς, ήταν παρόντες και οι νοημονέστεροι κληρικοί. Σ’ αυτόν τον ανώτατο σύλλογο κατέθεσε “τύπο” ή βασιλικό διάταγμα, δια του οποίου αποδοκιμάζονταν γενικά η προσκύνηση των εικόνων, ως ψευδολατρεία, από την οποία οι ευλαβείς ψυχές κινδύνευαν να τιμούν είδωλα αντί του αληθινού Θεού, τον Οποίο νόμιζαν ότι λατρεύουν. Το διάταγμα αυτό έγινε δεκτό... Ο ανώτερος κλήρος καθόλου δεν αντέδρασε στο νέο αυτό διάταγμα περί καταργήσεως των εικόνων».

Βεβαίως υπήρξε και η αντιπολίτευση από μέρους του Πάπα Ρώμης Γρηγορίου του Β΄, ο οποίος «νόμιζε κατάλληλη την περίπτωση για να διαλύσει τους πολιτικούς δεσμούς που συνέδεαν ακόμα τη Ρώμη με την Κωνσταντινούπολη, και ωφελούμενος κυρίως από τη δυσ-

ρέσκεια που επικρατούσε στην Ιταλία για την αυστηρή είσπραξη των φόρων που είχε επιβάλει ο βασιλιάς, υποκίνησε αμέσως στασιαστικές κινήσεις». Άλλος αντίπαλος του Λέοντος υπήρξε ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός από την Ανατολή, για τον οποίο λέει ο ιστορικός: «Ως εκ της καταγωγής του ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός δεν είχε πολλά δικαιώματα στην αγάπη του Ελληνικού έθνους και της Χριστιανικής πίστεως». Επίσης ο Πάπας Γρηγόριος ο Γ΄ αποδοκίμασε τον Λέοντα, επειδή πήρε θάρρος από τα εκκλησιαστικά δικαιώματα που είχε στη σημερινή Ελλάδα, γιατί «η Κρήτη, η κυρίως Ελλάς, η Θεσσαλία, η Μακεδονία, η Ήπειρος και όλη η σημερινή Αλβανία ανήκαν εκκλησιαστικά στον Πάπα». Ο Γρηγόριος ο Γ΄ λοιπόν κάλεσε τοπική Σύνοδο εναντίον της Μεταρρυθμιστικής κίνησης του Λέοντος, αλλά απέτυχε, γιατί η κάτω Ιταλία και η Σικελία αναγνώριζαν και δέχονταν σωστά όσα είχαν αποφασιστεί εναντίον των εικόνων στην Κωνσταντινούπολη. Η συμπεριφορά αυτή του Πάπα, έκανε τον Λέοντα να αποσπάσει όλες αυτές τις χώρες απ’ αυτόν και να τις παραδώσει στην εκκλησιαστική δικαιοδοσία του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Και εξηγεί ο ιστορικός: «Η πράξη αυτή του βασιλιά Λέοντος ήταν πολύ σπουδαία για το έθνος Μας».

Αλλά πριν ακόμα ο Λέων Γ΄ ολοκληρώσει τα μέτρα που έλαβε κατά των εικόνων, πέθανε στις 18 Ιουνίου του έτους 740.

«Απ’ αυτά που έπραξε για την εκτέλεση της μεταρρύθμισης, διέστρεψαν εκείνα που μπορούσαν και τα άλλα έθαιψαν στον τάφο της σωπής. Ευτυχώς, μεταγενέστεροι χρονογράφοι αντιλήφθηκαν τις σκληρές συκοφαντίες που εκτόξευσαν εις βάρος του Λέοντος... Κανείς από τους πρωταγωνιστές της Ιστορίας δεν ακρωτηριάστηκε τόσο φοβερά, όσο ο Λέων... Τον μεγαλοφύεστερο των νομοθετών παρουσίασαν στους μεταγενέστερους ως τον αθλιό-

τερο των κακούργων... Ο άνθρωπος αυτός δεν επιχείρησε μόνο να αφαιρέσει τις εικόνες από τους ναούς, αλλά και κάτι άλλο πολύ σπουδαιότερο και γενικότερο επιχείρησε, να δώσει ψυχή, να δώσει ζωή, να δώσει ελευθερία πνεύματος με γενναιότητα φρονήματος στην κοινωνία εκείνη, η οποία αφού κατάντησε να μην έχει άλλο ηθικό ελατήριο παρά μόνο το θρήσκευμα, κατάντησε έπειτα να νομίζει ότι το θρήσκευμα περιορίζεται στην προσκύνηση των εικόνων και στο μοναχικό βίο».

«Η ιδέα της εικονομαχίας δεν ήταν του Λέοντος. Προ πολλού πολλοί επίσκοποι της Μικράς Ασίας υπενθύμιζαν ότι στους πρώτους αιώνες δεν υπήρχαν εικόνες, πλην του καλού ποιμένα. Και η Σύνοδος της Ελβίρας (306) στην Ισπανία, και θεολόγοι, όπως ο άγιος Επιφάνειος, έγραφαν κατά των εικόνων, γιατί φοβούνταν ότι η προσκύνηση αυτών καταντά ειδωλολατρία. Πολλοί Χριστιανοί επέδιδαν στις εικόνες θεία δύναμη, μάλιστα στις λεγόμενες “αχειροποίητες”. Στα χρόνια μάλιστα, μετά τον Μωάμεθ, η δεισδαιμονία για τις εικόνες ήταν φοβερή. Καθώς γράφει ο Χρ. Παπαδόπουλος (“Θεολογία”, τ. 8-1930, σελ.10), «τα χρώματα των εικόνων μεταχειρίζονταν ως φάρμακα, αυτές επικαλούνταν σε περιπτώσεις και σε γεγονότα που ήταν εντελώς άσχετα με τη θρησκεία, λ.χ., τις εικόνες χρησιμοποιούσαν ως αναδόχους των βαπτιζομένων νηπίων ή εκείνων που αποφάσιζαν να ασπαστούν τον Καλογερισμό. Ορισμένοι από τους πρεσβυτέρους αναμείγνυναν χρώματα των εικόνων με τη θείας Ευχαριστία, άλλοι δε έθεταν τον άρτο της θείας Ευχαριστίας πάνω στις εικόνες και έτσι μεταλάμβαναν... στον αμαθή λαό, η προσκύνηση των εικόνων είχε πολλές φορές σημασία λατρείας».

«Ο Λέων ήξερε ότι πολλοί θεολόγοι χαρακτήριζαν την προσκύνηση των εικόνων ως ειδωλολατρία και τούτο ενίσχυε πολύ τον αυτοκράτορα στον αγώνα, τον οποίο ήθελε να αναλάβει...

Ενώ ανέλαβε τον αγώνα κατά των εικόνων, δεν έπαυε να είναι Χριστιανός ευσεβής, όπως φανερώνουν τα άλλα του έργα, η νομοθεσία του, π.χ. που κανονίζει τα ζητήματα του γάμου κατά Χριστιανικότερο τρόπο, η ίδρυση η επισκευή εκκλησιών, όπως του αγίου Δημητρίου Θεσσαλονίκης. Το 721 εξέδωσε διάταγμα, με το οποίο επέβαλε το βάπτισμα στους Ιουδαίους και Μοντανιστές, τούτο δε βεβαίως φανερώνει την αφοσίωσή του στο Χριστιανισμό» (“Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους”, Κ. Ι. Αμάραντου, σελ.334-335).

Τον Λέοντα διαδέχθηκε ο γιος του Κωνσταντίνος Ε', ο οποίος έμεινε πιστός στις αρχές του πατέρα του και ήταν τολμηρότερος στα εκκλησιαστικά ζητήματα. Έβλεπε ότι ο πατέρας του άφησε ημιτελές το έργο της μεταρρύθμισης στο οποίο όρισε μόνο τις αρχές της. Τα διατάγματα του πατέρα του δεν εφαρμόστηκαν εξολοκλήρου από το λαό. Εικόνες υπήρχαν σε πολλά μέρη. Ο Κωνσταντίνος πίστευε ότι η παρουσία αυτή των εικόνων υψότρεφε τις δεισδαιμονίες και προλήψεις του όχλου, τις οποίες μόνο τα βασιλικά διατάγματα δεν είχαν τη δύναμη να ανατρέψουν. Για το λόγο αυτό το έτος 752 συγκρότησε επανειλημμένα συμβούλια, «για να συμβουλευτεί με τον ανώτερο κλήρο για τον καταλληλότερο τρόπο της εφαρμογής των διαταχθέντων. Από τις συζητήσεις που έγιναν τότε, νόμιζε ότι η όλη κατάσταση της κατάργησης των εικόνων και η έγκρισή της από το λαό θα διευκολυνόταν πολύ, εάν η κατάργηση αυτή επικυρωνόταν από Οικουμενική Σύνοδο». Αμέσως εξέδωσε τις αναγκαίες διαταγές για τη συγκρότηση της Συνόδου, η οποία άρχισε τις συνεδριάσεις της στις αρχές του επόμενου έτους 754. Η απόφαση αυτή κατέληξε στην εξής απόφαση:

«Ομοφώνως ορίζομεν απόβλητον είναι και αλλοτροίαν και εβδελυγμένην εκ της των Χριστιανών Εκκλησίας πάσαν εικόνα εκ πάσης ύλης και χρωμα-

τουργικής των ζωγράφων κακοτεχνίας πεπονημένην. Μηκέτι τολμάν άνθρωπον τον οιονδήποτε επιτηδεύειν το τοιούτο ασεβές και ανόσιον επιτήδευμα, ο δε τολμών επί του παρόντος κατασκευάσαι εικόνα ή προσκυνήσει ή στήσαι εν Εκκλησία ή εν ιδιωτικό οίκω ή κρύψαι, ει μιν επίσκοπος ή πρεσβύτερος ή διάκονος ή λαϊκός, αναθαματίζεσθω και τοις βασιλικοῖς νόμοις υπεύθυνος έστω ως ενάντιος των του Θεού προσταγμάτων και εχθρός των πατρικών δογμάτων».

Στη Σύνοδο αυτή παραβρέθηκαν 348 πατέρες, αλλά ο Πάπας της Ρώμης και οι Πατριάρχες Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, δεν απέστειλαν αντιπροσώπους. Για την ελευθερία σκέψεως των Συνοδικών, γράφει ο ιστορικός: «Χωρίς αμφιβολία, καμία βία δεν εξασκήθηκε στη Σύνοδο αυτή, ούτε σπουδαία αντιλογία προέκυψε... Απ' αυτήν δε την ανεπηρέαστη και σύμφωνη ενέργεια αυτής της Συνόδου του έτους 754, φαίνεται πολύ καθαρά, ότι ο ανώτερος κλήρος ασπαζόταν την καινοτομία».

Τη μόνη κατηγορία που βρίσκει ο ιστορικός σ' αυτή τη Σύνοδο είναι ότι ανακήρυξε «ως επιτήδευμα ασεβές και ανόσιο» τη ζωγραφική τέχνη, «επαγαγόντες πληγήν καιρίαν εις την καλήν εκείνη τέχνην».

«Την 8^η Αυγούστου (754), οι πατέρες με τον βασιλέα πέρασαν το Βόσπορο και με μεγάλη πομπή συνήλθαν στην Εκκλησία της Παναγίας των Βλαχερνών, από την οποία είχαν αφαιρεθεί όλες οι εικόνες. Εκεί διαβάστηκαν πανηγυρικά οι όροι της Συνόδου και επευφήμησαν οι πατέρες τον βασιλέα με μεγάλο ενθουσιασμό: «Σήμερον σωτηρία τω κόσμω, ότι συ, βασιλεύ, ελυτρώσω ημάς εκ των ειδώλων»».

Κατόπιν αυτών, έπρεπε να εκτελεσθούν τα ψηφισθέντα, δηλαδή, να αφαιρεθούν οι εικόνες από τις Εκκλησίες, από τα Μοναστήρια και από τα σπίτια των Χριστιανών. Το έργο όμως αυτό

ήταν τρομερά δύσκολο. Γιατί, όπως αναφέρει ο ιστορικός, αν και ο ανώτερος κλήρος του Ανατολικού κράτους, ο στρατός, οι λογιότερες και νοημονέστερες κοινωνικές τάξεις ασπάζονταν την καινοτομία, ο αμαθής λαός, οι γυναίκες, το πλήθος των μοναχών και οι τέσσερις ύπατοι αρχιερείς, ο Ρώμης, ο Αλεξανδρείας, ο Αντιοχείας και ο Ιεροσολύμων δεν συμφωνούσαν. Και ασφαλώς όχι κατά συνείδηση, γιατί ήξεραν τις καταχρήσεις των εικονολατρών, οι οποίοι έξυναν τα χρώματα των εικόνων στη θεία Κοινωνία της θείας Ευχαριστίας, για να αγιαστεί, αλλά γιατί μια τέτοια καινοτομία δεν ήταν εύκολη, χωρίς να κατηχηθεί πρώτα ο λαός. Ο αμαθής λαός είχε γαλουχηθεί με αυτά τα νάματα. Το αμαθέστερο ιερατείο τον είχε κατηχήσει, ότι τα μέσα της λατρείας είναι οι εικόνες. Πώς λοιπόν, θα του αφαιρέσει τα μέσα αυτά, χωρίς να προηγηθεί ανάλογη κατήχηση; Συνεπώς, δεν ήταν εύκολη η συγκατάθεση των άλλων πατριαρχών και του Πάπα.

Την αμάθεια αυτή του λαού, σημειώνει ο ιστορικός, και την προσήλωσή του στα εξωτερικά σύμβολα της πίστεως εκμεταλλεύονταν οι μοναχοί – απόστολοι του σκότους– και υποκινούσαν τη γενική αντίσταση· φανάτιζαν το λαό και δημιουργούσαν αυθάδεις αντιστάσεις, εξαιτίας των οποίων έγιναν πολλά και μεγάλα εγκλήματα μεταξύ των εικονομάχων και εικονολατρών, αλλά και οι εχθροί του έθνους αρκετά ωφελήθηκαν, ως επίσης και «άνθρωποι φίλαρχοι που νόμισαν κατάλληλη την περίσταση τού να ωφεληθούν από την αντίσταση των μοναχών... και να πετύχουν επίσημη θέση στην κυβέρνηση». Ο βασιλεύς πάντως διέταξε την ολοσχερή εξαφάνιση των εικόνων στην πρωτεύουσα και στην επαρχία, και «πολλές εικόνες καταστράφηκαν τότε, πολλά λείψανα των αγίων εξαφανίστηκαν, πολλά μοναστήρια καταργήθηκαν», ανάλογα βέβαια με το χαρακτήρα των διοικητών, οι οποίοι ανέλαβαν

να εκτελέσουν τα βασιλικά διατάγματα. Η εκτέλεση των βασιλικών διαταγμάτων άρχισε από τις χώρες εκείνες που ήταν δυνατόν να εφαρμοστεί ευκολότερα, γιατί ο βασιλιάς είχε την ελπίδα, ότι αφού η καινοτομία αυτή εφαρμοστεί και ευδοκιμήσει στα αξιόλογα μέρη του κράτους, μπορεί κατόπιν, με βαθμιαία διάδοση των ιδεών της καινοτομίας και των συνηθειών, να παρεισδύσει και στις χώρες εκείνες που ήταν περισσότερο δύσκολες.

Εντωμεταξύ, ο βασιλιάς Κωνσταντίνος πάντρεψε τον γιο του και διάδοχο Λέοντα Δ' με την Αθηναία Ειρήνη. Η Αθηναία αυτή κόρη, η οποία δεν είχε κανένα άλλο προτέρημα, παρά την ομορφιά της και την υποκρισία, φάνηκε πρόθυμη να ασπαστεί τις δοξασίες του πεθερού της. Αλλά ο Κωνσταντίνος έπεσε σε απάτη. Γιατί, όταν ανέλαβε τη βασιλεία ο γιος του Λέων, άνθρωπος με ασθενικό χαρακτήρα, η Ειρήνη ως έχιδνα σήκωσε το κεφάλι, έβγαλε τη μάσκα της υποκρισίας και έχυσε το δηλητήριό της εναντίον όλων των προσπαθειών του πεθερού της και του άνδρα της. Νόμιζε ότι δικαιούνταν να καταπατήσει, για την επιτυχία του σκοπού αυτού, κάθε ανθρώπινο και θείο νόμο. Το φίδι αυτό, η Ειρήνη, «μεταχειρίστηκε τη θρησκεία ως όργανο φιλαρχίας και φιλοδοξίας και γι' αυτό εξετράπη στα φοβερότερα κακουργήματα».

Ο Λέων ο Δ', ο άνδρας της πανούργας Ειρήνης, ο οποίος ανέλαβε την Εξουσία το έτος 775, ήταν αγαθός και έντιμος άνδρας, αλλά ασθενικός χαρακτήρας. «Ανατράφηκε μεν στα πατρικά δόγματα της μεταρρύθμισης, αλλά δεν είχε τη δύναμη της θέλησης, που ήταν αναγκαία, για να συμπληρωθεί η εκτέλεση των αποφασισθέντων. Η αντίπαλη μερίδα, η οποία είχε εντελώς εξασθενήσει κάτω από την πίεση του Κωνσταντίνου, άρχισε αμέσως πάλι να κινείται πολύ επικίνδυνα. Τούτο γιατί η βασίλισσα Ειρήνη, παραβαίνουσα τους

όρκους, τους οποίους είχε δώσει προς τον πεθερό της, ήρθε αμέσως μετά το θάνατό του σε συνεννοήσεις με την μερίδα εκείνη. Οι σύμμαχοι αυτοί πολιτεύθηκαν με τόση επιδεξιότητα, ώστε ο Λέων ο Δ' έπεσε με μεγάλη ευχέρεια στις παγίδες που του είχαν στήσει». Πολλά κακά και πολλές συνωμοσίες έγιναν από τους συμμάχους αυτούς. Αλλά ο βασιλιάς Λέων ο Δ', άνθρωπος με ασθενικό χαρακτήρα, έδειχνε πάντα πνεύμα επιείκειας. Ενώ όμως ο Λέων ο Δ' νόμιζε ότι πολιτευόμενος με τον τρόπο αυτό του δινόταν η ευχέρεια να μην τιμωρήσει αυστηρά την αντίπαλη μερίδα, ενώ τηρούσε, ως προς το μέρος του τους ορισμούς της μεταρρύθμισης, ξαφνικά μαθαίνει ότι αυτή η γυναίκα του Ειρήνη είχε εικόνες που προσκυνούσε, και ότι δύο εικόνες βρέθηκαν κρυμμένες κάτω από το προσκέφαλό της. Η απάτη αυτή ερέθισε πολύ τον τόσο μετριοπαθή Λέοντα Δ'. Αμέσως διέταξε ο βασιλιάς να γίνουν ανακρίσεις, οι οποίες απέδειξαν, ότι κληρικοί και αξιωματικοί της αυλής είχαν προμηθεύσει στη βασίλισσα τις εικόνες. Τους κληρικούς αυτούς και τους αξιωματικούς τούς φυλάκισε, τη γυναίκα του επέλληξε με οργή, γιατί παρέβη τους όρκους με τους οποίους είχε ορκιστεί επί των ακράντων μυστηρίων στον πατέρα του Κωνσταντίνο. Η Ειρήνη θέλησε να προφασιστεί ότι δεν γνώριζε ότι οι εικόνες ήταν κρυμμένες στον κοιλώνα της, αλλά ο βασιλιάς παρέμενε αμετάπειστος και γι' αυτό σταμάτησε στο εξής να έχει σχέσεις με αυτή, και θα της αφαιρούσε και την ελοπτεία που είχε στο γιο τους νεαρό Κωνσταντίνο, εάν ξαφνικά δεν πέθαινε μετά από πέντε περίπου μήνες, στις αρχές του Σεπτεμβρίου του έτους 780... Οι αντιμεταρρυθμιστές είπαν, ότι ο Λέων, επειδή αγαπούσε υπερβολικά τους πολύτιμους λίθους, αφαίρεσε ένα πολύτιμο στέμμα από το ιερό της του Θεού Σοφίας, το οποίο άλλοτε είχε αφιερώσει ο Μαυρίκιος, και αφού φόρεσε αυτό

το στέμμα, ως εκ θαύματος, άναψαν κάρβουνα στην κεφαλή του και αυθημερόν πέθανε. Οι δε μεταρρυθμιστές πάλι αξίωσαν, ότι τον βασιλέα δηλητηρίασε η γυναίκα του Ειρήνη. Εμείς νομίζουμε ότι η Ειρήνη, που διέπραξε τόσα παράνομα έργα, δεν θα δισταζε καθόλου να διαπράξει και αυτό».

«Η αρχή περιήλθε τότε στον δεκαετή Κωνσταντίνο τον ΣΤ΄ που επιτροπεύονταν από τη μητέρα του Ειρήνη, ο οποία προκειμένου να πετύχει το σκοπό της, δηλαδή, την αναστήλωση των εικόνων, επιζήτησε εξωτερικούς και εσωτερικούς συμμάχους, και δεν δίστασε να θυσιάσει τα κυριότερα συμφέροντα του Κράτους, το οποίο επί των ημερών της παρέλυσε, ενώ το παρέλαβε σε μεγάλη ακμή».

Κατόπιν αυτών και με την υπόδειξη της κακόβουλης Ειρήνης παραιτήθηκε ο τότε Πατριάρχης Παύλος, που ήταν φίλος των εικονομάχων, και ο οποίος σε λίγο πέθανε. Τα πάντα λοιπόν εξελίσσονταν όπως τα ήθελε η Ειρήνη. Η ομάδα των αντιμεταρρυθμιστών έλαβε πλέον τα ηνία και από παντού άρχισε να προετοιμάζεται η αναστήλωση των εικόνων. Το έργο όμως αυτό δεν ήταν εύκολο, γιατί η ομάδα της μεταρρυθμισης εξακολουθούσε να είναι πολυάριθμη και με μεγάλη δύναμη. Η υπεροχή των μεταρρυθμιστών φαίνεται από το εξής γεγονός: «Ενώ οι βασιλείς της μεταρρυθμισης εύρισκαν πάντοτε πρόχειρα μεταξύ του κλήρου ανθρώπους ικανούς να αναλαμβάνουν τον πατριарχικό χρόνο, η Ειρήνη δεν μπορούσε να ανακαλύψει μεταξύ πολλών εκατοντάδων αρχιερέων ούτε ένα. Και τούτο δεν είναι αρκετό. Ούτε μεταξύ των ηγουμενων, ούτε μεταξύ των μοναχών μπορούσε να επιτύχει κατάλληλο υποψήφιο. Όχι ότι αυτοί δεν ήταν όλοι σχεδόν έτοιμοι να συντελέσουν την αναστήλωση των εικόνων, αλλά γιατί, επί του προκειμένου, ο ζήλος μόνο δεν αρκούσε. Ήταν ανάγκη να διαθέτει και προσωπικό εξαίρετο αξίωμα και μόρ-

φωση μεγάλη και νου έξοχο και τόλμη για την εφαρμογή του σχεδίου. Η Ειρήνη λοιπόν ήρθε στην ανάγκη να εκλέξει τον πατριάρχη της μεταξύ των λαϊκών». Ως πατριάρχη λοιπόν εξέλεξε τον Ταράσιο. Αυτός πρότεινε τη συγκρότηση νέας Οικουμενικής Συνόδου, αλλά όπως φρονεί ο ιστορικός «πολλοί ως φαίνεται παρατήρησαν ότι είναι περιττή η συγκρότηση νέας Συνόδου, αφού προ τριάντα μόλις ετών είχε συγκροτηθεί Οικουμενική Σύνοδος και είχε εκδώσει την απόφασή της επί του προκειμένου, για την κατάργηση της προσκύνησης των εικόνων». Αλλά η κακόβουλη Ειρήνη με τον νέο πατριάρχη, φρόντισαν για τη συγκρότηση της Συνόδου και κατά τέτοιο τρόπο, που να έχουν την πλειοψηφία. Οι αντιφρονούντες πληροφορήθηκαν για τις φροντίδες αυτές και διαμαρτυρήθηκαν. «Η φωνή όμως των αντιφρονούντων καλύφτηκε από τη φωνή των οπαδών της βασιλίσσας, και η συνέλευση διαλύθηκε, αφού σημειώθηκε στα πρακτικά, ότι η βασίλισσα εξέλεξε πατριάρχη τον Ταράσιο, και ότι επέτρεψε σ' αυτόν να συγκαλέσει Οικουμενική Σύνοδο, για να ρυθμίσει το ζήτημα περί των εικόνων».

«Την 25^η Δεκεμβρίου 784 χειροτονήθηκε ο Ταράσιος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και αμέσως άρχισε να ετοιμάζει τη συγκρότηση της Συνόδου». Αμέσως απέστειλε αντιπρόσωπό του προς τον Πάπα της Ρώμης. Επίσης και η Ειρήνη έστειλε επιστολή στον Πάπα και τον παρακαλούσε να παρευρεθεί αυτοπροσώπως στη Σύνοδο, που έμελλε να συγκροτηθεί, σε περίπτωση δε κωλύματος να στείλει αντιπροσώπους του. «Εννοείται ότι ο Πάπας άρπαξε πρόθυμα την ευκαιρία αυτή, για να επαναλάβει να ενισχύσει τις κυριαρχικές του αξιώσεις προς την Ανατολή».

Με δύο αντιπροσώπους του ο Πάπας Αδριανός ο Α΄, «προέτρεψε τον Κωνσταντίνο και την Ειρήνη να σέβονται τη

Ρωμαϊκή Εκκλησία ως πνευματική μητέρα, ως κεφαλή όλων των Εκκλησιών». Την ίδια σύσταση έκανε και στον Πατριάρχη Ταράσιο, για τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ρωμαϊκής Εκκλησίας. «Από δε τους πατριάρχες της Ανατολής, στους οποίους είχε γράψει συγχρόνως ο Ταράσιος, δεν ήρθε καμία απάντηση... Και όμως προσήλθαν στην Κωνσταντινούπολη δύο μοναχοί, ο Θωμάς και ο Ιωάννης... οι οποίοι παρουσιάστηκαν ως αντιπρόσωποι των τριών εκείνων αρχιερέων. Αλλά και αυτοί οι πιο θερμοί οπαδοί των εικόνων, από τους νεότερους, δέχονται ότι οι μοναχοί εκείνοι δεν είχαν καμία πληρεξουσιότητα για τούτο».

«Όταν δε στην αρχή του 786 έφτασαν στην Κωνσταντινούπολη οι απεσταλμένοι του Πάπα, και οι υποτιθέμενοι εκείνοι επίτροποι των τριών Ανατολικών θρόνων... άρχισαν να συνέρχονται και αυτοί που είχαν πρόσκληση για τη Σύνοδο. Οι περισσότεροι όμως από αυτούς δεν ήταν καθόλου διατιθέμενοι να συνεργαστούν με τον πατριάρχη και τον λογοθέτη. Γι' αυτό συνήλθαν σε προπαρασκευαστικές συνεδριάσεις προκειμένου να σκεφτούν και να ανταλλάξουν γνώμες, πώς πρέπει να ενεργήσουν για την ανατροπή των διενεργουμένων, όλη δε η πόλη από το γεγονός αυτό τρομερά ταραχθηκε. Ο Ταράσιος αναπαραστάθηκε με πολλή τόλμη και δεξιότητα. Κατά τα ανέκαθεν κεκανονισμένα, τα οποία ισχύουν και μέχρι σήμερα, χωρίς την άδεια του αρχιερέα τού τόπου, δεν επιτρέπεται ούτε Σύνοδος ούτε ιερατική πράξη, παρ' ενορία. Ο Ταράσιος λοιπόν –τους τάραξε– ως αρχιερέας της Κωνσταντινουπόλεως, διαμαρτυρήθηκε για τις συναιθροίσεις εκείνες και διακήρυξε ότι ήταν παράνομες και απείλησε με αφορισμό καθέναν που θα έπαιρνε μέρος σ' αυτές τις παρασυναγωγές. Συγχρόνως έφτασε και η βασίλισσα στην Κωνσταντινούπολη (παραθέριζε στη Θράκη) και όρισε την 17^η Αυγούστου 786 ως ημέρα

για τη συγκρότηση της νέας Οικουμενικής Συνόδου, στο Ναό των Αγίων Αποστόλων. Αλλά οποιαδήποτε και αν ήταν η προσωπική αξία του Ταράσιου, την ημέρα εκείνη απεδείχθη τρανώς όσο ισχυροί ηθικά και υλικά ήταν οι οπαδοί της μεταρρύθμισης. Ακόμη από την προηγούμενη ημέρα ο στρατός είχε κυκλώσει την Εκκλησία και είπε ότι κάνει αυτό για να προστατεύσει τους προμάχους της μεταρρύθμισης, επισκόπους, από κάθε βιαιοπραγία της αυλής. Ο γενναίος Ταράσιος δεν πτοήθηκε από αυτό. Την ορισμένη ημέρα και ώρα προσήλθε στο Ναό με τους άλλους επισκόπους και αφού διέταξε να κλείσουν τις πόρτες κήρυξε την έναρξη της Συνόδου. Τότε, όμως, φοβερός θόρυβος έγινε γύρω από την Εκκλησία. Οι στρατιώτες απείλησαν ότι θα διαρρήξουν τις πόρτες, αν δεν επιτρέψουν να εισέλθουν και αυτοί. Ώστε εδέγησε να υποκύψουν σ' αυτή την απαίτηση, να ανοίξουν τις πόρτες και να αρχίσουν τη συνεδρίαση, παρόντος και του στρατού. Στη Σύνοδο αυτή παρευρίσκονταν και οι βασιλείς και από τη θέση των κατεχουμένων παρατηρούσαν τη συνεδρίαση. Όταν λοιπόν άρχισε, οι αρχιερείς, οπαδοί του πατριάρχη Ταράσιου, πρότειναν να διαβαστούν μπροστά σε όλους ορισμένες συνοδικές πράξεις που αναφέρουν, ότι Οικουμενική Σύνοδος δεν μπορεί να συγκροτηθεί χωρίς τη συμφωνία όλων των πατριαρχών. Ο σκοπός τους ήταν να προσβάλουν από την αρχή το κύρος της τελευταίας Συνόδου (εκείνης που κατήγγησε τις εικόνες), στην οποία, όπως ξέρουμε, δεν παραβρέθηκαν αυτοπροσώπως, ούτε με επισκόπους, ο Πάπας, και οι πατριάρχες της Ανατολής. Αλλά οι μεταρρυθμιστές αντιπαρατήρησαν, ότι, αν έτσι τοποθετήσουν το θέμα, ούτε η παρούσα Σύνοδος μπορεί να θεωρηθεί νόμιμη, γιατί οι μοναχοί Θωμάς και Ιωάννης δεν μπορούν να θεωρηθούν ως επίτροποι των τριών πατριαρχείων της Ανατολής, και αυτοί δε οι

απεσταλμένοι του Πάπα, ήταν μεν πρεσβευτές του, αλλά δεν εφοδιάστηκαν με την απαραίτητη πληρεξουσιότητα για να γίνουν δεκτοί στη Σύνοδο ως αντιπρόσωποι όλων των Εκκλησιών της Δύσεως. Το στρατιωτικό ακροατήριο ενθουσιάστηκε και επικρότησε στην ένσταση αυτή, η δε Ειρήνη ταραγμένη έβλεπε ότι δεν μπορούσε ούτε να αναιρέσει το επιχείρημα εκείνο, ούτε είχε τρόπο να εκφοβίσει την πλειοψηφούσα αντιπολίτευση. Γι' αυτό έστειλε έναν αξιωματικό της προς τον Τάρασιο και τον πρότρεπε να υποκύψει επί τους παρόντος. Ο πατριάρχης λοιπόν Τάρασιος με τους ομόδοξούς του σηκώθηκαν και έφυγαν αμέσως. Αλλά οι πολυάριθμοι αντίπαλοί τους (οι μεταρρυθμιστές) παρέμειναν και συνέχισαν τη συνεδρίαση. Διάβασαν πάλι και εγκωμίασαν τις αποφάσεις της προηγούμενης Συνόδου και δεν διαλύθηκαν, παρά αφού επικύρωσαν εκ νέου πάλι τα πρακτικά της. Ίσως μπορούσαν να προχωρήσουν σε περισσότερες ενέργειες, ίσως μπορούσαν να δικάσουν και να καταδικάσουν τον Τάρασιο και να προκαλέσουν την εκλογή νέου πατριάρχη. Αλλά, αν το έκαναν αυτό, θα περιέρχονταν σε άσπονδη ρήξη με τη βασιλίσσα, πράγμα το οποίο ήθελαν να αποφύγουν, ενώ νόμισαν, με το να περιορισθούν στο να αποδείξουν την αδυναμία της και να επικυρώσουν την προηγούμενη Σύνοδο, ότι έλυναν ειρηνικά και οριστικά το ζήτημα».

«Η μεταρρύθμιση λοιπόν φαινόταν θριαμβεύουσα, και πράγματι θα θριάμβευε, αν η Ειρήνη δεν αποφάσιζε να την καταβάλει με κάθε τρόπο, έστω και δια της βίας των πολυτιμότερων συμφερόντων του κράτους». Βλέποντας λοιπόν η εγκληματική εκείνη γυναίκα των Αθηνών, ότι παρ' όλες τις προσπάθειές της δεν κατόρθωσε να αλλάξει τη διάθεση του στρατού, «απελπισμένη αποφάσισε να τον διαλύσει και να δημιουργήσει νέο στρατό από τους στρατεύσιμους των ευρωπαϊκών επαρχιών,

όπου, όπως νόμιζε, οι ιδέες της μεταρρύθμισης ήταν λιγότερο διαδεδομένες από την Ασία. Αλλά και με αυτή την ενέργειά της δεν κατόρθωσε τίποτε, γιατί σιγά-σιγά και εκεί επεκράτησε το πνεύμα της μεταρρύθμισης, στο νέο στρατό, όπως είχε επικρατήσει και στον παλαιό».

«Εννοείται, ότι η διάλυση των παλαιστρών εκείνων, που τόσες φορές νίκησαν στα πεδία της μάχης, και τόσες φορές ταπεινώσαν Τούρκους και Βούλγαρους, έμελλε να καταφέρει θανατηφόρο τραύμα στην ασφάλεια και την τιμή του κράτους. Αλλά η Ειρήνη ήταν από τους κυβερνήτες εκείνους, οι οποίοι, για να πετύχουν το σκοπό τους, δεν συγκινούνται με τίποτε».

Όταν διαλύθηκε η Σύνοδος της Κωνσταντινουπόλεως, η πανούργος Ειρήνη με σατανικό τρόπο διέλυσε τα στρατιωτικά σώματα, τα οποία δεν ήταν αφοσιωμένα σ' αυτή. Η διάλυση αυτή έγινε τον Οκτώβριο του 786 και τον Μάιο του επόμενου έτους έστειλε εγκύκλιο δια της οποίας καλούσε τους αρχιερείς σε νέα Σύνοδο. Το χρονικό αυτό περιθώριο, από του Οκτωβρίου μέχρι του Μαΐου, χρησιμοποίησε για να εξουδετερώσει και την ηθική δύναμη των αντιπάλων, εφόσον η υλική δύναμη είχε πλέον εξουδετερωθεί με τη διάλυση του στρατού, για να ματαιωθεί η πλειοψηφία των μεταρρυθμιστών και να επιτευχθεί πλειοψηφία των αντιθέτων. Ως σατανικός άνθρωπος λοιπόν, προπαρασκεύαζε το προσωπικό της νέας Συνόδου, η οποία θα έλυε Εκκλησιαστικές και ουράνιες υποθέσεις. Για την επιτυχία του σκοπού της, η βασίλισσα με τον Τάρασιο, διαίρεσαν τους αρχιερείς της μεταρρυθμίσεως σε δύο τάξεις, σε αυτούς που υπήρχε πιθανότητα να μεταπεισθούν και στους άλλους τους αμετάπειστους. Από αυτούς λοιπόν προσκάλεσε στη Σύνοδο μόνο τους πρώτους, τους δε άλλους απέκλεισαν. Παρ' όλα αυτά όμως, άλλη δυσκολία παρουσιάστηκε. «Οι αρχιερείς που

με αυτό τον τρόπο είχαν καθοριστεί για τη νέα Σύνοδο, ήταν πολλοί λιγότεροι από εκείνους οι οποίοι είχαν συγκροτήσει την Οικουμενική Σύνοδο του Κωνσταντίνου του Ε' και οι οποίοι όλοι μαζί ήταν 348. Για να συμπληρωθεί λοιπόν ο ίδιος περίπου αριθμός των ψηφοφόρων, αποφασίστηκε να προσκληθούν στη Σύνοδο και 132 ηγούμενοι και μοναχοί, ως πρωταγωνιστές και μάρτυρες του θεσμού που νομοθετούσαν υπέρ των εικόνων, το οποίο πρόκειται εκ νέου να καθιερωθεί... Παρ' όλα τα μέτρα αυτά, διαπίστωσαν ότι ήταν πολύ επικίνδυνη η ατμόσφαιρα για να συνέλθει η Σύνοδος στην Κωνσταντινούπολη, γιατί ήταν μεγάλος ο αριθμός της ανωτέρας τάξεως που παρέμενε στις αρχές της μεταρρύθμισης και γι' αυτό όρισαν ως κατάλληλο τόπο την πολύ μικρότερη πόλη της Νίκαιας».

«Αφού ετοιμάστηκαν έτσι τα πράγματα, τον μήνα Μάιο του 787 έστειλαν τις προσκλήσεις (εγκυκλίους) σ' εκείνους που αποφασίστηκε να συνέλθουν στη νέα έβδομη Οικουμενική Σύνοδο περί το μήνα Σεπτέμβριο, στην αρχαία εκείνη πόλη της Βιθυνίας, τη Νίκαια... Για την ασφάλεια της συνελεύσεως και για τον δήθεν σωφρονισμό των μεταρρυθμιστών, έστειλε η βασιλίςσα στην πόλη εκείνη και γύρω από την πόλη αρκετά από τα νέα στρατολογημένα τάγματα... Στις 24 Σεπτεμβρίου άρχισε η πρώτη συνεδρίαση, στην οποία δεν επέτρεψαν κατ' αρχήν να παραβρεθούν οι αρχιερείς, όσοι δεν δήλωσαν εγκαίρως το φρόνημά τους υπέρ των εικόνων... Αφού δια της βίας είχε επιβληθεί στους συνοδικούς το καθήκον, να ψηφίσουν την αναστήλωση των εικόνων και να επιβάλουν τις αυστηρότερες εκκλησιαστικές ποινές κατά των μεταρρυθμιστών, δεν επέτρεπαν καμία ελευθερία γνώμης (σ.σ. βία και νοθεία)... Μόλις δε από την πέμπτη συνεδρίαση καταπάστηκε η Σύνοδος με το κύριο θέμα. Αρχικά διαβάστηκαν διάφορα μέρη της Αγίας Γραφής και των Πατέ-

ρων της Εκκλησίας, τα οποία, κατ' αυτούς, συνηγορούσαν υπέρ της προσκύνησης των εικόνων. Με το κακόβουλο όμως πνεύμα που τους διέκρινε παραμόρφωσαν τις έννοιες και πλαστογράφησαν ό,τι ήθελαν. Έπειτα ανασκεύασαν τις αποφάσεις της Συνόδου επί Κωνσταντίνου του Ε', αναθεμάτισαν ως αιρετικούς τους πατριάρχες, Αναστάσιο, Κωνσταντίνο και Νικήτα και όλους τους ομόφρονές τους· αποκατάστησαν τη μνήμη του πατριάρχη Γερμανού και του Γεωργίου του Κυπρίου και γενικά καθόρισαν τον όρο περί των εικόνων ως εξής:

«Ορίζομεν συν ακριβεία πάση και εμμελεία, παραπλησίως τω τύπω του τιμίου και ζωοποιού σταυρού, ανατίθεσθαι τας σεπτάς και αγίας εικόνας εν ταις αγίαις του Θεού Εκκλησίαις και ιεροίς σκεύεσι και αισθήσι, τοίχοις τε και σανίσιν, οίκοις τε και οδοίς (όσω γαρ συνεχώς δι' εικονικής ανατυπώσεως ορώνται, τοσούτον και οι ταύτας θεόμενοι διανίστανται προς την των πρωτοτύπων μνήμην τε κι επιπόθησιν) και ταύταις ασπασμόν και τιμητικήν προσκύνησιν απονέμειν (ου μην την κατά πίστιν ημών αληθινήν λατρεία, ή πρέπει μόνη τη θεία φύσει, αλλ' ον τρόπον τω τύπω τον τιμιόν και ζωοποιόν σταυρόν και τοις αγίοις ευαγγελίοις και τοις λοιποίς ιερείς αναθήμασι) και θυμιαμάτων και φώτων προσαγωγήν προς την τούτων τιμήν ποιείσθαι, καθώς και τοις αρχαίοις ευχερώς είθισται. Η γαρ της εικόνας τιμή επί το πρωτότυπον διαβαίνει και ο προσκυνών την εικόνα προσκυνεί εν αυτή του εγγραφομένου την υπόστασιν».

Πράγματι, δια του όρου αυτού, απαγορεύεται ρητώς η λατρεία των εικόνων. Διέταξαν απλά την ανάρτηση των εικόνων σαν βοηθητικό στοιχείο των ασθενικών χαρακτήρων, ώστε σε αυτούς που τις βλέπουν να δημιουργείται στις καρδιές τους το ουράνιο δέος και έτσι να φτάσουν στο μέτρο της πίστης των πρωτοτύπων των εικόνων. Αυτή

πράγματι είναι λογική σκέψη. Πλην όμως, έθεσαν τις εικόνες σαν απαραίτητο στοιχείο των Ναών, που χωρίς αυτές δεν εννοείται Χριστιανικός Ναός, πράγμα το οποίο καταδικάζεται από την Αγία Γραφή. Επίσης, ο ασπασμός, η τιμητική προσκύνηση, η προσφορά θυμιαμάτων και φώτων, τα οποία ορίζει ο όρος της αναστήλωσης των εικόνων να απονέμονται στις εικόνες, όχι μόνο παράλογες τιμές είναι στα άψυχα αντικείμενα, τις εικόνες, αλλά είναι και σημεία που τις παρουσιάζουν σαν αντικείμενα λατρείας και έτσι υποβοηθούν με ευχέρεια τους αμαθείς να ξεγλιστρούν και να τις λατρεύουν όπως δυστυχώς γίνεται παντού σήμερα.

Θα μπορούσαν να έμεναν στους Ναούς σαν συμβολικά σημεία, ορισμένες εικόνες και Βιβλικές παραστάσεις ψηλά τοποθετημένες, χωρίς να θεσπιστεί η τιμητική προσκύνηση και η προσφορά των θυμιαμάτων και των φώτων. Γιατί αυτά τα θεσμοθετήματα όχι μόνο δεν περιόρισαν καθόλου τη λατρεία και προσκύνηση στις εικόνες, αλλά και βοήθησαν τους παπάδες να τις εκμεταλλεύονται, ώστε σήμερα να είναι, οι εικόνες, μια από τις πιο επικερδείς επιχειρήσεις, στα χέρια των παπάδων. Ήταν ελπίομενο ότι θα έφταναν στο σημείο αυτό, εφόσον νομοθετήθηκε από τη Σύνοδο η τιμητική προσκύνηση, που σημαίνει κλήση κεφαλής και γονάτων μπροστά στις εικόνες και προσφορά θυμιαμάτων και φώτων.

Ο πατριάρχης Ταράσιος ήθελε κατά κάποιο τρόπο, να μετριάσει τα πράγματα. Ο όρος της αναστήλωσης, αυτό φανερώνει. Αλλά στα σχέδια του Θεού, που είναι πάντα τέλεια, δεν χωρούν ημίμετρα. Το ναι είναι ναι, και το όχι είναι όχι. Στον όρο λοιπόν της αναστήλωσης βλέπουμε ακριβώς ημίμετρα. Και αυτά προκάλεσαν σύγχυση εννοιών. Οι προσφέροντες φώτα και θυμιάματα στις εικόνες ξεγλίστρησαν και έτσι η λατρεία των εικόνων είναι πραγματική, ότι τιμητική. Άλλωστε, όταν

υποστηρίζεται από όλους τους ιερείς, ότι υπάρχουν θαυματουργικές, δακρυρρούσες, θαλασσοπερπατούσες, αχειροποίητες, κλπ., και καλείται ο λαός με όλα τα μέσα ενημέρωσης να τις προσκυνήσει, είναι ολοφάνερο, ότι κατά άμεσο τρόπο υποστηρίζεται η πραγματική λατρεία των εικόνων.

Η βασίλισσα Ειρήνη, με όλη την καύχηση και την αλαζονεία για το κατόρθωμά της, διέταξε τη Σύνοδο να τελέσει την τελευταία της συνεδρίαση στην Κωνσταντινούπολη, γιατί ήθελε να αποδώσει μεγαλύτερη λαμπρότητα και επισημότητα στις πράξεις της Συνόδου. Έλαβε λοιπόν τα κατάλληλα μέτρα για να μη συμβεί καμία διατάραξη. Πράγματι, η Σύνοδος πήγε την Κωνσταντινούπολη και εκεί διαβάστηκαν οι κανόνες, οι βασιλείς υπέγραψαν το αντίγραφο και αναθεματίστηκαν οι μεταρρυθμιστές ετερόδοξοι.

Παρ' όλο το κατόρθωμα αυτό της Ειρήνης, έγιναν πολλά κατά κατόπιν και πολλές ανωμαλίες αντιμετώπισε, ώστε κινδύνευσε και από τον γιο της. Γιατί ενώ ήταν 20 ετών ο Κωνσταντίνος, δεν του επέτρεπε, η φίλαρχη εκείνη μητέρα, καμία πραγματική εξουσία. Για να εξασφαλίσει δε τη θέση της περισσότερο, απαίτησε από το στρατό όρκο που ανέφερε: «ενόσω αυτή ζει, ουδέποτε θα επιτρέψει στο γιο της να καταλάβει την πραγματική εξουσία».

«Η φοβερή εκείνη έχιδνα, γυναίκα της Αθήνας η οποία αναστήλωσε τις εικόνες «αφού μεταχειρίστηκε το δυστυχισμένο παιδί της Κωνσταντίνου ΣΤ' για να καταστρέψει όλους όσους προσπάθησαν να του παραδώσουν την Αρχή (άλλους τύφλωσε και σε άλλους έκοψε τη γλώσσα), έπειτα, κυριευμένη πάντα από ζηλοτυπία κατά του παιδιού της, επιχείρησε να τον απομακρύνει και για το σκοπό αυτό έκανε τα φοβερότερα πράγματα». Όλα τα μέσα μεταχειρίστηκε η φοβερή εκείνη γυναίκα, προκειμένου να μισήσει και να περιφρονήσει το παιδί της η κοινή γνώμη.

Και το έτος 797, «ο δυστυχής Κωνσταντίνος συνελήφθη την ώρα που έκανε την προσευχή του και δια βίας μεταφέρθηκε στην Κωνσταντινούπολη με χελάνδιο [*Βυζαντινό εμπορικό πλοίο*], στην οποία έγινε μια τέτοια φοβερή τραγωδία, από εκείνες που θυμίζουν τα μυθικά ανοσιουργήματα του Ατρέα και του Θυέστη.¹⁷ Ο Κωνσταντίνος ο Στ', το μοναδικό παιδί της Ειρήνης, κλείστηκε με τη βία στην πορφυρή εκείνη αίθουσα, στην οποία είχε την ατυχία να γεννηθεί από την άσπλαχνη εκείνη μητέρα, και εκεί σε λίγη ώρα, κατόπιν διαταγής της φοβερής εκείνης “μάνας”, τον τύφλωσαν με τόση σκληρότητα, που κινδύνευσε και να πεθάνει. Και δεν πέθανε μεν, αλλά παρόλο που έζησε αρκετά χρόνια, ήταν εντελώς ανίκανός να αναλάβει την εξουσία».

Τόσο φοβερή και άθλια ήταν η πολιτεία της τερατώδους εκείνης γυναίκας, και τόσο πολύ δυσaráεστησε το στρατό, που ήρθε στην ανάγκη να αγοράσει άλλον βασιλιά, τον Νικηφόρο, ο οποίος συνέλαβε αμέσως την βασίλισσα Ειρήνη, την εξόρισε στη Λέσβο και το επόμενο έτος στις 9 Αυγούστου πέθανε. (“Ιστορία του Ελληνικού Έθνους”, Κ. Παπαρηγόπουλου, τομ.3^{ος}, μέρος Β', σελ.19-149). Τα ίδια επιβεβαιώνει και η “Παγκόσμια Ιστορία”, Ελευθερουδάκη, τομ.2^{ος}, σελ.226-235.

Από όλα αυτά αποδεικνύεται ολόφανερα, ότι το πρόσωπο, το οποίο χρησιμοποιήθηκε για την αναστήλωση των εικόνων, ήταν άμεσο όργανο του διαβόλου. Αυτό σημαίνει, ότι οι πράξεις και κάθε άλλο έργο της, ασφαλώς δεν αναγνωρίζονται από τον Θεό, αναγνωρίζονται όμως από τους ιερείς, και για το λόγο αυτό την τοποθέτησαν μεταξύ των αγίων και την προσκυνούν και τη μεσιτεία της επικαλούνται.

¹⁷ Ο Ατρέας και ο διδυμος αδερφός του, Θυέστης, δολοφόνησαν τον Χρυσίππο, βασιλιά της Ολυμπίας, επειδή επιβουλευόταν το θρόνο.

Παρ' όλα τα κατορθώματα της κακούργου εκείνης βασίλισσας Ειρήνης, το έργο της αναστήλωσης των εικόνων δεν τελείωσε. Ο νέος αυτοκράτορας Νικηφόρος ήταν φίλος της μεταρρύθμισης. Δεν έθιξε όμως το ζήτημα των εικόνων, γιατί είχε να ανοικοδομήσει τα άλλα ερείπια τα οποία άφησε η Ειρήνη. Η συμπεριφορά του όμως ήταν πολύ εχθρική προς τους μοναχούς, γιατί επανέφερε τους φόρους των Μοναστηριών, τους οποίους είχε καταργήσει η Ειρήνη και έδωσε θρησκευτική ελευθερία στο κράτος. Μετά από αυτόν ανέβηκε στο θρόνο ο Μιχαήλ ο Ραγκαβές. Αυτός ήταν φίλος των εικονόφιλων μοναχών, ανίκανος να διοικήσει, αλλά ικανός να διασκορπίσει το Ταμείο του κράτους για τα Μοναστήρια, που εξαιτίας τους, άλλους μεταρρυθμιστές σκότωσε και άλλους εξόρισε. Σε λίγο χρονικό διάστημα όμως τον εκθρόνισαν και έγινε Καλόγερος.

Μετά την εκθρόνιση του Ραγκαβέ, ανακηρύχθηκε βασιλιάς ο Λέων ο Ε'. Αυτός έφερε πάλι στην επικαιρότητα το ζήτημα των εικόνων και ετάχθη κατά της προσκύνησης και λατρείας τους. Ευχαρίστως άκουσε τις προτάσεις στρατιωτικών και ανωτέρων κληρικών και χωρίς χρονοτριβή συγκάλεσε Σύνοδο, η οποία επικύρωσε τις οικονομικές αποφάσεις της Συνόδου της Ιερείας του 754 και αφόρισε τους εικονολάτρες (“Παγκόσμια Ιστορία”, Ελευθερουδάκη, τομ.2^{ος}, σελ.232). Δυστυχώς ο Λέων ο Ε' έπεσε θύμα συνωμοσίας Καλογέρων, και τον δολοφόνησαν μέσα στο Ναό κατά την ώρα την λειτουργίας των Χριστουγέννων του έτους 820.

Τον Λέοντα διαδέχτηκε ο Μιχαήλ Β', αμόρφωτος και φιλόδοξος αυτοκράτορας, που στις ημέρες του δεν ήξεραν οι άνθρωποι τι ισχύει και τι δεν ισχύει από τις αποφάσεις των αλληλοσυγκρουόμενων Συνόδων, των εικονομάχων και των εικονολατρών.

«Η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος αρχικά δεν αναγνωρίστηκε στη Δύση, προκά-

λεσε μάλιστα την οργή του Καρόλου του Μεγάλου, ο οποίος το 790 εξέδωσε τα περίφημα Libri Karolini, στα οποία καταδικάζει την προσκύνηση των εικόνων και αποδοκιμάζει τη Σύνοδο αυτή ως Οικουμενική. Η συμπεριφορά αυτή του Καρόλου επηρέασε και τη Σύνοδο της Φραγκφούρτης του έτους 794, η οποία και αυτή καταδίκασε τη Σύνοδο της Νικαίας» («Οι Ιεροί Κανόνες», Α. Αλεβιζάτου, σελ.119), μέχρι και η Παπική εξουσία επέβαλε στους Χριστιανούς την προσκύνηση των εικόνων και των αγίων λειψάνων.

Μετά το θάνατο του Μιχαήλ Β' ανέλαβε την εξουσία ο γιος του Θεόφιλος, φανατικός εικονομάχος. Αυτός παντρεύτηκε την Θεοδώρα από την Παφλαγονία. Στις ημέρες του στην Κωνσταντινούπολη επικρατούσαν οι εικονομάχοι. «Το έτος 832 εξέδωσε ο Θεόφιλος χρυσόβουλο, δια του οποίου, όχι μόνο απαγόρευσε την προσκύνηση των εικόνων, ως καθαρή ειδωλολατρία, αλλά και την επίκληση των αγίων στις Εκκλησίες καταργούσε».

«Τον Θεόφιλο διαδέχτηκε ο ανήλικος γιος του Μιχαήλ Γ', ο οποίος ονομαζόταν Μέθυσος, και τον οποίο επιτρόπευσε η μητέρα του Θεοδώρα... η οποία ήταν εικονολάτρη, κρυφά από τον άνδρα της, όταν ακόμα ζούσε, και η οποία έσπευσε να ανατρέψει τις εικονομαχικές διατάξεις του άνδρα της, και χωρίς πολλές διατυπώσεις διέταξε την αναστήλωση των εικόνων, στην έννοια και τη μορφή της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου». Μεταξύ των συμβούλων δε της Θεοδώρας ήταν ο αδελφός της Βάρδας, «ανήρ κακοήθης». Η Θεοδώρα πάντως δίστασε να επιχειρήσει την αναστήλωση των εικόνων, είτε γιατί οι οπαδοί της Μεταρρύθμισης ήταν ακόμα ισχυροί και πολυάριθμοι, είτε γιατί δεν ήθελε να προσβάλει τη μνήμη τους ανδρός της, για τον οποίο διατηρούσε πάντα πολύ αγάπη.

Εν πάση περιπτώσει, η Θεοδώρα ανέτρεψε τις εικονομαχικές διατάξεις

του ανδρός της και αναστήλωσε τις εικόνες. Για την εκτέλεση όμως των νέων αποφάσεων της Θεοδώρας ήταν αναγκαία η απομάκρυνση του εικονομάχου Πατριάρχη Ιωάννη του Γραμματικού. Αξιοματικός λοιπόν της βασιλίσσας επισκέφτηκε τον Πατριάρχη και με αυθαδέστατο τρόπο του απηύθυνε τα νέα διατάγματα της Θεοδώρας. Ο Ιωάννης δεν φοβήθηκε, αλλά είπε στον αυθάδη αυτό αξιωματικό, ότι θα σκεφτεί για το θέμα αυτό. Έγινε όμως νέα Σύνοδος από τους αντιμεταρρυθμιστές, η οποία καθαίρεσε τον Ιωάννη, και τον έδωσε από το Πατριαρχείο. Η Σύνοδος αυτή αναθεμάτισε και αφόρισε επίσης και τους ομόδοξους του Πατριάρχη, ζωντανούς και πεθαμένους, μεταξύ των οποίων ήταν και ο αυτοκράτορας Θεόφιλος, ο άνδρας της Θεοδώρας. Η βασίλισσα ταραχθηκε και έγινε έξω φρενών. «Ήθελε όχι μόνο να εξαιρεθεί ο Θεόφιλος, άνδρας της, από τον αναθεματισμό, τον οποίο ψήφισε η Σύνοδος για όλους εκείνους που συνέπραξαν στην κατάργηση των εικόνων, αλλά επιθυμούσε να πετύχει και ρητή γι' αυτόν συγγνώμη και συγχώρεση και αμνηστία. Απαιτήσε λοιπόν τούτο από τη Σύνοδο σαν προσωπική χάρη και ανταπόδοση εκείνων που έκανε, με την απειλή, «ότι αν δεν γίνει αυτό, ούτε εμένα θα έχετε με το μέρος σας, ούτε την αναστήλωση και προσκύνηση των εικόνων θα υποστηρίξω, αλλά ούτε θα έχω και καμία φροντίδα για την Εκκλησία».

Η Σύνοδος οπωσδήποτε δυσκολεύθηκε να κάνει αυτή τη χάρη στη Θεοδώρα, η οποία στο τέλος είπε ψέματα, ότι ο άνδρας της, «λίγο πριν πεθάνει μετανόησε και ζήτησε τις εικόνες, τις οποίες προσκύνησε και λάτρευσε με όλη του την καρδιά... Όστε η μεν Θεοδώρα δεν δίστασε να πει ψέματα, για να πετύχει τη συγγνώμη του άνδρα της, η δε Σύνοδος δεν δίστασε επίσης, ενώ ήξερε ότι η Θεοδώρα είπε ψέματα, να επιτρέψει τη συγγνώμη, και να δώσει

μάλιστα στη βασίλισσα εγγράφως τη διαβεβαίωση της συνγνώμης». Και έτσι ο Θεόφιλος, με το άρμα της συγχώρεσης των ιερών, πήγε κατευθείαν στον Παράδεισο – «Μακαρία η οδός η πορεύει σήμερον, ότι ητοιμάσθη σοι τόπος αναπαύσεως».

«Αφού πέτυχε το σκοπό της, η Θεοδώρα, επικύρωσε όλες τις αποφάσεις της Συνόδου. Έπειτα χειροτονήθηκε ο Μεθόδιος οικουμενικός πατριάρχης, και αποφασίστηκε να εορταστεί πανηγυρικά το γεγονός της αναστήλωσης των εικόνων, την πρώτη Κυριακή των νηστειών στις 19 Φεβρουαρίου του έτους 842... Έτσι αναστηλώθηκαν οι εικόνες». Τότε θεσπίστηκε να εορτάζεται το γεγονός αυτό, την πρώτη Κυριακή της Μεγάλης τεσσαρακοστής.

Η Εκκλησιαστική μεταρρύθμιση λοιπόν έπεσε σε δύο πανούργες γυναίκες βασίλισσες, οι οποίες εξέθεσαν το Χριστιανισμό και το κράτος της Ανατολής σε μεγάλες και φοβερές συμφορές, «ότι το πολίτευμα εκείνο της Θεοδώρας, πολλών κακών την ημετέρα ενέπλησεν». Αυτό έγινε αφορμή, όπως αναφέρει ο ιστορικός, να μεγαλώσει η θρασύτητα των Καλογέρων, και να αυξηθούν τα πάθη τους. Αυτοί κατόπιν εξαπέλυσαν εξοντωτικό διωγμό εναντίων των οπαδών της μεταρρύθμισης. Πρώτο θύμα των βαρβάρων εκείνων σκοταδιστών Καλογέρων ήταν ο σοφός και αγαθός πατριάρχης Ιωάννης, τον οποίο λίγο πριν είχαν καθαιρέσει. Οι αρχιληστές εκείνοι Καλόγεροι, προκειμένου να τον εξοντώσουν, τον κατηγορησαν, «ότι δήθεν έβγαλε τα μάτια μιας εικόνας και στηριζόμενοι σ' αυτή τη γελοία πρόφαση, του ανταπέδωσαν τα ίσα και τον τύφλωσαν, αφού προηγουμένως τον κακοποίησαν με τόσο άγριο και βάρβαρο τρόπο, που με το ξύλο που του έδωσαν του δημιούργησαν διακόσες πληγές στο σώμα του, όσες σε καμία περίπτωση, και στους χειρότερους ακόμη των κακούργων δεν επιβάλλονται. «Διακόσiai πληγαί κατενέχθεισαν

εις τον σοφώτερον και χρηστότερον των ανθρώπων των χρόνων τούτων. Τοιούτος υπήρξεν ο πρώτος καρπός της εις τα πράγματα επανώδου του μοναχικού τάγματος· και τούτον παρηκολούθησαν ανάλογοι άλλοι».

Αυτοί είναι οι λόγοι της ιστορίας για την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο, αληθινοί στο είδος τους και αδιάψευστοι στην ιστορικότητά τους. Και για την αδιάψευστη μαρτυρία τους με όλο το δικαίωμα μπορούμε να επαναλάβουμε όσα και ο Αποκαλυπτής Ιωάννης είπε για την αλήθεια των πραγμάτων που του αποκαλύφθηκαν:

«οὗτοι οἱ λόγοι πιστοὶ καὶ ἀληθινοὶ εἰσι – αὐτοὶ οἱ λόγοι εἶναι ἀληθινοὶ καὶ πιστοί» (Αποκ.21:5).

Το είδος του θέματος επιτρέπει αλλά και επιβάλλει, να επικαλεστώ λίγες, έστω, ακόμη, γνώμες και σχόλια, εκτός των ιστορικών που μέχρις εδώ σημείωσα, και από άλλα πρόσωπα του κλήρου και του πολιτικού κόσμου των τελευταίων χρόνων, για να καταλήξουμε σε ορισμένα λογικά συμπεράσματα.

Σαν κατάλληλα πρόσωπα, λοιπόν, εξέλεξα δύο μόνο.

1) Τον ιερέα Δημήτριο Καλλίμαχο, ο οποίος υπήρξε δημοσιογράφος, Γραμματέας του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, σύμβουλος του Οικουμενικού Πατριάρχη Μελετίου Μεταξάκη, συγγραφέας πολλών ιστορικών και παλαιογραφικών ερευνών. Είναι άνθρωπος με πολυσχιδές θρησκευτικό και κοινωνικό έργο και αυτό σημαίνει ότι η γνώμη του έχει κύρος.

2) Τον Νικόλαο Χ. Αμβράζη, ο οποίος διετέλεσε βουλευτής, ιεροκήρυκας και καθηγητής του Βαρβάκειου Γυμνασίου.

Ο Δημήτριος Καλλίμαχος λοιπόν σχολιάζει τα ιστορικά κείμενα του ιστορικού Κ. Παπαρρηγόπουλου, εκείνα που αναφέρονται στις εικονομαχία, και με όσα γράφει, παίρνει απολύτως το μέρος των μεταρρυθμιστών. Με πολλή πικρία αναφέρεται στη ματαιώ-

ση της εικονομαχικής κίνησης και αποδίδει τη αποτυχία στο γεγονός ότι δεν ήταν επαρκής η διαφώτιση του λαού. Στο βιβλίο του “Το Ευαγγέλιο υπό Σύγχρονο Πνεύμα”, και στις σελίδες 230-237, γράφει τα εξής ωραία και πολύ χαρακτηριστικά:

«Κατά τις αρχές του 8^{ου} αιώνα, επεκράτησε από την υγιαίνουσα μερίδα του Έθνους, η πεποίθηση, ότι ο Ελληνικός κόσμος ήταν προσβεβλημένος από βαθύ χρόνιο νόσημα. Παρουσίαζε, δηλαδή, όλα τα συμπτώματα μιας κατάρπτωσης και παρακμής, η οποία, εάν δεν καταβαλλόταν φροντίδα να ανακοπεί, θα οδηγούσε το Κράτος στην πολιτική του εξαφάνιση. Ως κύρια αιτία της καταπτώσεως εκείνης θεωρήθηκε η έλλειψη ακμαίου θρησκευτικού συναισθήματος. Το ζωοποιών του Ευαγγελίου πνεύμα είχε εξαφανιστεί και αντί του αληθινού Χριστιανισμού εμφανίστηκαν οι αρχές μιας ταπεινής μοιρολατρίας και αφοσίωσης στους εξωτερικούς τόπους της θρησκείας, η οποία είχε καταντήσει ξερή και άγονη. Η αμάθεια και η δεισιδαιμονία λυμαινόνταν το λαό, ο οποίος λησμονώντας τη λατρεία προς τον έναν πνευματικό Θεό, κατάντησε να απομένει θείες ιδιότητες στους αγίους».

«Η Χριστιανική Θρησκεία υποβιβάστηκε στο ταπεινό επίπεδο μιας ειδωλολατρίας, την τάση δε αυτή ενίσχυαν οι πολυάριθμες στρατιές των μοναχών, οι οποίοι περιήγαγαν θαυματουργικές εικόνες και λείψανα αγίων για ιεροκαπηλία, εμπνέοντας το φανατισμό, ως απόστολοι του πνευματικού σκότους».

«Ανυπολόγιστος είναι –λέει ο αείμνηστος εθνικός ιστορικός– ο αριθμός των ανθρώπων, όσοι κατά τους χρόνους εκείνους, υπό κακώς εννοούμενου ζήλου οιστρηλατούμενοι [*κυριευμένοι από παράφορο πάθος*], περιβάλλονταν το μοναχικό σχήμα και εγκατέλειπαν μεν τα αληθώς ιερά καθήκοντα του πατέρα, του πολίτη, του στρατιώτη, ανάλωναν δε τις ηθικές και πνευματικές δυνάμεις

σε βίο άσκοπο, που ήταν δε και ακόλαστος. Οι νέες γενιές κατέχονταν, σαν από κάποια λοιμική νόσο, με την υπερβολική εκείνη ανάπτυξη, την οποία έλαβε η εκκλησιαστική εκείνη νομοθεσία. Η γεωργία, η βιομηχανία, η στρατιωτική υπηρεσία, στερούνταν τους χρησιμότερους και ρωμαλαιότερους βραχίονες. Τα Μοναστήρια και τα σε αυτά αφιερωμένα κτήματα πολλαπλασιάστηκαν τόσο και τα συμφέροντα αυτών απασχολούσαν τόσο την Κυβέρνηση, ώστε με αλήθεια μπορούμε να πούμε, ότι το Κράτος κατάντησε να ομοιάζει μοναχών μάλλον απραγμόνων κατοικία, παρά ενεργός πολιτική κοινωνία. Η Κυβέρνηση αναγκαζόταν να συμπληρώνει τα στρατιωτικά τάγματα και τα πληρώματα του στόλου, με ξένους μισθοφόρους και να δέχεται πρόθυμα εντός του Κράτους πλήθη αλλοφύλων, από τους οποίους πλήθαινε μεν ο εγχώριος πληθυσμός, εξασθενούσε δε πολυειδώς η Πολιτεία».

«Υπήρξε γενναίο το ανθρωπιστικό διάβημα των μεταρρυθμιστών»

«Η διαστροφή του Χριστιανικού πνεύματος, αντικαθισταμένου από μια ειδωλολατρία, ο τεράστιος πολλαπλασιασμός των Μοναστηριών, η κολοσσιαία επίδραση των Μοναχών, οι οποίοι πηδούσαν και στα ανώτατα εκκλησιαστικά αξιώματα, η κατάρπτωση του φρονήματος της κοινωνίας, ο μαρasmus όλων των ζωπύρων [*ζωογονητικών*] του Έθνους, αποπνέοντας και φθίνοντας μέσα σε μια ατμόσφαιρα μολυσμένη, είχαν κινήσει πρώιμα την προσοχή των ανεπτυγμένων τάξεων. Ιδίως οι ανώτεροι κληρικοί και αξιωματικοί, συναισθάνονταν, ότι ήταν αδύνατον να συνεχιστεί η ζωή του Βυζαντινού Κράτους, εάν δεν ταράζονταν τα σαπισμένα τέλματα και δεν δημιουργούνταν νέες συνθήκες για να εξέλθει το Έθνος από την ατμόσφαιρα εκείνη της κοινωνικής, ηθικής και θρησκευτικής κατάρπτωσης».

«Η ανεπτυγμένη και φιλοπρόοδος μερίδα του Έθνους εξήτησε μια γενική μεταρρύθμιση, εκκλησιαστική και κοινωνική. Την κατάπαυση των καταχρήσεων των θεοποιημένων αγίων εικόνων και ιερών λειψάνων, τον περιορισμό των Μοναστηριών, ως κέντρων φωτοσβεστικών, δεισιδαιμονίας και ραστώνης [νωθρότητας], τη φορολογία των απέραντων εκκλησιαστικών κτημάτων, τη χειραφέτηση της νεότητας από τα σχολεία των ευρισκομένων υπό την επήρεια των μοναχών, τη μεταρρύθμιση της νομοθεσίας, την ανύψωση του οικογενειακού βίου, την εμφύχωση της γεωργίας και βιομηχανίας, την κατάργηση της δουλοπαροικίας και τον πόλεμο κατά του ατιμωτικού θεσμού της δουλείας, την εκμηδένιση του θεσμού των ευνούχων και της κοινής των ακρωτηριάσεων δια της κοπής των ρινών [μύτης] και γλωσσών, την δημιουργία λαϊκών σχολείων και την εφαρμογή νέου εκπαιδευτικού συστήματος, τη γενική αναβίωση της κοινωνίας δια της πνοής νέων ιδεών και ανθρωπιστικών αρχών. Το γενναίο εκείνο κίνημα προέβαινε ακόμη να ζητήσει μέχρι και τον καθορισμό της αρχής της ανεξιθρησκίας, η οποία μετά τόσους αιματηρότατους στη Δύση αγώνες, μόλις μπόρεσε να καταστήσει κατά τους νεώτερους χρόνους... Κατά ταύτα η προοδευτική του Έθνους μερίδα, της οποίας συμμετείχαν οι διανοούμενοι, οι διαπρεπέστεροι των επισκόπων και των στρατιωτικών, είχαν καταρτίσει πλήρες πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων οκτώ αιώνες πριν δημιουργηθεί στην Ευρώπη το ρεύμα της αναγεννήσεως και η θρησκευτική μεταρρύθμιση του Μαρτίνου Λουθήρου. Αλλά για να τεθεί σε εφαρμογή το σωτήριο πρόγραμμα προς ανακαίνιση τους φθίνοντος μεσαιωνικού Ελληνικού κόσμου, έπρεπε την πρωτοβουλία να αναλάβει αυτή η βασιλεία. Και η στιγμή είχε επιστή, όταν στο θρόνο της Κωνσταντινουπόλεως ανήλ-

θε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ' ο Ίσαυρος (717-741)».

Στη συνέχεια ο Δημήτριος Καλλίμαχος, επιδοκιμάζοντας αναφέρεται στα οικονομικά διατάγματα του Λέοντος Γ', του γιου του Κωνσταντίνου Ε', του Θεόφιλου, και αποκρούοντας το σατανικό φανατισμό των Μοναχών, οι οποίοι διηγείραν τις γυναίκες και τον αμαθή λαό, γράφει: «...τέλος, μετά από υπερεκατονταετή πάλη, κατόρθωσαν να επικρατήσουν και να ανακόψουν κατά το πλείστον την πλήρη εφαρμογή του προς ανακαίνιση του Ελληνικού κόσμου προγράμματος των Μεταρρυθμίσεων». Και αναφερόμενος «στις υψηλές μεταρρυθμιστικές αρχές, τις οποίες εκπροσωπούσε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ'», και καταδικάζοντας την έλλειψη επαρκούς διαφώτισης των λαϊκών τάξεων, προσθέτει: «Η αδαμάντινη βάση επί της οποίας έπρεπε να στηριχθεί η επιδιωκόμενη μεταρρύθμιση και ανάπλαση του αποχαυνωμένου μεσαιωνικού Ελληνικού κόσμου, ήταν ο δια της επέκτασης των λαϊκών σχολείων φωτισμός της κοινής γνώμης... Η αδυναμία του μεταρρυθμιστικού αγώνα ενέκειτο στην ουσιώδη αυτή έλλειψη της βαθμιαίας του λαού μόρφωσης, για να ανυψωθεί σε ανώτερο πνευματικό και ηθικό επίπεδο, οπότε και η τόσο σκανδαλίζουσα κατάχρηση της απονομής όχι τιμητικής ευλάβειας, αλλά λατρείας προς τις εικόνες θα εξέλειπε από μόνη της... Εδώ το έργο των μεγαλοϊδεατών βασιλέων, όσοι είχαν γίνει η ενσάρκωση των ιδεών των προοδευτικών ιεραρχών και των αξιωματικών και της καλλίστης εν γένει μερίδας της κοινωνίας κατασυντρίφτηκε προ πάντως από τις δύο βασιλίσσες του Βυζαντίου, την Ελένη και την Θεοδώρα, οι οποίες είχαν καταστεί έρμαιο του ισχυρού κόμματος των Μοναχών και του όχλου και όλων των αντιδραστικών στοιχείων... Θα μπορούσε δε η μεταρρύθμιση και στο εκκλησιαστικό πεδίο με τον περιορισμό των αναρίθμητων Μοναστηριών να

επιφέρει αγλαούς [λαμπρούς] καρπούς και να επιτύχει την πνευματική χειραφέτηση του λαού, εάν με τον πολλαπλασιασμό των σχολείων δημιουργούνταν καθαρότερη συνείδηση υπό το άπλετο φως της μορφώσεως, η οποία αποτελεί το ασφαλέστερο έρεισμα για στερέωση και καρποφορία κάθε προοδευτικής ιδέας».

Γράφοντας στο ίδιο βιβλίο του, σελ.275, περί δοξομανίας της βασιλείας Ειρήνης, σημειώνει: «Η δοξομανία προς απόκτηση του στέμματος έσπρωξε την αυτοκράτειρα του Βυζαντίου Ειρήνη την Αθηναία να τυφλώσει με πιρουνιά το σπλάχνο της, το παιδί της, για να βασιλεύσει αυτή, αντί του νόμιμου διαδόχου». Αυτά είναι τα λόγια και τα σχόλια του Δημήτριου Καλλίμαχου για τη μεταρρύθμιση του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, λόγια σωστά, όμορφα τοποθετημένα με πνεύμα αντικειμενικό, και με ιστορική βάση. Ο άνθρωπος λοιπόν αυτός εκπροσωπεί μια μεγάλη μερίδα από τη νοημονέστερη τάξη του Ορθόδοξου κόσμου, οι οποίοι βλέπουν μεν την άτοπη θέση της προσκύνησης και λατρείας που έχουν πάρει και σήμερα οι εικόνες, αλλά δεν τολμούν να θίξουν το θέμα, γιατί όλοι τους βρίσκονται μέσα σε έναν κλοιό κάποιας θέσης καθηγητού ή ιερέα ή δεσπότη ή υπαλλήλου, κλπ.

Ο Νικόλαος Αμβράζης στην πραγματεία του “Η Κασσιανή” σχολιάζει και το θέμα των εικόνων και αναφερόμενος στην εποχή της εικονομαχίας, γράφει: «Κατά τους ιστορικούς της εποχής εκείνης, η δεισιδαιμονία των εικονολατρών είχε προβεί τόσο, ώστε νόμιζαν, ότι η βαφή των εικόνων ήταν αγιότερη αυτού του παναγίου σώματος και αίματος του Σωτήρα. Φρικτό, λέμε! Και αναφέρεται, ότι οι ιερείς ξύνοντας με την αγία λόγχη την εικόνα, έριχναν το χρώμα εντός του Ποτηρίου, για να, κατά την αμάθεια και μωρία τους, αγιάσουν το Πανάχραντο Σώμα και Αίμα του Κυρίου! Οι άπιστοι δε –Άραβες και

Σαρακηνοί– μαθαίνοντας τις παρεκτροπές των δεισιδαιμόνων τούτων, κατηγορούσαν τους Χριστιανούς ως αυτόχρημα [απόλυτα] ειδωλολάτρες. Τούτο δε ήταν μέγα πρόσκομμα και εμπόδιο για τον εκχριστιανισμό των λαών τούτων».

Κακοποίηση των κειμένων

Η Ζ΄ Οικουμενική Σύνοδος, που αναστήλωσε τις εικόνες, χρησιμοποίησε ορισμένες μαρτυρίες Πατέρων της Εκκλησίας, ότι συνηγορούσαν δήθεν υπέρ των εικόνων. Στα σημεία όμως αυτά υπάρχει πλήρης παρερμηνεία και κακοποίηση των κειμένων, και για το λόγο αυτό βλέπω την ανάγκη να ασχοληθώ λίγο και με τις μαρτυρίες αυτές, για την ενημέρωση των αναγνωστών μου.

Η Σύνοδος αυτή επικαλέστηκε,

1) Το εγκώμιο του επισκόπου Αντιοχείας Μελετίου από τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο. «Και ούτω πολύ γέγονε τούτο ώστε πανταχού, και εν αμφόδοις, και εν αγορά και εν αγροίς, τούτω πάντοθεν περιηχέσθαι τω ονόματι. Ου προς το όνομα σε τοσούτον επάθετε μόνον αλλά και προς αυτόν του σώματος τον τύπον, όπερ γουν εν ονόμασι εποιήσατε, τούτο και επί εικόνας επράξατε τής εκείνου γαρ εν εκπώμασι και φιάλαις και εν θαλάμω των τοίχους και πανταχού την εικόνα την αγίαν εκείνην διεχάραξαν πολλοί, ώστε μη μόνον ακούειν της αγίας παρηγορίας εκείνης αλλά και οράν αυτού πανταχού του σώματος τον τύπον και διπλήν τινα της αποδημίας έχει παραμυθίαν».

Η χρησιμοποίηση της μαρτυρίας αυτής δεν είναι της θέσεως και του ζήλου Οικουμενικής Συνόδου, ούτε και της μόρφωσης εκείνων που την αποτελούσαν, που όπως είναι φυσικό, υποτίθεται ότι ήταν μορφωμένοι άνθρωποι. Η “περίφημη” αυτή μαρτυρία, ούτε μιλεί ούτε μαρτυρεί υπέρ των εικόνων προσφέρει. Με τα λόγια του αυτά ο Χρυσόστομος εξαίρει την ευλάβεια και το σεβασμό που είχαν οι κάτοικοι της

Αντιοχείας προς τον ποιμένα τους, ο οποίος πριν από λίγο είχε αποθάνει, ώστε χάραξαν την εικόνα του στους τοίχους, σε κοσμήματα και σε οικιακά σκεύη. Μήπως αυτή η συνήθεια δεν χρησιμοποιείται και σήμερα σε ήρωες και σε ευεργέτες; Αυτή λοιπόν η συνήθεια είναι δυνατόν να συνηγορεί στην προσκύνηση των εικόνων; Ασφαλώς, όχι! Καθόλου δεν θα ήταν άσκοπη η συμπεριφορά αυτή, αν παρέμενε ως εκδήλωση σεβασμού προς τους ήρωες της πίστεως, που αναχωρούν για την αιωνιότητα.

2) Επικαλέστηκε επίσης η Σύνοδος ένα μέρος της επιστολής του Κυρίλλου Αλεξανδρείας προς τον επίσκοπο Ακάκιο, στην οποία αναφέρει τη θυσία του Ισαάκ, και σημειώνει: «Αρ' οὖν εἶπερ τις των καθ' ἡμᾶς επιθυμήσει ιδεῖν καταγεγραμμένην ἐν πινάκι τὴν ἐπὶ γε τῷ Αβραάμ ἱστορίᾳ πῶς ἀν αὐτὸν ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος;» Η μαρτυρία αυτή όχι μόνο δεν ομιλεί, αλλά ούτε και σχετίζεται με το θέμα των εικόνων. Ο Κύριλλος απλά εκφράζει την επιθυμία του περί ζωγραφικής παραστάσεως της ιστορίας του Αβραάμ.

3) Επὶσης επικαλέστηκε ἡ Σύνοδος τὸ λόγο τοῦ ἁγίου Βασιλείου πρὸς τὸν Χριστιανὸν μάρτυρα Βαρλαάμ. Περιγράφοντας με ζωηρὲς ἐκφράσεις στο λόγο του ὁ Βασίλειος, τὸ μαρτύριο τοῦ Βαρλαάμ, σημειώνει μεταξύ ἄλλων καὶ τὰ ἐξῆς: «Ἀνάστητε μοι νυν, ὦ λαμπροὶ τῶν ἀθλητικῶν κατορθωμάτων ζωγράφοι, καὶ τὴν τοῦ στρατιώτου κολοβοθεῖσαν εἰκόνα ταις ὑμετέραις μεγαλύνητε τέχναις».

Ποιὸς μπορεῖ ὅμως νὰ διακρίνει στα λόγια αὐτά τοῦ Βασιλείου ὅτι ὑπάρχει προτροπὴ γιὰ τὴν κατασκευὴ εικόνων σε τιμητικὴ ἢ λατρευτικὴ προσκύνηση. Κανείς! Μὲ τὰ λόγια αὐτά ὁ Βασίλειος καὶ με ρητορικὰ σχήματα λόγου προσκαλεῖ τοὺς ζωγράφους νὰ ζωγραφίσουν τὴν εἰκόνα τοῦ μάρτυρα. Ἐάν ὑπῆρχαν τότε φωτογραφικὲς μηχανές, θὰ παρακαλοῦσε φωτογράφο νὰ του

βγάλει μιὰ φωτογραφία. Ἐκτός τούτου, δὲν ἐννοοῦσε καθόλου ὁ Βασίλειος νὰ τοποθετηθεῖ ἡ εἰκόνα τοῦ στοὺς Ναοὺς γιὰ προσκύνηση τιμητικὴ ἢ λατρευτικὴ, γιὰτὶ στὶς ἡμέρες τοῦ δὲν ὑπῆρχε αὐτὴ ἡ ἐλαττωμένη νοημοσύνης, συνήθεια. Ὁ Βασίλειος ἐξάλλου σὲ κάθε σχεδὸν ἐνκαιρίᾳ πρόβαλε τὴν ἀδυναμία ποὺ εἶχε στὴ γραμματολογικὴ τοῦ ματαιοδοξία σὲ ρητορικὰ σχήματα λόγου καὶ σὲ ἀλόκοτες λέξεις, ὅπως οἱ ἐξῆς:

«Εὐμορφοποικιλακαθαρόμορφοι».

«Ἀστραποβροντοχαλαζοιρεῖθροδάμαστοι».

«Ἐξαριθμοζυγοκαμπανοτρυνάστας».

4) Στὴ συνέχεια ἡ Σύνοδος χρησιμοποίησε ἓν μέρος τοῦ λόγου τοῦ ἁγίου Βασιλείου, “περὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος”, προκειμένου νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀπόφασή της, ὅτι «Ἡ τῆς εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ τὸ πρῶτυπον διαβαίνει». Ἀλλὰ ἐδῶ ὑπάρχει πλήρης κακοποίηση τοῦ κειμένου. Ὁ Βασίλειος πράγματι ἀναφέρει τὶς λέξεις «Ἡ τῆς εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ τὸ πρῶτυπον διαβαίνει». Δὲν ομιλεῖ ὅμως περὶ εικόνων. Κάνει λόγο περὶ τῆς ἐνότητος τῆς ἁγίας Τριάδος, δηλαδή, τῆς ἰδιαίτερης ιδιότητος καὶ γνωρίσματος κάθε προσώπου, καὶ τῆς κοινῆς φύσης τῶν δύο σὲ μία. Ἀς δοῦμε πῶς ἔχουν ἀκριβῶς τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου:

«Υἱὸς γὰρ ἐν τῷ Πατρὶ καὶ Πατὴρ ἐν τῷ Υἱῷ. Ἐπειδὴ καὶ οὗτος τοιοῦτος οἷος ἐκεῖνος, κακεῖνος οἷος περ οὗτος καὶ ἐν τούτῳ τὸ ἐν. Ὡστε κατὰ μὲν τὴν ιδιότητα εἰς καὶ εἰς, κατὰ δὲ τὸ κοινόν τῆς φύσεως, ἐν οἱ ἀμφοτέροι. Πῶς οὖν, εἰπερ εἰς καὶ εἰς, οὐχὶ δύο Θεοί;»

«Ὅτι βασιλέως λέγεται καὶ ἡ τοῦ βασιλέως εἰκὼν, καὶ οὐ δύο βασιλεῖς. Οὔτε γὰρ τὸ κράτος σχίζεται, οὔτε ἡ δόξα μερίζεται (τοῦ βασιλέως). Ὅπως γὰρ ἡ κρατοῦσα ἡμῶν ἀρχὴ καὶ ἡ ἐξουσία μία, οὕτω καὶ ἡ παρ' ἡμῖν δοξολογία (τοῦ βασιλέως) μία καὶ οὐ πολλὰ· διότι ἡ τῆς εἰκόνης (τοῦ βασιλέως) τιμὴ ἐπὶ τὸ πρῶτότυπον διαβαίνει, Ὁ οὖν ἐστὶ ἐνταῦθα τιμητικὸς ἡ εἰκὼν, τοῦτο ἐκεῖ

(εις την Αγία Τριάδα) φυσικώς ο Υιός· και ὡς περ ἐπὶ των τεχνικῶν κατὰ την μορφήν η ομοιώσις, οὕτως και ἐπὶ της θείας και συνθέτου φύσεως εν τη κοινωνία της θεότητος ἐστὶν η ἑνώσις».

Χωρὶς καμία ἀμφιβολία λοιπόν, φαίνεται, ὅτι μεταξὺ των μελῶν της Συνόδου υπήρχε διάθεσις κακοπιστίας, πλαστογραφίας και παραμόρφωσης των εννοιῶν. Ἀπέσπασαν τις λέξεις, «Περὶ του Ἁγίου Πνεύματος», ἀπὸ το λόγο του Βασιλείου, και χωρὶς να ἀναφέρουν τη συνέχεια, τις τοποθέτησαν ἀυθαίρετα, ὅπου ἤθελαν και ὅπως ἐπιθυμοῦσαν. Η συμπεριφορὰ ὁμως ἀυτὴ δεν ἐμπνέει καμία ἐμπιστοσύνη, ὅτι το Ἅγιο Πνεῦμα συνεργαζόταν μαζί τους.

Με τα λόγια του αὐτὰ ο Βασίλειος και με μερικὲς ἐκφράσεις παρουσιάζει τον Θεὸ και την εἰκόνα Του, ὡς εἰκόνα βασιλέως. Ἄρα, τιμώντας τον Υἱὸ ἢ το Ἅγιο Πνεῦμα, σημειώνει ο Βασίλειος, τιμῶμε τον Πατέρα. «Διότι η της εἰκόνης τιμὴ ἐπὶ το πρωτότυπον διαβαίνει». Κακόπιστα λοιπόν η Σύνοδος χρησιμοποίησε τα λόγια αὐτὰ του Βασιλείου.

Με την πρόθεσι και την ἐπιθυμίαν να υποστηρίξει την προσκύνησι των εἰκόνων και ο Πανεπιστημιακὸς δάσκαλος κ. Π. Τρεμπέλας, ἐπικαλεῖται τα ἴδια λόγια του Βασιλείου και σημειώνει ὅτι με αὐτὰ «προδιαγράφει οἰονεὶ προφητικῶς και την αιτιολογίαν, ἐπὶ της οποίας βασιζέται η προσκύνησι των εἰκόνων» («Δογματική», τομ.3^{ος}, σελ.404). Το ἐπιχείρημα ὁμως αὐτό, δεν εἶναι του ζήλου και της μόρφωσης του κ. Τρεμπέλα.

Ὅτι η Σύνοδος δεν διέθετε καθαρὸ πνεῦμα, ἀποδεικνύεται και ἀπὸ το ἐξῆς γεγονός: Ἐπικαλέστηκε και θριαμβευτικὰ ἐπικρότησε κατὰ την 4^η και 5^η συνεδριάσῃ της μια ἀνήθικη και ἀχρεία προτροπὴ περὶ προσκυνήσεως εἰκόνων ἀπὸ το Λειμωνάριο (συλλογὴ ἀνεκδότων) του Σωφρονίου, που σημειώνει τα ἐξῆς τραγελαφικά: «Συμφέρει σοι μη καταλιπεῖν εις την πόλιν ταύτην πορνεῖον, εἰ ο μη εἰσέλθης, ἢ ινα ἀρνήσῃ το

προσκυνεῖν τον Χριστὸν μετὰ της αὐτοῦ μητρὸς εν εἰκόνι».

Σωφρόνιος στο ὄνομα, ἀλλὰ κοπρώνυμος στην καρδιά και τη λογική. Τι να ποῦμε ὁμως για τη Σύνοδο, που ἐπικρότησε και υιοθέτησε μια τέτοια ἀχρεία προτροπὴ; Τι να ποῦμε για τον πρόεδρό της, τον Ταράσιο, που φημίζεται ὡς μορφωμένος; Δυστυχῶς, ο Ταράσιος τυφλὸ ὄργανο της ἐγκληματικῆς κόρης των Ἀθηνῶν, βασιλίσσας Εἰρήνης, τάραξε το Πνεῦμα του Θεοῦ και κατασπάραξε το σκοπὸ των λειτουργῶν του Υψίστου.

Δεν παρέλειψε η Σύνοδος να ἐπικαλεσθεῖ και ἄλλες μαρτυρίες, ὅπως εἶναι του Μεγάλου Ἀθανασίου, του Γρηγορίου Νύσσης και Γρηγορίου του Θεολόγου, του Ἀντίπατρου, Ἀστερίου και Νείλου, ἀπὸ τις οποίες ἄλλες εἶναι ψευδεῖς, ἄλλες ἀνόητες και ἄλλες δεν ἔχουν καθόλου σχέση με ζωγραφισμένες εἰκόνες και μάλιστα με την τιμητικὴ ἢ λατρευτικὴ προσκύνησι. Ἐπομένως δεν αξίζει τον κόπο να ἀσχοληθῶ με αὐτές.

Η αἰτία της δημιουργίας των εἰκόνων

Η Ζ' Οικουμενικὴ Σύνοδος, ὅπως σημείωσα, ἐπικαλέστηκε και χρησιμοποίησε ἀνόητες, ἀχρείες, ψεύτικες μαρτυρίες και κακοποιημένα κείμενα, γιατί ἀληθινὰ Βιβλικά και Μεταποστολικά δεν υπάρχουν, παρὰ μόνο σύμβολα σε κατακόμβες της Ρώμης κυρίως και σε τάφους των Χριστιανῶν του 3^{ου} και 4^{ου} αἰῶνα.

Οι Χριστιανοὶ των πρώτων αἰώνων, ὅταν ἀντιμετώπιζαν τους μεγάλους διωγμούς, εἶδαν την ἀνάγκη να χρησιμοποιοῦν ορισμένα σύμβολα ὡς διακριτικὰ ἀναγνώρισις μεταξύ τους. Τέτοια σύμβολα ἦταν ο ΙΧΘΥΣ, ο Ἀμνός, ο Καλὸς Ποιμὴν, ο Φοῖνιξ, ο Σταυρός, η Περιστερά και πολλά ἄλλα («Χριστιανικὴ Ἀρχαιολογία», Ν. Καλογερά, σελ.107). Τα σύμβολα ὁμως αὐτὰ, ἀν και ἦταν ωραία και συγκινητικὰ στην ἀρχὴ σημεία, δεν

παρέμειναν στην αρχική τους λειτουργία και την πραγματική τους μορφή. Έτσι, τα απλά σύμβολα οι ζωγράφοι τα μετέτρεψαν σε εικόνες, τις οποίες ζωγράφιζαν πάνω σε τοίχους. Άρχισε το ανθρώπινο χέρι να μπαίνει μέσα στα θεϊκά σχέδια και να τα διασκευάζει κατά τη νοοτροπία της τέχνης.

«Ο άνθρωπος παρασυρόμενος από τις αδυναμίες της φύσης του και των ορατών παραστάσεων, από τις οποίες είναι γεμάτη η ζωή, ακόμα και από παρεξήγηση ορισμένων περιγραφών και εκφράσεων της Γραφής, κατέληξε στον λεγόμενο ανθρωπομορφισμό, δηλαδή, της παραστάσεως του Θεού υπό ανθρώπινη μορφή». Άρχισαν λοιπόν οι ζωγράφοι να παρουσιάζουν εικόνες με επεισόδια της Παλαιάς Διαθήκης και της ζωής του Κυρίου. Αλλά αυτό έγινε μια συνήθεια και οι Χριστιανοί, άλλοι από ζήλο και άλλοι για το στολισμό των ευκτηρίων οίκων – ναών, καλλιέργησαν το πνεύμα της ζωγραφικής τέχνης στους ναούς. Η συνήθεια αυτή σιγά-σιγά πήρε όγκο και διαστάσεις. Τα σύμβολα κάλυπταν τα συμβολιζόμενα και η τέχνη με άτεχνο ως προς τα θεία, πνεύμα, εμωράνθη και παρουσίασε τον Τεχνουργό Κύριο και Θεό «έν όμοιώματι εικόνας φθαρτοῦ ἀνθρώπου» (Ρωμ. 1:23. Πάντως, τα σύμβολα αυτά και τις εικόνες τα είχαν σαν στολισμό στους ευκτήριους οίκους, όχι για λατρευτική προσκύνηση. Επίσης τα σύμβολα αυτά τα χρησιμοποιούσαν ως βιβλία διδασκαλίας για τους αγράμματους Χριστιανούς και για την ανύψωση του πνεύματος των πιστών. Χαρακτηριστικά είπε κάποιος της εποχής εκείνης, τα εξής: «Μην αμελήσεις χέρι κάλλιστου ζωγράφου να ζωγραφίσεις τους ναούς ένθεν και ένθεν, ίνα οι εισερχόμενοι και τις εικόνες βλέποντας το νου αναπέμψωσιν εις την Θεότητα».

Απαγόρευση των εικόνων

Η εξάπλωση ζωγραφισμένων εικόνων δεν άρεσε στη νοημονέστερη τάξη

των Χριστιανών και μάλιστα των επισκόπων, γιατί διέβλεπαν στη συνήθεια αυτή μεγάλη δόση ειδωλολατρίας. Για το λόγο αυτό η Σύνοδος της Ελβίρας της Ισπανίας κατά το έτος 306, δια του 30^{ου} Κανόνα της ρητώς απαγόρευσε την εισαγωγή των εικόνων στους ευκτήριους οίκους – ναούς, επειδή φοβόταν τη λατρευτική προσκύνηση, μήπως, ενώ προσκυνείται το σύμβολο, λατρευτεί το ζωγραφισμένο στους τοίχους “Placuit Picturas In Ecclesia Esse Non De Dere” (Δεν πρέπει να υπάρχουν εικόνες στην Εκκλησία).

Επίσης ο Επιφάνειος, επίσκοπος Κύπρου (367-403), σε επιστολή του στον Ιωάννη, επίσκοπο Ιεροσολύμων, αναφέρει ότι εισερχόμενος κάποτε στο ναό της Αναβλαθιά της Παλαιστίνης είδε σε παραπέτασμα εικόνα ιερού προσώπου, την οποία έσχισε. Και γράφει: «Όταν λοιπόν είδα τούτο, εικόνα ανθρώπου ανηρτημένη εν τη Εκκλησία εναντίον της διαταγής των Γραφών, κατέσχισα αυτή και συμβούλεψα τους φύλακες να τη μεταχειριστούν ως κάλυμμα για τον νεκρό κάποιου φτωχού και να θάψουν αυτή».

«Ενώ εκείνοι γόγγυζαν και έλεγαν: Αφού αποφάσισε να τη σχίσει, όφειλε να μας δώσει άλλο παραπέτασμα, εγώ ακούγοντας, υποσχέθηκα σε αυτούς να δώσω άλλο και να το αποστείλω αμέσως. Τούτο πράττω ήδη και σε παρακαλώ να πεις στους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας εκείνης, να λάβουν από τον κομιστή το αποστελλόμενο παραπέτασμα· στο εξής δε να διδάσκουν στην Εκκλησία του Χριστού τέτοια παραπετάσματα, που αντιβαίνουν στη δική μας πίστη, δεν επιτρέπονται» (τομ.2^{ος}, σελ.317). Σε άλλη δε περίπτωση επίσης ο Επιφάνειος είπε: «Προσέχετε τους εαυτούς σας και κρατάτε τις παραδόσεις καθώς τις παραλάβατε· μην κλίνετε δεξιά, μήτε αριστερά». Αντί των εικόνων, «συνεχώς δια μνήμης να έχετε τον Θεό στις καρδιές σας» (Επιφάνειος, Mansi XIII, 292).

Όλα τα ιστορικά γεγονότα τα οποία ανέφερα και πολλά άλλα τα οποία παραλείπω χάρη συντομίας, αποτελούν αδιάψευστες μαρτυρίες, περί της ζωηρής αντίδρασης κατά των εικόνων από τα πρώτα χρόνια που άρχισαν να τις χρησιμοποιούν, γιατί αυτοί που αντιδρούσαν διέβλεπαν κινδύνους παρεκτροπής σε εικονολατρία. «Τούτο υπεστήριζαν άλλωστε επί έξι περίπου αιώνες οι απολογητές του Χριστιανισμού». Οι ιστορικές πληροφορίες φανερώνουν επίσης, ότι αυτοί που αντιδρούσαν εναντίον των εικόνων δεν ήταν τυχαία πρόσωπα, αλλά ήταν επιφανείς άνδρες, ιεράρχες, αυτοκράτορες, στρατιωτικοί και πολίτες, σε αντίθεση προς τους εικονολάτρες, οι οποίοι ήταν κυρίως από τους “αποστόλους του πνευματικού σκοτούς” μοναχούς και από τις αμόρφωτες γυναίκες. Η αντίδραση δε αυτή, όπως γράφει ο ιστορικός Κ. Παπαρρηγόπουλος, οφειλόταν όχι μόνο στο φανατισμό των αγράμματων καλογήρων, αλλά και στην πλουτοφώρα επιχείρηση της κατασκευής των εικόνων, γιατί «Η κατασκευή των εικόνων ήταν ένα από τα κυριότερα και μεγαλύτερα οικονομικά βιομηχανικά μέσα του μοναστηριακού βίου. Εξαιτίας αυτού οι μοναχοί, εκτός από λίγες εξαιρέσεις, αγωνίστηκαν γενναία κατά της μεταβολής και με την επιρροή, την οποία είχαν στις αμόρφωτες γυναίκες και στον κοινό όχλο, έγιναν οι κυριότεροι ανταγωνιστές της αποτυχίας του επιχειρήματος... Ήταν ολοφάνερο ότι η αντίδραση πήγαζε κυρίως από τους μοναχούς». Δηλαδή, λόγοι αισχρού κέρδους έκαναν τους μοναχούς να ενεργήσουν κατά της μεταρρυθμίσεως, η οποία «δεν ήταν έργο βασιλέων μόνο ή και ολίγων ορισμένων ανθρώπων», αλλά της επιφανέστερης τάξης που μελέτησαν προ πολλού, «το ζήτημα σε όλες του τις μορφές και μόρφωσε περί αυτού δοξασίες και πεποιθήσεις τις οποίες αγωνίστηκε να βάλει σε πράξη». Με τη συμπεριφορά τους δε αυτή οι μοναχοί

παρουσιάζονται, ότι δεν διαφέρουν καθόλου από τον κατασκευαστή των ειδωλολατρικών θεών αργυροχόο Δημήτριο, ο οποίος δημιούργησε μεγάλη ταραχή στην Έφεσο εναντίων των Αποστόλων του Κυρίου, γιατί έφεραν μεγάλη ζημιά στην τέχνη του, εφόσον κήρυτταν ότι «οὐκ εἰσὶ θεοὶ οἱ διὰ χειρῶν γινόμενοι – δεν είναι θεοί αυτοί που γίνονται με τα χέρια». Και οι μεν συντεχνίτες του Δημήτριου και αυτοί που εργάζονταν στα είδωλα «*Ἀκούσαντες δὲ καὶ γενόμενοι πλήρεις θυμοῦ ἔκραζον λέγοντες· Μεγάλη ἡ Ἀρτεμις Ἐφεσίων* – Όταν άκουσαν τότε, και επειδὴ έγιναν γεμάτοι από θυμό, έκραζαν λέγοντας: *Μεγάλη η Άρτεμη των Εφεσίων*», εμείς δε θαυμάζουμε... την προσπάθεια των αργυροχόων μοναχών και λέμε Μεγάλοι οι καλόγεροι και θαυμαστά τα έργα τους (Πραξ.19:23-41).

Είναι άξιο προσοχής το γεγονός, ότι παρ’ όλο που κατά καιρούς παρουσιάστηκαν ζωηρές αντιδράσεις κατά των εικόνων, όπως ανέφερα προηγουμένως, καθώς και η περίπτωση του Αγίου Επιφάνειου, επισκόπου Σαλαμίνας Κύπρου, καμία Σύνοδος δεν έγινε για να λάβει μέτρα εναντίον τους και να τους αποκρούσει. Αν οι εικόνες είχαν Αποστολική προέλευση και αν χρησιμοποιούνταν από την αρχέγονη Εκκλησία ως απαραίτητο μέσο λατρείας, όπως συμβαίνει σήμερα, οπωσδήποτε θα λαμβάνονταν μέτρα εναντίων αυτών που αντιδρούσαν για τις εικόνες, και εναντίον της Συνόδου της Ελβίρας, η οποία ρητώς απαγόρευσε τις εικόνες, όταν άρχισαν να χρησιμοποιούνται. Καμία κίνηση λοιπόν δεν έγινε και καμία διαμαρτυρία δεν διατυπώθηκε κατά της αποφάσεως της Συνόδου αυτής, της Ελβίρας. Όλες οι Σύνοδοι τοπικές και Οικουμενικές τηρούν σιγή.

Καμία επίσημη νομιμοποίηση για την τοποθέτηση των εικόνων στους Ναούς δεν υπάρχει, μέχρι την εποχή, που η εγκληματική κόρη της Αθήνας αυτοκράτειρα Ειρήνη νομιμοποίησε

την τοποθέτησή τους στους Ναούς. «Αυτή η έχιδνα» κατά τους ιστορικούς, και για το σκοπό αυτό συγκάλυψε την Ζ' Οικουμενική Σύνοδο.

Μόνο, «κατά τα τέλη του 6^{ου} αιώνα επί Γρηγορίου του Α' (του Μεγάλου) Πάπα Ρώμης, ο Σηρηνός, επίσκοπος Μασσαλίας, βλέποντας ότι οι εκ Γαλατών προσήλυτοι κρατώντας τις εθνικές τους συνήθειες και δεισιδαιμονίες, περιέπεφταν στην προσκύνηση των εικόνων στους ναούς, διέταξε να κατεβαστούν όλες οι εικόνες. Δυστυχώς, η πράξη του αυτή επέσυρε την εναντίον του επίπληξη εκ μέρους του Πάπα Γρηγορίου, ο οποίος του έγραψε ότι, ναι μεν αξιέπαινος ήταν που εμπόδισε την προσκύνηση των χειροποίητων αντικειμένων, αλλά ότι δεν όφειλε να καταστρέψει τις εικόνες, καθότι αυτές εισήχθησαν στις Εκκλησίες προς διδασκαλία των αγραμμάτων Χριστιανών». «Οφείλεις λοιπόν, αδελφέ, και τις εικόνες να διατηρείς, και το λαό να αποτρέπεις από την προσκύνηση αυτών, ώστε και οι μη γνωρίζοντες γράμματα να μπορούν να μάθουν τις ιερές ιστορίες και ο λαός να μην αμαρτήσσει προσκυνώντας τις εικόνες» (Επιστ. θ' 105 "Πλανών Έλεγχος", σελ.190-191).

Όπως ήταν φυσικό, η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος επικαλέστηκε και μέρη της Βίβλου, τα οποία, η σαφήνεια δεν διακρίνει και η αστάθεια τα χαρακτηρίζει. Αυτό σημαίνει, ότι είναι εντελώς ακατάλληλα επιχειρήματα για να στηρίξουν την προσκύνηση των εικόνων. Τα επιχειρήματα αυτά είναι:

1) Το δύο Χερουβεΐμ, που είπε ο Θεός στον Μωσή να κατασκευάσει και να τοποθετήσει στα δύο άκρα του Ιλαστηρίου, με τις πτέρυγες των οποίων να καλύπτεται το Ιλαστήριο (δες Εξ.25:18-22) και με τα πρόσωπά τους απέναντι το ένα στο άλλο, να βλέπουν το ένα προς το άλλο.

Αυτά όμως ήταν σύμβολα, με τα οποία ο Θεός έδειχνε, συμβολικά, την ένδοξη παρουσία Του, την οποία ο Ιη-

σούς κατόπιν, "πολυειδώς και πολυτρόπως" φανέρωσε, γιατί δι' Αυτού «έθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός, πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας – εἶδαμε με θαυμασμό τη δόξα Του, δόξα ὅπως ενός μονογενή ἀπὸ τον Πατέρα, πλήρης ἀπὸ χάρη καὶ ἀλήθεια» (Ιν.1:14). Όλα αυτά αποτελούσαν τη σκιά της Χάριτος, τα οποία, όταν η Χάρις πραγματοποιήθηκε, και εφόσον είμαστε πλέον «πλήρης χάριτος καὶ ἀληθείας», ως σύμβολα που ήταν, καταργήθηκαν, και όλες οι παραστάσεις τους παραμερίστηκαν. Συνεπώς, ούτε ως επιχειρήματα υπέρ των εικόνων μπορούν να χρησιμοποιηθούν.

2) Τα λόγια του Ψαλμωδού: «προσκυνείτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ, ὅτι ἅγιός ἐστι – προσκυνείτε το υποπόδιο των ποδιών Του, γιατί ἅγιος εἶναι» (Ψαλμ.98:5). Με βάση τα λόγια αυτά υποστήριζαν, ότι διδάσκεται η προσκύνηση της γης, ως "εἰκόνα της δυνάμεως του Θεού". Από αυτό συμπεραίνουν, ότι είναι δυνατόν τα λόγια του Ψαλμωδού να παραλληλιστούν με τις εικόνες και την προσκύνησή τους. Η ερμηνεία αυτή είναι πολύ βεβιασμένη και αυθαίρετη. Ο Ψαλμωδός θαυμάζει το μεγαλείο του Δημιουργού και με ανθρωποειδείς εκφράσεις προσκαλεί όλους να διαπιστώσουν τη μηδαμνότητά τους και να πέσουν ως θνητοί τη γη και να προσκυνήσουν τον αόρατο «εν απροσίτω οἰκούντα φωτί».

3) Σαν επιχείρημα άλλο επικαλέστηκε η Σύνοδος, τον ασπασμό του απ. Παύλου προς τους πρεσβυτέρους της Ιερουσαλήμ, και συμπεραίνουν, ότι η τιμητική προσκύνηση είναι δυνατόν να βασιστεί σ' αυτόν τον ασπασμό («τῇ δὲ ἐπιούσῃ εἰσῆλθι ὁ Παῦλος σὺν ἡμῖν πρὸς Ἰάκωβον, πάντες τε παρεγένοντο οἱ πρεσβύτεροι. καὶ ἀσπασάμενος αὐτοὺς ἐξηγεῖτο καθ' ἑν ἕκαστον ὃν ἐποίησεν ὁ Θεός ἐν τοῖς ἔθνεσι διὰ τῆς διακονίας αὐτοῦ – Καὶ τὴν ἐπόμενη ἡμέρα εἰσῆλθε ὁ Παῦλος μαζί μ' ἐμὰς στὴν οἰκία του Ἰακώβου καὶ παραβρέθηκαν ὅλοι οἱ

πρεσβύτεροι. Και αφού ασπάστηκε αυτούς, διηγούνταν καθένα ξεχωριστά αυτά που έκανε ο Θεός μέσα στα έθνη μέσω της διακονίας του» Πραξ.21:18-19). Ότι το επιχείρημα αυτό δεν έχει τέτοια σημασία, και οι πιο αδαείς μπορούν να το καταλάβουν.

Θα ήταν δυνατόν να διατηρούνταν ορισμένες εικόνες και Βιβλικές παραστάσεις στους ευκτήριους οίκους, Ναούς, αν τις άφηναν στην αρχική τους θέση, ως διακοσμητικά στοιχεία, όχι ως αντικείμενα προσκύνησης και λατρείας. Γιατί είναι της φύσης του ανθρώπου να θέλει να βλέπει και να πληροφορείται εποπτικά περί του ανωτάτου Όντος τον Οποίο λατρεύει και στο Οποίο στηρίζει τις πεποιθήσεις του. Θα μας προβάλλουν όμως οι υπενάντιοι το Βιβλικό εδάφιο: «*τίνι ὁμοιώσατε Κύριον καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν;* – *Με ποιον θα ὁμοιώσετε τον Θεό και με ποιο ὁμοίωμα θα ὁμοιώσετε Αυτόν;*» (Ησ. 40:18). Χωρίς αμφιβολία ο Θεός δεν είναι δυνατόν να εξομοιωθεί με άλλον, ούτε μπορεί ο χρωστήρας [πινέλο] του ζωγράφου να απεικονίσει και να ζωγραφίσει την ασύλληπτη παρουσία και θεία οντότητα του Αιωνίου και Παντοδύναμου Θεού. Από τις περιγραφές όμως της Βίβλου μπορούμε να συλλάβουμε σκιαδώς κάπως την ιδέα περί Θεού. Αυτή τη σκιάδη ιδέα συνέλαβαν οι πρώτοι ζωγράφοι που μας παρουσίασαν τον Θεό με ανθρώπινη μορφή και αισθητή παράσταση.

Αλλά και οι υπενάντιοι θα προβάλουν και άλλο αντίλογο και θα μας πουν: Από αυτά τα διακοσμητικά στοιχεία πήγασαν οι εικόνες της λατρείας, οι οποίες εκτόπισαν την “εν πνεύματι λατρεία”, στην οποί ευαρεστείται ο Θεός. Βέβαια, δεν μπορούμε να αρνηθούμε ότι το επιχείρημα αυτό έχει μεγάλη δόση αλήθειας. Είναι γεγονός όμως, ότι δεν πήγασαν από τα διακοσμητικά αυτά στοιχεία, αλλά κυρίως από το μηδέν (εδώ δεν ισχύει τα “εν του μηδενός, μηδέν παράγεται”), δεδομέ-

νου ότι, οι συμβολικές παραστάσεις – Σταυρός, φοίνικας, άμπελος, ιχθύς κλπ, από τις οποίες προέρχονται οι εικόνες, προήλθαν από το μηδέν. Οποιοσδήποτε δε άνθρωπος και οποιασδήποτε εποχής, δεν προσέξει να παραμείνει αυστηρά “στη διδαχή των Αποστόλων”, είναι υποκείμενος σε πτώσεις και σε μεγάλα σφάλματα. Και αν δεν διαπράξει το σφάλμα Α, δεν θα αποφύγει το σφάλμα Β.

Είναι φοβερό σφάλμα η λατρεία των εικόνων. Δεν θα ήταν όμως εσφαλμένες οι συμβολικές Χριστιανικές παραστάσεις των πρώτων αιώνων. Ούτε θα ήταν σφάλμα, αν ορισμένες εικόνες, ψηλά τοποθετημένες υπήρχαν στους Ναούς. Δυστυχώς όμως από την απροσεξία των ποιμένων επεβλήθη η προσκύνηση των εικόνων και χωρίς αυτές δεν χαρακτηρίζονται Χριστιανικοί Ναοί. Συνέβαλε δε και ο εμπορικός χρωστήρας [πινέλο] και... “μη θέλοντας ο Βλάχος αλλά θέλοντας ο Ζωγράφος, βάλε Χριστέ μου, κόκκινα παπούτσια”.

Στη συνέχεια ήρθε και η επιθυμία των αρχιερέων να δικαιολογήσουν τη βασιλική τους στολή και έτσι παρουσίασαν και τον Χριστό σαν αυτοκράτορα του Βυζαντίου, με όλες τις βασιλικές στολές, τις ουρές και τα κουδούνια. Παράλληλα καλλιεργήθηκε η εμπορία των εικόνων και έτσι παρουσιάστηκαν οι “θαυματουργικές” και “δακρυρροούσες” εικόνες. Γι’ αυτό λοιπόν επιμένουν οι υπενάντιοι, ότι θα ήταν προτιμότερο να έλλειπαν. Ποιος θα πει ότι δεν έχουν δίκιο;

Παρόμοια είναι η περίπτωση, κατά την οποία ο Θεός, αποδοκιμάζοντας τους ειδωλολάτρες, λέει: «*νὺν οὖν τίνι με ὁμοιώσατε;* – *Τώρα λοιπόν με ποιον Με ὁμοιώσατε;*» (Ησ.40:25).

Η δεύτερη εντολή άλλωστε, απαγορεύει ρητά την κατασκευή κάθε ὁμοιώματος: «*οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προ-*

σκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μην κάνεις για τον εαυτό σου εἰδωλο, οὔτε κάποιο ομοίωμα, ἀπὸ ὅσα εἶναι πάνω στον ουρανὸ και ὅσα εἶναι κάτω στη γη και ὅσα εἶναι στα νερά κάτω ἀπὸ τη γη. Μην προσκυνήσεις αὐτά, οὔτε να λατρεύσεις αὐτά» (Εξ. 20:4-5).

Πολλές φορές ο Θεός μίλησε και σε πολλές περιπτώσεις μέσω των προφητῶν απαγόρευσε, και με οργή και κατάρτα εντολή ἔδωσε περὶ της απαγόρευσης των εικόνων και γλυπτῶν.

Αναφερόμενος δε προς τον Εαυτό Του και απαγορεύοντας την κατασκευή γλυπτῶν και εικόνων, λέει: «φωνήν ρημάτων, ἣν ὑμεῖς ἠκούσατε, καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἶδετε, ἀλλ' ἣ φωνήν· και ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ, ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν, τὰ δέκα ρήματα, καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας... φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν, ὅτι οὐκ εἶδετε ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ, ἣ ἔλαλσε Κύριος πρὸς ὑμᾶς... μὴ ἀνομήσητε και ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ... Ἐπικατάρατος ἄνθρωπος, ὅστις ποιήσει γλυπτὸν και χωνευτὸν, βδέλυγμα Κυρίῳ, ἔργον χειρῶν τεχνιτῶν – φωνὴ λόγων, την ὁποία εσεῖς ἀκούσατε, και ὁμοίωμα δεν εἶδατε, ἀλλὰ ἀκούσατε μόνο τη φωνή. Και ἀνήγγειλε σε εσὰς τη διαθήκη Του, την ὁποία πρόσταξε εσεῖς να την εκτελεῖτε, τις δέκα εντολές, και ἔγραψε αὐτὰ πάνω σε δύο πλάκες πέτρινες... Φυλάγετε λοιπὸν καλὰ τις ψυχές σας, γιατί δεν εἶδατε κανένα ὁμοίωμα, κατὰ την ἡμέρα που ο Κύριος μίλησε σε εσὰς... Μην ἀνομήσετε και κάνετε εσεῖς για τους εαυτοὺς κάποιο γλυπτὸ ὁμοίωμα με ὁμοίωμα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ... Επικατάρατος ο ἄνθρωπος, ο ὁποῖος θα κάνει γλυπτὸ ἢ χωνευτὸ, βδέλυγμα στον Κύριο, ἔργο χειρῶν τεχνιτῶν» (Δευτ.4:12-18 27:15).

Με τα λόγια Του αὐτὰ ο Θεός ἔδωσε τις εντολές Του ἀλλὰ δεν φανερώθηκε ο Ἰδιος με σωματικὴ μορφή. Δεν θεώ-

ρησε ἀναγκαῖο να τους δώσει να ἀντιληφθοῦν ποια ἦταν η μορφή Του. Προσκάλεσε το λαὸ να ἀκούσει τη φωνή Του, ὅχι ὁμως να δει τη μορφή Του. Συμπληρώνοντας ὅλα αὐτὰ ο θεὸς Λυτρωτής, λέει: «Θεὸν οὐδεὶς ἑώρακεν πώποτε· ὁ μονογενὴς υἱὸς ὁ ὢν εἰς τὸν κόλπον τοῦ πατρὸς ἐκεῖνος ἐξηγήσατο – Τον Θεὸ κανεῖς δεν ἔχει δει ποτέ ως τώρα· ο μονογενὴς Υἱός, που εἶναι στην ἀγκαλιὰ μέσα του Πατέρα, Εκείνος ἐξηγήσε Αὐτόν» (Ιν.1:18). Επεξηγώντας την ἔννοια αὐτή ο ἀπ. Παῦλος προσθέτει, ὅτι «ὁ Θεὸς ὁ εἰπὼν ἐκ σκότους φῶς λάμπει, ὃς ἔλαμψεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν τῆς γνώσεως τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ – ο Θεός που εἶπε: Ἀπὸ το σκοτάδι φως να λάμπει, Αὐτός ἔλαμψε μέσα στις καρδιές μας, για να φωτίσει τη γνώση της δόξας του Θεοῦ στο πρόσωπο του Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Β' Κορ.4:6).

Ο λαὸς του Θεοῦ λοιπὸν οφείλει να παραμένει πιστὸς “στη φωνή”, και να μην ἀναζητεῖ να παρουσιάζει τοῦ ἀσύλληπτου τη μορφή με ὁμοίωμα ἀνθρώπινης ἐπινόησης και κατασκευῆς.

Γιατί «ο ἄνθρωπος δεν μπορεῖ να συλλάβει την ἔννοια του πνεύματος οὔτε να ἀποκτήσει παράσταση της πνευματικῆς ὑπόστασης του Θεοῦ». «Επομένως, κάθε ἀπεικόνιση του Θεοῦ εἴτε ορατὴ εἴτε στη φαντασία, εἶναι ἐσφαλμένη».

«προσέχετε ὑμεῖς, μὴ ἐπιλάθησθε τὴν διαθήκην Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἣν διέθετο πρὸς ὑμᾶς, καὶ ἀνομήσητε, καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων, ὧν συνέταξέ σοι Κύριος ὁ Θεός σου· ὅτι Κύριος ὁ Θεός σου πῦρ καταναλίσκον ἐστί, Θεὸς ζηλωτής – Προσέχετε εσεῖς, μήπως λησμονήσετε τη διαθήκη του Κυρίου του Θεοῦ σας, την ὁποία ἔκανε με εσὰς, και ἀνομήσετε, και κάνετε για τους εαυτοὺς σας γλυπτὸ ὁμοίωμα κάποιων, ἀπὸ αὐτὰ που ο Κύριος ο Θεός σου σε πρόσταξε· γιατί ο Κύριος ο Θεός σου εἶναι φωτιά που κατατρώει, εἶναι Θεός ζηλότυπος» (Δευτ.

4:23-24). «τάδε λέγει Κύριος... τὰς ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε... ὅτι τὰ νόμιμα τῶν ἐθνῶν μάταια· ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυμοῦ ἐκκεκομμένον, ἔργον τέκτονος... ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστὶν· ἐν σφύραις καὶ ἡλοῖς ἐστερέωσαν αὐτά – Ἐτσι λέει ὁ Κύριος... τις ὁδὸς τῶν ἐθνικῶν μὴ μαθαίνετε... γιατί τα ἔθιμα τῶν ἐθνῶν μάταια εἶναι· δέντρο εἶναι κομμένο ἀπὸ τὸ δάσος, ἔργο τεχνίτη... με ἀργύριο καὶ χρυσὸ εἶναι καλλωπισμένα· σφυριά καὶ καρφιά στερέωσαν αὐτά» (Ιερ.10:2-4).

Εξ αφορμῆς ὁμως τῶν παραβάσεων τῶν θείων αὐτῶν ἐντολῶν, λέει ἐπίσης ὁ Θεός: «γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδιά αὐτῶν, καὶ πλανῶνται – Γνώρισε ὅτι στάχτι εἶναι ἡ καρδιά τους, καὶ πλανιόνται» (Ησ.44:20). «μωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως, κατησχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτοῦ, ὅτι ψευδὴ ἔχωνευσεν, οὐκ ἔστι πνεῦμα ἐν αὐτοῖς· μάταιά ἐστιν, ἔργα ἐμπειαιγμένα – μωράνθει κάθε ἄνθρωπος ἀπὸ τῆ γνώση, κατασχύνθηκε κάθε χρυσοχόος γιὰ τὰ γλυπτά του, γιατί ψευδεῖς θεὸς χώνευσεν, δεν υπάρχει πνοὴ σε αὐτούς· μάταια εἶναι, ἔργα εμπειαιγμού» (Ιερ.10:14-15). «ἐν συμβόλοις ἐπηρώτων, καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτοῦ ἀπήγγελλον αὐτῷ· πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν καὶ ἐξεπόρνευσαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ αὐτῶν – Συμβουλές ἐπερωτοῦν μέσω σημείων, καὶ ἀπαντοῦν σ' αὐτούς με ραβδιά· Με πνεῦμα πορνείας πλανήθηκαν καὶ ἐκπόρνευσαν ἀπὸ τὸν Θεό τους» (Ωσηέ 4:12). «καὶ ἐμοίχευσε τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον – καὶ μοίχευσαν με ξύλα καὶ λίθους» (Ιερ.3:9). «καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ προσεκύνησαν, οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν – καὶ γέμισε ἡ γῆ βδελύγματα τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν, καὶ προσκύνησαν, αὐτὰ τα ὁποῖα ἐφτιαξαν τὰ δάκτυλά τους» (Ησ.2:8).

«ἐκλεξάμενος τέκτων ξύλον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέτρῳ καὶ ἐν κόλλῃ ἐρρύθμισεν

αὐτὸ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφὴν ἀνδρὸς καὶ ὡς ὥραιότητα ἀνθρώπου στήσαι αὐτὸ ἐν οἴκῳ. ἔκοψε ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ, ὃ ἐφύτευσε Κύριος καὶ ἰετὸς ἐμήκυνεν, ἵνα ἡ ἀνθρώποις εἰς καὶ σὺν· καὶ λαβὼν ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη, καὶ καύσαντες ἔπεσαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν, τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο θεοὺς, καὶ προσκυνοῦσιν αὐτοῖς. οὐ τὸ ἡμῖς αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ καύσαντες ἔπεσαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν· καὶ ἐπ' αὐτοῦ κρέας ὀπτήσας ἔφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη, καὶ θερμανθεὶς εἶπεν· ἡδύ μοι ὅτι ἐθερμάνθη καὶ εἶδον πῦρ. τὸ δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν γλυπτὸν καὶ προσκυνεῖ αὐτῷ καὶ προσεύχεται λέγων· ἐξελοῦ με, ὅτι θεὸς μου εἰς σὺ.

οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι, ὅτι ἀπημαυρώθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν. καὶ οὐκ ἐλογίσατο τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐδὲ ἀνελογίσατο ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ οὐδὲ ἔγνω τῇ φρονήσει, ὅτι τὸ ἡμῖς αὐτοῦ κατέκαυσεν ἐν πυρὶ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τῶν ἀνθράκων αὐτοῦ ἄρτους καὶ ὀπτήσας κρέα ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδελύγμα ἐποίησε καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ. γνῶθι ὅτι σποδὸς ἡ καρδιά αὐτῶν, καὶ πλανῶνται, καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελεῖσθαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· ἴδετε, οὐκ ἐρεῖτε ὅτι ψεῦδος ἐν τῇ δεξιᾷ μου; –

Ἐχοντας ἐπὶλεξεὶ ὁ ξυλουργὸς ἓνα κομμάτι ξύλο, ἔστησεν αὐτὸ με μέτρο καὶ το ρύθμισεν με κόλλα καὶ ἐφτιαξε αὐτὸ σαν μορφὴ ἀνδρα καὶ σαν ὥραιότητα ἀνθρώπου, γιὰ νὰ στήσῃ αὐτὸ στο σπῖτι. Ἐκοψε ξύλο ἀπὸ τὸ δάσος, τὸ ὁποῖο φύτεψε ὁ Κύριος καὶ ἡ βροχὴ το μεγάλωσε, γιὰ νὰ εἶναι χρῆσιμο στον ἄνθρωπο γιὰ κάψιμο· καὶ νὰ πάρει ἀπὸ αὐτὸ γιὰ νὰ ζεσταθεῖ, καὶ νὰ τὸ κάψει γιὰ νὰ ψῆναι ψωμί πάνω σὲ αὐτό, καὶ με τὸ υπόλοιπο ἀπὸ αὐτὸ ἐφτιαξαν θεοὺς, καὶ προσκυνοῦν αὐτούς. Τὸ μισὸ ἀπὸ αὐτὸ τὸ ἔκαψαν στὴ φωτιά καὶ ἐψησαν ψωμιά πάνω σὲ αὐτό· καὶ ἐχοντας ψῆσει κρέας πάνω σὲ αὐτὸ ἔφαγεν καὶ χόρτασε, καὶ ἐχοντας θερμανθεῖ

είπε: Είμαι άνετος γιατί θερμάνθηκα και είδα τη φωτιά. Το δε υπόλοιπο το έκανε θεός γλυπτός και προσκυνεί αυτό και προσεύχεται λέγοντας: Λύτρωσέ με, γιατί θεός μου είσαι εσύ.

Δεν καταλαβαίνουν για να αντιληφθούν, γιατί αφαιρέθηκε η όραση για να βλέπουν οι οφθαλμοί τους και να αντιλαμβάνονται με την καρδιά τους. Και δεν σκέφτεται στην καρδιά του ούτε γνωρίζει με την κατανόησή του ούτε γνώρισε με τη φρόνησή του, ότι το μισό από αυτό το κατάκαψε η φωτιά και έψησε στα κάρβουνά του ψωμί και έψησε κρέας και έφαγε και το υπόλοιπο από αυτό βδέλυγμα το έκανε και προσκυνεί αυτό. Γνώρισε ότι στάχτη είναι η καρδιά τους, και πλανιόνται, και κανείς δεν μπορεί να διασώσει την ψυχή του· δέστε, δεν θα πείτε ότι ψέμα υπάρχει στα δεξιά μου;» (Ησ.44:13-20).

Τα λόγια αυτά του προφήτη αποκαλύπτουν με απόλυτη ακρίβεια, ότι ο Θεός όχι μόνο αποδοκιμάζει, αλλά και βδελύττεται την κατασκευή των γλυπτών και εικόνων, όχι μόνο των ειδωλολατρών, αλλά και των Χριστιανών. Οι εντολές και οι απαγορεύσεις του Παντοδύναμου δεν απευθύνονται μόνο στους εθνικούς, αλλά και στους Χριστιανούς. Γιατί λέει: «οὐν τίνι με ὁμοιώσατε; – Με ποιον λοιπόν Με ὁμοιώσατε;» (Ησ.40:25).

Ύστερα από αυτές τις διακηρύξεις και του Παντοδύναμου τις εκδηλώσεις, γεννάται εύλογο το ερώτημα: Πώς είναι δυνατόν να δικαιολογηθούν της Ανατολικής Εκκλησίας οι εικόνες σε προσκύνηση και τα ολόγλυφα αγάλματα της Δυτικής, τα οποία άλλωστε «εισήλθαν μετά μεγάλης δυσκολίας και βραδύτητας;» Πώς είναι δυνατόν, άνδρες μορφώσεως ανώτερης και ζήλου θρησκευτικού να υποστηρίζουν την προσκύνηση των εικόνων και να προσκυνούν κατασπαζόμενοι και προσευχόμενοι ενώπιόν τους, σαν να ήταν ζωντανές υπάρξεις;

Την προσκύνηση αυτή επιβεβαίωσε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος, όταν την επόμενη στις ενθρόνισης του πήγε στην Τήνο και προσκύνησε με τρόπο λατρευτικό, γονυκλινής την εικόνα της Παναγίας.

Το ίδιο γίνεται σε όλη την έκταση των θρησκευτικών εκδηλώσεων του λαού, όσον αφορά τους Αγγέλους και Αγίους. Κυρίως παρατηρείται το γεγονός αυτό στις εορτές των Αγίων. Τότε, τρέχει ο λαός, με την καθοδήγηση πάντοτε του κλήρου, να προσκυνήσει την εικόνα, να ζητήσει τη βοήθεια του εικονιζόμενου προσώπου και να υποσχεθεί “τάμα”. Υποσχόμενοι και προσφέροντες οι Χριστιανοί “τάματα” στις εικόνες, τα οποία όχι μόνο ευχαρίστως δέχονται οι ιερείς, αλλά κατάλληλα την τάση αυτή καλλιεργούν, αποδεικνύουν ότι στην εικόνα προσφέρουν λατρευτική προσκύνηση και δείχνουν να πιστεύουν, ότι η εικόνα τούς ακούει και δέχεται τις προσευχές τους. Την τάση αυτή της θεοκαπηλίας καλλιεργούν με τον πιο αριστοτεχνικό τρόπο οι ιερείς, οι οποίοι παρουσιάζουν κατά καιρούς τις “θαυματουργικές” και “δακρυροούσες” εικόνες. Έτσι βρίσκουν την ευκαιρία να προσκαλούν τους αφελείς ανθρώπους να τρέξουν να προσκυνήσουν τις εικόνες, για να λάβουν “την ευλογία τους”, και να απολαύσουν το θαύμα τους. Μέχρι τότε, παπάδες, θα αδικείτε τη νοημοσύνη του λαού και θα εμπορεύεστε τη θεία Χάρη;

Δεδομένου ότι αρχικά οι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν για να κοσμούν τους ναούς, να διδάσκουν τους αγράμματους, να θυμίζουν στους μορφωμένους αυτά που τυχόν ξέχασαν, να αυξάνουν τον πόθο εκείνων που τις βλέπουν σε άγιες εκδηλώσεις, μιμούμενοι τα πρωτότυπα, η καλλιέργεια των θαυματουργικών εικόνων είναι άκρως αντίθετη και προς αυτό το πνεύμα της Ζ' Οικουμενικής Συνόδου.

Είναι αλήθεια, ότι δογματικά δεν επιτρέπεται η λατρευτική προσκύνηση

των εικόνων. Πρακτικά όμως πραγματοποιείται στο απόλυτο. Όταν λοιπόν δογματικά άλλα ορίζονται και θεολογικά άλλα διδάσκονται και πρακτικά άλλα πραγματοποιούνται, φαίνεται απόλυτη η ανάγκη, όπως χωρίς καθυστερήσεις αναθεωρηθεί το πολίτευμα της Εκκλησίας. Και όταν άνθρωποι με πνευματικό ανάστημα, διευθύνουν το πολίτευμα της Εκκλησίας, δεν συγχωρείται να θωπεύονται και να καλλιεργούνται τα ξένα προς το Ορθόδοξο πολίτευμα στοιχεία.

Αυτά ήταν αδύνατο να ανεχθεί ο Οικουμενικός Πατριάρχης Κύριλλος Λούκαρις, άνθρωπος με φωτισμένη αντίληψη, γι' αυτό εκδήλωσε με σαφήνεια τη σκέψη του στον Πάπα της Ρώμης Μάρκο Αντώνιο, στον οποίο έγραψε μεταξύ άλλων:

«Όσο για την Εικονολατρία, μου είναι αδύνατο να πω, πόσο ολέθρια είναι από τις παρούσες περιστάσεις. Μάρτυς μου είναι ο Θεός πως λυπάμαι για την τωρινή κατάσταση στην Ανατολή, γιατί δεν βλέπω κανένα τρόπο, με τον οποίο θα μπορούσε η επονειδιστή αυτή πληγή να γιατρευτεί. Όχι γιατί νομίζω πως μπορώ απόλυτα να πω ότι καταδικάζω τις εικόνες, εφόσον, όταν δεν προσκυνούνται, δεν μπορούν να προξενήσουν βλάβη, αλλά γιατί απεχθάνομαι την ειδωλολατρία, που προξενούν σ' αυτούς τους τυφλούς προσκυνητές. Και, αν στις ιδιαίτερες προσευχές μου έχω μερικές παρατηρήσεις, πως ο "Εσταυρωμένος" φέρνοντας μπροστά μου ανάγλυφο αυτό το Πάθος ήταν μια βοήθεια για το μυαλό μου επειδή βλέπω ότι οι αφελείς –για να μην πω τίποτα και για μερικούς, που έχουν αρκετά φωτισμένες αντιλήψεις– απομακρύνονται από την αληθινή πνευματική λατρεία και προσκύνηση, που οφείλεται σε μόνο τον Θεό, θα προτιμούσα να απέφυγαν εντελώς το τόσο επικίνδυνο αυτό χέρι της αμαρτίας...» Σε ερώτηση δε την οποία ο ίδιος θέτει στην ομολογία του: «Περί των εικόνων

πώς οφείλουμε φρονεΐν», δίνει την εντολή του Θεού: «οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἶδωλον, οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω... οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μὴν κάνεις γιὰ τον εαυτό σου εἶδωλο, οὔτε κάποιο ὁμοίωμα, ἀπὸ ὅσα εἶναι πάνω στον οὐρανὸ καὶ ὅσα εἶναι κάτω στὴ γῆ... Μὴν προσκυνήσεις αὐτά, οὔτε νὰ λατρεύσεις αὐτά» (Εξ.20:4-5) ...για να μη λάβουμε αυτά αντί του Κτίστη και Ποιητή, χρώματα και τέχνη και προσκυνούμε κτίσματα» («Κύριλλος Λούκαρις», Γ. Χατζηαντωνίου, σελ.45, 115).

Τα θαύματα των εικόνων

Η εισαγωγή των εικόνων μέσα στους Ναούς και η δογματική απόφαση της Συνόδου περί προσκυνεώς τους, ήταν επόμενο ότι θα δημιουργούσε και άλλο σταθμό στη θέση τους προκειμένου να σταθεροποιηθεί η προσκύνηση περισσότερο. Ο νέος αυτός σταθμός σημειώθηκε μετά την παρουσία των δήθεν "θαυμάτων" των εικόνων.

Κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας μου ως κληρικού – ιερωμένου, δώδεκα ολόκληρα χρόνια, στην Ορθόδοξη Εκκλησία, είδαν πολλά τα μάτια μου και άκουσαν περισσότερα τ' αυτιά μου. Αλλά «Θοῦ, Κύριε, φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖλη μου – Βάλε, Κύριε, φυλακὴ στο στόμα μου καὶ θύρα δυνατὴ γύρω ἀπὸ τὰ χεῖλη μου» (Ψαλμ.140:3). Δεν συμφέρει την Εκκλησία του Λυτρωτή να εκθέτουμε όσα βλέπουμε και όσα ακούμε. Γιατί η ζημιά δεν γίνεται στους θρησκέμπορους, αλλά στους αδύνατους στην πίστη. Άλλωστε, «πολλὰ πταίομεν ἅπαντες – σε πολλὰ φταίμε ὅλοι» (Ιακ.3:2). Δεν μπορώ όμως να αποκρύψω ορισμένες ατασθαλίες, γιατί όταν ο πόνος πιέζει την ψυχή, ο οργανισμός θα στενάζει και τα πόδια θα κάνουν μεγαλύτερα βήματα. Ας δούμε λοιπόν, γιατί η ψυχή στενάζει και η γραφίδα κινείται:

1) Η αντι-Χριστιανική διαφήμιση που γίνεται δύο φορές το έτος –Μάρτιο και Αύγουστο– για τη “θαυματουργική” δήθεν εικόνα της Παναγίας της Τήνου, με κάνει να σημειώσω λίγα τουλάχιστον περί της “θαυματουργικής” δύναμης. Η εικόνα αυτή, ας εκπροσωπεί στην προκειμένη περίπτωση την εξιστόρηση των “θαυμάτων” και στις άλλες “θαυματουργικές εικόνες”.

Η διαφήμιση αυτή ώθησε τους Αυλικούς ενδιαφερόμενους για την αρρώστια του Βασιλέως Παύλου κατά το Μάρτιο του 1964, να μεταφέρουν την “θαυματουργό εικόνα” της Παναγίας της Τήνου, για τη θαυματουργική θεραπεία του άρρωστου Βασιλιά. Μια ολόκληρη εβδομάδα “η θαυματουργική εικόνα” βρισκόταν μέσα στα Ανάκτορα του Τατοΐου. «Η Βασίλισσα Φρειδερίκη κατέθεσε ως τάμα επί της Εικόνας βαρύτιμο περιδέριο με ολόχρυσο σταυρό ποικιλιμένο με σμάλτο», προκειμένου, ασφαλώς, να εξευμενίσει τη Χάρη της. Δυστυχώς, η Εικόνα δεν άκουσε, προσευχές δεν δέχτηκε, ικεσίες απέρριψε, και η εγγείριση πέτυχε... αλλά ο άρρωστος πέθανε.

Σαν αποτυχημένη κατόπιν την τοποθέτηση πλησίων της σορού, να βλέπει τον πεθαμένο στον οποίο φάνηκε τόσο σκληρή και τον άφησε και πέθανε.

Στη συνέχεια την μετέφερε ο ιερέας των Ανακτόρων κ. Ιερώνυμος με πολεμικό σκάφος στην Τήνο, ως αποτυχημένη, και εκεί τέλεσε “ειδική δέηση” για τη θαυματουργό εικόνα (βλέπε και εφημερίδα “ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ”, 13/3/1964).

2) Στις 17 Αυγούστου 1964 διάβασα στην εφημερίδα “ΕΘΝΟΣ” τα εξής: «...από θαύμα της Παναγίας θεραπεύτηκαν την παραμονή της εορτής η κωφάλαλος Δήμητρα Θωμά Μπέτσα, ετών 10... κάτοικος Βοτανικού Αθηνών, επί της οδού Αγίου Όρους 23, και η Μαρία Καλύβα, ετών 6, επίσης κωφάλαλος, κάτοικος Ορχομενού Βοιωτίας».

Για διαπίστωση του θαύματος αυτού, κράτησα την εφημερίδα και την

14/11/1964 πήγα και βρήκα την οικογένεια Μπέτσα. Πριν τη συναντήσω, ρώτησα έναν γείτονα, τον κ. Ροζοκόκη, αν ήξερε την οικογένεια και αν άκουσε για το θαύμα του κοριτσιού. Ο κ. Ροζοκόκης μόλις άκουσε την ερώτηση περί του θαύματος, σηκώθηκε αγανακτισμένος από το κάθισμά του και μου είπε: «Ψέματα, ψέματα. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες. Όλη η γειτονιά εδώ είναι αγανακτισμένη μ’ αυτά τα ψέματα. Τίποτε δεν έγινε – καμιά θεραπεία δεν υπάρχει. Τώρα θα φωνάξω τη μητέρα του κοριτσιού να σας τα πει η ίδια».

Πράγματι ο κ. Ροζοκόκης φώναξε τη μητέρα του κοριτσιού, την οποία ρώτησα: «Είστε η κ Μπέτσα;» «Μάλιστα». «Έχετε ένα κοριτσάκι Δήμητρα 10 ετών;» «Μάλιστα». «Στην εφημερίδα διάβασα, ότι πήγατε την κόρη σας στις 15 Αυγούστου στην Παναγία της Τήνου και θεραπεύτηκε, που ήταν κωφάλαλη. Είναι αλήθεια;» Η δυστυχισμένη μητέρα, πιεζόμενη από τον πόνο του παιδιού της και από τη φτώχεια της, κίνησε με λύπη την κεφαλή της και μου είπε: «Όχι κύριέ μου, δεν έγινε καλά. Τίποτα δεν έγινε. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες. Αλλά το παιδί μου δεν είναι κωφάλαλο, είναι βραδυγλωσσο». «Μπορώ να δω το κοριτσάκι σας», ρώτησα. «Όχι, δυστυχώς, γιατί είναι και τρελό, και το έχω στο Δαφνί».

3) Την 16/8/1966 διάβασα επίσης στην εφημερίδα “ΕΘΝΟΣ”, ότι ο Νίκος Κυριακόπουλος, ετών 28, οδός Εφέσου 28 Σπάρτη, ήταν δαιμονισμένος και θεραπεύτηκε την προηγούμενη ημέρα στην εορτή της Παναγίας της Τήνου. Για την εξακρίβωση και αυτού του “θαύματος”, έγραφα στις 9/12/1966 προς τον Δήμαρχο της Σπάρτης κ. Γ. Λιναρδάκη, να με πληροφορήσει αν υπάρχει η οδός αυτή και αν το πρόσωπο αυτό, ο Νίκος Κυριακόπουλος κατοικεί σ’ αυτή τη διεύθυνση.

Ο Δήμαρχος κ. Λιναρδάκης μου απάντησε την 13/12/1966 και μου γνωρίζει τα εξής: «Η οδός Εφέσου δεν υ-

πάρχει στον καθ' ημάς Δήμο, πρόσωπο δε με την επωνυμία Νίκος Κυριακόπουλος τυγχάνει ανύπαρκτο».

4) Την 16/8/1967 επίσης διάβασα στην εφημερίδα “ΑΚΡΟΠΟΛΙΣ”, ότι «ένας παράλυτος ψυχοπαθής, ο 35χρονος Χρ. Γεωργίου, Ακροπόλεως 13 Νίκαια Πειραιά, γιατρεύτηκε την προηγούμενη ημέρα στην εορτή της Παναγίας στην Τήνο». Ερευνήσα προσωπικά για τον άρρωστο, αλλά κανείς δεν βρέθηκε να τον γνωρίζει.

5) Την 16/6/1967 η εφημερίδα “ΕΘΝΟΣ”, δημοσίευσε: «Η θεωρούμενη ως θαυματουργός εικόνα της Αγίας Αναστασίας αποτεφρώθηκε χθες. Η απώλεια της εικόνας οφείλεται σε πυρκαγιά που εκδηλώθηκε χθες στην ομώνυμη Εκκλησία του Περισού – προκλήθηκε από αναμμένο κερί»

Δηλαδή, η θαυματουργός εικόνα κάηκε με το μέσον, το κερί το οποίο της πρόσφεραν τη λατρεία. Είναι λοιπόν εύλογο το ερώτημα: Ως θαυματουργός που ήταν, δεν μπόρεσε να σώσει τον εαυτό της; Αφού αυτό δεν μπορούσε να κάνει, πώς θα σώσει άλλους;

Επειδή δε γίνεται δεύτερη έκδοση του έργου τούτου, και επειδή στον μεταξύ χρόνο παρατηρήθηκαν παρόμοια “θαύματα”, θα καταχωρήσω άλλο ένα, ως απόδειξη, το οποίο βεβαιώνει και πιστοποιεί αυτά που σημειώνω και υποστηρίζω.

6) Στις 16/8/1973 οι εφημερίδες των Αθηνών βούιζαν πάλι με το “θαύμα” της Παναγίας της Τήνου. Μια βραδυγλώσση και διανοητικά καθυστερημένη κοπέλα, από τα Πετράλωνα Αθηνών, η Σούλη Κώτση, από επαιτεία εξασφάλισε το εισιτήριό της και πήγε στην Τήνο την παραμονή της 15^{ης} Αυγούστου 1973, με την ελπίδα ότι ίσως την ληπθεί η Παναγία και κάνει θαύμα για τη θεραπεία της. Στις 16/8/1973 οι εφημερίδες των Αθηνών δημοσίευσαν: “Η ΜΕΓΑΛΟΧΑΡΗ ΕΚΑΝΕ ΤΟ ΘΑΥΜΑ ΤΗΣ, ΔΥΟ ΚΩΦΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΙΛΗΣΑΝ”.

Είναι ευχάριστο για μένα ότι αυτή τη φορά δεν έκανα εγώ την έρευνα για το ψευδέστατο πάλι αυτό “θαύμα”, αλλά ένας δημοσιογράφος της εφημερίδας “ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ”. Αυτός ερευνήσε το θέμα. Κατωτέρω παραθέτω το περιεχόμενο αυτής της έρευνας που έκανε η “ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ” (17/8/1973).

«Η ΜΙΚΡΗ ΠΙΣΤΕΥΕ ΣΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΑ»

«Το παιδί μίλησε... Δεν πρόκειται βέβαια για το γνωστό διαφημιστικό σλόγκαν, αλλά για την είδηση που μεταδόθηκε σαν αστραπή από την Τήνο σε κάθε ελληνική γωνιά. Δύο άλαλα παιδιά, ένα αγοράκι και ένα κορίτσι, έλεγε η είδηση, μίλησαν. Έκανε το θαύμα της η Μεγαλόχαρη, την ημέρα της γιορτής της.

Αναφαν όμως τα τηλέφωνα της “ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗΣ” από πολλούς που τηλεφωνούσαν και αγανακτισμένοι έλεγαν: “Είδαμε τη φωτογραφία της μικρής, στις εφημερίδες. Ε, λοιπόν, η μικρή μιλούσε. Λίγο ψευδά βέβαια, αλλά μιλούσε”.

Αυτές οι ανώνυμες τηλεφωνικές καταγγελίες, μας έκαναν να τρέξουμε και να μάθουμε την αλήθεια από ανθρώπους του περιβάλλοντος της κοπέλας, που, όπως μάθαμε, λέγεται Βασιλική Κώτση ή Σούλη, όπως είναι πιο γνωστή στη γειτονιά της, στον Ασύρματο Πετράλωνων όπου μένει.

Ρωτώντας για το σπίτι της Σούλης, φθάσαμε στο πρακτορείο Προ-Πο του κ. Νίκου Δρόσου. Όταν έμαθε τι ζητούσαμε, είπε:

“Το παιδί μίλησε; Μα, μιλούσε και πριν και έλεγε μάλιστα και Προ-Πο. Τι θαύματα και πράγματα συμβαίνουν. Εμείς εδώ στη γειτονιά την ξέρουμε την Σούλη. Μιλούσε πάντα και είχε δυνατή φωνή. Αν αυτό είναι θαύμα, τότε και εγώ αμφιβάλλω και για το άλλο παιδάκι που μένει στον Ασπρόπυργο και λένε ότι μίλησε... Είναι ντροπή να παίζουμε με τη θρησκεία”.

Κοντά στο κατάστημα του κ. Δρόσου βρίσκεται το παντοπωλείο του κ. Επίογλου.

“ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΗ”: «Γνωρίζετε, κ. Επίογλου, την Σούλη;» «Και ποιος δεν την γνωρίζει εδώ; Μερικοί την θεωρούν καθυστερημένη. Εγώ δεν νομίζω ότι είναι. Το αντίθετο, είναι αρκετά έξυπνη. Έρχεται κάπου-κάπου και ψωνίζει εδώ. Τι ήταν αυτό που μάθαμε, Θαύμα, λέει... Έγινε ντόρος στη γειτονιά. Ρεζιλευτήκαμε... Έτσι είναι τα θαύματα; Θα μας κάνουν σιγά-σιγά να μην πιστεύουμε τίποτα».

Οι ίδιες απαντήσεις δόθηκαν και από άλλους γείτονες που ρωτήθηκαν σχετικά. Αλλά τι λένε οι οικείοι της Σούλη;

Η ίδια η μητέρα της κ. Δέσποινα Κώστη, ετών 57, λέει: «Έχω 7 παιδιά και η Σούλη είναι η τέταρτη στη σειρά. Όταν ήταν 10 ετών την πήγα σε γιατρούς, στο Νοσοκομείο των Παιδών και μου είπαν ότι μεγαλώνοντας θα λυθεί η γλώσσα της, και πράγματι λύθηκε. Μόνο που είναι λίγο καθυστερημένη».

Τα αδέρφια της Σούλη, Στέλλα Κώστη, 14 ετών, εργάτρια, και ο Βαγγέλης Κώστης, ετών 18, τα ίδια είπαν. Ότι δηλαδή η Σούλη μιλούσε και αν χρειαζόταν ένα θαύμα αυτό θα ήταν για το διανοητικό της επίπεδο.

Όταν ένας γείτονας της “κοπέλας” αυτής, άκουσε γι’ αυτό το “θαύμα”, είπε «Ρεζιλευτήκαμε... Έτσι είναι τα θαύματα; Θα μας κάνουν σιγά-σιγά να μην πιστεύουμε τίποτα». Κάποιος δε αρνητής και άπιστος, ακούστηκε να λέει:

«Αυτά τα ψεύδη είναι ευχάριστα, γιατί ενισχύουν την άποψή μας, ότι οι Εκκλησίες είναι μαγαζάκια των παπάδων, και ό,τι κάνουν, γιορτές, θαύματα, κλπ. τα κάνουν αφενός μεν για να εισπράττουν χρήματα, αφετέρου δε για να πετούν στάχτη στα μάτια του κόσμου, ότι δήθεν υπάρχει Θεός και το επιτελείο Του κάνει θαύματα, **για να Τον χρησιμοποιούν ως παμπούλα στους αφελείς**».

Αυτά είναι τα τρομακτικά αποτελέσματα που δημιουργεί η ψευδής διαφήμιση των δήθεν θαυμάτων της εικόνας της Παναγίας και η προσφορά όπλων στους αρνητές, τα οποία πολύ καλά ξέρουν οι παπάδες και οι Δεσποτάδες. Γιατί όμως δεν συγκινούνται “οι ποιμένες;” Γιατί είναι άπιστοι! Είναι επαγγελματίες! Είναι εκείνοι για τους οποίους γράφει το Πνεύμα με το χέρι του απ. Παύλου, ότι στους τελευταίους καιρούς θα κάνουν την παρουσία τους μέσα στην Εκκλησία *«λύκοι βареis εις ύμας μη φειδόμενοι τοῦ ποιμνίου – λύκοι άγριοι, που δεν θα λυπούνται το ποίμνιο»* (Πραξ.20:29).

Εάν λυπόταν το ποίμνιο θα προσπαθούσαν να το ποιμένουν κατά το ίδιο υπόδειγμα, ακολουθώντας τα ίχνη του Ιησού Χριστού, όχι με ετεροδιδασκαλίες και διδαχές δαιμονίων (*«εἰ τις ἑτεροδιδασκαλεῖ καὶ μὴ προσέρχεται ὑγιαίνουσι λόγοις τοῖς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῇ κατ' εὐσέβειαν διδασκαλίᾳ – Αν κάποιος διδάσκει διαφορετικά και δεν ακολουθεί τους υγιείς λόγους που είναι του Κυρίου μας Ιησού Χριστού και στη διδασκαλία που συμφωνεί με την ευσέβεια»* Α' Τιμ.6:3). Ούτε θα δημιουργούσαν τα νέα αυτά “καταφύγια”, τα οποία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μόνο μέσα που ταλαιπωρούν το λαό. Έχουν πάντως και την καλή τους... πλευρά. Είναι μέσα εσωτερικού Τουρισμού και θαυμάσιοι τρόποι εισπράξεως χρημάτων.

Ο Μητροπολίτης Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης, αναφερόμενος εμμέσως στο “προσκύνημα” της Τήνου, γράφει στο υπ’ αριθμό 359 φύλλο της “ΣΠΙΘΑΣ” για τη νοοτροπία του λαού, που του έμαθαν οι παπάδες, ότι «παραμένει αδιαφώτιστος και μονομερώς στρέφεται προς ορισμένους Ναούς, των οποίων τη φήμη επίτηδες εξογκώνουν κάποιοι δια ποικίλων μέσων, όχι πάντως για λόγους πίστεως και ευλαβείας. Δυστυχώς, ας πούμε την πικρή αλήθεια, κάποιοι οίκοι του Θεού, μεγάλα προ-

σκυνήματα, τα οποία ευλαβείται ο λαός μας, έχουν μεταβληθεί σε “οίκους εμπορίου” και οι διοικούντες αυτά ενδιαφέρονται μόνο για τις εισπράξεις, εκ των οποίων μέγα μέρος δεν διατίθεται για εκκλησιαστικές ανάγκες, αλλά για άλλους σκοπούς, ξένους προς τον ιερό σκοπό, για τον ποιο αναγέρθηκαν οι Ναοί».

Δικαιώνονται λοιπόν για μια ακόμη φορά, όσα σημείωσα στο τεύχος του Περιοδικού μου “ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟΙ ΑΝΤΙΛΑΛΟΙ”, Ιανουαρίου 1973, σελ.8-11, ότι αυτοί που ταλαιπωρούν το λαό, είναι ο ιερατικός κλάδος.

Εξαιτίας τούτου απευθύνθηκα τότε στον Προκαθήμενο της Εκκλησίας της Ελλάδος κ. Ιερώνυμο, που είναι και πνευματικός γόνος της Παναγίας της Τήνου, διαμαρτυρόμενος για τα κατ’εξακολούθηση ψευδή “θαύματα”, τα οποία καταρρακώνουν το γόητρο της Χριστιανικής Διδασκαλίας και του είπα:

«Αρχιεπίσκοπε, θέστε χαλινό στα αφηνιασμένα άλογα, τα οποία κατασκευάζουν τα ψευδή θαύματα της Τήνου. Εφαρμόστε ό,τι εφαρμόζουν άλλες Χριστιανικές Ομολογίες σε άλλες χώρες περί θαυμάτων: Εκεί, ο προσερχόμενος άρρωστος (όχι βέβαια σε εικόνα, αλλά σε ποιμένα Εκκλησίας), φέρει μαζί του ιατρική γνωμάτευση περί της παθήσεώς του. Και αν με θαύμα θεραπευθεί, πάλι με ιατρική γνωμάτευση πιστοποιείται η δημοσίευση του θαύματος.

Εδώ, δεν τολμούν οι παπάδες να κάνουν κάτι τέτοιο, γιατί “θα πιαστούν στα πράσα”.

Αν δε εφημερίδες, για λόγους κυκλοφορίας, δημοσιεύουν αυθαίρετα και κωμικά θαύματα, όπως συνήθως γίνεται, να διαμαρτύρεστε, Αρχιεπίσκοπε, ότι εφόσον η πληροφορία δεν συνοδεύεται με ιατρική γνωμάτευση είναι ψευδής. Διαμαρτυρηθείτε λοιπόν και τώρα για τα κατ’επανάληψη ψεύτικα θαύματα, για τα οποία φέρετε τεράστια ευθύνη. Θα το κάνετε; Δεν το πιστεύω. Και

τούτο γιατί το ψεύδος αυτό έχει γίνει κατεστημένο στην Εκκλησία.

Εάν άλλωστε είχατε ενδιαφέρον και θείο ζήλο, θα λαμβάνατε υπόψη και την καταγγελία που σας υπέβαλα την 25/9/1970, που αφορά αιρετική διδασκαλία του Μητροπολίτου Πειραιώς κ. Ταβλαδωράκη.

Η αδιαφορία αυτή των παπαδο – Δεσποτάδων, και η με κάθε τρόπο καλλιέργεια του ψεύδους, δείχνει κατά τρόπο αναντίρρητο, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία κινδυνεύει από το ίδιο το ιερατείο της.

Αρχιεπίσκοπε! Δείξτε τον Χριστό στο λαό. Εξηγήστε στο ποιμνίο σας ότι Αυτός είναι ο μόνος δυνάμενος να σώσει ή να καταστρέψει. Διδάξτε στους “πιστούς” και εξηγήστε στους αδιάφορους, ότι ο Χριστός ανέλαβε να θεραπεύει όλες τις ανάγκες της ανθρωπίνης ζωής. Οδηγήστε τους αρρώστους στο Γιατρό και αφήστε την Μακάρια Μάνα Του στην ανάπαυση που της χάρισε ο Θεός. Τηρήστε την υπόδειξή της: «*Ὁ,τι ἂν λέγῃ ὑμῖν [ο υἱός μου] ποιήσατε – Ὁ,τι σας λέει [ο υἱός μου] κάντε*» (Ιν. 2:5). Σεβαστείτε την παραγγελία του θείου Αυτρωτή: «*ἐάν τι αἰτήσητέ με ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐγὼ ποιήσω – Ἀν κάτι ζητήσετε στο ὄνομά Μου, Εγὼ θα το κάνω*» (Ιν.14:14).

Λάβετε υπόψη σας τούτο: Τα λόγια του Κυρίου «*ἐγὼ ποιήσω – Εγὼ θα το κάνω*», φανερώνουν, ότι δεν εξουσιοδοτεί κανέναν άλλο. Γιατί λοιπόν εσείς παραβαίνετε τη θεία αυτή επιταγή; Τι θα κάνετε λοιπόν, Αρχιεπίσκοπε, που καταπνίγετε «*τὴν ἀλήθειαν ἐν ἀδικίᾳ; – τὴν ἀλήθεια με τὴν ἀδικία;*» (Ρωμ.1:18). Επίσης λάβετε υπόψη σας, ότι “οι καινούργιες σκούπες σκουπίζουν πιο καθαρά”.

Για την εικόνα της Παναγίας της Τήνου, λέγεται ότι είναι έργο του Ευαγγελιστή Λουκά. Η πληροφορία αυτή δεν είναι αληθινή. Δεν υπάρχει καμία απολύτως πληροφορία, που να βεβαιώνει, ότι ο Λουκάς ήταν ζωγράφος. Υ-

πάρχει όμως η Βιβλική αδιάψευστη πληροφορία, ότι ο Λουκάς ήταν γιατρός (*«ἀσπάζεται ὑμᾶς Λουκάς ὁ ἰατρός ὁ ἀγαπητός – Σας χαιρετᾷ ὁ Λουκάς, ὁ γιατρός ὁ ἀγαπητός»* Κολ.4:14).

Υποστηρίζοντας ανεύθυνες και αχαλίνωτες πληροφορίες, για την εικόνα της Τήνου ότι η Παναγία μίλησε και υπέδειξε σε κάποιον κοιμώμενο το μέρος που ήταν θαμμένη η εικόνα. Στη συνέχεια, του έδωσε εντολή να φροντίσει για την εκταφή της και για την οικοδομή Ναού στον οποίο να τοποθετηθεί η εικόνα για να προσέρχεται ο λαός να την προσκυνά.

Αυτό συμβαίνει πολλές φορές σε ανθρώπους, που στην πραγματικότητα έχουν και διατηρούν κοιμώμενη συνείδηση, οι οποίοι θέλουν να εμπορεύονται τις εικόνες. Με αφορμή όμως αυτούς τους παραλογισμούς γεννάται επίσης το εξής λογικό ερώτημα: Η Παναγία, η μακάρια Εκείνη Παρθένος, την οποία ο Πάνσοφος Θεός εξέλεξε ως την πιο κατάλληλη να γεννήσει τον Λυτρωτή και Σωτήρα, έγινε παραβάτης στην απαγορευτική εντολή του Θεού περί κατασκευής και προσκύνησης ειδώλων και εικόνων (*«οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἶδωλον, οὐδὲ παντός ὁμοίωμα, ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασιν ὑποκάτω τῆς γῆς. οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς, οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς – Μην κάνεις για τον εαυτό σου εἶδωλο, οὔτε κάποιο ὁμοίωμα, ἀπὸ ὅσα εἶναι πάνω στον οὐρανὸ καὶ ὅσα εἶναι κάτω στη γῇ καὶ ὅσα εἶναι στα νερά κάτω ἀπὸ τη γῇ. Μην προσκυνήσεις αὐτά, οὔτε να λατρεύσεις αὐτά»* Εξ.20:4-5) και ήρθε στη γη για να υποδείξει πού ήταν θαμμένη η εικόνα της και να διατάξει να την φέρουν στην επιφάνεια και να την προσκυνούν; Ποιος Χριστιανός μελετητής της Βίβλου και σεβόμενος τον Θεό, είναι δυνατόν να δεχτεί αυτή την εχθρική προς το Χριστιανισμό διδασκαλία και παράλογη διδαχή;

Οι κατασκευαστές των εικόνων

Δεν αμφιβάλλω καθόλου, ότι υπήρξαν και ευσεβείς ζωγράφοι τούς οποίους ενέπνευσαν θεϊκές εκφράσεις της Αγίας Γραφής και τεχνούργησαν Βιβλικές παραστάσεις και εικόνες. Παράλληλα όμως υπήρξαν και ασεβείς, υπήρξαν και έμποροι. Από τα εκατομμύρια δε των παλαιών εικόνων που υπάρχουν, δεν είναι δυνατόν να ξέρουμε και τους κατασκευαστές τους. Αυτό σημαίνει ότι είναι αδύνατος ο διαχωρισμός εκείνων που τεχνουργήθηκαν από χέρια ευσεβών και των άλλων που έγιναν για λόγους εμπορίου. Για τον ακριβή αυτό λόγο, υπάρχουν εικόνες αμαρτωλών, τρελλών και εγκληματιών, που προσκυνούνται ως εικόνες Αγίων, επειδή οι ζωγράφοι τούς έθεσαν ένα φωτοστέφανο στην κεφαλή και στο πλαίσιο έγραψαν το όνομα κάποιου Αγίου. Ας δούμε μερικές αποδείξεις:

1) Το έτος 1947 ευρισκόμενος στα γραφεία της Μητροπόλεως Ηρακλείου Κρήτης, ήρθε ένας εξαγριωμένος άνθρωπος και φώναζε, διαμαρτυρόμενος: «Ακούς εκεί, να ζωγραφίζει αυτός (είπε και το όνομά του αλλά δεν το συγκράτησα) αυτή την κοπέλα, που είναι του δρόμου, μια κοινή, να την κάνει εικόνα της Παναγίας και να γράφει “ΜΗΤΗΡ ΘΕΟΥ;” Μα καλά έκανα και εγώ που την κατάκοψα μ’ ένα τσεκούρι».

Ο ζωγράφος αυτός, ο ασεβής για την προκειμένη περίπτωση, μήπως δεν θα ζωγράφιζε και άλλες εικόνες με ασεβή πρόσωπα – μοντέλα, και οι οποίες θα προσκυνούνται με το όνομα της Παναγίας ή με ονόματα άλλων Αγίων;

2) Οι εικόνες του περίφημου ζωγράφου Ελ Γκρέκο – Θεοτοκόπουλου, έχουν προκαλέσει το θαυμασμό πολλών και έδωσαν αφορμή να γραφούν άπειρα άρθρα ακόμη και ολόκληρα βιβλία. Το εξαϋλωμα των προσώπων των εικόνων, του καλλιτέχνη αυτού με τα περίεργα μάτια και η δυσαναλογία των μελών του σώματός τους, έθεσαν πραγ-

ματικό πρόβλημα στους τεχνοκριτικούς και φιλότεχνους. Κανείς δεν στάθηκε ικανός να εξηγήσει την πρωτοτυπία του περίφημου αυτού καλλιτέχνη. Το πρόβλημα όμως αυτό το έλυσε ο διάσημος Ισπανός γιατρός, ιστορικός και φιλόσοφος Γκρεγκόριο Μαρανιόν. Αυτός απέδειξε, ότι ο Ελ Γκρέκο χρησιμοποίησε ψυχοπαθείς ανθρώπους ως μοντέλα του. «Η βαθιά και αφελής πίστη του», γράφει ο Μαρανιόν, «τον παρότρυνε να παρατηρήσει τους τρελούς και να μελετήσει σε αυτούς τα χαρακτηριστικά σημεία της πνευματικότητας και εκστάσεως».

«Αφού έθεσα κατ' αυτό τον τρόπο τις βάσεις της θεωρίας μου», συνεχίζει ο Δρ Γκρεγκόριο Μαρανιόν, «μελέτησα τα αρχεία του ψυχιατρείου του Τολέδου, που ανατρέχουν στην εποχή του Ελ Γκρέκο. Κατέληξα να βρω εκείνο που αναζητούσα. Ο θυρωρός είχε καταγράψει τα ονόματα όλων των επισκεπτών, μεταξύ δε αυτών συγκαταλεγόταν και ο περίφημος ζωγράφος. Παρακάλεσα τότε τη διεύθυνση του ασύλου να μου δείξει μερικούς από τους τροφίμους του. Εκείνο που επιδίωκα δεν ήταν δυνατόν να βρω άμεσες ομοιότητες μεταξύ των εικόνων του καλλιτέχνη και των ασθενών που είδα, αλλά να διαπιστώσω στους τελευταίους αυτούς τον τόνο της έκφρασης και της πνευματικότητας που χαρακτηρίζει τα πρόσωπα του Ελ Γκρέκο και τα κάνει να φαίνονται ότι ανήκουν σε άλλο κόσμο. Και βρήκα εκείνο που αναζητούσα» (εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 20/6/1955).

«Πρέπει να σημειωθεί», σχολιάζει η Εφημερίδα, «ότι η ανακάλυψη του δόκτορα Μαρανιόν, που ανάγεται ταυτοχρόνως στην ψυχιατρική, τη θεολογία και τη φιλοσοφία, διανοίγει προοπτικές που υπερβαίνουν κατά πολύ τα πλαίσια του καλλιτεχνικού προβλήματος που ετίθετο έως τώρα».

Αναμφισβήτητο λοιπόν είναι το συμπέρασμα, ότι ο περίφημος αυτός ζωγράφος χρησιμοποίησε τρελούς του

ψυχιατρείου του Τολέδου ως μοντέλα, για να κατασκευάσει τις περίφημες εικόνες του, που θαυμάζονται από ένα μεγάλο πλήθος ανθρώπων και παράλληλα προσκυνούνται.

Ποιος πρέπει λοιπόν να με αδικήσει, επειδή σημειώνω, ότι όλα αυτά αποτελούν τα «ανάποδα της θρησκείας» μέσα;

Η ανάγκη λοιπόν είναι να δούμε πόσο επείγει η αναθεώρηση των πραγμάτων και να θέσουμε σε εφαρμογή τα λόγια του Αγίου Επιφάνειου: Αντί των εικόνων, «αεί δια μνήμης έχετε τον Θεό εν ταις καρδίαις υμών – συνεχώς με τη μνήμη σας να έχετε τον Θεό στις καρδιές σας».

Οφείλω να ομολογήσω ότι μια σκιά καινοτομίας άρχισε να φαίνεται στον ορίζοντα των Αθηνών. Κατόπιν εντολής του Αρχιεπισκόπου κ. Ιερωνύμου, αφαιρέθηκαν τα τέμπλα των εικόνων από δύο Ναούς των Αθηνών, από το Ναό της Μονής Πετράκη και από το Ναό Αγίας Παρασκευής Νέας Σμύρνης, «οι δε εικόνες μεταφέρθηκαν στα υπόγεια της Εκκλησίας».

Ας ελπίσω ότι η μικρή αυτή προσπάθεια της καινοτομίας θα οδηγήσει σε μεγαλύτερα διαβήματα. Πάντως είναι γεγονός, ότι έλαβε χώρα η καινοτομία αυτή· έχω προσωπική αντίληψη,

Οι κατήγοροι, άλλωστε, της καινοτομίας αυτής, γράφουν: «Πάντως η Ιερά Αρχιεπισκοπή έχει κηρύξει εκστρατεία κατά του τέμπλου... Εξάλλου πληροφορούμεθα, ότι πολλοί νεόδημοι Ναοί υποβάλλουν στην αρμόδια υπηρεσία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής σχέδια κατασκευής τέμπλου και απορρίπτονται με την υπόδειξη να κατασκευαστούν αντί αυτών χαμηλά θωράκια».

Ύστερα από αυτά, αγαπητέ Γέροντα, και ύστερα από τις επανειλημμένες δηλώσεις σας περί της ανάγκης της επανόδου της Εκκλησίας στην αρχαιότητα της, βάσει των αρχαίων πηγών, περίμενα κάποια ζωηρή κίνηση για το σκοπό αυτό, όχι όσα διάβασα στην ε-

φημερίδα “ΕΘΝΟΣ” της 14/3/1970, σελ.7, να μιλάτε για σύμβολα, εικόνες, καντήλια, κεριά, κλπ. Δηλώσατε τότε τα εξής: «Εκείνα που μου είπαν ο πατέρας μου και η μάνα μου, που με έμαθαν να κάνω το σταυρό μου και να προσκυνώ στα εικονίσματα... και εκείνα που έμαθα από το δάσκαλό μου και ιερέα του χωριού μας και εκείνα που έμαθα από τη Θεολογική Σχολή, τα κράτησα όπως τα έμαθα... Νομίζετε, ότι είναι τυχαίο ότι έχουμε τα εικονίσματα κατ’ αυτό τον τρόπο;... Τη στιγμή που θα αφήσουμε αυτά τα σύμβολα θα χάσουμε το δρόμο της ζωής μας, γιατί το φως τους είναι ανέσπερο».

Εκφράζω βαθύτατη λύπη, για τις δηλώσεις σας αυτές, αγαπητέ μου. Στην πραγματικότητα παραμένετε μόνο σε αυτά που μάθατε από τους γονείς σας (στο θρησκευτικό μέρος) και δεν είχατε την επιθυμία να εξετάσετε τη θέση σας ως Χριστιανού από τη μοναδική Πηγή της αλήθειας, την Αγία Γραφή, και παρόλο ότι επιθυμείτε την επάνοδο της Εκκλησίας στην αρχέγονη θέση της και μορφή της, και παρότι κατέχετε την Ανωτάτη στην Ιεραρχία θέση, δεν κατορθώσατε μέχρι σήμερα, τίποτα. Όχι μόνο τούτο, αλλά είχα την ατυχία να σας δω στο ως άνω φύλλο της Εφημερίδος να υψώνετε εικόνα πάνω από την κεφαλή σας.

«Τι να κάνω;», θα μου πείτε. «Είναι η θέση μου, που μου το επιβάλλει». Εξηγήσατε όμως ποτέ ποια είναι και η θέση σας μπροστά στον Θεό, ενώ καλλιεργείτε τα σύμβολα τα οποία στάθηκαν ικανά να απομακρύνουν τον άνθρωπο από τον Θεό; Γιατί αυτά τα σύμβολα έγιναν υποκατάστατα της Χάριτος, του ελέους και της ευλογίας του Θεού Αυτρωτή. Και το μεν λάδι του καντηλιού προμηθεύονται οι άνθρωποι ως ουράνιο ιαματικό φάρμακο,

το δε κεριό προσφέρουν ως φως σε Εκείνον που κατοικεί σε απρόσιτο φως.

Αυτή όμως είναι παράλογη πράξη. Για το λόγο αυτό και η αρχέγονη Εκκλησία δεν επέτρεπε τίποτε από αυτά, εκτός από «τὰ κεκκριμένα ὑπὸ τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων τῶν ἐν Ἱερουσαλὴμ – τα εγκεκριμένα από τους αποστόλους και τους πρεσβυτέρους που ήταν στην Ιερουσαλήμ» (Πράξ. 16:4).

Στην ως άνω δήλωσή σας, τονίζετε: «Αν αφήσουμε τα σύμβολα θα χάσουμε το δρόμο της ζωής μας». Το αντίθετο όμως συμβαίνει· τον έχασε η Εκκλησία το δρόμο της, με αφορμή αυτά τα σύμβολα. Γιατί όταν ο άνθρωπος καταφεύγει στην εικόνα, στο λάδι του καντηλιού και στο κεριό, αντί να καταφεύγει στον Θεό, παρουσιάζει το γεγονός της παραπλάνησης.

Έχασε λοιπόν το δρόμο της η Εκκλησία, ναι ή όχι;

Είναι γεγονός αναμφισβήτητο, ότι **το σύμβολο κατέφαγε το συμβολιζόμενο**. Εάν η Εκκλησία ήταν ζώσα, πλήρης Πνεύματος Αγίου, θα ήταν κάπως δυνατή η παραμονή ορισμένων συμβόλων. Αυτό όμως δυστυχώς δεν συμβαίνει.

Με ξενίζουν τα λόγια σας, αγαπητέ Γέροντα. Άλλοτε πιστοποιείτε την ανάγκη της έρευνας των αρχαίων πηγών για να έρθει η Εκκλησία στην αρχική της γραμμή και άλλοτε δηλώνετε: «Δεν χρειαζόμεθα μεταρρύθμιση». Τι να πιστέψουμε από τις ανάμικτες αυτές δηλώσεις σας; Εάν θέλουμε την εφαρμογή των αρχαίων πηγών πρέπει να επιβληθεί μεταρρύθμιση. Εάν θέλουμε να παραμείνουμε όπως έχει σήμερα το πλιτευμα της Εκκλησίας, δεν χρειαζόμαστε μεταρρύθμιση. Η ιστορία όμως μας ελέγχει και η αλήθειας μάς φωνάζει, ότι πρέπει να προχωρήσουμε.

Περὶ της Ιερὰς Παραδόσεως

Εἶναι αναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι η ἀνάκτηση γιὰ ὅσα συμβαίνουν κατὰ καιροὺς στὴν Ἐκκλησία, ἐγίναν αἷτια νὰ ξεσηκωθοῦν οἱ θρησκευτικὲς ἀναμορφώσεις. Ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ Ἐκκλησία δὲν σεβάσθηκε οὔτε τὴν Ἀγία Γραφή οὔτε τὴν Ἱερὰ Παράδοση τῆς Ἐκκλησίας. Εφόσον ἡ Ἀνατολικὴ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία ἀπέρριψε τὴν υποταγὴ τῆς στὴν Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία, ἐκεῖνη θέσπισε ἀλλαγὴ ἐκκλησιαστικῆς γραμμῆς, γιὰ νὰ ἀναγκάσει τὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία νὰ διακόψει τὶς σχέσεις τῆς με αὐτήν, ὅπως καὶ ἐγίνε.

Οἱ θρησκευτικὲς ἀναμορφώσεις λοιπὸν ἀπὸ ἀγανάκτηση γιὰ ὅλα αὐτά, ἀπέρριψαν κάθε παραδοσιακὸ στοιχεῖο στο ὁποῖο στήριζαν τὴ θέση τους καὶ τὴν “υπεροχὴ” τους οἱ Ἐκκλησίες. Παραμέρισαν λοιπὸν τὴν Ἱερὰ Παράδοση καὶ ἐρίξαν ὅλο τὸ βάρος τῆς ἐκκλησιαστικῆς δραστηριότητος –διδαχῆς, ἐρμηνείας, λατρείας, οργάνωσης, διοίκησης κλπ.– μόνον στὴν Ἀγία Γραφή.

Ἡ Βίβλος εἶναι γιὰ τὴν ἀποκάλυψη τῆς οὐράνιας ἀλήθειας, ἀλλὰ ἡ ἐρμηνεία σε πολλὰ μέρη τοῦ κειμένου τῆς, ἀπαιτεῖ τὴ βοήθεια τῆς Ἱερὰς Παραδόσης. Μόνον με τὴ βοήθεια τῆς Ἱερὰς Παραδόσης γνωρίζουμε πὼς ἐρμήνευσε καὶ πὼς ἐφάρμοσε στο πολίτευμά τῆς τὰ δυσνόητα χωρία ἡ ἀρχέγονη Ἐκκλησία.

Σύμφωνα με τὶς ἱστορικὲς πληροφορίες, εἶναι γεγονός ὅτι με τὴν πάροδο τῶν αἰώνων νιοθετήθηκαν ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία πολλὰ Ἰουδαϊκὰ ἔθιμα καὶ εἰδωλολατρικὲς παραδόσεις. Γιὰ νὰ δικαιολογήσει δὲ αὐτὰ κατόπιν ἡ Ἐκκλησία, τὰ ὁποῖα αποτελοῦν τὰ “ἀνάποδα τῆς θρησκείας” μέσα, τὰ ρίχνει ὅλα στὴ ράχη τῆς Παραδόσης. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ βλέπω τὴν ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ τονίσω ὅτι, **ἡ υγιὴς θεολογία διαχωρίζει**

τὴν Ἀποστολικὴ Ἱερὰ Παράδοση ἀπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴ. Καὶ τὴν μεν Ἱερὰ Παράδοση δέχεται ἀνεπιφύλακτα, στὴν δὲ ἐκκλησιαστικὴ εἶναι πάντοτε ἐπιφυλακτικὴ.

Κακῶς καὶ κάκιστα υποστηρίζεται ὅτι ἡ Ἱερὰ Παράδοση σώζεται ἀπὸ στόμα σε στόμα. Ἀρκεῖ νὰ διαβάσει καθένας τὴν πραγματεία τοῦ ἐπισκόπου Χανίων Ἀγαθάγγελου Νινολάκη “ΟΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ”, καὶ θὰ ἀντιληφθεῖ ἀμέσως τὴ φθορὰ καὶ τὴν ἀλλοίωση τῆς Παραδόσης ποὺ μεταδίδεται ἀπὸ στόμα σε στόμα.

Ἡ Ἱερὰ Παράδοση βρίσκεται διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα τῶν πρώτων ἀπολογητῶν καὶ Ἀποστολικῶν Πατέρων. Με σχετικὴ ἐρευνα στα συγγράμματα αὐτὰ βρίσκουμε τὴν Ἱερὰ Παράδοση, ὁποῖα δὲν ἀντιτίθεται στὴν Ἀγία Γραφή, ὅπως συμβαίνει με τὴ διασκευασμένη Παράδοση τὴν ὁποῖα διέκρινε καὶ διαχώρισε ἡ θεολογία καὶ τὴν ὁποῖα ὀνόμασε “Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση”.

Ἡ Ἱερὰ Παράδοση δὲν ἐπιδέχεται ἀυξομείωση

Ὅταν ἀναφερόμεθα στὴν Ἀποστολικὴ ἢ Ἱερὰ Παράδοση, ἐννοοῦμε τὴ διδασκαλία ἐκεῖνη ποὺ μεταδόθηκε καὶ πηγάζει ἀπευθείας ἀπὸ τὸν Χριστὸ καὶ τοὺς Ἀποστόλους Του, καὶ ἡ ὁποῖα ἰσχύσει γιὰ ὅλους τοὺς αἰῶνες. Δηλαδή, **“Ὅ,τι πάντοτε, πανταχοῦ καὶ ἀπὸ πάντες πιστεύτηκε”**, αὐτὸ εἶναι Ἱερὰ Παράδοση, καὶ αὐτὸ ἐπίσημα δέχεται θεολογικὰ ἡ Ἐκκλησία.

Τὴν Ἐκκλησιαστικὴ Παράδοση συναντοῦμε μόνον ἀπὸ τὸν 4^ο περίπου αἰῶνα καὶ ἐφεξῆς. Αὐτὴ ἡ Παράδοση υποστηρίζει ὅσα μέχρι σήμερα ἐξέθεσα ὡς “ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ”.

Η Παράδοση αυτή μας ενδιαφέρει εγκυκλοπαιδικά μόνο, γιατί μας βοηθά να γνωρίσουμε την εξέλιξη του εκκλησιαστικού πολιτεύματος και τις διακυμάνσεις του με το πέρασμα των αιώνων, καθώς και τα διάφορα στάδια της λατρείας. Με κανένα λόγο όμως δεν επιτρέπεται να τη χρησιμοποιούμε, για να ερμηνεύσουμε τα δυσνόητα μέρη της Βίβλου, ή το πνεύμα της αρχέγονης Εκκλησίας, γιατί αντιτίθεται προς τα θεϊκά μηνύματα και αντιποιείται προς την Εκκλησία των Αποστόλων. Κατά συνέπεια δεν είναι της θέσης της ιεράς επιστήμης της θεολογίας, ούτε της επιστημονικής της δραστηριότητας να υποστηρίξει μια παράδοση που στέκεται κατευθείαν αντιμέτωπη με τα θεϊκά δόγματα της Βίβλου, και αυθαίρετα να την αποκαλεί "ιερά" και "Αποστολική". Αυτό γίνεται πολλές φορές προκειμένου να δικαιολογήσουν τα "ανάποδα της θρησκείας".

Η παράδοση αυτή είναι γνώμες προσωπικές, απόκρυφες, στερημένες του κύρους και της αυθεντίας της Αποστολικής διδαχής. Όμως, με την ισχύ αυτής της παράδοσης λειτουργεί και κινείται, δυστυχώς, η Εκκλησία. Με τη βάση αυτής της παράδοσης, θεσπίζει και καινοτομεί, όσα η Αγία Γραφή ρητά απαγορεύει να διανοείται ο λαός του Θεού. *«ἀφέντες γὰρ τὴν ἐντολὴν τοῦ Θεοῦ κρατεῖτε τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων – Γιατί αφήσατε την εντολή του Θεού και κρατάτε την παράδοση των ανθρώπων»* (Μκ.7:8, 9, 13).

Με το πνεύμα αυτό της απόκρυφης παράδοσης σκεπτόμενη η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, προχώρησε περισσότερο από την Ορθόδοξη. Νόμιζε ότι όσα σώθηκαν ως Αποστολική Παράδοση, αποτελούν σπέρματα, τα οποία θεώρησε καλό να αναπτύξει και να αυξήσει, όπως αυτή νόμιζε. Έτσι καλλιέργησε κατάλληλα τα σπέρματα αυτά και δημιούργησε τα ακόλουθα δόγματα:

1) Την εκπόρευση του Αγίου Πνεύματος και εκ του Υιού (Filioque).

2) Την άσπορη σύλληψη της Παρθένου Μαρίας.

3) Την Μαριολατρεία (Λατρεία προς την Παναγία).

4) Την ανάληψη της Παναγίας στους ουρανούς.

5) Το αλάθητο του Πάπα.

6) Την γενική αγαμία του κλήρου και την ολοκληρωτική αλλαγή του εκκλησιαστικού πολιτεύματος, από εκείνο το οποίο από κοινού πρέσβευε με την Ορθόδοξη Εκκλησία.

«Δεν πρέπει εντούτοις να λησμονείται, ότι όπως η Αγία Γραφή είναι κάτι απαρτημένο και δεν μπορούμε ούτε να προσθέσουμε κάτι σε αυτή, ούτε να αφαιρέσουμε κάτι από αυτή, έτσι και η Αποστολική Παράδοση ως αποτελέσασα κατ' αρχάς τη μοναδική πηγή της θείας Αποκαλύψεως, από αυτήν άντλησαν και οι Θεόπνευστοι της Καινής Διαθήκης συγγραφείς, δεν αποδέχεται οιαδήποτε αυξομειώση. Μπορούμε να ερμηνεύσουμε αυτή, όπως και τη Γραφή, να διατυπώνουμε αυτή επί το σαφέστερο, ουδέποτε όμως και για κανένα λόγο επιτρέπεται να προσθέσουμε, ή να αφαιρέσουμε κάτι από αυτή, όπως και την Γραφή» ("Δογματική", Π. Τρεμπέλα, τομ.1^{ος}, σελ.28).

Ενώ όμως αυτά επιβεβαιώνει ο κ. Τρεμπέλας, στην τρίτομη κυρίως Δογματική του υποστηρίζει ένα μεγάλο πλήθος προσθηκών, που αποτελούν κατάφωρη παραβίαση του κύρους της Ιεράς Παραδόσεως, όπως πολλές φορές ανέφερα και σε προηγούμενες σελίδες.

Ότι η Ιερά Παράδοση πρέπει να παραμένει καθαρή και ανόθευτη, φαίνεται από την ίδια την Αγία Γραφή. Ας ακούσουμε τα λόγια της: *«Ἐπαινώ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὅτι πάντα μου μέμνησθε καὶ καθὼς παρέδωκα ὑμῖν τὰς παραδόσεις κατέχετε – Σας επαινῶ λοιπόν, ἀδελφοί, γιατί σε όλα με έχετε θυμηθεί και καθὼς παράδωσα σ' εσάς τις παραδόσεις τις κατέχετε»* (Α' Κορ.11:2).

Ως προς την εμμονή και τη φύλαξη των Ιερών Παραδόσεων, ο Λόγος του

Θεοῦ σημειώνει: «...στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ὡς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν – ...να στέκετε σταθεροί, καὶ να κρατᾶτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε εἴτε με λόγο εἴτε με ἐπιστολὴ μας» (Β' Θεσ.2:15). «καὶ ἃ ἤκουσας παρ' ἐμοῦ διὰ πολλῶν μαρτύρων, ταῦτα παράθου πιστοῖς ἀνθρώποις, οἵτινες ἱκανοὶ ἔσονται καὶ ἐτέρους διδάξαι – καὶ αὐτὰ που ἀκουσες ἀπὸ ἐμένα μέσω πολλῶν μαρτύρων, αὐτὰ παράθεσε σε πιστοῦς ἀνθρώπους, οἱ οἱποῖοι να εἶναι ἱκανοὶ καὶ ἄλλους να διδάξουν» (Β' Τιμ.2:2). «ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἡμεῖς ἢ ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζεται ὑμῖν παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν, ἀνάθεμα ἔστω. ὡς προειρήκαμεν, καὶ ἄρτι πάλιν λέγω· εἴ τις ὑμᾶς εὐαγγελίζεται παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω – Ἀλλὰ καὶ αν εμεῖς ἢ ἄγγελος ἀπὸ τον ουρανό κηρύττει σ' εσᾶς ἄλλο ευαγγέλιο ἀντίθετο ἀπὸ αὐτό που κηρύξαμε σ' εσᾶς, ας εἶναι ἀνάθεμα. Ὅπως ἔχουμε προείπει καὶ τώρα πάλι λέω: αν κάποιος κηρύττει σ' εσᾶς ἄλλο ευαγγέλιο ἀντίθετο ἀπὸ αὐτό που παραλάβατε, ας εἶναι ἀνάθεμα» (Γαλ.1:8-9).

Ο Παῦλος δεν παραλείπει με τα ἴδια περίπου λόγια καὶ με ζωηρότερες ἐκφράσεις να σημειώσει καὶ στην προς Φιλιππησίους Ἐπιστολὴ του, τα ἐξῆς: «ἃ καὶ ἐμάθετε καὶ παρελάβετε καὶ ἠκούσατε καὶ εἶδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε – Καὶ αὐτὰ που μάθατε καὶ παραλάβετε καὶ ἀκούσατε καὶ εἶδατε σ' ἐμένα, αὐτὰ να πράττετε» (4:9).

Ὅτι ἡ Ἱερὰ Παράδοση που δεν ἀντιτίθεται προς την Ἀγία Γραφή, εἶναι καὶ αὐτὴ λόγος Θεοῦ, φαίνεται ἀπὸ το γεγονός, ὅτι ο Εὐαγγελιστὴς Λουκάς ἐγράψε το Εὐαγγέλιό του ἀπὸ την παράδοση. Γι' αὐτὸ καὶ σημειώνει: «καθὼς παρέδωσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου – καθὼς μας τα παρέδωσαν ὅσοι ἐγίναν ἀπὸ την ἀρχὴ αὐτόπτες μάρτυρες καὶ ὑπηρέτες του θείου λόγου» (Λκ. 1:2). Ο δε συγγραφέας της προς Εβραίους Ἐπιστολῆς, ἐνὼ γράφει περὶ της

σωτηρίας, που ἀρχισε να κηρύττεται ἀπὸ τον Κύριο, σημειώνει ὅτι «ὕπὸ τῶν ἀκουσάντων εἰς ἡμᾶς ἐβεβαιώθη – βεβαιώθηκε σ' ἐμᾶς ἀπὸ ἐκείνους που ἀκουσαν» (2:3).

Επίσης ο ἀπ. Παῦλος ὅταν ἐγράφε προς τον Τιμόθεο, δεν του παράγγειλε να φυλάξει καὶ να μεταδώσει μόνον τὴν διδασκαλίαν που με ἐγγράφα διατυπώθηκε, ἀλλὰ καὶ ἐκείνη που ἤξερε ἀπὸ την παράδοση. Ἀς τον ἀκούσουμε: «ὕποτύπωσιν ἔχε ὑγιαίνοντων λόγων ὧν παρ' ἐμοῦ ἤκουσας, ἐν πίστει καὶ ἀγάπῃ τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – ὑπόδειγμα υγιῶν λόγων ἔχε αὐτοῦς που ἀκουσες ἀπὸ ἐμένα με πίστη καὶ ἀγάπῃ που εἶναι στον Χριστὸ Ἰησοῦ» (Β' Τιμ.1:13). Την ἴδια ἀκριβῶς ἐννοία ἔχουν καὶ τα σχετικὰ λόγια του Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη, που γράφει: «Πολλὰ ἔχων ὑμῖν γράφειν, οὐκ ἠβουλήθην διὰ χάρτου καὶ μελανοῦ, ἀλλὰ ἐλπίζω ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς καὶ στόμα πρὸς στόμα λαλῆσαι, ἵνα ἡ χαρὰ ἡμῶν ᾗ πεπληρωμένη – Αν καὶ ἔχω πολλὰ να σας γράφω, δεν θέλησα να το κάνω με χαρτί καὶ μελάνι, ἀλλὰ ἐλπίζω να ἐρθῶ σ' εσᾶς καὶ στόμα με στόμα να μιλήσουμε, για να εἶναι ἡ χαρὰ μας ολοκληρωμένη» (Β' Ἰν.12).

Ἱστορικὰ γνωρίζουμε, ὅτι «ἡ κατήχηση πρὶν ἀπὸ το Βάπτισμα εἶχε καὶ διδασκαλίαν για το τέλος του κόσμου. Γι' αὐτὸ το λόγο ἡ κατανόηση κάθε συντομῆς ὑπαινιγμοῦ του Παύλου στις δύο προς Θεσσαλονικεῖς Ἐπιστολές του, εἶναι τόσο δύσκολη, γιατί προϋποθέτει παντοῦ την προφορικὴ διδασκαλίαν. Ο Παῦλος συνεχῶς ὑπενθυμίζει τα κύρια σημεία των προφορικῶν του κηρυγμάτων: «Αὐτοὶ γὰρ οἶδατε... ὑμεῖς μάρτυρες... κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ὡς ἐδιδάχθητε – Οἱ ἴδιοι βέβαια ξέρετε... εσεῖς εἰστε μάρτυρες... κρατᾶτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε» (Α' Θεσ.2:1, 10, Β' 2:15).

Ὅλα αὐτὰ σημαίνουν προφορικὴ Ἀποστολικὴ Παράδοση, την οἱοία, ἀφοῦ ἤξεραν οἱ ἀκροατές του, δεν την ἐπαλαμβάνει.

Από όλα αυτά λοιπόν βεβαιωνόμαστε, ότι η γνήσια και ανόθευτη Αποστολική Παράδοση, είναι και αυτή λόγος Θεού, όπως και η Αγία Γραφή, δεδομένου άλλωστε, ότι ο απ. Παύλος αποδίδει την ίδια αξία στην προφορική και γραπτή διδασκαλία του, που γράφει: «στήκετε, καὶ κρατεῖτε τὰς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε εἴτε διὰ λόγου εἴτε δι' ἐπιστολῆς ἡμῶν – να στεκετε σταθεροί, και να κρατάτε τις παραδόσεις που διδαχτήκατε είτε με λόγο είτε με ἐπιστολή μας» (Β' Θεσ.2:15).

Το κήρυγμα των Αποστόλων και εκείνων που τους διαδέχτηκαν άλλωστε στην αρχή ήταν προφορικό. Γραπτά κείμενα χρησιμοποιούσαν μόνο της Παλαιάς Διαθήκης. Αυτό φαίνεται από τις περιπτώσεις – δες Πραξ. κεφ.2, 7, 8, 13, «διελέγετο αὐτοῖς ἀπὸ τῶν γραφῶν, διανοίγων... καθ' ἡμέραν ἀνακρίνοντας τὰς γραφάς... ἐπιδεικνὺς διὰ τῶν γραφῶν – συνδιαλεγόταν με αὐτοὺς ἀπὸ τις Γραφές, ἐρμηνεύοντάς τες... ἐξετάζοντας κάθε ἡμέρα τις Γραφές... ἀποδεικνύοντας διαμέσου των Γραφῶν» (Πραξ.17:2-3, 11, 18:28). Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι οι Μαθητές κυρίως των Αποστόλων και γενικά οι κήρυκες των πρώτων αιώνων, δεν χρησιμοποιούσαν την Ιερὰ Παράδοση και ότι πρέπει να την εγκαταλείψουμε.

Τα κείμενα από την Παλαιὰ Διαθήκη χρησιμοποιούνταν απλά και μόνο προκειμένου να αποδείξουν την επαλήθευση των προφητειών. Αυτά τα στοιχεία ἔθεταν ως θεμέλιο σε ορισμένες περιπτώσεις ὅπως ἐπράξε και ο Κύριος – δες Λουκάς 4:16-23. Ἄλλα θέματα ἀπὸ την Παλαιὰ Διαθήκη δεν χρησιμοποιούσαν, δεδομένου ὅτι η Νέα Διαθήκη παρουσίασε νέα θέματα και οι Χριστιανοὶ «προσκαρτεροῦντες τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων – ἐπέμεναν καρτερικὰ συνεχῶς στη διδαχὴ των ἀποστόλων» (Πραξ.2:42). «ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν – οικοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο

των ἀποστόλων και των προφητῶν» (Εφεσ.2:20).

Οι Αποστολοι του Ιησού, ως Θεοδίδοκτοι και Θεόπνευστοι δάσκαλοι της Νέας Διαθήκης, δίδαξαν θέματα ἀγνωστα σε «ἐτέραις γενεαῖς – ἄλλες γενεές», καθὼς τώρα ἀποκαλύφθηκαν δια του Πνεύματος στους Αποστόλους και στους Προφῆτες («κατὰ ἀποκάλυψιν ἐγνώρισέ μοι τὸ μυστήριον, καθὼς προέγραψα ἐν ὀλίγῳ, πρὸς ὃ δύνασθε ἀναγινώσκοντες νοῆσαι τὴν σύνεσίν μου ἐν τῷ μυστηρίῳ τοῦ Χριστοῦ, ὃ ἐτέραις γενεαῖς οὐκ ἐγνώρισθη τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων ὡς νῦν ἀπεκαλύφθη τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις αὐτοῦ καὶ προφήταις ἐν Πνεύματι, εἶναι τὰ ἔθνη συγκληρονόμα καὶ σύσσωμα καὶ συμμέτοχα τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ ἐν τῷ Χριστῷ διὰ τοῦ εὐαγγελίου – σύμφωνα με ἀποκάλυψη μου γνώρισε το μυστήριον, καθὼς ἔγραψα προηγουμένως με λίγα λόγια, στα οποία μπορείτε, ὅταν τα διαβάζετε, να κατανοήσετε τη ἀντίληψή μου στο μυστήριον του Χριστοῦ. Το ὁποῖο σε ἄλλες γενεές δεν γνωρίστηκε στους γιους των ἀνθρώπων, ὅπως τώρα ἀποκαλύφθηκε στους ἁγίους ἀποστόλους Του και στους προφῆτες με το Πνεῦμα: να εἶναι οι ἐθνικοὶ συγκληρονόμοι και σύσσωμοι και συμμέτοχοι της ὑπόσχεσης Αὐτοῦ στον Χριστὸ διαμέσου του εὐαγγελίου» Εφεσ.3:3-6). Αυτὰ τα μηνύματα – θέματα ἔδειξαν την κατάρτησε του Νόμου, μέσα στον ὁποῖο ἦταν και η εἰδική ἱεροσύνη, που ἐξεικόνιζαν τον ἰλασμό του Χριστοῦ. Συνεπῶς, τα κείμενα της Παλαιάς Διαθήκης, δεν αποτελούσαν τα ἀποκλειστικὰ ἐπιχειρήματα των πρώτων υπηρετῶν του Εὐαγγελίου. Τα ἐπιχειρήματα των Αποστόλων ἦταν ἀπὸ ἀποκάλυψη. Τα χωρία που ἀκολουθοῦν, μαρτυροῦν αὐτὴ την ἀλήθεια: Ἰωάννης 16:13-15, Πράξεις 2:1-4, 7-8, 4:8, 31, 5:3, 9, Γαλάτας 1:11-12, Εφεσίους 3:3.

«Ἡ δοθεῖσα παρὰ του Κυρίου στους Μαθητὲς ἐντολή ἦταν να κηρύξουν το Εὐαγγέλιο της Βασιλείας ὅπως Αὐτὸς,

πλην όμως και να επεκτείνουν την ιεραποστολική τους δράση και έξω της Παλαιστίνης, μαθητεύοντας όλα τα έθνη κηρύττοντας το Ευαγγέλιο σε όλη την κτίση, χρηματίζοντας μάρτυρες Αυτού «*ἐν τε Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν πάσῃ τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ Σαμαρείᾳ καὶ ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς – μέσα στην Ἱερουσαλήμ και μέσα σε όλη την Ιουδαία και στη Σαμάρεια και ως τα ἔσχατα της γης*» (Πραξ.1:8). Σύμφωνα δε με την εντολή αυτή οι μαθητές δεν θεώρησαν ως περιλαμβανόμενη στην κύρια αποστολή τους το να επιδοθούν και στην διαγραφίδος αποθησαύριση αυτών. Γι' αυτό και οι περισσότεροι αυτών κανένα γραπτό μνημείο της διδασκαλίας τους άφησαν, τούτο δε αποτελεί και μία των αιτιών, για τις οποίες αγνοείται η δράση αυτών, μολοντί είναι απόλυτα βέβαιο, ότι όλοι συμμορφώθηκαν προς την εντολή του Κυρίου και διέδραμαν την οικουμένη κηρύττοντες το Ευαγγέλιο. Και είναι μεν αληθές, ότι κάποιοι των Αποστόλων κατά θεία οικονομία κατέλειπαν γραπτά υπομνήματα της διδασκαλίας τους» («Δογματική», Π. Τρεμπέλας, σελ122).

Χαρακτηριστικότερα απ' αυτά γράφει ο Ειρηναίος, επίσκοπος Λουγδούνου: «Ο Κύριος των πάντων έδωσε στους Αποστόλους Του τη δύναμη να κηρύξουν το Ευαγγέλιο. Δια μέσου αυτών γνωρίζουμε την αλήθεια, τη διδασκαλία του Υιού του Θεού... Δεν γνωρίσαμε την οικονομία της σωτηρίας μας διαμέσου άλλων, παρά δι' αυτών οι οποίοι μετέδωσαν σ' εμάς το Ευαγγέλιο. Αυτό το Ευαγγέλιο, αρχικά κηρύξαμε, κατόπιν δια θελήματος Θεού το μετέδωσαν σ' εμάς δια των Γραφών, οι οποίες αποτελούν το εδραίωμα και τον στύλο της πίστεώς μας» («Κατά Αιρέσεων», ΙΙΙ, 1 – από το Λατινικό).

«Το αρξάμενο τούτο κήρυγμα του Ευαγγελίου ακολούθησε προφορικά μέχρι περίπου το 54 μ.Χ., οπότε συντάχθηκε πρώτο το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο. Δηλαδή επί είκοσι περίπου έτη, η

Εκκλησία υφίστατο χωρίς κάποιο γραπτό μνημείο και μετά ταύτα σποραδικά και κατά περιόδους συντάχθηκαν τα λοιπά βιβλία της Καινής Διαθήκης και συντελέστηκαν περί το 98 έτος μ.Χ. με την κατά το έτος τούτο έκδοση του κατά Ιωάννη Ευαγγελίου».

«Αλλά και εκδοθέντα τα βιβλία της Καινής Διαθήκης, δεν διαδόθηκαν αμέσως σε όλες τις Εκκλησίες, αλλά μικρό και κατ' όλιγο και μόλις το 150 μ.Χ. έτος υπολογίζεται, ότι απέκτησαν οι Χριστιανικές κοινότητες τα βιβλία της Καινής Διαθήκης. Καθ' όλο τούτο το όχι μικρό διάστημα η Εκκλησία υφίστατο, διωκόταν και αύξανε κατά το πλείστον από την εν αυτή στερεά και πιστά διατηρούμενη προφορική διδασκαλία των αγίων Αποστόλων και διαδόχων αυτών, δηλαδή, δια της Ιεράς Παραδόσεως». «Εκ τούτων δε καταφαίνεται, ότι και τα βιβλία της Καινής Διαθήκης αποτελούν μέρος του προφορικά κηρυττόμενου Λόγου του Θεού... Και αποτελούν, τον πρώτο και αρραγέστατο και αδαμάντινο κρίκο στην συνέχεια της αναπτύξεως του περιεχομένου του Λόγου του Θεού».

Αρχική νοθεία

Παρόλη την αξία που αποδίδουμε στην Ιερά Παράδοση, παράλληλα πρέπει να έχουμε υπόψη μας, ότι άρχισε και αυτή να μολύνεται από τις ημέρες των Αποστόλων. Άλλοι τότε κήρυτταν από υπερβολικό ζήλο, άλλοι από αντιζηλία, άλλοι από φθόνο και έριδα και άλλοι για να εντυπωσιάσουν («*τινὲς μὲν καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν, τινὲς δὲ καὶ δι' εὐδοκίαν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσιν· οἱ μὲν ἐξ ἐριθείας τὸν Χριστὸν καταγγέλλουσιν, οὐχ ἁγνῶς, οἰόμενοι θλίψιν ἐπιφέρειν τοῖς δεσμοῖς μου – Αφενός μερικοί από φθόνο και έριδα, αφετέρου άλλοι με ευδοκία κηρύττουν τον Χριστό. Οι μεν από φατριασμό αναγγέλλουν τον Χριστό, όχι αγνά, νομίζοντας πως επιφέρουν θλίψη στα δεσμά μου*» Φιλ.1:15-16). Βλέπουμε επίσης στους

περιερχόμενους τυχοδιώκτες εξορκιστές Ιουδαίους, γιους του αρχιερέα Σκευά, να εντυπωσιάζονται από το κήρυγμα και τα θαύματα του Παύλου, και να επιχειρούν εξ ονόματος του Ιησού να εξορκίσουν δαιμόνια, αλλά να αποτυγχάνουν στην προσπάθειά τους (δες Πραξ.19:13-16). Παρατηρούμε επίσης το συγγραφέα της προς Εβραίους Επιστολής να δίνει ρητή παραγγελία προς τους Χριστιανούς, να εγκαταλείψουν την αρχική διδασκαλία περί Χριστού και να οδηγηθούν προς την τελειότητα (*«Διὸ ἀφέντες τὸν τῆς ἀρχῆς τοῦ Χριστοῦ λόγον ἐπὶ τὴν τελειότητα φερόμεθα, μὴ πάλιν θεμέλιον καταβαλλόμενοι μετανοίας ἀπὸ νεκρῶν ἔργων, καὶ πίστεως ἐπὶ τὸν Θεόν – Γι' αὐτό, ας ἀφήσουμε τὴν ἀρχικὴ διδασκαλία γιὰ τὸν Χριστό καὶ ας προχωροῦμε πρὸς τὴν τελειότητα, μὴ βάζοντας κάτω πάλι θεμέλιο μετάνοιας ἀπὸ νεκρὰ ἔργα καὶ πίστεως στὸν Θεό»* 6:1). Και αυτό, γιατί όπως φαίνεται, αλλοιώθηκε η αρχική προφορική παράδοση της Χριστιανικής διδασκαλίας την οποία είχαν ακούσει προφορικά.

Όλα αυτά μας πείθουν, ότι εφόσον από τις ημέρες των Αποστόλων, η προφορική παράδοση άρχισε να μολύνεται και ριζικά να μεταβάλλεται και ήταν αναγκαία η απόλυτη προσοχή, πολύ μεγαλύτερη προσοχή χρειάζεται σήμερα το θέμα αυτό, όταν κάνουμε χρήση της Ιεράς Παράδοσης, στην οποία έχει εισχωρήσει η αχαλίνωτη φαντασία. Αν η Παράδοση δεν είναι παράλληλη με τις αλήθειες του Ευαγγελίου, πρέπει να απορρίπτεται ως επικίνδυνο στοιχείο. Χαρακτηριστικά γράφει ο Μαθητής του Ευαγγελιστή Ιωάννη, ο Ειρηναίος, τα εξής: «...η υπάρχουσα παράδοση στην Εκκλησία και η διαμένουσα μεταξύ μας, προέρχεται από τους Αποστόλους. Ας επανέλθουμε στην απόδειξη του κύρους των παραδόσεων για των Γραφών». Ο δε Μέγας Αθανάσιος γράφει: «Η πίστη μας είναι ορθή και από τη διδασκαλία των Αποστόλων ορμώ-

μενη και από την παράδοση των Πατέρων βεβαιούμενη, και από την Παλαιά και Καινή Διαθήκη».

Ο Παπίας, επίσης, Αποστολικός Πατέρας σε σύγγραμμά του επιγραφόμενο “Λογίων Κυριακών εξηγήσεις”, λέει τα εξής: «Ουκ οκνήσω δε σοι τα όσο ποτέ παρά των πρεσβυτέρων καλώς έμαθον και καλώς μνημόνευσα, συγκατατάξαι ταις ερμηνείαις, διαβεβαιούμενος υπέρ αυτών αλήθεια. Ου γαρ τοις τα πολλά λέγουσιν έχαιρον αλλά τοις ταληθά διδάσκουσιν... Ου γαρ τα εκ βιβλίων τοσούτον με οφελείν υπελάμβανον, όσον τα παρά ζώσης φωνής μενούσης» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Ευσέβιου 3, 39).

Και από τα ιστορικά λοιπόν αυτά σημεία βλέπουμε, ότι οι προφορικές παραδόσεις, από τις οποίες ο Παπίας είχε πολύ ωφεληθεί, άρχισαν να νοθεύονται. Γι’ αυτό δυσπιστούσε σ’ αυτούς που έλεγαν «τα πολλά».

Στη συνέχεια και παράλληλα άρχισαν να νοθεύουν τη Χριστιανική διδασκαλία και τα γραπτά κείμενα. Πολλοί παρουσίασαν διάφορα συγγράμματα που αφορούσαν τη ζωή του Κυρίου και τη διδασκαλία των Αποστόλων. Για να τους δώσουν δε κύρος τα απέδωσαν στη γραφίδα των Αποστόλων του Ιησού. Όταν δε ο απ. Παύλος βρισκόταν στην Κόρινθο, πληροφορήθηκε από τον Τιμόθεο, ότι στην Εκκλησία των Θεσσαλονικέων είχαν εισχωρήσει πλάνες από παρερμηνείες της προφορικής διδασκαλίας του. Ταυτόχρονα κυκλοφόρησαν και πλαστογραφημένες επιστολές του Παύλου. Εξαιτίας αυτών αναγκάστηκε ο Παύλος να γράψει δύο Επιστολές προς τους Θεσσαλονικείς για την άρση αυτών των πλανών («Ερωτῶμεν δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς παρουσίας τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡμῶν ἐπισυναγωγῆς ἐπ’ αὐτόν, εἰς τὸ μὴ ταχέως σαλευθῆναι ὑμᾶς ἀπὸ τοῦ νοὸς μηδὲ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος μήτε διὰ λόγου μήτε δι’ ἐπιστολῆς ὡς δι’ ἡμῶν, ὡς ὅτι ἐνέστηκεν ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. μὴ τις ὑμᾶς ἐξαπατήσῃ

κατὰ μηδένα τρόπον· ὅτι ἐὰν μὴ ἔλθῃ ἡ ἀποστασία πρῶτον καὶ ἀποκαλυφθῇ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπώλειας – Παρακαλούμε λοιπὸν εσάς, ἀδελφοί, ὅσον ἀφορὰ τὴν παρουσία τοῦ Κυρίου μας Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τὴ συνάξή μας στο ἴδιο μέρος κοντὰ Του, νὰ μὴ σαλευτεῖτε γρήγορα ἀπὸ τὴν ψυχραιμία τοῦ νου σας, μήτε νὰ θορυβεῖστε, μήτε με πνεῦμα μήτε με λόγο μήτε με ἐπιστολὴ σαν νὰ ἦταν ἀπὸ ἐμὰς, πὼς δέηθεν ὅτι ἔχει ἐρθεῖ ἡ ἡμέρα τοῦ Χριστοῦ. Κανείς ας μὴ σας ξεαπατήσῃ κατὰ κανέναν τρόπο. Γιατί δεν θα ἐρθεῖ ἡ ἡμέρα ἐκείνη ἀν δεν ἐρθεῖ πρῶτα ἡ ἀποστασία καὶ ἀποκαλυφτεῖ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ γιος τῆς ἀπώλειας» (Β' Θεσ.2:1-3). Τα συγγράμματα αὐτὰ ὡς μὴ θεόπνευστα, δεν ἀπηχούσαν τὸ πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ. Καὶ ὁπωσδήποτε υπήρχε μεγάλος κίνδυνος γιὰ τὴν ἀγνή καὶ πραγματικὴ διδασκαλία, ἀπὸ τὶς πλανεμένες καὶ ἀπόκρυφες ἀνθρώπινες γνώμες καὶ παραχαράξεις τὶς ὁποῖες περιείχαν τὰ ψευδεπίγραφα αὐτὰ συγγράμματα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ ἀναγκάστηκαν οἱ ἀρχαῖοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας νὰ λάβουν τὰ μέτρα τοὺς, γιὰ νὰ μὴ δημιουργηθεῖ σύγχυση ἀπὸ τὶς ἐτεροδιδασκαλίες καὶ παραχαράξεις τῶν ἀπόκρυφων αὐτῶν συγγραμμάτων. Ἐτσι διαχώρισαν τὰ Θεόπνευστα ἀπὸ τὰ ψευδεπίγραφα καὶ συνέστησαν τὸν Κανόνα, με τὴ βάση τοῦ ὁποῖου ἀναγνωρίζονται ὡς Θεόπνευστα τὰ βιβλία ποὺ ἀποτελοῦν τὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἀλάνθαστα δε μπορούμε νὰ υποστηρίξουμε, ὅτι βασιζόμενοι μόνο στα βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης βρίσκουμε ὁλοκληρωμένη τὴ θεϊκὴ ἀλήθεια, ποὺ ἀποκαλύφθηκε ἀπὸ τὸν Θεάνθρωπο Κύριο καὶ τοὺς Μαθητὲς Του, γιατί οἱ Ἅγιες Γραφές εἶναι ἀντάρκειες. Υποστηρίζοντας τὴν ἀλήθεια αὐτὴ ὁ Μέγας Ἀθανάσιος, λέει: «Ἀντάρκειες εἶναι οἱ Ἅγιες καὶ Θεόπνευστες Γραφές πρὸς τὴν ἐπαγγελία τῆς ἀλήθειας». Καὶ ἀλλοῦ: «Ταῦτα (τὰ Θεόπνευστα βιβλία), πηγαὶ τοῦ σωτηρίου, ὥστε τὸν διψῶντα ἐν

τούτοις ἐμφορεῖσθαι λογίων· ἐν τούτοις μόνοις τὰ τῆς εὐσεβείας διδασκαλεῖον εὐαγγελίζεται. Μηδεὶς τούτων ἐπιβαλὲτω μηδὲ τὶς ἀφαιρεῖσθω».

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἱερᾶς Παραδόσεως

Δεν ἦταν ποτὲ δυνατόν νὰ ἀδιαφορήσῃ ὁ Θεὸς γι' αὐτὰ ποὺ ἀφοροῦν τοὺς σκοποὺς Του ὑπὲρ τοῦ ἀνθρώπου καὶ νὰ μὴν λάβει πρόνοια νὰ καταγραφοῦν. Αὐτὸ δεν θὰ ἦταν στο χαρακτῆρα τοῦ Θεοῦ. Παράλληλα ὁμως μπορούμε νὰ υποστηρίξουμε, ὅτι δεν καταγράφηκε ὁλόκληρη ἡ διδασκαλία τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν Μαθητῶν Του. Αποδείξεις γι' αὐτὸ τὸ θέμα ἔχουμε ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Ἀς τὶς δοῦμε:

α) «Πολλὰ μὲν οὖν καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ· ταῦτα δὲ γέγραπται ἵνα πιστεύσῃτε ὅτι Ἰησοῦς ἐστὶν ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ – Βέβαια, καὶ ἄλλα πολλὰ θαυματουργικὰ σημεῖα ἔκανε ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν Του, ποὺ δεν εἶναι γραμμένα στο βιβλίο τούτο. Αὐτὰ ὁμως ἔχουν γραφεῖ, γιὰ νὰ πιστέψετε ὅτι ὁ Ἰησοῦς εἶναι ὁ Χριστὸς, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ» (Ιν.20:30-31).

β) «ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλὰ ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἓν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία – Ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ ἄλλα πολλὰ ποὺ ἔκανε ὁ Ἰησοῦς, τὰ ὁποῖα ἀν γράφονταν καθένα, νομίζω ὅτι οὔτε αὐτὸς ὁ κόσμος δεν θὰ χωροῦσε τὰ γραφόμενα βιβλία» (Ιν. 21:25).

γ) Ὅταν ὁ ἀπ. Παῦλος συμβούλεψε τοὺς πρεσβυτέρους τῆς Ἐφέσου, γιὰ τοὺς φτωχοὺς, τοὺς παρήγγειλε τὰ ἐξῆς: «...μνημονεύειν τε τῶν λόγων τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, ὅτι αὐτὸς εἶπε· μακάριόν ἐστι μᾶλλον διδόναι ἢ λαμβάνειν – ...νὰ θυμάστε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, γιατί Αὐτὸς εἶπε: Περισσότερο μακάριο εἶναι νὰ δίνει κανεὶς παρά νὰ λαβαίνει» (Πραξ.20:35).

Σε κανένα όμως μέρος του Ευαγγελίου δεν αναφέρονται τα λόγια αυτά, για τα οποία λέει ο Παύλος ότι είναι λόγια του Ιησού. Άρα, **τα λόγια αυτά διατηρούνται δια της Ιεράς Παραδόσεως.**

Δεν μας επιτρέπεται όμως να υποστηρίξουμε, ότι στα βιβλία της Καινής Διαθήκης δεν καταχωρήθηκαν αυτά που αφορούν τη σωτηρία και την εξομάλυνση των σχέσεων του ανθρώπου με τον Θεό. Από την αρχή μέχρι το τέλος αυτό διδάσκει η Αγία Γραφή. «ἐὰν μὴ εἰσακούσης ποιεῖν πάντα τὰ ρήματα τοῦ νόμου τούτου τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ... – Αν δεν εισακούσεις να κάνεις όλα τα λόγια του νόμου τούτου, που είναι γραμμένα στο βιβλίο τούτο...» (Δευτ.28:58). «Ἀγαπητοί, πᾶσαν σπουδὴν ποιούμενος γράφειν ὑμῖν περὶ τῆς κοινῆς σωτηρίας... – Αγαπητοί, κάνω κάθε προσπάθεια να γράφω σ' εσάς για την κοινή μας σωτηρία» (Ιουδ.3). Επίσης τα λόγια του Παύλου, ότι «ἡμεῖς κηρύσσομεν Χριστὸν ἐσταυρωμένον» (Α' Κορ.1:23), μας παρουσιάζουν το γεγονός, ότι δεν κήρυτταν απέραντες φιλολογίες, όπως κάνουν οι σημερινοὶ κήρυκες. Κήρυτταν μόνο τον ιλασμό δια του εσταυρωμένου Ιησού, και με τις προφητείες αποδείκνυαν την ουράνια προέλευσή Του. Συμπεραίνουμε λοιπόν ότι το κήρυγμά τους ήταν περιορισμένης εντάσεως, και ὅσα προφορικά κήρυτταν, τα ἴδια κατὰ προσέγγιση, και εγγράφως διατύπωναν. Αυτό μας βεβαιώνει η Αγία Γραφή με ακρίβεια, αναφερόμενη στις κατ' επανάληψη συμβουλές των αγίων οργάνων του Θεού, ως εξής:

«οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἢ ᾧ ἀναγινώσκετε ἢ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ ἕως τέλους ἐπιγινώσεσθε – Γιατί δεν σας γράφουμε ἄλλα, ἀλλὰ μόνο αὐτά που διαβάσετε ἢ και καταλαβαίνετε· κι ἐλπίζω ὅτι και ως το τέλος θα καταλάβετε» (Β' Κορ.1:13). «Διὸ οὐκ ἀμελήσω ἀεὶ ὑμᾶς ὑπομνήσκω περὶ τούτων, καίπερ εἰδότας καὶ ἐστηριγμέ-

νους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείᾳ. δίκαιον δὲ ἡγοῦμαι, ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει... σπουδάσω δὲ καὶ ἐκάστοτε ἔχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδὸν τὴν τούτων μνήμην ποιεῖσθαι – Γι' αὐτὸ δεν θα ἀμελήσω πάντοτε να υπενθυμίζω σ' εσάς γι' αὐτά, αν και τα ξέρετε και εἴστε στηριγμένοι στην παρούσα ἀλήθεια. Θεωρῶ ὅμως σωστό, εφόσον εἰμαι σε τοῦτο το σκῆνωμα, να σας διεγείρω τη μνήμη με ὑπομνήσεις... Θα φροντίσω ὅμως, ὥστε εσείς και μετὰ τὴν ἐξοδό μου ἀπὸ το σῶμα μου να μπορεῖτε πάντοτε να τα θυμάστε αὐτά» (Β' Περ. 1:12-13, 15). «Ταύτην ἤδη, ἀγαπη-τοί, δευτέραν ὑμῖν γράφω ἐπιστολήν, ἐν αἷς διεγείρω ὑμῶν ἐν ὑπομνήσει τὴν εἰλικρινὴ διάνοιαν, μνησθῆναι τῶν προειρημένων ρημάτων ὑπὸ τῶν ἀγίων προφητῶν καὶ τῆς τῶν ἀποστόλων ὑμῶν ἐντολῆς τοῦ Κυρίου καὶ σωτῆρος – Αγαπητοί, ἤδη αὐτὴν τη δευτέρῃ ἐπιστολῇ γράφω σ' εσάς, με τις οποίες διεγείρω με υπενθύμιση τὴν εἰλικρινή σας διάνοια, για να θυμηθεῖτε τα λόγια που ἔχουν προειπωθεῖ ἀπὸ τους ἁγίους προφῆτες και τὴν ἐντολὴ των ἀποστόλων μας, που εἶναι του Κυρίου και Σωτήρα» (Β' Περ.3:1-2). «Ἀδελφοί, οὐκ ἐντολήν καινὴν γράφω ὑμῖν, ἀλλ' ἐντολήν παλαιάν, ἣν εἶχετε ἀπ' ἀρχῆς· ἡ ἐντολή ἢ παλαιά ἐστίν ὁ λόγος ὃν ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς... Οὐκ ἔγραψα ὑμῖν ὅτι οὐκ οἶδα τὴν ἀλήθειαν, ἀλλ' ὅτι οἶδατε αὐτήν... Ὑμεῖς οὖν ὃ ἠκούσατε ἀπ' ἀρχῆς, ἐν ὑμῖν μενέτω. ἐὰν ἐν ὑμῖν μείνῃ ὃ ἀπ' ἀρχῆς ἠκούσατε, καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ νίῳ καὶ ἐν τῷ πατρὶ μενεῖτε – Ἀδελφοί, δεν γράφω σ' εσάς ἐντολὴ καινούργια, ἀλλὰ ἐντολὴ παλιά που τὴν εἶχατε ἀπὸ τὴν ἀρχή: ἡ ἐντολὴ ἢ παλιά εἶναι ὁ λόγος που ἀκούσατε ἀπὸ τὴν ἀρχή... Δεν ἔγραψα σ' εσάς ἐπειδὴ δεν ξέρετε τὴν ἀλήθεια, ἀλλὰ ἐπειδὴ ξέρετε αὐτήν... Αὐτό, λοιπόν, που εσείς ἀκούσατε ἀπὸ τὴν ἀρχή, ας μένει μέσα σας. Αν μείνει μέσα σας αὐτό που ἀκούσατε ἀπὸ τὴν ἀρχή, και εσείς θα μείνετε μέσα στον

Υιό και μέσα στον Πατέρα» (Α' Ιν.2:7, 24, 3:11). «οὐχ ὡς ἐντολὴν γράφων σοι καινὴν, ἀλλὰ ἣν εἶχομεν ἀπ' ἀρχῆς, ἵνα ἀγαπῶμεν ἀλλήλους – ὅχι σαν να σου γράφω ἐντολὴ καινούργια, ἀλλὰ αὐτὴν που εἶχαμε ἀπὸ τὴν ἀρχή, να ἀγαπάμε ο ἕνας τὸν ἄλλο» (Β' Ιν.5). «Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε ἐν Κυρίῳ. τὰ αὐτὰ γράφειν ὑμῖν ἐμοὶ μὲν οὐκ ὀκνηρόν, ὑμῖν δὲ ἀσφαλές – Λοιπόν, ἀδελφοί μου, χαίρετε στὸν Κύριο· να σας γράφω τὰ ἴδια ἀφενὸς γιὰ μένα δὲν εἶναι βαρετό, ἀφετέρου σ' εσᾶς δίνει ἀσφάλεια» (Φιλιπ.3:1).

Λόγοι ὅμως, που ἀφοροῦν τὴν��πόσταση τοῦ ἀνθρώπου ὡς ἠθικοῦ πλάσματος, θέματα διοικητικά, νοθεσίες, παραγγελίες τάξεως καὶ συστάσεις θέσεως, που ἀποβλέπουν γιὰ νὰ καταστήσουν τὸν ἄνθρωπο «τέλειον ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Κολ.1:28), δὲν γράφτηκαν λεπτομερῶς. Παρέμειναν ὡς παράδοση. Ὅταν δὲ ἀργότερα αὐτοὶ που διαδέχτηκαν τοὺς Ἀποστόλους, ἀντιμετώπισαν τοὺς μεγάλους διωγμοὺς, τὴν ἀρνήση, τὶς αἰρέσεις καὶ τοὺς ἐμπαγμοὺς, ὅταν γιὰ λόγους κατήχησης ἤρθαν στὴν ἀνάγκη νὰ διατυπώσουν γενικὰ τὴ θέση τοῦ ἀνθρώπου ἐναντὶ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐφόσον ἐντωμεταξὺ υπήρχαν τὰ βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης, οἱ συγγραφεῖς αὐτοὶ, δὲν ἔθεσαν «ἄλλο θεμέλιο», ἀλλὰ διατύπωσαν ἐγγράφως αὐτὰ που ἤξεραν ἀπὸ τὴν Παράδοση. Οἱ περιστάσεις παρουσίασαν αὐτὴ τὴν ἀνάγκη. Γιὰ τὸ λόγο αὐτὸ πρέπει νὰ ἐπιναλάβω, ὅτι ἡ Ἱερὰ Παράδοση δὲν εἶναι ἀγραφὴ. Ὑπάρχει διάσπαρτη στα διάφορα συγγράμματα τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων.

Οἱ υπενάντιοι στὴν προκειμένη περίπτωση θὰ ἐγείρουν ἀντίλογο καὶ θὰ μοι πουν: «Σε τι μας εἶναι ἀναγκαῖα ἡ Ἱερὰ Παράδοση, ἐφόσον ἡ Καινὴ Διαθήκη εἶναι ἀντάρκης πρὸς τὴν ἐπαγγελία τῆς ἀλήθειας;» Ἀπαντῶ: Γιὰ νὰ ἐννοήσουμε τὴν Καινὴ Διαθήκη, ἀπαραίτητα πρέπει νὰ ξέρουμε τὶς συνθήκες καὶ τὰ δεδομένα, τὶς περιστάσεις τῆς

ἐποχῆς, τὰ ἥθη καὶ τὰ ἔθιμα, τὴ Σημιτικὴ φιλολογία, τὴν Εβραϊκὴ ἀρχαιολογία, τὸ εἶδος τοῦ βιβλίου, τὸ χαρακτὴρ τοῦ συγγραφέα καὶ τὴ χρῆση τῆς ιστορικο-γραμματικῆς μεθόδου. Καὶ αὐτὰ δὲν ὑπάρχουν στὴν Καινὴ Διαθήκη. Βρίσκονται μόνο στα συγγράμματα καὶ υπομνήματα τῶν πρώτων ἐκκλησιαστικῶν συγγραφέων, δηλαδὴ, στὴν Ἱερὰ Παράδοση. Γιὰ νὰ ἐρμηνεύσουμε συνεισώγως καὶ τὰ δύσκολα χωρία τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ὅπως ἀρχικὰ ἀνέφερα, εἶναι ἀπόλυτα ἀναγκαῖο νὰ ζητήσουμε τὴ βοήθειαν τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Δεδομένου ἄλλωστε, ὅτι ἐπειδὴ ἡ Ἀγία Γραφή δὲν ἐρμηνεύεται μετὰ τὴν Γραμματικὴ μέθοδο, οὔτε μετὰ τὴ συγκριτικὴ ἢ τὴ συμβολικὴ, οὔτε ὅπως κάθε ἄλλο φιλολογικὸ σύγγραμμα, ἡ ἀνάγκη εἶναι ἀπόλυτα ἐπιτακτικὴ. Τὴν ἀνάγκη αὕτη θὰ τὴ δοῦμε, ἐρμηνεύοντας ὁρισμένα τουλάχιστον δυσνόητα χωρία τῆς Καινῆς Διαθήκης, παραλληλίζοντας τὴν ἐλεύθερη ἐρμηνείαν, τὴν ὁποία χαρακτηρίζει ὁ ὀρθολογισμὸς, μετὰ τὴν ἄλλην, που χρησιμοποιοῖ τὴ βοήθειαν τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως. Ἀς τὰ δοῦμε λοιπόν.

1) Ὅταν ὁ θεὸς Λυτρωτὴς βρισκόταν στὴ δημόσια δράση Του, οἱ Μαθητὲς Του ἦταν προστατευόμενοι Του καὶ περνοῦσαν μιὰ ζωὴ χωρὶς στερησεις. Ὁ σταυρικὸς Του θάνατος ὅμως καὶ στὴ συνέχεια ἡ ἀνάληψή Του στοὺς οὐρανούς, ἐμελλε νὰ ἀλλάξει τελείως τὴ θέσιν τους. Προκειμένου λοιπόν νὰ ἀντιληφθοῦν ζωηρότερα τὴ νῆαν τους κατάστασιν, που θὰ ἀντιμετώπιζαν, χρησιμοποίησε ὁ Κύριος ἕνα Ἰουδαϊκὸ ἔθιμο, ἀφοῦ προηγουμένως τοὺς ρώτησε: «Ὅτε ἀπέστειλα ὑμᾶς ἄτερ βαλάντιου καὶ πήρας καὶ υποδημάτων, μή τις ὑστερήθητε; οἱ δὲ εἶπον· Οὐθενός, εἶπεν οὖν αὐτοῖς· Ἀλλὰ νῦν ὁ ἔχων βαλάντιον ἀράτω, ὁμοίως καὶ πήραν, καὶ ὁ μὴ ἔχων πωλήσει τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἀγοράσει μάχαιραν – Ὅταν σας ἀπέστειλα χωρὶς πορτοφύλι καὶ σακίδιον καὶ υποδήματα, μήπως κάτι στερηθήκατε; Ἐκεῖνοι εἶπαν· Κανένα. Τοὺς εἶπε τότε: Ἀλλὰ τῶ-

ρα όποιος έχει πορτοφόλι ας το πάρει, όμοια και σακίδιο· και όποιος δεν έχει ας πουλήσει το ρούχο του και ας αγοράσει μάχαιρα» (Λκ.22:35-36).

Οι ερμηνευτές αυτού του χωρίου, που δεν χρησιμοποιούν τη βοήθεια της Ιεράς Παραδόσεως, αποκλείουν μεν φυσική μάχαιρα, αλλά χρησιμοποιώντας τη συγκριτική μέθοδο ερμηνείας, υποστηρίζουν, ότι ο Κύριος εννοούσε τη μάχαιρα του Πνεύματος, γιατί και ο απ. Παύλος, σε άλλη άσχετη με αυτή, περίπτωση, ομιλεί περί αυτής της πνευματικής μάχαιρας («...τήν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος» Εφεσ.6:17).

Η Ιερά Παράδοση όμως μας βοηθά να ερμηνεύσουμε σωστά το μέρος αυτό και τη θέση της μάχαιρας. Μας πληροφορεί τα εξής: Οι Ιουδαίοι συνήθιζαν να φροντίζουν για τα παιδιά τους μέχρι ενός ορίου ηλικίας και κατόπιν τους έλεγαν: **«Από τώρα και στο εξής επί τη μάχαιρά σου θα ζήσεις»**. Δηλαδή, με τη δική σου πλέον ικανότητα και φροντίδα θα αντιμετωπίσεις τη ζωή. Αυτό ακριβώς εννοούσε και ο Κύριος. «Μέχρι τώρα που ήμουν μαζί σας, φροντίζα εγώ για τη συντήρησή σας. Από τώρα όμως και στο εξής θα αντιμετωπίζετε εσείς τις ανάγκες της ζωής».

2) Όταν ο Ιησούς αντιμετώπισε τον πλούσιο με τα πολλά κτήματα, και ο οποίος δεν άκουσε τη συμβουλή Του, είπε στους μαθητές Του: *«εὐκοπώτερόν ἐστι κάμηλον διὰ τρυμαλιᾶς ραφίδος εἰσελθεῖν ἢ πλούσιον εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ εἰσελθεῖν – Εἶναι ευκολότερο να περάσει μια καμήλα από την τρύπα της βελόνας παρά πλούσιος να εισέλθει στη βασιλεία του Θεού»* (Μκ.10:25).

Αυτοί λοιπόν που δεν χρησιμοποιούν τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης, βλέπουν στα λόγια αυτά την υπερβολή και υποστηρίζουν, ερμηνεύοντας τη λέξη «κάμηλον», ότι πρόκειται περί χονδρού σχοινιού με το οποίο οι ναύτες ρίχνουν την άγκυρα.

Η ερμηνεία όμως αυτή είναι πολύ λανθασμένη. Γιατί τη λέξη «κάμηλος»

τη γράφει ο ευαγγελιστής με “η” και εννοείτο ζώο Κάμηλος, ενώ το карабό-σκοινο «κάμιλος» γράφεται με “ι”. Τόσο δε οι αρχαιότεροι Κώδικες της Καινής Διαθήκης, όσο και το κριτικό κείμενο σημειώνουν τη λέξη αυτήν «κάμηλος», με “η”.

Ερμηνεύοντας το χωρία αυτό ο Ωριγένης, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο Ζιγαβηνός, κ.α. χρησιμοποιούν στη λέξη αυτή το “η”, όχι το “ι”. Άρα ο Κύριος εννοούσε το ζώο “Κάμηλος” και ότι το “σχοινί”. Δεν εννοούσε βέβαια την πραγματική είσοδο της Καμήλας από την οπή της βελόνας. Γιατί είτε το ένα δεχτούμε είτε το άλλο, η έκφραση είναι φοβερά υπερβολική. Και ο Κύριος δεν δίδαξε ποτέ υπερβολικά πράγματα. Γιατί ήρθε να διευκολύνει τη ζωή, όχι να τη δυσκολέψει.

Η Ιερά Παράδοση μας πληροφορεί και μας λέει γι’ αυτό το σημείο, ότι στο πλαίσιο της μεγάλης πόλης της Ιερουσαλήμ, υπήρχε και μία μικρή θυρίδα. Συγκρινόμενη η μικρή αυτή θυρίδα με τη μεγάλη πύλη, φαινόταν όπως η τρύπα της βελόνας. Γι’ αυτό της απέδωσε και αυτό το όνομα “οπή βελόνας”. Η Καμήλα μπορούσε να περάσει από τη μικρή αυτή θυρίδα, “την οπή της βελόνας”, αλλά μετά δυσκολίας. Φορτωμένη όμως ποτέ δεν μπορούσε να περάσει. Έπρεπε να την ξεφορτώσουν, να γονατίσει η Καμήλα και κατόπιν να περάσει.

Με άλλα λόγια· ο Κύριος φανέρωσε, με αυτά ένα πνευματικό μάθημα, ότι για να περάσει ο πλούσιος στη βασιλεία του Θεού, πρέπει να ξεφορτώσει το βάρος του πλούτου στον οποίο η μέριμνα, η σκέψη και η καρδιά του είναι απορροφημένες.

Ότι ο Ιησούς εννοούσε το πέραςμα του ζώου Καμήλα από την οπή της βελόνας (μικρή θυρίδα), φαίνεται και από μια παρόμοια φράση του Ταλμούδ των Εβραίων, στην οποία λέγεται: «Διελθείν τον ελέφαντα από οπή βελόνης». Την παράσταση αυτή δείχνει το κλισέ που παραθέτω.

3) Όταν ο απ. Παύλος έγραφε προς τον Τίτο, το οποίο “άφησε στην Κρήτη, για να επιδιορθώσεις τις ελλείψεις”, τον συμβουλεύει να προσέχει από τους ανυπότακτους, τους ματαιολόγους και απατεώνες, γιατί «*Κρήτες άει ψεύσται – οι Κρητικοί είναι πάντοτε ψεύτες*» (Τιτ.1:12).

Η επιπόλαιη και χωρίς τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης και ιστορίας, ερμηνεία αυτού του μέρους, αφήνει το βάρος και τη μομφή στους Κρητικούς και τους χαρακτηρίζει παντοτινά ψεύτες. Βοηθούμενοι όμως από την Ιερά Παράδοση και επικαλούμενοι, ιστορικά, τους ερμηνευτές των πρώτων αιώνων (όπως οι Ιερώνυμος, Χρυσόστομος, Θεοδώρητος, Δωσίθεος κλπ.), πληροφορούμαστε, ότι η φράση αυτή είναι αβάσιμη και στην πραγματικότητα αποδεικνύεται αναληθής.

Με το θέμα αυτό ασχολήθηκα λεπτομερώς σε προηγούμενες σελίδες, στο μέρος εκείνο που πραγματεύομαι “ΤΟ ΦΩΣ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ”, και επικαλούμενος μια πολύ σοβαρή έρευνα και μελέτη που πραγματοποίησε ο Στρατηγός Ι. Σ. Αλεξάκης, από το Ηράκλειο Κρήτης, απέδειξαν το αβάσιμο της μομφής και του χαρακτηρισμού του “ψεύτη” προς τους Κρητικούς από το χωρίο αυτό, δεδομένου ότι ο Παύλος δεν μίλησε στην προκειμένη περίπτωση από θεοπνευστία, αλλά είπε: «*τις έξ αὐτῶν ἴδιος αὐτῶν προφήτης – κάποιος από αυτούς, δικός τους προφήτης*» (Τιτ.1:12). Περισσότερα για το θέμα αυτό μπορεί να βρει ο αναγνώστης στις σελίδες 232-234.

4) Όταν η Μητέρα του Κυρίου θέλησε να μεσολαβήσει για την προμήθεια του οίνου στο γάμο της Κανά, έλαβε μια προσβλητική εκ πρώτης όψεως απάντηση από τον Υιό της: «*Τί έμοι και σοί, γύναι; – Τι σχέση έχουμε Εγώ κι εσύ γυναίκα;*» (Ιν.2:4). Είναι κατάφορη και αυθαίρετη η ερμηνεία που δίνεται από τους Διαμαρτυρούμενους κυρίως, σε αυτό το χωρίο, χωρίς τη βοήθεια της

Ιεράς Παράδοσης. Υποστηρίζουν ότι ο Κύριος υποτίμησε τη Μητέρα Του, γιατί επενέβη στα θεϊκά Του Υπουργήματα. Για το λόγο αυτό, επιμένουν, την αποκάλεσε απλά “γυναίκα”, όχι “Μητέρα”. Η ερμηνεία όμως αυτή είναι αυθαίρετη και πολύ βεβιασμένη. Βοηθούμενη από την Ιερά Παράδοση, γνωρίζουμε, ο Κύριος με κανένα τρόπο δεν υποτίμησε την Κεχαριτωμένη Μητέρα Του. Με τα λόγια Του αυτά, την απέκλεισε μεν από τα θεϊκά Του Υπουργήματα στη θέση της μεσιτείας, αλλά με την έκφραση «*γύναι*», της απέδωσε τιμητικό τίτλο. Γιατί στους Ιουδαίους θεωρείτο τιμητικός τίτλος σε οποιαδήποτε γυναίκα, η προσφώνηση «*γύναι!*» Με τον τιμητικό αυτό τίτλο, επαινέσε ο Κύριος και την πίστη της Χαναναίας γυναίκας, όταν της είπε: «*Ὡ γύναι, μεγάλη σου ἡ πίστις!*» (Μτ.15:28)

Η ερμηνεία των σημείων αυτών, με τη βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης, και της ιστορίας, μας δείχνουν, με τρόπο που δεν επιδέχεται διαφωνία, ούτε επιτρέπει αντιρρήσεις, ότι η βοήθεια της Ιεράς Παράδοσης είναι απόλυτα αναγκαία.

Η Αγία Γραφή, όπως σημείωσα και προηγουμένως, γράφτηκε σε διάφορα χρονικά διαστήματα και από διάφορους συγγραφείς, οι οποίοι έγραφαν μεν κάτω από την οδηγία του Αγίου Πνεύματος, αλλά σύμφωνα με το χαρακτήρα του ο καθένας χρησιμοποίησε λέξεις και εκφράσεις της Ανατολής, τις οποίες δεν είναι δυνατόν να ερμηνεύσουμε σωστά χωρίς τη βοήθεια της Ιεράς Παραδόσεως. Με τη βοήθεια αυτή γνωρίζουμε πώς ερμηνεύτηκαν στην εποχή που εγγράφως τα διατύπωσαν και πώς τα εφάρμοσε κατόπιν η Μεταποστολική Εκκλησία.

Αναφερόμενος ο απ. Πέτρος στα δυσνόητα χωρία της Αγίας Γραφής, που υπάρχουν προ πάντων στις Επιστολές του Παύλου, σημειώνει ότι υπάρχουν «*δυσνόητά τινα, ἃ οἱ ἄμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσιν ὡς καὶ τὰς*

λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν – μερικά δυσνόητα, τα οποία οι αμαθείς και αστήρικτοι στρεβλώνουν, ὅπως και τις λοιπές Γραφές, για τη δική τους ἀπώλεια» (Β' Περ.3:16).

Η παρουσία των αιρετικών ἄλλωστε, στο πέρασμα των αἰώνων, που αν και χρησιμοποιοῦσαν την Αγία Γραφή, παρερμηνεύσαν τη διδασκαλία της, ἀρκετοί ἀπὸ αὐτούς, γιατί δεν χρησιμοποίησαν τη βοήθεια της Ιερᾶς Παράδοσης. Ἐτσι στήριξαν τις διδασκαλίες τους σε λανθασμένη ἐρμηνεία, χωρίς να λάβουν τη βοήθεια ἐκείνων στους οποίους ο Θεὸς ἀποκάλυψε «τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας Του – τα ἄγνωστα και τα ἀπόκρυφα τῆς σοφίας Του» (Ψαλμ.50:6), τη δύναμη και τη διαθήκη Του («κραταίωμα Κύριος τῶν φοβουμένων αὐτόν, καὶ ἡ διαθήκη αὐτοῦ δηλώσει αὐτοῖς – Ο Κύριος εἶναι ἡ δύναμη αὐτῶν που φοβούνται Αὐτόν, ἡ διαθήκη Του θα φανερωθεῖ σ' αὐτούς» (Ψαλμ.24:14).

Ἐνα χωρίο της Παλαιᾶς Διαθήκης μᾶς βοηθᾷ κάπως στην προκειμένη περίπτωση. Μας πληροφορεῖ λοιπὸν αὐτὸ το μέρος, περὶ της δημιουργίας του ἀνθρώπου και μας λέει: «ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν Ἀδὰμ, κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἐποίησεν αὐτόν· ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς καὶ εὐλόγησεν αὐτούς· καὶ ἐπωνόμασε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀδὰμ, ἡ ἡμέρα ἐποίησεν αὐτούς – την ἡμέρα που δημιούργησε ο Θεὸς τον Ἀδὰμ, σύμφωνα με την εἰκόνα του Θεοῦ δημιούργησε αὐτόν· ἀρσενικό και θηλυκό δημιούργησε αὐτούς και εὐλόγησε αὐτούς· και ἀποκάλεσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἀδὰμ, την ἡμέρα που δημιούργησε αὐτούς» (Γεν.5:1-2). Δεν μας πληροφορεῖ ὁμως ἡ Αγία Γραφή, γιατί ο Θεὸς κάλεσε τὸ ὄνομα του πλάσματός Του “Αδὰμ”. Βοηθούμενοι λοιπὸν ἀπὸ την παράδοση των ἁγίων ὁργάνων του Θεοῦ, που φύλαξαν την Ιερὰ Παράδοση, πληροφοροῦμεθα τα εξής:

«Τὸν Ἀδὰμ ἐπλασε ο Θεὸς συλλέγοντας γι' αὐτὸ χῶμα ἀπὸ τις τέσσερις

ἄκρες του κόσμου, γι' αὐτὸ και τὸ ὄνομά του ἀπαρτίζεται ἀπὸ τα ἀρκτικά γράμματα των τεσσάρων σημείων του κόσμου· Α(νατολή, Δ(ύση), Α(ρκτος, Μ(εσημβρία)» (“Εκτὸς του Χριστιανισμοῦ Παραδόσεις”, Ἀγαθᾶγγελου Νικολάκη, σελ.20). (“Αδὰμ”: ἀπὸ τὸ εβραϊκὸ “Adama = γῆ”, ἀπὸ την οποία δημιουργήθηκε ὁ ἄνθρωπος).

Αὐτὰ μας βοηθοῦν να ἀντιληφθοῦμε, ὅτι ἡ Ιερὰ Παράδοση ἔχει κάποιο τρόπο συμπληρωματικὸ χαρακτήρα στην ἐρμηνεία της Αγίας Γραφῆς.

Με κανένα λόγο ὁμως δεν ἐπιτρέπεται να συστηματοποιοῦμε θεσμούς, δόγματα, τελετές και καταστάσεις, που δεν πιστεύτηκαν «πάντοτε, πανταχοῦ και ἀπὸ πάντες», την ἀστήρικτη δικαιολογία, ὅτι αὐτὰ ἀμυδρά δῆθεν ἀναφέρονται στη Βίβλο και συμπληρώνονται ἀπὸ την Ιερὰ Παράδοση. Εἶναι λοιπὸν σωστή ἡ διατύπωση της Ιερᾶς Παράδοσης του Βικέντιου, που σημειώνει: «Τοῦτο κρατοῦμε, ὅπερ ἀπανταχοῦ, ὅπερ αἰέποτε, ὅπερ υφ' ἀπάντων ἐπιστεύθη».

Ο τρόπος της λατρείας και τα ἀναγκαῖα δόγματα «της αὐθεντικῆς ἀποφάνσεως εἶναι πρέπον να παραδέχεται καθένας που θέλει να τύχη της ἐν Χριστῷ σωτηρίας», εἶναι σαφῶς και ευκρινῶς διατυπωμένα στην Αγία Γραφή και στο Σύμβολο της Πίστεως Νικαίας – Κωνσταντινουπόλεως. Αὐτὸ σημαίνει, ὅτι δεν ἔχουν ἀνάγκη συμπληρωματικῶν μέσων, παρὰ μόνο βεβαιωτικῶν ἀπὸ την Ιερὰ Παράδοση, γι' αὐτούς που ἀμφιβάλλουν και τους ἄλλους που ἀπιστοῦν.

Ο κίνδυνος και ἡ μεγάλη φθορά στο ἐκκλησιαστικὸ πολίτευμα, ἀπὸ την ἀχαλίνωτη Παράδοση, που δεν πέρασε ἀπὸ τον ἐλεγχὸ της Αγίας Γραφῆς, εἶναι σε πολλὰ σημεία σαφῆς στην ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία. Τη φθορά αὐτὴ ἄλλωστε ἐκθέτω με την ἐργασία μου αὐτή.

Υπάρχει και ἄλλο πολὺ μεγάλο σημείον φθοράς και ἐκφυλισμοῦ που ἐπέφερε στο ἐκκλησιαστικὸ πολίτευμα, για

το οποίο διαμαρτύρονται όλες οι Εκκλησίες, εκτός από τη Ρωμαιοκαθολική, που το δημιούργησε, το καλλιεργεί, το φυλάει και το θωπεύει. Το φθοροποιό αυτό αντικείμενο είναι το “Αλάθητο του Πάπα”. Από πού έχει την προέλευσή του; Από την Παράδοση εκείνη που δεν πέρασε από τον έλεγχο της Γραφής.

Η Εκκλησία, κατά τον 2^ο αιώνα, αντιμετώπιζε την αίρεση των Γνωστικών. Οι άνθρωποι αυτοί, οι Γνωστικοί, ισχυρίζονταν, ότι η διδασκαλία τους ήταν η κρυφή Αποστολική παράδοση. Για την αντιμετώπιση αυτού του κινδύνου, η Εκκλησία δια του επισκόπου Λουγδούνου, Ειρηναίου, μεταχειρίστηκε το μέσο της αδιάκοπης από τους Αποστόλους διαδοχής των επισκόπων, πρεσβυτέρων, ποιμένων των κατά τόπους Εκκλησιών. Με το μέσο αυτό αναγνώριζε η Εκκλησία, ιστορικά, τους επισκόπους – πρεσβυτέρους – ποιμένες, ως θεματοφύλακες της αληθινής Χριστιανικής διδασκαλίας. Για να ισχυροποιήσει ο Ειρηναίος τη θέση των επισκόπων – πρεσβυτέρων και να αποκρούσει τους αιρετικούς Γνωστικούς, διατύπωσε την άποψη, ότι οι επίσκοποι λάμβαναν «Χάρισμα αληθείας» (“Κατά Αιρέσεων”, Ειρηναίος, 3, 3). Δηλαδή, ο επίσκοπος κάθε Εκκλησίας είχε ως προσωπικό χάρισμα το “αλάθητο”. Εξαιτίας αυτού, ο επίσκοπος αναγνωριζόταν ως μονάρχης. Αυτό έγινε αφορμή να επεκταθεί το αντι-Βιβλικό μοναρχικό επισκοπικό Αξίωμα σε όλες τις Χριστιανικές κοινότητες και από τότε άρχισαν να καταρτίζονται κατάλογοι των μοναρχών επισκόπων των σπουδαιότερων Εκκλησιών, Ρώμης, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων.

Λίγο αργότερα όμως είδε η Ανατολική Εκκλησία, ότι το “αλάθητο”, ως προσωπικό χάρισμα του κάθε επισκόπου, δεν στηριζόταν σε σωστές Βιβλικές βάσεις, και το μετατόπισε στο απρόσωπο σύνολο των επισκόπων των Οικουμενικών Συνόδων (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.63-64).

Ενώ όμως μετατόπισε η Εκκλησία το “αλάθητο” στο απρόσωπο σύνολο των επισκόπων, τους άφησε τη μοναρχία. Το να γίνει όμως καθένας μονάρχης χωρίς αγώνες και θυσίες, αποτελεί τεράστιο άλμα των δοξομανών μόνο ανθρώπων. Τώρα, κατά πόσο αυτό είναι Χριστιανικό, αυτό είναι άλλο θέμα και το εξετάζουμε σε άλλη θέση.

Τη μετατόπιση αυτού του προσωπικού χαρίσματος δεν παρατηρούμε στη Δυτική Εκκλησία. Ο επίσκοπος της Ρώμης κράτησε για τον εαυτό του αυτό που διατύπωσε ο Ειρηναίος ως προσωπικό “χάρισμα αληθείας”. Έτσι διαμορφώθηκε το “αλάθητο του Πάπα”. Και ενώ ο Ειρηναίος διακήρυξε: «Ας επανέλθουμε στην απόδειξη του κύρους των παραδόσεων δια των Γραφών», στην προκειμένη περίπτωση τα ξεπέρασαν όλα αυτά και έγινε η αιτία να δημιουργηθεί το τέρας που ονομάζεται “αλάθητο του Πάπα”.

Κατά πόσο υπήρξε “αλάθητος” ο κάθε Πάπας, η ιστορία είναι ικανή να μας πληροφορήσει για τόσα κακουργήματα που διέπραξαν με το πέρασμα των αιώνων, οι “αλάθητοι” Πάπες. Αρκεί να λάβει καθένας υπόψη του τη δράση της Ιεράς Εξέτασης, τις Σταυροφορίες, και τους Χριστιανούς που έκαψαν ζωντανούς, με μοναδική αιτία, ότι μελετούσαν την Αγία Γραφή και εκτιμούσαν τα θεϊκά παραγγέλματα, κλπ.

Όταν δε επίσημα αναγνωρίστηκε το “αλάθητο”, και ο Πάπας Πίος ο Θ’ διάβασε στη Σύνοδο του Βατικανού (1870) το παπικό “δεκρετάλιο” (παπική απόφαση) με το οποίο αναγνώρισε το αλάθητο του εαυτού του, των προηγούμενων του και όλων των Παπών του μέλλοντος, τότε, Γερμανοί και Αυστριακοί επίσκοποι διατύπωσαν την άποψη, ότι δεν υπήρχε ασφαλής παράδοση της Εκκλησίας περί του Παπικού αλάθητου, ο Πάπας απάντησε Ιταλικά: «Η παράδοση είμαι εγώ» (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Β. Στεφανίδη, σελ.600).

Με την αφορμή αυτή του “αλάθητου”, ο Πάπας ονομάζεται: “Κύριος Θεός, Βασιλεύς του κόσμου, Άγιος Πατήρ, Βασιλεύς των Βασιλέων, Κύριος των κυρίων, Αντιπρόσωπος του Θεού». Διακηρύττει, ο Πάπας, ότι κατέχει την Εξουσία ώστε να καταργήσει τους Νόμους του Θεού και να τους ρυθμίσει κατά την αρέσκειά του. Αυτό έκανε ο Εωσφόρος.

Δεν έχω καμιά αμφιβολία, ότι ο απ. Παύλος περιγράφει με πολύ επιτυχία τη θέση του Παπισμού στην περικοπή Β' Θεσσαλονικείς 2:3-4, ότι είναι: *«ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, ὁ ἀντικείμενος καὶ ὑπεραιρόμενος ἐπὶ πάντα λεγόμενον Θεὸν ἢ σέβασμα, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ καθίσει, ἀποδεικνύντα ἑαυτὸν ὅτι ἔστι θεός – ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ γιος τῆς ἀπώλειας, αὐτὸς που ἀντιτάσσεται καὶ υπερυψώνεται ἐνάντια σε καθέναν που λέγεται Θεός ἢ σέβασμα, ὥστε να καθίσει αὐτὸς στο ναὸ του Θεοῦ ὡς θεός, για να ἀποδεικνύει τὸν ἑαυτό του ὅτι εἶναι θεός»*.

Να λοιπόν ποια είναι τα αποτελέσματα της παράδοσης, όταν δεν έχει υποστεί τον έλεγχο των θείων και Θεόπνευστων Γραφών.

Άσχετα πάντως με τη φθοροποιό εξέλιξη που είχε η άποψη του Ειρηναίου, στη δημιουργία του Παπικού “αλάθητου”, η Εκκλησία της εποχής εκείνης, αγωνιζόμενη κατά του μεγάλου κινδύνου των Γνωστικών, πρόσεχε με μεγάλη σχολαστικότητα τα γνήσια συγγράμματα των Αποστόλων και τη γνήσια Αποστολική Παράδοση, με την οποία διατηρήθηκε η διδασκαλία των Αποστόλων, σύμφωνα με τα συγγράμματά τους (“Εκκλησιαστική Ιστορία”, Α. Κυριακού, σελ.107-108).

Την αλλοίωση και τη φθορά της Παράδοσης, όταν δεν ελέγχεται αυστηρά από τη Γραφή, έχει να μας επιδείξει σε πολλά σημεία η ιστορία των λαών.

Η ιστορία της δημιουργίας του πρώτου ανθρώπου και η πτώση του, όπως

τη σημειώνει ο Μωυσής, αποτέλεσε ανέκαθεν από τους αρχαιότετους χρόνους, ιερά παράδοση, η οποία επηρέασε όλους τους λαούς της γης. Η παράδοση όμως αυτή, επειδή δεν πέρασε από τον έλεγχο του γραπτού Λόγου, αλλά μεταδίδονταν στους λαούς προφορικά, και οι διηγήσεις της πέρασαν από στόμα σε στόμα και από τη μια χώρα στην άλλη, κατάντησαν να υποστούν τις μεταβολές και τις αλλοιώσεις του χρόνου.

Στις παραδόσεις των λαών της γης, προπάντων της Ανατολής, παρατηρούμε μια κοινή βάση στην ιστορία της δημιουργίας και της πτώσης του πρώτου ανθρώπου. Διαφέρει όμως η βάση αυτή στη διατύπωση των λεπτομερειών της ιστορίας, και αυτό δείχνει, ότι έχει υποστεί φθορά και αλλοίωση.

Έτσι παρατηρούμε σε μια Σινική παράδοση να αναφέρεται η ύπαρξη του πρώτου ανθρώπου με τους απογόνους του, και ο Νώε με τους συγγενείς του. Η παράδοση αυτή σχετίζεται στενά με την ιστορία των πρώτων κεφαλαίων της Γένεσης, αλλά δεν είναι ακριβής.

Οι Άραβες διατηρούν ως Παράδοση περί του Αδάμ, ότι παρέλαβε από τον ουρανό πλήθος βιβλίων, τα οποία περιέχουν πολλούς νόμους, υποσχέσεις και ευλογίες. Η παράδοση αυτή σχετίζεται πολύ με την επικοινωνία που είχε ο Αδάμ με τον Θεό, όπως την αναφέρει ο Μωυσής.

Ο περίφημος σοφός νομοθέτης και θεμελιωτής της θρησκείας των Περσών, Ζωροάστρης, ομιλεί περί ενός ανθρώπου και μιας γυναίκας στον Παράδεισο. Αναφέρει ακόμα και την ιστορία περί ενός άκακου φιδιού, που έπεσε από τον ουρανό, για να διαπράξει το κακό στη γη.

Η παραποίηση, η φθορά και η αλλοίωση της ιστορίας αυτής παρατηρείται και σ' αυτούς τους Ιουδαίους, όταν αυτή δεν ελέγχεται από το γραπτό Λόγο, τον οποίο μόνο αυτοί διατήρησαν. Έτσι, π.χ., βλέπουμε να αναπαριστάνο-

νται κατά των τρόπων των Ανατολικών λαών, οι αλήθειες της ιστορίας με σύμβολα και να παρουσιάζεται μια αλληγορία περί του Αδάμ, που έχει σώμα το οποίο φθάνει από τη γη μέχρι τον ουρανό. Με την αλληγορία αυτή ήθελαν να παραστήσουν το μεγαλείο της δύναμης του και την επικοινωνία του με τον Θεό, με την οποία ήταν «τιμημένος».

Σχετικές παραδόσεις βρίσκουμε στους Αιγύπτιους, Χαλδαίους, Φοίνικες, Έλληνες, Λατίνους και σε συγγραφείς όλων των λαών.

Αυτή είναι η εικόνα που μας παρουσιάζουν οι παραδόσεις των αρχαίων λαών, στις οποίες παρατηρούμε να υπάρχει πράγματι μια σχετική συμφωνία, εξαιτίας τού ότι έχουν κοινή βάση της θεϊκής αποκάλυψης, διάφορη όμως διατύπωση στις λεπτομέρειες. Έτσι δε η αληθινή ιστορία του γραπτού Λόγου της δημιουργίας και πώσεως του πρώτου ανθρώπου εξαιτίας τού ότι η διήγηση αυτή πέρασε από στόμα σε στόμα και από τη μια χώρα στην άλλη, έπαθε τη μεταβολή, τις αλλοιώσεις και τη φθορά του χρόνου (“ΟΙ ΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ”, Αγαθάγγελου Νινολάκη, επισκόπου Χανίων).

Όλα αυτά μας φανερώνουν το μεγάλο κίνδυνο της παράδοσης, όταν δεν ελέγχεται αυστηρά από τον θεϊκό αποκαλυπτικό γραπτό Λόγο της Αγίας Γραφής. Για το λόγο αυτό και για ασφαλή καθοδήγηση των ανθρώπων, ο Θεός προστάζει με το στόμα του προφήτη, να εμμένουν στο γραπτό αποκαλυπτικό Λόγο, στο νόμο Του και στη μαρτυρία Του, και λέει: «νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν, ἵνα εἰπωσιν οὐχ ὡς τὸ ρῆμα τοῦτο, περὶ οὗ οὐκ ἔστι δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ – Γιατί νόμο για βοήθεια ἔδωσε, για να μην πουν σύμφωνα με το λόγο τούτο, για τον οποίο δεν ἔχουν δοθεῖ δῶρα γι’ αὐτόν» (Ησ.8:20).

Φρυκτωροί,¹⁸ «ταμά δε ξυνίετε ρήματα». «Τούτο κρατούμε, ὅπερ ἀπανταχοῦ, ὅπερ αείποτε, ὅπερ υφ’ ἀπάντων ἐπιστεῦθη» (Βικέντιος).

¹⁸ “Φρυκτωρώ”: μεταδίδω σήματα με πυρσούς για συνεννόηση σε μεγάλες αποστάσεις.

Περὶ Εκκλησίας

Αγαπητέ αδελφέ,

Ο θεῖος Ἰδρυτής της Εκκλησίας, “ο ἔχων τα κλειδιά της ζωῆς και του θανάτου”, ο Λυτρωτής Κύριος Ἰησοῦς, ἔλαβε φροντίδα για τους Μαθητές Του, προκειμένου να ζωογονήσει την ανθρώπινη φύση τους. «Καὶ τῶν θυρῶν κεκλεισμένων ὅπου ἦσαν οἱ μαθηταὶ συνηγμένοι διὰ τὸν φόβον τῶν Ἰουδαίων, ἦλθεν ὁ Ἰησοῦς – Καὶ ἐνῶ οἱ θύρες ἦταν κλεισμένες ἐκεῖ ὅπου ἦταν συναγμένοι οἱ μαθητές, για το φόβο των Ἰουδαίων, ἦρθε ὁ Ἰησοῦς», και τους ἔδωσε το χαιρετισμὸ εἰρήνης, «Εἰρήνη ὑμῖν – Εἰρήνη σ’ εἰσάς». Αμέσως τους πρόσφερε και τη δύναμη με την προσφορά του Πνεύματος: «Λάβετε Πνεῦμα ἅγιον» (Ἰν. 20:19-22). Ἐτσι τους ζωογόνησε την ανθρώπινη φύση. «Καὶ συναλιζόμενος παρήγγειλεν αὐτοῖς ἀπὸ Ἱεροσολύμων μὴ χωρίζεσθαι, ἀλλὰ περιμένειν τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς ἣν ἠκούσατέ μου – Καὶ ἐνῶ συναναστρεφόταν μαζί τους, παράγγειλε σ’ αὐτοὺς να μην απομακρυνθοῦν ἀπὸ τα Ἱεροσόλυμα, ἀλλὰ να περιμένουν τὴν υπόσχεση τοῦ Πατέρα “που ἀκούσατε ἀπὸ Εμένα”». Επρόκειτο να λάβουν τὸ βάπτισμα και τὴ δύναμη του Ἁγίου Πνεύματος, για να γίνουν σωστοὶ μάρτυρες τῆς διδασκαλίας του Διδασκάλους τους και τῆς Ἀναστάσεώς Του, «ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς – ὡς τα ἔσχατα τῆς γῆς» (Πραξ.1:4-8). «ὕμεῖς δὲ ἐστε μάρτυρες τούτων. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὴν ἐπαγγελίαν τοῦ πατρὸς μου ἐφ’ ὑμᾶς· ὑμεῖς δὲ καθίσαιτε ἐν τῇ πόλει Ἱερουσαλὴμ ἕως οὗ ἐνδύσησθε δύναμιν ἐξ ὕψους – Καὶ εσεῖς εἰστε μάρτυρες αὐτῶν. Καὶ ἰδοὺ, Εγὼ ἀποστέλλω τὴν υπόσχεση τοῦ Πατέρα Μου πάνω σας. Εσεῖς ὁμως καθίστε μέσα στην πόλη Ἱερουσαλὴμ, ὡσὸτου ντυθεῖτε δύναμη ἀπὸ ψηλά» (Λκ.24:48-49).

Ὅταν δε πλησίαζαν οἱ ἡμέρες τῆς ἀναλήψεώς Του, ἔδωσε στους Μαθητές Του ρητὴ ἐντολὴ να κηρύξουν τὸ Ευαγγέλιο τῆς Βασιλείας σε ὅλα τα ἔθνη. «Πορευθέντες εἰς τὸν κόσμον ἅπαντα κηρύξατε τὸ εὐαγγέλιον πάσῃ τῇ κτίσει – Πορευτείτε σε ὅλο τὸν κόσμον και κηρύξτε τὸ εὐαγγέλιο σε ὅλη τὴν κτίση» (Μκ.16:15).

Συμμορφούμενοι οἱ Ἀπόστολοι προς τὴν ἐντολὴ τοῦ Διδασκάλου τους, «ἐκεῖνοι δὲ ἐξελθόντες ἐκήρυξαν πανταχοῦ, τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν λόγον βεβαιούντος διὰ τῶν ἐπακολουθούντων σημείων – ἐκεῖνοι βγήκαν και κήρυξαν παντοῦ, ἐνῶ ὁ Κύριος συνεργούσε και βεβαίωνε τὸ λόγο μέσω των θαυματουργικῶν σημείων που ἐπακολουθοῦσαν» (Μκ.16:20).

Ἡ ἐντολὴ αὐτὴ τοῦ Ἰδρυτῆ τῆς Εκκλησίας προς τους Ἀποστόλους Του και ἡ ἀπόλυτη συμμόρφωση των Ἀποστόλων σ’ αὐτὴν, δείχνουν, ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Σωτῆρα φέρει οἰκουμενικὸ χαρακτήρα. Αὐτὸ φανερώνει ὅτι ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, δεν εἶναι προσωπολήπτης. Ὁ ἀπ. Πέτρος ρητὰ υποστηρίζει αὐτὴ τὴν ἀλήθεια: «Ἀνοίξας δὲ Πέτρος τὸ στόμα αὐτοῦ εἶπεν· Ἐπ’ ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλ’ ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἔστι – Ἀνοίξε τότε ὁ Πέτρος τὸ στόμα του και εἶπε: Στ’ ἀλήθεια καταλαβαίνω ὅτι ὁ Θεὸς δεν εἶναι προσωπολήπτης, ἀλλὰ σε κάθε ἔθνος ὁποῖος φοβάται Αὐτόν και ἐργάζεται δικαιοσύνη εἶναι δεκτὸς ἀπὸ Αὐτόν» (Πραξ.10:34-35). «οὐ γάρ ἔστι προσωποληψία παρὰ τῷ Θεῷ – Γιατί δεν ὑπάρχει προσωποληψία ἀπὸ τὸν Θεό» (Ρωμ.2:11).

«Εἶναι πράγματι ἀληθές ὅτι ἡ Χριστιανικὴ ἀλήθεια ἡ ἀποκαλυφθεῖσα ἀπὸ τὸν Κύριο στον κόσμο φέρει Οἰ-

κουμενικό χαρακτήρα, δεν κάνει διακρίσεις μεταξύ των ανθρώπων οιασδήποτε φυλής, αλλά είναι επίσης αληθές, ότι η Χριστιανική αλήθεια προσπέσουςσα στην συνείδηση των λαών έλαβε σχήματα ιδιάζοντα στη διανόηση και τους τρόπους τού σκέπτεσθαι ενός εκάστου εξ αυτών. Το γεωγραφικό περιβάλλον και η πνευματική παράδοση των λαών θέτει ιδιάζουσα σφραγίδα επί της ψυχής τους εις τον τρόπον ώστε, η Οικουμενικότητα της Χριστιανικής αλήθειας κατά την εφαρμογή της στο βίο τους, μετεβλήθη από της πλευράς του ανθρωπίνου στοιχείου σε διάφορες μορφές του Χριστιανισμού. Εντεύθεν η διαφοροποίηση της Χριστιανικής αλήθειας σε Εκκλησίες έχουν το ιδιάζον σε αυτές χρώμα και το ιδιάζον σε αυτές σχήμα». Έτσι, η «Ορθόδοξη Εκκλησία σχηματοποιήθηκε από το αρχαίο Ελληνικό πνεύμα». «Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία σχηματοποιήθηκε από τη νομική ατμόσφαιρα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Εντεύθεν η διοίκησή της είναι διοίκηση μονοκρατορίας». Ο ίδιος χρωματισμός και σχηματισμός παρατηρείται και στα διάφορα σχίσματα της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας.

Παρ' όλο λοιπόν που ο Χριστιανισμός έχει Οικουμενικό χαρακτήρα, η Εκκλησία, για τους λόγους αυτούς δεν διατηρήθηκε ενιαία. Γι' αυτό δεν μπορεί να εμφανιστεί στην κοινωνία ως ενιαία συντεταγμένη Εκκλησία. Λόγοι πρωτοκαθεδρίας υπήρξε η πρώτη αφορμή του σχίσματος και της διαιρέσεως του ενιαίου σώματος της Εκκλησίας, γιατί οι προεστοί των κατά τόπων Εκκλησιών έδωκαν διαφορετικό περιεχόμενο στον Αποστολικό υπηρεσιακό τίτλο του επισκόπου και τον έκαναν Αξίωμα δόξας και κοσμικού μεγαλείου. Ανεξάρτητα όμως με τη διαφοροποίηση των σχημάτων και των σχισμάτων που έλαβε η Χριστιανική αλήθεια με το πέρας των αιώνων, ανεξάρτητα ότι δεν μπορεί σήμερα η Εκκλησία να κάνει την εμφάνισή της ως ενιαία και συντε-

ταγμένη κοινωνία, εγώ θα εξετάσω την Εκκλησία με το πνεύμα του Οικουμενικού χαρακτήρα, που άλλωστε της αρμόζει.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η σημασία του όρου

Ετυμολογικά, η λέξη “Εκκλησία” είναι παράγωγος του ρήματος “εκαλέω” και σημαίνει τη συνάθροιση των δημοτών των αρχαίων Δήμων προκειμένου να λάβουν κάποια απόφαση που αφορά τις δημόσιες υποθέσεις. Έτσι υπήρχε η “εκκλησία” του Δήμου, δηλαδή, η συνέλευση των πολιτών, σαν μια από τις Εξουσίες της αρχαίας πολιτείας. Με την έννοια αυτή βρίσκεται στους αρχαίους συγγραφείς, Πλάτωνα, Αριστοτέλη, Θουκυδίδη, Πολύβιο, Πλούταρχο κλπ. Με την ίδια έννοια βρίσκεται η λέξη “Εκκλησία” και στην Ελληνική μετάφραση της Παλαιάς Διαθήκης από τους Εβδομήκοντα (Ο΄) και σημαίνει τη συνάθροιση του λαού Ισραήλ για θρησκευτικούς και πολιτικούς σκοπούς.

Από της εμφανίσεως του Χριστιανισμού ο όρος “Εκκλησία” σημαίνει “το σύνολο αυτών που πιστεύουν στον Χριστό και συνέρχονται στη Εκκλησία” («...συνερχομένων υμών εν εκκλησία – ...όταν εσεείς συνέρχεσθε στην εκκλησία» Α΄ Κορ.11:18). Από το έτυμο της λέξεως και από τα χαρακτηριστικά που βρίσκουμε στην Καινή Διαθήκη, μπορούμε να δεχτούμε, παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει ορισμός, ότι ο όρος “Εκκλησία” περικλείει την εκλογή των πιστών του Χριστού – των ανθρώπων τους οποίους κάλεσε ο Θεός να αποτελέσουν το κυβερνώμενο από τον Χριστό και ζωοποιούμενο από το Πνεύμα, Σώμα, Κεφαλή του Σώματος αυτού είναι ο Χριστός... «ό Θεός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ πατήρ τῆς δόξης... αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου – ο Θεός του Κυρίου μας

Ιησού Χριστού, ο Πατέρας της δόξας... Αυτόν έδωσε κεφαλή πάνω σε όλα στην εκκλησία, η οποία είναι το σώμα Αυτού, το πλήρωμα Εκείνου που πληρώνει τα πάντα σε όλους» (Εφεσ.1:17, 22-23).

Επειδή η προέλευση της Εκκλησίας είναι ουράνια, οι ιεροί συγγραφείς τη χαρακτηρίζουν με συνώνυμες εκφράσεις και όρους, ως Βασιλεία ουρανών, Βασιλεία Θεού, Οίκος Θεού, Αγία Ιερουσαλήμ, Άνω Ιερουσαλήμ. Γυνή του Αρνίου, Επισυναγωγή αγίων, Θεού γεώργιον [*καλλιεργημένο χωράφι*], Θεού οικοδομή, Κατοικητήριο Θεού, Μέλη Χριστού, Ποίμνιο Θεού, Γένος εκλεκτό, Έθνος άγιο, Βασιλείο ιεράτευμα, Βασιλείς και ιερείς.

Η Εκκλησία ως κοινωνία μεγαλειώδης

Είναι ευχάριστο το γεγονός ότι αν και διάσπαρτοι είναι οι κληρικοί που βλέπουν τη λανθασμένη γραμμή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, εντούτοις υπάρχουν. Κάθε, ίσως, εποχή έχει να παρουσιάσει τους δικούς της. Ένας απ' αυτούς υπήρξε και ο θεολόγος Αρχιμανδρίτης Δημήτριος Στάθης. Ο άνθρωπος αυτός δεν μπορούσε περισσότερο να υποφέρει την άτακτη εκκλησιαστική γραμμή και αποσχηματίστηκε, για να ζήσει σαν Έλληνας πολίτης και Χριστιανός Ορθόδοξος, όχι σαν κακόδοξος. Αυτός μου έστειλε και τα ακόλουθα περί Εκκλησίας, ως κοινωνίας μεγαλειώδους.

«Η αποστολική Εκκλησία ήταν μεγαλειώδης και ισχυρότατη, εφόσον διατηρούσε και έντονα καλλιεργούσε το πνεύμα της ειλικρινής και θερμής προς τον Θεό και τον πλησίον αγάπης, αγωνιζόμενη τον ιερό υπέρ της πίστεως αγώνα και ποταμούς μαρτυρικών αιμάτων στο βωμό αυτής έχυνε. Η ειλικρινής αυτή αγάπη και το χυμένο αίμα των μαρτύρων επέφεραν τελικά την επικράτηση και το θρίαμβο αυτής απέναντι των πολυτελών και πομπωδών μεν, αλλά ψυχρών και στερημένων της αγά-

πης ειδωλολατρικών θρησκειών. Ω, Εκκλησία Χριστιανική! Ο πυρήνας σου είναι δύο ή τρεις άνθρωποι πιστοί, οι οποίοι μελετούν και συζητούν τη διδασκαλία και το έργο του Κυρίου ημών Ιησού Χριστού και διάγουν ζωή σύμφωνη προ τη διδασκαλία ταύτη. Ο Κύριος διεκήρυξε, ότι εν μέσω αυτών των δύο ή τριών πιστών ευρίσκεται αόρατα φωτίζοντας και ενισχύοντας αυτούς. *«οὐ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν – Γιατί όπου είναι δύο ή τρεις συναγμένοι στο δικό Μου όνομα, εκεί είμαι στο μέσο αυτών»* (Μτ.18:20).

«Ω, Εκκλησία Χριστιανική! Η εποχή των αγίων Αποστόλων ήταν η εποχή της μυροβόλου σου άνοιξης! Εκείνη ήταν η εποχή της θερμουγού σου δράσης, του άφθαστου μεγαλείου σου και της πολυύμνητης και αξιομίμητης αγιότητας σου. Ναι! Γιατί τότε η καρδιά του πλήθους των μελών σου ήταν μία. Γιατί τότε ως ουσιώδες γνώρισμα είχες την ταπείνωση, την αγνότητα και της αφιλοχρηματία. Γιατί τότε ως θεμελιώδες αξίωμα είχες τη δαπάνη των υλικών σου, των φθειρόμενων, των γήινων προς απόκτηση των άφθαρτων, των πνευματικών, των επουρανίων».

«Ουδείς έλεγε τότε, ότι είχε κάτι δικό του, αλλά είχαν όλοι τα πάντα κοινά. Ουδείς εκ των πιστών υπήρξε τότε άπορος, γιατί οι έχοντες αγρούς ή οικίες πουλούσαν αυτά και έφερναν το συγκεντρωμένο χρήμα στους αγίους Αποστόλους, οι οποίοι το διένεμαν σε κάθε οικογένεια αναλόγως των αναγκών αυτής (*«Τοῦ δὲ πλήθους τῶν πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἰς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – Και στο πλήθος εκείνων που πίστεψαν η καρδιά και η ψυχή ήταν μία· και ούτε ένας δεν έλεγε ότι κάτι από τα υπάρχοντά του ήταν δικό του, αλλά ήταν σ' αυτούς όλα κοινά»* Πραξ.4:32). Δεν επιθυμούσες τότε τις υψηλότρουλλες οικοδομές ή τους στολισμένους ναούς

με καλλιμάρμαρους κίονες Ιωνικού ή Δωρικού ή Κορινθιακού ρυθμού. Δεν επεδείκνυνες τότε βαρύγδουπες καμπάνες. Δεν κατασκεύαζες τότε ναούς φθαρτού μεγαλείου ανταγωνιζόμενους στη πολυτέλεια με τους ναούς των ειδωλολατρών... Δεν περιέβαλες τούς στα δημόσια δείπνα (Αγάπες) διακονούντες, οι οποίοι ήταν υπηρέτες των φτωχών, με ενδύματα πολυτελή, συναγωνιζόμενοι στην πολυτέλεια με τις ολόχρυσες και ολομέταξες βασιλικές αμφιέσεις («*ἐπισκέψασθε οὖν, ἀδελφοί, ἄνδρας ἐξ ὑμῶν μαρτυρουμένους ἐπτά, πλήρεις Πνεύματος ἁγίου καὶ σοφίας, οὓς καταστήσομεν ἐπὶ τῆς χρείας ταύτης – Επιλέξτε λοιπόν, ἀδελφοί, ἐπτά ἄνδρες ἀπὸ εσᾶς με καλὴ μαρτυρία, πλήρεις Πνεύματος Ἁγίου καὶ σοφίας, τοὺς οποίους θὰ καταστήσουμε γιὰ νὰ διεξάγουν τὴν ἀνάγκη αὐτή*» Πραξ.6:3). Αντί όλων αυτών μιμούνται την ταπείνωση του Υιού του Θεού».

«Την προσοχή σου ὅλη εἶχες τότε στραμμένη προς τον νοήμονα ναό του Θεού, τον ἄνθρωπο δηλαδή, γιὰ τον οποίο υπερβάλλοντας φρόντιζες καὶ κόπιαζες. Νυχθημερόν δε διδάσκουσα αὐτόν προσπαθοῦσες νὰ τον παρουσιάσεις ἀνώτερο του ατομικισμοῦ, τῆς ἀδικίας, του ψεύδους καὶ τῆς πολύμορφης ἀκολασίας καὶ διαφθοράς. Κανένας κόπο δεν τσιγκουνεύτηκες, γιὰ νὰ καταστήσει ἀληθὴ τὴν εἰκόνα του Θεοῦ καὶ ομοίωμα... Τὸ πρεσβυτέριο τότε ὦ, Ἐκκλησία Χριστιανικὴ, ἦταν ἀκηλίδωτο καὶ ἀμεμπτο, αὐτοὶ που τὸ αποτελοῦσαν εἶχαν ὀρθή τὴν πίστη καὶ τὸ βίον ἀγνότατο, διὰ τῶν ὁποίων προσόντων καὶ μόνο διακρίνονταν ἀπὸ τοὺς πνευματικὸς ἀδελφούς τοὺς καὶ τίμονταν υπερβαλόντως. Δεν ζητοῦσαν ποτὲ τιμές καὶ γονυκλισίες ἐξαιτίας χρυσοῦ φαντῶν ἀμφίων, ιερατικῶν σχημάτων, οφίκιων, πηχιαίων ἀλαζονικῶν τίτλων καὶ ἐξωτερικῶν ἐγκολπίων, ἀλλὰ δυνάμει τῆς ἁγίας ζωῆς τοὺς... Δεν προσφωνοῦνταν ἀλαζονικά «Πατέρες» κατὰ τὴν παραγγελία του Σωτῆρα Χριστοῦ, ἀλλὰ

«ἀδελφοί». *«πάντες δὲ ὑμεῖς ἀδελφοί ἐστε. καὶ πατέρα μὴ καλέσητε ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς· εἷς γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ ὑμῶν, ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς – εσεῖς ὅλοι εἰστε ἀδελφοί. Καὶ “πατέρα” σας μὴν καλέσετε κάποιον πάνω στη γῆ, γιὰτὶ ἓνας εἶναι ὁ Πατέρας σας, Αὐτός που εἶναι στους οὐρανούς»* (Μτ23:8-9).

«Ἔτσι δε μεταξὺ τοὺς ἀγαπημένοι ἀφοσιωνόταν ὁ ἓνας στον ἄλλο. Μιμοῦμενοι τῶν υἱῶν πάντων ἀποθανόντα καὶ ἀναστάντα Κύριο ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστὸν δεν δαπανοῦσαν γιὰ τὴν κατασκευὴ ἀργυρῶν ἢ χρυσῶν κανδήλων ἢ χρυσοποικίλων τῶν εἰκόνων ἐνδυσῇ ἢ βασιλικῶν τῶν ἐπισκόπων ἀμφίων κατὰ μίμηση τῶν ειδωλολατρῶν, ἀλλὰ ἀφειδῶς καὶ πλούσια ξόδευσαν πρὸς ἀνακούφιση τῶν φτωχῶν, τῶν ὀρφανῶν καὶ φῶς χηρῶν, τοὺς οποίους ἀπάλλασσαν αὐτὰ που ἐπακολουθοῦν τὴν ἀπροστάτευτη φτώχεια καὶ ὀρφάνια φρικτὰ καὶ ολέθρια ἀποτελέσματα τῆς πείνας, δηλαδή τὴν ἀσθένεια καὶ τὴν ἐξαχρείωση... φροντίζοντας αὐτοὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐμφανίζονται ὡς ἐμψυχοὶ ναοὶ του Θεοῦ διάγοντες ζωὴ ἀνεπίληπτη καὶ ἀμεμπτη».

«Ὡ, Ἐκκλησία Χριστιανικὴ! Ὅποιος θέλει νὰ σε γνωρίσει καλὰ, ὁποῖος ενδιαφέρεται νὰ γίνῃ πραγματικὸς Χριστιανός, ὁποῖος ἐπιθυμεῖ νὰ σε θαυμάσει καὶ νὰ ἐξαρθεῖ στο ὕψος του θεοῦ μεγαλείου σου, ἔχει ιερότατη υποχρέωση νὰ ἀνατρέξει νοερά στους τρεῖς πρώτους αἰῶνες τῶν ἀγρίων καὶ σκληρῶν διωγμῶν σου, οἱ οποῖοι ἀναμφίβολα αποτελοῦν τὸ ἀπαράμιλλο, τὸ ἀξιόμιμητο πρότυπό σου, τὴν αἰώνια πολυανθή καὶ μυροβόλο ἀνοιξὴ σου καὶ νὰ ἀντλήσει ἀπὸ αὐτὰ σπουδαιότατα ἀλησμόνητα διδάγματα καὶ παραδείγματα. Εἶναι ἱστορικὰ ἀποδεδειγμένο, ὅτι κατὰ τοὺς αἰῶνες ἐκείνους τῆς μυροβόλου ἀνοιξῆς σου ἦσαν, ὦ Ἐκκλησία Ἀποστολική, ἀπαλλαγμένη δεισιδαιμονιών, προλήψεων, θρησκοληψίας, ἐξωτερικῶν σχημάτων, ιεροκαπηλείας, διατιμήσεων τῶν τελετῶν, φιλαργυρίας, ε-

ξαχρείωσης και κοσμικής μάταιης επίδειξης, γιατί το Πνεῦμα και η διαγωγή του Κυρίου Ιησού και των αγίων Αποστόλων σε διεύθυναν. Βάδιζες τότε με σταθερό και ακλόνητο βήμα στην οδό, την οποία άνοιξε και διέδραμε ο Ουράνιος Ιδρυτής σου, γιατί ατένιζες προς τον αμάραντο της δικαιοσύνης στέφανο, γιατί ήσουν αληθινός Χριστιανική, γιατί φιλοτιμούσουν να καταστήσεις την ουράνια κλήση σου σταθερή και βέβαια... Αυτή και μόνη είναι Εκκλησία Χριστιανική Ορθόδοξη και ορθά πράττουσα, κιβωτός της υγιαίνουσας διδασκαλίας κατοχυρωμένης με τη φράση "Τάδε, λέγει, Κύριος"... Απ' όπου πολύ δίκαια περί της αγίας Αποστολικής Εκκλησίας ελέχθη από τον Τερτυλλιανό το περιλάλητο: "Extra Ecclesiam Nulla Salus". Έξω της αγίας Εκκλησίας ουδεμία σωτηρία υπάρχει. Αυτή την αγιότητα Εκκλησία υποστήριξαν και χάρη αυτής διώχθηκαν, πριονίστηκαν, με φόνο μάχαιρας πέθαναν, οι άγιοι Απόστολοι και για τούτο θα κερδίσουν την ημέρα του Κυρίου ασφαλώς το βραβείο της "άνω κλήσης».

«Ομοίως αυτή την Εκκλησία υποστήριξαν με αυταπάρνηση και αυτοθυσία οι μαθητές των αγίων Αποστόλων και στη συνέχεια δια μέσου των αιώνων που πέρασαν μέχρι την σήμερα απανταχού στη γη όλοι όσοι απέκτησαν τον "νου του Χριστού" άγιοι Χριστιανοί αδιακρίτως γένους, φυλής, χρώματος και γλώσσας, οι επαξίως ονομασθέντες Χριστιανοί Ορθόδοξοι».

«Οι αληθινοί Χριστιανοί του παρόντος και του μέλλοντος, την Αποστολική αυτή Εκκλησία την ορθοφρονούσα, την απλή, την απέρριπτη, την ανεπίδεκτη, την άμεμπτη, της κιβωτό της υγιαίνουσας διδασκαλίας, την ενάντια προς τον Ιουδαϊσμό και την ειδωλολατρία, την αποστρεφόμενη και αποφεύγουσα την αργυρολογία, οφείλουν να υπηρετήσουν μέχρι εσχάτης τους πνοής έχοντες ακλόνητη την πεποίθηση, ότι σύμφωνα με το γραπτό Λόγο του Θεού,

του οποίου το κύρος είναι αιώνιο, θα επισύρουν την αμέριστη ευλογία του Θεού και του Χριστού Αυτού» (Δημήτριος Στάθης).

«Η πρώτη αυτή Εκκλησία δεν είχε να επιδείξει ναούς μεγαλοπρεπείς, αρχιερείς με μίτρες αδαμαντοκόλλητες και χρυσές ράβδους. Αλλά είχε κάτι ανώτερο, είχε Χριστιανούς, κληρικούς και λαϊκούς με χρυσές καρδιές. Κάθε πιστός ζούσε και ανέπνεε εν τω Χριστώ» (Μητροπολίτης Φλωρίνης, Αυγουστίνος Καντιώτης. Περιοδικό "Σταυρός", αρ.φυλ.99).

Η Εκκλησία ως ορατός οργανισμός

Η Εκκλησία αποτελούμενη από ζωντανούς οργανισμούς – ανθρώπους, είναι ορατή, άσχετα ότι τα σημεία που χαρακτηρίζουν τους γνήσιους Χριστιανούς, είναι εκ πρώτης όψεως, άγνωστα. Αυτά αποτελούν τους καρπούς του δέντρου – Εκκλησίας και τα οποία δείχνουν αν είναι ολοκληρωμένη στην πίστη και στην τήρηση των θεϊκών μηνυμάτων. Άρα και αυτά είναι ορατά. Γι' αυτό λέει ο Κύριος: *«ἀπὸ τῶν καρπῶν αὐτῶν ἐπιγνώσεσθε αὐτούς... ἐκ γὰρ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται – Ἀπὸ τῶν καρπῶν τοὺς θα ἀναγνώρισετε αὐτούς... γιατί ἀπὸ τοῦ καρποῦ γνωρίζεται τὸ δέντρο»* (Μτ.7:16, 12:33).

Εάν υποθέσουμε ότι η Εκκλησία είναι αόρατη, τότε σε ποιον θα προστρέξουμε, όταν κάποιος αδελφός μάς ενοχλήσει, εφόσον ο Κύριος λέει για την περίπτωση αυτή: *«Εὰν δὲ ἁμαρτήσῃ εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σου, ὕπαγε ἐλεγξον αὐτόν... ἐὰν δὲ παρακούσῃ, εἰπὲ τῇ ἐκκλησίᾳ – Εὰν ἁμαρτήσῃ σ' ἐσένα ὁ ἀδελφός σου, πῆγαινε καὶ ἐλεγξέ τον... ἐὰν ὁμως παρακούσῃ, περὶ τοῦ ἐκκλησίας»* (Μτ.18:15-17). Σε ποια Εκκλησία όμως θα πει καθένας το παράπονό του, αν αυτή είναι αόρατη; Αόρατη είναι η Κεφαλή της Εκκλησίας, ο Ιδρυτής της Ιησούς Χριστός. Την ορατή αυτή Εκκλησία αποτελούν όλοι εκείνοι που μετανόησαν από τις αμαρτίες τους, πί-

στεφαν στον Χριστό ως Σωτήρα τους και εξασκούν πίστη στον Θεό. Δεδομένου δε ότι όλοι αυτοί αποτελούν ορατό οργανισμό ανθρώπων, η Εκκλησία είναι ορατή. Για την αόρατη πλευρά, δηλαδή τα άγνωστα σημεία της ζωής των Χριστιανών που αποτελούν το Σώμα της Εκκλησίας, μπορούμε να πούμε ότι «*ἔγνω Κύριος τοὺς ὄντας αὐτοῦ – γνώρισε ο Κύριος αυτούς που είναι δικοί Του*» (Β' Τιμ.2:19). Αυτοί όμως που ανήκουν στον Κύριο είναι ορατά πλάσματα. Άλλωστε σε όσα σημεία μιλάει η Αγία Γραφή περί Εκκλησίας, αναφέρεται σε ζωντανά πλάσματα – ανθρώπους, δηλαδή, σε ορατές υπάρξεις.

Υποστηρίζοντας ότι η Εκκλησία είναι αόρατη, απομακρυνόμαστε τελείως από τη σημασία της λέξεως, δεδομένου ότι αόρατο είναι κάτι που δεν βλέπουμε, και δεν έρχεται σε επαφή με τις αισθήσεις μας. Αυτό όμως δεν συμβαίνει με την Εκκλησία, η οποία είναι απτή και ορατή πραγματικότητα, την οποία βλέπουμε, με την οποία συμπροσευχόμαστε, συμπάλλουμε και συνομιλούμε.

Στην Εκκλησία των Ιεροσολύμων άλλωστε υπήρχαν δύο ανάξια μέλη, ο Ανανίας και η Σαπφείρα («*Ἄνὴρ δέ τις Ἀνανίας ὀνόματι σὺν Σαπφείρῃ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ – Κάποιοι ἄνδρας, όμως, με το όνομα Ανανίας, μαζί με τη Σαπφείρα τῇ γυναίκα του*» Πράξ.5:1). Τα άλλα μέλη της Εκκλησίας εκείνης αποτελούσαν την ορατή Εκκλησία, που ήταν γνωστή για τους πνευματικούς της καρπούς και τη δράση της. Το περιστατικό της περίπτωσης αυτής, του ψεύδους και της υποκρισίας, τα οποία διέπραξαν ο Ανανίας και η Σαπφείρα, έδωσε στην ορατή εκείνη Εκκλησία την ευκαιρία να εκδηλώσει την πνευματική της ικανότητα και την παρουσία του Αγίου Πνεύματος. Αυτό το περιστατικό είναι μία από τις σπουδαιότερες αποδείξεις που φανερώνει ότι η Εκκλησία είναι ορατή και εκμηδενίζει τον όρο των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών, “αόρατη Εκκλησία”. Από το γεγονός

αυτό και από την περίπτωση του Σίμωνος Μάγου (δες Πράξεις 8:18-23), μπορούμε απόλυτα να υποστηρίξουμε, ότι αν “τα σημεία με τα οποία τα μέλη της γνωρίζονται είναι ορατά”, τότε η Εκκλησία αυτή είναι νεκρή και στερείται της παρουσίας του Αγίου Πνεύματος.

Είναι αληθινό ότι στην Εκκλησία υπάρχουν ανέκαθεν οι παρείσακτοι και υποκριτές. Η παραβολή όμως των ζιζανίων μάς βοηθά να αντιληφθούμε, ότι όπως τα ζιζάνια συναυξάνουν με το σιτάρι, απορροφούν τους ίδιους χυμούς και ωριμάζουν κατά τον ίδιο χρόνο, αλλά κατά το θερισμό διαχωρίζονται και το σιτάρι φυλάσσεται στην αποθήκη, τα δε ζιζάνια κατακαίονται, έτσι συμβαίνει και με τους παρείσακτους και υποκριτές. Ακούν την ίδια διδασκαλία με τους λυτρωμένους, παραβρίσκονται στα ίδια πλαίσια της Εκκλησίας, αναπνέουν την ίδια εκκλησιαστική ατμόσφαιρα, παίρνουν μέρος την ίδια Τράπεζα του Κυριακού Δείπνου της θείας Ευχαριστίας, αλλά όμως προορίζονται και αυτοί όπως τα ζιζάνια για την ημέρα του θερισμού να απολαύσουν τους καρπούς της υποκρισίας τους (δες Ματθαίος 13:24-30).

Η Εκκλησία επί της γης αναφέρεται ως στρατευόμενη, και η Εκκλησία των Αγίων στους ουρανούς ως η θριαμβεύουσα. Εγώ θα ασχοληθώ με την στρατευόμενη Εκκλησία. Με την θριαμβεύουσα θα έχουν την ευκαιρία όλες οι λυτρωμένες ψυχές να ασχοληθούν στις ευχαριστίες και δοξολογίες προς τον θείο Λυτρωτή κατά την αιωνιότητα, όταν αυτή θα αναστηθεί από τους νεκρούς.

Ιδιότητες της Εκκλησίας

Η Εκκλησία, ιδρυθείσα από τον Κύριο ως κοινωνία Αγίων, φέρει τέσσερις ιδιότητες, δηλαδή, τέσσερα χαρακτηριστικά και προσόντα, τα οποία την κάνουν να διακρίνεται από άλλες κοινωνίες ανθρώπων. Τα γνωρίσματα αυτά εμφανίζουν την Εκκλησία, ως Μία, Α-

γία, Καθολική και Αποστολική, όπως διαλαμβάνονται σαφώς στο Σύμβολο της Πίστεως.

1 – Η Εκκλησία ως μία

Χάρη στο γεγονός ότι «ὁ Χριστὸς κεφαλὴ τῆς ἐκκλησίας», ἐπεται ὅτι ἡ Εκκλησία εἶναι μία καὶ ενιαία, ὡς σῶμα τῆς Κεφαλῆς τῆς καὶ Νύμφη τοῦ Νυμφίου τῆς. «ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ – γιατί εἴμαστε μέλη τοῦ σώματος Αὐτοῦ» (Εφεσ.5:23, 30). Γι' αὐτό προτρέπει ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: «...σπουδάζοντες τηρεῖν τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης. ἐν σῶμα καὶ ἐν Πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα· εἰς Θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν – ...φροντίζοντας νὰ τηρεῖτε τὴν ἐνότητα τοῦ Πνεύματος με τὸ σύνδεσμο τῆς εἰρήνης. Ἐνα σῶμα καὶ ἓνα Πνεῦμα, καθὼς καὶ κληθήκατε σὲ μιὰ ἐλπίδα, αὐτὴν τῆς κλήσεως σας. Ἐνας Κύριος, μία πίστις, ἓνα βάπτισμα· ἓνας Θεὸς καὶ Πατέρας ὅλων, πού εἶναι πάνω σὲ ὅλους καὶ διαμέσου ὅλων καὶ μέσα σὲ ὅλους εἰσάς» (Εφεσ.4:3-6).

Ὅλα τὰ μέρη τῆς Βίβλου πού αναφέρονται στὴν Εκκλησία, τὴν ὁποία παρουσιάζουν ὡς Σῶμα, Νύμφη, Ναὸ Θεοῦ, Οἶκο Θεοῦ κλπ., μας ἐπιτρέπουν νὰ δεχτοῦμε, ὅτι οἱ Εκκλησίες ὅλων τῶν λαῶν τῆς γῆς, ἄσχετα με τὴ φυλὴ καὶ τὸ χρῶμα, ἀποτελοῦν τὴν Μία, ενιαία Εκκλησία, «ἐκ πάσης φυλῆς καὶ γλώσσης καὶ λαοῦ καὶ ἔθνους – ἀπὸ κάθε φυλὴ καὶ γλώσσα καὶ λαὸ καὶ ἔθνος». Ἡ Εκκλησία αὐτὴ πού ὀρθοφρονεῖ καὶ τὸ λόγο τῆς Βίβλου ὀρθοτομεῖ καὶ κατὰ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ βαδίζει, ψάλλει τὴν ἴδια «ὥδὴν καινὴν – ὡδὴ καινούργια» τῆς σωτηρίας τῆς καὶ τῆς αἰωνίου ἀποκαταστάσεώς τῆς (Αποκ.5:9-10).

Αὐτὰ ἐπίσης μας ἐπιτρέπουν νὰ δούμε μιὰ ἐσωτερικὴ ἐνότητα, πού ὑπάρχει στὸ σχέδιο τοῦ Θεοῦ γιὰ τὴν ἀπολύτρωση μέσω τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἀκό-

μα, ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ ἐνότητα ἐκδηλώνεται ἐξωτερικὰ στὴ λατρεία καὶ στὰ ἀγαθὰ ἔργα, τὰ ὁποία διανθίζουν τὴν διδασκαλία τῆς καὶ κοσμοῦν τὴν ὑπαρξὴ τῆς. Τὴν ἐνότητα αὐτὴ ὁπωσδήποτε δὲν διασποῦν οἱ διοικητικὲς διαφορὲς, οἱ διάφορες μορφὲς ὁργάνωσης, λατρείας καὶ δράσεως. Γιατί, ὅπως σημείωσα προηγουμένως, «ἡ Χριστιανικὴ ἀλήθεια προσπέσουςα στὴ συνείδηση τῶν λαῶν, ἔλαβε σχήματα ἰδιάζοντα στὴ διανόηση καὶ τοὺς τρόπους τοῦ σκέπτεσθαι».

Τὸ ενιαῖο πνεῦμα τῆς Εκκλησίας ἐμφανίζει ὁ Κύριος με τὴν παρομοίωση πού κάνει με τὸν ἑαυτὸ τοῦ καὶ τὴν ἄμπελο, καὶ τῆς Εκκλησίας με τὰ κλήματα: «ἐγὼ εἰμι ἡ ἄμπελος, ὑμεῖς τὰ κλήματα – Εγὼ εἰμαι ἡ ἄμπελος, εσεῖς τὰ κλήματα» (Ἰν.15:5). Ἡ παρομοίωση αὐτὴ παρουσιάζει τὴν ὁργανικὴ θέση πού ἔχουν τὰ μέλη τῆς Εκκλησίας με τὴν Κεφαλὴ, τὸν Χριστό. Τὰ μέλη αὐτὰ ζωοποιοῦνται καὶ τρέφονται ἀπὸ τὴν ἴδια ρίζα καὶ τὸν ἴδιο κορμό. Ἐπίσης ἡ προσευχὴ τοῦ Κυρίου, «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν – γιὰ νὰ εἶναι ὅλοι ἓνα» (Ἰν.17:21), υπογραμμίζει ἰδιαίτερα τὴν ιδιότητα τῆς Εκκλησίας νὰ εἶναι ενιαία – μία.

Ἡ ἐνότητα λοιπὸν τῆς Εκκλησίας ἔλκει τὴν ὑπαρξὴ τῆς ἀπὸ τὴν ἐνότητα τῆς Θεότητος, «ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγω ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ᾧσιν – γιὰ νὰ εἶναι ὅλοι ἓνα, καθὼς Εσύ, Πατέρα, εἶσαι μέσα Μου καὶ Εγὼ μέσα Σου, ἔτσι καὶ αὐτοὶ μέσα Μας νὰ εἶναι ἓνα» (Ἰν.17:21).

Ἐγινε διάσπαση στὴν “Μία Εκκλησία”;

Παρατηρώντας τὶς μορφὲς τῶν κατὰ τοποὺς Εκκλησιῶν, τὰ διάφορα σχήματα καὶ ὁμολογίες, πρέπει νὰ υποθέσουμε, ὅτι διασπάστηκε ἡ “Μία Εκκλησία” καὶ διαχωρίστηκε ἡ ἐνότητά τῆς; Ἀς ἐξετάσουμε τὸ θέμα:

Ἐχῶ ὑπόψη μου τὸ φανατισμό, τὴν ῥηχότητα, τὴν λαϊκὴν θεολογία, τὶς σοφι-

στίες και τον υπέρμετρο προς τη Βίβλο ζήλο των διαφόρων εκκλησιαστικών σχημάτων και ομολογιών, που παρατηρούνται. Αλλού λιγότερο και αλλού περισσότερο, και δεν κρύβω τη λύπη μου για τη δημιουργία των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ τους. Δεν έχω όμως το δικαίωμα να υποστηρίξω ότι άλλες ομολογίες που ορθοφρονούν και ορθοτομούν το Λόγο του Θεού, δεν ανήκουν στη “Μία Εκκλησία”. Όλες αυτές βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό, έχουν έναν Κύριο, μία ομολογία πίστεως για την κοινή σωτηρία, ένα Βάπτισμα, ένα Θεό και Πατέρα, *«ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων, καὶ ἐν πᾶσιν ὑμῖν – που εἶναι πάνω σε όλους και διαμέσου όλων και μέσα σε όλους εσάς»* (Εφεσ.4:3-6).

Δεν αμφιβάλω ότι το θέμα αυτό είναι πολύ λεπτό και δύσκολο. Και για μεν την Ανατολική και Δυτική Εκκλησία, όχι τόσο δύσκολο, όσο είναι μεταξύ αυτών των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών. Δεν μου διαφεύγει όμως από τη μνήμη μια ώριμη και σωστή φράση σας, που είπατε κάποτε: «Όλοι έχουμε το ίδιο όνομα, το ίδιο κήρυγμα, την ίδια Αγία Γραφή, τον ίδιο προορισμό. Μας χωρίζουν τόσο λίγα πράγματα. Ας τα παραμερίσουμε. Γιατί να είμαστε διαιρέμενοι;»

Είναι ευχάριστο το γεγονός, ότι απ’ όσα γνωρίζω, αυτή η σκέψη σας απασχολεί και γι’ αυτή αγωνίζεστε, όχι μόνο για την Ορθόδοξη και Ρωμαϊκή Εκκλησία, αλλά και για τις Διαμαρτυρόμενες, όπως σχετικά μου γράψατε σε επιστολή σας. Δεν σας κρύβω ότι η συμπεριφορά σας αυτή και η ώριμη σκέψη σας, με έκαναν να αισθάνομαι βαθιά εκτίμηση για την επιθυμία σας, και βαθύτερο σεβασμό στο πρόσωπό σας. Άνθρωποι μόνο με Πνεύμα Θεού και ώθηση θεία, είναι δυνατόν να σκέπτονται, όπως εσείς. Ας εξετάσουμε λοιπόν το λεπτό και δύσκολο αυτό θέμα από την “μία Αγία Γραφή”, που η Χάρη του Θεού μάς άφησε.

Ένα πολύ σημαντικό γεγονός των αρχαίων χρόνων θα μας βοηθήσει στην προσπάθειά μας αυτή. Το γεγονός αυτό είναι το μέσον της σωτηρίας των οκτώ ψυχών, του Νώε και της οικογένειάς του.

Όπως σημειώνει η Αγία Γραφή, ο Θεός διέταξε τον Νώε να κατασκευάσει μια τριώροφη Κιβωτό, ως μέσον σωτηρίας, γιατί έμελλε να καταστρέψει “κάθε σάρκα” με κατακλυσμό. *«Καὶ ἐποίησε Νῶε πάντα, ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ Κύριος ὁ Θεός – Καὶ ἔκανε ὁ Νῶε ὅλα, ὅσα πρόσταξε αὐτόν Κύριος ὁ Θεός»* (Γεν.6:22). Την Κιβωτό αυτή χρησιμοποίησε ο Θεός ως εικόνα για να δείξει στους επερχόμενους αιώνες, πώς είναι δυνατόν με την Κιβωτό της σωτηρίας του Χριστού να σωθούν όλοι όσοι θελήσουν να υπακούσουν στη φωνή Του και να δεχτούν το σωτήριο έργο Του.

Παρατηρώντας την κατασκευασθείσα Κιβωτό από ξύλο με *«κατάγαια διώροφα καὶ τριώροφα – κατάγεια διώροφα καὶ τριώροφα»* (Γεν.6:16), βλέπουμε τα εξής:

1) Η Κιβωτός φωτιζόταν και στους τρεις ορόφους από ένα μέρος (δες Γεν.6:16, 8:13). Κατά τον ίδιο τρόπο και όλες οι Χριστιανικές Εκκλησίες, κάθε σχήματος, δόγματος και ομολογίας, φωτίζονται από το Ίδιο Πνεύμα Άγιο και οδηγούνται στον Ίδιο Λυτρωτή Χριστό, ο Οποίος είναι Φως και φωτίζει *«πάντα ἄνθρωπον, ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον»* (Ιν.1:9).

2) Στην Κιβωτό δεν κατοίκησε μία μόνο οικογένεια – κατοίκησαν τέσσερις. Έχουμε λόγους να πιστεύουμε ότι οι οικογένειες αυτές δεν εγκαταστάθηκαν σ’ ένα όροφο, αλλά και στους τρεις, για να φροντίζουν τα ζώα. Όλες όμως αυτές οι οικογένειες βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό. Κατά τον ίδιο τρόπο και όλες οι Εκκλησίες που ορθοτομούν το Λόγο του Θεού και ορθοφρονούν και φωτίζονται από το Άγιο Πνεύμα, αν και βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό, είναι όμως τοποθετημένες σε διάφορα διαμε-

ρίσματα. Η μία φέρει το όνομα “Α”, η άλλη φέρει το όνομα “Β”, κ.λπ. Όλες όμως ανήκουν στον ίδιο Θεό και όλες βρίσκονται στο ίδιο πλοίο – Κιβωτό και κατευθύνονται προς την αιωνιότητα.

Οι τέσσερις διαφορετικές οικογένειες που κατοίκησαν μέσα στην Κιβωτό, είναι μια θαυμάσια εικόνα της πολυμορφίας των διαφόρων Εκκλησιών. Όλα αυτά τα μέλη των Εκκλησιών αυτών είναι αδέρφια, άσχετα αν διαφέρουν στην εκκλησιαστική τάξη και τοποθέτηση. Η τόσο σοβαρή αυτή αλήθεια, μας κάνει να δεχτούμε, ότι για όλα τα πιστά και αναγεννημένα μέλη των διαφόρων Εκκλησιών, ισχύουν τα λόγια του Πνεύματος: *«ἀδελφοί ἅγιοι, κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι – ἀδελφοί ἅγιοι, μέτοχοι ἐπουρανίου κλήσεως»* (Εβρ.3:1). Με το ίδιο μέτρο ισχύουν και τα άλλα: *«τίς ἐγκαλέσει κατὰ ἐκλεκτῶν Θεοῦ; Θεὸς ὁ δικαίων – ποιος θα κατηγορήσει τοὺς ἐκλεκτούς τοῦ Θεοῦ; Ὁ Θεός ἐστίν που δικαιοῦναι»* (Ρωμ.8:33). Αν ο Θεός τούς κάλεσε μέσα στην Κιβωτό, ποιος έχει την τόλμη να τους διώξει; Το γεγονός άλλωστε ότι οι άνθρωποι διαφέρουν κατά την αντίληψη και τη νοοτροπία, επιτρέπει να δεχτούμε, ότι η πολυμορφία των διαφόρων σχημάτων και ομολογιών, ικανοποιούν τις διάφορες ανθρωπίνες ιδιοτροπίες των Χριστιανών. Και αν δεν υπήρχε φανατισμός θα ήταν δυνατόν στους Χριστιανούς, ως αδελφοί να λατρεύουν αλληλοδιαδόχως τον Θεό με πιο καθαρή καρδιά στις διάφορες Εκκλησίες. Έτσι θα καλλιεργούσαν περισσότερο την αγάπη και θα ανέπτυσαν σε μεγαλύτερο βαθμό τους αδελφικούς δεσμούς. Δεν πρέπει να ξεχνούν ποτέ οι Χριστιανοί της οποιασδήποτε Εκκλησίας, την αναμφισβήτητη αλήθεια, ότι ο Θεός μιλεί και αποκαλύπτεται, εργάζεται και κινείται μέσω όλων των μορφών και σχημάτων των Χριστιανικών κοινοτήτων.

Συναναστρεφόμενοι λοιπόν με ανθρώπους των διαφόρων ομολογιών,

έχουμε την ευκαιρία να ανακαλύπτουμε πολύτιμες αλήθειες θεϊκής έμπνευσης. Έτσι θα ευρύνουμε τις γνώσεις μας και θα ανακαλύψουμε σε μεγαλύτερο βαθμό τα δοξασμένα σχέδια του Παντοδύναμου για τον άνθρωπο. Γίνεται όμως αυτό; Όχι! Σήμερα καλλιεργείται ο φανατισμός, σπέρνεται η διχόνοια και τα αλλοπρόσאלλα αισθήματα. Και το αποτέλεσμα είναι να κατηγορεί η μία την άλλη, να αφορίζονται μεταξύ τους, και να δολοφονούν και τα ευγενέστερα αισθήματα.

3) Η Κιβωτός παρ' όλο το μέγεθός της, είχε μία μόνο είσοδο. Κατά τον ίδιο τρόπο και η Κιβωτός της σωτηρίας παρ' όλο το μέγεθος της παντοδυναμίας της και διαστάσεων της αιωνίου έκτασής της, μία μόνο είσοδο έχει: Τον Χριστό, ο Οποῖος λέει: *«ἐγὼ εἰμι ἡ θύρα»* (Ιν. 10:7). «Στο όνομα Αυτοῦ κηρύττεται μετάνοια και άφεση σε όλα τα έθνη» (δες Ακ.24:47). Στο όνομα Αυτοῦ ελπίζουν όλα τα μέλη των διαφόρων Εκκλησιών. Δια του ονόματος Αυτοῦ εισέρχονται στην Κιβωτό της σωτηρίας. Αυτὸν ἔχουν ως Πλοίαρχο της Κιβωτού, γιατί ὅλοι γνωρίζουν, ότι *«οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῳ οὐδενὶ ἢ σωτηρία· οὐδὲ γὰρ ὀνομά ἐστιν ἕτερον ὑπὸ τὸν οὐρανὸν τὸ δεδομένον ἐν ἀνθρώποις ἐν ᾧ δεῖ σωθῆναι ἡμᾶς – δεν υπάρχει σε κανέναν άλλο η σωτηρία· γιατί ούτε υπάρχει άλλο όνομα κάτω από τον ουρανό, που να έχει δοθεί μεταξύ των ανθρώπων, με το οποίο να πρέπει εμεῖς να σωθούμε»* (Πραξ.4:12). Και με το Ἴδιο Πνεῦμα ενεργούν, ως άτομα, και λειτουργούν ως Εκκλησίες.

4) Τα ζῶα που σώθηκαν μέσα στην Κιβωτό, τα οποία εικονίζουν τους καθαρούς και μολυσμένους Χριστιανούς, δεν ήταν όλα του ίδιου ύψους. Και τα ψηλότερα, όπως η καμήλα και το άλογο, έπρεπε να σκύψουν την κεφαλή για να εισέλθουν μέσα στην Κιβωτό. Κατά τον ίδιο τρόπο και οι υψηλοφρονούντες Εκκλησίες, που νομίζουν ότι είναι οι μόνες γνήσιες, «πρέπει να κύψουν τους

σκληρούς αυχένες τους και να λυγίσουν τις υπερήφανες καρδιές τους», αν θέλουν να δουν με το Πνεύμα του Θεού την «Μία Εκκλησία», να βρίσκεται και να κατοικεί στα διάφορα διαμερίσματα των διαφόρων Χριστιανικών κοινοτήτων. Με άλλα λόγια· άλλες Εκκλησίες πρέπει να χαμηλώσουν όπως ο αετός και άλλες να υψωθούν όπως η χελώνα, για να εισέλθουν στην Κιβωτό της οικουμενικής αγάπης και των αδελφικών δεσμών.

5) Τέλος, ο Θεός διέταξε να εισέλθουν στην Κιβωτό ζώα κάθε είδους. Και όπως μας πληροφορεί η Βίβλος, όλα μετά τον Κατακλυσμό αποβιβάστηκαν ασφαλώς. Κατά παρόμοιο τρόπο και ο Χριστός ως Κιβωτός της σωτηρίας, θα αποβιβάσει σώους και αβλαβείς όλους όσους μετανοούν και πιστεύουν σ' Αυτόν, άσχετα ότι άλλοι είναι δυνατόν να τους έχουν αποκηρύξει ή να τους έχουν αφορίσει ως αιρετικούς ή σχισματικούς. Εφόσον φυλάχτηκαν στην Κιβωτό της μετανοίας και της πίστεως, δεν υπάρχει καμιά δύναμη ικανή να τους απομακρύνει. Χαρακτηριστικά λέει ο Κύριος: «*Τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – Αὐτόν που ἐρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω ἔξω*» (Ιν.6:37). Και αν υπάρχουν λάθη (δεν εννοώ διαστρεβλώσεις ερμηνείας ή εκκλησιαστικής θέσης ή τοποθέτησης), η Κιβωτός είναι κατασκευασμένη με τα πολύτιμα υλικά, το Αίμα του θείου Λυτρωτή, και δεν τη σχίζουν τα κύματα που δημιουργούν τα ανθρώπινα σφάλματα και απρόσεκτα λάθη. Εάν στο πέρασμα των αιώνων σχιζόταν με τα ανθρώπινα σφάλματα – κύματα, θα πνίγονταν όλοι, και οι χαρακτηριζόμενοι ως αιρετικοί και οι «ορθοφρονούντες». Για το λόγο αυτό: «*ὁ δοκῶν ἐστάναι βλέπετω μὴ πέσῃ – ὅποιος νομίζει πως ἔχει σταθεί ας βλέπει μην πέσει*» (Α' Κορ.10:12).

Για το σοβαρό τούτο θέμα είναι απόλυτα αναγκαίο να προσέξουμε περισσότερο την Αγία Γραφή στην οποία θα δούμε ποια θέση πήραν, ο Ίδιος ο

Κύριος και οι Απόστολοί Του σε παρόμοιες περιπτώσεις. Ας προσέξουμε μερικά περιστατικά από την Καινή Διαθήκη:

1) Στην Καπερναούμ κάποτε, ο Ιωάννης, εξ ονόματος και των άλλων συμμαθητών του, ανέφερε στον Κύριο, ότι κατά τη διακονία τους, είδαν κάποιον ζηλωτή να ενεργεί θαύματα και να ελευθερώνει τους ανθρώπους από τα δαιμόνια, αλλά τον εμπόδισαν, γιατί δεν ήταν άνθρωπος της ομάδας τους. Και όπως ήταν φυσικό, περίμεναν τον έπαινο και την επιδοκιμασία του Κυρίου, για την πράξη τους αυτή. Τι βλέπουμε όμως; Ο Κύριος τούς επιτίμησε και τους είπε: «*Μὴ κωλύετε αὐτόν· οὐδεὶς γάρ ἐστιν ὃς ποιήσει δύναμιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ δυνήσεται ταχὺ κακολογῆσαί με· ὃς γὰρ οὐκ ἐστὶ καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν – Μην εμποδίζετε αὐτόν. Γιατί δεν υπάρχει κανείς που θα κάνει μια θαυματουργική δύναμη στο ὄνομά Μου και θα μπορέσει γρήγορα να με κακολογήσει· επειδή ὅποιος δεν είναι ἐναντίον μας εἶναι με το μέρος μας*» (Μκ.9:38-40).

Στην περίπτωση αυτή οι Μαθητές έβλεπαν την ανάγκη όπως όλοι οι πιστεύοντες να αποτελούν ένα σώμα. Αλλά όπως συμβαίνει συνήθως μεταξύ των ανθρώπων να υπάρχει ροπή αδυναμίας, ο ζηλωτής εκείνος, ενώ ήταν πιστός, εφόσον πραγματοποιούσε θαύματα, δεν ανήκε στο σώμα των μαθητών. Παρ' όλα αυτά ασκούσε πίστη στο όνομα του Ιησού. Και βλέπουμε ότι ο Κύριος δεν αποδοκίμασε ούτε την εκκλησιαστική του τοποθέτηση, ούτε τον τρόπο δράσης του, αλλά με ικανοποίηση είπε, ότι «*ὃς οὐκ ἐστὶ καθ' ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἐστιν – ὅποιος δεν είναι ἐναντίον μας εἶναι με το μέρος μας*».

2) Ο απ. Παῦλος πληροφορήθηκε ότι από τον κύκλο των Χριστιανών, άλλοι «*ἐξ ἐριθείας – από φατρίασμό*» κήρυτταν τον Ιησού, και άλλοι «*ἐξ αγάπης*». Δεν έλαβε όμως κανένα μέτρο περιορισμού, ούτε αποδοκίμασε τη δράση

τους, αλλά με πολλή ικανοποίηση είπε: «εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω. ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι – εἴτε με πρόφασιν εἴτε με εὐκρίνεια, ὁ Χριστὸς ἀναγγέλλεται· καὶ γι' αὐτὸ χαίρω, ἀλλὰ καὶ θα χαίρω» (Φιλιπ.1:14-18).

Τὴν 6^η Φεβρουαρίου 1983 εορτάστηκε ἡ μνήμη τοῦ Μεγάλου Φωτίου τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναὸ τῶν Αθηνῶν. Τον πανηγυρικό της ἐκδηλώσεως ἐξεφώνισε ὁ τ. Πρύτανης τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Αθηνῶν, Καθηγητὴς Εὐάγγελος Θεοδώρου. Τὸ θέμα τοῦ ἦταν, “Ενότητα στὴν ποικιλομορφία”. Επρόκειτο περὶ μίας ομιλίας με βάθος, με ὕψος, με πλάτος, ἀλλὰ καὶ με τόλμη. Εξέθεσε ποιο ἦταν τὸ πνεῦμα τοῦ Πατριάρχου Φωτίου, καὶ τὸ δικό του ἀσφαλῶς, ἀφοῦ τὸ υποστηρίζει, καὶ πὼς νόμιζε “τὴν ἐνότητα μέσα στὴν ποικιλομορφία”. Πὼς δηλαδὴ, μπορεῖ ἡ Ὁρθοδοξία νὰ εἶναι ἓνα «πολυποίκιλο ψηφιδωτό»· καὶ ὁμως νὰ μὴν «ταυτίζεται μόνο με μερικές ψηφίδες τοῦ καλλιτεχνήματος αὐτοῦ», ἀλλὰ νὰ θεωρεῖ ἀδελφούς της καὶ ἐκείνους «που στρέφουν τὴν προτίμησή τους σε ἄλλες ψηφίδες», γιατί ὅλες ἀνήκουν στο ἴδιο καλλιτέχνημα.

Ορισμένα χαρακτηριστικά ἀποσπάσματα αὐτῆς τῆς ομιλίας παραθέτω:

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

«Ὁ ἱερός Φῶτιος ἦταν ἐνθερμος θιασώτης τοῦ ιδεώδους τῆς ἐνότητας μέσα στὴν ποικιλομορφία. Ἡ ἐνότητα τῆς πίστεως δὲν ἦταν γιὰ τὸν Φῶτιο ὁ ἰσοπεδωτικὸς οδοστρωτήρας τῆς στατικής ομοιομορφίας.

Ὁ ἱερός Πατέρας, καθὼς ἐμπνεόταν ἀπὸ τὸ δημοκρατικὸ πνεῦμα τῆς Ὁρθοδοξίας, θεωροῦσε λ.χ. ὡς φυσικὸ τὸ νὰ χρησιμοποιεῖ ἡ Ὁρθοδοξία ὅλες τὶς τοπικὲς μητρικὲς γλώσσες καὶ ἔτσι τὸ Εὐαγγέλιο νὰ παρουσιάζεται σε διαφορετικὲς γράφες καὶ ν' ἀκούγεται σε ποικίλους ἤχους.

Τὸ Ὁρθόδοξο πνεῦμα, κατὰ τὸν Φῶτιο, εὐλογεῖ ἐπίσης τὶς κατὰ τόπους καὶ

χρόνους διαφορὲς καὶ ποικίλες στὴν ὕλη, στὸ σχῆμα, στὸ χρῶμα καὶ στὴν τεχνοτροπία τῶν ἱερῶν εικόνων, τοῦ Σταυροῦ, τῶν ἱερῶν σκευῶν καὶ λοιπὸν λειτουργικῶν ἀντικειμένων.

Ἐπειτα ἡ εὐσέβεια, ὅπως τονίζει, δὲν ἀπαιτεῖ ομοιόμορφο σχῆμα στὴν “περικοπή τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς”, οὔτε θίγεται ἀπὸ τὸ ὅτι ἡ ἱστορία τῆς λατρείας ἔχει νὰ ἐπιδείξει ἀναρίθμητο πλοῦτο λειτουργικῶν τύπων καὶ οικογενειῶν, που παρουσιάζουν διαφορὲς καὶ ἀνομοιότητα στὴν ἐκβάση καὶ στο περιεχόμενο τῶν ἱεουργιῶν, τῶν εὐχῶν καὶ τῶν επικλήσεων. Παρὰ τὶς λειτουργικὲς αὐτὲς διαφορὲς, “ὁ κοινὸς ἄρτος σε σῶμα Χριστοῦ μεταβάλλεται”.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα “ὅπου θέλει πνέει”, γιὰ νὰ δείξει, ὅτι μέσα στὴν Ὁρθοδοξία δὲν ἔχουν θέση ὁ ἐκκλησιολογικὸς μονοφυσιτισμός, ὁ μονισμός, ὁ κομφορμισμός, ἡ ομοιομορφία καὶ οἱ παρωπίδες τῆς μονομερείας.

Ἀς παρομοιάσουμε τὴν Ὁρθοδοξία με θεότευκτο, ἀχειροποίητο καὶ πολυποίκιλο ψηφιδωτό. Δὲν πρέπει ὑπὸ περιορισμένη ὀπτική γωνία νὰ νομίζουμε πὼς ἐκεῖνη ταυτίζεται μόνο με μερικές ψηφίδες τοῦ καλλιτεχνήματος αὐτοῦ καὶ νὰ θεωροῦμε ὡς ἀρνητῆς τῆς Ὁρθοδοξίας ἀδελφούς μας, που στρέφουν τὴν προτίμησή τους σε ἄλλες ψηφίδες, που κι αὐτὲς ἀνήκουν ἀναπόσπαστα στο ὀργανικὸ τῆς σύνολο. Αὐτὸ τὸ ὀργανικὸ σύνολο, που ἐμψυχώνεται ἀπὸ τὴν ἐνιαία δογματικὴ πίστη καὶ ἀπὸ τὴν ἐνοποιούσα ἀναγωγικὴ καὶ μυσταγωγικὴ πνοή, εἶναι ἀκριβῶς ὅ,τι πρέπει νὰ παρουσιάζεται στο ὀπτικὸ μας πεδίο με τὸν ευρυγώνιο φακὸ τῆς γνήσιας Ὁρθόδοξου πνευματικότητας. Ἡ πραγματικότητα αὐτὴ δὲν συμβιβάζεται πρὸς τὴν αἰρετικὴ ἀπόκλιση νὰ υπερτονίζουμε τὸ ἀνθρώπινο στοιχεῖο εἰς βάρος τοῦ θείου καὶ τὸ θεῖο εἰς βάρος τοῦ ἀνθρώπινου καὶ νὰ βλέπουμε ἀνύπαρκτη ἀντίθεση καὶ πόλωση ἐκεῖ, που στὴν πραγματικότητα ὑπάρχει διαλεκτικὴ σύνθεση καὶ ἀρμονία.

Στο θείο αυτό ψηφιδωτό είναι εναρμονισμένα πλείστα στοιχεία. Αρχίζοντας από τη Γραφή, προβάλλει στα μάτια μας ο χωρισμός τα των δρόμων του Παύλου και του Βαρνάβα· οι διαιρέσεις των χαρισμάτων και των διακονιών. Έπειτα η κοινωνιολογική ποικιλία των τοπικών εκκλησιαστικών κοινοτήτων· η αλεξανδρινή και αντιοχειανή μέθοδος της ερμηνείας της Αγίας Γραφής· ο συνδυασμός του αποφατικού και του καταφατικού στοιχείου στην Ορθόδοξη Θεολογία· το ότι ο Μέγας Αθανάσιος και ο Σεραπίων επίσκοπος Θμούεως προτιμούσαν τη λειτουργική επίκληση για την επί τα προκείμενα δώρα κάθοδο όχι του Αγίου Πνεύματος, αλλά του Λόγου του Θεού· η αυστηρότητα ή ακρίβεια και η οικονομία· ο ρυθμός της βασιλικής ή ο καλλιμάρμαρος ανταγωνικός ναός ή ο θαυμάσιος βυζαντινός ρυθμός ή και αυτός ακόμη ο ναός της Παναγίας της Τήνου, που συγκεντρώνει την ευλάβεια εκατομμυρίων Ορθοδόξων Ελλήνων, παρ' όλο που απέχει από τα ανατολικά αρχιτεκτονικά πρότυπα· η εικονογραφία της μακεδονικής και της κρητικής σχολής· η πατροπαράδοτη θαυμάσια βυζαντινή μουσική μας, αλλά και η μεταρσιώνουσα κατανυκτική παραλλαγή της πολυφωνικής χορωδίας της ιεράς μονής του Ζαγκόρσκ, που στηρίζει μάρτυρες και ομολογητές του αιώνας μας· η ηθικοκοινωνική επί του όρους ομιλία, αλλά και η Φιλοκαλία ή το Γεροντικό· ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός, αλλά και ο Μάξιμος ο Ομολογητής ή ο Γρηγόριος Παλαμάς· η Βασιλεία ή τα Σπίτια Γαλήνης της σημερινής “Χριστιανικής Αλληλεγγύης”, αλλά και η νοερή προσευχή των ησυχαστών· η καλύβα των ερημιτών, αλλά και η “κατ' οίκον εκκλησία”, την οποία οικοδομεί το ιερό μυστήριο του γάμου – **όλα αυτά, που δειγματοληπτικά αναφέρουμε, είναι διαφορετικές ποικιλόμορφες ψηφίδες στο θεότευκτο αυτό και ενιαίο ψηφιδωτό, που λέγεται “Ορθοδοξία”.**

Αλλά, για να διατηρείται η ενότητα μέσα στην ποικιλομορφία, είναι αναγκαία, κατά τον Φώτιο, η απόλυτη αφοσίωση στα “περί πίστεως” δόγματα, απ' τα οποία δεν πρέπει να υπάρχει ούτε η ελάχιστη παρέκκλιση. Παράλληλα, για την ενότητα είναι αναγκαία και η ειλικρινής αγάπη και διάθεση προς συνεργασία. Όσο υπάρχουν “ώτα ακουεῖν” αντιλαμβάνονται το σατανικό γέλιο του Μεφιστοφελή, που κρυμμένος στον αυλόγυρο της Ορθοδοξίας βλέπει με ικανοποίηση την έλλειψη συνεργασίας στις τάξεις των τέκνων της. Εφόσον οι Χριστιανοί δεν είναι ομοιόσχημες και ισομεγέθεις πέτρες, αλλά ανεπανάληπτες προσωπικές ατομικότητες· εφόσον, κατά τις Θεόπνευστες “Παροιμίες”, “ὥσπερ ουχ ὅμοια πρόσωπα προσώποις, οὕτως οὐδέ αἱ διάνοιαι τῶν ἀνθρώπων”, απαιτείται να “κατανοώμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης” και να μην επιτρέπουμε στις προσωπικές ιδιοτυπίες ή ιδιορρυθμίες μας ή στις διαφορετικές αντιλήψεις μας για τη μέθοδο της πνευματικής εργασίας να μας οδηγούν τυχόν σε αμοιβαία αποξένωση, σε απροθυμία για συνεργασία και ακόμη μερικές φορές σε εξάντληση των πυρών μας όχι εναντίον πραγματικών κοινών εχθρών, αλλά είτε εναντίον της προβολής με τον προφορικό ή γραπτό λόγο των τυχόν ανανεωτικών τάσεων και οραματισμών της ιδιοσυγκρασίας μιας εκλεκτής μερίδας πιστών, είτε εναντίον των επιφυλάξεων, τις οποίες έχει για τους οραματισμούς αυτούς η ιδιοσυγκρασία άλλης εξίσου εκλεκτής μερίδας του λαού του Θεού.

Δεν πρέπει να περιφρονούμε τους αδελφούς μας, εάν τυχόν δεν χρησιμοποιούν την ίδια μέθοδο ή την ίδια γλώσσα προβολής της Ορθοδοξίας. Κατά την παρομοίωση που χρησιμοποίησε ο Μωυσής στο κύκνειο άσμα του, ο λόγος των πιστών μέσα στην Κοινωνία πέφτει άλλοτε ως “νετός”, άλλοτε ως

“δρόσος”, άλλοτε ως “ὄμβρος ἐπ’ ἀγρωσιν” και άλλοτε ως “νιφετός”».

Πρόκειται περί εμπνευσμένου λόγου, βαθυστόχαστου και αν υπήρχαν πνευματικοί άνθρωποι στο ιερατείο, θα εμπνέονταν και αυτοί από το σοφό αυτό λόγο και θα φρόντιζαν να δημιουργήσουν κάτι ανάλογο, ώστε να μη γελοιοποιούνται χαρακτηρίζοντας αιρετικό τον κάθε Χριστιανικό κλάδο εφόσον έχει κοινά σημεία με αυτήν.

Ποιος όμως από τόσους Μητροπολίτες και λοιπούς ιερείς που τον άκουσαν, έδωσε σημασία σ’ αυτή την εμπνευσμένη ομιλία; Κανείς. Ποιος ασχολήθηκε με τα σοφά αυτά μηνύματα, προκειμένου να κάνει και κάποια σχετική εισήγηση στους άλλους συναδέλφους του, για να δουν πράγματι και τους άλλους Χριστιανικούς κλάδους σαν ορθόδοξους, αλλά με διαφορετικό σχήμα και χρώμα; Κανείς! Γιατί κανείς; Γιατί δεν υπάρχει κανείς που να έχει “νου Χριστού”.

Εάν παραλληλίσουμε τις ιστορικές αυτές πληροφορίες της Καινής Διαθήκης, με τις διάφορες Χριστιανικές Εκκλησίες, από τις οποίες άλλες μεν διαμόρφωσαν εκκλησιαστικό πολίτευμα κατά τη γραμμή της αρχέγονης Εκκλησίας, άλλες δε κατά το γεωγραφικό περιβάλλον έθεσαν “σχήματα ιδιάζοντα εις την διανόηση και τους τρόπους τού σκέπτεσθαι”, και των οποίων η ζωή, η πίστη, το κήρυγμα και η δράση αποβλέπουν στη Δόξα του Θεού, συμπεραίνουμε, ότι δεν πρέπει να τους απομακρύνουμε ή να τους αποδοκιμάζουμε όπως έκαναν οι Μαθητές του Ιησού πριν λάβουν το Πνεύμα το Άγιο. Εάν όμως ερωτηθεί ο ιερατικός κλήρος και οι “θεολόγοι”, που συνήθως είναι οι μόνοι που περισσότερο αγνοούν την Αγία Γραφή και τα μηνύματά της, όχι μόνο θα δώσουν γνώμη ότι πρέπει να απομακρύνουν τους οπαδούς των Εκκλησιών τους, αλλά και θα τους αφορίσουν. Ούτε συζήτηση θα δεχτούν. Ούτε θα θέλουν να ακούσουν τη δήλωση του

Κυρίου, «ὅς οὐκ ἔστι καθ’ ἡμῶν, ὑπὲρ ἡμῶν ἔστιν – ὅποιος δεν είναι εναντίον μας είναι με το μέρος μας». Ούτε θα λάβουν υπόψη τους τη σύσταση του Παύλου, «παντὶ τρόπῳ, εἴτε προφάσει εἴτε ἀληθείᾳ, Χριστὸς καταγγέλλεται, καὶ ἐν τούτῳ χαίρω, ἀλλὰ καὶ χαρήσομαι – με κάθε τρόπο, εἴτε με πρόφαση εἴτε με ευλικρίνεια, ο Χριστός αναγγέλλεται και γι’ αυτό χαίρω, αλλά και θα χαίρω».

Πολλά κρούσματα βίας, βαρβαρότητας και αποδοκιμασίας εναντίον των ετερόδοξων έχουν παρατηρηθεί κατά τα τελευταία χρόνια στη φανατική δράση της Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας, τα οποία δεν χαρακτηρίζουν πνευματικότητα και θεία επίγνωση. Χριστιανικές ομάδες που δεν ανήκουν στην Ορθόδοξη Εκκλησία, χαρακτηρίζονται ως αιρετικές, ενώ είναι απλά ετερόδοξες. Δεδομένου άλλωστε, ότι ο απ. Παύλος, θεωρεί αναγκαίες τις αιρέσεις, γι’ αυτό και λέει: «δεῖ καὶ αἵρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν – πρέπει να είναι και αιρέσεις μεταξύ σας, για να γίνουν φανεροί οι δόκιμοι μεταξύ σας» (Α’ Κορ. 11:19), βλέπουμε και εμείς την ανάγκη να εξετάσουμε λεπτομερώς το θέμα των αιρέσεων. Στο μέλλον ελπίζω να μου δοθεί τέτοια ευκαιρία. Προς το παρόν όμως, θα περιοριστώ σε λίγα, για να αποδείξω, ότι οι ετερόδοξες Εκκλησίες, που χαρακτηρίζονται ως αιρετικές, είναι μεν υπό την καταδίκη των ανθρώπων, αλλά όχι και υπό την καταδίκη του Θεού.

Ας δούμε μερικούς τουλάχιστον παραλογισμούς και αντιφάσεις επί του προκειμένου:

Ο Μητροπολίτης Φλωρίνης Αυγουστίνος Καντιώτης, παραλληλίζοντας τους ετερόδοξους “αιρετικούς” με Ορθοδόξους, γράφει τα εξής χαρακτηριστικά:

«Οι αιρετικοί... κινούνται από πρωί-ας μέχρι βαθιάς νυκτός, διδάσκουν, κατηχούν, εξασκούν φιλανθρωπία και ως άτομα και ως οργάνωση». Θέτοντας

στη συνέχεια ο κ. Καντιώτης υπό τύπο ερωτήσεων την ηθική ζωή των “αιρετικών” και υποδεικνύοντας ότι παρόμοια δεν υπάρχει στους Ορθόδοξους, γράφει: «Ζουν οι “αιρετικοί” **ζωή ηθική, αυστηρότερη** από ό,τι ζούμε εμείς οι λεγόμενοι Ορθόδοξοι: Απέχουν οι “αιρετικοί” οινόπνευμάτων, αισχρής χαρτοπαιξίας, άσεμνων χορών, θορυβωδών διασκεδάσεων; Γιατί και εμείς –θα πούμε οι Ορθόδοξοι– να μην διορθώσουμε τα ήθη μας, ώστε να μην ηττώμεθα με τη σύγκριση; Μελετούν οι “αιρετικοί” τις Άγιες Γραφές και απομνημονεύουν ολόκληρες περικοπές και παρουσιάζονται ως οι μόνοι γνώστες των Ιερών Κειμένων; Γιατί και εμείς που έχουμε τις Άγιες Γραφές στη δική μας γλώσσα να μην δείξουμε ανάλογο ενδιαφέρον και να μελετούμε συχνότερα αυτές τις Γραφές;» (Περιοδικό “Τρεις Ιεράρχες”, 1/7/1956).

Με όλα αυτά που γράφει ο κ. Καντιώτης, κάνει μια πρώτης τάξεως διαφήμιση υπέρ των “αιρετικών”, ότι πρόκειται περί άριστων πολιτών. Εξαιτίας αυτών γεννάται το εξής εύλογο ερώτημα: Εφόσον οι μεν “αιρετικοί” ζουν με αυστηρό τρόπο ηθική ζωή, δεν μεθούν, δεν σπαταλούν το χρόνο τους άσκοπα με εκείνους, περίπου, που κλωτσάνε ένα πετσί φουσκωμένο με αέρα, δεν συμμετέχουν σε άσεμνους χορούς και διασκεδάσεις, εφόσον μελετούν τις Άγιες Γραφές και εφαρμόζουν τα μηνύματά τους, είναι αιρετικοί και άξιοι καταδίκης; Ποιος λογικός άνθρωπος μπορεί να δεχτεί έναν τέτοιο χαρακτηρισμό, τη στιγμή που ο Κύριος Ιησούς, λέει: *«ὕμεις φίλοι μου ἔστε, ἐάν ποιῇτε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν; – Εσείς είστε φίλοι Μου, αν κάνετε ὅσα Εγὼ δίνω ἐντολή σ’ εσάς;»* (Ιν.15:14). Άρα, αυτοί είναι φίλοι του Χριστού (*«ὕμᾱς δὲ εἶρηκα φίλους – Εσάς ὅμως σας ἔχω πει φίλους»* Ιν.15:15), γιατί πράττουν ὅσα Εκείνος εἶπε. Εκείνοι ὅμως, Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί, που οὔτε πλησιάζουν τα θεϊκά μηνύματα, οὔτε ζουν

ηθική ζωή, είναι Χριστιανοί; Ο κ. Καντιώτης λοιπόν, παρουσιάζει τους “αιρετικούς”, ότι στη ζωή τους ἔχουν να επιδείξουν στο ἀπόλυτο τον Καρπὸ του Πνεύματος (δες Γαλ.5:22), σε ὅλη του την ἑκταση και το περιεχόμενο. Πῶς ὅμως και με ποια λογική τοὺς χαρακτηρίζει ως αιρετικούς και τοὺς βάζει στον κατάλογο της καταδίκης; Το πνεῦμα και η διδασκαλία αὐτή, δεν είναι μόνο του Καντιώτη, ἀλλὰ της Ανατολικῆς και Δυτικῆς Εκκλησίας επίσημη διδασχὴ. Συνεπῶς, ὅταν ο απ. Παῦλος γράφει: *«αἰρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν και δευτέραν νοθεσίαν παραιτοῦ – αιρετικό ἄνθρωπο μετὰ την πρώτη και τη δεύτερη νοθεσία παράτα τον»* (Τιτ. 3:10), καθόλου δεν ἐννοεῖ τοὺς ετερόδοξους Χριστιανούς, ἀλλὰ αὐτοὺς που ἀρνούνται τη Χριστιανική διδασκαλία και ἀκολουθοῦν *«τα ἔργα της σάρκας»*. Γι’ αὐτό και λέει: *«φανερὰ δὲ ἐστὶ τὰ ἔργα τῆς σαρκός, ἅτινά ἐστὶ μοιχεία, πόρνηα, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, φαρμακεία, ἔχθραι, ἔρεις, ζήλοι, θυμοί, ἐριθεία, διχοστασίαι, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθαι, κῶμοι και τὰ ὅμοια τούτοις – Και φανερά είναι τα ἔργα της σάρκας, τα ὁποῖα είναι: μοιχεία, πόρνηα, ἀκαθαρσία, ἀσέλγεια, εἰδωλολατρία, μαγεία, ἐχθρες, ἐριδες, ζήλιες, θυμοί, φατριασμοί, διχοστασίες, αἰρέσεις, φθόνοι, φόνοι, μέθες, ἀσεμνα γλέντια και τα ὅμοια με αὐτά»* (Γαλ. 5:19-21).

Αιρετικός ἄλλωστε είναι: “Ο αιρούμενος να πιστεύει στο ψεῦδος ὡς ἀλήθεια, την δε ἀλήθεια ἀποστρέφεται ὡς το ψεῦδος”, ο ὁποῖος, “ἀπαξ γνωρίσας την ἀλήθεια ὑπόχρεος ἦταν να μένει στην πίστη”.

Γράφοντας ο απ. Παῦλος: *«δεῖ και αἰρέσεις ἐν ὑμῖν εἶναι, ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένωνται ἐν ὑμῖν – πρέπει να είναι και αἰρέσεις μεταξύ σας, για να γίνουν φανεροὶ οἱ δόκιμοι μεταξύ σας»* (Α’ Κορ.11:19), ἐννοεῖ τις μεταξύ των Χριστιανῶν ιδεολογικές συζητήσεις για την ἀποκάθαρση του ἀληθινοῦ νοήμα-

τος της Χριστιανικής διδασκαλίας, από τα ξένα στοιχεία του Ιουδαϊσμού και του εθνισμού, τα οποία οι νεοκατήχητοι ήθελαν να διατηρήσουν.

Κατόπιν αυτών αποδεικνύεται σαφέστατα, ότι είναι εντελώς εσφαλμένη η θεολογική διδασκαλία, που διατυπώνει την άποψη, ότι οι ετερόδοξες Εκκλησίες είναι αιρετικές. Εάν και από τα δύο μέρη εγκαταλειφθεί ο φανατισμός και ο εγωισμός (είναι και αυτά ανθρώπινες αδυναμίες) και αν εμπνευσθούν από αγαθό πνεύμα, και μελετήσουν το θέμα κάτω από το οικουμενικό πρίσμα, πολλά είναι δυνατόν να γίνουν. Θα δουν την ανάγκη της ειλικρινούς αλληλοβοήθειας μεταξύ των Εκκλησιών και θα αισθάνονται ότι είναι αδελφές και ότι τις απασχολούν τα ίδια αισθήματα ευγνωμοσύνης προς την Κιβωτό της σωτηρίας τους, τον Ιησού Χριστό. Έτσι μόνο θα λάτρευαν με καθαρή καρδιά τον κοινό Πατέρα και τον Λυτρωτή Ιησού, αλληλοδιαδόχως στους διάφορους Ναούς, γιατί η Εκκλησία είναι Μία.

Ειλικρίνεια λοιπόν απαιτείται και ζήλος ιερός για τις ουράνιες αλήθειες οπουδήποτε και αν βρίσκονται οι επί μέρους Εκκλησίες. Αλλά ενώ δεν υπάρχει ειλικρίνεια, υπάρχει λογοκλοπία και τροποκλοπία. Γνωρίζω έναν μεγάλο αριθμό ιερών, ιεροκληρικών και συγγραφέων, οι οποίοι όχι μόνο μελετούν τα “αιρετικά” Ευαγγελικά κηρύγματα προκειμένου να ετοιμάσουν το κήρυγμά τους, αλλά θεωρούν ως μεγάλο εύρημα το γεγονός, ότι απέκτησαν Χριστοκεντρικά κηρύγματα από βιβλία και περιοδικά των Ευαγγελικών “αιρετικών”.

Ο Αθανάσιος Βασιλόπουλος, π.χ., πριν γίνει Μητροπολίτης Πύργου Ηλείας, ως Αρχιμανδρίτης, μου είπε επί λέξει: «Βρε αδελφέ μου, βρήκα σε Ευαγγελικά Περιοδικά πολλά Χριστοκεντρικά κηρύγματα, θαυμάσια, πολύ ωραία, πάρα πολύ ωραία! Ω, είμαι πολύ ικανοποιημένος». Όταν όμως έγινε Μητροπολίτης Πύργου, κυνήγησε με το

σκληρότερο τρόπο τους ετερόδοξους Ευαγγελικούς της περιοχής του. Εξέδωσε και σχετικό βιβλίο εναντίον των ετεροδόξων, τους οδήγησε στα δικαστήρια, κλπ.

Ο Πανεπιστημιακός Δάσκαλος Παναγιώτης Τρεμπέλας, στο οποίο οφείλω πολλά, είχε χρησιμοποιήσει στα συγγράμματά του πλήθος “αιρετικών” ξένων συγγραμμάτων, ως βοηθήματα.

Γιατί λοιπόν να μην είμαστε ειλικρινείς, να πλησιάσουμε με καθαρή καρδιά τους ετερόδοξους, με την άγια πρόθεση, για να συζητηθεί το θέμα, όπως βοηθήσει η μία Εκκλησία την άλλη; Η μεν Ευαγγελική Εκκλησία είναι ικανή να βοηθήσει την Ορθόδοξη στη Βιβλική – πρακτική θεολογία, η δε Ορθόδοξη να βοηθήσει την Ευαγγελική στη θεωρητική θεολογία. Κανείς δεν μπορεί να αρνηθεί το γεγονός, ότι η Ευαγγελική Εκκλησία πρόσφερε θετική υπηρεσία στην Ορθόδοξη. Ή μήπως μπορούμε να αρνηθούμε το γεγονός, ότι την οργάνωση των Κατηχητικών Σχολείων οφείλει η Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ευαγγελική; «Το έτος 1865 ο Μιχαήλ Καλοποθάκης (ποιμένας της Α' Ευαγγελικής Εκκλησίας των Αθηνών) οργάνωσε στην Αθήνα το πρώτο Κυριακό (Κατηχητικό) Σχολείο και πολλοί Ορθόδοξοι γονείς, βρίσκοντας την ιδέα ωφέλιμη, ζήτησαν να οργανώσει και η Ορθόδοξη Εκκλησία παρόμοια σχολεία, αλλά η Ιερά Σύνοδος απαγόρευσε τούτο για το λόγο ότι τέτοια σχολεία ήταν θεσμός Προτεσταντικός» (“ΑΣΤΗΡ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ”, Ιανουάριος 1935, σελ.15). Αργότερα όμως διαπίστωσε η Σύνοδος, ότι δεν μπορούσε να μείνει απαθής και να κλείνει τα μάτια της στη φλογερή εκείνη προσπάθεια των Κυριακών – Κατηχητικών Σχολείων, και φοβούμενη μήπως τα παιδιά των Ορθοδόξων προσκολληθούν στους ετερόδοξους, οργάνωσε πανομοιότυπα σχολεία, τα οποία ονόμασε αντί Κυριακά, Κατηχητικά.

Ή μήπως έχει κανείς την τόλμη να αρνηθεί, ότι τα φυλλάδια, που κατά

χιλιάδες μοιράζονται σήμερα στους Ορθόδοξους ναούς, δεν τα εμπνεύστηκε η Ορθόδοξη Εκκλησία από τα φυλλάδια των Ευαγγελικών; Επίσης, μπορεί κανείς να αρνηθεί, ότι τα ημερολόγια του σήμερα εκδίδει η Αποστολική Διακονία για το πλήρωμά της δεν τα εμπνεύστηκε από τα ημερολόγια των Ευαγγελικών; Ακόμα, μπορεί κανείς να αρνηθεί ότι οι βυζαντινισμοί, που τόσο πλούσια καλλιέργησε η Ορθόδοξη Εκκλησία, την έκανε σαν σχολείο χωρίς δάσκαλο, και η Ευαγγελική Εκκλησία με φλογερά κηρύγματά της, ώθησε την Ορθόδοξη να κηρύττει και εκείνη;

Αυτά τα ξέρει ο λαός, τον οποίο φανατίζουν οι αμαθείς ιερείς και “θεολόγοι”, ότι οι ετερόδοξοι Ευαγγελικοί είναι αιρετικοί και εχθροί – λύκοι, που στρέφονται εναντίον της πατρίδας, ενώ σε ένα μεγάλο βαθμό περπατούμε πάνω στα χνάρια τους; Προ πάντων, λοιπόν, ειλικρίνεια.

Ο Οικουμενικός χαρακτήρας της Χριστιανικής διδασκαλίας, μου επιτρέπει να διακηρύξω, ότι δεν διασπάστηκε η Κιβωτός της σωτηρίας, η οποία φυλάει την “ΜΙΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑ”, γιατί όλες εξακολουθούν να βρίσκονται στην ίδια Κιβωτό. Διασπάστηκαν μόνο οι αντιλήψεις των φανατικών και των μισθωτών ποιμένων. Διασπάστηκε η λαϊκή θεολογία και το ρηχό πνεύμα, που πράγματι παρατηρείται σε πολλές ετερόδοξες Εκκλησίες.

«Αυτό βεβαίως δεν σημαίνει ότι οι άνθρωποι δεν είναι δυνατόν να φθέιρουν την ενότητά της. Αυτό άλλωστε έχει συμβεί και αυτό είναι το μεγάλο πρόβλημα των Εκκλησιών. Όμως η βαθιά ενότητα παραμένει άθικτη. Όπως μία ανθρώπινη οικογένεια είναι μία, γιατί έχει έναν πατέρα και μία μητέρα. Οι γονείς δημιουργούν την ενότητα της οικογένειας και τίποτε δεν είναι δυνατόν να την καταστρέψει. Βεβαίως τα μέλη της οικογένειας ίσως και να την μολύνουν. Ίσως ποτέ να μην θελήσουν να μιλήσει ο ένας στον άλλο. Πιθανόν

να διασκορπιστούν στους τέσσερις ορίζοντες της οικουμένης και να μην έχουν επαφή ο ένας με τον άλλο. Παρ’ όλα αυτά η ενότητα της οικογένειας δεν έχει καταστραφεί. Η απόφαση των γονέων να αποκτήσουν παιδιά, αποτελεί τη σφραγίδα της ενότητας εντός της οικογένειας, την οποία ούτε οι χρόνοι, ούτε το διάστημα, ούτε η αμέλεια ή η αμαρτία είναι δυνατόν να καταστρέψει. Αυτό ακριβώς συμβαίνει και με την Εκκλησία. Τη βαθιά ενότητά της, την οποία έλκει από τον Θεό τίποτε δεν είναι να καταστρέψει».

«Η ενότητα, άλλωστε, δεν αποκλείει την ποικιλία· τουναντίον, χωρίς ποικιλία δεν μπορεί να υπάρξει αληθινή και τέλεια ενότητα. Όπου λείπει η ενότητα, υπάρχει ταραχή· αλλά όπου λείπει η ποικιλία, υπάρχει θάνατος... Εξάλλου δε, όπου όλων τα χείλη μηχανικά επαναλαμβάνουν στερεότυπα λέξεις και φράσεις, οι οποίες από πολλούς αιώνες απέβαλαν κάθε σημασία – όπου η ατομική έρευνα συντρίφτηκε κάτω από το πέλμα της εκκλησιαστικής εξουσίας – όπου κάθε ανεξάρτητη έρευνα είναι αδύνατη, απέναντι της τυραννίας ενός αλάθητου από σφετερισμό – εκεί δεν υπάρχει αληθινή ομοιομορφία, αλλά νέκρα και αποσύνθεση... Αυτή η ομοφωνία δεν είναι τίποτε άλλο, παρά ακινησία λιμναζόντων υδάτων, ή ομοιομορφία αμμόδους και άγονης ερήμου. Τέτοια ομοφωνία μπορεί να είναι το καύχημα ενός απονεκρωμένου Βουδισμού, ενός μαραμένου Κομφουκιανισμού – αλλά είναι ασυμβίβαστη προς έναν ζωντανό και σφρίγγοντα Χριστιανισμό».

«Την ποικιλία αυτή στην ενότητα παρατηρούμε στα βιβλία της Αγίας Γραφής, όπου οι βασικές αλήθειες παρουσιάζονται ποικιλοτρόπως από τους διάφορους ιερούς συγγραφείς. Το πνευματικό φως μόνο με ανθρώπινα μέσα μπορούσε να μεταδοθεί την ανθρωπότητα. Αλλιώς, λάμπει στην αυστηρή γλώσσα ενός Ησαΐα και αλλιώς

στις ποιητικές εξάρσεις ενός Δαβίδ, αλλιώς στη φλογερή ευγλωττία του Αποστόλου των Εθνών, αλλιώς στην τρυφερότητα του Ιωάννη, αλλιώς στην υψηλή ηθική του Ιακώβου. Από όλους όμως τους ποικίλους τούτους χρωματισμούς, η διδασκαλία της Ιερής Βίβλου είναι μία και ενιαία».

«Την ίδια αυτή ποικιλία αντιλήψεων συναντούμε και μεταξύ των πρώτων Χριστιανικών Εκκλησιών. Διαφορές γνώμων υπήρχαν μεταξύ των Εκκλησιών της Αφρικής και της Παλαιστίνης, μεταξύ των θεολογικών σχολών της Αλεξάνδρειας και της Αντιόχειας, μεταξύ των Εκκλησιών της Ανατολής και της Δύσης επί διαφόρων ζητημάτων δευτερεύουσας σημασίας. Εντούτοις, επί θεμελιωδών αληθειών του Χριστιανισμού όταν όλες σύμφωνοι. Ο Χριστιανισμός όλων των Εκκλησιών ήταν και πάντοτε πρέπει να είναι, κατ' ουσία καθολικός – ένας και αδιαίρετος. Εντούτοις, οι Χριστιανοί της Αιγύπτου δεν είχαν τις ίδιες εντελώς θεολογικές αντιλήψεις με αυτούς της Εφέσου, ούτε της Εφέσου με αυτούς της Ρώμης. Υπάρχει μόνο μία ποιμνη του Χριστού, αλλά υπάρχουν πολλές αυλές των προβάτων», γιατί ο Κύριος είπε ρητά: *«και άλλα πρόβατα έχω, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης· κάκεινά με δεῖ ἀγαγεῖν... καὶ γενήσεται μία ποιμνη, εἷς ποιμὴν – Και άλλα πρόβατα έχω, που δεν είναι από αυτή τη μάντρα. Κι εκείνα πρέπει να φέρω... και θα γίνουν ένα ποίμνιο, ένας ποιμένας»* (Ιν.10:16). (“Αστήρ της Ανατολής” Δεκ.1934, σελ.363-364).

Στο σημείο αυτό, χωρίς αμφιβολία θα εγερθούν αντίλογοι και από τα δύο μέρη. Και η μεν Ανατολική και Δυτική Εκκλησία θα πουν για τις ετερόδοξες: «Πώς είναι δυνατόν να λατρεύσουμε τον Θεό μαζί τους, τη στιγμή κατά την οποία διατήρησαν ως κανόνα πίστης μόνο την Αγία Γραφή και εγκατέλειψαν την Ιερά Παράδοση, την ειδική ιεροσύνη και τα Μυστήρια;»

Οι δε ετερόδοξοι επίσης θα δικαιολογηθούν: «Πώς είναι δυνατόν να έχουμε κοινή λατρεία με τις Εκκλησίες της Ανατολής και της Δύσης, τη στιγμή κατά την οποία πρόσθεσαν πλήθος ανθρώπινων στοιχείων στο εκκλησιαστικό πολίτευμα και το οποίο εξαρτούν από τον “ειδικό ιερέα”, για τον οποίο δεν υπάρχει ούτε μία λέξη στην Καινή Διαθήκη να τον δικαιολογεί;»

Συμφωνώ και με τις δύο αντιμαχόμενες μερίδες. Στην πραγματικότητα δεν είναι δυνατόν να υπάρξει κοινή λατρεία, όπως έχουν διαμορφωθεί τα πράγματα. Εάν όμως υπήρχε ειλικρινή αγάπη, και αν ο οικουμενικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού εύρισκε εφαρμογή στις Εκκλησίες, εάν η προσευχή του Κυρίου περί ενότητας (*«ἵνα πάντες ἐν ὧσιν, καθὼς σύ, πάτερ, ἐν ἐμοὶ κάγω ἐν σοί, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἐν ἡμῖν ὧσιν – για να είναι όλοι ένα, καθὼς Εσύ, Πατέρα, εἶσαι μέσα Μου κι Εγώ μέσα Σου, έτσι και αυτοὶ μέσα Μας να είναι ένα»* Ιν.17:21) είχε απήχηση στα πνεύματα εκείνων που κυβερνούν και κρίνουν το πολίτευμα των Εκκλησιών, θα υπήρχε ειλικρινή διάθεση και προσπάθεια συζήτησης στα αντιμαχόμενα θέματα. Και πιστεύω ότι το αποτέλεσμα θα ήταν λαμπρό και θεάρεστο. Έτσι θα βλέπαμε και στα δύο μέρη με όλη την ειλικρίνεια και αγάπη, να αφαιρούνται όσα αντι-Βιβλικά προστέθηκαν και να προσθέτονται όσα από τη Γραμμή του Θεού αφαιρέθηκαν. Όμως, μια τέτοια θεάρεστη προσπάθεια όχι μόνο δεν έγινε ποτέ, αλλά και όταν ορισμένοι ως άτομα θέλησαν να δημιουργήσουν μια τέτοια ατμόσφαιρα, εγωιστικά αποκρούστηκε από τα αντίπαλα μέρη.

Είναι φανερό λοιπόν, ότι ο δαιμονιώδης εγωισμός έχει δηλητηριάσει τις σχέσεις των ανθρώπων του Θεού, και έτσι ο Σατανάς βρήκε ελεύθερη της είσοδο στους κόλπους των Εκκλησιών και κάνει περίφημα το καταχθόνιο έργο του.

Εάν υπήρχε ειλικρινής προσπάθεια διαλόγου, εμπνεόμενη από το Πνεύμα του Θεού, όπως ακριβώς έγινε με την Αποστολική Σύνοδο στα Ιεροσόλυμα (δες Πραξ.κεφ.15), χωρίς αμφιβολία θα είχε την ευλογία του Θεού και τη σφραγίδα του Πνεύματος. Και αν σε λεπτομέρειες δεν υπήρχε συμφωνία, θα υπήρχε ενότητα στα ουσιώδη, ελευθερία στα εποσιώδη και αγάπη σε όλα.

Ορθώνεται λοιπόν η ανάγκη να πα-
ραμεριστούν οι ανθρωπinoι εγωισμοί, οι δαιμονιώδεις φανατισμοί και με ανα-
γεννημένες καρδιές να πραγματοποιη-
θεί, ό,τι μέχρι σήμερα δεν έγινε, «*ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν – για να είναι όλοι ένα*»,
δοξάζοντας «*ὁμοθυμαδὸν ἐν ἐνὶ στόματι*
δοξάζετε τὸν Θεὸν καὶ Πατέρα – ὁμό-
ψυχα με ένα στόμα τον Θεό και Πατέ-
ρα» (Ρωμ.15:5). Για το αυτό, μεταξύ άλ-
λων, μου γράφει κάποιος “ετερόδοξος”
Γ.Γ., τα εξής:

«Όλοι οι πιστοί είμαστε ένα στο
σχέδιο του Θεού. Θα πρέπει λοιπόν να
γίνουμε ένα και πρακτικά στις σχέσεις
μεταξύ μας. Είμαστε ένα στα προνόμια
και τον προορισμό εν Χριστώ. Είμαστε
ένα στις ευλογίες και τις ευθύνες ενώ-
πιον του Θεού. Ένας είναι ο Σωτήρας
μας και ένας είναι ο Κύριός μας. Μία
είναι η πίστη και ένα είναι το Ευαγγέ-
λιο για όλους μας. Ένα Άγιο Πνεύμα
λαβαίνουμε όλοι και είμαστε ένα, γιατί
γινόμαστε κοινωνοί θείας φύσεως. Μία
είναι η διαθήκη τους Θεού προς όλους
τους πιστούς. Ένα είμαστε στη Χάρη,
γιατί όλοι λαβαίνουμε μία Χάρη. Ένας
άρτος είμαστε οι πολλοί, γιατί από τον
ένα άρτο μετέχουμε. Ένας είναι ο θρό-
νος του ελέους του Θεού για όλους μας,
καθώς και ένα είναι το Βήμα του Χρι-
στού μπροστά στο οποίο θα σταθούμε
όλοι οι πιστοί ανεξαρτήτως δογματικής
απόχρωσης, για να «*κομίσεται ἕκαστος*
ἃ ἔπραξεν – απολάβει καθένας αυτά
που ἔπραξε» (Β' Κορ.5:10).

Για το θέμα αυτό, γράφει ένα Ευαγ-
γελικό περιοδικό “Ηχώ του Ευαγγελί-
ου”, αρ.φυλ.47-48: «Όλες οι Εκκλησίες

στο εξωτερικό συνεργάζονται από κοι-
νού για τη σωτηρία των αμαρτωλών.
Προς τούτο, Πεντηκοστιανοί ποιμένες,
μαζί με ποιμένες άλλων αδελφών Εκ-
κλησιών της Μεθοδιστικής, Βαπτιστι-
κής, Πρεσβυτεριανή κλπ. Εκκλησίας,
συνεργάζονται μια φορά το μήνα, για
εξεύρεση καλλίτερων τρόπων προς συ-
ντονισμό της ευαγγελιστικής τους προ-
σπάθειας για τη σωτηρία των αμαρτω-
λών».

Η πρόθεση αυτή των Διαμαρτυρο-
μένων Εκκλησιών εκδηλώνεται και
προς τις ετερόδοξες προς αυτή Εκκλη-
σίες, δηλαδή, την Ορθόδοξη και τη Ρω-
μαιοκαθολική. Και να, τι γράφει το υπ’
αριθμό 30, 1/12/1970, επίσημο όργανο
της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, “ΕΚΚΛΗ-
ΣΙΑ”:

«Η επί του ευαγγελισμού επιτροπή
της Λουθηρανικής Εκκλησίας της Αμε-
ρικής, προσκάλεσε την εκεί Ορθόδοξη
και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία να συ-
νεργαστούν σε κοινό πρόγραμμα ευαγ-
γελισμού των λαών κατά το 1974, Προ-
τείνεται, όπως οι Εκκλησίες σχηματί-
σουν “ενωμένο Χριστιανικό μέτωπο”
προς καλύτερη διάδοση του ευαγγελι-
κού μηνύματος».

Είναι δυνατόν λοιπόν να υπάρξουν
σημεία επαφής. Απ’ όσα άλλωστε ξέρω,
ο Πάπας Ιωάννης ο ΚΓ’ είχε προσκαλέ-
σει δύο προσωπικότητες της Διαμαρτυ-
ρόμενης Εκκλησίας για συζήτηση και
συνεργασία επί των εκκλησιαστικών
προβλημάτων και ατασθαλιών της Ρω-
μαιοκαθολικής Εκκλησίας. Αποτέλεσμα
της συνεργασίας αυτής ήταν:

α) Η κατάργηση της νηστείας, και β)
η καθαίρεση πολλών αγίων, πλην εκεί-
νων που έχουν επιδείξει κοινωνική
δράση. Το ίδιο συμβαίνει και με αρκε-
τούς ιερείς και αρχιερείς, όπως είμαι σε
θέση να γνωρίζω. Γιατί όμως η συνερ-
γασία αυτή να γίνεται κρυφά; Στα
κρυφά οι “αιρετικοί” είναι πολύτιμοι
σύμβουλοι, αλλά στα φανερά είναι φί-
δια και λύκοι; Ντροπή! Προ πάντων,
ειλικρίνεια.

Εγώ, για να αποκτήσω πνευματική εμπειρία συνεργάστηκα με τους Διαμαρτυρόμενους, αλλά δεν έκρυψα σε κανέναν τη συνεργασία μου αυτή, γιατί ο Θεός δεν μου έδωσε πνεύμα δειλίας αλλά δύναμη.

Υπάρχει λοιπόν έδαφος καλλιέργειας και σημεία επαφής, γιατί είναι πολλοί της γνώμης και ιδέας αυτής, αλλά απαιτείται προσπάθεια αναγεννημένων καρδιών, που να εμπνέονται **μόνο** από το Πνεύμα του Θεού.

2 – Η Εκκλησία είναι Αγία

Η λέξη “άγιος” στο Χριστιανισμό, σημαίνει τον άνθρωπο που έχει αποχωρήσει από τις αμαρτωλές εκδηλώσεις της ζωής, και έχει αποφασίσει με όλη τη σοβαρότητα που αρμόζει στη Χριστιανική διδασκαλία, να μην παρεκκλίνει από τη θεϊκή γραμμή – σημαίνει τον αφιερωμένο στον Θεό. «Κάθε άνθρωπος του οποίου η θέληση αντιστέκεται προς το κακό και είναι προσκολλημένος στο καλό, ονομάζεται “άγιος”. Γι’ αυτό και οι πρώτοι Χριστιανοί, αποχωρισμένοι από τον εθνικό αμαρτωλό κόσμο, ονομάζονταν “άγιοι”». Αυτό απέδειξε η ημέρα της Πεντηκοστής, κατά την οποία το Πνεύμα το Άγιο φώτισε αυτούς που αποχώρισαν από τον βέβηλο και αμαρτωλό κόσμο, αποδούς του Ιησού. Η Πεντηκοστή υπήρξε η γενέθλια ημέρα της Εκκλησίας, στην οποία φάνηκε, ότι ο Θεός την γέννησε δια του Ευαγγελίου, και την έκανε ναό, και ο Ίδιος, ο Θεός, “κατοικεί σε αυτούς και περιπατεί” (*«ἐνοικήσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐμπεριπατήσω, καὶ ἔσομαι αὐτῶν Θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός... καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἄψεσθε, κἀγὼ εἰσδέξομαι ὑμᾶς – Θὰ κατοικήσω μέσα τους και θα περπατήσω μεταξύ τους και θα εἶμαι Θεός τους και αυτοί θα εἶναι λαός Μου... και ἀκάθαρτο μὴ ἀγγίζετε· κι Εγὼ θα σας δεχτώ»* Β’ Κορ.6:16-17). Πολλά εἶναι τα σημεία εκείνα της Καινῆς Διαθήκης που χαρακτηρίζουν όλους τους Χριστιανούς αγί-

ους – Ρωμ.1:7, 12:13, 16:1, 15, Β’ Κορ.1:1, 8:4, 13: 12, Εφεσ.1:1, 15, 3:8, Φιλιπ.1:1, 4:20, Κολ.1:2, Α’ Τιμ.5:10 κλπ.

Όλα αυτά τα μέλη απαρτίζουν το “Βασίλειο Ιεράτευμα”, το “έθνος το άγιο”, το “εκλεκτό γένος”, *«Ὑμεῖς δὲ γένος ἐκλεκτόν, βασιλείον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν, ὥπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς καλέσαντος εἰς τὸ θαυμαστὸν αὐτοῦ φῶς· οἳ ποτε οὐ λαὸς, νῦν δὲ ἐλεηθέντες – Ἐσεῖς ὁμῶς εἰστε γένος ἐκλεκτό, βασιλικὸν ἱερατεῖον, ἔθνος ἅγιον, λαὸς για ἰδιοκτησία του Θεοῦ, για να εξαγγείλετε τις ἀρετὲς Εκείνου που σας κάλεσε από το σκότος στο θαυμαστό Του φως. Οι οποίοι κάποτε δεν ἦσαν λαός, αλλά τώρα εἰστε λαός Θεοῦ· που δεν ἦσαν ἐλεημένοι, αλλά τώρα ἐλεηθήκατε.»* (Α’ Περ.2:9-10), για να εἶναι Πατέρας σ’ αυτούς και να εἶναι γιοι Του και θυγατέρες Του (*«καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς υἱοὺς καὶ θυγατέρας – κι εσεῖς θα εἰστε για Μένα γιοι και θυγατέρες»* Β’ Κορ.6:18).

κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον» Θεό, οφείλει και η Εκκλησία των πιστών να εἶναι αγία *«ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ, διότι γέγραπται· ἅγιοι γίνεσθε, ὅτι ἐγὼ ἅγιός εἰμι»* (Α’ Περ.1:15-16).

«Οι χαρακτηρισμοί αυτοί μας φανερώνουν, ότι οι Χριστιανοί εἶναι “αδελφοί άγιοι, ουρανίου προσκλήσεως μέτοχοι”, εἶναι “βασιλεῖς και ιερεῖς”, με “αρχιερέα τον Χριστό”, *«ἐρχομεν ἀρχιερέα, ὃς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν τοῖς οὐρανοῖς, τῶν ἁγίων λειτουργὸς και τῆς σκηνῆς τῆς ἀληθινῆς – ἔχουμε τέτοιο Αρχιερέα ο Οποῖος κάθισε στα δεξιὰ του θρόνου της μεγαλοσύνης στους ουρανοῦς, και ἐγινε λειτουργὸς των Ἀγίων και της ἀληθινῆς Σκηνῆς του Μαρτυρίου»* (Εβρ. 8:1-2). «Η Εκκλησία εἶναι ἓνα ἔθνος, όχι γιατί ἔχει μια γεωγραφική περιοχή, αλλά ἐπειδὴ εἶναι ἓνας λαός, του οποίου η ζωή οργανώνεται κάτω από ἓναν

Κύριο. Και αυτό το έθνος είναι “άγιο έθνος”, γιατί ανήκει εξολοκλήρου στον Θεό. Η Εκκλησία είναι “γένος εκλεκτό”, διαλεγμένο από όλο τον κόσμο, ένα “ιεράτευμα” που καλείται να λατρεύει τον Θεό και ένας ιδιαίτερος λαός, “*λαός εις περιποίησιν*” που σημαίνει ότι ανήκει ως ιδιοκτησία στον Θεό. Η Εκκλησία καλείται “γένος”, “ιεράτευμα”, “έθνος” και “λαός”. Εδώ είναι τέσσερα περιληπτικά ουσιαστικά, τα οποία όλα αναφέρονται στη βασική ενότητα του λαού του Θεού. Η Χριστιανική Εκκλησία δεν είναι ένα σύνολο χωρισμένων ατόμων, τα οποία δεν σχετίζονται το ένα με το άλλο. Τουναντίον είναι λαός του Θεού κάτω από τους κανονισμούς Του και την καθοδήγησή Του. Επιπλέον σε κάθε περίπτωση είναι ο Ίδιος ο Θεός που δημιουργεί την ενότητα της Εκκλησίας. Η Χριστιανική Εκκλησία είναι ένα “γένος” επειδή είναι “γένος εκλεκτό”. “Όλα τα μέλη της συμμετέχουν στην ίδια θεία εκλογή”. Είναι ένα “ιεράτευμα” επειδή ο Θεός έχει ορίσει κάθε μέλος της να είναι ιερέας, και να προσφέρουν την πνευματική θυσία της λατρείας. Είναι ένα “έθνος” επειδή είναι άγιο έθνος, αποχωρισμένο από τον άλλο κόσμο για τη χρήση του Θεού. Και είναι “περιούσιος λαός” γιατί είναι λαός του Θεού».

Για τα μέλη της Εκκλησίας, που αποτελεί το εκλεκτό γένος, είπε ο Θεός, ότι θα γράψει τους Νόμους Του «*εις την διάνοιαν αὐτῶν*» και «*καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν*» (Εβρ.8:10), ώστε με τη διανοητική τους ικανότητα και δια τους συναισθήματος να γνωρίζουν τον Θεό, όπως Τον γνώρισε ο Αβραάμ, στον οποίο έλεγε τα απόρρητα της καρδιάς Του, και όπως ο Ιωάννης, που Τον έβλεπε στις αποκαλύψεις Του.

«*ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἑαυτὸν παρέδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς, ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ καθαρίσας τῷ λουτρῷ τοῦ ὕδατος ἐν ῥήματι, ἵνα παραστήσῃ αὐτὴν ἑαυτῷ ἐνδοξον τὴν ἐκκλησίαν, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ρυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων,*

ἀλλ' ἵνα ἡ ἁγία καὶ ἄμωμος – ὁ Χριστὸς ἀγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ παράδωκε τὸν ἑαυτό Του ὑπὲρ αὐτῆς· γὰρ νὰ τὴν ἀγιάσῃ, ἀφοῦ τὴν καθάρισε στὸ λουτρὸ τοῦ ὕδατος με τὸ λόγο, γὰρ νὰ τὴν παρουσιάσῃ στὸν ἑαυτό Του ἐνδοξὴν τὴν ἐκκλησίαν, χωρὶς νὰ ἔχει κηλὶδα ἢ ρυτίδα ἢ κάτι τέτοιο, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἁγία καὶ ἄμωμη». Ὁ Κύριος «ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – τρέφει καὶ περιθάλπει αὐτή... γιὰτὶ εἰμαστέ μέλη τοῦ σώματος Αὐτοῦ» (Εφεσ.5:25-30).

Με τα λόγια αυτά ο απ. Παῦλος διατυπώνει το στενό σύνδεσμο και την οικειότητα που πρέπει να έχουν τα μέλη της Εκκλησίας με τον Αυτρωτή Ιησού. Η άπειρη αγάπη Του ώθησε Αυτόν να λάβει ανθρώπινη φύση, και να θυσιαστεί για λογαριασμό μας και με τη θυσία Του να εξιλεώσει και να δικαιώσει τους πιστεύοντας στο Όνομά Του και έτσι να τους κάνει ικανούς να γίνουν, δια του Αγίου Πνεύματος, “κοινωνοί θείας φύσεως”.

«*ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν... ἵνα αὐτὴν ἀγιάσῃ*». Με ποιο μέσο θα αγιάσει την Εκκλησία, εφόσον, όπως ήδη ανέφερα, αγιασμός σημαίνει χωρισμό από τον βέβυλο και αμαρτωλό κόσμο και καθιέρωση στον Θεό; Στην τελευταία Του προσευχή, ο Κύριος, μας αναφέρει τον τρόπο.

Για τους Μαθητές Του και για όσους θα πιστέψουν στο κήρυγμά τους, ο Αυτρωτής προσευχόμενος είπε προς τον Πατέρα Του: «*σοὶ ἦσαν καὶ ἐμοὶ αὐτοὺς δέδωκας, καὶ τὸν λόγον σου τηρήκασι – Δικοὶ Σου ἦταν καὶ σ' ἑμένα ἔχεις δώσει αὐτοὺς καὶ τὸν λόγον Σου ἔχουν τηρήσει*» (Ιν.17:6). Λίγο πριν είπε στους Μαθητές Του: «*ὕμεις καθαροὶ ἐστε διὰ τὸν λόγον ὃν λελάληκα ὑμῖν – εἰσεὶς εἰστε καθαροί, ἐξαιτίας τοῦ λόγου ποὺ ἔχω μιλήσει σ' εσάς*» (Ιν.15:3). Τα λόγια Του αυτά μας παρουσιάζουν το γεγονός, ότι οι Μαθητές βρίσκονταν στο δρόμο του αγιασμού. Η καθιέρωση όμως για το έργο της αποστολής τους

δεν είχε συντελεστεί. Και για το λόγο αυτό στη συνέχεια ο Κύριος προσευχόμενος είπε: *«ἀγιάσον αυτούς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου – Ἀγίασε αυτούς μέσα στην ἀλήθεια Σου»* (Ιν.17:17). Δηλαδή, παραχώρησε σ' αυτούς Πνεῦμα Ἅγιο, ὥστε τηρούντες το λόγο Σου, μέσω του οποίου καθαρίστηκαν, να καθιερώσουν ολοκληρωτικά τη ζωή τους στην υπηρεσία του Ευαγγελίου. Γιατί ήταν καθαροί, αλλά δεν ήταν αγιασμένοι, δηλαδή, δεν είχαν καθιερώσει τον εαυτό τους. Γιατί πριν, ο μεν Ιωάννης επιθυμούσε να πέσει φωτιά από τον ουρανό και να αφανίσει τους εχθρούς του Κυρίου, ο δε Πέτρος αρνήθηκε τον Διδάσκαλό Του και λίγο αργότερα, ὅλοι Τον εγκατέλειψαν και ἔφυγαν.

«Ζητά λοιπόν γι' αυτούς θέληση εξοκλήρου αφιερωμένη στο αγαθό, δηλαδή, στον Θεό και την υπηρεσία Του, ἀρα δε και στο ἔργο το οποίο ο Θεός ανέθεσε σ' αυτούς να εκπληρώσουν στον κόσμο. Ὅλες οι δυνάμεις τους, οι ικανότητές τους, τα τάλαντά τους, ολόκληρη η ζωή τους, πρέπει να φέρουν τη σφραγίδα της καθιέρωσης αυτής. Το οποίο προϋποθέτει τη νέκρωση κάθε ιδιοτέλειας. Αλλά σε τούτο συνίσταται και η ιδέα της Χριστιανικής αγιότητας».

«Καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγὼ ἀγιάζω ἑμαυτόν, ἵνα καὶ αὐτοὶ ὧσιν ἡγιασμένοι ἐν ἀληθείᾳ – Καὶ γὰρ χάρις αὐτῶν Εγὼ ἀγιάζω τον Εαυτό Μου, γὰρ να εἶναι καὶ αὐτοὶ ἀγιασμένοι μέσα στην ἀλήθεια» (Ιν.17:19). Δηλαδή, ὑπὲρ των Μαθητῶν Του καὶ κατ' ἐπέκτασιν καὶ της Εκκλησίας, ἀνέθεσε, ἀφιέρωσε καὶ οδήγησε ὡς ἱερὸ θῦμα τὴν ζωή Του στο θάνατο ὡς οσμὴ ευωδίας πρὸς τὸν Θεὸ καὶ Πατέρα.

Ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἀφιέρωσε τὴν ἀμεπτη ζωή Του ὡς ἀποτελεσματικὴ θυσία χάρις των μαθητῶν Του, γὰρ να δυνήθουν αὐτοὶ να ζήσουν καὶ να δράσουν στον κόσμο ἀγιασμένοι γὰρ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καθιστάμενοι στὴ διακονία τοῦ Θεοῦ μέχρι θανάτου. Ὁ καθαγια-

σμός λοιπὸν των μαθητῶν ἐξαρτάται ἀπὸ τὴν καθιέρωση τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, με τὴ διαφορά ὅμως, ὅτι οἱ μαθητὲς εἶναι ἀγιασμένοι ἀπὸ τὸν Χριστὸ, ἐνὼ ὁ Χριστὸς ἀγίασε αὐτὸς τὸν Εαυτό Του» (*“Υπόμνημα στο Κατὰ Ἰωάννη Ευαγγέλιο”*, Π. Τρεμπέλα, σελ.607-609).

Ὅλα αὐτὰ μας παρουσιάζουν ἀνάγλυφο τὸν τρόπο καὶ τὸ μέσον, δια τοῦ οποίου ὁ θεῖος Λυτρωτὴς ἀγιάζει τὴν Εκκλησία, τὴν ὁποία ἐπιθυμεῖ να ἐμφανίσει ἐνδοξὴ πρὸς τὸν Εαυτό Του, *«μὴ ἔχουσιν σπῖλον ἢ ῥυτίδα ἢ τι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ἵνα ἡ ἀγία καὶ ἁμωμος... ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – χωρὶς να ἔχει κηλίδα ἢ ρυτίδα ἢ κάτι τέτοιο, ἀλλὰ να εἶναι ἁγία καὶ ἁμωμη... γὰρ εἴμαστε μέλη τοῦ σώματος Αὐτοῦ»*.

3 – Ἡ Εκκλησία εἶναι Καθολικὴ – Οἰκουμενικὴ

Υπῆρξε εποχή, που ὁ Θεὸς ἦταν γνωστός μόνο στο λαὸ των Εβραίων, γὰρ το ἀξιοσημεῖωτο γεγονός, ὅτι μόνο ὁ λαὸς αὐτὸς διατήρησε τὴν ἐννοία τῆς Ὑπαρξῆς Του, ὡς τοῦ μόνου ἀληθινοῦ. Γὰρ το λόγο αὐτό, γράφει ὁ Ψαλμωδός: *«Γνωστός ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός»* (Ψαλμ. 75:1). Αὐτὸς εἶναι καὶ ὁ λόγος, γὰρ τὸν ὁποῖο, μόνο ἀπὸ τὸ λαὸ αὐτό ἀναδείχτηκαν ὅλοι οἱ πατριάρχες, ἱερεῖς – ἀρχιερεῖς, προφῆτες καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι, μέσω των οποίων ἐπικοινωνοῦσε ὁ Θεὸς με τὸ λαό. Γι' αὐτό καὶ λέγεται: *«Πολυμερῶς καὶ πολυτρόπως πάλαι ὁ Θεὸς λαλήσας τοῖς πατράσιν ἐν τοῖς προφήταις... ὅτε δὲ ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεός τὸν υἱὸν αὐτοῦ – Πολλὰς φορές καὶ με πολλοὺς τρόπους ἀφού μίλησε παλιὰ ὁ Θεός στους πατέρες μας μέσω των προφητῶν... ὅταν ὅμως ἦρθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ὁ Θεὸς ἀπέστειλε ἔξω τὸν Υἱὸ Του»* (Εβρ.1:1, Γαλ.4:4). Αὐτὰ σημαίνουν, ὅτι ὁ Θεὸς ξεκίνησε ἀπὸ τὸ λαὸ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ κατέληξε σε ὅλα τα ἔθνη. Ὁ Ἰησοῦς λοιπὸν δὲν ἀπευθύνεται πλέον μόνο στο λαὸ Ἰσραὴλ, ἀλλὰ

προς όλα τα έθνη. Γι' αυτό η θεία Γραφή σημειώνει: «*καὶ ἐλθὼν εὐηγγελίσατο εἰρήνην ὑμῖν τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγύς – Καὶ ὅταν ἦρθε, εὐαγγέλισε εἰρήνην σ' εσάς τους μακρινούς και στους κοντινούς*» (Εφεσ.2:17), για να «*κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ μετάνοιαν καὶ ἄφεσιν ἁμαρτιῶν εἰς πάντα τὰ ἔθνη – κηρυχτεῖ στο ὄνομά Του μετάνοια και ἄφεση ἁμαρτιῶν σε όλα τα ἔθνη*» (Ακ. 24:47).

Όλα αυτά δείχνουν ακόμη περισσότερο τον οικουμενικό χαρακτήρα της Χριστιανικής διδασκαλίας, αλλά και υποδηλώνουν, ότι ὅλοι εκείνοι που ασπάστηκαν την οικουμενικότητα αυτή (αναγεννημένοι Χριστιανοί), αποτελούν μία Εκκλησία Οικουμενική – Καθολική.

Σε ένα μεγάλο πλήθος χωρίων την Καινής Διαθήκης, μας αποκαλύπτεται, ότι η αποστολή της Εκκλησίας είναι να μεταλαμπαδεύσει τη διδασκαλία του Διδασκάλου της και τον ιλασμό του Λυτρωτή της σε «*πάσῃ τῇ κτίσει*» και να περιλάβει στους κόλπους της κάθε άνθρωπο. Η παραγγελία του Ιδρυτή της είναι χαρακτηριστική: «*πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη*» (Μτ. 28:19).

Πρέπει να σημειώσω, ότι “οικουμενικότητα” και “καθολικότητα” είναι λέξεις συγγενείς, και φανερώνουν τη γενικότητα, την ολότητα, την εγκύκλιο, τη διεθνοποίηση και τη γενική εξάπλωση μιας ιδέας. Η θέση λοιπόν και ο χαρακτήρας της Εκκλησίας είναι “καθολικός”, αναφερόμενος στο σύνολο.

Παρόλο ότι ο Θεός στην Παλαιά Οικονομία σχετιζόταν μόνο με το λαό Ισραήλ, με την υπόσχεσή Του όμως προς τον Αβραάμ, ότι από το σπέρμα του (γενεά Του) θα ευλογηθούν όλα τα έθνη («*καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς – Καὶ θα ευλογηθούν με το σπέρμα σου όλα τα ἔθνη της γης*» Γεν.22:18), και με το στόμα των προφητών που διακήρυξε ο Θεός, από τότε, ότι η Χριστιανική

περίοδος θα απαρτιζόταν από ένα καθολικό πνεύμα της διδασκαλίας του αναμενόμενου Μεσσία.

4 – Η Εκκλησία είναι Αποστολική

Η Εκκλησία ιδρύθηκε από τον Χριστό, θεμελιώθηκε «*ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων*» (Εφεσ.2:20) και διαδόθηκε από αυτούς. Γι' αυτό ονομάζεται Αποστολική. Παραμένουσα δε «*τῇ διδαχῇ τῶν ἀποστόλων*» (Πραξ.2:42) και εφόσον διατηρεῖ την Αποστολική Γραμμή, αναντίρρητα προσδίδει στον εαυτό της Αποστολικό χαρακτήρα. Εφόσον λοιπόν έχει έναν τέτοιο Ιδρυτή και ένα τέτοιο θεμέλιο, δεν επιτρέπεται με κανέναν απολύτως λόγο να απομακρυνθεί από την αρχική της γραμμή και να συστήσει δικούς της αυθαίρετους τρόπους επικοινωνίας με τον Θεό και δικά της μέσα ευλογίας και Χάριτος. Παρέμεινε όμως στην αρχική της γραμμή και στη διδασκαλία των Αποστόλων; («*ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ – οικοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο των ἀποστόλων και των προφητῶν, ὄντας ἀκρογωνιαίος λίθος ο Ἰδιος ο Ἰησοῦς Χριστός*» Εφεσ.2:20). Όσα μέχρι σήμερα παρέθεσα –ιστορικά και Αγιογραφικά– απέδειξαν περίτρανα τη θλιβερή αλήθεια, ότι ουσιοδώς απομακρύνθηκε από το θεμέλιό της, από την Αποστολική διδαχή της.

Η Ζωή της Εκκλησίας ὡς Αγίας στην πράξη

Ο στενός σύνδεσμος και η οικειότητα της Εκκλησίας προς τον Λυτρωτή Ιησού, ο υποτιθέμενος αποχωρισμός της από τον βέβυλο και αμαρτωλό κόσμο και η καθιέρωσή της προς τον Θεό, μας επιτρέπουν να εξετάσουμε, εάν και κατά πόσο οι Χριστιανοί δέχτηκαν την πλήρη επιρροή των Νόμων του Υψίστου, τους οποίους Εκείνος χαράζει στις καρδιές και στις διάνοιές τους

(«*διδούς νόμους μου εἰς τὴν διάνοιαν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ καρδίας αὐτῶν ἐπιγράφω αὐτούς – Θα δώσω τους νόμους Μου στη διάνοιά τους και πάνω στην καρδιά τους θα τους γράψω*» δες Εβρ.8:10-12). Η Εκκλησία ως ἔθνος ἅγιο, γένος ἐκλεκτό, Βασιλεῖο Ἱεράτευμα, τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ υποτίθεται ὅτι οργανώνεται ἀπὸ ἓναν Παντοδύναμο Θεό, οφείλει, σεβόμενη τους νόμους και τὶς ἀρχές του Κράτους στο ὁποῖο ζεῖ, νὰ ἀγιοποιήσῃ τὶς συνθήκες και καταστάσεις τῆς ζωῆς, «*ὅτι οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἐνδεής – για νὰ μὴν ὑπάρχει ἀναμεταξύ σας φτωχός*», λέει ὁ Κύριος (Δευτ.15:4).

Τὶς οὐράνιες αὐτές συνθήκες τῆς ζωῆς, τὶς ὁποῖες με λίγα λόγια θὰ ἀναπτύξω στὴ συνέχεια, προδιετύπωσε ὁ Θεὸς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τῆς Παλαιᾶς Οἰκονομίας, ἀπὸ τότε που συνιστοῦσε λαὸ δικό Του, ὡς «ἔθνος ἅγιο» με τὸ μέσον τῆς ἐφέσεως, «στο τέλος τοῦ ἐβδόμου ἔτους» (δες Δευτ.κεφ.15). Σύμφωνα με τὴ θεϊκὴ ἐντολή, κάθε δανειστής ὀφείλε νὰ ἀφήσῃ τὸ δανειζόμενο στον πλησίον – ἀδελφὸ του στο τέλος τοῦς ἑβδομοῦ ἔτους, γιὰ νὰ λείπουν βαθμὴδὸν οἱ φτωχοὶ. Στὸ σημεῖο τοῦτο ἔχουμε ἓναν τύπο και μὴ εἰκόνα τῶν συνθηκῶν, τὶς ὁποῖες ὁ Θεὸς ἐπιθυμοῦσε νὰ ἀντιληφθεῖ ἡ Εκκλησία και με αὐτές νὰ δημιουργήσει γιὰ τὰ μέλη τῆς ἀνάλογο κοινωνικὸ πολίτευμα.

Ὁ Θεὸς δίνει πλοῦσια τὰ ἀγαθὰ Του, χωρὶς κανέναν ονειδισμό («*Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος Θεοῦ πᾶσιν ἀπλῶς καὶ μὴ ὀνειδίζοντος, καὶ δοθήσεται αὐτῷ – Καὶ ἂν κάποιος ἀπὸ εσᾶς ἔχει ἑλλειψη σοφίας, ας ζητᾷ ἀπὸ τοῦ Θεοῦ που δίνει σὲ ὅλους ἀπλόχερα και χωρὶς νὰ ονειδίζει, και θὰ δοθεῖ σ' αὐτόν*» Ιακ.1:5), και ἐπιθυμεῖ ὅπως γίνουν μιμητὲς Του οἱ Χριστιανοὶ και τὸ οὐράνιο αὐτὸ προνόμιο νὰ ἐξασκεῖται ἀπὸ τὰ μέλη τῆς Εκκλησίας. Με τὴν ἐξάσκηση τοῦ προνομίου τῆς μετάδοσης τῶν ἀγαθῶν, παρουσιάζει ἡ Εκκλησία τὴ βεβαιότητα, ὅτι δὲν σῶθηκε μόνο κατὰ Χάρη ἀπὸ τὴν α-

μαρτία, ἀλλὰ σῶθηκε και ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀδιαφορίας γιὰ τὸν πλησίον, σῶθηκε και ἀπὸ τὴν ἐπάρατη πλεονεξία. Ἐτοί ἡ Εκκλησία ἔδινε δείγματα τῆς Χάριτος. Χάρη στὴν ὁποία σῶθηκε και ἀπὸ τὸ πλήρωμα αὐτῆς πρόσφερε και ἐκείνη με τὸ δικό τῆς τρόπο, «*χάριν ἀντὶ χάριτος... ἐργαζόμεθα τὸ ἀγαθὸν πρὸς πάντας – χάρη πάνω σὲ χάρη... ας ἐργαζόμεσθε τὸ ἀγαθὸ πρὸς ὅλους*» (Ιν. 1:16, Γαλ.6:10).

Παρόμοιο τύπο συνθηκῶν ζωῆς, μὲχρι βαθμιαίας ἐξάλειψης τῶν φτωχῶν, βρίσκουμε ἐπίσης στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ὅπου ὁ Θεὸς δίνει τὴν ἐξῆς ἐντολή: «*Καὶ ἐκθερίζοντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν, οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ σου ἐκθερίσαι, καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις. καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυνήσεις, οὐδὲ τὰς ρώγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις· τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτά – Καὶ ὅταν θερίζετε τὸν θερισμὸν τῆς γῆς σας, δὲν θὰ θερίσετε ὁλοκληρωτικὰ τὶς ἀκρές τοῦ ἀγροῦ σας, και αὐτὰ που περισσεύουν ἀπὸ τὸν θερισμὸν σου δὲν θὰ συλλέξεις. Καὶ τὸν ἀμπελῶνα σου δὲν θὰ ἐπανατρυνήσεις, οὔτε τὶς ρώγες τοῦ ἀμπελῶνα σου θὰ συλλέξεις· στο φτωχὸ και στον ξένο θὰ ἀφήσεις αὐτές*» (Λευ.19:9-10). Τὰ λόγια αὐτὰ του Θεοῦ ἐμφανίζουν ζωηρὸ ενδιαφέρον γιὰ τὸν «φτωχὸ και ξένο, γιὰτὶ «*τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς*» (Α' Κορ.10:26).

Ὁ Θεὸς ἐπιθυμοῦσε, ὁ λαὸς Του νὰ σκέφτεται «τὸ φτωχὸ και τὸν ξένο», ὅπως Ἐκεῖνος. «Ὅταν χρυσιζοῦν οἱ δέσμες τῶν σταχιῶν και τὰ ὠριμα σταφύλια συλλέγονταν, ὁ Ἰσραὴλ τοῦ Θεοῦ ὀφείλε νὰ θυμᾶται τὸ φτωχὸ και τὸν ξένο». «Ὁ θεριστὴς και ὁ τρυνητὴς δὲν ἔπρεπε νὰ ἐξουσιάζονται ἀπὸ ἓνα πνεῦμα πλεονεξίας, τὸ ὁποῖο θὰ ἀπογύμνωνε τὶς γωνίες τοῦ ἀγροῦ και τὰ κλήματα τῆς ἀμπελοῦ, ἀλλὰ μάλλον ἀπὸ ἓνα πνεῦμα ευρείας και εὐκρινῆς ἀγαθοεργίας, τὸ ὁποῖο θὰ ἀφήνε δεμάτια και τσαμπιά γιὰ τὸ φτωχὸ και τὸν

ξένο, για να μπορούν και εκείνοι να ευφρανθούν την απεριόριστη αγαθότητα Εκείνου, του Οποίου τα μονοπάτια σταλάζουν πάχος, και από το ανοιχτό χέρι του Οποίου όλοι οι φτωχοί μπορούν να παρατηρούν με εμπιστοσύνη».

«Στο βιβλίο της Ρουθ, βρίσκουμε ένα ωραίο παράδειγμα ενός ανθρώπου ο οποίος εξασκούσε κατά γράμμα τη φιλόανθρωπη αυτή διάταξη». *«και ανέστη [η Ρουθ] τοῦ συλλέγειν, και ἐνετείλατο Βοὺζ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων· καὶ γε ἀνὰ μέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω, καὶ μὴ κατασχύνῃτε αὐτήν· καὶ βαστάζοντες βαστάσατε αὐτῇ καὶ γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουνισμένων· καὶ φάγεται καὶ συλλέξει, καὶ οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ – Και σηκώθηκε [η Ρουθ] να σταχυολογήσει, και πρόσταξε ο Βοὺζ στους νεαρούς του, λέγοντας: Ας σταχυολογεί και ανάμεσα στα δεμάτια, και μην επιπλήτετε αυτή· και αφήνετε να πέφτει κάτι γι' αυτή, και αφήνετε αυτή να μαζεύει από τα συσσωρευμένα και μην επιτιμήσετε αυτή»* (Ρουθ 2:15-16). Τι ωραία και συγκινητική χάρη! Είναι καλό για τις φτωχές εγωιστικές καρδιές μας να ερχόμαστε σε επαφή με παρόμοιες αρχές και παρόμοιες συνήθειες. Η επιθυμία του ευγενή τούτου Ισραηλίτη ήταν “η ξένη” να βρει αφθονία σιτηρών, και τούτα να λάβει ως καρπό της εργασίας της, σταχυολογώντας μάλλον, παρά ως αποτέλεσμα της αγαθοεργίας του προς αυτή. Αυτό ήταν πράγματι λεπτότητα και πραγματική φιλανθρωπία. Με αυτό τον τρόπο την έφερε σε άμεση σχέση με τον Θεό του Ισραήλ και την έκανε να εξαρτηθεί από Εκείνον, ο Οποίος είχε προβλέψει για τις ανάγκες του “σταχυολόγου”. Ο Βοὺζ ξεπλήρωνε αυτό το νόμο του ελέους, του οποίου τα αποτελέσματα συνέλεξε η Ρουθ. Η ίδια Χάρη που είχε δώσει τον αγρό στον Βοὺζ, έδινε τα σταχυολογήματα στην νεαρά ξένη. Και οι δύο ήταν χρεώστες της Χάριτος. Εκείνη ήταν το ευτυχές αντικείμενο της αγαθότητας του Κυρίου.

εκείνος ήταν ο πολύ τιμημένος διαχειριστής της ωραίας διάταξης του Κυρίου. Όλα βρίσκονταν στην πλέον θαυμαστή ηθική τάξη. Το πλάσμα είχε ευλογηθεί και ο Θεός είχε δοξαστεί. Ποιος δεν θα αναγνώριζε ότι θα έπρεπε όλοι εμείς να μπορούμε να αναπνέουμε μια παρόμοια ατμόσφαιρα;»

Τα δύο όμως αυτά περιστατικά της Αγίας Γραφής, είναι απλοί τύποι και εικόνες. Αλλά δεν είναι τυχαία. Απηχούν εντολές του Θεού και αποβλέπουν στην ευημερία υπέρ του ανθρώπου. Γιατί, ναι μεν ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο και τον τοποθέτησε στον κήπο της Εδέμ, αλλά στη συνέχεια του είπε, να πολλαπλασιαστεί και να επεκτείνει την παραδεισιακή κατάσταση σε όλο το πρόσωπο της γης. Δεν τον προόριζε να απολαμβάνει τα αγαθά του κήπου μόνος του. Τα παραδείγματα λοιπόν αυτά όφειλε η Εκκλησία να μελετήσει και από αυτά να εμπνευστεί τις συνθήκες και τις καταστάσεις της ζωής, που έπρεπε να δημιουργήσει για τα μέλη της.

Οι Χριστιανοί της Ανατολικής Εκκλησίας πραγματοποίησαν αυτές τις συνθήκες της ζωής και «*ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – ἦταν σ' αυτούς όλα κοινά*» (δες Πραξ.4:32-35).

«Στην κοινωνία των πρώτων Χριστιανών, ούτε φτώχης υπήρχε ούτε πλούσιος, αλλά ισότητα και ανάρκεια σε όλους· γιατί το κοινό ταμείο, το οποίο γέμιζε από τα πωλούμενα σπίτια και χωράφια, ικανοποιούσε όλων τις ανάγκες, λαβαίνοντας καθένας από αυτό το αρκετό για την ικανοποίηση, αυτών που είχε ανάγκη. Η εσωτερική ενότητα των καρδιών και των ψυχών έφερε την εξωτερική ενότητα των περιουσιών προς κοινή χρήση, και το ζήτημα της κοινοκτημοσύνης, ή της κατάργησης των φτώχειας και του πλούτου, λύθηκε φυσικά και αβίαστα με την εν Χριστώ αναγέννηση και αδελφοποίηση όλων. Αδελφότητα, ισότητα και ελευθερία από την εξουσία του διαβόλου, πράγ-

ματι και αλήθεια υπάρχουν στη Χριστιανική Εκκλησία, και πουθενά αλλού. Ο δε βίος των πρώτων Χριστιανών και την άποψη της ικανοποίησης των σωματικών αναγκών ήταν αμέριμνη, αυτάρκης και ευχάριστη. Ο λόγος του Χριστού «*ζητείτε πρώτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα πάντα προστεθήσεται ὑμῖν* – ζητάτε πρώτα τη βασιλεία του Θεοῦ και τη δικαιοσύνη Του, και αυτά όλα θα προστεθούν σ' εσάς» (Μτ.6:33), έλαβε πλήρη εφαρμογή στην πρώτη Χριστιανική κοινωνία και Εκκλησία» («Ερμηνεία της Καινῆς Διαθήκης», Αποστόλος Μακράκης, σελ.1370-1371).

Όταν ο Ιησούς κήρυττε στην έρημο προς τον όχλο και οι Μαθητές Του είπαν σ' Αυτόν: «*ἀπόλυσον τοὺς ὄχλους, ἵνα ἀπελθόντες εἰς τὰς κώμας ἀγοράσωσιν ἑαυτοῖς βρώματα* – Απόλυσε τα πλήθη, για να πάνε στα χωριά και να αγοράσουν τρόφιμα για τους εαυτούς τους», ο Ιησούς αρνήθηκε να δεχτεί τη λύση αυτή και τους είπε: «*δότε αὐτοῖς ὑμεῖς φαγεῖν* – δώστε τους εσείς να φάνε» (Μτ.14:15-16). Τι σημαίνουν λοιπόν όλα αυτά; Τη φροντίδα που πρέπει να έχει η Εκκλησία υπέρ των στερουμένων. Για το λόγο αυτό άλλωστε γράφει και η θεοκίνητη πέννα του θείου Παύλου: «*αὐτὸ φρονήτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες... μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος. τοῦτο φρονέσθω ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ* – να φρονείτε το ίδιο, να έχετε την ίδια αγάπη, ομόψυχοι, να φρονείτε ένα πράγμα... χωρίς ο καθένας να προσέχει μόνο τα δικά του συμφέροντα, αλλά ο καθένας σας και τα συμφέροντα των άλλων. Αυτό να φρονείτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστός Ιησούς» (Φιλ.2:2-5).

Δεν νομίζω βέβαια ότι το περιστατικό αυτό της Αποστολικῆς Εκκλησίας συνιστά την κατάργηση της ατομικῆς περιουσίας. Ό, τι επιχειρούσαν τότε οι Χριστιανοί ήταν προαιρετικῆς εισφορῆς

της κοινῆς πίστης και αγάπης, η οποία τους ένωνε. Τη γνώμη αυτή ενισχύει το περιστατικό του Ανανία και της Σαπφείρας, στο οποίο ιστορεῖται ότι, χωρίς να άψουν να εἶναι δούλοι του Μαιωνά, χάριν επιδείξεως ανιδιοτέλειας, πούλησαν ένα κτήμα για να δώσουν την αξία του στο κοινό ταμεῖο, αποβλέποντας έτσι «στο να καταλάβουν πρωτεύουσα θέση στην εκτίμηση των Αποστόλων». Από το κτήμα τους λοιπόν αυτό που πούλησαν, κράτησαν ένα μέρος της αξίας, και το υπόλοιπο παρέδωσαν στους Αποστόλους λέγοντας ψευδώς, ότι αυτή ήταν η αξία του. Το ψεύδος όμως αυτό αποκαλύφθηκε και τιμωρήθηκαν οι ψευδόμενοι κατά του Αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό εἶπε ο Πέτρος προς τον Ανανία: «Ενώ έμενε απούλητο, σ' εσένα δεν έμενε; Και όταν πουλήθηκε, πάλι στη δική σου εξουσία δεν ήταν, ώστε να δώσεις αυτό ή συνολικά ή μέρος του ή και καθόλου;» (δες Πραξ.5:1-10).

Εἶναι λοιπόν φανερό, ότι η Αγία Γραφή δεν συνιστά την κατάργηση της ατομικῆς περιουσίας. Γιατί όταν καταργηθεῖ η ατομική περιουσία, σταματά αυτομάτως, ή στην καλύτερη περίπτωση, ατονεί η επιθυμία της καλλιέργειας και της προόδου. Για το λόγο αυτό, όταν αργότερα απλώθηκε ο Χριστιανισμός, σταμάτησε η μερική σχετική έστω κοινοκτημοσύνη της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων, παρόλο ότι με την εκλογή κατόπιν των επτά διακόνων (δες Πραξ.6:1-7), έγινε προσπάθεια να διατηρηθεῖ. Ο Ανανίας δε και η Σαπφείρα, δεν τιμωρήθηκαν επειδή κράτησαν ένα μέρος της αξίας του κτήματος που πουλήθηκε, αλλά επειδή, χάριν επιδείξεως έγιναν ψεύτες. Και ένα τέτοιο μάθημα ήταν αναγκαῖο τότε, γιατί η Εκκλησία βρισκόταν στα πρώτα της βήματα, και τα νεοφώτιστα μέλη της έπρεπε να παραδειγματιστούν, για να μην επαναληφτούν παρόμοιες παρεκτροπές.

Άλλωστε, η έκφραση της περικοπῆς Πράξεις 4:32, «*Τοῦ δὲ πλήθους τῶν*

πιστευσάντων ἦν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ μία, καὶ οὐδὲ εἷς τι τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά – Καὶ στο πλήθος ἐκείνων που πίστεψαν ἡ καρδιά καὶ ἡ ψυχὴ ἦταν μία· καὶ οὔτε ἓνας δεν ἔλεγε ὅτι κάτι ἀπὸ τα ὑπάρχοντά του ἦταν δικό του, ἀλλὰ ἦταν σ' αὐτούς ὅλα κοινά» φανερώνει, «ὅτι ἡ κυριότητα τῆς ιδιοκτησίας δεν εἶχε καταργηθεῖ ἐξολοκλήρου... Καθένας ὡς ἐμποιοποιούσε τὴν ιδιοκτησία τους ὥς ἐμπιστευμένη σε αὐτὸν ἀπὸ τὸν Θεὸ πρὸς ἐξυπηρέτηση ὅλων. Ἐτοί δε δεν ἐπεκράτησε κάποιο κομμουνιστικὸ σύστημα στὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ κάτι υψηλότερο, ἡ μεταξὺ τῶν ατόμων βασιλεία τοῦ πρακτικοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐκ τῆς ὁποίας συμπεριφέρονταν σε ὅλους τοὺς πνευματικούς ἀδελφούς σαν να ἦταν αὐτοὶ ἀδελφοὶ κατὰ σάρκα καὶ κατὰ πνεῦμα (Bartlet). Δεν ἐπέβαλαν τὴν ιδιοκτησία οὔτε ἀποξενώθηκαν ἀπὸ τα ὑπάρχοντά τους, ἀλλὰ ἦταν ἀδιάφοροι πρὸς αὐτά. Δεν ἔλεγαν ἐκεῖνα που εἶχαν ὅτι ἦταν δικά τους με πνεῦμα ἀλαζονείας καὶ ματαιοδοξίας καύχηση γι' αὐτά ἢ πεποίθηση σε αὐτά» (Ὑπόμνημα στὶς Πράξεις τῶν Ἀποστόλων, Π. Τρεμπέλα, σελ.170). Ἐρμηνεύοντας τὸ χωρίο πρᾶξεις 4:34, ὁ Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, γράφει: «Ὅπως να οἰκία πατρικὴ οἱ γιοὶ εἶναι ὁμοῦτοι, ἐτοὶ διάκεινταν... ἀπὸ τὴν πολλὴ προθυμία αὐτῶν που ἐπιδίδονταν κανεῖς δεν ἦταν ἐνδεής».

Σχετικὰ με τὴ φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς στερουμένους, ἀνέκαθεν διατηρεῖται ἀπὸ πολλὰς Χριστιανικὲς κοινότητες «Φιλόπτωχο Ταμεῖο», γιὰ τὴν ἀπόλυτη ἐκάστοτε ἀνάγκη. Ὅμως, τὸ φιλόπτωχο αὐτὸ ταμεῖο, δεν εἶναι τίποτε ἄλλο, ἀπὸ λίγο ζαχαρόνερο, που δίνουν σε κείνους που κάνουν ἀπεργία πείνας, γιὰ να μὴ πεθάνουν. Δυστυχῶς μόνο σ' αὐτὸ τὸ ταμεῖο περιορίσε τὴ φροντίδα τῆς καὶ τὴν κοινωνικὴ πρόνοιά τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν στερουμένων. Τὴν ὅλη προσπάθειά τῆς ἐστρεψε καὶ περιορίσε στα στενά παι-

σια τῆς ατομικῆς μόνο ψυχικῆς σωτηρίας. Ἀλλὰ ὁ ἄνθρωπος δεν εἶναι μόνο ψυχὴ, εἶναι καὶ σῶμα που πρέπει να διατηρεῖ καὶ συνεχῶς να το καλλιεργεῖ.

Εἶναι ἀναμφισβήτητη Βιβλικὴ ἀλήθεια ὅτι ἡ ἀγγελία τῆς σωτηρίας, ὁ εὐαγγελισμὸς καὶ ἡ γνωστοποίηση τῶν ἄλλων θεϊκῶν μηνυμάτων, πρέπει να προηγούνται πάντοτε. Καὶ ὁ διαγγελέας τῆς ἀλήθειας αὐτῆς εἶναι ἡ Ἐκκλησία καθόλα καὶ τα μέλη τῆς ἰδιαίτερώς. Παράλληλα ὁμως, καὶ σύμφωνα πάντα με τα Βιβλικά περιστατικά, που ἡδη ἀνέφερα, ὀφείλε ἡ Ἐκκλησία να ἐμπνευστεῖ ἀπὸ αὐτά καὶ να δημιουργήσει ἀνάλογους τρόπους καὶ καταστάσεις, με τὶς ὁποῖες θα μπορούσε να καλλιεργήσει πλοῦσια τα ἔργα τῆς ἀγάπης, να ἔχει ευχέρεια παροχῆς ἐργασίας στοὺς ἀνέργους τῆς, να ἔχει τὴ δυνατότητα τῆς καλῆς ἀμοιβῆς στοὺς ἐργαζόμενους, να ἐπηρεάζει με τα καλὰ τῆς ἔργα τοὺς ἀδιάφορους πρὸς τὴν πίστη, ἐφαρμόζουσα ἐτοὶ στο ἀπόλυτο τὴν παραγγελία τοῦ θεοῦ Ἰδρυτῆ τῆς «οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἰδῶσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς – Ἐτοί ας λάμψει τὸ φῶς σας ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, γιὰ να δουν τα καλὰ σας ἔργα, καὶ να δοξάσουν τὸν Πατέρα σας που εἶναι στοὺς οὐρανοὺς» (Μτ.5:16).

Ἡ παραμέληση αὐτῆς τῆς δραστηριότητας, δυστυχῶς, ἔχει θλιβερὲς συνέπειες.

1) Μεγάλῃ δόσῃ ἀποτυχίας στὴ θεωρητικὴ προσπάθεια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ

2) Παρουσιάζει τὸν Θεὸ ὡς κακὸ Γεωργό.

Θα ἐπιχειρήσω να ἐξετάσω ἀπὸ πολὺ κοντὰ ὁρισμένους ἀπὸ αὐτὲς τὶς συνέπειες.

α) Ἡ ἀποτυχία εἶναι ἀτόκοκος κατὰστασις τοῦ κακοῦ χειρισμοῦ καὶ τῆς κακιστῆς ἐφαρμογῆς τῶν Νόμων, τῶν ἐντολῶν καὶ τῶν θεσμῶν, τῶν συστημάτων καὶ τῶν ἀκροβατισμῶν, που ἐπιτέλεσε ἀνὰ τοὺς αἰῶνες τὸ ἐκκλησιαστικὸ

πολίτευμα. Και το θλιβερότερο ακόμη αποτέλεσμα είναι, να έχουμε πάμπλουτους – Κροίσους αρχιερείς, ιερείς και Μοναστήρια, και παράλληλα έχουμε πολύ λαό, μέλη της “Αγίας Εκκλησίας”, μέλη του Σώματος του Χριστού, φτωχούς και πάμφτωχους, γυμνούς και ξυπόλητους που στερούνται πολλές φορές και τα είδη πρώτης ανάγκης.

Επίσης παρατηρείται και τούτο: Προκειμένου να αποσταλεί κάποιος ιεραπόστολος για Ιεραποστολικό έργο σε υπανάπτυκτους λαούς, καταβάλλεται μεγάλη φροντίδα να τους εξασφαλίσουν πλούσια όλα τα μέσα συντήρησης και μεταφοράς, για να κηρύξει κατόπιν ο χορτάτος τους πεινασμένους, ο καλοφορεμένος στους γυμνούς. Και το ακόμη χειρότερο για τους ιεραποστόλους αυτούς είναι το γεγονός, ότι όχι μόνο δεν βοηθούν τους υπανάπτυκτους αυτούς λαούς να αξιοποιήσουν τις πηγές της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας τους, αλλά συμμαχούν με τη δική τους χώρα ή με εκείνους της πατρίδας τους, που εκμεταλλεύονται τις πηγές της υπανάπτυκτης χώρας. Οι λαοί αυτοί αφού παραμένουν σε υπανάπτυκτη ζωή και σε απολίτιστη θέση, είναι δυνατόν να τους εκμεταλλεύονται οι επιτήδαιοι περιρυσότερο, όπως θέλουν. Και δυστυχώς αυτό γίνεται. Η συμπεριφορά όμως αυτή είναι αντι-Χριστιανική, βάρβαρη, χειρίστη εκμετάλλευση, τελείως απαράδεκτη. Το φαινόμενο αυτό παρατηρείται κυρίως στη Διαμαρτυρόμενη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, οι οποίες έχουν και διατηρούν μεγάλη ιεραποστολική δράση, γιατί η Ορθόδοξη Εκκλησία στερούμενη πνευματικής ζωής, έχει μια υποτυπώδη ιεραποστολική δράση.

Έχει λοιπόν η Εκκλησία να παρουσιάσει αγίους καρπούς; Θεωρητικούς, με πομπώδεις φράσεις, παχιά λόγια και ρητορικά σχήματα, **ναι**. Πρακτικούς όμως, με έργα ικανά που να διανθίζουν τη διδασκαλία του Ευαγγελίου, να εμφανίζουν την κατοχή του Πνεύματος

της σωτηρίας και να δοξάζουν «τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς», **ελάχιστα, ασήμαντα και ανάξια λόγου**. Συνεπώς, η Εκκλησία έχασε το πρακτικό της πνεύμα, και τα έργα που έχει να επιδείξει, είναι στο μεγαλύτερο μέρος τους, δόση επίδειξης, υποκρισίας και φαρισαϊσμού.

Η Εκκλησία, ως κοινωνία αγίων, με αγίους, υποτίθεται, καρπούς και Πανάγιο Κυβερνήτη, τον Ιησού, οφείλει να μην περιμένει τον φτωχό, τον γυμνό και τον στερούμενο να περιέλθουν στη θλιβερή κατάσταση, να έχουν απόλυτη ανάγκη λίγου αίματος για να ζήσουν. Πρέπει να τους το προσφέρει πριν περιπέσουν στην ανάγκη.

Προκειμένου περί προηγμένων χωρών προφανώς δεν είναι απόλυτα αναγκαίες οι ιδιαίτερες αυτές συνθήκες και οι υλικές για τα εκκλησιαστικά μέλη φροντίδες από μέρους της Εκκλησίας. Γιατί εκεί υπάρχει και εργασία και καλή αμοιβή προς τους εργαζόμενους. Προκειμένου όμως για τη χώρα μας, είναι απόλυτα αναγκαίες.

Φρόνιμο, σοφό και θεάρεστο ασφαλώς θα ήταν να υπήρχαν παντού, όπου βρίσκονται Εκκλησίες αγίων, ιδιαίτεροι τρόποι ζωής, ιδιαίτερη μεταχείριση προς τους εργαζόμενους και ιδιαίτερος τρόπος συναλλαγής, για να εφαρμόζει έτσι η Εκκλησία το θεϊκό παράγγελμα: *«μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ – μὴ συμμορφώνεσθε με τὸν αἰῶνα τούτο»* (Ρωμ.12:2). Μόνο με αυτή τη μέθοδο θα μπορούσε η Εκκλησία να επηρεάσει αφενός μεν πολύ λαό, αφετέρου να αναμορφώσει τους αδιάφορους και τους αμαρτωλούς. Πώς θα το πετύχει; Οι τρόποι και οι συνθήκες περί των οποίων ομιλώ, θα δώσουν τα μέσα. Οι συνθήκες αυτές και οι καταστάσεις της ζωής δεν θα έχουν την προοπτική της πλουτοφόρου επιχείρησης, αλλά της εξυπηρέτησης, όπως ανέφερα προηγουμένως, με τις μεγάλες εκπώσεις στις τιμές των ειδών, σε σύγκριση με τις αγοροπωλησίες των εμπορών που

από αυτές πλουτίζουν. Με τον τρόπο αυτό θα συγκρατούνται οι τιμές και θα εμποδίζεται η ανύψωσή τους. Αυτοί, μαζί με τους άλλους, πρέπει να είναι οι άγιοι καρποί της Εκκλησίας, τους οποίους δυστυχώς δεν έχει επιδείξει, και για τους οποίους γράφει η θεοκίνητη πέννα του απ. Παύλου τα εξής: «*περὶ τούτων βούλομαι σε διαβεβαιωθῆσαι, ἵνα φροντίζωσι καλῶν ἔργων προϊστάσθαι οἱ πεπιστευκότες τῷ Θεῷ – γι' αὐτὰ θέλω να διαβεβαιώνεις, για να φροντίζουν να προϊστανται σε καλὰ ἔργα εκείνοι που ἔχουν πιστέψει στον Θεό*» (Τιτ.3:8).

Έχοντας υπόψη μου όλα αυτά, με όλο το δικαίωμα μπορώ να ρωτήσω: Με ποια Χριστιανική λογική μπορεί να δικαιολογηθεί η πολυδάπανη εκατομμυρίων δραχμών αρχιερατική αμφίεση του αρχιερέα; Ποια αντιπροσωπευτική θέση του Ιησού μπορεί να έχει ο ιερουργών αρχιερέας, όταν φέρει στη ράχη του και στην κεφαλή του κοσμήματα 20 εκατομμυρίων δραχμών περίπου, ενώ ο Ιησούς είπε για τον Εαυτό Του: «*ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει; – ο Υἱὸς του ἀνθρώπου δεν ἔχει πού να γείρει τὴν κεφαλὴ Του;*» (Μτ.8:20).

«Ένας Αθηναίος, Καταστηματάρχης μάλιστα, παρατήρησε ότι οι Μητροπολίτες συναγωνίζονται μεταξύ τους στην αγορά των πιο ακριβών ειδών και ότι πολύ συχνά αντικαθιστούν μέρη αμφίων» (“Ο Ανένδοτος”, 12/10/1967). Η θεοκίνητη όμως πέννα του θείου Παύλου, σημειώνει: «*τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὁ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – Αυτό λοιπόν να φρονεῖτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστὸς Ἰησοῦς*» (Φιλ.2:5). Διατηρούν οι Μητροπολίτες “το ίδιο φρόνημα;” Έχει ομοιότητα το φρόνημα του Ιησού, με το φρόνημα των χρυσοφόρων αρχιερέων; Ασφαλώς, όχι. Ή μήπως νομίζουν ότι δεν είναι γνωστές οι διαθήκες των πολλών εκατομμυρίων δραχμών και των πολλών χιλιάδων χρυσών λιρών των αρχιερέων, τις οποίες αφήνουν στα φιλικὰ και συγγενι-

κά τους πρόσωπα, όταν φεύγουν “δια την μακαρίαν οδόν;” Ο λαός δεν ξεχνά ποτέ τα χρόνια της μεγάλης πείνας, όταν ο κατακτητής Ιταλογερμανός, υποδούλωσε τη χώρα μας. Εκατοντάδες υπήρξαν οι άνθρωποι, που πέθαιναν από την πείνα. Χιλιάδες ήταν τα μικρά παιδιά, τα οποία αποσκελετωμένα από υποσιτισμό παρουσίαζαν ένα φρικτό θέαμα και πολλά από αυτά υπέκυψαν στον αργό, αλλά σταθερό θάνατο. Την εποχή δε εκείνη, τη φρικτή, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος ήταν ο Δαμασκηνός Παπανδρέου, που όταν το έτος 1949 πέθανε, άφησε μόνο σε μετρητά περιουσία πολλών χιλιάδων χρυσών λιρών (άνθρωπος της Αρχιεπισκοπής μου είπε 30.000 χρυσές λίρες). Αυτή την περιουσία συγκέντρωσε, όταν το ποίμνιό του, και, το φοβερότερο, τα παιδιά, το μέλλον του έθνους πέθαιναν καθημερινά από την πείνα.

“Συγκινήθηκε” από το γεγονός της δυστυχίας και ήταν πρόθυμος να δώσει ό,τι πολύτιμο κειμήλιο είχε η Εκκλησία, αλλά δεν προθυμοποιήθηκε να δώσει ούτε δεκάρα, όπως φαίνεται, από το δικό του βαλάντιο.

Γι’ αυτό και απέστειλε τότε το εξής τηλεγράφημα προς τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας:

«Μακαριότατον Πατριάρχην Αλεξανδρείας Χριστόφορο, Αλεξάνδρεια. Ελληνικός λαός αποθνήσκει εκ πείνης. Ελληνική φυλή εξολοθρεύεται. Ποιούμεθα έκκλησιν εκ βαθέων ψυχής, σταλούν τρόφιμα πάση θυσία. Θέτομεν διάθεσιν υμών άπασαν περιουσίαν Εκκλησίας Ελλάδος, άμφια ιερέων, τιμαλφή νάων, μονών».

Ο Αθηνών Δαμασκηνός

Τι έκανε η Εκκλησία τότε για να σώσει τα μικρά παιδιά, τα οποία αποτελούσαν τη μελλοντική γενεά του έθνους; Εκτός από μεμονωμένες προσπάθειες, δεν έκανε τίποτα. Και τι μπορεί να κάνει, αφού της λείπει το πρακτικό πνεύμα της αρχέγονης Εκ-

κλησίας, της λείπει η πνευματική οργάνωση, της λείπει η αναγέννηση, της λείπει ο σύνδεσμος με τον Ιδρυτή της, και δεν εννοεί «ὅτι μέλη ἐσμὲν τοῦ σώματος αὐτοῦ – ὅτι μέλη εἴμαστε του σώματος Αὐτοῦ» (Εφεσ.5:30).

Όταν λάβουμε υπόψη μας ότι η Εκκλησία διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία ανυπολόγιστης αξίας, ευθύνεται και σε ανυπολόγιστο βαθμό. Την τεράστια αυτή περιουσία νέμονται μόνο οι Μητροπολίτες με λίγους κηφήνες Μοναχούς.

Η εφημερίδα “ΑΚΡΟΠΟΛΗ” έκανε μια έρευνα από 16/12/1956 μέχρι 10/1/1957, κατά πόσο η Εκκλησία εκπληρώνει την αποστολή της, και χωρίς εκείνη να λάβει θέση, έθεσε μόνο το πρόβλημα και απευθύνθηκε σε έγκυρα πρόσωπα, σε καθηγητές του Πανεπιστημίου και σε αρχιερείς. Τους έδωσε την ευκαιρία να αναπτύξουν τις παρατηρήσεις τους και τις γνώμες τους πάνω σ’ αυτό το καινό πρόβλημα. Και παρόλο που οι περισσότεροι από τους αρχιερείς και τους καθηγητές του Πανεπιστημίου, επειδή ενεργούσαν τότε χελωνοειδή δραστηριότητα σε υπεύθυνες εκκλησιαστικές θέσεις, προσπάθησαν να σκεπάσουν τη γυμνή πραγματικότητα της θλιβερότατης καταστάσεως στο σύνολο των εκκλησιαστικών υποθέσεων, ο κ. Ανδρέας Κεραμίδας, θεολόγος και συγγραφέας, στάθηκε πιο ειλικρινής και με ακαταμάχητα επιχειρήματα και δυνατή πέννα, κατακρήμνισε από τα θεμέλιά της κάθε δικαιολογία των Μητροπολιτών και του ενός Καθηγητή που ρωτήθηκε γι’ αυτή την περίπτωση. Αποδείχθηκε λοιπόν εκτός των άλλων ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει στην κατοχή της τεράστια περιουσία, από την οποία ένα μόνο μέρος εκμεταλλεύονται ορισμένοι και το άλλο παραμένει ανεκμετάλλευτο και νοικιάζεται για βοσκότοπους. Στο φύλλο της εφημερίδας “ΑΚΡΟΠΟΛΗ” της 28/12/1956, μεταξύ πολλών άλλων, ο κ. Κεραμίδας γράφει τα εξής:

«Μετά την απελευθέρωσή μας από τον τουρκικό ζυγό, η νεαρά Αυτοκέφαλος Εκκλησία μας βρέθηκε κάτοχος τεράστιας μοναστηριακής περιουσίας. Δυστυχώς, λόγω οργανικής ανικανότητας της, η Διοίκηση της Εκκλησίας της Ελλάδος αποδείχθηκε εντελώς ανίκανη να αξιοποιήσει υπέρ των σκοπών της την τεράστια και ανεκτίμητη αυτή περιουσία. Άφησε και την διάρπαξε με απαλλοτριώσεις το Κράτος, χωρίς κανένα ουσιαστικό αντάλλαγμα. Τα συσταθέντα κατά καιρούς από το 1833 μέχρι σήμερα με πρωτοβουλία του Κράτους Εκκλησιαστικά Ταμεία (1833), το Γενικό Εκκλησιαστικό Ταμείο (1909) και ο Οργανισμός Διοίκησης Εκκλησιαστικής Περιουσίας (“ΠΔΕΠ”), απέτυχαν οικτρά και δεν εκπλήρωσαν τους σκοπούς για τους οποίους ιδρύθηκαν... Αλλά και με τα εναπομείναντα λείψανα της εκκλησιαστικής περιουσίας», προσθέτει ο κ. Κεραμίδας, «φρονούμε και υποστηρίζουμε αδίστακτα, ότι εάν αυτά αξιοποιηθούν καταλλήλως είναι δυνατόν να λυθεί αυτοδύναμα το οικονομικό πρόβλημα της Εκκλησίας μας. Και μόνο η διασωθείσα μοναστηριακή περιουσία των Ιερών Μονών Πεντέλης και Πετράκη, που βρίσκεται στο λεκανοπέδιο της Αττικής, αρκεί να λύσει το οικονομικό πρόβλημα, αρκεί να βρεθούν πέντε ευσεβείς, ηθικοί και δραστήριοι άνδρες με ευθείες πρωτοβουλίες, να την διαχειριστούν καταλλήλως και να την αξιοποιήσουν... δυστυχώς η Διοίκηση της Εκκλησίας, σε αντίθεση με τη Δυτική Εκκλησία, δεν διαθέτει μεταξύ των στελεχών της άνδρες καταρτισμένους και ικανούς να αναλάβουν μόνοι το τεράστιο αυτό έργο. Και εάν υπάρχει κανείς, φρόντισε επιμελώς η σημερινή ηγεσία της Εκκλησίας να τον παραμερίσει».

Στο φύλλο της ίδιας εφημερίδας της 30/12/1956, ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Α. Αλιβιζάτος, μεταξύ των άλλων, λέει: «Η Εκκλησία μας σε παρελθούσα εποχή δικαίως υπερηφανευόταν

ότι ήταν ο σπουδαιότερος κοινωνικός παράγοντας, υπό την έννοια ότι όχι μόνο οι πνευματικές αλλά και οι υλικές ανάγκες της κοινωνίας ήταν το κύριο μέλημά της. Αφ' ης στιγμής, κυρίως για το αμόρφωτο του κλήρου, περιορίστηκε στα τελετουργικά της, έπαυσε ουσιαστικά να ενδιαφέρεται κοινωνικά... αδιαφορεί για την ευρεία ανάπτυξη της κοινωνικής πρόνοιας...» Ο δε Καθηγητής του Πανεπιστημίου Σ. Καλιάφας, στο φύλλο της ίδιας εφημερίδας, της 4/1/1957, αποδίδει μέρος της κρίσεως της Εκκλησίας, στο γεγονός ότι «υπάρχουν θρησκευτικοί ηγέτες που δεν πιστεύουν στον Θεό».

Παρ' όλη λοιπόν την τεράστια περιουσία που κατέχει η Εκκλησία, δεν έλυσε ούτε το οικονομικό πρόβλημα των ιερέων της, που ανέρχονται σε 7.500 περίπου. Γιατί άραγε; Το είπε ο κ. Κεραμιδάς: «Γιατί δεν υπάρχουν πέντε άνθρωποι να τη διαχειριστούν», με φόβο Θεού.

Το γεγονός αυτό μου θυμίζει τη μεσιτεία του Αβραάμ για την πόλη των Σοδόμων. Μεσίτευσε ο Αβραάμ στον Θεό να μην καταστρέψει την πόλη αυτή, αν υπήρχαν “πενήντα δίκαιοι”, και έφτασε στο σημείο να μεσιτεύει μέχρι των “δέκα ατόμων”. Επειδή δεν υπήρχαν ούτε “πέντε”, σταμάτησε τη μεσιτεία, γιατί σκέφτηκε, ότι χάρη ικανοποίησης της θείας Δικαιοσύνης ήταν άξιοι αφανισμού. Όπως και έγινε (δες Γεν.18:23-33).

Εάν λοιπόν ζούσε και σήμερα ο Αβραάμ και έβλεπε ότι «δεν υπάρχουν πέντε δίκαιοι άνθρωποι» στην Διοικούσα Ορθόδοξη Εκκλησία, ασφαλώς θα τον απασχολούσαν οι ίδιες σκέψεις, ότι οι άνθρωποι της είναι άξιοι αφανισμού.

Τελευταία ακούστηκε ότι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος Κοτσώνης, θα καταβάλει προσπάθεια αξιοποίησης της εκκλησιαστικής περιουσίας, αλλά μόνο για τους ιερείς. Ο λαός, για τον οποίο αφιερώθηκε αυτή η περιουσία θα αξιωθεί να βλέπει τους πολυ-

τάλαντους ποιμένες του ιερείς και αρχιερείς με τις κοιλιές τους περισσότερο εξογκωμένες. Πρέπει όμως να μην ξεχνούν ότι είναι “στενή η πύλη” και θα φρακάρουν. Η περίπτωση αυτή μου θυμίζει το εξής περιστατικό κάποιας τολμηρής συμπεριφοράς μου.

Κάποτε ένας παπάς, με αρκετά εξογκωμένη την κοιλιά, περίμενε σ' ένα πεζοδρόμιο. Εκείνη τη στιγμή περνούσα και εγώ από μπροστά του. Δεν μπόρεσα να συγκρατηθώ, βλέποντας το απαίσιο αυτό φαινόμενο. Τον πλησίασα, στάθηκα μπροστά του για λίγα δευτερόλεπτα και τον κοίταξα κατά πρόσωπο. Άπλωσα το χέρι μου κατόπιν στον τρούλο της κοιλιάς του, και τον ρώτησα: «Δεν μου λες, πατριώτη, αυτή είναι η βασιλεία των ουρανών;»

Οργίστηκε ο παπάς, κοκκίνισε και σαν ηφαιστειο έβγαλε τη λάβα του από τον κρατήρα – στόμα του και με ρώτησε: «Ποιος είσαι συ; Ασεβή! Δεν ντρέπεσαι;»

«Δεν είμαι ασεβής», του απάντησα, «ούτε και ντρέπομαι να σου πω, ότι η πύλη για τη βασιλεία των ουρανών είναι στενή και με την κοιλιά αυτή, θα φρακάρεις. Δεν νομίζεις ότι πρέπει να εγκαταλείψεις, έστω σε κάποια δόση την κοιλιακή χώρα και να ασχοληθείς με τη χώρα του ουρανού;»

Δυστυχώς, όχι μόνο αυτοί δεν θα εισέλθουν στη βασιλεία των ουρανών, αλλά και άλλους εμποδίζουν, όπως το τόνισε ο Κύριος – «Οὐαὶ ὑμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν – Ἀλίμονο σ' εσάς, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριτές, γιατί κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν μπροστά στους ανθρώπους· ἐπειδὴ εσεῖς δεν εἰσέρχεσθε οὔτε τους εἰσερχόμενους αφήνετε να εἰσέλθουν» (Μτ.23:14).

Το Κράτος, επειδή ξέρει τους πολυτάλαντους Μητροπολίτες, τις λιμουζι-

νες τους, τις βίλες τους, τις παχυλές και πάντοτε γεμάτες σακούλες τους, τα σκάνδαλα και τους καυγάδες για τις ευφορώτερες μητροπόλεις, κλπ., αποφάσισε το έτος 1966 να τους δώσει έναν ορισμένο μισθό από 16.000 μέχρι 25.000 και να τους σταματήσει τα σκανδαλώδη “τυχερά”. Και τότε έφθασαν οι “άγιοι” ποιμενάρχες στο θλιβερό κατάντημα να απειλήσουν απεργία, την οποία και μερικώς εφάρμοσαν.

Ο καθημερινός τύπος έγραψε τότε πολλά και ειρωνεύτηκε σε βάρος τους περισσότερα. Με σχετικές γελοιογραφίες παρουσίαζαν παχουλότατους αρχιερείς σε συλλαλητήριο με ταλανιζόμενες τις κοιλιές τους, που κρατούσαν πλακάτ στα οποία έγραφαν: «ΠΕΙΝΑΜΕ», «Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΣΕ ΔΙΩΓΜΟ», «ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ ΤΩΝ ΤΥΧΕΡΩΝ» (“ΤΑ ΝΕΑ”, 23/11/1966).

Παράλληλα τα Χριστιανικά Σωματεία με το έντυπο όργανό τους “ΑΓΩΝ”, (αρ.φυλ.9), αποκάλυψαν, ότι ένας Μητροπολίτης, ο Κορινθίας Παντελεήμων Καρανικόλας, είναι κάτοχος εννέα διαμερισμάτων σε επτά πολυκατοικίες των Αθηνών. Τα διαμερίσματα αυτά απόκτησε ο “άγιος” σε επτά έτη αρχιερατικής ζωής, ως βοηθός του Αρχιεπισκόπου των Αθηνών (βλέπε και εφημερίδα “ΤΑ ΝΕΑ”, 22/9/1966). Ο δε Αρχιεπίσκοπος Αθηνών εισπράττει μόνο από γάμους 1.000.000 δραχμές το έτος (“ΒΗΜΑ”, 20/11/1966). Πρέπει να σημειώσω και τούτο: Όλοι σχεδόν οι Μητροπολίτες της Ελλάδος έχουν μόνιμες κατοικίες – βίλες μέσα στην πόλη των Αθηνών ή στα προάστιά της, και πατούν το “άγιο” πόδι τους στην επαρχία τους, μόνο όταν χάρη αναφυχή επιθυμούν να περάσουν στην ύπαιθρο.

Η εφημερίδα “ΑΓΩΝ” στο φύλο της αρ.52 του 1970, δημοσίευσε τα ακόλουθα, σχετικά με τη χλιδή, τη σπατάλη των αρχιερέων και τη σκανδαλώδη αλόγιστη πολυτελή ζωή τους:

«ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΠΟΛΥΤΕΛΕΙΑΣ»

«Γνωστός δημοσιογράφος αθηναϊκής εφημερίδας, που επισκέφτηκε προσφάτως την Κύπρο, περιέγραψε σε σειρά άρθρων τις εντυπώσεις του. Μεταξύ των άλλων, περιγράφει και το μέγαρο της Αρχιεπισκοπής Κύπρου, λέγοντας: “Το Βατικανό της Ορθοδοξίας!... Τι πλούτος στο διάκοσμο!... Μάρμαρα από την Πεντέλη, βιτρό από τη Γαλλία, ξυλόγλυπτα, δουλεμένα στην Ελλάδα. Κράμα Βυζαντίου και Αναγεννήσεως... Φτωχή συγγενής μπροστά σ’ αυτό η έδρα του Οικουμενικού Θρόνου στο Φανάρι!...” Για το παλιό δε κτίριο της Αρχιεπισκοπής, γράφει: “Στην ίδια περιοχή η παλαιά Αρχιεπισκοπή, πενιχρή μονή...”»

Άλλη εφημερίδα των Αθηνών κάνει σύγκριση στα δύο κτίρια, της παλαιάς και της νέας Αρχιεπισκοπής, και σημειώνει, ότι αυτή η πενιχρή και φτωχή παλαιά Αρχιεπισκοπή «υπήρξε για αιώνες το φλογερό καμίνι του Ελληνικού πατριωτισμού των Κυπρίων· ενώ τα μάρμαρα και τα βιτρό της νέας...» Τότε υπήρχε απλότητα Χριστιανική η οποία έλκυε τις ψυχές των υποδούλων Κυπρίων. Τώρα υπάρχει πολυτέλεια, που απομακρύνει τους Κυπρίους. Πώς να αγαπήσουν οι Κύπριοι την Εκκλησία τους, όταν βλέπουν τα μέγαρά της να συναγωνίζονται σε πολυτελή διάκοσμο τα μέγαρά εκατομμυριούχων πλουσιών και οι εκπρόσωποί της να ζουν σαν μαχαραγιάδες και σαν Κροίσοι; «Εμπυτίζονται [φτύνονται] οι φτωχοί» της Κύπρου από τα πολυτελή μέγαρά του Αρχιεπισκόπου τους.

Δεν έχει όμως μόνο το Μέγαρο της Αρχιεπισκοπής της Κύπρου προκλητική πολυτέλεια. Η αρρώστια αυτή είναι γενική – μολυσματική. Σε όλη την Ελλάδα, σε όλες τις Μητροπόλεις, παρατηρείται αυτή η μολυσματική αρρώστια. Όλοι φιλοδοξούν να κάνουν τα Μητροπολιτικά τους μέγαρα λαμπρά και πολυτελέστατα. Ένας, π.χ., νεαρός Μητροπολίτης, παρέλαβε από τον αποθανόντα προκάτοχό του Μέγαρο πολυτε-

λέστατο, και αντί να προσπαθήσει να απαλλαγεί από πολλά πολυτελή και περιττά πράγματα, προσπαθεί να το εξοπλίζει συνεχώς περισσότερο, με σύγχρονα μέσα, γιατί έχει στη διάθεσή του πλούτο πολύ, ενώ αρκετοί από το ποίμνιό του ψωμοζητούν.

Πολύ σωστά λέγεται, ότι, «ο Χριστιανισμός γεννήθηκε στη Φάτνη, μεγαλούργησε στις Κατακόμβες και ετάφη στα Μέγαρα των Μητροπολιτών».

Ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αμίλκας Αλιβιζάτος σε δύο άρθρα του στον ημερήσιο τύπο επί των αποφάσεων της Συνόδου του Βατικανού λέει, μεταξύ των άλλων, πως ο Καρδινάλιος της Βολωνίας Lercaro έριξε την ιδέα «της οργάνωσης και διαρρύθμισης της Εκκλησίας, ως Εκκλησία των φτωχών με την αμεσότερη επίπτωση της απλούστευσης και κατάργησης της κοσμικής και υλικής εμφάνισης της Εκκλησίας ακόμη και δια των πολυτελών αμφιέσεων και αδαμαντοκόλλητων διακοσμήσεων και της εν χλιδή διαβίωσης των πριγκίπων της Εκκλησίας στα μεγαλοπρεπή μέγαρα και τα πολυτελή αυτοκίνητά τους, κλπ, καθ' ην στιγμή το μέγιστο μέρος των αποτελούντων την Εκκλησία των πιστών πένεται και πεινά και γι' αυτόν τον επιούσιο άρτο και τα περισσότερα των σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων παραμένουν άλυτα εις βάρος της ευαγγελικότητας της Εκκλησίας και της πρόπουσας αυτής προβολής της στον κόσμο» (“Το Μάνα”, αρ.φυλ.9). Η φωνή αυτή όμως πνίγηκε τον απέραντο ωκεανό της παπαδικής επιχείρησης.

Αναφορικά με τον πλούτο της Εκκλησίας, η Καθολική Εκκλησία είναι ο πλουσιότερος οργανισμός του κόσμου. Υπολογίζεται ότι ο πλούτος της ανέρχεται «σε 15 δισεκατομμύρια δολάρια». Δηλαδή, 450 δισεκατομμύρια δραχμές (1971). Κατά το Βρετανικό περιοδικό “Ο Οικονομολόγος”, το Βατικανό «είναι η μέγιστη επιχείρηση του κόσμου». Έχει μυθική περιουσία, δύο ραδιοφω-

νικούς σταθμούς, εφημερίδα του “Ορσεβατόρα Ρομάνο”, παλάτια, ελβετική φρουρά, αστυνομικούς, γραμματόσημα, είναι μέτοχος σε τρία πλοία της “Ιτάλιαν Λάιν”, “Αδριατικά”, “Τιρένια Λάιν”. Είναι μέτοχος σε «πλήθος εταιριών δίσκων, έτοιμων ενδυμάτων, βιβλίων, γουναρικών, κ.α., που όλες είναι υπό τον έλεγχο του Βατικανού». Επίσης είναι μέτοχος σε πολυάριθμες τηλεφωνικές εταιρίες, σπουδαιότερη των οποίων είναι η “Σοσιεττά Φινατσιέρα” της Ιταλίας, η οποία βρίσκεται υπό τον έλεγχο του Βατικανού. Ο άμπλουτος αυτός οργανισμός που λέγεται Βατικανό, δεν αρέσκεται και δεν αρκείται μόνο σ' αυτά. «Έχει εγκατασταθεί στις ίδιες της πηγές: στις Τράπεζες. Η “Μπάνκα της Ρόμα”, η “Κρέντιτο Ιταλιάνο”, η “Εμπορική Τράπεζα της Ιταλίας”, είναι στενά συνδεδεμένες με το Βατικανό, ενώ η Τράπεζα “Μπάνκο ντι Σάντο Σπίριτο” (η Τράπεζα του Αγίου Πνεύματος) ανήκει αποκλειστικά στο Βατικανό και είναι μάλιστα μια από τρεις πιο παλιές του κόσμου: Την ίδρυσε ο Πάπας Παύλος ο 5^{ος}, το 1605».

«Ουσιαστικά, δεν υπάρχει κλάδος της ζωής, που δεν είναι παρών ο Πάπας, άμεσα ή έμμεσα». Μόνο από την πώληση των γραμματοσήμων του Βατικανού, συγκεντρώνει ο Πάπας 12 περίπου εκατομμύρια δραχμές το έτος. Και μόνο από την “Πεντάρα του Αγίου Πέτρου”, την οποία πληρώνουν 550 περίπου εκατομμύρια των Καθολικών όλου του κόσμου, συγκεντρώνει ο Πάπας 15 εκατομμύρια δραχμές το έτος.

Αυτός με λίγα λόγια είναι ο μυθικός πλούτος της Καθολικής Εκκλησίας. Παρ' όλα αυτά, η Εκκλησία αυτή, επί Πάπα Λέοντος του 13^{ου} θεωρούσε ως έργο του Σατανά τον αγώνα για τα δικαιώματα του ανθρώπου.

Η Διαμαρτυρούμενη Εκκλησία μένει περισσότερο προσγειωμένη στη Βιβλική γραμμή και διατηρεί το θεσμό του Δεκάτου της Παλαιάς Διαθήκης. Πολλοί από τους οπαδούς της προσφέρουν

οικειοθελώς το δέκατο της οικονομίας τους και έτσι η Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία συγκεντρώνει τακτικά μεγάλα ποσά χρημάτων.

Ύστερα από αυτά μπορεί καθένας να καταλάβει τι θα μπορούσε να κάνει η Εκκλησία, εάν παράλληλα με το θεωρητικό πνεύμα, διατηρούσε και το πρακτικό, και αν αισθανόταν την ανάγκη να ζει και να καλλιεργεί τον οικουμενικό χαρακτήρα της διδασκαλίας του Ευαγγελίου.

β) Η παραμέληση του πρακτικού πνεύματος και η προσήλωση μόνο στα θεωρητικά, δημιούργησε πολλούς δασκάλους – κήρυκες και θεολόγους, που στο μεγαλύτερο βαθμό είναι επαγγελματίες. Η Βιβλική παραγγελία όμως είναι *«Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε... πολλὰ γὰρ πταίμεν ἅπαντες – μὴ γίνεσθε πολλοὶ διδάσκαλοι... γιατί σε πολλὰ φταίμε ὅλοι»* (Ιακ.3:1-2). Μέχρι το έτος 1965 υπήρχαν 1.000 αδιόριστοι Ορθόδοξοι θεολόγοι, όσοι περίπου είναι και σήμερα. Ισάριθμες δε είναι και οι κενές θέσεις των εφημερίων. Και το Υπουργείο Παιδείας δήλωσε, ότι οι θεολόγοι πλεονάζουν και δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν.

«Έτσι, μία λεγεώνα από χίλιους νεαρούς θεολόγους περιφέρονταν επί χρόνια αδέσποτοι εδώ και εκεί, τη μια φορά εκλιπαρώντας “μία θέση στον ήλιο”, δηλαδή, ένα διορισμό έστω και κλητήρες στην Ιερά Σύνοδο, και την άλλη συγκροτώντας συλλαλητήρια... γιατί θέλουν να προσληφτούν σαν γραφιάδες στα διάφορα γραφεία του Υπουργείου, του ΟΔΕΠ, του Τ.Α.Κ.Ε, κλπ» (“Νέα Ζωή”, Μάρτιος 1965). Η καθόλου συμπεριφορά των θεολόγων αυτών, με συλλαλητήρια κλπ. μας πείθει, ότι κάθε άλλο από θεία κλήση έχουν. Ούτε και θα είχαν τη θεία παρόρμηση να κάνουν την Ελλάδα να γίνει «πλήρης της γνώσης του Κυρίου», ούτε και να γίνουν οι Έλληνες «διδασκτοί Θεού». Γιατί αν σκέπτονταν έτσι, θα χειροτονούσαν ιερείς. Αλλά είτε «γιατί απο-

τυγχάνουν σε άλλους πανεπιστημιακούς κλάδους στις εισαγωγικές εξετάσεις, και για να μην χάσουν τη χρονιά, δίνουν στη θεολογία, όπου είναι σίγουροι ότι θα περάσουν, είτε γιατί προγραμματίζουν να ιερωθούν, να ανέβουν στις ανώτατες βαθμίδες του κλήρου, και να εξασφαλίσουν εφόρου ζωής μια άνετη δεσποτική ζωή». Δικαίως λοιπόν η “ΝΕΑ ΖΩΗ” τους αποκαλεί «ανθρώπους χωρίς προορισμό».

Οι θεολόγοι αυτοί δεν έχουν τη θεϊκή κλήση για την εκλογή, γιατί μόνοι τους εξέλεξαν για τους εαυτούς τους τη θέση στο Σώμα. Η εκλογή όμως της θέσης αυτής, είναι αποκλειστικό δικαίωμα του Θεού. Ας ακούσουμε τη σχετική πληροφορία: *«Καὶ οὐχ ἑαυτῷ τις λαμβάνει τὴν τιμὴν, ἀλλὰ καλούμενος ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καθάπερ καὶ Ααρών – Καὶ κανεῖς δεν λαβαίνει ἀπὸ τον εαυτό του αὐτὴν την τιμὴν, ἀλλὰ μόνο αὐτός που καλεῖται ἀπὸ τον Θεό καθώς ακριβώς καὶ ο Ααρών»* (Εβρ.5:4). *«Νυνὶ δὲ ὁ Θεὸς ἔθετο τὰ μέλη ἐν ἑκάστων αὐτῶν ἐν τῷ σώματι καθὼς ἠθέλησεν – Τώρα ὁμως ὁ Θεὸς ἔθεσε τὰ μέλη μέσα στο σῶμα, καθένα ξεχωριστὰ ἀπὸ αὐτά, καθὼς θέλησε»* (Α΄ Κορ.12:18).

Με αφορμή τα συλλαλητήριά τους και με την αλόγιστη συμπεριφορά τους, οι εφημερίδες έγραψαν, ότι όχι μόνο επιστημονικό νου δεν έδειξαν ότι διαθέτουν, αλλά η συμπεριφορά τους «προδίδει άγια αφέλεια καφενολογικής θεολογίας. Και φιλοδοξούν οι νέοι αυτοί να “μορφώσουν” τη νεολαία με τέτοια μυαλά στον 20^ο αιώνα» (“ΤΑ ΝΕΑ”, Δ. Ψαθάς).

Αφού όμως “σπούδασαν” την ιερή επιστήμη της θεολογίας, αναγκαστικά θα εργαστούν με οποιοδήποτε τρόπο στην περιοχή της, με την ελπίδα, ότι κάποτε θα πετύχουν μια θέση στον ήλιο, ή μια άνετη δεσποτική ζωή. Με αφορμή την αλόγιστη αυτή στάση τους και την αθεολόγητη συμπεριφορά τους, η υπηρεσία τους δεν φέρει τους απαραίτητους καρπούς του Πνεύματος

(«ἀγάπη, χαρά, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πραότης, ἐγκράτεια» Γαλ.5:22-23). Δεν φέρει τους καρπούς που περιμένει ο Θεός και για τους οποίους στέλνει τους ευαγγελικούς υπηρέτες («ὁ μένων ἐν ἐμοί, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν... ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε – Ὅποιος μένει ενωμένος μ' Εμένα, αὐτὸς φέρει καρπὸ πολὺ... με αὐτὸ δοξάστηκε ὁ Πατέρας Μου: με το να φέρετε καρπὸ πολὺ» Ιν.15:5, 8).

Ελάχιστες είναι οι περιπτώσεις, που «οι κατπαδόκες» της Ορθοδόξου Εκκλησίας έχουν να παρουσιάσουν αληθινούς καρπούς. Και τούτο γιατί, από την Εκκλησία αυτή εξέλιπε πλέον η κλήση και η κλίση, δηλαδή, δεν εξετάζεται πια, εάν τα άτομα αυτά έχουν κληθεί από τον Θεό να υπηρετήσουν την ιερή επιστήμη της θεολογίας, και εάν έχουν κλίνει την καρδιά τους «προς την ἄνωθεν κλήση». Ἐτσι, από τους «ευαγγελικούς» αυτούς υπηρέτες, ο Θεός εμφανίζεται ως κακὸς Γεωργός, που δεν επιθυμεί την καλλιέργεια της παρουσίας Του, ἢ δεν θέλει να ἔχουν πλούσια σοδειὰ τα δέντρα Του. Είναι πράγματι κακὸς Γεωργὸς ὁ Θεός; Χωρὶς ἀμφιβολία, **ὄχι!** Είναι κακοὶ οἱ ἐργάτες «θεολόγοι» καὶ κάκιστα τα εργαλεῖα που χρησιμοποιοῦν στον ἀγρό του Θεοῦ. Για το λόγο αὐτό και οἱ θρησκευόμενοι ἄνθρωποι στεροῦνται την ἀναγέννηση και τον καρπὸ του Πνεύματος. Διατηροῦν μια ιστορική πίστη χωρὶς βαθύτητα και χωρὶς να γνωρίζουν πὼς να χρησιμοποιοῦν τον Θεὸ στη ζωὴ τους.

Αναφορικά με τη Ρωμαιοκαθολικὴ Εκκλησία, παρατηροῦμε, ὅτι ἐκεῖν μὲν, πλήρως οργανωμένη, χρησιμοποιεῖ ὅλους τους ἀπόφοιτους της θεολογίας. Οἱ καρποὶ ὁμῶς του Πνεύματος και της ἀναγέννησης βρίσκονται στην ἴδια μοίρα με την Ορθόδοξη. Για την Εκκλησία αὐτὴ της Ρώμης, ἀρκεῖ να δηλώσουν ὅλες οἱ μὴ ομοφρονούσες Εκκλησίες, ὑποταγὴ στον Πάπα και ας εἶναι οἱ

πλέον ἀμαρτωλές. Δεν ἔχει κανένα ενδιαφέρον, ἀν οἱ ὑποτασσόμενοί της ἀσκοῦν πίστη στον Θεὸ και ἀν την ἀξιοποιοῦν στη ζωὴ τους. Ενδιαφέρεται μόνο για τὴ δῆλωση της ὑποταγῆς τους, και ἀν οἱ ὑποτασσόμενοι εἶναι πρόθυμοι να ἀσπαστοῦν και να προσκυνήσουν τον πόδα του Πάπα.

Δεν ἀρνούμαι ὅτι ἡ Εκκλησία αὐτὴ ἔχει ἀρκετὰ ἀνὰ τον κόσμον ἰδρύματα, σχολεῖα, νοσοκομεῖα κλπ. Αὐτὰ ὁμῶς ἀποτελοῦν μέσα ἐπιχειρήσεως και προπαγάνδας. Δεν ἀποτελοῦν τὶς συνθήκες και τὶς καταστάσεις για τὶς ὁποῖες σημειώσα προηγουμένως. Ἐτσι, παρατηροῦμε, ὅτι μέσω και της Εκκλησίας αὐτῆς, ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται ὡς κακὸς Γεωργός.

Ἰδιαίτερη δραστηριότητα βλέπουμε γενικὰ στη Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία. Δεν μποροῦσε να ἀναχθεῖ αὐτὴ ἡ Εκκλησία τὶς ἀτασθαλίες και τοὺς ἀκροβατισμοὺς της Δυτικῆς και Ἀνατολικῆς Εκκλησίας. Ξεχώρισε τὶς ευθύνες της, παραμέρισε καθετὶ που το παρελθὸν δημιούργησε και προσπαθεῖ πάντοτε με νέα γραμμὴ κατὰ τον Βιβλικὸ τρόπο, να μορφώσει τοὺς ὁπαδοὺς της και τοὺς θεολόγους της. Αὐτὸ, βέβαια, δεν το ἐπιτυγχάνει πάντοτε, ἰδίως τοὺς τελευταίους χρόνους που ἐκφυλίστηκε ἡ ἀρχικὴ ἀναγεννητικὴ της προσπάθεια, ἀλλὰ ἔστω, ὑπάρχει προσπάθεια. Πρέπει να σημειώσω ὁμῶς, ὅτι ἡ προσπάθεια αὐτὴ εἶναι ἐλλιπής. Δεν αποκρῦπτω ὅτι ἡ Εκκλησία αὐτὴ με τὴ Βιβλικὴ φροντίδα που καταβάλλει, με τοὺς ἀναγεννημένους, σε κάποιο ἔστω βαθμὸ, δασκάλους και καθηγητὲς της –πράγμα που δεν συμβαίνει στην Ορθόδοξη και Καθολικὴ Εκκλησία– ἔχει να παρουσιάσει πολλοὺς ἀνθρώπους, ἄνδρες και γυναῖκες, ὄχι μόνο του γράμματος, ἀλλὰ προπάντων και του Πνεύματος. Εἶναι ὁμῶς ἐλλιπὴς ἡ δραστηριότητα που καταβάλλει, για το λόγο, ὅτι και αὐτὴ στερεῖται του πρακτικοῦ πνεύματος. Παρὰ τὴ σχετικὴ Βιβλικὴ της προσπάθεια, παρὰ τὸ ὅτι πολλοί, πολλὲς θυσίες

ειλικρινείς προσφέρουν, παρά το γεγονός ότι πολλοί αφιλοκερδώς υπηρετούν την Εκκλησία, λίγους μόνο οπαδούς έχουν να παρουσιάσουν στην πατρίδα μας. Πολλοί της Εκκλησίας αυτής καταβάλλουν ειλικρινείς προσπάθειες να διαδώσουν το άγγελμα της σωτηρίας, να τρέξουν και στην ανάγκη να βοηθήσουν, προκειμένου να σωθεί κάποια ψυχή. Αλλά το Ευαγγέλιο δεν λέει μόνο αυτό. Ο Θεάνθρωπος Κύριος έδωσε ρητή εντολή στους Μαθητές Του και κατ' επέκταση και προς την Εκκλησία του μέλλοντος, και είπε: *«ὁ μένων ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν αὐτῷ, οὗτος φέρει καρπὸν πολὺν... ἐν τούτῳ ἐδοξάσθη ὁ πατήρ μου, ἵνα καρπὸν πολὺν φέρητε... καὶ ἔσθωκα ὑμᾶς ἵνα ὑμεῖς ὑπάγητε καὶ καρπὸν φέρητε, καὶ ὁ καρπὸς ὑμῶν μένη – Ὅποιος μένει ἐνωμένος μ' Ἐμένα κι Ἐγώ με αὐτόν, αὐτός φέρει καρπὸ πολὺ... με αὐτό δοξάστηκε ὁ Πατέρας Μου: με το να φέρετε καρπὸ πολὺ... και ὀρισα εσᾶς για να πάτε εσεῖς και να φέρετε καρπὸ, και ὁ καρπὸς σας να μένει»* (Ιν.15:5, 8, 16). Ο δε απ. Παῦλος, προσθέτει: *«ὁς πάντας ἀνθρώπους θέλει σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἔλθεῖν – ὁ Οποῖος θέλει ὅλοι οἱ ἄνθρωποι να σωθοῦν και να ἔρθουν σε ἐπίγνωση της ἀλήθειας»* (Α' Τιμ.2:4).

Ποῦ οφείλεται λοιπὸν ἡ ἀποτυχία; Στην ἐλλιπῆ ἐφαρμογὴ των λόγων του Ἰησοῦ, ὁ Οποῖος ἐπίσης λέει: *«Οὕτως λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσιν τὸν πατέρα ὑμῶν τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς – Ἐτσι ας λάμψει το φως σας ἔμπροσθεν των ἀνθρώπων, για να δουν τα καλὰ σας ἔργα, και να δοξάσουν τον Πατέρα σας που εἶναι στους οὐρανοὺς»* (Μτ.5:16).

Συνεπῶς, ὡς προς τις συνθήκες της πρακτικῆς δραστηριότητος, και αὐτὴ ἡ Εκκλησία βρίσκεται στην ἴδια μοῖρα με την Ὁρθόδοξη και την Ρωμαιοκαθολικὴ, ἄσχετα ὅτι στην ἀνάγκη του φτωχοῦ και του στεροῦμένου εἶναι πιο πρόθυμη. Κρίνοντας λοιπὸν με την ἴδια

λογικὴ την ὑπόθεση αὐτή, οδηγούμεθα στο συμπέρασμα, ὅτι και μέσω της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας, ὁ Θεὸς ἐμφανίζεται ὡς κακὸς Γεωργός.

Σημείωσα και σε προηγούμενες σελίδες, ὅτι Χριστιανισμὸς δεν σημαίνει μόνο ἐκκλησιασμός, συνάθροιση, τελετές και Μυστήρια. Χριστιανισμὸς κυρίως σημαίνει ἀλλαγὴ και μετατόπιση των τρόπων της ζωῆς. Ὁ Χριστὸς ἦρθε να ἀλλάξει τα πράγματα, ὄχι να τα ἀφήσει ἐκεῖ που τα βρῆκε. Ὁ κοινὸς λαὸς αφενὸς μεν δεν ωρίμασε να ἐννοήσῃ το βάθος, το μήκος και το πλάτος της ἐννοίας της ἀλλαγῆς αὐτῆς, αφετέρου δε πολλοὶ δεν εἶναι πρόθυμοι. Ἡ Εκκλησία ὁμως οφείλει να παρουσιάσῃ και να δώσῃ τα μέσα της ἀλλαγῆς, ἀλλὰ παράλληλα και για τη σωτηρία του σώματος, στο ὁποῖο κατοικεῖ ἡ ψυχὴ και το ὁποῖο ἀποτελεῖ τὸν “Ναὸ του Θεοῦ”.

Σημείωσα, παράλληλα, με την πνευματικὴ θέσῃ της σωτηρίας της ψυχῆς, γιατί δεν πρέπει να νομισθεῖ, ὅτι αν ἡ Εκκλησία παραμένει στη σημερινὴ νεκρὰ κατάστασή της, δεν θα εἶναι ποτέ ικανὴ να δημιουργήσῃ τις πρακτικὲς συνθήκες και καταστάσεις της ζωῆς, τις ὁποῖες ἀνέφερα. Ἡ δημιουργία των συνθηκῶν αὐτῶν προϋποθέτει ἀναγέννηση καρδιῶν. Διανοητικὰ θα ἀποτύχει οἰκτρά του σκοποῦ της.

Ὡς παράδειγμα ἀποτυχίας ἀναφέρω την προσπάθεια του Μητροπολίτη Κισάμου και Σελινούς Κρήτης, κ. Ειρηναίου Γαλανάκη. Ὁ Μητροπολίτης αὐτὸς καταβάλλει καλὴ και ἐπαινετὴ προσπάθεια δημιουργίας σχετικῶν συνθηκῶν και καταστάσεων. Ἡ ὅλη ὁμως φροντίδα του ἀνθρώπου τούτου ἔχει περιστραφεῖ γύρω ἀπὸ το υλικὸ κυρίως στοιχεῖο. Περί ἀναγεννήσεως καρδιῶν, κανεὶς λόγος και καμιά προσπάθεια. Ἀποτέλεσμα ὅλης της προσπάθειάς του εἶναι μια ἐξωτερικὴ και ἐπίπλαστη μορφή “Χριστιανοσύνης” στο υπηρετικὸ του προσωπικὸ, χωρὶς κανένα πνευματικὸ βάθος. Ἦρθαν στα χέρια μου ἐπιστολὲς τις ὁποῖες ἔγραψαν μέλη του

άμεσου περιβάλλοντός του – μέλη του προσωπικού του, που προδίδουν αυτούς που υπηρετούν στην προσπάθεια αυτή, ότι στερούνται πνευματικότητας και ανωτέρων αισθημάτων.

Αντί του πρακτικού μέρους παρατηρούμε θεωρητικά κηρύγματα, πλούσια αμβωνομανία και φιλολογική δράση – επίδειξη. Σχεδόν κάθε Εκκλησία έχει δικό της έντυπο, δικό της περιοδικό και φυλλάδιο. Αποτέλεσμα; Γίνεται βομβαρδισμός φυλλαδίων και περιοδικών στους Χριστιανούς. Άλλο αποτέλεσμα; Σχεδόν κανείς δεν τα διαβάσει. Ποιο να διαβάσουν πρώτο και ποιο τελευταίο, αφού σχεδόν όλα με τα ίδια θέματα ασχολούνται; Αυτό κάνει τους Χριστιανούς να τα παραμερίζουν όλα. Η πληθώρα αυτή των φυλλαδίων και περιοδικών για όσους τα διαβάζουν, τους εμποδίζει να μελετούν την Αγία Γραφή, γιατί τους καταναλώνει το χρόνο. Κακό λοιπόν κάνουν, όχι καλό. Αλλά όπως υπάρχει αμβωνομανία σε πολλούς, υπάρχει εξίσου και η αδυναμία της δημοσιογραφίας.

Με την έκδοση των ποικιλώνυμων θρησκευτικών φυλλαδίων θεραπεύουν την αδυναμία τους να δημοσιογραφούν. Νομίζω, ότι είναι μια άσκοπη και μάταιη σπατάλη χρημάτων. Όλες οι ομόδοξες Εκκλησίες πρέπει να έχουν ένα μόνο περιοδικό και ένα φυλλάδιο, το αρχαιότερο. Για τα χαμένα χρήματα που σπαταλούνται στα περιττά έντυπα, να δημιουργηθεί ειδικό ταμείο για τη δημιουργία κίνησης της εκστρατείας αλλαγής στις συνθήκες και καταστάσεις της ζωής, για τις οποίες ανέφερα προηγουμένως.

Από αρχαιοτάτων χρόνων, άνθρωποι σοφοί στη σκέψη και άγιοι στην επιθυμία πρόβλεψαν αυτή την ανάγκη της αναμόρφωσης των θεσμών και των τρόπων του εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Αρκετοί κατά καιρούς κινήθηκαν για το σκοπό αυτό. Παρά την άγια επιθυμία τους όμως, δεν κινήθηκαν σωστά. Και τούτο γιατί τους επηρέασαν

ξένοι παράγοντες. Κατόρθωσαν μεν να δημιουργήσουν ορισμένες εστίες, αλλά με πνεύμα ξένο της Ελληνικής πραγματικότητας. Δεν ήταν του Χριστιανικού κλίματος της Ελλάδος. Δεν ήταν της ψυχολογίας της Ελληνικής. Οι πνευματικές αυτές εστίες απέκτησαν λίγους οπαδούς. Άλλες απ’ αυτές διαλύθηκαν και άλλες ρίζωσαν. Επηρεαζόμενες όμως από παράγοντες άλλων χωρών, δημιούργησαν Εκκλησίες με το ιδιάζον χρώμα και σχήμα εκείνων των χωρών. Έτσι, οι Εκκλησίες αυτές έλαβαν πολλά και διάφορα ονόματα, προς ειρωνεία της “Μίας Αγίας”, σύμφωνα με τους τρόπους του σκέπτεσθαι των ξένων χωρών από τις οποίες ωθήθηκαν να ξεκινήσουν σε νέους τόπους και χώρους εξάπλωσης. Έλαβαν λοιπόν ως νέα επιφοίτηση του Αγίου Πνεύματος τη βοήθεια της αλλοδαπής και αρνήθηκαν να διατηρήσουν και να καλλιεργήσουν το ελάχιστο της ημεδαπής.

Δεν αρμόζει βέβαια να αρνηθώ το γεγονός ότι οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες καλλιεργήσαν περισσότερο τα πνευματικά θέματα και πρόσφεραν θετική υπηρεσία στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Οι Διαμαρτυρόμενοι ιεροκήρυκες καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να αποδώσουν όσο το δυνατόν περισσότερο τη Βιβλική αλήθεια στα κηρύγματά τους. Οι Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί ιεροκήρυκες εμφανίζονται με “θεωρία επισκόπου”, αλλά τα κηρύγματά τους τα διακρίνει η ρηχότητα και φτώχεια του πνεύματος. Και παρόλο που προσπαθούν με ρητορικά σχήματα και με πομπώδεις φράσεις να πλουτίσουν το κήρυγμά τους, δεν παύει να είναι φτωχό σε έννοιες και άμφωτο σε Βιβλικό περιεχόμενο.

Οι Διαμαρτυρόμενοι ιεροκήρυκες, προκειμένου να ετοιμάσουν το θέμα τους, θα το μελετήσουν από την Αγία Γραφή, θα το συγκρίνουν με τις σχετικές παραπομπές σε άλλους στοίχους της Αγίας Γραφής, θα προσευχηθούν με αυτοσχέδια προσευχή και θα ζητή-

σουν τη συμπαράσταση του Αγίου Πνεύματος να τους φωτίσει και να τους δυναμώσει, ώστε ο λόγος τους να αποδώσει καρπούς σωτηρίας, αγάπης, αφύπνισης, παρηγοριάς και θάρρους. Οι Ορθόδοξοι και Ρωμαιοκαθολικοί ιεροκήρυκες και θεολόγοι ούτε προσεύχονται ούτε μελετούν την Αγία Γραφή – εκτός εξαιρέσεων. Επειδή οι Ευαγγελικές και Αποστολικές περικοπές που χρησιμοποιούνται όλο το έτος, είναι ορισμένες, γι' αυτό μελετούν μόνο το θέμα τους, ή μάλλον το αποστηθίζουν από διάφορα “Κυριακοδρόμια” από τα οποία το βρίσκουν έτοιμο και έτσι, νομίζουν, ότι δεν έχουν ανάγκη της προσευχής και του φωτισμού του Πνεύματος. Με άλλα λόγια· το κήρυγμά τους στερείται της παρουσίας του Πνεύματος. Για το λόγο ακριβώς αυτόν, στην Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία έπαυσαν να υπάρχουν άνθρωποι με δύναμη Πνεύματος Αγίου και Χριστιανοί με επίγνωση.

Πολύ χαρακτηριστική για το θέμα αυτό ήταν μια επιστολή ενός ειλικρινούς ιερέα κ. Τιμόθεου Χρήστου, την οποία δημοσίευσε στο Περιοδικό “Ενορία”, 1/11/1963. Αναφερόμενος στην έλλειψη αγίας ζωής και προσευχής των κηρύκων και ιεροκλήρων, υποστηρίζει, ότι το κήρυγμά τους δεν έχει τη δύναμη να αναγεννήσει ψυχές. Μεταξύ άλλων γράφει:

«Τα περισσότερα κηρύγματα μας σήμερα είναι: “Από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα”. Τα λόγια μας δεν εισέρχονται στις καρδιές των ακροατών μας τις περισσότερες φορές, γιατί δεν εισέρχονται στις δικές μας πρώτα. Και δεν εισέρχονται στις δικές μας γιατί δεν έχουμε τον Σωτήρα Χριστό ενοικούντα εν ημίν, αλλά κάποιον άλλο θεό του κόσμου τούτου. Απορρίψαμε, δυστυχώς, το ταμείο της προσευχής, την περισυλλογή, την απάρνηση του εαυτού και η δικαιοσύνη μας δεν περισσεύει περισσότερη των Γραμμάτων. Μετράμε την πνευματική μας

ζωή με την ποσότητα των κηρυγμάτων, τα οποία πολλάκις δεν είναι καρπός του Πνεύματος, αλλά της ψυχρής διανοίας μας. Αγνοούμε ότι την ημέρα της κρίσεως ο αδέκαστος Κριτής δεν θα πασπεί: “Πόσα κηρύγματα έκανες”, αλλά “πόσους έσωσες”».

Όλα αυτά επισφραγίζει και ο θεολόγος Β. Μουστάκης. Γραφεί: «Τι βλέπουμε στη σύγχρονη κηρυκτική παραγωγή; Εκτός από εξαιρέσεις, μια θλιβερή απομάκρυνση από την Αγία Γραφή» (“Εφημέριος”, 1/3/1963).

Η έλλειψη ανδρών του Πνεύματος από την Ορθόδοξη Εκκλησία, έχει ως αποτέλεσμα να εμφανίζει μια εικόνα καμάτου, αμβλύτητας και αποστέωσης, όπως ακριβώς γράφει στην εφημερίδα “Μεσημβρινή” (15/10/1963) ο τέως Υπουργός Παιδείας κ. Θ. Παπακωνσταντίνου. Υπό τον τίτλο “Η Κοιμωμένη Εκκλησία”, μεταξύ πολλών άλλων γράφει και τα εξής:

«Ειδικότερα η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος παρουσιάζει από ετών εικόνα καμάτου, αμβλύτητας και αποστέωσης η οποία προκαλεί αληθή απόγνωση στο φωτισμένο τμήμα των πιστών και αυξάνει επικίνδυνα την αδιαφορία των υπολοίπων... Η Εκκλησία της Ελλάδος δεν φαίνεται να έχει συναίσθηση ούτε των ειδικών, ούτε των γενικών προβλημάτων, τα οποία θέτουν ενώπιόν της οι καιροί».

Συμβαίνει κάπου-κάπου να έρχονται σε συναίσθηση των πράξεών τους και να κατηγορούν οι ίδιοι τους εαυτούς τους.

Έτσι στη Σύνοδο της 2/8/1965, ο Μητροπολίτης Ελευθερουπόλεως κ. Αμβρόσιος, «παρομοίωσε τη Σύνοδο της Ιεραρχίας με σύναξη ποντικών» (“Τα Νέα”, 3/8/1965). Ο δε Μητροπολίτης Γόρτυνος Κρήτης κ. Τιμόθεος Παπουτσάκης στο περιοδικό του “Αναγέννηση”, 1964, γράφει μεταξύ άλλων: «Η Εκκλησία στις μέρες μας έχασε πολλά και φθάνει για τα σφάλματα και την ουσιαστική αδράνειά της σε μεγάλη

ανυποληψία... φταίει σε μεγαλύτερο βαθμό η εσωτερική της ακαταστασία και εξάρθρωση που παρουσιάζει την εικόνα της διαλύσεως. Ας μην πλανόμαστε. Μας έφυγε ο κόσμος, γιατί εμείς τον εγκαταλείψαμε. Έχουμε μεγαλοπρεπείς ναούς και λαμπρές τελετές, αλλά ποιμαίνουμε τον αέρα. Τα πρόβατα κατασπαράζονται, οι λύκοι λυμαινούνται την μάνδρα και η Εκκλησία αρκείται να βαπτίζει τα νήπια και να κηδεύει τους γέροντες. Ανοργάνωτα κάνει το έργο της και χλιαρά αντιμετωπίζει τα προβλήματά της... Κλειστήκαμε μόνο στο τυπικό μέρος, επαγγελματικά και συμφεροντολογικά με μεγάλη δόση υποκρισίας και φαρισαϊσμού... Στον κοινωνικό τομέα ουσιαστικά απουσιάζει και στην αλματική πορεία του εκτροχιασμένου κόσμου στέκεται με ανοιχτό στόμα, σε μια ληθαργική κατάσταση...»

Τα κείμενα αυτά και οι αποκαλύψεις των ιδίων, βεβαιώνουν στο απόλυτο τις παρατηρήσεις μου, ότι υπάρχουν σε μεγάλο αριθμό εκκρεμή ζητήματα στην Εκκλησία. Είναι πολύ λυπηρό όμως, που δεν υπάρχει καμία προσπάθεια διοργάνωσης των εκκρεμοτήτων. Η αιτία είναι, ότι η μόρφωση των μορφωμένων βρίσκεται μόνο στην κεφαλή, όχι στην καρδιά. Αλλά και γιατί, τη δραστηριότητά της η Εκκλησία περιόρισε μόνο στο τελετουργικό μέρος.

Οι επίσκοποι – πρεσβύτεροι της αρχέγονης Εκκλησίας βρίσκονταν πάντοτε σε επαφή με το ποίμνιο. Με τη διδασκαλία, τη νουθεσία, την παρηγοριά και τη βοήθεια, προσπαθούσαν να θεραπεύσουν τις ανάγκες που είχαν τα μέλη του ποιμνίου τους και με τον πυρσό της πίστεως και του θείου ζήλου, προσπαθούσαν να εκσυγχρονίσουν τους άπιστους και να κινήσουν σε όλους το ενδιαφέρον. Για την ανεύρεση του απολωλότος έτρεχαν «από Ανατολάν έως Δυσμών».

Οι σημερινοί Μητροπολίτες και οι ιερείς, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων, δεν

έχουν καμία επαφή με το ποίμνιό τους. Το ξερό και άγονο Τυπικό της Εκκλησίας εκτόπισε τη θεϊκή εντολή του «πορευθέντες» στο λαό και στη θέση της τοποθέτησε την οκνηρία και το ραχάτι στο Ναό. Εκεί οι “ποιμένες” ιερείς περιμένουν το απολωλός να επιστρέψει μόνο του, χωρίς βοσκό και χωρίς γκλίτσα. Και αν επιστρέψει –σπάνια περίπτωση– καταβάλλει συγχρόνως και “διόδια”, για το δρόμο της επιστροφής, γιατί ο παπάς θα του παρουσιάσει αμέσως την ανάγκη να τελέσει κάποια σχετική Τελετή, για την οποία “το απολωλός” πρέπει να καταθέσει τα σχετικά “διόδια”.

Αλλά, τέλος πάντων, ο παπάς κάθεται στο Ναό. Ο Μητροπολίτης όμως αναπαύεται στη βίλλα του ή στο Μέγαρό του. Εργάζεται στο Μητροπολιτικό του γραφείο δύο περίπου ώρες το 24ωρο, εργασία υπογραφών διαζυγίων και γάμων. Την εκχριστιάνιση του ποιμνίου του και την πνευματική προκοπή του, εμπίστεύεται στον αμαθή ιερέα, που εκτός από το θυμιατό και την είσπραξη χρημάτων, δεν ξέρει ο έρημος, τίποτε άλλο.

Το απολωλός όμως δεν επιστρέφει μόνο του. Ο ποιμένας πρέπει να το αναζητήσει. Για το σκοπό αυτό απαιτείται θείος ζήλος, ουράνια κλήση, κατάργηση του επαγγελματισμού και απλοποίηση όλων των θεμάτων. Ο Χριστιανισμός πρέπει να γίνει ζωή. Όχι τυπικές ακολουθίες και ανακόλουθες πράξεις. Οι βυζαντινισμοί με τα μεγαλεία τους και οι δεσποτισμοί του Μεσαίωνα με τις τυραννίες τους, δεν έχουν καμία σχέση στην άγια κοινωνία των πιστών, των οποίων Κυβερνήτης είναι **μόνο** Εκείνος που τους κάλεσε με την αναφαίρετη και άγια πρόσκληση: «*Δεῦτε πρὸς με – Ελάτε σ' Εμένα*» και «*καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶτός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ – καὶ μάθετε ἀπὸ Εμένα, γιατί πρῶτος εἰμαι καὶ ταπεινός στην καρδιά*» (Μτ.11:28-29).

Όλα αυτά δημιουργούν την αφορμή και την αιτία πολλές φορές και ακούγεται η αποδοκιμασία του λαού σε βάρος των ποιμένων του. Η γνώμη της νοσηρότερης τάξης των ανθρώπων για τους ασυμβίβαστους αυτούς θεσμούς και καταστάσεις είναι τούτη: «Το εκκλησιαστικό πολίτευμα χρήζει σήμερα αναθεώρησης σε αρκετά σημεία, αλλά για να επιτευχθεί τούτο χρειάζεται να εμφανιστεί μία ηθική Προσωπικότητα Παγκοσμίου κύρους, για να αποφευχθεί εν των προτέρων, τυχών διαστρέβλωση της αλήθειας». Τούτο ακριβώς διατύπωσε και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος Σ. Καλιάφας κάποτε στις παραδόσεις του. Και αυτό είναι σωστό. Αλλά η προσωπικότητα αυτή, αν δεν έχει για το σκοπό αυτό θεϊκή κλήση και ώθηση του Αγίου Πνεύματος, δεν θα κατορθώσει περισσότερα των όσων πέτυχαν οι Θεωδᾶς και Ιούδας ο Γαλιλαίος (δες Πραξ.5:34-39).

Είναι λογικό, ως άνθρωποι να σκεφτόμαστε, ότι για ένα τέτοιο θέμα και σκοπό, είναι αναγκαία μια προσωπικότητα. Ο Κύριος όμως και οι Μαθητές Του δεν ακολουθήσαν ποτέ τη γραμμή αυτή. Αναγκαία είναι η Προσωπικότητα του Πνεύματος του Θεού, το Οποίο και θα αναδείξει τις ανθρώπινες προσωπικότητες που θα χρησιμοποιηθούν για το σκοπό αυτό.

Περί Εκκλησιαστικών αιρέσεων

Το βάθος της Χριστιανικής διδασκαλίας και η αιώνια έκτασή της, η ουράνια σοφία της και η αναγεννητική της δύναμη και θέση, δεν ήταν δυνατόν να μην παρεξηγηθεί από τα πεπερασμένα μυαλά των ανθρώπων. Αυτό ήταν επόμενο, εφόσον με την ανθρώπινη αντίληψη ήθελαν οι εκκλησιαστικοί εκείνοι να ερμηνεύσουν την αιώνια Σοφία του Θεού, τη σχέση μεταξύ Πατρός, Υιού και Αγίου Πνεύματος, τις δύο “εν Χριστώ φύσεις”, το αειπάρθενο της Μητρός του Κυρίου, τα αποδιδόμενα σε Αυτήν ονόματα, την πέρα, ή μη του τά-

φου ζωή, κλπ. Η παρεξήγηση αυτή γένησε και τις αιρέσεις. Η ιστορία σημειώνει, ότι από τις ημέρες των Αποστόλων άρχισε να παρεξηγείται η Χριστιανική διδασκαλία και μέχρι σήμερα υπάρχουν πλήθος σχισμάτων και αιρέσεων.

Η Χριστιανική διδασκαλία, είναι διδασκαλία του θαύματος. Το θαύμα αυτό τελειουργείται με την παντοδυναμία του Θεού. Είναι αυτοδύναμη. Διαθέτει δικές της μαρτυρίες και αποδείξεις και αυτό σημαίνει, ότι είναι ικανή να στηρίξει την αλήθεια των γνήσιων νοημάτων της. Αυτό δεν συμβαίνει όμως και με τις αιρέσεις. Οι δημιουργοί των αιρέσεων, μαζί με τις Χριστιανικές αλήθειες, χρησιμοποίησαν και ξένες προς το πνεύμα της μαρτυρίας και φαντασίες αντίθετες με το αληθινό νόημα της Βίβλου.

Ως αυτοδύναμη λοιπόν η γνήσια Χριστιανική διδασκαλία κρατήθηκε από τη φθορά της αιρέσεως, γιατί *«πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς – οἱ πύλες τοῦ Ἄδη δεν θα υπερिσχύουν εναντίον της»* (Μτ.16:18), άσχετα ότι υπάρχουν ακόμη αρκετές αιρετικές παραφυάδες.

Αν και δεν έχω πρόθεση να ασχοληθώ προς το παρόν, ειδικά με το θέμα αυτό των αιρέσεων, γιατί άλλωστε υπάρχει αρκετή φιλολογία γι’ αυτό το θέμα, θεωρώ όμως αναγκαίο να αναφέρω ορισμένες θέσεις που αφορούν το περιεχόμενο της γενικής έννοιας της αίρεσης και της παρεξήγησής της από μέρους των παπαδικών Εκκλησιών Ορθοδόξου και Ρωμαιοκαθολικής.

«Ο όρος “αίρεση” έχει δύο έννοιες: α) Μία πρωταρχική και πηγαία έννοια, κατά την οποία σημαίνει “ελεύθερη εκλογή”, που προϋποθέτει ελεύθερη βούληση και συγχρόνως ελεύθερη σκέψη και κρίση, και β) Μία δευτερογενή και μεταγενέστερη έννοια, προεληθούσα ιστορικά εκ της πρώτης έννοιας κατά την εξέλιξη της πνευματικής ιστορίας του

κόσμου, κατά την οποία “αίρεση” είναι η ανάπτυξη και παραδοχή ιδίων θεωριών και ιδεών επί κάποιου ζητήματος της επιστήμης ή της θρησκείας. Με την έννοια αυτή η “αίρεση” είναι καθαρά ιδεολογική». Με την έννοια αυτή ομιλεί και ο απ. Παύλος για τον εαυτό του, όταν λέει, ότι έζησε κατά την ακριβέστατη **αίρεση** της θρησκείας ως Φαρισαίος («κατὰ τὴν ἀκριβεστάτην αἵρεσιν τῆς ἡμετέρας θρησκείας ἔζησα Φαρισαῖος – ἔζησα σύμφωνα με τὴν ακριβέστατην αἵρεση της δικῆς μας θρησκείας, Φαρισαίος» Πραξ.26:5). Αλλά οι κατήγοροι του Παύλου ονομάζουν τη Χριστιανική θρησκεία “αίρεση” και αποκαλούν αυτόν «πρωτοστάτην τῆς τῶν Ναζωραίων αἰρέσεως – πρωτοστάτη της αιρέσεως των Ναζωραίων» (Πραξ. 24:5). Απολογούμενος δε ο Παύλος ομολογεί ότι λατρεύει τον Θεό των πατέρων του κατά τη θρησκεία εκείνη «ἣν λέγουσιν αἵρεσιν – την οποία αυτοί λένε αἵρεση» (Πραξ.24:14, δεξ και 28:22).

Υπήρξαν παρεκκλίσεις και παρεκτροπές από την αληθινή διδασκαλία και πίστη, που ορισμένες απ’ αυτές προήλθαν από ιδεολογική πλάνη και αμφιβολία και άλλες από αγνή συνείδηση. Τις παρεκκλίσεις αυτές, ο απ. Παύλος τις κατονομάζει “αιρέσεις” και τις κατατάσσει μεταξύ των έργων της σάρκας (δες Γαλ.5:19-21, Α’ Κορ.3:3-4), και υποστηρίζει, ότι οι αιρετικοί «τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ οὐ δουλεύουσιν, ἀλλὰ τῇ ἑαυτῶν κοιλίᾳ, καὶ διὰ τῆς χρηστολογίας καὶ εὐλογίας ἐξαπατῶσι τὰς καρδίας τῶν ἀκάκων – δεν υπηρετούν ως δούλοι στον Κύριό μας Ἰησοῦ Χριστό, ἀλλὰ στη δική τους κοιλιά, και με τα καλά και ωραία τους λόγια εξαπατούν τις καρδιές των ἀκακων ανθρώπων» (Ρωμ.16:18). Καταδικάζοντας τις αιρέσεις, συμβουλεύει τους Χριστιανούς να έχουν το ίδιο πνεῦμα, το οποίο ήταν και στον Χριστό και να μην υπάρχουν μεταξύ τους σχίσματα και αιρέσεις («τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν

φρονοῦντες, μηδὲν κατὰ ἐριθείαν ἢ κενοδοξίαν, ἀλλὰ τῇ ταπεινοφροσύνῃ ἀλλήλους ἡγοῦμενοι ὑπερέχοντας ἑαυτῶν. μὴ τὰ ἑαυτῶν ἕκαστος σκοπεῖτε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐτέρων ἕκαστος. τοῦτο φρονεῖσθω ἐν ὑμῖν ὃ καὶ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ – να φρονεῖτε το ἴδιο, να ἔχετε τὴν ἴδια ἀγάπην, ομόψυχοι, να φρονεῖτε ἓνα πράγμα. Τίποτα μην κάνετε με φαρτρισμό ἢ κενοδοξία, ἀλλὰ με τὴν ταπεινοφροσύνην ο ἕνας να θεωρεῖ τον ἄλλο ὅτι υπερέχει τον εαυτοῦ του, χωρὶς ο καθένας να προσέχει μόνο τα δικά του συμφέροντα, ἀλλὰ ο καθένας σας και τα συμφέροντα των ἄλλων. Αυτό λοιπόν να φρονεῖτε μέσα σας που φρονούσε μέσα Του και ο Χριστὸς Ἰησοῦς» Φιλ.2:2-5).

Αναφερόμενος στην αίρεση και ο απ. Πέτρος την κατατάσσει μεταξύ εκείνων, που αρνούνται «τὸν ἀγοράσαντα αὐτοὺς δεσπότην ἀρνούμενοι, ἐπάγοντες ἑαυτοῖς ταχινὴν ἀπώλειαν – τον Δεσπότη που αγόρασε αυτούς, επιφέροντας στους εαυτούς τους γρήγορη απώλεια» (Β’ Περ.2:1). Με το ἴδιο ακριβῶς πνεῦμα γράφει και ο Παύλος προς τον Τίτο: «αἵρετικὸν ἄνθρωπον μετὰ μίαν καὶ δευτέραν νουθεσίαν παραιτοῦ – αιρετικό ἄνθρωπο μετὰ τὴν πρώτη και τὴν δεύτερη νουθεσία παράτα τον» (Τιτ. 3:10).

Από ιδεολογικής ὁμως ἀπόψεως ο Μέγας Κωνσταντῖνος χαρακτηρίζει τὴ Χριστιανική θρησκεία ὡς «ιερότατη των αιρέσεων» και «καθολική αίρεση» («Εκκλησιαστική Ιστορία», Ευσεβίου».

Από τα λόγια αὐτῶν των Αποστόλων Παύλου και Πέτρου, βλέπουμε ὅτι πρέπει να αναζητήσουμε τους αιρετικούς ὄχι μόνο στη διδασκαλία τῆς πλάνης, ἀλλὰ και μέσα στους ἄπιστους, τους κοιλιόδουλους – αβρογάστορες, ἀλλὰ και μεταξύ εκείνων που καλλιεργοῦν τα ἔργα τῆς σάρκας (δες Γαλ.5:19-21). Και τέτοιους ἔχει να επιδείξει πολλούς, πάρα πολλούς, ἡ Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία.

Υπό τη στενότερη έννοια του όρου “αίρεση”, αιρετικός είναι καθένας που δεν έχει ευθυγραμμίσει τη ζωή του με το θέλημα του Θεού. Εξετάζοντας λοιπόν τη ζωή μας κάτω από το πρίσμα του Ευαγγελίου, και εφόσον δεν έχουμε μετανοήσει και δεν έχουμε βέβαιη τη σωτηρία μας είμαστε αιρετικοί.

Οι Απόστολοι του Ιησού αγωνίστηκαν να διατηρήσουν καθαρή και ανόθευτη τη Χριστιανική διδασκαλία από τα ξένα στοιχεία του Ιουδαϊσμού, των ειδωλολατρικών θρησκειών και από τις εσωτερικές και εξωτερικές φιλοσοφικές ιδεολογίες. Με τη δύναμη και το φως του Αγίου Πνεύματος κήρυξαν προφορικά και έγραψαν με τόση δύναμη, ώστε είχαν την τόλμη να προκαλούν τον καθένα: «*ποῦ σοφός; ποῦ γραμματεὺς; ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; οὐχὶ ἐμώρανεν ὁ Θεὸς τὴν σοφίαν τοῦ κόσμου τούτου;... ὅτι τὸ μωρὸν τοῦ Θεοῦ σοφώτερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί, καὶ τὸ ἀσθενὲς τοῦ Θεοῦ ἰσχυρότερον τῶν ἀνθρώπων ἐστί... ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα τοὺς σοφοὺς καταισχύνη, καὶ τὰ ἀσθενῆ τοῦ κόσμου ἐξελέξατο ὁ Θεός, ἵνα καταισχύνη τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου καὶ τὰ ἐξουθενημένα ἐξελέξατο ὁ Θεός, καὶ τὰ μὴ ὄντα, ἵνα τὰ ὄντα καταργήσῃ – Ποῦ εἶναι ὁ σοφός; Ποῦ ὁ γραμματέας; Ποῦ ὁ συζητητὴς τοῦ αἰῶνα τούτου; Δεν μώρανε ὁ Θεός τὴ σοφία τοῦ κόσμου τούτου;... γιατί το μωρό του Θεού είναι σοφότερο των ανθρώπων και το αδύνατο του Θεού είναι ισχυρότερο των ανθρώπων... ἀλλὰ τὰ μωρὰ τοῦ κόσμου ἐξέλεξε ὁ Θεός, γιὰ νὰ καταντρολιάσει τοὺς σοφοὺς, καὶ τὰ αδύνατα τοῦ κόσμου ἐξέλεξε ὁ Θεός, γιὰ νὰ καταντρολιάσει τὰ ἰσχυρά, καὶ τὰ ἀγενῆ τοῦ κόσμου στὴν καταγωγὴ καὶ τὰ ἐξουθενωμένα ἐξέλεξε ὁ Θεός, καὶ αὐτὰ που δεν εἶναι τίποτα, γιὰ νὰ καταργήσῃ αὐτὰ που εἶναι κάτι» (Α' Κορ.1:20, 25, 27-28). Τα κηρύγματα δε αυτά, προφορικά και γραπτά, υπερίσχυσαν από κάθε άλλη αιρετική ή φι-*

λοσοφική διδασκαλία, διέδωσαν το Χριστιανισμό σε όλο τον κόσμο, η δε Εκκλησία θεμελιώθηκε σ' αυτό το θεμέλιο («*ἐποικοδομηθέντες ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν ἀποστόλων καὶ προφητῶν – οἰκοδομηθήκατε πάνω στο θεμέλιο τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν προφητῶν*» Εφεσ. 2:20). Τα λόγια αυτά των Αποστόλων αποτελούν τα ὅσα ὁ Θεός «*ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν νήφ – μίλησε σ' εμὰς μέσω του Υιού*» (Εβρ.1:1).

Αντιμετωπίζοντας οἱ Απόστολοι τὰ πνεύματα τῆς πλάνης, τῆς διδασκαλίας τῶν δαιμονίων καὶ τῆς υποκρίσεως τῶν ψευδολόγων, δεν χρησιμοποίησαν ἀσχημὴ γλῶσσα, οὔτε ξεστόμισαν υβριστικά λόγια ἐναντίον τοὺς. Οὔτε σκληροὶ καὶ ἀδίστακτοι ἦταν, οὔτε ἀπάνθρωπα μέσα χρησιμοποίησαν ἢ συνέστησαν. Με τὴν πειθὴ καὶ μόνο με αὐτὴ πολέμησαν καὶ νίκησαν («*δοῦλον δὲ Κυρίου οὐ δεῖ μάχεσθαι, ἀλλ' ἥπιον εἶναι πρὸς πάντας, διδασκικόν, ἀνεξίκακον – Ὁ δούλος ὅμως τοῦ Κυρίου δεν πρέπει νὰ μάχεται, ἀλλὰ νὰ εἶναι ἥπιος πρὸς ὅλους, διδασκικός, ἀνεξίκακος*» Β' Τιμ. 2:24). Απὸ τὴν εποχὴ ὅμως που τὸ ιερατεῖο τῆς Ανατολικῆς καὶ Δυτικῆς Εκκλησίας διέσπασε τὸ “Σῶμα τοῦ Χριστοῦ” καὶ πήρε “εἰδική” θέση στο σῶμα, τὸ ὁποῖο διαχώρισε σε “εἰδικούς ιερεῖς” καὶ σε λαὸ –παθητικὸ στοιχείο– ἀλλάξε, παράλληλα καὶ ἡ πολεμικὴ ἐναντίον τῶν αἱρέσεων. Παραλληλίζοντας τὴν πολεμικὴ τῶν Αποστόλων με τὴν πολεμικὴ τῶν “εἰδικῶν ιερῶν”, βλέπουμε τεράστια διαφορὰ, ἡ ὁποία δείχνει τὸ θλιβερό γεγονός, ὅτι τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τῆς Εκκλησίας ἐκείνες που ἔχουν τὴ φήμῃ τοῦ Χριστιανισμοῦ, καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ που ἀντιπράττει στα σχέδια τοῦ Θεοῦ ἐνεργεῖ καὶ δρὰ μέσα σε αὐτές. Ἀς δοῦμε μὴ ἱστορικὴ μαρτυρία:

«Σκληρὴ ἔκαναν τὴ μοῖρα ἐκείνων που τολμοῦσαν νὰ μὴ συμφωνήσουν στὴν Ὁρθόδοξη διδασκαλία. Κάτω ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ κλήρου καὶ τῶν Καλογέρων, ἡ Κυβέρνηση μῆκε στο δρό-

μο της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας από τα τέλη του 4^{ου} αιώνα, καταδιώκοντας τους ειδωλολάτρες, τους Εβραίους και τους λεγόμενους “αιρετικούς”, δηλαδή, εκείνους που δεν αναγνωρίζανε γενικά τα παραδεδωγμένα δόγματα της Εκκλησίας. Αλλά οι διωγμοί και οι καταπίεσεις δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους αιρετικούς. Αντίθετα προκαλούσανε καινούργιες “αιρέσεις” που εκφράζανε κάτω από θρησκευτική μορφή την αντίθεσή τους εναντίον του καθεστώτος αυτού και μάχονταν την επίσημη Ορθοδοξία, που στήριζε και επιδοκίμαζε το καθεστώς αυτό. Οι εσωτερικές διαμάχες της ανωτάτης ιερατικής αριστοκρατίας δεν ευνοούσαν από τη φύση τους την ενότητα της Εκκλησίας. Οι διαφωνίες αυτές εκδηλώθηκαν με τρόπο εξαιρετικά έντονο στα πρώτα χρόνια του 5^{ου} αιώνα. Τότε, οι πατριάρχες της Κωνσταντινουπόλεως και της Αλεξανδρείας, που έστεκαν αντίπαλοι, αλληλοκαταγγέλθηκαν αποδίδοντας αμοιβαία ο ένας στο άλλο την κατηγορία του αιρετικού και πως νόθευαν τις διδασκαλίες της Εκκλησίας... Όμως οι ιθύνουσες τάξεις της ελληνορωμαϊκής κοινωνίας κατάφεραν, στα χρόνια του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα να προσαρμόσουν το Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετατρέψανε σ’ ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα που στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα...» (“Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας”, Μ. V. Levechenko, σελ.42-43).

Η ιστορική μαρτυρία του Λεφτσέγκο μάς παρουσιάζει το γεγονός, ότι όχι μόνο κακοήθης και αντιχριστιανική ήταν η πολεμική των ιερέων εναντίον των αιρέσεων, αλλά με την αφορμή αυτής της ανάληψης και βάρβαρης συμπεριφοράς τους, γεννήθηκαν μεταξύ τους νέες αιρέσεις. Γιατί, άραγε; Απλούστατα, γιατί απουσίαζε το Πνεύμα του Θεού, ο μοναδικός Κριτής και εμπνευστής, «*περί άμαρτίας και περί δικαιοσύνης και περί κρίσεως*» (Ιν.16:8).

Για το λόγο αυτό δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους αιρετικούς και συνεπώς δεν είχαν και τη λαμπρή νίκη των Αποστόλων. Και αυτό οφείλεται στο γεγονός, ότι **οι πρώτοι Χριστιανοί έλαβαν το Πνεύμα με μορφή περιστέρως, ενώ οι ιερείς το έλαβαν με μορφή πετεινού.**

Μια άλλη ιστορική μαρτυρία περί της βάρβαρης συμπεριφοράς των παπάδων σε βάρος των αιρετικών, λέει:

«Αφότου ο Χριστιανισμός έγινε η επίσημη θρησκεία του Κράτους και των αυτοκρατόρων, θεωρούσαν αυτοί τους αιρετικούς ως επαναστάτες κατά του Κράτους και ως κακούργους. Από τον Μέγα Κωνσταντίνο ο Άρειος και όλοι οι αρειανοί εξορίστηκαν και ο στρατός διατάχθη να συντρίψει τους Δονατιστές δια της βίας και του αίματος. Ο Μέγας Θεοδόσιος εξέδωσε πολλά αυστηρά αυτοκρατορικά διατάγματα κατά των αιρετικών. Μετά από αυτόν, την ίδια πολιτική τήρησαν στο ζήτημα των αιρέσεων και οι αυτοκράτορες Ονώριος, Αρκάδιος, ο νέος Θεοδόσιος και άλλοι. Τα διατάγματά τους περιελήφθησαν στον Θεοδοσιανό Κώδικα (βιβλ. 16^ο). Και ο Ιουστινιανός καταδίωξε τις αιρέσεις και τους αιρετικούς. Οι ποινές τις οποίες όριζαν οι νόμοι των αυτοκρατόρων κατά των αιρετικών ήταν ανικανότητα άσκησης οιοδήποτε επικερδούς επαγγέλματος εντός του Κράτους, η ανικανότητα της απόκτησης ή μεταβίβασης ιδιοκτησίας ή ανικανότητα σύναψης δικαιπραξιών, η δέσμευση της περιουσίας, σωματικές ποινές κλπ. Η ποινή του θανάτου επιβλήθηκε για πρώτη φορά στον ως αιρετικό θεωρηθέντα Πρισκυλλιανό, που θανατώθηκε το έτος 385 μ.Χ. στην πόλη Freuess, αλλά έργα αυτού, αποκαλυφθέντα το έτος 1886 στο Βύρτσμπουργκ, απέδειξαν ότι αυτός ήταν τελείως αθώος της αποδοθείσας σε αυτόν κατηγορίας για αίρεση. Στην Ανατολική Εκκλησία ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος είχε τη φιλελευθερώτερη και ανθρωπιστικότερη

αντίληψη, ότι η πολιτική εξουσία έπρεπε να περιορίζεται στο να εμποδίζει τους αιρετικούς για να επικοινωνούν κανονικά με τους πιστούς Χριστιανούς και να τελούν δημόσιες λειτουργίες. Ο άγιος Αυγουστίνος στη Δύση υποστήριξε ότι οι ηγεμόνες και οι άρχοντες όφειλαν να καταπνίγουν με ποινές κάθε αίρεση καταδικαζόμενη από την Εκκλησία. Αλλά η σκληρότητα κατά των αιρετικών στη Δύση σε αντίθεση με την Ανατολή, υπερέβη κάθε λογικό όριο. Ο άγιος Λέων ο Μέγας και ο άγιος Ιερώνυμος αποδοκίμαζαν τις εκτελέσεις των αιρετικών. Ο άγιος Γρηγόριος ο Μέγας (Πάπας) έγραψε ότι ο προσηλυτισμός έπρεπε να τιμωρείται με μαστιγώσεις και βασανισμούς. Ο Ιννοκέντιος Γ' (Πάπας) τιμώρησε με αφορισμό και εκθρόνισε ηγεμόνες, διστάζοντας να εξολοθρεύσουν τους αιρετικούς και κατά το έτος 1218 πρότεινε την ίδρυση των δικαστηρίων της Ιεράς Εξέτασης. Ο Φρειδερίκος ο Β' (1224-1232) δημοσίευσε πολλά διατάγματα, τα οποία εξομοιώνουν τις αιρέσεις με τα δημόσια εγκλήματα και διέταξε τους υπό αυτόν πρίγκιπες και άρχοντες να συλλαμβάνουν τους αιρετικούς, να παραδίδουν αυτούς στα δικαστήρια της Ιεράς Εξέτασης και να καίνε ζωντανούς τους καταδικαζόμενους, επιπλέον να αποκλείουν τους απογόνους τους, τους συνεργούς τους και τους υπερασπιστές τους από οιονδήποτε αξίωμα ή λειτουργήμα. Στη Γαλλία οι αιρέσεις εξομοιώνονταν με τα εγκλήματα της βιαιάς απαγωγής, της ανθρωποκτονίας, της πλαστογραφίας κλπ. Βάσει των νόμων αυτών καταδικάστηκε και κήκε ζωντανή ως αιρετική η Γαλλίδα ηρώιδα Ιωάννα Ντ' Αρκ, η οποία κατά την εποχή μας ανακηρύχτηκε από την ίδια τη Δυτική Εκκλησία, ως αγία. Σε όλες τις χώρες της Δύσεως το κράτος ετέθη στην υπηρεσία της Εκκλησίας και επέβαλε σκληρότατες κυρώσεις στα κατά τους κανόνες της Εκκλησίας εγκλήματα, δέσμευση της περιουσίας, εκθεμελίωση οικιών,

πολιτικό θάνατο. Η Εκκλησία δεν εξέδιδε θανατικές αποφάσεις, αλλά επιδοκίμαζε αυτές. Ο άγιος Θωμάς ο Ακινάτος απεδείκνυε με την επιχειρηματολογία της μεσαιωνικής σχολαστικής φιλοσοφίας, ότι όπως τα κατά του κράτους εγκλήματα τιμωρούνται με θάνατο, είναι δίκαιο να τιμωρούνται με την ίδια ποινή και τα εγκλήματα κατά της Εκκλησίας. Και ο Λέων ο 10^{ος} καθέρωσε τη θεωρία αυτή με πανηγυρική και αλάνθαστη διαβεβαίωση, δια της οποίας καταδίκασε ως ασεβή τη γνώμη ότι ο δια της πυράς θάνατος των αιρετικών είναι αντίθετος προς τη θέληση του Θεού» ("Εγκυκλοπαίδεια Ηλίου", τομ.1^{ος}, σελ.875).

Όλα αυτά, σημειώνει ο ιστορικός, έγιναν «κάτω από την επίδραση του κλήρου και των καλογήρων». Χαρακτηριστικά είναι τα απάνθρωπα διατάγματα του Μεγάλου Θεοδοσίου εναντίον των αιρετικών.

Χαρακτηριστικότερος δε είναι ο σφαγιασμός των Παυλικιανών: «Κατά διαταγή της αυτοκράτειρας του Βυζαντίου Θεοδώρας, κατά τον 10^ο αιώνα, κατεσφάγησαν εκατό χιλιάδες από αυτούς ως αποκρουστικοί αιρετικοί» ("Ιστορία του Χριστιανισμού στα Βαλκάνια", Matthew Spinka, σελ.32, 112). Χαρακτηριστική είναι ακόμα η "Νύχτα του Αγίου Βαρθολομαίου", κατά την οποία σφάγισαν περί τους εκατό χιλιάδες Ευαγγελικοί Χριστιανοί. Χαρακτηριστική είναι η απάνθρωπη δράση της Ιεράς Εξέτασης, η οποία πραγματοποίησε τα φοβερότερα εγκλήματα των αιώνων εναντίον εκείνων που μελετούσαν την Αγία Γραφή.

Ο Μέγας Θεοδόσιος φρόντισε και ανέλαβε αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ο Γρηγόριος Ναζιανζηνός, στου οποίου το πρόσωπο διέβλεπε έναν ισχυρό συναγωνιστή εναντίον των αιρετικών. Αλλά δεν πέτυχε του σκοπού του. «Ο αρχιεπίσκοπος δεν καταχράστηκε τη νίκη αυτή και την ισχυρή προστασία του Θεοδόσιου, αλλά ανα-

δειχθείς πρᾶος προς του Αρειανούς, αγωνίστηκε να προσελκύσει αυτούς με την πειθῶ, ὄχι με τη βία». Αλλά οι «ψευδοζηλωτές της πίστεως, οι οποίοι αγανακτούσαν κατά της επιείκειας αυτού, κατά την Β' Οικουμενική Σύνοδο στην Κωνσταντινούπολη, την οποία συγκάλεσε ο Μέγας Θεοδόσιος «για να εξωθήσει από την Εκκλησία τις αιρέσεις», δημιούργησαν το κόμμα της αντιπολίτευσης εναντίον του, «τον οποίο έλεγχε ότι δεν καταδιώκει αυστηρά τους αρχαίους, του ήδη θριαμβεύοντας πολέμιους, χαρακτηρίζοντας την επιείκειά του ως αδιαφορία... Και όταν είδαν την ταραχή που προέκυψε στη Σύνοδο ένεκα αυτού και τη σύγχυση που προήλθε στο μέσον, έδωσε με πάση ταπεινότητα την παραίτησή του» (Ιστορία του Ελληνικού Έθνους", Κ. Παπαρηγόπουλου, τον.3^{ος}, σελ.191-193).

«Και τι ακόμα λέω. Γιατί θα μου λείπει ο διηγούμενος ο χρόνος», για όσα έγιναν και κατά τα τελευταία ακόμη χρόνια στην επαρχεία προ πάντων σε βάρος των Ευαγγελικών Χριστιανών, από παπάδες και "θεολόγους". Αντιδράσεις εναντίον ανθρώπων, που και κατά την πίστη και κατά την ηθική ζωή είναι ασυγκρίτως ανώτεροι από τους διώκτες του. Ποιο είναι το κέδρος της Ορθοδόξου Εκκλησίας από τους διωγμούς αυτούς; Το κέρδος της είναι ο δαιμονιώδης φανατισμός, που αποτελεί το πιο αποτελεσματικό δηλητήριο για τη νέκρωση της ψυχής – το στοιχείο δηλαδή που εκθέτει τα ὄργανά της, ότι είναι άνθρωποι απολίτιστοι και ανάγωγοι, μακριά από τον οικουμενικό – πλατύ χαρακτήρα του Χριστιανισμού. Δεν θα ήταν πιο πολιτισμένος τρόπος και λαμπρό παράδειγμα Χριστιανικής συμπεριφοράς, αν αντί της βίας και των βάρβαρων μέσων, μεταχειρίζονταν την πειθῶ και την αγάπη του θείου Λυτρωτή;

«Έτσι ενεργούσαν οι μεγάλοι της Εκκλησίας άνδρες, οι οποίοι αντλούσαν την ισχύ τους ὄχι από το βούρδουλα

του χωροφύλακα, αλλά από την αγάπη του ποιμενομένου από αυτούς λαού. Και αυτό, και ὄχι άλλο, είναι να λέγεται δύναμη και μεγαλείο της Εκκλησίας» ("Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία", Π. Τρεμπέλα, σελ.28-29). Αυτό υποστήριξε και ο εισαγγελέας του Α' Τριμελούς Πλημμελειοδικείου Αθηνών, όταν το 1961 γινόταν η δίκη του κ. Ι. Κουνέλη, κατηγορούμενου για νοθεία του Ορθοδόξου δόγματος: «Η Εκκλησία... πρέπει να καταπολεμεί αυτές (τις αιρέσεις) πνευματικά και ὄχι δια της ποινικής οδού».

Δεν είναι γνώρισμα του Χριστιανισμού να διεξάγεται αγώνας απολυταρχικής επιβολής της διδασκαλίας του, αλλά ο αγώνας πειθούς για την προβολή της αλήθειας. «Εκείνος», γράφει κάποιος, «που έχει την αλήθεια, πρέπει να την προβάλλει ενώπιον του λαού και τότε μόνο ο κόσμος θα δει το ψεύδος. Και στον αγώνα της πειθούς, η αλήθεια φαίνεται λαμπρότερα όταν συγκρίνεται με το ψεύδος. Το ορθόδοξο λάμπει, όταν το κακόδοξο φαίνεται πόσο μαύρο είναι συγκρινόμενο μαζί του».

Όπως μας πληροφορεί και η εφημερίδα "Νέα Εποχή" της Κατερίνης, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας –των παλαιών αμαρτωλών πολιτικών– ακολούθησε τον άδικο δρόμο των ιερέων. Γράφει: «Την 30/10/1960 το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας, Γενικό Επιτελείο Στρατού, 1^{ον} Επιτελικό Γραφείο, Τμήμα 1, εξέδωσε την υπ' αριθμό 243 βασική αυτού διαταγή υπό τα στοιχεία Φ 400) 70.248 πραγματευόμενη περί της εν τοις απολυτηρίοις των εφέδρων αναγραφόμενη διαγωγή υπογραφείσα υπό του Υφυπουργού Εθνικής Αμύνης κ. Θεμέλη.

Εν αυτή προβλέπεται μείωση της διαγωγής των αναρχικών (κατηγορίας Α-ΛΦΑ), πλην όμως με επιφύλαξη δικαιώματος εις τον Διοικητή της Μονάδος ὅπως μετά φειδούς αποδίδει εις τους αναρχικούς της ως άνω κατηγορίας, ἔτι καθ' εαυτή την εξαίρετον. Δια δε τους ΑΙΡΕΤΙΚΟΥΣ (γενικής και εν επε-

ξηγηματική σημειώσει: Σπουδαστές των Γραφών, Χιλιαστές, Ευαγγελιστές) προβλέπεται διαγωγή ΚΑΚΗ έως ΜΕΤΡΙΑ άνευ μάλιστα των προβλεπομένων εξαιρέσεων εις τους αναρχικούς της κατηγορίας “Α-ΛΦΑ”».

Το περιοδικό “Συζήτηση” πραγματευόμενο το θέμα του διωγμού εναντίον των ετεροδόξων, που έχει αναλάβει η Ορθόδοξη Εκκλησία, γράφει κατά τρόπο εμπεριστατωμένο κατά πόσο ωφελεί ή ζημιώνει την Ορθοδοξία ο διωγμός αυτός. Και να, πώς έχει αυτούσιο άρθρο του ως άνω περιοδικού:

«Εις την Γαλλία, αλλά και εις την γαλλική Ελβετία, συναντά κανείς, εδώ και εκεί φυλασσόμενα ακόμη, αντίτυπα ξυλογραφιών, οι οποίες κυκλοφορούσαν κατά, η ολίγον μετά το έτος 1685, εξ αφορμής της ανακλήσεως εδίκτου της Νάιτης υπό του Λουδοβίκου ΙΔ', δηλονότι της καταργήσεως της θρησκευτικής ελευθερίας εις την Γαλλία και του διωγμού των Προτεσταντών. Η εικών παρουσιάζει τον Λουδοβίκο ΙΔ' με έναν μεγάλο πέλεκυ, να κτυπά κατακέφαλα τους δύο μεγάλους “εχθρούς της πίστεως”, τον Λουθηρανισμό και τον Καλβινισμό, οι οποίοι εμφανίζονται στην εικόνα ως δύο τεράστιοι δράκοντες. Οι εν λόγω ξυλογραφίες διαδίδονταν τότε ως δείγματα θριάμβου της Καθολικής Εκκλησίας. Σήμερα οι Καθολικοί της Γαλλίας τις αναζητούν για να τις καταστρέψουν, και τούτο για να μην ενθυμείται κανείς ποια μέσα είχε χρησιμοποιήσει τότε η Καθολική Εκκλησία, προσφυγούσα εις τον Λουδοβίκο ΙΔ', ή μάλλον εις την διαβόητη κυρία ντε Μαιντενόν, για να μπορέσει δια της κρατικής βίας να σωθεί από τις αντιτιθέμενες προς αυτήν Χριστιανικών ομολογιών».

Πού τα θυμηθήκαμε τώρα αυτά; Μα εξ αφορμής του ότι σήμερα ακόμη στην Ελλάδα, τον Ορθόδοξη και όχι Παπική Ελλάδα, φαίνεται παράδοξο και προκαλεί διαμαρτυρίες, το ότι ζητούμε να μην διαπράττονται εν ονόματι της πί-

στεώς μας διώξεις και να μην λαμβάνονται αστυνομικά μέτρα, τα οποία είναι ό,τι το αντορθόδοξο και από απόψεως πνεύματος και από απόψεως συνεπειών. Όταν, ειδικότερα, επικαλούμαστε τη δημοκρατική αρχή της ελευθερίας της συνειδήσεως, αλλά και διεθνείς συμβάσεις, τις οποίες υπόγραψε η Ελλάς και ζητούμε η άμυνα της Ορθόδοξου μας πίστης να γίνεται όχι δια των δικαστικών κλητήρων και των δεσμοφυλάκων και ης χωροφυλακής, αλλά δια μέσων πνευματικών, τότε μας αντιτάσσεται ότι πρέπει να υπερασπιστεί την ίδια την Ορθοδοξία, ως εάν αυτό ήταν το θέμα.

Κανείς βεβαίως καθόλου δεν αντιλέγει στο ότι πρέπει να αγωνιστούμε για να κατοχυρώσουμε και να εμπεδώσουμε για το λαό το θαυμασμό της Ορθόδοξου Πίστεώς μας. Άλλο είναι το ερώτημα: Πώς, με ποια μέσα θα γίνει αυτή η προσπάσιση και η εμπέδωσις και πως θα προκληθεί ο σεβασμός. Δια των χωροφυλάκων, άραγε, ή δια των κηρύκων; Αλλά τέτοιο ερώτημα, και ως ερώτημα καν, είναι όλως απαράδεκτο εξ απόψεως Ορθόδοξου. Η ελευθερία της συνειδήσεως ουδέποτε θεωρήθηκε εχθρός προς την Ορθοδοξία, εντελώς αντιθέτως! Και η Εκκλησία η Ορθόδοξη εάν έλαμπε όπως έλαμψε ανά τους αιώνες και αν προκαλούσε το θαυμασμό τον οποίο προκαλεί, τούτο οφείλεται και στο αλώβητο βέβαια δόγμα και στις Ιεράς Παράδοσης, το θησαυρό αλλά και στο γεγονός ότι δεν έχουμε στην ιστορία της Εκκλησίας πέλεκυς και διωγμούς και δεσμοφύλακες.

ΠΟΤΕ ΩΣ ΔΙΩΚΤΗΣ

Πρέπει λοιπόν πάντοτε να έχουμε υπόψη: Η Εκκλησία μας μεγαλούργησε ως διωκόμενη. Ποτέ ως διώκτης! Εάν δε το σύγχρονο ζηλωτή Ορθόδοξο Έλληνα ενοχλεί (όπως είναι φυσικό και πρέπον να ενοχλεί) το γεγονός ότι αλλόδοξοι αναπτύσσουν δραστηριότητες προς διάδοσις των ιδεών τους, τούτο

πρέπει να οδηγήσει σε αντιστοίχως έντονη πνευματικότητα και σε άμυνα συνιστάμενη σε άμμιλα προς το ζήλο των αλλόδοξων. Στη δε αστυνομία και τα δικαστήρια γίνεται προσφυγή μόνο όταν όντως οι νόμοι παραβιάζονται και τότε όπως ορίζουν οι εγγυήσεις και οι νόμοι.

Παρέκκλιση από τη γραμμή αυτή, και αν ακόμα υποτεθεί ότι βλάπτει τους διωκόμενους αλλόδοξους, νοθεύει πάντως την Ορθόδοξη συνειδησή μας. Ορθοδοξία η οποία για να επικρατήσει, προσφεύγει στη βία, δεν είναι Ορθοδοξία. Είναι “Ορθοδοξία” φραγγελωμένη. Της αληθούς, γνήσιας, παραδιδόμενη σ’ εμάς από των Πατέρων Ορθοδοξίας έδρα είναι “η καρδιά μας και όχι τα αστυνομικά τμήματα!”»

Χρησιμοποιώντας όμως τη βία και τα δικαστήρια φανερώνουν αφενός μεν ότι του λείπει η αγάπη, αφετέρου δε ότι δεν διαθέτουν επιχειρήματα. Ξεχνούν, ή μάλλον δεν το ξέρουν, ότι η Χριστιανική διδασκαλία είναι αυτοδύναμη.

Η Διοίκηση της Εκκλησίας

Το σπουδαιότερο και το κρισιμότερο πρόβλημα των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσεως είναι διοικητικό – η Διοίκηση της Εκκλησίας. Η κρισιμότητα του προβλήματος οφείλεται στο γεγονός ότι η μεν Ανατολική Εκκλησία με τις αλόγιστες θέσεις των υπευθύνων της, επέτρεψε να αναμιχθούν τα Χριστιανικά στοιχεία με τα Ιουδαϊκά των ιερέων – αρχιερέων κλπ. και τα ειδωλολατρικά, τα οποία την πλαisiώσαν με τη Βυζαντινοπρεπή μορφή και θέση. Η δε Δυτική Εκκλησία υιοθέτησε την ειδωλολατρική θρησκεία με ελάχιστες μόνο παραλλαγές, την πλαisiώσε με τα Ιουδαϊκά στοιχεία και την κοινότητα των πιστών της ονόμασε Χριστιανική Εκκλησία! Εάν λοιπόν παραλληλίσουμε τους ακροβατισμούς αυτούς με το αρχέγονο εκκλησιαστικό πολίτευμα, βλέπουμε την κρισιμότητα που υπάρχει.

Είναι δυσεπίλυτο πρόβλημα. Εξαιτίας αυτού αναζητήθηκαν πηγές στην εκκλησιαστική Γραμματεία, που να δικαιολογούν και τη διοίκηση της Εκκλησίας από επισκόπους – Μητροπολίτες, όπως έχει σήμερα, αλλά δεν βρέθηκαν. Οι πηγές που βρέθηκαν δεν δικαιολογούν το επισκοπικό Μητροπολιτικό Αξίωμα ως διοίκηση της Εκκλησίας. Γιατί ο όρος “επίσκοπος” ήταν υπηρεσιακός τίτλος εποπτείας στη διακονία της Εκκλησίας, δεν ήταν εκκλησιαστικό Αξίωμα. «Οι καθιστάμενοι πρεσβύτεροι – φέρουν τον υπερεσιακό τίτλο – επίσκοποι και διάκονοι». Οι πηγές που ανακαλύφθηκαν θέτουν υπό αμφισβήτηση την αντίληψη, ότι οι επισκοποι, όπως έχουν σήμερα, είναι διάδοχοι των Αποστόλων. Αυτό ακριβώς υποστηρίζει και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Γ. Κονιδάρης στο βιβλίο του “ΝΕΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ”, σελ.227, ως εξής:

«Ότι εκ πρώτης όψεως το μεγαλύτερο μέρος των πηγών της Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής είναι δυσμενές για την “Καθολική” Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική περί του πολιτεύματος της αρχέγονης Εκκλησίας αντίληψη, την εδραζόμενη επί της περί επισκόπων ως διαδόχων των Αποστόλων βασική αρχή, είναι προφανές από την... έκθεση του περιεχομένου των πηγών κατά χρονολογική βεβαίως σειρά εξεταζομένων».

Καμιά δυσκολία όμως δεν θα υπήρχε και κανένα πρόβλημα δεν θα έκανε την εμφάνισή του, εάν η Εκκλησία παρέμενε στην αρχική της μορφή και θέση, όσον αφορά τα όργανα διοικήσεως, με τα αντι-Βιβλικά Αξιώματα.

Ιστορικά ξέρουμε, ότι «μεταξύ Αποστολικής και Μεταποστολικής εποχής έχουμε το μεγάλο φιλολογικό κενό». Και τούτο, γιατί η Μεταποστολική Εκκλησία ακολούθησε πιστά τη «*διδασχὴ τῶν ἀποστόλων*» (Πραξ.2:42), και εφάρμοσε χωρίς παρεκκλίσεις το διαγραφόμενο πολίτευμα στις Πράξεις των Αποστόλων. Ένεκα τούτου δεν υπήρχε α-

νάγκη αναζητήσεως άλλων πηγών, ή συγγραφής νέων, γιατί η ιστορία των Πράξεων των Αποστόλων ήταν απόλυτα ικανοποιητική για τη ρύθμιση του πολιτεύματός της. Οι τότε ποιμένες των Εκκλησιών και οι υπηρέτες του Πνεύματος, δεν απέβλεπαν ποτέ σε θέσεις, σε Αξιώματα ή μεγαλεία κοσμικού περιεχομένου, ούτε σε πολυτελείς αμφιέσεις και χρυσοποικίλες ενδυμασίες, που κάνουν το όργανο της σημερινής Εκκλησίας χρυσοφόρο στοιχείο, όχι Χριστοφόρο φορέα. Μοναδική επιδίωξη των ποιμένων τότε, ήταν η οικοδομή των πιστών της Εκκλησίας. «Πρακτικοί, ως γνωστό, και εποικοδομητικοί λόγοι προκάλεσαν τη συγγραφή περιστατικών επιστολών και συγγραμμάτων».

Από τις Πράξεις των Αποστόλων πληροφορούμεθα, ότι τα κατ' εξοχήν όργανα της Εκκλησίας και οι υπέρτατοι ρυθμιστές της, ήταν οι Απόστολοι. Αυτοί ήταν και οι αρχηγοί των Εκκλησιών και ρυθμιστές της λατρείας. Ποτέ όμως δεν έφεραν τα ονόματα και τους τίτλους του Μητροπολίτη ή του Πατριάρχη. Ούτε έγινε ποτέ λόγος για να προσφωνούνται οι επίσκοποι, Σεβασμιότατοι, Μακαριότατοι, Παναγιότατοι, αλλά «*συμπρεσβύτεροι*» (Α' Πετρ.5:1). Και «ο χαρακτηρισμός αυτός υπήρχε και κατά τον 3^ο αιώνα στην Ανατολή». Τα όργανα αυτά του Θεού δεν γνώριζαν ούτε τις αυτοκρατορικές ενδυμασίες, που πρέπει να φορέσει ο σημερινός επίσκοπος προκειμένου να οδηγήσει το εκκλησίασμα στη θεία λατρεία, και οι οποίες περιορίζουν την ελευθερία του Ευαγγελίου, γιατί χωρίς αυτές δεν έχει το δικαίωμα ο επίσκοπος ούτε ο ιερέας να ιερουργήσει και να εκφωνήσει τον Βιβλικό τίτλο του Αιωνίου, «Ευλογητός ο Θεός». Έχω λάθος;

Η θεοκίνητη πέννα του απ. Παύλου δεν σημειώνει καμία απολύτως πληροφορία περί των οργάνων διοίκησης και λατρείας, όπως έχουν σήμερα, περί των αυτοκρατορικοποιημένων επισκόπων –

μητροπολιτών. Καθόλου δεν απομακρύνεται από εκείνα που οι «Πράξεις των Αποστόλων» αναφέρουν, όσον αφορά τα όργανα διοικήσεως της Εκκλησίας. Στην Α' Κορινθίους Επιστολή, περικοπή 14:26 «*όταν συνέρχησθε, έκαστος ύμων ψαλμόν έχει, διδαχήν έχει, γλῶσσαν έχει, αποκάλυψιν έχει, έρμηνείαν έχει· πάντα προς οικοδομήν γινέσθω – Όταν συνέρχεσθε, καθένας σας ψαλμό μπορεί να έχει, διδαχή μπορεί να έχει, γλώσσα μπορεί να έχει, αποκάλυψη μπορεί να έχει, έρμηνεία μπορεί να έχει· όλα προς οικοδομή ας γίνονται*», σαφώς «φαίνεται ότι όλοι οι Χριστιανοί της Κορίνθου λάμβαναν ενεργό μέρος κατά την τέλεση της λειτουργίας (λατρείας)». Αναφερόμενος δε στα χαρίσματα (αξιώματα) των εκκλησιαστικών οργάνων, τα κατονομάζει, προφήτες, ευαγγελιστές, ποιμένες, διδασκάλους, αλλά όχι ιερατικούς επισκόπους. Αυτά τα όργανα χρησιμοποιούσε ο Θεός, «*εις οικοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ... καὶ οὐς μὲν ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πρῶτον ἀποστόλους, δεῦτερον προφήτας, τρίτον διδασκάλους, ἔπειτα δυνάμεις, εἴτα χαρίσματα ἰαμάτων, ἀντιλήψεις, κυβερνήσεις, γένη γλωσσῶν... – για στην οικοδομή του σώματος του Χριστού... και αυτούς μὲν ἔθεσε ὁ Θεός μέσα στην εκκλησία: πρώτα ἀποστόλους, δεύτερο προφήτες, τρίτο διδασκάλους, ἔπειτα θαυματουργικές δυνάμεις, ἔπειτα χαρίσματα ἰαμάτων, παροχές βοηθειῶν, κυβερνήσεις, διάφορα εἶδη γλωσσῶν*» (Εφεσ.4:11, Α' Κορ.12:28).

Τις αλήθειες αυτές ήταν αδύνατον να τις αποσιωπήσει, παρ' όλες τις προσπάθειές του, και ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Μωραΐτης στο βιβλίο του «Ιστορία της Χριστιανικής Λατρείας – Αρχαίοι Χρόνοι», σελ.46-47. Γράφει:

«Οπωσδήποτε στις Επιστολές του Παύλου η διάκριση των ιερατικών αξιωμάτων αποβαίνει δυσχερής, λόγω του ότι ίδια γίνεται χρήση διαφόρων ονομάτων περί του αυτού αξιώματος. Έτσι,

αλλαχού μεν ο Παῦλος ομιλεῖ περὶ ἀποστόλων καὶ διδασκάλων καὶ οἱ τάξεις παρουσιάζονται μάλλον στερεότυπα (Α' Κορ.12:28-29, Εφεσ.4:11, πρβλ. Ρωμ.12:6-8, Εφεσ.2:20), ἀλλοῦ ὁμως κάνει λόγο περὶ “ποιμένων” γενικά, ἢ “προϊσταμένων” (Α' Θεσ.5:12, Ρωμ.12:8) ἢ περὶ “ἐπισκόπων καὶ διακόνων” (Φιλ.1:7, Α' Τιμ. 3:2, 8, 12-13) ἢ περὶ “ἀντιλήψεων” καὶ “Κυβερνήσεων” (Α' Κορ.12:28). Στὴν δε πρὸς Εβραίους Ἐπιστολὴ οἱ διοικητικοὶ καὶ λειτουργικοὶ ὑπουργοὶ καλοῦνται “ηγούμενοι” (Εβρ.13:7, 17), ἐνῶ ἡ Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη τοὺς ἐπισκόπους τῶν Χριστιανικῶν κοινοτήτων τῆς Ἀσίας ονομάζει “ἀγγέλους” (Ἀποκ.2:1, 8, 12, 18, 3:1, 7, 14). Ἀλλὰ καὶ ἄλλα πλην τούτων ὑπουργήματα ἀναφέρονται στὴν Καινὴ Διαθήκη, ὡς “πρεσβύτεροι” (Πραξ.20:17, Α' Τιμ.4:14, 5:1, 17, 19), οἱ “εὐαγγελιστῆς” (Εφεσ.4:11, Πραξ.21:8) κλπ. Οἱ τρεῖς ἱερατικοὶ βαθμοὶ τοῦ ἐπισκόπου, τοῦ πρεσβυτέρου καὶ τοῦ διακόνου φαίνεται ὅτι μάλλον βραδύτερα ἐπεκράτησαν οριστικά στὴν Ἐκκλησίᾳ... Τίποτε ἀπὸ αὐτὰ το θετικὸ μαθαίνουμε ἀπὸ τὴν Καινὴ Διαθήκη περὶ τῶν ἐδικῶν λειτουργικῶν καθηκόντων τῶν ἀξιωματοῦχων τούτων, καθὼς δε φαίνεται κατὰ τὸν ἀποστολικὸ αἰῶνα ἐπικρατοῦσε ἐλευθερία στὶς Ἐκκλησίες ὡς πρὸς τοῦ ὑπουργοῦς τῆς λατρείας. Γενικά δε εἶναι δυνατόν νὰ εἰκάσουμε, ὅτι μέχρι ἴσως τὰ χρόνια τῆς συγγραφῆς τῶν ποιμαντικῶν Ἐπιστολῶν, ὁπότε, τὰ λειτουργήματα στὴν Ἐκκλησία καθορίζονται λεπτομερέστατα, διάφορα μέλη τῆς Χριστιανικῆς κοινότητος ἐμπνεόμενα καὶ καθοδηγούμενα ἀπὸ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἐμφανίζονται ὡς ὑπουργοὶ καὶ τοῦ κηρύγματος τῆς λατρείας. Πράγματι, ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Παύλου καθίσταται σαφές, ὅτι παράλληλα πρὸς τὴν ἀγιαστικὴ χάρη τοῦ Θεοῦ... ὑπάρχει καὶ ἡ πνευματικὴ χάρη, ἡ ἐνεργούμενη διὰ τῶν χαρισμάτων τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὰ ὁποῖα ἡ θεία χάρη κατανέμει σὲ ἕναν ἕκαστο “κατὰ τὸ μέτρο τῆς δωρεάς τοῦ Χριστοῦ”. Ἀπὸ τῆς Πράξεως τῶν Α-

ποστόλων γίνεται σαφές ἐντούτοις, ὅτι γιὰ τὴ διοίκηση τῆς Χριστιανικῆς κοινότητος ὀρίζονται εἰδικὰ πρόσωπα, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς σχέσεως αὐτῶν με τὸν Χριστό, ἢ τῶν ἀτομικῶν τοὺς ἱκανότητων καὶ προσόντων ἀπολαμβάναν ἰδιαίτερη ἐκτίμηση ἀπὸ τοὺς πρῶτους Χριστιανούς. Τοῦτο ἄλλωστε ἐπέβαλλαν ἡ σκοπιμότητα καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς τάξεως στὴν Ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἀπὸ τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ Παύλου γίνεται φανερό (Α' Κορ.12:28, Εφεσ.4:11-12). Περιττὸ δὲν νὰ ποῦμε, ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ἀκόμα δὲν διακρίνονταν ἐξωτερικά οἱ παντὶς εἶδους ἀξιωματοῦχοι στὴ Ἐκκλησίᾳ τῶν ἀπλῶν πιστῶν, τῆς ὁμοιόμορφης περιβολῆς σὲ ὅλους. Ὁ φερόντης, ὁ ὁποῖος ἀναφέρεται ἀπὸ τὸν Παῦλο (*«ὃν φαίλονην ὃν ἀπέλιπον ἐν Τρωάδι παρὰ Κάρπῳ – Το πανωφόρι που ἄφησα στὴν Τρωάδα, στὴν οἰκία τοῦ Κάρπου»* Β' Τιμ.4:13), ἦταν κωδωνοειδὴς ἐπενδύτης, χρήσιμος σὲ ὁδοιπορία»

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀποστολικῆς ἐποχῆς χρησιμοποιοῦσε ὡς πηγές γιὰ τὸ πολίτευμά της καὶ τὴ διοίκησή της τὰ κείμενα τῶν Ἀποστόλων (βιβλία τῆς Καινῆς Διαθήκης). Αὐτὸ συνέχισε νὰ κάνει καὶ ἡ Μεταποστολικὴ Ἐκκλησία, ἡ ὁποῖα ἔχει ὡς λειτουργοὺς καὶ ὑπηρετές τοῦ Πνεύματος, τοὺς εὐαγγελιστῆς, ποιμένες καὶ διδασκάλους. Διατηροῦσε ἐπίσης τοὺς διακόνους γιὰ νὰ φροντίζουν περὶ τῶν φτωχῶν καὶ νὰ βοηθοῦν στὸ κήρυγμα, ὅπως ἐπίσης καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ἢ ἐπισκόπους «προορισμένους γιὰ νὰ φροντίζουν περὶ τῶν λοιπῶν υποθέσεων τῆς Ἐκκλησίας. Το ὄνομα “πρεσβύτερος” ἐλήφθη ἀπὸ τῆς συναγωγῆς, τῶν ὁποίων οἱ προϊστάμενοι καλοῦνταν “πρεσβύτεροι”. Το δε “ἐπίσκοπος” εἶναι ἐλληνικὴ μετάφραση τοῦ “πρεσβύτερος”... ονομάζονταν δὲ αὐτοὶ καὶ “πρεσβύτεροι” καὶ “ἐπίσκοποι”... Καὶ ἡ ἐν γένει διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας γινόταν τότε μετεχόντων πάντων τῶν πιστῶν» (Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, Α. Δ. Κυριακοῦ, τομ.1^{ος}, σελ.154-158).

Η Αποστολική στα Ιεροσόλυμα Σύνοδος, μας βεβαιώνει, ότι οι αποφάσεις λαμβάνονταν από όλη την Εκκλησία των πιστών (Πραξ.κεφ.15). Στην Εκκλησία λοιπόν, «έμεινε το δικαίωμα να αποφασίζει περί απόκλεισης ή παραδοχής μελών, να ελέγχει τον επίσκοπο και να δίνει περί πάσης σπουδαιότερης υπόθεσης γνώμη».

«Ο Ιερώνυμος, ερμηνεύοντας την περικοπή Τίτος 1:7 (*«δεῖ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι ὡς Θεοῦ οἰκονόμον... – Γιατί πρέπει ο επίσκοπος να είναι ακατηγόρητος, ως οικονόμος του Θεού...»*), συνήγαγε το συμπέρασμα, ότι η Εκκλησία κυβερνούνταν από συμβούλιο πρεσβυτέρων, αλλά κατά παρακίνηση του διαβόλου βγήκε ένας του Συμβουλίου τούτου και αναγνωρίστηκε επίσκοπος· επικαλεῖτο δε σε ενίσχυση της θέσης του το Φιλίπ.1:1, όπου εδώ “ἐπίσκοποι” είναι “οι πρεσβύτεροι” (*“Migne Patr, τόμ.26^{ος}, σελ.597 – “Νέες Έρευνες”, Γ. Κονιδάρη, τομ.1^{ος}, σελ.93*).

Ο ιστορικός επίσης Κ. Παπαρρηγόπουλος (τόμος Γ', μέρος Β', σελ.93), γράφει: «Κάθε Εκκλησία εξέλεγε από αυτούς που τη συγκροτούσαν κάποιους άνδρες, οι οποίοι καλούμενοι “πρεσβύτεροι” διαχειρίζονταν με συμβούλιο τα κοινά αυτή πράγματα».

Οι πληροφορίες αυτές, αντιλαμβανέστε, αγαπητέ Γέροντα, δια φωτίζουν πλήρως το θέμα μας. Συνεπώς, η σημερινή διοίκηση της Εκκλησίας δεν έχει Βιβλική βάση και δεν είναι σύμφωνη προς το αρχέγονο πολίτευμά της. Μετά τον 4^ο όμως αιώνα η Εκκλησία χρησιμοποίησε ως πηγές τις “Διαταγές των Αποστόλων” και τους “Αποστολικούς Κανόνες”. «Οι “Διαταγές των Αποστόλων” αποτελούνται από οκτώ βιβλία. Είναι εργασία του 4^{ου} αιώνα. Η φιλολογική εξέταση απέδειξε ότι δεν πρόκειται περί συγγράμματος των Αποστόλων. Έλαβε όμως το όνομα αυτό γιατί διαδόθηκε με το όνομα των Αποστόλων, για να λάβει μεγαλύτερο κύρος. Η εξέταση αυτή απέδειξε ότι πρόκειται

περί συγγραμμάτων διαφόρων συγγραφέων, ιδίως από τα συγγράμματα του Ιππόλυτου στη Συρία». «Το βιβλίο φαίνεται νοθευμένο από τους αιρετικούς, γι’ αυτό και η εν Τρουλλώ Σύνοδος αποκήρυξε αυτό».

Οι “Αποστολικοί Κανόνες” είναι μία συλλογή 85 κανόνων, οι οποίοι επί μακρόν θεωρούνταν ως γνήσιο έργο των Αποστόλων. Αλλά «η εν Τρουλλώ Οικουμενική Σύνοδος αμφισβήτησε τη γνησιότητά τους, ενώ επικύρωσε αυτούς για τον ορθό χαρακτήρα τους». Πρόκειται περί εργασία του 4^{ου} ή 5^{ου} αιώνα. Έλαβαν και αυτοί το όνομα “Αποστολικοί Κανόνες”, γιατί ψευδώς διαδόθηκαν υπό το όνομα των Αποστόλων.

Έτσι βλέπουμε ότι, αναζητώντας η Εκκλησία άλλες πηγές εκτός από τα συγγράμματα των Αποστόλων, άρχισε βαθμιαία να αποκλίνει από την αρχική της γραμμή, μέχρι που κατέληξε στο σημερινό θλιβερό κατάντημα για το οποίο εκτίθεται ως αντι-Βιβλική και ανιστόρητη και για το οποίο δεν υπάρχει στήριγμα ούτε στην Αγία Γραφή ούτε στην Ιερά Παράδοση ή την ιστορία.

Αποτελέσματα της παρεκκλίσεως

Όπως ήταν φυσικό, η παρέκκλιση από την αρχική γραμμή, δημιούργησε μια νέα κατάσταση πραγμάτων. Από την εποχή, που «κατά παρακίνηση του διαβόλου εξήρθη ένας του Συμβουλίου των Πρεσβυτέρων και ανεγνωρίσθη επίσκοπος», όπως μας πληροφορεί ο Ιερώνυμος, άρχισαν οι ομοϊδεάτες και μιμητές του συμβούλου – πρεσβυτέρου εκείνου, να παίρνουν “ειδική” θέση στο Συμβούλιο. Έτσι τους δόθηκε η αφορμή να χρησιμοποιήσουν τους ασεβείς και δαιμονιώδεις τίτλους του “Σεβασμιωτάτου”, “Μακαριωτάτου”, “Παναγιωτάτου” κλπ., τίτλοι που στερούνται πραγματικού περιεχομένου και τους οποίους θα ζήλευε και ο ίδιος ο διάβολος. Έτσι έβαλαν στην Εκκλησία... αυ-

λικό Πρωτόκολλο. Θέλοντας μάλιστα να δικαιολογήσουν την ασέβειά τους έναντι του τίτλου του Θεού, ο οποίος φέρει το όνομα μόνο “μακάριος” και “άγιος”, υποστηρίζουν ότι ο Θεός έχει τις ιδιότητές Του στον απόλυτο βαθμό, ενώ αυτοί τις έχουν σε σχετικό. Και έτσι ο ένας ονομάζεται “άγιος”, ο άλλος “αγιότερος” και ο άλλος “Παναγιότατος”. Όλα όμως αυτά είναι δικαιολογίες τυποποιημένης, κενής και εγωιστικής δοξομανίας – ευγένειας, που δεν έχουν καμία Βιβλική τοποθέτηση ούτε εκδήλωση σεβασμού προς το Θεϊκά μηνύματα που σχετίζονται με την ταπείνωση και την υπακοή. Οι τίτλοι αυτοί και οι ανώτερες (!) ... του ασύλληπτου Θεού ιδιότητες των “επισκόπων” – Μητροπολιτών, δημιουργήσαν παράλληλα και μια απόλυτη και τυραννική δικτατορία στο δημοκρατικό πολίτευμα της Εκκλησίας. Μετά δε την κατάλυση του Βυζαντίου, που οι “επίσκοποι” φόρεσαν τις αυτοκρατορικές στολές, έγιναν και πραγματικοί δικτάτορες – τύραννοι, έγιναν δεσπότες. Από αυτό προέρχεται και ο πολυχρονισμός των αρχιερέων: «Τον Δεσπότην και αρχιερέα ημών, κλπ – εις πολλά έτη δέσποτα». Δεν ντρεπόμαστε...

Ποιος από τους κατώτερους κληρικούς μπορεί να υψώσει κεφαλή στον Δεσπότη; Κανείς! Αλίμονο σε κείνον που θα το τολμήσει. Η Εκκλησία λοιπόν είναι δεσποτοκρατία – τυραννία. Είναι χαρακτηριστικό το σκίτσο που δημοσίευσε το εκκλησιαστικό όργανο “Εκκλησιαστικός Αγών”, 25/2/66. Το σκίτσο αυτό παρουσιάζει την πραγματικότητα της συμπεριφοράς των δεσποτών – επισκόπων. «Και ο δεσποτισμός αυτός αποτελεί ισχυρή απωθητική δύναμη για τους πτυχιούχους θεολόγους, που δεν μπορούν να πεισθούν, ότι συνεργαζόμενοι με αρχιερείς, δεν θα χάσουν την προσωπικότητά τους» (“ΒΗΜΑ”, 23/3/1967).

Αποτέλεσμα όλων αυτών των παραβάσεων και αθρόων παραβιάσεων είναι ο σκανδαλισμός του λαού και η απομάκρυνσή του από την Εκκλησία. Από στατιστικές έρευνες που κατά καιρούς έγιναν, έχει διαπιστωθεί μια τέτοια αποκαρδιωτική διαπίστωση, ώστε αν υπήρχαν κληρικοί και θεολόγοι με εκκλησιαστικό ζήλο και φόβο Θεού, άλλοι θα πέθαιναν από συγκοπή καρδιάς, και άλλοι θα έκλαιγαν και θα θρηνούσαν “εν σάκκω και σποδώ”. Ας δούμε ορισμένες έρευνες:

Το Δελτίο “Πνοή” (αρ.φυλ.40, 1961) της Μητρόπολης Κορίνθου δημοσίευσε τα εξής:

«Το ποσοστό των εκκλησιαζομένων σ’ όλη την Ελλάδα, ανέρχεται μόνο σε 1,3%. Αυτό σημαίνει, ότι στους 100 Χριστιανούς, μονάχα ένας και κάτι πηγαίνουν κάθε Κυριακή στην Εκκλησία. Αυτό το ελάχιστο ποσοστό δείχνει πολύ εύγλωττα πόσο απομακρυσμένος είναι ο λαός μας από τον Χριστό». Σχόλια νομίζω, περιττεύουν.

Το περιοδικό “Ενορία” (16/5/1962) γράφει και αυτό τα εξής: «Το ποσοστό των εκκλησιαζομένων δεν φτάνει το 5%. Πολύ μικρότερο είναι το ποσοστό των εφήβων, που επηρεάζει η Εκκλησία. Τα λίγα Ανώτερα Κατηχητικά, πόσα παιδιά συγκεντρώνουν;...» Στο μεταξύ λειτουργούν τώρα στην περιοχή Αθηνών – Πειραιώς 365 κινηματογράφοι... Και όμως, ένας επίσκοπος υποστηρίζει ότι «ήδη η Εκκλησία τελεί λαμπρό έργο με τα Κατηχητικά της». Από μία σχετική έρευνα που έκανε η εφη-

μερίδα “Βήμα”, 1965, επί του θέματος: “Γιατί δεν εκκλησιάζονται οι σημερινοί νέοι”, εκτός από τα υλιστικά επιχειρήματα, έλαβε από τους θρησκευόμενους τις εξής, εν περιλήψει, απαντήσεις:

«Δεν καταλαβαίνω τη γλώσσα της Εκκλησίας. Χάνω τον καιρό μου ακούγοντας ακαταλαβίστικα πράγματα». «Αντιπαθώ τη κηρύγματα. Γίνονται κατά τέτοιο τρόπο, σαν να μας βρίζουν». «Φεύγοντας από την Εκκλησία, νοιώθω πιο μεγάλο το κενό μέσα μου». «Μ’ έχει αηδιάσει η σκανδαλώδης ζωή πολλών κληρικών». «Για μένα η Εκκλησία θα είχε νόημα, αν μπορούσε να με βοηθήσει να λύσω τα ψυχικά προβλήματά μου. Οι ιερείς μας όμως είναι αμόρφωτοι, και όσοι δεν είναι, βαριούνται». «Δεν μπορώ να ακούω κηρύγματα από ανθρώπους που δεν εφαρμόζουν οι ίδιοι αυτά που λένε». «Η Εκκλησία κατάντησε τόπος κοσμικής κίνησης». «Μου αρκεί να πιστεύω ότι υπάρχει ανώτερη δύναμη. Η Εκκλησία δεν κατορθώνει να μου το επιβεβαιώσει». «Δεν δέχομαι να λατρεύω τον Θεό σε ναούς με πολυτελείς πολυελαίους και χαλιά, που για μένα είναι εμπορικοί οίκοι, αφού χωρίζουν τη λατρεία Του σε κατηγορίες». «Θέλω να πηγαίνω στην Εκκλησία, αλλά μια δύναμη με τραβάει πίσω. Έχω την εντύπωση ότι έτσι όπως γίνεται η λατρεία μας, μας οδηγεί στην υποκρισία και στο σκοταδισμό».

Και συνεχίζει η εφημερίδα: «Αυτή είναι η απάντηση στο ερώτημα. Μια μικρογραφία ενός μεγάλου θέματος». Δεν χρειάζονται σχόλια. Χρειάζεται να προσέξουν τις απαντήσεις οι αρμόδιοι και αφού βγάλουν τα συμπεράσματά τους, να προχωρήσουν στη θετική αντιμετώπιση του προβλήματος, που έχει αποφασιστική σημασία για το μέλλον του τόπου.

Από παρόμοια έρευνα την οποία έκανε και ο ιερέας κ. Γεώργιος Πυρουνάκης και την οποία δημοσίευσε το περιοδικό του “Προβλήματα”, διαπίστωσε

την ίδια κατάσταση πραγμάτων, και οι απαντήσεις των νέων, ήταν:

Δεν έχει γίνει κατανοητό το αγαθό του εκκλησιασμού: «Ποιος μας έδωσε καλά να καταλάβουμε ότι έτσι θα επικοινωνήσουμε με τον Θεό;» Το κήρυγμα είναι ακατάλληλο: «Αισθάνομαι κρύα, την Εκκλησία». Οι κληρικοί είναι απροσάρμοστοι: «Η αγραμματοσύνη τους είναι ανυπόφορη. Μόνο περί του εξώτερου πυρός ομιλούν». Τους ερεθίζει η σκανδαλώδης ζωή των κληρικών: «Όταν δεν τηρούν εκείνο, που κηρύττουν, αγαπάτε αλλήλους». Η Εκκλησία έχει απομακρυνθεί από το λαό: «Να μην περιμένει, αλλά αυτή να πηγαίνει στο λαό».

Αυτή είναι η αξιοθρήνητη επίσημη διαπίστωση της καταστάσεως των ανθρώπων εκείνων, που διατηρούν την ψευδαίσθηση, ότι επειδή απλά βαπτίστηκαν είναι και Χριστιανοί. Γιατί τους δίδαξαν εκείνοι “οι απροσάρμοστοι”, “οι αγράμματοι”, οι οποίοι δημιούργησαν νέα κατάσταση εκκλησιαστικού πολιτεύματος.

Κατά της καταστάσεως αυτής ακούγονται κατά καιρούς ευσεβείς Ορθόδοξες φωνές: «Η Εκκλησία έχει σήμερα να αντιμετωπίσει προβλήματα μεγάλα. Το σοβαρότερο είναι ο επανευαγγελισμός του λαού. Γιατί τα μεγάλα πλήθη ζουν “ως πρόβατα μη έχοντα ποιμένα”, και δεν περιμένουν πολλά πράγματα από το Χριστιανισμό... Είθε ο Κύριος να στείλει στον αμπελώνα Του πνευματικούς εργάτες “πλήρεις πίστεως και δυνάμεως!”» (“Χριστιανικές Πενιές”, αρ. φυλ.1221, 1962). «Η Εκκλησία δεν μπορεί να κερδίσει τον άνθρωπο, μάλιστα τον σημερινό, ο οποίος έχει πολλούς λόγους να αμφιβάλλει για τα πλούσια σε κενολογίες κηρύγματά μας... Καιρός λοιπόν ως Εκκλησία να δείξουμε στον άνθρωπο όχι τη θεολογική μας σοφία, αλλά τη Χριστιανική μας καρδιά...» (Αιδ. Τζάνος Γούγουτα, Η.Π.Α. «Το Βήμα», 17 /3/1962).

«Πολλαπλή θρησκευτική άγνοια και αμάθεια επικρατεί στην Ελλάδα» (Α. Αλιβιζάτος, “Το Βήμα”, 26/9/1962).

«Επιφυλλιδογράφος καθημερινής εφημερίδας των Αθηνών θρηνεί για τη φοβερή άγνοια της Αγίας Γραφής, την οποία έχουμε εμείς οι σημερινοί Έλληνες. Ενώ παλαιότερα –παρατηρεί ο αρθρογράφος– η Αγία Γραφή αποτελούσε το βάθρο της Ελληνικής πνευματικής ζωής, και ήταν το κόσμημα των βιβλιοθηκών, τα δε βιβλία των διαφόρων συγγραφέων, όπως του Κοραή, ήταν γεμάτα από Γραφικά ρητά, η σχέση των σημερινών Ελλήνων με την Αγία Γραφή έχει αλλάξει και έχει αλλάξει πολύ απότομα. Η θρησκευτική αδιαφορία έριξε στην άγνοια τα κείμενα των Γραφών, τα θαυμάσια ακόμη και ανεξάρτητα από κάθε θρησκευτική τοποθέτηση. Αλλά ενώ το θλιβερό τούτο φαινόμενο παρατηρείται στην Ελλάδα, σε άλλες ανεπτυγμένες χώρες και ιδίως στον Αγγλοσαξονικό πνευματικό χώρο η ζωή των λαών βρίσκεται από τα πρώτα παιδικά έτη στηριγμένη πάνω στην ανάγνωση της Αγίας Γραφής. Οι λόγοι δε και οι πολιτικοί ρήτορες στις χώρες αυτές ιδιαίτερη ευχαρίστηση αισθάνονται στο να χρησιμοποιούν χωρία της Αγίας Γραφής.

Οι παρατηρήσεις του αρθρογράφου, είναι για εμάς τους σημερινούς Ορθόδοξους Έλληνες περισσότερο θλιβερές από όσο θα νόμιζε κανείς. Το να μην αισθανόμαστε την ανάγκη, αλλά ούτε την περιέργεια να διαβάσουμε τα λόγια του Ίδιου του Θεού, αρκεί αυτό και υπεραρκεί για να κολαστούμε αιωνίως, ως καταφρονητές του Θεού» (περιοδικό “Σταυρός”, αρ. φυλ.15).

Μετά το φρικτό ναυάγιο του πλοίου “Ηράκλειο”, η Ιεραρχία τέλεσε μνημόσυνο υπέρ των πνιγέντων και ο μητροπολίτης Κοζάνης κ. Διονύσιος στρεφόμενος προς τους συναδέλφους του Ιεράρχες, είπε σε μια στιγμή πνευματικής συναίσθησης: «Εμείς η Ιεραρχία πάθαμε χειρότερο ναυάγιο από το “Ηρά-

κλειο”» (περιοδικό “Σταυρός”, αρ. φυλ.15, 1967). Με αφορμή το ναυάγιο αυτό της διοικούσας και ποιμένουσας Εκκλησίας, ορισμένοι από τους Ιεράρχες συναισθανόμενοι την πνευματική τους ευθύνη, ομολογούν ότι ποιμάνουν τον αέρα, άλλοι χαρακτηρίζουν τη Σύνοδο των Ιεραρχών ως “σύναξη ποντικών” (“Τα Νέα”, 3/8/1965), και άλλοι κληρικοί και λαϊκοί με συλλαλητήρια διακηρύττουν τα συνθήματα: «Έξω οι Χριστέμποροι», «Εκλέξτε ποιμένες και όχι λύκους», «Πόθεν έσχες...» κλπ (“Αθηναϊκή”, 9/2/1965). Ο δε καθηγητής των μαθηματικών κ. Χ. Παναγιωτόπουλος, «υπέβαλε μήνυση την 26/11/1965 στον Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αθηνών κατά των μελών της Ιεραρχίας, λόγω ασέβειάς τους προς του Νόμους, επί παραβάσει των άρθρων 175, παρ. 2 και 196 του Ποινικού Κώδικα» (“Τα Νέα”, 27/11/1965).

Ποια λοιπόν πνευματικότητα και ποια έμπνευση Πνεύματος Αγίου υπάρχει στη σημερινή επίσημη Εκκλησία, από την οποία αναμένει ο δύσμοιρος λαός να τον οδηγήσει «εις τόπον χλόης και επί ύδατος αναπαύσεως; – σε μέρος χλοερό και σε ύδατα ανάπαυσης;» (Ψαλμ.22:2). Αυτή είναι όμως η Ιεραρχία της Ελλαδικής Εκκλησίας, είναι οι... “διάδοχοι των Αποστόλων”. Τούτο μου θυμίζει το εξής περιστατικό:

Το έτος 1834 ήρθε στην Αθήνα ένας εύθυμος άνθρωπος, ο Επτανήσιος Σπυριδιώνης. Σατίριζε πολύ τους Αθηναίους και τους Βαυαρούς. Η Αστυνομία τον συνέλαβε και τον εξόρισε στην Αίγινα. Του απαγόρευσε «να πατήσει το πόδι του στο χώμα των Αθηνών». Ο εξόριστος Σπυριδιώνης αγόρασε από την Αίγινα ένα ζευγάρι ευρύχωρα παπούτσια, έριξε μέσα λίγο χώμα της Αίγινας, τα φόρεσε και επέστρεψε στην Αθήνα. Η Αστυνομία τον είδε και πάλι τον συνέλαβε, όταν τον οδήγησε στο Τμήμα, ο άνθρωπος άρχισε να διαμαρτύρεται ότι δεν παραβίασε την αστυνομική απαγόρευση, γιατί έλεγε «τα πό-

δια μου πατούν πάνω στο χόμα της Αίγινας, όχι το απαγορευμένο χόμα των Αθηνών».

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με την διοικούσα – ποιμένοια Εκκλησία και Χριστιανούς. Τυπικά βρίσκονται επί του Χριστιανικού πεδίου, αλλά ουσιαστικά είναι απροσάρμοστοι, “αγράμματοι” και απροσγείωτοι – πατούν πάνω σε ξένο έδαφος.

Όλα αυτά έγιναν αιτία ώστε τα μέλη της Εκκλησίας να μην είναι συνειδητοί Χριστιανοί, πνευματικά άγρυπνοι για τις ευθύνες τους και δραστήριοι στην εκπλήρωσή τους. Με όλο το δίκιο τους λοιπόν ορισμένοι που πονούν για την άθλια αυτή κατάσταση διετύπωσαν τα εξής:

«Αναμείξαμε με τόσο πολύ νερό το Ευαγγέλιο του Χριστού, ώστε το κάναμε να φαίνεται ότι ο κύριος σκοπός της θρησκείας είναι να κάνει ανθρώπους ευχάριστους, ξένοιαστους, υποκριτές και ανεκτικούς για κάθε τι. Μεταβάλαμε μια επαναστατική πίστη σ’ ένα ελαφρό περίπατο γύρω στον κήπο, καιρού επιτρέποντος». «Νομίζω ότι δεν θα ήταν υπερβολικό να πω ότι η πλειονότητα των ανθρώπων σ’ αυτή τη Χριστιανική χώρα δεν έχουν ιδέα για το τι είναι πραγματικά η αληθινή χριστιανιστή. Πού πρέπει να αποδοθεί μομφή για μια τέτοια άγνοια; Νομίζω πρέπει να αποδοθεί στον κλήρο. Αντί να διδάσκουν την πίστη, προφέρουν εντυπωσιακές ειδήσεις για τα τρέχοντα ζητήματα». «Εμείς οι Χριστιανοί είμαστε άνθρωποι που θέλουμε να ζούμε με ησυχία και άνεση, σκεπασμένοι από την ομίχλη και το σκότος ωραίων θρησκευτικών λέξεων. Αλλά τίποτε δεν υπάρχει πίσω απ’ όλα αυτά. Καμιά υπακοή, καμιά υπηρεσία και κανένα βάδισμα σε κάποια ίχνη».

Αυτή είναι ορθή και δίκαιη διατύπωση των πραγμάτων από επίσημα χείλη της Εκκλησίας, η οποία δεν είναι πλέον το άλας της γης ούτε το φως του κόσμου. Γι’ αυτό είπε κάποιος: «Ο Θεός

μάς εμπιστεύτηκε την Εκκλησία μαζί με το Ευαγγέλιο για όλο τον κόσμο. Αλλά τι έκανε η Εκκλησία με το Ευαγγέλιο του Θεού; Αποσιώπηση κατόπιν αποσιωπήσεως... Συχνά πέτρες αντί άρτου προσφέρθηκαν... Τι άθλιοι και οικτροί αδέξιοι εργάτες και πλαστογράφοι που είμαστε συχνά, όταν συγκρινόμαστε με τον Απόστολο Παύλο;... Μπορούμε καλά να εννοήσουμε εκείνους που έχουν αναλάβει μια κρίσιμη στάση απέναντι της Εκκλησίας, επειδή οι υπηρέτες της απέδειξαν ότι είναι υπηρέτες ανθρώπων του Μαμμωνά και του Διαβόλου των πολιτικών κομμάτων και ομάδων παρά υπηρέτες του Ευαγγελίου».

Χαρακτηριστικά είναι όσα γράφει ο Αυγουστίνος Καντιώτης, Μητροπολίτης Φλωρίνης στο υπ’ αριθμό 257 φύλλο της “Σπίθας”: «Δυστυχώς στην Ελλάδα οι ποιμένες μετά την απελευθέρωση από τον τουρκικό ζυγό επί συνεχείς δεκαετηρίδες ελεύθερου πολιτικού βίου ουδεμία σπουδαία σημασία έδωσαν στο Λόγο του Θεού, πλην ελαχίστων εξαιρέσεων. Ο Λόγος του Θεού ήταν γι’ αυτούς πάρεργο. Κύριο δε αυτών έργο ήταν... ο θησαυρισμός. Υπήρξε δε εποχή κατά την οποία η Ελλάδα συνταράχθηκε από το λεγόμενο σιμωνιακό σκάνδαλο,¹⁹ το οποίο δημιούργησαν υποψήφιοι αρχιερείς, οι οποίοι αγόρασαν τους θρόνους αντί τεραστίων χρηματικών ποσών, με τα οποία δωροδόκησαν τους ισχυρούς της ημέρας. Σοβαρή αθηναϊκή εφημερίδα επανέφερε αυτές τις ημέρες στη μνήμη των νεότερων Ελλήνων το σκάνδαλο των σιμωνιακών. Ευθαρσής δε αρχιερέας σε συνεδρίαση κάποιας προηγούμενης συνό-

¹⁹ Ο όρος “Σιμωνία” εκφράζει την περίπτωση που κληρικός δωροδοκεί για να αποκτήσει ανώτερη θέση στην ιεραρχία της Εκκλησίας, δηλαδή, αγοράζει αξίωμα στην ιεραρχία της Εκκλησίας με χρήματα. Αναφέρεται στον Σίμωνα Μάγο, στη Σαμάρεια, που πρότεινε χρήματα στον Απόστολο Πέτρο, ώστε να μπορεί κι αυτός να κάνει θαυματουργικά σημεία (δες Πράξεις 8:9-24).

δου της Ιεραρχίας, μιλώντας περί της φιλοχρηματίας Μητροπολιτών και Αρχιεπισκόπων, υπολόγισε, ότι κατά την τελευταία μόνο πεντηκονταετία στα θυλάκια των αρχιερέων και συγγενών τους εισέρρευσε το ιλιγγιώδες ποσό των 900.000 λιρών. Αλλά στην επιθυμία συλλογής χρυσού είναι δυνατόν να υπάρχει και επιθυμία μελέτης και διάδοσης του Λόγου του Θεού, ο οποίος και χρυσίου και αργυρίου είναι πολυτιμότερος κατά τον Ψαλμωδό; Όχι! Δεν είναι δυνατόν να υπηρετεί κάποιος Χριστό και Μαμμωνά. Αυτοί που λατρεύουν τον Μαμμωνά αδιαφορούν για την πνευματική καλλιέργεια του λαού· μεταβάλλουν τους ναούς σε οίκους εμπορίου και πωλούν εκ νέου τον Χριστό αντί τριάκοντα αργυρίων».

Υπάρχουν πολλές αποδείξεις, πολλά ο κόσμος ξέρει και σε πολλά έχει πειραματιστεί. Είναι περιττό λοιπόν να γράφω περισσότερα. Νομίζω όμως ορθό, να σημειώσω το εξής περιστατικό: Το έτος 1964 βρέθηκα στο Λος Άντζελες της Καλιφόρνιας. Επισκέφτηκα τον περικαλή Ορθόδοξο ναό της Αγίας Σοφίας. Η λαμπρότητα του ναού αυτού μου δημιούργησε θάμβος. Δεν μπορούσα να πιστέψω ότι βρισκόμουν μέσα σε Χριστιανικό Ναό, που είναι προορισμένος να λατρεύεται ο Θεός με ταπείνωση και απλότητα. Μια ενδόμυχη ώθηση με πίεσε και φώναξα με δυνατή φωνή: **Οποιοσδήποτε μπορεί να μπει εδώ μέσα, εκτός από τον Χριστό.** Ξαφνιασμένοι οι διάφοροι προσκυνητές που ήταν μέσα στο Ναό, οι ιερείς και οι νεωκόροι με έβλεπαν, αλλά κανείς δεν μου ζήτησε εξηγήσεις. Η λαμπρότητα και τα κοσμήματα του Ναού δεν περιγράφονται. Παρατήρησα δε και ένα φοβερό ανοσιούργημα στον ημικύκλιο θόλο, πάνω από την Ωραία Πύλη. Δεξιά και αριστερά αυτού του θόλου υπήρχαν ανά πέντε φωτογραφίες παιδιών από πλούσιες οικογένειες, οι οποίες πλήρωσαν τους παπάδες για την τοποθέτηση

των φωτογραφιών από 500 δολάρια η κάθε μία.

Επειδή, όπως ανέφερα προηγουμένως, ακούγονται κατά καιρούς ευσεβείς φωνές, ίδρυσαν οι ελεγχόμενοι τον οργανισμό “Αποστολική Διακονία”, αλλά όχι από ευαγγελικό ζήλο, αλλά για να μειώσουν τη φωνή εκείνων των ευσεβών που διαμαρτύρονται. Ας ακούσουμε πάλι τον Αυγουστίνο Καντιώτη, τι γράφει για το θέμα αυτό στο ίδιο φύλλο του:

«Και η Αποστολική Διακονία δεν προήλθε, δυστυχώς, από αγνά ελατήρια. Οι πρωτεργάτες αυτής, επίσκοποι και καθηγητές, φθονούντες την πρόοδο των θρησκευτικών κινήσεων ίδρυσαν τον Οργανισμό τούτο, με το βαθύτερο σκοπό να μειώσουν, και, ει δυνατόν, να εξοντώσουν την ελεύθερη ιεραποστολή. Η Αποστολική λοιπόν Διακονία υπήρξε τέκνο αντιζηλίας και φθόνου. Φθόνους δε και αντιζηλίες γέννησε η ίδια, διασπάζοντας ακόμη περισσότερο την ενότητα του θρησκευόμενου λαού.

Επικεφαλής των διαφόρων υπηρεσιών της Αποστολικής Διακονίας τέθηκαν ως επί το πλείστον άτομα μη φέροντα τα γνωρίσματα της αληθινής Ιεραποστολής. Άγαμοι κληρικοί οι οποίοι αφ’ ης στιγμής φόρεσαν το ράσο, μία διακαή επιθυμία είχαν, όχι να δαπανηθούν για το Ευαγγέλιο, αλλά το ταχύτερο να αρπάξουν αρχιερατικούς θρόνους και να γίνουν Δεσποτάδες χορταίνοντας τα αβυσσαλέα πάθη της μωροφιλοσοφίας τους, εμφανίστηκαν ως... ιεραπόστολοι και κατέλαβαν διάφορα πόστα στην Αποστολική Διακονία, για να τα εγκαταλείψουν ευθύς αμέσως μπροστά στη θέα μιας σπινθηροβόλους μίτρας. Ουδείς εξ αυτών είπε: “Εγώ θα μείνω και θα πεθάνω στην Αποστολική Διακονία”.

Μετά από αυτά, διατηρούν την ψευδαίσθηση ότι ποιμαίνουν το λαό του Θεού και πληροφορούν τον καθένα από το αμαθέστατο πλήρωμα της Εκκλησίας, ότι “γεννήθηκες Χριστιανός και εί-

σαι Χριστιανός”. Δεν ξέρουν οι απροσάρμοστοι και “αγράμματοι”, ότι ο Χριστιανός δεν γεννιέται, αλλά γίνεται. Έτσι έγραψαν οι εφημερίδες, την 14/3/1965, για τον Βασιλιά Κωνσταντίνο, που καυχήθηκε για το Χριστιανισμό του ως εξής: “Εγώ είμαι υπερήφανος γιατί γεννήθηκα Χριστιανός”. Εάν τους Χριστιανούς τους γεννούσαν οι μητέρες τους από τη μήτρα τους, θα ήταν περιττή η θεία δύναμη, περιττός ο ιλασμός του Χριστού και η λειτουργία του Αγίου Πνεύματος, το Οποίο και μόνο γεννά τους Χριστιανούς, αφού ο κάθε άνθρωπος θέσει σε εφαρμογή τους όρους της σωτηρίας, τη μετάνοια και την πίστη. Όλοι οι άνθρωποι γεννούνται από τη φύση *«τέκνα φύσει όργης»* (Εφεσ.2:3). Αυτό λέει ο αψευδής Λόγος του Θεού, αλλά οι παπάδες (κάθε άνθρωπος ψεύτης) διακηρύττουν όλα τα άλλα. Αυτοί τους θέλουν Χριστιανούς από τη μήτρα της μάνας τους.

Πώς συμβιβάζεται όμως αυτή τη αντίληψή τους με τα αβάπτιστα παιδιά, που τα θεωρούν ως κατοικία δαιμονίων, πριν βαπτιστούν; Την ώρα της βαπτίσεως οι ιερείς βλέπουν τα νήπια ως πραγματικούς διαβόλους και απευθυνόμενοι σ’ αυτά με οργή και με κατάρρα, με αφορισμούς και εξορκισμούς, τους λένε: «Επιτίμα σοι Κύριος διάβολε... Επιτίμηθή τι και αναχώρησον... Αυτός γαρ και νυν επιτάσσει σοι δι’ ημών. Φοβήθητι έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου... Έξελθε και αναχώρησον από του πλάσματος τούτου συν πάση το δυνάμει και τοις αγγέλοις σου... Ορκίζω σε παμπόνηρον, και ακάθαρτον, και μιαρόν, και εβδελυγμένον, και αλλότριον πνεύμα... Αναχώρησον... Φοβήθητι τον Θεόν... Έξελθε και αναχώρησον... Δέσποτα Κύριε... το πλάσμα τούτο... εξέλασον εξ αυτού παν πονηρόν και ακάθαρτον πνεύμα, κεκρυμμένον και εμφωλεούν αυτού τη καρδία».

Το ευτύχημα για τους παπάδες είναι ότι αυτά δεν τα ξέρουν οι γονείς. Αν το

ήξεραν, θα είχαν κακά ξεμπερδέματα (Για τις λεπτομέρειες βλέπε το θέμα περί Βαπτίσεως).

Επανερχόμενος στο θέμα μου, ότι κατά την παπαδική αντίληψη οι άνθρωποι γεννώνται Ορθόδοξοι Χριστιανοί, έχω να προσθέσω ότι ο σκοταδισμός αυτός δεν είδε ούτε το ελάχιστο ευαγγελικό φως. Η φράση αυτή ότι “γεννήθηκαν Χριστιανός”, δεν υποστηρίζεται μόνο από τους ολιγογράμματος παπάδες, αλλά και από πτυχιούχους της θεολογίας, και μάλιστα από τους θεολόγους των μεγαλύτερων πνευματικών κινήσεων της χώρας μας. Το περιοδικό “ΣΩΤΗΡ” (θυγατρική κίνηση της “ΩΗΣ”), στο υπ’ αρ. 206 τεύχος, σελ.689, γράφει το εξής τερατούργημα: «Το βρήκες να είσαι Χριστιανός. Γεννήθηκες Χριστιανός και συνήθισες να είσαι Χριστιανός». Η Γραφή της Αλήθειας όμως τους διαψεύδει, γιατί λέει: Ο άνθρωπος είναι κακός από τη νηπιότητά του και ότι *«ἤμεν τέκνα φύσει όργης – ἡμασταν από τη φύση τέκνα οργής»* (Εφεσ.2:3). Τι έχετε σ’ αυτά να αντιτάξετε, αθεολόγητοι θεολόγοι;

Ενώ δε η πνευματική ζωή και δραστηριότητα των κληρικών είναι γενικά σε άθλια κατάσταση και η θέση τους έναντι του Θεού τρομακτική, φροντίζουν να φαίνονται “ήρωες” στην κοινωνία των ανθρώπων, σε κοσμικοϋλιστικές υπόθεσεις, σε πολέμους και μάχες, ενώ είναι ένα μεγάλο “μηδέν” ενώπιον του Θεού. Επεδίωξαν και πέτυχαν να τιτλοφορούνται με τα πιο τιμητικά ονόματα και επιχρυσώνονται με χρυσό και άργυρο, με διαμάντια και μπριλιάντια. Ξεχνούν όμως την αποδοκιμασία του Ιδρυτή της Εκκλησίας σ’ αυτά το κοσμικά στολίδια. Αυτά παρουσιάζουν μια τάξη ανθρώπων που είναι ανάξιοι να κατέχουν θέση στο Σώμα της Άγιας Κοινωνίας των πιστών, της Εκκλησίας, της οποίας Κεφαλή είναι ο Χριστός. Ζυγιζόμενο λοιπόν το ιερατείο στην πλάστιγγα του Θεού βρίσκεται ελλιπές.

Παρηγορούνται όμως και βανκαλίζονται γιατί αρκετοί απ' αυτούς πέτυχαν να τους κρεμάσουν μερικά ασημωτά ντενεκεδάκια "τιμής και ανδρείας" στα στήθη τους. Ξεχνούν και εδώ ότι αντί αυτών των ντενεκέδων, έπρεπε τη στήθη τους να κοσμούν τα στίγματα του θείου Λυτρωτή, για τα οποία ο απ. Παύλος είχε μεγάλη τιμή («*ἐγὼ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω*» Γαλ.6:17). Έτσι μαρτυρούν μόνοι τους, ότι όχι μόνο δεν συνέβαλαν στην αποστολή της Εκκλησίας, να εξαγγείλουν τις αρετές του Θεού («*Ὑμεῖς δὲ... ὅπως τὰς ἀρετὰς ἐξαγγείλητε τοῦ ἐκ σκότους ὑμᾶς κατέσαντος εἰς τὸ θαυμαστόν αὐτοῦ φῶς – Εσείς όμως είστε... για να εξαγγείλετε τις αρετές Εκείνου που σας κάλεσε ἀπὸ τὸ σκότος στο θαυμαστό Του φῶς*» Α' Περ.2:9), για να έχουν «καρπὸ εἰρηνικόν», «καρπὸ εἰς ἁγιασμόν», αλλά έγιναν συναυτουργοὶ στην εξόντωση των λογικῶν δημιουργημάτων του Θεοῦ της αἰώνιας ἀγάπης, για τα οποία θυσίασε τον Ἰησοῦ Χριστό και καλεῖ όλους προς τον Εαυτό Του. Ποια ομοιότητα υπάρχει μεταξύ των παπάδων και του Χριστοῦ, που υποστηρίζουν ὅτι Τον αντιπροσωπεύουν; Καμία, ἀπολύτως καμία! Φρίκη!

Με την αφορμὴ ὅλων αὐτῶν ὑπάρχουν πολλές εκκρεμότητες και εξαιτίας τους ἔχει δημιουργηθεῖ ἓνα μεγάλο χάος στην Εκκλησία, χάος που γεννά σύγχυση και ἀμηχανία στους ἀνθρώπους. Τα ἀνησυχητικά λόγια του Πάπα Παύλου του ΣΤ' μαρτυροῦν αὐτὴν τὴν ἀλήθεια: «*Ἡ Εκκλησία σήμερα περνά στιγμές ἀνησυχίας και αυτοκριτικής. Μπορούμε να πούμε ἀκόμα και αυτοκαταστροφής*». Αὐτὴ εἶναι ἡ γλώσσα της ἀλήθειας. Και ἡ ἀλήθεια αὐτὴ πρέπει να σας ἀνησυχεῖ, ἀγαπητέ Γέροντα. Ο Πάπας διαισθάνεται τὴν κρίση και γι' αὐτὸ πολλές φορές ἐπαναλαμβάνει τις λέξεις: «*Κίνδυνος*», «*ἀνησυχία*», «*πόνος*», «*θλίψη*». Τί θα ἐπιχειρήσετε ὁμως, εσείς ὡς Οἰκουμενικός Πατριάρχης

και ἐκεῖνος ὡς Πάπας, για τον κίνδυνο, τὴν ἀνησυχία, τον πόνο και τὴ θλίψη; Ἡ ἀπάθεια νομίζω πρέπει να ἐκτοπιστεῖ και ἡ ἐνέργεια του θείου Πνεύματος να ἀναλάβει δράση. «*ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος, ἰδοὺ νῦν ἡμέρα σωτηρίας – Ἰδοὺ τώρα καιρὸς εὐπρόσδεκτος· ἰδοὺ τώρα ἡμέρα σωτηρίας*» (Β' Κορ.6:2). «*ἀποθώμεθα οὖν τὰ ἔργα τοῦ σκότους και ἐνδυσώμεθα τὰ ὅπλα τοῦ φωτός – Ἀς ἀποθέσουμε, λοιπόν, τὰ ἔργα του σκότους και ας ντυθούμε τὰ ὅπλα του φωτός*» (Ρωμ.13:12).

Το μικρόβιο της μόλυνσης στη διαίρεση των Εκκλησιῶν

Τα θλιβερά ἀποτελέσματα της παρέκκλισης των ηγητόρων της Εκκλησίας ἀπὸ τὴ θεϊκὴ γραμμὴ και ἡ νέα ἀντιβιβλικὴ κατάσταση πραγμάτων, μου ἐπιτρέπουν να σχολιάσω τελικὰ τὴ γενικὴ αἰτία του κακοῦ και να παρουσιάσω ἀνάγλυφῃ τὴ μορφή του.

Πρόχειρο εἶναι πάντα τὸ κατηγορητήριο των Εκκλησιῶν Ὁρθοδόξων και Ρωμαιοκαθολικῆς σε βάρος των ετεροδόξων, ὅτι χωρίστηκαν σε πολλές ομάδες με ἰδιαίτερα ὀνόματα και με διαφορετικὸ τρόπο διοικήσεως. Θα μας λείπει ὁμως κάθε ἴχνος εὐλικρίνειας και ευθύτητας, εἴαν ἀποκρύψουμε τὴν αἰτία του κακοῦ.

Κανείς δεν ἀρνεῖται τὸ γεγονὸς της διαίρεσης των ετεροδόξων Εκκλησιῶν. Βλέποντας ὁμως τὴ δράση τους, εἴμαστε ἀπὸ τὴ φύση των πραγμάτων υποχρεωμένοι να πούμε, ὅτι παρουσιάζουν τὸ θέαμα μιας οἰκογένειας με πολλά παιδιά, που τὸ καθένα φέρει ἰδιαίτερο ὄνομα. Ὅταν δε αὐτὰ ἀνδρώθηκαν, με βάση τὴν ἀγωγή που εἶχαν ἀπὸ τον κοινὸ πατέρα, δημιούργησαν ἰδιαίτερες ἐστίες – οἰκογένειες με διάφορο τρόπο διοικήσεως. Ὅλα ὁμως αὐτὰ τα παιδιά προσπαθοῦν τὸ καθένα χωριστὰ να ικανοποιήσουν κατὰ τον καλύτερο τρόπο τον κοινὸ πατέρα. Ἡ παρομοίωση αὐτὴ νομίζω ὅτι εἶναι σωστὴ. Ἐτσι

παρατηρούμε ετερόδοξες Εκκλησίες, εκτός βέβαια των Μαρτύρων του Ιεχωβά, ότι τα κηρύγματά τους είναι σχεδόν τα ίδια – όλα Χριστοκεντρικά. Είναι δηλαδή η αγωγή που πήραν από τον κοινό πατέρα. Είναι άξια κατάκρισης η συμπεριφορά τους; Για την Ορθόδοξη και Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, ναι. Για τον Θεό όμως που τις ανέχεται και τις ευλογεί, ασφαλώς όχι. Όλες οι Εκκλησίες είναι θυγατέρες του ίδιου Πατέρα, του Θεού, αποτελούνται από τα παιδιά Του, τα οποία του στοίχισαν πολύ ακριβά. Πλήρωσε γι' αυτά με τη θυσία του Μονογενή Υιού Του Ιησού Χριστού. Γι' αυτό και λέει: *«τὸν ἐρχόμενον πρὸς με οὐ μὴ ἐκβάλω ἔξω – αὐτὸν που ἐρχεται σ' Εμένα δεν θα τον βγάλω ἔξω»* (Ιν. 6:37). Η Χάρη του Θεού λοιπόν συνεργάζεται με όλες τις Εκκλησίες. Υπάρχουν άλλωστε και πολλές περιπτώσεις που από τις διάφορες αυτές Εκκλησίες ο Θεός χρησιμοποιεί ορισμένες σε κάποιο ιδιαίτερο σκοπό, για την πραγματοποίηση κάποιου ρόλου στο θείο Του σχέδιο.

Άλλωστε, δεν πρέπει να μας διαφεύγει το γεγονός, ότι «οι θεολογικές αντιθέσεις», εκ των οποίων προήρθε εν μέρει η εκκλησιαστική διαίρεση, ήταν φυσικές και αναπόφευκτες, όπως επίσης η διάφορη εξωτερική οργάνωση της Χριστιανικής Εκκλησίας. Οι θεωρητικές συζητήσεις και έριδες υπάρχουν πανταχού όπου υπάρχει πνευματική ζωή. Μόνο όπου υπάρχει αγών των πνευμάτων, εκεί υπάρχει και πνευματική ζωή, και ως εκ τούτου διαφορές γνώμων και θρησκευτικές έριδες υπήρχαν εξ αρχής τη Χριστιανική Εκκλησία, διαρκούσες δια των αιώνων μέχρι σήμερα».

Αλλά, τέλος πάντων, κάποιος αυστηρός κριτή θα μου πει: «Δεν έπρεπε να αποσπαστούν από την αρχική οικογένεια». Πλειοδοτώ με τον αυστηρό κριτή. Πλην όμως υπάρχουν δύο επιφυλάξεις επί του σημείου αυτού.

1) Οι ετερόδοξοι δεν μπορούν να λατρεύσουν τον Θεό με τους Ορθόδοξους, όταν αυτοί αντί του Κτίστη λατρεύουν τα κτίσματα.

2) Ποιος έκανε την πρώτη αρχή της διαίρεσης και ποιος έδωσε το ξεκίνημα;

Εξετάζοντας το σχίσμα των Εκκλησιών, βλέπουμε, ότι αρχικά διασπάστηκε η Δυτική και Ανατολική Εκκλησία. Μαζί τράβηξαν τη διελκυστίνδα. Να, λοιπόν η αρχή, να και το ξεκίνημα. Και η αιτία της διαίρεσης αυτής υπήρξε η έλλειψη αγάπης, η πρωτοκαθεδρία, η αλαζονεία, η φιλαρχία, η επιδίωξη πρωτείων, η ιδιοτέλεια, η ματαιοδοξία.

Επί του σημείου αυτού, γράφει ο Πανεπιστημιακός δάσκαλος κ. Ι. Ν. Καρμίρης τα ακόλουθα: «Το θλιβερό εκείνο εκκλησιαστικό σχίσμα έσχισε τον άρραφο χιτώνα του Σωτήρα, διαίρεσαν, καθώς είπαμε, την μία Καθολική Εκκλησία Αυτού σε δύο, δηλαδή, στην Ορθόδοξη Καθολική Εκκλησία και στη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, η δε διαίρεση εκείνη εξακολουθεί δυστυχώς μέχρι σήμερα, και μάλιστα επιτεινόμενη καθημερινά, καθόσον στον ΙΣΤ' αιώνα αποσχίσθηκαν από τη Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία πολυάριθμες Προτεσταντικές ομολογίες και παραφυάδες... Αναλυτικότερα λοιπόν λέμε, ότι τις πρώτες και κυριότερες και βαθύτερες αιτίες και ρίζες και αρχές του σχίσματος πρέπει να αναζητήσουμε... ι-διαίτατα στον εγωισμό και τη φιλαντία, την αλαζονεία και φιλαρχία και επιδίωξη πρωτείου και πρωτοκαθεδρίας και προβαδίσματος... Από όλες λοιπόν τις ανωτέρω αιτίες επήλθε λίγο-λίγο κάποια αποξένωση μεταξύ Ανατολής και Δύσεως, την οποία επέτειναν η φιλοπρωτία και η φιλαρχία και η αντιζηλία των επισκόπων της Ρώμης προς τους επισκόπους της Κωνσταντινουπόλεως και μεταξύ αυτών διαρκής έριδα από φιλοδοξία «για τους θρόνους»» («Η Διαίρεση της Χριστιανοσύνης και Δυνατότητα Επανένωσης Αυτής», σελ.3, 5-6).

Όλα δε αυτά είναι φανερό ότι στερούνται της θείας πνοής και του θείου ζήλου. Στη συνέχεια ακολούθησαν αθρόες παραβάσεις και ανεπίτρεπτες παραβιάσεις, για τις οποίες οι ιστορικοί έχουν αφιερώσει τις πιο σκοτεινές σελίδες στα ιστορικά τους κείμενα. Η ευσέβεια όμως ορισμένων δεν μπορούσε να ανεχθεί αυτή την κατάσταση. Για το λόγο αυτό ύψωσαν φωνή διαμαρτυρίας (Λούθηρος, Καλβίνος κ.α.) και διαχώρισαν τις ευθύνες τους από τις κατ' ευφημισμό Χριστιανικές Εκκλησίες.

Παρατηρώντας λοιπόν τους Διαμαρτυρόμενους, βλέπουμε, ότι ο διαχωρισμός αυτός είχε ως αιτία την ευσέβεια, το φόβο του Θεού, το ζήλο της πνευματικής ζωής και της κάθαρσης των μολυσμάτων. Μεγάλη και τεράστια η διαφορά της μίας διαιρέσης από την άλλη. Και τις μεν Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες ο διαχωρισμός αυτός ώθησε σε εντονότερη πνευματικότητα, τις δε συντηρητικές ώθησε σε πνευματική παράλυση. Κανείς δεν αμφιβάλλει για το γεγονός αυτό. Οι Διαμαρτυρόμενες Εκκλησίες είδαν αρχικά την ανάγκη να γίνουν περισσότερο πνευματικές με την προσευχή και τη μελέτη του θείου Λόγου και το κήρυγμα. Για την περίπτωση αυτή ο κ. Ι. Ν. Καρμίρης γράφει:

«Στο σχίσμα δε τούτο του Προτεσταντισμού ήγαγον, πλην των άλλων, η αναγέννηση των γραμμάτων, η πολιτική και κοινωνικοθησκευτική κατάσταση της Ευρώπης και ιδιαίτατα η ποιούσα διαφθορά και κατάπτωση του Παπισμού... Αλλά πάρα όλες τις υφιστάμενες μεταξύ αυτών λεπτομερειακές διαφορές, οι μεταξύ αυτών δεσμοί είναι τόσο πολλοί και τόσο στενοί, ώστε οι οπαδοί των Χριστιανικών Εκκλησιών, σε οιαδήποτε και αν ανήκουν και οπουδήποτε γης και να ζουν, φέρουν το ίδιο τίμιο και άγιο όνομα του Χριστού, και μπορούν να λένε με το αρχαίο σύμβολο της πίστεως: Πιστεύω εις μίας αγίαν Εκκλησίαν του Χριστού»

(“Η Διαιρέση της Εκκλησίας και οι Ενωτικές Προσπάθειες”, σελ.4).

Οι συντηρητικές Εκκλησίες όμως είδαν την ανάγκη να πολεμήσουν με κάθε μέσον τους πνευματικούς αντιπάλους τους, όπως τους ονόμασαν. Αλλά η δράση αυτή δεν έχει την έμπνευση του θείου Πνεύματος και στερείται του μεγαλείου της άγιας κοινωνίας των λυτρωμένων του Ιησού Χριστού. Γι' αυτό έφτασαν στο σημείο να χρησιμοποιούν τη μαγκούρα του αστυνόμου – χωροφύλακα, αντί του Πνεύματος του Αγίου. Έτσι απογυμνώθηκαν από κάθε πνευματική ζωή και δράση. Ό,τι έχουν να παρουσιάσουν σε πνευματικότητα, είναι στο μεγαλύτερο μέρος υποκρισία και φαρισαϊσμός. Δεν νομίζω λοιπόν, εάν υποστηρίξω, ότι για όλους αυτούς που καλλιεργούν αυτές τις αποτρόπαιες καταστάσεις ο Κύριος απευθύνει τα τρομερά “ουαί”. «Ουαί υμῖν, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, ὅτι κλείετε τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων· ὑμεῖς γὰρ οὐκ εἰσέρχεσθε, οὐδὲ τοὺς εἰσερχομένους ἀφίετε εἰσελθεῖν – Ουαί σ' εσάς, γραμματεῖς καὶ Φαρισαῖοι ὑποκριταί, γιατί κλείνετε τὴν βασιλεία των ουρανῶν μπροστά στους ἀνθρώπους· ἐπειδὴ εσεῖς δεν εἰσέρχετε οὔτε τοὺς εἰσερχομένους ἀφήνετε να εἰσέλθουν» (Μτ.23:14).

Η διαιρέση είναι εξακολουθητική

Επειδή η Ορθόδοξη Εκκλησία στάματτησε στην ουσία να χρησιμοποιεί στη δραστηριότητά της το ορισθέντα από τον Θεό Κυβερνήτη, το Πνεύμα το Άγιο, και κινείται πάντοτε από σαρκικές επιθυμίες, διαιρέθηκε και μεταξύ της σε Νεοσημερολογίτες και Παλαισημερολογίτες, καθώς και σε πλήθος αντιμαχόμενων Σωματείων και Συλλόγων.

Μεταξύ των Διαμαρτυρομένων Εκκλησιών υπάρχει μια ευγενής άμιλλα εξάπλωσης των θεϊκών μηνυμάτων. Μεταξύ όμως των Ορθοδόξων Παλαι-

οημερολογιτών και Νεοημερολογιτών, υπάρχει εξοντωτικός αγώνας, πόλεμος και καταστροφική μανία.

Για να μην χαρακτηριστώ ως κατήγορος της επίσημης Εκκλησίας, θα επικαλεστώ λίγα από εκείνα που έγραψε ο Μητροπολίτης Αυγ. Καντιώτης, πάνω σ' αυτό το θέμα. Ας τον ακούσουμε:

«...ας στενέψουμε το πλαίσιο των παρατηρήσεών μας επί την ενότητα και ας έρθουμε στη μικρή αυτή γωνία του κόσμου που ονομάζεται Ελλάς. Επ' αυτής υπάρχει ένα μικρό τμήμα της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία ονομάζεται Ορθόδοξη Εκκλησία της Ελλάδος. Ρωτάμε: Είναι αυτή ενωμένη;

Η διάσπαση επί των ημερών μας έχει αποκορυφωθεί και έλαβε ορισμένα σχήματα. Ποιος δεν το βλέπει; Ποιος δεν το αισθάνεται; Εν πρώτοις μία άκριτη και αφυκολόγητη και αντικανονική μεταρρύθμιση του Ημερολογίου το έτος 1924 διαίρεσε τον ενωμένο Ορθόδοξο λαό μας σε δύο παρατάξεις, την παράταξη των Παλαιοημερολογιτών και την παράταξη της επίσημης Κρατικής Εκκλησίας. Να διηγηθούμε τώρα τις προστριβές, τις αντεγκλήσεις, τις διενέξεις, τα ποικίλα σκάνδαλα, τα βίαια μέτρα τα οποία έλαβε το Κράτος προς κατάπνιξη της θρησκευτικής ελευθερίας; Θα χρειαστεί τόμος ολόκληρος. Το εκ της διασπάσεως της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ελλάδος σκάνδαλο είναι μέγα. Ο Ελληνικός λαός επί τριακονταετία παρίσταται μάρτυρας της διαίρεσης αυτής, του ακήρυχτου πολέμου Ορθοδόξων κατ' Ορθοδόξων... Κύριε, αμαρτήσαμε ενώπιόν Σου. Εσύ ζητάς την ενότητά μας και εμείς οι Ορθόδοξοι της Ελλάδος διαιρεθήκαμε σε Νεοημερολογίτες και Παλαιοημερολογίτες. Ποιος θα μας ενώσει;... Αλλά πλην της θλιβερής διαίρεσης, την οποία προκάλεσε η εισαγωγή του νέου ημερολογίου, υπάρχει και άλλη διαίρεση, η οποία κινδυνεύει να λάβει διαστάσεις εντός του σώματος της Εκκλησίας και να προκαλέσει ζημιές ανεπανόρθωτες.

Και η διαίρεση αυτή δυστυχώς προέρχεται εκ μέρους διαφόρων Χριστιανικών Ενώσεων, Αδελφοτήτων, Συλλόγων και Σωματείων, που κινούνται εν μέσω της επίσημης Εκκλησίας... Αυτά δεν γράφονται φανταστικά, ούτε στηρίζονται σε απλές υπόνοιες και μεμονωμένα κρούσματα φατριασμού... Αλλά είναι απόρροια προσεκτικής και βαθείας παρατηρήσεως και εκτιμήσεως πολλών γεγονότων που έχουν υποπέσει στην αντίληψη του θρησκευόντος λαού, και μάλιστα του λαού εκείνου, ο οποίος για τα σκάνδαλα της διαίρεσης μένοντας μακριά από κάθε οργάνωση, κρίνει αμερόληπτα την κατάσταση και εκφράζει ποικιλοτρόπως τη λύπη, την αγανάκτησή του για τη θρησκευτική διαίρεση της πατρίδας μας. Και θα χρειαζόταν να επεκτείνουμε πολύ το άρθρο, εάν επρόκειτο να σταχυολογήσουμε έστω κάποια λίγα παραδείγματα από τον ακανθοφόρο αγρό. Αλίμονο! Πόσα πρόβατα του Χριστού διερχόμενα από τον αγρό τούτο αφήνουν πάνω στα αγκάθια άφθονο και πολύτιμο μαλλί. Και μόνο μαλλί; Υπάρχουν σε ορισμένες οργανώσεις τρομερά αγκάθια, που όχι μόνο αφαιρούν το μαλλί, αλλά ξεσχίζουν και το δέρμα των προβάτων, και τα κάνουν να πληγώνονται και να πονούν πολύ! Αντί χλόης δροσερής, αγκάθια οδυνηρά. Αγκάθια που έσπειραν στον αγρό της Εκκλησίας ο φατριασμός και η διαίρεση των θρησκευτικών Συλλόγων.

«ἵνα πάντες ἐν ᾧσιν» (Ιν.17:21). Δυστυχώς εν μέσω των ερίδων η γλυκιά φωνή του Χριστού δεν ακούγεται. Δια των θρησκευτικών Συλλόγων αντί να ισχυροποιηθεί το αίσθημα της εν Χριστώ ενότητας παρατηρείται το εντελώς αντίθετο· διάσπαση, διαίρεση του θρησκευτικού λαού της Ελλάδος. Σημειωτέον δε ότι δεν είμαστε εμείς οι πρώτοι, οι οποίοι παρατηρήσαμε αυτό το θλιβερό φαινόμενο. Προ εξαετίας στη Θεσσαλονίκη, από ομάδα Ορθοδόξων Χριστιανών εξεδόθη και κυκλοφόρησε

υπό τον τίτλο “Μονοπώλιο Πίστεως” φυλλάδιο γραμμένο με πολλή πνευματική δύναμη. Καυτηρίαζε τις άθλιες μεθόδους που χρησιμοποιούν μέλη ορισμένων Συλλόγων για να διαλύσουν, ει δυνατόν άλλους Συλλόγους, για να αποσπάσουν νέους οπαδούς και να αυξήσουν το δικό τους ποίμνιο (ξεσχίζονται περιοδικά και βιβλία, ποδοπατούνται αγγελίες της μιας οργανώσεως από τα μέλη της άλλης, διασύρονται και συκοφαντούνται πρόσωπα που έτυχε να μην ανήκουν στην ίδια Χριστιανική κίνηση). Δυστυχώς, η αδελφική φωνή του φυλλαδίου δεν εισακουστήκε. Οι ένοχοι συλλαμβάνονται επ’ αυτοφώρῳ, αρνούνται την ενοχή τους, αρνούνται τα γεγονότα και για να σκιάσουν την τρομακτική αλήθεια φωνάζουν εν χωρῳ, όπως διδάχτηκαν. Κύριοι μάς συκοφαντείτε. Εμείς είμαστε αθώοτεροι περισσότεράς. Άλλοι φταίνε...

Δυστυχώς η ίδια τακτική εξακολουθεί. Από πολλές πόλεις έρχεται κραυγή διαμαρτυρίας για τη διαίρεση. Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Αργίριο, Πάτρα, Βόλος, Λάρισα, Καρδίτσα, Σέρρες... έχουν δεινοπαθήσει από μέλη θρησκευτικών Σωματείων, των οποίων η υποκάρδια ευχή, δύσκολα αποκρυπτόμενη, είναι να διαλυθούν όλα τα θρησκευτικά Σωματεία για να μείνει κυρίαρχο ένα και μόνο που να εγκαταστήσει παντού τα πρακτορεία του, τα μονοπώλιά του και θα πουλά στις μυριάδες των οπαδών του το “άδολο γάλα”. Η διαίρεση μαίνεται. Τα εγκλήματα πολλά. Αλλά όλων των κατά της ενότητας του θρησκευτικού λαού της Ελλάδας εγκλημάτων υπερβαίνουν τα εν Ναυπάκτω εσχάτων διαδραματιζόμενα. Ποιος εκεί να μην κλάψει; Ποιος εκεί να μη θρηνήσει;

Η διαίρεση αυτή είναι το κατεξοχήν σημείο των καιρών. Προφητεύτηκε από τον Ίδιο του Κύριο, ο Οποίος είπε, ότι στις ημέρες εκείνες της αποστασίας, του ατομικού και ομαδικού εγωισμού, για να πληθαίνει την ανομία θα ψυχραίνει η αγάπη των πολλών Ιδού! Εμ-

φύλιος Πόλεμος ενέσκηψε μέσα στους κόλπους της Εκκλησίας... Περιοδεύοντας την Ελλάδα με πόνο βλέπει κανείς τη διαίρεση· στα αφτιά μου φτάνουν οι φωνές των διαπληκτιζομένων Συλλόγων και Σωματείων· φωνές που υπενθυμίζουν τις παρόμοιες των διαιρεμένων Χριστιανών της Αρχαίας Κορίνθου, οι οποίοι έλεγαν: «*ἐγὼ μὲν εἰμι Παύλου, ἐγὼ δὲ Ἀπολλῶ, ἐγὼ δὲ Κηφᾶ, ἐγὼ δὲ Χριστοῦ*» (Α΄ Κορ.1:12). Και εκείνους μεν, διασπασμένοι προς ὥρα σε φατρίες, ἔνωσε ἕνας Παῦλος· ἐμᾶς ὁμως ποιος; (“Σημεῖα των Καιρῶν”, σελ.210, 215).

Αυτά είναι τα αποτελέσματα της απουσίας του Αγίου Πνεύματος, του Μοναδικού Κυβερνήτη της Εκκλησίας. Και εφόσον Αυτό απουσιάζει, οι σαρκικές αδυναμίες κυβερνούν. Συνεπώς, «οι εσωτερικοί εχθροί της Εκκλησίας είναι επίφοβοι και επικίνδυνοι σε μεγαλύτερο βαθμό από τους εξωτερικούς» (“Χριστιανικό Φως”, περιοδικό Μητροπόλεως Χανίων, Απρίλιος 1964).

Η Εκκλησία, λοιπόν, δεν έχει το Πνεῦμα το Ἅγιο; Δεν λέω αυτό. Γιατί μέσα στην κατ’ ευφήμιση Εκκλησία, υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι «*οὐκ ἐμόλυναν τὰ ἱμάτια αὐτῶν*» (Αποκ.3:4). Είναι γεγονός ὁμως, ότι η παγκόσμια “Χριστιανική Εκκλησία”, ως σύνολο, που υπάρχει στον κόσμο σε κάθε γενεά, δεν έχει πάντοτε τη σφραγίδα του Αγίου Πνεύματος. Αυτό μαρτυρείται από τις θέσεις της, τις ενέργειές της, την παραδοχή έξω-Βιβλικῶν “πιστεῦω”, που είναι τόσο πολλά –και γίνονται περισσότερα με την πάροδο του χρόνου– και τόσο γνωστά, ὥστε δεν χρειάζεται να σημειωθῶν ιδιαίτερα. Η απουσία αυτή του Αγίου Πνεύματος από την παγκόσμια Εκκλησία φαίνεται ότι έρχεται σε αντίθεση με την υπόσχεση του Κυρίου Ιησού περί του Πνεύματος: «*...ἄλλον παράκλητον δώσει ὑμῖν, ἵνα μένει μεθ’ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα, τὸ Πνεῦμα τῆς ἀληθείας... ὑμεῖς δὲ γινώσκετε αὐτό, ὅτι παρ’ ὑμῖν μένει καὶ ἐν ὑμῖν ἔσται – ...ἄλλον Παράκλητο θα δώσει σ’*

εσάς, για να μένει μαζί σας στον αιώνα: Το Πνεύμα της αλήθειας... εσείς όμως γνωρίζετε Αυτό, γιατί κοντά σας μένει και μέσα σας θα είναι» (Ιν.14:16-17).

Η διαφορά μεταξύ της υπόσχεσης του Κυρίου και της κατάστασης της Εκκλησίας, αν και θλιβερή, είναι ευεξήγητη. Το Πνεύμα το Άγιο δεν έπαυσε να κατοικεί μεταξύ των ανθρώπων. Υπάρχει σε όλους εκείνους τους οποίους αναγέννησε και έκανε νέα κτίσματα, ναούς δικούς Του. Αυτοί αποτελούν την πραγματική Εκκλησία του Θεού, που συνήθως δεν συμπίπτει με την κατά καιρούς επίσημα αναγνωριζόμενη ως τέτοια. Η απουσία του Αγίου Πνεύματος επισημαίνει την ύπαρξη της κατ' ευφημισμό μόνο Εκκλησίας. Φυσικά υπάρχουν περίοδοι της επίσημης Χριστιανικής Εκκλησίας, στις οποίες υπήρξε η παραδεκτή από τον Θεό Εκκλησία, και τούτο επισφραγίζεται από την παρουσία του Αγίου Πνεύματος – που πάντοτε παραμένει το μόνο κριτήριο γνησιότητας.

Όσα ο Μητροπολίτης κ. Καντιώτης αναφέρει και από εκείνα που εκ πείρας και ιστορικά γνωρίζουμε, αποδεικνύονται σοβαρές ανησυχίες και ζωντανές αταξίες, από τις οποίες πράγματι απουσιάζει το Άγιο Πνεύμα, «*οὐ γάρ ἐστιν ἀκαταστασίας ὁ Θεός, ἀλλὰ εἰρήνης – γιατί ο Θεός δεν είναι Θεός ἀκαταστασίας*» (Α' Κορ.14:33). Τόμους ολόκληρους και συγγράμματα αναφερόμενα σε σοβαρές αταξίες και ακαταστασίας, θα ήταν δυνατόν να παρουσιάσω. Δεν θα το πράξω όμως, παρ' όλο ότι έχω ύλη πολλή για το θέμα αυτό, γιατί με τον τρόπο αυτό θα κάνω πολεμική. Και η προσπάθειά μου θέλει να είναι και να παραμείνει οικοδομητική και συμβουλευτική. Παρ' όλα αυτά, δεν μπορώ να σταματήσω τη δύναμη της ψυχικής μου ορμής, η οποία αιτία έχει στην πολεμική της τις ανεπίτρεπτες παραβιάσεις επί του Βιβλικού Εκκλησιαστικού πολιτεύματος. Πιεζόμενος λοιπόν από την ορμή αυτή θα κατα-

γράψω ορισμένα ιστορικά γεγονότα, προκειμένου να καταδείξω για μια ακόμη φορά την απουσία του Αγίου Πνεύματος από την Εκκλησία και να δικαιολογήσω τη στάση μου προς αυτή. Και ιδού:

Η ιστορία είναι απευδής μάρτυρας

«Οι ιθύνουσες τάξεις της Ελληνορωμαϊκής κοινωνίας κατάφεραν, στα χρόνια του 3^{ου} και 4^{ου} αιώνα, να προσαρμόσουν το Χριστιανισμό στις ανάγκες τους. Τον μετέτρεψαν σ' ένα θρησκευτικό και φιλοσοφικό αλύγιστο δόγμα, που στηρίζονταν στην ιδεαλιστική φιλοσοφία του Πλάτωνα. Η Χριστιανική Εκκλησία εξελίχθηκε σε ισχυρό θεσμό, που απλώθηκε σ' ολόκληρη την Αυτοκρατορία και είχε στήσει δική της τάξη και εξουσία τόσο πολύπλοκη και καταπιεστική όσο και η διοίκηση του Κράτους. Ο ανώτατος κλήρος ήταν απόλυτα ανεξάρτητος από τη μάζα των πιστών και στέκονταν πάνω από αυτή. Η Εκκλησία από πολύ καιρό είχε αποτυπώσει στην οργάνωσή της τη διοικητική ιεραρχία του Κράτους... Η Εκκλησία δεχόταν από παντού μέτριες και σπουδαίες δωρεές, γιατί όλες οι κοινωνικές τάξεις νόμιζαν πως τα δοσίσματα αυτά στην Εκκλησία ήταν το μέσο και μια προϋπόθεση για να συγχωρεθούν οι αμαρτίες. Η Εκκλησία πήρε στα χέρια της, απόλυτα, το ζήτημα της αγαθοεργίας. Αλλά ο κλήρος, ύστερα από τον πλουτισμό του και αφού έγινε πέρα για πέρα ανεξάρτητος από τους λαϊκούς, μεταχειρίστηκε τα πλούτη της Εκκλησίας για δικό του λογαριασμό και διόλου για τα συμφέροντα των ταπεινών, όπως διατυμπάνιζε... Κάτω από την επίδραση του Κλήρου και των Καλογήρων, η Κυβέρνηση μπήκε στο δρόμο της θρησκευτικής μισαλλοδοξίας από τα τέλη του 4^{ου} αιώνα, καταδιώκοντας τους ειδωλολάτρες, τους Εβραίους και τους λεγόμενους “αιρετικούς”, δηλαδή, εκείνους που δεν αναγνώριζαν γενικά τα παραδεδεγμένα δόγματα της

Εκκλησίας. Αλλά οι διωγμοί και οι καταπίεσεις δεν μπορούσαν να εξουδετερώσουν τους “αιρετικούς”. Αντίθετα, προκαλούσαν καινούργιες “αιρέσεις”, που εκφράζανε κάτω από τη θρησκευτική μορφή της αντίθεσής τους εναντίον του καθεστώτος αυτού και μάχονται την επίσημη Ορθοδοξία που στήριζε και επιδοκίμαζε το καθεστώς αυτό».

«Οι εσωτερικές διαμάχες της ανωτάτης ιερατικής αριστοκρατίας δεν ευνοούσαν από τη φύση τους την ενότητα της Εκκλησίας. Οι διαφωνίες αυτές εκδηλώθηκαν με τρόπο εξαιρετικά έντονο στα πρώτα χρόνια του 5^{ου} αιώνα. Τότε, οι πατριάρχες της Κωνσταντινούπολης και της Αλεξανδρείας, που στέκονταν αντίπαλοι, αλληλοκαταγγέλλθηκαν – αποδίδοντας ο ένας στον άλλο την κατηγορία του αιρετικού και πως νόθευαν τις διδασκαλίες της Εκκλησίας... Οι αντιπρόσωποι του κλήρου με τη μισαλλοδοξία τους και το θρησκευτικό τους φανατισμό ξεπερνούσαν την Κυβέρνηση. Στο σημείο τούτο διακρίθηκαν οι Αλεξανδρινοί εκκλησιαστικοί, που καταστρέφοντας θησαυρούς της αρχαίας φιλολογίας και τέχνης, έκαναν ανεπανόρθωτη ζημιά στον πολιτισμό. Το 391, έβαλαν φωτιά κεντρίζομενοι από τον πατριάρχη Θεόφιλο στο ξακουστό Σαράπιο, με τις ανεκτίμητες βιβλιοθήκες του. Ο ανεπιός του Θεοφίλου, ο Κύριλλος που εκλέχτηκε πατριάρχης το 412 και αγιοποιήθηκε για τα “κατορθώματά” του, διακρινόταν για τον υπερβολικό φανατισμό του. Ο Κύριλλος άρχισε τη δράση του χτυπώντας τους αιρετικούς νοβατιανούς. Έκλεισε από δική του πρωτοβουλία τα προσευχητάρια τους και δήμευσε τις περιουσίες τους. Ύστερα οργάνωσε ένα φρικτό πογκρόμ. Οι Εβραίοι αποτελούσαν από τα χρόνια των Πτολεμαίων ένα “τεράστιο κομμάτι που πληθυσμού της Αλεξανδρείας και απολάμβαναν μια τοπική αυτονομία. Ο Κύριλλος μπήκε επικεφαλής των διαδηλωτών, τους οδήγησε στις συναγωγές, τις κατέστρεψε συθέμελα,

έδιωξε όλους τους Εβραίους από την πόλη και παρέδωσε τα σπίτια και τις περιουσίες τους στη λεηλασία” (Σωκράτης: “Εκκλησιαστική Ιστορία”, “Ελληνική Πατρολογία”, Υ, 67, 7, 13). Άδικα ο έπαρχος της Αιγύπτου, ο Ορέστης, παραπονήθηκε σε βάρος του Κυρίλλου στην Κωνσταντινούπολη, επιμένοντας για την οικονομική ζημιά που η παράκαιρη αυτή δράση του Πατριάρχη έφερνε στην πόλη και στο δημόσιο θησαυρό. Οι πράξεις του Κυρίλλου έμειναν ατιμώρητες. Ο φανατισμός των Καλογέρων και των εκκλησιαστικών μπορούσε να ακολουθήσει τις ακολασίες τους». (Στο σημείο αυτό ο συγγραφέας αναφέρει το φρικτό θάνατο της Υπατίας από μέρους της συντροφιάς και της επιρροής του Κυρίλλου, για τον οποίο ανέφερα σε προηγούμενες σελίδες).

«Το 431, στην Οικουμενική Σύνοδο της Εφέσου, ο πατριάρχης Κύριλλος της Αλεξανδρείας, που γι’ αυτόν μιλήσαμε στα παραπάνω, πέτυχε να καθαιρεθεί και να αφοριστεί ο πατριάρχης Νεστόριος. Ο Αυτοκράτορας και η Αυλή έδειξαν αρχικά τη διάθεση να υποστηρίξουν τον Νεστόριο. Όμως, ο Κύριλλος αποδείχτηκε ένας ικανός και άφοβος ραδιούργος που δεν γνώριζε ηθικά εμπόδια. Ξεσήκωσε εναντίον του Νεστόριου πολλούς Καλόγερους που συγκεντρώθηκαν και έκαναν θορυβώδεις διαδηλώσεις μπροστά στο αυτοκρατορικό Παλάτι. Διαθέτοντας τα μυθικά πλούτη της Εκκλησίας της Αλεξανδρείας, ο Κύριλλος μπορούσε άνετα χωρίς να αισθάνεται χρηματική στεναχώρια, να μισθοδοτεί τους ευνούχους που είχαν επιρροή στην Αυλή. Ο Νεστόριος καταδικάστηκε, καθαιρέθηκε και στάλθηκε εξορία στην Αίγυπτο...»

«Ο πρώτος αντιπρόσωπος της δυναστείας των Ισαύρων, ο Λέων ο 3^{ος} (717-740), ύστερα από τη λαμπρή επιτυχία που κέρδισε σε βάρος των Αράβων, στέριωσε την εξουσία και επέτρεψε στη Βυζαντινή Κυβέρνηση να πάρει μια σειρά επείγοντα μέτρα, τόσο για να

σταματήσει την αναρχία και να βάλει σε κάποια τάξη τα εσωτερικά της, όσο και να ενισχύσει την πολεμική δύναμη της χώρας. Με δρακόντεια μέτρα πέτυχαν να αποκαταστήσουν την πειθαρχία που είχε παραλύσει ολότελα στο στρατό. Η κυβέρνηση βρήκε τα μέσα που χρειαζόταν, όσο και γαίες για την εγκατάσταση των στρατιωτών, παίρνοντας σε πλατείαι κλίματα τις περιουσίες και άλλα πλούτη της Ορθόδοξης Εκκλησίας και των Μοναστηριών. Η πολιτική αυτή χτυπήθηκε σκληρά από την πλειοψηφία του κλήρου και, ιδιαίτερα, από τους Καλόγερους που έπαιζαν σπουδαίο ρόλο στην Εκκλησία. Η αντίδραση αυτή κέντρισε την κυβέρνηση να επιμείνει στον αγώνα της εναντίον στην εκκλησιαστική και μοναστηριακή περιουσία. Η Εκκλησία είχε στα χέρια της μυθικά πλούτη και δέσποζε όχι μόνο πάνω στις ψυχές, αλλά και πάνω στην οικονομική ζωή της κοινωνίας. Τα Μοναστήρια επωφελοόμενα απ' τις αμέτρητες φορολογικές απαλλαγές και προνόμια, κατέχοντας τα καλύτερα κτήματα, εκμεταλλευόμενα πολυάριθμους ανθρώπους που ήταν εξαρτημένοι από αυτά, εξασθένιζαν το κράτος στην αναλογία της ασταμάτητης ανάπτυξής τους. Μπορεί μάλιστα να ειπωθεί πως απειλούσαν την ίδια την ύπαρξη του κράτους... Οι εικόνες στέκονταν τα βασικά μέσα αγυρτείας, που χρησιμοποιούν για να παρασέρνουν τις απλοϊκές λαϊκές μάζες και το κυριότερο για να πλουτίζουν οι Εκκλησίες και τα Μοναστήρια... Στην Κωνσταντινούπολη, όπως άλλωστε και στις άλλες πόλεις της Αυτοκρατορίας, υπήρχαν αμέτρητα Μοναστήρια και Καλόγεροι, εκμεταλλεύονταν και αποκοίμιζαν το λαός με τις "θαυματουργικές" εικόνες, τα άγια λείψανα και άλλα αντικείμενα της θρησκευτικής λατρείας».

«Αλλά οι Βυζαντινοί εκκλησιαστικοί, που δίδασκαν το λαό την περιφρόνηση και την αποχή από τα επίγεια αγαθά, μάζευαν με όλα τα μέσα, κακά ή καλά,

απέραντες εκτάσεις γης και τεράστια υλικά άλλης λογής αγαθά και πλούτη» ("Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας", Μ. V. Levchenko, σελ.40-41, 42-43, 54-55, 61, 175-176, 350».

Ειλικρινείς πληροφορίες

Τα ανωτέρω κείμενα μαρτυρούν και σαφώς φανερώνουν την απουσία του Αγίου Πνεύματος από την Εκκλησία. Επίσης, τα ως άνω ιστορικά γεγονότα αποδεικνύουν και σχετικούς αγώνες, αλλά αγώνες ακάθαρτων πνευμάτων, "κακώς έχοντων". Για τους "κακώς έχοντες" ο σοφός του γένους διδάσκαλος Αδαμάντιος Κοραής, γράφει τα ακόλουθα:

«Οι κακώς έχοντες όμως αυτοί, για την παρελθούσα πολύχρονη και κοινή δυστυχία της Ελλάδος, είναι πολλοί εκ των ιερωμένων, και περισσότεροι ακόμα εκ της τάξεως των κοσμικών. Όλων μας η αρρώστια του λογικού κακοσύνεψε τόσο, ώστε φοβερίζει την παραγελόμενη στις τρεις επιστολές (Α', Β' Τιμ, Τιτ.) από τον Απόστολο «Υγιαίνουσα διδασκαλία», και να σβήσει τη Χριστιανική θρησκεία από τη γη. Γιατί, εάν ειπε ο Χριστός ότι *«πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς – οἱ πύλες τοῦ Ἄδου δεν θα υπερिσχύουν εναντίον της»* (Μτ.16:18), του Ἰδίου όμως λόγος είναι και το *«πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἔλθων ἄρα εὕρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; – Ὅμως ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἔρθει, ἀραγε θα βρεῖ τὴν πίστιν πᾶν ὅπου ἐστὶν γῆ;»* (Λκ.18:8). Το πρώτο σημαίνει, ότι η διδασκαλία Του θα μένει αθάνατη... το δεύτερο, ότι και πρόκειται όμως ποτέ η Υγιαίνουσα διδασκαλία να αρρωστήσει τόσο, ώστε να φοβερίζει το θάνατο».

«Δεν είναι αμφιβολία, ότι σ' εμάς σήμερα η αληθής ηθική του Χριστού αρρωστεί βαρύτερη αρρώστια, στους δε Δυτικούς Χριστιανούς και πνέει τα λοίσθια... Κλοτσώντας το θεμελιώδες παράγγελμα του Χριστού στους μέλλοντες να Τον δεχτούν προεστώτες της

Εκκλησίας, «*Ἡ βασιλεία ἡ ἐμὴ οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου – Ἡ βασιλεία ἡ δική Μου δεν εἶναι ἀπὸ τον κόσμο τούτο*» (Ιν.18:36), τὸλμησε νὰ προσκολλήσῃ στὴ Χριστιανικὴ πατρικὴ προστασία καὶ κοσμικὴ ἐξουσία, νὰ συγκροτήσῃ ἱεροβασιλικὴ αὐλὴ, με υποδυνάστες ἱερωμένους αὐλικούς πολλούς, οἱ οἱ οἱ ἐξ ἀνάγκης, γιὰ νὰ κρατοῦν καὶ νὰ τρέφουν τὴν ἐξουσία, ἐπινόησαν νὰ κάνουν «*πορισμὸν τὴν εὐσέβειαν*» (Α' Τιμ.6:5), καθὼς λέει ὁ Ἀπόστολος, νὰ τρέφουν τὴν ἀπαιδευσία τῶν λαῶν με διδασκαλίες ἀντιχριστιανικὲς καὶ νὰ ἐρεθίζουν τοὺς κοσμικοὺς δυνάστες κατ' αὐτῶν, με πρόφαση ὅτι οἱ λαοὶ δεν υποτάσσονται, ἀν δεν κυβερνοῦνται με ράβδο σιδηρά».

«Ὅποιος ἀμφιβάλλει περὶ τούτων, ἀς ἐξετάσῃ τὴν ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία καὶ τις κατὰ τὸ μεσαῖωνα πράξεις τῶν ἱερωμένων Ἀνατολικῶν καὶ Δυτικῶν...»

«Ὁ Χριστιανισμὸς σήμερα, ὅπως τον διδάσκουν αὐτοί, κατάντησε σὲ ἀληθινὸ φαρισαϊσμὸ. Τῆς Νέας Διαθήκης τὰ παραγγέλματα μεταμορφώθηκαν σὲ μαγικὲς ἐπωδές. Τῆς ὁποῖας ἀρκεῖ νὰ διαβάξῃ ἢ νὰ ἀκούῃ ὁ Χριστιανός, γιὰ νὰ ὠφελεῖται ἀπ' αὐτές... Ἀπὸ τέτοιο Χριστιανισμὸ αυτοκρατόρων, κληρικῶν, αὐτῶν τῶν ἱατρῶν, εὐκόλα συμπεραίνεται, ποῖος ἔπρεπε νὰ εἶναι ὁ Χριστιανισμὸς τοῦ κοινοῦ λαοῦ. Καὶ τούτο ἐννοοῦσε ὁ Χριστὸς λέγοντας: «*πλὴν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλθὼν ἄρα εὕρήσει τὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς; – Ὅμως ὁ Υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, ὅταν ἐρθεῖ, ἀραγε θὰ βρεῖ τὴν πίστιν πάνω στὴ γῆ;*» Δεν τὴ διδασκόταν πλέον ὁ λαὸς ὅπως τὴ διδάσκει τὸ Εὐαγγέλιο, στηριγμένη στὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπη καὶ ἰσότητι δικαιοσύνη, ἀλλὰ νόμισε ὅτι καὶ μόνο αὐτὸς που ἀκούει τὸ Εὐαγγέλιο ἢ καὶ φέρει αὐτὸ ἢ καμμία ρῆση αὐτοῦ, ὡς φυλακτήριον στὸν κόλπο του, μποροῦσε νὰ γιαιτρέψῃ καὶ τις σωματικὲς καὶ τις πολλὰς ἀρρώστιες τῆς ψυχῆς του, ἀκόμη καὶ νὰ προφυλάξῃ ἀπὸ φυσικὰ φθορὰς καὶ αὐτὰ τὰ κτήματα...»

«Καὶ μα τὴν ἀλήθεια, κατὰ τὴν 5^η, 6^η καὶ 7^η ἑκατονταετηρίδα, καθόσον πληθύνονταν οἱ Ἐκκλησίες, τὰ Μοναστήρια καὶ οἱ γιορτές, κατὰ τὸ ἴδιο μέτρο πληθύνονταν οἱ κατηγορούμενοι ἀπὸ τὴ Σύνοδο ἰδιωτικοὶ ψαλμοί, καὶ μακραινῶν οἱ ἐκκλησιαστικὲς ἀκολουθίες, μέχρι που τις ἔκαναν ἀκόμη μικρότερες οἱ περὶ τὴν 8^η πρώτον φανέντες Ὑμνωδοὶ ἢ Μελογράφοι, γηγόντων οἱ ποιητῶν τῶν Κανόνων, τῶν Ὡδῶν καὶ ἄλλων τροπαρίων, περὶ τῶν ὁποίων θὰ μιλήσω σὲ λίγο. Τούτους ἀκολουθήσαν ἄλλοι μέχρι καὶ αὐτὴ τὴν ἄλωση, καὶ μας τις ἀφήσαν τόσο μακρές, ὥστε καὶ αὐτοὶ οἱ δεισιδαίμονες τις φεύγουν ἢ τις ἀκούν, ὡς ἀληθεῖς ἐπωδές καὶ φυλακτήρια, χωρὶς νὰ προσέχουν ἐντελῶς τὸ νοῦ σὲ αὐτές...»

«Ἀλλὰ, τι θέλεις; Τι ζητά;» ἤθελε κάποιος νὰ με ρωτήσῃ, “νὰ καταργήσουμε τις πάνω ἀπὸ χίλια χρόνια συνήθειες στῆς Ἐκκλησίες μακρές Ἀκολουθίες;” Ἀς με συγχωρήσῃ ὁ ἐρωτῶν, πρὶν ἀποκριθῶ, νὰ τον ἀντερωτήσω κι ἐγώ, ἀν συχνάζει αὐτὸς σὲ αὐτὲς τις Ἀκολουθίες πάντοτε με ευχαρίστηση· ἀν παρουσιάζει ἀληθῶς καὶ τὴν ψυχὴ, καθὼς κρατεῖ τὸ σῶμα τοῦ παρόντος στασίδι· ἀν δεν πρόκρινε πολλὰς φορὲς νὰ ἐκκλησιάζεταί σ' ἐκεῖνους τοὺς ναοὺς, ὅπου ὁ λειτουργῶν ἱερεὺς λειτουργεῖ γρηγορότερα καὶ ὁ ἀναγνώστης τῶν μακρῶν καθισμάτων τοῦ ψαλτηρίου τὰ διαβάξῃ με τόση ταχύτητα ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ οὔτε ὁ προσεκτικώτατος ἀκροατὴς νὰ διακρίνει φράση ἀπὸ φράση, λέξη ἀπὸ λέξη, ἀν δεν προσμένει τὴν ἀπόλυση τῆς Ἀκολουθίας με σφοδρότερη ἐπιθυμία ὅση ἔχει ὁ φυλακισμένος νὰ δεῖ τὴ θύρα τῆς φυλακῆς ἀνοιγμένη. Τον ἐρωτῶ ἀκόμη, ἀν πάνω ἀπὸ ἑπτακόσα χρόνια ἔζησαν χωρὶς Μηνιαία, Πεντηκοστάρια, Ἀνθολόγια, Παρακλητικὰς, Τριῶδια, Θησαυροὺς Κανόνων, Οἰκῶν, Κοντακίων καὶ τῶσων ἄλλων ποικίλων καὶ παντοδαπῶν ὕμνων Χριστιανοί, ἦταν λιγότερο Χριστιανοὶ ἀπὸ ἐμὰς· καὶ τελευταίον, ἀν

οι Απόστολοι ενθυμούμενοι του Διδασκάλου τους “θεωρούσαν ότι με την πολυλογία τους θα εισακουστούν”, και να είχαν άδικο να λένε και αυτοί «*ἐν ἐκκλησίᾳ θέλω πέντε λόγους διὰ τοῦ νοός μου λαλῆσαι, ἵνα καὶ ἄλλους κατηχήσω, ἢ μυρίους λόγους ἐν γλώσσῃ – μέσα στην ἐκκλησία θέλω να μιλήσω πέντε λόγους με το νου μου, για να κατηχήσω και άλλους, παρά μύριους λόγους με γλώσσα*» (Α΄ Κορ.14:19)».

«Αποκρίνομαι τώρα στην ανωτέρω ερώτηση: “Αλλά, τι θέλεις; Τι ζητά; Να καταργήσουμε τις πάνω από χίλια χρόνια συνήθειες στις Εκκλησίες μακρές Ακολουθίες;” Ούτε δυνατή, αποκρίνομαι, ούτε φρόνιμη είναι τέτοια αιφνίδια κατάργηση. Των μακρών ψυχικών αρρωστημάτων, μακρά είναι και η θεραπεία...»

«Η διδασκαλία τους όμως, καθώς είπα, δεν ισχύει να θεραπεύσει τις πληγές των άλλων, αν αυτοί διδάσκουν πριν θεραπεύσουν τις δικές τους· και της διδαχής ο σπόρος θα πέσει στην ψυχή του διδασκόμενου, όπως τα σπειρόμενα στην πέτρα, αν οι σπείροντες δεν σπείρουν σπέρματα ριζωμένα ήδη στη δική τους ψυχή! Και η φωνή τους πρόκειται να ακουστεί “ως χαλκός η·χών και κύμβαλο αλλάζον”, αν προφέρουν λόγια άλλα παρά τα ενδιαθέτα της ίδιας συνειδήσεως αγαθούς λογισμούς. Δεν αρκεί να κηρύττουν λόγια Αποστόλων ή του Χριστού περί της Χριστιανικής ισότητας, αν αυτοί πρώτοι δεν φυλάσσουν την προς αλλήλους ισότητα· στους άλλα πράττοντες και άλλα λέγοντες ελέγχθη το, “στον αμαρτωλό είπε ο Θεός: Γιατί εσύ εκδιηγείς τα δικαιώματά Μου και αναλαμβάνεις τη διαθήκη Μου δια του στόματός σου; Εσύ δε μίσησες την παιδεία και εξέβαλες του λόγους Μου εις τα οπίσω”. Πώς θέλεις να μη φιλαρχεί ή να μην τιτλομανεί ο κοσμικός πολίτης, όταν βλέπει το συνάθροισμα των ηθικών διδασκάλων του, αυτό το ιερατικό πολίτευμα, κατεχόμενο από την μανία των τίτλων;...»

«Ο Χριστιανισμός των πρώτων Ρωμαίων αυτοκρατόρων μετέφερε από την Αυλή στην Εκκλησία, τα αυλικά αξιώματα, και το επικίνδυνο όνομα της “**Αρχής**”. Οι μετά από αυτούς Γραικο-ρωμαίοι αυτοκράτορες αύξησαν και της Αυλής και της Εκκλησίας τους τίτλους· και καθώς οι Επίσκοποι και Πρεσβύτεροι μεταμορφώθηκαν σε Αρχιεπισκόπους, Πατριάρχες και Αρχιερείς, παρόμοια από τους Διακόνους αναφύτρωσαν οι Αρχιδιάκονοι, για να μη λείπει ούτε από τους Διακόνους ο στολισμός της Αρχής. Ούτε συστάθηκε μέχρι τούτο η φιλαρχία. Μνημονεύονται, καθώς θα δούμε μετά από λίγο, και άλλα παράδοξα τιτλοφόρα εκκλησιαστικά αξιώματα, άγνωστα και ανήκουστα στην παλαιά Εκκλησία. Μόνο τον Χριστό ονόμαζαν Αρχιερέα οι Απόστολοι· αυτοί δε οι μετά από αυτούς, μέχρι τα τέλη της 4^{ης} εκατονταετηρίδας από τον Χριστό, ονομάζονταν επίσκοποι, και του Πατριάρχη το όνομα πρώτη φορά ακούγεται μετά τα μέσα της 5^{ης} εκατονταετηρίδας, από τον ιστορικό Σωκράτη· και τούτο όχι ως τίτλος ιδιάζων και μερικούς τούτου ή εκείνου του Επισκόπου, αλλά ως επίθετο σεβαστικό, διδόμενο σε διάφορους Επισκόπους! Επειδή ούτε σ’ αυτή τη συγκροτηθείσα κατά το 451 έτος από Χριστού στη Χαλκηδόνα Τέταρτη Οικουμενική Σύνοδο ακούγεται όνομα Πατριάρχη. Μετά από λίγο έγινε τίτλος ίδιος του Ρώμης, του Κωνσταντινουπόλεως, του Αντιοχείας, του Αλεξανδρείας και τελευταίο του Ιεροσολύμων. Το χειρότερο, ότι και το όνομα αυτό επινοήθηκε από κακόδοξους, πάνω από 300 έτη πριν περάσει στους Ορθοδόξους. Οι Μοντανιστές, αιρετικοί της 2^{ης} εκατονταετηρίδας, έτσι ονομασθέντες από τον αιρεσιάρχη αυτών, Μοντανό, ονειδιζόνταν από τους Ορθοδόξους Πατέρες της Εκκλησίας, ως έχοντας Πατριάρχες. “Σε εμάς”, λέει ο Ιερώνυμος, “οι επίσκοποι κατέχουν τον τόπο των Αποστόλων, αυτοί δε (οι Μοντανιστές) αριθμούν τρίτους τους επι-

σκόπους, γιατί έχουν πρώτους στην Πέπουζα της Φρυγίας Πατριάρχες. Δεύτερους Κένονες και έτσι στον τρίτο, δηλαδή στον τελευταίο σχεδόν τόπο, καταφέρονται οι επίσκοποι».

«Δεν μάκρυνα τα λόγια περί των επισκόπων, πλην για να δείξω στον αναγνώστη, και τις πηγές, απ' όπου έρρευσαν στην Εκκλησία οι σημερινές καταχρήσεις, και την ανάγκη της κατάργησής αυτών. Οι πηγές ήταν η δουλεία του γένους σε δεσπότες, και η συνοδεύουσα τη δουλεία απαιδευσία, η οποία εκίνησε τους ιερείς να μιμηθούν τους αυλικούς, να τιτλοφορηθούν όπως εκείνοι, και να δεσπόζουν εκείνοι, λησμονώντας το παράγγελμα του Χριστού: «*οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν – δεν θα είναι έτσι μεταξύ σας*» (Μτ.20:25).

«Η ανάγκη της κατάργησης γεννάζεται από την ανάγκη αυτή να αρνηθούμε όλα τα δεσποτικά φρονήματα, αν επιθυμούμε να φυλάξουμε την ελευθερία. Αλλά ποιος από εμάς μπορεί να το αρνηθεί, ενόσω ευλογείται και αγιάζεται από ιερείς άρχοντες και όχι πατέρες; Ποιος θα καταφρονήσει τους τίτλους, ενόσω βλέπει τους επισκόπους του στολισμένους με βαρβαρικά επίθετα τυράννων, τόσο υπέρογκα, ώστε να γίνονται και γελούα;...»

«Οι φιλόπρωτοι κοσμικοί, από φιλόπρωτους ιερείς εξ ανάγκης ευαγγελίζονται· και ο φιλόπρωτος ευαγγελιστής, αν επιθυμεί να σώσει τα πρωτεία του, τους κοσμικούς δεσπότες χρωστά να κολακέψει, και τους λαούς την εις εκείνους υποταγή, όχι όπως την δίδασκαν οι Απόστολοι, αλλά την τυφλή υποδούλωση στα δεσποτικά τους θελήματα, δηλαδή, να γίνονται ωτακουστές των δεσποτών, να καταδιώκουν και να καταδίδουν τους πολίτες στην εκδίκηση των τυράννων, και να μαστροπεύουν (επειδή έγινε και τούτο) τις γυναίκες και τις θυγατέρες στις τυραννικές ασέλγειες των πολλών. Τούτος ήταν ο Χριστιανισμός του μεσαίωνα, και τόσα τα κακά εξ αυτού, και στην Ανατολή

και στη Δύση. Στη Δύση, γιατί κυριεύθηκε από δορηκτόρες [*κέρδισαν με μάχη*] βαρβάρους, τους οποίους έφθασαν οι ιερείς να υποτάξουν στις δεισιδαιμονίες τους, ώστε να κατασταθούν αυτοί κύριοι των βαρβάρων, συμμεριζόμενοι την κατά των λαών “δυναστεία”. Στην Ανατολή, γιατί οι Ρωμαίοι Αυτοκράτορες παρότι πίστευαν ακόμη πολλούς θεούς, έζησαν και κυβέρνησαν οι περισσότεροι ως άθεοι και αφού έγιναν Χριστιανοί αμέλησαν την παιδεία των πρώτων Ρωμαίων, καθώς είχαν χάσει προ πολλού και την κατά συγγένεια διαδοχή. Τυφλώνοντας, ρινοτομώντας [*κόβοντας μύτες*], σφάζοντας ο ένας τον άλλο, ανέβαιναν ληστρικά στον αυτοκρατορικό θρόνο, όχι πλέον Ρωμαίοι, αλλά Θράκες, Ισπανοί, Ίβηρες, Ίσαυροι, και άλλοι βάρβαροι συνοδευόμενοι με βάρβαρους αυλικούς, και φέροντας μαζί τους έθνη και ήθη βάρβαρα, ώστε να αποβαρβαρώσουν τον ταλαίπωρο Ελληνικό λαό και να μολύνουν το Χριστιανισμό με παντός είδους δεισιδαιμονίες...»

«Ο κλήρος, αφού μιμήθηκε τους φιλαρχικούς τίτλους της Αυλής, ακόλουθο ήταν να μιμηθεί και την ασωτία και τη φιλοχρηματία, η οποία έμελλε να τους φέρει, καθώς λέει ο Απόστολος: «*ἐπιθυμίας πολλὰς ἀνοήτους καὶ βλαβεράς*» (Α' Τιμ6:9). Και όλες αυτές της Αυλής, οι επιθυμίες της Εκκλησίας ποτίζονταν και τρέφονταν από του εργαζόμενου λαού τούς ιδρώτες».

«Παρά τούτους, ο ταλαίπωρος λαός κεντιόταν και βυζαινόταν ακόμη από βδέλλες άλλες, πλήθος άπειρο αναχωρητών, ερημιτών και παντός σχήματος Μοναχών, οι οποίοι αφήνοντας τις έρημους και τα μοναστήρια, χύνονταν στις πόλεις σας ακρίδες, αναμειγνύονταν σε όλες τις κοσμικές υποθέσεις των πολιτών, γίνονταν φατρία με τους κληρικούς, προξενούσαν ταραχές και θορύβους, καθώς μαρτυρεί η κατά το 451 συγκροτηθείσα στη Χαλκηδόνα Τέταρτη Οικουμενική Σύνοδος».

«Λαός κυβερνώμενος από τοιούτους ηγεμόνες κοσμικούς και ιερωμένους, είδαμε ποιος λαός έπρεπε να είναι. Αλλά υπόθεσέ τον και διαιρεμένο σε φατρίες συνεριζόμενες κατ' αλλήλων και θα καταλάβεις τα εκ της διαιρέσεως ταύτης κακά συμβάντα».

«Άλλο κακό όχι λιγότερο ικανό να τρέφει την τότε αγριότητα του λαού· ο Ιουστινιανός, καθώς και οι προ αυτού Αναστάσιος και Ζήνων, και πολλοί άλλοι μετά αυτόν αυτοκράτορες, έγιναν και θεολόγοι, και διώκτες αιμοβόροι των αιρετικών ή των ετεροδόξων, και κατ' εξαίρετο των δυστυχέστερων Ιουδαίων, οι οποίοι και στην Ανατολή και στη Δύση εκδιώχθηκαν, δημεύθηκαν, βασανίστηκαν, κατεσφάγησαν, όχι μια φορά, ή οι άνδρες, αλλά πολλές, πολλές φορές μυριάδες ανδρών, γυναικών, παιδιών. Και τούτο ονομαζόταν ζήλος Θεού, τον οποίο έδειχναν, μεταφερόμενοι από το Ιπποδρόμιο στους ναούς και Πράσινοι και Βενετοί με τους βασιλείς και ιερείς τους λιτανεύοντας, δοξολογώντας με παντοδαπούς φίλους, και υψώνοντας εις τον Θεό της ειρήνης και της ευσπλαχνίας χέρια βαπτισμένα σε εμφύλια αίματα. Περί τούτων και των τοιούτων, όποιοι απιστεί, ας αναγνώσει την πολιτική και την εκκλησιαστική ιστορία του μεσαίωνα» (‘Κοραή Άπαντα’, τόμος Α2, σελ.127-1282, Γ. Βαλέτα).

Ευαγγελικές Θέσεις και ανθρώπινες αντιθέσεις

Με τέτοιους, κληρικούς και λαϊκούς, όπως αυτοί που ανέφερα λίγο πριν, δεν ήταν ποτέ δυνατόν να άφηναν ανέπαφη την απλότητα του Χριστιανικού πολιτεύματος. Αναλαμβάνοντας την αρχή και στερούμενοι της οδηγίας του Πνεύματος του Αγίου, δημιούργησαν καταστάσεις και συνέστησαν πολιτεύματα ανάλογα με τα αισθήματα της παραστρατημένης καρδιάς τους. Με τα αισθήματά τους αυτά κατέπνιξαν «τῇ υγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ» του Ευαγγελίου

ου (Β' Τιμ.4:3). Παραλληλίζοντας την πολιτεία αυτών των ηγεμόνων, με βάση πάντα τα ιστορικά κείμενα, βλέπουμε τις εξής θέσεις και αντιθέσεις:

1) Οι ιθύνουσες τάξεις προσάρμοσαν στο Χριστιανισμό τα διεφθαρμένα αισθήματα της καρδιάς τους. Με αφορμή αυτά τα παραπατήματα, η Εκκλησία έγινε μια καταπιεστική Αρχή, που αποτύπωνε τους κοσμικούς τρόπους διοικήσεως στο πολίτευμά της. Οι τρόποι αυτοί την ώθησαν να διαχωρίσει με αντι-Βιβλικό τρόπο τον κλήρο σε ανώτερη τάξη και το λαό σε κατώτερη, ως παθητικό στοιχείο. Το Ευαγγέλιο όμως, σε καμιά περίπτωση δεν εγκρίνει αυτή τη γραμμή. Όχι μόνο δεν επιτρέπει την επίδραση των ανθρώπινων αισθημάτων επί της αγίας πολιτείας της Εκκλησίας, αλλά δίνει ρητή παραγγελία: «*μη συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ – μη συμμορφώνεστε με τον αἰῶνα τούτο*» (Ρωμ.12:2), που σημαίνει, ότι μεταξύ κόσμου και αγίας κοινωνίας – Εκκλησίας, δεν πρέπει να υπάρχει διαχωριστική γραμμή. Επίσης το Ευαγγέλιο δεν παραχωρεί το δικαίωμα στην Εκκλησία να εξελιχθεί σε καταπιεστική Εξουσία, αλλά ακολουθώντας τα ίχνη του θείου Ιδρυτῆς της, και ως αυτοδύναμη κοινωνία με δικές της –δανειζόμενες από τον Θεό– παντοδύναμες αποδείξεις, να διδάσκει, να προτρέπει, να νοθετεί επαναλαμβάνοντας τα λόγια του αιωνίου Διδασκάλου της: «*Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἀκολουθεῖν*» (Μκ.8:34).

Επίσης ο Λόγος του Θεού απαγορεύει ρητά τον διαχωρισμό του αγίου σώματος της Εκκλησίας σε ανώτερη και κατώτερη τάξη, δηλαδή, σε αξιωματικούς και οπλίτες. Γιατί όλοι οι αναγεννημένοι Χριστιανοί είναι μέλη του Σώματος του Χριστού. Γι' αυτό και σημειώνει: «*ὅτι μέλη ἐσμέν τοῦ σώματος αὐτοῦ – Γιατί εἴμαστε μέλη του σώματος Αυτοῦ*» (Εφεσ.5:30). «*οὕτως οἱ πολλοὶ ἐν σῶμα ἐσμέν ἐν Χριστῷ, τὸ δὲ καθ' εἷς ἀλλήλων μέλη – ἔτσι κι εμεῖς οἱ πολλοὶ ἓνα σῶμα εἴμαστε στον Χριστό,*

και ο καθένας είναι μέλος του άλλου» (Ρωμ.12:5). «οὐκ οἶδατε ὅτι τὰ σώματα ὑμῶν μέλη Χριστοῦ ἐσιν; – Δεν ξέρετε ὅτι τα σώματά σας είναι μέλη του Χριστοῦ;» (Α' Κορ.6:15).

«Η ιεραρχία τιθέμενη υπεράνω του λαοῦ, δηλαδή, έξω αυτού, δεν είναι ικανή να διακηρύττει την αλήθεια της Εκκλησίας». Για το τόσο σοβαρό αυτό θέμα, ο πολὺς Κωνσταντῖνος Καλλίνικος γράφει μεταξύ πολλῶν άλλων και με πολὺ πικρία και τα ακόλουθα:

«...μεταξύ κλήρου και λαοῦ ανυψώθηκε μεσότοιχο σαν σε άλλο κόσμο να ανήκει ο ένας και σε άλλο ο ἕτερος. Επὶ αἰῶνες και αἰῶνες, ο λαός μας ἔπαιζε το ρόλο του στα της Εκκλησίας. Σήμερα ὁμως καταδικάστηκε να παρίσταται ως πρόσωπο βουβό. Γι' αυτό και αυτός αντεκδικούμενος, χασμουριέται, κουράζεται, συνομιλεῖ στη λειτουργία και αδιαφορεῖ για ὅλο το εκκλησιαστικό» (“Αγνώστες σελίδες του Κ. Καλλίνικου”, Κ. Κούρκουλα, σελ.25).

Άρα, το συμπέρασμα εἶναι, ὅτι οι ἐνέργειες των ιερῶν που ἀνέφερα, δεν εἶναι με την ἐγκριση του Θεοῦ, και αυτοὶ που τις πραγματοποιοῦν δεν εἶναι ὄργανα του Πνεύματος του Αγίου. Εἶναι ὄργανα κάποιου άλλου πνεύματος, ἀλλὰ ὄχι του Αγίου.

2) Οι Χριστιανοὶ κινούμενοι ἀπὸ α-γαθοεργίας ελατήρια πρόσφεραν πλούσιες δωρεές στους κατὰ τόπους ηγέτες των Εκκλησιῶν. Εκείνοι ὁμως, ως αντι-πρόσωποι του... άλλου πνεύματος, ὄχι του Θεοῦ, τα πλούτη αυτά μεταχειρίστηκαν για τα άτομά τους, για ωφέλεια δική τους. Ἐτσι ἦρθαν σε τέλεια ἀντίθεση με τη δῆλωση του θείου Ἰδρυτῆ της Εκκλησίας: «Αἱ ἄλῳπεκες φωλεοὺς ἔχουσι και τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσεις, ὁ δὲ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἔχει ποῦ τὴν κεφαλὴν κλίνει – Οι αλεπούδες ἔχουν φωλιές και τα πετεινὰ του ουρανοῦ προσωρινές κατοικίες, ἀλλὰ ο Υἱὸς του ἀνθρώπου δεν ἔχει ποῦ να γείρει τὴν κεφαλὴ Του» (Μτ.8:20).

Απὸ τις προσφορές αυτές των Χριστιανῶν δημιουργήθηκαν Μοναστήρια, τα στέκια δηλαδή των κηφῆνων, με τις τεράστιες περιουσίες τις οποίες ἔχουν στη διάθεσή τους οι Μητροπολίτες και λίγοι κηφῆνες Μοναχοί, που δεν ἔχουν κανέναν άλλο προορισμό στον κόσμο. Ἀνθρώποι χωρὶς προορισμό, εἶναι πολὺ επιζήμιοι. Και ἐνῶ ἔχουν στην ἐξουσία τους τεράστιες περιουσίες, παράλληλα υπάρχουν χιλιάδες ἀνθρώποι φτωχοὶ και πᾶμφτωχοι, γυμνοὶ και ἄστεγοι για τους οποίους προορίζονταν οι δωρεές των δωρητῶν Χριστιανῶν.

Ὅταν δε ο αυτοκράτορας Λέων ο Γ' θέλησε να ενισχύσει οικονομικά το Κράτος αφαιρώντας ἓνα μέρος ἀπὸ τις μεγάλες περιουσίες των Μοναστηριῶν, ο κλήρος ἀντέδρασε κατὰ τον πιο ἀπαίσιο τρόπο. Πέτυχε στο σκοπό του, ο κλήρος, και ἐξακολούθησε το σχέδιο της πλάνης του στον αμαθὴ λαό. Ἐτσι κατόρθωσε να τον αποκοιμίσει και να του λέει να περιφρονεῖ τα υλικά αγαθὰ, για να τα συγκεντρώνουν εκείνοι και να αποκτοῦν περιουσίες με μυθικά πλούτη, που πολλές ἀπὸ αυτές ἔχουν ἀκόμα τα Μοναστήρια. Οι ἐνέργειες αυτές πότε δεν ἦταν με τη ἐγκριση του Θεοῦ.

3) Ὡς καταπιεστική δύναμη ο κλήρος της Εκκλησίας, ἐπέδρασε με πνεύμα μισαλλοδοξίας στις Κυβερνήσεις ἐναντίον των αντιφρονούντων και των αιρετικῶν. Ἐτσι το Κράτος μαζί με τον Κλήρο τοὺς καταδίωξε και τους ἐξόντωσε με τον πιο βάρβαρο τρόπο. Ἄλλους τύφλωσε, σε άλλους ἔκοψε τη μύτη και κάθε αντιφρονούντα ἐξανάγκασε να υποκύψει.

Υπῆρχαν και στα χρόνια της Αποστολικῆς και Μεταποστολικῆς Εκκλησίας αιρετικοί. Ποτέ ὁμως τα εκκλησιαστικά ὄργανα δεν χρησιμοποίησαν ἐξοντωτικά μέσα. Προσπαθοῦσαν πάντοτε με την πειθὴ να μεταπείσουν τους αιρετικούς και αντιφρονούντες. Με το καλὸ τους παράδειγμα λάμπρυναν τὴν πίστη που πίστευαν. Και το ἀποτέλεσμά τους ἦταν: «λογισμοὺς

καθαίροντες καὶ πᾶν ὕψωμα ἐπαιρόμενον κατὰ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζοντες πᾶν νόημα εἰς τὴν ὑπακοὴν τοῦ Χριστοῦ – γκρεμίζουμε λογισμούς καὶ κάθε ὑψωμα που υψώνεται με αλαζονεία κατὰ τῆς γνώσης του Θεοῦ, καὶ αἰχμαλωτίζουμε κάθε σκέψη στην υπακοή του Χριστοῦ» (Β' Κορ. 10:5). «γέγραπται γάρ· ἀπολῶ τὴν σοφίαν τῶν σοφῶν, καὶ τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν ἀθετήσω... ἡ γὰρ σοφία τοῦ κόσμου τούτου μωρία παρὰ τῷ Θεῷ ἐστὶ· γέγραπται γάρ· ὁ δρασσόμενος τοὺς σοφοὺς ἐν τῇ πανουργίᾳ αὐτῶν – Γιατί εἶναι γραμμένο: Θα καταστρέψω τὴ σοφία τῶν σοφῶν καὶ τὴ σύνεση τῶν συνετῶν θα απορρίψω... γιατί ἡ σοφία του κόσμου τούτου εἶναι ανοησία μπροστά στον Θεό. Γιατί εἶναι γραμμένο: Αυτὸς που αδράχνει τοὺς σοφοὺς μέσα στην πανουργία τοὺς» (Α' Κορ. 1:19, 3:19).

4) Ἡ ἀντι-Βιβλική αξιωματική θέση τῶν κληρικῶν δημιούργησε ιερατική ἀριστοκρατία, που εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα νὰ παρουσιαστεῖ ἐξοντωτική διαμάχη μεταξύ τοὺς. Κατόπιν τοῦτου δὲν εὐνοοῦσαν τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας – τῶν πιστῶν, γιὰ τοὺς ὁποίους ὁ θείος Λυτρωτὴς προσευχήθηκε πρὸς τὸν Πατέρα: «ἵνα πάντες ἐν ὧσιν – γιὰ νὰ εἶναι ὅλοι ἓνα» (Ἰν.17:21), γιὰ νὰ ἔχουν ὅλοι ἓνα πνεῦμα, συναγώνιζόμενοι με μιὰ ψυχὴ γιὰ τὴν πίστη τοῦ Εὐαγγελίου, «ἀξίως τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ πολιτεύεσθε... ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε, τὴν αὐτὴν ἀγάπην ἔχοντες, σύμψυχοι, τὸ ἐν φρονοῦντες – νὰ πολιτεύεστε ἀξία τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ... νὰ φρονεῖτε τὸ ἴδιο, νὰ ἔχετε τὴν ἴδια ἀγάπην, ὁμόψυχοι, νὰ φρονεῖτε ἓνα πρᾶγμα» (Φίλ. 1:27, 2:2).

5) Ἡ χεῖριστη τακτικὴ τῶν κληρικῶν ἐκείνων τοὺς ὥθησε νὰ ἐρεθίζουν τοὺς κοσμικοὺς κυβερνήτες καὶ νὰ νομίζουν ὅτι «οἱ λαοὶ δὲν υποτάσσονται, ἀν δὲν κυβερνῶνται με ράβδο σιδηρὰ». Καὶ θὰ καταπνίγονταν πρᾶγματι «ἡ υγιαίνουσα διδασκαλία», ἀν δὲν εἶχε τὴ δύναμη

τοῦ Πνεύματος μέσω τῆς ὁποίας ἐπαληθεύονται τὰ λόγια τοῦ Κυρίου: «καὶ πύλαι ἄδου οὐ κατισχύουσιν αὐτῆς – οἱ πύλες τοῦ Ἀδὲν δὲν θὰ υπερισχύσουν ἐναντίον τῆς» (Μτ.16:18).

Ἐντελῶς διαφορετικὴ ὁμως εἶναι ἡ παραγγελία τοῦ Πνεύματος: «μηδενὶ διδόντες προσκοπὴν, ἵνα μὴ μωμηθῇ ἡ διακονία – δὲν δίνουμε σὲ κανέναν κανένα πρόσκομμα, γιὰ νὰ μὴ κατηγορηθεῖ ἡ διακονία» (Β' Κορ.6:3). Με τὴν παραγγελία αὐτή, οἱ παπαδο-δεσποτάδες δὲν ἔχουν ἀγαθὲς σχέσεις.

6) Τὸ κοσμικὸ φρόνημα τῶν κληρικῶν ἐκείνων, τοὺς ἔδωσε τὴν ἐμπνευση νὰ δεχτοῦν καὶ νὰ υιοθετήσουν «τὸ ἐπικίνδυνο ὄνομα τῆς Ἀρχῆς» στὴ διοίκηση τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ προσκολλήσουν στὴν ἀγία κοινὼνία τῶν πιστῶν «κοσμικὴ Ἐξουσία με υποδυνάστες ιερωμένους», οἱ ὁποῖοι ἔφεραν τὰ αὐλικά ἀξιώματα. Ἐτοὶ βλέπουμε τοὺς ἐπισκόπους – πρεσβυτέρους νὰ τιλοφοροῦνται ὡς Ἀρχιεπίσκοποι, Ἀρχιερεῖς, Πατριάρχες, Πάπες, Ποντίφικες κ.α. ἐνῶ οἱ Ἀπόστολοι ὀνόμαζαν μόνον τὸν Κύριο Ἀρχιερέα. Καὶ τὸ χειρότερο ἀκόμα εἶναι, ὅτι τὸ ὄνομα «Πατριάρχης» ἐπινοήθηκε ἀπὸ τοὺς κακὸδοξοὺς Μοντανιστές. Ἀπ' αὐτοὺς τὸ παρέλαβαν οἱ Ἀνατολικοί. Ἐτοὶ βλέπουμε τοὺς κληρικοὺς «στολισμένους βαρβαρικά ἐπίθετα τυράννων τόσο υπέρογκα, ὥστε νὰ γίνονται καὶ γελοῖα», ἐνῶ θὰ ἔπρεπε με κάθε τρόπο νὰ τὰ ἀπέφευγαν, γιὰτὶ αὐτὰ δὲν εἶναι τῆς φύσεως τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἔχει πάντοτε ὡς γνώρισμα τὴν ταπεινότητα καὶ τὴν ἀπλότητα.

Ὁ Κύριος ἀποκρούοντας τὸ κοσμικὴ αὐτὸ φρόνημα, λέει: «Οἶδατε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουσιν αὐτῶν καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουσιν αὐτῶν. οὐχ οὕτως ἔσται ἐν ὑμῖν, ἀλλ' ὅς ἐάν θέλῃ ἐν ὑμῖν μέγας γενέσθαι, ἔσται ὑμῶν διάκονος – Ξέρετε ὅτι οἱ ἄρχοντες τῶν ἐθνῶν κατακυριεύουν αὐτὰ καὶ οἱ μεγάλοι κατεξουσιάζουν αὐτὰ. Δὲν θὰ εἶναι ὁμως ἔτσι μεταξύ σας· ἀλλὰ ὁ-

ποιος θέλει να γίνει μεγάλος μεταξύ σας, ας είναι υπηρέτης σας» (Μτ.20:25-26). «ὁ δὲ μεῖζων ὑμῶν ἔσται ὑμῶν διάκονος – Αλλά ο μεγαλύτερός σας να είναι υπηρέτης σας» (Μτ.23:11). Ο απ. Πέτρος, με το ίδιο πνεῦμα εἶπε προς τους πρεσβυτέρους: «ποιμάνετε τὸ ἐν ὑμῖν ποιμνιον τοῦ Θεοῦ, ἐπισκοποῦντες μὴ ἀναγκαστῶς, ἀλλ' ἐκουσίως, μηδὲ αἰσχροκερδῶς, ἀλλὰ προθύμως, μηδ' ὡς κατακυριεύοντες τῶν κλήρων, ἀλλὰ κύπτετε γινόμενοι τῶν ποιμνίου – Ποιμάνετε το ποιμνιο του Θεοῦ που εἶναι μεταξύ σας επιβλέποντας ὄχι αναγκαστικά ἀλλὰ ἐκούσια, μήτε αἰσχροκερδῶς ἀλλὰ πρόθυμα, μήτε κατακυριαρχώντας τους κληρονόμους του Θεοῦ, ἀλλὰ να γίνεστε πρότυπα του ποιμνίου» (Α' Πέτρ.5:2-3).

Υποκριτική αναγνώριση των σφαλμάτων

Αποδείχτηκε λοιπόν με τον πιο ανάγλυφο τρόπο, ὅτι αυτοὶ που εκπροσώπησαν την Εκκλησία και την κοινωνία, κληρικοί και λαϊκοὶ της εποχῆς εκείνης, πολιτεύονταν και επιμελούνταν, εργάζονταν και κινούνταν κατὰ τον πιο αντι-Βιβλικό τρόπο, και οτιδήποτε πραγματοποιήσαν δεν φέρει τη σφραγίδα του Πνεύματος και την ἐγκριση του Αἰωνίου. Συνεπῶς, το πολίτευμα που δημιουργήσαν παρουσιάζεται ἀπολυτὴ ἡ ἀνάγκη ἀναθεωρήσεώς του.

Αλλά ἡ μεν κοσμική – αυτοκρατορική Εξουσία ἐσβησε με την πτώση του Βυζαντίου, ἡ Εκκλησιαστική ὁμως Εξουσία παρέμεινε κάτω ἀπὸ την μαύρη αραβο-περσική κελεμπία των κληρικών. Με τη βάση αὐτή ἐξελίσσεται και καλλιεργεῖται ἡ Εξουσία στα ἴδια ἐπιπεδα ἀπὸ τους κληρικούς. Εφόσον λοιπόν ἐτσι ἔχει ἡ κατάσταση, εἶναι ἀνάγκη να υψώσουν φωνὴ διαμαρτυρίας ὅλοι ἐκεῖνοι που αγαποῦν την Εκκλησία και την Ορθόδοξη θέση της.

Το περιοδικό “Ἀκτίνες”, Ιουλίου-Αυγούστου 1946, ἀπευθυνόμενο προς τους ἐκτὸς του κύκλου της Εκκλησίας

ανθρώπους, ὑψωσε μια σχετική φωνὴ εὐκρίνειας. Γράφει: «...Και εμεῖς οἱ σημερινοὶ Χριστιανοὶ ἔχουμε (ναι, ἔχουμε) ψεγάδια, λάθη, ἀμαρτήματα... ἐλάτε λοιπόν εσεῖς σε μία ευγενική ἀμίλλα, να μας ξεπεράσετε, να φανείτε ἀνώτεροι ἀπὸ εμάς, να γίνεται καλύτεροι ἀπὸ εμάς ἀντιπρόσωποι του Ευαγγελίου. Γιατί ὄχι; Στην Ἱστορία της Εκκλησίας, τις λαμπρότερες σελίδες τις γράφουν οἱ Σαῦλοι... Εμεῖς πρώτοι θέλουμε το πιο καθαρό και τίμιο ξεκαθάρισμα της πίστες μας... αὐτὸ εἶναι ἡ γραμμὴ μας. Να ξεκαθαρίσουμε πρώτα την πίστη μας ἀπὸ ὅ,τι στοιχεῖο ξένο σε αὐτήν».

Ὅλα ὁμως αὐτὰ ἀποδείχτηκαν ὡς δημαγωγικοὶ λόγοι, γιατί καμία ἀπολύτως προσπάθεια δεν ἐγίνε για το θέμα αὐτό. Αναγνωρίζουν τα λάθη, τα ἀμαρτήματα και τα ξένα στο πολίτευμα της Εκκλησίας στοιχεῖα, ἀλλὰ κανεῖς δεν τολμά να τα ἀγγίξει, γιατί θα ἐρθει στην ἀνάγκη να θυσιάσει και τη θέση του, ὅπως ο γράφων, και να υποβληθεῖ σε κόπους και στερήσεις. Παράλληλα θα ἔχει και την πυρὰ των ἱεροκρατῶν.²⁰ Προτιμοῦν λοιπόν το χουζούρι τους και την τουρκοτεμπελιά τους. Εὰν ὁμως εἴστε εὐκρίνεις, κύριοι, εὰν εἴστε Χριστιανοὶ, εὰν ἀγαπάτε την Εκκλησία και την Ορθόδοξη θέση της, εὰν στην πραγματικότητα ἐπιθυμεῖτε “μίαν ευγενική ἀμίλλα”, ορίστε. “Ἰδοὺ ἡ Ρόδος, ἰδοὺ και το πῆδημα”. Σας προσφέρεται ἡ ευγενική ἀμίλλα. Λάβετε μέρος. Γιατί δεν κινεῖστε; Γιατί παραμένετε στάσιμοι; Το Λεωφορεῖο ἐφτάσε. Θα το χάσετε. Δεν κινεῖστε γιατί δεν ἔχετε πόδια. Εἶπατε ψέματα. Δεν θέλετε την ἐρευνα. Φοβάστε γιατί θα ζημιωθεῖ ο πρωτεύων κύριός σας, ο Μαμμωνάς. Εἴστε δειλοί. Δεχτεῖτε λοιπόν την ἀποστροφή του Ἰησοῦ Χριστοῦ: «τοῖς δὲ δειλοῖς... τὸ μέρος αὐτῶν ἐν τῇ λίμνῃ τῇ καιομένῃ ἐν πυρὶ και θείῳ – Αλλά για

²⁰ “ἱεροκρατία”: ἡ πολιτική και κοινωνική κυριαρχία των κληρικών.

τους δειλούς... το μέρος τους θα είναι μέσα στη λίμνη που καίγεται με φωτιά και θειάφι» (Αποκ.21:8).

Η στάση μου αυτή και η συμπεριφορά μου είναι για μια επιπλέον απόδειξη, ενδεικτική του γεγονότος, ότι η Εκκλησία πράγματι στερείται της κινητήριας δύναμης του Πνεύματος. Έρχομαι λοιπόν στην ανάγκη να σημειώσω, ότι η Εκκλησία κατέχεται από άλλο πνεύμα – το πνεύμα του Ιαννή και του Ιαμβρή. Και εκείνοι έκαναν τα ίδια θαύματα με τον Μωυσή. Συνεπώς, ως προς τις πράξεις, δεν υπήρχε μεγάλη διαφορά μεταξύ τους. Το διαχωριστικό όμως σημείο ήταν το εξής: Ο μεν Μωυσής έκανε θαύματα για να ελευθερώσει το λαό του από τη δουλεία των Αιγυπτίων, οι δε Ιαννής και Ιαμβρής, έκαναν θαύματα για να κρατήσουν το λαό στη δουλεία (δες Εξ.κεφ.7, Β' Τιμ.3:1-9). Το ίδιο σχεδόν παρατηρούμε και την Ανατολική και Δυτική Εκκλησία.

Η δράση των οργάνων του Θεού της αρχέγονης Εκκλησίας απέβλεπε στην ελευθερία των αμαρτωλών από τη δουλεία της αμαρτίας – Αιγύπτου. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο και με τα όργανα της Εκκλησίας Ανατολικής και Δυτικής. Μιμούνται μεν τις εξωτερικές πράξεις των αρχαίων θείων οργάνων, αλλά στερούνται εσωτερικής ζωής και θείου παλμού, κρατούν το λαό στη δουλεία της αμαρτίας, την οποία καλλιεργούν κατάλληλα με τα “ανάποδα της θρησκείας” μέσα, με την καπηλεία και τη ματαιοδοξία.

Γιατί όλη αυτή η θλιβερή κατάσταση; Γιατί αρνήθηκαν την ουσία της ευσέβειας και έμειναν μόνο με το όνομα (*«έχοντες μόρφωσιν εύσεβείας, την δε δύναμιν αυτής ήρηνημένοι – έχοντας εξωτερική μορφή ευσέβειας, αλλά θα έχουν αρνηθεί τη δύναμή της»* Β' Τιμ. 3:5).

Αποτέλεσμα όλης αυτής της κατάστασης ήταν οι βιαιοπραγίες και η χρησιμοποίηση της “μαγκούρας” και όχι του Πνεύματος προκειμένου να διατη-

ρήσουν οι Αξιωματικοί της Εκκλησίας τούς δυσπρόσιτους τίτλους τους και να κατακυριεύσουν τους θρόνους των Μητροπόλεων και των Πατριαρχείων. Αυτοί οι θρόνοι τούς παρουσιάζουν πράγματι μεγάλους, αλλά μεγάλους χρυσοφόρους, όχι Χριστοφόρους. Όλα αυτά έγιναν αιτία και αφορμή να γράψουν στα κείμενά τους οι ιστορικοί και οι χρονογράφοι τις πιο σκοτεινές σελίδες (βλέπε και “Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας”, Β. Λεφτσέγκο, σελ.70).

Σε όλη την έκταση της είναι άξια αποδοκιμασίας και αποτροπιασμού η συμπεριφορά των Αξιωματικών της Εκκλησίας, την οποία προκειμένου να εκθρονίσουν άλλους Πατριάρχες και Μητροπολίτες για να αναλάβουν εκείνοι τους θρόνους τους. Από τις γνωστές βιαιοπραγίες, υπενθυμίζω μόνο τους διωγμούς του Ιωάννη του Χρυσοστόμου, του Γρηγορίου του Θεολόγου και του Κύριλλου Λούκαρη, τον οποίο εξόκτωνσαν οι Τούρκοι κατόπιν προδοσίας των συναδέλφων του, για τον οποίο υποστηρίζουν οι ιστορικοί ότι υπήρξε η σημαντικότερη εκκλησιαστική προσωπικότητα του 17^{ου} αιώνα (“Ιστορία του Νέου Ελληνισμού”, Απ. Βακαλόπουλου, σελ.447). Ενδεικτική της απάισιας αυτής διαγωγής των Αξιωματικών της Εκκλησίας, ήταν ο απαγχονισμός του Γρηγορίου Ε', τον οποίο εκτέλεσαν οι Τούρκοι κατόπιν προδοσίας των συναδέλφων του, για τον οποίο και η εφημερίδα “ΤΟ ΒΗΜΑ”, 16/4/1967, γράφει τα εξής:

«Αναγνώστης μας σε επιστολή του, σχετικά με τον απαγχονισμό του Πατριάρχη Γρηγορίου (“Βήμα”, 9/4/1967) γράφει μεταξύ άλλων τα εξής: “Εκείνο που παραδέχονται και το λένε καθαρά και ξάστερα όλοι οι δικοί μας ιστορικοί, αλλά και ξένοι, είναι ότι ο Πατριάρχης απαγχονίστηκε τελείως άδικα, χωρίς να υπάρχει σοβαρή αιτία καμία και ούτε καμία εχθρότητα εξεδήλωσε ποτέ εναντίον της Πύλης. Ίσα-ίσα, με τους αφορισμούς του (εκών άκων;) πρόσφερε υπηρεσίες μεγάλες στην Τουρκία. Γνω-

στό είναι εξάλλου και αναφέρεται από τους πιο σοβαρούς ιστορικούς, το ότι μια μεγάλη μερίδα κλήρου στο Φανάρι δεν χώνευε τον Πατριάρχη και δεν έχανε ευκαιρία που να μην τον συκοφαντήσει. Γι' αυτό και κατάφεραν τρεις φορές να τον εξορίσουν. Με το ξέσπασμα των γεγονότων της Μολδοβλαχίας, το κλίμα για καινούργιες συκοφαντίες, έγινε ιδεώδες. Ο Μητροπολίτης Ευγένιος βρήκε πως ήταν πολύ κατάλληλη η ώρα να βγάλει από τη μέση τον Πατριάρχη και να βρεθεί αυτός στο θρόνο (ο Ευγένιος συζούσε με κάποια γυναίκα με την οποία είχε αποκτήσει και παιδιά· τούτο βέβαια ήταν απαράδεκτο για έναν Μητροπολίτη, αλλά αφού είχε τις πλάτες του Τούρκου, τα υπόλοιπα ήταν αστεία πράγματα). Συχνά-πυκνά λοιπόν ανέβαινε στην Υψηλή Πύλη και συκοφαντούσε τον Γρηγόριο· και επειδή όσα έλεγε, έμοιαζαν ή ήταν σχεδόν τα ίδια μ' εκείνα που καταμαρτυρούσαν και οι άλλοι παπάδες, οι μισούντες τον Γρηγόριο, ότι δηλαδή ήταν ο αρχηγός της επανάστασεως, κλπ, κλπ... ο σκοπός του πέτυχε. Ο Ευγένιος έγινε Πατριάρχης και ο Γρηγόριος απαγχονίστηκε στα καλά καθούμενα. Αυτό ήταν η αιτία. Τα υπόλοιπα δεν είναι αιτία, αλλά προσχήματα αφορμής. Καμία συγκεκριμένη αιτία για τον Πατριάρχη! Πανικός! Σύγχυση! Τρόμος! Είναι το ιδεώδες κλίμα της συκοφαντίας!» («Το Βήμα»).

Πρέπει να σημειωθεί η πικρή αλήθεια, ότι ο Πατριάρχης Γρηγόριος ο Ε', χάρη του θρόνου, της δόξας και του μεγαλείου, θυσιάσε την ελευθερία του έθνους και αφόρισε την επανάσταση του 1821 με τους σατανικούς καλογερικούς αφορισμούς. Η οξυτήτα του κειμένου του αφορισμού κατά των πρωτεργατών της επανάστασεως, δεν δικαιολογούν “πολιτικό ελιγμό”, όπως θέλουν ορισμένοι να τον δικαιολογήσουν. Ποιος μπορεί να διαβάσει τους κατωτέρω λόγους του αφορισμού και να χαρακτηρίσει τον Γρηγόριο, ως πα-

τριώτη ή Χριστιανό; Να, λίγα από το κείμενο του αφορισμού:

«Εκείνους δε τους ασεβείς πρωταίτιους και απονενομημένους φυγάδας και αποστάτας ολεθρίους να τους μισήτε και να τους αποστρέψετε και διανοία και λόγω, καθότι και η Εκκλησία και το γένος τούς έχει μεμισημένους, και επισωρεύει κατ' αυτών τας παλαμπναϊτάς και φρικωδεστάτας αράς· ως μέλη σεσηπότα, τους έχει αποκεκομμένους... και όσοι τοις ίχνεσιν αυτών κατηκολούθησαν τω αιωνίω υπόδικοι αναθέματι, και αυτοί, ασυγχώρητοι και μετά θάνατον άλυτοι, και αφωρισμένοι υπάρχειεν και κατηραμένοι και ή κατακολουθήσωσι του λοιπού... Αι πέτραι, τα ξύλα και ο σίδηρος λυθείσαν, αυτοί δε μηδαμώς· σχισθείσα η γη καταπίοι αυτούς, ουχ' ως τον Δαθάν και Αβειρών, αλλά τρόπω δη τινι παραδόξω, εις θαύμα και παράδειγμα· πατάξει Κύριος αυτούς τω ψυχεί, και πυρετώ, τη ανεμοφθαρία και τη ώχρα· γεννηθήτω ο ουρανός, ο υπέρ της κεφαλής αυτών, χαλκούς, και η γη, η υπό τους πόδας αυτών σιδηρά· εκκοπείσαν αώρως της παρούσης ζωής και προσζημιωθείσαν και την μέλλουσιν επιπεσάτωσαν επί τας κεφαλάς αυτών κερανοί της θείας αγανακτήσεως· είησαν τα κήματα αυτών εις παντελή αφανισμό και εις εξολόθρευσιν· γεννηθήτωσαν τα τέκνα αυτών ορφανά και αι γυναίκες αυτών χήραι· εν γενεά μια εξαλειφθήη το όνομα αυτών μετ' ήχου, και ου μένει αυτοίς λίθος επί λίθου· άγγελος Κυρίου καταδιώξει αυτούς εν πυρίνη ρομφαία, έχοντες και τας αράς πάντων των απ' αιώνων αγίων και των οσίων και θεοφόρων πατέρων, και αυτοί οι όσοι τοις ίχνεσιν αυτοίς κατηκολούθησαν αμεταμελήτως, η κατακολουθήσωσι του λοιπού...» («Ιστορία Ελληνικής Επανάστασεως», τόμος Α', Σ. Τρικούπη, σελ.321-334).

Αυτά είναι λίγα από το πλήθος που υπάρχουν, αναφορικά με την απαίσια συμπεριφορά των Αξιωματικών της Εκκλησίας. Όποιος αμφιβάλλει ως ανα-

τρέξει να διαπιστώσει ο ίδιος πώς ομολογείται η άθλια αυτή τακτική του ιερατείου, όχι μόνο στην παρωχημένη ιστορία, αλλά και στους σύγχρονους συγγραφείς και αρθρογράφους, όπως οι κατωτέρω:

Περιοδικό “Εκκλησία”, 1-5 Σεπτ. 1957, σελ.337 και 1 Οκτ.1957, σελ.1

Εφημερίδα “Χριστιανική Δημοκρατία”, Νοεμ.1957, αρ.φυλ.70

“Τα Νέα”, Ψαθός, 24/9/1963

“Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία”, Π. Τρεμπέλα, σελ.10, 107, 177

“Απάντηση Διακηρύξεων Χριστιανών Επιστημόνων”, Χ. Λαναρά, σελ.91-92, 157, 162-163

“Σημεία των Καιρών”, Αυγουστίνος Καντιώτης, σελ.33

“Περί της διαγωγής μας προς τον Κλήρο και την Εκκλησία”, Μ. Ι. Γαλανού, σελ.45, 67

Περιοδικό “Οι Τρεις Ιεράρχες”, Νοεμ.1957

Όλα αυτά φανερώνουν με αναντίρρητο τρόπο ότι οι “ειδικοί ιερείς” χρησιμοποίησαν το “εγώ” τους ως κανόνα της Αγίας Εκκλησίας, την οποία ο θείος Ιδρυτής της την θέλει απαλλαγμένη απ’ αυτά. Εκτίμησαν τις θείες υποθέσεις σύμφωνα με το μέτρο που εξυψώνει και ευνοεί τα συμφέροντά τους. Χρησιμοποίησαν και εξακολουθητικά χρησιμοποιούν τη θρησκεία ως βάθρο για να υψώσουν τους εαυτούς τους και να σχηματίσουν ένα κεφάλαιο για το “εγώ” τους, που να φωτίζει και να προσελκύει την προσοχή των ανθρώπων για τη μάταιη προβολή τους. Αυτά όμως δεν είναι τίποτε άλλο, παρά μια απέραντη άβυσσος, που σας χωρίζει από την παρουσία του Θεού, και τα οποία προορίζονται για τον αιώνιο αφανισμό την ημέρα της Κρίσεως.

Αγαπητέ Γέροντα.

Κατά την επίγεια παραμονής σας και κατά τη δραστηριότητάς σας στην “οι-

κονομία του Θεού”, ασχοληθήκατε με θέματα μικρής κατά τον Θεό αξίας, δηλαδή, με «τὸ ἡδύοσμον καὶ τὸ ἄνηθον καὶ τὸ κύμινον, καὶ ἀφήκατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου, τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον καὶ τὴν πίστιν – τὸ δυόσμο καὶ τὸν ἀνήθο καὶ τὸ κύμινο καὶ ἀφήσατε τὰ βαρύτερα τοῦ νόμου: τὴ δίκαιη κρίση καὶ τὸ ἔλεος καὶ τὴν πίστην» (Μτ. 23:23). Δηλαδή, αφήσατε τα σοβαρότερα προβλήματα σε εκκρεμότητα.

Στο υπόλοιπο του χρόνου της ζωής σας, να επιτρέψετε στην “Γραφή της Αληθείας” να καθορίσει τις θείες υποθέσεις και να εγκαταλείψετε κάθε τι που είναι ξένο με το περιεχόμενό της.

«Οι Απόστολοι ως κοινοὶ διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης κατέστησαν σαφὴ καὶ καθαρὰ σε ὅλους, ὅσα αὐτοὶ δίδασκαν γιὰ νὰ μπορεῖ καθένας ποὺ θέλει, μόνος τοῦ με μόνῃ τὴν ἀνάγνωσιν νὰ μαθαίνει τὰ λεγόμενα... Ἡ ἀνάγνωσιν τῶν Ἀγίων Γραφῶν εἶναι μεγάλη ἀσφάλεια γιὰ νὰ μὴν ἀμαρτάνουμε· μέγας δὲ γκρεμὸς καὶ βαθὺ βάραθρο εἶναι ἡ ἀγνοία τῶν Γραφῶν... Ἡ ἀγνοία τῶν Γραφῶν αὐτὴ καὶ τὴν αἰρέσειν γέννησε, αὐτὴ καὶ τὸν διεφθαρμένον βίον ἔφερε, αὐτὴ καὶ τὰ ἄνω κάτω ἔκαμε» (Χρυσόστομος).

Αγαπητέ Γέροντα! Τελειώνουν τα θέματά μου Περί Μυστηρίων και Τελετών. Σας κούρασα αρκετά. Οφείλω ιδιαίτερα να σας ευχαριστήσω, που είχατε την καλοσύνη και τη μεγάλη καρδιά να με παρακολουθήσετε με το ενδιαφέρον που άρμοζε σ’ αυτά τα θέματα. Επίσης, πρέπει να σας ευχαριστήσω και για τις τόσο ενθαρρυντικές επιστολές σας, τις ευχές σας και την προθυμία σας σε συνεργασία. Σας υπόσχομαι, ότι θα είμαι πάντα πρόθυμος να προσφέρω οποιαδήποτε υπηρεσία σύμφωνα πάντα με όσα παρέθεσα στο βιβλίο μου αυτό, στο έργο της χειμαζόμενης [ταλαιπωρούμενης, δοκιμαζόμενης] Εκκλησίας!

Τ Ε Λ Ο Σ

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Με την εργασία μου αυτή αισθάνομαι ότι εξόφλησα ένα ιερό χρέος και μια άγια ευθύνη, όσον αφορά τα ξένα στοιχεία στο πολίτευμα της Εκκλησίας, τα τεχνάσματα των “ειδικών ιερέων” και τη Βιβλική και ιστορική Αλήθεια.

Έγραψα τις γραμμές αυτές με πολύ κόπο και σε πολύ δύσκολες στιγμές της ζωής μου. Γιατί ενώ είμαι υποχρεωμένος να εργάζομαι για τη συντήρηση της οικογένειάς μου, διέθεσα τις ώρες της ανάπαυσής μου και του ύπνου μου, για την εξόφληση του ιερού αυτού χρέους και της άγιας ευθύνης. Και τούτο, γιατί, μέσα στην καρδιά μου βρίσκεται πάντα η λατρευτική μου αγάπη προς τον θείο Λυτρωτή, όπως ο εύγεστος και τρυφερός χυμός μέσα στον ώριμο καρπό.

Σκοπός μου δεν είναι να προβληθώ ως συγγραφέας και εκδότης βιβλίων. Επιθυμώ να χρησιμοποιηθώ από τον Θεό και να φέρω στο φως της δημοσιότητας ΤΑ ΑΝΑΠΟΔΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, εκείνα, που άλλαξαν το θεϊκό πολίτευμα της Εκκλησίας και έδωσαν μια άλλη μορφή και θέση στην άγια του Θεού κοινωνία, μήπως με την προσπάθειά μου αυτή ελεγχθούν οι εκκλησιαστικοί υπεύθυνοι και προβούν σε διόρθωση.

Με όλο το δικαίωμα λοιπόν μπορώ να τους απευθύνω τα λόγια του Σειράχ: *«μὴ μισήσης ἐπίπονον ἐργασίαν»* (Σοφία Σειράχ 7:15).

Η Βιβλική και ιστορική αλήθεια την οποία εξέθεσα και η καλή υποδοχή που έτυχε να έχει, στην πρώτη του έκδοση, μου επιτρέπουν να θέσω σε όλους το εξής ερώτημα:

Ποια θέση παίρνετε μπροστά σ’ αυτά που επιδοκιμάσατε και για τα οποία με πολλούς και ποικίλους τρόπους εκδηλώσατε το θαυμασμό σας; Στους άλλους που απλώς παρακολούθησαν τα θέματά μου, αλλά φοβήθηκαν να εκδηλωθούν, μήπως γίνουν “αποσυνάγωγοι”, ερωτώ: Τι σκέφτεστε; Και προσθέτω προς όλους: Να είστε ειλικρινείς και θαρραλέοι ενώπιον του θείου Λυτρωτή, στον Οποίο είναι γυμνά και τετραχληλισμένα τα πάντα (*«οὐκ ἔστι κτίσις ἀφανὴς ἐνώπιον αὐτοῦ, πάντα δὲ γυμνά καὶ τετραχληλισμένα τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ – δεν υπάρχει κτίσμα ἀφανὲς ἐνώπιον Αὐτοῦ, ἀλλὰ ὅλα εἶναι γυμνά καὶ φανερωμένα στους οφθαλμούς Αὐτοῦ»* Εβρ.4:13), και από τον Οποίο εξαρτάται η ζωής σας και η αιώνια αποκατάστασή σας.

«ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ’ ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις; – Μέχρι πότε εσείς θα χωλαίνετε και στα δύο πόδια;» (Γ’ Βασιλειών 18:21.).

Η πολλή, η ωραία και μεγάλη επιδοκιμασία που έτυχαν τα θέματά μου, απ’ όλες τις τάξεις του λαού, δείχνουν ότι φυτεύτηκαν πολλά δέντρα καρποφόρα, που έκαναν ήδη ωραίο φύλλωμα και πλατειά σκιά. Το γεγονός αυτό μου δίνει την παρηγοριά ότι όταν τελειώσει ο κύκλος της ζωής μου, αυτά τα δέντρα θα ρίχνουν κάποια σκιά στον τάφο μου.

Μέχρι σήμερα που επανεκδίδω σε δεύτερη έκδοση αυτό το έργο μου, αξιώθηκα να δω και να απολαύσω τα δέντρα που φυτεύτηκαν στην λεπτή τους κατάσταση, σαν φυτώρια. Ο πλούτος όμως των Βιβλικών και ιστορι-

κών αληθειών που εκθέτω, θα λιπάνουν αυτά τα δέντρα, και θα έρθει ημέρα που θα θεριέψουν, θα γίνουν δάσος και θα σκεπάσουν πολλές ψυχές, τις οποίες ο λυτρωμένος λαός θα έχει στη συντροφιά του, τότε, που ο θείος Λυτρωτής θα ομολογήσει ενώπιον του Θεού Πατρός: *«ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός – Ἰδοὺ, Εγώ και τα παιδιὰ που Μου ἔδωσε ο Θεός»* (Εβρ.2:13).

Ας είναι η εργασία μου αυτή σαν μια φτωχή έκφραση ευγνωμοσύνης, στην τόσο μεγάλη θυσία που έκανε ο θείος Λυτρωτής για τη σωτηρία μου.

Ο συγγραφέας

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ Ι. ΧΑΡΑΛΑΜΠΑΚΗΣ

ΠΗΓΕΣ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

- 1) **“Αγία Γραφή”** (Παλαιά και Καινή Διαθήκη)
- 2) **“Εκκλησιαστική Ιστορία”**, Α. Κυριακού
- 3) **“Εκκλησιαστική Ιστορία”**, Βασ. Στεφανίδη
- 4) **“Εκκλησιαστική Ιστορία”**, Φ. Βαφίδης
- 5) **“Ιστορία του Ελληνικού Έθνους”**, Κ. Παπαρρηγόπουλου
- 6) **“Παγκόσμια Ιστορία”**, Ελευθερουδάκης
- 7) **“Βυζαντινός Πολιτισμός”**, Έσσελινγκ
- 8) **“Χριστιανική Αρχαιολογία”**, Λάτα
- 9) **“Χριστιανική Αρχαιολογία”**, Νικηφ. Καλογερά
- 10) **“Ιστορία της Χριστιανικής Γραμματολογίας”**, Γ. Δέρβου
- 11) **“Η Σημερινή Ψυχολογία”**, Ασπιώτη
- 12) **“Βιβλική Ιστοριοδογματική”**, Α. Αλιβιζάτου
- 13) **“Νέες Έρευνες”**, Γ. Κονιδάρη
- 14) **“Συνοπτική Εγκυκλοπαιδεία Αγίας Γραφής”**, Halley
- 15) **“Θρησκευτική Εγκυκλοπαιδεία”**, Μαρτίνου
- 16) **“Πατρολογία”**, Δ. Μπαλάνου
- 17) **“Εγκυκλοπαιδεία Ηλίου”**
- 18) **“Ιστορία της Χριστιανικής Δατρείας”**, Δ. Μωραΐτη
- 19) **“Εγκυκλοπαιδεία Θεολογίας”**, Π. Τρεμπέλα
- 20) **“Δογματική”**, Χρ. Ανδρούτσου
- 21) **“Δογματική”**, Π. Τρεμπέλα
- 22) **“Εκκλησιαστική Ιστορία Ευσεβίου”**, 9 τομ. εκδ. Αποστ. Διακονίας
- 23) **“Έρευνες περί των εν τω Βυζαντινώ Κράτει Σχέσεων Εκκλησίας και Πολιτείας”**, Β. Στεφανίδη
- 24) **“Λεξικό Αγίας Γραφής”**, Κωνσταντίνου
- 25) **“Ιστορία των Αιρέσεων”**, Newman
- 26) **“Το Βασιλείον Ιεράτευμα”**, Π. Τρεμπέλα
- 27) **“Διδαχή των Δώδεκα Αποστόλων”**
- 28) **“Α’ Απολογία Ιουστίνου”**
- 29) **“Τελεσιουργία της Θείας Ευχαριστίας”**, Π. Τρεμπέλα
- 30) **“Εδώ Στέκομαι – Μαρτίνος Λούθηρος”**, Ralph Bainton
- 31) **“Πηδάλιον”**, Νικόδημου Αγιορείτη
- 32) **“Πλανών Έλεγχος”**, εκδ. Αστέρας της Ανατολής
- 33) **“Α’ Επιστολή Κλήμεντος Ρώμης”**
- 34) **“Εμπνευστική”**, Κ. Μεταλληνού
- 35) **“Κύριλλος Λούκαρης”**, Γ. Χατζηαντωνίου
- 36) **“Ο Αντίχριστος Ήρθε”**, Ξηρόκωστα
- 37) **“Απολογητική προς Ρωμαίους Επιστολής”**, Κ. Μεταλληνού
- 38) **“Το Προφητικό Σχέδιο του Θεού”**, G. Beckwith
- 39) **“Οι Λαϊκοί στην Εκκλησία”**, Π. Τρεμπέλα
- 40) **“Περί των Εξωτερικών Επιδράσεων επί της Ορθοδόξου Θεολογίας”**, Ι. Καρμίρη
- 41) **“Ατακτα”**, Αδαμάντιου Κοραή
- 42) **“Το Ευαγγέλιο υπό Σύγχρονο Πνεύμα”**, Δ. Καλλιμάχου
- 43) **“Στέφανος του Ενιαυτού”**, Μαρτίνου Κρούσου
- 44) **“Έρευνες περί Εξομολογήσεως”**, Κ. Μεταλληνού
- 45) **“Τα 39 Αγγλικανά Άρθρα και η Ορθόδοξος Εκκλησία”**, Κ. Χιονή
- 46) **“Η Παραβολή της Κιβωτού”**, C. H. Spurgeon
- 47) **“Οι εκτός του Χριστιανισμού Παραδόσεις”**, Αγαθάγγελου Νινολάκη
- 48) **“Οι Αντιδράσεις κατά της Τιμής των Αγίων στην Αρχαία Εκκλησία”**, Α. Φυτράκης
- 49) **“Η Ένωση των Εκκλησιών”**, Β. Ιωαννίδη
- 50) **“Δογματική Διδασκαλία”**, Καρμίρη
- 51) **“Η Διαιρέση της Εκκλησίας και οι Ενωτικές Προσπάθειες”**, Ι. Καρμίρη
- 52) **“Η Διαιρέση της Χριστιανοσύνης και η Δυνατότητα Επανένωσης Αυτής”**, Ι. Καρμίρη
- 53) **“Η Παναγία”**, Χ. Ενισλειδή
- 54) **“Άπαντα Κοραή”**, Γ. Βαλέτα
- 55) **“Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης”**, Απόστολου Μακράκη